

„ИЗГРЕВЪТ“

НА

БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ,

УЧИ И ЖИВЕЕ

13

Библиотека

„Житен клас“

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО

**ПЕЕ И СВИРИ
УЧИ И ЖИВЕЕ**

**Сборник
ТОМ 13**

**Спомени на съвременници и последователи на
Всемировия Учител БЕИНСА ДУНО**

**Събрал, подбрал, записал, съхранил и представил
Вергилий Кръстев**

**Библиотека "Житен клас"
София 2000**

ПОСВЕЩЕНИЕ

Всемировият Учител на Вселената
Бениса Дүно

за

ученика на Всемирното Велико Бяло Братство

1. Направете сърцето си олтар за Христовия Дүх.
2. Направете ума си слуга на Божествения Дүх.
3. Направете дүха си съработник с Господния Дүх.
4. Правете дүшата си храм на Бога Живаго.
5. Да разберете смисъла на Люковта, която е Бог, изявен в живота.
6. Да проумееете съдържанието на Вярата, която е чистия Дүх на живота.
7. Да схванете образа на Надеждата, която е живата Божествена Дүша, облечена в своята Божествена дреха - служителки на Бога Живаго в Неговия храм.

Амин.

ISBN 954-9915-04-2, том XIII

© Всички права запазени

Не се разрешава препечатването на отделни части от книгата в периодичния печат - вестници и списания, без разрешение на съставителя на сборника.
Не се позволява преразказването на отпечатания летописен материал от нелегални и явни разказвачи с цел - издаването на пиратски издания.

Д-Р БЛАГОВЕСТ ТОШЕВ
ПРЕДСТАВЯ

СТЕФАН ЛАЗАРОВ
ТОШЕВ

/1886 – 1978 г./

- I. Спомени.**
- II. Писма на Учителят Дънов до Стефан Тошев.**
- III. Писма на Стефан Тошев до Учителят Дънов.**
- IV. Телеграми.**
- V. Писма на приятели до Стефан Тошев.**
- VI. Писма на Боян Боев до Стефан Тошев.**

I. СПОМЕНИ

ПРЕДГОВОР

Мотивите ми, да публикувам кратки спомени на баща ми Стефан Тошев, свързани с живота му, са следните:

Той е един от ревностните и интелигентни последователи на Учителя. А последователите на Учителя, неговите ученици са част от историята на създаденото от Него Духовно общество „Бяло братство“. Те са антуражът, който е благоприятствувал реализиране мисията на Учителя. Те са били духовно подготвени и свързани с Него, отпреди това си прераждане. От спомените им, могат да се научат и разберат неща, които не са известни – свързани с Учението и живота на Учителя. От личностите им може да се съди, какви хора от българското общество са били учениците Му.

Баща ми беше Ръководител на кръжока на Бялото братство в Севлиево, определен от Учителя пожизнено. И в зависимост от това, кога е бил поканен на Събора на Бялото братство от Учителя, той доста години беше „Старши брат“ в Братството. А той живя повече от 91 години...

За съжаление, много наши братя и сестри, включително и баща ми, свързани с Учителя още в ранния период на Братството, не написаха свои автобиографични спомени, най-вероятно от скромност, от което загубихме всички ние.

Брат Петър Пампоров през март 1961 година му пише: „Вчера получих от брат Михаил Стоицев няколко Ваши съчинения... Много ценни мисли... Поздравявам Ви! Имаме важна задача: Да предадем Божественото учение на българския народ. Това е велика привилегия и велика мисия... Дойде ми наум, да Ви помоля да напишете своите спомени: как сте се запознали с Учителя и всичко, свързано с лични спомени за нашето движение и за първите ученици и последователи на Учителя. Всеки от нас има опитности ценни, а особено по-възрастните братя...“

В същия дух има писма и от други братя и сестри.

Баща ми издаде през 1937 г. книгата си „Вечните истини“ (отдавна библиографска рядкост), за която ще стане дума по-нататък. По темите и съдържанието си, тя е нещо като окултна енциклопедия – наситена с ценни цитати от Стария и Новия завет, от Учителя и от окултната литература.

След вандалските и противозаконни обиски и изземване на духовната литература от изявените последователи на Учителя на 6 декември 1957 г. (което ще разгледаме и документираме в изложението), включително и от баща ми, той успя да се снабди отново с беседите на Учителя. А и от запазените му тетрадки с ценни извадки от беседите и друга окултна литература, той „конспиративно“ работеше и написа хиляди страници, които много години изпращаше ежегодно в братските кръжоци, където се преписваха и препращаха по график другаде. Тях той наричаше „Кратки духовни съчинения“. Те заслужават да бъдат издадени в два тома, а и „Вечните истини“ да бъде преиздадена.

Много известни наши братя и сестри, с които си кореспондираше (брат Боян Боев, Петър Пампоров, Борис Николов, Д-р Михаил Стоицев и много, много

2. ЗАПОЗНАВАНЕТО МИ С УЧИТЕЛЯ

Това беше през месец юли 1906 г. Учителят, (тогава г-н Дънов) дойде в Севлиево и обяви чрез „барабана“, че ще държи сказка по френология след обед в театралния салон. На определеното време публиката почна да се събира. Дойде и г-н Дънов. Домакинът на салона му поиска 20 лева такса. Г-н Дънов му каза: „Сказките, които държи в цяла България, са научни и никъде не ми взимат такса за салона.“ Домакинът му заяви, че той иска такса, съгласно правилника на дружество „Развитие“ (читалището), чиито е салонът. И че само председателят може да отпусне салона без такса. Г-н Дънов запита къде може да се срещне с този председател, но домакинът не отговори нищо. Аз се явих при г-н Дънов и му предложих да го заведа при председателя. Отидохме при кафене „Централ“. Г-н Дънов остана вънка, а аз казах на председателя Сава Генев (кмет на града), че сказкият Дънов иска да му каже нещо вънка. Г-н Дънов му каза, че такива сказки с научно съдържание държи из цяла България и че никъде не му вземат такса за салона и че ако му искат такса тук, той ще отложи сказката си. Председателят му каза, че разрешава да държи сказката си без такса и че след пет минути той ще пристигне в салона. На връщане към салона, аз запитах г-н Дънов може ли да ме приеме на разговор и кога. Каза ми да отида при него в хотела заранта, около 8 – 8 и половина часа и аз отидох. Бях чувал, че г-н Дънов е свършил в Америка богословие и медицина, че може да извиква духовете на умрелите, но не бях чувал, че е духовен Учител. Той ме прие много любезно. Казах му, че три-четири години съм бил атеист, но преди около година съм повярвал в безсмъртието на душата чрез спиритизма, и че съм устройвал доста сеанси – с добри резултати. Разправих му, че доста сериозно изучавам Новия завет и че посещавам проповедите на протестанския проповедник в града. Но че неговите обяснения за спасението на света ми се виждат плитки, нелогични и нехармонизиращи с Божията Любов и Божията Правда. Водихме обширни разговори по различни въпроси. Помня, че г-н Дънов засегна пред мене и въпроса за Четвъртото измерение. Разговорът ни продължи повече от три часа. Той ми препоръча да образувам кръжок, в който да четем спиритическа и духовна литература. Позагатна ми за прераждането на човешките души и пр.

През 1907 г. като учител в село Кръвеник, Севлиево, аз се запознах със Софрони Ников, който обикаляше България със сказки по теософията. Той наскоро беше почнал да издава списание „Пътят е в тебе“ и ми изпрати излезлите книжки. Купих си преведените на български теософски книги и почнах старателно да ги изучавам. В 1909 г. станах член на Теософското общество и получих диплом за това, изпратен ми от председателката на Обществото д-р Ани Безант от Индия (Адиар). През май 1909 г. отидох със Софрони Ников в Будапеща на Международния теософски конгрес. Там се запознахме с Ани Безант, с д-р Рудолф Щайнер и с други видни водачи на теософското движение. Там се запознах и с В. Крижановская – бележит автор на окултни романи и Юнковская, която изнесе седнала на пианото една лекция за магичните сили на музиката.

В началото на 1911 г. се научих, че в Казанлък почнал да излиза окултен вестник „Обновление“. Абонирах се за него. Във вестника прочетох реклама за книгата „Окултен съновник“ от Захари Желев. Тази книга много ми хареса. Писах на автора да ми отговори на няколко въпроса, като му казах, че съм член на Теософското общество и че съм близък със Софрони Ников. Той ми съобщи, че както той, тъй и казанлъшкият околийски лекар, д-р Христe Дуков, с когото

редактират в-к „Обновление“, са също членове на Теософското общество. И че през Казанлък скоро минал г-н Петър Дънов и че той и Дуков се срещнали с него и от дългия разговор, който водили с него, разбрали и се убедили, че той е един от „Учителите“. И ми съобщи адреса му в София. Аз писах на г-н Дънов, като му обясних откога се познавам с него и му сложих едно портретче в писмото си. И го запитах къде и кога мога да се срещна с него. Той ми съобщи: Ако през Великденската ваканция не мога да отида в София, към 15 август да отида за среща с него в Търново, като ми съобщи адреса си там. Та през август 1911 г. се срещнахме на два пъти с него в Търново и водихме обширни разговори. Убедих се, че той много дълбоко разбира духовните и теософски въпроси и разбрах от него, че след два-три дена се открива събора на обществото Бяло Братство в една голяма вила в търновските лозя. Там се запознах и с няколко от учениците на Учителя от Търново. След това разменихме с Учителя няколко писма. През лятната ваканция на 1912 г. министерството на просветата откри курс за даровити учители в Образцовия чифлик при Русе по различните отрасли на земеделската наука, за да подготвят в две летни ваканции помощници на агрономите, които да изнасят сказки из околията. Всяка седмица отивах в Русе. Там се запознах с ръководителя на Бялото Братство, Никола Ватев и първия негов помощник – Илия Стойчев, който имаше много книги по окултизма на френски. Той минаваше за най-големия хиромант в България. Брат Ватев ми съобщи, че получил писмо от Учителя, че е предстоящо неговото посещение в Русе. Уговорихме се: щом Учителят пристигне в Русе, той да ме уведоми по телефона. Бях поканен на обед у брат Ватев, дето водих обширен разговор с Учителя. След няколко дена получих писмо от Ил. Стойчев да отида веднага при него. Той ми каза, че получил писмо от Учителя, че съм поканен да присъствам на Събора на Братството на 19 август 1912 г. в Търново. Казах му, че макар курсът да завършва на 25 август, на 18 август аз ще бъда в Търново.

Длъжен съм да кажа, че от този събор аз останах с отлични впечатления. Ще кажа само, че както в събранията, които имахме с Учителя в салона, тъй и през другите часове на деня, аз чувствавах, че това прилича на живот в Небесния свят. За този събор за първи път беше поканен и брат Боян Боев (тогава гимназиален учител в Панагюрище и добър стенограф). Разпоредителите бяха наредили да нощуваме с него в една стая, в един от Търновските хотели. От тогава датира нашето голямо приятелство с него. И той като мене беше член на теософското общество. Но както аз, тъй и той, а също Захари Желев, д-р Христо Дуков, Пенко Пенков и други, като влязохме във връзка с Учителя, напуснахме теософското общество. Около това време напусна теософското общество и Николай Райнов, но впоследствие, той пак се върна в него. Известно ми е, че през 1944 г. Николай Райнов (с когото се познавахме още от студентските ни години) получил откровение от Горе (Невидимия свят), че г-н Дънов е един от Учителите. Отива при Него в Мърчаево, водил дълъг разговор с Учителя, на който е присъствал и брат Боев, който ми разказа подробности за срещата.

Като основен учител в с. Кръвеник, Севлиевско, често съм изнасял беседи в неделни и празнични дни. След отпуск на църковната служба поканвах жените и мъжете да дойдат и да изслушат беседата ми. И голямата стая в училището, равна на две други стаи (в която съм учил 70 деца от първо отделение), се препълваше. Намерих в архивата си плана на една беседа, която съм изнасял на 20 февруари 1912 г.

3. ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ И ВРЪХЛИТАЩИЯТ УРАГАН

Голямо земетресение през лятото на 1913 г. раздруса Търново, Горна Оряховица и Лясковец. След по-малко от седмица след земетресението, Учителят посети Търново. На следващия ден, аз отидох в Търново. И Учителят, аз и търновският адвокат (тогава народен представител) брат Драган Попов посетихме Горна Оряховица и Лясковец. Аз и Учителят се върнахме в Търново, а Драган Попов замина за София. Следния ден, срещу Търново от запад идеше голям ураган. Аз и Учителят беседвахме в двора на семейството Елена и Константин Иларионовичи – зад къщата им. Дворът продължаваше на север с баир. Учителят веднага скочи и изтича в баирестата част на залесения двор. Постоя известно време срещу върхлитащия вятър, направи определени движения, после се върна при мене и ми каза: „Ако не бях тук, Търново щеше да бъде пометено. Аз отклоних удара.“ След това научихме, че ураганът изкоренил край града грамадни 40-50 годишни дървета. След земетръса, резултатът от тази буря беше ужасен, но ако Учителя не беше я отклонил, можеше да унищожи Търново.

(М.Б.: Този и още един спомен на баща ми са поместени в книжката на Влад Пашов: „Необикновеният живот на Учителя Петър Дънов“. Влад Пашов е бил изключван като ученик в гимназията за убежденията му и е бил известно време в Севлиево, живял е у нас и баща ми му е бил настойник.

Учителят изпраща две писма в Търново – едното до Елена Иларионова с дата 9 април 1913 г. – преди земетресението и второто до брат Васил Русчев, с дата 18 юли 1913 г. – след земетресението. И двете са поместени в кратките духовни съчинения на баща ми от 1964 г.).

„...Спомням си, че второто писмо, което давам в препис тук по-долу, Учителят изпрати до брат Васил Русчев, който тогава беше учител в търновската мъжка гимназия и той сам ми прочете в дома си това писмо. Бяхме близки с него. Четох и първото писмо у Иларионовичи, след земетресението. (М.Б.: Ще дам някои цитати от второто писмо на Учителя. И двете са изпратени от София.)

„Любезни сестри и братя,

Понеже преминахте през един изпит, през едно кръщение в Търново, това, което придобихте, с пари не се купува. Това са редки събития, които стават при особени епохи, със значения. Това са велики дела Господни. Аз ги наричам възкресение ... Това е ребусът, който бях ви задал да го разгадвате (М.Б.: В първото писмо.)... В числата имаште определени годината, месеца, деня и часа, когато ще стане казаното. Това събитие беше отбелязано отдавна в Аналите на природата и то иде навреме...”

„Книгата си „Вечните Истини“ написах през 1933 и 1934 г. Но поради това, че книгата ми стана по-обемиста, отколкото желаех, аз изоставих част от материала. Поради липса на време, аз не дочаках да напиша цялата книга, а по съставен план аз я пишех и от Кърджали, дето бях окръжен прокурор, аз изпращах материала на брат Сава Калименов в Севлиево, последователно да я печата. Половината се отпечата до края на 1934 г. и по липса на средства отпечатването и завърши в 1937 г. Тя отдавна е библиографска рядкост. (М.Б.: През 1995 г. Издателство „Алфиола“ от Варна, на Георги Кръстев, издаде книга, съставена от Верджиния Калчева и певеца Огнян Николов: „Петър Димков – хигиена и лекуване на душата. Новият човек – творец на съдбата си.“ – 600 стр. голям формат. В тази книга открих цели 11 глави – 100 стр. от книгата на баща ми „Вечните истини“, без да цитират откъде е материалът. От разговор с Лили Димкова в дома и през м. май 1996 г. се убедих, че тя не е в „играта“. Тя наивно е предоставила материал в папка на баща ми и участвува с корицата. Известно е, че

това е престъпление от общ характер по Наказателния кодекс, чл. 173, ал. 1 и отделно по Закона за Авторското право и сродните му права – с финансови последствия от частен характер. Още дълго време аз и брат ми или наследниците ни имаме право да предявим обвинения в прокуратурата и отделно да искаме обезщетение. Съобщавам този неприятен факт, за да обърна внимание на нашите приятели, че в братските среди има и лица с различни „идеали“ и интереси... Съвсем коректно на 18 август 1996 г. с писмо до Георги Кръстев поисках среща, но те не ми се обадиха, въпреки получаване на писмото. Същото е сторено и с пиратско издаване на трудове на д-р Методи Константинов и Илия Узунов, не предполагайки, че и те имат законни наследници... И по светските, и по небесните закони те са подсъдни!)

4. ПСАЛМИТЕ

„В предговора на книгата ми „Вечните Истини“ съм дал мнението на Учителя за псалмите. Цитирам: „През месец август 1911 г. в търновските лозя пред вилата на адвоката Бойнов, аз водих интересен разговор с Учителя на интересни теми из областта на теософията. Между другото стана въпрос и за псалмите. Тогава Той ми обясни, че Давид е писал псалмите си, под вдъхновението на същества от различните класове на Божествената Йерархия и че при четенето на известен псалом всеки клас, чийто делегат е вдъхновявал псалмопевеца да го напише, се чувствувал ангажиран да докаже, че са верни твърденията в този псалом и затова всеки от неговите членове с готовост оказвал специалната си интервенция по случая, който е накарал моления се да чете с благоговение, вяра и упование този псалом“. Това е един ключ, за да си обясним защо водачите на духовното християнско общество са препоръчвали да се четат и пеят псалмите. В същия предговор аз съм казал: „За много години ние сме пробвали, изследвали псалмите и констатирахме, че те са много важни постижения, като образци от молитви и хваления криещи в себе си магична сила, а някои техни изрази са същински мантри...“ Ние знаем, че Учителят препоръчваше на учениците си псалмите. Неведнъж Той е цитирал от тях. И Исус Христос е правил същото. Няма ученик на Учителя, който да не чете 91 псалом, а също и 133 псалом (който е само от три стиха), защото Учителят ни откри, че чрез четенето на последния се неутрализира фаталността на всяко 13-то число – когато ни се наложи да имаме контакт с такова. Не току-тъй, аз посветих още в началото на казаната моя книга 70 страници на псалмите. Дадох някои цели псалми, а от други дадох части, които по моя преценка са магични изрази, нещо като формули. В преводите на псалмите и на български, и на други езици, са допуснати маса грешки и неточности, които изопачават оригиналната мисъл. И аз, с помощта на един приятел, свършил висше богословие в Германия, който като мене много ценеше псалмите, направихме уточняване на текстовете. Той знаеше отлично френски, немски, английски, руски, есперанто и гръцки и имаше стария и новия превод на Библията на тези езици, а също и ценната книга „Коментар на псалмите“ – в три тома от английския проповедник Спърджон. Всички тези десетина Библии (включително и протестантския превод и превода на синода на български) и казаните три тома на Спърджон държахме разтворени на две маси и по мое желание биваха проверявани всички ония стихове от псалмите, в които аз подозирах противоречия и неточности в разните преводи, докато се добирахме до точния текст на оригинала. Във „Вечните истини“ са само част от уточнените псалми, които имам записани в една тетрадка.

5. В ЗАЩИТА НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

М.Б.: Баща ми е писал „Вечните истини“ през 1933-1934 г. като прокурор при окръжния съд в Кърджали. Знаем, че Учителят е бил подложен на атаки, хули и клевети от Църквата, жълтата преса и редица властници, за които е бил неудобен и дори са го привиквали в „Обществената безопасност“ и е интерниран. Ще цитирам от „Вечните Истини“ някои пасажи с мнението на баща ми за Учителя и някои пророчески изказвания, които са днеска факт (стр. 198-201): „Днес между българския народ живее един великан на Духа, за когото аз ще кажа, че не съм достоен да развързва връзките на обущата му; думата ми е за Учителя Дънов. Той е казал много дълбоки, силни, огнени слова за Любовта, която е една от най-любимите му теми. (М.Б.: Цитатите са от главата за Любовта.) В десетките томове напечатани негови публични беседи и не публични школни лекции на Общия и Специалния окултни класове, той е казал толкова неща за Любовта, така красиво е описал нейните свойства и резултатите, които тя носи за онези, които са ѝ дали прием – да разработи градината на техните сърца: както за отделната личност, тъй и за семействата и обществата; че да разправам за тези работи аз, то би значело да предъквам една част само от казаното от Него. Нали е по-добре да се чете оригинала? От него да се почерпят сведения за алхимическите свойства на Любовта – да превръща човешкия характер в ангелски; да подобри нашето здраве и красота, които омразата и егоизма са поварили; да ни направи още тука граждани на Небето. И още отсега ангели и светии да почнат да се интересуват за нас и името ни да се носи в техните среди!...

Затова ние апелираме към читателя на този ни скромнен труд: четете хидядите страници напечатани беседи и лекции на Учителя Дънов. Има стенографирани Негови слова за още хиляди страници, но по липса на пари не са още издадени. Неговите последователи са преимуществено бедни хора. Но ще дойде ден, когато всичко ще бъде напечатано... Днес господин Дънов е ценен (освен от учениците му) повече в странство, отколкото в България. От беседите Му има вече преведени на няколко езика. Доста чужди списания пишат за Него, за идеите Му. Считаме, че е дошло вече време да го кажем, нека се чуе нашироко, та „който има уши да слуша, нека чуе“: Господин Дънов не е един обикновен човек. Той е пратен от Небето с мисия на земята. Неговият ум е озарен от един висш Извор на Светлината. Той е следвал университетите на Небето, затова Словото Му е балсам за пробудените души!

Някога богомилите в България разнесоха Светлина в цяла Европа и днес просветена Европа признава тази заслуга на България, считайки, че това е най-ценното, което тя е дала на света. Аналогична и даже още по-широка е мисията на „Бялото братство“, чийто ръководител е Учителят Дънов. И той, подобно на Христа, е гонен от своите сънародници и българското духовенство; маса хули, лъжи и клевети изсипа върху Него жълтата преса. Навремето някои евреи казваха за Христа: „Защо го слушате, той е луд?!“ Синедрионът Го обвини в богохулство и осъди за това.

Нека читателят на Учителя Дънов има предвид, че Той е окултист – мистик с високо посвещение, при това и голям ясновидец. Че Той притежава знания, че Той владее тайни и сили, за които корифеите на съвременната наука нямат даже представа. Неговите приближени знаят за Него неща, които съгласно окултната традиция пазят в тайна; но ако биха ги разкрили, доста биха прославили и популяризирали името Му! Но един ден всичко това ще стане достояние на

човечеството. Защото, Неговото име, без друго ще остане в историята на духовните движения в света, като име на един от великаните, заслужили на човечеството! Един ден, мнозина ще отидат да търсят де е Изгрева, с борове зад Борисовата градина, дето господин Дънов е държал най-много беседи; както мнозина досега са отивали да видят Гетсиманската градина...

У Учителя Дънов ще четете между другото какви преобразования ще настанат в икономическия, стопанския, семейния и обществен живот на хората, когато те възприемат Любовта като активен принцип в живота си!"

(М.Б.: „Вечните Истини“ в своите 18 раздела е наситена с много ценни цитати и извадки от Учителя. Стария и Новия завет и от другата окултна и духовна литература. И „Кратки духовни съчинения“ са изключителни по теми и материали, което говори за ерудицията на автора им. Продължавам с автобиографичните спомени на баща ми.)

6. УЧЕНИЦИ НА ДРУГИ УЧИТЕЛИ

„Иван Амзел, учител в Търновската гимназия (унгарец), покани брат Боян Боев и мене, да спим заедно в една от стаите на дома му през време на съборните дни през 1914 г. Той и съпругата му (гимназиална учителка) посещаваха неделните събрания на Търновския кръжок. Той беше много ревностен окултист, уважаваше Учителя и недоумяваше защо Учителят не го поканва на Събора и не го приема за член на Школата си. Казал на няколко от търновските приятели да ходатайстват пред Учителя за това. За същото помоли и мен, и брат Боев. Наскоро след Събора, Учителят го извикал при себе си и му казал: „От минали прераждания ти си свързан с друг един от Учителите, който работи в Унгария. За да те приема за член на моята Школа, трябва да ми заявиш, че скъсваш с Школата на унгарския Учител. Помисли си и ще ми отговориш.“ След време Амзел казал на Учителя, че решил да не скъсва връзките си със своя Учител от минали животи. Амзел лично ми разправи това.

Учителят дебело е подчертал, че без съдействието на един от Учителите, никой не може да влезе в Царството Божие. Не е нужно Учителят да е във физическо тяло. Дал съм цитати за това в съчиненията си.

Някои от нашите приятели са споделяли с мене учудването си, защо Софрони Ников, който добре познаваше Учителя, чел е доста от беседите Му и нашите списания, сестрите му са от Обществото ни „Бяло братство“ и са му говорили доста за Учителя, самият Ников беше в тесни приятелски връзки с неколцина от най-изтъкнатите последователи на Учителя, гостуваше в домовете им при своите обиколки със сказки из България като теософ, е слушал от тях аргументирани характеристики за Учителя и доводи, че Той е един от Учителите, не пожела да стане един от учениците на Учителя. (В моя дом Софрони Ников е прекарвал като гост не един път.) Очевидно, в минали животи той е бил ученик на някой от Учителите, които са се проявявали в Индия или другаде на Изток, и той най-малко интуитивно е узнал това, ако при двукратното му ходене в Индия и при многократните му срещи с Ани Безант, тя изрично не му е казала това. На мене лично той ми е казвал това, че много уважава Ани Безант и приема с пълно доверие всичко, което са учили и писали, както тя, тъй и Блаватска, Ледбитер и др., които са били в преки връзки с Учителите Мория и Котхуми, които не са били във физически тела.

Очевидно и Софрони Ников имаше своя мисия в България, която той с рядко усърдие върши десетки години, като обикаляше България със сказки и

най-много държеше такива в София – на теософски теми. Преводите на ценни съчинения от Ани Безант, Блаватска, Ледбитер и други на български са почти изключително негово дело. И същият имаше голям дял в редактирането години подред, теософските списания у нас. Преводната теософска литература бе четена от мнозина из нашите среди, преди да се свържем с Учителя. И от нея ние добихме ценни знания, които впоследствие Учителят ни дообясни, разшири и вдълбочи...

Очевидно е от гореказаното, че и Николай Райнов е бил свързан с друг от духовните Учители.

7. ДИСПУТЪТ ЗА БЪЗСМЪРТИЕТО НА ЧОВЕКА

Преди да следвам право, аз бях основен учител (с държавен изпит) шест години в село Кръвеник, Севлиево. (1.09.1907-31.08.1913 г.). Мой ученик беше и Никола Нанков, който и чрез мен се свърза с Учителя. На 25 март 1911 г. в град Севлиево на конференцията на Севлиевското околийско дружество, се състоя импровизиран диспут между мен и гимназиалния учител в града, Михаил Димитров (по-късно стана председател на Академията на науките – БАН) на тема: „Безсмъртен ли е човек?“

По това време между основните учители в околията имаше неколцина, които държаха връзка с мен и четяха окултна литература. Един от тях беше Христо Поппетров, който владееше стенография и си държа бележки от този диспут. И изпрати дописка в изданията по онова време вестник „Обновление“ в град Казанлък, в който се помещаваха и много преводи от френската и английската окултна литература. Тя е напечатана в брой 24, година първа – от 21 април 1911 г. Ето част от нея: „На 24 март 1911 година бе изнесен реферат от учителя при севлиевската гимназия Петър Монеv на тема: „Монизмът на Ернест Хекел“. Като прочете реферата, Стефан Тошев взе думата. Председателят го предупреди да бъде кратък, поради напредналото време и защото поради няколкодневната работа на конференцията, всички се чувствуват изморени. Тошев разкритикува в едри щрихи материалистическия мироглед на Хекеля. Той се спря главно на методите и средствата за изследване същността на човешкото съзнание от материалистическата наука и от експерименталния спиритуализъм.

На 23 март предиобед бе изнесен друг реферат, на който Тошев не присъстваше. Той беше от педагогическо естество. Преди да закрие събранието, председателят заяви, че гимназиалният учител Михаил Димитров кани в същия ден в 2 часа следобед Стефан Тошев да диспутират пред конференцията по въпроса „Безсмъртен ли е човек?“ и запита: „Тука ли е Стефан Тошев и приема ли диспута?“ Няколко учители станахме и заявихме, че Тошев отсъства, но сме сигурни, че той ще приеме диспута и се задължаваме да го посетим веднага в дома му и да му съобщим за направеното му предложение.

Тошев ни каза: „Точно в 2 часа да сте в залата и заявете, че аз приемам диспута – защото аз може малко да позакъснея. Няма да обядвам и сядам да се готвя.“

Заявихме на председателя, че Тошев ще се яви на диспута. След малко Тошев влезе в залата. Голямо оживление настъпи между присъстващите, защото всички разбраха, че има да чуят интересни неща.

По споразумение между Димитрова и Тошева пръв започна да говори Тошев. Той говори малко повече от час. Извини се, че за този диспут му е съобщено едва преди един час, затова не е имал време да се подготви

изчерпателно. В едночасовото си говорене и четене няколко изложения из областта на експерименталния спиритуализъм: опити на спиритически сеанси, на които духът Кати Кинг се е материализирал и е бил фотографиран; опитите на френския учен Дюрвил, който е успял чрез хипнотизъм да излъчи човешкото съзнание из физическото тяло и как този фантом е дал доказателства, че се проявява извън тялото си. За кратко тези неща ги изоставям. Със собствените му красноречие и ясност на стила, Тошев посочи фалшивата основа, на която е стъпила съвременната материалистическа наука, която иска с петтях сетива да обясни и открие всичките прояви във Вселената и живота. Тошев посочи имена на видни учени от нашето съвремие, почитани като светила от официалната наука: Херберт Спенсер, Дюбоа Раймонд, Хексли и други, които, опирайки се на петтях чувства и анализата, като метод за изследване, са дошли до агностицизма, като заявяват, че петтях категории (начала), на които могат да се разложат всички неща из областта на научните изследвания: времето, пространството, материята, силата (или движението) и съзнанието, са абсолютно недостижими за човешкия ум. Умът не може да ги откаже, нито да ги обясни. Тошев каза, че има друга една наука, нова наистина, различна от съвременната официална наука, която разполага с методи и средства за изследване, които са я довели не до агностицизма, но до гностицизма, до знанието.

Но понеже публиката се интересуваше повече да чуе доказателства, факти и методи на изследване в полза на реалността на съзнанието, независимо от тялото (даже един учител стана и подкани Тошева към това), Тошев говори и чете неща повече в това направление, като процитира доста имена на известни учени от Европа и Англия, които са правили и правят много опити, чрез които принципите на спиритуализма са научно подкрепени.

Още в началото Тошев каза, че според окултната наука, съществуват три експериментални метода, чрез които се установява безсмъртието на човека:

1. Спиритическите сеанси – извикване на духовете на умрели хора, които дават доказателства за своята индивидуалност; материализация на духове и тяхното фотографиране.

2. Раздвояване на живи хора – излъчване на съзнанието из тялото, което остава въвн от тялото в своите ефирни проводници – тела, което ясновидците виждат и се занимават с него. Тъй излъчено, съзнанието дава доказателства за своята реалност и

3. Методът на саморазвитието, с цел да се развие у човека астралното виждане и чуване (астралното ухо и око), при постигане на което човек непосредствено ще се убеди в реалността на съзнанието, независимо от тялото. Че в света днес съществуват много ясновидци, с различна степен на съвършенство. Тошев говори и чете много в подкрепа на тези три метода. Той говори и за друг един метод на изследване и убеждаване, че човек е безсмъртен – за събиране и анализиране на големи количества преживявания и виждане из областта на невидимото. И се спря на преведената на български книга „Тайнственото“ от известния френски астроном Камил Фламарион. Той каза, че скоро на български е преведено съчинението на руския професор А. Н. Аксаков „Научните основи на спиритизма“. И в общи изрази Тошев обясни защо тази книга е истинско научно съчинение. Тошев засегна въпроса и за четене на човешките мисли и за телепатията и спомена за опитите на професор Кирк и на професор Леман в тази област. Той се изказа накратко и за лъчеизпускането от човешкото тяло, за което барон фон Райхенбах говори в своето съчинение „Опити“; което нещо е било изследвано с особен спетроскоп и от англичанина д-р Джон Хаклер и се оказало, че всеки човек бил обкръжен с особено сияние,

цветовете на което били в зависимост от нравственото и умственото му състояние. По-после, парижкият д-р Барадюк потвърди твърденията и на двамата. Тошев се спря на опитите, които са правили в областта на спиритизма двамата англичани, капацитети в областта на физиката и известни със своите открития Уилям Крукс и Оливър Лодж. А също, че на техни сеанси се явявали материализирани духове, които те са фотографирали. Тошев процитира от стр. 14 на френския превод на книгата: „На прага на невидимото“ от английския физик, професор при Дъблинския университет Уилям Барет следните негови думи: „За себе си аз заявявам, че съм абсолютно убеден, че психичната наука е доказала чрез експерименталния метод при изследването, съществуването на една трансцендентна и нематериална същност, съществуването на душа у човека. Тя също така е установила съществуването на един духовен и невидим свят, обитаван от живи и интелигентни същества, които могат да влезат в общение с нас, когато се представи за това благоприятен случай. Съществува една растяща маса от доказателства, които ни убеждават в продължаването на живота на човека след смъртта и разлагането тялото и мозъка. В това аз ни най-малко не се съмнявам.“

След Тошев говори Михаил Димитров. Той говори по-малко от един час. За краткост изоставяме изказаните от него мисли в подкрепа на материалистическия мироглед, защото те са всеизвестни. След като свърши Димитров, Тошев поиска да му са даде наново думата, за да направи някои допълнения. Някои се противопоставиха, защото Тошев говорил повече от Димитрова. Но по желание на болшинството, разреши му се да говори още десет минути. През това време той изложи какво е мнението на големия немски философ Емануил Кант за ясновидството на шведския учен Сведенборг, въз основа на положителни доказателства за ясновидството му. Каза и няколко мисли за тъй наречената „сравнителна религия“ във връзка с произхода на религията и прочете изложения за фотографирание на материализирания дух Кати Кинг. Накрая спомена за издадената на френски книга „Вечните Истини“ от духа на Виктор Юго – изложението на която е написано на няколко спиритически сеанса от пишуш медиум.“

/п/ Хр. Поппетров, учител.

8. РАЗГОВОРЪТ СЪС СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ

Сега ще ви кажа нещо накратко за разговора ни със Стоян Михайловски.

Това беше през месец октомври 1914 г. По покана на софийското студентско християнско дружество, Стоян Михайловски изнесе сказка в най-голямата аудитория N 45 на Софийския университет на тема, че Исус Христос е проповядвал идеи за преобразуване на живота и за щастие на човечеството. И че тези Негови идеи никога няма да остареят.

Аудиторията бе препълнена със студенти, студентки и граждани. Михайловски говори около час и половина. Като свърши, аз поисках да ми се даде думата. Михайловски се обърна към мене с думите: „Какво искаш, младежо?“ Аз му отговорих, че искам да му задам няколко въпроса и във връзка с неговите отговори да се изкажа и аз. Михайловски каза: „Тука аз говоря професорски. Ако на някого от слушателите ми нещо не му е ясно, да дойде в дома ми, там аз ще му поясня!“ Аз му отговорих, че ще отида в дома му. И си седнах на мястото.

Стоян Михайловски нямаше деца и имаше осиновен син, Коста Саев, мой състудент – юрист и също член на студентското християнско дружество. Той ми

обеща, че ще ми съобщи датата и часа, когато Михайловски ще ме приеме на разговор. Бях приет след вечеря, около средата на месец ноември същата година. Сварих в дома на Михайловски освен него, съпругата му и синът му и една французойка – поетеса, около 40-годишна. След кратък предварителен разговор, Михайловски ме запита: „Какви въпроси искаше да ми зададеш след сказката ми?“ Аз почнах: По убеждение и аз съм като Вас християнин, но мене не ме задоволяват учението на догматиката на църквите и на църковните теоретици, на това догматично християнско учение. Аз съм по убеждение теософ – окултист и през призмата на тази философия разглеждам учението на Исуса Христа, Когото признавам за Миров Учител и Спасител и за неповторима личност в историята на земното човечество. Аз съм убеден, че Исус Христос е проповядвал сред еврейския народ едно популярно учение, в което не е излагал дълбочините на Божественото учение, на което Той е бил носител. А че тези „дълбочини“ Той е излагал само на достойните, на тези, които се наричали Негови „ученици“. Те не са били малцина. Част от тях, 12 са му сътрудничали в изпълнение на Неговата проповедническа дейност в Йерусалим и по градовете и селата на Юдея. Това дълбоко учение Исус Христос е наричал „Тайните на Царството Божие“. И до днес тези „тайни“ само отчасти са известни на църковните християни и даже на църковните теоретици и владците на църквите, да не говоря за поповете, които аз считам, че в болшинството си са груби карьеристи, които почти изключително се интересуват за пълнене на джобовете си, а твърде малко – за Делото на Христа. Та, първи въпрос, който щях да Ви задам, беше: Вярвате ли, че Христос е учил двойно учение: популярно и тайно, което теософите наричат езотерично.

Михайловски започна: „Младежо, аз теософия и окултизъм не съм изучавал, защото не ги считам за християнство, а за източни, индийски, египетски учения, които признават, че човешките души се прераждат и прочие.“ Французойката го прекъсна и му заговори на френски. Разбрах, че му каза да ме изслуша търпеливо, защото въпросът ми и обясненията, които ще дам по него, заслужават внимание. Намеси се госпожата на Михайловски и я помоли да говори на български, защото въпросите интересуват както нея, така и сина им. Французойката добави: „Аз имам на френски важни съчинения по теософия и окултизъм. И съм запозната с принципиалните учения на тази философия. Намирам, че има голяма логика и издържана аргументация в ученията ѝ. Нека изслушаме Тошев – да ни каже защо приема, че Христос е имал и „Тайно езотерично учение“, което е изяснявал и излагал само на „учениците“ си и че пред народа Той е говорил за това учение прикрито, недоизяснено, популярно.“

Тогава аз започнах: Аз нося със себе си „Новият завет“ и моля да имате търпение да Ви цитирам няколко места от Евангелията, върху които аз искам да обоснова моята вяра в езотеричното християнство. Разбира се, налага ми се да бъда кратък, защото ако река да се аргументирам обширно, нужни са ми доста часове. Казах, че своето „Тайно учение“ Исус Христос го е наричал „Тайните на Царството Божие“. Централата ядка на Христовото учение е развоят на човека, или по-точно на „същинския човек“. Да разгърнем Евангелието на Лука и да прочетем например в 13 гл. стихове 18-21. Христос оприличава Царството Божие на нещо динамично, което подлежи на растене, на развой: „Зърно синапово“, „квас“ и пр. И в Лука, 17 глава, четем, че Исус Христос обяснява, че това Царство Божие не е нещо външно: човешка организация, човешка общност или държава, но че Царството Божие няма да дойде с изглеждане. Царството Божие вътре във вас е. И че Христос стои на становището, че да се въдвори, да се развие Царството Божие в човека, е нужна работа над себе си, нужни са усилия, нужно е „подвизаване“. В Лука, 13:23-24 четем, че когато бил запитан: Малцина ли са,

които ще се спасят, Той отговорил: „Подвизавайте се, да влезете през тесните врата.“ А в Евангелието на Матей, 7:13-14 това изказване на Господа Христа е записано по-подробно: „Влезте през тясната врата, защото широка е портата и пространен е пътят, който води в погибел, и мнозина са ония, които минават през тях. Понеже тясна е портата и стеснен е пътят, който извежда в Живота и малцина са ония, които ги намерват.“

В Евангелието на Матей, 6:25-33 Исус Христос разглежда въпроса за Царството Божие и от друга гледна точка, като го свързва очевидно с преди малко казаните от Него Слова: „Бъдете свършени и вие, както е свършен Вашият Небесен Отец.“ (Записани в последния стих 48 от петата глава на същото Евангелие.) Той успокоява тези, които станат „ученици на Свещенния, Тесния Път“, че за тези, които са влюбени в Идеала: изработване с копнеж, поставяне на този въпрос на първо място в живота си: да засияе в техния душевен мир, в сърцето, ума и волята им Царството Божие – Божественият Дух да се проявява в тях в Любов, Мъдрост и Истина; че за такива чловеци Небесният Отец има специален промисъл: Те трябва да бъдат спокойни, да не живеят с грижите на невярващите, за които е чужд Идеала за Царството Божие. Господ Христос изрично казва: „Не се безпокойте за живота си, какво ще ядете или какво ще пиете, нито за тялото си – какво ще облечете. Но първом търсете Царството Божие и Божията Правда и всичко това ще ви се прибави, ще ви се даде.“

От гореказаното за духовно прозорливия е ясно, че мисълта на Христа е: Човек е призван да прави героични усилия, да се подвизава (от думата „подвиг“), за да се развият в него ония скрити заложи: образът и подобие Божие, които стоят като Идеал пред човека, за да се издига по стълбата към духовното свършенство, наречено от Христа Царство Божие. Защо Христос е употребил този израз? – Защото „Царят“ (Божият Дух) след новораждането на човека живее в душата на човека, която става негов храм. Не е ли ясно, че Исус Христос с няколко израза, предназначени да бъдат мисъл у слушателите Му, които са отивали при Него, за да чуят словата на новия Пророк, на Месия, е начертал пътя за спасението на човека чрез влюбване в един висок Идеал и за копнеж по него; чрез усилия, чрез силен стремеж, защото прицелната точка – свършенството – се намира на един висок връх! Исус Христос е сложил редица въпроси пред своите слушатели недоизяснени. Но според Него, казаното от Него е било достатъчно да раздвижи умове, сърцата и душите на „търсещите“. И те по вътрешен път да прозрат Истината. Защо Христос съветваше учениците си, да не разкриват Божественото Учение безразборно на всички? – Защото между хората от тълпата Негови слушатели е имало хора, които се намират под влиянието на сатанински духове, които Христос назовава „свини“ и „псета“ и за които Христос казва, че са родени от дявола. (Прочети Матей, 7:6, Йоан 8:44 и 19:1-3.) А че действително Исус Христос е учил два вида учения: едно популярно за народа, за широките маси, които са се тълпели при Него, да чуят какво учение учи прогласеният за Месия, което Той е изразявал или чрез притчи, или направо, но без да обяснява дълбокия смисъл на казаното. И второ едно учение, което Христос нарича „Тайните на Царството Божие“ (езотерично християнство) – това е ясно от следните цитати из Евангелията:

1. В Матей, 13:10-12 четем: „И пристъпиха учениците и Му казаха: Защо им говориш с притчи? А Той в отговор им рече: Защото на вас е дадено да познаете „Тайните на Царството Божие“, а на тях не е дадено. Защото който има, ще му се даде и ще му се преумножи...“

2. В Лука, 8:10 четем: „Вам е дадено да познаете „Тайните на Царството Божие“, а на другите се проповядва с притчи, защото гледат и не виждат, слушат

и не разумяват.“ (М.Б.: Т.е. още не са подготвени, не са назрели за Божествената Мъдрост – прочети Евреям 5:12-14.)

3. А в Евангелието на Марко, 4:10-11 четем: „И когато остана насаме, онези, които бяха около Него с дванадесетте (М.Б.: Освен дванадесетте Исус Христос е имал и втори кръг ученици, още седемдесет), попитаха Го за притчите. И каза им: На вас е дадено да познаете Тайните на Царството Божие, а на ония, външните, всичко бива в притчи.“ (Бл. Т.: Следват още мотивирани изказвания до средата на 103 стр., 1962 г. III, т.е. още три машинописни страници.)

Като завърших дотук изложението, аз се извиних пред Михайловски и другите за дългото си говорене и казах, че ако имат към мене някои въпроси, аз ще им отговоря с удоволствие. И ако господин Михайловски желае да ми направи някои възражения, аз ще го изслушам с внимание и уважение и ще му отговоря. Иначе аз съм готов да си отида. Тогава Стоян Михайловски ме похвали, че така прилежно съм изучавал Евангелията и Апостолските послания и добави: „Ти няма да си отидеш. Сега ще прием чай, ще се почерпим и ще си поприказваме приятелски.“ И другите се присъединиха към неговата покана. И аз останах в дома на Стоян Михайловски още два часа, прекарани в приятни разговори. Между разговора ни, аз направих няколко комплимента на Михайловски за дарбите му, за неговия смел, борчески характер и за заслугите му към българския народ.

*
* *

През месец август 1938 г. дойдоха да присъствуват на Събора на Обществото ни „Бяло Братство“ в София около 12 сестри и братя от Балтийските страни (Литва, Естония и Латвия) и една сестра руския Кидалова (библиотекарка в Белградската библиотека – Югославия), да видят Учителя и да чуят Словото Му. Разбрах, че тези сестри и братя заявили, че ще почнат да изучават български език, за да могат да четат и изучават Словото на Учителя в оригинал. Аз се запознах с тях и им подарих по един екземпляр от книгата си „Вечните Истини“. През зимата на 1938/1939 г. получих от сестра Кидалова две писма. В едното от тях тя ми пише, че нейният приятел и сънародник, д-р Александър Асеев, като прегледал книгата ми „Вечните Истини“ пожелал да я има. И ако му я изпратя, в замяна той ще ми изпрати излезлите два номера от издаваната от него „Библиотека сборника Окултизъм и Йога.“ Получих неговите две книги. Когато в България ще има свободен печат за религиозна литература, тези две книги заслужават да бъдат преведени и издадени на български.

(М.Б.: Писано в 1962 г.)

9. НЕБЕСНА БЛАГОДАТ КЪМ МЕН В ТЪРНОВО

Не един път съм бивал подканван да разправа случая, за който съм загатнал в книгата си „Вечните Истини“ на стр. 4 и 5, обаче аз отказвах. Защото този факт е един от няколкото мои свещени преживявания, които аз пазя за себе си. Но сега реших да го разкажа накратко.

На 9 ноември 1915 г. аз постъпих като данъчен войник в Търновските казарми. Тогава като студент бях си издържал изпитите за първите две години и бях се записал за петия семестър. От казармата ме изтеглиха към местната военна болница и ми възложиха да обзаведа и управлявам клон от нея. Понеже бях семеен с дете, аз пожелав да бъда уволнен, за да продължа образованието

да се храня три дни. Един от другарите на тази ни група бе преместен във Военната болница при Захарната фабрика в Горна Оряховица. От там той изпратил един литър сливова ракия за групата ни – да се почерпим. Председателят на групата, който имаше симпатии към мене нареди: да се сложи ракията настрана и да бъде изпита, когато аз се завърна. Като се явих в казаната вечер на вечеря, председателят каза на одного – студент: „Дай шишето с ракията, то е под онзи креват.“ Под същия този креват имало също такова шише, пълно със сублимат (от болницата го дали на заведущия този клон от местната болница, защото в горния етаж на същата имаше венерически болни) – за да измива с малко сублимат ръцете, когато се върне от болните. Председателят каза: „Стайков, дай ракията на Тошев. Той първи ще пие.“ А на мене каза: „Изпий колкото считаеш, че ти се полага.“ Като почнах да пия и глътнах няколко глътки, усетих, че ми допари на гърлото, оставих шишето на масата и казах: „Това не е ракия, а някакво лекарство!“ Завеждащият клон скочи и каза: „Стайков, ти си дал шишето със сублимата“ и извади шишето с ракията. Стайков пребледня. Стана суматоха. Председателят извика: „Тошев, болницата е близо, тръгвай с мене и тези двама!“ Аз спокойно се обърнах към всички с думите: „Другари, седнете си по местата, защото имам нещо да ви кажа.“ Никой не седна. Председателят извика: „Бързо казвай и да тръгваме – време за бавене няма.“ Аз залочнах: „Аз живея с вас толкова време, но вие не ме познавате добре. Аз съм дълбоко вярващ в Бога човек. И вярвам, че писаните в Евангелието Христови думи: „Който вярва в Мене и отрова да изпие, тя няма да го повреди“, ще се изпълнят за мене сега!“ Неколцина извикаха: „Остави тези глупости, но тръгвай по-скоро за болницата.“ – „Разберете, че аз няма да отида в болницата“ – им казах аз. Дойде при мене Стайков, който ми даде да пия от шишето сублимат и просъзнен ми се примоли: „Тръгни с нас за болницата, смии се за мене, какво ще стане с мене...“ За същото ме помолиха и другите. Казах им: „Заради вашата уплаха и силно настояване, да отидем.“ Отидохме. Бяха се изминали около два часа от мръкването. Доктор в болницата нямаше, а само фелдшери и медицински сестри. Председателстващият групата ни се развика: „Дайте бързо мляко, водим отровен човек!“ Върнаха се от кухнята и казаха, че мляко нямало. Един от фелдшерите каза: „Бързо донесете няколко яйца, кастрон и лъжица.“ Счупиха яйцата и ми дадоха да изпия белтъците им. Фелдшерът каза, след десетина минути изкуствено да повърна, като си бръкна в гърлото. Върнахме се в столовата, дето щяхме да вечеряме. Опитах се да повърна, но не можах. Аз въобще не повръщам. Заявих на другарите, че аз няма да вечерям и си отивам в моя клон – болницата – да спя. Всички настояваха да остана да спя при тях. Аз не се съгласих и си тръгнах. Прозорецът от дома на ясновидката Параскева Енчева светеше – не беше си легнала. Отбих се при нея, да ѝ се похваля, че комисията ме е уволнила и как е станало това; да въздадем заедно хвала на Бога за тази Негова благодат към мене и близките ми и да разправя как по погрешка съм пил сублимат тази вечер. Тя и аз застанахме на молитва и Духът проговори чрез нея, че ме поздравяват горните ми приятели за уволнението ми, и че дето съм пил сублимат е било допуснато от Горے, за да прославя Името на Бога чрез моята вяра. И че абсолютно нищо няма да ми стане! След кратък разговор с ясновидката се разделихме и за спях спокойно през нощта. На заранта рано отидох да съобща на другарите си, че съм здрав, да не се тревожат за мене. Защото, когато се разделих с тях вечерта, те ми поръчаха за това. (Когато след уволнението ми отидох в София и разправих всичко, което се случи с мене пред двете комисии на Учителя, Той ми каза, че когато са ме преглеждали и преслушвали двамата лекари от първата комисия, в този момент в

мене се е вселил един Ангел от висш клас на Йерархията. И неговите силни вибрации, аз съм почувствувал като силен електрически ток!)

След две седмици трябваше да се явя на контролна комисия. Също си наложих три денонощия пълен пост, преди да се явя пред комисията и прекарах тези три дни в молитва и четене на псалми за молитва. Когато бях се съблякъл до кръста гол в съседна до стаята на комисията стая, като наближаваше да бъда извикан, аз се отделих настрана и се помолих така: „Господи, аз се чувствам съвсем здрав. И ако и този път Ти не направиш с мене някакво чудо, тази комисия ще отмени решението на първата комисия! Аз вярвам, че за Тебе няма нещо невъзможно. Ти даже ако пожелаеш, можеш да наредиш да не бъда преглеждан!“ Тъкмо свърших, бях извикан за преглед. Този път председател на комисията беше полковник д-р Джаков, управителят на военната болница в Търново. До мене се приближиха двамата лекари от комисията, за да ме преслушват. Д-р Джаков се обърна към мене с думите: „Ти нали завеждаш едичкой си клон от нашата болница?“ Отговорих му: „Да.“ Зададе ми и втори въпрос: „Ти нали си студент?“ Отговорих му: „Да.“ Тогава той ми каза: „Я иди учи ти!“ Аз се поклоних и си излязох, без да бъда преглеждан от лекарите.

Вечерта, като се явих в групата да вечерям, другарите бяха се понаучили, че е потвърдено уволнението ми. И двамата от тях казаха: Привечер бяхме на една маса в сладкарница „София“ със секретаря на комисията. Той ни каза: „Днес се случи нещо, което досега не се е случвало. По заповед на полковник Джаков вашият другар Тошев бе уволнен, без да го преглежда комисията.“ А всички знаехме, че д-р Джаков беше много строг човек. От него трепереха и всички лекари, и другите му подведомствени. Но в случая, Бог се прояви чрез него.

Няколко дни преди да отида при ясновидката Параскева Енчева и й заговоря за моето желание да бъда уволнен, аз изпитвах голяма мъка: какво ще стане с мене и семейството ми, ако войната продължи дълго, както и стана.

Веднага след уволнението ми аз заминах за София. Деканът на факултета ми призна семестъра, който бях записал на 1 октомври 1915 г. Макар че не бях се записал и за текущия следващ семестър, той ме прие за редовен студент и за през този семестър. И през юни 1917 г. аз завърших добре университета, а войната се свърши в края на 1918 г. Дотогава аз трябваше да стоя мобилизиран...

10. ГЛАВНИЯТ РЕВИЗОР В ЗАЩИТА НА ЗАКОНА

През част от втората половина на 1918 г. и в началото на 1919 г. изпълнявах длъжността Втори русенски градски (без район от села) мирови съдия. По онова време стопанският живот в България се дирижираше изцяло от основаната от правителството през войната „Дирекция за стопански грижи и обществена предвидливост“, която имаше за свои органи окръжните районни комитети (които дирижираха стопанския живот и продоволствието на населението от окръга) и околийските комитети – за околииите. Само в градовете София, Русе и Варна, освен окръжните комитети имаше и тъй наречените „специални комисии по продоволствие“. Защото тогава населението се продоволствуваше за прехраната си (хляб и съестни продукти), облекло, обувки, газ, дърва и пр. с купони. А стоките, които бяха извън купонната система, се продаваха по нормални цени, под строг контрол и наказания за нарушителите.

В окръжните градове Комитетът се управляваше от председател, секретар и съвет, в които влизаха: Директорът на Народната банка, началникът на Земеделската банка, Мирови съдия и други лица с обществен кредит.

Тъй се нареди, че в началото на пролетта на 1919 г. аз смених в Комитета един от колегите мирови съдия в Русе и станах Началник на съдебно- контролния отдел при Комитета. Двата русенски вестници, „Русенско ехо“ и „Ратник“, хроникираха този факт, като писаха доста ласкави характеристики за мене и изпратиха от тези си броеве в Дирекцията. Един от началниците в последната ми беше близък и говорил на Директора за мене и му казал, че по-подходящ човек от мене за главен представител на Дирекцията в Русе, който да председателства комисиите за приемане доставяната от държавата сол и газ за цяла България и да бъде Главен ревизор на Дирекцията в Русе и окръга не могат намери. Директорът наредил да ме сондира по телефона: Приемам ли да бъда назначен на тази служба.

Като встъпих в изпълнение на службата, аз получих уверения от доста интелигентни граждани (гимназиални учители и др.), че ще ме уведомяват за всички нередовности и нарушения на наредбите на Дирекцията, за които се научат.

В това време шестиях началници на отделенията в „Специалната комисия“ бяха все търговски ангросисти (от управляващата партия) а и помощниците им бяха партийни лица. Донесе ми се, че Началникът на отделение в комисията Капнилов (търговец на всякакви сатени, хастари и подплати за мъжко и дамско облекло) продавал стоките си на по-високи цени от нормираните. Наредих трима от 15-те ревизори при комитета, по мой план да го заловят в нарушение на дирекционните наредби. Дадох го под съд и наредих телеграфически да бъде уволнен. Донесе ми се от граждани, че друг началник на отделение „Обувни и сарашки материали“ при същата комисия – Трифон Кънчев, е сериозно заподозрян, че чрез брата си (подначалник на това отделение), който държеше ключовете на комитетския магазин за такива материали, е сменил първокачествени луксозни лицеви кожи от комитетския магазин с долнокачествени такива от своя магазин. Той беше търговец ангросист на такива материали. Поисках телеграфически уволнението му и назначих комисия, която да извърши анкета по този случай. И във вестник „Русенско ехо“ се напечата интервю на редактора с мен – за осветление по този въпрос на гражданството. В същото време се явих официално при Председателя на тази специална комисия и му заявих, че почвам ревизия на това учреждение, като ревизор на Дирекцията. Той се уплаши и не ме допусна да ревизирам, като оспори правата ми за това. И отнесе въпроса в Дирекцията. Още на следващия ден аз изготвих обширен доклад до Дирекцията: Да се закрие тази Комисия и функциите ѝ да се прелеят в окръжния комитет на Дирекцията, за да се реализира голяма икономия на фиска. Съвета на Дирекцията разгледа доклада ми и закри това учреждение. Функциите на Комитета се разрастнаха чувствително и председателя на същия си подаде оставката. Произведе се избор за нов председател. Обаче всички членове от съвета под разни предлози отказаха да бъдат избрани на този пост и за председател бях избран аз. Увеличих броя на ревизорите от 15 на 20. Стегнах здраво всички търговци – ангросисти и детайлисти, да съблюдават точно наредбите на Дирекцията. Нашите ревизори твърде често откриваха нарушения и аз давах нарушителите под съд. Името ми стана известно на цялото гражданство. Един пример: Един русенски търговец евреин бе заловен, че изкупил всичките джамове (стъкла) от търговците на стъкла в Русе, Варна и Шумен и почнал да ги продава на произволни цени. По мое нареждане бяха конфискувани всичките му джамове и го дадох на съд.

По мое настояване пред Дирекцията (с която почти всеки ден говорех по телефона) складовете ни бяха напълнени с вълнени платове и материали за

обуща и не остана дом в Русе, който да не получи вълен плат, материали за обуща и пр.

По това време Ръководител на кръжока на Обществото ни „Бяло братство“ в Русе беше Никола Ватев, ковчезник на дивизията в Русе. Кръжокът броеше доста членове. Той правеше своите събрания в един голям салон на втория етаж в дома на брат Н. Ватев, който събираше над 100 души. След като свършваха песните и молитвите, които ръководеше брат Ватев, последният отваряше Библията по внушение на Духа и прочиташе една глава. И след това предоставяше на мене да изнеса беседа по текст от прочетената глава. И аз, и всички присъстващи оставахме изненадани от Словото, което се даваше чрез мене. Всеки неделен ден така, без предварително да знаех на каква тема ще говоря, аз говорех по около един час. Говорех непрекъснато – мислите ми ме изпреварваха. Очевидно беше, че аз бях инструмент на по-висши сили. Присъстващите проагитираха между гражданството за тези мои беседи. И всеки неделен ден броят на присъстващите бързо растеше. Салонът ни стана тесен за присъстващите. Освен че целият салон се препълваше, всичките стъпала на горния етаж бяха изпълнени с посетители, че дори и на двора имаше такива. Аз заемах такова място, че като говорех, да могат да ме чуват всички. Имаш силен глас.

11. МИРОВ СЪДИЯ В СВИЦОВ И БРАТСКИЯТ КРЪЖОК

В есента на 1919 г. директорът на Дирекцията за стопански грижи и обществена предвидливост (СГОП) извика в София председателите на окръжните комитети, за да ни даде устно някои поверителни инструкции. Службата ми беше много тежка: всяка вечер след вечеря Съветът на Комитета имаше заседание, в което аз докладвах разни въпроси. Само дневните продажби на този Комитет на газ и сол за всички комитети в България възлизаха кръгло по на 150 милиона лева.

Като отидох в София, посетих Учителя и между другото му казах, че ще напусна тази служба и ще поискам министерството на правосъдието да ме назначи съдия. Казах на Учителя да ми посочи няколко града, дето братството ни няма кръжок, за да кажа в министерството, че приемам назначения само в един от тези градове. Учителят се усмихна и отказа да ми посочи градове и добави: „От Горѐ всичко знаят. Те знаят за твоето желание да бъдеш полезен на Делото Божие и ще се нареди да бъдеш назначен там, дето трябва.“ Скоро бях назначен за мирови съдия в Свищов. Русенският кръжок ми устрои прощална вечеря. На вечерята се говориха много и различни неща за Божието дело. Стана сестра Софка Явашева и каза: „Сестри и братя, да пожелаем щото в Свищов чрез словата на брат Тошев – тази тръба Божия, в скоро време да се образува кръжок. И нека всеки тайно да се помоли за това.“ А брат Ватев каза, че чул, че в Свищов една ученичка в трети прогимназиален клас получила дарба: в нейно присъствие (и в училище, и в различни домове) се движели от едно място на друго дребни предмети. Той ми поръча да проуча този въпрос и да ги уведомя за резултата.

Като отидох в Свищов, председателят на окръжния съд, Йонко Гунчев (мой съгражданин), който знаеше, че съм член на обществото „Бяло братство“, ме повика един ден в кабинета си и в присъствието на прокурора при съда ми каза, че както той, тъй и прокурорът се научили за дарбата на това момиче и ме

помоли като специалист по такива въпроси да анкетирам случая и да ги уведомя за резултата.

Наскоро след това, придружаван от разсилния си, аз посетих дома на това момиче (тогава то беше в училището). Говорих надълго и нашироко с родителите му. Те ми разправиха твърде много и твърде чудни неща за дабрата на дъщеря им. Даже майката заплака пред мене, защото се смущавала, че тази дабра на дъщеря им може да я дискредитира сред обществото, особено с оглед на нейното бъдещо задомиаване. Посетих домовете на техните съседи, които подред са извиквали същото момиче да ношува у тях и да наблюдават как се движат от невидима сила различни предмети. Всички единодушно и с подробности ни разправиха факти, които потвърждават дабрата на това момиче и че невидими сили се проявяват в негово присъствие. Исках да разпитам и един съсед офицер, който отсъствуваше от дома си. Поръчах и той дойде в кабинета ми и с подробности ми разправи как е видял движението на дребни предмети, когато същото момиче е било в дома му, поканено да спи през нощта у тях...

Първото семейство в Свищов, пред което говорих за нашия Учител и за учението Му и за Обществото ни Бяло братство, бяха пощенските служители Нешка и Анчо Аневи (Нешка живее на Изгрева в София). Те ме запознаха със семейството Димитър Халачев и съпругата му Юстинка (рускиня), зъболекари в Свищов. Чрез тях и други – броят на заинтересуваните свищовски граждани да чуят моето слово бързо се увеличаваше. Наредихме ден и час за събрания. В Свищов се образува кръжок от Обществото ни Бяло братство. Броят на членовете на този кръжок бързо се увеличаваше. Аз уведомявах Учителя за всичко това. След известно време, като съдия аз бях преместен от Свищов. Учителят отива в Русе и оттам се отбива в Свищов, да се запознае със свищовските приятели. Там Той изнесъл сказка в салона на града. Наскоро след това брат Боян Боев, който беше гимназиален учител в Панагюрище, е бил уволнен, задето участвувал в публичен диспут по въпроса за безсмъртието на душата. Наши братя от София ходатайствали и го назначиха за гимназиален учител в Свищов. Наскоро след пристигането си в Свищов, той изнесъл там три публични сказки за становището на окултната наука по разни въпроси. Под влиянието на Свищовските попове Синодът на църквата издействал Боев да бъде отново уволнен. Кръжокът в Свищов в скоро време става втори по големина след софийския и с доста висок дух.

(М.Б.: Едно от посещенията на Учителя в Свищов е документирано чрез писмото Му от 31 януари 1921 г. до баща ми – от Свищов. Ще добавя някои подробности за братството там. Освен споменатите, последователи на Учителя са били Пенка Кодова (Димитрова) – домакиня от богато свищовско семейство, Слави Пюдеров – предприемач, Надежда Конова – гимназиална учителка, семейството на Генчо Александров Генов с майка си Елена (по-късно става лекар), семейство Санка и Иван Саръбееви (чиновник в пощата), Невянка Богданова, семейството на Славка Халачева, Анета Байракова, Маринка и Лазар Караламбови и дъщеря им Вержиния Станчева – шивачка, банковият чиновник Денчо, Екатерина (Тица) Маркова – Иванова, дъщеря и Християнка (Таня) Иванова, синът и Милчо и др. Интересен факт е, че събранията е посещавал и дядо Юсуф и зет му – ходжа в една от джамиите в града. Събранията са ставали в дома на д-р Халачеви, където впоследствие се построява специална стая – салон (по спомените на дъщеря им Сашка Халачева), съответно подредена и украсена с духовни картини. На молитва жените са носели на главите си бели копринени кърпи. Изгревите на слънцето са посрещали от най-високата точка на хълма над града, откъдето се виждат най-красивите изгреви и залези на Дунава. Там се е

намирало лозето и вилата на с. Пенка Кодова, с широка поляна, където са играли гимнастически упражнения и Паневритмия.

Известно е негативното отношение на православната църква към Учителя и към последователите му. И свищовските попове са правили донесения за уволняването на брат Боев, за активната му „дъновистка“ дейност – изнасяне сказки в читалището на града, на различни теми из областта на окултизма. Свищовският Архирейски наместник е изпращал писма в Министерството на правосъдието против баща ми, да бъде уволнен като съдия, понеже разпространявал „дъновизма“. Когато е починал д-р Д. Халачев през 1935 г., поповете отказват да го опият и погребат в района на „православните“ гробища – като „дъновист“.

Любопитно е да се знае, че Православната ни църква и до днес не е отменила „анатемата“ и „отлъчването“ на богомилите, с които България е била известна и е уважавана в света за влиянието им върху Ренесанса в Европа.

Понеже стана дума и за д-р Иустинка Халачева, която се преселва от Свищов в София и по-късно живееше на Изгрева с дъщеря си Саша, ще допълня, че сестра Иустинка беше довереният зъболекар на Учителя.

Дъщерята на Иустинка и Димитър Халачеви живеят понастоящем на Изгрев. Гимназиалната учителка Надежда Конова – също, както и Нешка Анева, Пенка Кодова, А. Байракова и др.)

12. СПОМЕНИ ОТ СОФИЯ. ДИМИТЪР ГОЛОВ.

През 1914-1915 г. една група интелигентни сестри от София образуваха женски кръжок. В него влизаха и сетрите генерал Недялкова и генерал Стоянова. Събранието си правеха веднъж в седмицата – в домовете, дето имаше обширни салони (като например в дома на нашите приятели Елена и д-р Йордан Иванов). Бях поканен от този кръжок да им изнеса няколко беседи. И аз сторих това – със знанието на Учителя.

През юли 1917 г. един ден привечер се разхождахме няколко часа с търновския гимназиален учител (по френски език) Христо Ковачев (свършил по правните и държавни науки в Париж), но окултист и не пожела да стане съдия или адвокат. Той ми разправи, че от Горет му открили, че му възложили мисия: да стане трансформатор на Духовни енергии, които от Горет изпращат към земята. И че той почти всяка нощ съзнателно се излъчва и странствува и посещава различни места и държави. Разправи ми своите впечатления от Китай, от Япония и други държави. През 1923 и 1924 г., когато аз бях на работа в Търново, нашата дружба и приятелство със същия Ковачев продължи.

Като студент в София, една вечер след вечеря аз се прибрах в квартирата си и си легнах да си почивам, макар че не ми се спеше. Квартирувах у наши приятели. Нашият брат Димитър Голов (книжар-издател в София) знаеше в кой дом квартирувам. Наскоро, като си бях легнал, слугинята почука на вратата на стаята ми и ми каза, че големият син на брат Д. Голов ме вика да ми съобща нещо важно. И той ми каза, че баща му поръчал: да повикам чичо си Генчо Ханджиев (с баща ми от една майка, а от двама бащи) и да отидем в дома на брат Иван Дойнов, дето той и Учителят ще ни чакат. Аз бях заинтересуван този мой чичо и той посещаваше беседите на Учителя и се беше запознал с Него, както и с Д. Голов. А Голов живееше в София от много години и познаваше живота на София, както малцина го познаваха.

Облякох се набързо, взех чичо си и отидохме в дома на Иван Дойнов, близо до дома на чичо ми. Там брат Голов разправи, че вече няколко пъти

Директорът на Дирекцията на Обществена безопасност, под давлением на Светия синод, викал при себе си Учителя, за да го разследва във връзка с беседите, които публично държи в София, (които масово се посещаваха и броят на посетителите му постоянно растеше. Учителят държеше беседите си в големи софийски салони като „Радикал“, и др.) и че той даже си позволявал да се гаври с Учителя. Голов знаел, че чичо ми имал връзки с лица влиятелни пред този директор и че те ще могат да го респектират, да упражнят влияние над него – да престане да смущава Учителя. Чичо ми обеща да нареди тази работа. И така стана.

Излязохме от дома на брат Иван Доинов: последният, Учителят, Голов, чичо ми и аз. Минахме покрай дома на чичо ми и той си влезе. И наскоро се спряхме пред „Руския паметник“. Там Голов каза: „Как забравихме! Сега има полицейски час, от 21 часа, а сега приближава 24 часа. Ако ни заловят, ще бъдем арестувани!“ Аз казах: „Вие с Доинов си вървете, а аз ще придружа Учителя до дома Му.“ Учителят му каза: „Вие всички си вървете, аз сам ще си отида.“ Аз отвърнах: „Учителю, аз ще Те съпровода до дома Ти.“ Голов ме потупа по рамото одобрително и ми каза: „Ти си смел човек!“ С Учителя минахме през пустеещите тогава еврейски гробища и от там излязохме на улица „Пиротска“ и покрай гимназията отидохме до портата на Учителя, дето се разделихме. От улица „Опълченска“ 66 аз трябваше да отида в квартирата си на ул. „Хаджи Димитър“ 6 – близо до Народното събрание и до Зоологическата градина. Пешком преминах почти цяла София в центъра ѝ. На няколко места минах покрай тройки войници, които следяха за спазване полицейския час. Аз бях облечен с хубаво облекло и вътрешният глас на няколко пъти ми каза: „Тези постови тройки ще те считат за техен ревизор и никой няма да те закачи.“ И така стана. Отидох си след среднощ в квартирата си.

Друг един случай. Това беше в началото на 1914 г. В студентското християнско дружество, на което бях член, разбраха, че теоретически аз съм най-добре осведомен по въпроси из християнството. Стана избор за ново настоятелство. Болшинството пожела да ме избера за председател на дружеството. Обясних им, че съм семеен и често си отивам при семейството си в Севлиево, затова не желая да бъда избран за председател. Избраха ме за подпредседател. И наскоро след това дружеството ми направи предложение: да изнеса един реферат пред студентки и студенти в една от аудиториите на Университета, на тема „Христос през вековете – до днес и в бъдещето“. Аз приех предложението. Събранието беше масово посетено. Рефератът ми получи всеобщо одобрение. Заклучението ми беше, че когато човечеството приеме в съзнанието си Учението на Христа и го въплоти в живи дела, на земята ще настане Царството Божие. И бленуваното от човечеството щастие ще стане реалност.

13. ДУБЛИКАТ НА ЕДНО КРЪЩЕЛНО СВИДЕТЕЛСТВО

През 1918 г. аз изпълнявах за известно време длъжността Съдебен следовател за гр. Русе и русенски окръг. Това беше през войната. Чувствувахе се голяма нужда от съдии, защото голяма част от съдиите бяха мобилизирани, било като офицери или военни съдии. Докато преди войната в Русе е имало трима съдебни следователи, през войната аз сам изпълнявах тази служба за града и окръга няколко месеца.

Един ден преди обед дойде в кабинета ми Ръководителят на русенския кръжок брат Ватев и ми каза: „Нашият барт Х. си загубил кръщелното

свидетелство, имал спешна нужда от такова, а протосингела на митрополията го върти от няколко дни и отказва да му издаде дубликат. Ти по силата на своята служебна власт можеш ли да помогнеш?" Отговорих му: „Този наш брат още днес ще има такъв дубликат. Кажете му да дойде днес в 2 часа в кабинета ми, а аз още сега ще отида при протосингела.“

„Познавате ли ме и знаете ли каква служба изпълнявам?“ – Питам аз протосингела Филип. – „Не ви познавам.“ – „Аз съм окръжният следовател Тошев.“ – „Заповядайте, заповядайте! Седнете. С какво мога да Ви бъда полезен?“ – „Няма да седна. Аз съм напуснал работата си, за да дойда да Ви кажа, че Вие сте нарушили законите на държавата и аз ще образувам още днес против Вас следствено дело, ако не се извините пред мене и ако веднага не изправите грешката си!“ – „Как е възможно? Кажете... Каквото трябва, веднага ще го направя!“ – „Вие от няколко дена въртите гражданина Х. и отказвате да му издадете дубликат от кръщелно свидетелство. Аз се застъпвам за едно негово законно право.“ – „Но, таквотия, вие знаете ли, господин следователю, че този гражданин е дъновист...“ Аз му кряснах: „Вие сте длъжни да му издадете искания дубликат, независимо дали е дъновист или безбожник! Разбирате ли?“

Протосингелът пребледня и като заговори, гласът му трепереше: „Кажете му да дойде в 2 часа следобед да си получи дубликата.“

През 1919 г. аз бях Председател на русенския Комитет за Стопански грижи и обществена предвидливост. Полагаше се в комитета да участва и един интелигентен достоен свещеник от града, в Съвета на комитета. Такъв беше свещеник Тончев. Членовете получаваха за всяко заседание на Комитета, около за три часа, чувствителна сума. А свещеник Тончев имаше няколко деца. Животът тогава беше станал неимоверно скъп, тежък. Мазният протосингел успява чрез влиятелни партизани да замести свещеник Тончев в Комитета. След това Тончев ме посети в кабинета ми и ми обрисова колко е паднал в морално отношение този протосингел. Майка вдовица има само една млада, красива дъщеря, наскоро овдовяла, които живеят в енорията му. Протосингелът посещава това семейство два-три пъти под предлог, че ходи да ги утешава, докато един ден предложил на младата вдовичка да се съгласи да води полов живот с него. Тя му казала втори път да не стъпва в дома им и с огорчение майка и дъщеря разправили на този енорийски свещеник Тончев какъв мръсник е протосингелът...

Аз казах на Тончев: „Аз ще махна Филипа от Комитета и ще си заемеш наново мястото. Имай малко търпение.“

Наскоро след това Филип ме посещава в кабинета ми и смутен ми заговори: „Вчера Вашият разсилен, ми донесе да подпиша протоколите на заседанията, в които съм участвувал. И аз ги подписах. В тези протоколи Съвета на Комитета оформява продажби с чекове за сол и газ и различни други сделки за стотици милиони левове дневно. Чух, че няколко Съвета на русенския Комитет са съдени и са в затвора. Аз нося ли някаква отговорност, като подписвам тези протоколи?“ – „Че как мислиш ти?“ – му кряснах аз. – „Всички от Съвета на комитета, ако не си отваряме добре очите, сме с единия си крак в затвора! Всички носим солидарна отговорност!“ – „Тъй ли? Аз още днес ще си подам оставката!“ И свещеник Тончев пак се върна в комитета...

14. БОРБА С ТЪРНОВСКИЯ МИТРОПОЛИТ

След време този протосингел бе избран за Търновски владика. Аз бях съдебен следовател на Севлиевска и Габровска околии. Бях справедлив, но строг следовател и не малцина вкарвах в затвора. Някои от тях, озлобени против мене,

писали на владиката Филип да настои пред министъра на правосъдието да бъде уволнен като „дъновист“. А Филип ме мразеше още от Русе. И този мазник написва от свое име предложение до министъра на Правосъдието да ме уволни като „дъновист“ и публикувал това свое писмо във вестник „Търновски епархийски вестник“. Обаче аз се ползувах с добро име в министерството на правосъдието като съдия и като последовател и министърът остави писмото на Филипа без внимание. Но Филип пише и второ писмо до министъра и настоява за уволнението ми. Но и това му писмо получава същата участ. Тогава Филип пише дълго писмо до софийския владика Стефан: той да се яви при министъра и да настоява за уволнението ми. А този Стефан (който после стана екзарх) неведнъж беше изпращан из европейски държави от правителството с дипломатически мисии. И тогавашният министър на правосъдието професор Кулев се уплашил и не можал да откаже на владиката Стефан и образува против мене „дисциплинарно“ дело, пред Дисциплинарния съвет при Върховния касационен съд, като сложил в делото всичките писма на Филипа и софийския Стефан (от които аз съм снел точни преписи).

Но като започна Филип борбата си с мене, Духът в мене ми проговори чрез гласа на интуицията, че наскоро изработената от Синода „формула“ за борба с Учителя Дънов и последователите му ще ми бъде поднесена за подписване. И ме научи как да „спъна крак“ на Филипа.

Веднага се явих при дошлия в Севлиево нов протестантски (евангелски) проповедник Асен Симеонов (свършил висше богословско образование в Германия), сега адвокат в София и му обясних каква борба водя с търновския владика Филип. Казах му, че съм отдавна един от видните последователи на Учителя Дънов и че съм решил да скъсам формалните си връзки с православната църква. И го запитах: готов ли е да ме приеме (респективно настоятелството на църквата им, на което бях добре известен) за редовен член на тяхната църква. (М.Б.: Тогава е било задължително да се числиш към едно от официалните изповедания. А православната църква е била доминираща и се е месела в държавните дела. Те преследваха Учителя и чрез жълтата преса и политически лица и военни пречеха на Делото Му. Преследваха и последователите на Учителя и мнозина уволняваха, а самия Него интернираха, отлъчваха Го от църквата и Го привикваха на разпити в Обществената безопасност. Забраняваха и разтуряха събори и т.н. Същите „тъмни“ сили на злото се проявяваха след 9 септември 1944 г. Но, това е друга обширна тема.)

Той ми отговори с голяма радост: „Дай си ръката! Считай, че от този момент си член на църквата ни. Довечера свиквам настоятелството и в събранието, което ще имаме утре вечер, ще обявя от амвона, че ти си приет за член на църквата ни...“

След два дни идват в кабинета ми архирейския наместник и енорийския ни свещеник и ми казват: „Дядо владика ни изпрати тази „формула“ да ти я поднесем, ако желаеш да я подпишеш.“ Във „формулата“ пишеше: „Отказвам се от Учителя Дънов и от еретическото негово учение.“ (Този беше смисълът.) На когото се поднесе тази „формула“ и откажеше да я подпише, той се отлъчваше от църквата и енорийският свещеник в неделен ден обявяваше от амвона този „дъновист“ за отлъчен от Православната църква.

Като прочетох „формулата“, в края на същата след думата „подпис“ аз написах: „Заявявам на търновския митрополит Филип и на всички органи на Българската православна църква, че те нямат право да се занимават с мене, защото аз не съм член на българската православна църква, а съм редовен член на Севлиевската Методистка Евангелска Църква.“ – Ст. Тошев.

След години, аз скъсах връзките си с протестантската църква и когато трябваше да се запише вероизповеданието ми, аз се обявявах (при общи преброявания и пр.) за „свободно мислящ“.

Търновският Филип, като получава „формулата“, се вбесява и я изпраща с ново писмо до министъра на правосъдието професор Кулев и заявява, че провинението ми е още по-голямо: не стига, че съм „дъновист“, ами съм станал и „протестантин“ и апелира: „Може ли да държите на такъв висок пост един сектант като Ст. Тошев.“ (По онова време, подначалник на Гражданското отделение в министерството на правосъдието беше Богдан Икономов – член на Братството ни. И аз имах възможност да научавам за всички изпратени писма против мене: от свищовския Архиепископски наместник, от видинския митрополит Неофит и др. – че разпространявам „дъновизма.“)

Явих се на подсъдимата скамейка пред Дисциплинарния съвет при Върховния Касационен съд, състоящ се от седем члена: 6 касационни съдии и един главен инспектор от министерство на правосъдието. Прокурорът при касационния съд формулира обвинение против мене, съгласно предложението на министъра. След това, се даде думата на мене. Аз говорих много сериозно, с висок глас и с възмущение отхвърлих обвинението. Казах, че сега не се намираме под режима на инквизицията през средните векове, а живеем в 20-тия просветен век, през който се счита свободата на съвестта и на религиозната вяра. Че аз съм бивш атеист, но съм скъсал с атеизма като заблуда и вярвам в Бога и Исуса Христа и светлината, която хвърля върху Христовото учение достойният българин – мъдрец – Петър Дънов. Че неговото Общество не е църква. Че аз принадлежа към най-прогресивната църква в света, която брои много повече последователи от православната църква. Че Америка и Англия с милионите свои граждани, че германците, швейцарците и други културни народи са протестанти. Че аз не допускам да се намерят български съдии да свържат името си с една реакционна присъда, че са осъдили един български съдия за провинение, че има такава или онакава вяра. Толкоз повече, че съдът не разполага с никакви доказателства против мене, че с моите религиозни убеждения аз съм изложил престижа на службата, която заемам. И че ако министерството на правосъдието в България държи на служба в град Кула един турчин – Расим Бегов, то ще продължава да държи на служба Стефан Тошев, който не отрича, че е член на протестантската църква и член на Обществото „Бяло братство“, което общество профани, нарича „дъновисти“. Нашият Учител, господин Петър Дънов е учен и философ. Той проповядва учение религиозно – научно – философско. И българският народ един ден ще се гордее за този свой син, за Учението на когото се интересуват днес мнозина извън границите на България.

След дълго съвещание, Дисциплинарният съвет обяви присъдата си, че „ме оправдава, защото няма доказателства, че аз с моите религиозни убеждения съм изложил престижа на службата, която заемам.“

И след това министерството на правосъдието на няколко пъти ме сондира по телефона: Приемам ли да ме назначат за окръжен прокурор в този или онзи окръжен град. От докладите на инспекторите, които са ме ревизирали, министерството на правосъдието беше добре осветлено, за моите способности, експедитивност и честност! Но аз все отклонявах повишението си, защото семейни връзки и прочее ме свързваха в Севлиево. И най-после министерството ме повиши – без да ме пита.

15. НАЧАЛОТО ЕРАТА НА ВОДОЛЕЯ – 22 МАРТ 1914 г. – ОСВОБОЖДЕНИЕ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

От девети март (22 март) 1914 г. тъмните сили на ада са в много по-голям брой на земята, отколкото са били преди това. Аз присъствах на вечерята на 22 март 1914 г. в София, когато Учителят обяви, че този ден се учредява като празник на Братството ни, защото Всемирното Бяло Братство започва борба за освобождаване на земята от агентите на черната ложа. Че този празник ни говори, че Всемирното Бяло Братство е успяло да победи черната ложа в астралния свят и да изгони всички агенти от него. И всички те са слезли на земята, както когато се измизат боклуците от по-горния етаж на къщата и падат в по-долния етаж. От тогава животът на земята става по-тежък и продължава.

С Учителя, аз съм имал неведнъж продължителни разговори. Веднъж разговаряхме с Него в природата от изгрев до след 13 часа – повече от 5 часа непрекъснато на най-различни теми. При първото ми запознаване с Учителя през месец август 1906 г. по Негово разположение разговорът ни продължи повече от три часа. Защото още тогава Той видя в мене един от своите ученици от минали животи...

При обширните ми разговори с Учителя и в Търново и на „Опълченска“ 66, и на Изгрева, неведнъж сме засягали дълбоки въпроси, към каквито аз имах пробуден интерес, като бивш член на Теософското общество. В един от тези ни разговори, които водихме с Учителя в 1915 г. или началото на 1916 г. в София на „Опълченска“ 66, Той ми каза: „Аз ще ти дам обяснения по този важен и дълбок въпрос, но тези ми обяснения ще бъдат само за тебе.“

Зная, че като голям окулист и посветен, Учителят владееше науката астрология и другите окултни науки. Много знания по тях даваше в беседите и лекциите си и в частни разговори. Той много държеше за езотеричното разбиране на Свещените писания, особено на Новия завет. При един разговор с брат Боян Боев той ми каза, че веднъж запитал Учителя: „Коя и каква ще бъде бъдещата религия на цялото човечество?“ И Учителят му отговорил: „Бъдещата религия на човечеството, ще бъде Християнството и то езотеричното Християнство.“

През 1916 г. имах продължителен разговор с Учителя. Между другите въпроси, Той засегна и въпроса за Божия Промисъл за „учениците“ и между другото ми каза, че при нужда, ако спираме мисълта си на Христовите думи: „Търсете преди всичко (над всичко) Царството Божие и Божията Правда и всичко друго ще ви се придаде“, магическата сила на този израз и Божественият Закон, който се съдържа в него, ще се прояви за нас. Очакваният резултат, необходимите благословения – ще доидат.

През есента на 1913 г., преди да почнат да се стенографират и печатат беседите на Учителя, аз бях студент в София. Тогава сварих следната практика в Софийския кръжок на Обществото ни Бяло братство, наредена от Учителя. По онова време Учителят често отсъствуваше от София – обикаляше кръжоците на Обществото ни из провинцията. Когато в неделя в 10 ч. преди обяд Учителят отсъствуваше от София, вместо беседа се четяха части от книгата „Подражание на Исуса Христа“ от Тома Кемпийски (529 стр. малък формат). Четеше се наред.

Това беше през Първата световна война – 1918 г. Семейство Дафинка и д-р Любен Доганови бяха добри приятели на нашето семейство. Те и ние живеехме тогава в гр. Русе, дето бях съдия. Аз ги сближих с Учителя. Тя беше прочела напоследък с възхищение няколко от съчиненията на Виктор Юго на френски.

Един неделен ден следобед, ръката и показва, че трябва да седне да пише. Тя беше медиумка. Чрез нея Виктор Юго беше написал на френски няколко страници много силни мисли, включително и във връзка с изхода на войната. Аз и другарката ми посетихме дома им и сварихме тъкмо Виктор Юго свършил това ценно изложение. Тя ни го прочете.

Друг път тя ни каза: „Снощи след вечеря ни посети един възвишен дух. Към края на изложението си чрез мене, той написа: „Нарочно да поздравите моя стар приятел Стефан Тошев.“ Запитахме го: „Откога се познавате с него?“ Той отговори: „Едно време с него бяхме ученици на апостола Павла.“

(М.Б.: В материал със заглавие „Експериментален спиритуализъм (спиритизъм) баща ми дава спомен за Доганови. Помествам част от него.)

Това, което излагам по-долу, стана на 24 май 1924 г. в София, в дома на съпрузите Дафинка и д-р Любен Доганови, около 4 часа следобед, където освен тях и аз присъстваха братът на казаната Дафинка – Богдан Икономов и брат Лазар Котев от София. Дафинка Доганова е завършила литература в Роберт Колеж в Цариград, знаеше отлично английски и френски, излагаше се много добре и в сказките си, каквито често държеше, а и с перото си. С нея и съпруга й станяхме добри приятели и се събирахме често семейно през 1918-1919 г. в град Русе. По Небесна благодат, чрез моето слово те приеха окултната философия и добиха връзки с Учителя и Обществото ни Бяло братство. Тогава Дафинка стана добър пишуш медиум и придоби отчасти ясновидство. С нейния съпруг се виждахме през есента на 1958 г. при една литературно-музикална вечер в салона на Изгрева. На 24 май 1924 г. бях отишъл от Търново (дето бях съдия) в София по важна работа. Пристигнах в неделя заранта. Видяхме се с Доганови и Б. Икономов в братския салон на беседата на Учителя в 10 часа. Те ме поканиха да им гостувам след обед. Отидохме у тях с брат Лазар Котев, у когото бях на гости, с леката му кола – за да спестим време. Там след разговора, който водихме, чрез Дафинка се прояви медиумически един дух (който ги е посещавал и друг път), който е бил близък и на мен. Оригинален е у мен и сега. В края на написаното д-р Доганов сложи дата и се подписа. Почеркът е обработен, на интелигентен човек, след това бяха написани няколко реда от друг един дух, със съвсем неграмотен почерк. Ето част от написаното: „... за малко, че братът в Господа – Стефан бърза. Исках поне да му кажа, че той не е забравил своите приятели, но и те него не забравят. Аз съм се интересувал за работата, която се върши чрез него и даже някога съм го подпомагал, без да разбира той това. Той е един от Господните, чиито помазание в службата не е от човешка ръка. Дерзай, брате, защото Всесилният е отдясно ти и Той ще е твоята крепост во веки... Няма място под небето, на земята, нито негде във Всемира, гдето Неговата Любов да не прониква. И Любовта Му бди над „спокойните“ и над „тревожните“. Тя бди и над вашия гост. Отворете широко сърцата си за тая Любов и тя ще извърши чудеса във вашия живот. Благодатта на Върховния да пребъде в този дом и в дома на вашия гост и в дома, в който ще иде. Амин. ...“

16. КРАТКИ БЕЛЕЖКИ ЗА СЪБОРА В 1915 г. И РАЗТУРЯНЕТО МУ

Този събор бе разтурен от властта по средата му. Той продължи от 4 до 8 август. На 8 август, около 10 часа всички бяхме в заседателния салон. Почука се на вратата и Учителят излезе. След малко излязоха да видят какво става и братята д-р Христо Дуков, В. Грабляшев – адвокат и Димитър Голов – инженер,

издател в София. След малко излезе вън и старшият брат Пеню Киров. Той се върна и каза по поръка на Учителя – всички да излезем на двора.

В протоколната книга не е казано всичко ясно и пълно, но понеже аз съм в течение на всичко, което стана, ще кажа накратко някои неща.

В предния ден следобед, една група от десетина души, между които бях и аз (а също и търновският адвокат и народен представител Драган Попов – демократ), той насаме постави въпроса на Учителя за изхода на започнатата Първа световна война – „Съглашението“ ли, или „Съюзът“ ще победи. Българското правителство и цар Фердинанд не бяха се още формално обвързали, но беше ясно, че България ще върви с Германия и Италия, а не с Англия и пр. Учителят пред нас безрезервно заяви, че победата ще бъде на страната на „Съглашението“, както и стана. (Знаем, че през войната в една своя беседа в големия салон „Радикал“ в София, дето са присъствали и доста видни софиянци, зап. генерал Вазов, поетът Иван Вазов и др., Учителят е заявил: „Своевременно уведомих и царя, и правителството, че в тази война ще победи „Съглашението“, начело с Англия. Но те не се вслушаха в това ми предупреждение...“ И още на другия ден министър-председателят Радославов, интернира Учителя във Варна, дето остана до края на войната.)

Това тайно съобщение, което Учителят направи пред нас, още до вечерта става достояние на военния комендант в Търново. Кой издаде тайната не е важно, но то е станало неумишлено, уж пред верни хора... Даде ни се срок. Уведомен е бил по телефона Радославов и той заповядал всички, които сме от Търново още на другия ден да напуснем Търново. Учителят, заедно с казанлъшките приятели, замина за Казанлък. Аз предупредих Учителя, че с мен ще дойде в Севлиево брат Минко Костакев от Търново (силен медиум – висши духове говореха чрез него в пълен транс), дето ще имаме няколко духовни събрания. Разбрах, че Учителят благослови тази моя инициатива. И имаше чудни резултати...

17. СТЕФАН БЕЛЕВ

Стефан Ив. Белев и съпругата му, бяха от Обществото ни Бяло братство и имаше с тях близко приятелство. Той е родом от град Охрид. Преди да се пресели в София, е бил учител в Солунската гимназия по чуждите езици. Като дошъл в София, бил назначен за подначалник в Отделението за чуждестранна кореспонденция в централата на Народната банка в София. Наскоро след това, заминал за Берлин, дето първоначално се записал за студент по философия, а след една година се прехвърлил в Юридическия факултет и завършил като „лисансие“ по правните и държавни науки. И като се завърнал в България, бил назначен за Началник на Отделението за чуждата кореспонденция в централата на Българската банка. Той владееше добре немски, английски, френски, руски, гръцки и турски езици.

С него се запознахме през месец октомври 1913 г., когато бях студент по правните и държавни науки в Софийския университет. Тогава той наскоро се беше запознал с нашия Учител и редовно посещаваше неделните Му беседи от 10 часа преди обед. Белев и другарката му, която също проявяваше жив интерес към учението на Учителя ни, често ме канеха в празничен ден на обед в дома си и беседвахме с часове. От 16 март 1914 г. се стенографираха неделните беседи на Учителя (които се посещаваха масово) и се започна печатането им от серия първа. Коригирането им се извършваше от брат Стефан Белев. Аз завърших университета през юни 1917 г. Дотогава приятелските връзки с Белеви станаха много близки и сърдечни. По тяхно настояване, когато отивах по за няколко дни в

София, гостувах в дома им. Те станаха ученици от Школата на Учителя от Търновския Събор през август 1914 г. През Търновските събори сме имали много продължителни беседвания.

През Първата световна война град Охрид в Македония беше за известно време част от България. И за няколко месеца при управлението на кабинета Радославов, Стефан Белев беше окръжен управител в град Охрид.

Брат Белев четеше окултна литература и на английски. Учителят започна да дава окултни гимнастически упражнения, като всяко упражнение се предшестващо от окултна формула. Белеви разбраха, че аз често отивам при Учителя за разговори насаме и като бивш член на Теософското общество съм успял да схвана доста важни неща от Учението Му. И като интелигентен човек и бивш учител, умея добре и правилно да излагам схващанията на Учителя по разни въпроси, от които те живо се интересуваха. И това усиваше приятелството ни. Тези мои приятели, отдавна не са на земята. Брат Стефан Белев и много други сестри и братя ми се обаждат от Астралния свят.

18. НЕЩО ЗА БРАТСКИТЕ ПЕСНИ

(М.Б. – Бележка на Благовест Тошев): Башата на Учителя е православен свещеник. А Учителят е завършил евангелистко протестантско училище в Свищов. Та Той е познавал духовните песни и на едните, и на другите. Много от тях са с голяма сила и стойност. По-младите приятели и музикантите, явно не са информирани за авторите на някои от „братските“ песни, а и за историята на ранния период на Братството. Затова ще си позволя да дам някои данни.

Най-ранната издадена песнарка – „Песни на Всемирното Братство“ – е издадена в София в 1921 г. Състои се от две части. Например, в първата ѝ част от стр. 46-54 включително е поместено „Великото славословие“ – ноти и текст. Това е много мистична православна песен. Песнарката съдържа 34 песни. Там са и „На Учителя покорен“, и „Страдна душо“ – не са посочени автори. В песнарката „Братски песни“, издание 1941 г. също липсват автори. За песните на Учителя е ясен авторът. Но в голямата песнарка (издадена от Мария Тодорова), в коментара, за песента „На Учителя“ – номер 14 е писано: „Мелодия и текст, съставени от ученик.“ „Страдна душо“ – номер 10 в коментара, е писано: „Мелодия и текст от Учителя.“ Ще се спра само на двете. Първо ще уточня за песента „На Учителя“ и ще продължа с цитат от баща ми Стефан Тошев.

Песента „На Учителя“ я намерих в сборник протестантски „Духовни песни“ – издание 1923 г. под номер 154, като пише „непознат автор“, а мелодия Paul Rowland. В предговора пише: „През месец август 1921 г. една осемчленна комисия – по четирима от Американската мисия в Южна България и от Българското евангелско благотворително дружество – започна работа около преработката на „Свещени песни“. Досегашната сбирка „Свещени песни“, някои от които са били съставени преди 50 години...“ (М.Б.: През миналия век.)

Между песните (452 на брой, плюс 15 още „Антеми“) с мелодии и текст, има много псалми, „Отче наш“ и на различни духовни теми и за различни случаи. Между композиторите виждам Бетховен, Хендел, Хайдн, Моцарт, Менделсон и много други. Между българските автори са: Иван Вазов, Стоян К. Ватралски, (автор на 15 от песните. Той е автор и на книжката „Кои и какви са белите братя“ – представящ в хубава светлина Братството и Учителя. Но „На Учителя“ не е от него.), Костантин Величков, Стоян Михайловски, Пенчо Славейков, Стоян Чилингиров и др.

А сега спомените на баща ми: „Една от старите ни братски песни, която през месец септември 1911 г. чух, е „Страдна душо“. Текстът ѝ е написан от нашия брат Михалаки Георгиев от Видин – един от ранните ни и известни български писатели и поети след Освобождението на България. И той бе един от поканените за първи път на Търновския събор през август 1912 г.

Когато нямахме още братски песни, помня, че в първото събрание в салона на Търновския събор през 1912 г. под ръководството на Учителя изпяхме 49-тата от евангелските песни: „О, животворни Дух Свети.“

Покойната наша сестра от Търново Елена Костадин Иларионова (в дома им Учителят квартируваше, когато посещаваше Търново) веднъж ми разправи, че около 1909 г. Учителят ѝ научил да пеят песен 211. Като прочете читателят тази песен, ще му стане ясно, че Учителят е ценял високо „Мистерията на Голгота.“

19. РЕВИЗИЯ ОТ НЕБЕТО

Веднъж, на „Опълченска“ 66 разговаряхме с Учителя за „Акашовите записки“. Тогава Той ми обясни как лично възприема същността на хората, като ги преживява такива, каквито са в себе си. И добави: „Избягвам често да правя това, защото след това трябва да се чистя...“

В есента на 1913 г. (доколкото си спомням това беше в края на месец ноември) Учителят покани в квартирата си на „Опълченска“ 66 само сестрите и братята, които са в София и са присъствали на Търновския събор през август 1912 г. (През 1913 г. поради Балканската война нямаше събор.) Тогава аз бях студент в София. Ще кажа накратко какво Той ни каза. Не ми е известно това да е направено достойнание на Обществото ни. А сега аз съм единствения жив от тези, които са присъствали.

Знаем, че Еволюцията на човеците е дълъг процес, дълъг период от време, който е разделен на епохи. Второто идване на Христа не се отнася до еднократен акт, а една епоха. За него се е изказал Исус Христос. За него са пророкували древните пророци на Израила – Исая, Йеремия и др. Неведнъж и Учителят се е изказвал за тази епоха. Той казваше: „Това, за което са пророкували пророците, ще става във вашите дни. Мнозина от вас ще го видят.“ Ще цитирам по памет и по смисъл това, което каза Учителят: Навлезли сме в една нова епоха. Сега Христос извършва всекидневни ревизии, чрез голям брой свои ангели, на човеците по цялата земя. Някои по-важни чловеци се ревизират не само по един път на ден! Сега, чрез тези ревизии ще стане дележът на човеците на земята на прогресивни и назадничащи. Става това, за което е говорил Христос. Сега се изготвят списъците на ония души, на ония чловеци, които ще съставляват Новото човечество, шестата раса, която ще населява новия материк, който сега се изгражда от дъното на океана...

Тъй че Учителят каза: „Аз ви казвам това, за да ви предупредя, да бодърствувате в живота си, да следвате в Тесния път на живота, като знаете, че предстоящите години са съдбоносни за вас! Че вие сте под ревизия на Небето. От вашите прояви, от вашия живот ще зависи, дали ще бъдете членове на Новото човечество от шестата раса, които ще са носители на духовната любов и ще обладават дара ясновидство.“

При един разговор с Учителя, през 1915 г. между другото Той ми каза: „По мои съображения аз не въведох „Кръщението с вода“ за учениците на нашата Школа. Но препоръчвам на моите ученици по свобода и любов един друг да се кръстят в името на Исуса Христа.“

20. НЕБЕСНИ ГРИЖИ ЗА ЛЮБЕЩИТЕ БОГА

Тия дни случайно, т.е. без да съм търсил, намерих в архивата си една илюстрирана картичка от 30 януари 1914 г., която Хр. А. Четвъртаков ми е изпратил от Берлин, дето следваше висше богословие. Това ми даде повод да напиша следващите редове. С него се запознахме наскоро преди да замине за Германия.

В края на 1919 г. бях назначен мирови съдия в град Свищов. След няколко дни от пребиваването ми в Свищов научих, че евангелски проповедник в този град е същият Четвъртаков. Казаха ми, че бил болен. Посетих му квартирата и разбрах, че вследствие на силна простуда заболял от туберкулоза и е постъпил в болницата.

Една вечер, в края на април 1920 г. се прибрах в квартирата си след вечеря. Свалих си шапката и почнах да си събличам балтона. Тогава долових ясно мисъл, че настойчиво ми се казва в съзнанието (дали беше гласът на интуицията ми или светъл дух ми внушаваше – не зная): „Не се събличай, но иди веднага в болницата да посетиш твоя приятел Четвъртаков.“ Аз умствено отговорих: Нека се отложи това за заранта, защото е късно и аз не зная и пътя за болницата. Възрази ми се неодобрително: „Не! Още сега ще отидеш! Като си идваше тук, нали видя при една от масите пред казиното в градината в компания твоята стажант Зографов? Той ще те заведе до болницата.“ След този умствен разговор, аз си наложих шапката и тръгнах. Близо до болницата срещнахме управител – лекаря на болницата д-р Андреев, с когото се познавахме. Запитах го ще ме пуснат ли по това време да видя Четвъртаков? Той ми отговори: „Кажи, че аз съм казал да те пуснат. Четвъртаков, по моя преценка, ще живее още около една седмица.“ Зографов се върна с него. Прислугата ме заведе при Четвъртаков. Той лежеше сам с стая. Извиних се, че тъй късно идвам, защото съм претрупан с работа, понеже освен моето завеждам и другото мирово съдилище, тъй като титулярът му е болен. Четвъртаков се трогна, че не съм го забравил. Вътрешното ми ръководство ми подсказа, че трябва тактично да подведа с него разговор за евентуалната му близка смърт, да насоча мислите му за живота след смъртта и че всъщност, смърт не съществува. И че за новородените, за чадата Божии, нищо случайно в живота им не се случва и че за тях е казал Исус Христос, че и косъм от главата им няма да падне, без волята на Бога. Че за тях Небето има специално благоволение.

Той остана много доволен от разговора, който водихме. Преди да си тръгна му предложих да ми каже какво му се яде, което друг мъчно би могъл да ми достави. Той се стесняваше да каже, но аз настоях, и наблегнах, че моите възможности в това отношение са широки. Тогава той каза, че отдавна му се е ядало кашкавал и шоколад, но не допуска в Свищов да има. Отговорих му, че съм донесъл от град Русе, дето преди да дойда в Свищов бях председател на Районния комитет за „Стопански грижи и обществена предвидливост“ (СГОП) първокачествен балкански кашкавал. И че ако в свищовските сладкарници има само един шоколад, на мене ще го дадат.

Рано заранта отидох в най-голямата сладкарница и запитах съдържателя може ли да ми продаде един шоколад, че ще го нося на тежко болен човек. Той ми отговори: „Не обичам да лъжа. Имам три шоколада, но не ги продавам. Нужни ми са при направата на сладки.“ Запитах го познава ли ме. Отговори, че не ме познава. Тогава аз му казах, че съм мировият съдия Тошев – началник на Съдебно-контролния отдел при комитета на СГОП и че всички търговци в града са в тревога от моята заповед, да сложат етикети за цените на всички стоки.

„Наистина много се говори за Вас, но аз не Ви познавах. Много се извинявам. Заповядайте един шоколад.“ И ми подаде един голям шоколад. Попитах го колко струва, а той ми каза: „Щом е за болен, не искам пари.“ Платих му шоколада и отидох в Съдилището. Дадох пакета с кашкавала и шоколада на разсилния си и му казах да отиде много бързо в болницата и да го даде лично на Четвъртаков. След малко разсилният ми се връща със същия пакет в ръка. Сърдито го запитах защо не е предал пакета. Той сконфузено ми отговори, че през нощта Четвъртаков починал. Тогава аз разбрах, защо духовното ми ръководство настоя пред мене, същата вечер да посетя Четвъртаков в болницата и защо да му говоря върху смъртта, от гледището на духовното учение за земния живот на човека.

Аз знаех добре, че Четвъртаков бе човек с тържествуваща, предана и непоколебима вяра и любов в Бога и Исуса Христа и че беше всеотдайно предан на делото Божие на земята и си казах, след като узнах за преселването му отвъд: Бог люби своите! Той ме изпрати само няколко часа преди Четвъртаков да напусне земята, да го посетя и да поговорим с него по въпроса, че смърт не съществува, че тя е само врата за влизане в нов живот – на голяма духовна радост, за чадата Божии... И че случайни неща за призваните в Божия път – няма!

21. ЛИЧНИ ОПИТНОСТИ И ДАРБИ

Аз всякога съм бил и досега съм човек със здрава нервна система и с дисциплиниран, логичен и широк ум. И всякога гледам на всички мои и чужди прояви критически. Прекланям се, пред експерименталния метод на науката. Всички прояви на дарби – мои и чужди, ги изследвам добре и ги приемам критически.

Дарбите ми датират от 1913 г. и постепенно са се разширявали и разнообразявали. Тези ми способности са се проявявали първо като ясновидство. Освен на Учителя и брат Боян Боев (с когото бяхме много близки), с други не съм споделял нищо за това дълги години. По-после съм загатвал отчасти на някои мои съвсем близки. Имал съм интересни пророчески сънища и прояви на други дарби. Това го казвам, за слава Божия и да прославя името на Господа Исуса Христа.

Нека читателят си прочете в Послание към Римляните 8:26. Тази опитност съм я имал твърде много пъти. Това ходатайство на Духа при молитвата на духовния ученик, е от голямо значение. То е една привилегия.

Ясновидството е една от духовните дарби, за които говори апостол Павел в 1 Коринт. 14:1 и 12:7-11. В духовния живот има закони, както има закони и във физическия живот. От небесния свят всичко знаят и се интересуват твърде много за живота на „учениците от свещения път.“ Те ги познават много добре и всякога са готови да им помогнат. Обаче, това не изключва „изпитите на ученика“. Напротив, тези, които ръководят развитието на духовните ученици, съблюдавайки строгите правила за растежа им, твърде често ги подлагат на духовни изпити. И колкото духовният ученик повече напредва, расте в духовно отношение, те му дават все по-мъчни и по-мъчни изпити. Обаче, докато той държи своите изпити, той се намира под тяхно наблюдение, насърчение и подпомагане. И във връзка с напреженията, които учениците проявяват при тези свои изпити, те се удостояват и с някои от духовните дарби. Малко ли е, например, ученикът да получи дабрата интуиция – да почне от време на време да слуша ръководството на Духа в себе си, особено при важни моменти в живота си.

Аз съм имал от много години досега и твърде много случаи от ясновиждане: Някои във време на молитва, а някои – само когато имам вътрешен душевен мир. Но само една малка част от тях съм записал. А и това, което имам записано, е твърде много. Например, дава ми се да виждам сцени от миналото; живота на възвишени човешки души във висшите полета на отвъдния свят, присъствието на дошлите при мене небесни същества.

При разговор с брат Боев, той ме помоли да му разкажа за някои нови мои опитности. И ми каза, че е чел две мои писма, които съм писал до мой близък в София, как ще се развият някои предстоящи събития. И че каквото съм писал, така е станало. Същата сутрин, когато през нощта органи на властта иззеха литературата от складовете на Братството и домовете ни, синът ми е занесъл на брат Боев и Борис Николов мое писмо, което е получил предния ден, с което съобщавах, че от Горещ са ми казали, че властта възнамерява да изझे литературата ни. Но, не ми се каза кога.

22. ПЛОДОВЕТЕ НА ДУХА

Из „Лозинката“:

„Молим се на Отца нашего небесного:

... и да се всели Духът на Господа Исуса Христа между нас и да се изпълни предвечното намерение на Отца нашего на светлините.“

Из „Молитвата за плодове на Духа“:

„...Изпрати ни Твоя Дух да внесе в нашите сърца, в нашите улове, в нашите души плодът на любовта, благого на мира и радостта, основата на Твоего търпение и милосърдие. Дарувай ни дарът на вярата, кротостта и въздържанието...“

В книгата на пророк Исаия е дадена една от проявите на Духа:

В глава 50, стихове 4-5 четем:

„Той събужда всяка заран ухото ми, за да слушам, като един от „учениците“. Господ Йеова ми отвори ухото и аз не се възпротивих, не отстъпих назад.“

Като се старая да хвърля известна светлина по въпроса, че духовните хора проявяват добродетелен живот и различни дабри не чрез ума и сърцето си, а чрез проявления Дух в тях; че сърцето и умът на духовния човек са само помощници, слуги на Духа.

По-долу давам илюстрации за проява на Духа в наше време чрез мене и чрез мои близки:

1. Когато аз диктувах на един наш духовен брат да ми преписва на пишеша машина „Съчинението ми 1960 г.“ в един момент Духът в мене ми проговори по един категоричен и заповеднически начин: „Изостави всичките тези материали за морални падения на попове, калугери и владии!“ А доста обширен бе този материал.

На стр. 67 от Съчинението ми 1960 г. ето какво ще прочете читателят:

„Като вникваме в личния живот на българските владии, попове и калугери, констатираме, че това са „духовни лица“, у които липсва ядката на ореха, а е останала само черупката му.

Приготвил бях да изнеса пред моите читатели десетки потресаващи факти за български владии, попове и калугери; въз основа на достоверни показания на свидетели, дадени лично на мене, на мои лични възприятия и даже на официални данни из архивите на българските съдилища. Но в момента, когато преписвам на чисто (на машина) този материал, каза ми се Отгоре засега да изоставя този

материал. И аз се подчинявам. Страшни неща имаше да прочетат моите читатели. Те щяха да си кажат: „Това не са човешки същества, а въплотени дяволи; или най-малко жалки същества, които изпитват животинска сладост, да си дадат гърбовете на дяволи да ги яздат.“

И сега ясно го казвам: Тогава аз преживях една от редките прояви на Духа в мене (защото аз съм имал в разни времена най-различни прояви на Духа, но ми е неудобно да разправам за подобни прояви). Много ясно, много силно, категорично, заповедно аз възприех заповедта на Духа и веднага казах на моя преписвач: Спри, преустановяваме за известно време преписването. От Горещ ми се каза да оставя този материал. Ще трябва да съобразя как да продължим преписването.

Сега разбирам, че Духът съобразява, че такива факти може да достигнат до някои вярващи, които крепят своята вяра чрез църквата, но да се съблазнят и да скъсат връзките си с църквата. А принцип е, че не бива да угасва и най-малката светлинка в душата на един човек, ако не може тя да бъде заменена с по-голяма светлина.

Друга проява на Духа чрез мен. Тази проява я давам под заглавие „Турците ще дойдат. Турците тръгнаха.“

Това беше през втората половина на м. май 1945 г. Аз бях адвокат, но доста нашироко се занимавах и със земеделие. Имах 20 декара овощни градини, десетина декара лозя, 14 декара люцернови ливади и доста първокачествени ниви и повече от 30 декара ценни гори. (Една 26 дек. първокачествена мешова гора на разстояние 1 час от града ни.) Разбира се, от всичко това нищо не ми остана, освен една скромна двуетажна вила и около 1 декар лозе.

Един пазарен ден дойдох в кантората ми двама млади турци от село Крушево, които често ми биваха работници по имотите – трудолюбиви и честни хора, които много ме уважаваха и всякога точно изпълняваха, което ми обещаат. Запитах ги могат ли да дойдат рано, около изгрев слънце следния неделен ден на овощната ми градина от 17 декара на местността „Крушевския баир“, за да ми работят (казах им какво и какви инструменти да носят). Отговориха ми, че както всякога и сега ще дойдат и по-рано, отколкото им поръчвам. И аз отидох, с разчет да ги изпреваря. Мина уговореното време, гледам слънцето, гледам и часовника си, но турците ги няма. Работата ми беше належаща и реших да попитам Духа: ще дойдат ли турците. Такива отговори на мои запитвания при важни случаи аз съм получавал всякога от преди повече от 20 години. И всякога отговорът се изпълняваше точно. Заставам на изток, вдигам ръцете си и питам: „Ще дойдат ли турците?“ Отговори ми се, че турците непременно ще дойдат.

Мина около един час, но турците все още не идват. А те всякога биваха най-точните от всичките ми работници, защото аз ги възнаграждавах добре. Реших пак да попитам Духа: ще дойдат ли турците, да не се е случило нещо непредвидено, защото разхождайки се из овощната градина взе да ми става скучно. Отговори ми се, че турците непременно ще дойдат. Мина се още около един час, но турците все още ги нямаше. Ако разчитах само на ума си, трябваше да заключа, че турците няма да дойдат и да си замина. Но аз реших да проверя дали дарбата ми за получаване отговори на мои запитвания от Духа не се е прекратила. Още повече, че през този ден аз нямаш никаква друга работа. И наново отправих запитване към Духа. Часът беше кръгло 10. Отговори ми се: „Турците ще дойдат.“ Аз реших да стоя там до 12 часа, за да проверя какво ще излезе от тези отговори на Духа. Още повече че си носех и храна за обяд и се намирам на 15 минути път от вилата си. Часът стана 11, а турците още ги няма, а в 7 часа най-късно те трябваше да бъдат в овощната ми градина. Отправих последно запитване към Духа: „Ще дойдат ли турците?“ Отговори ми се:

„Турците тръгнаха и скоро ще пристигнат.“ Извиних се пред Духа за моето слабоверие. Този път отговорът ми се даде в много силна, категорична форма. Не се минаха и 10 минути и турците пристигнаха. Но вместо двама, дойдоха трима души. Аз преживях едно особено духовно състояние, което не се поддава на дефиниране. Турците почнаха много да ми се извиняват, че идват тъй късно и ми обясниха, че по заповед на председателя на Съвета, те заедно с други трябвало да вършат някаква обществена работа. Около 10 часа те заявили на ръководителя на групата: „От около изгрев слънце адвокатът Стефан Тошев ни чака на овощната си градина. Много се смущаваме, че ще си помисли, че сме го издъгали. Освободете ни, за да си изпълним обещанието.“ Той им отговори: „Щом е за Стефан Тошев, аз ви освобождавам. Аз много го уважавам. Той ми свърши една много ценна адвокатска работа.“ – „И ний веднага тръгнахме. И да не събъркаме своята работа, взехме още един другар...“

Като наредих турците какво да работят, аз се отдалечих настрана в затулено място, дето изказах голямата си благодарност към Бога и Господа Исуса Христа и изпах „Благославяй душе моя Господа“ и други песни.

Тази моя дарба продължава и досега. Това го казвам за слава Божия!

2. През 1918 и 1919 г. аз изпълнявах различни служби в град Русе. Аз и другарката ми бяхме редовни посетители на събранията на кръжока на обществото ни Бяло братство там. Аз бях един от най-изтъкнатите негови членове, като теоретик. Ръководител на кръжока в Русе беше брат Никола Ватев, ковчезник на дивизията в Русе. Той ръководеше молитвите и песните в събранията, а теоретик в кръжока бях аз.

През есента на 1923 година бях назначен за член на Търновския окръжен съд. Един ден аз и брат Девитаков (ангросист на манифатурни стоки) вървим по главната улица на Търново и разговаряме. Той ми каза: „Този гражданин, който иде срещу нас, е запасен полковник, той е наш съмишленик. Сега ще те запозная с него.“ Когато той чу че се казвам Стефан Тошев, той ми каза: „Ти в 1919 г. всяка неделя не държеше ли беседи в кръжока в Русе?“ Отговорих му утвърдително. Той каза: „Много ценни мисли съм чул от тебе, които и сега помня; а една мисъл съм си записал в тефтерчето и я зная наизуст.“ Казах му: „Кажи да я чуя.“ И той я каза. Бях много изненадан, защото тази мисъл, като че аз за пръв път я чувам. Съжалявам, че не си я записах и съм я забравил.

И не само в Русе, но за много години след това (а особено в град Свищов) и до днес аз съм констатирал, че при разговори с отделни лица, а особено ако има да говоря на жадни за духовните истини аз инцидентно и спонтанно съм изказвал мисли, напълно подходящи за лицата, на които говоря. И съм оставал много доволен, че чрез мене Духът върши своята работа.

Веднъж водихме разговори в една група братя и сестри, между които беше брат Боян Боев. Един брат го запитва: „Считаш ли, че това, което разправят за своите дарби и пр. видните теософи: Ледбитер, Блаватска и Безант е истина или преувеличават?“ Брат Боев отговори: „Тези хора знаят, че за всичко, което те говорят и пишат, се държи сметка от Божествения свят и те знаят, че не само за делата си, но и за словата си човек отговаря – че за всичко има карма. Аз мисля, че те са искрени и честни хора и че това, което те знаят и разбират, него говорят и пишат. Може за някои неща да се заблуждават – това е друг въпрос.“

3. С Христо Ковачев, родом от град Трявна, се запознахме през месец август 1912 г. Запозна ни моят приятел Иван Амзел (унгарец), окултист, учител в търновската мъжка гимназия.

Тогава Христо Ковачев беше учител по френски език в търновската мъжка гимназия. Той свършил гимназия с отличие и получил държавна стипендия да завърши медицина в Париж. Още през първата година от следването му в Париж,

у него се развиват духовни дарби: ясновидство, съзнателно се излъчвал нощем и странствувал, където пожелае, често получавал общение с невидимия свят и пр. – имал прояви на Духа в себе си. В края на първата учебна година в Париж, Духът му казал да напусне следването по медицина (като обяснил и защо) и да завърши по правните и държавни науки. И той завършил така на свои разноски, като продал бащиното си наследство на един свой брат – който ежесмесечно да му изпраща суми за поддържката му. Като завършил университета, Ковачев останал за няколко години във Франция, гдето водил интересен живот, като идеалист. За краткост изоставям тази интересна част от живота му. Завръща се в България и по негово желание министърът на просветата го назначил за учител в Търновската мъжка гимназия да преподава френски език. По внушение от Духа Ковачев не станал нито съдия, нито адвокат.

През месец август 1915 г. аз заведох брат Боев в дома на Ковачев да ги запозная.

Между мене и Христо Ковачев постепенно се установиха връзки на интимно приятелство. През част от 1916 и 1917 г. аз живях в Търново, гдето продължи дружбата ми с него. През август 1917 г. аз живях в София – бях завършил университета. Тогава, през този ваканционен месец, Христо Ковачев дойде да го прекара в София. Всеки ден привечер с него прекарвахме по няколко часа на разходка и разговори из Борисовата градина и из София. Разговорите ни бяха преимуществено по духовни въпроси. Той ми разказваше, че духът в него му разкрил с каква мисия е изпратен през този свой живот на земята. Това изоставям. Разправял ми е как съзнателно се е излъчвал нощем из тялото си, как е странствал почти из всички държави в света. Разправял ми е интересни неща за живота на китайците, на японците и пр. С Ковачев близкото ни приятелство продължи и през 1923 и 1924 г., когато изпълнявах прокурорска служба в Търново и тогава ми е разправял много интересни неща из духовната област.

Веднъж той ми разказа – доколкото си спомням, разказът му се отнасяше за 1920 г.: Известната българска певица Морфова посетила Търново като певица. Вечерта една група – интеллигентно общество я поканили на соаре. Между тях бил и Христо Ковачев. Същата вечер Духът открива на Ковачев, че в далечното минало, в древния Египет Морфова е била негова кърмилница като дете (родителите му били аристократическо семейство). Ковачев толкова се развълнувал, че не можал да се въздържа и пред всички присъстващи и Морфова разправил това. Повечето от присъстващите знаели, че Ковачев има някакви духовни дарби. Ковачев беше здрав, бодър човек, и не беше боледувал но преди около 25 години той си замина от този свят.

За мене животът и личността на Христо Ковачев бяха една загадка. А нима животът на мнозина от нас, които сме с духовен мироглед, не е загадка? Где сме живяли през нашите минали прераждания, какви роли сме играли в земния си живот, кога и как и где сме се подвизавали като духовни личности и пр. Веднъж Учителят каза: „Аз не смея набързо да се произнеса за един човек. За мен не е важен само сегашния му живот, аз трябва да проуча какви роли е игра. той на земята в минали животи и пр. Някои от вас сте бивали и царе...”

На един от съборите на братството ни в Търново, през следобедните часове се разговаряхме с брат Величко Гръбляшев – софийски съдия и адвокат. Той се изсели в Америка, гдето на млади години е завършил по правните науки. И не много отдавна той почина там. Бяхме само трима: той, аз и съпругата ми. Той претендираше, че е доста осведомен по физиогномика, френология и хиромантия. Загатваше ми, че има и някои дарби. И между другото той каза не

другарката ми: „В древния Египет ти си била весталка при един от египетските храмове.“

23. ДУХОВНИТЕ ДАРБИ СТЕФАН ЦОНЕВ (КОМПАНЧЕТО)

Искам да кажа няколко думи за един мой близък (сега покойник). Думата ми е за бившия търновски адвокат (а не помощник-адвокат) Стефан Цонев, който е станал адвокат, без да е свършил по правните науки. След освобождението на България болшинството адвокати у нас бяха такива. Друг търновски адвокат – Анастас Бойнов (наш брат), също практик-адвокат, веднъж ми разправяше следното: „Като почнаха да се установяват за адвокати в Търново млади хора, свършили по правните науки из Европа и в пледоариите си в съда почнаха да употребяват изрази като тези: „Делото следва да се прекрати, защото апелативната жалба не е подадена в срок. А в гражданския процес правото пасува пред формата. Представените с жалбата доказателства, макар че са решаващи за процеса, са без всякакво значение.“ Аз си изписах от Русия юридически книги, защото на български нямаше такива, и по цяла нощ ги четях. И тогава ми скапа косата.

Въпросният адвокат Стефан Цонев, като слушал няколко беседи от Учителя, убедил се в правотата на Словото му. Това е било през 1910 или 1911 г. И се отдава с всичката си душа на това Учение. Наскоро той счел своето ново верую за несъвместимо с адвокатската професия и я напуска. Не след много време той започва да обикаля села и градове и да проповядва: „Живата вяра в Бога и Исуса Христа и за подвизаване в свят живот.“ (Той беше вдовец.) Вследствие на тази негова ревност и преданост духът му се пробужда и той добива дар слово: проповядваше, без предварително да се готви за своята проповед. Проповядваше чрез Духа. Той идваше и в Севлиево и е квартирувал в дома ми на няколко пъти. (Също са квартирували в моя дом пътуващите наши братя-проповедници, като дядо Петър Тихчев, Петко Епитропов и др.) Той беше цял изтъкан от любов. И поради голямата му ревност за Делото Божие и преданост към свещенния път, той доби дарбата на говорещ медиум. Мнозина се трогваха, че техните близки им говорят чрез него и дават доказателства за своята самоличност. През 1919 г., като живеех в Русе, аз наредих до библейския магазин в София, да изпратят до мене един сандък Библии и Новия Завет и изпратих пари на Стефан Цонев да ми дойде на гости. Казах му, че тези Библии и Евангелия му ги подарявам, да ги разпродава из треновете и по градове и села, където той отива на проповед и от добитите пари да пътува и се поддържа.

Една заран аз и другарката ми го помолихме да направим молитва трима и да видим кой от нашите заминали отвъд близки ще ни се яви и какво ще ни каже. Явиха се доста такива, а също и светли духове. По едно време аз тихо му казах, че желая да прекратим, защото е време да отивам на работа. И той почна да чете една кратка молитва, с която обикновено той завършваше. Но още в началото, като беше почнал молитвата, той е прекъсна и проговори: „Хей, дядо Стефано (той нямаше и 65 години, но всички му викахме „дядо“ – от уважение и защото имаше брада и мустаци), аз откога си чакам реда!“ Оказа се (аз казах: „Дай възможност на този дух да се изкаже“), че е духът на бабата по майка на съпругата ми – хаджи Величка Хинова. Говори ни много любовно и ни поръча да поздравим дъщеря и Радка, майката на другарката ми, когато я видим.

Като пътуваше из Русенски окръг, с пълна чанта Библии и Евангелия, той практикуваше: проповядваше из треновете и мнозина се събираха около него да

го слушат. Той говореше, че на Бога са угодни не формалните християни, а тия, които му служат в „Дух и Истина“ и живеят според Учението на Исуса Христа. Един интелигентен безверник в един от треновете му казва: „Ти като проповядваш за Христа, знаеш ли, че Той е учил който има две дрехи, да даде едната на този, който няма. (М.Б.: В Еванг. Лука 3:11 четем, че Йоан Кръстител е проповядвал за това и пр.). Ти имаш пълна чанта с Библии и Евангелия, дай ми една Библия, дай и на другите от тези, които те слушат.“ Стефан Цонев му подава една Библия с думите: „Подарявам ти я! Дано Господ да те просвети чрез това Слово Божие – да се покаеш и да заживееш нов живот, според Учението на Господа Христа.“ Стефан Цонев попитал присъстващите: „Има ли и други да желаят да им подаря от Словото Божие?“ Обадил се един сериозен човек: „От облеклото ти разбираме, че ти си беден човек, не желаем да ни подариш, а ще си купим от тебе.“ И Стефан Цонев продължил да прогласява великото Учение на Христа. Наближавала една гара, гдето щял да слезе човекът, на когото подарил Библията. Той се обръща към Стефан Цонев и му казва: „Вземи си обратно Библията, аз се пошегувах с тебе.“ Но той му отговорил: „Ти може да си се шегувал, но аз не се шегувах; аз ти я подарих искрено и с най-добри намерения.“ Човекът му казал: „Вземи си обратно Библията, защото аз ще слеза на тази гара. Аз не желая да чета книга като Библията, аз чета други книги.“ Чак тогава Стефан Цонев си взел обратно Библията.

Един ден през 1918 г. отидох от Русе в Търново по служба. Там потърсих и намерих Стефан Цонев. Между сестрите в Търново имахме една сестра вдовица – Мария Кочемитова (покойният ѝ съпруг бил офицер). Както аз, тъй и другарката ми много я обичахме, защото беше дълбоко вярваща и предана на Делото Божие. Тя имаше деца. Пожелах и я посетихме в дома ѝ със Стефан Цонев. След кратък разговор, трима застанахме на молитва. Изпяхме с радост благодарствени и хвалебни песни на Бога и Христа. Стефан Цонев бе посетен от един от небесните ангели, който чрез Стефан Цонев ни държа едно пламенно и изрядно слово. Макар че Стефан Цонев беше добър говорящ медиум, когато духовете говореха чрез него, той биваше в пълно съзнание и слушаше това, което се говореше чрез него. (Така говореха по това време и русенските ни братя Никола Ватев, ръководителят на кръжока и Ахил Ванидов.)

Аз съм слушал говорящи медиуми, чрез които говорят не само наши покойници, но и светли духове – някои от апостолите на Исуса Христа и др. Но медиумът, когато говореше, биваше в пълен транс. (Такъв медиум беше брат Минко Костаков от Търново.) И след събуждането на медиума той не помнеше нищо от това, което е говорел.

По едно време, около 1923 г. Стефан Цонев ми каза, че Духът му забранил да пътува с трен или с кола (той беше много здрав) и когато се почувствал уморен, да се отбива в най-близкото село, там да преспи и да проповядва и на другия ден пеша да продължи пътя си. Той беше много скромен с детско чистосърдечие и пълен с братска любов, затова се ползуваше със симпатии в нашите среди.

По-горе споменах имената на братята Никола Ватев и Ахил Ванидов. Желая да кажа нещо за духовните дарби на тези наши братя.

Веднъж в Русе разправих на съпрузите Дафинка и д-р Любен Доганови за брат Ванидов – че той е дълбоко вярващ и добър наш брат и че той е добър говорящ медиум и чрез него се проявяват светли небесни духове.

Това беше през 1918 г. – през първата световна война. Те ми казаха: „Вероятно той ще си дойде в отпуск. Понеже си близък с него, ако обичаш, нареди да имаме един сеанс с него в съвсем тесен кръг.“ И така стана. Ванидов

си дойде от фронта в отпуск и аз го поканих да дойде в квартирата ми и да имаме един сеанс с него – само аз, другарката ми, сестра ми Стефанка и Дафинка и Доганов.

Проявиха се чрез Ванидов само светли небесни същества и накрая сам Господ Исус Христос ни говори. Той каза по няколко думи на всекиго от нас присъстващите поотделно. И накрая Той се обърна към сестрата Дафинка и й каза няколко прочувствени изрази в свързка с религиозните сказки, които тя от време на време държеше било в най-големия обществен салон в Русе или в протестантската църква – тя беше християнка от евангелска принадлежност. Няма да кажа нищо от това, което ни говори Исус Христос или другите духове в този сеанс, защото считам това от интимно естество. След свършването на сеанса Дафинка каза: „Ни най-малко не се съмнявам, че тази вечер се удостоихме сам Господ Христос да ни посети и да ни говори. Това е ставало в тесен кръг в много от древните християнски общества наскоро след Неговото възнесение. Той е обещал пред апостолите си, че Той ще бъде непрекъснато със своите верни и предани последователи до второто Негово пришествие.“

По-горе споменах името и на брат Никола Ватев. И той беше говорящ медиум от категорията на брат Ахил Ванидов. Когато духовете говореха чрез него и той биваше в пълно съзнание. Но преди това и той е говорил в транс, като брат Минко Костакев. На една от братските вечери на 22 март (празника на пролетта) бяхме седнали с него при масата един до друг. Към края на вечерята се изредиха чрез него и ни говориха неколцина от нашите заминали отвъд сестри и братя. Пръв говори любезния наш брат дядо Петър Тихчев. Той в турско време е бил православен свещеник. След освобождението на България той хвърля расото и става протестантски проповедник. След завръщането на Учителя Дънов от Америка той приема напълно неговото Учение: за прераждането, за кармата, за Царството Божие, за окултния строеж на човека и пр. – напуща службата си като протестантски проповедник, става приближен на Учителя и обикаляше нашите кръжоци из България с проповеди от името на Учителя.

През 1919 г. Учителят беше разпратил до ръководителите на кръжоците един наряд: да се четат молитви и пр. от сестрите и братята и то събрани отделно – по трима души. По това време чрез моето слово наши съмишленици в Русе бяха и окръжният прокурор Коста Петров и окръжният следовател Маждраков. Този наряд трябваше да се изпълнява за няколко дни рано сутрин – един час преди да се съмне. Аз, Никола Ватев и Коста Петров бяхме една от тройките.

В края на 1913 г. Учителят беше дал наряд, който да се изпълнява от двама души, било сестри или братя и то вечер късно. Този наряд го изпълнявах аз с брат Илия Стойчев в неговата квартира в София. По това време брат Илия Стойчев минаваше за първенец между сестрите и братята от нашето общество, като сериозен брат и най-добър теоретик на Учението на Учителя, а също и като най-добър хиромант в нашите среди. По това време той беше директор на дружество „Сингер“ (за шевни машини) в София. А след известно време стана директор на една банка. От години преди това той получаваше френски окултни списания, а също си бяха доставили окултна литература на френски и братята д-р Христо Дуков и Захари Желев от Казанлък, с които аз бях в много близки приятелски връзки.

Тези наши трима братя отдавна не са между нас на земята. А също и брат Никола Ватев. Нарочно ги споменавам тук, да почетем паметта им, като едни от най-ревностните ученици на Учителя. Дуков и Желев редактираха и издаваха в Казанлък братския ни вестник „Обновление“.

Мнозина от нашите заминали откъд братя са ми се обаждали. Между тях са: Захари Желев, Никола Ватев, Никола Камбуров от Казанлък, Рудолф Земан (технически директор на тъкачни фабрики, когото аз свързах с Учителя) и др. като Лазар Котев, Стефан Цонев-Компанчето, сестра Савка Керемедчиева и пр. На последната дължа благодарност, че ни освободи от едно важно за семейството ни недоумение, обади ми се и ясновидката Параскева Енчева от Търново.

24. БЪЛГАРСКОТО ДУХОВЕНСТВО СРЕЩУ УЧИТЕЛЯ

Ние, членовете от обществото Бяло братство, няма да забравим непочтената борба, която води Синодът на българската православна църква против Учителя и против обществото ни, като си служи с оръдия от типа на Ласков, които с живо слово и печата изопачаваха Учението на Учителя и съвсем превратно тълкуваха неговия вътрешен смисъл. Нито ще забравим изработената от Синода „Формула“, чрез която те се надяваха, че ще сплашат голяма част от членовете на обществото ни Бяло братство, че ще бъдат отлъчени от църквата. Тази „формула“ миришеше на плесента от средновековната инквизиция, но се оказа „кърор фишек“ и Синодът сигурно тайно нареди да се спре нейното действие. Защото доколкото ми е известно, владичите я изпробваха върху трима души в България – един от които съм аз!

Срещу кого е насочена нашата борба и какви са нашите оръжия? – Тази тема ще я развия накратко. Изграждам я главно въз основа на текстове от Новия Завет.

Като основа вземам следните три текста:

1/ Послание към Ефесяните 6:12:

„Защото нашата борба не е срещу плът и кръв, но срещу началствата, срещу властите, срещу управителите на тъмнината на този век.“ (М.Б.: Думата е за периода „Кали Юга“, който изтече скоро и сме навлезли в нов период – „Водолей“.)

2/ II Коринтяном 10: 3-6:

„Защото ако и да живеем в плът, по плът не воюваме. Защото оръжията, с които воюваме, не са плътски, но пред Бога са силни да събарят крепости. Понеже съсипваме помисли и всичко, което се превъзнася против познанието на Бога и пленяваме всеки разум, да се покорява на Христа. И готови сме да накажем всяко непокорство, щом стане пълно вашето послушание.“

Но ако стане нужда за помощ чрез „тайнства“, в нашите среди има сестри и братя с жива вяра и преданост и любов към Бога и Христа и чисти души с висши духовни знания. Те са почти постоянно във връзка с Бога и Христа, защото те не са кариеристи като владичите и поповете, а истински духовни хора – идеалисти. Те всякога са готови на жертви за Божието дело на земята! Пак повтарям: ако стане нужда, ние можем да излъчим из нашата среда немалко сестри и братя, които могат да извършат „мистерии“, „тайнства“, за каквито не могат и да сънуват днешните български владичи и попове. Гаранция за това са техните опитности, каквито години под ред и сега те имат.

Продължаваме с цитати от Щайнера:

„Приобщаването трябва да премине от физическото към духовното, за да ни доведе до истинското съединение с Христа.

Човек може само да докосва тия въпроси, защото невъзможно е те да се разберат, освен ако той ги възприеме във всичкото тяхно свещено величие...”

25. ОПИТНОСТИТЕ НА УЧЕНИКА

Дохождам до опитностите, за които е реч в началото тук.

Ако ученикът цени нашия Учител и като маг, който ни даде доста ценни формули, като ключове за успех, чрез които формули да можем да използваме известни Божествени закони и да привличаме Божествени сили и енергии – при нужда – ученикът при нужда може да прави опити и да изпробва някои от тези формули – както аз многократно съм правил това, и ще се убеди, че при произнасянето на някоя формула (дори това ако е направено само с мисъл) с голямо благоговение, със свещена мисъл, с духовни трепети в душата си – в този момент той добива връзка с един възвишен, динамичен свят, със същества, които живеят в него и в същия момент ученикът бива проникнат от някаква висша енергия, прилична на електрически ток, която силно раздвижда физическото му тяло. Това става само за момент, но не остава скрито за присъстващите.

Разбира се, когато ученикът е сам, самотата благоприятства за този резултат. Но ако той се намира между съвсем близки и духовни хора и в тяхно присъствие е произнесъл, макар и само мислено формулата, казаното разтърсване на тялото мигновено става. Не един път при такива случаи другарката ми е казвала: „Духът те посети!“

Казвам го за слава Божия и за благодарност към Учителя, че подобни опитности съм имал много пъти от около преди 25 години до днес.

Същата опитност съм получавал неведнъж и когато през съзнанието ми мине някоя велика Божествена мисъл. Учителят изрично го казва, че подобни мисли не са наши, а на един Велик дух, който за момент ни е посетил, за да ни предаде една своя мисъл.

Понякога връзката, която получаваме между нашето човешко съзнание и Свърхсъзнанието, Божественото в нас, дава следния резултат: една от ръцете ми (преимуществено дясната) почва да ме милва по лицето и главно в областта на брадата и леко ме потупва по горната част на главата. И тази опитност съм я имал от доста години неведнъж.

Но сега, с разрешение от Горе, тук аз давам кратки сведения за друга една моя опитност, която за много години е имала важно практическо значение не само за мене, но и за някои от моите близки, защото те като знаят, че аз мога да получавам отговор на запитвания, които отправям към Божествения свят, когато считат, че се нуждаем от небесна светлина по някакъв важен за тях или за дома ни въпрос, са ме подканяли: „Попитай какво ще кажат от Горе по този въпрос!“

Добре е да ви кажа – защото някои от моите читатели след време може да се удостоят с подобни опитности – че от Горе веднага отговарят: за секунда-две след запитването отговорът иде!

Учителят в една от своите беседи се е изказал по този въпрос така: „Небесните телефони работят много бързо. Щом запиташ Небето за нещо и сложиш на ухото си слушалката, отговорът веднага идва.“

Когато времето и сезонът позволяват, за да отправя моето запитване към Небето, аз често съм отивал в природата на няколко километра вън от града. Там аз прекарвах известно време в пеење духовни песни, размишления и мистична молитва и след това отправях към Небето своето запитване. Имало е случаи, когато въпросът, който ни занимаваше и отговорът, който очаквахме, биваха от извънредно важно значение за моя дом.

Тази моя опитност я имам от преди повече от 20 години, но досега съм я пазил в тайна.

Следва едно приятелско писмо:

Получих от брат Петър Г. Пампоров от град Смолян писмо с дата 14 март 1964 г., в което ми пише, че на един лист ми изпраща „Мисли от Учителя“ по случай празника на Пролетта. Не е посочил сборниците и страниците, от дето е почерпил тези мисли.

Тук давам част от тези мисли, защото ги смятам за важни.

„Любов безгранична! Мъдрост непрестанна! Истина постоянна!

Учителят на Бялото Братство, Учителят на Истината носи в себе си три неща: свобода за душата, светлина за ума, чистота за сърцето.

Кой ще ви освободи от робството? – Истината. Кой ще донесе светлина за ума ви? – Мъдростта. Кой ще очисти сърцето ви? – Любовта.

Що е Любов? – Любовта е най-опасната сила в света. Дето влезе, тя всичко взима: на богатите кесии отваря и изпразва, на земеделците пълните хамбари навън изнася, на господарите слугите отнема...

Така хората ще придобият безкористие и чистота. Защото любовта е чистота, светлина, свобода...

Няма да критикувате нищо в природата...

Не може ли без зло в света? – Не може...

Злото трябва само да се ограничава чрез доброто, да има равновесие. Само доброто ограничава злото. Няма друг начин...

Основният принцип у нас – това е Любовта, която е създала целия космос, от което произтичат всички живи сили в природата, всичко. Тази любов трябва да влезе във вас, като основа и всеки един миг да има самопожертвуване, постоянно да превръщате отрицателните сили в положителни...

Християнството беше окултна школа...

Любовта е основа на всяко нещо, безграничната Любов, която движи света. Що е Любовта? – Най-нежното чувство, най-мекият поглед и най-сладката дума...

Когато дойде Бог да се засели във вас, като Любов, Мъдрост и Истина, ще бъдете едно слънце и чрез вас ще се прояви слънцето."

26. СЪНИЩА И ПРЕЖИВЯВАНИЯ

1. ПРОРОЧЕСКИ СЪН

Това беше през 1921 г. Аз бях член-съдия на Севлиевския окръжен съд. Една вечер след вечеря дойде у дома ни член съдията при същия съд – Дачо Стойков със съпругата си на приказки (впоследствие той беше дълги години председател на Плевенския окръжен съд. И сега е жив.) Между другото аз заговорих по въпроси за окултната наука. Тогава госпожата на Стойков пожела да разправи и разправи следния свой сън.

Това било през Първата световна война. Съпругът ѝ бил на фронта заедно с един съсед – през две къщи (те живеели в град Ловеч), били офицери в една и съща рота. Една нощ тя сънувала следния сън. Един орел хвърчи над къщите в тяхната улица и се насочва да кацне на покрива на тяхната къща, но пак се вдига и после се насочва да кацне на покрива на къщата на другия офицер, съседа им. Това се повторило няколко пъти. И най-после кацнал на покрива на къщата на другаря на Стойков.

Другарката на Стойков се събудила и много се уплашила, като си казала: орелът е граблива птица и предвещава смърт. Тя станала. Часът било три след полунощ – и записала с подробности съня.

След няколко дни тя получила писмо от съпруга си, в което ѝ пишел, че през тази нощ, когато тя сънувала съня, животът му бил в голяма опасност. Тяхната рота влезла през нощта в сражение с неприятеля и град от куршуми се сипел над тяхната рота. Много куршуми пиштели около него. Неговият другар – съседът му, казал: „Стойков, през тази нощ е краят на моя живот.“

И действително след около час откак изрекъл тези думи, вражески куршум го пронизал и той умрял на полесражението...

2. ИСТИНСКИ РАЗКАЗ

Това беше към Великден 1934 г. Аз се качих на влака на гара Кърджали (отивах за град Севлиево). Във вагона, в който влязох, се запознах със Сава Ралчев, учител, родом от с. Палици, Еленска околия, учител в с. Тюрговен, Крумовградско. Той си отиваше за малко в селото си. Имаше да пътуваме доста време с него. Между разговора ни, той ми разправи следното:

Единствен аз бях българин между турците в това село. Занятието на жителите от селото беше производство на тютюн. Мъжете предоставяха тая работа на жените и децата си, а когато училището беше свободно, идваха там на разговор. И аз бивах между тях. Знаех турски. Веднъж те почнаха разговор за „природните духове“ – русалки и други видове. Някои от тях казваха, че неведнъж са ги виждали. Те разправяха, че около всички големи кладенци и води в природата има такива духове. И ме питаха: „Вярваш ли, че това е истина?“ Казах им, че аз не вярвам в никакви духове...

„Сега ще ти разправа – каза ми той – какво се случи с мене през нощта на 13 срещу 14 януари 1933 г. в 12 часа през нощта. Близко до училището няма къщи. А недалеч от училището има голям кладенец, от който аз си вземах вода. Вечерта съм забравил да си донеса вода. През нощта ожаднях. Станах, облякох си балтона, дигнах си яката, взех си бастуна и билничето и отидох при кладенеца. Там си спомних, че турците казваха, че при кладенците има духове – русалки. Понеже аз не вярвах, че съществуват каквито и да било духове, възмутен от суеверието на турците, изрекох на турски следните думи: „Динини сиктимини пери (дух), не анажиж.“ (Вярата ти да ... дух, какво ще ми направиш.)

Но към дванадесет часа по обед на следния ден (аз спях в училището) аз се парализирах: изкривиха ми се устата и дясното ми око остана отворено. Дойдоха близките на мен турци. Аз им разправих как съм псувал през нощта духовете при кладенеца. Те си казаха помежду си нещо, а на мене казаха: „Даскале, такава болест докторите не могат да я лекуват. Ще доведем един ходжа, който ще прочете молитви, в скоро време ще бъдеш здрав напълно.“ Аз им отговорих, че само на доктори вярвам. Отидох в София и лежах в Александровата болница доста време. Лекарите ми казаха, че съм придобил тази болест от простуда. А това съвсем не беше вярно. Аз съм ловджия и колко пъти съм се изпотявал много и с часове съм прекарвал, без да се преоблека. Пътувал съм и с колелото си с часове и съм се изпотявал много, и вятър ме е духал, и никога не съм се простудявал. Аз съм кален. Като се върнах от София, моите приятели турци, като ме видяха, че не съм излекуван, без да ме питат, доведоха отнякъде „ходжа специалист“ да лекува такива болести. Три пъти идва при мене и чете молитви и заклинания и аз бях излекуван, без да остане някаква следа от болестта ми.

Известен ми е и друг случай в град Севлиево, дето бившият мюфтия хаджи ефенди, свършил богословски науки в Цариград, е излекувал парализирания Добри от Горната махала на града. Той лежал 40 дни в Севлиевската болница и го

изписали без подобрене. Хаджи ефенди се научил за него и без да е бил поканен, понеже Добри бил беден човек, ходил сам три пъти в дома му, чел специални молитви и заклинания за случая и болният станал здрав от леглото. Управител-лекарят на болницата, д-р Ненчо Дунев, който го лекувал, като се научил за оздравяването му, отишъл в къщи да го види. И останал изумен от чудодейното излекуване от хаджи-ефенди.

Много подобни случаи ми са известни – и от град Севлиево и от севлиевските села, но може при друг случай да ги разправа.

Зная и няколко случки от достоверни свидетели как ходжи само с четене на заклинания са направили да изпаднат всички червеи от червясали рани на кон и вол, когато стопанинът с ръка не е могъл да извади и едно червейче от раната. Това става по законите на магията, която по предание знаят неколцина из всичките народи на земята. А най-много из източните народи.

3. ПРАВОЛИНЕЕН СЪН

Това се случило през време на Първата световна война на фронта. Привечер брат Никола Гръблев се завършвал към землянката, в която той и други ношували и какво да види: била извършена кражба, като са задигнати платнищата, съдове за готвене, продукти и други неща. Той бил офицер и заповядал да арестуват всички съмнителни лица войници. От разследването им не се установило кой е извършил кражбата. През нощта Гръблев като спал, сънувал следния сън: Гледа, че в землянката влиза един войник, с позната нему физиономия. Носи един чувал, разтваря чувала и слага вътре платнищата, съдовете, продукти за ядене и други неща. Слага чувала на рамото си и излиза. Върви и навлиза в една гора. Минава гората, минава една поляна и навлиза в друга гора. Там, в средата на гората, под едно голямо чаталесто дърво, той изкопава дупка с мотиката, която носел, пъхнал чувала в дупката и я заровил. И Гръблев се събудил. На заранта той взел със себе си ординареца си и други двама войници и им казал, че ще го придружат до едно място. Взели със себе си и една мотика. Минали първата гора, минали полянката и навлезли във втората гора. Гръблев търсил дървото, което видял насън и го намерил. Копали под него и намерили чувала. Взели чувала и се завърнали в землянката, дето Гръблев скрил чувала под кревата си. Заповядал да доведат при него войника, когото видял насън. При разпита му за кражбата, първоначално той отказвал да е извършил кражбата. Но когато Гръблев му казал под кое дърво е закопал чувала, той се уплашил и помислил, че някой го е видял и направил пълно признание. След това Гръблев извадил чувала из-под кревата и му го показал... Така чрез тоя свой праволинеен сън брат Гръблев разкрил тази кражба.

4. СЪНЯТ НА ВОЙНИКА

Това се случило през време на Балканската война. Нощно време войниците лягали да спят, без да се събличат и слагали пушките си до себе си, защото не знаели кога неприятелят може да ги нападне и да се даде бойният сигнал веднага да стават. Така легнали и заспали. Един от войниците сънувал следния сън: Той се разхожда по една хубава полянка, слънцето грее и изведнъж към него се спуснала пепелянка змия със светкавична бързина и го клъвнала по десния крак под коляното и веднага избягала. Войникът се събудил и си казал: „Добре, че е сън.“ Наскоро след това, преди войникът да е заспал, изсвирва тревожен боен сигнал. Всички скачат и се строят за бой. В настъпилото

сражение един от куршумите го ранил и то на същото място, на което го клъвнала змията. Санитарите го отнесли назад от бойната линия и после в една болница. След това той писал писмо в София до редакцията на в. „Мир“ и запитал може ли да обяснят връзката между неговия сын и скорошното му раняване след съня.

27. БОЖИЯТ ПРОМИСЪЛ

По въпроса за Божия Промисъл за учениците, всеки „ученик от свещения Път“, като проследи живота си, ще открие чудни неща.

Давам един цитат от Учителя (из сб. „Новият човек“, стр. 269):

„От сегашния човек се изисква дълбоко познаване на окултните науки, да знае как е създаден и до где е достигнал в развитието си... Човек ще разбере, че няма случайности в неговия живот, че всички неща са определени строго математически...”

Казваш: Какво ще правя, ако тръгна в Божествения Път? – Питай детето кой се грижи за пелените, за храната и облеклото му... Господ ни е пратил в тоя свят само да се учим. За всичко останало Той е промислил.

Нашата задача е строго определена: само да учим. Щом се учим, всичко ще ни се даде.”

Често пъти Небесното ръководство доста отнапред взема известни мерки за задоволяване телесните нужди на „ученика“ и дори на тези негови близки, за които той е длъжен да се грижи.

Ще си послужа с един пример. В едно от кратките си съчинения съм разправил как в началото на 1916 г., през Първата световна война бях уволнен, като мобилизиран нестроеви войник по чудесен начин – като отговор на мои молитви. Но планът за това е бил изработен доста отнапред и се прилагаше на етапи. Интересно е да разправа как в последните пет минути се разреши въпросът за изпращането ми от казармата на работа в Местната военна болница. И как наскоро след това бях назначен за организатор и надзорител на клон от местната военна болница в Търново, който клон се приготвяваше за ранени войници от бъдещ фронт с Румъния. Както и стана. Тъй че, когато дойде крайният резултат от уволнението ми, аз ясно видях плана и етапите, които са го предпоставявали.

Пак по такъв начин, изработен от Горе, се нареди аз да напусна учителската професия и да завърша правните и държавни науки, без да имам спестени пари да прекарам и два месеца в София. А какви чудни благословения ме следваха, след като завърших университета! Наистина по чудесен начин в къс срок изплатих заемите си. Нареди се да заемам служби с много високи заплати. Загатвам за тези неща, за да прославя името на Бога и нашия Спасител.

Не беше нужно да има човек умът и вярата на Стефан Тошев, за да разбере, че в гореописаните случаи може да се говори за факти, в които има подчертан специален Божи Промисъл за мен и дома ми! Но аз считам, че случаят с освобождаването ми от военна служба в Търново (който съм описал в друго от моите кратки съчинения) държи рекорд в благословенията, които съм получавал от Небето в живота си, като специален Божи Промисъл.

За всички Божии благословения въздавам от дълбочината на душата си слава на Бога и Спасителя Господа Христа!

През 1916 г. имам един продължителен разговор с Учителя. Между другите въпроси, Той засегна и въпроса за Божия Промисъл за учениците и между другото ми каза, че при нужда, ако спираме мисълта си на Христовите думи:

„Търсете преди всичко, над всичко Царството Божие и Божията Правда и всичко друго ще ви се придаде“, магичната сила на този израз и Божественият закон, които се съдържат в него, ще се прояви за нас. Очакваният резултат, необходимите благословения ще дойдат!

28. ЕЗОТЕРИЗЪМ

Тук ще дам една малка отломка из Езотеричното учение на нашия Учител, който е един от Великите Учители, слязъл с важна мисия на земята. Той е в много близки връзки с Господа Исуса Христа и от важните му помощници.

Учителят казва: „Питат ме защо тъй често говоря за Христа. И като ви говоря за Него, аз познавам ли Го. Отговарям: Не само Го познавам, но често съм се срещал с Него. Питал съм Го как е създадена Вселената, как е създадена земята...“

Затова, с помощта на Небето, аз изнесох в моите съчинения важна част от Учението на Учителя, за да достигне то до будната част от българския народ и славянството. Това е желанието на нашия Учител, изрично подчертано от Него. Ще чакаме и ще видим кои ще се включат като доброволци за осъществяването на тази Божествено подчертана цел.

Следва въпросната езотерична отломка на езотеричното Учение на нашия Учител. Според това кой от седемте дена на седмицата, под влиянието на коя от планетите в слънчевата система се намира, Учителят препоръчва да се четат през тези дни следните псалми:

1. В неделя – Слънце – псалом 61.
2. Понеделник – Луна – псалом 143.
3. Вторник – Марс – псалом 27.
4. Сряда – Меркурий – псалом 19.
5. Четвъртък – Юпитер – псалом 112.
6. Петък – Венера – псалом 44.
7. Събота – Сатурн – псалом 25.

За пробуждане на съзнанието Учителят препоръчваше да се чете 32-я псалом.

Аз препоръчвам на моите читатели да си препишат в едно тефтерче някои от дадените от мене части и цели псалми в книгата ми „Вечните истини“ – които им харесват, които им допадат и когато почувствуват нужда, да си ги четат.

29. ПИСМА НА БОЯН БОЕВ

След смъртта на Учителя, брат Боян Боев изпращаше до кръжоците често циркулярни писма и кратки съчинения. В предшествуващите мои „кратки духовни съчинения“, аз съм давал извадки от тях. За да заинтересувам читателите и на това ми съчинение и тук давам кратки извадки от тия му циркулярни писма:

Из циркулярно писмо от брат Боян Боев с дата 24 май 1953 г. (извлечения на няколко изрази).

В общ разговор с Учителя, Той каза:

1. Молитвите на хората са необходими за сваляне на висши енергии от невидимия свят. Тези енергии са необходими за развитието на човечеството.
2. Молитвата е език на Божествения свят.

3. Колко пъти трябва да се моли болният? Болният не трябва даже да спи. Той постоянно трябва да се моли. Денем и нощем да се моли. Нито един ден да не прескача. Молитва, молитва, молитва. Някой казва: „Аз се молих три пъти.“ С три пъти болест не си отива. Постоянство трябва в тази работа, докато се образува връзка с Божествения свят. Щом се образува тази връзка, тогава нещата стават. Трябва силна мисъл, за да се поддържа връзката – връзка непрерывна с невидимия, с Божествения свят.

4. Като ученици вие трябва да отделяте на ден поне по половин или един час за размишление и молитва.

5. Всеки вярващ, като размишлява върху Христа по един, два часа, ще видите какъв подем ще имате.

6. Ако сто души, братя и сестри, или поне 10 души се съберат на едно място и концентрират мисълта си, ще могат да постигнат това, което искат.

Когато се молиш на Бога, Той непременно ще прати някого да ти помогне. Ако имате вяра и любите Бога, всичките ви молитви ще бъдат чути. Може да се забави отговорът на някоя молитва, но тя ще бъде изпълнена. По-главното условие е ако любите Бога.

7. Молитвите се приемат от Духа и Той ги предава на Бога. Духът, това е Йерархията. Значи тя е посредник при молитвата между човека и Бог.

Вашите молитви, макар и да не се съвършени, светлите ангелски същества ги приемат, преработват и ги изпращат към Бога преработени.

8. Молитвата е много силна, когато се апелира към Божията милост. Казано е във възванието: „Призовете Ме с Моята милост и Аз ще ви помогна.“

9. При молитвата човешката душа се отваря за Божествения свят, акордира се с Божествения свят, идва във възприемателно състояние и тогава приема енергии от Божествения свят, приема мисълта на Бога, живота на Бога. Нови идеи нахлуват тогава от Божествения свят в човешката душа. След това, през целия ден в човешкото съзнание идват нови, светли идеи и пътища. Той ги е приел от Горе във време на молитвата.

10. Вътрешната сила на човека при молитвата е: да изказва и преживява благодарност и любов към Бога.

11. Има лоши духове. Те ви обкръжават и гледат да скъсат на всяка цена връзката на човека с Бога, да го мъчат, да му причиняват нещастие. Затова трябва да бъдете будни и непрекъснато да държите връзка с Бога, тогава ще идват при вас добри духове и ще ви помагат.

(М.Б.: В псалмите 103 и 145 се казва: „Щедър и милостив е Господ; дълготърпелив и много милостив.“ А в пс. 85: „Защото Господи ти си благ и готов да прощаваш и многомилостив към всички, които те призоват... Господи, Ти си Бог щедър и добросърдечен, дълготърпелив, многомилостив и истинен. Милостно погледни към мене и ме помилвай. Покажи ми знак на благоволението си...“

I. От писмото му с дата **7 септември 1935 г.**:

(В тия писма брат Боян Боев даваше главни мисли от Учителя, изказани при разговори с Него.)

1. Пратен съм от Бога. Трябва да знаете, че не съм дошъл от само себе си, по мое желание. А пратен съм от Бога да работя за възвораване Царството Божие на земята... Бог говори чрез мене.

2. В беседите има запечатани работи, които не могат да се предадат с думи. Много работи остават запечатани. Само който ги е преживял, възприема тези работи.

II. От писмото му с дата **1 октомври 1953 г.**:

Да въздържа́м злото в себе си и да поощря́вам доброто в себе си – това е въздържа́ние...

Така като вървите, ще ви дадат съдействие от Горе, ще имате едно ръководство от Горе.

III. Из писмото му с дата **18 октомври 1953 г.**:

1. Във всяка екскурзия и ангелите, и светиите вземат участие.

2. Формула: „В изпълнението на Божията любов и в пълнотата на Божия Дух има живот.“

3. Славяните идат сега да възстановят връзката с тези извори, да я направят засега с един от тези извори, и то с духовното, мистичното течение... Славяните трябва да възстановят истинската набожност.

4. Има учение, приемано отвън, а кога човек се свърже с Духа, тогава Духът отвътре заработва. Това е вътрешният опит.

Външното изучаване на природата, после хиромантия, френология и пр., това е четене на свещ. А свързването с Духа е четене денем на слънце, при изобилна светлина.

5. Методи за свързване с Духа, за свързване с Божественото са били практикувани от всички мистици и пророци.

IV. Из писмото му с дата **1 ноември 1953 г.**:

1. Успехът, вдъхновението на човека зависи от силата на съществата, които го ръководят...

Значи, ако моят живот е полезен, ще се занимава с мене един висш Дух.

2. Господ да те хвали, а ти да хвалиш Господа – това е едно мистично разбиране.

3. Смиреният е възприемчив към енергиите, които идат от висшите светове, от целия Всемир... Ето защо смирението е път към възход.

V. Из писмото му с дата **1 ноември 1953 г.**:

1. Ако някой напреднал човек ви говори то чрез него говорят тези велики същества.

2. За размишление за тази цел са добри нощните часове, когато хората заспят. Тогава ще влезете във връзка с тези същества. Хубаво е молитва и размишление да се правят от 2 и половина до 3 и половина часа след полунощ, или от 3 и половина до 4 и половина, или между 3 и 4 часа.

3. Когато дойде светла мисъл в тебе, едно светло същество те е посетило и ти е оставило едно благословение... Всяко хубаво чувство, всяка хубава мисъл в тебе са все дар от тези същества и от Бога.

4. Най-добрият път да се свържете с разумните същества и за свързване с Бога е: Да мислим за разумните същества и да съзнаваме, че те са същества, чрез които се изявява Бог.

Друг начин за същото е: Четене на Новия завет и размишление върху прочетеното. А също четене и на други хубави свещени книги. А също да изживявате благоговение. Нужно е и човек да бъде чист. За да стане такъв, той трябва да се моли. За целта много важно условие е човек да прекарва интензивен живот на молитва. Пророк Данаил е получавал среща с арахангелите Гавраил и Михаил след интензивна молитва и съзерцание.

VI. Из писмото му с дата **15 декември 1953 г.**:

1. За влизането във връзка с възвишените същества важни условия са:

а/ Чистотата.

б/ Стремекът на човека.

в/ Ако работиш за разпространението на новите идеи и да обръщаш душа към Бога, да помагаш за тяхното събуждане, да ги водиш към Бога, тогава ще

имаш благоволенieto на висшите същества. Ангелите трябва да одобрят работата, за която дириш тяхната подкрепа.

г/ За влизане във връзка с висшите разумни същества, най-добрият начин е следният: човек да се стреми да служи на Бога.

А също често мислете за възвишените същества – за тяхната чистота, интелигентност, съзнание, идеи, изпитвайте любов към тях.

VII. Из писмото му с дата 5 април 1954 г.:

Онези, които искат да се занимават с новото учение, трябва при най-неблагоприятни условия да са доволни.

Следват четири закона в природата:

1/ Като благодариш на Бога за доброто, то расте.

2/ Като благодариш за страданията, те си отиват.

3/ Като не благодариш за доброто, то си отива.

4/ Като не благодариш за страданието, то остава и расте.

Боленият като благодари, болестта си отива. Значи самият човек става причина да му се отнеме благо. Ще благодариш.

VIII. Из писмото му с дата 15 ноември 1955 г.:

1. Сега се подготвя шестата раса. Сега трябва любов към Бога. Спасението на света е там. Друго средство вече няма. Няма друга мощна сила, която да подготви хората.

2. Една разумна Божествена вълна иде и ще преустрои света. Кога ще дойде тази вълна в по-силен размер? – След няколко десетки години.

3. Правото сега е на добрите хора. Всички тези духовни братства оказват влияние.

4. Разумните същества ръководят света. Трябва да вървим по техните стъпки.

5. Христос, като дойде, почна да говори за новите времена. И вий говорете за новите времена.

6. Сегашният ред на нещата ще се измени. Ние искаме той да се измени в наше време. И той в наше време ще се измени. Новият живот иде. Който разбира трябва да радва, че се е родил в сегашните времена.

7. Вие питате: „Какво ще стане?“ – От старото нищо няма да остане. Иде светла епоха. Иде доброто. Тези събития, които стават, са началото. Това поколение така ще си отиде.

8. Светът ще го управляват светиите. Управляват го още слугите.

9. По-важни времена от сегашните няма.

10. Земята има вече възходящо движение. Тя по-рано е слезла, а сега се качва.

11. Земята излиза от 13-та сфера, излиза от гъстата материя.

12. Всички същества от Всемирното Бяло Братство са мобилизирани и приготвяват новата култура. Бялото Братство ще превърне всичко в добро.

13. Цялата слънчева система влиза във връзка с нещо по-висше. От хиляди години слънчевата система минава през една област в пространството, която е пълна с отрови. Сега тя излиза от тази област. Сега тя навлиза в една по-духовна област, в която живеят по-напреднали същества, отколкото в досегашните области.

14. Земята е стояла в 13-та сфера милиони години и сега излиза и се качва нагоре. Тъмната епоха „Кали юга“ изтича. Тоя век, който трае няколко хиляди години, изтича. Той е черният век, тъмният век.

От няколко години ние вече сме навлезли в епохата на Водолей.

15. Периодът на Водолей е една мистична епоха... Главното качество на Водолей е чистотата.

16. След две хиляди и сто години земята ще влезе в нова зодия. Епохата на Водолей всичко ще примири. То е като пролетта, когато дойде, старото ще се разглежда като нещо архаично. Ние казваме, че най-хубавите времена са сегашните.

17. Сега иде третият завет: Прославлението на Синовете Божии. Положението, в което се намират съвременните хора, е подобно на времето, в което живя Йоан Кръстител. Той минаваше от Стария завет в Новия завет. Под Завет на Синовете Божии разбират епохата, когато светиите ще дойдат да управляват света.

18. Астралният свят е очистен от тъмните сили. (М.Б.: Това го обяви Учителят на вечерята на 22 март 1914 г., когато се учреди празникът на Братството.) Но тъмните сили, изгонени от астралния свят, слязоха на земята.

И сега земята е арена на борба между светлите и тъмните сили. И оттук тъмните сили ще отстъпят и ще отидат под земята.

30. СТЕНОГРАФИРАН МАТЕРИАЛ ОТ ТЪРНОВСКИЯ СЪБОР ПРЕЗ 1922 г.

Съборът е открит на 19 август в 5 часа сутринта. Ето какво е дадено на 21 август в 5 часа сутринта:

1. Прочетохме „Добрата молитва“.

2. Казахме: „Няма истина като Божията Истина, само Божията Истина е Истина.“

3. Учителят прочете следното:

„Да възсия лицето на Господа Бога нашего в нашите души.

Да дойде светлината на Христа – проявената Божия Любов;

Начало на новия живот, живот, който носи вечната светлина в себе си;

Светлина, която показва Пътя, Пътя за Едната Проявена Любов, която носи в себе си всичките блага на Битието.

Да бъдем като Бога.

Да бъдем като Любовта Му.

Да бъдем без страх и без тъмнина.

Да бъдем с обич и светлина,

Светлина, която носи новия ден на живота.

Ден на вечната Божия радост,

Ден на вечното Божие веселие,

Ден на вечното Божие блаженство,

Ден, в който слънцето никога не залязва,

Ден, който обгръща и запълня всичко в себе си,

Ден, който проявява в себе си Едната Проявена Истина,

Истина на Божия Живот.

Тази Истина изгрява сега на нашия хоризонт, в безпределния чертог на нашия дух, в безбрежното време и пространство на нашата душа – времето и пространството, което носи своя надпис: Бог е Дух и които му служат, трябва да му служат в Дух и Истина.

Духът и Истината е нашият девиз.

Ние сме появената Истина – плод на Духа.

Благословен е Бог на Любовта!

Слава да бъде Нему сега и във всичките векове, които са били и които ще бъдат и които са. Амин!

Стр. 318: „... Ами ако сега някои от тия светии, които признават православната църква, са между нас, ако те са тук, а православната църква ги признава и им служи, каква връзка има между тях? Ако св. Иван Рилски е тук, ако Климент Охридски е тук, и всички светии са тук между вас, а православната църква не признава това, мисли, че са Горе, а те са долу, тогава какво е туй положение? И в края на века всичките светии ще бъдат на земята, казано е. Те са тук вече на земята – Христос, апостолите, всички праведници, те са всички на земята. Търсят ги Горе, при тях да идат, а те са тук. Не казвам, че те са тук, на земята в плът, а в една или друга форма са тук, по цял свят обикалят и работят...”

Давам и цитат от стр. 352:

„Та казвам ви, бъдете смели и решителни, не се колебайте от никаква философия. Ние приближаваме към опити, към велики опити в живота. Ще кажете: Дали е време? – Време е сега. Туй, което ще видите, око не видяло и ухо не е чуло. Туй, което сега ще видите, този нов свят, който ще се разкрие пред света, ще бъде велик, чуден...”

От стр. 365: „Няма Любов като Божията Любов, само Божията Любов е Любов.

Няма Любов като проявената Божия Любов, само проявената Божия Любов, която дава плод, е Божия Любов.

Само Любовта на плода, е Любов Божия!”

31. НЯКОИ ФОРМУЛИ ОТ УЧИТЕЛЯ

1. „Аз живея в Бога и Бог живее в мене. А в Бога няма никакви болести. И затова аз трябва да бъда здрав и съм здрав.”

2. Аз съм създаден да бъда добър,
Аз съм създаден да бъда красив,
Аз съм създаден да бъда силен,
Аз съм създаден да бъда разумен,
Аз искам да бъда честен,
Аз искам да бъда справедлив,
Аз искам да бъда разумен,
Аз искам да бъда благороден.”

3. Чувствуващ, че не си разположен, кажи си: „Бог е сега разположен, всички светове, всички ангели са радостни. Тук има някакво заблуждение. Тогава защо аз да се спявам.”

4. „С Бога, Който живее в мене, всичко мога.”

5. „Бог е Любов.

Божията Любов съживява.

Бог е Мъдрост.

Божията Мъдрост освещава.

Бог е Истина.

Божията Истина освобождава.”

6. Увод към следващата формула: „Колкото и да е трудна тази работа, аз ще я свърша с Бога и Духа, който ме ръководи.” (Казва се само един път.)

Самата формула:

„Господи, Ти всичко можеш!

Твоят Дух, който си изпратил да ме ръководи, чрез Тебе всичко може! И аз чрез Твоя Дух всичко мога.” (Тази формула се произнася три пъти. Тя е силно магична формула.)

Следва една формула от немския окулист К. О. Шмидт:

„Божият живот е мой живот,
Божието здраве е мое здраве,
Божията сила е моя сила,
Божията любов е моя любов,
Божията мъдрост е моя мъдрост,
Божията истина е моя истина,
Божията радост е моя радост,
Божиите успехи са мои успехи,
Божиите блага са мои блага,
Божието богатство е мое богатство,
Защото аз живея в Бога и Бог живее в мене.”

32. ПРОРОЧЕСКИ СЛОВА

Божието благословение ще ви следва в живота.

Законът на Опуленса гласи: „Пусни петачето и вместо него ще получиш златен наполеон.”

(В пророк Исайа, 58:9 четем: „Тогава ще призовеш Господа и Господ ще ти отговори. Ще извикаш към Него и Той ще каже: Чувам вика ти.”)

Брат Боян Боев в сказката си на 11 август 1945 година, която е държал на събора на Братството ни на Изгрева, между другото е казал:

„В 1932 г., когато бяхме при Седемте Рилски езера, през месеците юли и август, една група чешки студенти посетиха езерата и Учителя. Той ги прие с голямо внимание и любов. Тогава Учителят каза следното: „След няколко десетки години ще почне търсенето на Бога в Русия. Русия има важна мисия в света.”

Защо Бог е допуснал да мине Русия през материализма? Материализмът дойде да измете старите предразсъдъци и по този начин се създава почва за идването на Новото учение на любовта, братството и свободата. Учението на Бялото Братство се стреми да разбере нещата, не да ги критикува.

В Мърчаево Учителят каза: „Славянството е олтарят на новата култура. Славянството е майката, която ще роди Царството Божие на земята.”

През 1943 г., през пролетта, в един частен разговор между нас двамата, Учителят каза следното: „Тези идеи, които ви говоря тука, ще бъдат приети в Русия. И там ще се играе Паневритмия.”

В Мърчаево Учителят каза това, което се каза и в Търново на един събор, а именно: че славянството ще напредва и ще има велико бъдеще. Седем хиляди напреднали същества, адепти, ще бъдат родени в славянските страни до края на 20 век и те ще образуват една голяма вълна на подем. Освен това, в славянството ще се роди елитът на човечеството. Занапред ще се прераждат в славянството по-напредналите души от Англия, Франция и др. – най-умните и най-добрите ще се преродят в славянството...

Веднъж на Витоша, през 1927 г. Учителят каза в частен разговор между няколко души, че Бялото Братство, което ръководи съдбините на човечеството ще предприеме една важна акция за идването на Новата култура след 1975 г. Тогава ще има нужда от много работници на Божията нива. Затова тогава нашите заминали братя и сестри ще дойдат в плът на земята. Чака ги много важна работа във връзка с акцията на Бялото Братство.

33. БРАТСТВОТО В СЕВЛИЕВО

М.Б. (Благовест Тошев): Не намерих информация откога датира кръжокът на Братството в град Севлиево. (В миналото с думата „кръжок“ са се наричали братските групи в населените места.) Като ръководител на Братството в Севлиево пожизнено е определен от Учителя баща ми Стефан Тошев. Като негов помощник към края на живота му беше Сава Калименов. Не е написана някаква история на този кръжок. Аз, така да се каже, съм роден в Братството. Като дете и като ученик в гимназията съм присъствувал на братските беседи, наряди и вечери, които главно са били в нашия дом. Тук само ще изредя по имена, според спомените ми, братските семейства и лицата, които участваха в братския живот тогава. Те бяха: Стефан Тошев и съпругата му Марийка Тошева, синовете им Светозар и Благовест, Сава Калименов и съпругата му Ценка, дъщеря им Стефка и синът им Иван, Денка Хубанова, сем. Пенка и Иван Гелинови, сем. Вярa и Минчо Филипови с дъщеря им Любка, сем. Филипка и Бочо Пенчеви, сем. Данка и Коста Борисови и синът им Теодор, сем. Лиляна и Атанас Николови, Иван Рачев Цонев, братята Иван и Стефан Хр. Гюзелеви, сем. Мара и Димитър Черневи и дъщеря им Надежда, Марийка Хаджистефанова, сем. Елена и Виктор Йорданови. В Севлиево беше книгоиздателство „Братство“ на Сава Калименов, където се издаваше много окултна литература. Имаше освен печатницата и книжарница. Там се издаваше и известният вестник „Братство“ от Ат. Николов. След национализацията и гоненията на духовните общества и на Братството от комунистическата власт, се унищожи тази дейност в Севлиево.

34. ИЗЗЕМВАНЕ НА ДУХОВНАТА НИ ЛИТЕРАТУРА

М.Б.: Шести декември 1957 г. – срамна дата от комунистическото управление в България! Инквизиция в края на 20 век! Посегна се на беседите, лекциите, разговорите и стенограми на Учителя. Тегърва ще се оценява ролята и приноса на Учителя не само за България, но и за света. Юдата на братството, Никола Антов, селективно е посочил лицата, на които да се направят обиски и изземе духовната литература. Тук, в София, се изземваше не само литературата на Учителя, както е била заповедта, но и всякаква духовна литература, включително Библии, Нов завет и т.н. В пет часа сутринта при мен в София на Изгрева нахълтаха глутница неграмотни (видно от протоколите) екзекутори. Аз пазя и моя протокол, с който ми иззеха книгите. От складовете на Братството, беседите бяха изземвани с камиони... Тук ще приложа описа от обиска на баща ми, смелата му и уникална жалба и единствения получен отговор от МВР по този повод. Аз съм носил много жалби на Братството и моя такава в приемната на МВР, но никакъв отговор не е имало... Все пак това е история, макар и срамна!

Важно е да се знае, че заповедта за обиск и изземване на литературата ни е била противозаконна, тъй като не е имало Правителствен акт за това (виж решение на Върховния съд – Първо наказателно отделение N 851 от 7.09.1959 г. по н.о.х.д. N 711/1959 г.) И според законите имаме право на обезщетяване от държавата, с което може да се издаде безпроблемно цялото литературно наследство на Учителя.

ПРОТОКОЛ ЗА ОБИСК И ИЗЗЕМВАНЕ

Днес, 6.12.1957 г. гр. Севлиево, подписаният кап. Филип Митев Филипов, служител при МВР – Севлиево, на основание заповед N 26 от 5.12.1957 г. на др.

Окол. Н-к МВР, Севлиево, в присъствието на ст. лейт. Димо Гечев и сержант Михал Денчев и двамата служители при МВР – С-во в присъствието на лицето Трифон В. Пеев – член на БКП, работник в „Сладкарска Кооперация“ – Севлиево, живущ на улица „Света Троица“ 5, извърших обиск в дома на лицето Стефан Лазаров Тошев от гр. Севлиево, живущ на ул. „Света Троица“ 5, при който намерих и иззех следната литература и вещи: ...

(При обиска бяха иззети 117 заглавия на книги на Учителя Дънов с общ брой от 239 книги, които са описани в протокола, но не ги цитираме.)

– Палка с различни писма, молитви и съчинения на Ст. Тошев.

– Плик с доклад-изложение от членовете на финасовия отчет сектата „Бяло Братство“ /Дъновисти/ – 49 броя.

Запитан Стефан Тошев притежава ли укрита на други места дъновистка литература, същият заяви, че няма такава.

За гореизложеното се състави настоящият протокол в три еднообразни екземпляра, от които единият за Окр. У-е МВР – Търново, единият за Окол. У-е МВР – Севлиево и един за обискирания Тошев.

6.12.1957 г.

Севлиево

Обискиран: /Ст. Тошев/

Свидетели: /Два подписа/

Съставил протокола: /Капитан Филипов/
/подпис/

35. ЖАЛБА

До Министъра на Вътрешните работи – ст. София

ЖАЛБА

От Стефан Лазаров Тошев

От гр. Севлиево, ул. „Троица“ 5

Уважаеми другарю Министър,

Дълга още в началото да Ви уведомя, че аз съм свършил по правните и държавни науки, изпълнявал съм различни съдийски служби и прокурор при окръжен съд. Аз съм много отдавна член на Обществото „Бяло Братство“ в България, признато от Правителството за „Верска общност“, което при всички режими у нас се е ползувало с всички свободи в кръга на личната и колективна вероизповед и свободата на съвестта.

След 9.09.1944 г. нашето Общество напечата десетки различни томове книги – беседи и лекции от Учителя на Братството ни, г. Дънов, с необходимото за това разрешение от респективните органи на властта, в печатницата на Обществото ни. Тази печатна литература беше предназначена почти изключително за хилядите редовни членове и съмишленици на обществото „Бяло Братство“. Но понеже грамадното болшинство от тях са земеделци и работници – преимуществено бедни хора, голямото количество от тази книжнина не бе изкупуна от тези хора. Те постепено си купуваха по няколко тома годишно от нея, когато се почувствуват парично улеснени.

На 6.12.1957 г. и след това беше иззета от складовете на Братството ни в София всичката ни гореказана книжнина и личната библиотека – сега музей на Учителя ни, заедно с негови символични картини (Пентаграми) – за нас светиня! По този въпрос Ръководството на обществото ни в София Ви е направило изложение и молби за връщане на книжнината ни и казаните неща на Учителя ни,

защото наистина в казаната книжнина няма изрази от Учителя ни, които да са в разрез с идеите на комунизма и социализма, като доктринерни учения, защото сам той многократно заявяваше, че по-идеален обществен строй от комунистическия няма и не може да има. Това той заявяваше като тълкувател на идеите на Исуса Христа (а и като дълбок оригинален мислител), които добре схванати от първите християни, те образуваха първата комуна в света, за която четем в Новия завет (в Деянията на апостолите, гл. втора, стихове 44 и 45 се казва: „И всичките верующи бяха наедно и всичко имаха общо. И стоката и имането си продаваха и разпределяха ги на всички, всякому според нуждата, що имаше.“

Великият Лев Толстой, в своята повест „Ходете в светлината“, като неподражаем художник, опиращ се на историята, е описал живота в първата християнска комуна, в общото лозе и пр.

Първите християни, добре осведомени за прогресивните принципи на основателя на християнската религия – Исус Христос, са знаели и какво е Неговото отношение към труда. Големият теоретик и пропагандатор на Христовото учение, апостол Павел, ето какво е писал във второто си послание до Солунското християнско общество, глава трета, стих 10: „Защото и когато бяхме при вас, това ви заръчахме, че ако някой не желае да работи, не следва и да яде.“

Учителят П. К. Дънов, верен последовател и тълкувател на Исус Христовото учение, всякога е препоръчвал на своите последователи същия принцип за труда. Той като дълбоко просветен и учен човек хвърли обилна светлина върху Учението на Исуса Христа за човечеството от двадесетия век, подготвено да разбере великото Учение на Исуса Христа, голямата част от което Той е проповядвал в символи и притчи на широките народни маси, а само на учениците си, като подготвени да Го разберат, е излагал Учението си открито.

Не е ли ясно, прочее, че по дух, по разум, нашият Учител Дънов и ние, неговите последователи, не се различаваме по идеалите, за осъществяването на които се борят комунистическите партии в света? Вярно е, че се различаваме от тях по методите за осъществяването на тези идеали. Но ний поставяме въпрос: може ли Комунистическата партия в България да ни посочи даже и един случай след 9.09.1944 г. последовател на Учителя Дънов да се е изказал и действувал против идването на власт в България на комунистическата партия? Верно е, че последователите на Учителя Дънов разбирахме, че с течение на времето, когато комунистическата партия в България овладее напълно властта и се справи с вражески настроените против нея лица и групи, тя основно ще промени духа на някои от своите методи, чрез които се закрепил на власт. Днес, освен че и помен не остана от революционните методи на действие, сега се държи строго на изпълнение социалистическата законност.

А щом това е така, аз недоумявам: защо се посегна на книжнината на Обществото Бяло Братство, в която е напечатано Словото на Учителя Дънов, организатор на това общество? Ние, теоретиците и добре познаващи Учението, идеите и методите за практическото им приложение в живота на това Учение, в което Учение сме се просветили и от публичното живо слово на този велик син на България, и от много лични срещи, които сме имали с него, можем да тълкуваме беседите му най-добре, в които са легнали всички основни идеи от неговото учение и знаем, че той изповядваше и учеше същото учение, което е проповядвал великият миров Учител Исус Христос, пред което ето вече двадесет века са се прекланяли и прекланят почти всички велики философи, реформатори и културни дейци в света, като признават, че Христовото Учение внесе истинска култура и цивилизация в света, че то облагороди нравите, че то строши оковите

на робството и освободи жената от унижителното положение, в което се намираше преди Христа, като я приравни с мъжа, че то, най-после, прогласи интернационализма. Ап. Павел в посланието си към Галатяните пише: „Няма вече юдеин (евреин), нито елинин (грък), няма роб, нито свободен, няма мъжки пол, ни женски, защото всички ний сме едно в Христа.“ В този смисъл той се е изказал и в посланието си към Колосяните 3:11, към Римляните 10:12, в първото си послание към Коринтян. 12:13 и пр.

Че аз съм един от теоретиците на Учението на Учителя Дънов, явствава от факта, че в 1937 г. аз издадох написаната от мен книга „Вечните истини“ от 552 стр. (на гърба на задната ѝ корица е писана годината и мястото на печатането ѝ).

А че тази моя книга – разбира се, отразяваща религиозния мироглед, а не материалистическия, който от наше гледище не кореспондира с Истината – изразява становището на Учителя Дънов по социални и политически въпроси, които той в система е прокарвал в беседите си и в частните си разговори със свои ученици и външни на Обществото ни хора, което му становище ми е добре познато, защото, както казах в началото: аз отдавна съм един от неговите ученици, ще ви дам няколко цитата от нея:

1/ От стр. 201-202: „У Учителя Дънов ще четете, между другото, какви преобразования ще настанат в икономическия, в стопанския, в семейния и обществен живот на хората, когато те възприемат любовта като активен принцип в живота си. Днешните, обладани от егоизъм крупни земевладелци, големи индустриалци и богати търговци, доста допринасят със своя груб егоизъм, със своята алчност за богатства за мизерията на широките народни маси. Крупни индустриалци на военни материали подготвят чрез пресата, голяма част от която е под тяхно влияние, войни; а и по други недостойни пътища са предизвиквали и предизвикват войни.

За предизвикване на войните не по-малко е виновна и империалистическата политика на дипломатията на някои държави, която не държи сметка ни за правдата в международните отношения, ни за елементарната човешчина – да се даде възможност и на другите народи да водят човешки живот и да бъдат поставени при същите или приблизително същите условия (като се изключат географическите такива) за всестранно развитие. Но нали дипломатията се води от дипломати, от държавници, от хора? Ако те бяха хора не на грубия егоизъм, а на една по-висока духовна култура, с един духовен мироглед, какъвто е бил, например, английският държавник Гладстон, нима това няма да се отрази в духа на провежданата от тях политика? Ще гледат ли тогава те на милионите хора (свои и чужди), които ще хвърлят в ужасите на войната, като на материал, като на средство за постигане на национални цели? Или ще търсят мирни средства, чрез взаимни отстъпки, за уреждане на международните спорове и конфликти, всякога готови да отстъпят, дето противната страна очевидно има право? Защо, например, повикът за елементарна правда на толкова милиони индуси, изразен чрез легендарния Ганди и др. да не смути съвестта на просветена Великобритания и нейната дипломатия и да кажат: „Наистина, вий имате право!“ Христос е казал: „По плодовете ще ги познаете“. Вярно ли е, че те са християни, като поддържат неправдата за егоистични цели?

Цели плантации памук нарочно се изгарят, за да се поддържа по-висока цена на памука, понеже складове прашят от памук; а широките народни маси ходят полуголи... Представете си какво благоденствие ще настане за човечеството, когато този егоизъм, това безлюбие, което ражда тия злини, се превърне в любов...

2/ От стр. 493: „Човекът съзнание без човекът свръхсъзнание е слаб, греховен, едно жалко създание, едно висше животно. Но, действуваш под

вдъхновението на своето висше Аз, той е мощен, с прозорлив ум, любвеобилно, благородно сърце, канал на Божествените сили..."

3/ От стр 496: „Когато умът у човека, спекулативният, аналитичният ум (а не висшият ум, чрез който се проявява мъдростта и творчеството), е силно развит, а духовният принцип още не е развит, не е проявен, такъв човек наподобява дявол. Защото този негов ум служи добре на всички низши прояви на сърцето, на всички животински желания, на порочността в човека..."

4/ От стр. 498: „Талантливият френски писател Виктор Хюго, един дълбок познавач на човешката душа, в книгите си „Клетниците“ и „Парижката света Богородица“ ни дава чрез някои от героите си илюстрация за същината и проявите на човека. В „Парижката Света Богородица“ той, в лицето на свещеника-архидякон Клод Фроло ни рисува колко жалък е човек, когато има развит ум, има философски разбирания за живота, обаче не е успял да надвие, да облагороди своята плът, своя астрал и да се свърже с Висшето в себе си..."

5/ От стр 499: „В същата книга Хюго в героя си Квазимодо – приличаш по-скоро на чудовище, отколкото на човек: гърбав, едноок, хром, глух, с криви зъби, грозен, страшен – ни показва, че във всяко човешко същество, дори и в най-нисшето дреме един ангел, който при известни условия повдига края на завесата, която го скрива и показва своето Божествено лице... Наистина, колко симпатичен ни е Квазимодо в проявените от него титанически усилия да облекчи страданията на Есмералда."

В „Клетниците“ Хюго ни описва, в лицето на епископа, монсеньор Биенвеню, силата на доброто, на благородството да извика из недрата на човешката душа заровените там Божествени сили към проява, за да подчертае каква голяма доза от истина се крие в афоризма: „Любовта любов ражда.“ Като противопоставя този метод на методите на насилието, на наказанието, намирайки ги некадърни да възродят човешката душа..."

В последната глава на тази моя книга, аз съм подчертал дълбокото разбиране на Учителя Дънов за разволя на заложените, на силите в човека по пътя на дълга еволюция, в разрез с плиткото, неиздържано разбиране на църковното, догматичното схващане за човека и неговата съдба, от църковните теоретици на официалните християнски църкви, чиито схващания могат да задоволят само детински улове.

След всичко гореказано, уважаеми другарю министър, аз Ви моля да вземете инициативата да се проучи основно словото на Учителя Дънов, като бъдат прочетени от компетентни хора (понеже работата е колосална, нека бъдат назначени няколко комисии), като във всяка комисия бъде включен със съвещателен глас като тълковник и по един член от Обществото „Бяло Братство“, посочен от последното, който при разглеждане на всеки сборник беседи, ако някой израз се тълкува от комисията превратно, той ще посочи гледището на Учителя Дънов още на няколко места из други негови беседи, отпечатани и подредени в други сборници. Тези комисии ще трябва да имат предвид, че както всички велики религиозни учители, тъй и Учителят Дънов е символист. И ще трябва да се дири вътрешния смисъл на някои негови изрази.

Позволете ми, уважаеми другарю министър, да ви направя един намек, който нека Ви послужи като едно доброжелателно предупреждение от моя страна. Всичко важно, съществено, което е ставало в миналото и което става днес, е обект на историята. А тя е велик учител и строг съдия за всичко и за всички и трябва да служи за поука на всички.

Ако не ви е известно, можем да Ви дадем доказателства за това, че с Учението на Учителя Дънов са запознати всички културни народи, че преводи от неговото Слово са направени на руски, на немски, английски, френски,

италиански, латвийски, есперанто и др. езици, и че в някои държави, като напр. във Франция, Учителят Дънов има много повече последователи, отколкото в България, в редовете на които има писатели, професори, учени и пр.

Едно време богомилското движение в България бе охулено и гонено и от светската власт, и от духовенството. А днес културният свят счита, че с богомилството България е внесла своя най-ценен принос в съкровищницата на света – че това движение, преминало в западно-европейските държави под разни имена, раздруса умовете на прогресивните хора и роди ренесанса... Богомилското движение също бе религиозно, християнско и много близко до Учението на Учителя Дънов.

Да се изземва и унищожава книжнината на едно прогресивно религиозно общество, в която са изложени идеите на идеолога на това общество, без да бъде основно проучена литературата, в която е изложено неговото учение, съгласете се, че това не е редно, за да не кажа някои по-силни думи. Затова аз Ви моля: внесете въпроса в Министерския съвет, за да вземе той принципно становище: следва ли основно да се проучи печатното слово на Учителя Дънов от компетентни лица, с участието на просветени в това Учение членове от Обществото ни, и в зависимост от тяхното мнение министерският съвет да каже своята тежка и отговорна пред народа ни и историята дума. Че ако, например, от 200 тома печатни беседи от Учителя Дънов компетентните комисии посочат, че само в десет от тези токове са намерили изрази, които от известна гледна точка са вредни за възпитаване българския народ в определен дух, в определена насока, нека само тези сборници да се признаят за заслужаващи изземване и унищожаване. А най-справедливо е, в такъв случай да се унищожат само няколко листа от тях. Но ний твърдим, че такива изрази не съществуват.

Но, разбира се, в никой случай не бива да се таксуват като вредни религиозните идеи въобще, защото българската конституция гарантира свобода на религиозната вяра и изповед – безразлично какви са религиозните идеи, а още повече религиозно-философските и научно обосновани идеи на нашия Учител.

Аз за себе си съм уверен, че нито един от членовете на „Верска общност Бяло Братство“ няма да мръдне и малкия си пръст, за да стане въпросът с изземване на литературата на Обществото ни от складовете му и от домовете на членовете му, известен извън границите на България, защото всички ний сме истински родолюбци и милеем за престижа на България пред външния свят. Но въпросът по изземване на литературата с печатното слово на Учителя ни (а и други книги, даже и Библии и Евангелия) не е дребен въпрос, и той е вече обществено достояние. И ако не се вземат мерки от Правителството в България да се възстанови правдата, ний не можем да гарантираме, че от противния на правителството у нас лагер, въпросът не ще стане достояние на вънкашния свят. И че не ще се слуша в предстоящите месеци по радиото „Свободна Европа“ и други подобни и не ще се изнесе в американската преса и другаде този въпрос, и както всякога – пресилено, с пропагандна цел. Нека се има предвид от правителството ни и това, в свързка с легналия в конституцията ни принцип за свобода на религиозната мисъл и изповед в България.

Накрай, аз имам още една молба към Вас, уважаеми другарю министър, която е преимуществено от личен характер.

На 6.12.1957 г. рано заранта – преди 6 часа в дома ми дойдоха: капитан Ф. Филипов, ст. лейтенант Д. Гичев, серж. М. Денчев, служители при МВР – Севлиево, придружени от Т. Пеев, работник, член на БКП – Севлиево и извършиха обиск в дома ми за изземване книжнина от Учителя Дънов. Аз бях още в леглото и при това болен. Аз имам навършени 71 години. Помолих ги да почакаат да се съмне, защото не се касае за обиск, налагаш се от престъпление,

но те не се съгласиха. Те прегледаха за няколко часа том след том всичката нахождаща се в дома ни книжнина. Понеже бях болен, аз лягах на няколко пъти на кревата за почивка. Направиха опис на книгите, които ми изземат, които аз подписах, без да съм проверил дали е точен. От дома ми иззеха 246 книги – според описа (два големи пълни чувала). Между иззетите ми книги има и подвързани, в които освен беседи от Учителя ни, има и други книги: литературни, научни и философски, които не фигурират в описа.

Моля бързото Ви нареждане: да се отрежат от подвързаните ми книги печатните беседи от Учителя Дънов, а другите книги да ми се върнат. Между иззетите ми книги има и 5 екземпляра от книгата „Вечните Истини“, на която аз съм автор. Моля нареждането Ви да ми се повърнат поне три от тези книги, и то подвързаните: една за мене и другарката ми и по една за двамата ни синове, които ще им бъдат като спомен от техния баща. Защото това е единственият мой печатан труд. Нали намирате тази ми молба за справедлива и хуманна?

И последната ми молба е: Да наредите да ми се повърне по един екземпляр от всеки том беседи и лекции на Учителя Дънов, за да има какво да четем в последните години на живота си с другарката ми. Защото за нас няма полубимо четиво от Словото на нашия многууважаван и любим Учител г. Дънов. Или поне да ми се повърнат 20 тома от печатното слово на Учителя Дънов, безразлично кои ще бъдат те, но с не по-малко от по 250 стр. и то главно подвързаните томовете.

Вие, комунистите, сте се борили много години за тържеството на вашите идеи против много реакционни режими в България и сте дали скъпи жертви в тази борба – за извоюване на редица свободи и права, порицавайки тези, които ги погазваха. Вие не можете да забравите това. Затова аз и сестрите и братята от Обществото ни разчитаме, че Вий и членовете на правителството, като си спомните за горчивините и страданията, които сте преживявали в тези ваши борби, ще проявите съчувствие към нас и не ще отхвърлите и пренебрегнете нашите справедливи молби. Ний сме добри граждани на България и заслужаваме добро отнасяне с нас от властта.

И сега, когато ний, членовете от Обществото „Бяло Братство“ изпитваме голяма мъка, апелираме към Вас: да не допуснете да се потъпче правдата, която ний отстояваме пред Вас, Правителството и Главната прокуратура с жалби като тази и лични ходатайства. Ний искаме да видим във Вашето лице един комунист, на когото е мила и скъпа всяка правда и правдата, за която ний сега се борим, базирайки се на конституцията ни и молим Вашето благосклонно изслушване на молбите ни и ходатайството Ви пред Министерския съвет, за основно проучване на въпроса.

Надявам се, че ще намерите моето изложение в тази ми жалба за искрено и правдиво, а молбите и препоръките ми за основателни, и не ще ги оставите без внимание.

Молбата ми за повръщане иззетата книжнина от моя дом (или поне част от нея), правя и за всички наши сестри и братя, от домовете на които е иззета такава книжнина. Това трябва да стане, то се налага от принципа за свободата на религиозната изповед и на съвестта на българските граждани според Конституцията ни.

Гр. Севлиево
28.01.1958 г.

С почит: Стефан Тошев /подпис/

36. ОТГОВОРЪТ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ИНСПЕКТОРАТ
5.02.1958 Г.

ДО
СТЕФАН ЛАЗАРОВ ТОШЕВ
УЛ. „ТРОЙЦА“ 5
ГР. СЕВЛИЕВО

По повод молбата до МВР Ви уведомяваме, че същата е разгледана.

Искането Ви няма възможност да бъде удовлетворено, тъй като иззетата литература е унищожена чрез претопяване в книжната фабрика.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ: /подпис/

37. ПОСЛЕСЛОВ

(от Благовест Тошев)

Стремих се максимално да се придържа към оскъдните автобиографични бележки, пръснати в „Кратките духовни съчинения“ на баща ми, Стефан Тошев, а също и да приложа част от запазената му кореспонденция в духовен план и протокола, жалбата и отговора за иззетата му окултна литература при обиска на 6.12.1957 г. от дома ни в гр. Севлиево.

Това беше и целта на публикувания материал.

Има обаче запазена негова кореспонденция и документация по важни братски въпроси след заминаването на Учителя, които вероятно ще предоставя с мои спомени за този период с интерпретация, каквато е необходима, за да бъде разбрана. Това липсва в досегашните публикации на наши приятели.

Д-р Благовест Тошев

38. ГРАМОТА ЗА ГРАЖДАНСКИ ЗАСЛУГИ

Предоставяме Ви следната грамота на Стефан Тошев:

N 1773

НИЙ БОРИС ІІІ
С БОЖИЯ МИЛОСТ И НАРОДНАТА ВОЛЯ
ЦАР НА БЪЛГАРИТЕ

В знак на НАШЕТО особено благоволение, награждаваме

съдия - следователя
при Севлиевския окръжен съд
Стефан А. Тошев
с офицерския кръст
ОТ НАШИЯ

НАРОДЕН ОРДЕН ЗА ГРАЖДАНСКА ЗАСЛУГА

Заповядваме да му се даде настоящата ГРАМОТА скрепена с печата.
София, 1 февруарий 1932 г.

Канцлер на Ордените: /подпис/
Секретар: /подпис/

№ 1723

НИИ БОРИСЪ III

СЪ БОЖИИ МИЛОСТЬ И НАРОДНАТА ВОЛЯ

ЦАРЬ БЪЛГАРИИ

Съ зная въ ВАШЕТО особено благоволение, награждаме

свѣта - сьрдваната

при дѣловитостъ и народное сѣдо

Евстафий с. П. Поневъ

съ

свѣдѣността и честнѣ

ОТЪ НАШИЯ

ПОРОДЪСЬОРДЕНЪ ЗА ГРАЖДАНСКА ЗАСЛУЖ

Датирована на 10 мѣ сѣ даде истинната ГРИМОТА сьрдана
съ почта

Свѣта, 1-го сьрдана 1922 г.

Князь на Орденъ Поневъ

Свѣта 1-го сьрдана 1922 г.

39. ТЕСНИЙ ПЪТ

Текст и музика Стефан Тошев

Прилагам моята песен „Тесний път“ с нотите и някои мои коментарии към текста. Прочетете си от Новия завет ония цитати, които съм сложил в началото на песента и към някои от куплетите и ще се убедите, че текстът е в хармония с учението на Христа и Учителя. Желателно е нашите приятели да заучат мелодията (тя е лесна) и да си пеят тази песен.

Гр. Севлиево

Юли 1960 година.

Понеже песента стана със 17 куплета, припевът да не се пее след всеки куплет, а да се изпява след всеки три куплета – в края на 1, 4, 7, 10 и 13 и 17 куплет.

Постарал съм се в тази песен да вложа важни принципи на духовното учение. А и мелодията лесно се заучава.

Който свикне да пее тази песен или отделни куплети от нея, някои от изразите в песента често се явяват в съзнанието му, той ще си тананика или ще се вживява в тях. И така неговото съзнание ще бъде предпазено: да не проникват изищи, отрицателни мисли в него.

Гр. Севлиево

25 юли 1964 година.

ТЕСНИЙ ПЪТ

(Еванг. Матей, 7:13-14 и Лука, 13:23-24)

(Откровение 3 глава)

1. Два пътя има пред нас:
„Тесен“ и „широк“;
но с различен резултат,
кой ще избереш?

Припев: Смел подвиг към Духа
е „Тесният път“.
Чудна радост внася той
в наш'те души.

2. Не е лесен „Тесний път“,
но той е велик.
От Небето ни канят
В него да вървим.

3. С усилие се взема
Царството Божие:
които се насилят,
те го грабнуват.

4. Този „Път“ е Божествен,
в Правда се расте.
Той ни носи щастие,
дава вход в Небе.

5. Който влезе в този „Път“
става „ученик“.
Той се бори и расте
с кредит от Небе.

6. Да следваме в този „Път“,
Небето прати
Любезния Учител –
Той ни просвети.

7. Високият идеал
Той ни завеща:
към него да се стремим
и да победим.

8. Високият идеал
е голям магнит.
Чрез него ние летим
Горе, по-горе.

9. Христос нали ни каза:
Виделината
Да не е тъмнина нам
а Идеал наш.

10. Всичките Учители
търсели души,
през всичките векове –
жадни да растат.

11. Наш'те славни водачи,
Белите братя,
Чрез този „Път“ са добили
Мъдрост и Любов.

12. Те са за нас образец
и пример велик.
Аз за себе си избрах
С радост „Тесний път“.

13. Чрез деветтях блаженства
Христос ни кани:
да се подвизаваме
и да победим.

14. Плодовете на Духа:
Любов, Радост, Мир,
Благост, Милост и Вярa
с подвиг идват в нас.

15. Ето що казва Духът:
Който победи –
величие го чака
в храма на Бога.

16. Кое то сте сторили
на моя малък брат,
на Мене сте го сторили.
Елате при Мен!

17. Ние, „учениците“
все жадуваме
в този славен Божий Път
да се утвърдим.

Забележка: В припева „Тесният Път“ се редува със „Светлият Път“ и с „Божият Път“.

ПОЯСНЕНИЯ НА НЯКОЛКО РЕДА ОТ ПЕСЕНТА „ТЕСНИЯТ ПЪТ“

А. От четвъртия куплет.

1. „В ПРАВДА СЕ РАСТЕ“ (давам цитат от книгата „Към новата култура“ – статии от Учителя):

„Дето няма Правда, няма Любов. Физическата страна на любовта е правдата. За да се изяви любовта на земята, непременно трябва да има правда. Любовта е дълготърпелива, милостива, но абсолютната любов изисква абсолютна правда. И само човек, който е просветнал в правдата, може да възприеме Божествената Любов.“ Затова Исус Христос казва: „Търсете Божията Правда.“

2. „ТОЙ НИ НОСИ ШАСТИЕ“

а/ Из беседа „Пътят на добрите постижения“ от 28.08.1930 г.: „Няма човек, който е вървял по Божия Път и да не му върви добре... Някой ще каже: Моята работа не върви. Това си има причини.“

б/ Ев. Матей 6:31 и 33: „Недейте се грижи и не думайте: Какво ще ядем или какво ще пием, или какво ще облечем... Но търсете първо Царството Божие и Божията Правда и всичко това ще ви се придаде (ще го имате)“.

в/ Прочетете си Исая 65:12-14, 16 и 24: „...ето рабите ми ще възкличат от сърдечно веселие, а вий ще пицните от сърдечна болка. И преди да Ме призват те, Аз ще задоволявам нуждите им...“

3. „ДАВА ВХОД В НЕБЕ“

Човек е безсмъртен само потенциално, по възможности да стане такъв. Не всички хора са станали безсмъртни, нито ще станат. Безсмъртието е в Духа. То се добива чрез новораждането. (Ев. Йоан 3:5). Човек става безсмъртен чак когато се разцъфтят намиращите се у него в семенно състояние висши духовни, умствени и волеви сили. Затова човек трябва постоянно да се стреми и да работи над себе си – да се подвизава. А това се постига само чрез любовта, чрез живот

на подвизи, на жертви от любов и чрез предана любов към Бога. Само така се достига до Царството Божие в нас." (Лука 17:21). Затова нека пеем с чувства песента „Тесний път" и тя ще ни въздействува магически!

Догдето е достигнал в развитието си човек на земята, на същото поле ще се намери и след своята земна смърт и с такива същества ще общува. Добием ли от тука висшия живот, след смъртта си ще влезем в общество на ангели и светии и ще имаме наслади от висша музика и поезия, от небесна мъдрост и в нова, Божествена наука и работа – от любов към по-малките по прогрес души, да се подигнат.

А които се окажат упорити в земния си живот (редица животи подред!) и не желаят да влязат в пътя на истинския прогрес, тях ги чака погибел, разрушение, унищожение!... Защото те са дали гърба си на тъмните сили да ги яздят и да им служат...

Б. От деветия куплет.

(Прочети си Матей 5:48 и 6:23: „Ако виделината в тебе е тъмнина, то колко голяма е тъмнината!")

Мисълта на Христа е: туй, което човек носи в съзнанието си, като морален кодекс за ръководство в живота си: неща, принципи, които той трябва да осъществява, да прилага в проявите си, като счита, че така той е прогресивен човек, идеалист, а не материалист, груб егоист, който не признава морал и следва по разума на турската грубо егоистична пословица в живота си: „Ачколсун бижарине." И Христос слага въпроса: това вътрешно ръководство на човека, виделина ли е или тъмнина?

Но човекът трябва да не изпуска изпредвид, че никой човек не достига в проявите си да осъществи напълно туй, което за него е образец, идеален живот, желание на душата му. В най-добрия случай той едва се приближава до тази своя цел, а в своето всекидневие той е далеч от нея. И постоянно търпи разочарования, констатира, че той още не е това, което желае да бъде.

Но ако образецът, идеалът на даден човек за висш, за по-добър живот е сам по себе си отрицание на истинския висш живот, или далеч от него; такъв човешки идеал Христос нарича „тъмнина", като го съпоставя с „Високия Идеал", който Христос нарича „Виделина в нас", който е прицелна точка за стремеж, за осъществяване от човека, който в земния си живот е призван да се стреми към развой на своите заложби, с които се е родил – да разработва „талантите", които Господаря на живота му е дал при раждането му – да ги сложи в обръщение, в развитие, да ги увеличи. Затова Небето от памети века е слагало пред земния човек, чрез своите пратеници – Учители, пророци и вдъхновени поети правила и норми за живот, които в своята съвкупност се наричат „Виделината", „Високия Идеал". И са го приканвали да ги прегърне за свое ръководно начало в живота си, като станат „ученици на Учителя" (докато чрез „Новораждането" се събуди и стане у човека активен вътрешния Учител, Духът, който безспирно ще продължи делото на външния Учител, който поучава под ръководството на Духа, на Христа – единствения Учител), който ще ги учи и обучава: как до най-високия процент да могат да осъществят в себе си този „Висок Идеал", като се има предвид, че никога „ученикът" не може да осъществи, да приложи стопроцентово „Високия Идеал" или това, което е за него Идеал за живота, норма за ръководство в живота. (А освен виделината, ще остане известен процент тъмнина в него.) Ето защо Христос (а също и нашият Учител) апелира: Човешкият идеал не трябва да бъде нещо низшо, което не заслужава да бъде „идеал" и което Христос нарича „тъмнина", а да приеме за свое ръководство „Виделината", „Високия Идеал". (Прочети си Матей 5:48). Може ли да се счита например, за

морал, за ръководно правило това, което мнозина днес поддържат: „Чуждото не вземам, но и от моето не давам.“ Това граничи с груб егоизъм, който избива в кражба, измама, плътоугодничество и пр. То значи: мисля само за себе си, и другите не ме интересуват, макар да са в нужда, да са нещастни. Това е отрицание на идеята за човешкото братство, за любовта към ближния, възвестяване на небесните пратеници. „Виделината“ у такъв човек не е ли фалш, не е ли тъмнина? Такива хора са се родили с „един талант“, но и него заравят в земята! И ще отговарят за това. Мнозина преспиват съвестта си и се изкарват добри, защото не били вършили престъпления: „Не съм убил никого, не съм крал, никому не съм запалил къщата.“ А че жената на съседа му е болна на легло и нямат пари за мляко и лекарства; че децата му нямат здрави обувки и топли дрехи през зимата, него не го интересува – макар да го знае. Той си казва: „Аз не съм им длъжен!“ Такива хора не искат да разберат, че добър е този, който прави добро, а не този, който не прави зло. Повечето хора не вършат престъпления от страх – да не понесат санкциите на закона. А Христос нали каза: Не тези, които викат „Господи, Господи“ ще влязат в Небесното Царство, а които вършат волята на Отца ми. (А тази воля е любов към Бога и ближния!)

Има една тайна в процеса на духовната еволюция – че едната крайност, затъването дълбоко в тинята на греха, по-скоро извежда в другата крайност – събуждане за духовен живот. В Откровението четем Духът да казва: Бъди горещ или студен, но не хладък; бъди сладък или горчив, но не блудкав, защото ще те избъвам из устата си!

Исус Христос изобличи книжниците и фарисеите за тяхната лицемерна набожност и правда (Матей 23: 13-39) и друг път им каза: Блудниците ви изпреварват в Царството Божие. И ний знаем, че Мария Магдалина от голяма блудница, стана предана ученичка на Исуса Христа и се превърна в героична душа, светица! (Същото се разправя и за света Тодора – в житието ѝ за героинята от романа „Между два свята“ от Чарлз Кингзли – Пегалия.) И тя бе удостоена да се яви първо на нея Христос – Спасителя след възкресението си.

А за разбиране на куплети 13 и 14 нека читателят си прочете II Петрово 1:4-11.

Няколко месеца след написването на тази песен намерих, че в сб. „Поучаваше ги“ на стр. 39 Учителят е казал следното за „Тесния път“:

1. „Този път е Божествен.“
2. „Христос го нарича Тесния Път.“
3. „Тесен е, но величествен.“

Стефан А. Тошев
19.11.1959 г.

Тесният път

Музикална нотация (Глас и Клавир) за първия стих. Ключ: Bb , Метър: $2/4$.

Два пъ-тя и-ма пред нас те-сен и ши-рок

Музикална нотация (Глас и Клавир) за втория стих. Ключ: Bb , Метър: $2/4$.

Но с раз-личен ре зул тат, кой ще из-бе-реш?

Припев:

Музикална нотация (Глас и Клавир) за първия стих на припева. Ключ: Bb , Метър: $2/4$.

Смел под-виг към Ду-ха е тес-ни-ят Път

Музикална нотация (Глас и Клавир) за втория стих на припева. Ключ: Bb , Метър: $2/4$.

Чуд-на ра-дост вна-ся той във на-ште ду-ши

II. ПИСМА

НА УЧИТЕЛЯТ ДЪНОВ

ДО СТЕФАН ТОШЕВ

София, 21/III 1911 г.

Люб. Тошев,

Получих писмото ви. Добрите желания се осъществяват само когато се прилагат в живота. Послушанието е важен елемент в развитието на душата. Само когато човек се научи добре да употребява своите слухови органи, тогава става владетел на съкровищата на мъдростта. Ухото, това е символ на един велик Божествен принцип. При развитието на душата трябва да се урегулират двата полюса на човешкото Битие. Това са сърцето и умът. Сърцето трябва да стане чисто, а умът светъл. Само тогава животът може да добие своя вътрешен смисъл. Всички добри и лоши зародиши се гнездят в сърцето и от там започват своето нашествие в държавата на човека. Първата необходимост е преобразованието на сърцето. Добрите чувства, светлите мисли това са носители на човешкото спасение. Те са вестители на Божията благодат и милост към онези, които го търсят с всичката си душа. Когато ме потърсите с всичкото си сърдце, ще ме намерите, казва пророкът. И казва Господ, ако думите ми пребъдат във вас и вие пребъдете в мен, каквото попросите, ще ви бъде. Животът е едно велико училище и всичките неща в тоя свят са принадлежности на това училище, в което служат за упътване на учащите ся в него. И всеки, който прилежава, придобива. Може после да ви дам сведения.

Ваш

П. К. Дънов

★

★

★

Търново, 21/VI 1911 г.

Люб. Ст. А. Тошев,

Получих вашето писмо. От книгата „Науката и възпитанието“ засега нямам у себе си екземпляри. Поръчал съм за няколко и кога ми ги изпратят, ще ви пратя. За тревите ще поговорим кога се срещнем. Той е въпрос обширен и иска се време. Имам предвид да посетя Севлиево, но кога ще може да сторя това не мога да кажа. Аз ще се побавя в Търново, ако ви се удаде случай, може да дойдете към края на този месец или пък в началото на август. Тогава можем да поговорим по-надълго върху някои въпроси, които засягат бъдещето на човешката душа. Тази мисъл ще я туря в следующата форма: Сърце без чувства, ум без мисли, дух без вяра, са като воденица без вода, кандило без масло и птица без крила. Подвизавайте се в добрия път. Бъдещето е на добрите хора. Да укрепне вашата вяра и религията за вас да стане един вътрешен опит и

Бог една вътрешна необходимост за вашата душа, тъй както светлината на физическия свят е необходима потреба за окото.

Ваш верен

П. К. Дънов

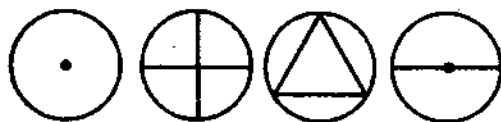
Адресът: К. Иларионов (запасен капитан)

*
* *

Търново, 7/ VII 1911 г.

Люб. Ст. А. Тошев,

Получих вашето писмо от 24.06. Нещата, когато се нареждат по своя естествен път, само тогава имат стойност и цена в себе си. Следвайте по пътя. Той е път на вечни благословения, в него има всичките условия за развитието на душата и повдигането на духа. В тая Виделина вий ще разберете чрез вътрешен опит дълбокия смисъл на живота. Ще придобиете онзи вътрешен мир, който ще внесе радост и веселие в душата ви. Когато дойдете под прямото ръководство на

ФИГ. 1

Духа на Христа, вий ще схванете съществената разлика между теоретичното схващане и опита. Теоретичното, това е на ума, опитното това е на сърцето. Затова казва един от пророците, „опитайте и вижте, че Господ е благ.“ Запример, ако ви дам следующите геометрически

фигури (Фиг. 1) външното схващане ще бъде едно, а вътрешното друго: Съвременната наука изучава само външните форми. Тя мяза на човек, на когото се даде една добра книга, на която той почва да изучава нейната подвързия, след това големината на нейните букви и техните цветове, и се спира там, без да вникне в съдържанието на писаното.

Ваш верен:

П. К. Дънов

*
* *

София, 10/ X 1911 г.

Люб. Ст. А. Тошев,

Получих твоето писмо. Аз наскоро се завърнах тук. Ще имам предвид вашето желание и ако е волята на Небето и на Господа, които нарежда тия работи, ще ви бъде според вярата. Имайте търпение и всичко ще си дойде на своето време. Има доста спънки, които трябва да се отстранят от пътя на духовното повдигане на тоя народ. За книги не съм разглеждал още. Ще видя, ако намеря такива, които могат да ви бъдат полезни, ще ви изпратя. Работете усърдно и Господ ще ви даде повече виделина. Направете сърцето си олтар за Божествена любов (Христа), душата си храм на Господния Дух, ума си слуга и Духа си съработник с Господа в Неговото дело. Бъдете готов винаги да се подвизавате за идването на Неговото Царство на земята.

Моя поздрав на вашите приятели.

Ваш В. В.

П. К. Дънов

* *

Търново, 2/ XII 1911 г.

Люб. Тошев,

Получих вашето писмо. Засега мога да ви дам само това наставление. Пазете сърцата си чисти, умовете си безкористни. Имайте пълна вяра и Господ ще ви направлява стъпките. Да ви не смушават противоречията. Всяка работа в тоя свят си има своите спънки и само постоянството и усърдната молитва могат да подтикнат душата напред към разбиране вътрешния смисъл на живота. За да може да се придобие правилно общение с духовния свят, трябва душевна чистота. Чистите по сърце ще видят Бога. Не пресияйте нещата. Започнете с вашата опитност, която имате. Там гдето се намерите в затруднение Аз ще ви помогна. Наставления лично мога да ви дам само за някои работи. Следвайте засега според наставленията си дадени. Не се безпокойте за бъдещето. Дръжте изобщо събранията си в тайна и не ги правете достояние на голям кръг. Дръжте се в близко съприкосновение с църквата. Бъдете мъдри в своите постъпки. Все, що попросите, което вярвате, ще ви бъде.

Моя поздрав на всички.

Ваш Верен

П. К. Дънов /Мистичният подпис/

* *

Пловдив, 11/ II 1912 г.

Господин Ст. Тошев

Учител в село Кръвеник, Севлиево

Люб. Тошев,

Получих вашето писмо. Проверявайте нещата. Всичко онова, което облагородява душата, повдига ума, усилява вярата, дава място на истината. Любовта е от Бога. Гледайте съдържанието да съответствува на формата. Бог е любов и щом пребъдваме в тая любов, истината е в нас и ний сме свободни. Когато сърцето е чисто, душата светла, умът възвишен, пътят на живота е ясен. Бог да ви благослови и ви пази. Аз ще се постарая да ви съдействувам.

Моя поздрав на всички ви

Дънов

* *

Г-н Ст. Тошев

Учител, Севлиево.

1913

Мир на небето и радост на земята.

Г. С. Ц.

Н. Ц. С. В."

П. К. Дънов

* Господ на Силите е Царят

** Небесното Царство със Сила се взима

* *

Август 1912 г.

Люб. Ст. А. Тошев,
Получих писмото ви. Вий елате на 14 ав. И няма да съжалявате.
Вий сте поканен и поканата ще ви се даде, когато дойдете. Ще разберете
реда на нещата. Ако ви се случи спънка, съобщете ми.
Ваш верен

П. К. Дънов

Забележка от Ст. Тошев: Това писмо е от началото на м. август 1912 г.
Писано от Търново. Учителят ме кани за събора в Търново.

* *

Покана за събора 1912 г.:

В. щ С.
П. Р. н. Г. И. Х. С. Б.*
15 А. Т.**

* *

София, 9 мар. 1913

Люб. Ст. Тошев,
Получих вашето писмо, а така също и имелата. Засега чакай, когато се
срещнем, аз ще ви дам някои обяснения върху предмета като как може да я
употребявате и кому може да я препоръчате. За себе си може да направите опит,
сдъвквайте листата и гълтайте сока и вижте какво влияние ще ви окаже. След
това ми съобщете наблюденията си. Може да е варено и да употребявате
варената вода за няколко време и пак да наблюдавате какъв ефект ще произведе
върху душевното ви състояние. Надявам се да сте добре. Мирът вече иде и могат
да се очакват добрите влияния на небето. Господ урежда добре всичко.
Ваш верен

П. К. Дънов

* *

София, 10 Април 1913 г.

Люб. Ст. Тошев,
Получих пратката ви с „Имела“ а така също и двете ви писма. Върху
зададените въпроси в писмото ви оставам да ви осветля, когато се срещнем.
Въпросът е чист от характер окултен. А окултните неща се предават словом по-

* Винаги ще съм предан раб на Господа Исуса Христа, Син Божий

** 15 Август, Търново

добре, отколкото чрез писмо. И трябва да се направят много опити. На първо място което мога да ви кажа е, че имела има сила да възобновява нервната енергия. Това става по закона на еднаквите причини, които в разни обстановки произвеждат действия положителни и отрицателни. Тоест една причина, която става инструмент да създаде една болест в човека, същата причина в друг случай става инструмент да се излекува същата болест. Едно голямо противоречие от гледището на съвременната наука. Повидимому така се гледа но да стана по-ясен. Човек, който прави грешки като свободна воля е и човек, който прави добрини като свободна воля. Значи волята у човека е силата, която прави и добро, и зло. Произвежда здравето и създава болестите. Това ви го навождам просто като пример, за да може по аналогия да съдите за самата скрита истина, която от невежите е покрита с девет покривала. Който знае да сменя разумно тия покривала, той намира това, което търси. Вий си варете по малко и употребявайте сутрин и вечер на гладно сърце, а може понякога път и след ядене. Наблюдавайте вашето душевно състояние.

Моя поздрав на приятелите там.

Ваш верен

П. К. Дънов

Възстановяването на нервната енергия в живота на земята е най-важна.

*
*

София, 6.VI. 1913

Люб. Ст. Тошев,

Получих вашето писмо. Ще ви осведомя ако отида. Търново мина под кръщение, каквото не помни в историята. Има загадки, които остават нерешени. Но всичките неща в природата си имат своя смисъл и всички събития своя израз. Такъв е законът, който води човешките съдбини. Страдания, смърт, раждане, възкресение.

Ваш верен

П. К. Дънов

*
*

София, 26 Август 1913

Люб. Ст. Тошев,

Получих вашето писмо. За тълкуването на съня ще оставим за друг път да говорим. Вий ще бъдете тъй добър ако ви е възможно да съберете от имелата плодът с листата без големите клонове и то от дъб. Ще направим опит с плод и листата й. И то сега, през есента може да стане доста успешно. Ако ви се удаде, ще я доставите в София.

Надявам се да сте получили препоръчаното писмо. Сега е време за по-сериозна работа.

Ваш верен

П. К. Дънов

*
*

София, 14 юли 1914

Люб. Ст. Тошев,
Елате на 10 Август в Търново. Пишете ми ще ли можете. Отговора си
пратете в София да зная.
С поздрав
В. В. *

П. К. Дънов

Бургас, 23/1 1915

Г-н Ст. Тошев
Владайска 45, София
А. Т.
Изпълнете тъй, както ви е казано.
Добър привет, 20 февр.
В. В.

П. К. Дънов

Покана за събора 1914 г.

Търново, 1914

Среща на Веригата Т. ще стане на 10 Август

Покана за събора 1915 г.:

4. VIII 1915

у. **

/Свещеният подпис/

Търново, февруари 1915 г.

Люб. Ст. Тошев,
Любомир да бъде името. Това е казаното отгоре.
Привет вам и на домашните ви.
В. В.

П. К. Дънов

Варна, 10.03.1918 г.

Любезни Ст. А. Тошев,
Получих вашето писмо. Вий сторете всичко, що се отнася до вас, а
останалото възложете на Бога. Ний ще ви помогнем да се уредят всичките ви

* Ваш Верен

** Учителят

работи по най-добрия път, който е за доброто на вашата душа. Дръжте дълбоко мисълта в себе си: първом Царството Божие и Неговата правда, всичко друго ще ви се приложи. Домашния ви въпрос да ви не смуцава. Времето с всичко се справя. Идеята ви за Трявна не е лоша. Но в живота онова, което фактически става, е най-доброто. Изпращам ви наряда за 9 март, който може да извършите и на първия ден на Великден. Препишете си го и го дайте и на Г-жа Ватева. Ако двама с В. Ватева намерите някой подготвени в Русе, може да им го дадете да го изпълнят. Ако не, да остане само за двама ви.

Даванието да е със задложение да го изпълнят по Бога.

Може по-нататък да ви пиша, дръжте ме в течението на общия вървеж.

Моя поздрав вам.

В. В. Ж. К. В. О. *

П. К. Дънов /Свещеният подпис/

*

*

*

Варна, 10.03.1918

Редът на 9.22. П. Р. Ж. **

1918 Март

Ставане в четири, приготвяне.

Почване.

1. С Добрата молитва, с размишление върху 12 точки, съдържащи се в нея.

2. Прочитане на Истината и размишление върху основните мисли на беседата.

3. Спомняне на всички братя, сестри, приятели. Пожелаване Божието благословение да почине на тях. Да изпълни Господ Мой и Господ ваш техните души, умове и сърца с всяко утешение, радост и веселие на Благия си Дух. Да разберат смисъла на Любовта, която е Бог изявен в живота. Да разберат и проумяят съдържанието на Вярата, която е чистият Дух на живота. Да схванат образа на Надеждата, която е живата Божествена Душа, облечена в своята Божествена дреха, служителка на Бога Живаго в Неговия Храм.

4. Прочитане на лозинката и Отче наш.

„Моето благословение и благословиението на Господа Бога на всичката пълнота да пребъде с вас и с всички по лицето на земята сега и през всичките времена на Неговото Царуване.“

Амин тъй да бъде.

/Свещеният подпис/ Ж. К. В. О. ***

*

*

*

София, 27.02.1919

Ст. Л. Тошев

Ул. Градски часовник 7, Русе

/Подадено от П. Ив. Гумеров, ул. Опълченска 66/

Л. Ст. Тошев,

Писмото ви получих. Сумата да стои у вази, докато се уреди въпросът. Всичко, което по човешки се урежда, по човешки свършва, а което се урежда по

* Ваш Верен. Жив е Който Ви Обича

** Пролетно Равноденствие на Живота

*** Жив, Който Ви Обича

Бога, то се добре завършва. Засега всичко почти по човешки свършва. Нека изтече мътната вода, да дойдат светлите времена на Божиата Благост и Любов. Тогава всичко ще се завършва добре.

Вие може да вземете всяка длъжност, която не създава лоша карма, да ви не довежда в стълкновение с ближните ви. Вървете по Бога. Само така животът се благославя. Някои от сегашните длъжности не са за подвизающия се в пътя на съвършенството. Общо тъй стои по принцип въпроса за заемането на длъжност, а в частност вие сам ще си го разрешавате. Там, где то Божественият промисъл ви поставя, стойте и не се блазнете от външността на видимите придобивки. Онези, които във войната придобиха, сега го повръщат като нездрава храна. Да имате Виделината на Духа.

В. В.

/Свещеният подпис/

*
* *

Търново, 25.08.1920 г.

НАРЯД

1-ий ден, 19.08, четвъртък

1. Размишление.

Да благодарим на Господа за всичко, което ни е дал досега.

2. Благославяй душе моя Господа.

3. Добрата молитва.

4. Благословен Господ Бог наш.

5. Отче наш.

2-ий ден, 20.08, петък

1. Добрата молитва.

2. Размишление.

За идването на Духът Божий (Христовия Дух) в нас, който да ни тросвети и изяви дълбоките тайни, скрити в Бога.

3. Лозинката.

4. 91 Псалом.

5. Хвалата.

6. Благославяй душе моя Господа.

7. Отче наш.

3-ий ден, 21.08, събота

1. Отче наш.

2. Размишление

Да се въдвори Божиата правда на земята във всичката нейна пълнота. Да осени първом всичките домове. Да вдъхне в сърцата на верующите Божествената радост, да я възприемат във всичката нейна красота и да я приложат във всичката нейна хубост и пълнота.

3. Благославяй душе моя Господа.

4. Пътя на живота.

5. Добрата молитва.

4-ий ден, 22.08, неделя

1. Отче наш.

2. Размишление.

За преуспяване на Царството Божие в нас и около нас. Да премахне Господ всичките препятствия от пътя на своето царство.

3. Лозинката.
4. Благославяй душе моя Господа.
5. Молитва на Триединния Бог.
6. Добрата молитва.

5-ий ден, 23.08, понеделник

1. Добрата молитва.
2. Размишление.

За възрастване на Божествените мисли в нашите умове.

За пробуждане на Божествените чувства в нашата душа.

За освобождаването ни от всичките остатъци от нашите минали съществувания.

За приемането на Божествения живот.

3. Молитвата на Духа.
4. Пътят на живота.
5. Молитвата на царството.
6. Отче наш.

6-ий ден, 24.08, вторник

1. Добрата молитва.
2. Благославяй душе моя Господа.
3. Размишление.

За въдворяване на пълната Божия любов между всичките братя и сестри по лицето на земята.

За възцаряване на истината в нейната пълнота между нас.

Да изпълни Господ всичките свои добри намерения, които от началото е предопределил според своето благоволение.

Да бъдем верни всички на своето призвание, да изпълним благата му воля с всичкото си сърце.

Да възлюбим Господа с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила.

Да възлюбим всички наши братя, сестри и наши ближни, както собствената си душа.

4. Отче наш.

7-ий ден, 25.08, сряда

1. Добрата молитва.
2. Размишление.

Върху всичките размишления от първите шест дни.

3. Отче наш.

Няма любов като Божията любов.

Само Божията любов е любов.

/Свещеният подпис/

*
* *

Свищов, 31.01.1921

Любезни Ст. Тошев,

Получих вашето писмо. Вашият семеен въпрос ще се разреши в добър смисъл щом всичко наизрее и кармата ви стигне до своя краен предел. Не е важно само да се съберете, но да можете добре да живеете и да се разбирате и да

вървите и двама в Божествения живот. Вий ще бъдете добър да ми съобщите резултатите на вашето ходение в Севлиево. Аз дойдох набързо тук. Бях задължил няколко души приятели от Русе да ви съобщят. Но понеже те мислили, че ще стоя по-дълго време в Русе, отлагали. Аз съм много занят и с работи посторонни, които отнемат времето ми по някой път да го посветя за нещо по-съществено. За всичко, за което сте ми писали, аз го имам предвид. Тук колко време ще стоя, не мога да ви кажа. Възможно е да бъде до в неделя и може да тръгна по-рано. Ще зависи. От тук мисля да се спра в Търново за малко време. И от там може би да замина за София. Когато имате най-удобното време, елате да се видим. Вий сте още под закон и ще трябва добре да нареждате вашите работи. Бъдете умен. Както е казано. На съвременните хора трябва да им се говори на техния разбран език. При това не трябва много да им се дава, да не би да се преситят. Пресищане и отвращение заедно вървят.

Засега вашите работи добре вървят и за бъдеще още по-добре. Временните изпитания, това са придобивки за духа. Христовият път е отличен. Новата наука ще отвори тайните на битието. Старата земя и старото небе със своите разбирания ще си отидат, и Новата Земя, която сега се формира и Новото Небе, което се съгражда, ще се явят на Новото Човечество.

Само Божията любов е любов.

Дънов /Свещеният подпис/

*
* *

София, 28.03.1921

Любезни Ст. Тошев,

Получих вашето писмо. Вий добре мислите. Нека да е късно, но да се завърши със закона на Любовта. Казва се: любовта дълготърпи, не дири своето си; тоя закон и от двете страни трябва да се спазва. Вашата другарка сега учи тоя закон. И тя ще се убеди, че този е най-добрият път в живота. А ти подвизавай се съзнателно постоянно в тоя път. Учи се и ти. Вади поука от опитността на другите. Правият живот дава прави резултати. Сега е време благоприятно да се изправи всичкото минало. За да сте готови да възприемете бъдещето, което носи благословенията на Царството Божие. Изпращам ви един екземпляр от Новото Човечество. Когато излязат и другите бележки, ще ви изпратим. Бъдещето ви носи по-широк простор за работа полезна. Следвайте вътрешно искрено чистосърдечно с пълна вяра истината. Бог благославя такъв труд.

С. Б. Л.

Дънов /Свещеният подпис/

*
* *

София, 08.03.1922

Любезни Ст. Тошев,

С приносящия ви изпращам един екземпляр от беседите.

Желае да успявате. 9 ще посрещнете както друг път*.

Ний ще ви пишем по-после.

Поздрав вам и на дома ви.

Само Божията Любов.

/Свещеният подпис/

* 9 март в стар стил, новият е 22 март

*
* *

София, 08.04.1925

Любезни Ст. Тошев,

Последното ви писмо е получено. Вий в провинцията се развивате, както колониите на някоя велика държава. Вашият сън е интересен. Той представлява донякъде духа на българите. Даже и в духовните хора понякога път се зараждат най-оригиналните идеи. Но в живата природа все е отмерено и разумно. Там гдето има някое отклонение от правилата на тия велики закони на същества във възходяща степен, които правят някои малки пертурбации. Надявам се да успявате. Трябва жива вяра и непреодолима велика душа. Човек трябва да е готов да се жертва за Бога всякога и с оная вътрешна пълнота. Само онзи, който това разбира, може да се повдига и да бъде благоугоден на небето.

Господ да ви даде потребното.

Моя Мир да бъде с всички вас там.

Само Божият любов.

/Свещеният подпис/

*
* *

05.05.1932

Любезни Тошев,

Животът е училище, в което човек добива онова, що Бог е вложил в него. Онова, което е ставало във вашия дом, е за добро. Сега е мрачково, после ще стане светло. Любовта покрива много прегрешения.

Поздрав вам и на дома ви.

С. Б. Любов.

/Свещеният подпис/

III. ПИСМА

НА СТЕФАН ТОШЕВ ДО

УЧИТЕЛЯТ ДЪНОВ

Русе, 25.02.1919 г.

Уважаемий Учителю,

Вий ни учите да даваме простор в себе си на възвишените идеи и да съдействуваме на добрите начинания. Да се стараем за създаването на благоприятни условия за пръскането на Евангелска виделина, за да може тя полесно да достигне до отзивчивите души, готови да я възприемат. Ето защо аз намирам за необходимо да споделя с Вас една своя идея. И ако Вий я одобрите, аз Ви моля да дадете Вашето благословение за нейното реализиране.

От опит зная какви разсадници на идеи представляват книгите, как чрез тях авторът говори на душата, как умът е възбуден, за да направи усилия и разбере идеите на автора, как сърцето вибрира в унисон с чувствата, които авторът пръска било чрез своето слово или чрез онова на своите герои. Но особено голямо е влиянието на книгите над душите в днешно време, когато техният брой нараства тъй много и когато всички четат.

Та у мене се зароди идеята да се направят усилия, за да се създаде една по-богата литература по окултизма, мистицизма, теософията и пр. на български език, та да можем да видим един по-голям брой интелигентни сили сторонници на духовното движение между нашия народ, който чрез тези носители на духовната култура да бъде по-нашироко заквасен за духовен живот. За целта аз смятам да се образува един комитет от 6-10 души, който да се ангажира да намери средства, сътрудници, преводачи и да оделотвори тази идея. Тези мои мисли аз съобщих първоначално на приятеля С. М. Дренски от с. Кръвеник. Той ми съобщи, че подарява 5000 лева за казаната цел. След това аз споделих тази идея с братя Б. Боев, като му съобщих и лицата, от които смятам да се състои комитетът и че предварително ще подирим Вашето съгласие и благословение. Аз бях му посочил следните лица, освен двама ни: братята Зурков, Стоян Русев, Русчев и Захари Желев. Боев ми писа да поканим към тях и Толев. Аз нямам нищо против това. Може да поканим и Ст. Белев. Ако някой от тях откаже, ще ги заменим с други. Но нашият избор, както и целият план подлежи на одобрение от Вас. Смятаме да открием една негласна подписка между приятелите и съчувствениците на Делото за образуване основния капитал на фонда. На първо време комитетът ще дава само преводи, след време ще започне издаването на списание, а по-после, когато нарастне капиталът, ще се отделят суми за подпомагане бедни работници, проповедници, носители на духовни идеи из разните кътчета на България.

Преди да съобщим на горепосочените лица и ги поканим за съработници в тази работа, нека чуем Вашето авторитетно за нас слово по тази работа: както за нейната навременност, за основите, на които трябва да се основе, тъй и за лицата, които да бъдат впрегнати за организирането ѝ.

Приемете моите сърдечни поздрави и отлични към Вас почитания.

Ваш предан:

Ст. Тошев

5.09.1924 г.

Любезний Учителю!

Както знаете, моята практика от ред години е да не отнемам и аз част от скъпото Ви време с мои писма. Но днес реших да направя едно изключение.

На първо място искам да Ви съобщя, че от няколко дена аз съм наново член на Севлиевския. окр. съд. Това стана по моето желание и по благоволенieto на Господа и с Ваше съдействие. Това мое преместване беше необходимо най-вече за тъща ми, която беше останала съвсем сама тук, а е вече стара и болнава...

Второ. Аз Ви моля да ми дадете тълкувание на следния сън, който сънувах на 31.07 заранта на разсъмване.

Аз заедно с приятели от Търново отиваме на търн. гара да Ви посрещаме. Вий сляхохте и водихте за в града един едър, угоен овен, когото здраво държахте за рогата. Аз Ви придружавах, а приятелите от Търново не ги видях повече. По едно време Вий изтървахте овена, който през всичкото време се джасаше, лудуваше, и след това Вий и аз почнахме да го гоним. Аз го улових и го хванах здраво за рогата и почнах да го вода. Вий ми казахте: Дай го на мене, аз пак да го вода, да не би ти да го отървеш. А аз не Ви го дадох и Ви казах: Не се безпокойте, Учителю, аз няма да го отърва, защото го държа много здраво. И след това Ви разправих, че моя покойен баща е обладал такава сила, че когато е хванел и най-силния и луд вол само за единия рог, той вече не е можел да се отърве от ръката му. И че тази своя сила той е опазил до 70-годишната си възраст. (Покойният ми баща се е занимавал между другото и с джамбазлък.)

С това исках да Ви кажа, че аз съм син на баща, който е обладал такава сила. И след това Вий се съгласихте аз да вода овена и двама продължихме пътя си...

След това аз се събудих. Беше почнало да се зазорява.

Дали този сън не означава, че ми е определено да участвувам в Делото на Учителя?

Трето. Драги Учителю, аз зная какви горчивини сте изпитали досега и продължавате да изпитвате в службата на Великото Дело, предимно от лъжебратя. Но аз зная тъй също, че всички истински братя и сестри, Ваши ученици Ви съчувствуват и скъпо ценят жертвите, които сте направили и правите за Делото и за нас лично. И аз вярвам, че предаността към Вас и Делото, на което Вий служите на макар малцина от Вашите ученици и ученички, ще продължава да Ви вдъхновява и Вий ще намерите у себе си достатъчно сила и желание да изкарате докрай почнатото в България Дело!...

Вярно е, че истински преданите и верни Ваши и на Делото физически стоят малко настрана, те не обичат да се увират, да нахалничат, но Вий ги знаете, Вий ги чувствувате. И когато някои слабости кръстосват около Вас, Вий ще си спомняте, че имате сили в дълбокия тил и това ще Ви ободрява!

Искам да Ви цитирам прояви на такава преданост из едно писмо, което получих в края на м.м. от сестра Юстинка Халачева: „Брат, още се намирам под впечатлението на тази чудна разходка, придружена с толкова приключения, но пък толкова приятна, че струва ми се спомените за нея никога няма да се заличат.“

Приемете моите сърдечни поздравии.

Ваш предан:

Ст. Тошев

IV. ТЕЛЕГРАМИ

НА СТЕФАН ТОШЕВ ДО УЧИТЕЛЯТ ДЪНОВ
ЗА ПЕТРОВДЕН – РОЖДЕНИЯ МУ ДЕН

София, 1923 г.

Опълченска 66

Петър Дънов

Учителю,

Нека великите принципи, на които Вий сте носител, да озарят не само българите, славянството, а цялото човечество, всички да възкръснат от мъртвилото на заблужденията за живота на Истината, да се възрадат и прославят Великия Бог на Любовта.

Дано повече бъдете с нас, докато се утвърдим в пътя на Светлината.

Тошев

*
* *
*

София

Опълченска 66

Петър Дънов

Във Вашето лице поздравяваме Учителя на Любовта, Мъдростта, Истината.

Дай Боже по-дълго да сте между нас, та носения от Вас факел да оправи пътя на мнозина към небето.

Тошеви

V. ПИСМА НА ПРИЯТЕЛИ ДО СТЕФАН ТОШЕВ

1. СПИСЪК НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СИНАРХИЧЕСКАТА ВЕРИГА НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

1899 г.	Пеню Киров	Бургас
1899 г.	Тодор Стоименов	Бургас
1905 г.	Димитър Голов	София
1905 г.	Тодор Бъчваров	София
1905 г.	Петко Гумнеров	София
1905 г.	Гина Гумнерова	София
1905 г.	Илия Стойчев	Русе
1906 г.	Михалаки Георгиев	София
1907 г.	Константин Иларионов	Търново
1907 г.	Еленка Иларионова	Търново
1907 г.	Анастас Бойнов	Търново
1909 г.	Денъо Цанев	Бургас
1909 г.	Никола Янев	Бургас
1909 г.	Кънчо Стойчев	Бургас
1909 г.	Величко К. Стойчев	Бургас
1909 г.	Никола Ватев	Русе
1909 г.	Петър Тихчев	Русе
1909 г.	Петко Елитропов	Пловдив
1909 г.	Иван Дойнов	Търново
1909 г.	Сава Величков	Варна
1910 г.	Величко Граблашев	София
1910 г.	Драган Попов	Търново
1910 г.	Здравка Попова	Търново
1910 г.	Парашкева Бойнова	Търново
1910 г.	Величка Ватева	Русе
1910 г.	Мария Ив. Дойнова	Търново
1910 г.	Спас Димитров	София
1911 г.	Матей Попов	Бургас
1911 г.	Илия Зурков	Бургас
1911 г.	Сотир Щерев	Бургас
1911 г.	д-р Хр. Дуков	Казанлък
1911 г.	Хр. Тончев	Казанлък
1911 г.	Иван Русев	Русе
1911 г.	Симеон Д-р Поклонски	Беврево
1912 г.	Ненко Хр. Тлъстев	Пловдив
1912 г.	Дечко Милев	Пловдив
1912 г.	Мария П. Епитропова	Пловдив
1912 г.	Панайот Ковачев	Ст. Загора
1912 г.	Николай П. Камбуров	Казанлък

1912 г.	Захари Желев	Казанлък
1912 г.	Славка Д-р Дукова	Казанлък
1912 г.	Владимир Балтов	Казанлък
1912 г.	Минка Цанева	Бургас
1912 г.	Юрданка Паскалева	Бургас
1912 г.	Ив. Гарвалов	Бургас
1912 г.	Мария Гарвалова	Бургас
1912 г.	Д-р Юрдан Иванов	София
1912 г.	Еленка Д-р Иванова	София
1912 г.	Мария полк. Недялкова	София
1912 г.	Надежда Бъчварова	София
1912 г.	Магдалина М. Георгиева	София
1912 г.	Димитър Добрев	Сливен
1912 г.	Тодор Абаджиев	Ямбол
1912 г.	Ради Дюлгерев	Ямбол
1912 г.	Георги Куртев	Айтос
1912 г.	Боян Боев	Панагюрище
1912 г.	Стефан Тошев	Севлиево
1912 г.	Анка Ил. Стойчева	Русе
1912 г.	Сусанна Д-р Голова	София
1912 г.	Георги Давидов	София
1912 г.	Цаню Боздуганов	Шумен
1912 г.	Злата Боздуганова	Шумен
1912 г.	Еленка Тодорова	Търново
1912 г.	Баба Венета Пенева	Търново
1912 г.	Тодор Василев	Търново

2. ПИСМА ОТ ПЕНЮ КИРОВ

гр. Бургас, 10.09.1913 г.

Любезний брате,

Пред вид положението, в което се намира нашият народ, по благото разпореждане на небето ни се отреждат още 7 неделни дни, начинаей от 15 т. м-ц да ги употребим за доброто на България, по същия начин, както предшествуващите три седмици: предобедното служение на първата седмица - 15/IX 1913 ще бъде от 10 - 12 ч. а следобедното от 3 - 4 ч. втората седмица - 22/IX предобедното от 10 - 12, а следобедното от 10 - 11 през нощта. Третата седмица - 29/IX предобедното от 10 - 12, следобедното от 10 - 11 през нощта. Четвъртата седмица - 6/X предобедното от 10 - 12, следобедното от 3 - 4 през нощта. Неделя - 13 октомврий - почивка. Петата седмица - 20/X предобедното от 10 - 12, следобедното от 10 - 11 през нощта. Шестата седмица - 27/X предобедното от 10 - 12, следобедното от 10 - 11 през нощта. Неделя, 3/XI - почивка. Седмата седмица - 10/XI предобедното от 10 - 12, следобедното от 10 - 11 през нощта.

За жените:

Във всичките тия определени неделни дни ще бъде предиобед в православната църква от 7 - 9 ч. а след обяд през първите 4 седмици ще се събират от 3 - 4 ч. на групи от по две или три, а останалите три седмици от 10 - 11 ч. през нощта, поединично в домовете си. Ще четат псалмите по реда, определен за мъжете. Храната - същата, както е казано за мъжете.

Друго. Понеже мнозина от нас не са погледнали на Пентаграма с подобаващата сериозност и значение и са забравили, че бе казано, че или трябва

да работим за славата Божия, или ако не работим Той, Пентаграмът има динамическа сила за разорение и погубление, та ще ни докара зло. И ето че това се изпълни, за което някои от нас в едно или друго пострадаха, а при това пострада и народът ни. Този знак Божий в нас, за да може да ни ползва, когато се молим и гледаме в него, трябва да го обграждаме мислено в долните два кръга от следующите цитати: първия кръг: „Търсете първом Царството Божие и Неговата правда и всичко друго ще ви се приложи.“ Втория кръг: „Бог толкоз възлюби света, щото даде сина своего единороднаго, да не погине всеки, който вярва в Него, но да има живот вечен.“

И тогава ще настъпи първия кръг на пентаграма: „В изпълнението волята на Бога е силата на човешката душа.“

По такъв начин разрушителната сила на Пентаграма ще се обърне за милост и благословение.

Разпоредете от своя страна да съобщите на всички, които се намират в кръжока ви - готови да изпълнят в точност горното разпореждане.

Всичко това ви предаваме по заповед на нашия Учител.

С мир Божий и поздрав от всички приятели тук.

Ваш духовен брат:

П. Киров

гр. Бургас, 18.09.1913 г.

Любезни брате,

По разпорежданието на нашия Учител, явявам Ви: че „Молитвата на избраните“ ще я имат само членовете на веригата и онези, които са най-приближени до нея (веригата) и то само от българска народност. На всички други от друга народност, на които е била дадена, ще я вземете обратно. Това вземане на молитвата ще им кажете, че е за доброто на България, за което те не трябва да им бъде мъчно.

За по-големи подробности, ако бихте искали такива, обърнете се до г-н Дънова, който на 17 този сутринта замина за София.

С братски поздрав в Господа:

П. Киров

3. ПИСМА ОТ ПЕТКО ГУМНЕРОВ

София, 1 септември 1912

Любезни брате,

По поръка на Учителя, съобщавам Ви, че редът, по който ще стават моленията през идната година е следният:

Засега на първа ръка се определят идущите 5 петъци: 7, 14, 21, 28 септември и 5 окт. 1912 г. В първия петък, 7 септември, ще се молим за ония членове от веригата, които са от София, Бургас, Търново; във втория, 14 септември (Кръстовден), ще се молим за ония от Русе, Варна, Шумен; третия, 21 септември - за ония от Айтос, Ямбол, Сливен; четвъртия, 28 септември - за ония от Казанлък, Панагюрище, Пловдив и петия, 5 октомври - за ония от Стара Загора, с. Кръвеник и с. Беброво.

След 5 октомври ще последва нова разпорежба.

Моленията ще се ограничат изключително за членовете на веригата, участващи на събора, като в молитвата се споменават и имената им. Това споменаване на имената е задължително да стане еднаж през петъчния ден и то или сутринта между 4 и 7 или денем между 11 и 12, или же вечерта към 10 часа. Задължително е още през трите тия времена в петъка (сутрин между 4 и 7, денем между 11 и 12 и вечер към 10 часа) да насочваме по за 2-3 минути мислите си нагоре за членовете от веригата.

Молението ще става: за да възрасти Бог Своето Дело, което Той е посадил. За вселяване на Божествената любов между братята и сестрите във веригата, на които да се даде живот и здраве, Господ да просвети умовете им, да обнови сърцата им, да укрепи душите им, да им даде сила да вършат делото Му, да задоволи Бог всичките им нужди, да ги избави от дълговете и греховете им.

След като споменем това, да пожелаем и всичко онуй, от себе си, което Духът ще ни даде.

И всякой, когато се моли, първом ще разтваря поканата, която е получил за събора и ще прегледа инициалите в нея, понеже там се намират емблемите на Този, Който ръководи делото.

Гореизложеното ще имате само за себе си и ще го пазите в тайна. Ако някой от вашия кръжок иска да се подвизава и се адресира до Вас, то на такъв ще препоръчате всекипетъчно четиво по една глава от Евангелията, начиная от 1-ва глава от Матей, плюс ограничено хранене в петък - малко хляб сух с маслинки и чай, или вместо чая топла вода със захар. Нищо повече.

За получаване настоящето моля известете ни на адрес: ул. „Опълченска“ 66, София.

С братски поздрав,

Петко Ив. Гумнеров

*

*

*

София, 10 септември 1912

Любезни брат Тошев,

По поръка на Учителя, приключена тук, изпраща Ви се поканата, която Ви е обещана от Него и за която настоявате в писмото си.

С тази покана ще си служите в точност тъй, както е изложено ясно и подробно в препоръчаното писмо, което Ви изпратихме.

С братски поздрав

Петко Ив. Гумнеров

*

*

*

София, 7 октомври 1912

Любезни г. Тошев,

Учителя, за Когото питате, е тук от август насам. И по негова поръка съобщавам Ви, че всичките наряди, които досега се изпълняваха в петъка, занапред, начиная от 13 октомври, ще се изпълняват в събота. И това ще следва 5 съботи, които като се свършат, ще се вземат неделните дни, тоже за пет седмици. Като се свършат и неделните дни, ще се започнат пак петъците, съботите и така нататък, докато изкараме нашата година до август 1913 г.

Сега, като се казва по-горе, „всичките наряди“, разбира се с това всичко: и пост, и молитви, и лицата, за които по очередь ще се молим. Всичко ще става тъй, както е ставало досега в петъка.

Поздрав от Учителя, нас, дядо Тихчев и всички единомислящи.
„Господ царува, да се радва земята.“ Амин.
С поздрав,

Петко Ив. Гумнеров

*
*
*

София, 19 август 1913 г.

Любезни братко,

Настъпилите събития налагат работа на верующите. И затова, по разпореждане чрез Учителя, за следующите три святи недели, а именно 25 август, 1 и 8 септември т.г. се определя изпълнението на следния ред:

Първата свята неделя, 25 август т.г. от 10 до 12 часа преди и от 3 до 4 часа подир обяд, верующите членове на веригата и други приближени до нея от местния кръжок ще имат уединение за размишление и молитва, когато ще могат както да четат шестях псалом по тук означения им ред, а именно: 91, 21, 121, 115, 116, 117, така и да се молят със следната молитва: „Молитва на избраните - Господи, благослови тоя народ, укрепи го, повдигни го, дай му мъжество. Окрили духа му, дай му вяра, упование, надежда в Теб, да се съвземе и да Те слави през всичките векове на бъдещето. Стори, Господи Боже наш, това заради великото Си Име, с Коего Си знаен през всичките векове. Направи да се освети Името Ти пред всичките народи и да знаят, че Ти си само Един, в Когото няма измяна и Който си всякога силен да помагаш и да избавяш. Разпръсни враговете ни, Господи, от пред лицето Си; ние ще Те славословим с чисто сърце, когато ни помогнеш и превъзмогнеш против лукавите духове на ада, които искат да развалят Твоето дело. Ти, Господи, сам действуй сега с крепката Си ръка. Стори това заради Господа Нашего Исуса Христа, чрез което Име Ти Си благоволил да Те призоваваме. Амин.“

(Тази молитва могат да си препишат само мъжете, които ще вземат участие в изпълнението наряда; а жените - верующи и участници, ако такива има около Вас, нека си я научат наизуст, без да я преписват.)

Във втората и третата свята неделя - 1 и 8 септември т.г. ще се изпълни същото, само с тая разлика, че послеобедното уединение за размишление няма да става от 3 до 4 часа, а ще става от 10 до 11 часа нощя.

Размишлението и молението ще бъде за подобрене работите на България за в полза на делото Господне.

Уединението всякой ще прави в дома си или гдето намери за сгодно да се уедини, само че това уединение няма да се прави нито сам, нито всички, а или само по двама, или само по трима. Не бива нито по-малко от двама, нито повече от трима.

Горното разпореждане се отнася само за мъжете верующи. То не бива да се съобщава на жените, защото към тях не се отнася.

На жените верующи от веригата и приближени до нея от местния ви кръжок, ако такива имате в Севлиево или Кръвеник, да се каже само, че те през същите три святи недели трябва да ходят в православната църква сутрин от 7 до 9 часа, през които часове ще се молят тоже за подобрене работите на България, за в полза на делото Господне. А вечерта от 10 до 11 часа (нощя) в същите неделни дни, ще прекарват в уединение по домовете си, прави, в молитва пред Господа пак за работите на България за в полза на делото Господне.

На обяд и в трите святи недели няма да се яде. Ядене ще има само сутрин между 7 и 8 часа и вечерта тоже между 7 и 8 часа и то лека храна. Това се отнася за всички.

С братски поздрав до всинца ви

Петко Ив. Гумнеров

София, 15 октомври 1918

Любезни г. Тошев,

Едва вчера получих писмото ти заедно с труда на твоята психика. Знаеш какво искам и право гледаш, добре мериш, обаче „що мисли мишка, котка развали.“ „Презряха хората пътека тясна, що извежда в блажен земен рай“, но пък „реши съвета Божи последен път да възвести високо в света“ и то чрез „мъничка група свясна, която стои вярна до край“.

Аз съм много доволен, че ти неуморно боравиш в каузални култури. Изпратеният труд те изявява. И добре струваш, защото разсадника е голям, сезонът наближил и работниците са необходими. Говори, пиши, живей! И извънземните великани ще ти се притичат в помощ и подкрепа. Новини - като се видим.

П. Ив. Гумнеров

4. ПИСМО ОТ ДИМИТЪР ГОЛОВ

София, 13/VI 1917

Любезни господ. Тошев,

Ще искам да се видя с вашия роднина г-на Ханджиева и то непременно още тази вечер. Въпроса се касае за г-на Дънова, когото постоянно викат по разни участия и пр. Моля те, иди още тази вечер при него и го доведи у г-на Ив. Дойнова, където ще бъдем там с г-н Дънова. Ще чакаме.

С поздрав

Д. Голов

(Забележка от Ст. Тошев: Сварих чича си легнал да ношува, но още не заспал. Облече се и до след среднощ бяхме заедно. Понеже имаше полицейски час до 11 ч. аз придружих Учителя до квартирата му. Върнах се от „Опълченска“ 66 до ул. Х. Дим. - близо до зоологическата градина - невредим.)

5. ПИСМА ОТ ПЕТКО ЕПИТРОПОВ

Ст. София, 10.03.1923 г.

Любез. бр. в Господа,

Н. А. К. П. Б. А.*

По нареждане

Тази годишното посрещане и отпразнуване на астрологическата година - 9-ст.-ст. (22 н.ст. март) ще се извърши в следуюция ред.

А. Преди обяд

Молитвено общо събрание, по уставения ред досега със следната добавка:

* Няма Любов като Проявената Божия Любов.

1/ Да се прослави името Божие на земята; да се изпълни Волята Божия и да се въдвори Царството Божие на земята в неговата пълнота.

2/ Да премахне и разсипе Бог всички ония врагове и разпръсне всички лоши мисли, желания и действия, които пречат и спъват Божието дело.

3/ Да привлече Бог своите избрани синове като работници на святата си нива. Да излее благодатната си струя от Любов, Мир и Хармония в техните души и сърца.

Да дойде просвета в техните умове и да се яви Божията виделина в техните очи, за да извършат Благата Му Воля на земята.

4/ Да благослови Бог през тази година всички засети храни, всички зеленчуци и плодни дървета с изобилие.

Забележка:

Това се отнася само до свободните от работа братя и сестри.

Б. След обяд:

1. При повторение на предобедната молитва с горната добавка пункт от 1 -

4.

Начало - между 6 - 7 часа вечерта.

2. Обща братска вечеря от варено жито и плодове - начало 8 часа вечерта.

Поздрав душевен на всички братя и сестри от любезния ни Учител.

С бр. поздрав

В. В. П. Епитропов

*

*

*

София, 15 май 1930 год.

Любезни брат Ст. Тошев,

Н. А. К. П. Б. А. С. П. Б. А. Е. А. *

По нареждане изпращам Ви 3 екземпляра от новото мото, което ще се произнася при сутринната молитва в сряда и неделя преди Отче наш. Това нареждане се отнася само за братята от школата - ученици, сестрите няма да вземат участие в него, значи не трябва и да знаят. Ще образувате групи по трима, а дето не достигат може да бъдат и двама братя, като само в сряда и неделя не се събират групите и при сутринната молитва ще го произнасят, на всички групи ще определите часа, когато ще се събират всички едновременно.

Когато някой брат отсъства вън от града, пак в същия час ще се направи нареждането, като мислено ще присъства в групата, а тъй също и останалите братя мислено ще го имат помежду си, че присъства духом в групата, та по този начин връзката ще бъде запазена.

Като дойда, ще Ви дам допълнително упътване.

Моля, съобщете ми със затворено писмо за направеното и колко групи сте образували.

Поздрав от любезния ни Учител на всички братя и сестри.

С братски поздрав.

Твои

П. Епитропов

*

*

*

* Няма Любов като Проявената Божия Любов. Само Проявената Божия Любов е Любов.

София, 9 август 1930 год.

Опълченска 66

До братята ръководители на Обществото Всемирно Бяло Братство

Н. А. К. П. Б. А. С. П. Б. А. Е. А.

Любезний брат Ст. Тошев,

По нареждане: Съобщава Ви се, тазигодишната братска среща ще стане в центровете на съответните кръжоци за членовете на Всемирното Бяло Братство в следните дни и ред:

Първи ден, на 19-ий август 1930 г., вторник

В 5 часа сутринта събрани в салона на братството, а започване в 5 часа и 30 минути. 1) Добрата Молитва, 2) Лозинката, 3) Отче Наш и 4) Четене 5 глава от „Ев. Матей“.

Втори ден, на 20-ий август 1930 г., сряда

В 5 часа сутринта събрани в салона на братството, а започване в 5 часа и 30 минути. 1) Добрата Молитва, 2) Пътя на Живота, 3) Отче Наш и 4) Четене 6 глава от „Ев. Йоана“.

Трети ден, на 21-ий август 1930 г., четвъртък

В 5 часа сутринта събрани в салона на братството, а започване в 5 часа и 30 минути. 1) Добрата Молитва, 2) Молитва на Царството, 3) Отче Наш и 4) Четене 7 глава от „Ев. Лука“.

Всяка сутрин ще се започва с 1) Началото бе Словото, 2) Благословен Господ Бог наш и при свършване на молитвата и четивото с песента Бог е Любов. По възможност да се пее тихо и хармонично.

През трите съборни дни ще се размишлява на групи след обед по прочетените съответни глави от Евангелието за всеки ден. Общ обед ще има през трите дни в салона на братството.

Наредете да се съобщи туи нареждане по селата на околията Ви, там, гдето има кръжоци.

Поздрав от любезния ни Учител на всички братя и сестри в Господа.

Божията Любов носи пълния живот.

Умолявате се да съобщите за получаванieto на настоящето.

★

★

★

Ст. София, 9 август 1930 год.

Любезний брат Ст. Тошев,

Н. А. К. П. Б. А.

Съобщавам ти, че след 25 того ще има брат. среща от Ръководителите от България, само за три деня в София. Поканвате се да присъствате. За деня, в който ще стане срещата, ще ти съобщим допълнително, та си пригответи отпусък да бъдеш готов.

Б. А. Н. П. Ж. ★

С братски поздрав:

П. Епитропов

★

★

★

* Божията Любов носи пълния живот

София, 28 Юлий 1931 год.

До братята ръководители на Обществото Всемирно Бяло Братство

Н. А. К. П. Б. А. С. П. Б. А. Н. П. Ж.*

Любезний брат Ст. Тошев,

По нареждане:

Съобщава Ви се да представите списък до 8-ми август т.г. на тези братя и сестри, които са готови да работят за Господа доброволно по вътрешен подтик, да са готови да пожертват всичко за делото Божие. Да са в мир и хармония с членовете на братството.

Тези братя и сестри, заедно с ръководителите, ще дойдат в София на братската среща, като за датата и одобрените приятели от Учителя ще се съобщи допълнително, на които тогава ще съобщите да се приготвят и тръгнат.

Всеки ще вземе със себе си дрехи за нощуване и посуда за хранене и канче за чай, а палатки тук ще се приготвят на Изгрева - срещата ще трае пет дни.

Тазгодишният събор ще стане в центровете на кръжоците, както миналата година, като за ръководителите ще се дадат тук нужните наставления и упътвания, тъй също и датите на съборните дни.

Ще изпратите списъка с писмо препоръчано до „Опълченска“ 66.

Поздрав от Любезния ни Учител на всички братя и сестри.

С братски поздрав:

П. Епитропов

6. ПИСМО ОТ ПЕТЪР КАМБУРОВ

Ст. Загора, 28.11.1960 г.

Др. брат Тошев,

Тия дни мислех да ти се обадя и ето, че пристигна твоето писмо.

Твоите съчинения получих от Казанлък чрез с. Дока Кошева и сега ги чета. Те са наистина прекрасни и по форма, и по съдържание, и по смисъл! Ти наистина поднасяш на читателя (както се изразяваш) „сдъвкана храна“. Запознаваш го с дълбоката мистика на Христовото учение, във връзка с Учителя със съответни цитати из беседите и Св. Писание; запознаваш го с изказванията на световно известни учени за Бога и за истинската религия на Любовта, с учението на Буда; засягаш научно-мистичната страна на теософията; Агарта, спиритуализма и др.

Пишеш на научен, но лек, достъпен, разбран стил и се чете с увлечение. Само не ми харесва думата „съчинения“. Не е ли по-добре да замениш тая дума с „писания“ или „трудове“, защото право изтълкувано „съчинение“ означава нещо измислено, съчинено, измудрено, скалъпено. А това е наистина един ценен „труд“, от който сегашните и бъдещите поколения ще черпят ценни материали за размишление, съзерцание и работа над себе.

Ти си събрал най-хубавото от всякъде и като работлива пчеличка, го поднасяш в готов за възприемане вид (мед).

Аз съм доволен. Чета твоите трудове с удоволствие и на утринната дата (14.12.) ще ги изпратя (препоръчано) на Жорж Кьосев - София. Съгласно циркулярното съобщение (в началото) би трябвало да го изпратя на Пампоров в Смолян, но следва да изпълня последното ти нареждане.

* Няма Любов като проявената Божия Любов. Само проявената Божия Любов носи пълния живот.

За голямо съжаление не ще мога да ги прочета пред братството, освен на по-тесен кръг (от няколко души), тъй като ни отнеха салона и сега се събираме по няколко души тук-там по къщите.

Относно твоето съчинение у с. Власта спомням си, че навремето я питах, но тя не знаела къде може да бъде и обеща, ако не е отишло с иззетите беседи и др. да го потърси и да ми го даде да ти го изпратя. Но тя нищо не ми е предала и право да си кажа, и аз съм забравил втори път да я питам. Тия дни ще отида да я видя и пак ще я питам.

Аз пък тук освен с братската работа занимавам се и с есперанто - ръководя курсове, превеждам и пр.

Ние тук усилено проучаваме беседите. Колкото повече се рови човек в тях и размишлява, толкова по-мъдри и ценни мисли открива. В беседите наистина има такива мисли, които като че ли никой друг досега не ги е казал.

Има една мисъл от Учителя, изказана в частен разговор в 1928 г., която не е печатана в беседите, но е много оригинална - изразява цялото Учение на Учителя с няколко думи. Тя е следната:

„Истината е строга. Тя не търпи грешните, болните, хилавите, нечестивите, глупавите, слабите и пр. Любовта всичко търпи. Приложете прочее Истината към себе си, а любовта към другите (ближните).“

Значи ние нямаме право да искаме от хората да бъдат изправни във всяко отношение, а само от себе си (по закона на Истината). А ако искаш да постъпва по учението на Бялото Братство, като видя неграмотен човек, трябва да му купиш буквар и да го науча да чете. Това е по закона на Любовта. А ако му кажа: „Ти си невежа, простак“ - това е по закона на Истината - той наистина е прост човек, но аз нямам право да прилагам истината към него. Да гледам аз да не остана прост.

На теб и на семейството ти сърдечни бр. поздрави.

Бр. П. Камбуров

7. ПИСМА ОТ ГЕОРГИ РАДЕВ

Изгрев, 14.06.1930 Г.

До Ръководителите на учениците на Всемирното Бяло Братство
Любезни брат Ст. Тошев,

Цяла година ние работим в полята и долините на живота, защото там растат и зреят пшеницата и лозата - хлябът и плодът на живота.

Но трябва и едно възлизане по върховете на планините, дето са главите на всички извори, що поят долините и полята, и дето светлината говори най-дълбоко и най-чисто.

Тази година братската среща на младите ученици ще започне на 12 юлий - Петровден. Ще трае три дни, и след това - на 7-те Рилски езера.

Темите, върху които ще работим, са: 1. Основните идеи, които Учителят е изложил в лекциите и беседите през тази година. 2. Новото, което иде!

Понеже главната цел на срещата ще бъде екскурзията, желателно е които дойдат да бъдат добре екипирани - с дебели дрехи, завивки и по възможност с палатки или платнища. При това екскурзията може да трае няколко седмици. Така че онези, които могат да останат по-дълго, да имат пред вид това.

Добре е тези, които имат възможност, да донесат сурови продукти, които са тъй необходими във време на срещата.

На срещата и екскурзията могат да присъствуват всички ученици и от двата класа.

Нека ръководителите имате добрината да съобщат по възможност най-скоро вероятния брой на тия, които ще дойдат, за да може да се нареди разквартироването им в София.

Отговорете на следния адрес: Жечо Панаиотов, улица „Опълченска“ 66 - София.

С братски поздрав:

Георги Радев

*
* *
*

София, май 1934 г.

До учениците на Всемирното Бяло Братство в България

Любезни брат или сестра,

Много наши братя и сестри напуснаха земята. Те отнесоха със себе си всичката своя опитност и знание по съграждане на делото на Всемирното Бяло Братство в България. С това много сведения, които са от значение за делото на Учителя и за развитието на свободната духовна и окултна мисъл в България, изчезнаха от света на физичното. За да се използват всички онези материали и данни, които могат да ни дадат нашите братя и сестри, които са от по-дълго време в Братството, както по делото на Учителя - неговият метод на работа по време, когато съответният брат или сестра са влезли в Братството, така също и от живота на Братството (неговото развитие) в който град живеят, затова излизаме с това писмо, всеки да даде необходимите сведения писмено, по долу посочения ред.

Тези материали ще служат занапред като основа за написване история на Братството в България. Те ще бъдат щателно обработвани и проверени и тогава ще им се даде място. Знаем всички, че един народ, едно общество, една школа и пр. стават такива и принасят най-голямото си дело, когато имат своя написана история. Нашето дело не е малко. То не се изразява в една материална култура, свързана с външни форми и култове. Нашето дело или по-право казано делото на Учителя е дело на вътрешна духовна претворба на всеки човек поотделно и на всички хора по земята в общност. Тъкмо затова това дело има специфични пречупвания във всекиго. Нас ни интересуват тъкмо тези специални пречупвания в душата на всекиго по отношение делото на Учителя. Всеки има богата опитност в съграждането на своето лично отношение към Новото Учение. Всеки е минал през много вътрешни борби, докато дойде до новото в живота - до принципите на Любовта, Мъдростта и Истината, които Учителят непрестанно ни проповядва - да станат те едно живо убеждение, което да промени коренно живота на всеки човек поотделно и на цялото човечество като идеал. В този смисъл всеки брат или сестра имат лични спомени от непосредствени съвети на Учителя, които освен личния характер, са изпъстрени с голяма мъдрост, ценна за всички. Мнозина имат писма и писмени наставления от Учителя. Те са предимно от значение за всеки техен притежател, но те са от значение и за всички, за историята и най-важното, те са една важна страница от голямото дело на Учителя. Най-после мнозина имат много сведения и опитности във връзка с редицата опити, правени частно и общо, със съгласието или без съгласието на Учителя, за резултатите от тях в пътя на дирене и изучаване най-

здравите, най-добрите методи за реализиране на новото в личния и обществен живот.

Всички тези неща трябва да се съберат в една обща архива на Братството, която ще послужи по-нататък за написването на историята му. Краино време е да се съберат тези сведения и всеки един трябва да даде максимум съдействие в това направление. Сведенията, отчетливо написани, трябва да се изпратят на долу посочения адрес най-късно 3 месеца от датата на получаването на настоящето. Нека никой не скъпи време, хартия и някои малки други жертви, които може да се направят във връзка с това. Всички необходими сведения да се дадат по долния ред:

1. Име, презиме, година, ден, час и място на раждането. Също и образование. Желателно е да се прибави една хубава фотография.

2. Кога и по какъв път е влязъл в Братството? Бил ли е в други духовни или социални течения преди влизането му в Братството. Нека опише първото си впечатление от това си влизане. Впечатлението си от Учителя, от братята, които заварва там. Кое, какъв мотив и причина са го заставили да влезе в Братството.

3. Да опише братския живот по време на влизането му в Братството в града или селото, в което живее, а също да даде и други сведения за живота на Братството, ако знае такива.

4. Какви инициативи, частни и общи сте подемали във вашето Братство (Братски обществения - трудови или само опити за взаимно живеене и хранене; курсове по окултни науки и от кого са ръководени; духовни подвизи частни и общи и резултатите от тях и др. подобни.)

5. Какви писма и писмени напътствия имате от Учителя? Молим всеки, ако не желае да изпрати самите оригинали, за да се пазят в архивата, то нека направи фотографско копие на всички тях. Нека никой не жали малките суми, които ще похарчи за това. Културният човек трябва навреме да направи всичко необходимо да запази всичко онова, което има голяма историческа стойност!

Какви други специални нареждания, писмени или устни познавате и имате от Учителя? Имате ли някои от протоколите на първите събори на Братството, станали във Варна и Търново, а и другаде? Молим, изпратете поне копия от тях, ако не самите оригинали, които за мнозина няма значение да ги пазят сами.

6. На кои събори сте присъствували и вашите впечатления от тях.

7. По какъв начин мислите, че е най-добре да работите върху себе си за възрастване във вас на духовното и за реализирането му в обществото и живота. Дайте реални ваши опити за работа върху себе си и другите. Наред с това, какви спънки сте срещали в семейството и обществото. Дължат ли се те на самите вас или на обществото.

Ако сте родители - каква насока сте дали на вашите деца - успели ли сте да посадите в тях от семената на новата, нетленна мисъл?

8. Какво е вашето мнение - трябва ли Братството да се стреми да изгради една материална култура на базата на новите разбирания, които ни дава Учителят и няма ли опасност при съграждане на материална култура великите принципи на новата и свободна духовна мисъл да бъдат облечени, ограничени и изопачени в несъвършени форми? Дайте собствено обмислен отговор и помъчете се да го подкрепите с цитати из беседите и лекциите на Учителя, като посочите точно мястото им.

9. Мислите ли за значението на книжнината на Братството? - Какво знаете за нейното развитие, какво сте направили лично за нея и какво мислите, че трябва да се направи, за да даде тя най-големи резултати.

Обичате ли да четете освен словото на Учителя и друга книжнина - каква и какви връзки намирате с разбиранията, прокарвани от Братството.

10. Какво е значението, според вас, на братските общежития и как трябва да се нареди живота за в бъдеще на базата на личния живот или на общежития; какви хора трябва да влизат в тях и може ли и трябва ли с разни външни норми да се нареди живота там. Наред с вашето разумно мнение - израз на опитност и права мисъл, посочете мисли на Учителя по този въпрос.

11. Какво разбирате под окултно ученичество? Опишете развитието на собственото си схващане по този въпрос. Докажете накрай с данни из лекциите на Учителя. Молим всеки да бъде внимателен и искрен, да не примесва онова, до което идва сам, с онуй, което Учителят дава.

12. Опишете най-силните моменти на вашия личен живот, свързан с идеите на Братството.

От този ред на даване сведения става ясно, че всеки брат или сестра трябва да бъдат крайно искрени, защото всеки един е отговорен пред историята. С това всеки ще има една богата възможност да преоцени своя живот като окултен ученик - нещо, което ще оформи още повече неговото съзнание и мироглед.

Ще помолим още всеки да се проникне дълбоко от голямото значение на това събиране на материали за историята на Братството и да не се откаже никой под никакъв предлог да направи всичко необходимо за това в речения срок.

С братски поздрав:

Група ученици на Бялото Братство

P.S.: Всичко изпращайте препоръчано на адрес:

Д-р Ел. Р. Коев - ул. „Опълченска“ 66 - София.

Забележка (от Г. Радев): Това става в пълно съгласие с Учителя.

8. ПИСМО ОТ ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

13.05.1929 г.

Драги Брат,

Не знам къде ги изнамираш тия картички, които изпращаш - но особено последната е отлична. Тя за мене бе „добре дошла“ - добави ми нещо, което не ми достигаеше. Сърдечно благодарско за таз твоя грижа и хубава картичка.

Много най-искрени поздравии от

Любомир Лулчев

9. ПИСМО ОТ ГЕОРГИ КУРТЕВ

Айтос, 7.08.1935 г.

Любезний брате Ст. Тошев,

На 5 того получих книгата, а днес Вашето любезно писмо, за които много се зарадвах, че един брат съработник на Учителя не е жалил труд и средства, за да дава напътствие на хората чрез светлината на Словото за тяхното повдигане и получаване душевен мир.

Вземам всичко присърце и ще се постарая да събера повече абонати - само че може би ще се забави до към края на текущия месец.

Особено се зарадвах за напътствието Ви чрез псалмите, защото аз чрез тях се вдъхновявам и продължавам духовния живот.

Чрез 37 псалом аз бях освободен от голяма беда на два пъти и то чрез първите му 1-4 стихове, та знаей какво биха постигнали ония, които получат книгата.

Псалмите ще бъдат за утвърдените Сила и Мощ; а за начинаещите Светлина за възход към Небето, утеха и мир в дадени моменти.

От моя страна ще направя всичко възможно за постигане на целта.

Сега Любезний братко, благодарим за Вашия и на г-жа Ви поздрав и Ви молим да приемете сърдечния и братския поздрав на цялото ми семейство.

С братски поздрав:

Г. Куртев

10. ПИСМА ОТ ЗАХАРИ ЖЕЛЕВ

Казанлък, 5.07.1910 г.

Драгий г-н Тошев,

Едва сега намерих малко свободно време за да Ви отговоря.

1. За Спасението чрез вяра в Исус.

Тоя въпрос ний трябва да го разбираме не съвсем тъй, както протестантите го разбират, но пак там се свежда работата, само че протестантското учение за спасението чрез вяра в Христа трябва да се допълни с учението за преражданието. Така според нас, както и миналия път Ви писах, господар на цялата еволюция, наречена „человечество“ е Исус Христос (господстваща монада на великата душа „Адам“). Всеки, който иска да бъде спасен и да се откъсне веднъж завинаги от цикъла на преражданията, трябва да върви и да гледа да се съедини към господстващата монада, за да се възстанови първоначалното положение на „великата душа Адам“. Следователно учението за спасение чрез вяра в Христа има своя смисъл и човек колкото пъти и да се е прераждал на тоя свят, колкото и да е напреднал духовно, не е ли съзнал крайната цел (съединението към господстващата монада), такъв не може да бъде спасен дотогава, докогато не съзнае закона, по който трябва да се синтезира наново разсипаното на части человечество. Сега нека прибавим, че вяра без дела е мъртва, за да не се объркваме в някои протестантски учения, които твърдят, че човек можел да се спаси само чрез вяра. Последното трябва да се разбира така, че само който съзнава, че трябва да върви по кръстния път, посочен от Спасителя, може да се спаси, а не само с едно вярване (не всеки, който вика „Господи, Господи“, ще бъде спасен, а който изпълнява волята на Отца ми и пр.). Има загатнато и в окулт. съновник, че до дохожданието на Христа пътя за спасението е бил затворен. Гъсти флуиди са опасвали земната планета на едно далечно разстояние и никой земен дух (човек) не е можал да премине през тоя пояс. Исус го е разбил и е отворил пътя. Това е достатъчно да поясни учението за спасение чрез вяра в Христа. Ето защо ний (които сме теософи и членове на инд. Т. О.) не можем да се съгласим с индийската теософия, която твърди, че Исус е учител, какъвто е бил и Буда, и Мохамед. Напротив, главата на человечеството е Исус.

2. За троичността на Божеството.

Аз Ви писах и по-рано как мислим ний за тая догма. Исус до 30 год. си възраст е бил човек, но глава или господстваща монада на человечеството; когато е приел кръщението от Йоана, той се е съединил с 2-то лице на Божеството (Логоса - Словото) и е станал вече 2 лице на троицата, същинско второ лице. Затова и Евангелието на Йоан казва: И Словото стана плът и всели се между нас. Така че теософското учение за Исуса Христа според нас е погрешно и пада. Всички ний, които се пречистваме и се присъединяваме към господстващата монада, която е вече скопчана (станала идентична) с второто

Лице, ставаме също част от това второ лице. И с това се оправдават думите на Исуса: „Всички сте богове“, а също и теософското учение, че крайната цел на човека е сливането му с Божеството.

3. За чистотата на тялото. Според нас и двамата с брат Гелинов сте прави. Телесната чистота трябва да служи за образ на духовната. Това е едно първоначално разбиране. А присъствието на чуждо вещество в човешкото тяло ний като окултисти и теософи знаем много добре, че това е Карма, която трябва да изчистим.

4. Има едно нещо вярно, че и клетките на материалното тяло също еволюират и че на всеки човек клетките не са еднакво еволюирали. Така че едно тяло, чиито клетки са еволюирали, могат да се поддържат само с вегетарианска храна, какъвто е случаят с брат Гелинов. (Като му четете това писмо, кажете му да извинява, гдето му споменаваме името, защото съгласно Вашето писмо стана дума да се прави сравнение между него и вас); обаче едно тяло, чиито клетки не са още достигнали до нея височина, не може да живее само с постна храна, какъвто е случаят с вас (и нас!) Звярът в човека не може да се пресилва. Той е толкова тясно споен с човешкото същество, че ако се опитаме да го убием преждевременно, а не постепенно, ний убиваме и себе си. Тъй схваща и теософията, тъй схваща християнската църква (без протест.). Църквата със своите пости и петъци представлява една школа за обучение към вегетарианството. Това аз съм намекнал и в Съновника, за което тукашните протестанти бяха ми се разсърдили. Ний, които не можем изведнъж да станем вегетарианци, сме длъжни да поддържаме постите, наредени от светите отци. И при едно бъдеще прераждане ще бъдем напълно вегетарианци. Аз имам също като Вас намерение да опитам вегетарианския и млечния режим, но семейните връзки много ми пречат. Ний тука всички съзнаваме, че месната храна трябва да се изостави. Бог е казал на Адама и Ева да ядат всичко, което расте от земята, а само след потопа бил позволил да се яде и всичко, що се движи. Но доколко последното е казано от Бога, друг път ще приказваме. Трябва още много да изучаваме Библията, за да видим, че на евреите много пъти сатаната се е представял като Бог и е искал жертви (Молох). Имам на ръцете си един франкмасонски катехизис, последно издание на лионската мистична църква, гдето доказва някои работи, за които досега не бяхме чували и сме били приспивани, че франкмасонин и безбожник било все едно и също нещо.

В това „Изложение на модерната християнска религия“ се твърди, че физическият мир е фатално последствие от паданието на Ангелите (сатана). Този мир по-рано не е съществувал и един ден ще изчезне, (както казва и ап. Павел). Даже едва ли там не се твърди, че сатаната е създал видимия мир при падението си и че не трябва следователно да се славослови Бог в името на тоя мир и заради неговите хубости. Както виждате учението на нашите богомили изпъква.

Ний не трябва да скъпим времето си и трябва всичко да изучаваме. Ето в това франкмасонско учение има логичен отговор за ония, които питат: „Каква нужда имаше Бог да създава такъв лош мир, за да теглят неговите творения?“ Отговорът е ясен: „Бог няма нищо общо с физическия мир, който е творение на сатаната, наречен от Исуса Князът на тоя свят.“ В Библията е казано, че Бог създаде света в шест дни, а тези хора заедно с богомилите казват, че физическият мир е творение на сатаната. Иска проучване, нали? Най-малкото, което аз приемам от тия противоречия е, че материалният мир е бил направен за падналите Ангели и човеци и че един ден ще изчезне (небето и земята ще преминат). Докторът каза, че вашата болест не е за бани, а за балкана.

Поздрав на приятелите, а най-много на бр. Гелинов.

Ваш (подпис)

* *

Казанлък, 3.11.1910 г.

Драгий г-н Тошев,

Макар че не съм се освободил още от многото работа, рекох да Ви отговоря на писмото Ви от 4.09 и на отвореното Ви последно писмо. Всички братия от редакц. Комитет Ви благодарят за дейността, която проявихте. Вие с това работите за себе си, защото и Вие знаете, че нищо сторено добро на тоя свят не се губи. Знаете какво нещо е аказни записи клишетата на извършените дела).

С Тошева от Враца не се познавам. Вярвам да е от Дъновите хора.

Вий ме питате за точките, които разделят теософията от Християнството. Под думата Теософия ний разбираме индийското учение, усвоено от няколко европейски ясновидци, които не виждат по-горе от менталното поле. Теософията на Анна Безант и Ледбитера е едно външно украшение на техните лични познания от невидимите полета - познания, които са далеч от абсолютната истина. Нашите почитания към тия ясновидци, но нищо повече. Едно учение, което не знае нищо за съществуването на сатаната, как е той паднал, а после как е паднал и Адам - то е за нас половина учение. А ние търсим цялото. Аз държа един стар брой от „La Revue Spirite“, гдето се казва какво Блавацка някога си твърдяла, че личността на Исуса не съществувала в невидимите полета. Там Олкат я оправдава някак си с извъртания. Когато казах на Учителя (Дънов) за това, той се позасмя и каза: „Истината е една. Не трябва да се лавира.“ Значи тия хора приемат за истина само това, което те виждат. Малко позитивисти падат. В последното си писмо ми пишете, че Ледбитер видял Исуса в Хималаите и че той живеел там. Как Блавацка не е могла да го види, като живяла толкова години там, а едва сега Ледбитер го видял? Както виждате в тъй наречената „теософия“ не всичко е положително. Ако се основаваме на ясновидци, то поне трябва да ги избираме. Святите отци, както и Апостолите, които стояха близо до Исуса, имат много по-голям авторитет, отколкото съвременните индо-европейски ясновидци. Буда е само учител. Той може и да се е наричал и Спасител, това е безразлично, но Исус е самото въплотено Божество. Той сам се е наричал Бог. „Отец и Аз едно сме.“ Святотатство е да се меси непосредствената светлина с посредствената. Всичките учители като Буда, Мохамед и пр. са работили от полето си, и затова има противоречия помежду им. Исус, обаче, донесе своето учение от Източника.

Ников беше тук, когато получих писмото Ви, но не му го четох. Забележих малко подозрение. Но вярвайте (аз не знам дали ний добре си играем ролята, или невидимите чрез нас я играят), скоро ще настъпи обединение между нас, християнските мистици - окултисти и теософите в България. Докторът ходи тия дни в София и е говорил на Никова да гледа да се доближи до г. Дънова, за да го разбере, че е учител, нещо повече от Безант и Ледбитер. Казал му, че затова той има основание да му говори така смело и откровенно, че Дънов ни е открил много работи и пр. и пр. Не знам след това какъв преврат ни готвят невидимите небесни сили, но днес Софроний Ников писал на жена си, която е тук учителка, че от Нова година Ников и Граблашев ще издават списание „Духовен Мир“, със сътрудничеството на Дънова.

Как се сляха обстоятелствата за в полза на обединението, вий сами виждате. Всичко се върши отгоре.

Забележете, че още преди 3-4 месеца Дънов е казал на Бъчварова, че го освобождава от Нова година от редактирането на „Виделина“, която ще спре

вече. Ников - Грабляшев не са подозирали никак, че те ще бъдат впрегати отгоре да продължат делото. Само Дънов е знаел това!

Вярвам, че всичко това ще Ви зарадва до висша степен. Колкото и да се дърпат настрана теософите, все ще се спят един ден с нас. Истинските теософи сме ний.

Пазете временно тайна, защото и мене ми се види невероятен тоя преврат. От положително място знаей, че предвид голямата изолираност и недостъпност на г. Дънова, теософите са го считали (съмнявали се), че е от черната ложа! Бог ще изгладя пътя.

Идущето лято ще изведем г. Дънов на Кадемлията; пригответе се да му задаваш въпроси.

*
* *

Казанлък, 15.05.1911 г.

Драгий г-н Тошев,

Получих Вашата статия и ще я поместим в идния брой. Г-н Дънов, комуто разправих съдържанието на писмото, каза, че не правите добре, гдето излизате с подписа си. Но аз му казах, че писмото е така надписано и свързано с вас, че не ще може без подпис. Аз ще заместя думата „презрение“ със „съжаление“ и ще изменя ония думи, гдето е казано че кръвеничане ще отупат праха на Конова (да няма заканване). Учителят ни съветва да избягваме личностите и да се борим на принципи. Вижда се, че Вий сте ги застъргали вече там. Ще трябва да имате там една група, която да действа. Ти сам много се трудиш и добре ще е да ти отнемат някои от товара. Този, който нагласява всичко, ще нареди и това, аз съм сигурен за това. Г-н Д. ни напомни, че не сме ние, които ще разбием социалистите. Те са подгонени Отгоре, а ние само тичаме и хокаме след тях, за да окуражаваме народа! Значи сигурни сме. Колкото за г-н Гелинова ще има само да съжаляваме. Той нямаше основа, защото прескочи в областта на теософията, без да стъпи на пиедестала на спиритизма. Когато аз му казвах, че ме учудва как така един профан може направо да нахълта в сферите на теософията, той ми казваше, че разбрал всичко и че било излишно да се правят опити. Аз го просто облажавах, но сега виждам, че у нас едва ли има щастливци, които да нямат нужда от опита на апостол Тома. Гелинов е прав като казва, че теософията го отдалечавала от живота (от суетата на живота), защото това учение не е било храна за неговия духовен стомах. Не може да я смели. Когато напротив, ний надраснахме вече и теософията и не виждаме в нея освен една положителна наука на астралното поле, разбира се дотолкова положителна, доколкото е положителна и нашата официална наука на физическото поле, т.е. ний я наричаме положителна!

Г-н Ников, който стоя тука повече от един месец, много ме разочарова от неговата теософия (или както я нарича г. Дънов - антропософия - човекомъдрие). При все това той работи за общата кауза според степента на своето развитие. Затова и ний сме доволни от неговата деятелност. Кажете на г. Гелинова когато падне втората искра в неговата душа да ми пише две-три думи. Сега нека си почине в света. Предай му моите сърдечни поздрави.

За школата Учителят още мълчи. Много дъжд валя тия дни, та не мога още да го изведа да си поговорим насаме. Събираме се почти всяка вечер. Чудесна мъдрост! Той намира най-много да се заловим за своето душевно пречистване. Чистота! Чистота! Често споменува тия думи. Той сравнява окултните науки с

богатства, затворени в една тъмна стая, гдето ние ги пипаме само в тъмнината и нищо не виждаме и не разбираме. Снабдим ли се обаче със свещта на душата, всичко ще видим изведнъж. И спиритизма, и теософията, и всичко е складирано в тая стая и ще го видим изведнъж, вместо да го учим с години, стига само да спечелим свещицата. А тая свещица - това е чистата и непорочна душа. Излишно е да ви казвам, че той помни миналите си състояния даже и нещо повече, което не е за писмо. Той само като се вгледа в мене, оная година, откри ми две минали мои съществувания! Колко пари струва Анна Безант и Ледбитер, но човекът не парадирва и не дига шум около себе си. Това ти го съобщавам в секрет.

Вярвам да постои още тука и ще гледаме да го използваме.

Благодарим за новите 9 абонати. Когато отидете в Русе, потърсете бай Марин Петков, адвокат. Той е наш приятел. Излъчва се ноще в астралния мир и лекува разни болести само с вяра. Чудесии ще ти разправи. Оназ година дойде да се видим в Казанлък. Да го поздравите от кръжока ни.

Допълнително ще Ви пиша кога се върнете от сватбата.

Поздрав на приятелите.

Твой (Подпис)

Post scriptum:

Когато завърших писмото си, г-н Дънов ми дойде на гости понеже днес 16 май си заминава към Пловдив. Той настоява да ти преработим писмото така, че да няма подпис. Той изхожда от окултната точка. Щом изявиш името си, мислите на коновци и сие ще бъдат насочени към тебе и ще ти влияят зле. Кога се, каза, усилиш духом, тогава няма какво да се боиш от магнетическите токове на неприятелите. Затова пиши ми да преработим ли писмото, както намерим за добре.

Друго: Г. Дънов те препоръчва на г-н Илия Стойчев (в магазина на Сингеровите машини) в Русе. Кога отидеш там на свадба, намери го.

Същи (Подпис)

*

*

*

Казанлък, 21.06.1911 г.

Драгий г-н Тошев,

Получих последното Ви писмо и предадох на редакцията поръчката Ви. Кочан ще Ви пратят. Четох в „Събуждане“ писаното за тебе. Не е нещо особено. Аз забравих онзи въпрос, който ми задавате и не можах да намеря писмото, с което ме питате. Кога Ви се случи да ми пишете, повторете въпроса. Тук ний вървим добре. Днес получих още едно писмо от Вас. Предадох 3-те нови абонати в редакцията. Благодарим.

Питате ме кога ще дойде тук Д. за да дойдете и Вий. Ето какво мога да Ви кажа по това. Нашата мистическа школа има всяка година събор, който тая година ще бъде пак в Търново. Там се явяват само канените, разбира се по разпоредба от Горѐ. (Това е секрет, който трябва да запазиш за себе си.) От нашия кръжок още никой не се е удостоил да бъде канен. Предполагаме, че там стават големи работи (явления) и никой нищо не разправя какво става там. На събора председателствува Д. Това остави. Един ден и ти може да бъдеш канен. Мисля, че съборът ще е към 5-6 август, след което предполагаме че Д. от там ще дойде в Казанлък да постои, понеже е обещал. И моята отпуска ще започне към 5-10 август; така че обстоятелствата ще се нагласят.

В Търново има един телеграфист, Иван Дойнов. Пиши му едно писмо на 1 август и го помоли веднага да ти телеграфира щом потегли Д. за Казанлък,

можеш да дойдеш с него наедно. Ако искаш, можеш да отидеш в Търново на 5.08, но да не настояваш да влезеш в събора, защото както ти казах, само канени влизат вътре. Ний много се интересуваме да знаем какво става в този таинствен събор, вероятно в някоя вила из лозята, но и досега всички ни казват, че е запретиено да се казва. Това е тайна. Запази я.

От ден на ден г-н Д. става все по-загадъчна сила за нас. Ний не се съмняваме вече че той е една велика сила. Веднъж Ников и той се препираха. Предс. на Т.О. настояваше, че на злото трябва да се съпротивяваме със сила (т.е. че Толстой не е прав), а Д. Отричаше. Добре, каза Н., тогава какво ще правиш, ако някой се спусне срещу тебе с нож в ръка? Няма ли да се защитиш? Да, но не така, отговори Д., а ще му скова ръката да не може да мръдне и тъй ще си остане! Разбрахме се тогава, само Н. не може да се помири с факта. Как е възможно този човек да стои по-горе от А. Безант, Ледбитер и др. Нейсе пак ще приказваме за тия работи кога дойдите. Много неща има за приказване и много работи има да стават.

Поздрави приятелите.

Твой ... (Подпис)

*

*

*

Казанлък, 25.07.1911 г.

Драгий г-н Тошев,

Получих пощ. Ви карта и побързах да Ви отговоря. Г-н Дънов е заминал за няколко дни в София и кога ще се върне пак в Търново, не зная.

Под секрет Ви съобщавам, че от тука са канени трима, между които доктора и аз, но въпрос е дали ще мога аз да отида, защото началника ни е в отпуск, а аз съм оставен да завеждам станцията до 12 август, а пък събора ще бъде на 10 август. Ще искам по-рано отпуск, че ако се съгласят от голямото място, и аз ще бъда между щастливите. На всеки случай аз се не тревожа, защото нищо няма да стане повече от онова, което е писано.

Вий гледайте да не се натрапите, защото всички канени се определят от друго място а не от него, а неловко ще бъде да се намерите в Търново през това време, да знаете, че всички са събрани, а вие да стоите отвън!

На всеки случай Вий ще постъпите много умно, ако към 1 август запитате г. Дънов в Търново чрез Ив. Доинов телеграфиста: кога да дойда да се видим. Ако той има намерение да Ви покани в събора, ще Ви каже на 8 или 9 да сте там (за 10-ий). Тая работа ми се вижда невероятна, но на всеки случай предайте се на повечко молитва, пост и въздържание до това време.

Ако е рекъл Господ, ще се видим.

С поздрав,

Ваш З. Желев

Поздравяват Ви братята.

*

*

*

Казанлък, 9.12.1911 г.

Драгий ми С. Тошев,

Получих писмото Ви с чека от 200 лева и ги предадох на деловодителя на редакцията, г-н Камбуров. Също предадах и писмото на доктора.

Вий оказахте голяма услуга на общото дело и редакцията не счита за излишно да Ви благодари още един път, при всичко че Вие драговолно сте се

обвързали да работите и изплащате дълга си към приготвителната школа за посрещането на Словото. Поднесте, моля, от името на редакционния комитет неговата благодарност към бай Събча Мичев за абонираните от него течения от вестника. Комитетът изказа желание да останат вашите ликове в молитвения салон, где то се помещава и редакцията и аз изпълних това общо желание. Лятос ще гледам как-как да Ви обиколя в Кръвеник.

Пишете, че сте основали там кръжок. За нас не остава освен да се радваме в Господа. Вярвам, че Вие ще съумеете да различавате духовете, като ги изпитвате. Гледайте да не дадете предя на някой дух от черната ложа да Ви владее; защото сатаната все ще се опита да Ви разпръсне. Ние тука изгубихме един брат, който бе обсебен от дух неприятел на школата и той ни напусна, за да си изплати кармата и влезе изново в света. Вий без молитва не започвайте нищо. Усилвайте се духом и по-рядко правете сеанси, а по-често молитвени събрания и изучавания вътрешната смисъл на писанията. Борбата е много усилена между двете ложи, защото и двете правят приготовления, годините са на изпълване. Ние влязохме в правата пътека едва в единадесетия час и трябва здраво да се държим и пред нищо да не отстъпваме.

Г-н Дънов е още в Търново и все му се надяваме че ще ни дойде на гости, но известие още нямаме.

Поздравете всички братя от кръжока, а най-вече познатите вече нам в портрета г.г. Т. Илиев и Събчо Мичев.

Аз започвам втора година без да съм ял месо. Рибя ям понякога. Убедих се, че моят стомах отговаря на вегетарианския режим.

Но едно нещо сме разбрали вече, че първата крачка към духовните дарби е да отстраним от себе си егоизма, угасването на страстите и желанията са на второ място и едва на трето място иде режимът в храната.

Както виждаш, ние започваме всинца от третата линия, като оставяме егоизма за най-подир! Смятай колко сме слаби още и колко много ни остава да работим, за да отстраним от себе си мнимия център на вселената.

Но при все това като сравним миналото си с настоящето, ще видим, че разликата е грамадна - до неузнаваемост. Ето защо трябва да благодарим на Бога загдето ни е поставил в тоя път на небесната светлина. Няма по-голямо богатство на света от това да има човек спокойна съвест, като се примири с Бога и ближните си; и вярвам, че това спокойствие ние сме го достигнали в доста голям размер.

Приемете, драги Тошев, поздрава на всички тукашни братя.

Ваш З. Желев

*
* *

Казанлък, 24.01.1912 г.

Драгии Тошев.

Притежавам всичките Ви писма и в „Събуждание“. Тоя вестник ний го получаваме в замяна с „Обновление“. Статията е писана от Никова по сведения от Севл. воен. ветеринарен лекар. Тая статия ний я бяхме турнали настрана и когато лекарят ни напомни и даде допълнителни сведения, поместихме я във вестника да се пораздвижат малко вашите тютюнджии там. Онова даскалче ще го насолим малко да не шава толкоз и Вий му отговорете в „Искра“. Г-н Дънов не дохождал още тук, той е в Бургас и все му се надяваме. Питайте ме какво

означава В.В.. Аз мисля, че това значи „Ваш Водител или само „Ваш“, а съкращения подпис е неговия мистически знак.

Ващите сеанси ни учудват. Вий си продължайте с умереност щом сте имали наставления. Главно следете духа за да го познавате от думите му, да не се намесват и долни духове.

Питате ме за ликвидацията. Това е очакваното второ пришествие, след което ще настане Царството Божие на земята; значи много скоро ще дойде. След това вратата на новия Ерусалим ще бъдат затворени за неизправните (това го има в Откровението). Тая врата е жената, разбира се; и грешниците не ще могат вече да дохождат безразборно на земята, както било досега, защото те дохождат чрез блуд само, а тогава няма да има блуд, и затова за тях вратата ще бъдат затворени. Ще бъдат допускани съвсем по малко, за да се изправят между болшинството, което ще служи на Бога. Ето това са тайни само за школата, запазете ги.

Поздрави братията от кръжока от мене и от всички наши тук братя и сестри.

Ваш З. Желев

★

★

★

Казанлък

Драгий Тошев.

Получих писмото Ви. На препоръчаните лица ще изпратим по 1-2 пробни номера от „Обновление“. На дарителя от селото Ви кажете че ще дадем благодарност във вестника за трите абонамента. Статията за дарбите е от доктора. Разбира се това са все компилации обяснени и преработени по нашему и по указанията на г-н Д. За „подражанието на Исуса Христа“ ще говоря на кръжока да изпишат няколко екземпляра. Тая книга съм я чел, когато бях малък (католическо издание).

Въпросите за Адам и Ева са мъчни. Това, което зная за Адама е, че той е бил изпратен да спасява елементалите, които са били повлечени от паданието на сатаната. Със своите слабости и страсти те са повлякли и него в падение. Адам е бил назначен да послужи за присад на елементалната раса, но не е сполучил, а сам се е изгубил в елементала. Не е можал да играе ролята на спасител, а е станало нужда и него да спасяват. Първото падение на Адама е станало в Небесата (горните полета), поради неговото желание да се доближи до женския принцип (небесната царица, която го е отблъснала. Тя е същата оная, която ние сега величаем като Богородица и тя е, която го спаси след второто му падение със земната Ева). Така че Богородица излиза да е като Божество, нещо неразделно от Исуса като 2-ро лице. Протестантите са много в голямо заблуждение по тоя въпрос.

Самите страдания на човека показват, че слазянието му в материята (инволюцията) е резултат на греха. Аз не мога да се съглася с индийското учение. Разбирам преход през материята, на това всички сме съгласни че е тъй, но тегилата за какво са? - Нищо друго, освен пряки последствия от греха. Аз вярвам, г-н Дънов щом основе школата, няма да ни остави без да ни обясни подробно тия работи. Разбира се, че тия работи все от него сме ги изкопчили, но чудесно отговарят на познанията на мартинистите.

Питате ме за Петков ясновидец ли е? Ако се отнася за бай Марина от Русе, зная, че той не е ясновидец, но че се отлъчва нощя и ходи из полетата съзнателно. Той сам ми е казвал това. Освен това има дар да лекува, само че не

обича да се хвали. Има благодарности за него до „Обн.“. Но ние не ги публикуваме. Завчера той беше ни писал, че с Божията воля излекувал и помогнал на много болни.

Вярвам да сте получили писмото ми с наряда.

Аз вярвам, че и ний ще можем да станем ясновидци, но за тая цел ще трябва да се заловим да изчистим пътеките си. А трябва да си признаем, че сме много далеч до там. Главно, трябва да бързае да се пречистим, без да бързае да ставаме ясновидци.

Спас Димитров (чиновник в сметната палата) ми казваше това лято, че след пет години вегетариански живот е станал ясновидец от 5-6 месеца, както и слухов медиум. Голямс блаженство е да виждаш постоянно напреде си своя ангел хранител и да слушаш упътвания!

Доколкото можах да схвана от г. Дънова, той препоръчва вегетарианството и млечния режим не от оная точка, от която изхождат теософите и др. вегетарианци (не убий), а главно за да не вкарваме в тялото си елементалите и флуидите на животните, за да не се оскотяваме като тях. Той сам ми каза да напусна свинското месо! Аз мисля хич да не отговявам на Коледа. Ще ям само риба, масло, яйца, сирене, мляко и др. млечни продукти. Аз мисля, че на една постна храна щом се туря товече дървено масло, ще може да се не усеща поста. Ще се опитам, но да не стане като с вас.

Сърдечен поздрав Вам и на приятелите.

Ваш З. Желев

11. ПИСМА НА Д-Р ДУКОВ – КАЗАНЛЪК

Казанлък, 10.10.1911 г.

Драги ми Тошев,

Обръщам се към Вас за една услуга и вярвам да не ми откажеш.

В Кръвеник тази година са родили много ябълките, а в нашата околия при всичко и да има тук-там, обаче са маносани и не ще могат да изтраят през зимата. Завчера ходих в село Търничане и там като стана дума за ябълки, един от селяните, който се завърнал от Северна България и минал през Кръвеник тези дни, ми каза, че в Кръвеник имало много хубави и едри ябълки. Моля Ви направете си труда и ми изпратете по някой селянин един товар ябълки. Да бъдат едрички, здрави, за да траят и малко киселички (красати). За цената ще ги пазарите както намерите за добре, но да не бъдат по-скъпи от 20 стотинки оката. За кирията можем да платим отделно. Този, който ще докара моите ябълки, ако иска може да докара още един товар повече и аз ще му намеря мущерии за да ги продаде и да изкара някоя пара.

Ще ме задължите много за тази услуга.

Защо не дойдохте през ваканцията насам да се видим? Духовната връзка е много силна; тя свързва хората много повече от родни братя. Тази година аз бях удостоен с покана и взех участие в Събора на нашето мистико-християнско общество. Вие сте щастлив, защото сте започнали от ранна възраст да работите за своето морално и духовно подигане и ако работите не само ще можете да се наплатите още през този Ви живот, но ще можете и да икономисате нещо (духовна придобивка). За нас целта на живота е ясна и към постигането на тази цел трябва да отправим всички свои усилия. Да не Ви блазнят световните блага ни най-малко, защото само духовната придобивка е вечна за душата. Всичко друго е суета. „Ако спечелите цял свят, казва нашият Спасител, а душата си

погубите, каква полза от това?" Когато един ден се удостоите да бъдете поканени в Събора, тогава ще узнаете много работи, които не са писани в никакви книги на окултизма. Всички религии са пътища, които водят към светия град (Божие Царство), обаче само една е вратата, през която се влиза в този свят град. А тази врата е нашият Спасител Исус Христос!

У човека има две природи: плътска (физическа) със страсти и желания и духовна, с качества, свойствени на духа. И двете тези природи еволюират в човека, обаче винаги едната за сметка на другата. У плътския човек, който дава простор на своите желания и страсти, духовната му природа спи. За нас е важно и има смисъл еволюирането на духовната природа. Не могат да еволюират едновременно и двете природи в човека. И затова е казано, че човек не може да служи едновременно и Мамону и Богу. Това се отнася за двете природи в човека.

Ето защо Вие сте млад и със силата на волята ще можете да обуздате желанията и страстите на Вашата плътска природа и да дадете полет и свобода на Вашата душа да се развива свободно.

Жизнената енергия, която черпи физическият организъм от околната природа, се складира в тялото и се разпределя на всички органи и области. Така например човек със силата на волята може да отправи в друга област енергията, която е предназначена за неговата полова област и тогава той е спокоен от тази страна. Ако можете, заживейте един чист живот и наградата Ви няма да закъснее. Така съветва и апостол Павел: „Който може да се не жени, подобре прави...”

Аз набързо Ви надрасках горните мисли, които макар и да ги знаете, се е пак полезно да се повтарят на често.

Не се увеличавайте много в партизанство, защото такава борба може да Ви спъне.

Приемете братски поздрав и поздравете и другите братя, които се подвизават.

Д-р Дуков

*

*

*

Казанлък, 23.06.1912 г.

Драги ми Тошев,

Писмото Ви получих и разбрах. Чакам да изпратите документите, за да направим потребното.

Решението Ви да отидете в града за учител ме радва много и заради жертвите, които правите за Божие дело, Бог ще Ви възнагради от друга страна.

Ръководният девиз в живота ни трябва да бъде: Преди всичко Царството Божие и Неговата Правда, а всичко останало ще дойде само по себе.

Вие сте още млад, но сте съумели да изберете най-добрата част. Види се, такова е Божие предопределение за Вас. Вървете, приятелю, с твърди стъпки по тесния път, който сте избрали, защото само в него се намират всички блага, които Господ е вложил. Нека сам Господ да бъде ръководител в живота Ви.

Тук Божие дело си върви по своя нормален развой. Приятелите са здрави и бодрни и Ви поздравяват.

Г-н Тончев се намира в Хисарските минерални бани. Той пита какво е станало с Вашето постъпване във временните земеделчески курсове, защото иска да Ви съдейства за постъпването Ви, ако искате това. Ще чакам отговора Ви.

От мене и жената приемоте искрени поздрави и благопожелания.
Ние ходихме на Поклонение в Рилската Света Обител и останахме много
доволни. Както знаете с нас беше и Учителят. Прекарахме много весело.
Поздрави на всички братя.

Д-р Дуков

*
* *

К. Агач, 22.04.1913 г.

Драги брат Тошев,

Писмото Ви от 25 март получих и не Ви отговорих досега, защото от една
страна ми се отвори повече работа с пленниците, а от друга отлагах от днес за
утре.

Жената е още при мене и живеем в Казармата, където се помещава
етапната болница.

Аз прекарах доста мъчности и даже и няколко пъти боледах, но за всичко
това благодаря на Бога, защото ми дава възможност да се наплащам.
Изпитанията са необходими, защото те дават опитност и ще ни научат да живеем
добре и в хармония с Божествените закони. Изпитанията са ключа за отваряне
вратата, която загражда пътя на истината.

По причина на многото работа тук в болницата мене не ми остана време да
се впусна в опити, още повече средата, в която живеях беше и представляваше
неподготвена почва. Много е лошо положението на един духовен човек, когато
е заобиколен от лица, които се ръководят в живота от своя стомах и своите
страсти. Психическата атмосфера тук беше препълнена изключително с порочни
мисли и тези лоши мисли по всяка вероятност са причина на моите болки и
морални страдания. При все това аз пръскам словото в тази развратна среда и
вярвам, че не е попаднало всичкото семе в тръни и каменлива почва. Даже някои
лица тука бяха се обърнали на оръдия на тъмните сили и често пъти ми
причиняваха неприятности и огорчения. Аз веднага узнавах това и вземах мерки
да се избавя от тях.

Само един път ми се удаде да сполуча в един окултен опит и на медиума се
представи една кинематографическа картина, изобразяваща Будапеща цяла
пламнала в пламъци и пред нея български войски, начело с престолонаследника
и руски казаки. Това е погромът на Австрия през 1914 г. така щото идущата
година се предвижда война с Австрия, нейното унищожение, освободението на
всички славяни из под Австрия и образуването на Божия славянска
конфедеративна Империя начело с България. Както виждаш, очакват ни още по-
важни събития.

Моля Ви само не съобщавайте другиму това нещо.

Корупцията в нашата страна, между интелигенцията особено, е голяма и
пуска дълбоко своите корени. Този народ има нужда от искрени духовни
работници. Да се молим на Господаря да прати работници, защото жетвата е
назряла. Тази война вярвам се е повлияла върху ума на нашата интелигенция и
вярвам занапред да представлява по-добра почва за сеене на словото. Между
българския народ ще слизат възвишени духовни сили, които ще работят за нова
култура. Ние ще трябва да подготвим почва на физическото поле за тяхното
привличане. В това състои нашата мисия. Други ще работят чрез нас. Ние трябва
чрез чист духовен живот да очистим тялото, сърцето и ума си, за да станат те
оръдия на тези възвишени духовни сили.

Чакаме с нетърпение да се склочи мира и да се завърнем по местата си. Тогава ще обмислим в какво направление да насочим нашата дейтелност.

От мене и жената приеми сърдечни поздрави. Христос Възкресе! Да възкръсне Той в сърцето Ви, да Ви обнови духовно и да Ви направи съпричастни на своята слава и възкресение.

Поздрав и на всички братя и сестри.

Ваш духовен брат

Д-р Дуков

12. ПИСМА НА СОФРОНИЙ НИКОВ

Силистра, 22 Януарий 1908 г.

Драгий г-н Тошев,
Писмото Ви получих.

Много се радвам, че сте намерили удовлетворение и радост в теософската литература. Но отбележете, че не защото от теософ. литература сте намерили светлина се радвам, а защото сте намерили въобще щастие, малко важи от где. Нещастни протестантите! Толкова чувствуват по солидността на своите учения, че не дават на последователите си да четат нищо друго, за да не изгубят истината!

В Евангелието е много ясно. Истината, Бог, е вътре в човека. Когато той я достигне там, той я вижда, знае, бива безконечно щастлив, и нищо вече не може да го отбие от увереността и знанието на Бога. Каква истина знаят те, протестантите, когато се боят да не я изгубят, и когато не са светии (т.е. чудотворци) и не са щастливци.

Истината много трудно се намира. Тя е заровена много дълбоко в нашето сърце. За да я намерим там, трябва много и много, и много четения и мисления. Ние, теософистите, не казваме, че знаем истината, защото би било лъжа; ние мислим, че нашият път, по който търсим истината, е по-добър, по-прав. Ние чувствуваме, че е такъв; той повече удовлетворява нашата логика. Но ние никога не затваряме себе си само в наша литература, защото би било много зло. За да се достигне истината, трябва всестранна култура и всичко четем.

Светилникът на обикновения човек е неговия разум. Ние по него трябва да се ръководим докато дойде Христос в нас, т.е. докато в нас заработи духовната интуиция. Ето защо нашето правило е всичко да четем, всичко да размисляме и да го приемаме само ако удовлетворява нашата логика, а не на вяра. Против вземането на вяра на ученията нашите водители най-силно възстават, защото това е прекъсване на всякакъв прогрес. Истинският прогрес за нас сега е самата умствена работа.

Първото Ви писмо не съм получил; трябва да е пропаднало.

Днес още пиша да Ви пратят останалите книжки „Пътят“, които има Али Риза Хюсеинов. В списанието има една знаменита реч на нашата водителка г-жа Анна Безант върху Исляма. Али Риза ще бъде много доволен от нея.

Много ще ме радва ако този мохамеданин младеж се интересува да изучи своята велика религия. За французите и други пособия аз ще му спомена, но вярвам, че маса работи ще може сам той да ми разкаже, по това, което ще чете в тяхната арабска литература. Пишете му, ако намирате за удобно, че с вяра, когато добре изучи своята религия, страниците на нашето списание ще му са отворени, за да пише по този въпрос и защитава както и прославя своята религия.

Великият Мохамед е един от Учителите на човечеството. Него ние теософите тъй же обичаме и почитаме, както и другите Учители. Аз съм чел една книга на французин (както се види мохамеданин), в която чудесно симпатично се излага великото учение на арабския пророк.

Поздравете го от моя страна. И ако той пожелае да го улесня в изучаването на своята вяра от европейски източници, на драго сърце ще му отслужа.

Вие руски разбирате ли и можете ли лесно го научи? Нашата българска литература е още малка. Но който може да се ползува с руския език ще намери помощ в руските издания.

На края на списанието ще видите обявен списък на излязлите на български книги. Едни вече се намират по всички книжарници на България; другите могат да се изпишат чрез Сава Миланов, 48 цар Борис, София.

Има една много важна книга, тя е Древната Мърдост от Анна Безант, струва 4 лева. Много Ви я препоръчвам. Преводът я е малко лош, но чудесна книга! Пишете в София на казаното лице (мой братовчед и член на Теософското общество), той ще ви я прати. Но тя е чуждо издание, и за нея ще трябва да пратите пари в аванс.

Аз съм до Юлий тук. На разположението Ви съм. Пишете ми за всичко, което Ви интересува в нашата литература: колкото мога, ще Ви отговарям на въпросите.

С братски поздрав

Ваш Софроний Ников

*
* *

Силистра, 07 Окт. 1908 г.

Драгий г. Тошев,

Радвам се на дългото Ви писмо. Радвам се и на обстоятелството гдето брат Воденичаров е с Вас и вие двамата ще можете да четете, обмисляте и разсъждавате заедно.

Аз съм по работа в Силистра, но всичко що се отнася до списанието се адресира пак до мене но в Тутракан, гдето имат моето пълномощно. Вашето писмо е отворено там, парите са взели и мене после ми го препращат.

На драго сърце ще отговоря на въпросите Ви. Но предварително нека още веднъж Ви сърадвам, че сте сега двама. Препоръчвам ви една метода, която е препоръчана от мисис Безант на всички нейни ученици. Всеки поотделно четете великото съчинение на мис. Безант „Езотерическото Християнство“ и после се събирате и го препрочитайте заедно като го и разисквате. Същото правете с всичко. Поотделно, обаче и особено сутрин преди закуска и друга работа прочитайте по един стих от Бхагавад Гита и го обмисляйте. Безконечна е ползата от дълбоко обмисляне. Ще видите, че не е лесна работа да се възпре мисълта върху един предмет, но истинската култура и дисциплина на ума се състои тъкмо в това принуждение ума да се възпре на зададен предмет, а не да се шляе произволно. Чудесен е също предговорът на Бхагавад Гита от А. Б. И него можете да четете и поотделно, и съвместно. Четете и главно мислете - мисленето е истинската работа на човека. Упражнявайте се сега да мислите по принуждение, за да ви стане един ден навик да мислите непрекъснато, като за тема тогава ще ви служи всичко, що ви се изпречва в живота.

Сега въпросите:

„Нормалната дължина на живота на всеки човек е определена от молекулярните агрегации (скупщини) на физическото поле“ - вярно е. Според характера на миналите раждания на земята и според особената карма за сегашния живот физическите атоми, които съставят тялото тъй биват наредени, щото нормалната средната дължина бива определена. Сега, да кажем че според кармата (иначе казано според задачата, която човек има да гони в живота) на даден човек, тялото му бъде сглобено, за да живее 60 години - това значи че ако той живее нормално, средно, той непременно ще доживее тези години; обаче човек има свободна воля и той може да не живее нормално, т.е. или да лудува и тъй да харчи повече усилено своята енергия, или да живее свято и тъй много слабо да харчи тази енергия; в първия случай той ще скъси своите години, а във втория ще ги продължи до 70 и 80. Иначе казано: човек се ражда с дадено количество енергия, която при нормални условия ще му стигне за дадено количество години. Обаче следствие своето свободно упражнение на своя избор и воля той може по-усилено или по-слабо да харчи своята сила; следователно по-скоро или по-бавно ще я изхарчи и според това ще живее по-късо или по-дълго.

За молитвата.

По-хубаво ще е да не говорим нищо по тоя въпрос, защото подир 2-3 м-ци ще четете специална глава върху молитвата в „Езотерическо Християнство“. Наистина, Бог е на небесата, но не си ли спомняте, как Господ казваше, че Царството Божие, Царството Небесно, Бог, се намират вътре в нас? Бог иже вездесий, който е навред, е наистина във всички точки на всемирното пространство. Той не е материята, той не е човека, не е Той даже не и най-възвишените херувими, но все пак няма нито една точка, гдето Той не е. Той е и в човека. Нещо повече, ние сме частици от Него и това го казва Свещеното Писание. „Аз ви казвам, че сте богове и синове на Всевишния.“ Наистина Господ се е молил на Бога Отца вън от себе си; тъй трябва да се молят всички хора, докато достигнат едно по-възвишено състояние; тъй трябва да се молят, защото по думите на мистер Ледбитер, ние сме толкова още ограничени, божеството в нас толкова е още слабо, че наистина Бог е вън от нас по-скоро, отколкото вътре в нас... Понеже въпросът е обширен и ние едва ли бихме го третирали тъй умело както учителката, нека отложим по-нататъшното разглеждане на тоя въпрос след прочитането на казаната глава.

Старшите братя, към които трябва да се обръщаме, това са първите хора из между нашето челоуечество, светиите, синовете Божии. Като се вземе пред вид че хората са безсмъртни и се прераждат, не е трудно да се схване че великите мъдреци и светии на света все още са живи сега - сега и даже че още повече са се развили. Те, или част от тях, тъй високо са се развили, че със своите божествени сили всичко виждат и за всичко се грижат. Те са хора като нас, и те са били някога като нас несъвършени и слаби, но днес те са силни и святи, тъй както и ние подир много животи усилие над себе си, ще достигнем същото. Това са тези, за които се говори в посланието към евреите, за които светът „не е достоен“ и пр.

За Йоана Кръстителя. Илия бил в образа на Йоана. Йоановото тяло умира и Илия си е пак Илия. По време на преображението на Тавор, Йоан е бил вече убит...

Дух Божий... Това е едно понятие твърде неясно употребявано в Евангелието. И Теософията и наблюденията показват като че ли следущият закон е всеобщ за всички царства, същества на земята, включая и човешкото. Този закон е: Всичко съществуващо първоначално е в състояние на семе, на нещо различно от това, което ще стане после, но криещо в себе си възможност

да стане такава. Пример: яйце от кокошка. То е само една възможност да стане кокошка, но не е кокошка. Ако не го стоплим, ще си остане яйце или може да се развали, но стоплим ли го, то не може да стане нищо друго освен кокошка. Желъдът не е дъб, но сложен в благоприятна почва не може да бъде друго нещо освен дъб. Де е била кокошката, где дъба? - Във възможност, в идея, в потенция. Материалистите казваха, че условията създавали всички форми и нямало нищо предварително приготвено. Това не е вярно, защото при каквито щеш условия поставят желъда, той все дъб ще даде, макар условията да спомагат или да попречат малко или много.

Тъй е и с човека. В зародиш той непременно е възможност на това, което ще стане един ден като съвършен. В Първата глава на Битието се казва тъй: „Да направим човека по наш образ и по наше подобие.“ А подир един стих прибавя: „И сътвори Бог човека, по своя образ сътвори го.“ Тук подобие не се поменува. Желъда е образ на дъба, но не и подобие. Подобие то той достига, когато сам стане дъб. Ние сме семе Божие, „чада Божии“ и ние ще станем един ден съвършени „в мярката на пълнотата Христова“. Четете „Към Римляните“ за Царския отрок, който докато е млад има наставници и е подчинен на същите, но като дойде на възраст, всичко му се подчинява. Тъй че човек си има Духа още от началото (туй го казва и ап. Павел: „Човек е Дух, Душа и тяло“), но у грамадното болшинство още не е развит.

За Йоана 8:44 - нямам Евангелие у мене. Цитирайте ми го и ще ви отговоря.

7-8 - принципи са тъкмо Духа, за който говорим горе. Имат ги всички човешки същества. Напредналите хора са ги развили, защото по-дълго са живяли, повече са се прераждали, когато диваците не са направили още никакъв прогрес.

За второто пришествие ще ви пиша друг път, но ще трябва да ме подсетите. Въпросът е дълъг.

За изкуплението. Великият ап. Павел не е бил заблуден. Нито посланията му са погрешни, но всичката работа се крие в начина на тълкуването на тези послания. За Спасението ще четете цяла глава в Езотер. Християнство, колкото за как да се чете Евангелието, вие вече четохте в първите три глави на Езот. Христ. Теософията прави една разлика между Иисус и Христос. Действително няма друг Спасител освен Христос и то чрез неговата кръв. Но думата кръв е символ на живота, значи спасението иде само чрез живота на Христа, когато Христос заживее в човека, че той може да каже заедно с ап. Павла (Галатяните) „Вече не живея аз, а Христос живее в мене“.

„И прости ни дълговете, както и ние прощаваме на нашите длъжници.“ - Защото със самото опрощаване на нашите длъжници от наша страна, опрощават се и нашите - такъв е законът. Но тук е казано: „Както и ние опрощаваме“ - нещо свършено. Значи молещият се трябва предварително да е простил, та тогава да си възвишава душата към Бога.

Не знам дали ще сте доволни от кратките ми отговори. В писмо повече трудно може да се иска.

Сега искам да ви кажа на двамата следното: целта на живота е умственото и нравственото съвършенство. За първото вие ще четете и мислите. Но за второто вие трябва друго да направите. От теософия и евангелие - съберете си съвършенствата (добродетелите) които се искат от човека и ежедневно гледайте да ги приложите във вашето поведение. Например: доволство, смирение, състрадание, несърдение, негневене, опрощаване, въздържане, себеконтрол и пр. Няма да се отървем ние от веригата прераждания, няма да достигнем ние до славата Божия и няма да минем от дясно на Господ при второто пришествие, ако

не достигнем за да въглотим в нази си горните добродетели. Обмисляйте всяка една от тях и старайте се да ги практикувате и те малко по малко ще се вкоренят във вашите сърца.

Засега сбогом!

Поздравете Воденичарова.

Ваш брат Софроний.

*

*

*

Силистра, 10 Февр. 1909 г.

Драгий брат Тошев,

Днес получих писмото с картичката - благодаря.

Много ме радва желанието Ви да станете член на Т. О. Формалностите не са големи. Ще Ви пратя да подпишете една декларация и да я повернете с 12.50 лева. За право на членство се внася в Адуаг, Индия 6.25 лв. и ежегодно пак по 6.25 = 12.50. Тези 6.25 са за настоящата година. Поради това ежегодно през януарий ние ще внасяме по 6.25 л. При това ние сме членове и на наша ложа, в която внасяме по-малко, за да се поддържа „общителя“.

Едно нещо аз любопитствувам: как беше това, което Вие изказвате с думите: „и след като питаха Господа ... получиха настойчив и решителен отговор: влез в него!...“ Разкажете ми това.

На въпросите:

Когато човек получи „Христа в себе си“, както казва ап. Павел, т.е. когато стане истински християнин, Христоносец, посветен, иницие, той не получава изведнъж и даром спасение. Законът за причинността е неизменен закон. Кой каквото е сторил в миналото, трябва да понесе последствията на стореното. И посветените, спасените изплащат всички свои минали грехове. Казва се, че когато един човек достигне първо инициране, истинско кръщение, той се преражда 7 пъти най-малко и през тези прераждания той доизплаща своите грехове, като се пази да не събира нови и тъй да трупа своята карма. И понеже иницирания е вече прогледнал, той вижда своите минали грешки и се очиства по-скоро от тях - затова светиите толкова много страдат в живота си. Човек като мисис Безант плаща много повече минала карма от когото и да било друго, защото тя бърза да се освободи от нея и се очисти окончателно. Помните ли притчата за дължника, за когото е казано, че той няма да бъде пуснат от тъмницата, докато не изплати и последната пара борч. Това се тълкува тъй: никой няма да бъде освободен от тежкия закон на преражданията, докато не изплати и последния кармичен дълг. Със силна воля и свят живот човек може лесно да изплати старата си лоша карма и да не събира нова лоша. И колкото повече човек се изплаща, толкова той се очиства и толкова повече приближава часа на спасението.

По безбрачието: безбрачието е състояние, основно необходимо за всеки светия. Инициране е невъзможно без целебатство. Но човек трябва да мине към тази стъпка само когато чуваме в нас гласа на духа и когато сме сигурни, че няма да паднем. Сигурни ли сме, че цял живот ще се одържим да не паднем дори с мисъл? Ап. Павел наистина казва, че по-хубаво е да не се жени човек, защото той по-добре може да служи на хората. Но за свят и чист живот се иска и чиста мисъл. Ако, прочее, с брата Воденичарова вие искате да си останете целемудрени, хвала ви, ако можете да се удържите чисти и на дело, и на мисли, и на желания. Но все пак обмислете по-хубаво. Недейте забравя, че бракът е едно благодеяние за жената и за децата, които се раждат. При това семейният живот

не е толкова скъп, колкото казват. Аз по опит знам, че семейният живот е по-евтин от този на ергенина. На това не трябва да се гледа, а дали чувствата са свободни. Вие помнете, нали, че пожеланието е равносилно на прелюбодението...

Писал съм в Адиар да ми пратят бланки декларации; когато получа, ще ви пратя една за подписване.

Поздрав до всички там, които ме поздравяват: брат Воденичаров и Дряновски, Илиев и Маринов.

С братски поздрав,

Ваш Софроний Ников

*
* *

Гара Разград, 23.07.1909 г.

Драгий Тошев,

Кортеза: Тя е това, което нашата църква подразбира под думата „светица“. Свят човек е този, който води свят живот. Последният се състои в: чиста храна за тялото; владение на чувствата за астралното тяло; и благочестива мисъл за менталното тяло. Който води такъв живот, като награда или като неизбежен плод ще проявява: ясновидство, издръжливост; проповедничество и всецяло упование в Бога.

Кортеза има тези неща. Който е изучавал Житията на Светиите, знае, че половината от светиите, които нашата църква тачи, не са стояли по-горе от Кортеза.

За мене: Понеже виждах, че времето е назряло за теософска пропаганда, и понеже владичите взеха да ме въздържат да говоря свободно, аз видях, че е най-честно да си дам оставката. Доброволно постъпих в редовете на свещеничеството, та имах право и доброволно да напусна. Никой не ме е раздяквал и пр., защото по отзива на моите началници аз бях много достоен духовен.

„Пътят“: Мавродинов ми писа преди няколко време че спис. излязло, и защо не го изпращат, не знам. Запитвам ги днес.

Бележката ти за миналогодишния „Пътят“ съм изгубил. Ще видя да ги пратя.

Дипломата ти трябваше да я получиш досега. Ще запитам в София.

С братски поздрав,

Твой Софроний

*
* *

с. Дикилিতаш, 15.04.1910 г.

Драгий брат Тошев,

Това писмо е общо за трима ви в с. Кръвеник.

Писмата с декларацията на брата Пенкова получих. В Русия за „Теософия и Новая Психология“ ще пиша.

Едно нещо ще трябва вие тримата да направите. Като трима, вие може да съставлявате един теософски център. Като център, както и като лока, вие трябва да правите следното. Непременно вие трябва да се събирате по веднъж в седмица, вечерно време на теософски разговори. Назначете си за изучаване

една книга, която и трима да сте чели. Разпределете си главите и всеки един от вас под ред да стане и обясни пред другите това, което е разбрал от четеното. Другите ще го слушат не за да го критикуват, а за да видят дали сами те не бъркат в разбирането на главата, и тогава с разговорни разисквания да се проясни за тях мисълта.

Като правите вече така, вие ще извършвате следното: а) за вази си хубаво ще прониквате в теософ. истини, б) като се събирате, ще се сменява помежду ви вашият магнетизъм, в) ще образувате силни мисъл-форми, които изпълняват селото и то ще бъде облагодетелствувано от това, г) Великите Учители са казали (а тяхната дума е закон!), че гдето няколко теософисти се събират на теософско събрание. Те ще вземат това тяхно събрание за резервоар, в който да изливат Своята благословия, която от този резервоар по каналите - самите събрани членове - ще се изтича наоколо, гдето те живеят. Гдето има теософска ложа, там наблизо не трябва да има лоши работи, не трябва да има престъпване на закона.

Дълг ви е, следователно, да се събирате в Името на Вашето членство в Т.О. и в Името на Великите Учители, за да съдействувате за облагородяването на атмосферата, в която живеете. Тъй само ще бъдете активни членове на Т.О.

Сега, като си отидете в Севлиево, направете три събрания с Гелинова. Приемете всички моите братски поздрави и благопожелания за Великден:

Христос Воскресе!

Христос (Buddhi) възкръсна в синовете Божи; той ще възкръсне и в сърцата на чадата божи. Чадата днес са синове утре.

В това село съм докато си уредя добре работите (в 1-2 години), после ще се отдам само на Теософията.

Книгата скоро ще се започне.

Обадете Гелинову, че от Варна още не са ми писали за пишуща машина. Тези, за които се обявява, че вадят по 20 копия, ще запитам за тях. Но са скъпи, до 400 лева...

Като се съберете лятос в Севлиево, непременно приложете горните наставления, като направите събранията и два пъти. Да вземат в говоренето всички участие.

Може едни събрания частни за четене „Общителя“ и други събрания и за гости.

С братски поздрав,

Твой Ников

*

*

*

София, 13.04.1928 г.

Драги брат Стефан Тошев,

Честити Празници!

„Да воскреснет Бог (в нас) и расточатся врази его (нашите недостатъци, произлизащи от егоизма ни)!“

„Воскресни, Господи, спаси ни Боже наш!“

„Востани, сияй, воскресни из мертвых и Христос освятит тя!“

Душата спи. Да стане из между тия, които спят. И Христос (буди) ще я направи свята!

Щастие от освобождение от привързаност о земните временни неща да ни донесе тоя хубав празник на пролетта!

Поздрав от Грозев и мене до дома ти и до Гелинови.

Твой Софроний!

VI. ПИСМА НА БОЯН БОЕВ ДО СТЕФАН ТОШЕВ

Панагюрище, 24.08.1914 г.

Драги Стефано,

Изпращам ви тук приложени някои сведения за пентаграма. Това изложение аз съставих чрез комбиниране на казаното от г. Дънов и от баи Пеня.

Тук прилагам и „Наставления“, които преписах във вилата тъкмо преди тръгването си. Понеже заминах неочаквано, съжалявам, че нямах време да проверя списъка с имената, които аз притежавам.

Пожелавам ви всичко добро в Пътя на Истината. Сърдечен поздрав до госпожата, всичките ви домашни и до всички приятели там.

С искрен поздрав,

Твой Боян Боев.

*
* *

Скопие, 14.09.1917 г.

Драги брат Тошев,

Получих ви писмцето от 2 т.м. и много се зарадвах, понеже доста дълго беше млчанието, което царуваше между нас.

Каква бодрост и твърда основа дават на човека Божествените истини!

Всичко зависи от самия тебе! Ако се стремиш от всичкото си сърце и искрено към Възвишеното, Прекрасното и Доброто, то непременно - по силата на един милостив Божествен закон - това Възвишено, Прекрасно и Добро ще те посетят и обновят. Ти държиш в ръцете си ключа!

Днешното човечество се намира в една такава фаза от своето развитие, намира се в един такъв велик завой, че необходимо е да бъде съзнанието на човечеството към Вечните истини. Това важи за днешната епоха, специално много повече, отколкото за миналите епохи, защото никога досега в своята история човечеството не се е намирало така дълбоко в материята, както днес. Днешната материалистическа култура е на своята най-крайна точка, от която по-нататък в същата посока е невъзможно да се отиде, ако не искаме да дойде израждането.

Новата култура ще дойде, когато човечеството обърне своето съзнание към вечните Истини. Ето защо най-важна работа за човечеството днес върши този, който разпространява духовните истини. Този, който прави това, върши работа, която е в хармония с посоката на развитието, което предстои на човечеството.

Сърдечен поздрав до теб и ...

Ваш Б. Боев

*
* *

Панагюрище, 17.01.1918 г.

Любезни Тошев,

Днес получих писмото ти и много се зарадвах, че пак влизаме в свръзка един с друг. Особено съм зарадван и от съдържанието му, понеже по този въпрос и аз съм мислил доста. На окултното движение принадлежи бъдещето, защото сега сме в завой между материалистическата и духовната култури. Сега сме в началото на духовната пролет. Има нужда от много работници. Време е вече не

все да се приготвяваме да работим, а да вложим всичките си сили за успеха на великото божествено дело. С най-голяма готовност подкрепям вашето предложение. Изборът на лицата е сполучлив. Добре е да прибавим към тях и г. Иван Толев от София, с когото от една година насам постоянно разменяме мисли по този въпрос. И той е един от горещите привърженици на тази идея.

Тогаз съобщете този план на г. Дънов и на изброените лица, за да почнем по-скоро работа.

Бог да благослови тази инициатива.

Нарочен поздрав до г. Ватев и всички други приятели.

С мил братски поздрав:

Ваш Б. Боев

*

*

*

Шумен, 9.11.1926 г.

Любезний брат Тошев,

Н. А. К. П. Б. А.!

Получих на времето си в София 2000 лева от вас със запис без писмо. Дадох от тях 1000 лева на Кр. Тулешков за Просветния фонд и 1000 лева на Алекс. Стрезов за „Житно зърно“. После сестра Гина ми писа че съм имал картичка от вас и ми събщи съдържанието ѝ, но сумите бяха вече внесени.

Нарочен поздрав до домашните ви и всички братя и сестри там. Брат Петко Христов и цялото му семейство ви поздравяват. Често говорим за вас.

С братски поздрав:

Б. Боев.

Адрес: Б. Боев,

(дом Петко Христов)

ул. „Солунска“ N 376, Шумен.

Люб. брат,

Благодаря за картичката по случай на именния ми ден.

Гостува ми брат Боев. Става случай да споменуваме вас при разговорите си.

Тук всичко е красиво.

Поздр. от всички ни, на всички ви.

Бъдете чада на Виделината.

Петко

*

*

*

*

София, 22.10.1927 г.

Любезний брат Стефане,

Н. А. К. П. Б. А.!

Учителят ходи в Русе, стоя там 10 деня и се върна на 11 т.м. Досега беседите се държаха в Изгревския салон, но от идната неделя (от утре) ще се държат в града. Тая година няма да има школни лекции от общия клас. Учителят даде почивка само една година в това отношение, като каза, че през тая година трябва да има усилена друга работа: четене и изчаване на беседите и лекциите, държани досега, асимилиране на дадения богат материал. В сряда вечер всеки сам ще чете една школна лекция от общия клас.

Лекциите от младежкия клас в неделя вечер продължават.

Съборните беседи се печатат усилено и скоро ще бъдат готови.

Аз пращам в друг град резюме от беседите, които е държал Учителят. И наредихме да ги препращат и на вас. Те съдържат ценни мисли, отварят широки хоризонти. Напоследък в лекциите Учителят много се спира върху въпроси от хиромантията.

Как е брат Гелинов?

Сърдечен поздрав до вашите домашни, Гелинови, Денка, проповедника и всички други.

Сърдечни поздрави:

Твой Б. Боев

Адрес: Б. Боев, Бул. „Дондуков“ N 71 - София

*
* *

София, 29.12.1928 г.

Любезний брат Тошев,

Ч. Н. 1929 г.!

Получих писмото и записа. Уверен съм, че всички препятствия ще се преодолеят и разпръснат. Тук ви изпращам основните мисли от лекциите на Учителя, държани през ноември т. г. Напоследък Учителят през декември държа много важни лекции, които скоро ще получите от Габрово. В последно време почнахме да ги пишем на пишуща машина, което е много удобно. Всички лекции, които ще получавате от Габрово, предавайте да ги чете и брат Сава Калименов. Някои пращаха на него от тук, но престанаха, защото той ще ги получава от вас. Брат Сава Калименов да ви ги връща, за да ги препращате по-нататък, съгласно маршрутният лист, който придружава беседите.

Обаче това, което ви пращам, сега тук приложено, няма да го пращате. Можете да го дадете само на брат Сава Калименов да го прочете.

На 31 дек. вечерта (срещу Нова година) ще има братска вечеря в салона на „Изгрева“. Говореното от Учителя ще ви пратя. Преди няколко време Учителят говори у с. Янакиева, у която беше поканен на обяд. Ще пратя говореното в Габрово, отдето ще ви препратят. Сега лекциите се държат в сряда и петък на „Изгрева“.

На първия и втория ден на Коледа ще има братска среща в Стара Загора за обмисляне въпроса за братското просветно дело и просветния фонд.

С братски поздрав,

Твой Б. Боев.

Нарочен поздрав до всички ваши домашни и всички други братя и сестри.

*
* *

София, 01.03.1929 г.

Любезний брат Тошев,

Изпращам ви 4 лекции от Учителя. Получих картичката ви. Скоро ще ви пиша обширно.

Поздрав до домашните и до всички други братя и сестри.

В писмото, което ще ви пиша скоро, ще ви пратя и някои мисли от Учителя при разговори.

На 26 февруарий имаше екскурзия до Витоша.

Учителят даде едно упражнение за дълбоко дишане в сряда в общия клас:

Запушване на дясната ноздра и приемане на въздух през лявата; след това запушване (с показалеца) на лявата ноздра и издишване през дясната. Това ще

се прави по 3 или 10 пъти сутрин, обед и вечер. Винаги вдишването ще става при тези упражнения през лявата ноздра, а издишването през дясната. Това ще се прави 30 дена.

Ето една важна мисъл, казана днес от Учителя при разговор:

„Когато тръгнеш по Бога, там ще бъде красивото, че каквото пожелаеш (книга или друго), всичко ще имаш. Щом пожелаеш една книга напр., на сутринта ще я имаш. Тогаз човекът ще разполага с всичката литература, с живота, с условията. Няма да бъде изложен на грубата действителност: от една страна да градим, а от друга страна да се разгражда. Човек за да дойде до казаното красиво състояние трябва да бъде адепт от първа степен. Основният въпрос, който ще разреши всички въпроси, е: „Да живеем за Бога.“

С братски поздрав,

Б. Боев.

Учителят каза:

Студената вълна сега е свързана кармически с Европа. Тя е плод на безлюбието. Безлюбието ражда студ, а любовта - топлина. Студът смирява човека, освобождава го от известни недъзи.

*
* *

Вестител

(Най-новата мисъл на Учителя)

12 серия, N 22

неделя, 7.07.1929 г.

5 1/2 часа сутринта

„Изгрев“

Неделна беседа, държана от Учителя

Ден без възли

(Прочете се Ев. от Йоанна, гл. 8, ст. 1-10)

В Божествения свят съществува един закон: това, което изведнъж не може да се разбере, остава неразбрано за всякога. Изведнъж трябва да се разбере. Онзи, който не разбира, не може да приложи едно учение. Разбирането не значи приложение, но който не вземе първата стъпка, нито една друга стъпка не може да вземе. Който може да направи първата стъпка, може и втората, третата и т. н. Първата стъпка е първоначалният подтик, събуждане, импулс. Разбирането е събуждане на съзнанието. При разбирането ще вземем една стъпка и от тази стъпка се решава цялата насока на живота. Втората стъпка е приложението. Първо разбиране, после приложение.

При това разбиране съществува едно заблуждение. Първото заблуждение в света е: „Да видим!“ Да видим, това не значи, че си разрешил един въпрос. Да видиш хляба, не значи, че си се наял. Виждането спъва човека. Виждането кога трябва да се яви? Трябва да вижда само онзи, който люби. Който не люби, всякога трябва да остане сяп. Щом казваш, че виждаш, а не любиш, ти лъжеш себе си, лъжеш и другите, лъжеш и Бога. Без любов няма виждане в света. Следователно когато кажеш: „Аз искам да видя“, трябва да свързвате това с любовта. Имате ли любовта, тогаз имате виждане. Писанието казва: „Чистите по сърце ще видят Бога.“ А пък при чистотата има любов.

Щом не си разбрал - не си взел първата стъпка. Необходими са тези правилни схващания, защото човек, който няма правилни възгледи за живота,

нищо не може да постигне: можеш да работиш, но всичко това ще е безполезно. Да трошиш камъни цял един живот, това не е наука. Да чоплиш книга цял един живот, това не е наука.

Наука е само това, в което има постижение - познаване на първичната същина, на точен език казано: познаване на Божествената любов, която се проявява. Мнозина от вас искате да опитате любовта във всичката нейна пълнота. Знаете ли какво нещо е пълнотата на любовта? Любовта не се мери с оканици. Любовта и в своите малки, микроскопични прояви, и в своите велики прояви по сила е една и съща. Зад една капка любов седи толкова сила, колкото седи зад цяло едно море от любов.

Силата седи в схващането. То е контакт, непрекъснат контакт на любовта. Не мислете, че любовта седи само в един момент. То е непрекъснато съединение, понеже когато ти любиш, през твоето сърце ще мине любовта на цялото битие: ще мине любовта на растенията, и на камъчетата, и на животните, и на светлината и пр.

Вие казвате: „Това е котка, това е свиня.“ Но когато обикнеш една свиня, тя престава да е свиня. Като обикнеш едно същество, то добива друг смисъл за тебе. Ще видиш истинския му смисъл; ще видиш нещата в тяхната първична форма, в която те са създадени.

Когато говорим за Божествения живот, поздравяваме, че всички схващания трябва съвсем да се преобразят. Като видиш прасето, да ти е приятно. То сега рови, понеже не го обичаш. Като знае прасето, че го обичаш, то никога няма да рови в градината ти, ще дойде при тебе.

Вие очаквате да дойде Господ да се прояви и да го видите. Хубаво, ако дойде Господ на земята и вие не можете да възприемете любовта му, какво ще разберете?

Казваш: „Светиите какво направиха, като живяха така?“ Представете си една река. Изворот ѝ е в планината. Ако не беше този извор, какво струва реката? Светиите - това са изворите, а светът - това са реките.

Човек в сегашното си проявление има обикновено съзнание. То носи всички противоречия в себе си: радости и скърби и пр. Ако това обикновено съзнание на човека не се свърже с Божественото съзнание, то целият му живот ще бъде вечно разочарование и нищо не може да постигне. Двете, като се съединят в едно, стават мощна сила; тогаз няма желание възвишено, хубаво, което човек да не постигне. В момента когато направиш тази връзка, ще постигнеш каквото искаш.

Знаете ли какво е живият хляб? Когато имате жив хляб, никой не може да го вземе. Той вас познава. И като го ядете, той има най-хубавият аромат. На тебе е достатъчно за цял живот един самун. И като ядете този самун, той ще бъде през целия ви живот цял, и расте постоянно. Всичко може щом има връзка между обикновеното и божественото съзнание. Болестта, като види живия хляб, си отива. Всички болести, всички тъги и скърби на прах и пепел стават. Няма сила, която да може да противостои на живия хляб.

Ти ще кажеш: „Нашите понятия се обърнаха“. Ако вашите идеи не се разрушат, т.е. ако изворот не тръгне, няма да се образува река.

Готов ли съм за Бога да се отрека моментално от всичко, всичко, каквото имам да напускам, и като дойде любовта, всичко да взема? И като го искат, пак се радвам и го давам. Като ми го дават, радвам се и като го давам, пак се радвам.

Умират само хората на безлюбие. Дето има любов, не умират. Смърт има там, дето няма любовта. Това е обикновеното съзнание. В момента когато се

съединиш с божественото съзнание, наставя вечният живот, наставя и познанието, и разбирането. То е един непрекъснат процес.

Ти казваш: „Аз имам разбиране на Бога. Не ми трябва повече.“ Не, ти Бога всеки ден ще го разбираш. Защото във вечността всяка една стъпка е нова стъпка. То е хубавото. При всяка твоя нова стъпка имаш една нова фаза в разбирането на Бога. Ти се спираш и казваш: „Аз вече разбрах: еди-кой си философ е дал хубава дефиниция. Няма какво повече.“ Онзи, който иска да бъде силен, онзи, който иска сърцето му да не пресяква и умът му да не отслабва, той трябва постоянно да прави нови стъпки. Старият свят трябва да си заминее. Не е ли хубаво да си заминат всички наши заблуждения, този стар свят? Срещнеш една сестра, не я обичаш; казваш, че не говори красиво. Като я обикнеш, тогаз всичко, каквото ти каже, ще ти се вижда красиво. Прасето казва: „Обикни ме, за да те обикна и аз.“

Първо силният трябва да обича. Първо той обича, а после слабият. И Писанието казва: „Вие, силните, носете слабостите на другите.“ Силните ще вземат първата стъпка.

Христос отиде първо на гората и после всред народа (в прочетената глава.) Най-първо сутринта трябва да отидеш при Бога. И като станеш от кревата си, домашните ти ще кажат: „Къде отиде той?“ За един час ти трябва да се изгубиш. За 5 минути може да стане тази работа, по един час максимум. Един час като се бавиш на високото място, то е достатъчно.

Аз ви говоря за любовта. И ако краката ви не са чисти, не можете ме разбра. Когато ти одумваш един брат, ти със своите думи създаваш една форма, от която ангелите се гнусят. Ако този грешен брат не можеш да обикнеш, как ще обикнеш прасето? Ти го обикни; и да превърнеш всички негови грехове в добри качества. А не да говориш за греховете му.

Има една мощна сила. Когато Божественото у нас дойде, ние ставаме мощни, ние си намираме пътя. Идеята за Бога е нещо понятно. Най-понятното нещо в света е идеята за Бога. Не определяйте Бога. Всеки ден аз виждам Божието съзнание, като погледна в хората. Бог го виждам в хората. Виждам Божието съзнание как живее в тебе.

Влизам в една градина. Тя е на хората. Едно светло същество минава. Отдето мине, отварят му път. То е Божественото. Когато то дойде, ти казваш: „Дойде ми една нова идея.“ После пак дойде и си заминее. И казваш: „Дойде ми още една нова идея.“ Бог всеки ден ще мине. И всеки ден вие ще го търсите. Ако Бог иде при вас и вие отивате при Него, отношенията ви са правилни. В това е радостта.

Когато Бог е на небето, то е блаженство. Когато Бог е на земята, то е щастие. Когато ние сме на небето, то е разбиране. Когато ние сме на земята, то е приложение.

Щом си радостен, имаш връзката. Щом си скърбен, нямаш връзката. Като съм радостен, знам, че Бог е при мене, макар и да не го виждам. Щом съм скърбен, казвам: „заминал си.“ Тогаз отварям телефона и казвам: „Господи, ще ме простиш, че като дойде последния път, не Те видях. Ела пак; втори път като дойдеш, ще бодърствувам.“

Да виждам всеки ден Бога, това е живот. Ще ви представя една форма, за да знаете какво нещо е любовта. Представете си, че имате двама братя, които се обичат. Единият казва: „Много те обичам, без тебе не мога.“ А другият казва: „Вода, вода.“ Те пътували през пустинята. Ти говориш: „Много те обичам“, но твоите думи нямат смисъл. Онзи, който обича, няма да му говори за любовта, но ще го хване за ръката и ще го заведе при полите на планината в едно място

хубаво като рай, при един извор. Онзи веднага ще си измие лицето и краката ще пие и ще ти каже: „Много ти благодаря.“ И тогаз можеш да му говориш за любовта. Не си ти любовта. Любовта е онзи извор. Ти хвани човека, заведи го при Бога и тогаз ще се разберете. А пък ти когато му говориш без Бога - то е пустиня. Заведи го при извора. Той ще пие и много ще ти благодари. Този извор трябва да блика.

Ще ти кажат: „Ти Господа виждал ли си го?“ Ще кажеш: „Всеки ден го виждам, някой път по веднъж, някой път по няколко пъти. Някой път никак през деня. И тогаз много съм скърбен.“ Виждането на Бога, то е една насъщна храна. Ако не го виждаш, ще страдаш.

Казваш: „Аз живея.“ То е съединението с Бога. Аз трябва да съзнавам и да благодаря на Бога. Вашето схващане трябва да бъде както малките деца. Вие трябва да се подмладите. Както младите деца да се радват. Небето не се нуждае от възрастни хора, а от стари хора ни най-малко не се нуждае. Никъде в Писанието не е казано „блажени старите“. Старият човек - това е вързан човек. Млад човек - това е развързан човек. Старият, който се развързва и се подмладява, той е разумен човек. Силният човек трябва да бъде умен човек. Ако ти не можеш да влезеш от закона на любовта в закона на мъдростта и от закона на мъдростта в закона на любовта, ти ще се намиращ в крайни противоречия.

Под абсолютна любов разбирам любов, в която няма никакъв дефект: всичко съм готов да направя за тебе.

Постоянно се проявява нещо ново от Бога. За да бъдете силни, трябва да имате това присъствие на Бога. Някой път чувствувате, че Бог е далеч. Това не трябва да ви озадачава. Бог от високо ви вижда, но вие не Го виждате. Вие се заблуждавате. Но не подхранвайте това заблуждение в себе си. Не казвайте: „Бог ме изостави.“ Че ако Господ ви изостави, вие веднага ще изчезнете, от вас нито помен няма да остане.

Имаш тежко състояние на душата си, отчаян си. Направи връзката. И веднага твоето отчаяние ще се премахне. И Писанието казва: „Призовете ме в ден скърбен. Търсете ме, докато съм близо.“ Много пъти хората могат да влизат между нас и Бога. Тези хора могат да ни сгънат. Хората трябва да бъдат наоколо. Някой път ние допускаме ред идеи, хора между нас и Бога и тогаз идат ред нашествия.

Когато в нас се роди една идея, че сме свети хора, ние сме болни. В момента, когато скъсам връзката с Бога, аз съм лош; в момента, когато направя връзката, аз съм добър. За мен добрината е връзката.

Неизследими са Божиите пътища. Човешко око не е видяло, човешко ухо не е чуло това, което Бог е приготвил за тези, които Го любят. А пък като Го молите, и днес можете да имате тази опитност.

Трябва да бъдете мощни, силни, да бъдете и смирени като децата.

Като те срещна радостен, ще кажа: „Много хубаво плетеш, без възли е днес.“ А пък като те срещна някой път скърбен, ще кажа: „Много възли.“ Нека имаме постоянно непреривна връзка, да чувствуваме присъствието на Бога, който взема участие във всичките наши работи. Ние сме пратени с известна мисия на земята. Ние искаме да свършим една благородна работа; тая работа можем да я свършим само като сме свързани, като сме под Неговото ръководство. Всички постижения имаме, като сме свързани. Там е тайната. Непреривна връзка. И тогаз ще бъдеш тих и спокоен при всички положения в живота. В каквото и положение да си, ще бъдеш радостен и весел. И всички ще те посрещнат с радост, че ти им носиш нещо от Господа.

Казвам ви: Без възли. Без тъмнина. С тази непреривна светлина. Спънал си някой твой брат. В душата си поправи това. Помоли се в душата си за него. Наша длъжност е да се молим един за друг. Че и за вас се молят, небето се моли заради вас. Вашата интелигентност се дължи на тези, които ви обичат. Ако не ви обичат на небето, как ще бъдете учени, интелигентни? Ако Бог, ангелите, светиите не мислят за тебе, ти не можеш да напредваш.

Непрестанно да се молите. Вашият ум да свети. Дойде една сестра; не ти е угодна. Направи нещо за нейното повдигане. За тая сестра има хиляди същества горе, които се молят.

Не мисли, че от тебе нищо няма да стане. Че тези, които работят за тебе, ако мислят, че от тебе нищо няма да стане, те няма да работят за тебе.

Това малкото, което вие имате, и цялата земя да се продаде, не може да се купи.

Неделя, 21.07.1929 г.

Всички хора страдат от болестта безлюбие. Най-първо ще разбереш, възприемеш и приложиш любовта и тогаз ще отидеш при своя Учител. И от приложението нататък почва истинският живот. Всеки, който няма любов в себе си, той е мъртъв. С един дребнав живот какво ще направите? Идеите и мислите, които днес ви дойдат, те ще бъдат съдбоносни за вас. Като дойде свещенната идея, не я отлагайте. Днес е благоприятното време. Ще вършиш това, което мъдрите вършат. Вън от любовта няма съществуване. Когато болният се свърже с живота, у него става една реакция. Ако Бог живее в тебе, този разбойник, който носи пушка, ще я остави.

С раници няма спасение. Божият живот не допуска да имаш раници към никого. Истинската любов иска да даде. Любовта всякога дава много, но малко взема. Няма да се усъмниш, че другите взели повече, защото от този ден почват твоите нещастия. Ако уредите работите си отвътре, ще ги уредите и отвън.

Сряда, 24.07.1929 г.

Размишление върху благостта.

В разумната природа съществува един закон на съотношение на формите, на силите и на разумните същества.

Да обичаш всички, без да очакваш да те обичат. Животът на всички ви, от единия край до другия е извънредно груб. Черният цвят показва падение, користолобие. Водата смекчава коравината на нещата в света. Има един живот, който смекчава, то е духът. Когато живееш чист и свят живот, то е най-хубавото. Да живееш по Бога, то е да няма никаква пречка.

Първо любовта. Второто е законът на мъдростта, на светлината. Третото е на свободата. То е постижението. Да не мислиш, че като си направил връзка с Бога, много си постигнал. Ти си още бръмбар в Божествения свят. Но ще благодариш, че си бръмбар в Божествения свят, отколкото да не познаваш Бога. Ние понеже сега живеем в света, постоянно се цапаме и затова трябва страдания, за да се чистим.

За да придобием дарби, трябва някое велико същество да се е допряло до тебе.

24.07.1929 г., петък, Мл. Клас

Всеки човек, който може да се оправдава, е талантлив. Също и когато защитаваш някого, ти си талантлив. Невежеството е един момент, не е непреривен акт. Щом човек се обиди, у него има едно малко отклонение.

Талантливият човек е една запалена свещ. Всеки, който започва с нула, свършва с шест, а всеки, който започва с шест, свършва с нула.

Вие трябва да знаете да обръщате вашите обиди.

Ако в дадения случай вие не можете да изтъкувате една ваша погрешка, вие грешите.

28.07.1929 г., неделя

12 гл. Лука.

Обикновените работи са неразбраните работи в света, от които зависи целият живот. Има един момент, от който зависи щастието на човека. Той е когато вземеш едно безкористно решение. Щастието седи в малките работи. Щастлива душа е тази, в която няма абсолютно никакво съмнение. Всичко онова възвишено, благородно, красиво, което действа в хората, и във всички други същества - това е Бог. Животното е съществото, което ходи по своите чувства. Човек е този, който мисли. Ангел е този, който ходи по своята светлина. Син Божи е този, който ходи по своята любов.

Човек, който няма любов, не може да бъде свободен.

В любовта седи свободата. Аз бих желал вие да разберете какво нещо е любовта. Любовта носи безсмъртие, здраве, интелигентност, разумност, щастие, слава. Няма нещо, което любовта да не носи. Най-първо като дойде любовта, тя внася една приятна светлина и всичко се осмисля. Счита се способен на всичко. Любовта е основа на Божествения свят. Тя не е достояние на човека, а на ангелите. Те не могат да съществуват без любовта. Тя е достояние на Божествения свят. Всеки един може да дойде до безсмъртие, онзи, който дойде до любовта, влиза в безсмъртния живот. Ако ти не можеш да намериш този живот, ти не си намерил Бога. У всеки един от вас при най-големите скърби, страдания, идва един момент, когато проблясва духът и после пак изчезва. Постоянно невидимият свят ни запалва, иначе ние клоним всякога да изгаснем.

Противоречията в живота са задачи, които трябва да разрешим. Всичко е постижимо за разумния човек.

Христос казва, че Духът, Светият Дух ще дойде. То е един момент, но това, което той ще извърши, ще бъде съдбоносно. И после той всякога ще те посещава. Та затова всички да бъдат вътре в себе си чисти. Под грях разбирам прехвърляне на нашето съзнание. Казано е: „Духът Свети ще ви научи.“

31.07.1929 г. сряда

108 псалом, 2 гл. Ефесяном.

Онези, които нямат дълбоката наука, не знаят как да украсяват себе си вътрешно и се украсяват външно. Отвън се правят нещата, когато хората са деца, а отвътре, когато са възрастни. Твоите страдания са радост за другите, а твоите радости са страдания за другите. Ще започнете да се занимавате с онази Божествена наука. Чистият по сърце никога не губи. Колкото повече вземат от него, толкова повече изворът тече. За да бъдем синове на Бога, трябва да носим ловавините, греховете на света. Христос носеше греховете на света. Самата душа в своята същност не може да греша. Любовта, това е Божественият език. Та ще се учите сега на този новия език.

Някой може да каже: „Учителят всичко е казал.“ Много се заблуждавате. Аз още нищо не съм казал. Това го помнете. От сега нататък има да се казва. Вие казвате „Остаряхме“. От сега нататък трябва да се подмладявате. От сега който не се подмладява, ще бъде бит. Оставете мъртвите да погребват своите

мъртви. Затова трябва да влезем да живеем в изобилието на благодатта на Божиата любов. Постарайте се всеки ден по 10-20 минути - половин час да мислите, че сте малко дете, на 7-8 години, ходите с чантичка и букварче на училище, баща ви ви праща.

Когато срещна кокиче, бръмбарче, аз ги считам за деца на ангелите.

2.08.1929 г. Мл. Клас, петък

Размишление: „Към светлината“.

Кога ученикът мълчи? Кога слуша. Кога професорът мълчи? Кога изпитва. Мълчанието подразбира интензивна дейност по друг начин. Кога мъртвият млъкне, живият проговорва. Кога живият млъкне, мъртвият проговорва.

Има един момент на ставане сутрин и какъвто е този момент, то целият ден природата това ще ти даде. Ако си с весело настроение при ставане, то целият ден ще течат тези енергии.

Така че при възпитанието като ставаш сутринта, да знаеш как да ставаш. Хигиената седи в събуждането. Ще знаеш закона на събуждането. Вие не знаете да ставате. И от това състояние как да ставаш зависи как ще се учиш. Законът на вашето щастие, на вашия успех, на вашето постижение зависи от ставането ви. „Как ще станеш и как ще легнеш“. Ако не си станал добре, то да гледаш да си легнеш добре. Та ще гледаш да изправиш при лягане грешката си.

За 7 дена налюдавайте как ставате и как си лягате. Отбелязвайте как сте станали.

Нека един от вас изпее с мелодия от себе си думите „Говори, аз слушам.“

Пеенето в древните окултни школи се е употребявало като един метод за трансформиране на енергиите. Всеки е роден да пее. Ученикът е роден да пее. И на мнозина от вас, когато трябва да пеят, ако не пее, ще му дойде друго състояние, противоположно на пеенето.

Формула: „В любовта на Божиите блага има живот.“

4.08.1929 г. неделя

7 гл. Матей, 24 стих.

„Всеки, който слуша моите думи и ги върши, ще го уподобя на човек, който съзижда къщата си на камък.“

В слушането има голямо изкуство. Да знаеш да слушаш - то е изкуство. „Който слуша и който прави.“ Не само който слуша, но и който прави. Преди всичко човек трябва да си създаде онова вътрешно състояние, вътрешно слушане. Някой казва: „Бог ще уреди нашите работи.“ Това е все едно да кажем: „Баща ми ще учи и заради мен.“ Може синът да се ползва от доброто на бащата, но синът трябва да изработи свое собствено добро.

Всички онези, които не могат да установят едно вътрешно равновесие, те са осъдени на застой, израждане. Онзи, който гради на вътрешните условия, той е в съгласие с цялото битие от начало до край. Не може да има разбирателство между нас, докато не установим тези вътрешни условия.

Докато не завършим сегашната програма, нова програма няма да ни се даде. Аз не обичам един дефект у другите. Това, което не обичам, не е присъщо на моето естество. От това, което е външно, неприсъщо на моето естество, от него всякога можем да се освободим.

От Божественото знание зависи въздигането на човека. Знанието иде от Бога.

7.08.1929 г., сряда

Размишление върху доброто в света.

Докато човек се безпокои, той не е свободен в каквото и да е направление. Това ще трае докато влезе в хармонична среда. Тая среда съществува. Това го наричам Вечното начало. Истината е най-висшето изявление на Вечното. Всеки един иска да бъде свободен. Тая външна свобода се обуславя от други, една вътрешна свобода. Човек, който не обича истината и не е готов да пожертва всичко заради нея, той не е готов да види Божието лице.

Някой много хубаво яде, но като дойде до молитвата, не работи. Яденето е на място, но и работата е на място. Ако аз се моля, то е ядене, молитвата иска друга една стъпка. Истината е една, като отиваш при нея, ти трябва да бъдеш абсолютно чист. Чисти мисли, чисти желания. Даже и онези тайни нечистотии, които имаш всеки ден, трябва да ги премахваш. Това е само за онези от вас, които не искат да бъдат свободни. Има хора, които обичат робството. Ако бяхте свършени, щяхте да ставате видими и невидими. Щяхме да изпразним салона, без да отваряме вратата. Това не е фантазия, това е една реалност. Та има към какво да се стремим.

9.08.1929 г., петък, Мл. Клас

Ако вие не можете да внесете поне една нова мисъл във вашия ум, ако не можете да я задържите у вас поне една минута, то от вас нищо не може да стане.

Всеки един от вас трябва да тръгне по един специфичен път в света. И като тръгне по този път, да не съжалява. Отпъканият път не ви трябва. По него нищо не може да се намери. Обикновените хора могат да вървят по отпъкания път, но един човек, който иска да разбере смисъла на живота, трябва да върви по неотпъкан път.

Основната философия на живота е следната: Човек трябва да има прави отношения към природата.

Човек мисли най-първо, и ще стане такъв или иначе според своята мисъл. Човек трябва да направи връзка с живата природа. Да се съединим в себе си със своето висше аз. Бог не се нуждае от твоя глас и от твоето роптание. Но Той иска да участвуваш в Неговите прояви. Ти вър от Бога не можеш да живееш. Идеята е: Да проявим Вечния живот. В него е смисълът. Идеята, която искам да ви оставя е следната: Да имате една връзка, да имате едно реално, на което можеш да разчиташ при всички условия. И като болен, и като здрав, и като сиромаш, и при щастие, и при нещастие. И ангел да те срещне, и дявол да те срещне - при всички условия тая връзка да не се къса. Дойде някое обезсърчение: направи веднага връзката. Вашето бъдеще зависи от тая вътрешна връзка. Човек трябва да има една вътрешна положителна връзка, която да не се мени. Това е магическа формула. Човек, който няма такава идея, той не може да стане Маг. Онези, които се готови от вас, трябва да работят.

11.08.1929 г., неделя

Ев. Йоана.

Овците слушат гласа на своя пастир. Вярата е една вътрешна връзка, която се образува по закона на любовта. Ако направиш тая връзка, ти си спасен и ще почнеш да разбираш живота. Ако ние искаме да се освободим от лошите условия на живота, на нас ни трябва учене. Учението на новата наука вие придобивате ли? Ти казваш: „Много съм радостен днес.“ Но тази радост ти можеш ли да я задържиш? Ако утре изгубиш тая радост, то ти нямаш никаква наука. Трябва да разширим областта на нашето зрение.

„Моите овце ще слушат моя глас.“ В това слушане и в това разбиране седи силата на реализирането, за да може една душа да развие онези необходими качества, които са необходими, за следущия, по-обширния живот, който сега ви предстои.

„Моите овце слушат моя глас.“ И ако вие слушате този глас, ще се подмладите, и ще добиете това знание, което е необходимо за сегашния ви живот, и за бъдещия ви живот, това слушане ви е необходимо.

Христос като казва: „Моите овце ще слушат моя глас“, Той подразбира онези, които вървят по закона на разумността.

*
* *

Изгрев, 12.08.1929 г.

Люб. брат Тошев,
Н. Л. К. П. Б. Л.!

Тая сутрин тръгваме на екскурзия до Еди-гьол (Седемте езера) - Рила. През юлий бяхме на Мусала. Беседите, които Учителят държа там, скоро ще ги получите в резюме (след връщането ни от екскурзията). На екскурзия ще се бавим около 10 дена. Изпращам ви беседата на Учителя на 7 юлий и основни мисли на последните му лекции и беседи. По-пълни резюмета от тях ще получите след завръщането ни от екскурзия. Тук има доста интензивен живот.

Напоследък, от няколко дена има вършитба. Доста земя беше посята с жито. Сега се вършее. Ще излезе около 1200 кг жито. Красива картина е да гледа човек как всички помагат радостно на тая работа: и стари, и млади, и братя, и сестри, и даже деца.

Основната мисъл на 1-та беседа на Мусала беше: трябва да бъдем слуги на Бога. Служенето на Бога е най-красивата работа. И след като се научим добре да служим, ставаме синове на Бога.

Поздрав до всички ваши домашни и до другите братя и сестри.

След връщането си от екскурзията ще ви я опиша и ще ви пратя по-важните мисли, казани от Учителя.

С братски поздрав:

Б. Боев

Адрес: Б. Боев, улица „Опълченска“ 66 - София.

*
* *

Хасково, 23.11.1929 г.

Любезний бр. Тошев,
Н. Л. К. П. Б. Л.!

Получих писмото и запис. От октомври съм по обиколка със сказки. Обиколих досега някои градове в Южна България. За г. Папазов писах в редакцията на „Житно зърно“. И всички други справки ще се направят, както ми пишете.

Моят адрес: Чрез Тодор Абаджиев, търговец (за Б. Боев) - Ямбол. Този адрес важи само ако ми пишете веднага, понеже в Ямбол няма да се бавя много време.

В София смятам да се завърна през втората половина на декември; ще гледам във всеки случай преди Нова година.

Поздрав до всички ваши домашни и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав:

Твой Б. Боев

Тук ви изпращам някои мисли на Учителя от последните му беседи и лекции:

„Най-хубавото учение в света е това, което може да направи хората гениални, правдиви, любящи и справедливи. Христос казва: „Духът Господен е над мен.“ Няма по-хубаво нещо от това: когато Бог е задна стража на тебе, когато ти му служиш. В дадения случай е важно, че Бог е с нас, че ти му служиш. Тогаз и при най-лошите условия да се намериш, пак ще имаш Божието благословение. И в ада да си долу, пак Бог ще облекчи твоето положение. Трябва да дойдем до тази опитност, като направим връзката. В това седи смисълът: в една връзка, в която Бог постоянно да действва. Сега Духът Господен не е още подквасил човечеството. Не са готови. Една ябълка да чака другите да узреят. И не мисли, че като узрееш, всичко си свършил, не мисли, че тогаз всичко ще се свърши. Тогаз ще започнем истинския, великия живот, който постоянно желаем, към който се стремим. Синове Божи: Бог трябва да се въплоти в нас. Когато ние помислим нещата, както трябва, те веднага стават. В света сполучва само този, който може да приложи Божествените закони. Страдания идат такива, каквито светът не е сънувал.

Да умре човек преждевременно е най-голямото зло, понеже той като умре по-рано, остава на земята толкоз години още, колкото е имало да живее. Един човек, който не е готов да страда, той не може да върви по Божествения път. И гениалните, талантливите хора са онези, които мъжествено носят страданието и то с вътрешна радост.

Правило: Никога не правете какъв да е опит, не предприемайте нещо, докато нямате връзка с Бога, понеже при опита си всякога ще фалирате в такъв случай. Опит ще правите само когато направите една вътрешна връзка с Първичната Причина. Ние трябва да бъдем носители на чистата Божествена любов в нейната чистота. Тая любов е непроменлива. Там дето има любов, има и светлина, а дето има светлина, там има и свобода.

Сутринта като станеш, бъде със спокойно лице, да нямаш недоволство. Благоприличният човек има нещо детинско в себе си. Той е всякога чист. Всяко нещо да изтича спонтанно от него, а не изкуствено, като някое украшение.

За небето ние сме мъртви, за небето ние сме погребани.

Щом се намериш в затруднение, ще кажеш: „Много работи трябва да зная.“ В природата, когато разбираш един закон, той става динамична сила. Дойде някоя мисъл в тебе ни в клин, ни в ръкав. Отхвърли тази мисъл от себе си. Бог не иска да бъдем болни, нещастни, да грешим. Той иска всички да бъдат радостни, весели, трудолюбиви.

Каквото яде човек, да благодари. И след като е ял, след като си е отпочинал, той е длъжен да създаде 2-3 хубави мисли, да изпрати 2-3 хубави мисли в света, после 2-3 хубави желания в света и 2-3 хубави постъпки. Защото ако ти изпратиш една хубава мисъл в света, то 10-20 души, които са мислили да се давят, ще се откажат от това; 10-20 души са искали да направят престъпление. Като дойде до тях твоята мисъл, ще се откажат от това престъпление. Сутринта половин час трябва на човека да изпрати хубави мисли, хубави желания.

Някои питат: „Дошло ли е времето?“ Закъснели сте. И ако някои от вас не възпримете новия начин до 3-4-5 - до десет години, тогаз вие сте закъснели и тогаз нищо не може да излезе от вас. Човек трябва да си тури това правило: „Сега или никога.“ Онези, които не са взели решение, да го вземат, а онези, които са взели решение, да не се колебаят и назад да не се обръщат да гледат, кой върви след тях.

*
* *

Бургас, 14.12.1929 г.

Любезний брат Тошев,
Н. А. К. П. Б. А.!

Получих от София вашето писмо и записа. Ще изпълня всичко, за каквото ми пишете, когато отида в София (а то ще бъде към края на този месец изглежда) и оттам ще ви пиша. Адресите на стенографките са:

Паша Тодорова, бул. „Дондуков“ N 136 - София.

Савка Керемедчиева, улица „Дъбова“ N 3 - София.

Еленка Андреева, улица „Опълченска“ N 66 - София.

Ето другите искани от вас адреси:

Чрез Константин Русев за Михаил Иванов, улица „Върбица“ N 10 - София.

Георги Радев, улица „Опълченска“ 66 - София

Жечо Панайотов, улица „Дрангов“ 1 - София.

Мотото на ученика, което ще се изговаря всеки ден е:

„Ученикът трябва да има сърце чисто като кристал, ум светъл като слънцето, душа обширна като вселената и дух мощен като Бога и едно с Бога.“
(три пъти).

Едновременно с това мото може да се изкаже и следното:

„Божията любов носи пълния живот.

Божията мъдрост носи пълната светлина.

Божията истина носи съвършената свобода.“

Сега ви пиша от дома на брат Сотиров. Тези дни мисля да държа тук няколко сказки. На Никулден с брат Минчо Сотиров проектираме да отидем в с. Кавак-махле (айтоско), дето ще има тогаз братска среща. Някой ден ще отидем с брат Сотиров и до „Белия връх“ (Кара баир) на запад от Бургас, дето има братско място и чешма, направена от братството.

Когато бях в Сливен, имаше екскурзия до „Сините камъни“. Много мистично и красиво място. Тръгнахме в 3 ч. сутринта и се върнахме вечерта в 7 часа.

Ще ви пиша по-подробно от София. Нарочен поздрав до домашните ви и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав,

Твой Б. Боев.

Ако пишете наскоро, можете да пишете на адрес:

Чрез Георги Куртев (фелдшер) за Б. Боев. Айтос.

Люб. Бр. Стефане,

Бъди добър - весел бъди. Теб небето ти готви поприща и знай, че достойно ще ги заемеш и оправдаеш доверието, което тебе се възлага. Малко търпение - всяко „дърво“ - от Бога градина, навреме ще даде плод и то плод преизобилен, защото е плод на безкористна любов.

Желая теб и целия ти дом здраве, сила, мощ, радост, веселие, благодарства и хваления - качества на децата от Царството на Мира, Светостта и Правдата - деца от Ангелския Мир. С. Б. А. Е. А.

Братски привет,

Твой Минчо

* *

София, 27.12.1929 г.

Любезний брат Тошев,
Н. А. К. П. Б. А.!

Пристигнах онзи ден в София. В София има вече на Изгрева уреден братски стол. За сега има само братски обяди, на които присъства и Учителят. Такса за обяда 10 лева. Това е много хубаво, понеже по този начин ще имаме възможност да водим интересни разговори с Учителя. Той често говори по интересни въпроси във време на обед.

Днес в лекцията на младежкия клас Учителят между другото каза: „Наемателят не се грижи да внесе нещо в къщата (подобрение), а онзи, който я е съградил, си има план за нови работи в къщата: за баня, кухнята, за градината и пр. Когато човек е идеен, той е собственик на къщата, а когато не е идеен, той е наемател.

Природата предвижда за някого напр. да бъде учен или поет, философ и пр. и ние щем, не щем, ще изпълним това, което тя е предвидила за нас. Ако не изпълним, ще ни биат и пак ще изпълним. Трябва да знаем за какво природата ни е предназначила. Като се каже природа, подразбират се разумни същества, които са съвършени: те са ангелската йерархия. Те ни показват пътя, по който като вървим, ще се повдигнем. Когато човек желае нещо от себе си, той прилича на канал, в който се вливат всички нечистотии, а ако възприеме това, което Бог желае, той е река с чиста вода.

В обиколката си ходих в много места от София до Любимец и до Бургас. Държах сказки на разни теми: Творчество и идеи на Метерлинк, Съвременната морална криза и изходът от нея, Възраждане във възпитателното дело, Научност и духовност и пр.

В Сливен посетих Сините камъни. Всички, които отиват там, чувствуват голямо разширение и подем. Едно мистично място.

В с. Кавак-махле (айтоско) ходих два пъти: на 19 декемврий и на 22. На 19 декемврий имаше никулденска братска среща, на която бяха дошли много братя и сестри от айтоско и анхиялско.

Пращам ви тук приложена снимка на новата чешма, която тамошното братство построи там това лято. От начало тамошните братя и сестри, а после цялото село е ходило да работи там безплатно, от любов. Ръководител при работата беше бр. Борис Николов (от Габрово). Стилът е много красив. В цяла България не вярвам да има такава красива чешма. Тя е с два чучура и 15 корита. Издълбали са 7 от зодиакалните знакове. След построяването на чешмата цялото село гледа със симпатия на Бялото братство. Разноски за постройката 50,000 лева. Там има и две братски ниви: едната 19 декара, а другата 5 декара. Тая година ще ги засеят с царевица.

Поздрав от Учителя.

С братски поздрав, .

Б. Боев

Получих и картичката ви (освен писмата). Предадох абонаментите на Соков и Тотев. 20-те лева за „Водолей“ внесох като волна помощ за „Житно зърно“; така ми казаха тези, които работят във „Водолей“, понеже „Водолей“ засега се преустановява.

С. Цв. Симеонова отсъствува; напоследък беше в Габрово със своя изложба. За трите картини „Вяра, Надежда и Любов“ ще говоря с бр. Сим. Симеонов в неделя; ако той не знае, ще трябва да се чака с. Симеонова.

Ч. Н. Г.!

Ч. Р. Хр.!

Ч. И. Д.!

Поздравявам с Празниците вас, всички ваши домашни и всички други братя и сестри.

Това, което Учителят ще каже на братската вечеря срещу Нова година, ще ви го пратя веднага в резюме.

Адрес: Б. Боев, улица „Опълченска“ 66 - София.

*
* *
*

Беседа, държана от Учителя на 31.12.1929 г. и на 1.01.1930 г. Новогодишна беседа

В 8 часа вечерта.

Силата на човека не седи във външните условия на живота, но в неговата душа.

В човека има личност, съзнание, аз, Божествена монада, Божествена душа, Божествен Дух.

Личността е най-горното в животинското царство. Личността в човека е това, което се сърди, което се обижда, завижда, мрази и пр. - но това не е човекът. Личността трябва да е слуга на Божествената душа. Тази година вие вижте де сте: дали в аза си или в личността и пр. Ние живеем, защото Бог живее. Когато ние не живеем, както Бог живее, ние умираме, а когато живеем, както Бог живее, ние оживяваме.

Нещата трябва да се кажат, за да се изпълнят. Каквото кажем, ще стане.

Сега личността е господарка. Когато човек престане да се обижда, той е над личността.

Ако ние се освободим от личността, то ще се освободим от много несгоди и тревоги в живота.

Онзи, който знае повече, трябва да изпълнява повече, а онзи, който знае по-малко, по-малко трябва да вложи.

След вечерята. От 12 часа:

Там, дето свещеникът живее, пророкът умира, а там, дето пророкът живее, свещеникът умира.

Силният извор и от най-големия дъжд не се размътва.

Що са добрите условия? Добрите условия - това е любовта на висшите същества. Щом направим нещо лошо, и лошите условия идат. Омразата, злобата, които съществуват в личността, те в душата не съществуват.

Душата е, която може да даде сили на човешкото тяло да издържа.

За Бога добър човек е този, който изпълнява волята Му. Без любовта ти не можеш да направиш никакво добро.

Правило: Всеки ден вие трябва да посадите по едно добро желание и една добра мисъл у вас. Най-напред вие трябва да се самообладаете. Не волево самообладание, но да бъдете тихи и спокойни при всички условия на живота.

13 година (тази, 1930) е една фатална година, каквото лошо сте намислили тази година, нищо няма да стане.

Каквото добро сте намислили, всичко ще стане.

Всеки, който мисли само за себе си, той има опашка (животинското начало). Човек без опашка е този, който мисли и за другите. Онзи, който не

изпълнява волята на Бога, общият промисъл не го засяга. Първото нещо е: трябва да имате установен поглед. Когато срещнете един човек, ти си проводник на една Божествена енергия; остави я да излезе от тебе и да премине в него и да го озари и след това приказвай, каквото искаш вече. Значи в първия момент ти озари този човек с Божествената светлина, която минава през тебе и след това си говорете.

Светът е разумен. И затова всяка лоша постъпка е неразумна и няма отглас вътре в природата; и затова всяка лоша мисъл, всяко лошо чувство скъсява човешкия живот и го отравя.

Всички ученици във всички времена са започвали с едно вътрешно очистване. Много малко има у вас със самообладание. Не се стремете да махнете злото, а да увеличите доброто в света.

Ако вие нямате стремеж с вашия ум да отивате на най-високите върхове и ако нямате стремеж на вашето сърце да отивате на най-ниските места, нищо не можете да направите.

Правило: Искате да отидете някъде или да направите нещо. Ако температурата на вашия ум и сърце не се измени, идете. Ако температурата на вашия ум се измени, а на вашето сърце не се измени, да отложите за известно време. Ако пък се промени температурата на ума и сърцето, то оставете я.

Две положения:

1. Вие сте призвани като човек да изпълните на земята волята Божия.

2. Вие сте дошли на земята да изпълните Волята Божия и да обичате Бога.

Не се съмнявайте в това, което дава живот, което оживява, което осмисля, то е Великото, то е Божественото.

Когато някой от вашите другари се обезсърчи, то съберете се двама-трима и помолете се за него. А после и цялата школа, и се помолете за него. Също и когато някой заболяе.

Трябва да бъдете проводник на Божественото.

Свободен човек е онзи, който върши волята Божия от любов. Силеният човек е всякога свободен. Човек трябва да стане силен. Как? Чрез любовта. Онзи, който обича, той е свободен.

Бъдещите няколко години носят добри неща за добрите.

Каквито планове са мислили против вас, всичко това ще стане на каша. За да станете маг, трябва 2,500 години усилена работа; по 12 часа на ден да работиш. Който е работил, може да стане маг.

В 1930 г., 31 г., 32 г., 33, 34, 35, 36, 37 учениците ще имат добри условия. В духовно отношение тази година е добра, не е страшна.

*

*

*

Разговори с Учителя

26.01.1930 г.

Когато човек дохожда в безизходно положение, тогаз потърсва Божия Промисъл. Както се казва в Писанието: „Ще ме потърсиш в ден скърбен.“

Детето най-първо вика: „Мамо, тате, лелю, како, бате“ и пр. И най-после като каже: „Оле, Божичко“, тогаз всичко се оправя. Обединение може да става само в Бога. Вън от Бога не може да става объединение.

Това, което знаете, разработвайте.

11.02.

Едно учение не може да се предаде в своята пълнота, ако не се излиза на екскурзии.

Сега трябва работа, работа. Без да се пита да се реже и да се присажда. Трябва да се сее семето на добрата почва.

27.02. на Витоша.

Човек трябва да бъде силен, да знае, че всичко е за добро. Да се поправи животът на хората не е мъчно. Човек е главната спънка. Стига човек да повярва.

Трябва да се разясни какво нещо е обич. Ние имаме два вида обич: за себе си и за другите. А пък тя трябва да бъде еднаква към себе си и към другите. Трябва да изпълним волята на Бога. А волята на Бога е разпространението на Неговото Слово и приложението му.

Всякога силният трябва да носи слабия. Когато слабият стане силен, и той ще носи.

24.02.

Враговете отвън не са. Все са отвътре.

4.03.

Способният човек и най-долу да го туриш, ще изскочи нагоре като маслото, а неспособният и най-горе да го туриш, ще падне долу като камък. Началото на физическата година е на 1 януари, на духовната година - на 22 март, а на Божествената година през август.

Колко е важна добрата мисъл! Добрата мисъл намира отзвук в известни сили на природата. Когато една твоя мисъл е добра, то известни сили в природата работят. Една работа, каквато и да е, за да успее, то ти трябва да вложиш в нея Божиата любов. Инак няма да даде плодове.

Работници сега трябва. Казано е: „Молете се, Господ да изпрати работници.“

В края на краищата Божественото право ще възтържествува.

Идеалистите са като планинските върхове. Хората като ги видят, поусмихнат се малко и казват: „Дето са те, ние не можем да бъдем.“

Всемирното Бяло братство си има план, който ще се реализира. Всемирното Бяло братство ще помага, ако вървят по неговия план; няма да помага, ако вървят по стария път.

Работа, работа трябва, свещена работа.

Скръбта, радостта са за каляване. Те се сменят. И след като те калят, ще те турят на работа. Скръбта винаги приготвява радостта. Трябва да минеш 100 скърби, за да можеш да издържиш една голяма радост. Затова трябва да скърбиш, за да можеш да издържиш радостта.

Сега скръбта е вътре в нас. А ще дойде време, когато скръбта ще бъде вън от нас - в другите, а ние ще бъдем в радостта и ще искаме да я дадем на другите. И като отидем при тези, в които е скръбта, последната ще си отиде. И най-после ще направим и скръбта да се зарадва.

Старият да направи опит да се подмлади. Ако е на 70 години, да махне нулата и да стане на 7 години.

Ние понякога път имаме неприятни чувства и чрез тях образуваме около нас черупка и това отблъсква хората около нас. Трябва да дойде някой и да разпръсне тази черупка, като ни каже светла дума.

Който има любовта, има всичко.

*

*

*

Изгрев, 06.02.1930 г.

Любезний брат Тошев,
Н. А. К. П. Б. А.!

Изпращам ви резюме на новогодишната беседа от Учителя. Пратих в Габрово резюмета на няколко беседи и лекции. Те ще ви се препратят от там за прочитане. Сестра Цветана Симеонова още не е приготвила репродукциите, но вчера ми каза, че след няколко деня ще бъдат готови и аз ще ви ги изпратя.

През януарии се направиха 4 зимни екскурзии до Витоша.

Как е сестрата? Пишете ми как е. Надявам се, да е добре.

През коледните празници имаше много гости. Тук са сега брат Минчо Сотиров и бр. Сотир Щерев от Бургас.

Препоръчвам ви книгата „Саду Сундар Синг“. Ако там я няма, пишете ми да ви я изпратя. Учителят често споменава за нея.

Напоследък Учителят говори много важни работи в беседите и лекциите. Това ще видите като получите от Габрово резюметата. Намираме се във важни времена. Най-важното, на което Учителят набляга е всеобемлящата любов. Нейните извори в човека трябва да се отпуснат. И тогаз почва новият живот.

Поздрав до всички ваши домашни и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав,

Твой Б. Боев.

Адрес: Б. Боев, улица „Опълченска“ 66 - София.

Поздрав от Учителя.

*
* *

Изгрев, 08.03.1930 г.

Любезний брат Тошев,
Н. А. К. П. Б. А.!

Изпращам ви беседата, която Учителят държа в едно извънредно събрание на школата на 2 март вечерта. Изпращам ви и трите картини на с. Симеонова. Тя отиде в Париж на 3 март, за да се усъвършенствува в изкуството.

Изпращам ви и разговори. Разговорите след като ги прочетеш, прати ги в Габрово до с. Цанка на адрес:

Дом Никола Дойнов - Габрово.

Тя ще ги препише и ще ви ги върне.

Ако ти е възможно, прескочи тая пролет насам (на 22 март или на Великден), понеже от ден на ден важността на епохата се увеличава.

Поздрав до всички ваши домашни и до всички други братя и сестри.

Поздрав от Учителя.

С братски поздрав

Твой Б. Боев.

Адрес: Б. Боев, улица „Опълченска“ 66 - София.

*
* *

Изгрев, 07.04.1930 г.

Любезний брат Тошев,
Н. А. К. П. Б. А.!

Изпращам ви 3 беседи от празника на пролетта. Получих онези 520 лева, дадени от онези двамата братя и ги предадох на Учителя. За „Ратник на свободата“: то е частно дело; братството насърчава всички прояви на добро, дето и да са, но самото то не се ангажира с никое политическо течение. Благодаря за

услугата с изпращането на един нов абонат. Тези дни излиза „Житно зърно“ - двойна книжка. Закъсня поради икономически причини, понеже има доста абонати неплатили. Другата двойна книжка ще излезе пред младежки събор, а новата годишнина ще почне от септември. Радвам се, че ще се видим скоро.

Вчера на екскурзията на Витоша Учителят даде следната тема за размишление - 5 минути.

Върху най-хубавия скъпоценен камък, най-хубавото растение, най-хубавото животно, най-хубавия (идеалния) човек.

После даде следната формула:

„Дал си живот на душата ни, светлина на духа ни и обгърнал си ни със свободата на Духа си.“

Поздрав от Учителя.

Със сърдечен поздрав до вас и вашите домашни и всички други братя и сестри:

Твой Б. Боев.

*
* *

Изгrev, 05.06.1930 г.

Любезний брат Тошев,

Н. А. К. П. Б. А.!

Наближава срещата - 12 т.м. И след това ще се отиде на езерата. Там ще се стои няколко седмици, може би и месец. Срещата ще трае три дни, 12, 13, 14, а на езерата ще се тръгне един-два деня след това. Вие ще можете ли да дойдете на езерата? Ако не може да ви се нареди да дойдете на езерата, то добре би било да дойдете поне на срещата. Толкоз повече, че на Великден не можахте да дойдете. Желанието ви да се построят стаи за гости е хубаво. Има една барака за гости, но тя е много малка (побира само 3-4 души и може да служи само на братя или само на сестри). Аз съобщих за вашия план на Учителя. Как са всичките ви домашни?

Ще ви изложа някои мисли от Учителя от някои по-последни беседи и лекции: „Има две основни неща, които трябва да знаете: първото нещо е любовта. Второто е благодарността. Когато любиш, ти проявяваш Бога. Когато те любят, ти ще проявиш благодарност. Това е човешкият принцип. Щом имаш два хляба, ти трябва да дадеш единия хляб, за да проявиш Божественото в себе си.

Ти казваш: „Аз обичам, а мен не ме обичат.“ И какво искаш ти? Когато обичаш, ти имаш всичко, ти си господар на всичко. И когато не те обичат, това показва, че около тебе не се е намерил някой, който да прояви Божествения принцип. Когато дойде някой и ми каже: „Никой не ме обича“, той не говори истината. Бог го обича, а той казва: „Няма кой да ме обича.“ Има кой да го обича човека. Щом няма кой да те обича, тогаз твоят ред е, ти да обичаш. Прояви своето божествено, и аз ще те обикна. Щом аз обичам, ще има кой да ме обича.

Щом се тревожиш, ти си обикновен човек.

Смъртта е един велик закон, който те учи да дадеш. При смъртта даваш всичко. Защо аз трябва да умирам, за да науча този закон? Мога без да умира да раздам. Гениалните не чакат насила да дойдат да ги накарат да ги научат да дават. Те дават преди това.

Та първото нещо: Да обичате.

Бог ви обича и непременно трябва да проявите благодарност. Сутринта като станеш, благодари за слънцето, за хората, които са около тебе; ти се зарадвай и поблагодари на Бога. И тогаз през целия ден, каквото вършиш през деня, ще се реализира.

Само това, в което участвуват любовта и благодарността, има смисъл. Това, в което любовта и благодарността не участвуват, то няма никакъв смисъл. Ти трябва да обичаш и трябва да те обичат. Ако идеш при райските врата, ще те питат: „Обичаш ли?“ - „Обичам.“ - „Обичали ли са те?“ - „Обичали са ме.“ Тогаз ще отворят вратата и ще те пуснат в рай.

Искам да имате свещена идея за любовта. Аз говоря за това, което е наука. Ако турите в живота си тези два принципа (Божествения принцип: любовта и човешкия принцип: благодарността), тогаз ще важат думите на Христа: „Тогаз каквото попросите, ще ви бъде.“ Ако не турите тези два принципа, тогаз няма да има никакъв плод.

Ти казваш: „Обичам един човек.“ Не само един човек. Не. Когато обикна всички хора, всички животни, растения, камъчета, извори, птици, месечината, звездите, слънцето и пр., тогаз мога да кажа, че в мене Божествената любов се е проявила.

И така запомнете две неща: да любите и да благодарите.

Когато направиш някоя погрешка, признай я. Аз не съм казал дълбоките методи. Аз мога да се преструвам, че нищо не зная, но ги зная. Моето правило е: Само когато видя, че вие правилно употребявате Божествения и човешкия принцип, тогаз съм готов да ви разкрия.

Когато правиш нещо, направи го така, че никой да не го знае, а само Бог да го знае. Човешко е да изправиш една погрешка, а Божествено е да проявиш една добродетел. Много пъти сте постъпвали така, както аз говоря, но постоянно не действувате така. А аз говоря за закона на непрерывността. Само в непрерывния закон има прогрес. Правило: „Не коригирай Божественото в себе си, прилагай го.“

Важното нещо, което трябва да има човек, е абсолютно доверие в Бога. Всички препятствия в живота си ние ги предизвикваме с нашите чувства и мисли. Окръжащата среда се изменява чрез нашите мисли и чувства. Ние изгубваме своята трезва мисъл, понеже искаме да живеем със старото, а не искаме да приемем новото, което идва всеки ден.

Та важното е: Възстановете абсолютно доверие към Бога. При всички противоречия да възстановите онова детинско доверие в Бога, че това, към което се стремите, може да бъде. Не туряйте никакви граници на Божественото проявление.

Ще има изпити. Който издържи, ще влезе в новия живот, а който не издържи, ще остане за следущия живот. Изисква се устойчивост в доверието в Бога. Не трябва да съдим човека, който се е подхлъзнал. Трябва да се образува оная вечна връзка; да изучаваме как Бог работи. Има Промисъл в света.

Последният параход вече напуска пристанището. След него няма друг. Ако не, ще дойде „идущата година“ този параход. На „година“ веднъж идва. На този параход ще се качат всички хора, които са готови. Тези, които мислят, че има време, които казват: „Хайде да уреждаме това, хайде да уреждаме онова“ и пр., ще останат.

Главната задача на човека е да се събуди. Трябва едно вътрешно събуждане у човека. Това събуждане аз го разбирам като един непрерывен процес. Няма ли любовта, веднага животът ви се обезсмисля и у вас настанва пълна меланхолия. Любовта към Бога именно носи в себе си всички тайни на

живота. Когато Божията любов дойде в дома ви, тя ще донесе всички благословения, всички блага. Тогаз слънцето другояче ще грее. Ти ще чувствуваш вътрешната връзка с Бога; тогаз ангелите и светиите ще ти говорят и адептите ще ти говорят. Всеки ще те посещава. С камили ще почнат да идват всички блага. И ти ще се намериш в чудо. Всички хора имат желание да направят нещо хубаво, но без любовта нищо не могат да направят. Дойде ли тя, всичко иде с нея.

Пратете тези мисли и на с. Цанка в Габрово. След преписването им, тя ще ви върне.

Поздрав до всички ваши домашни и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав,

Твой Б. Боев.

*
* *

Изгрев, 14.10.1930 г.

Любезний брат Тошев,

Н. Л. К. П. Б. Л.!

Изпращам ви тук приложен наряда, който е само за тези, които бяха поканени на беседите в края на м. август и освен това за лица, които изрично посочи Учителят. Скоро ще ви изпратя и тези беседи. И те ще бъдат само за вас, както и настоящият наряд. Едновременно ще изпълнявате и двата наряда.

Ето някои важни мисли от Учителя, казани в разговора на 6 октомври т.г.:

„Радвайте се, радвайте се, голяма радост ви очаква вас всички, които искате да работите и да станете съработници със служителите Божии. Да бъдете будни, трезви, да не се улисвате в нищо друго, същественото дръжте. Създават ви се условия; всички възможности ще имате. Искреност да имате във всяка ваша мисъл, във всяко ваше чувство.“

Поздрави до всички ваши домашни и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав:

Б. Боев.

*
* *

Изгрев, 29.08.1930 г.

ЕДИН ДУХОВЕН ОПИТ И ПРИЛОЖЕНИЕ В ОБЛАСТТА НА БОЖЕСТВЕНИЯ ЗАКОН (за 1930/1931 година)

Седмично ще се прави по един опит, който ще почва в 4 1/2 сутринта и ще трае един час. През другите дни на седмицата ще се прави приготовление за предстоящия опит.

В деня на опита при ставане ще се благодари на Бога и ще се каже:

„Ние, Господи, посяваме доброто семе и Ти възрасти доброто семе, което Си благоволил чрез нас да се посее.“ (три пъти)

(Това е подготвителна лозинка.)

Сполуката седи в това: ние да посеем, а Бог да възрасти.

Всичката сила седи в това: ние да посеем, а Бог да възрасти. Лозинките, които по-долу ще се споменат, не само да се помислят, но и да се чувствуват.

Първо четириседмечие

ЗА ЦАРСТВОТО БОЖИЕ.

I седмица, 31 август 1930 г., неделя.

1. Подготвителната лозинка.

2. Лозинка: „Пожелавам с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила да дойде Царството Божие във всичката негова пълнота, както е горе на Небето, така и доту на земята, и да изпълни сърцата на всички народи на земята.“ (три пъти).

(Под думата „народи“ ще разбирате всички души, които са пробудени и имат желание да вършат волята Божия.)

3. Четене и размишление: от Йоана, 10 глава, 10-20 стихове включително.

II седмица, 7 септември, неделя.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Матей, 7 глава, 5-15 стихове включително.

III седмица, 14 септември, неделя

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Лука, 15 глава, 12-22 стихове.

VII серия, 7 беседа, три страници: 4, 5 и 6 страници.

Трите тези евангелия за трите седмици и трите страници на беседата ще бъдат свидетели за работата, която сте свършили.

IV седмица, 21 септември, неделя.

Ученикът първите три седмици употребява за Бога, а четвъртата за себе си.

Ще се повтарят същите лозинки и ще се прибави след втората:

„Аз и ние да бъдем членове на това Царство Божие и да ни даде Господ светлина, изобилна светлина, да разбираме Божествените пътища.“

Четене и размишление: Ще се прочетат всички стихове от Евангелията, четени през първите три седмици и страниците от беседата, четени през третата седмица.

Второ четириседмечие

ЗА БОЖИЯТА ЛЮБОВ

I седмица, 29 септември, понеделник.

1. Подготвителната лозинка.

2. Лозинка: „Пожелавам с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила Божията Любов да завлада сърцата и умовете на всички хора, които искат да изпълнят Волята Божия по лицето на земята, както влада горе на Небето.“

3. Четене и размишление: Евангелие от Йоана, 6 глава, 1-10 стихове.

II седмица, 6 октомври, понеделник.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Матей, 12 глава, 1-10 стихове.

III седмица, 13 октомври, понеделник.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Марка, 1-10 стихове. VI серия, 6 беседа, първите три страници.

IV седмица, 20 октомври, понеделник.

Същите лозинки със следната прибавка след втората:

„Божията любов да изпълни и моето, и нашите сърца с всичката своя пълнота.“

Четене и размишление: Ще се прочетат всички стихове от Евангелията, четени през първите три седмици и трите страници от беседите, четени през третата седмица.

Трето четириседмечие

ЗА БОЖИЯТА МЪДРОСТ

I седмица, 28 октомври 1930 г., вторник.

1. Подготвителната лозинка.

2. Лозинка:

„Пожелавам с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила да се възцари Божията мъдрост навсякъде по лицето на земята и в умовете на хората така, както цари горе на Небето.“

3. Четене и размишление: Евангелие от Йоана, 12 глава, 1-10 стихове.

II седмица, 4 ноември, вторник.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Матей, 20 глава, 20-30 стихове.

III седмица, 11 ноември, вторник.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Лука, 9 глава, 1-10 стихове; I серия беседи, 5 беседа, първите три страници.

IV седмица, 18 ноември, вторник.

Същите лозинки. След втората ще се прибави следното:

„Божията мъдрост да озари моя ум и нашите умове.“

Четене и размишление: Ще се прочетат всички Евангелия, прочетени през първите три седмици и страниците от беседата, четени през третата седмица.

Четвърто четириседмечие

ЗА БОЖИЯТА ИСТИНА

I седмица, 26 ноември, сряда.

1. Подготвителната лозинка.

2. Лозинка: „Пожелавам с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила да се възцари Божията Истина по лицето на земята и в сърцата на хората и да има вечна Правда навсякъде.“

3. Четене и размишление: Евангелие от Йоана, 15 глава, 1-10 стихове.

II седмица, 3 декември, сряда.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Матей, 19 глава, 1-10 стихове.

III седмица, 10 декември, сряда.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Марка, 9 глава, 1-10 стихове.

II серия беседи, 2 беседа, четири страници: 11-14 включително.

IV седмица, 17 декември, сряда.

Същите лозинки, със следната прибавка след втората:

„Божията Истина да се възцари в мен и в нас и да ни изпълни с всичката Своя Красота и Хармония на живота. Желая, Господи, с всичката си душа да станем служители на Истината.“

Четене и размишление: Ще се прочетат всички стихове от Евангелието, прочетени през първите три седмици и страниците от беседата, прочетени през третата седмица.

Пето четириседмечие

ЗА БОЖИЯ МИР

I седмица, 25 декември, четвъртък.

1. Подготвителната лозинка.

2. Лозинка: „Пожелавам с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила да се въдвори Божият Мир по лицето на земята и в сърцата на хората.“ (Ще разбирате сърцата на всички верующи, на всички будни души. Мира ще го вземете в широкия смисъл, защото само при една култура на мир, само когато хората живеят в мир, може да има прогрес, само тогаз хората растат и във физическия, и в духовния живот.)

3. Четене и размишление: Евангелие от Йоана, 16 глава, 16-24 стихове.

II седмица, 1 януарий 1931 г., четвъртък.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Матей, 18 глава, 1-10 стихове.

III седмица, 8 януарий, четвъртък.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Лука, 11 глава, 1-10 стихове.

III серия беседи, 3 беседа, четири страници: 11-14 включително.

IV седмица, 15 януарий, четвъртък.

Същите лозинки, със следната прибавка след втората:

„Да се въдвори Божият мир и в моето сърце и в нашите сърца и в моя ум, и в нашите умове.“

Четене и размишление: Ще се прочетат стиховете от Евангелията, прочетени през първите три седмици и страниците от беседата, прочетени през третата седмица.

Шесто четириседмечие

ЗА ЖИВОТА

I седмица, 23 януарий, петък.

1. Подготвителната лозинка.

2. Лозинка: „Пожелавам с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила да даде Бог Живот, успех и дълголетие на всички добри и праведни хора по лицето на земята и да се излее Божието благословение върху тях, както е изляно горе на Небето.“

3. Четене и размишление: Евангелие от Йоана, глава 3, стихове 1-10.

II седмица, 30 януарий, петък.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Матей, 2 глава, 1-10 стихове включително.

III седмица, 6 февруарий, петък.

Същите лозинки.

Четене и размишление: Евангелие от Марка, 5 глава, 5-15 стихове включително.

IV серия, първа беседа, първите десет страници.

IV седмица, 13 февруарий, петък.

Същите лозинки, със следната прибавка след втората:

„Да даде Бог на мен и на нас живот, успех и дълголетие, за да се излее Божието благословение върху мен и върху нас, както е изляно горе на Небето, за да Му служим всякога.“

Четене и размишление: Ще се прочетат всички стихове от Евангелията, четени през първите три седмици и страниците от беседата, прочетени през третата седмица.

Горното е за първото полугодие на 1930/1931 година. Второто полугодие почва от 21 февруарий 1931 година, събота.

През второто полугодие ще се повтори всичко преминало през първото полугодие, а дните, през които ще стават опитите, във всяко четириседмичие ще следват по реда на седмичните дни: през първото четириседмичие в съботите, през второто - в неделите, през третото четириседмичие - в понеделниците, през четвъртото - във вторниките и т.н. През другото време по свобода можете да се молите един за други, за да ви се оправят работите.

16 глава от Деянията на апостолите ще се чете през годината. Това, което пише там, това се отнася за нашата работа през годината.

*

*

*

Изгрев, 18.03.1931 г.

Любезни брат Тошев,
Н. А. К. П. Б. А.!

Поздравлявам ви с празника 22 март. Всичко получено от вас предадох, както казахте. Дадох на Жорж и Николай портрета и листчето със сведенията за приготвяне на хороскопите.

Картичките разпределих така:

Георги Тахчиев: всичките без Данаил. С. Динова: всичките 5 вида. За салона: всичките 5. С. Маркова: Изгрев слънце. За мен: Данаил (другите имах от по-рано). С. Рамтова: 4-тях животни. Бр. Тодор Стоименов: змеят. Д-р Жеков: змеят. За с. Паша, Еленка и Савка (стенографките) общо: Изгрев слънце. С. Белчева: змеят. С. Олга Славчева: змеят. Бр. Лулчев: 4-тях животни. Бр. Бертоли: змеят.

Някои много харесаха Данаил. Ако искате, изпратете от Данаил още няколко.

Ще ви питам нещо, но недейте съобщава на друго, че съм ви питал. То е следното. Познавате ли Колю Д. Колев? По какви причини е напуснал евангелската църква? После пишете ни за неговите разбирания, за живота му. Искам да му пиша и естествено е, че преди да пиша на един непознат, хубаво е да имам известни познания за него, за да знам какво да му пиша.

От с. Цанка получавате ли сегиз-тогиз резюмета и разговори?

Ето няколко мисли от последните лекции на Учителя: „Непременно трябва да имаме разумното слово, да бъдем музиканти и поети, за да имаме резултати. Зенитът на човешкия - това е любовта към Бога. Що е зенит? Зенитът е онази точка, при която се запалва в тебе Божествената любов. Всякога да бъдем във вътрешно общение с Бога. Ако ние се хранехме от този глод на любовта, щеше

ли да има смърт? Доброто, в което не е вместена любовта, не е добро. Възкресението е проявата на любовта: ти ще почувствуващ, че всичко на земята и на небето - всичко ще бъде близко до сърцето ти. На 22 март т.г. ние изминаваме тъмната зона; на 22 март още само 1 милиметър ще остане от тъмната зона. Значи иде зазоряването. Няма по-велика работа от това да се молиш. Ти си извършил полезна работа с молитвата. Вие като се молите, растете в Бога. Молитвата е процес на растеж. Ти се намиращ в едно голямо противоречие в живота. Обърни се към Бога и чакай с всичкото търпение. Понеже Той е всемъдър, няма да мине много време и ще дойде реализацията. Всяко желание на хората, което е от полза за душата, не остава без последствие. Основната мисъл да остане: „Любов към Бога.“ Това е най-великото в сегашния растеж. Няма по-велик момент. Дойде ли този момент, всичко друго може да се постигне.”

На бр. Сава Калименов предайте приложеното тук писмо.

Нарочен поздрав от Учителя.

Поздрав до всички ваши домашни и до бр. Сава, с. Гелинова, с. Денка и другите братя и сестри.

С братски поздрав:

Б. Боев.

Адрес: Б. Боев, улица „Опълченска“ 66 - София, III.

*
* *

Изгрев, 17.06.1931 г.

Любезний брат Тошев,

Към Рила ще се тръгне в началото на юлий. Ако решите да дойдете хубаво е навреме да си пригответе палатка. Тук на Изгрева наши братя дърводелци правят палатки много евтини, защото купуват не платнище, а дебело платно и го импрегнират с парафин и бензин. Една палатка по този начин не струва повече от 1500 лева (за двама души).

Продоволствието е улеснено, понеже всеки 2-3 дни се донасят на езерата продукти от с. Сепаревски бани.

Учителят държи постоянно беседи през време на пребиванието ни на езерата. Ако ви е възможно да дойдете ще бъде хубаво. Ще прекараш 1 месец в идеална и възвишена атмосфера. Ще стоим там около 2 месеца. Така че ти можеш да дойдеш по-късно, а не в началото на юлий. Защото постоянно ще има групи, които ще отиват на езерата. Ти когато и да дойдеш, ще намериш на Изгрева някоя група, с която ще дойдеш. Автомобил от тук до Сепаревски бани 160 лева. За коняри (за багажа) 50 лева. Толкоз и за връщане. А продоволствието там не е скъпо. Ако ви се нареди да дойдете, ще останете много доволен. Ако решите да дойдете, ще трябва да вземете със себе си, разбира се, по-дебели завивки и дрехи: фанели, мушама, вълнени чорапи, вълнен шал. Но изобщо на езерата е по-топло, отколкото на Мусала.

Поздрав до домашните ви и до всички други братя и сестри.

Напоследък се забелязва усилено разпространение на идеите на Учителя в странство.

С братски поздрав:

Б. Боев.

Нова формула от Учителя: „Само светлата любов на живота постига целта.“

Важна формула даде Учителя на Езерата: „Божият Дух, Възлюбеният на нашите души, ще извърши всичко за нас.“

От изпратените от вас картички искат най-много Данаил и лъвовете. Когато приготвяш, изпрати от нея повече екземпляри. Всички видове ваши картички са поставени в салона.

*
* *

30.06.1931 г.

Лагър при Седемтях Рилски
езера

Любезний брат Тошев,

Пиша ви от рилските езера. Пристигнахме с Учителя тук на 28 юний. Тук сме една малка група. По-после ще дойдат другите групи. Получих писмо от брат си Симеон, в което той излага тежкото положение на болната ми сестра, Станка (вдовица) в Бургас. Той предлага подписка но аз по никой начин не съм съгласен на това, понеже положението е критическо, то аз нямаше какво да правя, освен да се обърна към тебе като на по-близък. Препращам ти тук приложено неговото писмо, за да си съставиш ясна картина. Ако обичаш, и ако ти е възможно, изпрати му 3000 лева от мое име. Ако не си улеснен, можеш да ги пратиш на три пъти по 1000 лева. На записа пиши за изпращач моето име.

Адресът на брат ми е: Симеон Д. Боев, улица „Страхим“ 12 - Бургас.

Писмото на Симеон прочети и го изгори. Недей съобщава на друго това, по никой начин да не отваряш подписа.

По-нататък ще ти изпратя някои по-важни мисли, казани от Учителя тук. Сега ви пращам следните:

„Велико нещо е светът за онзи, който разбира. Когато човек има любов, всичко е възможно. Когато човек иска да работи, Небето му дава изобилно работа.

Писано е: „Господ ти е задна стража.“

Поздрав сърдечен до домашните ви и до всички други братя и сестри.

Нарочен поздрав от Учителя.

С братски поздрав:

Б. Боев

Адрес: Чрез Димитър Звездински (за Б. Боев) - дезинфектор при гарата - гара Дупница.

*
* *

Изгрев, 27.04.1932 г.

Любезний брат Тошев,

Ч. В. Христово,

По случай празниците поздравлявам вас и всичките ви домашни. Отдавна се канех да ви пиша и все чаках сгоден случай. Обаче вътрешно ние постоянно си кореспондирахме, нали? Знам до известна степен това, което стана. Разбира се, един човек, който е ученик на окултна школа, който върви по един божествен път, ще посрещне всичко тихо и спокойно, с голяма вяра и упование в Бога, понеже знае, че любовта на Бога прониква всичко и оправя всичко и поради това знае, че всичко ще се обърне за добро. Това е един велик закон и неговото

съзнаване е изворот на онзи мир, на онва вътрешно равновесие, което има един мистик.

Когато говорих с Учителя по това, той каза, че това се обяснява кармически и че всичко ще се обърне за добро.

Пратих днес на с. Цанка важни мисли от Учителя, казани в разговори и писмах или да ги препише и ви ги препрати или пък когато отидете в Габрово да ги прочетете.

Кога ще дойдете насам? Според мен хубаво ще бъде да прескочите към София при първа възможност, например през време на празниците. Хубаво ще бъде освен това да дойдете и на езерата това лято (Седемтях Ришки езера). Там климатът е доста мек. Има удобства в съобщения, в пътуване и в продоволствие. Там има чудесна красива обстановка, която обновява човека физически и духовно. А планините са необходими при окултното ученичество. Там има благоприятни условия за събуждането на висшите заложби на душата, за свързване с Реалния свят.

Вие как прекарвате, с какво се занимавате? Вашите картини са поставени в салона в обща рамка. Тук всичко върви добре. Учителят каза, че вулканските изригвания в Аржентина се дължат на вътрешните земни промени по случай постепенното издигане на дъното на Великия океан, защото там ще бъде новия континент на шестата раса. В свързка с това ще има потъвания на някои суши.

Тук ще ви изложа някои мисли, казани от Учителя в последните беседи и лекции или в разговори:

„Всяка сутрин, като станеш, да си смениш състоянието, да си благодарен. Щом не си в хармония с частите, ти си в дисхармония с цялото. Когато дойде в тебе едно отрицателно състояние (злоба, съмнение, отчаяние) за пет минути ти трябва да се справиш с него и да го превърнеш в положително състояние.“

Учителят препоръчва следните 10 стиха от Евангелието на Йоана за заучаване наизуст и за дълбоко размишление; 14 глава, 15 стих; 11 глава, 42 стих, 12 глава, 26 стих, 8 глава, 29 стих, 6 глава, 63 стих, 3 глава, 33 стих, 3 глава, 3 стих, 20 глава, 22 стих, 21 глава, 5 стих, 15 глава, 26 стих.

Тези стихове можеш да ги употребяваш всеки ден, а също и когато сме болни или когато имаме неразположение.

Днес даде за заучаване наизуст 129 псалом и за четене и размишление 21 глава от Откровението.

Учителят каза, че свещените книги трябва да се четат с молитва и размишление, за да могат да ползват.

„Сега аз говоря за една любов, която досега не сте имали. С новата любов ще дойде новият живот. Аз я наричам любовта на безсмъртието.

На Бога ще се надяваш! Бога ще обичаш в хората. Човек е проекция на Бога.

Всичкото е в любовта! Главното нещо е любовта! Аз да обичам Бога, то е най-голямата привилегия. Няма да остане нито едно красиво желание в човешката душа, което Бог да не задоволи.

Върху всяка скръб, някъде в духовния свят се повдига едно велико желание.

Има нещо по-велико от прощаването; то е да обичаш, но не както хората, а както Бог обича. Служенето на Бога е велика Божествена наука. Щом живееш за Бога, ти си свободен. Всеки ден ще държиш тая велика мисъл. Ще служим на Бога, ще служим на Бога, ще служим на Бога!

Никога не отлагайте една добра мисъл, едно добро.

Страданията са една привилегия. Ти ако не страдаш, не можеш да станеш съпричастник на небото.

В страданията, в мъчнотиите Бог ще се прояви.

Прочетете с внимание статията „Мисията на богомилството“ в списание „Житно зърно“ (год. 6, кн. 5-6, 7-8, 9-10). Там се хвърля нова светлина върху богомилството. Там са изложени разработени идеите на Учителя по този въпрос. После е важна в последната книжка 9-10 (ще я получите тези дни) първата статия „Новата вест“; тя е от Учителя.

Нарочен поздрав до домашните ви, до бр. Сава Калименов, с. Гелинова и с. Денка.

С братски поздрав,

Б. Боев

*
* *
*

Изгрев, 2.07.1932 г.

Любезни брат Тошев,

Поздрав от Изгрева! Напоследък правим нови гимнастически упражнения, придружени с музика. Много поетични и полезни упражнения. Когато дойдете, ще ги видите.

След няколко дена Учителят тръгва с една малка група на Рилските езера, а останалите се приготвяват и ще тръгват един след други на малки групи. Такива групи ще има в течението на целия юлий и даже в началото на август. Хубаво ще бъде, ако можете да дойдете на Езерата! Ще си вземете повече долни и горни дебели дрехи, фланели, шалове, вълнени чорапи, одеала, дъшеци празни (там ще се пълнят със сено) и палатка. Можете да си вземете 4-5 платнища. Или като дойдете тук, можете да си поръчате у някой брат тук палатка; ще ви коштува около 1200 лева. Но за по-евтино, най-добре е да намерите там от приятели 4-5 платнища, с които да ви услужат временно.

Ето някои основни мисли от последните беседи и лекции на Учителя:

За да любим, трябва да отидем при Бога. Трябва да чувствуваме любовта, чистотата и живота на цялата природа. Доброто е от Бога. Всичко в света е направено само за добрите хора. Ако вие нямате страдания, вие сте грешни. Ако имате страдания, вие сте кандидати за светии.

Да намериш най-малкото добро в един човек и като го намериш, да се чудиш как не си го видял досега.

По-голямо благо не може да ви се даде от този живот, който сега имате. И ако вие кажете, че страдате, това е неразбиране.

Много от човешките синове са кандидати за ангели. Мога да направя всичко за вас, но при едно условие: ако имате живота на добрите хора, мисълта на ангелите и любовта на Бога. И ако имате тези три неща, не само аз, но всеки може да направи всичко за вас. Ще посветите живота си, мислите си и любовта си на Бога. И за това се приготвявате.

На вас едно ви липсва. Ще ви кажа какво ви липсва: любов ви липсва. И като дойде любовта във вас, ще се подмладите. Любовта ще ви подмлади. Но кога ще дойде любовта във вас? Когато заживее Бог във вас. Като отидем да работим в света, като ни попитат какво трябва да правим, ще им кажем: „Да живеем като Христа!“ Главното е да заживеете като Христа.

Поздрав до домашните ви, до бр. Сава Калименов и с. Гелинова.

С братски поздрав,

Б. Боев

* *

Изгрев, 12.08.1933 г.

Люб. брат Тошев,

Получих картичките. За абонатите на „Ж. Зърно“, които вие записахте, ще направим потребното. Получих техните абонаменти с вашия пощенски запис. По повод на вашето желание да ви се каже нещо ново, Учителят специално за вас ми поръча да ви съобща следното:

„Най-важното явление днес е разширение на човешкото съзнание. Всички други външни политически и други събития са по-маловажни в сравнение с това разширение на съзнанието. Събуждат се дълбоките, спящите божествени сили в човешката душа. И това ще причини коренни промени и във външния живот. За да се преодолее материализма, невидимият свят скоро ще даде някои нови манифестации, за да покаже своето съществуване.“

Ето някои основни мисли, казани от Учителя напоследък:

„Целият живот е една задача, която човек трябва да разреши.

Ако един градинар обича плодните дървета, те винаги растат добре и повече плод дават. Плодните дървета обичат да им се обръща внимание, да ги обича някой. На това дърво като че му придаваш нещо, като го обичаш. И затова добри градинари са тези, които обичат дърветата.

За злото колкото се може по-малко да се говори.

Редът на нещата е изменен. Досега беше Царството на лъжата. Сега се стесняват условията за тези хора и бъдещето е на праведните. Те ще управляват. Мина се времето за лъжата, кражбата и за всички други престъпления. Тези хора нямат вече бъдеще. За в бъдеще е царството на праведните. Невидимият свят урежда това. Стесняват се условията.

Избавлението и освобождението на човека е колективна работа: човекът ще влезе в свръзка с онези, които ще го освободят. Слънчевите лъчи при изгрев урегулират симпатичната нервна система.

Каквото спечелиш, ако речеш да го туриш някъде за себе си само, ще загатиш. Ти към цялото ще го пратиш. Казано е: „Ще се отречеш от всичко и ще дигнеш кръста си.“ Дяволът идва при човека и му казва: „Всичко е в материалните работи.“ Нашето братство е по целия свят. Всички, които мислят, чувствуват и постъпват еднакво, както Бялото Братство, са от това Братство.

Вие можете да ринете снега колкото искате и все пак той няма да се стопи, докато не изгрее слънцето. Добрите хора сега не управляват. Сега е вече техният ред. Само на небесната банка може да се разчита. Като мислите, всичко това ще бъде.

Основата на знанието е любовта. Без любовта човек не може да дойде до истинското знание. Тайната на живота е да бъдем всякога доволни. Троеличието на Бога трябва да се разбира съвсем другояче: първото лице на Бога е любовта. Ако я приемеш, ще имаш живот. Второто лице на Бога е мъдростта. Ако вярваш в нея, ще имаш светлина, знание. Третото лице на Бога е истината. Ако се свържеш с нея, ще добиеш свободата.

Грех има, когато има разлика между Божиата воля и твоята воля.

Човек има много по-велико бъдеще, отколкото може да си въобрази. Ние сме потопени в любовта на Бога. Апостол Павел казва: „Всичко считам за измет, да позная Христа.“ Той искал да каже: „Всичко считам за измет да позная любовта.“

Драги Стефано, ако можете елате това лято към Изгрева. И Учителят ми каза да ви покана да прекарате поне няколко деня или повече на Изгрева, толкова повече че наближава събора. Когато вземете отпуск, отбийте се за известно време и тук. Така че ще бъде много радостно за мен да дойдете да ни посетите, защото отдавна не сме се виждали.

С братски поздрав,

Б. Боев.

Нарочен поздрав от Учителя.

Тази година на Седемтях Рилски езера няма да се ходи. Дали ще се ходи за няколко деня на Мусала, не е още решено.

*
* *

Изгрев, 17.03.1934 г.

Люб. брат Тошев,

Тук приложено ви изпращам хороскопите с обяснения. Те са направени от Николай Дойнов. С. Еленка Григорова написа едно резюме, което също ви пращам. Дайте да го прочете и брат Пеню.

По въпросите, които задавате, Учителят каза: „Силите на здравето идат от един по-висок свят, от един разумен свят.

Едно време външната жертва на животните е била допусната. Това е било допуснато при стария живот. Сега епохата е друга. Сега външната жертва се заменява с вътрешна жертва, а именно: сърце чисто и смирено. Жертвата на животните едно време е била практикувана, защото тогаз лошите духове са напускали човека и са отивали при убитото животно, за да приемат енергии от неговата кръв и други части.

Войната постепенно се приготвява.

Като излезе книгата ви, ще ми пратите.

Получих тъкмо в този момент и картичката ви. Ще направя необходимото, като получа колите от бр. Сава Калименов.

Много се радвам, че сте често с брат Пеню.

Вие като имате връзка и влияние в града, разбира се, ще гледате да го укрепите и предотвратявате някои постъпки против него от партизани, ако такова нещо се яви.

Пращам ви и един наряд за тая пролет. Ако желаете някои по-нови беседи и лекции, пишете.

Надявам се, че ще ни посетите на Изгрева. И Учителят каза да ви кажа, че когато ви е възможно, посетете Изгрева. Ще ви бъде ли възможно това през Великденската ваканция? Ако не може тогаз, направете го през лятната ваканция, ако ви е възможно. Поздрави от с. Елена Григорова.

С братски поздрави до вас и до бр. Пеню,

Твой Б. Боев.

*
* *

Изгрев, 28.05.1934 г.

Любезни брат Тошев,

Колите редовно получавам. Единият екземпляр давам на Учителя, другия - на с. Еленка Григорова, а третия задържам за мен. Тук всички сме добре. От няколко дни тук имаме вече вода. За целта тук са построени 3 чешми с разни

стилове, много красиви. Тук редовно всяка сутрин имаме музикални гимнастични упражнения, наречени паневритмия. Те действуват благотворно върху човека в здравословно и духовно отношение. Чрез тях повечето от болестите могат да изчезнат.

Има постоянно нови и нови песни, давани от Учителя. Сегиз-тогиз ходим на Витоша. На 24 май пак бяхме там.

Кажете нещо за себе си. Остава ли окръжният съд в Кърджали и ако не остава, къде ще ви преместят?

Хубаво ще бъде това лято през време на съдебната ваканция да дойдете към Изгрева. Елате непременно. Има специални стаи за гости.

Тук ще ви кажа някои мисли от последните беседи и лекции на Учителя:

„В любовта е силата на човека. Любовта е това, което дава сила на човека. Тя отваря един простор. Щом дойде любовта, за теб се отваря един свят. Когато човек живее в душата си, той се радва, каквито и мъчности да има и лесно се справя с тях. Страданието произтича от това, че ние спъваме в себе си доброто, което имаме. Когато човек стане религиозен, той трябва да избира чисти места и добри хора. Има три вида живот: 1) Животински, когато човек се грижи само за ядене и пиене; 2) Човешки живот, когато се стреми към удоволствия; това е живот на постоянна смяна на радости и скърби; 3) Божествен живот, когато човек се стреми да служи на Бога. Той живее в блаженство. Щастieto на човека зависи от неговата вътрешна хармония.

Любовта е метод за всички постижения. Няма нещо невъзможно за онзи, който има любовта.

Вътре в нас няма нищо лошо, защото Божественото е вътре. А пък всички лоши работи идат отвън.

Омразата е смразена любов. Разтопи я и ще стане на любов.

Кога Бог може да те слуша? Всякога Бог може да те слуша, когато ти си носител на Неговото слово.

Всички хора живеят в Бога, но Бог във всички хора не живее и само в тези, в които има любов, защото Бог е любов.

Напоследък Учителят много набляга за значението на музиката при окултното ученичество. Много души тук са почнали да учат музика, да вземат уроци по пение, цигулка, пиано и пр. Вие свирите ли на някой инструмент? Ако не свирите, снабдете се с някоя цигулка и почнете да вземате уроци. Не е късно. Всеки стремеж към учене подмладява човека.

Нарочен поздрав до брат Пеню. Прочетете му тези мисли от Учителя, които излагам тук.

С братски поздрав,

Б. Боев.

*
* *

Изгрев, 25.05.1937 г.

Любезни брат Стефане,

Получих писмото ви и по 14 екземпляра от предпоследните две коли. Някои от тях вече раздадох, а някои ще дораздам. Някои от тези лица не са тук, напр. Хр. Христов, но аз ще им ги препратя. Той е околийски управител в Ивайловград. А Емануил Иванов е във Варна, улица „Струмска“ 4. Сестра Юстинка Халачева живее тук на Изгрева. Тя ви поздравява нарочно и се зарадва като й казах, че

ще дойдете това лято с другарката си. Всички се радваме за това, защото отдавна не сме се виждали.

Оная сестра, с която се запознахте, се казва Коца Клинчарова - Живкова. Понеже на нея сте пратили само няколко от последните коли (от 417 стр. до 496) то пратете и по-раншните коли чрез мен. Аз ще ѝ кажа да ви пише. Нека да влезете в писмена връзка. Но на нея можете да пишете чрез мен, понеже мъж ѝ е против нейните идеи и не ѝ позволява да се занимава с тия идеи. Като дойдете това лято, ще се видите и с нея.

Вие не пишете кога ще дойдете. Но понеже е възможно това лято да отидем по-рано на Рила, може би към края на юний, то вие гледайте да дойдете малко по-рано, преди края на юний. Ако не можете да дойдете толкова рано, за да ни намерите, трябва да дойдете тогаз към края на август. А още по-добре би било, разбира се, да дойдете и вие с нас на Езерата.

Има една задача, дадена за учениците в школата. Тая задача е дадена на 30.10.1936 година. Една година вече изкарахме и внесохме събраното. От 30.10.1936 година правим задачата вече втора година. Тия, които правят задачата, получават всички нови беседи и лекции безплатно, като подарък. Поговорете с брат Атанас Николов, който беше тук за 22 март. Той ще ви разправи в какво се състои задачата и ще ви даде и формулата. И ако пожелаете да вземете участие в тая красива работа - в което не се съмнявам - пишете ми!

Поздрав до домашните ви, до брат Сава, Наско, Денка и до всички други братя и сестри

И тъй, до скоро виждане!

С братски поздрав:

Ваш Б. Боев

*

*

*

Изгрев, 23.12.1939 г.

До брат Стефан Тошев.

Любезний брат,

Получих посмното Ви. Вие питате за положението. По това ще ви кажа следното: Този век е век на съдба над народите. Те ще бъдат съдени. Това ще бъде кармичното ликвидиране на миналото. Злото ще бъде вързано през този век, а доброто освободено. Тая година няма да има всеобща война, понеже годината е благоприятна. Прочетете, моля, лекцията на Учителя „Пред новата епоха“, държана на 11 юни т.г. Тя е пророческа. Описва събития, които идват. След тези събития иде велико пробуждане на човешкото съзнание. Човечеството ще разбере, че единичният път е духовният. България ще успее най-добре, ако запазва своя неутралитет. Да се молим за мир между народите и неутралитета на България!

Сърдечни поздравии на всички братя и сестри.

С братски поздрав:

Б. Боев

Горната лекция я имат бр. Сава и Наско.

По случай празниците ви пожелавам всичко светло и красиво, изобилни Божии благословения вам и на целия ви дом!

Упражнение за трансформиране на отрицателните състояние и за свързване с живата природа и нейните сили

Дадено от Учителя в сряда, 22.11.1939 г.

Ръцете се поставят хоризонтално от двете страни на тялото и бавно се приближават пред гърдите, като се поставят една върху друга с длани навътре - дясната върху лявата. След това бавно се отдалечават ръцете до първоначалното им положение. Това трае 25 секунди. След това пак се приближават ръцете пред гърдите, само че лявата ръка върху дясната с длани една срещу друга. После двете ръце бавно отново се отдалечават настрани до първоначалното им положение. Всичко това става също 25 секунди.

Горните 2 упражнения се повтарят по 6 пъти последователно като се сменят - всичко 12 упражнения за 5 минути.

Брои се само за 1-то упражнение, колкото да се схване бавността на движението. С тая бавност се работи до края без да се брои, за да може съзнанието да се съсредоточи и върху свързването чрез ръцете с енергиите на живата природа и да мисли човек за приемането на тия енергии в себе си.

Тия упражнения могат да се правят когато човек е прав, на едно място, а може и при всяко от 12-тах упражнения да се правят 2 крачки напред - една крачка за прибиране ръцете пред гърдите, а друга за отдалечаването им.

Тези 12 упражнения се правят сутрин, обяд и вечер, всичко 15 минути. Това упражнение ще се прави за известно време. С това упражнение няма да станат чудеса, но човек ще направи с разумната природа онай малка връзка, която е много ценна и необходима, за да има човек придобивки.

Всеки да прави и това упражнение сам, без да бъде забелязан и обезпокояван от другите, за да бъде напълно концентриран.

НЕДЕЛНО УТРИННО СЛОВО НА УЧИТЕЛЯ ОТ 17.12.1939 г. СУТРИНТА БОЖЕСТВЕНИЯТ КРЪГ НА ЖИВОТА

Когато се свири добре на една цигулка, тя се облагородява. Човек е едно същество, чрез което Бог се проявява. И ако Бог постоянно се проявява чрез човека, последният придобива нещо.

Кой е най-разумният начин на спане, какво положение трябва да има тялото? Краката и ръцете не трябва да са сгънати, а прави, и от друга страна през време на спане човек не трябва да се обръща. Тялото да бъде напълно спокойно.

Днес някои народи воюват. Във войната хората се учат. Понеже тия хора доброволно не са поискали да се пожертват, сега Божият закон ги кара насила да се пожертват.

Ние употребяваме думите: Аз, Ти, Той. Аз, който върши волята Божия. Ти, Господи, който въвеждаш в Царството Божие. Той, Духът, който освещава Името Божие. Аз е човекът със своя ум, със своята воля. Ти - това е нашата душа. Той - това е нашият дух.

Ако вършим волята Божия знанието Божие ще се предаде на нас. Учение без вършене волята Божия не може да има.

Или ще се изправите, или ще ви изправя. Някой иска да замине горе. Защо ще отидете в невидимия свят сега, когато от там слизат долу да помагат. Ти не си работил за Господа още. През хилядите минали векове Бог ни е дал своите благословения. Сега трябва да му се отблагодарим, да имаме признателност.

Като обичаме Бога с всичкия си ум, сърце, душа и сила, тогава ставаме възприемчиви към благата, които Бог ни дава. Като не обичаме Бога, тия блага не могат да минат през нас. И после трябва да обичаме ближния си, за да им предадем благото, което сме приели от Бога. И ближният ви трябва да ви обича, за да могат тия блага да се върнат към вас. Трябва да се образува един кръг. От Бога към вас, после от вас към ближния и от ближния към вас и да се повърнат към Бога, за да види Той как сме извършили волята Божия.

Знаете ли колко е мъчно да се заміне за онзи свят? Когато пътувате през океана за Америка, сега е опасно, защото пътят е миниран. И като тръгнете от този свят за онзи, пътят е миниран. Да заминете за онзи свят трябва да дойдат три ангели: единият ще ви носи на ръце, а другите двама ще ви бъдат екскорт, когато ви нападат, те ще ви защитават. Ще има много неприятели, които ще мислят за атака, и благодарение на тия ангели ще минете през тая опасна зона, за да влезете в другия свят. Някой път сте неразположени, защото ви атакуват лошите духове и като няма кой да ви помага, хванат ви и ви затворят и стоите там с години. Тая година е година, в която да свържете ума си както трябва с любовта, да свържете сърцето си с любовта, да свържете душата си с любовта, да свържете силата си с любовта.

Трябва да пожертваш всичко, за да придобиеш нещо. Малкото трябва да пожертвате, за да придобиете голямото. Как ще станете наследници на небето и на земята. Само тия, които са свързали ума си, сърцето си, душата си и силата си с любовта, само тия ще станат наследници на земята. После ще им се даде и друго наследство, по-голямо. За да стане човек кротък, трябва да стане господар на ума си и сърцето си и да служи на душата си и силата си. На ума си и на сърцето си ще станеш господар, а на душата си и на силата си трябва да станеш слуга.

Аз бих желал някой от вас, който има пълна любов на ума си, на сърцето си, душата си и силата си да дойде при мен. Защото аз искам да срещна един човек. Все го търся, но не съм го намерил. Ще ми бъде твърде приятно ако го намеря. Въръжи ума си, сърцето си, душата си, и силата си и ела при мене. Тогава аз ще капитулирам пред тебе. Но ако идваш без любов, ще бъдеш бит на общо основание. С Любов като идва човек, там е Бог. Който идва без Любов, той е лъжец. Трябва да се изпълни Волята Божия, да се въдвори Царството Божие и да се освети Името Божие. Това е възкресението. Като стане това, вие ще възкръснете и няма да има смърт. Ако изпълниш волята Божия и Бог ще изпълни твоята воля. Ако осветиш Божието Име и Бог ще освети твоето име. Ние ще изпълним Волята Божия, душата ни ще въвежда Царството Божие в нас, а духът ни ще освещава Името Божие. И тогава ние ще бъдем добри работници. Пролетта ще дойде. Трябват работници да сеят семената.

Ако работите за себе си, ще получите еднократно, ако работите за Бога, ще получите стократно.

ЗА ПЕНТОГРАМАТА

Помещението, в което се намира пентаграмът, има динамична сила, защото той съдържа небесни знаци. Ясновидците чувствуват тази сила. Тя действа разрушително на човека, но когато той живее добре, дава благословение. Понеже тази динамична сила може да увреди на човека, то човек даже и когато живее добре, трябва да прекара мислено още два кръга около пентаграма, за да се смекчи силата. Първият кръг (най-външният) се състои от

следните думи: „Подирете първом Царството Божие и неговата Правда и всичко друго ще ви се приложи.“ Кръгът почва от точката долу и върви от ляво към дясно. След това ще прекараме по-навътре втори кръг: „Бог толкоз възлюби света, щото даде Сина Своя Единороднаго, за да не погине всякой, който вярва в Него, но да има живот вечен.“ След това ще се каже третия кръг (написания на пентаграма). Той е най-вътрешният.

През петтях добродетели, които са написани на пентаграма, трябва да минем (а именно: добродетел, истина, правда, любов, мъдрост), за да отидем на небето.

В пътя на своята еволюция човек се намира най-първо вън от пентаграма и обикаля външния кръг, който съдържа тези неща: сабля (сила), чаша (карма), книга (знание), свещ (истина), жезъл или скиптер (законност). Когато влезем в световния живот, дохождаме на тази точка, дето е саблята, която означава, че правото е наше, додето сме силни, а ако сме слаби, то други ще имат право върху нас. Но човек след това преминава в друго положение: дохожда кармичният закон на отглатата (чашата). Това е втората стъпка от урока. Тогаз човек ще пие горчивините на живота. Той ще пие, додето поумнее. И тогаз дохожда мястото на книгата. Той вече разбира кое е право, кое е криво (от гледна точка на света, а не от Божествена). Той се счита вече човек със знание. Когато почне да различава по-добре Правдата от Истината, когато почне да гледа по-идеално на живота, той дохожда до просветата (свещта). Тая просвета е от света, тя е знание на света, световна мъдрост. Тогаз човек вече почва да мъдрува със световната мъдрост и почва да нарежда живота си; да си постели добре, да си направи къща, да има. Значи дава тон на вървежа на живота. Поставя всяко нещо в живота на мястото му. Това е жезълът.

Но след като обиколи първия кръг във вънните на живота, в тласканиците на света, човек един ден си казва: „Трябва да има нещо по-велико в света.“ Тогаз той почва да разбира, че да дава човек е по-велико нещо, отколкото да взема; ще получи наследство, което няма с какво да се замени. И не ще съмнение, че Провидението ще даде случай на човека да върви по-нататък. Притиснат от неволите на живота, човек почва да си казва: „Това ли е целта на света?“ И когато почне да дири целта на света, тогаз ще почне да дири духовния живот.

Тогаз вече почва вторият кръг: вторият кръг почва с минаване през първите врата. Това са тесните врата. Това е първата стъпка за отиване към Царството Божие. След това се минава през Истината. После човек минава Правдата; той слиза в ада, като го води Христос. По-нататък минава втората порта и отива по-горе. Вторите врата са много по-тесни от първите. Там има крепост; там вардят. При първите врата има стълба; там е по-лесно. След като минете вторите врата, вие вече приемате любовта, а по-после мъдростта (символ: око) и идете от дървото на живота. Тогаз вече слизате долу на земята, за да работите: това е Добродетелта.

След това иде по-нататъшен път, за който няма нужда сега да се говори. Този път се символизира със знаците, които има в центъра на пентаграма: змиите, кръста, кръгчетата. Това е подвигът, през който човек ще мине в бъдеще.

Най-външните три букви значат следното: В = Велики, У = Учител, Н = на Небето. Тези три букви заедно трябва да се четат: „Великият Учител на Небето.“ Имат значение и петтях знаци, които са във вътрешните ъгли на петтях върха на пентаграма.

Ако човек иска да добие Любовта, трябва да насочи мисълта си към Правдата и Мъдростта. Ако искаш да се обградиш от някого, то трябва да си

мислиш, че около стаята или къщата са прекарани тези три кръга (трите формули).

Помниш и как може да се действува с върховете на пентаграма в дадена посока.

НАСТАВЛЕНИЕ

I. Когато през годината се молите било за обикновени нужди, било за особени случаи, представлявайте си заседателния салон с всички приятели в него, а главно мислено заставайте в горницата пред направените в нея мистически съчетания. Старайте се при моленето да изпълне в ума ви всичко в салона и горницата тъй, както е наредено.

II. Всякой ден, час вие ще си изберете, но предпочително сутринта - четене „Лозинката“, било само първата ѝ част, било втората, било само третата, па било и трите заедно. Ако четете цялата лозинка, то първата ѝ част ще четете сутринта, втората - на обяд, а третата - вечер. А когато четете по една част на ден, първият ден ще вземете първата част, втория ден - втората част, третия - третата част и т.н. Задължително е обаче да се чете лозинката всякой ден и всякой може да усвои един от изброените начини.

III. В един от дните през седмицата: нелеля, вторник и петък, след обикновената молитва ще правим споменник на всички членове от веригата, включая и онези от отсъстващите от нея, за които се каже от Учителя, а така също и за други съмишленици, приятели и роднини, за които се позволи от него, като при споменаване на имената им, представлявам си лицата им и искам от Господа за тях изпълнение на лозинката. Но можеш и в трите тези дни да правиш този поменник - има свобода, обаче поне в един от казаните дни е задължително да се прави под страх на страдание. Който избере един ден, този ден ще бъде неделя и то задължително.

IV. Числото 13 през тази година ще смекчаваш така: 1) Винаги на 13-то число всеки месец сутринта след молитвата прочитай 133 псалом, който желателно е да изучите наизуст. 2) Същият псалом обезателно ще четем и в онзи ден, който ти посочи смятането: 13 минус числото на групата от 9 души, в която впадаш (при бдението в Търново на 13 август 1914 година след 4 часа сутринта). 3) Всякой ден и час след събора, когато се срещнеш с числото 13, чети псалом 133. Например имаш да вземаш; дават ти такова число, че крайният сбор е 13. (Краен сбор ще каже последното най-малко число, което се получава при последователно събиране цифрите на дадено число: например $724; 7+2+4=13$. Друг пример: $7324876543; 7+3+2+4+8+7+6+5+4+3=49; 4+9=13$.) Чети тогаз 133 псалом. Имаш да даващ; едва занасяш число, чийто краен сбор е 13. Чети псалом 133. Вземаш кола дърва. На колата са 13 суровици. Чети същия псалом. Дойдоха ти гости. Числото им е 13. Скоро прочети 133 псалом. Отидеш на гости; завариш 13 души, чети по-скоро 133 псалом. Назначават те на служба; заповедта е с въпросния номер; чети същия псалом. Изобщо навсякъде и всякога в живота, срещнеш ли се някъде с числото 13 - чети 133 псалом, който научи наизуст, та да ти е лесно и за да не разгъваш винаги книгата да го четеш.

*

*

*

Любезни брат Тошев,

Получих писмото ви. Предадох и на Учителя вашето писмо до него. Получих и сумата и направих с нея тъй, както ми писахте. Щях да отида за няколко дена в Търново и тогава щях да използвам случая да ви посетя и в Севлиево. Но отложих за по-нататък - може би през пролетта. Ще видим.

Отдавна не сте идвали в София. Това лято Учителят даде чудни нови упражнения - Слънчеви лъчи. Те имат голямо действие върху човека - можем да кажем магично действие! Сега са преустановени, но идната пролет ще ги подкачим отново. Елате тая зима на гости - може през празниците. А ако ви е по-удобно, елате през Великден или през лятото.

Както ми пишете в писмото си, вие постепенно мислите да оставите адвокатството. Тогава ще бъдете по-свободен. Хубаво е да прашате материал за списание „Житно зърно“. Вие знаете духа на списанието, знаете и задачите му, целите му. Тъй че хубаво ще бъде да получаваме от вас статии за списанието.

Скоро ще излезат от печат „Слънчевите лъчи“ - новите ритмични упражнения, които даде Учителят това лято и които са продължение на паневритмията. Излязоха от печат съборните беседи и скоро ще ги получите.

Тук ще ви изложа някои мисли от днешната лекция на Учителя:

„Аз наричам истинския любов тая, която никога не остарява. Щом един човек ти стане обикновен, ти не го обичаш, Всякога човек трябва да бъде за тебе необикновен, непознат за тебе.

Любовта към едного е опасна. Досега сте обичали все по един. И кой от вас е щастлив, като е обичал един? Сега ви трябва любов към Бога! Първото нещо, което трябва да научите е: като станете сутринта, да се научиш да любиш и да обичаш. Да любиш Бога, значи да Му дадеш нещо, да Му дадеш микроскопичен подарък. Когато всички се научим да любим Бога, светът ще се оправи в един ден. А пък ако не Го възлюбим, и за хиляди години светът няма да се оправи. Да виждаш Бога и в най-малките работи! И тогава и най-малките неща ще ти станат мили и любими: цветята, звездите, светлината, вятърът, хората и пр.

Любовта и обичта ще оправят света.

Любовта е това, което ще оправи света, а пък обичта е това, което постига всичко!

Светът е оправен, но ти не си оправен. Ние се заблуждаваме, че светът не е оправен. Ние не сме оправени. Ако намериш противоречие в живота, дръж се за любовта и обичта.

В любовта и обичта има една голяма чистота, която тепърва трябва да развие. Това, което ви причинява радост, е от Бога, а това, което ви причинява скръб, е от вас.

И тъй да остане тая идея във вас: Да обичаш и да любиш.

Поздрав до вашите домашни и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

Учителят каза още днес:

„Любовта към Едного е допустима само по отношение към Бога, пък по отношение към хората трябва да имаме любов към мнозина.“

★

★

★

Изгрев, 29.05.1942 година

Любезни брат Стефане,

Учителят каза на брат Сава Калименов и на мен, че ще да се напечата в отделна брошура това, което писах за дишането миналата година, заглавието на книжката трябва да бъде: „Учителят за дишането“. Брат Сава ми пише сега, че ще бъде добре да дойда там и да коригирам лично, защото ако ми се прашат коректурите в София за първа и втора коректура, ще отиде много дълго.

Аз имам още да преработя статиите, печатани в „Житно зърно“ и след това ще дойда в Севлиево. Говорих с Учителя, той одобри да отида в Севлиево за тая цел.

Аз бих предпочел да бъда у вас на квартира, защото ще бъде по-тихо, а пък там ще работя усилено не само коректурите, но и други мои текущи писмени работи. А в свободното време ще си говорим, ще обменяме мисли по разни въпроси. Вие може би излизате вече на вила във от града, но това не пречи. Аз мога да остана в града.

Поздрав до домашните ви и до всички други братя и сестри.

Аз ще остана още най-малко една седмица тук.

Ще чакам вашия отговор.

С братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

Адрес: Б. Боев, Изгрев, София, 13.

* *

Изгрев, 15.09.1942 година

Любезни брат Стефане,

Приготвявам една нова книга. За да я довърша, трябва ми няколко седмици - 15-20 дена - да работя съсредоточено. Говорих с Учителя. Мисля да дойда у вас, за да я довърша. Пишете ми да дойда ли. Чакам отговора ви. Ако е възможно, ще дойда веднага след 22 септември.

Поздрав до домашните ви и до всички други братя и сестри.

С братски поздрав:

твой Б. Боев.

Пожелавам ви всичко хубаво и светло!

* *

Изгрев, 26.05.1943 година

Любезни брат Стефан Тошев,

Изпращам ви документа, подписан от брат Никола Нанков.

В днешната лекция Учителят говори за скръбта и радостта:

„Когато изпълняваме законите на Любовта, на Божествената Мъдрост и на Божествената Истина, иде радост. Когато се отклоним от тия закони, иде скръбта. Щастието е в служенето на Любовта, Мъдростта и Истината.“

Поздрав до домашните ви и до всички други братя и сестри.

Сърдечен братски поздрав:

Ваш Б. Боев.

Ония стъкла ще ги потърся.

Кога ще дойдете насам? Елате през юлий или август. Ще ви чакаме. Хубаво е поне веднъж на годината да идвате насам. Това действа много обновенно и освежително.

Много ви благодаря за ланското гостоприемство. То много помогна за написването на книгата.

Как са с. Мария и децата? Немските пословици отдавна са готови; при свободно време ще ги прегиша и изпратя.

Учителят каза наскоро:

„Иде голям огън на земята; през големи страдания има да минава още човечеството, додето дойде Царството Божие на земята.“

Иде духовен глад след войната. България има важна духовна мисия. Приготовлявайте се за работа! Ще има нужда от много работници. Ти имаш знания и дар слово и ще бъдеш много полезен.

Пожелавам ви всичко хубаво и светло!

*
* *

с. Мърчаево, 2.05.1944 г.

Любезни брат Тошев,

Получих писмото ви. Вие питате за моя адрес, по който получавам пощата. Той е следният: Б. Боев, квартал „Изгрев“, София, 13. С. Мърчаево е близо до София и почти всеки ден ни препращат пощата по хора. Тук всички сме добре. Учителят в свободно време чисти извори в околността. Учителят не държи беседи обикновено. На първия ден на Великден говори. Пращам ви резюме от Великденската беседа на Учителя.

Ето някои мисли из разговори с Учителя:

„Всичко, каквото става, е за добро. Всички хора трябва да дойдат в Божествената любов и ще се разрешат всички въпроси. Само силните и търпеливите ще издържат тия изпитания. Божественото навсякъде си пробива път. Всеки човек трябва да уважава Божественото, което е вложено в хората, в животните, в растенията и пр. Божествената любов те прави безсмъртен; тогава можеш да правиш и другите безсмъртни. Иде любовта, иде пробуждането на душите. Хората ще стават по-добри, по-меки, с повече любов. Само когато човек действа по любов, той е свободен. Човек добива свобода, само когато служи на Бога от любов. Не можеш да се лекуваш без любов. Старият живот е плач, а новият живот е веселие. Старият живот - това са корени; новият живот - това са клонища. Бог създава ново небе и нова земя.“

Сега иде милостта Божия! Иде една светла епоха. След войната идат велики блага.

Благодарение, че българите са в златния си век и затова ще минат по-леко.“

Пожелавам ви всичко хубаво и светло. Поздрав нарочен до домашните ви, до сем. Калименови, Ат. Николови, Дим. Черневи, Гюзелеви и всички други братя и сестри. Ако с. Зора Гонгалова е там, поздравете я също.

С братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

Учителят каза още:

„Сега иде една епоха на установяване Царството на любовта. Сега иде светлият век на християнството.“

*
* *

с. Мърчаево, 21.07.1944 г.

Любезни брат Стефан Тошев,

По бр. Сава Калименов пращам за Севлиево Петровденската беседа на Учителя. Ще я прочетете. Петровден се отпразнува тук много тържествено. Имаше гости около 50-60 души. След беседата Учителят раздаде лично на всички, като подарък новата песнопойка. И вие ще я получите. След беседата направихме с Учителя разходка до близкия минерален извор, дето в една горичка направихме поотделно всеки тайна молитва.

Често имаме гости. Сега ни са гости бр. Минчо Сотиров, бр. Кирил Икономов (музикант) и пр.

Учителят казва, че мирът е близък. България ще излезе от събитията запазена, защото е закрияна и подкрепяна от Провидението. Тя сега е подкрепяна отгоре, понеже сега е в златния си век и затова е кредитирана отгоре.

Обръщам внимание на мистичните думи на 3-та страница на резюмето на Петровденската беседа. Тия мистични думи Учителят прочете от едно свое тефтерче, което носи винаги в джоба си. Хубаво е всеки да си ги препише, да си ги има за настолни думи и да размислява често върху тях.

Ето някои мисли, из разговори с Учителя:

„Слугуване и служене се различават едно от друго. Първото е по-низше. Слугуването е по неволя, а служенето е от любов.

Хората след умирането си горе се учат да си създават други дихателни органи, а именно за дишане на етера. По отношение на етерното дишане ние като дишаме въздух сме като рибите във водата.

Когато съчетаете музиката с движенията, по-лесно се трансформира състоянието на човека. Цялото растително царство се гради чрез музика. Когато ангелите пеят и свирят, дърветата цъфтят и зреят. Когато някой те обича, той е едно езеро, в което ти се окъпваш и ще се очистиш от всичко в живота.”

Поздрав до вашите домашни и до всички други братя и сестри.

Пожелавам ви всичко хубаво и светло!

Сърдечен братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

Адрес: Б. Боев, Изгрев, София, 13.

* *

Изгрев, 15.06.1948 г.

Любезни брат Тошев,

Получих писмото ви. Вашето желание винаги с все по-големи сили да посветите живота си на Божественото ме радва. Това влива радост, обнова в душата, това носи всички благословения. Когато човек работи за Бога няма да е сам, но ще чувства подкрепата на Цялото Небе, ще опита Божията благодат!

Жетвата е голяма. Има нужда от много работници. Ище в човечеството глад за Словото Божие. Иде пробуждане на човечеството за Божественото. Иде една духовна епоха.

Поздрав до домашните ви и до всички други братя и сестри.

Със сърдечен братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

* *

Изгрев, 8.01.1954 г.

Любезни брат Стефан Тошев,

Получих писмото ви от 26 декември и второто от 28 декември. Поръчката, която направихте, изпълних. Трябва да сте получили вече исканите книги. Новата Ева" не пратих, понеже е изчерпана. Но аз знам, че вие я имате. В първото си писмо вие споменавате за нова етика, за която говори Учителят в тома: „Законът на Любовта“. Той и на други места е обяснявал в що се състои новата етика. И в село Мърчаево в разговор обясни това. Ето думите на Учителя: „Досега злото е господарувало, а доброто слугувало, а в бъдеще доброто ще господарува, а злото ще слугува.“ Този въпрос може да се развие още повече.

Радвам се много, че в тебе се развиват известни духовни способности, а именно събуждане на вътрешните сетива. Вашите тетрадки, в които са писани тези работи, ще ми ги прочетете. И когато се видим, ще ми кажете подробностите. Това трябва да ви радва, защото това е пътят на развитието. В бъдеще чакрите постепенно ще се събуждат у по-готовите души. Вие споменахте в писмото си, че Учителят като говори за змията, разбира половата енергия, която трябва да се превърне във висша духовна енергия. Тук вие сте прав.

Понеже Тената не е толкова близък с Блажко, а брат Ганчо Генчев е много близък с него, аз помолих последния да поговори с Блажко и да ти изложи подробно положението на Блажко напоследък.

Нарочен поздрав до сестра Мария и до всички други братя и сестри там.
Със сърдечен братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

*
* *

София, 14.07.1957 г.

ИЗЯВЛЕНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ НА БЯЛОТО БРАТСТВО В БЪЛГАРИЯ

Хората на науката успяха да освободят ядрените сили от атома във време, когато човечеството още не е готово да си служи безопасно с тях.

Преди да се възцари любовта в света и преди хората от всички континенти и страни да заживеят братски живот в името на тая любов, термоядрените сили могат да превърнат земята в печална пустиня. Това обстоятелство налага народите от целия свят без разлика на вяра, цвят, националност и социален произход, да се борят за запазване на мира.

В една нова война, в която ще бъде употребена освободената сила на атома, няма да има победители и победени. Победител ще бъде безкрайният ужас, легнал върху развалините на съвременната цивилизация.

Водачите на народите да помислят върху това!

*
* *

Изгрев, 10.01.1962 г.

Любезни брат Стефан Тошев,

Ч. Н. Г.!

Ч. Р. Хр.!

Честит имен ден!

По случай светлите празници и именния ви ден пожелавам на вас и на целия ви дом здраве, дълголетие, духовен напредък и да бъдете добри служители на Бога.

Благовест и неговата другарка ме посетиха. Благовест ми каза, че имате нов член на семейството. Нека пожелаем този нов член да бъде една напреднала душа, с духовен капитал и да бъде примерен, образцов ученик на Учителя и на Бялото братство.

Вие знаете значението на Соломоновия ключ. В него са изразени двата полюса, закона на полярността: триъгълникът с върха нагоре означава духовния свят и доброто, положителното в света, а триъгълникът с върха надолу - отрицателното в света, материалният свят.

Онзи знак, който сте нарисували над Соломоновия ключ, е равнозначещ на Соломоновия ключ.

Както и вие изтъквате, това е аналогично на изречението на Хермеса: „Каквото е горе, тъй е и долу“; само че другият полюс.

Поздрав на с. Мария, на Светозар, на снахата и на всички други братя и сестри.

Със сърдечен братски поздрав:

Ваш верен Б. Боев.

Забележка към кореспонденцията от Стефан Тошев: Аз имам обширна архива, която между другото съдържа и стотици приятелски писма. За съжаление, при изнемване на литературата ми, част от кореспонденцията ми бе иззета – записано в т. 118 на протокола за обиск и изнемване от 6.12.1957 г. И все пак много се запазиха.

Моята идейна кореспонденция започва още от 1907 г., когато бях учител. Притежавам отговори на мои писма от видни български теософи: от Софрони Ников и главните редактори на списание „Теософски преглед“. Малко по-късно започна моята кореспонденция с нашия Учител. Имам запазени много писма от Него.

Прилагам част от запазените от Учителя, бр. Боев и др.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаният д-р Благовест Стефанов Тошев, живущ на ул. „Ж. Кюри“ N 75, бл. 313, л.п. с. В, N 0130959/6.05.1982 г., София, ЕГН 3111066380, давам съгласието си д-р Вергилий Кръстев да публикува в „Изгревът“ подготовените от мен по негова инициатива, за печат спомени, снимки и писма от личната кореспонденция на баща ми Стефан Тошев.

Подпис:

/Благовест Тошев/

6.11.1998 г.

ПАША ТЕОДОРОВА

/1887 – 1972 г./

- I. Опитности с Учителя.**
- II. Размишления.**
- III. Слово за Учителя.**
- IV. Писма.**

I. ОПИТНОСТИ С УЧИТЕЛЯ

1. ЕДНО МАЛКО ВЪВЕДЕНИЕ

Преди да пристъпя към описване на своите опитности около Словото, около Учителя и с Учителя, и преди да напиша нещо около постепенното ми и то само отчасти опознаване на Учителя, ще направя едно малко въведение.

При това считам за нужно да обясня защо толкова късно описвам своите опитности, когато те датират от 1915 година, 19 юли, в който ден за първи път срещнах Учителя на физическия свят. Едно е вярно и то абсолютно вярно, макар и толкова късно да ги пиша, нито на йота, нито на косъм не е заличено от това, което е преживяно на времето. За мое щастие паметта и днес не е загубила нищо от своята вярност и преснота. Затова предавам нещата, както са опитани и преживяни. Освен това аз възприемам нещата в живи образи, които се отпечатват не само в паметта ми, но и в съзнанието ми и оставят такива дълбоки бразди, че нищо не може да ги заличи. Пък и не забравям своята съвест и отговорност за истинността на фактите, които описвам.

Към всичко това прибавям и следното: Аз пиша всичко това главно за себе си, да преповторя още един път пред себе си и в себе си, пред своята отговорност и искреност, като имам предвид, че пиша всичко това само за себе си. Пиша го чисто, акуратно, това е мой дълг, а дали някой след мене ще го използва, това вече не е моя работа.

Връщам се на темата: Едно малко въведение. Наистина, едно малко, микроскопическо въведение към едно голямо събитие – раждането на Великия Учител – на нашия обичен Учител на земята, в България преди сто години – 12 юли 1864 година.

Раждането на Великия Учител внесе в народите, както и в цялото човечество нов стимул за възраждане. Ето защо думите „Едно малко въведение към голямо събитие“, макар и от голям мащаб, замествам с думите: „Едно малко въведение към една велика епоха, която донесе свещен стимул между народите и цялото човечество за освобождение от външно и вътрешно робство“. Колкото и да е тази епоха велика като епоха, като период, и тя има начало и край. Ето защо правя едно допълнение на мисълта си: Едно малко въведение не към едно голямо събитие, нито към една велика епоха, но едно малко въведение към един велик акт, към едно велико дело на вечността, която няма начало, няма и край и е безначална и безпределна.

Със своето слово Учителят внесе в човешката душа онзи дълбок вътрешен стремеж към вечността, към вечния реален живот, в което се крие истинското възраждане, пробуждане на съзнанието и усъвършенствуване на човека.

Колкото и да пиша аз и моите братя и сестри, и колкото и да говорим помежду си за това, което сме чули, видели и разбрали от Учителя, една ли ще имаме хартия и мастило да го изпишем, едва ли ще имаме време и да го изговорим. Обаче утешаваме се с мисълта, че пред нас е вечността и ние след нея. Словото Божие е необятно, безпределно, вечно и достъпно за всяка човешка душа. На който край на света и да се намира тя, достатъчно е да го потърсиш искрено и с любов.

ГДЕТО Е СЛОВТОТО ТАМ Е И УЧИТЕЛЯТ.

2. ЕПОХАЛНО ПОСЕЩЕНИЕ

Незабравими десет минути.

„Храм Божи сте. Богове сте.“ Това са истини, които Христос е казал на хората преди две хиляди години. Това са мисли, които са занимавали и мене. Мислила съм върху тях, да разбера вътрешния им смисъл. Сега споделям със себе си размишленията, до които дойдох.

– Божият храм, това е вътрешният човек, т.е. духовният човек, чрез когото Божественото начало се проявява. Боговете пък са служители на това начало.

Сега отново се връщам към заглавието „Епохално посещение“. Кого посетих? – Учителя. Тогава Го наричахме Господин Дънов. Скоро обаче, почувствуваха го всеки в себе си Учител, започнахме да Го наричаме Учител.

Това посещение беше в 1915 година, 19 юли, който ден аз нарекох „духовния ми рожден ден“. Посещението нарекох „епохално“, защото наистина за мене то тури начало на нова епоха, на нов живот.

Питам се: Защо още тогава, 1915 г., не съм започнала да пиша своите бележки, впечатления, спомени, преживявания, а едва сега, когато от горната дата досега са се изминали вече 50 години?

Ето как си отговарям на зададения въпрос. Ако бях започнала да описвам своите спомени, опитности и преживявания около Учителя, Неговия живот, Неговото дело, както и моята микроскопична работа около това дело, в края на краищата всичко щеше да представя сбор от факти, които минават и заминават през съзнанието на човека без да оставят следа. Тогава, през тази далечна 1915 година, аз бях млада, доста млада, за да си служа с един обективен език, с мисъл, минала през съзнанието ми, през мозъка и през сърцето ми, за да могат тия трима свидетели да се подпишат едновременно под печата на две незаличими и във вечността думи ВЕРНОСТ и ИСТИННОСТ. В тия две думи влизат като съдържание други три думи: отговорност, добросъвестност и искреност.

И тъй, когато бях млада, като пеперудка кацах от цвят на цвят да събирам сладък нектар от цветята и го споделях с хората. Те го взимаха, правеха си от него мед и го изяждаха. Това са хората на фактите, т.е. хората на формите, които дотук спират.

Днес, когато минах едни светли, съдържателни и смислени години, от 1915 до 1964 г., 10 октомври, когато турям ново начало на работата – за себе си – аз изнасям пак същия нектар, но не само за хората на формите, но и за ония, които, недоволни само от формите, спират се пред тях да търсят съдържанието в тях и го намират. Недоволни и от това, те продължават да търсят вътрешния смисъл на тази форма и нейното съдържание. Като намерят и смисъла, те започват да мислят право и дълбоко. Така задоволяват своя двустранен интерес на ума, сърцето, душата и духа си. Това са ония хора, за които Христос е казал „Богове сте“, и Бог, т.е. Божественото начало живее у вас. Тия хора, получили сладкия нектар от цветята, преработват го не в мед за ядене, а в онзи жизнен еликсир, който води към безсмъртието, към вечния живот.

Най-после пристъпвам към заглавието „епохалното посещение“. Няколко дни преди 19 юли, по някакво особено стечение на обстоятелствата, чух да се спомне името господин Дънов – непознато за мене лице, но особено ме заинтересува това лице, толкова повече, че покрай този случай се спомена и името на един мой колега, и мой бивш учител, историк, Иван Радославов. Това ми даде възможност още веднага да отида в дома на моя колега, чиято жена също

беше учителка – математичка, а за щастие също моя бивша учителка. И двамата ме приеха с разположение и с готовност да чуят защо ги търся. На въпроса ми: „Какво ще кажете за господин Дънов“, когото те познават, първа проговори госпожа Радославова. Тя каза: „Много неща мога да кажа за господин Дънов, но засега ще ви кажа следното: Той е високо учен, голям философ и дава добри съвети за здравето на човека.“ – „Щом е така, моля Ви се, заведете ме при него, искам да го посетя.“ Тя мислила, че съм комунистка, затова премълча, нищо не ми отговори, затова не ми каза, че е духовен човек. Обаче аз помолих още един път и настоях да ме заведе. Тя се съгласи и определихме деня, в който да ме заведе. Той беше именно 19 юли, три часа след обяд.

Взехме трамвая в определения ден и час и стигнахме на улица „Опълченска“ 66, дето живееше господин Дънов. Госпожа Радославова запита господин Дънов дали е свободен, и веднага след нея влязох аз.

Влязох вътре, поздравих, и докато се канех да се ръкувам с Учителя – така ще Го наричам вече в своите бележки, защото името господин Дънов е вече отдавна забравено, чуждо, далечно, свършено заличено, както от моето съзнание, така и от съзнанието на всички нас, усетих, че сърцето ми силно и радостно заигра, както децата скачат и играят, когато се радват, както чувала съм, че когато детето оживее в утробата на майка си, заиграва, както когато срещаш човек, когото с години си очаквал. Така заигра и моето сърце. Не беше сърцебиене, не беше смущение, но скрита, дълбока радост, че душата ми е познала Учителя. Докато мислех и се вслушвах в сърцето си, изведнъж то утихна и настана необикновена тишина, като че ли нямам сърце. Всичко това отбелязах в себе си и запитах Учителя какъв съвет ще ми даде за майка ми и за леля ми, които не бяха особено добре със здравето си. Докато ми даваше съвет, аз Го наблюдавах: човек със среден ръст, на възраст около петдесетгодишен, със слабо прошарена коса; погледът Му благ, спокоен, тих. Изразът на лицето Му дълбок, внушителен. Като Го наблюдавах, изпитвах голямо спокойствие. Продължавам да Го наблюдавам и почувствувах в цялото Му същество необикновена чистота. Ето това ме е занимавало постоянно в живота ми: навсякъде търсих чистотата – в децата, в младежта, във всички хора, и без да обиждам някого, нито себе си, все оставах недоволна – не е тази чистота, която душата ми разбира и търси. Понякога си мислех, че такава чистота не съществува на земята. Обаче макар и мимолетно, душата ми почувствува, видя и се окуражи, че това, което търси, не е блан, нито химера. Днес, когато пиша тия редове, казвам първо на себе си, а после на млади и на стари: съществува абсолютна чистота в света, която прави човека здрав, силен, смел. Така размишлявах в себе си.

Учителят ме запита едва чуто: „Чели ли сте нещо?“ Погледнах го и бързо се запитах в себе си: Как да не съм чела нещо. Била съм ученичка, студентка, а понастоящем съм учителка – все съм чела нещо, обаче преди да отговоря, веднага се сетих, че Той ме пита дали съм чела нещо от Него. Тогава отговорих: „Нищо не съм чела от вас.“ Той влезе в една малка стаичка, като складче, забави се там малко и ми даде една малка брошурка: „Митар и фарисей“. От заглавието разбрах, че Учителят е духовен човек. Толкова по-добре. Не съм комунистка, не отричам Бога, даже Го търся във всичко и навсякъде. Погледнах на гърба на книжката: цената ѝ 30 стотинки. Не се реших да дам такава дребна сума. Да, но Той и едра не приема. Даде ми съвет за болните, пак нищо не приема. Не остава освен да благодаря. Гледам Учителя и си мисля: Какво смирение! Тогава нямах още ясен образ за смирението, но сега вече го познавам. Този Учител, когото тогава само почувствувах като смирен, днес смело заявявам: Видях, разбрах и

досиах смирението. Трябваше да го видим въплътено, живо, неизменно. Защо ми зададе въпроса: „Чели ли сте нещо?“ Той ни предаде Словото Божие, което не може да нарече свое. Днес правя разлика между скромен и смирен човек. Скромни хора има много, но смирени със свещ да ги търсиш.

Каква роля изигра за мене подаръка, който получих от Учителя този незабравим ден – беседата „Митар и фарисей“? Човечеството се движи между два колоса: беден и богат, слаб и силен, слуга и господар, смирен и горделив – митар и фарисей.

Сбогувах се с Учителя, турих в торбичката си от никого невидими няколко важни въпроси, задачи и портрети, които да изучавам с години и векове, да оживявам и да прилагам, за да станат някога и моят път и кръв.

Благодарих на Учителя тогава, но благодаря Му и сега, дори повече, защото тогава по-малко виждах, и по-малко разбирах. Сега повече виждам и повече поразбирвам. Взех беседата в ръце, а в невидимата торбичка си взех богатството. Колко беше това богатство и до днес не мога да го изброя и пресметна. Слязох по четирите стъпала и вече съм на двора, дето ме чака с добродушните си големи очи моята добра учителка. Погледът ѝ ме питаше: доволна ли съм от посещението. Без да ме пита с думи, аз сама казах: „Как бих желала и втори път да дойда!“ Тя бързо добави: „Ще ти се нареди.“ Как ще стане това и аз не знаех, но стана, и безброй пъти стана.

Значи отивам си вече у дома, но не съм свободна. Всичко това споделих със себе си, но и вие, които ме слушате, макар и отдалеч, искате да знаете какво нося в торбичката си. Длъжна съм и с вас да споделя. Нося жив, безсмъртен образ за безкористие, за чистота, за смирение, за истинско служене. Ако пък би ми се дало само да зърна най-малката проява на любовта, на мъдростта и истината, толкова би натежала торбичката ми, че или би се скъсала, или би трябвало превозни средства да ме пренасят. Но и такова средство не би се намерило. И това, което получих, е неимоверно много.

Завършено 14 октомври 1964 г.

3. ПОДГОТОВКА КЪМ ПЪТЯ

Подготовка към кой път? – Към онзи път, по който Учителят върви. По тесния, стръмен и възходящ, но безопасен път. По онзи път, послан с добродетели и огрян със светлината на Истината.

Макар и през малка дупчица зърнала този път, поех аз по него смело и без страх, според думите на Учителя: Без страх и тъмнина, с любов и светлина. Първо поех пътя, после започнах да мисля, пък и пътят постепенно се откриваше. После чух от Учителя да казва, че при Божественото първо се действа, а после се мисли; при човешкото е обратно: там човек първо мисли, а после действа. Наистина, при Божественото човек не е изложен на опасности. И така излезе: поех този път и не се излъгах. Че имах противоречия, обезсърчения, неуспехи, това се дължи на мой стар дълг, който сама трябваше да си платя. И за това не съжалявам: плащах и растях. Вървейки в посочения път, там намерих истински методи, закони и принципи за правилно решаване на всички задачи, мъчнотии и противоречия. Учителят сочи този път не отдалеч, нито само с пръст, но с целия си живот, с всички свои действия и прояви.

Подготовка е нужна към този път, за този път и в този път. Голяма е подготовката към този път, поет доброволно и с любов.

Как пристъпих към тази подготовка? – Първо се захех да намеря печатаните беседи, държани от Учителя до това време. Намерих ги. Те бяха всичко 14 – четиринадесет, събрани в един том, под заглавие „Сила и живот“, първа серия беседи от Учителя. Прочетох ги по няколко пъти. Харесаха ми много по увлекателния и по-особен език, който не прилича на църковен език, нито на протестантски. Нещо особено, свободно, независимо лъхаше и от съдържанието, и от смисъла на Словото, което изведнъж ме грабна. Като прочетох беседите два-три пъти, в мене се събуди жив интерес към духовна литература и аз започнах да търся такава. Попаднах на теософска литература, която също започнах да чета с голям интерес, като литература, която запознава читателя с духовния свят. Попаднах и на въпросите за прераждането, за ясновидството, които приех веднага, без противоречие. Обаче непрекъснато мислех, съпоставях фактите, анализирах всичко, което мина през мисълта ми и след като то стана напълно мое, след като улегна и в съзнанието ми, тогава само се съгласих с прочетеното и счетох книгата за затворена. Така продължавах да чета една книга след друга и като не намирах вече подходящи на български или на руски, престанах да чета теософска литература, но не престанах да мисля, да се разговарям с познати и близки на мен лица, чели такава литература. Постепенно прочетеното асимилирах, докато оживя в мен и стана мое убеждение, но не без вътрешна опитност. Въпросът за прераждането приех, обмислях в себе си, докато го асимилирах добре, и до днес не съм се отклонила нито милиметър от пътя.

Каквото разбрах, каквото научих, приех и обработих в себе си, беше достатъчно за малкото време, с което разполагах. Едва бях поела пътя, а той е дълъг, безкраен. Колкото повече навлизаш, светлината става по-голяма, знанията растат, стремежът и импулсът за работа дори надминават силите и възможностите на човека – творчески е този път. Много четох, много се разговарях с близки и познати мен хора за новото, което се открива пред необятния път, обаче дума не чух от никого нещо по въпроса за вегетарианството, макар че мнозина от моите познати били по това време вегетарианци. Толкова по-добре: станах вегетарианка по свой почин, по вътрешен път, под ничие външно влияние – нито от хора, нито от книги. На 27 септември, същата 1915 година, още със ставането си от сън, казах в къщи: „От днес съм вегетарианка.“ Като чуха това, и двете ми сестри се обадиха: „И ние също.“ Само майка премълча, без да се противопостави.

И така, от този ден, без най-малко отклонение съм вегетарианка. Впоследствие четох книги върху вегетарианството, но от тях научих по-малко от това, което научих от себе си. Не е въпрос как да се готви. Важно е как да се яде и какво да се яде. И храната учи човека. Тя го съгражда, обработва, облагородява и възпитава.

Тези са първите ми стъпки към красивия, светъл и величествен път.

29 октомври 1964 г.

4. ВРЕМЕ ЗА САМООПРЕДЕЛЯНЕ В ПЪТЯ

Бях доста заета, но въпреки това намирах време да чета, да посещавам семейство Радославови, с което се разговарях върху прочетеното и по това, което те знаеха и така времето летеше незабелязано. Силно се интересувах от всичко, което се откри пред мене и разшири моя мироглед. Казвах си: Поех пътя, самоопределих се и вървя с устрем. Запитвах често за Учителя и разбрах, че още през август той е заминал в провинцията и вече октомври свършваше, той не

беше се върнал в София. Силно желание имах да се срещна с него и да поговоря по ония въпроси, които бяха вече покълнали в мене и с нетърпение очаквах някоя опитна ръка да ги полее, за да израснат, да се развият и да продължат своя живот. Но това са кълнове, които не изсъхват. Те спокойно очакват времето да дойде, благословената ръка да ги полее и възрасти. Важно е, мислих си: Нали се самоопределих? Днес обаче си казвам: Колко съм била наивна! Самоопределянето не е еднократен процес! Докато е жив, човек все се определя в едно или в друго отношение. Пътят, който съм поела, не е гладък, нито еднообразен. Това именно е красиво и привлекателно: срещах на пътя си реки дълбоки и плитки; срещах гори гъсти и мъчно проходими; срещах планини стръмни с високи, едва достижими върхове, но всичко това трябва да се мине, да се преодолее, няма връщане назад. Този път изисква превъзможване и многократно самоопределяне, какъвто е самият процес. Как иначе бих си създала убеждение? Убеждение, което не е минало през ума, сърцето, волята и живота на човека, не е убеждение, не е никаква идея; идея, която не е минала през жертви, не е идея. Тя ще пламне, но скоро ще изгасне. Ще жертвуваш своето, себе си, но не чуждото. Ще пламнеш от идеята, която те е обхванала, без да гаснеш. Пламъкът ти ще се увеличава, ще светиш на себе си и на околните, докато сам се превърнеш в светлина, която осветява и твоя път, и пътя на друмниците. Така си мислех аз, но не мислех само, а гледах и виждах. Срещах и видях човек с жива, безсмъртна идея, пътеводител на всяка човешка душа. Видях човек с убеждение – убеждение канара, което никаква буря или ураган, никаква стихия не е в състояние да разклати.

Видях човека, верен, истински служител на Великото голямо и великото малко. Красив път! Че бил този път дълъг, тесен, стръмен – нищо от това, красив е той. Едва стъпих на този път, поех по него. Дето е красотата, там е Истината. За Истината времето не важи – определи се към нея и върви напред! Така си казах и се самоопределих.

С нетърпение очаквам връщането на Учителя от провинцията да питам по много въпроси.

12 ноември 1964 г.

5. ОЧАКВАНЕ

Очаквах с нетърпение връщането на Учителя от провинцията, дето беше заминал още през август в Търново по случай събора на Братството, който ставаше всяка година през този месец. Това чух впоследствие от братя и сестри. Аз бях още нова в Братството, не знаех нищо за тези събори. Обаче пак после чух, че този събор, именно в 1915 година бил разтурен от духовенството и властта, прекратен. В Търново ли е останал Учителят или в друг някой град в провинцията, не зная, но през тия години Учителят ходеше в различни градове.

До връщането на Учителя четох, много книги четох: теософска литература, различни духовни книги, бях събрала много въпроси, които очаквах обяснения, споделяни и щеше ми се именно с Учителя да поговоря по тия въпроси. Най-после чух, че Учителят се е върнал в София, в края на октомври, но у нас се случи едно нещастие, поради което не можах веднага да отида при Него: майка ми заболя внезапно – от удар. Положението ѝ беше много тежко – по думите на д-р Сарафов – един от големите и опитни софийски лекари. Тежко беше положението ѝ: почти цяла седмица тя не можа да се прочисти, стомахът ѝ беше крайно стегнат – никакви медицински средства не помогнаха – положението с часове се

влошаваше. Дойде ми на ума да отида веднага при Учителя. Както намислих, така и направих. Силно разтревожена, влязох при Учителя и Му разказах положението. Той ме изслуша внимателно и ми даде един прост съвет, който даде прекрасен резултат. Каза ми: „Ще си отидете у дома и веднага ще започнете да четете Псалми на майка си.“ Стигнах в къщи и веднага разтворих Библията и започнах да чета някои псалми, които ми попадаше. Оказа се, че някои от тях майка ми знаеше наизуст и макар че говорът ѝ беше затруднен, тя започна да ги казва даже преди нас. Ние, трите сестри, се успокоихме, успокои се и майка ни и след половин час най-много тя се освободи, и положението ѝ се значително облекчи. Мислихме върху този, на пръв поглед прост метод, който всъщност почива на научна основа, а именно: тревожната мисъл стяга целия организъм, а спокойствието разширява. Нейната и нашата тревожна мисъл я стегнаха повече и от болестта ѝ даже, а успокоени от съвета на Учителя и от думите Му: „Не се безпокойте, ще мине“, внесоха разширение и облекчаване на положението. На другия ден отидох да благодаря на Учителя и да Му кажа за добрия резултат. Попитах Учителя какво да правим по-нататък с майка ми, как да ѝ се помогне. Учителят ми даде други съвети, които изпълнявах точно. С това прекратихме лекарската помощ. Какви бяха тези съвети и какви резултати се получиха, това ще пиша на друго място – при отдела методи, с които Учителят лекуваше.

Започнах да ходя често при Учителя за съвети за болната, а същевременно използвах част от времето да запитвам за неща, които специално ме интересуваха. Винаги оставах доволна от отговорите и обясненията, които ми даваше Учителят, защото почиваха на научна база. Често ми говореше с езика на химията и така въпросите ми ставаха по-ясни и по-разбрани.

Дали през това време Учителят държеше беседи или не, не знаая, никой нищо не ми казваше. Важно е, че през това време аз си изработвах не само материален, но и духовен мироглед, положително убеждение и истинско веруване. Нещо дълбоко вътре в мене работеше, а заедно с това аз пък отбън, с всичките възможности, дадени ми от природата като организъм, като темперамент, като личност и като човек. И най-после като малък, крайно малък химик, чрез своя аналитичен ум, правя анализ на всички съвети и разговори и вадя своите заключителни изводи. Наблюдавам, мисля и казвам за Учителя: Не хвърля примки, за да лови жертви; не дава обещания, с които да залъгва човека, нито открива тайни, с които да го увлича. Днес, на всеослушание, пред целия свят, смело мога да кажа: Радвам се, че срещнах човек на земята, който живее и работи според закона на Великата, абсолютна свобода – свобода без никакво насилие. Кое същество, малко или голямо, не желае и не се бори за свобода? Видях тази свобода въплотена и извиках в себе си: Ура, да живее свободата!

Така продължавах да ходя при Учителя, да питам за болната си майка и да се разговарям по въпроси, които ме интересуват. Този период на посещения на Учителя, наречен очакване, продължи до 16 април 1916 година – Велик ден, когато за пръв път чух беседа от Учителя. Казвах в себе си: Учителят се върна от провинцията. Какво още очакваш? Отговарях си: Какво точно очаквам още, не знаая, но очаквам още нещо, отвътре очаквам нещо. Търпя и чакам...

Един ден, както се разговаряхме с Учителя по разни въпроси, Той ме попита: „Четете ли руски книги?“ – „Да, чета.“ – отговорих аз. – „Ако ви интересува, прочетете тази книга.“ Взех книгата и погледнах заглавието, което много ми хареса: „Хармония с безконечното“ от Траин. Взех книгата у дома и я прочетох, както се казва на обикновен език, на един дъх. Идеята беше добре изнесена с хубави мисли и примери, но от цялата книга и до днес помня онзи

красив образ, с който се илюстрираше идеята в хармония с безконечното. И наистина, дето съществува тази хармония, там е раят на земята. Тази идея остана жива и до днес в мене, защото я проверявам всеки ден и час в своя живот.

6. ВЕЛИК ДЕН

Беше 16 април 1916 г. Ако първото си посещение на Учителя нарекох епохално, не зная как трябва да нарека онзи първи, не по-малко незабравим ден, когато за пръв път чух беседа от Учителя – Словото Божие – същината на Учителя. Първа беседа чух, и то на такъв ден – Великден – един от великите дни на моята душа от ранното ми детство и досега. От тогава и досега този ден е бил различен по форма, съдържание и смисъл, но всякога един и същ по това, че съм очаквала нещо ново, да имам нещо ново – дори една панделка, но да е новичка. Като дете и на една панделчица съм се радвала. Добрите същества от този и от другия свят всякога са задоволявали желанието ми, което е било повече от скромно, и за този ден всякога съм имала нещо новичко. Често това новичко е било по-голямо от очакването ми, за което съм била много, много благодарна.

Днес вече мога да говоря с езика на сегашното ми разбиране. Значи от детската ми възраст още в мене е живял стремежът към новото, но различно изявен – детето не може да говори за нови идеи, но може да говори за нова панделка. И така растях и пораснах, за да чуя Новото, Великото не само напечатано, но живо и то от устата на Онзи, който го донесе, за което именно беше дошъл на земята. И този Велик ден, за който пища по-горе, Разумният свят пак не ме забрави, пак ми даде нещо Ново, но вече неизмеримо и по форма, и по съдържание, и по смисъл – нещо Велико ново.

Как да нарека този Велик ден? Ще го нарека и то със съгласието на всеки един, който би прочел тези мои спомени. Щом вие и аз сме съгласни, този ден наричам: Новият велик ден на моята душа, за който безкрайно благодаря.

Беше 16 април 1916 г. Велик ден. Ранно пролетно утро. Излизам рано сутринта на двора, да подишам чист въздух, да се порадам на пролетната свежест, на красотата на деня. В двора имаме доста вишневи дръвчета – всички цъфнали, дворът потънал в белия цвят – красота ненагледна. Пролетта беше дошла рано. Отправлям погледа си надясно – друга красота. Зелените листа на дървото почти не се виждат от цветовете – люлякови цветовете – един от друг по-красиви. Изведнъж реших да откъсна няколко от най-хубавите цветовете и да отида на ул. „Опълченска“ 66 – така наричахме накратко дома, в който живееше Учителят. Каквото намислих, направих. Облякох се набързо, взех букетчето и тръгнах на път за „Опълченска“.

Стигнах до бялата къщичка, номер 66, а сега е 64 и влязох в двора. Поогледах се натук, натам, дано видя хазайката на дома – така Гина, на нея да предам букета. В същото време виждам на двора доста хора – братя и сестри, които се разхождат из дворчето. След малко видях така Гина, поздравих я с празника и я запитах защо идат тия братя и сестри. Тя взе букета и бързо ми отговори: „Беседа ще има.“ Докато чух думата „беседа“, тя бързо слезе в долния етаж, нещо като сутерен и се изгуби пред очите ми. Това стана така бързо, както и бързо ми отговори. Братята и сестрите едни след други изчезваха, качваха се по една малка стълбичка от няколко стъпала и аз останах сама – никой не подозира, че аз идвам за пръв път този ден – Велик ден – на беседа, ако ми се нареди да влезе, не зная как се влиза, откъде, приемат ли или не нови хора. Останах сама на двора, аз мислено си повтарях думата „беседа“. Беседа!

Мисля си: Да чуеш беседа, това значи Бог да ти проговори. Продължавам да си мисля: Ами ако и този Велик ден е решено да ми се даде нещо ново? Ами ако този ден получа онова, което душата ми отвътре очаква? Какво ли ще бъде, ако този ден се завърши процесът на очакването? Отвън се отговори на очакването ми. Сега остава да ми се даде очакваното отвътре. Ако това стане, аз мога само да благодаря, и то много благодаря. Така си мисля и с трепет очаквам нещо. По едно време от сутерена се показва пак така Гина, все тъй с бърза походка. Този път аз се въоръжих с кураж. Казах си: Ще я запитам, да не я изпусна. Веднага я запитам: „Моля Ви се, моля ви се, мога ли и аз да слушам беседа?“ – „Качи се горе“, пак набързо ми отговори тя и ме отмина. Ами сега, мисля си аз, четири стъпала не са много, но как ще се кача? Стълбичката е солидна, здрава, но как аз ще се кача? Както и да е, минах благополучно, не стана никаква авария. Намерих се в коридорчето, което ми е познато, много пъти съм минавала през него и влизала в малката стаичка, в която Учителят приемаше. Тази стаичка е насреща в коридорчето. Мисля си: В коя ли стая Учителят държи беседи? Гледам отдясно една врата отворена и оттам се чуват песни. Тук ще е стаята, си казах, и се спрях на прага на стаята, а се подпрях на дясната рамка на вратата. Лявата рамка на вратата беше заета от един брат с очила, който въодушевено пееше, както пееха въодушевено всички в стаята, които бяха насядали на столове. Слушам песни непознати за мене, но не са протестантски, защото аз съм слушала такива и познавам характера им. Може да се православни, не твърдя. Не е важно какви са; важно е, че се чувствуваше някаква хармония. Поглеждам сестрите, всички бяха забрадени с бели кърпи. Столовете бяха поставени на изток, дето бяха прозорците, които този ден бяха отворени. В стаята до един от прозорците – левия, имаше една кръгла маса, с чиста бяла покривка, и стол, на който сигурно сядаше Учителят. И вън, пред прозорците имаше хора, дошли да слушат беседата. Стаята беше малка, не можеше да събере всички слушатели.

Гледам цялата обстановка, слушам песните, а вътре в себе си се моля: Господи, помогни ми да не наруша с нещо тази хармония. Нова съм още за тази среда, не зная какъв трябва да бъдеш. Всички продължават да пеят и очакват с търпение или нетърпение десет часа, когато започва беседата. За тях нищо не мога да кажа, но за себе си и много, и нищо не мога да кажа. Зная само, че чакам с трепет, с цялото си същество очаквам и само очаквам.

Часът е вече десет. Вратата на Учителевата стая се отвори и Учителят с Библия в ръка тръгна към стаята, дето се бяха събрали вече братята и сестрите. Погледнах към Учителя и силно впечатление ми направи походката му – като че не стъпваше на земята, толкова леко стъпваше. Докато си мислех как ли ще си пробие път през столовете, толкова гъсто наредени един до друг, Учителят беше вече прав пред масата. Всички бяха прави и очакваха какво ще каже Учителят. Той каза нещо и всички заедно започнаха да четат някаква молитва, която аз не знаех. Докато всички изговаряха молитвата гласно, аз почувствувах нещо особено: това не беше молитва, но някаква музика. Всяка дума от молитвата се докосваше до струните на моята душа като звучен музикален тон на особена мелодия.

След молитвата се изпя общо една песен, непозната за мене. После всички седнаха на местата си и Учителят започна да чете нещо от Евангелието – може би само една глава. Преди да затвори Евангелието, прочете само един стих: „Истината ще ви направи свободни.“ Този стих беше главната тема на беседата. Какво става с мене? Учителят говори, тихо, спокойно, но убедително. Слушам, всичко чувам и всяка дума пада върху ожаднялата ми душа като пролетен благодатен дъжд върху цветята, които дни и месеци го очакват. Отдавна, много

отдавна и моята душа като полските цветя е очаквала тези благодатни пролетни капки. В първите минути на беседата росни капки оросяваха моята жадна, широко отворена душа, която с трепет ги поглъщаше една след друга, със страх да не изпусне нито една. Колкото повече навлизах в беседата, капчиците все повече се увеличаваха, докато се превърнаха в хубав, свеж пролетен дъжд, който дотолкова ме освежи и опресни, че аз не усетих как съзнанието ми постепенно се повдигаше в някакъв висок неземеен свят. Физически, с ушите си, всичко чувах, но вътре в мене нещо усилено работеше и поставяше всяка дума на своето място като в калъп, приготвен тъкмо за това Слово, и за мен самата незнайно кога и от кои времена очаквано. Най-после дойде и този час – 16 април 1916 г, неделя – Велик ден, 10 часа сутринта. Бях и на земята с главата и с ушите си, но бях и на небето, в друг свят, който ще нарека свят на душата, дето се отпечатваха слова истинни, правдиви, реални, и то с езика на Любовта, който всяка душа познава и разбира. Не усетих как се свърши беседата. Гледам, всички станали пак прави и пеят. След това се прочете пак общо Отче наш, която молитва знаех от най-ранно детство. Нашата любеща и нежна майка още от ранното ни детство обърна вниманието ни към Онази сила в света, на която да уповаваме единствено и напълно в живота си, макар че на детски език наричахме тази сила Божито.

Свърши се беседата и всички целуваха ръка на Учителя, да благодарят за изобилното Слово, което се дава така щедро и безкористно. И аз, разбира се, целунах ръка и благодарих. След това Учителят излезе от стаята пак така незабелязано, както и влезе преди беседата. Братята и сестрите взеха уж да се разотиват. Казвам уж, защото гледам пак същите излизат на двора, не им се връща по домовете. Какво още искат? Нищо не искат, но си споделят някои мисли от беседата и т.н. По едно време Учителят заедно с един брат изнесоха отнякъде един голям панер с червени яйца, с нещо написано върху всяко яйце. Учителят покани всички да си вземат по едно яйце. Взех си и аз едно яйце, на което се белееха буквите: Пс. 35 – Псалом 35, върху който много съм мислила. Взех яйцето и благодарих, след което си тръгнах за дома. Едва стигнах в къщи, започнах да разказвам за всичко, което видях и чух – носех едно яйце и на болната си майка. Всичко разказвах с разположение, с каквото ме изслушаха болната ни майка и двете ми сестри. Свърши ли се всичко с това? Не, още не.

Време за обяд още не беше дошло, затова имах възможност да се уединя за малко време да си помисля върху това, което преживях на беседата. Влязох в една от свободните стаи у дома и седнах на стол да размишлявам. Обаче в един момент почувствувах неудържим наплив на енергия, която ме застави да стана и заиграя. Как, по какъв начин, не знаех. Току изведнъж взех един от столовете и започнах да играя с него около масата. Така изредих и шестте стола, докато ме извикаха на обяд. Каква беше тази енергия? – Необикновена, неизпитвана дотогава радост пълнеше душата ми, която остана ненадмината и до днес. Едно особено чувство и желание да помагам, да услужвам на всички нуждаещи се, без да мисля какви и колко са възможностите ми за това. Никога не съм предполагала, че такъв стремеж към духовен живот ще се пробуди в мене. Къде се е крил той досега? Значи всичко това подхранвало в мене, скрито и за самата мене от времена далечни и близки, зреело е и чакало момента на своето изявление. Нищо не беше чуждо или натрапено отвън.

Ако тия мои бележки прочете някой от вас, моля ви се не се смейте на този духовен изблик на радост, на любов към ближния и на особено благоговение към Онзи Велик Баща, към Когото всички се обръщаме в тежки и радостни дни и

моменти с думите „Отче наш“ – Господнята молитва. Останала съм без баща още като пеленаче, 9-10 месечно, но намерих Великия Баща в Неговото Слово.

Играх със столовете и си мислех: Нима цар Давид не игра пред скрижалите и своя народ? И когато неговата жена, Михала – царска дъщеря го упрекна, че се излага пред народа си, той отговори: „Да не играя ли пред Господа?“ И аз си казвам: Давид игра пред скрижалите и пред Господа и заради Господа, а аз играя със столовете пак заради Господа за онова Велико Слово, малка част от което се вля в моята душа. Играх и заради Учителя – Божия пратеник, Който дойде на земята да донесе това Слово на цялото човечество. Благодаря на Учителя, стократно Му благодаря!

Тази беседа – „Истината“ – е печатана в тома, втора серия неделни беседи, първо издание, под заглавие „Сила и живот“ и същият том, второ издание, под ново заглавие „Духът и плътта“.

Забележка: Тук е мястото да опиша една малка своя опитност, която ще нарека малка опитност с велик замисъл.

Малката опитност мина през мене, а великият замисъл иде отгоре. Ето какво разбрах впоследствие от този велик замисъл. Божие Слово е Божествен нектар, който се налива в предварително специално приготвени форми, съсъди, но така внимателно, че капка да не се разлее на земята. Дават се кому повече, кому по-малко капки от този нектар, според големината на формата или съда, в който се наливат и според възможностите на човека да ги използва и обработи. И тук е важен законът „Нищо не се губи, нищо не се създава.“ Ако съдът е по-големичък и събрал повече нектар, който не може веднага да обработи, отгоре ни чакат. Те знаят, че ако не днес, утре, ако и утре не може, тогава други ден. Ден след ден, вечността е пред нас. При този велик замисъл, още с влизането ми в този път, небето или невидимият свят или разумният свят започна своята работа върху мене, която аз чувствавах върху себе си и всяка душа може да каже същото за себе си. Пътят е един, а методите са различни: според подготовката, темперамента, възможностите на човека и т.н. Значи небето работи, а аз чувствавам, че съм някакво тесто, поставено в голямо корито и някаква особена мека, фина, пластична ръка ме меси в коритото ту от една, ту от друга страна. Това месене и чувствавам, и виждам, и ми е приятно – нищо не ме боли, дори ми е весело и приятно. Казах един ден това на Учителя и Той ми отговори: „Когато възвишените същества работят, те не искат да ги виждат и разбират други.“ Казах на Учителя: „Уважавам и ценя тяхната работа, затова ще мълча, докато ми се разреши или докато те си свършат работата.“ Днес аз съзнателно се запитвам: какво омесиха тези същества от това тесто? И сама пак съзнателно си отговарям: те омесиха онази форма, онзи калъп или онзи съд, в който ще се налива Божественият нектар, т.е. Словото Божие. Колко е голяма формата, каква е формата, колко съдържа, не зная и не се питам. Аз само благодаря на съществата, които изработиха формата, а какво са изработили, те знаят. И малка да е формата или съда, пак благодаря, защото зная колко съм малка пред Великото начало, което ни е поело и ни води в красив път. С хората не се сравнявам, защото не съм дошла на земята като пехливан да се боря с големи и малки форми. Ако бих могла да бъда невидима, толкова по-добре. За мене е важно едно: След като ми изработиха формичката, да внимавам в онова, което се налива в нея, да не оставям нито капка да се разлее или да остане неизползвана. Тази е моята основна работа днес, както и в близкото или далечно бъдеще. И пак повтарям: Пиша своите спомени, преживявания и впечатления, за да си напомня за излишен път колко много работа ми предстои.

защото българската поговорка казва: „Бог дава, но в кошара не вкарва.“
Работата в кошарата принадлежи на мене. За нея аз и само аз си отговарям.

С това завършвам първата тетрадка, а след нея започвам втората.

11 януари, понеделник, 1965 г.

7. КАК ОЗДРАВЯХ

София, 4 януари 1968 г.

Това се случи в един от съборните дни на 1922 година в град Велико Търново.

Ако някой вън от мене ме запитва как оздравях, мога да му отговоря с най-малки подробности, но първо аз ще опиша случая за себе си, ако стане нужда мога да го разказвам на всеки, който се интересува. Като пиша за себе си, първо ще се запитам как лекуваше Учителят. С лекарства и инжекции, с бани и масажи или по някакъв друг метод, познат и на всички лекари? Не, нито с един от тях начини. От това, което видях, видях и чувах от лекувани и излекувани братя и сестри, както и външни хора, все от Учителя останах учудена от множеството разнообразни, чудновати методи и начини, с които Учителят си служеше, когато лекуваше. Имаше случаи, когато при едно и също видимо заболяване той прилагаше за всеки един, за всеки индивид специфичен начин. От какво се ръководеше, колкото съм наблюдавала, мога да си отговоря: Той не си служеше със стереотипни методи, защото имаше предвид темперамента, характера на заболялия, условията, при които е заболял, външни, т.е. физически, както и вътрешни, психически или духовни. Учителят търсеше причината на заболяването, нея хващаше и лекуваше, а не самата болест, която е естествено последствие на дадена причина. Общо казано, начините и методите, които Учителят прилагаше при лекуване на болен, бяха изключително духовни, макар че някои от тях да имаха и физически характер. По въпроса как лекува Учителят, може много да се пише, но този въпрос ще се опише постепенно, при различни случаи.

Спирам се на въпроса как аз съм излекувана в 1922 година. Тогава съборите продължаваха цяла седмица, от 19 август до 25 август. Свърши се последният ден на събора и братята и сестрите, дошли на събора от цяла България, започнаха да заминават. Учителят оставаше и след съборните дни, а с него заедно и ония братя и сестри, които бяха свободни от задължения. Останах и аз, обаче още на втория ден след събора се почувствувах някак особено недобре. Какво ми е, не можех да си отговоря, никъде нищо не ме болеше, но няхах апетит и нищо не можех да ям. Пиеше ми се вода, но не можех да пия. Изпитвах голяма слабост, едва се държах на краката си. Легнах на леглото и положението ми от ден на ден се влошаваше. Чувствувах се особено: дали двойникът ми излизаше, не зная, но усещах в мене всичко ставаше двойно – две усти, два носа, всяко ухо става двойно. Искам да пипна носа си, и не зная кой от двата е истинският; хващах ухото си, и то двойно. Ръцете, краката ми също се удвояваха. Така минаха четирите дни. Учителят влизаше в стаята да ме види и ме разпитваше за състоянието. Щом влизаше Учителят, веднага сядах на леглото си, неудобно ми беше да лежа, още съм имала сили да седна, а не да лежа. Учителят оставаше по няколко минути при мене, следеше състоянието ми, но нищо не казваше; положението ми се влошаваше и аз постепенно губех силите си. На петия или шестия ден вече ми стана още по-зле. Опитах се да се вдигна малко, да седна на леглото, но не можах. По едно време ясно чух, като че някой

ми говореше на ухото и чух думите: „Е пък умри!“ Не се уплаших от тия думи, които по някакъв тайнствен начин чух, но и не съжалявах, ако това станеше – толкова бях зле. Лежах при отворен прозорец. След десетина минути чувам стъпките на Учителят пред прозореца. Той спря за момент и тихо ме запита как съм. Едва, едва можах да отговоря, че не съм никак добре. Учителят влезе в къщата, отвори вратата на стаята и застана на прага. Не влезе вътре, както правеше другите дни, застана на прага прав, сериозен и замислен. Аз се извиних, че не мога да се вдигна, поне да седна на леглото, както правех предните дни, понеже бях много зле. Останах да лежа. Гледах към Учителя и чувах, че той говори нещо. Вслушах се внимателно и ясно долових думите му: „Можеш ли още този момент да станеш от леглото и да кажеш в себе си: Аз съм мобилизирана като стенографка на Учителя и трябва да оздравея, за да работя.“ Учителят ме погледна пак така сериозно, затвори вратата и си излезе.

Останах сама в стаята, лежа на леглото си в тежко състояние и за момент само си помислих: Как мога именно сега да стана, когато съм най-зле, когато съм готова да умра? Обаче в същия момент, когато гледах на ставането като на нещо крайно невъзможно, някъде дълбоко в мене дойде и обратното решение: Ще стана и то веднага ставам. За момент забравих, че съм много зле и седнах на леглото, спуснах краката си на земята и се наведох да търся под леглото обувки, за да се обуя и изляза на двора. Облякох се. При навеждането усетих, че от лицето ми падна някаква желязна огнена маска. Пипам лицето си, приятно хладно, никаква температура, като на здрав човек. Слаба съм, слабост голяма имам, но стоя права и си мисля: какво стана? Аз ли съм същата? Необикновена радост ме изпълва, ще ми се да викам, колкото гласът ми държи. Чудо, някакво чудо стана. Не, не в стаята, но ще изляза вън и там ще викам. Стана някакво чудо, но стана за слава Божия. В това време в стаята влязоха две сестри: Савка и Стефанка и ме питат: „Ти си станала, какво стана?“ – „Каквото стана, за слава Божия стана. Дайте ми, моля ви се, една чаша гореща вода.“ Донесоха ми и аз пих. Какво пих? Не пих вода, но жизнена сила, каквато наистина представя водата, благословеният елемент от Бога. Излязох на двора, но не да викам. Отвътре нещо не ми даваше да викам. Право е, когато се проявява Божията сила, устата не може да говори. Там душата говори и който почувствува в себе си този глас, той сам в себе си казва: Всичко в света става за слава Божия! Гледам всичко около себе си красота и само красота, дишам чистия въздух и цяла трептя от умиление и благодарност. Да, но Онзи, който е проводник на Бога и Неговата воля, никъде не виждам, не мога даже да му целуна ръка и да му благодаря. Както Бог работи скрито, така и той, нашият обичен Учител се крие. На другия ден, като че ли беше събота, и аз се наредих с всички братя и сестри на гимнастиката, на шестте гимнастически упражнения. Слаба съм още, но какво от това? Аз крия в себе си едно от великите, невидими и неписани чудеса.

Какво се крие в чудесата, които Христос на времето си преди две хиляди години е правил? Нищо особено, освен велика, непозната още на хората наука; знание, което мълчи за себе си; Любов, която човечеството отдавна е изгубило; изпълнена е волята на Онзи, Който с нищо не се налага, закони, в които човечеството едва сега надзърта и открива и т.н.

Сега и аз, колкото обикновен и малък човек да съм, ето какъв закон научих при това мое боледуване и чудно излекуване. Понеже ние живеем в един свят двойствен, дето с еднакво право се проявяват и светли и тъмни сили, т.е. и доброжелатели, наши приятели, и недоброжелатели, лоши сили, и наши неприятели, които ние трябва да ги изучаваме и различаваме гласа на светлите и тъмните сили. Защо? Защото в гласа на първите, на доброжелателите, се проявява волята Божия.

Изводът е следният: Ако аз се бях поддала на желанието на тъмните сили, лошите същества, които искаха моята смърт, те щяха да постигнат целта си. Обаче дойде гласът на светлите сили, които желаят да се изпълни волята на Бога, Който не благоволява в страданията и смъртта на човека, но в живота и радостта на човека. Тази велика воля се проведе чрез устата на Учителя. И днес аз живея, радвам се и работя.

Върнах се в София заедно с Учителя и с останалите братя и сестри. Всеки продължи работата си и аз своята работа с беседите, за която работа съм била мобилизирана.

Дошли вече в София, от време на време Учителят ми загатваше: „Имаше някаква мистерия в твоето заболяване.“ На думите ми: „Каква беше тази мистерия?“ Учителят премълчаваше. И досега още не зная каква беше тази мистерия, но ако трябва да я зная, ще ми се открие; ако не трябва, ще си остане тайна, каквато е и досега. Не настоявам да науча онова, което не е за деца. Много неща, велики неща изненадват децата, но всяка изненада не е за тях. Много неща има да учат децата, много неща предстоят и пред нас като малки, невръстни деца за Великото учение, което Учителят ни предаде в размер на нашите възможности да ги приемем и приложим.

8. КАК УЧИТЕЛЯТ ЛЕКУВА

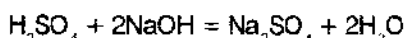
А. Лекуването на майка ми

За пръв път видях Учителят на 10 юли 1915 година. През август той беше във Велико Търново на събор. През септември и октомври също не беше в София. Аз не познавах неговото Учение, а още по-малко самия него.

В първите дни на ноември майка ми се разболя – получи удар, сериозен удар и повикахме лекар. Дойде д-р Сарафов, един от знатните и опитни лекари по това време. Той даде някакви съвети, но състоянието на болната се влошаваше. Стомахът ѝ се затрудни, не работеше, не можеше да се освобождава. Докторът пак дойде и намери същото отношение – нищо не помагаше: нито клизми, нито силните очистителни лекарства. Аз и сестрите ми бяхме много изплашени. Това състояние продължи цяла седмица. Качвам се на трамвая и веднага при Учителя, който вече се беше върнал от провинцията. Силно разтревожена, разказвам на Учителя положението на майка ми и очаквам някакъв съвет. Той ме погледна спокойно и още по-спокойно ми каза: „Майка ви е религиозна.“ – „Да“, отвърнах аз и пак чакам. Той продължи: „Бъдете спокойна, като отидете в къщи, отворете Библията и започнете да четете на майка си някои от псалмите – каквито ви се паднат.“ Благодарих и почти тичешком тръгнах за дома. Казах на двете си сестри какъв съвет ми даде Учителят и те го приеха със същата готовност и безкритичност, както и аз. Четем вече псалми и постепенно се успокояваме, още повече, че и майка ми, макар и мъчно да говореше, започна да ги изговаря. Показа се, че тя знаела много от псалмите наизуст. Това още повече ни успокои и зарадва. Не се мина дори и един час, и тя пожела да се освободи. След един-два дни стомахът ѝ се регулира и почти докрая на заминаването ѝ беше редовен и не се яви повече никакво затруднение при освобождаването ѝ. От този ден престанавме да викаме доктор, защото с лекуването ѝ се зае сам Учителят. Това решихме всички у дома, поради която причина аз отивах често на „Опълченска“ да съобщавам как е майка ми и да получавам следващия съвет от Учителя.

Какво се постигна с четенето на псалмите? Тогава нищо не разбрах, но впоследствие като четях беседите и като станах стенографка, пък и мислих, наблюдавах как работи Учителят, дойдох до следните заключения: При случая с майка ми Учителят си послужи с мисълта като средство за трансформиране на отрицателните състояния с положителни. Значи мисълта може да се използва като сила за трансформиране на известни състояния. Благословение е, когато човек може да си послужи с мисълта за трансформиране на отрицателна мисъл в положителна. Не е благоприятен случаят, когато става обратното: положителна мисъл да се смени с отрицателна. Ние, трите сестри, бяхме толкова уплашени, че не вярвахме на никакво лекарство, а с това отрицание повлияхме и на майка си. С четене на псалмите ние дадохме друго направление на мисълта си, която от отрицателна се превърна в положителна и даде добър резултат. Прост метод, но естествен и ефикасен.

За потвърждение на този метод ще си послужи с едно от явленията в химията, а именно с явлението „заместване“ или „субституция“. То е явление, при което един елемент от дадено съединение замества с друг елемент от друго съединение и вместо първите две съединения се получават други две, със съвършено нови свойства и нов състав. Например, сярна киселина и натриева основа, и двете съединения силно разядливи, като отрицателните мисли в живота, при взаимодействието си метала натрий замества водорода в сярната киселина и се получава безвредната сол натриев сулфат, а водородът от киселината отива на мястото на метала натрий и се получава вода. Ето и реакцията:

Убедени в резултатите на метода, който Учителят приложи при майка ми и подкрепен от опит, наблюдение и мисъл, и с науката, укрепихме повече вярата си в Учителя, в неговите методи на работа и в неговото учение, ние смело и твърдо поехме пътя, по който той ни водеше, и до днес оставаме верни на това, което видяхме и опитахме.

Писано на 6 февруари 1968 г., София.

★

★

★

Настъпи зимата, но аз все продължавах да ходя при Учителя за съвети относно лекуването на майка ми. Стомахът ѝ напълно се нормализира, и с това и апетитът ѝ се подобри. Зимният сезон не позволява излизане на слънце, затова Учителят обърна повече внимание на храната. Той не ѝ препоръча изведнъж вегетарианство, каквито ние, сестрите, бяхме вече, но препоръча постепенно намаляване на месото. От време навреме можеше да яде месо, главно пилешка чорба и малко от бялото месо на пилето. Естествено и незабелязано тя премина към вегетарианска храна, която ѝ се отрази много добре – стана по-жизнена и с добро самочувствие. Почти всяка вечер преди лягане ѝ правехме леки масажи на гръбначния стълб, дето всъщност беше ударът. Ръцете и краката ѝ се движеха, но не можеше да става без чужда помощ. Масажите бяха повече паси, отколкото разтривки.

Така се стигна до пролетта, която носеше със себе си повече възможности за лекуването ѝ. За щастие пролетта беше топла, благоприятна. Още месец април обещавахе добри условия за използване на слънчевите лъчи. Според съветите на Учителя изнасяхме болната всяка сутрин от 8-11 часа на балкона на слънце да грее гръбнака си. Чистият въздух, праната във въздуха, която през ранните пролетни месеци май, юни и юли е в изобилие, както и слънчевите лъчи оказаха добро влияние върху състоянието на майка ми и от ден на ден тя се

чувствувахе все по-добре и по-добре. Това укрепваше вярата в нея и заедно с това укрепваше и нашата вяра – вяра в слънцето, в праната, в чистия въздух като лечебна сила.

И моята вяра постепенно укрепваше, не само в знайното, в което всички хора вярват, но и в незнайното. Кой човек, здрав или болен, не вярва в природата, в движението, в чистия въздух, в чистата изворна вода и в слънчевата светлина? Жива е природата, това е знайно за всички хора, кой както и да разбира, но че е разумна, че може с нея да се разговаряш, както с жив човек, и тя да ти отговоря, това не знаех. Аз после опитах и се убедих. Че природата има такива отношения към тебе, каквито ти имаш към нея. Колкото по-правилни и разумни са отношенията на човека към природата, толкова по-правилни и разумни са отношенията на природата към човека. Един ден, когато всички хора дойдат до това съзнание и коригират отношенията си към природата, и техният живот ще се подобри. Велико единство съществува в цялата природа и между съществата, които я населяват.

Връщам се пак към въпроса за здравето на майка ми. Минава и отминава пролетта, иде лятото и положението ѝ се подобрява по дух и самочувствие, по разположение, без лекарства и съвети на лекари. Следваме, обече, съветите на Учителя и неговите духовни методи.

Дойде есента и след нея и зимата. Искаме или не, налагаше се вече прибиране в къщи. Благодарим и на това, което пролетта и лятото дадоха.

Пак ходя при Учителя да получа някакъв нов метод. Един ден той ми казва: „Ще ставаш всяка сутрин рано в четири часа, ще седнеш на стол близо до главата на майка си и тихо, безшумно ще отвориш Библията на онова място, дето вечерта си определила да четеш. Това ще правиш десет сутрини, след което ще си починеш една седмица. След изтичането на седмицата отново ще повториш същия опит.“ Този опит със ставане от сън в четири часа сутринта се повтори много пъти, докато се получи добър резултат.

Какво научих от този метод на Учителя? В първо време не го разбрах, но като го прилагам и наблюдавам състоянието на майка ми през време на опита, научих много нещо. Четях на майка ми не когато беше будна, но през време на сън и когато тя спеше дълбоко. Взимах книгата, отварях я и не бързах да чета, докато не почувствувах, че тя вече е заспала дълбоко. През това време умът и сърцето ѝ са в пълен покой и не взимаха участие в работата на душата. Как ставаше, не знаех, но аз започнах ясно и определено да чувствавам връзката между душата на майка ми и моята душа. И в момента, когато душите се свързваха, като две разумни същества, при настаналата тишина, аз започвах да чета. Тишината ставаше още по-голяма, не се чуваше ни най-малко дишане или нещо, което да напомня спящ човек. Този момент беше величествен за мен. Аз не четях на човек, но наистина четях на душа, която живее, мисли и възприема. Ден след ден майка ми се ободряваше, ставаше съвършено спокойна, разговаряше се с нас, интересува се от учението на Учителя и се проявяваше не само като ум и сърце, каквато я знаехме, но и като душа, която не мислеше за себе си и своето състояние, но и за всички близки роднини, познати и приятели. Тя забрави себе си като болна, която се нуждае от помощта на другите. Тя мислеше за всички ония, които са в някаква беда, как да им помогне, забравяйки, че сама тя е на легло и се нуждае от чужда помощ. Наистина сама по себе си майка ми по характер беше широк човек, но онова, което възприе от душата си, от връзката си с Учителя, внесе много нещо в нейната душа – нещо велико, което нито може да се изкаже, нито да се опише.

Чуден бе начинът, по който Учителят ѝ помагаше – на разстояние, без да я посети лично. У нас настана мир и спокойствие, като че нямаше болен. Чувахе се повече песен и веселие. Които посещаваха майка ми, всички излизаха с впечатление, че у нас няма болен човек. Положението на майка ми от ден на ден се подобряваше и така продължи цели две години. Обаче през 1918 г. се яви испанската болест в силна форма и завлече стотици и хиляди хора, между които и майка ми. Тя се помина от същата болест през април същата година. Помина се, но си отиде с вяра и пречистена.

Покрай нея и ние се укрепихме във вярата, благодарение на големите опитности.

Много още случаи чувах и виждах, как Учителят лекуваше, но реших да опиша ония от тях, които непосредствено наблюдавах и за които можа да пиша, и опиша с вътрешно разбиране или убеждение, дадено ми от самия Учител.

Б. Особен лечебен метод

Сега ще опиша един изключително интересен метод, приложен към една млада наша сестра, болна от туберкулоза. Болната беше в началото на третия период от болестта си.

Известно ни е, че туберкулозата е болест на чувствата. Ето защо млади моми и момци от някакво сблъскване в чувствата или при противоречие в тях, често заболяват от туберкулоза. Заболялата от туберкулоза наша сестра се обърна към Учителя за съвет. Докато тя редовно прилагаше съветите, имаше добри резултати. Фатално за нея беше това, че често изпадаше в противоречия, които разяждаха дробовете ѝ. Щом се появи някакво вътрешно противоречие, наставаше разрушителен процес. Достатъчно беше да надделее разрушителният процес и болната да легне отново. Силна воля беше нужна, за да се справи с противоречието си, което не беше еднократно. Аз бях свидетелка на много от нейните състояния и макар че със слаби човешки възможности, стараех се да ѝ бъда в помощ. Но противоречията в чувствата ѝ бяха стихии, което рушеше здравето ѝ. Като наблюдавах състоянието на болната, виждах, че в нея се бореа два процеса – съграждащ и разрушителен.

Обаче Учителят не преставаше да ѝ дава своите съвети. И аз от своя страна отивах всеки ден при нея (тя живееше на Изгрева, който не беше организиран, а аз в града). През лятото болната излизаше на планината на чист въздух. Един ден през месец август аз бях при нея и неочаквано станах свидетел на интересния, изключителен метод, който Учителят прояви към болната. В последно време тя се беше крайно отпуснала, не искаше да прилага никакви съвети нито от Учителя, нито от познати и близки на нея лекари.

Един ден, както обикновено правех, отидох на Изгрева при болната сестра и там около палатката ѝ заварих Учителя, който ѝ говореше нещо. Тя беше на леглото си, нямаше разположение да стане, поради състоянието си, в което беше изпаднала в последните десетина дни. Спрях се аз при палатката ѝ, без да искам, чух какво ѝ говореше Учителят. Той продължи разговора си с нея, който беше започнал по-рано: „Така, както правиш, аз ще ти кажа какво те очаква. Няма да се мине много време и те ще умреш, ще те заровят в черната земя. Ще натрупат гроба ти с пръст и ще те оставят на разположението на червеите, които ще бъдат доволни от тебе и ще свършат работата си. Ще ти турят кръст и ще почнат да ти държат надгробни речи: Тук лежи еди-коя си, млада и зелена, свършила еди-какви си училища, с такъв и такъв успех, с еди-какви си заслуги за обществото...“ и т.н. Картината, която описа Учителят беше страшна, макар и действителна – през този път минават всички хора, но въпреки това си мислех:

какво ли е положението на сестрата, която слуша тия думи при състоянието ѝ, което всеки ден се влошаваше?

Стоя права и си мисля: Кой близък на болната би се осмелил да ѝ говори така? Кой обикновен лекар би говорил на своя пациент така, като знае истинското му положение. Мисля си, чудя се и си отговарям: Учителят е това, той знае какво прави и знае кому какво и как да говори. Неведнъж съм виждала изключителните методи на Учителя и техния необикновен резултат. Ние, обикновените хора, когато посещаваме сериозно болни, бързама да ги утешаваме с думи, на които и ние не вярваме, та дано някак ги залъжем.

Учителят обаче никога не си служи с думи, лишени от истина.

На другия ден пак отидох на Изгрева да видя болната сестра и какво виждам? Чудо! Тя облечена, наметнала пелерина, в ръцете си държи две малки стомнички и не дочака още да ѝ кажа „добро утро“, тя веднага ми проговори: „Бързай, защо се бавиш, едва те дочаках. Ето вече слънцето изгрява. Да вървим! Ще отидем за вода.“ И двете се засмяхме приятелски и аз взех две по-големи стомнички и весели тръгнахме за вода. Тогава на Изгрева нямаше чешми. От този ден нататък около 20 дни наред ние редовно посрещаме слънцето, радвахме се на утринните лъчи, на прохладните сутрини и отивахме за вода, след което ободрени се връщаме обратно, вече с добро разположение и добър апетит. Всичко това беше особено необходимо за болната, в която отново заработи съграждащият процес, който обнадеждаваше и болната, и близките ѝ.

При първата възможност да срещна Учителя, аз заговорих за страшната картина, която Учителят нарисувал на болната и за недоумението, в което изпаднах. – „После какво видях?“ – ме запита Учителят. – „Нещо особено, обратно на това, което чух, едва ли не бих го нарекла възкресение. Радвам се на всичко, което видях, но не мога да си обясня причината на този преврат.“ – „Ето как стои въпросът – започна Учителят – ти знаеш от физиката, че водата, даже в състояние на сняг и лед, крие в себе си скрита топлина. На основание на същия закон, дори и мъртво тяло крие скрити сили на живот. Важно е да знае човек как да събуди дори в мъртвия тези скрити сили на живот и той да оживее или да възкръсне. Това е наука, знание, което почива на известни закони. Това се постига по-лесно, когато човек е болен и дошъл до едно крайно пасивно състояние, дори до безжизненост. Картината, която нарисувах на болната, колкото и страшна да е, тя събуди в нея силите на живот. Потенциалната, пасивната енергия в болната се превърна в динамическа, болната се пробуди към нов живот, жизнени сили потекоха в нейния организъм...“

В. Индивидуално лекуване

Как Учителят при една и съща болест прилага различни методи

Една от младите сестри като ученичка от четвърти клас на гимназията, сегашният осми клас, заболява от апандисит, т.е. възпаление на слепото черво. Щом усетила силни болки, младата сестра не се решила да отиде на лекар, страхувайки се от нож, а отишла при Учителя за съвет. Понеже била вегетарианка, Учителят я посъветвал да прекара три дни в абсолютен пост (без никаква храна и вода), болната приела с готовност този съвет и го изпълнила. След поста тя прекарала два-три дни с лека храна и повече не усетила никаква болка в слепото черво. Тя живя до 43-годишна възраст, без да се яви повторно или дори най-малка болка в тази област.

Как обяснява Учителят в дадения случай лекуването на апандисита с глад? Учителят казва, че в някои случаи възпалението на слепото черво се дължи на

някакво чуждо вещество, частици от храната или друго нещо в този орган. Гладът в този случай допринася следното: Организмът, лишен от храна, продължава да работи и изсмуква всички чужди вещества от организма и по този начин се всмукват и частиците, чуждите вещества, попаднали в слепото черво. Премахнати причините на възпалението, самото възпаление минава.

Втори случай на лекуване на апендисит:

Млада мома заболява от апендисит (20-21 година). Тя не е вегетарианка, редовно яде месо. Да си прави операция, не се решава. Помоли ни да я заведем при Учителя да ѝ даде някакъв съвет, защото болките били непоносими. Учителят ѝ посъветвал да не яде месо само един месец, през което време всяка вечер да си мие краката с гореща вода, колкото може да търпи, до слабо зачервяване. След това да измива слабните си и да си легне да спи. Тя изслушала съвета и очаквала да ѝ се даде някакво лекарство, но като не получила такова, благодарил за съвета и си отишла. Като излязла вън, запитала сестрата, която ѝ придружавала: „Защо Учителят не ми даде никакво лекарство?“ – „Нали ти даде съвет – отговорила сестрата. – Ти изпълни точно съвета и чакай резултат.“ Младата мома изпълнила съвета, след което се почувствувала напълно здрава. Днес тя е на 40 години, женена, с две големи деца, без смущение на апендикса.

В този случай е интересен фактът, че за същата болест Учителят приложи друг метод, различен от първия. При това обстоятелство, че тя не яде месо цял месец, се отрази благотворно върху здравето ѝ. Организмът ѝ, при промяна на храната отслабна, но в замяна на това се изсмукваха чуждите вещества от него, както и излишните утайки, между които и ония, причиняващи и възпалението на слепото черво.

Г. Лечебна разходка

Втори случай на изключително лекуване, на което също бях свидетелка.

Една наша близка млада сестра, едва на 23-25 години, получи удар, от който пострада малко единият ѝ крак и едната ѝ ръка. Устата ѝ малко се изкриви и зрението ѝ се намали. Тя излизаше сутрин на изгрев слънце, правеше дълбоки вдишки, но зрението ѝ не се подобряваше.

Една сутрин ние я видяхме на полянката на изгрев с Учителя, видимо като че се разхождаше с него. Какво говореха, не се чуваше. До нас долитаха само думите на Учителя, които не разбирахме, но се долавяше, че са строги, много строги. Може да се каже, че Учителят се караше на сестрата. Ние познавахме добре сестрата и не можехме да помислим, че се е провинила зле, за което Учителят да е толкова строг към нея, тази лечебна разходка, така я нарекох тогава, така още повече я наричам днес, продължи един час, а може би и два часа. Дали и тя казваше нещо, не мога да кажа, защото нейният глас съвсем не се чуваше. Важно е последното, което видяхме аз и още една сестра. Болната сестра се отдели от Учителя и тръгна към бараката, в която живееше. Мина край нас, проговори ни нещо и пак бих употребила същата дума, която при необикновени случаи се изтръгва от устата: „Чудо!“ Наистина чудо. Сестрата, болната, беше съвсем добре – очите оправени, погледът спокоен, равен; устата изправена, кракът и ръката ѝ се движат леко, свободно, както по-рано, когато беше здрава. Погледнахме и въздъхнахме спокойно, но и нищо не ѝ казахме.

Как се излекува сестрата? Лекарства тя не взе, облъчвания не прави, лекар не я лекува. Тогава? Пак повтарям: лекарят беше Учителят. Често той прилагаше прости и понякога дори невидими и чудновати начини.

Много, много такива чудновати начини на лекуване знаем и аз, и всеки от нас, но аз не съм в състояние да опиша всички. Оставям всеки сам да опише случаите, на които е бил свидетел, или сам ги е преживял.

В заключение на гореописаните случаи от методите, с които Учителят лекува, мога да извадя следната опитност: Учителят лекува по прост или сложен начин, видим или невидим за мнозина, чудноват, изключителен или не, но на основание на факта, че той, виждайки причината на заболяването, хваща се за нея и по бърз или по-бавен начин лекува болния. Всичко видимо, което ние, лекарите и всички хора наричаме болест, Учителят го нарича състояние, резултат на някаква вътрешна причина и неговите методи са насочени срещу нея. Значи болестите според Учителя са резултат на вътрешна причина, за малцина видима, а за мнозина невидима. Самата болест пък, която всички виждаме, е последствие на причината, а знахарите, (каквато с най-слаба дума мога да нарека Учителя) – причината. Той знае как, кога и по какъв начин да разтърси съзнанието, че да го освободи от онова вътрешно механическо сътресение, което природата по външен път му е причинила. Тя е произвела известно действие върху човека, а Учителят излиза срещу това действие с известно противодействие. Той си служи със закона на противодействието, като го прилага в съвършенство със знание и опит.

Д. Движение, живот, вяра

Започвам тази опитност с три думи като заглавие. Това не са три думи, независими една от друга, но три думи, които представят три халки от една, колкото малка верижка, толкова и голяма. Защо? Защото всяка една от тия думи представя цял свят, колкото и малък да е.

Днес думата „движение“ вълнува всички хора, малки и големи, млади и стари. Ако бебетата биха могли да скочат от люлките си и те биха спортували. Днес целият свят спортува, движи се, обхожда планините надлъж и нашир, нависоко и надълбоко, като не пропуска пещери и долини.

Доиде ли до втората дума – „живот“, там вече всеки знае или не знае точно що е живот, всеки човек, всяко живо същество, от микроскопическо до гигант, бори се за живот, мило-драго дава, само да живее. Така е, никой на никого не може да даде живот, ако той не е даден свише. Пък и никой на никого не може да отнеме живота, защото той е непреривен и цялостен. Външно ще отнемеш живота на човека, но не и вътрешно. Той продължава да живее, видимо или невидимо за другите. Хвала и слава на Онзи, Който е дал живота. Всичко, което Той е създал, е вечно, непреривно и цялостно.

Що се отнася до третата дума – „вяра“ – тя е микроскопическо зрънце, вложено дълбоко в човешката душа, което расте, укрепва, и живее с човека на земята, но продължава в друг свят. Като се движи и живее човек, с него заедно расте и укрепва вярата. В какво? – В каквото и да е, все в нещо по-високо от самия човек.

Опитността, която предстои да описвам, се отнася до една от годините около 1925, не помня точно коя. Тя съвпада с времето, когато всички изпълняваме задачата за носене на вода от изворчето зад реката на квартал „Диана бад“. Тази задача, интересна и крайно полезна, ще опиша в отдела „задачи“, дадени от Учителя.

Сега пристъпвам към опитността.

По това време, именно, по време на задачата, една от нашите сестри, доста възрастна, може би над 60-те години, заболя сериозно от удар, много

тежко, беше свита почти на кълбо и непрекъснато лежеше, не можеше да се помести, нито да слиза от леглото.

При тежкото положение на майка си, тримата нейни синове се обърнаха с молба към Учителя да помогне на майка им. Тогава тя живееше в една барака на Изгрева. Учителят отиде да я види и първият съвет, който й даде, беше да вземе две малки стомнички и с тях всеки ден да ходи на изворчето за вода. Това изворче беше на разстояние от Изгрева на 15-20 минути само на отиване, а на връщане повече, защото пътят е стръмен. Ние чухме за този съвет и се учудихме, а колко повече самата болна. „Как ще слеза от леглото?“ – запитала се болната учудена. – „Ще се мъчиш, с ръце, с крака, с пълзене, ще стъпиш по някакъв начин на пода, макар и на колене.“ – Дал й този съвет Учителят и си отишъл. Мисли тази жена, чуди се какво да прави, иска й се някой да й помогне, но казано й е сама да прави усилия. Както и да е, иска й се да живее, а около нея няма никой. Прави опит да проточи единия крак, прави опит за втория, все не може. Мислила за охлюва как пълзи на някаква си опашка. Тя по-долу ли е от охлюва? Не, тя е човек. Пак проточва единия крак, после втория крак, докато странно за нея, се намира долу на пода, седнала на седалището си. И тя сама не знае, хлъзнала ли се от леглото, стъпила ли е на крака си, нищо не знае. Седи, седи, чуди се и мисли: Ами сега кой ще ме вдигне на леглото? Вслушва се, дано чуе стъпки, но минават и отминават, никой не отваря вратата на бараката. Няма какво, ще се опита сама да се качи. Хваща се за дюшека и понеже ръцете не я държат, изпуска го. Търси с очите си нещо по-тънко, хване одеялото, но то се смъква, пак неуспех. Седи и гледа безпомощно, дано да хване за нещо здраво. Оттук-оттам, хваща едно или друго, каквото й падне пред очите, докато с нечовешки усилия хваща възглавницата и я държи здраво. Стъпила на двата силно треперещи крака и с чудновати за нея усилия се качва на леглото. Легнала на гръб, още свита на кълбо, но с някаква вяра, че ще може да лази, докато излезе от бараката.

На другата сутрин пак същият опит, но с желание да стигне поне до прага на бараката. С големи усилия силното й желание се увенчава с успех. Едва стига до прага на бараката и там спряла да си почине. Този бил резултатът на втория ден. Отново в леглото да прави усилия да си раздвижи краката. На третия ден е във вратата, седнала свита, прегърбена, да се грее на слънце. Синовите я наглеждат, носят храна и наблюдават какво става с нея. Какво ще стане, тя не знае още, но гледа пред леглото две малки стомнички с около един литър вместимост. Гледа ги и си мисли: „Може би един ден ще дойде да ги вдигне празни, но да отиде с тях до изворчето, дето цял ден отиват младите и здравите, пък и пълни с вода, в това не вярвам.“ Така измина цяла седмица – разказва сестрата – стъпих на краката си, но още слаба, прегърбена. От време навреме Учителят я посещава, окуражава я и тя бавно укрепва. На втората седмица тръгва вече с красивите шарени стомнички, но бавно, много бавно, стъпка след стъпка като охлюв. Колко време в пълзяла, не знае, но след дълго пътешествие се видяла в бараката с двете стомнички, пълни с вода. „Пих вода, благодарих и легнах на дълга почивка с благодарност и любов. Доволна бях, че завърших задачата си и предчувствувах удоволствието, че ми предстои дълга почивка, без никакви усилия и мъка. Но ето че се чука на вратата, отваря се и влиза Учителят. Мисля си, че иде да ме похвали. Но не, той ме погледна строго и ми каза: Ще продължиш задачата и ще я изпълняваш десет дни, както правят всички. Ужас ме обхвана, но нищо не казах, защото в строгия поглед на Учителя видях някакво доверие в мене, че и аз ще изпълня задачата както другите. Значи с постепенно увеличаване на бройките – втория ден ще отиде два пъти за вода с малка почивка;

третият ден три пъти, после четири пъти, пет, шест, и т.н. до десетия ден, когато трябва да отида десет пъти на изворчето и десет пъти да се върна. Чудото стана. И наистина стана! Как съм сега? Вече съм изправена, на краката стъпвам сама и до-леко, вече не съм свита и прегърбена. Ще се укрепя повече и това очаквам, и на него се надявам."

Не мина много време, тази сестра беше вече в редовете на всички братя и сестри на гимнастиката и Паневритмията. Нейният глас, нисък и съвсем анемичен, се чуваше между гласовете на младите, сочни и жизнерадостни гласове. Това нищо не значеше. Ние всички се радвахме.

Като ни разправяше за начина, по който ѝ се помогна, тя изпадаше в умиление и продължаваше да се пита и отговаря: Кой ме излекува? Природата. Още кой? – Бог, който на всички помага. И още кой? – Учителят, когото всеки ден виждах в бараката ми да ме поощрява и крепи. Понеже природата е необятна, не мога да я хвана и да ѝ благодаря. Бог, като Вездесъщ, необятен и велик, и Него не мога да хвана, затова хванах Учителя и на него благодаря. Но това не мога да изразя. Тогава? Ето какво реших. С моите силно късогледни очи намислих да оплета една покривка от бял чист памук, покривка за легло. Започнах бод след бод, както правех стъпка след стъпка, и покривката един ден беше готова и я занесох на Учителя.

Сестрата живя до 85-годишна възраст.

9. НЕОБИКНОВЕНОТО В ОБИКНОВЕНОТО **изразено чрез различни методи и светли прояви**

Много изкуства има в света: художество, музика, поезия и ред други.

Картините на художника всеки вижда, но малцина ги разбират. Произведенията на музиката всеки вижда, но малцина ги разбират. Стихотворенията на поета всеки слуша, но малцина ги разбират.

Обаче има едно велико изкуство, което малцина разбират, а още по-малцина виждат, а именно: много знания да имаш, големи знания да имаш, свръхзнания, но да знаеш да мълчиш и да знаеш кога и как да ги изявиш.

Много неща да виждаш; отдясно и отляво, отвътре и отвън, от този и от онзи свят, но да ги използваш разумно и когато крайната необходимост ги изисква. Много неща да чуваш, но да знаеш кога и как да ги предадеш. Да познаваш силите на природата – топлина, светлина и електричество, да ги носиш в себе си, но да знаеш кога, как и доколко да си служиш с тях.

Щастлив е онзи, който е прозрял, дори в минимална степен, това велико изкуство в своя Учител. Неизброими са проявите на това изкуство.

При срещите на съборите в град Велико Търново, а именно през 1920 година бях свидетелка на една изключителна проява на Учителя, за доброто изяснение на която ще се спра върху няколко предварителни случки из живота на нашето братство.

Годината 1920 беше богата на случки, по-малки или по-големи, но интересни. Те илюстрират хората, които следваха новото учение. В школата на Бялото братство можеше да влезе всеки, който имаше някакъв духовен интерес. Ако види, че може да следва школата, той оставаше в нея. В противен случай сам си излизаше, както и сам е влязъл – никой никого не викаше, никой никого не гонеше. Значи иде човек от света, със свое лично възпитание, образование, култура и т.н. Това беше чудното за нас, които се натъквахме един на друг, това разнородно общество, Учителят със своя висок авторитет, със своите големи знания, култура и със своите специфични педагогически методи можеше да

обедини и хармонизира това голямо общество. Въпреки това в цялото общество, както и в отношенията на Учителя към учениците, като към души, владееше дух на свобода и любов. Тук нямаше никаква дресировка, никаква военна дисциплина. Каквато и да беше организацията, всичко ставаше доброволно, без никакво насилие. Ето защо всеки от учениците имаше възможност да се прояви такъв; какъвто си е, поради което при светлината на Учителя един за друг ние бяхме предметно учение. При голямата светлина на Учителя и около Него ние имахме възможност по-ярко да виждаме своите недостатъци и добри прояви, както и тия на своите близки и да се учим от тях.

Написах тази страница като вметната към главната си задача и тема на работата, за да стане тя по-разбрана и изчерпателна. След това ще пристъпя последователно към по-важните случаи в нашия живот.

А. Ученикът няма право да коригира Божественото

През лятото на 1920 година се разнесе слух между братята и сестрите, че един от по-възрастните братя се проявил с нещо в неморално отношение. Това създаде голямо настроение срещу него, особено между възрастните братя, които се отличаваха със своето установено, статично благочестие. Как се е провинил, с какво и защо, не се разбира нищо. Обаче съдейки по известното и на мен благочестие на възрастните братя, мислих си, че простъпката на брата ще е голяма като влакно, което по строгия човешки закон може да се превърне в руно. И така стана. В скоро време се превърна на голям източен въпрос, който въпреки това се държеше в тайна. Той беше достойние, въпрос на разглеждане, само от възрастните братя. По това време Учителят не беше в София, но в Сливен, на Сините камъни, дето беше се уединил с една малка групичка от десет братя. В Негово отсъствие братята, взели службата на съдии, се събирали вечер да обмислят да осъдят простъпката на провинилия се брат и да вземат някакво решение. Какво обсъждали, какво решавали, това държали в строга тайна, никой нищо да не знае.

През същото лято аз пожелах да отида за малко в Стара Загора, а оттам в Сливен, и ако мога да отида и на Сините камъни, да се разходя, а може и да стенографирам, ако Учителят държи някаква беседа. Дали ще държи беседа или не, животът около Учителя е всякога интересен, все ще научиш и разбереш нещо ново. Отидох в Сливен и посетих някои близки братски семейства и останах за няколко дни при една сестра. Тя ме запита дали бих желала да отида на Сините камъни, да видя там и там и Учителя. – „Разбира се, че желая, отговорих бързо аз. Никога не съм дохождала нито в Сливен, нито на Сините камъни, пък и Учителя ще видя.“ – „Да, каза ми сестрата, разбирам желанието ти, но Учителят е казал, че не приема никого.“ – „Щом е така, аз не настоявам, не искам да престъпвам желанието на Учителя и ще се задоволя само с това да разгледам Сливен.“ Надвечер, както се разговарям със сестрата, пристигна един брат и ме пита искам ли да отида на Сините камъни. – „С удоволствие, силно желая, но не искам да наруша волята на Учителя.“ – „Ти остави какво казват другите, това е по буква, а не по дух. Приготи се и утре сутринта в четири часа ще дойда да те взема.“ Много благодарих и веднага започнах да се готвя.

На път сме вече. Утринната хладина, чистият въздух, просторът, който се откриваше пред мен и височината, т.е. стръмнината, която поехме, ме ободри и правеше щастлива, че там, на Сливенския балкан ще се видя с Учителя и групата братя с него. Вървим, мълчим и всеки си мисли нещо. От време навреме само запитвам брата далеч ли сме от мястото, дето е групата, но не че съм уморена,

но друго нещо имах предвид. Като разбрах, че сме на разстояние по-малко от половин час, спрях брата и му казах: „Моля ви се, вие идете пръв при Учителя и кажете, че и аз пристигам с вас и питайте мога ли и аз да се кача горе, при групата. Аз не искам да отида там въпреки волята на Учителя. Аз ще чакам тук, докато дойдете вие и ми донесете отговора на Учителя.“ Той се съгласи и тръгна напред, а аз останах да чакам. Мислих си: ако Учителят не ме приеме, аз ще се върна, но как? Пътят не зная, а аз имам голямата способност да се губя из планините. Следователно да се върна сама назад, това ми се видя невъзможно. Колкото повече чаках, толкова повече се убеждавах, че братът е забравил, че чакам отговор. По едно време виждам, че Учителят иде срещу мене и ме вика по име. Аз веднага се затичах към Него, целунах му ръка и го запитах: „Братът, който дойде от града, каза ли, че съм дошла и питам дали мога да Ви посетя?“ – „Нищо не каза, само се обади и отиде да се види с братята.“ – Значи той наистина ме е забравил, си помислих аз. Интересно, без да каже братът нещо за мене, Учителят знае, че аз пристигам и чакам отговор, сам дойде да ме посрещне. Показа ми какви изворчета са изчистили братята в околността, поразходи ме, да видя някои хубави места на планината и като погледна часовника си, каза: „Време е за обяд, братята ще чакат.“ Стигнахме на мястото, дето лагеруваше групата и всички останаха изненадани, че и аз пристигам. Седнахме да обядваме и един от възрастните братя каза: „Ще дадем един хубав обяд на сестрата и след това ще я изпратим до града.“ Учителят му отговори: „Не, тя ще ни бъде гостенка.“ Думите на Учителя смутиха малко брата, но той премълча. Макар и човек с духовен стремеж, но в него се прояви турският дух, наследство от дългогодишното ни робство. Нахранихме се и аз влязох в ролята си на сестра и започнах да работя нещо около лагера. Дойде време за вечеря – чай, и същият брат пак се обади: „Сега е още рано, братът, който ще слиза в града, ще придружи сестрата.“ Мисля си: Бушува се турчинът в нас, не може да приеме това, че една сестра е дошла на гости при десет братя. Обаче Учителят пак му отговори: „Ето, братът слиза в града по работа за два-три дни и освобождава палатката си. Така че сестрата може да остане при нас да ни гостува и да види планината.“

Останах в планината три дни и бях много доволна. Чистият планински въздух и умората от пътя ме приспаха лесно и рано, много рано сутринта бях вече будна, но не излязох от палатката, защото не познавах местността и не знаех накъде да вървя. Готова за излизане, чувам гласа на Учителя, който се обръща с име към брата, който два пъти предложи да ме заведе някой в града: „Брат, иди при палатката на сестрата да ѝ изпееш песента „Събуди се, братко мили“. Слушам отвътре, усмихвам се и се възхищавам от легалния, безболезнен метод, с който Учителят си послужи. Да би му казал истината направо, той щеше да се засегне, пък едва ли би видял турчина в себе си. Не е лесно човек да се освободи от наследствени качества в себе си, ако ще и да е духовен. С колко грешки, слабости и наследствени черти у нас имаше Учителят да се справя и изправя. А колко естествено е било това. Всеки от нас, с различно възпитание, култура и образование, иде във от света и направо влиза в Школата на Учителя, слуша нещо ново, велико и възвишено, харесва го, иска да го следва, но старият живот в него го спъва, противодействува му и го изобличава. Човек не признава лесно погрешките си, не се поддава лесно и още по-мъчно отстъпва. На това не се чудя. Сила е старото, силен е старият човек. Това видях аз навсякъде в живота; между прости и учени, между богати и бедни, между стари и млади, между болни и здрави.

Повтарям: Всичко това не ме учудва днес. Чудя се, обаче, на уменията на Учителя, как можа да организира, да хармонизира, да обедини всички тия хора да слушат с години Новото Учение, предадено с любов и свобода, без никакво насилие, без никаква външна дисциплина и дресировка. Който е познал отчасти Учителя и видял и приложил неговите методи, от ден на ден се учудва и възхищава. Днес, вече 22 години откак Учителят не е между нас физически, нито Словото Му е престанало да звучи и отеква в душите ни, нито методите Му са остарели, нито подтикът и импулсът, който ни даде, е престанал да работи у нас. Времето не заличава Великото и Мощното. И напротив, то все повече го осветява, усива и работи в човека, докато стане негова нова плът и кръв, докато го направи нов, истински човек, докато думите му, словото и животът му станат единни, истинни и правдоподобни.

Не е лесно да станеш нов, истински човек; качества, добродетели, труд, усилия и работа са нужни, за да се преобрази човек, да стане нов. И всичко това да се прилага без компромиси, без лъжа и измама.

И ако днес можем да говорим смело за новия човек, да го познаваме и ценим, то е защото видяхме образец на този човек жив, безсмъртен, верен и истинен. Това смело говоря и пиша, категорично твърдя. Човек на опита съм; 50 години наред опитвах с перо и наблюдение, отчасти познах и изпитах, но което познах и разбрах, е чиста монета, която никога не се променя и никога не губи своята стойност.

Прекарах на Сините камъни три дни и на четвъртия рано сутринта се готвех да си замина за София. Братът, в чиято палатка бях, си дойде, и сега аз трябваше да му освободя палатката. Независимо от това, достатъчно ми бяха три незабравими дни, за които много благодарих на Учителя и на братята, между които бях. На тръгване, като се сбогувах с Учителя, Той погледна нагоре към небето и каза: „От София пристига една делегация от трима души.“ А аз попитах: „Писмо ли имате?“ – „Не, никакво писмо.“ – „Ами тогава?“ – запитах аз. Не посмях да питам Учителя отде знае за тази делегация. Разбрал въпроса, неизказан с думи, Учителят вдигна нагоре ръката си, посочи ми нещо, някакви знаци на небето, които аз не разбрах и каза: „Ето, тук на небето е написано за неща важни, които предстоят да станат.“ Запомних тези думи, сбогувах се с Учителя, целунах ръка, благодарих много и тръгнах с един брат за града и веднага след това за София. На Пловдивската гара трябваше да сменя влака и чакам да взема софийския влак. Движа се на перона и виждам, иде влак от София, който спира за малко на Пловдивската гара. Чувам, от един прозорец ме вика някой. Спирам се, виждам един от възрастните братя от София и веднага до него още две глави на други двама братя, пак от София. Набързо разменяме няколко думи: „Ти отде идеш?“ – „От Сините камъни.“ – „Така ли?“ – „Ами вие къде отивате?“ – „И ние на Сините камъни.“ Засмяна, довольна от тази среща, аз им казах: „Учителят знае за вашето пристигане.“ – „Отде знае? Никой нищо не му е писал и никой в София не знае за нашето заминаване за Сините камъни. Никой нищо не знае за нашето заминаване и решение. Чудно нещо! Ние тръгваме инкогнито.“ – „Възможно е, казах аз, но Учителят прочете това на небето.“ Тримата братя се замислиха, но повече не можахме да си кажем дума, защото влакът потегли. Те останаха да си мислят, но и аз, като се качих на софийския влак, продължих усилено да мисля върху думите и постъпките на Учителя. Как вижда нещата, не зная, но фактите са налице. Отде и как е придобил това знание, тази наука, къде е следвал тази педагогическа школа и тъй майсторски прилага нейните методи, не зная, но аз, като малък учител в обществото, се възхищавам от тях и се уча. Много знания има, но знае и да мълчи. Мълчи, но и с

мълчанието говори. Влакът се движи, спира и пак потегля и аз си мисля, и неусетно стигнах София. Слязох от влака и тихо, полугласно си казах: Така е, да знаеш много, но да знаеш и да мълчиш: да говориш, но да знаеш кога да говориш и колко да говориш. И като мълчиш отвън, да знаеш да говориш отвътре, и като поучаваш човека, да знаеше какъв метод да приложиш, да имаш резултат. Онзи земеделец е на мястото си, който не хвърля семената напразно. Онзи учител е роден за учител, чиито методи на работа са сто на сто резултатни. Онзи военачалник има право да обявява война, който е сигурен в победата. И като си мислех, и като мисля, и като продължавам да мисля, казвам си: Една книга има, от която човек може да черпи знания, тя е книгата на необятната жива, разумна природа, книгата на целскупния живот.

Една седмица след връщането ми в София срещнах един от братята, които ходиха като делегати в Сливен на Сините камъни при Учителя. Той беше мой учител като ученичка в гимназията, а после мой колега в същата гимназия – първата девическа гимназия. Той ме спря и веднага ми разказа за резултата на посещенияето им на Учителя. Той започна да разказва: „Аз бях определен да говоря с Учителя и да предам нашето решение, мнение, а дори и съвет на Учителя, как да постъпи с провинилия се брат, според нас. Сега се чудя как се осмелихме да даваме съвет на Учителя. Аз говорих цели два часа на Учителя и то така убедително, категорично, на такъв висок, академичен език, че сам изпитвах удоволствие от това, което говорих. Другите двама братя ме слушаха с внимание и одобрение. Мислех си, че съм толкова изчерпателен и убедителен, че към речта ми не би могло нито една дума да се отнеме или прибави. Учителят ме изслуша с голямо внимание и с необикновено търпение, защото наистина аз бях много дълъг. След това ни каза само една дума, която няма да кажем на никого, и с тази единствена дума в един миг събори моята реч. Аз, специално, се почувствах като оголен и крайно засрамен. Учителят мълкна и ни остави свободни да се изкажем по-нататък, но и ние мълчахме. Един от нас запита: Кажете ни нещо за самите нас. – Ако сте силни да понесете това, което ще ви кажа, мога да задоволя желанието ви. – Готови сме, Учителю – отговорихме и тримата в един глас. – Слушайте тогава; първото нещо, като ученици, трябва да научите следния урок: **Ученикът няма право да коригира Божественото.** Независимо от това, ето какво ви очаква в скоро бъдеще: един от вас ще фалира, ще пропадне материално. Другият ще си замине, а третият е осъден на старческа самота.“ И така стана. Братът продължи по-нататък: Разделихме с Учителя добре, доволни, че научихме един хубав урок и през всичкото време на пътуването коментирахме думите на Учителя. Въпросът за фалирането на единия брат беше ясен, защото само той беше добре обезпечен, като книгоиздател. Аз и другият брат бяхме при пътуването на негова издръжка. Той понесе всичките разноски. Следващата година той фалира. Другият брат се помина през годината. Следователно за мене остана третата съдба – да остана самотен на стари години. Тогава жена ми и децата ми бяха здрави, но няколко години след това един след друг те се поминаха и аз останах самотен, сам, без никакъв близък около себе си. Доживях последните си години и често си казвах: „Това значи да се осмеляваш да коригираш Божественото и да съветваш Учителя си, Когото наричаш Велик Учител, не само така го наричах, но бях убеден в това. Това не беше наказание, но урок, велик урок, от който научих максимата Христова: Не туряй ново вино в стари мехове. Старият мех първо трябва да се преобрази, да стане нов и тогава да наливаш в него ново вино. С други думи казано: Старият морал, старото, външно благочестие не може да бъде мярка на

новия морал, на истинската чистота и святост. Пред Великата Божия любов всичко старо отстъпва, мълчи, слуша и се учи.

Често, много пъти слушах от този брат за отиването му на Сините камъни и аз се учих, и досега се уча от този урок.

Б. Наведе се той и пишеше на земята

1920 година, месец август, от 19 до 25.

Съборни дни в град Велико Търново.

И този събор беше величествен, импозантен, многочислен, присъстваха 1200 души братя и сестри от София и от цяла България. Такъв беше съборът и през 1919 г. Учителят държеше беседи през всичките дни на събора от деня на откриването му до последния ден.

През един от тези дни бях свидетелка и на тази случка, за която трябваше да напиша всичко до този ден и час. Не помня кой ден именно се случи това, но беше след обяд през един от дните на седмицата от 19 до 25.

Учителят ни каза този ден да се наредим всички, да се качим в Горницата – така наричахме стаята в горния етаж на вилата да си направим свободна молитва. Но как ще стане това, как ще се изредим 1200 души за един ден? Ще стане голяма бъркотия. Тогава Учителят каза да теглим жребие да влизаме по десет души в една група. Кой в която група попадне, в нея да влезе в горницата. Всеки теглеше жребие и знаеше вече в коя група влиза.

Тук стана вече това, което предизвика светлата проява на Учителя. Провинилият се от наше гледище брат посегна да тегли жребие, но веднага му се отказа. Стана голямо брожение между присъстващите, а всички разбраха, че на него няма да се даде да тегли жребие. Той се почувствува като прокажен. Натук проточи ръка да тегли жребие, но веднага му се отказа. Натам проточи ръка, пак отказ. Значи той, прокаженият и осъденият, няма право да се качи в горницата да си направи молитва. Той се движи бавно, унил, с отпусната надолу глава, не знае какво да прави – за него няма милост. Жестока, братоубийствена беше присъдата на провинилия се, но безмълвна – никой дума не му рече.

Подобно нещо е станало преди две хиляди години във времето на Христа. Евреите доведоха при Христа една блудница и казаха Му: Според Мойсеевия закон такива ние убиваме с камъни. Ти какво ще кажеш? Наведе се Христос и пишеше на земята. После вдигна глава и продума: Който счита себе си по-чист от нея, пръв да хвърли камък върху нея. Те се спогледаха помежду си, и един след друг напуснаха мястото. Жената остана сама. Тогава Христос се обърна към нея и я запита: Жено, осъди ли те някой? – Никой, Господи. – Нито аз те осъждам. Иди дома си и повече не съгрешавай – рече Христос. Пишеше на земята Христос и написа един велик закон за материалния свят.

И така, една след друга групи от по десет души, всички добре, чисто облечени, се качваха горе, в горницата, да отправят своята молитва към Господа. Може би мнозина от молещите се братя и сестри се молеха и за брата, невинен или виновен, и те не знаят, чувствувайки, че нямат право да съдят, но нямаха право да се противопоставят на ония, които диктуваха положението. Някои пък нищо не знаеха за случилото се. Групите една след друга слизаха от Горницата и се пръскаха по големия двор, всеки отиваше при своите си. Дворът се изпразни, не се виждаше човек наоколо.

Аз, останала сама, направих две-три крачки нагоре и погледнах към едно дърво близо до Горницата, много голямо, но и с необикновено дебело стъбло. То беше акация, която ми направи силно впечатление. Опитах се да обхвана

стъблото и с двете си ръце, но не можах, много дебело беше то. Тогава застанах зад него и премерих широчината му, а после и моята. Някак особено се зарадвах, че това дърво е неизмеримо по-високо, а също и по-дебело от мене. Приятно ми беше, че съм съвсем сама, никой не ме вижда, че правя някакви измервания. Радостта ми стана още по-голяма, като разбрах, че съм невидим свидетел на нещо велико. Невидим, а може би и единствен свидетел, който от толкова близко наблюдаваше това, което стана. Скрита зад дървото, виждам... Какво виждам? – Учителят. Движи се той натук-натам и някак особено се озърта, като че иска да е незабелязан, никой да не го види. След него, на известно разстояние от Учителя стоеше самотен, угнетен и измъчен провинилия се брат. И като видя, че няма никакъв човек наоколо, Учителят се обърна към брата, който стоеше самотен, започна да му маха бързо с ръка и тихо да го вика по име – да речем, че името му беше Петко, защото Петковците обвиняват в някаква пакост. Учителят все още продължаваше да маха с ръка и тихо да вика на име брата, докато най-после последният се сепна и се отправи към Учителя с ниско наведена глава и с едва влачещи се крака, като че носеше на гърба си товар от един тон камъни. Тогава Учителят тихо продума: „Хайде да се качим двамата в Горницата да се помолим, да си направим молитвата.“ Застанала зад дървото, незабелязана от никого, аз не подозирах, че ще бъда свидетелка на такава велика проява: отношение на Божественото към човека, отношение на Бога към човешката душа, дори ако би била презряна от целия свят.

Двойката мина близо край дървото, зад което стоях аз и се отправи бавно към Горницата. Братът с ниско наведена глава и бавни, тежки стъпки, а Учителят наред с брата, стъпваше леко, бодро, спокоен от всякакъв външен поглед. Вече са на горното стъпало. Учителят отвори вратата на Горницата и бързо изчезнаха от погледа ми – влязоха вътре да се помолят, с които думи Учителят се обърна към брата и го покани да се качат горе.

Свидетелка на всичко видяно и чуто, аз не знаех де се намирам, на земята или на небето, обхваната от умиление, трепет към красивото и великото, пълна с благодарност, че в този велик момент, когато става нещо необикновено на земята и на небето, аз съм зад дървото, което ми беше близко, по-близко от брат и сестра, и то ням свидетел на един велик момент в Битието. Струваше ми се, че ако бих могла да го прегърна, то щеше да се стопи в ръцете ми. Казах на себе си: Значи горе се молят. Нищо друго не ми остава, освен и аз да се моля, да отправя своята малка, слаба молитва там, дето се твори нещо велико. Колко време трая молитвата, не мога да кажа, никакъв часовник не може да измерва великите, светли моменти, които Великата Божия Любов излъчва.

Отвори се вратата на Горницата... Аз изтръпнах, не знаех какво ще видя. И двамата слизат по стълбата. Наистина чудо! Братът изправен, с вдигната глава, спокоен и леко усмихнат, като че нищо не е било. А Учителят? Какво да кажа? Светлина ли бе или слънце? Нищо не мога да кажа. Братът окъпан, свети, а за Учителя нямам думи да говоря и да пиша. Мога само да повтора думите: светлина и слънце. Пак минаха близо край дървото, а аз пак незабелязана, никой човек не ме видя, освен Един единствен, който знае и знае и да мълчи, и вижда. Минаха и отминаха двамата. Братът вече друг, отиде в просторния двор на вилата, така наречената тогава колибата, а Учителя изгубих от очите си.

Аз останах още зад дървото, не ми се отделяше от дървото. Стоях и вече спокойно размишлявам, благодаря за случая, който ми се даде възможност да бъда свидетелка да видя, да чуя, да наблюдавам и да се поуча, да зная как да постъпвам при всички случаи със своя брат, със своя ближен. Някаква светла мисъл ме посети, но аз се запитах: Не стана ли нещо друго в Горницата? Стана

нещо друго и то пак велико. Учителят се моли за ония 1200 души братя и сестри, за да изправи погрешката им. И те това не знаят, но вдигна се една сянка от пространството и всички се успокоиха. Вече никакво брожение не остана и наоколо настана пълно спокойствие.

Наведе се Той и пишеше на земята.

И написа Той в сърцето на човека Великия Божи закон, закона на Любовта.

Сега той не се наведе и не писа на земята, но проникна дълбоко в човешкото сърце и там с незаличими с нищо написа закона на Любовта.

Няма по-голямо благо за човека да дойде някой и да те окъпе от твоя грях, нито има по-голямо нещо от това да дойде някой да заличи погрешките ти и да ги изкупи. Какво дължиш за това? – Една благодарност и признателност.

Дължа едно извинение към тия 1200 души, които присъствуваха тази година, 1200-та, които бяха на събора в 1920 година. Брожението срещу провинилия се брат, за което споменавам по-горе, не изхождаше от всички тия хора, но едно е известно: в един колектив, особено духовен, какъвто представляваше Братството, погрешката на едного е погрешка на всички. И добродетелта на едного е добродетел на всички. Всъщност мнозина от братята и сестрите не знаеха нищо за случката, от която се смутиха някои. Желанието на мнозина всичко в Братството да бъде чистота, ги настрои и възмути. В незнанието си как да постъпят, те от влакно създадоха руно. Обаче, ако не беше така, не бихме се натъкнали на тези методи и на тези изключителни прояви на Учителя, които да бъдат пример както за нас, така и за бъдещото поколение, както на сегашната, така и на бъдещата епоха.

11 ноември 1966 година.

10. НЕОБИКНОВЕН МЕЖДУ ОБИКНОВЕНИТЕ

Това, което пиша сега, се случи през 1944 година, в първите дни на месец декември, не помня точно кой ден. Тогава Учителят не беше добре, не лежеше, но постепенно отпаднаше. От месец септември се забелязваше чувствително отслабване. По това време се печатаха беседите, томчето „Великите условия на живота“. Аз отивах в горната стая на Учителя, там да чета това, което до този ден беше напечатано.

Един ден, като отидох, видях, че Учителят не беше никак добре, но ме покани да седна. Като разгъвах шпалтите да чета, от време навреме поглеждах Учителя и сърцето ми се свиваше от мъка. Въздържах се да не издам мъката си, но почувствувах като че някой забде дълбоко в сърцето ми нож. За да трансформирам състоянието си, аз заговорих със зададен глас: „Ех, Учителю, ако аз бих могла само да си представя какъв товар носите Вие, бих се схумила, на пихтия бих станала.“ Само това можах да кажа и мълкнах... И пак поглеждам към Учителя и какво виждам! На моите думи Той каза само: „Да“, но аз видях чудо: Учителят седеше пак на стола, както по-рано, но вече съвършено здрав, прав, със спокойно изражение на лицето. Въртя шпалтите в ръцете си, но още не чета. Гледам смаяна, някак си объркана към Учителя и не зная кое е истинското състояние: първото или сегашното, здрав ли е Учителят или болен. Успокоих се малко, но съм в недоумение и си мисля: Дали грешката не е в мене? Вярно ли видях? И кое от двете състояния беше действителното? Кое наистина беше вярно и докато си мислех така и поглеждах към Учителя, чух бодрия му глас: „Четете.“ Спокойна и доволна, че съм се излъгала, значи Учителят е добре, аз започнах да

нещо друго и то пак велико. Учителят се моли за ония 1200 души братя и сестри, за да изправи погрешката им. И те това не знаят, но вдигна се една сянка от пространството и всички се успокоиха. Вече никакво брожение не остана и насколо настана пълно спокойствие.

Наведе се Той и пишеше на земята.

И написа Той в сърцето на човека Великия Божи закон, закона на Любовта.

Сега той не се наведе и не писа на земята, но проникна дълбоко в човешкото сърце и там с незаличими с нищо написа закона на Любовта.

Няма по-голямо благо за човека да дойде някой и да те окъпе от твоя грях, нито има по-голямо нещо от това да дойде някой да заличи погрешките ти и да ги изкупи. Какво дължиш за това? – Една благодарност и признателност.

Дълга едно извинение към тия 1200 души, които присъствуваха тази година, 1200-та, които бяха на събора в 1920 година. Брожението срещу провинцията се брат, за което споменавам по-горе, не изхождаше от всички тия хора, но едно е знайно: в един колектив, особено духовен, какъвто представя нашето Братство, погрешката на едного е погрешка на всички. И добродетелта на едного е добродетел на всички. Всъщност мнозина от братята и сестрите не знаеха нищо за случката, от която се смутиха някои. Желанието на мнозина всичко в Братството да бъде чистота, ги настрои и възмути. В незнанието си как да постъпят, те от влакно създадоха руно. Обаче, ако не беше така, не бихме се натъкнали на тези методи и на тези изключителни прояви на Учителя, които да бъдат пример както за нас, така и за бъдещото поколение, както на сегашната, така и на бъдещата епоха.

11 ноември 1966 година.

10. НЕОБИКНОВЕН МЕЖДУ ОБИКНОВЕНИТЕ

Това, което пиша сега, се случи през 1944 година, в първите дни на месец декември, не помня точно кой ден. Тогава Учителят не беше добре, не лежеше, но постепенно отпаднаше. От месец септември се забелязваше чувствително отслабване. По това време се печатаха беседите, томчето „Великите условия на живота“. Аз отивах в горната стая на Учителя, там да чета това, което до този ден беше напечатано.

Един ден, като отидох, видях, че Учителят не беше никак добре, но ме покани да седна. Като разгъвах шпалтите да чета, от време навреме поглеждах Учителя и сърцето ми се свиваше от мъка. Въздържах се да не издам мъката си, но почувствах като че някой забодя дълбоко в сърцето ми нож. За да трансформирам състоянието си, аз заговорих със задавен глас: „Ех, Учителю, ако аз бих могла само да си представя какъв товар носите Вие, бих се схумила, на пихтия бих станала.“ Само това можах да кажа и млъкнах... И пак поглеждам към Учителя и какво виждам! На моите думи Той каза само: „Да“, но аз видях чудо: Учителят седеше пак на стола, както по-рано, но вече съвършено здрав, прав, със спокойно изражение на лицето. Въртя шпалтите в ръцете си, но още не чета. Гледам смаяна, някак си объркана към Учителя и не знам кое е истинското състояние: първото или сегашното, здрав ли е Учителят или болен. Успокоих се малко, но съм в недоумение и си мисля: Дали грешката не е в мене? Вярно ли видях? И кое от двете състояния беше действителното? Кое наистина беше вярно и докато си мислех така и поглеждах към Учителя, чух бодрия му глас: „Четете.“ Спокойна и доволна, че съм се излъгала, значи Учителят е добре, аз започнах да

чета. Четох до едно място и погледнах пак нагоре, т.е. вдигнах глава и отново се смутих и развълнувах; Учителят седеше с наведена глава, пак не беше добре, както първото, което видях, но аз продължих да чета, а Учителят внимателно ме следеше, защото ме поправяше навсякъде, дето намираше за нужно.

Свърших работата си и си отидох, силно замислена и вдълбочена върху това, което бях видяла. Седя в стаята си и си мисля: Това значи човек да бъде господар на тялото си, господар и на своите органи. Въпреки големите и необикновени възможности, с които Учителят разполага, той пое положението на обикновен човек да яде, да спи, да боледува външно като всички хора, като обикновен човек, а вътрешно да разполага с необикновени знания и възможности, и да ги изявява само в случаи, когато трябва, когато е необходимо за благото както на отделния човек, така и за цялото човечество. Който има очи, да вижда, и който има уши, да слуша, той ще види и ще чуе това, което малцина ще видят и чуят, за да бъдат някога свидетели устно и писмено на това, че някога е живял в път, а живее и сега безпътен. Един необикновен човек между обикновените, работил като необикновен между обикновените, помагал на всички чисто и безкористно като необикновен между обикновените.

Дойде на земята като необикновен и си отиде пак като необикновен...

Продължавам да пиша друго нещо пак за необикновеното и обикновеното.

Годината 1944, 27 декември, е толкова велика, славна и незабравима, колкото и годината 1864, 12 юли.

Беше 26 декември – студен зимен снежен ден, когато Учителят бавно се отделяше от земята – вторник беше, а на 27 декември ние, учениците му, бяхме в салона, в клас, още от пет часа сутринта, дето прекарахме в молитва – дълбока, тъжна, но величествена – бяха последните минути на Учителя. Голяма тишина отвън и вътре.

Сряда, часът е шест сутринта и с излизането ни от класа – едно последно дихание отлетя, отиде в онзи необятен простор, отдето преди 80 години дойде. Учителят временно завърши своя земен път. Един Велик Учител напусна земята, специално България, дето се роди, живя и работи, дето според него свърши една микроскопическа работа. Ние, които видяхме тази работа, казваме: Учителят свърши една грандиозна работа, която бъдещето и времето ще покаже.

Тленните останки на Учителя са пред нас, за погребението, за което очакваме разрешение от другаря Георги Димитров, който по това време беше още в Москва. Ние искахме погребението да стане на Изгрев, кварталът, в който Учителят работи цели 30 години. Поради късния отговор от Москва тленните останки на Учителя останаха в салона между нас цели пет дни. За нас това беше добре, за да видим още една проява на необикновеното в обикновеното.

Цели пет дни лежи покойник в салона, на открито, а тялото не се разлага. И външни хора, и нашите се питат: Защо е така? Едни казват: Студено е вън. Ами само в топло време ли хората си заминават? Други отговарят: Защото е слаб, защото е вегетарианец, не яде месо. – Слаби хора не заминават ли? Вегетарианци не заминават ли? Различни тълкувания си дават хората, но не могат да си отговорят положително. Ние знаем едно, че не са взети никакви мерки за външно изстудяване на въздуха, нито сме си послужили поне с някакво временно балсамиране на тялото. То е при всички естествени условия, при каквито и обикновените покойници. Петият ден вдигат вече тялото. Всички се прощават. Приблжих се и аз да целуна ръката на Учителя и като всеки химик съзнателно поех дълбоко въздух, сама лично да се уверя дали не е започнал вече процеса на разлагането. Носът ми е доста чувствителен и при това поемам въздух толкова близо до тялото, не можех да не усетя и най-слабата миризма. И

до този момент никакво разлагане не беше започнало. Поех дълбоко въздух и по друга причина, а именно: един ден, когато споделя този факт с някого или го напиша като спомен, думите ми да са истинско мнение по въпроса, защото научно не бих могла да го предам, но казвам: И тук видях необикновеното и обикновеното.

София, 15 ноември 1966 година.

11. И НОСЕШЕ ТОЙ ЗЕМЯТА НА ГЪРБА СИ

И носеше той земята на гърба си.

Ето една мисъл на пръв поглед невероятна. Кой може да носи земята на гърба си? В буквален смисъл, в пряк смисъл може ли да се говори за това? Изключено е в пряк смисъл на думата да може обикновеният човек да носи земята на гърба си.

В преносен, в идеен смисъл тия думи заслужават внимание. Необикновеният, великият човек може да носи земята на гърба си. И тази мисъл си има своето обяснение. От астрологическа гледна точка всяка планета се населява с разумни същества със съответна на нея култура и съответно на нея име. Човек населява земята и носи името земен тип. Съществата, които населяват Луната, носят качества, присъщи на лунните типове. Значи известни са същества марсианци, юпитерианци, венераини същества и т.н. Обаче човекът, който населява Земята, не е чист земен тип. Той има по-слаби и по-силни влияния и от други планети. Ето защо човекът в този случай е смесен тип, носи характерни черти и от други планети. Говорим ли за земен тип, имаме предвид ония отрицателни качества, които е приел от Земята. Казваме за него: този човек е голям материалист, голям егоист, користолюбив и т.н. – човек, който живее само за себе си и всичко, всички блага тегли само към себе си. Тия качества дават израз на лицето му, те дават форма и на неговата глава, неговото тяло. Те определят и неговото материално тегло. Те го оформяват и определят като специален тип.

Казано е за Христа: Дойде на Земята и пое греховете на цялото човечество. Следователно, за Него може да се каже: И носеше Той Земята на гърба си. Какво представлява грехът? Сам по себе си той не е нещо материално, нещо веществено, да го хванем, да го претеглим, но той се изявява в отрицателните прояви на човека. Докато престъпността на човека е само в неговата мисъл, тя е невидима и още не е грях, но щом се изявят мислите като деяния, те стават видими и представят неговата греховност. Докато не е сгрешил, човек се чувства лек, подвижен, спокоен. Щом греши, той губи тези качества, губи свободата си и усеща голяма вътрешна тежест. Спасителят на човечеството дойде на Земята именно за това, да освободи човека от голямата тежест, наслоена в него от далечното минало, от миналите векове, както и от настоящето, да го освободи от неговата греховност, от тежестта на Земята, да го върне в първоначалното му състояние като човек, създаден по образ и подобие на Бога.

С тази мисия и задача дойде Христос – Великият Учител и Спасител на човечеството и пое неговите грехове, и носеше Земята на гърба си.

С тази мисия и задача дойде и нашият Учител на Земята, да поеме греховете на човечеството.

И носеше Земята на гърба си.

Това беше един пролетен ден през 1925 година. Весело, топло се усмихваше високо на хоризонта и напомняше на всички живи същества, че

пролетта е вече дошла. Не само Слънцето, но и птичките, и цветята, и пчелите, всичко говореше за настъпилата вече пролет.

Една от сестрите, също стенографка, и аз отидохме рано сутринта на „Опълченска“ 66 да изчистим стаята на Учителя, да извършим пролетно чистене. Тя ми подаваше одеялата отвътре, за да ги простра на въжето, да ги избухам и оставя известно време във на слънце и чист въздух да се проветрят. Надигнала одеялата нагоре да ги простра на въжето, нещо ме спря и аз случайно погледнах към градината на двора и загледах учудена към това, което видях на дъното на същата градина. Там имаше един-единствен кошер с пчели. Пред кошера на малко столче седи Учителят и наблюдава излизането и връщането на пчелите в кошера. Те работят усилено. Какво още виждам? Учителят слабо наведен, на гърба му земното кълбо в доста голям мащаб. Виждала съм като ученичка още земното кълбо, което наричаме глобус, но малко – всеки ученик и ученичка можеше да го носи в една ръка. Обаче земното кълбо на гърба на Учителя беше достатъчно внушително, доста голямо. В едната си ръка държа одеялата, не се решавам нито да ги изтърсвам, нито да ги простра на въжето, да не би да раздвижи въздуха и земното кълбо да падне, пък и не ми се искаше да се откъсне погледът ми от това, което виждах. С другата ръка триех очите си, да се уверя в това, което виждах. Стоя и гледам, ненаситно гледам. Колко време продължи това странно за мене явление не зная, но аз повече се уверявах в истинността му. Като гледах, изведнъж земното кълбо изчезна пред очите ми и отново виждам онова, което видях в първия момент: Учителят седи на малкото столче пред кошера и наблюдава работата на пчелите.

Учителят продължи своята работа, като че нищо не е станало и аз продължих своята. Изтърсих одеялата, прострах ги на въжето и повече силно замислена върху явлението. Не бях чувала човек да носи Земята на гърба си, нито съм мислила по този въпрос. Радвам се, че е така, защото иначе сама бих си казала, че явлението е резултат на някакви впечатления от нещо четено или разказвано от някого. Няколко години след този ден, в една беседа Учителят каза между другото: „Вие носили ли сте Земята на гърба си?“ Тази мисъл като че ме събуди от сън и в паметта ми отново изпъкна явлението, което видях онзи незабравим пролетен ден на „Опълченска“. От този спомен нищо не беше заличено в паметта ми. Нещо повече, близо до Учителя, според работата ми, аз имах възможност да наблюдавам, да изучавам живота и работата на Учителя поне отчасти, да го познавам пак отчасти и днес смело и свободно без никакво съмнение и колебание мога да кажа на себе си пред целия свят: Да, наистина той носеше Земята на гърба си.

Употребих думите „поне отчасти“, защото малкото не може да обхване изцяло или напълно голямото, необятното, но колкото и да го обхване и познае, ако това е постигнато с чист, неподкупен поглед, многократно може да казва при всички условия и положения в живота си: „И Той носеше Земята на гърба си.“

25 ноември, петък, 1966 година.

12. НОВИТЕ СКРИЖАЛИ

Да се пише или говори за новите скрижали, това значи да се има предвид Старите скрижали, дадени на Мойсей на Синайската гора, известни под името Десетте Божии заповеди. Някога и аз ги знаех като заповеди Божии, но днес, при светлината на Новото учение, аз ги наричам Десетте Божии поучения. Знаино е, че Бог не заповядва и не наказва, но поучава и помага. Само господарят и

началникът заповядват и наказват. Макар и Творец на Вселената, Вседържател и Творец, Той създава закони, от изпълнението на които зависи абсолютната хармония в целокупната природа. Най-малкото нарушение на тия закони внася дисхармония в Цялото, в единството на света, от чиято дисхармония страда и се мъчи всяко живо същество. Изпълнението на тия закони ние наричаме изпълнение на волята на Единния, Всеблаг и Покровител наш Отец и Баща, Който всякога и във всичко има предвид нашето благо. Той даде своите поучения на еврейския народ, но те се отнасяха и към цялото човечество. Кой човек, бил той прост или учен, малък или голям, богат или беден, не трябва на първо място да възлюби своя Отец с цялото си същество? Или кой човек не се радва, когато ръката му не дръзва да убие или да не краде, когато изпълнява Божиите повеления? Един Закон, един морал, една Воля предстои на човека да изпълни – Законът, моралът и Волята на Любовта.

Пристъпвам вече към главната тема: „Новите скрижали.“

Видях Новите скрижали през лятото на годината 1922, когато група от стотици ученици с Учителя поехме пътя към Мусала, към високия Божи връх. Пътят ни водеше през Маричините езера.

Видях Новите скрижали през деня, именен и рожден ден на нашия обичен Учител, когато се изправих в размисъл и съзерцание пред връх Манчо. (Циркусът на този връх е наречен от Учителя „Олтар“).

Видях Новите скрижали в тишината на святата Рилска пустиня, дето ни звяр минава, нито птички прелитат, дето само ангелите пеят, дето само тихият Божи глас се чува.

Сама, уединена в тази обител, млъкнах и аз, млъкна и сърцето, едва се чуваше да бие. Видях, нещо особено видях. Някаква необикновена завеса, грандиозна, спокойна, от никакъв вятър неполъхвана, ръце не я държаха, нито подпора някаква я крепеше – свободно, тихо се движеше в пространството като волна птичка, непознала страх, ни мъка на гонение. Росни капки по нея пречупваха меките, топли слънчеви лъчи и багреха чудната завеса с най-нежни фини багри на слънчевия спектър, което я правеше омайна, нежна гледка. Да кажа каква беше материята на тази завеса, не мога – нито наяве, нито насън съм виждала такава. Зная само, че изпитвах страх и трепет, да не би тази истинска и немиражна гледка изчезне някак от пред очите ми. Чувствавах, че има още нещо недовършено. Както чувствавах, така излезе. В един момент на платното се очертаха два почти еднакви образа – единият на лявата му страна, другият на дясната. Разтварям добре очите си да различа образите ясно, безпогрешно. Завесата тихо се полюлява, краските ѝ ясно се очертават, а образите добре, релефно изпъкват: образът на Христа и на нашия Учител. Исках да се порадвам поотделно и на двата, докато те спокойно сменяха мястото си. Образът, който беше наляво, зае дясната страна, а този, който беше надясно, зае лявата страна, така че не можах да си отговоря кой от двата образа зае дясната страна и кой – лявата. Смяната на местата продължи до края на видението. Познах добре нашия Учител, познах добре и Христа. Видението беше все така прекрасно, ненагледно. То бавно, пак така грациозно се полюляваше и отдалечаваше от очите ми. Проследих отдалечаването му в пространството. Най-после очите ми престанаха да го виждат. Пред мен се издигаше само мощният, вечен, наразрушим „Олтар“. Останах почти неподвижна в размишление.

Какво беше това видение? Тихият Божи глас в Рилската пустиня ми промълви: Ето съветът на новото учение, съветът на Христа и на нашия Учител.

Тези бяха Новите скрижали, с ръка непипнати, неръководни, от човек недонесени, на книга ненаписани.

Те и до днес навярно пътуват в пространството и за вечни времена ще пътуват, да напомнят и на сегашното човечество и на бъдещото човечество, да знае как да живее и никога да не забравя вечният завет – заветът на Любовта.

И написа Бог завета на Любовта в нетленното човешко сърце, а името му написа на дланта си. Откак свят светува и откак човек живее тук или там, на земята и на небето, все ръката се подава да поднови завета на Господа за Любовта.

Кой донесе на земята този завет? Дали пратеникът Божии преди две хиляди години или пратеникът Божии след две хиляди години, едно и също е.

Един Господ на небето и на Земята, един Учител на човечеството.

И пак, и пак ще се явяват новите скрижали, неписани, безмълвни, докле Любовта в човека стане негова плът и кръв, негова нова безсмъртна природа.

Напуснах мястото, наречено Олтар и се прибрах при своите си.

Писано на 27 юли 1967 година
на Волоколамското шосе 14.

13. ДРУГ НАЧИН НА ЛЕКУВАНЕ

Тази ми опитност е толкова малка, колкото и голяма, защото представя един скромнен разговор с Бога и с Учителя. Пиша, че ако я сложа на хартия, мога при случай да я унищожа, но сега вече я изнасям смело, без намерение да я унищожавам.

Опитността е следната: На 21 ноември 1967 година заваля първият сняг. Вън беше студено, но аз се осмелих да изляза този ден до една моя приятелка, да се порадвам на снега, толкова повече, че миналата зима, поради сериозното ми заболяване, не видях сняг и не можах да му се порадвам. Излязох вън и въодушевена от пресния сняг през всичкото време говорех и нагълтах много студ и влага. Още като се прибрах, усетих простудата, не толкова външна, колкото вътрешна в дробовете си, което състояние ми напомни нещо от предишното ми боледуване. Яви се малка температура и т.н. Чувствувах, че предстои да извикам лекар, но се уплаших, да не се повтори лекуването ми през зимата на 1967 година. Значи ще дойде губерката на лекаря и безбройните лекарства. Ами тогава? Замислих се сериозно и реших: Обръщам се към Господа и към Учителя и започнах да се моля усилено, не толкова с молитви, колкото с разговор с тях. Разговорът не беше кратък, но проникнат от дълбока вяра и упование на Господа и Учителя, чиято помощ съм опитала нееднократно. Молих се и се разговарях: Господи, Учителю, ти не си ли по-силен от инжекциите на лекарите? Ти не си ли по-силен от всичките лекарства – сулфамиди, антибиотици и т.н. Ти не си ли по-силен от всички сиропи и режими? Отговорих си: По-силен си, Господи, по-силен си, Учителю, от всички инжекции на лекарите, по-силен от всички лекарства, от всички сиропи и режими, по-силен си от всичката съвременна медицина. Отговорила си положително на всички въпроси, зададени от мен самата, но с вяра, убеждение и опитност, аз се предадох на Господа и Учителя, но реших да се пазя, да не се излагам на простуда и продължавах разговора си често пак с Господа и приложих голямо внимание и бдителност към себе си. Не исках, не настоявах за бърз резултат, бях довольна от микроскопически резултати. Ден след ден резултатите се получаваха и аз укрепвах и външно, и вътрешно, без никаква лекарска помощ. Нали през предишното ми заболяване положението ми беше крайно критично, затова се прибегна към лекарска помощ, но дойде помощта и отгоре, която аз видях главно и опитах на себе си. Често се спирам

върху разговора си с Бога и продължавам да се разговарям и да благодаря, че този род молитва се чу и ми се отговори.

Боях се да не ме споleti нещо лошо, защото не изпълних обещанието си, което бях дала при първото ми боледуване, че ще пазя да заслужа вниманието и подкрепата, която ми се даде отгоре. Ето защо и сега от една страна се моля и разговарям, а от друга страна се вслушвам в това, как и по какъв начин ще ми се отговори. С подобряване на състоянието ми, се видя и отговорът, който получих.

27 януари 1968 година.

14. КАК ЖИВАТА ПРИРОДА И РАЗУМНИЯТ НЕВИДИМ СВЯТ ГОВОРЯТ НА ЧОВЕКА И ГО ПОУЧАВАТ

От многото случаи, които всички хора имат като опитности в това отношение, аз ще изнеса само няколко:

1. Един хубав летен ден се връщах от Изгрева у дома. Реших да мина през Семинарската гора, която тогава беше много гъста и без очертани пътеки. Като навлязох навътре, веднага се изгубих. Оттук да изляза, оттам да изляза на пътя, все повече се обърквах. Спрях се да мисля, накъде да поема, но никъде не виждах път. Погледнах надолу в тревата и виждам едно малко цветенце, беличко, с дълга дръжка. Реших да се обърна към него за помощ. Вслушах се и не чух нито човешки стъпки, нито шумолене на листа, нито вятър – тихо, съвършено тихо. Тогава обръщам се към бялото цветенце с молба: Моля ти се, покажи ми пътя. Но как? Доверявам се напълно на тебе. Затова наклони се на посоката, към която мога да се отправя. Там, където се поклониш, натам ще тръгна. Постоях малко време, чакам отговор. Наистина, малкото цветенце като че някаква ръка го хвана, наклони се в една посока и пак се изправи. Чакам да проверя, дали не е случайно. Повече цветенцето не се мръдна. Пак тихо, пак никакъв вятрец. С доверие тръгнах по посоката, показана ми от цветенцето. Вървах известно време, не гледах по часовник, но за чудо и за благодарност към цветенцето, аз се озовах на пътеката, която направо водеше към изхода.

2. Живеех вече на Изгрева, на Парахода. Един ден ставам рано сутринта и като продължение на няколко предишни дни, нося в себе си една крива мисъл, която съзнавам като крива, но не мога да я изправа, сама не мога да си помогна. Седнах въвн от Парахода на едно малко столче и размишлявам, но кривата мисъл си е пак в мене, мъчи ме. След малко над главата ми се завъртя някакъв бръмбар високо над мене с остро, силно бръмчене. Познах го – стършел, от който изпитвам ужас. Стършелът ту слизаше близо над главата ми, като че да ме ужили, ту се издигаше. Тръпки ме побиха. Стършелът неумолимо бръмчеше над главата ми, извиваше надясно-наляво, слизаше близо до мене и се издигаше нагоре, като че бе изпратен да извърши някаква работа. От тръпките, които побиваха цялото ми тяло, от ужаса, който преживях, аз се напругах, и като резултат лошата мисъл ме напусна. Щом се изправи мисълта ми, стършелът литна някъде далече, изгуби се, не чух вече бръмченето му. Аз се усмихнах, зарадвах се и промълвих: Колко било лесно, с дни носех кривата мисъл в себе си, един стършел в няколко минути ми помогна да я изправа. Благодарих му и от този момент го ценя като проводник на някаква работа, дадена му отгоре. Все пак и до днес се страхувам от него.

3. Отиваме с Учителя и голяма група братя и сестри на Витоша, на Бивака. Стигнали вече до първата поляна, аз тръгнах напред да се опитам сама да вървя, но уви, скоро по обикновен навик пак се загубих. И вместо да вървя по пътя,

отклонила съм се доста надясно и вече не се качвам, но слизам все надолу и по-надолу, дойдох до някаква река. Разбрах, че съм се объркала и започнах да се качвам нагоре. Накъде нагоре, не зная. Попаднах в една гора, поех пак надясно, но не намирам познат път. Спрях се и прочетох „Отче наш“, дано си намеря пътя, но не можах и продължих да вървя. Загазих пак в някакви храсти, почти непроходими. В това време виждам едно малко кученце, познах го, изгревско кученце и то съвсем само. Как дойде, защо дойде, не зная. Знаех му името – Роска. Тогава аз го извиках и му казах: Роске, аз съм се объркала, загубила съм се, но ти ми покажи пътя. То спря, погледна ме много съзнателно като човек и се стурна в шубраците. Върви и ме поглежда, следвам ли го. Аз го следя и му казвам: Роске, ти си малко кученце, дребничко, навсякъде можеш да се мушнеш, затова аз ще вървя вън от шубраците и ще те следвам. Тръгнах подир него, то върви, обръща се и ме поглежда. Така вървах с него около половин час. Изкачваме се все негоре и нагоре. По едно време се озовах на поляната пред скалата на Бивака. Как стана това, не зная, и то по съвсем непознати пътеки за мене. Тук вече се ориентирах и можех сама да продължа до Бивака. Погледнах за Роска, никъде не я видях. Тя свърши работата си и слезе надолу сигурно да търси господарката си. На Бивака имаше само един брат, който кладеше огън. Спрях се, благодарих за помощта и седнах да си почина. След десетина минути пристигна цялата група – никой не разбра, че съм се загубила и че съм пътувала с Роска. По всичко разбрах, макар и загубена, че съм вървяла бързо, усилено, за да мога да изпреваря групата, която върви по свой определен път.

4. Още първата година при влизането ми в обществото и срещата ми с Учителя, ми се представи важен въпрос за разрешаване. Видимо сама, без външна помощ, аз се лутах насам и натам в мисълта си как да разреши правилно въпроса. Ту бях на права посока, ту на крива, но въобще не можах да изляза от лабиринта на своята мисъл. Един ден, връщайки се от Учителя, който беше на „Опълченска“ 66, вървах пеша. Дойдох до улица „Велико Търново“ и на средата на пътя нещо ме спря определено, категорично и решително. Замислих се, съсредоточих се и ясно чух глас: „Нямаш право да злоупотребяваш с Божествената енергия.“ Гласът беше категоричен, строг и неотменим. Така спряла се, продължих да мисля и въпросът беше решен. Мисълта ми взе обратна посока, почувствувах правата мисъл, взех правилно решение. Въпросът беше назрял, какаше само едно малко бутване и повече светлина. Оправих се, зарадвах се и се върнах у дома си успокоена и без никаква борба в решението си. Гласът ми беше познат. Кой е, не казвам.

5. Връщам се пак от Учителя, още беше на „Опълченска“ 66. Тъкмо на завоя на „Чепино“ – „Оборище“, където живеех, същият глас ме спря и ме запита: „Къде отиваш?“ – „У дома.“ – „При кого?“ – „При сестрите си.“ – „При кои сестри?“ Тук вече аз не отговорих нищо, защото е ясно при кои сестри отивам. Ясно за момента, но не и за следващите дни, месеци и години. През това дълго време разбрах и научих, че една е сестрата и трябва да работя за нея, да изработя вътре в себе си широкото, велико понятие сестра и брат. Не само по кръв, нито по нация, а широко безименно и без граници. Задача!

6. Бях в град Русе по работа. Там се печатаха беседи. Връщам се от печатницата, прекосявам един дълъг диагонал и пак същият глас ме спря и ме запита: „Къде си?“ – „В Русе.“ – „Какво е Русе за тебе?“ – „Град от България.“ – „А какво е България за тебе?“ – „Мое отечество.“ – „Отечество ли?“ И тук спрях, нищо не отговорих. Отговор не дадох, но се замислих и то дълбоко.

Върнах се в София и не след много време имах следната опитност: Сама съм в къщи, но изпитвам неизказана, нечувана носталгия за отечеството ми. За

кое отечество, нали съм в България, нали България е мое отечество? Обаче носталгията не ме напуска, разкъсва ме и аз чувствавам нужда да късам връзки, да се освобождавам от нещо, да литна някъде, да отида – почувствувах вече истинското си отечество. И след като си отговорих, че едно е отечеството на душата, носталгията постепенно ме напусна и аз се върнах в първото си положение. Задача!

7. Духовният прожектор.

Това се случи още втората или третата година след влизането ми в Братството. Бях нещо недоволна от себе си и реших чрез по-дълъг пост да се справя с недоволството си. Предприех шестдневен абсолютен пост през есента. През време на поста ми беше леко, приятно, хубаво, като че заедно с поста изгоря недоволството и причината за него. Дойде денят да отпостя. Пих картофена чорбичка, хапнах една хапка хляб и организмът ми напълно се задоволи. Така успокоена тръгнах в гимназията, дето бях учителка. Погледнах към колегите ми, всички ми се виждат светли, отворени, сърдечни, а за себе си да не казвам – вътрешно хвърча. Доволна и предоволна много естествено, справих се с едно недоволство. Разговарям се с колегите си весело, сърдечно. Свърших си часовете, тръгвам за в къщи. Вървя по „Цар Освободител“ – там ми беше пътят за у дома. Дохождам до военния клуб и продължавам по булеварда и поглеждам към хората натук-натам. Движение голямо, едва си побивам път. По едно време и аз не зная как, нещо ми напомни за недоволството и за причината му. Какво изпитвам? – Ужас! Нито недоволството, нито причината са изгорели. Те са живи, каквито бяха по-рано. Запитах се: Нали постих? В това време един силен прожектор с необикновена светлина започна да ме осветява: отгоре, отдясно, отляво, отпред, обикаля ме и то безпощадно. Огледах се наоколо към хората, към съседните улици, дали този прожектор осветява всички. Уви! Той осветяваше само мене, да ми покаже, че онова, за което предприех поста, е живо и нито умира, нито изгаря. Засрамена в себе си се обърнах към прожектора с думите: Моля, моля, достатъчно, виждам, разбирам. Обаче прожекторът продължава да ме осветява. Така ме обиколи няколко пъти и леко, незабелязано се издигна нагоре без никакъв шум и изчезна. Останах сама в размисъл в себе си и си казах: Благодаря, много благодаря за тази светлина. Не само пост, не само молитва, но много работа е нужна, Паша, за да се справиш с известни мъчности, недоволства и т.н.

И днес в заключение си казвам: Тази светлина от духовния свят работи и върху цветенцата, и в стършелата, и в кученцето, и в гласа, който иде от високо място, за да научи човека на това, което му е нужно.

5 юли 1963 г., София

15. НОВ ЖИВОТ

София, 7 януари 1968 г.

Понятията „нов живот“ и „новият живот“ са близки, но по съдържание коренно се различават. „Новият живот“ подразбира живота на новия човек, а под понятието „нов живот“ се разбира, че някой човек, който е прекарал някакво сериозно заболяване, някакво голямо премеждие или катастрофа, по някакво благоволение на съдбата даден му е кредит да живее и той продължава да живее. Такова е моето положение в настоящия момент. Миналата 1967 година прекарах сериозна, тежка болест, при която животът ми беше на косъм, бях пътница за онзи свят. На трети януари миналата година се очерта сериозното ми заболяване

от три тежки болести: грип, бронхит и пневмония, които едновременно ме нападнаха. Сериозно беше положението, защото пак същата година боледувах от бронхит и пневмония в по-слаба форма. Още същия ден, трети януари, гърдите ми толкова силно хъркаха, че и най-разваленото радио би отстъпило пред такова хъркане. Не можех нито легнала, нито седнала да заглуша този шум.

Веднага извикахме лекар. Той дойде, прегледа ме, замисли се сериозно и тихо едва промълви: „Ще се боря, дано се преборим.“ Чух думите му и си помислих: Чудно нещо, с кого ще се бори, с кого ще се преборва? Като че мечка среща на пътя си или някакъв вълк. В къщи нямах условия да се лекувам, затова ме взеха при две мои приятелки, те да ми услужват. Когато бях минала вече всякаква криза и видимо бях вън от опасност, на 23 март си отидох в къщи, но с много строги нареждания от страна на лекаря, едва ли не, че съм болна или по-право трябва да се гледам като болна. Съгласих се с неговите нареждания, защото и аз самата виждах, че имам нужда от строго пазене.

Какво беше състоянието ми от 3 януари до 23 март? Положението ми от ден на ден ставаше все по-сериозно. Лекарят дохождаше всеки ден и сериозно се замисляше. Предприе инжекции – мускулни, венозни, и то по няколко на ден – надупчиха ме порядъчно, но търпях всичко с пълно съзнание да оздравея и да улесня работата на лекаря и на своите приятелки, които положиха всичките се грижи и внимание към един сериозно болен, на когото и те искаха да помогнат. Наред с инжекциите вървяха и лекарствата, различни по големина, форма и цвят хапове, както и различни по имена. Като нямах какво да правя, броях по колко хапчета вземам на ден и по колко стигаха до всеки следващ ден, докато най-после ги събрах и се углаших – бяха на брой около триста. Видяха ми се много, но свършено вече, изгътах ги.

Благодарение на всестранната подкрепа, както аз я нарекох, т.е. от Небето и Земята, аз се върнах от другия свят. С други думи казано: от невидимия свят или от небето някъде ме кредитираха, отпуснаха ми кредит да поживея още. За колко време ми дадоха кредит, това не е моя работа. Моя работа, и то специално моя е тази, да живея и да работя така, че да оправдая кредита, който ми се даде за нов живот – да благодаря и никога да не забравя подкрепата, която ми се даде и от небето, и от земята. Често ще си спомням за това време, защото според мене, подкрепата беше голяма, навременна и необходима. На кого ли не се помага? Няма живо същество на земята, на което да не се помага, върху което да не бди онова велико справедливо Око, което е създавало всички живи същества. Следователно, не само аз имах тази подкрепа и то не само един път в този живот, но при това боледуване за дадения момент се отвориха очите ми, за да видя реално, осезателно тази подкрепа, която наистина не ще забравя. И до ден днешен усещам топлината на тия две ръце, така топли, така осезаеми, като че това стана в този момент.

Какъв извод можех да извадя от този момент еднократен по проява, а многократен по трайност и сила. Обаче има моменти в живота на човека, които са многократни по проява, а еднократни по трайност и сила. Тази е разликата именно между Божествените и човешките прояви. Първите прояви, които са еднократни, но които имат голяма сила и трайност, а вторите, човешките прояви, макар и многократни, по сила и трайност не издържат. Първите са вечни, вторите – временни.

Връщам се пак към трети януари 1967 година, за да дойда до онзи ден и час, до онзи необикновен момент, час и ден, когато небето се изяви в момента, когато и аз сама вътрешно някакси, по състоянието си почувствувах, че си отивам и започнах с близките си да говоря за заминаване. В себе си бях готова,

дълбоко примирена за онова, което по моему предстоеше да стане. Близките ми се страхуваха, но държаха здраво положението, продължаваха усилено да ми помагат. Аз бях между два свята: разговарях се с близките около мене, но и със съществата от другия свят, все едно, че бях на границата между двата свята. Толкова ясна и жива беше за мене тази граница, също като пътищата за чужбина на някъде. Нощите прекарвах в будно състояние, без сън.

Стигнала границата на двата свята, лежа на леглото, като ту се отдалечавам от този свят, ту се връщам отново. Когато се връщах, мислех си, как ще стане това, което очаквах да стане. Дойде 10 или 11 януари, не помня точно кой от двата дена беше, когато преживях нещо особено, непознато до това време за мене, което ми донесе истинската помощ. Инжекциите и лекарствата не спирах, грижите на близките около мен се увеличаваха, не отричам тяхната полза и подкрепа, но това, което стана в един момент, което наричам особеното, даде това, което обикновеният човек не може да даде. И така трябва да бъде, да види човек и да се убеди в помощта, която обикновеният дава и това, което необикновеният дава.

Лежа, повече съм в будно състояние, отколкото в безсъзнание. До мене имаше друго легло, наблизо маса и в стаята голяма тишина, бих помислила, че съм сама. Не зная и не виждам, че в стаята била Еленка, другата стенографка на Учителя, мислех, че съм сама. Посегнах към масата да взема някаква кърпа да изтрия потта си. Не стигнах до кърпата, усетих ясно, че някой хвана двете ми ръце със своите две, но така здраво, сигурно, както хващаме децата, когато играят, да не се изпуснат. Оставих ръцете си в другите две, не дърпам моите, защото не ме е страх, никакво смущение не изпитвам при тази изненада. Напротив, някаква приятност изпитвам, като че съм в ръцете на любяща майка или любящ баща. Усещам ръцете здрави, яки като на физически човек – не в никаква илюзия. Не, това не беше никаква илюзия, но факт. Защо? Защото усещането ми не ме лъжеше, а чувствата ми още по-малко. Усещах, че две ръце държаха моите две така здраво, както би ги хванал някой близък здрав човек. С едва чут глас и от самата себе си запитях: Кой си ти? Никакъв отговор. Втори път попитах пак по същия начин: Кой си ти? Също никакъв отговор. И докато се готвех да запитам: Кой си ти, Господи? – нещо силно ме спря: видях образа на Учителя като млад. Този портрет на Учителя не съм виждала досега, но сега макар и в тежко състояние на сериозно болен, аз познах Учителя като млад, чиито две ръце държаха моите. Ясно, без никакво съмнение и колебание, аз видях Учителя материализиран, с отдавна познатата усмивка на лицето му. Гледам към Учителя, а чувствавам как от ръцете му вливаше в тялото ми жизнена, животворна енергия.

Докато се опомня от случилото се с мене, усетих как двете ръце, които може би най-много преди пет минути бяха хванали моите, сега се отдръпнаха и заедно с това изгубих и образа на Учителя пред себе си. Още съм в развъннувано особено състояние, но проговорих с цел да разбера кой е в стаята при мене, исках да зная сама ли съм или не. Пак чух гласа на Еленка, която ми отговори: „В стаята съм само аз и ти отдавна, никой друг не е дохождал.“ Успокоена малко и изпълнена с особено чувство на благодарност към Господа и към Учителя, аз разказах на Еленка за случката, като чух и от нея малкото, което и тя е доловила. От този ден, 10 или 11 януари, състоянието ми, макар и микроскопически, започна от ден на ден да се подобрява. Истинската, реалната помощ, дадена ми отгоре, вече действуваше.

Инжекциите и лекарствата продължаваха, грижите на лекаря не бяха безпредметни, за да подчертая още един път мисълта си, че небето и земята се

съюзиха, за да ми помогнат и да имам две задължения и към земята, и към
ребето, и на двата свята да благодаря, на всеки по съответен начин. Безсънните
нощи още продължаваха, като само от време на време ми се даваше малко сън
за един до два часа. Два-три дни след великата изненада, някак странно за мен
съм заспала, спала съм цяла нощ. Както съм заспала, така се и събудих, с
изненада, че съм спала и здраво съм се изпотила. Едва изговорих: Значи аз съм
спала! Виждам образа на Учителя, пак като млад, но вече астралния образ, със
същата усмивка, която познавам. И на думите ми „значи съм спала“, Учителят
леко наклони главата си с мисълта, която ясно прочетох: „Видя ли?“ И пак
образът се изгуби.

Заредиха се дни на слабо, постепенно подобрение с топлите грижи на
близките ми, на лекаря и действията на лекарствата и соковете и режима на
хранене, в които дни нямаше нищо особено, следователно няма защо да ги
отбелязвам по дни и дати. Кризите бяха все по-слаби, докато дойде денят 23
март, който ден си отидох у дома. Всичко това ме доведе до заглавието, което
дадох на написаните от мене страници - „Нов живот“, защото наистина ми се
даде кредит за нов живот, за който постоянно мисля и в резултат на това мислене
се питам: Даде ми се кредит за нов живот, за да си живеювам ли? Да си поживея
още? Не, не, банките отпущат кредит на човека, да има време да си изплати
дълговете, като работи, разбира се. За кого, за какво, той си знае и постъпва,
както разбира. Следователно на мене, като последователка на едно велико
Божествено учение, се даде кредит, без да ми показват за кого и за какво,
разчитайки на мене, аз да си отговоря вътре в себе си. Божественият свят не
ограничава никого. Той дава пълна свобода на човека, като разчита и доверява на
неговото съзнание и отговорност за делата му.

19 февруари 1967 година на още непълното ми оздравяване.

Дали съм спала малко през този ден, 18 февруари, не помня, но нощта
срещу 19 февруари прекарах в пълно безсъние. Положението ми не беше тежко,
защото вече бях на път към оздравяване, затова се предадох цялата нощ на
мисъл. За много лица мислех, за много неща благодарих, но най-много мислех за
усмивката, която много пъти виждах и която видях и не ще забравя никога и като
болна, която описах в предишните страници. Заедно с двете мощни ръце, които
вносоха в моя болен организъм енергия и живот. По този случай в тази безсънна
нощ, съчиних нещо нескорошно под заглавие „Една усмивка“. Ще го запиша за
себе си, да не го забравя, защото ми е ценно. Цяла нощ го повтарях да го
запомня и споделя с близките си като резултат на една безсънна нощ. Едва
станах от леглото, споделих го с близките си, но то произведе голям смях като
нещо неиздържано и нескорошно. И аз му дадох такава преценка, но след това то
ми стана още по-мило и ценно.

ЕДНА УСМИВКА

Само една усмивка аз познавам, която и каменно сърце топи.

Само една усмивка виждам, която никой в света не победи.

С какво поддържа се таз усмивка? С какво храни се тя, за да живее?

Само с една дума - Любов.

Каква бе отплатата на тази усмивка?

Сърце, чисто като кристал - нейният въздух.

Ум, светъл като слънцето - извор, в който тя се оглежда.

Душа, необятна като Вселената - нейното небесно отечество.

Дух мощен като Бога и едно с Бога - нейната сила и мощ.

Само една усмивка аз познавам,
която прави чудеса.
Само една усмивка виждам,
която носи безброй блага.
Чия бе тази усмивка?
– Това само природата знай,
но знае тя и да мълчи.
– За себе си само – Лотос я наричам аз.

София, 19 февруари 1967 година.

16. ИЗНЕНАДА

Годината беше 1922, градът Велико Търново, месецът август, дните от 19 до 25 август – сборни дни.

Годината 1922 е година на един от импозантните събори, на които Учителят изнесе велики слова, ценни беседи. Тези беседи станаха повод да се натъкна на изненадата, която по-долу ще опиша. Защо и как беседите станаха повод? Ето как.

Беше заведен ред след свършването на събора и разотиването на братята и сестрите тези беседи именно да се печатат първи, понеже материалът беше по-специален и всички последователи на Учителя пожелаха да го имат под ръка. Това ставаше редовно всяка година и тези беседи биваха готови дори преди Нова година. Обаче, по каква причина, не знаей, същото не стана именно с беседите от 1922 година. Изминаха ред месеци след събора – септември, октомври, ноември, януари, влязохме във февруари и не става дума за тяхното печатане. Дойде ми наум да отида на „Опълченска“ при Учителя, де ще се печатат тия беседи и кога. Знаех, че тъкмо по това време Учителят беше много зает и не приемаше никого. Въпреки това, аз си спомних една мисъл на Учителя, която ме окуражи и аз се реших да отида при него, да направя опит, може да ме приеме. Каква беше мисълта, която ме подтикна да отида при Учителя, дори и като знаей, че той няма да приема гости и посещения цяла седмица? Като работех в къщи, изведнъж ми дойде на ума за беседите, които Учителят държа през лятото месец август и в град Търново. Тези беседи още не са печатани и времето за тяхното печатане е отдавна минало – вече е месец февруари. Веднага реших да отида при Учителя, но как и кога, когато той не приема. Замислих се и веднага си отговорих: Да, но тази мисъл, която ме активизира, е Божествена, без никакво лично отношение към нея и без никаква корист от моя страна. Учителят е казал: Когато една Божествена мисъл те посети, дай ѝ път и не отлагай изпълнението ѝ. Щом е така, аз веднага се приготвих да тръгна за „Опълченска“ и както реших, така и направих. На път съм вече и вървейки си мисля: Ако мисълта ми наистина е Божествена, Учителят ще ме приеме; ако не е Божествена и подтикът ми не е прав, ще се върна без да съжалявам, поне съм направила опит. Скоро стигнах на „Опълченска“, въодушевена от мисълта, която ме раздвижи. Посрещна ме хазайката на дома и доста строго ми отговори: „Ти знаеш, че Учителят не приема и няма да те приеме.“ – „Така е, знаей това, но ида по сериозна работа.“ – „Ще видим, почакай малко.“ Останах на двора да чакам. След малко хазайката слезе: „Влез да кажеш защо си дошла.“

Влязох в приемната стайка на Учителя и докато се готвех да го поздравя и целуна ръка, изведнъж се спрях пред Учителя, който беше прав и уплашен, и аз не знам защо, не посмях да подам ръка, нито да проговоря нещо. Гледам лицето,

което стои пред мене, но като че не е Учителят. Очите му бяха тъмни, до черни, когато очите на Учителя бяха кафяви. Погледът му строг, малко остър, когато погледът на Учителя е мек, особено благ. Дори лицето му ми се видя малко по-дълго. Пред мен стои уж Учителят, а и не е той. И аз стоя права, но не мога да кажа дума. Стоя стресната, особено уплашена. Той ме запитва: „Какво искаш? За какво дойде?“ – „Не помня, забравих“, тихо отговорих аз. Страх ме е, всичко забравих. Стоим и двамата – той ме гледа и аз го гледам. Постоях малко, мина ми страхът и тихо продължих както ученичка отговаря на учителя си, вече с научения урок: „Дойдох да Ви попитам какво да се прави със съборните беседи, които държахте през лятото в Търново. Ще се напечатат ли скоро, къде и как? Доста закъсняхме с тяхното печатане.“ Той веднага влезе в своята стая и ми подаде готовия вече материал, написан ръкопис и добави: „Питайте веднага Петър Камбуров от Казанлък, да отговори могат ли в тяхната печатница да ги печатат. Ако има условия при тях за печатане, веднага кажи на Димитър Стоянов, наш брат словослагател, идете в Казанлък, там да ги напечатат.“ Слушам да ми се говори, но и гласът не е като този на Учителя, а има нещо, което се отличава. Взех материала, купих една пощенска картичка, писах на Петър Камбуров, пуснах я в най-близката поща и продължих пътя си за дома.

На другия ден пак отивам на „Опълченска“ и пак оставам крайно учудена, когато ме извика пак същото лице и ми каза: „Получи се отговор, не с писмо, но самото лице, самият брат дойде от Казанлък с положителен отговор. Пригответе се, извикайте Димитър Стоянов и тримата тръгнете още утре сутринта за Казанлък.“ Така стана, но учудването за всичко това не ме напусна. Дори се прибави и ново учудване: Какъв беше този влак, който отнесе толкова скоро писмото ми до Казанлък? И какъв беше пак този влак, който доведе толкова бързо брата от Казанлък до София? Ние тримата сме вече пътници за Казанлък.

Във влака съм, пътуваме и се разговаряме, но повече от всичко мисля за голямата, преголяма изненада. Не беше малка изненада това бързо уговаряне и бързото ни неотложно заминаване. Но другото, другото беше истинската изненада. Кой беше този почти непознат човек, към когото се обърнах с думите: „Учителю!“ И той знаеше всичко. Как знаеше имената на оня брат, който не беше виждал. По тяло, по фигура приличаше на Учителя, а същевременно не беше Учителят.

Мина седмицата, през която Учителят не приемаше. Пак отивах при Учителя и той беше същият Учител, когото познавах, и който не ми внушаваше страх. Може би второто лице сам по себе си да не е странно, но голяма беше разликата между него и Учителя. Сега си казвам: Какво нещо са очите, погледът, гласът? Като че в тях е същината на човека. Къде отиде благият и мек поглед на Учителя? Кой говореше вместо него? Чий беше този глас? Ето всичко това ме уплаши и аз забравих за какво отидох. Като мина малко време, спомних си, страхът мина и аз си свърших работата. Реших се да говоря, като си помислих: Който и да е той, ще си свърши работата, още повече, че той беше напълно ориентиран в нашите работи. Най-после си отговорих: Може да е някакъв заместник на Учителя, макар че не можах тогава да си отговоря отде е дошъл този човек и как може да става такова заместване. От 1923 година досега е изминало много време, знаей повече неща оттогава, но все пак не зная, още много време ще ми помогне да навляза в оная област на незнайното. Кога? Не е важно. Важно е да уча с любов и постоянство.

Започнахме да печатаме материала от 1922 година, но изненадата не престана да ме занимава. Работата вървеше много бързо, защото взеха участие в набора на материала още двама словослагатели. Преди 22 март – празникът на

пролетта – работата беше свършена и ние се върнахме за този празник в София с готово томче от беседи и слова на Учителя, държани през 1922 година на учениците на Бялото Братство.

Какво научих впоследствие по въпроса за изненадата от една сестра, стенографка, която по някаква наложителна работа отишла при Учителя по същото време, когато той не приемал никого.

С влизането си още тя останала крайно изненадана, че този човек не е Учителя и той я запитал: „Кого търсиш?“ Тя е казал, че е дошла при Учителя, но... Тогава той ѝ отговорил: „Аз съм един от учениците на Учителя, оставен като заместник тук, докато той си свърши работата, с която е зает.“ Сестрата си е записала точно разговора със заместника на Учителя. Този кратък разговор ще намерите някъде в нейните бележки и спомени. Аз ги предавам приблизително.

Доволна съм поне дотолкова, доколкото да свържа и моето, и нейното впечатление от срещата ни със заместника на Учителя.

Моята изненада пак си остана изненада за мене, но с едно обяснение, защото в лицето на този заместник не познах Учителя.

И сега, след големи и повече опитности, мога да направя следния извод:

Често и ние, обикновените хора, се натъкваме на подобни случаи, на които не обръщаме внимание, не се замисляме и те минават и заминават край нас, като че нищо не е било. Например, срещаме един познат, който ни се вижда особен, като че някой друг гледа през неговите очи и дори гласът му не е негов. Забелязваме това, но не можем да си го обясним. Обаче за един Учител тези явления стават съзнателно, по желание или когато е крайно необходимо. Такъв Учител разполага с неограничени възможности. Той е постигнал такива неща, за които ние не можем дори и да мечтаем, нито можем да ги обясним. Ние сме и ще бъдем някога свидетели на все по-необикновени явления.

17. ОТКРОВЕНИЕ

София, 15 декември 1967 година

„Виждаш ли този хаос в света?

Аз го създадох!

Моята мисъл е силна.

Моята мисъл е мощна.

Същата тази мисъл ще преобрази света.

Същата тази мисъл ще го организира.

И няма да остане човек в света с крива мисъл.

Няма да остане човек в света да греши!“

Горните мисли ми каза Учителят още в 1943 година, един ранен пролетен ден през месец март, когато бях отишла при него в неговата горна малка стаичка да прочета няколко шпалти от една беседа, която се печаташе по това време. Както четях, Учителят ме прекъсна. Помислих, че той иска да коригира някоя мисъл, затова веднага спрях, вдигнах главата си и го погледнах. Не чух никаква корекция, обаче чух първия въпрос, на който не се очакваше никакъв отговор и след въпроса: „Виждаш ли този хаос?“ – веднага бързо последваха останалите няколко мисли, които аз приех като откровение – така прозвучаха вътре в мене.

Седя срещу Учителя, гледам го и слушам. Бог ми проговори. Възможно ли е? Възможно е. Бог е говорил и говори на всички хора. Важно е кой Го е чул и разбрал. Той говори и на малките, и на слабите. И на мене може да е говорил

някога, но не съм била всякога отворена, за да Го разбера и позная, както този път. Това беше наистина глас на Бога. Думи нямам, но и перо нямам, с което да опиша и изкажа какъв беше този глас. Зная само като че не бях на себе си. Думите се лееха бързо една след друга, за да мога не още веднага, но и след 24 години оттогава до днес да има върху какво специално да разсъждавам и да раста, да има още да се уча и за какво да благодаря. След свършването на горните осем мисли, Учителят ми каза значи да продължа четенето на шпалтите. Погледнах към Учителя, но не можах веднага да чета, както когато човек слиза от високо място към по-ниско. Прегледах малко, понаместих се на столчето и продължих да чета. След това благодарих на Учителя, целунах му ръка и си отидох.

Думите, които чух от високото място, не престанаха да звучат в ушите ми, не престанаха да ме импулсират и да внасят в мене нов подтик на жизнена енергия. Това състояние продължи в мен почти цял месец, през което време се чувствах като пеперуда, която безгрижно каца от цвят на цвят. И всичко това е слабо, за да изрази състоянието на човека, комуто Бог е проговорил.

18. РАЗМИШЛЕНИЕ ВЪРХУ ОСЕМТЕ СВЕТИ МИСЛИ

На въпроса, който ми се зададе, не се очакваше моя отговор, но и да се очакваше, нищо не бих могла да отговоря. – „Виждаш ли този хаос в света?“ Нищо не мога да отговоря, освен да свия рамене. Необятен е светът, а моят поглед е крайно ограничен, за да може да обхване този обширен свят и да имам мнение за него. Още повече по онова време, 1943 година, когато в близкия до мене свят не виждах никакъв хаос. Тогава ние бяхме потънали в хармонията на живота. Около нас, дори отчасти и в нас цареше хармония. Да, но това беше хармонията на Учителя, неговата собствена хармония и аура, в която и ние плувахме. Ако днес ми се зададе въпроса виждам ли хаоса в света, бих отговорила положително: Да, виждам този хаос, и то отчасти. И днес още нямам широкия кръгзор на омото да виждам и разбирам какво става в необятния свят.

Дохождам да отговоря на този въпрос: „Аз го създадох“. Да, Господи, Ти го създаде, защото казал си на едно място: Ще създам ново небе и нова земя. Така е, всеки, който създава, твори и работи, не може да не създаде хаос около себе си. Следователно, хаосът като процес в живота, в природата, в цялата Вселена и в космоса, е неизбежен процес. Бог не създаде ли света от хаоса? Преди създаването на света всичко беше мъглявина, всичко беше хаос. Като слушах Бог да ми говори, като бях още на високото място, приех всичко, всяка дума и всяка мисъл в нейния абсолютен смисъл и като абсолютна истина. Обаче като обикновен човек, който живее в долината на живота, могла бих да запитам: Щом можа да създадеш този хаос, защо не го предотврати? Не, дето и да съм, на каквото място и да стоя, такъв въпрос не мога да си задам. Ако речеш само една стая да пренаредиш, неизбежно ще се натъкнеш, макар и на най-малък хаос. А тук става въпрос за работа в размер на Великото голямо... Тук става дума за друг един въпрос: Как, посредством какви сили и закони се създава този хаос? Ето един важен за мене въпрос: Как се създаде този хаос? – Разбира се, че пак чрез Словото, за което е казано: Нищо без него не стана. Словото, като мощна силна вълна, като силна мощна мисъл се разнесе из пространството, проникна в него и се възприе от ония организирани човешки умове, готови да възприемат всичко ново, всичко възвишено, и красиво. Веднъж възприели те идеята за новото в света, тази идея се предава от един човешки ум на друг, както електричеството

се предава по жици, докато обхване и най-долните слоеве на човешкия живот. Всички умове просветени и непросветени, възприеха идеята за новото и днес всички говорят за новото. Всеки се стреми към него, всеки го прилага кой колкото може, кой колкото е готов. Касапинът обявява старите ножове за негодни, търси нови ножове, остри ги по нов начин. Воюващите откриват нови, по-съвършени оръжия, повече хора да избиват; учители, професори – нови начини за преподаване; учени откриват нови методи за работа; философи създават ново направление на мисълта; музиканти, поети, художници търсят нови пътища в музиката, поезията, изкуствата и т.н. Усилено се говори за новото, за нов живот. Навсякъде и отвред се чуват гласове: Старото изживя своето време, нещо ново иде в света! По прав или крив път всеки иска да приложи новото, да заживее по нов начин. Обаче Онзи, Който проведе мисълта за новото, Който пусна тази духовна вълна в цялата Вселена, не стои безучастен. Той работи за новото най-много от всички, тихо и спокойно. Той шепне на ухото на пробудените души: **Моята мисъл е силна, моята мисъл е силна, моята мисъл е мощна. Същата тази мисъл, Словото ще преобрази света, същата мисъл ще го организира.** Той продължава по-нататък: **Няма да оставя човек в света с крива мисъл. Няма да оставя човек в света да греши.**

Тези са заключителните мисли на това малко, кратко Откровение, което аз сама така нарекох.

Кратко, много кратко е това откровение, но аз се радвам, че то ми даде възможност да мисля, да следя и да наблюдавам всичко, което днес става и се убеждавам в истинността на Словото Божие, произнесено пред нас десетки години, подкрепено от живия истински пример от целокупния живот.

Радвам се и благодаря, че десетки години слушахме Словото на Живия Господ от устата на нашия обичен Учител – слово живо и истинно, за което бъдещето ще говори с тръбен глас.

19 декември 1967 година

19. МИСЪЛТА – МАГИЧЕСКА СИЛА

София, 16 юли 1967 година

Беше петък, 5 часа сутринта, през една от годините 1930 – 1935. Не помня точно коя. Всеки петък Учителят държеше лекции на специалния клас или още така наречения младежки клас. В този клас влизаха младежите, братя и сестри.

Учителят отвори специалния клас, клас за младежи – неженени братя и сестри с единствената мисъл, че като свободни от семейни задължения те ще могат да учат и да работят повече върху себе си.

И тъй, влизам в класа бодро, смела, чувствавам под краката си непоклатима почва, а излизам от класа в състояние съвършено обратно на първото – няма никаква почва под нозете си.

Всеки може да се запита на какво ли се дължи този обрат в състоянието. Отговорът е прост и естествен – на лекцията, която Учителят държи този ден.

Салонът се изпълни от учениците на специалния клас и Учителят започна лекцията. Каква беше тази лекция? Аз я нарекох „Първа по рода си“. Защо? – Защото тя се изля във форма на въпроси, на които нито ние, нито Учителят даваше отговора. Помня като днес първия зададен въпрос. Учителят запита: „Какво представя животът?“ Никой от учениците не отговори, но всеки си е помислил нещо в себе си и то това, което всеки знае или е чувал от други хора. Един си е помислил, че животът е борба, друг – че животът е движение или сила и

т.н. но каквото и да си е помисли, това са все шаблонни мисли – никой не знае какво всъщност е животът. Последваха още ред въпроси, зададени от Учителя, на които също никой не отговори. Учителят зададе още много въпроси, на които и той не отговори. Какво целеше Учителят с това, тогава аз нищо не разбрах, но лекцията протече само в зададени въпроси, които и до края на часа останаха отворени, т.е. без отговор. Днес, след много години от този ден и час, разбирам, че Учителят направи един опит, кой, как и доколко може да възприеме мисълта на Учителя и какво въздействие ще му окаже. Силна и мощна е мисълта на Учителя и всеки, който е могъл да я възприеме, ще я преживее по специфичен начин според вътрешната си подготовка.

Едно зная от своята опитност като учителка в гимназията. Всякога, когато съм задавала въпроси на учениците или на един ученик само, всякога съм била мислено с отговора, който ученикът трябва да ми даде. Макар и мислено, отговорът на зададения от мене въпрос е бивал точен, недвусмислен, положителен, категоричен, тъй щото всеки ученик, с горе-долу организирана мисъл възприема моята мисъл и дава верен отговор. Така учителят помага на учениците си. Ако това прави обикновения учител, колко повече са възможностите на един Велик Учител, чиято мисъл е силна и мощна. Значи отговорите, които Учителят не даде на въпросите, зададени от самия него, проникнаха дълбоко в ума на всеки един от учениците и се възприеха по специфичен път и начин. Кому как е въздействувала мисълта на Учителя, това всеки сам си знае.

Свърши се лекцията на Учителя и ние започнахме да излизаме от салона. Излязох и аз. Но какво чувствам? – Състояние точно обратното на влизането ми в клас. Усещам, че нямам почва под краката си и тялото ми е свършено леко, без никакво тегло. Чувствам се безтегловна, в състояние, подобно на космонавтите. Преди да бях чувала за състоянието на космонавтите в космоса, не съм могла да уподобя моето състояние на тяхното, но днес вече го наричам подобно на тяхното. Състоянието, в което се намирах, не ми беше тягостно, но не разбирах на какво се дължи. Видях Учителя във на двора и се приближих към него с думите: Учителю, намирам се в особено състояние, нямам почва под краката си и съм абсолютно без тегло, като че вися във въздуха. Според мене то се дължи на мисълта, за която смело мога да кажа: Магическа сила е мисълта. В случая специално Вашата мисъл е мощна, тя може в един момент да преобрази нещата. Докато задавахте на нас въпросите, Вие със своята мисъл – отговор на зададените въпроси, мигновено коригирахте или по-право поставяхте срещу тях своята положителна, неизменна здрава мисъл. В мене специално не остана положителния, истински отговор, запример, по въпроса що е животът, но се разколеба мисълта ми по този въпрос и по всички останали въпроси, зададени от Вас, без да изпитам от това някакво смущение или противоречие. Сега се запитвам: Може ли всъщност животът да е борба или движение? Като живее, човек се бори, движи се, но самият живот не е нито борба, нито движение. Той е наистина сила мощна, необятна, велика, каквато остана дълбоко в съзнанието ми, макар че не може да се предаде с думи. За големите велики неща няма нито думи, нито език, с който да се предадат. Да, а в случая с мене, като космонавт в духовния свят, аз минах през особено състояние на безтегловност и лекота, за която не мога да дам точно научно обяснение, но мога да благодаря на магическата сила на мисълта, вместо грубата материална мисъл за нещата, ми остави положителна, здрава, стабилна мисъл по въпроси, които вълнуват човечеството и го облекчават. Лека, здрава е духовната, Божествената мисъл за нещата, както е лек животът, от който се страхуват хората и го наричат тежък,

труден. Лек е животът, леки са всички неща, които се разглеждат от Божествено гледище.

20. САМОПОКАНА

Живях в квартал Изгрев цели 30 (години) в къщичка – барака, която беше известна на всички под името „Парахода“.

В Парахода именно работех беседите на Учителя, поради което бях доста заета и не можех да посещавам братските семейства – изгревчани, които често ме канеха на гости у тях.

Един ден намислих да устроя една шега, която да стане действителност, но чаках само благоприятно време за шегата. Дойде и това време. То беше 1934 година, последната седмица, наречена сирна, преди великите пости. Реших от понеделник до събота да посещавам сутрин, на обяд и вечер по едно братско семейство, които са ме канили много пъти. Започнах посещенията си – самопокана. Понеделник сутринта отидох в едно семейство и казах: „Днес съм самопоканена у вас на закуска.“ Всички се зарадваха. Закусихме, поговорихме си добре и се сбогувахме. Аз си отидох в Парахода, дето продължих работата си до обед. На обед направих същото, само че в друго семейство. Същото направих и вечерта.

По същия начин направих посещенията си във вторник, сряда, четвъртък, петък и събота до пет часа след обяд, след това реших да се прибера в къщи.

Една изненада. Минавам покрай долната стая на Учителя и изведнъж вратата се отвори и се показа Учителят, който проговори: „Хайде, Паша, да се самопоканиш и при мене.“ Аз се обърках, не знаех какво да отговоря, понеже това беше шега с близките ми. Влязох в стаята и какво виждам: на котлона чайник ври, на масата две чаени чаши, лимон и хляб, нарязан на филии. Сядам на един стол и чакам да чуя какво ще ми каже Учителят. След това той ме запитва: „С какво желаеш да пиеш чай: с маслини, с масло, с кашкавал или сирене?“ Аз се усмихнах и казах: „Като ме питате, ще Ви кажа свободно: Аз обичам кашкавал.“ Учителят отвори бюфета, извади от него едно голямо парче кашкавал, от което отрязва няколко доста големи парчета и ги постави на една чинийка. Всичко беше готово за вечеря. Докато аз се канех да посегна към чайника да наляя чай, Учителят ме превари, взе чайника и започна да налива чай и то първо на мене! Гледам смутено и си мисля: Значи като на гостенка. Какво велико отношение към човека. Прием първия чай. Забравих да кажа, че когато взех парчето кашкавал и го турих върху хляба, кашкавалът излизаше вън от хляба. Дойде ред за втори чай. Учителят пак наля първо на мене, а после на себе си. Изпих и втория чай с благодарност – сладко, вкусно, но вече не съм смутена, освободих се от смущението. Мисля си: Колко естествено, колко непринудено Великият, Големият, Необикновеният човек слиза до нивото на обикновения малък човек, а даже и до детето. Как иначе щяхме да имаме мяра за правилни отношения към хората? Как бихме изработили методи за работа въобще?

Изпих и трети чай с още по-голяма благодарност.

Благодарих за чая, целунах ръка на Учителя и пълна с радост и благоговение към Великия, помолих Учителя да измия чашите и да прибера всичко на място. Направих това, благодарих сърдечно за неочаквания край на моите посещения и крилата, тичешком стигнах до Парахода.

Писано на машина саморъчно от Паша Теодорова.

София, 7 февруари 1964 г.

21. БОЖЕСТВЕНИЯТ ТРОЛЕЙ

Ние познаваме тролей, трамвай, тролейбус и други превозни средства. Тролеят свързва главната електрична жица с мотора на колата и така я движи.

С понятието „Божествен тролей“ описвам една своя опитност, която имах след заминаването на Учителя, в 1945 година, в един априлски ден.

Слизам от Изгрева в къщи и едва пресякох първата напречна улица, устетих, като че нещо леко, почти безтегловно се закачи на горната част на темето ми, дето е мястото на моралните чувства. Погледнах нагоре и виждам, че от това нещо, което се закачи на главата ми излизаше една необикновено тънка, прозрачна жичка, чиито край не се виждаше, губеше се някъде високо, високо в небесата. Гледам към жичката и се усмихвам. Защо се усмихвам? Закачена съм за нещо. Това нещо, което се закачи на темето ми, не мърдаше и така си останах с жичката през целия ден. Интересно беше това, че въпреки че съм закачена, но аз бях свършено свободна.

Стигнах у дома все още с тролей на главата си, който никой друг освен мене не виждаше. Движа се вече из стайте, разговарям се със сестрите си и с познати, които ни посетиха, навеждам се, изправям се, работя нещо и тролеят с жичката все още стои закачен на темето ми. От време навреме се усмихвам и поглеждам към жичката, чиито край още не виждам, неизмерима е дължината ѝ. Разхождам се нагоре-надолу и размишлявам върху тролея като връзка между съзнателни и несъзнателни същества. Връзката между електрическата жица и мотора, който движи колата е механическа, т.е. несъзнателна. И хората са свързани по този начин, но връзката между тях, макар и съзнателна, отличава се по това, че в повечето случаи ограничава, не е абсолютно свободна. Има най-после и Божествен тролей, т.е. Божествена връзка между човешката душа и Божественото Начало, която дава абсолютна свобода на човека.

Чрез тази връзка, която аз нарекох Божествен тролей, аз изпитах тази свобода. Цял ден скачена с тази жичка, без да почувствувам дори най-малко ограничение. Така ли през целия ден не направих някаква грешка? Така ли не казах някаква излишна дума, или не на място казана? Ако съм между хора и за най-малката погрешка щях да бъда смъртена или наказана, или щях да бъда подиграна, или нещо друго. При Божествената връзка обаче нищо подобно не стана. Колко лесно можеше да ми се дръпне косата или да се направи нещо подобно, за да разбера, че не съм свободна. Обаче нищо подобно не стана. Цял ден се движих с този Божествен тролей, без да го усетя. Ако не го виждах, нищо не бих разбрала. Едва навечер, когато се връщах на Изгрева, тогава тролеят изчезна от темето ми, повече не го видях. Прибрах се в къщи необезпокоена от нищо. Целият ден, макар и със закачен тролей на главата, нищо не усетих, никаква тежест, никакво смущение.

Това значи да опиташ връзката си с Божественото, връзката си с Бога, с разумния възвишен свят. Само тази връзка създава свобода и независимост на човека. Тя го освобождава от всякакво ограничение, от всички съмнения, смущения, тревоги.

Връзката на човека с човешкото начало, както и връзката му с низшето начало, го ограничават, заробват, внасят смут и противоречия. Чрез връзката с човешкото начало се постига слава и постижения, но всичко това е временно. Обаче връзката на човека с Божественото носи вечна слава и постижения. Защото придобитата слава и постижения не са човешки, а Божествени.

Желая Божественият тролей винаги да стои закачен на моето теме, както и на темето на моите близки, макар и невидими. Само един път на човека се дава да види този тролей на главата си, за да разбере, какво значи Връзка на човека с Божественото начало и какво тя дава.

Няма по-голямо благо и по-голяма привилегия за човека от това да бъде свободен да се учи и да разрешава задачите си при пълна разумна свобода.

София, 31 май 1967 г.

22. ПАЛЕЩИТЕ ИСКРИ

На „Опълченска“ съм, дето всеки ден отивах да работя беседите на Учителя на пишеща машина. Често оставах на обяд, без да се връщам у дома и след обяд отново да дохождам да губя време, защото живеях доста далеч – на „Оборище“ 26.

И този ден останах на обяд, дето обикновено на трапезата оставаха много братя и сестри. Седнала бях на стол, непосредствено до Учителя.

Едва започнах да се храня, когато нещо особено се случи с мене. Усещах, че се спущам в дълбок, необикновен, дълбок кладенец. Слушам се надолу, но нито виждам някакво дъно, нито усещам почва под краката си. Станах някак си неспокойна, но това все още се търпи. Обаче нещо друго ставаше: над мене отгоре се сипеха безброй искри и ситна жар. Това вече беше непоносимо: палящите искри, както аз нарекох този огън, ме гореше и палеше цялото ми тяло. Всеки момент положението ставаше по-тежко, горях от искрите и ситната жар, която безжалостно се сипеше върху мен.

Какво да правя, питам се. Да изляза от кладенеца – невъзможно. Да бягам на една или друга страна – и това е невъзможно, кладенецът е много тесен и палещите искри се сипят отгоре безспирно. Всъщност физически аз съм на стола пред масата, както всички останали гости, които спокойно се хранят. Обаче аз не мога да се храня. От време навреме отчупвам по една хапка хляб, за да мине всичко незабелязано, на никого нищо не мога да кажа – мълча и горя. Стоенето ми в кладенеца и палящите искри върху мен продължаваха около пет минути. Както незабелязано ме пуснаха в кладенеца, така незабелязано ме извадиха. Аз се почувствувах и психически вече свободна, като че нищо не е станало и продължих да се храня. Погледнах към Учителя и към братята и сестрите, които още продължаваха да се хранят. Обаче аз се храня и същевременно си мисля: какво беше това състояние, което изведнъж се прекрати. Мисля, но не мога да си отговоря. Не мога да си дам никакво обяснение.

Обядът свърши и Учителят стана, готвеше се да се качи в стаята си. Станаха и братята и сестрите. Последна станах и аз. Качих се в стаята, в която Учителят приемаше гости и го помолих да ме приеме, за да го попитам нещо. Той се спря и както беше прав, набързо му разказах своята опитност, през която току що минах, защото не мога да я разбера. Учителят ме погледна сериозно и каза: „Додоха ти една опитност само за пет минути, за да видиш и опиташ силата на отрицателните мисли и ти едва я понесе. Това са отрицателните мисли и настроения на духовенството.“

Представих си ясно, наистина, какво носи и понася Учителят и то от ония хора, които минават пред себе си и пред обществото, и народа си като Божии служители. И това са ония хора, на които Учителят е готов да подаде ръка така братски, както и на всички хора, които приемат тази ръка за помощ и подкрепа.

Много, много благодарих на Учителя, че и на мене се даде микроскопическа възможност да опитам ярко силата на отрицателната мисъл, която иде от хора, наречени Божии служители, но които са лишени от възможността да видят, да познаят и почувствуват онази любяща и безкористна ръка, която им се подава навреме, когато и те, както и цялото човечество се намира на кръстопът. Опълчиха се тези хора и така се развилняха, че днес всички хора трябва да се червят и срамуват за действията на най-отговорните лица на времето си.

Отидох си в къщи, преизпълнена с благодарност, че Небето е изпратило тъкмо навреме Великия Учител на човечеството, който със сила и мощ в себе си отново ще понесе греховете на хората и със своята любов и безкористие да ги освободи от мрака и заблудата, както и от греховността им, в които се изпаднаха.

Ако днес още не, то поне утрешният ден иде спасението на Цялото човечество. Мощната ръка му е подадена и няма да отстъпи от задачата си.

27 август 1967 г.

23. ИЗХОДНИЯТ ПЪТ

София, 1924 година ли,
не помня точно

Лято е. Достатъчно е да излезеш на двора, в градината, дори в стаята, да кацнат на тебе една, две или повече мушици – и те имат право да се ползват от хубавите топли дни, които природата щедро дарява на всички живи същества, малки и големи.

Понякога на нас, обикновените хора ни досаждат мухите, буболечиците, с една дума по-малките същества от нас, но не е така и за мъдреца. Той използва малките същества в своята велика работа. За него те са символ. С тях той се разговаря, вместо да говори на по-големите същества – хората.

Вън е топъл, хубав юнски ден, но не и за мене. Пчелички, пеперуди, мухички летят свободно, весело прехвъркват от цвят на цвят, но на мене като е топло нито весело, някакво особено психическо състояние ме гнети. Ден, два, три, не мога да се освободя от това състояние. С когото и да споделя, няма да ме разбере – за мене сложно положение. Няма изходен път, не зная как да изляза от това състояние.

В един от тези прекрасни дни съм при Учителя на „Опълченска“, дошла по работа. Свърших работата си и влязох за малко в стаичката при Учителя, но не с намерение да споделя с него състоянието си. В затвор съм. В безизходно положение, никой не може да ми помогне. Казах на Учителя какво съм свършила от работата си и се готвя да си отида.

Учителят веднага стана от стола си и се упъти не към мен, която очаквах да му целуна ръка и да си отида, а към затворения прозорец. Почаках да свърши работата си и тогава се сбогувах.

Наблюдавам какво прави Учителят. Виждам на прозореца една муха, която се блъска ту на едното, ту на другото стъкло да намери път да излезе. В това време Учителят я гони с едната или с другата ръка с някаква цел, която аз не разбирам, но особено внимателно следя движенията на Учителя по стъклото. Мухата хвърчи, лети по стъклото и не спира на едно място. Мухата не спира и Учителят не спира. В един неочакван момент мухата се изгуби. Да е хвъркнала, не я видях. Несъзнателно извиках: „Ах!“ Мина ми мисълта, както се справят

обикновените хора с мухите, но за Учителя това по никой начин не можех да допусна. С голямо учудване за живота на мухата запитах: „Къде отиде мухата?“ Учителят, вече свободен, се обърна към мене с думите: „Виждаш ли, тук в ъгъла на прозореца една малка дупчица, аз я гоних по стъклото, за да я отправя към тази малка дупчица, отдето може да излезе и да хвъркне на свобода. Тя мисли, че хвърчи по стъклото, няма изходен път за нея. Обаче аз я показах малкото отворстие, в което ще намери своя изходен път.“ Слушах Учителя внимателно и като свърши да говори, приближих се към прозореца, за да намеря малката дупчица, отдето мухата излязла. Поразих се. Дупчицата беше в един от ъглите на прозореца, но наистина толкова малка, върха на моето кутре не можеше да влезе, едва ли детско кутре би могло да мине през тази малка дупчица.

Учителят отново седна на стола си, но аз вече не чаках да му целуна ръка за сбогом. Аз останах да му благодаря за мухата, макар че и това ме трогна. Не, аз останах за чудото, което той направи. И днес, 50 години след тази опитност, аз нямам думи как да я предам. Какво стана, не зная, как стана, не зная: аз се намерих в изходния път. Аз се почувствувах освободена от своето ограничително състояние, свободна като птичка, лека като пеперуда. Причина и последствия на моето предишно състояние, всичко изчезна като дим. Днес нищо не помня от тогавашните причини и последствия за това състояние, но помня опитността с тази муха, ще я помня и през вечността, защото след това чух безсмъртните мисли на Учителя:

„Помни и не забравяй никога, че докато си в ръцете на Бога и пред Неговото лице, при каквото трудно положение и състояние да се намираш в живота си, и в най-опасно положение да си, няма безизходен път. При всички условия на живота си помни: **Всякога се моли, мисли и работи, навсякъде ще намериш изходен път и отворена врата.**“

Благодарих, сърдечно благодарих на Учителя за паметните думи, които ми каза, не само на мен, но и на мухата. И на мене каза: Не се страхувай, ето един малък отвор, който ще те изведе на свобода.

Повторно благодарих и си отидох с две безсмъртни думи: „Изходният път“.

15 август 1967 г.

24. МАТЕРИАЛИЗИРАНА МИСЪЛ

Познавам концентрирана мисъл, активната, съсредоточената и силната мисъл. Изпитвала съм магическата сила на мисълта, възприемала съм мисли през пространството, узнавала съм мисли на събеседника си – движила съм се заедно с неговата мисъл, но това, което тук ще опиша, се отнася до друга мисъл, която със сигурност наричам материализирана.

Беше 1923 година, през един топъл летен ден. Отивам на ул. „Опълченска“ в дома на Учителя с желание да умия прозорците на неговата приемна стая. Напълних легена с чиста, хладка вода и се отправих към стаята. Влязох без да чукам, сигурна бях, че Учителят не е там, защото нямаше гости. Часът беше около 11 преди обяд. Влизам направо, свободно, но се изненадах. На стола седеше Учителят, силно замислен. Изненадата се състоеше в това, че Учителят беше замислен. Колко много хора мислят дълбоко? Изненадата беше такава, че едва не изпуснах легена и беше причинена, смело мога да кажа, от неговата материализирана мисъл. Така нарекох тази мисъл, защото друга дума не мога да намеря по-подходяща. Почувствувах мисълта му като нещо, което мога да възприема по форма, по вещество, по субстанция, но недостъпно за мене като

човек от триизмерния свят. Останах доста време права, с леген в ръка и без да се откъдна от мястото си, като човек, който не знае какво да прави. Да напусна стаята още не мога, да започна да мия прозорците, не смея; не се решавам да наруша едно такова възвишено състояние. Но и Учителят като че ли не ме изпускаше. Така дълбоко той беше зает с мисълта си. След известно време придобих самообладание и пристъпих крачка назад все с легена в ръка и гърбом излязох от стаята. Затворих леко вратата и останах известно време в антрето. Не бях изплашена, а изпълнена с голяма благодарност, че ми се отдаде възможност да видя силата на една материализирана мисъл.

25. ДУХОВНИЯТ УЧИТЕЛ

Беше 27 март 1945 година, три месеца след заминаването в отвъдния свят на нашия обичен Учител. Събрани този ден всички на молитва в салона на Изгрева, прочетохме за случая една беседа от Учителя, направихме молитва, изпяхме няколко песни и станахме прави за тайна молитва. Погледът и мисълта на всички, на братя и сестри са отправени към катедрата на Учителя, която естествено в този ден беше празна. Но дали за всички катедрата беше празна, не мога да кажа. За мене обаче, за необикновена изненада, тя не остана празна. На нея стоеше прав Учителят, както всякога ставаше той след свършването на беседата. Гледам, наблюдавам неотклонно образа на Учителя и се питам: Вярно ли е това, което виждам? – Да, категорично, положително да. Обаче образът на Учителя беше малък, дребен и заобиколен от необикновено силна, ослепителна светлина.

Спрях вниманието си върху този образ и смело мога да кажа: Видях светящия, духовния образ на Учителя. Явлението са запази дълго време и аз продължих да го наблюдавам. Видях светлината, която го обикаляше от лъчи с различна дължина. От главата до около кръста се отделяха лъчи по-силно светящи и се спущаха надолу. От кръста надолу излизаха други лъчи с по-малка дължина и също достигаха до основата на краката. И двата вида лъчи като че сливаха в едно, но все пак някак едва забележимо се различаваха. Така от всяка клетка на тялото като че излизаха лъчи, които даваха цялостния образ на духовния Учител.

След това паметно явление не се съмнявам нито в себе си, нито във всички онези, на които при специални случаи е дадено да зърнат светлини, излизащи от Учителя. Някога лицето на Учителя е бивало силно озарено и светящо като слънце. Друг път от главата до краката излизаха сноп лъчи като от прожектор.

26. АУРАТА НА УЧИТЕЛЯ

Видях аурата на Учителя няколко пъти и то обикновено неделен ден след беседата, която Учителят държеше редовно от 10 до 11 и половина, 12 часа преди обяд. Защо това ставаше след неделната беседа, а не след някои от другите беседи, които Учителят изнасяше в сряда, петък или неделя в 5 часа сутринта? Аз това го обяснявам: Неделните беседи винаги биваха по-дълги и аз имах възможност да концентрирам вниманието си по-продължително.

Когато за пръв път видях аурата на Учителя, изненадах се много, защото дотогава имах друга представа за аурата на човека. Нали още от детство виждах образи на светии в църква – образи с ореол около главата. Обаче това, което видях при Учителя, беше друго: Цветна обвивка с багрите на спектъра

обграждаха цялото тяло на Учителя и тялото като че се губеше в нея. Ясно виждах образа на Учителя, но вниманието ми се приковаваше от хармонично преливащите се цветни нюанси около него. Светлинната обвивка остана до края на молитвата, която редовно правехме след завършване на беседата. Тя може би се е запазила и след това, но аз вече не я виждах, вероятно поради разсейването на вниманието ми, причинено от движението и шума, които настъпват след беседата.

Ето какво наблюдавах в аурата на Учителя през цялото време: Светлите багри не бяха наредени както при небесната дъга, а разпръснато, но пак хармонично, някъде преобладаваше розовата багра, другаде – виолетовата, жълтата, зелената и т.н. Защо беше така? Наблюдавах аурата и я съпоставях с преобладаващата идея в беседата: когато Учителят застъпваше повече идеята за любовта, преобладаваше розовата багра; когато той говореше за мъдростта, преобладаваше жълтата багра; застъпваше ли повече материалните въпроси – зелената багра и пр. Но и която багра от спектъра и да доминираше, останалите повече или по-малко бяха запазени. Така че ако някой не чува беседата, а вижда аурата, стига да я разбира, би могъл да каже коя е основната тема на беседата. По същата причина всеки път, когато виждах аурата на Учителя, тя биваше различна.

Светлите багри се пръскаха надалеч от тялото на Учителя и вероятно мнозина от присъстващите са ги чувствували.

27. МОМИНСКИ СВЯН

Беше около 1930 година. Наскоро бяхме напуснали улица „Опълченска“ 66 и заедно с Учителя, които от нас имаха възможност, се пренесохме на Изгрева. Тук вече имахме салон за беседите на Учителя, стаи за Учителя, една лично за него и една приемна. Постепенно животът се организираше и закипя в своята красота, задачи и стремеж на всички към нови постижения. Създаде се един смислен, деен и чист хармоничен живот. Направихме са малки къщички, бараки, кой каквито материални възможности има. Учителят редовно изнасяше беседите, които усилено се подготвяха за печат. Животът на Изгрева бе голям духовен кошер с безброй малки и големи пчели – работници, всяка със своя специална работа в кошера и вън от кошера. На нас трите стенографки – една обща барака, в която и да живеем, и да работим. Нарекохме я „Параход“, защото напомняше калота на параход. Някои я наричаха художествено ателие, понеже имаше само горно осветление. Често ходех при Учителя с предвидения за печат материал за корекция, или за някакво допълнение, както той намираще за добре. След корекциите материалът се даваше за печат и томчетата беседи, по-малки и по-големи, бяха готови и бързо се пласираха поради жаждата на слушателите към великото Слово, очаквано с нетърпение. Веднъж, пак с материал влязох при Учителя и започнах да чета. Още незавършила четеното, някой тропна на вратата на Учителя и на отговора, че е свободно, влезе една от сестрите – работничка в кухнята. Аз схванах, че е свободно да присъствувам и не се поместих. Сестрата остана права и може би очакваше да й каже нещо Учителят. А той стана бързо, обърна се назад, направи 1-2 крачки и без да каже нещо, взе от една маса един затворен плик, задържа го известно време в ръката си. Настана кратко мълчание. Не знаей какво и кой ми обърна вниманието, но погледът ми се спря върху лицето на Учителя. Останах изненадана. Една необикновена нежна руменина заля лицето на Учителя. Такава руменина и

такава свежест не бях виждала дотогава, дори и при най-свенливата мома. Така се роди изведнъж понятието „момински свян“. Ще кажете, че нали Учителят е мъж, за какъв момински свян може да се говори? Именно тук това понятие изразяваше с най-голяма сила, с по-голяма чистота и красота неговото съдържание. - след това Учителят бързо подаде плика на сестрата, която го прие с особено дълбоко вълнение.

Пред мене беше Учител и ученик. В плика е имало някаква парична помощ. Не е лесна задачата на един Велик Учител да подпомогне ученика си по един обикновен начин с пари, които като материална стойност са изгубили отдавна своята чистота. Обаче за случая те са били една необходимост. Погледнах внимателно отново лицето на Учителя и сега проследих и своето състояние. Толкова светъл и свещен беше този момент, че сега се чувствах излишна, да не би с нещо да наруша неговата цялост. Искаше ми се да преместя стола още повече до стената, но той беше плътно допрян до нея. И тогава си помислих: Каквото е отношението на свършената и чиста дева към Духа, такова е отношението на Великия Учител към душата на неговия ученик. Дали случайно се появи тази сестра или подчертано от по-високо място бе организиран този урок? Великият Учител в отношението си към душите е единен, неизменен и положителен.

Сестрата благодари и си отиде. Аз дочетох материала и си отидох с незабравим образ за понятието „момински свян“, с благодарност, че се обогатих с нещо, което една ли животът ще ми поднесе втори път.

6 май 1971 година

28. НЕОЧАКВАНА РАЗХОДКА

Разходката беше не само неочаквана, но съвършено неочаквана. Тя не беше замислена. Това стана през март 1923 година. През нощта спях добре до 12 (24) часа, без да съм взела никакво решение. Някой ме събуди, без да има никакъв човек. Чух говор. Казва ми се: „Стани, облечи се, измий се и тръгни след мене за Изгрева.“ Вдигнах се от леглото, но не станах права. Искях да помисля малко, да се вслушам в говора и да разбера ясно кой ми говори и какво се иска от мене. Колкото и да се вслушвах и да мислех, нищо не разбрах, но говорът не ме смути. Приех го с голямо вътрешно доверие. Поканата се повтори, произнасяйки думите: „Тръгни след мене, аз те чакам.“ Всичко това ме мобилизира. Пригответх се тихо, така че никой от домашните не ме чу. Излязох от къщи и тръгнах. Спрях се пред външната врата на дома си, на бул. „Дондуков“ 136 и внимателно разгледах улицата да видя дали има никакъв човек. Гласът пак се обади: „Върви, аз съм пред тебе. Ще стигнеш до ул. „Кракра“ и ще продължиш по нея до бул. „Цар Освободител““. По това време имаше полицейски час, поради което улиците бяха съвършено празни. На ул. „Кракра“, близо до „Цар Освободител“ имаше полицейски пост. Един стражар се разхождаше спокойно. Наближих го и веднага се запитах дали нося личната си карта. Уплаших се. Оказа се, че съм я забравила. Ако стражарят ме спре и ме попита къде отивам, какво да отговоря? Тръгнала сама в такъв късен час и при това без лична карта! Но дълбоко вътрешно съм спокойна. Не промених хода си и минах покрай самия стражар. Чудо! Стражарят не ме спря, нито ме запита нещо. Аз го гледах, а той като спял. Продължих спокойно по „Цар Освободител“. Очаквах да чуя отново гласа. Той не се забави. „Тръгни по бул. „Фердинанд“, (сега бул. „Толбухин“), аз съм пред тебе.“ Пред мене отново се откри широк булевард, пак без никакъв човек. Когато

стигнах ул. „Граф Игнатиев“, гласът се обади: „Върви по „Граф Игнатиев“, чакам те на моста.“ Спрях на моста и чувам: „Върви смело напред по шосето към Изгрева, там ще те чакам.“ Тогава Изгревът не беше още организиран. Гласът ме напъти по една алея, сега ул. „Незабравка“, Диана Бад. Спрях се пред боровата гора – до полянката на Изгрева. Часът беше около три. В гората беше тъмно, а борове гъсти и вървях трудно, наведена. Останах в гората до изгряването на слънцето. Стоях и размишлявах. Около половин час след пристигането ми отново чух гласа: „Изпълни молитвите, които ви дадох на последния съборен ден, събота, в град Търново, 1922 година.“ Помъчих се да си спомня наряда, молитвите, но нищо не си спомних, нито го носех със себе си. Този ден беше даден не само наряда, но и доста дълго слово. Искаше се сега да възпроизведа всичко. Това още повече ме затрудни. Помня, че словото беше интересно, мистично, но нито една дума не си припомних от него. Отговорих си: Нищо не помня, не мога да го възстановя. Спрях се в недоумение. Гласът отново продължи: „Започни наряда.“ Без да мисля много, започнах. Всичко се лееше, като че чета на книга. Изпълних всичките молитви и още по-неочаквано за мене навлязох в Словото на Учителя. Пак така леко, свободно, без затруднения започнах от началото и неусетно стигнах до края на словото, като че някой ми диктуваше. Чувствах се вдъхновена, с високо настроение и пълна с благодарност за всичко, което преживях така неочаквано. Направих си и шестте гимнастически упражнения и все около мен беше пълна тишина.

Наблюдавах се, като че не бях на земята, подвижна като пеперуда, весела, доволна и благодарна. Разхождах се из гората и по едно време чух стъпките на братя и сестри по алея Незабравка, които идваха за Изгрева. Минах край тях, без никой да ме спре и без да ги поздравя. И за тях бях невидима. Тръгнах по шосето към града почти хвърчаща. Отидох направо на „Опълченска“ 66. Учителят беше на двора. Целунах му ръка и благодарих, без да кажа нито една дума. Той се усмихна тихо и ме запита: „Доволна ли се?“ отговорих: „Да“ и се върнах в къщи.

29. ИЗБЕГНАТО ПРЕМЕЖДИЕ

И това, за което сега пиша, се случи пак през една от годините 1922 – 1925, не помня точно коя. Помня, че тогава Учителят още живееше на „Опълченска“. По това време наскоро бях получила подарък хубави чехски кецове за екскурзии. Преди да отида с тях на екскурзия, реших да им се порадвам, да ги обуя и да отида с тях на „Опълченска“, да поработя на машината и да се върна дома пеш, както и отидох; бяха много леки. Свърших работата си и помолих Учителя да му прочета нещо от написаната беседа. Влязох при Учителя и започнах да чета. От време на време запитвах Учителя за някоя мисъл, но забелязах, че Учителят погледна някак особено към лявата страна на главата ми. Мисля си: Да не би да имам някаква нередовност или гребенчето да ми се разместило, или косата ми да е в безпорядък. Пипвам се тук-там по главата, но няма нищо нередно. Обаче Учителят все още продължава да гледа наляво към главата ми. Свърших работата си, целунах ръка на Учителя и се готвя да си отивам. Отворих вратата, но Учителят върви след мене. Искях да затворя вратата след себе си, както това съм правила всякога, но Учителят остана прав на вратата, като че искаше да ме изпрати, нещо, което никога не е правил. Това малко ме смути, защото докато тръгна, нужно ми беше повече време. При влизането ми в приемната стайчка на Учителя аз събух кецове си отвън и

иззох по чорапи, за да не нося прах от улицата. Следователно, предстоеше да обувам високите кецове и да нанизвам дългите връзки. Трябваше ли всичкото това време Учителят да ме чака, докато си тръгна? Това не можех да допусна. Аз съм толкова обикновен човек и толкова малък, затова още повече се смутих. Обърнах се с лице към Учителя и внимателно, почтително се поклоних, с което исках да кажа, че си отивам вече, та той да затвори вратата и да се прибере в стаята. Обаче Учителят все още стоеше на вратата невъзмутим, както и по-рано изпращаше ме. Посегнах да взема кецовете и да ги обуя, и пак погледнах Учителя и се поклоних за сбогом, дано той се прибере в стаята си. Неудобно ми е да ме чака. И трети път се наведох към кецовете, но пак не ги обух. Трети път се поклоних на Учителя, но той не мръдна от мястото си.

Най-после се реших да се обуя и бърза да сляза по петте стъпала на стълбичката и там долу да нанизвам връзките, да ги завържа, а те бяха доста дълги. Обух кецовете си, които много скромничко ме очакваха един до друг и двата грижливо поставени от самата мене. Обух ги само и пак се поклоних на Учителя с мисълта, че съм готова за тръгване, дано зад себе си вратата да се затвори. Свърнах напред да мина през площадката, но уви, не мога да направя крачка напред. Усещам, че краката ми са здраво вързани и аз не мога да пристъпя. Опитът да тръгна е направен вече и аз не мога да се спра. Не мога да се спра, но не мога и да ходя, краката ми са здраво вързани. Тръгвам вече, но не вървя, нито слизам по стъпалата, а неочаквано особено някак летя във въздуха и така с летене аз се видях права, стъпила на долната площадка. Пак погледнах към Учителя, който бързо затвори вратата и се прибра в стаята си.

Стоя права и си мисля: Какво стана? Кой ми е вързал краката? Ако не бях полетяла, какво щеше да стане? Непременно щях да падна от горната площадка на долната. Как щях да падна? Най-малко щях да се търкалям по корема си и най-после с лице, глава и чело, нос на долната площадка. Това е може би най-малкото, което аз предполагах, че можеше да стане. А какво друго можеше да се случи при такова падане, не зная. До втората площадка имаше отворена врата, която при едно падане можеше да усложни положението. Обаче опасността беше избегната, премеждието се избегна. Как стана това? Само едно зная, че някой по някакъв начин е предотвратил премеждието. Кой е това? Разбира се, Учителят. Когато гледаше към лявата страна на главата ми, той определено е виждал някое невидимо същество, което ме дебне. А когато при излизането ни остана доста време на вратата, следял е да не стане нещо по-сериозно и със своята мощна мисъл е могъл да го предотврати. Ако не бях скочила така благополучно, макар и с вързани крака, предстоеше да падна от стъпалата надолу с главата.

Питам се: Какво е станало, та краката ми бяха вързани? Като си спомня днес за случката, смея се и ми е някак весело. Ето какво ме изненада. При влизането ми в стаята на Учителя, събух кецовете си, но в бързината е станало нещо, което да исках съзнателно да го направя, не бих могла. Връзките от дясната обувка са се вмъкнали в лявата и то точно на стъпалото, а връзките на дясната ми обувка се вмъкнали в стъпалото на лявата обувка. Значи станало е някакво кръстосване на връзките, които бяха доста дълги. Да исках нарочно да направя това, не бих могла. И после понеже набързо обух обувките, стъпила съм точно на кръстосаните връзки. Ако бях седнала още на първата площадка да нанижа връзките, нямаше да се случи нищо, но нали бързах. Високи бяха кецовете с много дупки.

В края на краищата, доволна съм от случилото се, защото опитах и това – човек с вързани крака да скача като катерица, без да падне. Да, но когато е под крепката ръка на Учителевата мисъл.

Сила, мощна сила е мисълта на Учителя.

1 септември, 1967 година.

30. УЧИТЕЛЯТ ПОСЕЩАВА УЧЕНИЧЕСКИЯ МИ КЛАС

Един ден, когато работех в горните класове, тихо, незабелязано от никого вратата се отвори. Какво да видя? Учителят влиза в клас, но не физически – духовно или така наречено – астрално. Ако присъствието Му беше физически, и ученичките щяха да го видят, и щяха да станат на крака. Това видях само аз. Тогава малко разбих тези въпроси, но сега всичко ми е ясно и мога с положителност да твърдя за тази опитност. И тъй, влиза Учителят и сяда на последния чин. Аз само се зарадвах, но с никакъв страх, никакво смущение, че ме ревизира. Не издадох външно нито изненадата, нито радостта си. Спокойно, с добро разположение продължих работата си, която не бях спряла. Всички стояха, като че ли нищо не се е случило. Заработих с вдъхновение, на което и учениците се поддадоха, без да знаят и разбират нещо от това, което става с тях. Изпитвах, преподадох урока си с необикновена лекота. Ученичките съсредоточено слушаха и възприемаха лесно, като че ли предварително са учили този урок. Поглеждах от време на време Учителя, който нищо не пише, а само слуша. Към края на часа поглеждам към мястото, където седеше той, нямаше го вече там. Както незабелязано дойде, така и си отиде. Като удари звънецът, ученичките се раздвижиха и побързаха да кажат, че много им харесал новия урок, че го знаят вече, няма за какво да учат за другия ден, но бяха някак особено оживени. И аз останах доволна от тях и напуснах класа с впечатление от една духовна ревизия, която отнесох със себе си.

Беше ясен пролетен ден. Влизам в един от шестите класове – сегашният десети клас и започвам работата си. Изведнъж виждам Учителя с още две светли същества, които се отправят към един от чиновите, дето седят. Учителя познавам, но другите не познавам. Поглеждам към тях. Лицата им светли, усмихнати, приятелски, приветливи. Необикновено спокойствие, вътрешен дълбок мир и любов лъха от тях. Аз се вдъхнових и почнах да работя с необикновено увлечение, като че за първи път вземам моето любимо място. Дали само аз изпитвах това разположение, което граничеше до вдъхновение? Не, не беше дадено само за мене. Всички ученички се въодушевиха и отвориха очите си към мене с такава топлина и любов, като че ли за първи път ме виждат. В общата ни работа се вля необикновена хармония. Тази хармония е в сила да събуди творческите способности и в обикновения човек.

Това посещение на инспектори от високия свят продължи няколко минути, след което незабелязано напуснаха стаята, но оставиха онази хармония, онова добро разположение, споменът за което нищо не може да заличи.

Две посещения бяха, но научих много нещо от тях. Даде ми се един мълчалив, безсловесен урок – какво се иска от учителя и какво от онези, които идват да го инспектират. Как се чувствах след този час, само аз си знаех.

31. НЕОБИКНОВЕНО ПОСЕЩЕНИЕ В КЛАС

Още една интересна опитност имам от невидимия свят, пак в клас.

Влязла съм вече в един от петите класове. По едно време ми се стори, че вратата на класната стая се отвори. Поглеждам към вратата и понеже отварянето на вратата ми се видя много реално, запитах ученичките: Кой влезе? – Никой, госпожице.

Убедих се, че наистина никой не е влязъл и започнах да изпитвам ученичките, да видя как са научили урока си. Обърнах се случайно назад и зад себе си виждам две красиви същества, не от земята, които си останаха на същите места, но в такова положение, че с мене заедно образуваха равностраничен триъгълник. Аз бях на върха, а те двете основи. За един момент се попитах: Какво да правя, да остана неподвижна или да се чувствавам свободна, както в случай, когато съм сама? Едва се запитах, и веднага си отговорих: Аз съм учителка и не изменям на своя пост. Ще си работя както си знам, ще се движа или ще стоя на едно място, а те да постъпват както намерят за добре. Продължих урока си, но и без да се обръщам към тях, аз видях какво правят. Виждах със задната част на главата си. Когато трябваше да се подвижа малко или да пипна нещо на черната дъска, аз правех това съвсем свободно, но същевременно наблюдавах какво правят и двамата гости. Те се съобразяваха според моите движения, като гледаха през всичкото време да не нарушат равностраничния триъгълник: аз на върха, а те на основата. Така майсторски, така леко се движеха те, че през всичкото време макар и в движение, равностраничният триъгълник запазваше и трите си страни равни, и ъглите неизменни. Това събуди в мене мисълта и идеята за равностраничния триъгълник в духовния свят, дето се намира в постоянно движение. Значи в духовния свят всичко е в движение, там няма статика, както и в живата, разумна природа.

32. ТИ ЗНАЕШ ВСИЧКО

Тези са думите, които като основна мисъл излизаха от устата на една бедна, болна слаба жена, с боси, кални крака.

Работя в стаята си, мия пода, когато неусетно в стаята ми влезе горната жена, която с плах глас проговори: „Ти ли си човекът, който знае всичко?“ Погледнах към нея малко недоволен, че ще накаля пода ми, който миех и строго я запитах: „Какво искаш?“ – „Излязох от болницата като безнадеждно болна и лекарите ми казаха, че не могат да ме излекуват, но да потърся един човек, който знае всичко, дано той ми помогне. Казаха ми къде да го търся и аз дойдох при тебе. Ти ли си човекът, който знае всичко?“ – Прекъснах работата си и казах на жената: „Ела с мене, аз ще те заведа при човека, когото търсиш.“ Аз тръгнах напред, а жената вървеше след мене. Намерих Учителя седнал на една от скамейките в елипсата и казах на Учителя, че тази жена иска да се срещне с него. Учителят я погледна и я запита: „Какво искаш?“ Тя веднага отговори: „Ти знаеш всичко.“ Известно време Учителят помълча и после продължи: „Твоят другар се е поминал преди две години. Жената погледна към Учителя с малко оживен поглед и пак промълви: „Ти знаеш всичко.“ Тя стоеше права и очакваше да ѝ се каже още нещо. Учителят добави: „Другарят ти постоянно ти пееше.“ – „Ти знаеш всичко.“ – по-сигурно потвърди жената. Учителят продължи: „Както виждаш, мъжът ти е пял цял живот, докато е бил на земята. Той и сега продължава да ти пее, защото те обича.“ Лицето на жената светна и тя се

ободри. Тя пак тихо промълви: „Ти всичко знаеш.“ След това тя се наведе дълбоко към земята, целуна ръка на Учителя и сложи пред нозете му два лева. Като си отиде, Учителят погледна към братя, който доведе жената и каза: „Вземи тези пари от земята, те са за тебе.“ Братът взе двата лева от земята и се усмихна.

От думите на Учителя жената разбра, че този, който тихо ѝ пее на ухото, не е никой друг, освен нейният мъж, който и тя обича. Тя се успокои и се убеди, че не е болна, и няма защо да ходи по болници да се лекува.

Писала Паша Теодорова по думите на братя И. А. (Иван Антонов), който заведе жената при Учителя.

София, 17 май 1967 година.

33. РАБОТАТА НА УЧИТЕЛЯ

Наистина голямо заглавие. Кой малък може да определи или да каже нещо за работата на Учителя? Същото се отнася и за мене. Следователно, под работата на Учителя разбирам методите, с които той си служи, за да помага на своите ученици, последователи и слушатели, когато искат неговия съвет или подкрепа.

Един летен ден, през 1926 година, след една от беседите, които Учителят продължаваше още да държи в братския салон на улица „Оборище“, аз преживях нещо много силно. Словото на Учителя беше много високо и силно. То разтърси съзнанието ми толкова много, че всяка клетка в мене трептеше. Беседата се свърши и аз още при излизането си от салона реших да не отивам в къщи на обяд, а да отида направо на „Опълченска“, дето е пишешката машина. Имаш силно желание да напиша беседата веднага, за да мине Словото още един път през мене и аз през него. Качих се на подуенския трамвай, който води за „Опълченска“. Седнах в трамвая до една непозната госпожа. Тя ме погледна внимателно и ми каза: „Госпожице, вас ви тресе.“ – „Да, тресе ме“, отговорих аз и продължих да си мисля върху работата, която ми предстоеше. Стигнах до „Опълченска“ и влязох в стаята, дето е машината и се готвех да пиша. В този момент някой чукна на вратата и тя веднага се отвори. На вратата се показва Учителят с цигулка в ръка. Той ми каза: „Сега ще ти изсвири една песен.“ Както бях още права, така си останах и започнах внимателно да слушам. Учителят свиреше и пееше една прекрасна песен. Аз слушах с голямо разположение и казах: Тук тоновете се спускат отгоре надолу във вид на спирали. Следях внимателно песента и думите, но можах да запомня само една музикална фраза, която накрая ще напиша.

След това Учителят взе цигулката си и влезе в стаята си. Не е това всичкото. Важно е какво Учителят направи с тази песен. Докато още Учителят свиреше и пееше, състоянието ми се смени. От треската не остана нито помен. Благодарих на Учителя, много му благодарих, не само затова, че ме освободи от треската, която не беше мъчителна, но и защото видях нагледно магическото действие на музиката като трансформатор на състоянията на човека. Видях, изпитах и проверих върху себе си метода, с който Учителят си служи. Едно остана да съжалявам, че не помолих Учителя да ми изсвири песента още един път. Сега си казвам: Достатъчно ми беше това. Седнах пред машината и до вечерта беседата беше готова. Отидох се в къщи разположена, обновена и доволна от това, което видях и научих. Благодаря за всичко.

19 май 1964 година.

34. ПЪТЯТ НА СЛОВТО

Видях пътя на Словото. Това се случи през един ранен пролетен ден 1924 година, след една от беседите, които Учителят държеше в братския салон, находящ се на улица „Оборище“. Днес на мястото на салона е построена голяма жилищна кооперация.

Беседата, която този ден Учителят държа, беше слънчева, топла, със изходящи енергии, какъвто беше тогавашния пролетен ден. Свърши се беседата към 11 часа и половина. По това време малък струнен оркестър от братя и сестри изпълняваше няколко музикални номера и песни от Учителя. Всички с добро настроение от беседата се обърнахме към оркестъра да слушаме музика. Прибрах стенограмите и молитвите си, и се обърнах и аз да слушам. Обаче едно особено необикновено явление отклони вниманието ми от музиката. Какво видях? Салонът беше пълен с множество големи и малки сини живи кълба – със синия цвят на Истината, който съм виждала няколко пъти. Този цвят не е нито яносин, нито тъмно-син, най-близък е до морско синьо, но все пак е особен.

Кълбата се движеха бързо, но величествено, като живи, съзнателни същества. Самите кълба се състояха от безброй малки, микроскопически частички, които също бяха в постоянно движение. Въпреки непрекъснатото движение на малките частици, кълбата запазваха своята форма. От синия цвят на кълбата в целия салон имаше някакво нежно синьо сияние. Продължавах да следя главното и красиво движение на кълбата. Наслаждавам се на красотата и си мисля: Какво означават тези кълба? Едва си зададох въпроса и отговорът беше готов отвън и отвътре. Знайно е, че свидетелство на двама е истинно и вярно. Пред беседата кълбата не видях. Следователно те са се оформили във време на беседата и се явиха на края като мисъл форми. Докато мисля така, отвътре ми се прави превод: Това са форми и по-главните мисли, които Учителят каза в беседата.

Следя движението на кълбата: едно след друго достигаха до стените на салона и докато очаквах при удара си в стените да се пукнат и разпръскат на частици, останах приятно изненадана от начина, по който излязоха навън. Те проникнаха през стените без да се пукнат, без да се огънат или да се пръснат. Те излязоха навън цели, каквито бяха и по-рано. Както ги следях, не усетих как погледът ми излезе заедно с тях. И аз сама не зная как стана това, че заедно със сините кълба, т.е. със Словото на Учителя и моят поглед проникна през една от стените на салона, а именно през северната, отдето проникнаха множеството кълба.

Аз употребих думата „проникване“ вместо „излизане“, защото думите „излизане“ и „влизане“ подразбират минаване през някакъв отвор, като врата, прозорец и др.

И така аз можах да проследя пътя на Словото, дето кълбата се движеха плавно, тържествено в пространството, в своето царство – в света на идеите, в идейния свят. Проследих донякъде само кълбата, докато те изчезнаха. Отново съм в салона, дето оркестърът продължаваше да свири.

Писано на 11 май, 40 години от това прекрасно явление, което не е изгубило нито йота от своята живост, реалност, преснота и истинност.

11 май 1964 година, София.

II. РАЗМИШЛЕНИЯ

1. МИРОВАТА СКРЪБ

Това са мои лични, собствени мои размишления, които се отнасят само до мене. До тия размишления съм дошла по вътрешен път, по пътя на изпитанията, по пътя на наблюденията и по мои опитности.

Понятието „мирова скръб“ ме е занимавало много отдавна, може би преди няколко десетки години. Слушала съм да се говори за тази скръб. Чела съм малко за нея, но нито слушането, нито четенето ме е задоволявало. Защо? Защото то е останало без съдържание и смисъл. Ако едно понятие има само име, а няма съдържание и смисъл, то остава завинаги сапунен мехур, който днес или утре условията ще разпръснат в пространството. При това питам се: Може ли да се каже „мирово страдание“ вместо „мирова скръб“? Скръб и страдание единични понятия ли са? Еднакво ли се приемат от човека? Ако думата „скръб“ може да се замести с думата „страдание“, защо никой не е казал „мирово страдание“ вместо „мирова скръб“?

Сама си задавам въпрос и сама си отговорям. Според мене, понятията „скръб“ и „страдание“ имат нещо общо, но и по нещо се различават, поради което понятието „мирова скръб“ е получило господство над страданието не само по давност, но и по вътрешен смисъл, различен от понятието „страдание“. Общото в двете понятия се заключава в това, че и при скръбта, и при страданието човек минава през огън. Обаче разликата в тия понятия е по-голяма, а именно: при скръбта огънят е вътрешен и продължителен, а при страданието външен и кратковременен. Значи, огънят в двата случая е различен по сила и трайност. Те се различават още и по обем: по съдържание и обем скръбта е колективна, мирова, а страданието е лично, субективно. В страданието се подчертава егоистичен елемент, а в скръбта – миров, общочовешки.

Че някой изгубил имот, пари, къща, това е страдание, но не е скръб; някой боледувал и после оздравял, това е страдание, а не скръб; някой изгубил близък член от семейството, роднина или приятел, и това е страдание, някога по-голямо или по-малко, пак страда, но още не може да се нарече мирова скръб; че някой бил неоправдан, огорчен или злепоставен и т.н., и това са страдания, които обаче не се записват никъде в природата. Този род страдания имат отношение повече към външния, физическия живот на човек, отколкото към неговия психически, духовен или в широк смисъл на думата, към неговия морален живот. Друг е въпросът, ако към страданието на човека се прибави елемент от моралния му живот, тогава страданието приема характер на скръб, която един ден ще се запише в анализите на природата, отдето никой не може да го заличи, защото влиза вече и като съдържание на мировата скръб. Дойдем ли до тази скръб, там влизат друг род преживявания: Виждате на смъртно легло млад баща или млада майка, които оставят четири-пет невръстни деца, към които не могат да изпълнят своя дълг, който всякога са съзнавали, а днес повече от всеки друг път. Страшно е да имаш всичкото съзнание към ония, на които си дал живот, а не можеш да изпълниш своя дълг. Още по-страшно е когато съзнаваш или осъзнаеш, че не си изпълнил дълга си към своята собствена душа, към своя ближен или към Онзи, Който ти е дал живот, Който ежеминутно ти дава блага, а ти не можеш да

изпълниш онова, което се иска от тебе или което съзнаваш. Страшно е, когато в тебе се пробужда Висшето съзнание към Великото и Първо Начало в живота, а не можеш да изпълниш своя дълг към Него. Това, както ред още страдания наричам морални страдания, които изваждат човека от неговия личен, себичен или индивидуален живот. Неговите страдания са вече морални и го водят в областта на мировата скръб. Природата записва тази скръб, но с това пише и името на този човек. Неизброими са човешките страдания, но още по-неизброими са неговите скърби. Първите – човек има условия да споделя с близките си, а вторите – за тях няма нито език, с който може да ги споделя, нито има сила в себе си да ги изнесе навън.

Страданията човек със съзри ги облива и по този начин смекчава, а при вторите няма съзри, с които да ги полива. При тези скърби на човека нито се дава да плаче, нито може да ги изкарва на повърхността. Дълбок е изворът на тези скърби. Ето тези скърби, според мене са предмет и съдържание на мировата скръб.

Следователно, страданията на човека постепенно се заличават, отдалечават от него и най-после забравят. Скръбите, обаче, с времето все повече се задълбочават, вглъбяват в него и предават на човешкото лице не страдалчески, жалък вид, но израз на човек мислещ, който търси причините и последствията на нещата и събитията в живота. Този човек постепенно, сам несъзнавайки това, се определя като микроскопическа частица от Битието, като частица от един голям, необятен свят, чийто живот се отбелязва от необятния екран, наречен необятното пространство, или Битието на Великия свят. Ако една от неговите скърби е записана в пространството, той вече взима участие в така наречената мирова скръб. Страданието веднъж забравено, почти не се повтаря. Ако пак се говори за него, болка няма. При скръбта болката се повтаря, но вече осмислена и дори по-силна. Ако не е по-силна, поне колкото е била в началото, но разумна и смислена. Какъв е смисълът на мировата скръб? Пак според мене, тя е необходима да буди непрестанно човешкото съзнание, да го свързва с живота на Цялото, към което той има отношение и което никога не трябва да забравя. Частица от неговите скърби, влязла като съдържание на мировата скръб, представят огромен капитал, жизнен капитал на неговия бъдещ живот. Без този капитал той няма връзка с живота на цялото, с Битието, от което е малка, макар и микроскопическа частица.

Който и да си ти, човече, първо на себе си казвам, помни, че без този капитал не можеш да живееш на земята. Без този капитал ще бъдеш откъснат лист от дървото на живота, люлян от вятъра и чужд за всички живи същества. С този капитал ти ще се радваш и скърбиш с хората; ти ще даваш от себе си, но и на тебе ще дават. И като познаваш мировата скръб, лицето ти пак ще свети от радост, защото познаваш поне отчасти себе си, но и толкова познаваш и своя ближен. Радвай се, когато имаш възможността или привилегията да чуеш и ехото на мировата скръб. Това ехо се чува отвън, но и вътре в тебе. Колко пъти ще чуеш ехото и на своята скръб, за която си мислиш, че много се е отдалечила от тебе и ще си кажеш: Колко прясна е тази моя скръб, за която мислех, че е отдалечена и забравена.

Ехото на мировата скръб. – Преди години, доста години, може би преди три десетки години, дълбоко заспала спокоен безгрижен сън, събуди ме нещо особено. Чух някъде отвън, недалеч, а може и много далече от мене, на неизмеримо разстояние, някакво необикновено ехо, което идеше от безграничното пространство. Седнах на леглото, веднага отворих прозореца и внимателно се вслушах със затаен дъх, да не изгубя това ехо, което още

продължаваше да звучи. Слушам, проверявам, отде иде това ехо и размишлявам, да не би да иде от съседната барака, и то единствена. Там живееше моя близка приятелка, с която работехме заедно Словото на Учителя. Понеже в ехото долових неизразима и неопишуема дълбока скръб, помислих да не е причината в някакво дълбоко страдание на приятелката ми. Пак се вслушвам, извиках я леко на име, но никакъв отговор. Ехото продължава, а сърцето ми се свива от необикновено голяма скръб. Вслушвам се пак, да не би ехото да иде някъде от улицата, да се мъчи и страда някой. Обаче отвън нищо не се чува. Навсякъде необикновено тихо. Уверих се, че това ехо има друг характер и произход, не е от физическия свят, чиито звукове се възприемат само с физическо ухо. Нещо дълбоко в мене набързо направи един превод, че това е ехото на мировата скръб. Вслушах се още по-внимателно, съсредоточих се и почувствувах повторно голямата скръб на човечеството, събрана и изразена в дълбока, неподдаваща се на описание скръб. Сърцето и слънчевият ми възел само я възприемаха и се гърчеха. Колко време продължи ехото, не мога да кажа, но всичко това стана толкова бързо, че и аз не можах да се опомня. Какво би било, ако продължаваше много! Споменът за това ехо и до днес е паметен и незабравим. Благодарна съм и много благодарна, че можах да възприема нещо от това дълбоко понятие – мирова скръб. Колко много още може да се говори и пише, и мисли по него.

И днес, когато си служа с думите – ехото на мировата скръб – за мене е ясно, че в това ехо се включват скърбите на човечеството, които могат да се запишат на платното на пространството, за да могат от време навреме да прозвучават в ушите на хората, да им напомнят за онези, или по-право онзи неизпълнен техен дълг към Битието и който рано или късно ще отзвучи при пробуждане на тяхната душа, и ще им напомни, че те са частица от цялото, с която имат здрава, неразрушима връзка.

Днес, в заключение на всичко това, питам: Ако съществува ехо на мировата скръб, не съществува ли ехо и на мировата радост? Отговарям си положително и категорично: Съществува и ехо на мировата радост. Невъзможно е човек да е дошъл на земята само да страда и скърби. Щом страда и скърби, непременно се и радва. Пак се питам: Има ли такива радости, които да се записват на платното и на пространството? – Има, разбира се. Има радости, които се заличават, но има и радости, които се записват и никога не се забравят! Каква по-голяма радост за малкото дете, облечено добре от родителите си, което за пръв път стъпва в училищната сграда и сяда на ученическата скамейка? Незабравима е тази радост и този трепет на малкото детско сърце.

Какво по-голяма радост от тази за човека, който за пръв път среща онзи свой Учител, който го въвежда в Божествената Школа и му показва пътя към Бога! Вечна и незабравима е тази радост!

Писано на 2 януари 1966 година
София.

2. ФОРМУЛИ ОТ УЧИТЕЛЯ

11 декември, неделя, 1966 година.
София

Много формули е оставил Учителят, една от друга по-силни и мощни, една от друга по-дълбоки и красиви, но аз нося в себе си главно три, защото с тях работя най-много и върху тях мисля.

Ще изнеса тези три формули с размишленията ми върху тях.

Първата формула:

БОГ ЦАРУВА НА НЕБЕТО,

БОГ ЦАРУВА В ЖИВОТА.

ДА БЪДЕ БЛАГОСЛОВЕНО ИМЕТО МУ!

Бог царува на небето – там е едното Око на Бога, с което Той вижда всичко, което става в небесните, в невидимите за нас светове, в невидимите за нас планети, звезди и слънца.

Бог царува в живота – тук е другото око на Бога, с което Той вижда всичко, което става на земята, и в най-скритите от нас кътчета. За това Око е казано в Евангелието – Няма нищо скрито-покрито на земята.

Заключение: Да бъде благословено Името Божие! Следователно, щом Окото Божие е навсякъде, всичко следи и всичко вижда, от какво ще ме е страх? Пред Неговите очи съм. Мога ли тогава да скрия своите дела, мисли и чувства от Него? – Нищо не мога да скрия от очите, от лицето и от погледа на Гостода. Цял съм в Него.

Ето защо, мога само да се моля: Помилвай ме, Господи, помилвай ме! И ежеминутно устата ми да шепне: Да бъде благословено Името Божие от века и до века!

Втората формула:

ЛЮБОВТА РАЖДА ДОБРОТО.

ДОБРОТО НОСИ ЗА НАС ЖИВОТ, СВЕТЛИНА И СВОБОДА.

Размишление:

Често ние, хората, говорим, хвалим се и се гордеем с доброто, което сме направили на този или на онзи, на тази или на онази. Днес аз се запитвам: Направила ли съм добро някому? Като знам, че доброто произтича от Любовта, то доброто, което мисля, че съм направила някому, дало ли му е живот, светлина и свобода? Наистина, не е в моите възможности да дам живот, светлина и свобода на човека, но поне в моите възможности е като му направя добро на човека, поне малък приток или импулс да внесе в неговия живот, да увеличи с една микроскопическа частица неговата светлина, и ако не придам нещо към неговата свобода, поне да не го огранича с направеното от мене добро.

И като мисля днес върху доброто, казвам си: Ако с доброто, което правя на човека, не съм придала нещо към неговия живот, към светлината и към свободата му, нищо не съм направила.

Ето една формула, върху която трябва много да се мисли и работи.

Третата формула:

ТОВА Е ЖИВОТ ВЕЧЕН, ДА ПОЗНАЕМ ТЕБЕ, ЕДИННАГО, ИСТИННАГО БОГА И ХРИСТА, КОГОТО СИ ПРОВОДИЛ.

Да Те познаем, Господи, да Те познаем Тебе, Единния, Истинния, да Те познаем като Любов, като Любов, която ражда, която създава, която твори. Да Те познаем, Господи, като Любов във всички светове, във всички живи същества.

И като познаем Господа като Любов, ще познаем и Христа, Когото Бог е проводил на земята.

Това е живот вечен, да познаем Бога и Христа, и с любовта да работим за своето усъвършенстване...

3. УСМИВКАТА НА ПРИРОДАТА

Кой здрав човек не очаква с трепет събуждането на малкото дете от здрав, освежителен сън, за да види онази топла, чиста, красива усмивка, отправена към

любещата му майка? Кой човек не очаква с трепет първите лъчи на изгривашщото слънце?

Кой човек не очаква с трепет първия ден на пролетта!

Някои наричат пролетта усмивка на природата и с право я наричат така. Когато дойде пролетта, всичко се усмихва: цветята поклъват, растат, цъфтят; хората се радват и веселят; всичко живо се раздвижва и поема своя път. Иде пролетта, иде първият ден – ден на пролетното равенство, ден на уравнивяване силите и енергиите на природата. Кратък, но мощен е този момент. Наричат го момент на пробуждане, момент на възраждане, момент на възкресение. Богат, мощен е този момент, защото крие в себе си елементите и на лятото, и на есента, и на зимата.

Нека и ние се радваме на пролетта, която носи тези условия! Знаем, че възможностите за обновяване на човека са много: и физически, и духовни. Човек всякога може да бъде и дете, и юноша, и възрастен, и мъдър. Видяхме образец! Да следваме неговия път неотклонно! Това е желанието ми към всички и за тази пролет, и за вечната пролет, както я нарича Учителят.

Една пролет съществува.

22 март 1964 година, София.

4. КОГА, КАК И ЗАЩО СТАНАХ ВЕГЕТАРИАНКА

Станах вегетарианка 1915 година, 27 септември (Кръстовден). И този ден, както всеки друг ден, станах рано сутринта и спонтанно, и за самата мен неочаквано, казах на домашните си: „От днес съм вегетарианка.“ Двете ми сестри, Надя и Аня веднага се обадиха: „И ние също.“ Значи, и трите сме на едно и също решение. Защо и за какво, и трите не знаем – важен е въпросът какво ще готвим този ден. Отивам в кухнята, озъртам се насам-натам и в един от ъглите виждам една прясна зелка ми се усмихва и ми се предлага да я сготвим. И този въпрос е разрешен. Нарязваме зелката на дребно, сипваме зехтин и туряме тенджерата на огъня. После нарязваме домати, туряме малко сол, и всичко това оставяме на огъня, той да завърши работата. Лесна работа! Каквото готвихме с месо, ще готвим без месо, с растителни масла – ето вегетарианска кухня! Що се отнася до въпроса изведнъж ли да се откажем от месото или постепенно, никой не го повдигна. Решението е категорично – без никакви залъгалки! Какво следва по-нататък? – Наблюдение. Взех да следя как ми се отразява тази храна. Първите няколко месеца отслабвах по малко, но това не ме безпокоеше, защото се чувствах добре: издържах и на физическа, и на умствена работа. Друго нещо по-важно забелязах: на лявата ръка, дето се напипва пулса, ми беше излязло нещо като мъртва кост или хрущялче, голямо като царевично зърно, което само в продължение на един месец от промяната на режима изчезна. Много се зарадвах, окуражих се още повече и с по-голяма вяра продължих режима си и до днес. От всичките си наблюдения се убедих, че този режим ми понася – и наистина не се излъгах.

Защо станах вегетарианка? – Ако бях си задала този въпрос 1915 година и аз сама не бих могла да си отговоря. Защо? Защото това решение взех самостоятелно, без никаква външно влияние. Не бях чела никакви книги по вегетарианство, не бях се срещала с вегетарианци, които да ме убеждават в идеята, нито сама бях мислила по този въпрос. Обаче впоследствие идеята мина през мене като храна, като чувство, като мисъл и като действие, сега вече мога да говоря много по зададения въпрос. Първо, когато Божественото говори на

човека, той първо действа, а после мисли; при човешките процеси е обратно – човек първо мисли, а после действа. Второ: Като вегетарианка вече свободно мога да мисля по въпроса за истинското отношение към живота. Само така човек иска да мисли върху целокупния живот и върху връзката, която съществува между всички живи същества, от малкото до голямото, от мравката до човека. Това не подразбира, че вегетарианецът трябва да бъде фанатик в приложение на идеята или пък ще стане такъв. Не, без да иска, той може да стъпче и мравка, и бръмбар, а може да огорчи и човек, но като ученик на живота, той трябва да изработи усет да бъде внимателен и буден. Много може да даде вегетарианството на човека, като минава във все по-високи форми на въздържание.

Как станах вегетарианка? – По вътрешен път. И на този въпрос някога не бих могла да си отговоря, но впоследствие вече си отговорих поне за себе си, защото пътят, по който се движи човек, е индивидуален, вътрешният път има отношение към подсъзнанието, наречено „склад, хамбар, съкровищница, дето се складира много нереализирани желания и идеи, които очакват благоприятен момент за своето реализиране. Дали са от близко или от далечно минало, те зреят в подсъзнанието, докато дойде часът да се проявят.

В заключение, пак със себе си ще споделя още няколко мисли по необятния въпрос върху вегетарианството: Лесно е да кажеш, че не ядеш месо. Някои болни също не ядат месо. Като преяде, човек също не яде месо. Всъщност тия хора вегетарианци ли са? Значи идеята вегетарианство подразбира въздържание и от лоши мисли, отрицателни мисли, чувства, и прояви, които тровят организма не по-малко от месото. Спазваш ли тези изисквания, само тогава можеш да считаш, че си вегетарианец в пълния смисъл на думата.

Много има да се пише по този специален въпрос, но понеже пиша за себе си, това е достатъчно.

Писала на машина саморъчно Паша Теодорова.

София, 4 февруари 1964 година.

5. ЧИСТИТЕ ПО СЪРЦЕ ЩЕ ВИДЯТ БОГА

Този стих от Евангелието проверих и днес, след свършване на беседата, която Учителят държа в малката братска къщичка, находяща се на ул. „Опълченска“ 66.

Братята и сестрите се разотиваха вече, когато една жена, средна възраст, бързо премина стайката, изправи се пред Учителя и заговори: „Вървах по ул. „Опълченска“ и неочаквано за самата мен спрях пред една малка бяла къщичка, дето видях да влизат много мъже и жени, но никой не излизаше навън. Запитах се: Каква е тази къщичка? Къде отиват тези хора? Докато се запитвах и нищо не можах да си отговоря, смело реших и аз да вляза. Тръгнах след хората. Никой не ме спря, никой нищо не ми поиска, и аз влязох в стайката, и по нямане на свободно място, останах права да слушам. Ти започна да говориш и аз жадно слушах, без да усетя някаква умора. Не зная точно как да се обърна към тебе, не зная как да те нарека: Господин докторе ли да те нарека? Господин професоре ли да ти кажа? Господин Учителю ли да ти кажа? Господи ли да те нарека? Не разбрах всичко, каквото говори, но едно видях, че много знаеш. Като е така, кажи ми, моля ти се, кога ще свърши войната?“ – Това беше последната година през Общоевропейската война.

Жената се смути от набързо изказаните от нея думи, но не се поколеба в истинността им.

Тя наистина видя Господа в човека и се обърна към него с думата „Господи“. Как го позна? – С чистото си сърце. На думите на Учителя, че войната скоро ще се свърши, тя повярва, но продължи: „Дано по-скоро се свърши, защото става вече много тежко.“ Учителят ѝ каза: „Знай, че когато една работа или дадено положение става много тежко, то е вече към своя край.“ Жената благодари, целуна ръка на Учителя и си отиде.

Като разказвах този случай на свои близки, някои ме запитаха: „Тази жена продължи ли да дохожда на беседи?“ – Не, втори път не я видях. Тя продължи да върви по своя път, който е прав и верен, защото тя вижда Бога и вярва на всичко, каквото Той говори. Всяка душа има свой специфичен път в живота си.

И аз се поучих от думите на Учителя, защото както каза, така стана: Войната скоро се свърши.

20 май 1967 година

6. ДЕНЯТ НА ЛЮБОВТА

Първият ден на пролетта – пролетното равноденствие.

Първият ден на любовта – вечното благоденствие.

Де е вечното благоденствие? – Дето денят и нощта се изравняват; дето видеината свети в тъмнината, но тъмнината не я обхваща; дето доброто и злото се срещат – доброто стопява злото и го обезсилява.

Де е вечното благоденствие? – Дето снегът и ледът на сърцето се стопяват и превръщат в пара – двигател на живота, и вода, която напоява и оросява всичко, каквото среща на пътя си; дето вятърът и бурята в ума се превръщат в мелодия и хармония – музика в живота, единствената наслада на човешката душа; дето волята на човека се подчинява на Божията воля и прави човека служител на Великото – идване на Царството Божие на земята.

Де е вечното благоденствие? – В Новото учение, което Великият Учител донесе на земята за цялото човечество. Той посади семката на това учение, от което израстна дървото на живота. Блажен е онзи, който е вкусил от плодовете на това учение. Той е придобил вечният живот и нов човек се е нарекъл.

22 март 1962 година, София

7. КЪДЕ СИ ТИ, ГОСПОДИ

София, 30 септември 1966 година.

Празник е днес – Великомъченица София с трите си дъщери – Вяра, Надежда и Любов.

Ако те търся, Господи, във висините на космоса, не ще те намеря – там помен няма да остане и от мен.

Ако те търся, Господи, в дълбините земни, дето лава кипи и клокочи и там не ще те намеря, защото в пепел ще се превърна аз.

Ако те търся, Господи, в необятната шир на вселената и там не ще те намеря, защото си неизмерим.

Зная, Господи, че си Любов. Тогава как и къде ще те намеря?

Един тих глас ми нашепна: За да ме намериш, търси ме в ръката на любещата майка, която крепи нозете ми, когато съм слаб и немошен.

Търси ме в очите на смирения, който е дал път на любовта в себе си.

Търси ме в човешкото сърце, което всякога се моли и уповава на моята милост.

Търси ме в човешката мисъл, която преди да изрече някаква дума, поставя истинността ѝ на изпит.

Най-после потърси ме в човешката воля, т.е. в действията на човека, на онзи човек, който първо е възлюбил своя Създател с цялото си същество, а после и своя блиजन като себе си.

Потърси ме и ще ме намериш във всичко живо, което те обикаля: във всяко семенце, което никне, расте, цъфти и зрее; във всяко живо същество, което пълзи и лази, което ходи по земята, което лети и хвърка из въздуха.

Потърси ме и в човека, своя брат, в който край на света и да живее, който стои прав и мисли за великото и красивото на земята и на небето, който се вслушва вътре в себе си, дано там някъде чуе химна на своята душа и заедно с всички хора по лицето на земята запее този химн: „ВЕЛИК СИ ТИ, ГОСПОДИ, ВЕЛИКИ СА ТВОИТЕ ДЕЛА. ВЕЛИКО Е ИМЕТО ТИ НАД ВСИЧКО!“

Чуеш ли този химн, ти сам ще си отговориш на въпроса къде си Ти, Господи. Сам ще си отговориш: Намерих те, Господи, във всички Твои дела, на земята и на небето – в реки, морета и океани, в планини и долини, във всичко живо, което ги обитава.

Виждам Те, Господи, и на небето, в ония безбройни звезди и слънца, знайни и незнайни, видими и невидими, близки и далечни за човешкото око.

*

*

*

Тези няколко реда написах по случай неизразимата си благодарност за отново възстановеното ми здраве и за подкрепата и участието на моите близки в това възстановяване. Пиша тия няколко реда и в памет на нашата добра и незабравима сестра Надя по случай 20 години от нейното заминаване. Споменът за доброто, красивото и светлото, което тя носеше в себе си не само че не се е отдалечил от нас, но и всеки ден изгрива с по-голяма сила и светлина.

Писано на 30 септември – Надиния имен ден – 1966 година.

Забележка на редактора: За Надя, рождената сестра на Паша Теодорова.

8. УЗРЕЛИЯТ ПЛОД – ПРОСТРЯНАТА РЪКА

Видях дървото на живота,
отрупано с безброй зрели плодове,
един от друг по-красиви.
Видях още една ръка, светла, мощна
да се простира към един от тия плодове.

И когато се запитах до кой ли плод ще се докосне тя, кой ли плод ще откъсне, сърцето ми се болно сви, и душата ми се изпълни с мъка голяма, като пред някакво тежко предчувствие.

И пак погледнах към дървото: ръката стоеше все тъй неподвижна, като че очакваше нова, втора, друга заповед отгоре да ѝ се даде.

(Това беше на Преображение, 19 август 1962 година.)

От този ден положението на Аня все повече и повече се влошаваше. Тя ту губеше съзнание, ту отново се връщаше. Това продължи почти цял месец. Като отговор на усилената ми молитва, чух ясно гласа на Учителя: „Не виждаш ли, че аз съм около вас?“

И наистина така беше. Подкрепата и помощта беше голяма. От това, което днес разбирам, през този месец Аня мина през чистилището. Това беше пътуване през бурно море или буйна река най-малко, дето ту пътуваше, ту изплуваше на повърхността. Това се подчертаваше от думите, които тя за себе си изговаряше: „Страшно голяма борба минавам! Ох, Надя, Надя, какво е това чудо!“ От време навреме тя споменаваше имена на наши близки, заминали, които идваха може би да я посрещнат, защото наистина тя отиваше и се връщаше отнякъде. Почти не се хранеше, освен насила приемаше сокове от плодове.

Интересното бе, че през този месец тя мина пълно физическо чистене. Така се изчисти, че всичко онова, което ѝ беше мъка, физическа тежест, болезнено състояние, изчезна. С това чистене, тя се освен физически, още и духовно преобрази. През това време простряната ръка не отстъпваше от мястото. Едва забележимо, с микроскопически разстояния тя се приближаваше към дървото, което аз не исках да виждам. Ръката ту се изгубваше и след време пак се явяваше, но вече все по-близо до дървото.

Мина периодът на чистилището, Аня изплува вече на повърхността и от 16 септември нататък започна слабо, бавно, но сигурно подобряване. Тя се разговаряше повече, апетитът ѝ се увеличаваше, разположението ѝ се подобряваше и според мене настъпи втори период – проява на духовния ѝ живот. Свободна от всякакви физически задължения, тя живееше наистина повече духовно, с добро и хубаво разположение към всички близки, към всички, които я посещаваха. Тя беше изпълнена с благодарност и любов към Великото, към Господа, към Учителя, което се виждаше в молитвите ѝ, освен познатите, още и в импровизираните ѝ, които си четеше гласно всяка сутрин при първото събуждане, на обяд и при лягането ѝ, преди да заспи. Благодареше за всичко и към всеки дошъл да я посети и оказал ѝ най-малкото внимание, тя го изпращаше с думите: „Бог да те благослови“ или „Бог да ви благослови.“ Тя се учудваше на великата милост и благословение, което ѝ се даваше.

Простряната ръка обаче все още продължаваше с велико търпение да чака, да чака.

Така мина и вторият период – проява на духовното ѝ естество, скрито преминаване през духовния живот.

Настъпи най-после и третият период – подготовка за събличането ѝ на физическата дреха, който трая от понеделник, 10 декември, до следващия понеделник, 17 декември. Още от първия понеделник нямаше желание нито за ядене, за нищо физическо. Първите два дни приемаше само сокове от плодове, а после и тях престана. Във вторник сутринта се извърши нещо в горния свят: там се подписа някакъв акт, за който и тя даде съгласието си. След обяд, в 5 часа във вторник, тя си взе сбогом с мене, с близките си, като даде с готовност съгласието си да си отиде: „Готова съм да отида с Господа навсякъде.“ На възраженията на близките, че ще мине и сега състоянието, ще се промени, тя отговори: „Аз бях в другия свят през лятото и се върнах, но сега вече никой не може да ме върне. Готова съм. Благодаря на всички за големите грижи и внимание, които проявихте към мене.“ След като даде някои малки нареждания, обърна се на другата страна и ме запита: „Дали утре ще свърши вече?“ Поговорихме си малко, простихме се и тя видимо се унесе. Следните дни постепенно се подготвяше за последния си час. От време навреме се разговаряше, после се отдалечаваше, пътуваше някъде, пак се връщаше, но запазваше съзнание за онова, което ставаше с нея.

Простряната ръка от време на време спокойно вършеше своята работа, все повече се приближаваше.

На усилената ми молитва за покрепа и спокойствие, видях вече образа на Учителя и чух гласа му: „Не се смущавай, аз наредих всичко.“ (Петък беше това.) Последните три дни, петък, събота и неделя Аня започва да брои от 1 до 20, 40, 60, до 100, като подчертаваше специално числото 17. Дали се спираше на него, дали с друга интонация беше изказано, но това число се подчерта. И наистина 17 декември, 4 часа сутринта беше последният ѝ час.

В неделята обаче тя споменаваше имена на близки заминали, разговаряше се някак с тях, беше повече в друг свят.

Ръката стоеше вече близо, близо до дървото под самия плод, но не посегна да го откъсне, а пак чакаше. Какво ли чакаше? Не тя да откъсне плода, а плодът сам да падне в нея. Какво стана после, не видях. Ръката изчезна вече, заедно с плода, който отнесе в духовния свят, при условията, които го създадоха и обработиха.

Тогава, в тоз момент се чуха последните думи на Аня: „Боже мой, готова съм вече.“ (Неделя, 4 часа след обяд.) От този момент до 17 декември сутринта се продължиха само физиологическите функции на организма, докато окончателно се съблече дрехата...

Видях и почувствувах великата свобода, с която Разумният свят работи.

Забележка на редактора: За Аня Теодорова, рождена сестра на Паша Теодорова.

9. НОВОТО УЧЕНИЕ ЗА ЖЕНАТА

„Да възлюбиш Господа Бога Твоего с всичката си душа,
с всичкото си сърце, с всичкия си ум и с всичката си сила.“

„Да възлюбиш ближния както себе си.“ (Матей 22:37, 38.)

От десетки години насам в България изниква самобитно, мощно и величаво по форма, съдържание и смисъл – Новото учение – неподдражаем, картинен и жив превод на Христовото учение, според езика на Разумната, Велика и Жива природа – език, който майсторски във форма на светлина, образи и картини в целокупния живот: ту в обществения и политически живот, като някой гигант държавник и общественик, който посочва забравените кодекси и правила, написани дълбоко в сърцето от мощната ръка на Великия Създател; ту в семейния живот, във форма на вечногорящ светилник и топло огнище, като условия за създаване на велики добродетели, които творят и отглеждат младото поколение; ту в религията и науката, чиито мъртви форми оживява и одухотворява, като прави от тях нещо цяло и неразривно; непримиримото от вековете примирява, като дава нови импулси за работа, за творчество, за нов живот.

Наред с достойните за човешката личност професии – музика, художество, архитектура и ред още изкуства, този език прониква и в най-грубите човешки занаяти: първите от тях преобразява под действието на светлите игриви лъчи на Слънцето; тук ще чуете ритъма на душата и на духа, пулса на сърцето и на ума, стройно съчетани в нова Божествена песен на Любовта.

Грубите човешки занаяти пък превръща в музика и наука, под чиито тонове обикновеният работник става одухотворен деец, зидач на новото, на вечното в света.

Новото учение в България е създадено от Учителя Петър Дънов. Ново е само това, което Любовта носи.

Това учение не е забравило и жената, майката, сестрата и девицата. На времето си и до днес още Христос работи за жената. И Учителят продължава великата мисия на Христа – да събуди жената, ако е заспала, да я повдигне, ако е паднала; да я възкреси, ако е мъртва и да ѝ подаде ръка, за да я заведе при Онзи, от когото е излязла.

Да се говори за жената, неразривно с това изпъква и мъжът. Затова ето какво казва Учителят:

Мъжът трябва да служи на първия закон – любов към Бога. Жената – на втория закон – любов към ближния. С двата закона едновременно трябва да се занимава човекът. Това значи: Който има съзнанието на човек, той нито се жени, нито за мъж отива. Досега е било внушавано на жената, че сама, без мъжа, тя нищо не може да направи. Едва днес тя се пробужда и вижда, че силата – Любовта е в нея, но трябва да даде място на тази любов в себе си. Тази любов живее само в чисти, светли и високи места. Влезе ли любовта в жената, тя е в сила вече да повдигне мъжа.

Вторият закон – любов към ближния, на който жената служи, създава учреждения, създава обществения строй. Следователно, съвременният строй, както всичко в него се дължи именно на тази унижена жена. Тогава каква трябва да бъде целта на съвременното общество, на съвременната държава? – Подигането на жената. Подигнете жената на положението, в което някога се е намирала! Поставете жената на онова стъпало, на което се е намирала първоначално и ще видите, че в продължение на 25 години светът ще се оправи. Кой ще повдигне жената? – Любовта. Само любовта като велика, мощна сила е в състояние да повдигне унижените и оскърбените, падналите и грешните души, които лежат в дъното на ада. Днес жената е унижена, потъпкана. От кого? – От силните. Какво коштува днес на самата жена, както и на всички хора да се заемат с нейното повдигане? Не се ли повдигне жената, всички средства за изправяне на човечеството са палеативни. Тази идея трябва да проникне в цялостния живот: между хората от една страна и между животните, растенията и минералите, от друга. Този велик закон трябва да обхване и човешките сърца. Ако унижи сърцето си, човек не може да се спаси. Спасението на човечеството се крие в повдигането на сърцето. Унижиш ли себе си, унижаваш сърцето си; повдигнеш ли себе си, повдигаш сърцето си. Какво по-велико педагогическо правило от това?

Днес всички велики, всички учени хора, всички добри и напреднали същества – светии, ангели, работят за повдигането на жената. За тази цел се проповядва на всички хора да изменят коренно своите възгледи за жената. Ако имате другарка, приятелка, гледайте на нея като на ваша майка. На майка си гледайте, като че Бог е в нея. Само по този начин човек ще дойде до първия закон – до отношението си към Бога, а после и до втория закон – до отношението си към своя ближен, до отношението си към сърцето. Обичате ли Бога, обичате ли ближния си, никому не говорете за това, защото то е велико нещо.

Ако мъжът е начало на правата линия, крайният предел на тази права непременно ще бъде жената. Мъжът и жената представляват два принципа, две части на едно цяло – на човека. Тези два полюса, две части, могат да живеят отделно, както мъжът и жената живеят отделно, в две физически форми. Жената, която живее на земята, не е нито като тази на небето, нито като тази в рая; тя е само отглас, отражение на възвишената, на благородната жена. Тогава само любовта е външно отражение на тази жена. Но любовта се проявява там, дето е

жената. Отсъствува ли жената в човека, отсъствува и любовта. Ако хората знаят какво нещо е жената и я поставят на мястото ѝ, светът моментално би се изправил. Да има човек душа, това значи да носи в себе си майката. Който носи майката в себе си, той е истински човек. Жената е тази, която спасява света; жената е тази, която държи ключовете на живота. Под думата „майка“ се разбира душа, пълна с любов и светлина; под думата „майка“ се разбира душа, която ражда и децата на която не умират. Жена, на която децата умират, не е майка. Майка е само чистата жена, девата, на която децата не умират. В този смисъл всички хора трябва да бъдат деви, абсолютно чисти, ако искат роеното от тях никога да не умира.

Под думата „жена“ в прав смисъл се разбира чистата дева, свободна от всякакви криви и изопачени образи в ума си. Тя е независима и люби само Бога като първоизточник на нещата. Майка е онази, която носи любовта; майка е онази, която носи живота, а не смъртта, на свободата, а не на насилието. Следователно, ако майката каже на децата си, докато са в утробата ѝ още, че не иска да воюват, да вършат убийства и престъпления, като се родят, тези деца ще носят идеите на своите майки. Тогава и децата ще бъдат проводници на новите идеи и ще работят за повдигането на човечеството. Следователно, възпитавайте децата си, докато още не са заченати. Децата – това са вашите желания. Възпитавайте децата си, докато са още в утробата ви. Работете за повдигането на своето сърце, на жената, на сестрата, на майката, на девата!

Животът на сърцето е мелодията на песента. Животът на ума е хармонията на песента. Съединете хармонията с мелодията, да имате цялата песен. Докато хората пеят, мир ще има в света. Коя песен носи мира? – Песента на любовта, песента на душата. Днес светът пее тази песен. Жената ще унищожи войната и ще внесе мира. Когато жените се сплотят в едно и се откажат да раждат престъпници, те ще турят край на войната. И ако всички майки се откажат от своите синове убийци, войната ще дойде до своя край. Спасението на човечеството седи в съзнателното отказване на майките да раждат престъпници, както и в отказването на майките от синовете си убийци. Тази е задачата на съвременните майки, жени и сестри. Не изпълняват ли задачата си, те ще се държат отговорни за погрома на човечеството. И ако жените от хиляди години търпят бой, непоносими страдания, причината за това е великият закон на отговорност, който е неумолим, строг към тях. Защото жените имат сила да разрешат въпроса за спасението на човечеството, но не искат да употребят своята сила. Жените трябва да насочат силите си към целия свят и да кажат: „Долу войната! Долу заблужденията! Долу езическите учения!“

Новата жена, новата Ева трябва да затвори пътя на Каина, да не се ражда. Светът не се нуждае от престъпници. Нека дойдат Авеловци и Ситовци. Светът се нуждае от добри хора. Само свободната майка може да роди добри и разумни деца. Така и всяко дърво, което расте на свобода, ражда добри и вкусни плодове. Жената трябва да бъде така свободна, както първоначално е била създадена. Тя е последното дело на Твореца. От последното дело, от резултата на нещата се съди за причините и последствията. Докато жената не разбере мъжа, т.е. ума си, тя не може да разбере своето сърце. Под думата „жена“ се разбира жената, майката, девата. Сърцето е раят на земята. Днес всички търсят този изгубен рай. Жената, майка, дева, представят три степени на развитие, през които сърцето минава. Най-долната степен е сърцето на жената, а най-горната – девата. Девата е целта. Майката представя условията, средствата за постигане на целта, а жената е постижението.

Казано е в Писанието: „Ако се не родите изново, не можете да влезете в Царството Божие.“ Ако раждането е важен процес, и за него се изискват нови, благоприятни условия, за да влезе Духа във вас и да ви новороди.

10. В ХАРМОНИЯ С БЕЗКОНЕЧНОТО

Доста се колебаех да опиша ли тази картина или не, понеже е печатана. Най-после си казах: Да, но тази картина има отношение към моята работа и затова, колкото и несполучливо да я предам, макар и четена преди много години, ще се опитам да я опиша.

Всяка душа, която е в хармония с безконецното, т.е. с Великото начало в света, представя обширна, необятна градина, с вход свободен за всяко живо същество. Влезеш ли в тази градина, чувствуваш рая на земята. От една страна бистри, кристални изворчета бликат, малки и по-големи поточета се откриват тук-таме из росната трева и напояват цветя и дървета, да се радват на живота, и те да се радват на аромата и свежестта на въздуха. Пчелички събират прашец и сладък сок от цветовете, а пъстри пеперудки с разперени крилца хвърчат, кацват от цвят на цвят, радват се на простора. Птички гласовите огласят въздуха навред и напомнят на човека за красотата в природата. Деца весели, засмяни, тичат и играят по тревата и радостта им се слива с песента и чуруликането на сладкопойните птички. Млади момци и моми дружно се разговарят и напомнят безгрижието в живота. Тук-там някой старец или старица, седнали под сянка да си починат, да се полюбуват на благата, с които природата щедро е наградила човека. И колко още красоти и богатства се откриват в онази човешка душа, която е в хармония с Безконецността, с онзи Велик Извор на живота, от който лъха истинския живот, красота и светлина, знание и свобода, простор, чистота и любов.

Един ден, по особено стечение на условията, тази райска градина премина в ръцете на друг собственик, който напълно прояви правата си на абсолютен собственик. Първо, той направи висока ограда – цяла крепост, през която да не минава нито човешки крак, нито крак на животното. Той тури табела на входната врата и с едри букви написа: „Входът е забранен.“ От този ден градината започна да запустява и в скоро време се превърна в пустиня: изворите и поточетата пресъхнаха; не се чуваха вече сладкопойни птички, нито песните, нито веселите игри и смехове на дацата. Цветята започнаха да вехнат – ароматът и благоуханието им изчезнаха. Не се чуваше вече говор и веселие на младите; не се видя нито един стар човек да си почива на някоя скамейка и да благодари за благата, които природата е дала така изобилно на човека. Градината беше пак така широка и необятна, но пуста, без живот, без радост и веселие. Нарушена е хармонията с безконецното. Човекът е лишен от единство между мислите, чувствата и постъпките си, нарушено е равновесието в неговия живот.

11. СЛЪНЦЕТО НА ЖИВОТА

Син, нероден от майка, поласкан от доверието, което няколко големци му гласуваха, реши да изпълни техния съвет, а именно да отмъсти по някакъв начин на Слънцето, задето свети много и пречи на хората да вървят по своя стар и отъпкан вече път. И той навярно с джоб, пълен с банкноти, седнал в лека колесница, със съзнание на голям герой, полетя към мястото на вечногреещото слънце, оттам да изпълни замислената си задача. Като вихър се носеше към това

място, опиянен от бъдещата си слава. И наистина, къде се такова чудо видяло, син – нероден от майка, да се осмели всичката си ярост да отправи към Слънцето на живота.

Това реши и го направи. Горд, решителен, той застана изправен пред Слънцето. Сви ръце безумецът на юмрук и насочи със злост към диска на Слънцето, но не го удари, далеч беше от него. Яростта му стигна донякъде само, но не го порази. Наивен безумец! Кой простосмъртен, обикновен човек може да се бори със Слънцето на живота!? Не с презрение, но с жалост, Слънцето го погледна и за миг, кратък миг, какъвто и Вселената не познава, замълча... Млъкна и замълча, както някога, като запитали Хермеса да каже нещо за злото, той стиснал устата си и замълчал.

От яростта на безумеца, от неродения син от майка, един от горните лъчи на Слънцето на живота се наклонил малко надолу, а един от долните лъчи трепнал малко леко и изгубил своята подвижност.

Обаче от този ден и час на всички ни се стори, че Слънцето слезе по-близо до хората, като че възлизаше и слизаше надолу, даже със своята светлина и топлина помогна повече на хората да ги освободи от мрака и студа в живота. Понякога нам се виждаше, че това Слънце, като че ходеше по земята. Чудно ли е това? Не можем ли и ние да кажем, както казват хората от Стария завет, че „Господ ходеше по земята“, че се е разговарял с Мойсея, с Авраама, с Исаака и Якова? Ако Бог слиза и възлиза, защо и Слънцето да не може да направи същото? Който създаде Слънцето, Той сам управлява неговия живот и неговите движения. А ние сме живи свидетели на това явление.

Какво става с безумеца, който не постигна крайната си цел? – Каквото става с всички хора, които вървят по неговия път. Впрочем, той и неговата съдба не ни интересува.

Ще помним и никога няма да забравим дните, месеците и годините, когато Слънцето на живота ходеше по Земята, между хората.

Слънце на живота, така наричат Учителя ония, които виждат проявите му в Божествения живот.

Космически човек. Така наричат Учителя ония, които виждат проявите му в духовния свят.

И най-после Всемирен Учител наричат Учителя ония, които виждат самия него, както и неговата проява в отношенията му към цялото човечество.

Дойдоха дните на ранното лято, когато се започна подготовката за летуването за свещената за нас Рила – 1936 година. Голямо множество братя и сестри от София, както и от цяла България са готови вече за път. Не само от България, но и от други страни – от Латвия, главно от Рига, от Литва и от Естония, също наши братя и сестри пристигат вече за летуването с нас на Рила. Тогава пътуването до Седемте беше по-трудно, пътят изработен, нямаше превозни средства, освен до Говедарци. Обаче това не плашеше никого: Млади, възрастни, деца, всички бяха готови и на най-далечен път, щом сме с Учителя. На лицата на всички имаше една лека загриженост, но не страх. Ставаше нещо особено с Учителя, но знаехме, че Учителят е силен, мощен, всичко ще преодолее. Върви Учителят пред мнозина, но някак особено, малко по-трудно. Това, което на слънцето на живота наричаме лъчи, горен и долен, физическият човек, с езика на обикновения човек бихме нарекли дясна ръка и десен крак. Значи яростната ръка на безумеца все е направила нещо. Нека той се радва на успеха на безумието, но ние се радваме, че и при това положение видяхме силата и мощта, както и извънчовешките възможности на космическия човек. И радваше се той, нероденият син от майка, че се прославил, че е герой. Странно нещо, герой без

противник! Пред него стои безмълвен, със спуснати надолу ръце, с великото съзнание да не противодействува. Какъв смисъл има да се бориш със злото? Яростта му ще се върне към него. Тогава кой ще го спаси? И ние, които бяхме свидетели на безумната смелост, видяхме Мъдростта, видяхме Любова. Един ден ти, безумни сине, ти и потомството ти само ще дойдат пред тази велика любов да искат милост и спасение. Пък и ти, чадо на България, няма ли да се засрамиш и разкаеш? Кой ще изтрие петното от кървавите ти ръце? Както и да мисля по този въпрос, не е моя работа да съдя и да се произнасям. За мене и за всички около мен е важно какво видяхме, какво чухме. Ние останахме живи свидетели на дела безсмъртни, на прояви ненадминати. Каквото и да напишем ние, то е капка в море. Какво ще напише невидимата ръка, скрита от всички ни, това е важно, то ще остане паметно в неписаната история на човечеството.

Учителят пое пътя към планината с множеството братя и сестри – едни пред него, други след него, всеки се движеше според хода си. Аз вървах след Учителя, изпълнена с хубаво чувство и радост, като гледах колко ловко, спокойно Учителят прескачаше едно поточе след друго, една рекичка след друга без никаква чужда помощ. Пътят ставаше все по-стръмен и труден, но и това не затрудняваше Учителя, особено при положението, в което беше. Наближавахме вече местността Вада, но все още не сме съвсем близо до нея. По едно време виждам, че срещу нас тича един брат, някак разтревожен и то по посока право към Учителя. Спря се, пошепна нещо на ухото на Учителя и бързо се обърна, и пак тичешком удари назад. Това ми направи впечатление, но не разбрах какво става. Какво виждам? Учителят ускори хода си, не мога да кажа, че забърза. По-скоро бих казала, че той започна да тича, като не обръщаше внимание на това, какво среща по пътя си: камъни, големи и малки, вода, дървета. Всичко това той преодоляваше, като че тича по чист легален път. И братът се изгуби пред очите ми, но предстоеше да изгубя и Учителя, след като вървах едва ли не две-три стъпки. Започнах и аз да тичам, но не можах да стигна Учителя. И това не беше днес, но преди 30 години, когато и аз можех да тичам. Продължих да тичам и настигнах Учителя, когато той вече беше седнал на земята пред брата, който му казваше нещо на ухото. Пред Учителя лежеше една сестра в пълно несъзнание, ухапана от отровна змия. Тя беше майка на четири още невръстни деца. И аз, уморена от тичане, седнах на земята да си почина. Гледам какво ще направи Учителя и какво ще стане със сестрата. Учителят, съсредоточен, мълчи, нищо не казва, но от време на време поглежда към сестрата, която още продължаваше да лежи. Събраха се още братя и сестри, и всички безшумно насядаха на земята. Не минаха десет-петнадесет минути, сестрата се пробуди, и като че ли нищо не е станало, продума: „Ох, аз съм заспала.“ Поглежда наоколо, още не можеше да се съвземе напълно, но след малко се съвзе, искаше да стане, но малко залиташе. Двама братя я хванаха под ръка и тръгнаха нагоре по пътя и скоро спряха на самата местност Вада, дето вече е приготвена палатка за пренощуването ѝ на това място. Според наставленията на Учителя, тя не трябваше изведнъж да се движи много. На сутринта сестрата пристигна здрава, жива, весела на бивака при второто езеро, дето бяхме събрани всички. От отравянето нямаше никакви последствия. Затова тичаше Учителят толкова, за да спаси една сестра и зарадва мъжа ѝ и четирите им деца. Какво щяхме да правим ние в планината без лекарска помощ?

Как помогна Учителят на сестрата? Това не зная. Видях само, че без да я пипне, без да ѝ даде някакво лекарство и без да ѝ каже нещо, той ѝ помогна. Ако кажа, че зная нещо положително, то е, че Учителят има силна, мощна мисъл, с която помага на хората, пък и не е много, ако кажа, че прави и чудеса. Това съм

видяла и опитала многократно. Колко повече, че тази мисъл няма в основата си нито нота тщеславие или користолобие. В основата на тази мисъл лежи Божията Любов. Казано е: Без Бога, без Словото Божие нищо не става. Чудно е наистина, каква велика сила е мисълта, каква не по-малка сила е Божията Любов, но не е малко и това, да може големият да се смаява, че да не го видиш. Това става с Учителя.

Помогна на сестрата и продължи пътя нагоре, все по-стръмен и труден, още повече тогава... Стигна до бивака, настани се в палатката си и всички потънахме в размишление, в сериозна работа, пак така енергични, работливи, съсредоточени, но доволни, че и този път сме на свещената Рила с нашия обичен Учител, а този път с необикновена благодарност към Бога, към всичко велико в света, че ни пратиха от небето Великия Учител в помощ на нас и на цялото човечество.

Голям, сериозен, велик изпит ни се даде тази година на Рила. Годината 1936 заслужава да се запише със златни, неизличими цифри дълбоко в нашите сърца и души за през вековете и тысячелетия. Син, нероден от майка да насочи юмруци към Слънцето на живота! За останалото има кой да говори... Цял месец в мълчание! Цял месец без него. Той не беше с нас нито на Молитвения връх, нито на Паневритмия, нито в общия живот, както е било ред години на Рила. Целият ни живот през това време се проведе така планомерно, така организирано, като че велик майстор диригент бе слязъл от небето и ръководеше делото на Великия.

Обаче Учителят посрещаше и изпращаше гостите си при пълно дълбоко мълчание. Всеки се приближаваше и отдалечаваше от Учителя, потънал в дълбоко размишление, с безброй въпроси в себе си, на които от никого не искаше отговор, нито от самия себе си. Всеки предпочиташе безмълвието пред словословието. При случая всички думи сякаш да бъдат пустословие. Ние помежду си бяхме така сплотени и близки, както в никой друг случай. Очите ни говореха повече от устата. Тогава, в това време именно аз видях в Учителя космическия човек, мощен и силен, велик и любящ повече от всеки друг път.

Палатката на Учителя беше нависоко на една площадка. Братята се заеха на още по-голяма височина да направят стъпала за изкачването на високо, когато това пожелае Учителят. Стъпалата излязоха 52. От тях нагоре се откриваше още по-голяма поляна, дето следващите години поставиха палатката на Учителя.

Видях една сутрин как Учителят възлизаше нагоре по новопостроените стъпала сам, съвсем сам, нищо не носеше със себе си, било книга или друго нещо. Защо ли е нужна книга, когато друго, друго нещо носеше той на раменете си, нещо голямо, тежко носеше той на раменете си. Едва ли и най-големият юнак би могъл да помести тази тежест дори на един милиметър от едно място на друго.

Какво носеше Учителят на раменете си? – Везни големи, тежки, масивни – везните на правото, на правосъдието, везните на Божията Правда. За съжаление, обаче, едно от блюдата, а именно лявото блюдо малко наклонено и пак наляво... Възлиза нагоре с тях, носи ги в долината на живота към върха на изгряващото слънце, дето е мястото на Божията правда, дето и любовта цари. Оттук пак се раздава правото и правосъдието. Жестоката е правдата, ако нейните принципи не се ръководят от закона на Любовта. Големи бяха усилията на Учителя, на космическия човек да носи везните на раменете си, да ги пренесе по тия 52 планински стръмни стъпала, същевременно и да ги уравнива. До едно време можах да следя тази колкото величествена картина, толкова и трогателна. Като се помисли, че аз, ти, той и всички ние сме станали причина да нарушим равновесието на тези везни и да ги оставим днес на раменете на един човек да ги носи, да ги уравнива, за да ги постави на мястото, отдето незаконно са

свалени и предоставени на ръката на човека, който е злоупотребил с тях и който е нарушил тяхната чистота и святост. Чиста и свята е Божията правда.

Иде ден, не е далеч, когато тя ще възтържествува и ще изтрие сълзите от очите на всеки угнетен, онеправдан и нещастен човек.

Само до един момент можах да следя тази величествена картина, след което я изгубих от очите си. Останах известно време на мястото си дълбоко замислена, след което видях Учителя да слиза по същите стъпала с по-лека стъпка от предишната и със светло вдъхновено лице. Отстъпих настрана свободно да мине Учителя и се поклоних.

Това беше към края на този месец, богат с дълбоки преживявания за всички присъстващи по това време на планината. Много има да се говори и пише за тези месеци и то от мнозина, а не от едно.

Какво забелязах впоследствие? Тия последни дни от месеца Учителят започна по малко да говори. Един ден Учителят беше седнал на стол пред палатката си и оттам гледаше как братя и сестри се движеха и работеха долу пред построената от нас кухня, приготвяха се за обяд. Други носеха дърва за огъня, трети носеха вода и т.н. Попитах Учителя мога ли да седна на земята пред него, да не би да му отнема времето. Той ми позволи и аз седнах. Мълча. В това време Учителят проговори. Говореше бавно и думите излизаха една след друга, не непрерывно, както говори човек. Слушах с голямо внимание. Той мълвеше: „Има ... три ... реалности ... в света.“ – „Кои са те, Учителю?“ – Запитвам аз. Никакъв отговор. Отново продължи: „Има ... три ... реалности ... в света.“ – „Кои са те, Учителю?“ Никакъв отговор. И трети път каза: „Има три реалности в света.“ Аз вече не попитах нищо. Не само това. Много нещо се крие в тия думи. Вчера, когато пишех бележките си, ми се изясниха.

И това не само. Как бяха изказани тия думи? С необикновена, скрита дълбока радост, както момък чист, непорочен за пръв път казва на момата, че я обича. В това изказване, в начина на изказването се четеше онази неизмерима благодарност към Онзи, който е дал на човека способността да говори. Голяма е благодарността на човека, който бил възпрепятствуван да говори цял месец и като му се даде възможност да говори, да каже най-великите думи, а именно: „Има три реалности в света.“ Първата реалност – Божественият свят, в който царува Любовта. Втората реалност, в която царува вярата – духовният свят. И третата реалност – надеждата, която царува на физическия свят. Любовта, вярата и надеждата са трите начала, трите основи на живота, без които нито едно човешко същество не съществува. С други думи казано: Трите прояви на една същина. Слънце на живота, Космически човек и Всемирният Учител.

Стигам вече до последния или до един от последните дни на светлия месец, който аз нарекох: Денят на Възкресението. От всички братя и сестри се узна, че тази вечер Учителят ще слезе за пръв път на огъня след едномесечно отсъствие между нас. Всички трепнаха от радост и нетърпение, час по-скоро да дойде този момент. Необикновено движение в лагера, всички сноват нагоре-надолу, носят вода, носят дърва, да има всичко в изобилие. Дърва, столчета – дънери от дърветата, от клеките. Това не бяха софийски столове. Всички местят, нареждат, пререждат, да бъдат идеално наредени, всичко около огъня да бъде тържествено, ще посрещаме Учителя. Готвят се песни, декламации, всеки иска да изнесе нещо, вечерта да бъде тържествена, величествена. Огънят да гори буино, с пламъци до небето. И горе на небето, и долу на земята всички да знаят, че Учителят слиза на огъня между всички. Дойде и този час. Екнаха стотици гласове и на ония, които може би и цял живот не са пяли. Ликуване, радост,

тържество. Радост неописуема. Всеки се радва по своему, кой със сълзи, кой с песен, кой как може.

Отвали се камъкът, който стискаше сърцата. Скръбта се превърна в радост. Настъпва часът на Възкресението. Направи се молитва, изпяха се няколко песни и дойде моментът на възлизане, връщане горе към палатката. Върви Учителят пръв, а след него множество братя и сестри, всички с фенерчета в ръка, както когато богомолците се връщат от Христовото възкресение. Светлина отвсякъде, отдалечно, отляво, отдолу, отгоре, навсякъде светлина. Белите коси на Учителя не са бели, но от светлинните пламъци са потънали в злато. Това не е картина, но феерия. Всички целуват ръце. Аз гледам всичко това отгоре, останах при палатката на Учителя и не се радвам, не мога да се радвам, но гътам радост. Най-после, когато Учителят стъпи до палатката си, придружен от множество със своите фенерчета, целуват ръка и бавно се разотиват. Огънят самотен още изпраща своите пламъци, но още жив, жив, не угасва, ще се намерят и такива, които цяла нощ ще го поддържат. Тази вечер огънят не трябва да загасва. Този е огънят, свещеният огън, който навремето още Христос запали в човешките сърца. Този е огънят, който Учителят донесе, продължава да пали, да гори още векове и хилядилетия в човешките сърца и никога да не загасва...

Е, какво направих аз? Влезе Учителят в палатката си, след като се разотидоха всички и за мене остана да направя това, което никой друг не можа да направи поради голямата радост, която беше обхванала всички и преливаше от едно сърце в друго. Наведох се долу до земята и целунах ония два крака, които Всевишният бе изпратил на земята да я очистят и обновят.

На този светъл месец бяхме свидетели много братя от София, от провинцията и гости, дошли от чужбина, скоро след това се върнаха в София.

И пак се слушаха беседи една след друга до края на 1944 година, една от друга по-богати по мъдрост и светлина.

И много пъти, още много пъти гледах слънцето и според моите очи тогава виждах един от неговите горни лъчи и един от неговите долни лъчи да светят с по-ярка, с по-силна ослепителна светлина от останалите.

Така говори Слънцето на живота, така говори Космическият човек, така говори Всемирният Учител на човечеството: Няма сила в света, която може да победи Великия Творец на Вселената!

19-22 декември 1967 година, София

12. СВЕТОТО ЦЕЛОВАНИЕ

Като днес помня онзи ранен утринен час през един от съборните дни на 1922 година в град Велико Търново, когато се освети нещо, което отдавна, много отдавна, от векове насам беше изгубило своята светост.

Многочислено общество сме, затова и на съборите дохождат, както от София, така и от цяла България стотици, стотици братя и сестри, дори до хиляда, а някога и над това число.

И тази ранна сутрин, пет часа сутринта, сме се събрали всички на молитва, наредени в няколко дълги редици, от дясната страна братята, а от лявата сестрите и правим молитвата си с молитви и песни, посочени от Учителя. Молитвата се изпълнява гласно и тихо. Учителят стои пред нас и с нас заедно, и Той изговаря същите молитви.

Ранният час, молитвите и песните, единството и хармонията помежду ни, всичко това изпълва душите ни с нещо светло и възвишено, а в духа ни добро разположение и вътрешен мир.

В този момент Учителят заговори: „Както сте наредени, без да се местите, двама по двама ще се целунете, със светото целование.“ Две по две сестри и двама по двама братя пристъпиха близо един до друг и си дадоха по една целувка. Наистина велик момент беше този. Тук се целунаха не човек с човек, но душа с душа. В момента такова чувство изпълваше всеки един от нас.

Оставаше малко време докато се завърши молитвата, но преди това се случи нещо особено, високо поучително.

Виждам, че един от братята остана сам, за него нямаше свободен брат, с когото да се целуне. Той се озърташе натук-натам, дано намери свободен брат, с когото да се целуне. Смущението му беше голямо, че и той с всички заедно не може да вземе участие в този велик момент. Близо, много близо до него беше другарката му, неговата жена, която прибърза да се целуне с някоя сестра и съзнателно избяга своя мъж, който стремително се насочи към нея, навярно и със силното желание в този свещен момент, осветен от Учителя, да си дадат свето целование, дори и като съпрузи, но тя го избегна. Стои братът сам, безпомощен и наскърбен. Всички доволни, че можаха да си дадат света целувка, но един единствен остана сам, пренебрегнат съзнателно или несъзнателно от другите братя, обаче съзнателно пренебрегнат от своята другарка. От думите на Учителя не се разбираше, че брат и сестра не могат да се целунат. Ние не бяхме броени двама по двама, следователно можеше да се случи да останат брат и сестра свободни, без другар, с когото да изпълнят светия акт. Как ще го разрешат, това зависи от техния морал. Тук, при този свят момент, не се целуваха мъж и жена, нито мъже или жени помежду си, тук се целуваха души.

Тази целувка беше акт на свещенодействие, с който Учителят направи опит да освети и очисти целувката като свят символ на чистота и святост, за който символ Учителят много ни е говорил.

Учителят казва: Такава една целувка е в сила да преобрази човека, от смърт да го върне, да го направи нов човек. На човека предстои да работи много върху себе си, да изправи кривото в своя живот и да възстанови чистотата и светостта, които някога е имал, а днес загубил, но не безвъзвратно. Всичко загубено може да се възстанови.

Ето и сестрата избегна от своя другар, за да подчертае, че веднъж влязла в духовния път, тя живее вече в чистота и святост. Тя беше в случая едно предметно учение, от което и в този случай видяхме, че чистотата и светостта не са във формите, но в смисъла на нещата. Така е, всички хора сме отвън като ония дървета в горите, които външно са загладени, прави като тополи, но някъде на върха са още кривички. На върха, т.е. към този връх в човешкия живот, който сочи към красивото и великото, към чистотата и светостта – там е още кривичкото, което предстои да се изправи.

Като четете тези няколко реда или по-право страници, ще се запитате нетърпеливо: Какво стана с онзи брат, който не можа да вземе участие в момента на светото целование? Да, аз го оставих досега да чака, докато дойде краят на действието. Може би малцина са видели неговото смущение, защото са били или далеч от него, или всеки е бил зает със себе си. Той беше близо до мене, за което благодаря, защото видях края. Всички стоим още по местата си, в очакване на последната молитва, но стана друго нещо...

Учителят напусна мястото си, направи няколко крачки напред и започна да се промъква между редиците братя и сестри, докато стигна до брата, който още не беше се освободил от своето смущение. Докато братът се опомни, Учителят го прегърна нежно, топло, като любеща майка и го целуна в устата. След това Учителят пак така тихо, бързо направи същите крачки и отиде на мястото се,

след което се чу гласа му за последната заключителна Господня молитва: „Отче наш“. Стана нещо на земята, но стана нещо и на небето. Вложи се нещо в целувката, макар и частица от онази чистота и святост, които тя някога е имала, но днес е загубила. Ако днес човешката целувка в някои случаи пари и гори, то е онзи огън на чистота и святост, които я чистят от утайките на вековете.

Който е могъл само да зърне момента, когато загубеното благо, загубеното богатство се връща назад, и той е придобил част от това неизчерпаемо богатство, с което светът се повдига и обновява.

София, 9 ноември, събота, 1966 година.

13. СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ

Словото на Учителя, това е Словото на Господа, Словото на Великия Божи дух, необятно като Вселената, дълбоко като водите на безбрежния океан, високо като висока планина, чийто връх достига дори до небесата.

Слезе Учителят на земята между хората като темен брат, като брат на човечеството. Мнозина от тях го познаха, приеха го и го нарекоха Велик Учител, а себе си определиха като негови ученици и последователи.

Слезе Той на земята да предаде на хората Словото Божие, да им го проповядва и да го преведе на език, разбран за тях.

Две книги бяха винаги отворени за Него: Великата книга на живота – разумната природа и книгата на Великата Любов – Христовото Учение. До тях той живееше, от тях той четеше, превеждаше и обясняваше. Словото Божие, което Учителят проповядваше и неговият живот бяха едно и също нещо, затова го наричаха Велик Учител. Природата пред нас оживя, законите ѝ се очертаха, като вечни истини, а принципите ѝ станаха ръководно начало на човешкия живот.

Христовото учение се роди пред нас отнсно като ново учение, защото ние и досега още не сме го видяли приложено. Не е старо това учение, защото обновява, оживява и възкресява. Ново е това учение, защото чертае път нов – прав, чист, възходящ.

Ново е това учение, защото носи еликсира на живота.

Учителят говори много на хората – Велик Учител беше, но той нямаше аудитория. Дето стъпваше кракът му, там говореше. Той говори и на високата планина, и на широката равнина. Той говори и край водите на бистрите планински езера, и покрай Черноморския бряг. Той говори и в обикновени стаи, както и в малки и големи салони. Словото, обаче, никъде не се спря. То проникна и през най-тесни, микроскопически отворстия и отлетява навън, в широкия простор, на неизмерими висини и слязло то на земята. Там, в тия висини, е истинският оригинал на Словото, не минало през стенографско перо, нито през перото на писателя, нито през оловните букви на печатаря. В такива висини лети и високо организираната човешка мисъл, да намери там високи идеи и слово – храна за нейното развитие. Срещне ли Словото тази мисъл, то прониква и в нея и остава там, докато тя го възприеме и стане нейна идея. Естеството на Словото е безкористието. Който го възприеме и обработи в себе си, то става негово.

Много слушатели имаше Учителят, от всякакъв род и вид: мъже и жени, учени и неучи, бедни и богати, малки и големи. Важно е, обаче, кои бяха истински слушатели и ученици. Това са ония, които имат отворени очи, да виждат светлината и да я възприемат. Това са ония, които имат уши да слушат истината, да възприемат и прилагат. За такива слушатели именно Христос е казал: „Който има уши да слуша, нека слуша.“

Учителят имаше много пособия и помагала, както и обикновените учители от дърво или картон. Неговите помагала бяха живи образци, взети от самата природа. Това бяха облаците, ветровете с техните посоки на движение. Това бяха моментите на изгряващото и залязващото слънце. Това са и самите ученици, които, без да подозират, бяха един за друг предметно учение. Изобщо природата със своите безброй прояви и голямо разнообразие служеше на Учителя като пособие и помагала, а на учениците като предметно учение.

Учителят проведе Словото на земята, даде каквото беше нужно на човечеството за дадената епоха. Той създаде Школа за прилагане на Словото, но катедра той нямаше. Много естествено – Учителят не беше от никого миропомазан. Никоя държава, никаква власт не беше го миропомазала. Единственият, Който го беше миропомазал, това беше Великият Творец, Създателят на Вселената.

И до днес още хората се питат: Наистина, има ли Вселената създател? Едни приемат, че има Вселената Създател, други го отрекоха напълно и не се занимават повече с този въпрос, а трети продължават още да го отричат и се мъчат да доказват Неговото несъществуване. Кой е прав?

Мнозина днес се питат: Кой създаде науката? – Учените. Кой създаде философията? – Философите. Кой създаде поезията? – Поетите. Кой създаде музиката? – Музикантите. Значи великите, гениалните хора създадоха велики неща в света. Защо тогава да няма велик Творец и на великата Вселена?

Христос казва: „Глава на Словото е Истината.“ За тази Истина говори Учителят цели 50 години. Тази Истина изяви той на цялото човечество, с нея и за нея и той живя. Тя беше негова кръв и плът. Това бъдещето ще докаже.

14. И ЗАПЛАКА ТИ

И заплака Ти, Учителю на човечеството. За кого заплака? За човечеството, за голямата величина. Голяма е тази величина, но не е мощна, не е единна. Множество, милиони, милиони частици, хора наречени, я съставят, но всяка частица върви по свой път и разединяват голямата величина. Тук-там се говори за сълзите на Учителя, но не ги проумяват. Те си казват: Какво от това, че плаче? Всички хора плачат и всички хора се радват. Да, но и плачът им не е плач, и радостта им не е радост. Не дошло още време да почувствуват сълзите в очите на Учителя и да се пробудят.

И пак заплака Ти, но този път за малката величина, за човека, за отделната единица, която потърси онзи път, който води нагоре, нагоре към светлия, чист хоризонт, дето става истинското обединяване. Човекът, малката частица от цялото, прогледала в тъмната нощ на своя живот, видя трите сълзи в очите на своя Учител, видя три слънца, които осветяваха Неговия образ и смело подаде ръцете си към Него. Не бяха сълзи, не бяха капки, но това бяха струи от елексира на живота, които къпят душата на онзи, който е познал истинското отчаяние и се е отрекъл от света. Видял той светлината на трите сълзи, които и до днес продължават да го къпят.

Видя той трите сълзи на очите на своя Учител, който заплака за него. И стана чудо!

Тъмната завеса на очите му бавно се разкъсваше и той прогледа. Нощта се превърна в ден.

Така става с всяка малка частица от цялото, която види, разбере и осмисли трите сълзи на очите на своя Учител.

29 октомври, събота, 1966 година.

15. ЧУХ ПУЛСА

Чух пулса – плътен, дълбок, като вълните на големия океан, в който всички поточета, реки и морета се втичат.

Горко на тебе, малки човече, ако се осмелиш малко поточе да запушиш или малко клонче от дървото на живота да откъснеш.

Чух пулса, спокоен, равномерен като стрелката на Битието, която сочи пътя на всички живи същества.

Горко на тебе, малки човече, ако съзнателно стъпчеш малката мравка – скъпо ще платиш.

Чух пулса – мелодичен и хармоничен като зората – химн на новия живот.

Горко на тебе, малки човече, ако посегнеш върху живота на твоя брат – завинаги ще нарушиш хармонията на твоя живот.

Чух пулса – в него чух и своя малък пулс, в него се чува пулса на всяко дишане, от най-малкото до най-голямото.

Чух пулса – пулсът на всемира, който всякога ще чувствавам.

Чий бе този пулс? – Пулсът на Големия брат на човечеството, пулсът на Космичния човек, пулсът на Великия Учител.

Русе, 1923 година
Братска комуна „Свирчовица“.

Забележка на редактора: Това е текстът на Паша Теодорова. Същият текст бе включен в „Изгревът“, том 8, в материала на Димитрина Антонова на страница 401, N 80 по погрешка, понеже същият текст бе намерен в нейния архив без подпис.

16. РАБОТАТА МИ ВЪРХУ СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ, СПЕЦИАЛНО С БЕСЕДИТЕ

А. КАК МЕ УПЪТВАШЕ УЧИТЕЛЯТ В ТАЗИ РАБОТА

Как ми се даде тази работа.

Отношението ми към беседите.

Словото на Учителя чух за пръв път на 16 април 1916 година. Това беше първата беседа, която чух от Учителя, която беседа е печатана във втория том беседи със заглавие „Истината“. Самият том носи заглавие на първото издание „Сила и живот“, а второто издание „Духът и плътта“. Как ми действа беседата „Истината“, която чух на Великден, това е описано в първите тетрадки. След тази беседа чух още една, която също ме обхвана цяла и реших в себе си да посещавам редовно беседите на Учителя. Обаче, нещо неочаквано, което ще опиша следващите страници, ме постави още на третата беседа на стол и малка скромна масичка, вече като стенографка на Учителя, каквато останах до заминаването на Учителя, с което се прекъсна живото Слово на Учителя. Пак четем и говорим върху това Слово, но вече не се чува от устата на Учителя, затова го наричам живо. Стенография знаех още като ученичка, т.е. тогава я учих. По това време стенографията беше факултативен предмет, но аз имах желание да уча и се записах с още две ученички. На края на гимназиалния курс, заедно с матурата, свърших и курса по стенография успешно. Следващата

година бях студентка по химия и се упражнявах в стенографирането. Имах желание обаче да мина по някакъв начин през преценката на някой опитен стенограф, но как и по какъв начин, не знаех. И това желание ми се задоволи. Още като студентка третата година, чета в един от вестниците, че през лятото същата година се определя държавен изпит по стенография. Желаящите да се явят на този изпит, да си подадат документите до Министерството на просветата, дето ще се произведе изпитът. Това ме крайно зарадва. Приготвих документите си, написах заявлението си, научих какво се изисква за изпита и започнах да търся материала, нужен за изпита. Като се снабдих с всичко нужно за изпита, подадох документите си и започнах да уча. Дойде определения ден за изпита, който издържах много добре. Доволна бях, защото бях проверена в бързопис, в превод от стенография на обикновено писмо и от обикновено на стенография. Що се отнася до историята на стенографията, това не представляше никаква мъчнотия пред изпитите, които минавах като ученичка и студентка. Получих документ от този изпит, но той беше важен за мене не като документ, който ми даваше права, но като документ, който ме убеждаваше, че като съм учила нещо, мога с това нещо при даден случай да си служа с него. За всичко може да съм мислила, всичко да съм предполагала, но никога не съм мислила за това неочаквано благо, което ми се даде в живота, да бъда стенографка, а впоследствие стилизаторка и коректорка на беседите на Великия Учител на човечеството. Всичко това ме увери в това, че няма случайности в живота. Не случайно учих стенография, не случайно държах изпит по стенография пред комисия, председател на която беше Тодор Гълъбов, който същевременно беше и председател на стенографското бюро в Народното събрание, а впоследствие и стенограф на беседите на Учителя.

Връщам се пак към въпроса как на мен ми се даде работата върху беседите на Учителя. Свърших университета и станах учителка по химия в Русе две години и после в София в Първата девическа гимназия, дето скоро, едва след година или две чух за Учителя. Още в 1915 година, 19 юли, посетих Учителя, което посещение нарекох Епохално посещение – описано в първата ми тетрадка. Видяла Учителя, започнах вече да Го посещавам. Но първата беседа чух на Великден 1916 година. Не знаех, че беседите се стенографират, пък и не познавах много братя и сестри, не се разговарях с никого. Стайката, в която Учителят държеше беседи на „Опълченска“ 66, беше много малка и аз не влизах вътре, а стоях изправена на вратата на тази малка стайка и оттам слушах двете беседи, отдето се чуваше добре. Казвам двете беседи, защото на третата беседа бях вече на стенографска масичка, за моя велика и незабравима радост като стенографка на Учителя. Тук ще опиша онова, което се отнася до въпроса как станах стенографка на Учителя. До моето дохождане при Учителя, стенограф е брат Тодор Гълъбов, когото аз познавах от изпита си при него. Дали той ме познава и помни, това не знаех. Какво се случи след втората беседа, която чух от Учителя? Беседата се свърши и хората уж започнаха да се разотиват. Казвам уж, защото и при първата още беседа, която чух, направи ми впечатление, че хората не си отиват бързо. Тръгват да си вървят, пак се връщат, разговарят се; споделят известни мисли, които им направили по-силно впечатление, сбогуват се по-близките, едни влизат при Учителя, питат нещо и т.н. И аз не си отивам веднага, гледам, наблюдавам всичко това и си правя свои изводи. Изведнъж към мене се отправя брат Гълъбов, който се обърна с думите: „Сестра Паша“ – значи помни ме и ме е познал, и продължи по-нататък: „Колко се радвам, че ви виждам тука.“ Аз му отговорих: „Колко се радвате Вие и защо, не зная, но аз съм щастлива, че съм тук и се радвам много за това.“ Братът пак продължи: „Ето

защо аз се радвам. Аз стенографирам беседите на Учителя, но ме командирова-
т в странство и най-късно след месец трябва да замина. Безпокоя се кой ще може
да ме замести и продължи работата на Учителя. Като споделям безпокойствието
си с Учителя, Той се усмихва и ми казва: Не се безпокой, Божият работник ще си
дойде на времето. Думите на Учителя ме карат да се вглеждам в ония, които
посещават беседите и да търся някой стенограф. Досега не съм намерил такова
лице. И днес, като ви виждам тука, питам ви: Готова ли сте да ме заместите, да
стенографираме беседите на Учителя?" – „Не само съм готова, но се чувствам
щастлива, че ми се предлага такава работа. За мене е важно дали бих
задоволила Учителя.“ – „Аз ще кажа на Учителя, че намерих стенограф, който е
готов да ме замести, но моля ви следната беседа да седнете до мене и да
стенографираме, а после ще изработите беседата и ще я дадем на Учителя да я
прегледа и да си каже думата по нея.“ Така и стана. Следната неделя аз бях вече
на стенографската масичка. Още на другия ден, в понеделника, беседата беше
дешифрирана и написана ръкопис на чисто. Брат Гълъбов я взе и заедно с
Учителя я прегледали. След това Учителят се усмихнал и казал на брат Гълъбов:
„Казах ли ти, че Божият работник ще дойде на времето си? Тя може да работи.“
Станах вече стенографка и се предадох и на тази работа с радост и любов.
Братът остана да работи с мене още един месец и замина за Италия. Не помня
колко време се бави там, но като се върна от време навреме дохождаше на
беседи, а аз вземах и неговите стенограми, да сверявам нещо, ако ставаше
нужда. Неделен ден, като се връщах от беседа, обядвах и веднага започвах да
дешифрирам беседата, която по нямане на пишеша машина, пишех ръкопис. В
понеделник сутринта я занасях на Учителя и с удоволствие; и почти с
нетърпение, очаквах следния неделен ден, да седна на любимото си място и да
пиша, да слушам и да стенографирам Словото на Учителя, което ме изпълваше.
Когато занасях готовата беседа на Учителя, той често ми казваше: „Ние ви
затрудняваме много.“ Аз отговарях смутена: „Не, никакво затруднение не
изпитвам.“ А в себе си се запитвах: Чудно нещо, не вижда ли Учителят, че аз летя
от радост, от готовност да слушам Словото и да пиша. Неуморна бях, колкото и
дълга да беше беседата. А пък в себе си знаех, че Учителят, макар и да вижда и
разбира вътрешната ми готовност и любов, и разположение към беседите, като
крайно внимателен и деликатен човек не може да не каже в каквато и да е форма,
с каквито и да е думи, че цени работата на всеки работник. В 1918 година се
научих да пиша на машина и ходех в дома на брат Гълъбов, дето имаше вече
братска машина. От същия брат научих знаците при корекция на печатни
работи, защото същата година излезе под печат мой учебник по химия за
тогавашния осми клас на гимназиите, който днес би бил 12-ти клас, ако
съществуваше такъв. Така се упражних и в коректорство и в печатане. До 1922
година бях сама стенографка, след която година започнах да стилизирам
беседите, значи започнах да печатам беседите, да правя корекции. И тази
работа ми се даде пак от Учителя. Тъй щото, освен стенографирането, писане на
машина, вземах участие при печатане на беседите, а именно стилизирането им и
корекциите на шпалтите. Всяка беседа преди излизането ѝ от печат четях на
Учителя или още в ръкопис, или шпалти, а някога и в ръкопис, и на шпалти,
според беседата. Учителят вмъкваше някоя нова мисъл, коригираше някои мисли
и често заместваше една дума с друга подходяща. От всичко това аз се ползувах
много, придобивах все по-голяма светлина и прониквах все повече в духа на
Словото. Това не казвам за хвалба, но като нещо необходимо. Не може човек да
чете произведенията на някой автор, без да се свързва с неговата мисъл и с духа
на неговите творби. Тъй щото и за себе си ще кажа: Не е могло да работя 30

години върху Словото на Учителя, без да се свързва с духа и мисълта на Учителя. Що се отнася до корекциите, които Учителят правеше, те бяха в реда на нещата. Учителят говореше по дух, а не както говори някой учен или професор. Последните предават чужди мисли и закони, които те добре заучават и познават. Много професори и учени четат своите лекции и сказки, които при печат пак коригират. Някои професори и учени, за по-голяма живост, говорят, а не четат. Техните лекции и сказки се нуждаят от по-големи корекции. Обаче Словото на Учителя, предадено във вид на беседи, се коренно отличава от лекциите и сказките на учени и професори. То е живо, подвижно, динамично, какъвто е самият живот, каквато е живата, разумна природа. То говори не само на ума и на сърцето, но и на душата и на духа на човека, затова обхваща изцяло човека. То движи и волята му, затова като слуша беседата на Учителя, човек едновременно мисли, чувствава и действа.

Словото на Учителя не е статично и затова един ден Той ми каза: „Ако остане на мен, аз да работя беседите, след като сте ги слушали, няма да ги познаете.“ Тогава някой може да запита: Щом е така, защо Учителят сам не работеше беседите? – Това беше невъзможно. Работата върху беседите или по-право върху Словото беше необятна. Едно лице не би могло само по никой начин да се справи. До 1921 година работата можеше да минава през едни ръце, но по това време именно се отвори Школата и тогава, освен неделните беседи, които Учителят държеше всяка неделя в 10 часа пред обяд, той държеше още две лекции през неделата: една на общия окултен клас и една на специалния клас. После започна да държи и всяка неделя, в пет часа сутринта, така че станаха четири Слова през седмицата. По тази причина се увеличи броят и на стенографите, които станаха четирима: Боян Боев, Елена Андреева, Савка Керемидчиева и аз, Паша. Ако Учителят се беше заел с работата върху беседите, която не беше негова, той не би бил достъпен, никой не би могъл да се обърне към Него било за съвет, за разговор, за някаква подкрепа в живота и за много други неща. Извън беседите и лекциите, които Учителят държеше, работата му беше колосална, за която ние се опитваме да говорим и да кажем нещо на интересувашите се, но която и ние не можем да си представим. Колко е голяма, тя става само отчасти понятна, като се спрем на думите, които Учителят каза два-три дни преди заминаването си, а именно той каза: „Свърши се една малка работа.“ Ако ние, които бяхме около Учителя, виждахме как работи и колко много работи, как живее и как се проявява въобще, тогава смело мога да се запитам: Ако е свършена една малка, микроскопическа работа, така наречена от самия Учителя, то какво би преставяла онази голяма, грандиозна, наречена Великото Божие дело? Там всякаква представа спира. Това е безначална и базпределна работа.

И тъй, до 1921 -1922 година работих главно със стенографиране и дешифриране на беседите и написването им на пишеща машина. След тази дата започнах да работя и при печатане на беседите, тяхното стилизиране и коригиране, което продължи до края на 1944 година с Учителя. След тази година, когато си замина Учителят, аз продължих същата работа сама, за която вече бях се упражнила достатъчно. През времето, когато Учителят беше още на земята, аз имах вече голям опит върху работата, която ми беше дал Учителят, но се ползувах и с доверието му. Много случаи имах, от които сама се бях уверила, че Учителят има доверие в мен, главно в работата ми с беседите. Често ми се налагаше да работя сама и през времето, когато Учителят беше между нас. Всъщност аз не работих сама. Онези, които беше заинтересуван от Словото, ми даваше светлина да го разбирам. Светлината на Учителя не беше далеч от мене и

тя ми помагаше. Интересно беше следното мое състояние. Например, работя усилено, неуморно и с любов върху някои от томчетата беседи и като се свърши томчето и го предам на Учителя, аз веднага излизам от него, от томчето беседи, като че не съм аз работила, а някой друг. Кой е този друг, нито го зная, нито се питам. Които и да каже, че е работил беседите, не бих спорила, макар че нося отговорността за тях. Моята будност, моята добросъвестност и любов върху работата с беседите, са факторите, които аз сама много, много пъти съм проверявала. Те са налице за самата мен и първа аз ги държа отговорни. Желала бих всички беседи да минат още един път през очите ми, да изправя някои неясноти или други погрешки, но това не ми се отдаде – работата е колосална, необятна, не работа само за един човек. Пък има още много беседи непечатани – те чакат своето време, което непременно ще дойде. Нищо в природата не се губи, нито се създава. Следователно този велик закон важи и за Словото, може би още повече. Казано е в Писанието: „Рязка няма да се изгуби или измени от Закона ми.“ И аз смело и категорично мога да кажа: Дума няма да се изгуби и измени от Словото Божие. Дали от книги ще се чете и предава или от записите в пространството, тук няма никаква загуба. Идат и ще дойдат хора, които ще четат не само от книгите, писани и печатани от хора, но ще четат и то безпогрешно, без никакви тълкувания и коментари, от великата книга на живота, писана и печатана върху необятното платно на пространството, дето се отбелязва всичко онова, което вековете, хилядилетията и вечността искат да запазят за ония, които и природата, и небето наричат с простото име Синове Божии.

Б. КАК МЕ УПЪТВАШЕ УЧИТЕЛЯТ ПРИ РАБОТАТА МИ С БЕСЕДИТЕ

Когато говорената от Учителя беседа беше написана на машина, аз отивах при Учителя да Му я прочета. В този й вид тя беше написана така, както е чута, цялостно, без никакви корекции от Учителя, просто направо дешифрирана от стенограмите. Учителят я изслушваше и правеше малко корекции или съкращаваше нещо, които Той намираше за ненужно, което казваше, че е зметнато или пък изправяше някоя мисъл, или допълваше и изясняваше. Често ми даваше обяснения върху някоя мисъл и като запитвах да я вмъкна ли, Той ми казваше: „Не, това е за тебе.“ А това нещо, за мене, хвърляше голяма светлина върху учението и идеите на Учителя. Често ми казваше: „Като пишеш, като работиш, гледай да правиш добре връзки между мислите.“ Какви трябва да бъдат тия връзки, не ми казваше, но аз се сещах и правих такива, когато е ставало нужда пак да чета същата или друга беседа, с връзките, за които Учителят ми говореше, Той одобряваше направеното. Наистина, Учителят не е обикновен учител, да вземе перо, натопено в червено мастило и да коригира, но с малко думи или със светлината на Неговата мисъл ориентираше въобще ученика или мене, която в случая трябваше да упъти. Той ми казваше: „Мисълта е река с два бряга. Да минеш от единия бряг на другия или по мост ще минеш, или ако си добър плувец, ще я преплуваш.“ Такова нещо представят връзките от една мисъл до друга. Разбрах мисълта на Учителя и прилагам съвета, който ми даваше.

Как се убедих в това, че светлината на Учителевата мисъл ми помагаше в работата?

Един ден, като работех върху една от беседите, натъкнах се на един пример, който не ми беше ясен и трябваше да отида на „Опълченска“ 66, за да се справа с Учителя. Тази беседа предстоеше на печат и аз не можех да напиша една мисъл, докато на мене не стане ясна. Отивам на „Опълченска“ и казах на Учителя, че съм дошла да питам нещо. – „Почакайте“, ми отговори Той и влезе в

стаята си. Частъ беше около четири след обяд. Обикновено, когато отивах по работа при Учителя, Той ме приемаше веднага, но този път и за мене беше изненада, че не ме прие веднага и аз останах на двора, седнала на един стол да чакам. След мене дойдоха един, два, три, четири и повече посетители, които Учителят прие веднага след дохождането им, а аз чакам и продължавам да чакам с търпение. Чакам във и си мисля за всичко, което минава през ума ми, но не и върху мисълта, за която съм дошла. Не се притеснявах, защото трябваше да отида на печатницата в шест часа, а имаше време дотогава. В един момент ми дойде на ум следното: Защо съм седнала да мисля върху това, което не ми е нужно, а не мисля по работата, за която съм дошла! Съсредоточих се и започнах усилено да мисля. В този момент ме озари необикновена светлина и като че някой започна да ми диктува примера, за който бях дошла да питам. Така светна мисълта ми, че изведнъж се възстанови целия пример. Продължавам да си мисля: Ако бях в къщи и мислех усилено върху същия пример, дали би се възстановил по същия начин? И на този въпрос си отговорих положително. Доволна от това разрешение на въпроса, продължавах да чакам, да дойде и моят ред, който отдавна беше минал. Тъкмо в този момент обаче Учителят слезе от стълбичката, дойде при мене и ме запита защо съм дошла. Разказах на Учителя защо съм дошла и като ме изслуша, отговори: „Хайде, свободна си, отивай на печатницата.“ Сбогувах се и си отидох, но вървя по пътя и си мисля: Чудно нещо! Седях два часа да се срещна с Учителя, да Го питам за примера, и когато Той ме видя, не ме попита какъв беше примера и ми каза, че съм свободна да си отида, по-право да отида на печатницата, дето ми предстои работа. Като мислих по този въпрос, дойдох до убеждението, че Учителят искаше да дойда до опитността, че за мисълта няма разстояние, нито пространство. Достатъчно е да се свържеш с мисълта на даден човек и да възприемеш точно онази мисъл, която трябва. Това беше особено необходимо за моята работа. Така аз придобивах повече вяра и смелост в работата си.

Този беше един от методите, с които Учителят ме упътваше в работата ми. Един метод, но многократен. Какво повече може да иска човек от помощта на мисълта и на светлината. Много, много опитности от такъв характер ме убедиха в работата със светлината на мисълта. Учителят донесе едно необятно Слово на хората и със светлината на това Слово Той подготви и подготвя и не само един работник за това Слово, но още безброй такива. Ще дойде ден, когато учени, знаменити хора, с високо просветен ум и с високо съзнание ще възприемат Словото по незнаен и от самите тях път, ще Го реализират и ще Го предават като свое. Така е, никой не може да скрие светлината на деня, нито може да се укрие от нея. Иде светлината на деня, иде виделината на живота, иде денят. Денят ще се сменя с нощта, но ще бъде за работа, за велика работа, а нощта за почивка.

В. ОТНОШЕНИЕТО КЪМ БЕСЕДИТЕ, Т.Е. КЪМ СЛОВОТО

Питам се: Какво е отношението на човека, който е чел, слушал и отчасти разбрал беседите, т.е. Словото на Учителя? Ето един въпрос толкова голям, колкото и малък. Малък е за онзи, който само донякъде е познал себе си, който се е вгълбил в себе си искрено си е отговорил на всички вълнуващи го въпроси. Голям е този въпрос за онзи, който има отношение към външния, целокупен живот, към великата необятна природа, в живота и към неговите прояви и всички негови прояви, и то пак само отчасти. С една дума, не може да се говори за Словото Божие, ако не се включат в Него отношението и на човека към живота,

към природата, към всички живи същества, от най-малки до най-големи, към наука, към музика, към изкуство и т.н.

А най-после, не може да се говори за Словото Божие, ако човек не е изпълнен с желание да познае онази Истина, която осветява всички неща: да познае онази Любов, която ражда и истинския живот, която изключва всякакъв смут и недоразумения, да познае онази Мъдрост, която не нарушава реда и хармонията в целокупния живот, както и в отношенията между всички живи същества.

*

*

*

Преди да пристъпя към големия отдел, под название „В царството на беседите“, искам да спомена имената на ония работници, които са взели участие в работата около беседите на Учителя, в едно или в друго отношение.

Като една добра моя помощница при коригиране и стилизиране на беседите беше моята добра сестра Аня, за която писах още в началото. Двете мои съработници в областта на стенографиране и дешифриране на беседите – Еленка Андреева и Савка Керемидчиева; при стенографиране на беседите взимаше участие и братът Боян Боев, който работеше и издаде разговорите на Учителя при Рилските езера. Влад Пашов, който работи цели 25 години като словослагател при печатане на беседите. Също така като словослагател и машинист взимаше участие 15 години Димитър Стоянов, а десетина години работи пак като словослагател и Кирчо, когото наричахме Лъвчето – фамилията му и до днес не зная. Не малко работи и Неделчо Попов, като доставчик на хартия за печатане на беседите, както и при печат, и издаване на някои по-специални издания при по-специални условия.

17. КАК МИ СЕ ДАДЕ РАБОТАТА С БЕСЕДИТЕ И ВЪРХУ БЕСЕДИТЕ НА УЧИТЕЛЯ

Как ме напътваше Учителят в тази работа? Какво е отношението и отговорността ми към Беседите?

Този отдел от работата си споделям с моята добра и обична сестра Аня, която има голям дял в тази работа. Употребявам думата „споделям“, а не „завещавам“, защото намирам тази дума висока, достойна за големи величини, а не като за мене. Аня замина за отвъдния свят преди две години и два месеца, но въпреки това ми подхожда думата „споделям“.

Аня е моята средна сестра. На ръст повече височка, отколкото ниска; косата ѝ руса, очите сиво-зелени, някои ги наричаха изумрудени. Фигурката ѝ стройна, изправена, до последните дни на живота ѝ. Погледът ѝ изпитателен, пронизателен; интелигентна, начетена, даже само с погледа си всичко искаше да изучи. Това пиша за нея, защото по външни белези се отличаваше от мене и от по-голямата си сестра Надя.

Аня, макар че беше свършила философия и педагогика в нашия университет, повече обичаше литература и в тази област работеше. Преподаваше главно български език в прогимназия, а частно помагаше на много ученици и наши близки братя и сестри и по езиците: руски, френски и немски, освен български и литература – всичко това безвъзмездно. Може това да не е необходимо да изнасям и то е във връзка с отговора, който тя сама даваше на въпроса: Какво е моето задължение? На този въпрос, зададен от самата нея, тя

категорично си отговаряше: Дойдох да давам. Това беше наистина така, но не само към Братството, но и в целия й живот, всичките й отношения с външните хора, към учениците си и т.н. Никога не бях чувала да казва: Толкова много съм дала за това или онова, за този и тази, за онзи или за онази. Както и да се отнасяха същите тия хора към нея, добра или не, с благодарност или с неблагодарност, това за нея не беше въпрос, който да я занимава. През целия си живот тя беше учителка, в която работа не измени и до последния си час.

Каква беше помощта й по отношение на моята работа с беседите? Тя ми помагаше в коректурите, когато се даваха под печат, в стилизирането, кога повече, кога по-малко, според възможността да се срещаме, защото аз живеях на Изгрев, а тя в града, понеже беше учителка. Често носеше коректурите на печатницата, дето се печатаха беседите, със същото отношение, с каквото взимаше участие и в коректурите. За нея нямаше важна или долна работа. Ръководна стъпка в живота й беше даването. Към беседите имаше естествено, свободно отношение. Всичко минаваше през нейната философски критична мисъл и ги приемаше самостоятелно. Веднъж приела една мисъл, тя ставаше нейна; нищо не можеше да я разколебае. От нищо и от никого не се подкупваше. Учителят казваше за нея: „Аня е неподкупна.“ Тази й черта и аз познавах. Строга, според мнението на някои, тя проявяваше своята мекота и отзивчивост към едни – нещастни, онеправдани, страдащи, нуждаещи се и беше готова да помага с каквото може, и трябва в случая. Готова беше и да посъветва човека и да го изслуша, както ученик слуша учителя си. При всички случаи се ръководеше от даването – да даде комуто каквото е нужно. Чувствата й бяха регулирани, пак казано от Учителя за нея.

Един ден Учителят ми каза: „На брадата си Аня има една линия, която у никой между вас не съм виждал – хубава линия. И ако един ден пиша книга по този въпрос, ще взема брадата на Аня за модел.“ Коя е тази линия, не ми каза. Дълго я търсих, като линия, но не я намерих; като характерна черта сигурно я знаех, но не мога с положителност да кажа, че тя именно отговаря на тази линия, за която Учителят говори.

И още нещо каза Учителят за Аня: „Тя е музикална, има силно развито хармонично чувство и ако някой път се дразни от нещо, то е когато се наруши тази хармония.“ Ето къде още Аня ми е помагала в работата ми с беседите, когато тя седи пред пианото и си свири – нещо от Моцарт, Бетовен, Лист, Шопен или Хайдн, а аз в същата стая пиша беседа. Тя си свири за себе си, а аз, без да ми пречи музиката, пиша: под характера на музиката, тактът, разположението, с което Аня свири, дават тласък, импулс на мисълта ми, перото се движи по-бързо, мисълта също и аз не забелязвам как страниците се ният една след друга. Това става и от нейна, и от моя страна незабелязано. Музиката импулсира, а не пречи. Любовта към музиката и любовта към словото – към Божието Слово се сливат в едно и дават подтик, импулс, сила и живот в работата.

Какво ми остави Аня след заминаването си? – Музика, хармония и мисъл.

Някои от познатите ми, които идваха у дома след заминаването на Аня, ме съветваха: „Продай пианото, да се улесниш материално.“ На всички отговарях: „Музиката не продавам.“ Други ме съветваха да дам пианото под наем. И на тях отговарях същото – „С музиката търговия не правя.“

Под музиката в широк смисъл разбирах Аня. От детство слушах тази музика. Нека си остане тя с мене, докато дойде и моят час да напусна земята. Пианото не мълчи: момиченцето, на което Аня помогна с пианото и цяла година работи с него, и до днес продължава да свири на това пиано. Така че музиката не излезе от нашия дом, а заедно с това и хармонията. Останаха те в къщи, но остана и мисълта.

Красиво нещо носи човешката душа, от която остава нещо и за близките.

Едва беше заминала Аня и ми предаде, и със слово, и с музика мисълта: „За душите, що се любят, и смъртта не е раздяла.“ Така мисля и аз, така мислим, вярваме и чувствуваме всички, които имаме опитността на живота.

Да е светла паметта ти, Аня, да е лек и красив пътят ти, който пое. Това беше на 17 декември 1962 година.

Как ми се даде работата с беседите и върху беседите? Каква беше тази работа?

Първата работа, която започнах, беше стенографирането на беседите. Значи, бях стенографка на Учителя. За щастие, аз бях стенографка, защото знаех стенография още като ученичка. Тогава стенографията беше факултативен предмет. Само три ученички от нашия клас се записахме да изучаваме стенография. Тогава бях в шести клас, сегашният десети. Следната година останах сама в класа, другите две ученички напуснаха. Свърших курса по стенография заедно с матурата, тогава имаше седми клас, точно сегашният 11 клас. Като постъпих студентка, можех вече да си служа със стенографията, свободно си държах бележки по всички предмети в университета. Това ми помогна да се упражня доста много и в бързопис. По едно време, като студентка още, четох в един от вестичите, че се определя комисия в Министерството на просветата за провеждане държавен изпит за стенографи. Понеже отговарях на всички условия, подадох и аз заявление и документите си, и започнах да се занимавам. Изпитът беше определен през един от летните месеци, когато бях във ваканция. Явих се на изпит, защото исках да завърша една започната работа, а главно да се проверя от опитни, добри стенографи, какъвто беше Тодор Гълъбов, тогава председател на стенографското бюро в Народното събрание. Явих се на изпит, който издържах много добре, понеже имах доста практика. Нямях намерение да ставам учителка по стенография, защото бях студентка по химия. Обаче не съм подозирала, че аз или други някои са ме готвили за стенографка на такова велико дело. Ще каже някой, че това е случайност – може и да е така, за някои. Обаче аз сама впоследствие се убедих, че няма случайности в живота. Всичко е определено, предвидено и наредено от един повисок свят, към който съзнаваме или не съзнаваме, имаме и ние, и той към нас известно отношение.

Първата беседа от Учителя чух на Великден, за която писах доста подробно. Тя е озаглавена „Истината“. Следващият неделен ден пак отидох на беседа, която слушах от прага на малката стаичка, дето бях застанала и предишната неделя. И от тази беседа бях доволна и възхитена, както и от първата. Този ден се случи пак нещо особено и знаменито. Като се свърши беседата, господин Гълъбов, когото познавах от изпита си по стенография, дойде при мене, радостен, разположен, ръкува се с мене и ми каза: „Знаете ли колко съм доволен, че ви виждам тука.“ Отговорих му: „Защо сте доволен вие не зная, но че за съм доволна и предоволна, това зная.“ Тогава той ми каза: „Елате малко по-настрана, да ви кажа нещо. Ето как стои работата, започна той да говори, от известно време стенографирам беседите на Учителя. Обаче командировах ме за една година в странство. След един месец трябва да замина и аз се чудя кой ще ме замести. Казвам това на Учителя и той ми отговаря: Не се безпокой, Божият работник ще дойде на своето време. Това ме накара да се вглеждам в нашите хора, в ония, които посещават беседите, да видя ще се окаже ли някой стенограф. Като ви видях, много се зарадвах. Готова ли сте да ме заместите, вие

да стенографираме?" Аз отговорих: „С удоволствие ще ви заместя, но не знаей дали ще задоволя Учителя.“ – „Аз ще поговоря с Учителя и ще ви дам отговор“, отвърна господин Гълъбов. И наистина, след три дни господин Гълъбов ме срещна и ми каза, че е говорил с Учителя по въпроса със стенографирането и ми каза усмихнат и доволен: „Видя ли, че не трябваше да се безпокоиш? Работникът дойде на своето време.“ И така, на третата беседа от посещаването ми на беседите аз бях вече на стенографската масичка – стенографка на Учителя, доволна, щастлива за това благо, което неочаквано ми се даде. Аз дори не знаех, че беседите се стенографираха. Седнах на тази масичка – малка, кръгла, а до мене брат Гълъбов, така вече го наричах. Справях се и с неговите стенограми, да не би да съм пропуснала нещо.

Бях още съвсем нова. От този ден, почти до края на 1944 година аз бях стенографка на Учителя. След един месец брат Гълъбов замина за странство и аз останах сама до 21-22 година, когато дойдоха още две стенографки: Еленка Андреева и Савка Керемедчиева, с които работих до края на 1944 година. Аз бях и учителка по това време, когато станах стенографка, аз изпълнявах работата си с голяма любов. Тогава Братството нямаше машина и аз пишех беседите ръкопис. Това се продължи до 19-тата година, след която имаме братска пишеща машина, система „Адлер“ с два шрифта – български и латински, на която и досега пиша. Така се научих да пиша на машина и когато дешифрирах беседите от стенограмите, пишех ги на машината.

Първият ми опит да стилизирам и правя корекции беше върху учебника ми, с помощта на брат Гълъбов, който беше опитен в тази област. След това аз започнах да работя и върху печатането на беседите, тяхната корекция и стилизация. Всяка неделна беседа, която Учителят държеше, беше готова още в неделя, макар писана ръкопис, разбира се, докато нямаше машина. Върна се от беседата, нахраня се, почина си половин час и веднага започвам да работя. Беседата ми е още прясна, звучи в ушите ми и бързо върви. Ако е по-голяма, пиша и вечерта. Училищната ми програма беше така наредена, че в понеделник имам часове от десет часа. До това време аз успявах да я занеса на Учителя, да поговоря нещо по беседата или да питам по някой неясен за мене въпрос и като свършвах работата си, тръгвах за училище и навреме започвах училищната си работа. Цяла беседа четях на Учителя, когато предстоеше да се печата. Работата върху беседите постепенно се увеличаваше, когато Учителят отвори Школата 1921 – 1922 година. Тогава, освен неделните беседи в 10 часа преди обяд, Учителят отвори два класа: Общ окултен, в който влизаха всички желаещи от различни възрасти и специален окултен клас, наречен още Младежки клас, в който влизаха повече млади, неженени, свободни от семейство и задължителни семейни ангажименти, за да имат повече време да се занимават. В първо време в специалния клас влизаха млади хора със средно и с висше образование, за да има по-голяма възможност да се ползват от научния характер на беседите. Впоследствие в този клас започнаха да влизат някои млади, дори и без средно образование, но такива, които имаха силно желание да учат, влизането и в двата класа не беше строго ограничено. Главно условие за влизането беше силното желание на ученика да учи, да се развива умствено и духовно. Външни изпити нямаше, обаче вътрешно всеки сам се проверяваше и ако не можеше да следва класа, сам напускаше – както е влязъл сам, така и сам си излизаше. Школата, която Учителят отвори, е свободна школа, без никакви такси и плащания, без никакво външно задължение. Тя не може да лиши човека от желанието му да учи и да се развива. Ученикът се задължава вътрешно към самия себе си да бъде изправен, изпълнителен, да учи и прилага. Не изпълни ли това, той сам си решава

положението. И да остане в Школата, той не е ученик, мястото и положението на ученика се определя отвътре, а не отвън. Ето защо ученикът няма право, нито трябва нито се интересува от мястото, т.е. от стъпалото, на което се намира този или онзи от неговите съученици. Това е задача само на Учителя, който вижда нещата едновременно и отвън, и отвътре. Само Той преценява всичко и правилно преценява.

Вън от двата класа, общ окултен и специален окултен, Учителят държеше лекция и в пет часа сутрин, неделен ден. Тъй щото Учителят говореше неделно четири пъти: неделя сутрин в пет часа; неделя преди обяд в 10 часа, публична беседа и за учениците на Школата, както и за външни хора; в сряда сутринта в пет часа за учениците от общия окултен клас и в петък сутринта в пет часа за учениците от специалния клас. Тогава бяхме четирима стенографи – всички стенографирахме всичко – и беседи и лекции, а дешифрирането беше разпределено помежду ни по желание. Всеки беше задължен към определената своя беседа или лекция, като я дешифрира, да я пише и на машина. Така работата вървеше спокойно и редовно. Що се отнася до печата, това беше възложено от Учителя на мене и на Аня, която доброволно ми помагаше при всяко свободно време. Като казвам работа, възложена от Учителя, имам пред вид начина, по който Той възлагаше нещата: при пълна свобода, при готовност и разположение и добра воля от страна на този, който поемаше някаква работа в братството. Всичко става така незабелязано, че и ти сам не знаеш как е станало.

В работата си с беседите аз бях така изпитвана отвън и отвътре, че днес положително, смело и справедливо мога да си отговоря защо, как и по коя причина получих беседите.

Отговарям си и същевременно се запитвам: За пари ли започнах да работя? – Не, още повече тогава бях учителка. За някаква слава ли? – Не, аз знаех, че славата принадлежи единствено и само на Бога. Останалото е човешко тщеславие. За някакво първенство ли дойдох да работя? – И за това не дойдох. Първенство, т.е. първо място заема онзи, който може и знае да сяда на последно място така, както сяда и на първото. За мене най-удобното място всякога е била последното, но за съжаление това място беше заето. От кого? – От Учителя. Той сядаше и на първото, и на последното място съвсем незабелязано, без никакво парадирание. На кое място е седнал, това ще видиш, само ако ти се отворят очите. Следователно, поех работата с беседите по нито една от предполагаемите причини, а единствено от любов към тази работа, от вътрешен трепет към нея, в което се убедих от ред опитности и изпити около нея. Не си послужих с думата изпитания или страдания. Обаче знайно е, че човек всякога е изложен на изпити, по-големи или по-малки, на по-сериозни или по-леки, именно в работата и около работата, с която се занимава. Ако не е така, как ще устоиш на тази работа, как сам ще се познаеш и доколко можеш да се пожертвуваш за нея, когато се поиска някаква жертва, дори микроскопическа. Когато отивах при Учителя да занеса написаната, приготвена беседа Той често ми казваше: „Ние доста ви затрудняваме.“ За мене тази работа не представляше никаква трудност и аз мислено запитвах Учителя дали няма доверие в мене, че работата ми е много приятна и не ме затруднява, или нещо друго, което и аз не разбирах тогава. Може би Учителят казваше така от присъщата нему деликатност и от това, че цени работата на всеки човек, дадена доброволно и с любов. За мене това беше добре дошло, защото аз сама вече, не някой отвън, се изпитвах многократно, защо и как работех.

18. КАК МЕ НАПЪТВАШЕ УЧИТЕЛЯТ В РАБОТАТА МИ С БЕСЕДИТЕ

По този въпрос мога да пиша много, особено много, но ще се спра на най-важните неща, защото подробностите не могат да се опишат. Когато се касаеше за дешифриране на беседите от стенограмите на пишеща машина, тази работа беше по-лека. Тя изискваше внимание, съсредоточеност, да преведеш правилно знаците и мисълта, защото който е учил стенография и работи с нея, знае, че един и същ знак може да означава две различни думи по смисъл, следователно при дешифрирането е нужно внимание, мисъл, познаване на материала, интелигентност и т.н. Нужен е и слух, да чува добре и добре да предава нещата. Все пак тази работа е малко по-лека от стилизирането и от корекцията. Днес, когато пиша бележките си и когато не съм нито стенографка, нито коректорка и стилизаторка, съм по-готова и за едното, и за другото. Ако човек престане да работи една работа, поне да не престава да я мисли. И в мисълта се крият методи и постижения. Учителят правеше някакви поправки и добавки и на някои мисли в беседите, написани на машина, но съвсем малко. Те бяха наистина оригиналът на беседите, но в суров още вид. Учителят говореше по дух, свободно, не заучено, нито четеше, както правят много професори, оратори или някои учени.

Как ме напътваше Учителят при работата ми с беседите?

Това се отнасяше главно до печатането на беседите, която работа минаваше през мен. За печатане на каква и да е работа, нужна е да знаеш да коригираш и да стилизираш. За щастие аз знаех отчасти и да коригирам, и да стилизирам. Казвам отчасти, защото според мене няма човек на земята да владее едно изкуство, една наука или занаят абсолютно. Дали език учиш или работиш с него, дали музика изучаваш, каквото и да постигнеш, то е относително. На земята думата „абсолютно“ не съществува. В говоримия език тя се употребява само като степен за сравнение. Тъй щото и аз познавах отчасти и двете: коректорство и стилизация. През 1919 година излезе от печат моят учебник по химия, на който за пръв път се учих да коригирам и да стилизирам не сама, а с помощта на брат Гълъбов, който имаше тънко чувство и усет към едното и другото. Аз започнах за пръв път да печатам беседите в края на 1921 година, но вече сама.

Как работих? Дешифрираната беседа, написана на пишеща машина, четена предварително на Учителя, беше пред мен на масата и аз, с перо в ръка започвах да преписвам ред по ред ръкописно, а не с машина, макар че знаех вече да пиша на машина и имах такава на разположение. Машината беше при Учителя, на „Опълченска“, дето често ходех да работя, пак беседи, разбира се. По тази причина имах възможност лесно да се справям с Учителя по дадени въпроси или мисли, които не ми бяха много ясни.

Връщам се пак при работата ми в къщи с беседата, която готвя за печат, и то ръкопис. Така преписвах и обработвах всички беседи, които от споменатата по-горе дата до 1950 година излязоха от печат. На тази дата властта ни взе печатарската машина, която беше купена с братски пари, събирани по левчета. Тогава печатницата ни, пак братска, беше на Изгрев, малка, скромна печатница, която задоволяваше нашите нужди. Имахме трима словослагатели – Влад Пашов, неуморен и предан работник, с когото работих цели 30 години, при доста неблагоприятни условия, по нямане на машина. Обаче любовта на всички ни към делото, преодоляваше всички мъчнотии и несгоди. По едно време беседите се печатаха, т.е. по-право набираха в една барака на ул. „Оборище“, дето

разполагахме с ограничен инвентар. Така набрани колите, пренасяха се с количка – обикновена количка, която се кара с ръце. Така се пренасяше количката до печатницата „Земеделско знаме“, дето имаше големи машини, и там се печатаха нашите коли. По пътя, при пренасянето ставаше някаква авария: няколко реда или цял компас се разпиляваше и тогава веднага ми съобщаваха да отида в печатницата, да наредя отново разпиляните редове на страницата, за да се пусне колата под печат. Тук от страна на всички се изискваше експедитивност, защото колата е турена вече на машината. Вторият словослагател – Димитър Стоянов, пак наш брат, добър, предан и опитен работник в своята работа, с голяма практика, която придоби пак като словослагател, в печатницата на Стайко, по наша молба напусна тази печатница и дойде да работи при нас, в нашата малка печатница на Изгрев, дето беше освен словослагател, още и машинист. Третият словослагател беше Кирчо, на когото и до днес не зная фамилията, наричаха го Лъвчето. Така си остана между нас под името Кирчо Лъвчето. Той беше най-млад от всички. И той беше наш предан брат, и към работата и към делото. Така работата вървеше добре, докато с взимане на машината ни се отне и правото да печатаме беседите. В един момент се намерихме с вързани ръце пред предстоящата ни бъдеща работа. И това се понесе. Много неща минаха в нашия и около нашия живот, които също се понесоха като от ученици на едно Велико дело.

Имахме жив пример пред нас, образец. Във всяко отношение – колос човек – Учителят, чийто жив пример всеки според възможностите си се старее да го следва.

Наред с печатницата ни пак на Изгрев имашме малка книговезница, в която се съгваха колите и приготвяха томчета с беседи. Впоследствие се подвързваха тия томчета, но скоро и тази работа се прекрати.

Някои от нашите братя и сестри ме запитваха защо не приготвявам беседите за печат с пишеща машина, а ги пиша ръкопис, която работа е по-бавна. Наистина, малко е по-бавна, но за мене беше по-удобна. По естество машината не чака. Седнеш ли пред нея, трябва да бързаш: или да диктуват или ти сам да преписваш, както беше при дешифриране на беседите. Стилизацията е работа от друг характер. И тази работа, да обработвам беседите с перо в ръка, ми беше също приятна и неуморима. Когато обработвах беседите на ръка, перото ми, чрез което се изливаше мисълта, беше непосредствено до самия лист. По този начин аз бях непосредствен посредник на Учителевата мисъл. Иначе мисълта се предаваше от ръката до буквите на машината, от буквите на чукчетата, които удряха на валяка, при това с бързината на машината, от което мисълта губеше нещо. При писане с перо имах възможност докато напиша една от думите, другите думи да си намерят подходящото място в мисълта, да се предаде в своя точен и верен смисъл. Мисълта, която предстоеше да се сложи на хартия, предварително беше няколко пъти прочетена, обмислена и добре запомнена, и тогава се написваше. Оригиналът беше всякога пред мен и при най-малката несигурност се справях с него. Преди да напиша мисълта в завършения ѝ вид, преглеждах в оригинала мислите, които идат след нея, да не би по-после да е казал Учителят още нещо върху тази мисъл. Така правех след всяка мисъл и с всяка мисъл, докато завършвах цялата беседа, готова за печат, но още непредадена на словослагателите, докато не я прочета на Учителя. Като я прочитах на Учителя, той ми казваше: Като излезе на шпалти, значи на първа коректура, ще дойдеш да ми прочетеш пак. И в този вид, на шпалти, Учителят пак правеше малки корекции, като или прибавяше, или заместваше някоя дума с други, които Той намираше за добри, или изменяше някоя мисъл, като

прибавяше нещо ново, да се изясни мисълта или даден закон по-точно. Когато ставаше по-голямо разместване, това не се нравеше много на словослагателите, но те правеха поправките добросъвестно и с готовност. Едно беше добре, че тяхната работа не беше спрочна, с някаква норма, затова вървеше спокойно и без нерви. Те работеха Словото, с което и сами живееха. Всяка беседа минаваше редовно през три коректури, а някоя и през повече. После минаваше и през така наречената генерална ревизия и тогава излизаше от печат. Докато дойдем до нашата печатница на Изгрев, ние печатахме в много печатници: в печатницата на Гунев, един от последователите на Учителя, находяща се на улица „Позитано“, на печатница „Фотинов“, на улиците „Алабин“ и булевард „Македония“; в „Земеделско знаме“ на улица „Врабча“, при брат Славчо Славянски, печатница „Бъзсмъртни мисли“ на улица „Гурко“, докато най-после дойдохме до нашата печатница на Изгрев. По същото това време се печатаха беседи и в някои градове на провинцията, като в Казанлък, в печатницата на брат Камбуров, дето съм ходила аз през време на печатането; в Русе, в печатницата на брат Малджиев; в Нова Загора, в печатницата на брат Слави Камбуров. По едно време, за малко беше то, печатаха и в Пловдив, не помня при кого. Когато не ходех в градове, коректурите се изпращаха в София, до мене, там работата вървеше по-бавно.

Когато отивах при Учителя да чета някоя беседа, писана на пишеша машина, дешифрирана направо от стенограмите, Той често ми казваше: „Гледай да правиш връзки, естествени връзки между една и друга мисъл, добре завършени и изяснени.“ В първо време не разбирах какви връзки да правя и как да ги правя. Учителят не ми даваше пример, но ми даваше светлина по въпроса и сама не зная как, но правех такива връзки, които Учителят навярно одобряваше, защото после вече не ми говореше за същото. Той продължаваше да ми говори: „Всяка мисъл добре изяснена, представя бряг на една и съща река. За да преминеш реката от единия бряг на другия, непременно трябва да има мост, по който да се минава. Мостът, именно, представя тия връзки, които свързват една мисъл с друга.“ Тази бележка беше единствената и най-малката, която Учителят ми каза конкретно. Останалата работа беше голямата, необятната, която няма начало, няма и край. Тя е толкова необятна, колкото и самото Слово. За подкрепа на тази моя мисъл, Учителят един ден ми каза: „Ако аз бих изработил една беседа, вие, които я слушате, не бихте я познали.“ Наистина, ако Учителят би работил беседите, Той не би бил достъпен за хората, така щеше да бъде зает. Тази работа не беше за Него.

19. СТРЕЛКАТА НА ВРЕМЕТО

Тя току-що отбеляза един изминат век, сто неповторими години.

Стрелката на времето пише ритмично и неуморно върху платното на живота, като отбелязва всички по-главни събития, станали в далечни, минали дни, месеци и години, както и в миналите векове, хилядиетия и епохи. Днес пред нас изпъква датата 12 юли, 1864 година, която същата стрелка на времето е записала точно преди сто светли, незабравими години – Рождението на Великия Учител на човечеството. Сто години, т.е. един век, откак на необятния небосклон се вее знамето на Истината, осветено с нова светлина на свобода и простор.

Мнозина видяха новата светлина, обаче малцина я възприеха и асимилираха, да стане в тях втора, духовна плът и кръв. Това не бяха мъдреците и знатните учени; това бяха чистосърдечни хора, които търсят начин да извадят сладката ядка от костеливия орех. Те търсят светлина в тъмнината, правда в

неправдата, живот в смъртта и любов в безлюбието. За тия хора Учителят е казал: „Научете се да различавате, де е Любовта, де е Мъдростта, и де е Истината.“ И в заключение Той добавя: „Дето Любовта царува, там смут не става. Дето Мъдростта управлява, там редът не се нарушава. Дето Истината грее, там плодът цъфти и зрее.“ Това са три безсмъртни мисли за малцината; но ето, иде време и дошло е, когато малцината ще станат мнозина, а мнозината – малцина.

Слезе Учителят от голяма висина между хората, като техен брат, като брат на човечеството да предаде Словото – Словото на Господа, на Великия Божий Дух: необятно като вселената; дълбоко като водите на безбрежния океан; високо като висока планина, чийто връх достига дори небесата.

Донесе Учителят на хората скъпоценен дар – Великото Слово – в неговата пълнота и чистота и го предаде във вид на проповеди, беседи, лекции и слова.

Като Учител. Той имаше и катедра, и аудитория, и пособия, т.е. имаше и множество слушатели. Той говори, много говори на хората – цели 50 години. Държа научни сказки по френология и физиогномия, придружени с модели, образци и картини. Катедрата на Учителя беше земята, специално Българската земя: дето ходеше, дето стъпваше или сядаше, той навсякъде говореше. Когато отиваше на планината, на екскурзия, с него и около Него всякога имаше хора: негови ученици, негови последователи и външни хора – любители на планината и на екскурзиите. Седнал на камък на висок планински връх, и там Учителят говори. И от най-високия планински връх на България – върхът Мусала, се разнасяше Словото на Учителя. И широките равнини и разноцветните поляни не са лишени от този дар. Както слъчевите лъчи се пречупват от росните капки и правят багрите на цветята още по-красиви, така и Словото, разляло се върху цветните коронки, усилва аромата им, за да могат отдалеч да привличат работливите пчели и игривите пеперудки. Какво ще кажат бистрите и кристалночисти води на планинските езера? И те няма да премълчат за Словото, което водите им отнасяха към океана на живота. Но и черноморските води ще озвучават Словото, което се е докосвало до техните непрестанно разливащи се вълни. И малките, обикновени стаи, както и малките, и по-големи салони чакат реда си, и те да кажат, че и в тях десетки години се е слушал гласа на Словото, предшествувано от песните и молитвите на души, жадни за Него.

Дето и да проповядваше Словото, в малки или големи салони, то не оставаше там, затворено, ограничено от четири стени. Негово свойство е да прониква през непрозрачни прегради, от какъвто материал и да са те, както и през най-малки, микроскопически отворстия. То прониква през тези отворстия и отива в необятното пространство, във високите области, дето е неговото царство – царството на идеите, царството на високата мисъл. Ако в движението си в пространството Словото се докосне до някой високо организиран човешки ум, който се занимава със съответни мисли и идеи, то прониква в този ум, който ги възприема като свои и започва да ги обработва в себе си. Който и да е възприел мисли, изказани от Учителя и обработил в себе си и приложил в живота си, стават негови. Ценно свойство на Словото е безкористието. То не търси своето право.

Учителят носеше дълбоко в себе си, като Негова плът и кръв, две велики книги, чийто материал Той оживи и одухотвори пред учениците. Това бяха: книгата на живата разумна природа и великото учение на Любовта – Христовото учение. Всички закони, принципи и правила, изнесени в Словото, са опитани, проверени и приложение от самия Него. Ето защо Словото на Учителя носи в себе си сила и живот за ония, които го приемат и прилагат.

Мнозина отричат Христовото учение, но Учителят казва: „Не може да се отрича нещо, което не съществува.“ И наистина, как ще отричаш нещо, което не съществува? Как и защо ще се занимаваш с него?

Други казват, че Христовото учение е старо учение, отживяло времето си. – Не, Христовото учение нито е старо, нито е отживяло времето си. Ново е това учение, защото още не е приложено в своята пълнота и цялост. То не е отживяло времето си, защото отживялите, мъртвите неща не могат да занимават велики, гениални умове, както в миналото, така и днес. Всяка стара дреха се хвърля, разкъсва и се изгаря. Ако един ден Любовта остарее и Христовото учение ще остарее. Обаче, тя е още млада, много млада, има право да живее. Следователно, докато тя живее и съществува, и Христовото учение има право да съществува. Христос напусна земята, остави своето дело открито, да го поеме онзи, който се счита готов да го продължи. През много ръце мина това дело, и всеки допринесе по нещо към него. При работата на мнозината, внесоха се в това учение малко примеси и утайки – естествено е това при работата на много хора, но Любовта търпеливо чака, очаква този час и ден, очаква своето време. Тя следи стрелката на времето, какво е записала през последните 2000 години, какво пише и докога ще продължава да пише своите мемоари върху Любовта. С велико търпение тя очаква онзи кратък миг, когато стрелката на времето ще направи микроскопическо отклонение от своя път, докато тури нова стрелка на циферблата и започне отново своята работа.

Любовта чака, с велико търпение и очаква онзи час, минута и секунда, когато стрелката без прекъсване ще продължи да пише за Любовта, но вече с нов език, при нови условия и нова обстановка. Желанието на Любовта е едно единствено: да се чуе гласа ѝ от земята, от света, дето хората живеят, отдето я посрещат с музика и песен, отдето се пишат поеми и стихове за нея. Тя сама се запитва: Когато дойда на Земята, ще ме познаят ли хората?

Ето, часът на Любовта дойде! Нова стрелка написа върху циферблата на времето, с букви на Вечността датата 12 юли 1864 година – час и ден, когато се е родил Учителят – Великият Учител. Така го нарекоха още първите Му последователи, които Го познаха и приеха в себе си като Учител. Те пък се нарекоха Негови ученици. Дали едното и другото ще излезе верно и истинно, това стрелката, която записва всички важни, верни и истинни събития ще докаже. Тя се изявява в миналото, в настоящето и в бъдещето. Ако и трите времена са единни, няма съмнение, че е дошъл Учител на Земята и Той има последователи.

Слезе Учителят на Земята, за да поеме с цялото си същество делото на Любовта, и то от там, дето беше спряно преди две хиляди години. Учителят се роди всред българския народ, когато избра за своя аудитория. Тук Той израсна, тук работи и разработи учението на Любовта, тук го приложи. Той дойде всред българския народ не да изтрие сълзите му след петвековното двойно робство, но да му посочи път чист, прав, светъл и възходящ: чист път, за да не се цапа; прав – за да не се спъва в мисълта си; светъл – за да вижда ясно земните и небесни красоти; възходящ – за да се качва на високи места, отдето да диша чист планински въздух и да пие от тия места бистрата кристална вода. Що се отнася до сълзите на народа, те не трябва да се изтриват, но да образуват от тях извор на страданието, да се учат и поучават от тях. Българският народ страда, но българското племе не изчезна и народът като нация не се претопи. Затова дойде Учителят всред българския народ – да му каже, че величието на един народ не се крие в размерите на неговата територия, но в прилагане на Любовта, на Великата Божествена Любов в целокупния живот.

Учителят дойде на Земята да работи за Великото духовно дело в Битието. Той не дойде да подкопава основи на държавите, нито да се бори против нейните закони, нито да обезсмисля живота. Според Учителя животът е един и непреривен. Следователно, каквито и да са проявите на единния, но Велик живот, те имат дълбок смисъл и съдържание. И Учителят спазваше безсмъртната мисъл на Христа: Кесаревото на Кесаря, Божието на Бога. Това са два свята, диаметрално противоположни един на друг, които без да си пречат и гонят, могат взаимно да си помагат и да се допълват. Единият свят има отношение към духовното естество на човека, а другият към неговото материално естество.

Учителят дойде на Земята като революционер и реформатор, да прочисти стария път в духовното дело и да прокара нов път. Той не дойде с щик и сабя, нито с нож и острие. Единственото оръжие, което Учителят притежаваше и с което работеше, това беше Любовта, като мощна, творческа сила. Десетки години говори Учителят за Любовта, освети я от всички страни, обясни всичките й прояви в живота, като ги подкрепи с живи примери и образци. Той определи проявите на Любовта в четирите човешки свята: в света на сърцето като чувство, в ума като мисъл, в душата като сила и в духа като принцип. Обаче Любовта сама, без връзка с Мъдростта и Истината, не е достатъчна да ни представи образа на истинския човек, нито да ни го представи като съвършен, завършен образ. Ние, съвременниците на Учителя, негови ученици и последователи, сме живи свидетели на един такъв завършен, съвършен образ на земята. Пред нас стоеше и досега още стои изправен този образ, който и в бъдеще ще остане непоклатим, защото е минал през огън, защото е минал през хиляди, хиляди чифта очи – наблюдателни, изпитателни, съмнителни, подозрителни и строго критични, и в края на краищата не само чифтовете очи, но всяко око поотделно би дало своя подлис за свидетелство на това, че думите, писани в тия няколко страници, са истински и верни.

Любовта – носителка на целокупния живот, беше основна тема на Словото на Учителя. Тя се озаряваше от светлината и знанието на Мъдростта и се измерваше със законите на Истината и Правдата.

Учителят слезе между хората да им предаде учението на Любовта – негова духовна плът и кръв. Дошъл на земята, Той не беше от никого миропомазан – от никоя държава, от никоя власт, от никаква църква. Един, единствен Го беше миропомазал – Великият Творец, създател на Вселената.

Мнозина се запитват: Има ли вселената творец? На този въпрос пак с въпрос се отговаря: Има ли музиката, поезията, изкуствата, науката, философията създател? Ако малките неща имат свои създатели, защо вселената, колкото и да е голяма, да няма свои Създател?

Хвала и слава на България, че из недрата й се роди образец на истински човек, който живя и работи в нея с цел да ѝ помогне и послужи. И българският народ има право да се радва и гордее, че на неговата земя се роди и израстна великото учение на Любовта, че между този народ работи Великият Учител на човечеството.

За този Учител и бъдещето ще говори, но и миналото няма да мълчи. Що се отнася до настоящето, жив свидетел е. То туря своя подпис под печата на Истината.

Стрелката на времето за миг само трепна и отбеляза датата 12 юли 1964 година, край на един век или един период от сто години.

20. РОДИ СЕ ТОЙ

Роди се той на земята – 1864 година, 12 юли – като знаменосец.

И слезе той от висините небесни, възседнал бял крилат кон, със знаме в ръка, изтъкано с лъчите на светлината, което никаква земна сила, нито човешка ръка могат да го засегнат, което никакъв вятър и буря и ураган не са в сила да го отклонят надясно или наляво и най-после палещите лъчи на Слънцето не могат да го изгорят.

И все това знаме, леко поллюляващо се от зефира на Любовта, която тихо напява новия химн на великата свобода.

Роди се той на физическото поле като сеятел на великото, безсмъртно Слово Божие. Здравно хванал в ръката си ралото на Любовта и с нея разора цялата земя: направи нови бразди и пося в тях животворното вечно Слово. Расте това семе, цъфти, връзва и дава плод, за да храни цялото човечество, да расте и укрепва човешкия организъм, за да може един ден човекът, изхранен с това семе, смело да каже: Наистина не само с хляб може да се живее, но и с всяко Слово, излязло от устата на Бога.

Роди се той в сърцето на човека – духовният свят, да напоява и обработва поля и градини, да ги превърне в райски. Тук, в този райски свят, той постави сърцето да живее нов живот, да се освободи от всички отрицателни чувства и желания, да бъде готов да се жертвува за Великото и Красивото, да се проникне от любов към своя Създател, към своя ближен и себе си. И тогава новият човек да каже: И отне Бог каменното ми сърце и го замени с духовно.

Роди се той в мисълта – в умствения свят, отдето сне нови методи и правила, нови закони и принципи, които обработват човешкия ум, развива човешката мисъл, дават ѝ права посока и я превръщат в права мисъл. Дето е правата мисъл, там няма спор, няма недоразумения, няма неразбиране.

Правата мисъл е връзка на човека с великия разумен свят. Тя осветява живота. Ето защо истинно и правдиво звучат думите на малкото музикално упражнение, дадено от Учителя: „Мисли, право мисли, свещени мисли за живота ти крепи.“ Само при правата мисъл човек може да каже за себе си: Наистина, създаде ме Бог по образ и подобие свое.

Роди се той в Божествения свят като Син Божи, образец на истинския човек, като носител на най-новия завет на Любовта. Той донесе и новата наука, и ново знание, и нова светлина.

Наред с него дойдоха безброй учени, които работиха в различни направления: едни начертаха картата на земята, други начертаха картата на небето. Учителят начерта нова карта на земята, нова карта на небето, но главно той начерта картата на живота с безброй точки и центрове. Всеки център – отделен свят, от нов, по-нов, от красив, по-красив, от обширен, по-обширен. Всяка линия – отделен живот, от един живот в друг до безконечността. И тури той на всеки център и на всяка линия различни краски, велики символи на живота.

Който има очи да вижда, който има уши, да слуша, да разбира!

Всеки да чете и да разбира своята бъдеща съдба и съдбата на всеки човек по лицето на земята и тогава всеки човек не само да чете „Синове Божии сте“, но и сам да си каже: „Син Божи съм!“

Размишление по случай рождения ден на Учителя.

12 юли 1962 година.

21. ЕДИН НЕНАДМИНАТ ВРЪХ

Преди 99 години се роди дете в света, което по тогавашному нарекоха Петър, което значи камък, основа на живота, а по-късно носител на любовта.

Роди се дете като всички деца, но не беше така. То излъчваше светлина, а пред него се виеше малко трицветно знаме: с бледорозов цвят, златистожълт и син като цвета на истината. Растеше детето, но и знамето се увеличаваше, огъваше се и се развяваше нашироко и нависоко в простора, обгръщаше цялото човечество, а най-малко цялата земя. Порасна то и сочеше пътя на човечеството към вечния живот, към Великия Творец на вселената.

Роди се той на земята, но и нас роди. Видяхме го ние като бременна жена, като многодетна майка, като майка на безброй деца от различни епохи и нации, с различна култура и възпитание. Донесе той на хората живот и то преизобилно, даде им безброй методи, закони и правила, с които да запазят този живот от крадеца, който не иде освен да открадне, заколи и погуби.

И тук той не спря. Проникна дълбоко в сърцето, направи там безболезнена операция и вкара в него топлият лъч на животворното слънце и лъчите на жизнения еликсир. Пое каменното сърце и го превърна чрез магически формули в плътско и работеше плътското сърце да превърне в духовно.

И днес ние смело казваме за него: Ако не беше дошъл и не беше ни говорил, грях не щяхме да имаме, но сега за греховете си извинение нямаме.

И тук той не спря. Отвори затворения от вековете мозък, очисти всички клетки от натрупалия се прах, вкара в тях необятна светлина, освети всички кътчета на мозъка, вкара там светлината на новото знание и мъдрост. И пак ние смело казваме: Тръст смазана той не пречупи и кандило замъждяло не загаси. Със светлината на новото знание той превърна искрата на това кандило в пламъче, пламъчето в пламък и пламъкът във фар, който осветява пътя на всички пътници в бурното житейско море.

Един Ненадминат връх бе.

Много върхове видяхме, високи и ниски, един от друг по-красиви, но всички огрени от една или друга страна, но Ненадминатият връх бе осветен от всички страни с необикновено силна, ослепителна светлина. И не знаем какво да кажем днес: връх ли бе, глава ли бе, която постоянно лъчеизпуска, свети и озарява целия свят.

Един Ненадминат връх бе.

12 юли 1963 година.

22. ПИСМО ДО ДРУГАРЯ ЛЮБОМИР ПИПКОВ

Ако в чиста, изворна вода се сипе капка силна отрова, всичката вода се заразява.

Ако към Истината се приложи микроскопическа частица от чужд на нея елемент, тя губи своята красота и сила, и мощ.

Тези дни ми попадна една мисъл, мнение на покойния Илия Бешков за едно няколко-хилядно общество от честни, почтени граждани на Народна Република България, които живеят сред българския народ и работят във всички области на живота.

Това мнение ме силно изненада. От мнозина се знае, че покойният Илия Бешков, високо ценен и уважаван като голям художник, често е ходил в квартал Изгрев, един оазис в София, дето живеят дъновисти, така наречени от мнозина.

Покойният е ходил там на разходка да диша чист въздух, да се любовува на хубавите малки градинки, насадени с красиви ароматни цветя и да посети там някои свои приятели, на чиято трапеза е сядал заедно с тях и хапвал от техния хляб. Ако мнението на покойния за тия хора е истинно и правдоподобно, той би се отровил от техния хляб още тогава. Това не е станало.

Питам се тогава: Как е станало, че в тази книга, издадена от приятели, да се вмъкне нещо непроверено? Да се е вмъкнало още в печатницата, това е невъзможно – всичко печатано минава през корекция. Да го е вмъкнал някой, който има лошо мнение за тия хора, без да държи сметка, че излага доброто име на покойния, за което име държат всички, които го познават, и това ми се вижда невъзможно. Цялата книга е работена от приятели на покойния, чиито имена са налице, и то приятели, които държат за доброто и чисто име на своя приятел. Моята задача с това писмо не е в това да търся виновници, нито да ги съдя, те знаят истината, и те, като възрастни хора сами носят отговорността си.

Моята задача е да споделя с авторите на споменатата книга моето горчиво съжаление.

Жал ми е за младежта, която, познавайки Истината, чете, гълта всичко, което ѝ се попадне, съставя си криво мнение по някои въпроси и безмилостно се трови. И като жала за младежта, пак абсолютно вярвам в Истината, която ще изведе всичко на добър край.

Жал ми е за Българския народ, всред когото работят хиляди хора от тия, върху които се хвърля сянка. Но и това няма да закрие светлината на Истината. Тя е слънце, което ще премахне всички сенки, всички облаци и заблуди от пътя си.

Питам се, обаче, какво ще кажем ние, вие и всички ония, които един ден, нека и след много години, видим на необятния небосклон ореола на това днес непризнато име да свети и осветява пътя на всеки човек? Питам се и си отговарям: Нищо друго не остава на човека, освен да посипе главата си с пепел и да се облече с вретинце. Така ще стане с всеки, който съзнателно е хвърлил сянка и кал върху Истината. В това се крие спасението на отделния човек, както и на цялото човечество, защото е казано: „Истината ще ви направи свободни.“

Една гражданка

София, 19 октомври 1966 година.

23. В ПОЛЮСИТЕ НА ЖИВОТА

Размишления по случай 22 години от заминаването на нашия обичен Учител.

Човекът на земята живее, расте и се движи в полюсите на живота.

Той се пробужда в деня на живота и започва да се труди, да работи и да придобива богатства. Той и до днес още стои пред дървото за познаване на доброто и злото, опитва плодовете му и изучава закона на различаването. Така той постепенно навлиза в полюсите на живота и започва да различава доброто от злото, истината от лъжата, светлината от тъмнината, безкористието от користта, алтруизма от егоизма, любовта от безлюбие и т.н.

Човекът на земята се пробужда в деня на живота, използва светлината на деня, работи и придобива, чертае пътя на своето движение, а когато влезе в нощта на живота, заспива, почива и обработва придобитото. Човек се ползува от всичко, каквото среща на полюсите, смело пристъпва към всичко, обаче със

страх пристъпва към един от полюсите – към последното място. От първото място не се страхува много, но последното място избягва съзнателно.

Видяла красотата, смисъла и цената на последното място, казвам първо на себе си: Не се страхувай, човече. Последното място ще ти осигури истинско спокойствие, мир и тишина в бурния и хаотичен живот. Не мисли, че ще бъдеш сам. Последното място не е едно единствено. То представя дълга, безкрайна линия, която опасва земята в най-голямата и широчина. На тази линия има безброй места за ония, които доброволно заемат последното място. Тази линия се извира спиралообразно; горният ѝ край води към северния полюс на живота – към Истината, а долният ѝ край се извира към Южния полюс на живота – към Доброто, към Добродетелта. Ония от последните места, които постепенно, правилно са вървели към северния полюс, т.е. към Истината, те придобиват външен мир и заемат едно от първите места на линията. Те говорят за външен мир и го прилагат, защото живеят в закона на Истината. Ония пък, които са от последните места, са научили уроците на последното място и вървят правилно към Южния полюс на живота, отиват към Доброто, към Добродетелта и придобиват дълбок вътрешен мир в себе си. Стигнали северния полюс на живота и Южния, и едните, и другите продължават да се движат пак по спиралната линия, като първите слизат в Южния полюс, а вторите отиват в северния, сменят местата си, докато и едните, и другите трябва да овладеят законите на Истината и Добродетелта. Човекът на земята не обича последното място и го избягва. Той се срамува и страхува от него. Да седне на последно място, става му горчиво, обидно му е някак. Той не знае, че на последното място срамът го краси, превръща се в свян. Обидата се стопява, горчивината става сладка, а страхът се превръща в топло чувство поради завета, който го предпазва от бури и ветрове. Макар и на последно място, дето и да се обърне, той ще види Учителя около себе си, да свети и да осветява пътя и на последните. Той е образец и там, доброволно и съзнателно седнал на това място. Него да следваме. И ти, човече, като минаваш по този път доброволно и съзнателно, и ти ще светиш, макар и с по-слаба светлина. Ще светиш и ще се учиш на тази светлина. Помни, че не си сам.

От последното място с придобит вътрешен мир, ти постепенно ще се качваш от стъпало на стъпало, със смирение и любов, докато стигнеш на онова първо място, определено вече само за тебе и за никой друг. И първите места са много, както и последните – никой не е сам. Такъв е пътят. Помни, че и последното място, съзнателно извоювано, се постига мъчно, както и първото. И там ще срещнеш Учителя, седнал на най-високото първо място, не по свое желание, но по желанието на всички ония, които Го познават от земята, както и от ония, които Го познават от небето и от високите светове. Ти, човече, седнал на твоето първо място, не се забравяй, помни, че и тук ще имаш нужда от Учителя. В заключение, казвам: Ние обичаме и ценим нашия Учител, чувствуваме Неговите светли дни, защото е светлина в живота ни, защото носи в себе си онези добродетели, които определят Неговото място, и ние не се заблуждаваме, знаем къде да Го търсим и лесно Го намираме. Намерим ли Го, познаем ли Го, искаме завинаги да Му служим.

На себе си казвам: Съжалявай, ако не знаеш да сядаш на последното място. Съжалявай, ако другите не те поставят на твоето първо място, което съзнателно и с любов си извоювала. На последното място ще се радваш на вътрешния си мир, а на първото място – на външния мир.

Колкото и да говориш за мира, ако не си придобил вътрешен и външен мир, самата дума мир е мед, що звънти и кимвал, що дрънка.

14 декември, сряда, 1966 година.

24. МОЛИТВАТА НА ПРОРОК ДАНИИЛА

София, 19 октомври, събота, 1968 година.

Да бъде благословено името Божие от века и до века,
защото Мъдростта и силата са негови.
Той променя времената и годините.
Сваля царе и поставя царе.
Дава мъдрост на мъдрите, знание на разумните.
Той открива дълбоките и скритите тайни.
Познава онова, което е в тъмнината
и виделината обитава в него.
Тебе, Боже на отците ни, благодарим
и Тебе славословим,
който си ни дал знание и сила
и си ни направил познато онова, което попросихме от Тебе.

Писала собственоръчно Паша Теодорова - писано саморъчно на машина
от нея.

21 октомври 1968 година.

*Забележка на редактора: Паша Теодорова, която е прекарала до днес
цели пет месеца на ул. „Волоколамско шосе“ при Мария Тодорова и Борис
Николов, където можа да се пече на слънце и да диша чист въздух при добри
приятели.*

25. ПРАВИЛА ЗА ЖИВОТА

Никога не излизай вън от границите на възможното.

Не искай за себе си, нито за другите това, което не знаеш дали ще е
полезно или вредно.

Не настоявай за това, което веднъж ти е отказано, от где знаеш, може би в
него се крие твоето добро.

Никога и никъде не упорствуй против истината.

Никога и никъде не се колебай в добродетелта.

От човек двуличен се пази.

От твърдоглав, упорит, горделив и тщеславен стой настрана.

Първите си впечатления, първите съвети на твой ангел хранител пази.

Това, което ти кажеш за другите, дръж го за истинско мерило.

От първия глас на съвестта си не се дели.

Не принуждавай душата си в това, което ѝ е в началото противно.

Не работи против собствената природа на твой дух, защото ще пострадаш.

Вълк овца да направиш, не се труди, защото е вън от границите на твоята
възможност. Овца в устата на вълк не давай.

Не изменявай убежденията си за хубавия изглед на нещата, защото в тях
се крие змийска отрова.

Когато ти говори някой за Любов, питай го какво иска - дали кожата ти или
душата ти. Ако се оправдава, помни, че и двете ще се завлечат.

Правило в живота си дръж, че всеки, който се старее да се оправдава, е
виноват, защото правият в сърцето си няма нужда от подобна защита.

Всеки, който се маже знай, че иска да те подкопае, а всеки, който се показва, че е повече от това, което виждаш, знай че иска да те възсяда.

Всеки, който се дига повече от тебе, знай, че мисли да те управлява.

На превзет човек съвети не давай.

На хитър услуга не прави, а на зъл – дума не казвай. Знай, че качествата на нещата винаги си остават такива, каквито са си.

Зло в добро не можеш да го преобърнеш, но може да го замениш, затова в борбата си с него не мисли, че ще го унищожиш, защото е невъзможно.

Свободен ако искаш да си, в добродетелта стой, тя ще ти е щит неразрушим, в нейната крепост винаги ще си защитен.

София, 2 февруари 1917 година, 12 и половина ч.с.

Забележка на редактора: Дадено от Учителя на Паша Теодорова.

*

*

*

Нищо не отлагай!

В чужди работи не се бъркай!

На хорските думи внимание не обръщай!

Работете доброволно каквото ви попадне. Не избирайте работите си, не определяйте положението си! Не се връзвайте. Бъдете свободни, както Бог ви е направил.

Робството е от човека, свободата – от Бога. Лениостта е от човека, работата – от Бога.

Всеки ден извършвай по едно добро дело, всеки ден казвай някому по една блага дума!

Къщата без човека, човекът без душата и душата без Господа. – Благостта е противовес на това.

Щом си послушен, ще бъдеш мъдър.

Щом си внимателен, ще си и разсъдлив.

Търпението е активната страна на човека. То показва, че човек работи.

Един християнин трябва да се подвизава, за да изпълни главно три заповеди:

1. Да освети името Божие. – То значи: така да живее, щото да не дава причина да се хули името Божие.

2. Да доведе Неговото Царство. – То значи: да има такъв ред и порядък в себе си, щото всеки, който види, да поревне.

3. Да изпълни Неговата воля. – То значи: Да работи с Бога заедно, да бъде всякога послушен на Бога.

Онзи, който гладува за Бога, даже горчивите неща му са сладки.

За да ходи човек из добър път, не трябва да дава лоши обещания, защото ще го спънат.

Пазете се от духа на фарисейщината.

Не тъжете, когато Господ е с вас.

Не се трудете да примирявате Истината със света и с църквата.

Когато ви викат да направите едно добро, не го отлагайте, но го направете начаса.

Доброто се възвещава от род в род, а всяка погрешка се изкупува чрез покаяние.

Непостижимите желания са подобни на безплодни дървета.

Сматата на живота е в неговото приношение.

Ако искаме да побеждаваме страха, гнева, страстта и духовната гордост, трябва гнева да преобръщаме в деятелност, страха – в благоразумие, страстта – във воля, а духовната гордост – в проява на живота, т.е. да живеем както подобава, да намерим истинския смисъл в живота или да я превърнем в стремеж.

Хубавите мисли привличат и добрата храна за нас от пространството.

Флуидите изтичат от ръцете и краката. Ако искате да се запазите от флуидите на някого, кръстосвайте краката си или метнете десния над левия и склучете ръцете си.

Когато даваш обещание, не го казвай никъде, защото щом си го казал, 99 % може да не го изпълниш.

Животът е в послушанието.

На умни хора акъл не давай.

На силни – мост не ставай.

За хляб не се продавай.

Изхвърлете грижите от вашите сърца, защото те са, които ви спъват в познание на Божествената Мъдрост. Те са мрачни облаци, които винаги държат небето мрачно за вас и не можете да виждате. Никога не се обезсърчавайте, защото няма в Отца нищо невъзможно. Щом ви се дава живота, съградете храма, не го осквернявайте с грехове. Изгубените ослици ще ви се намерят.

Ако човек слуша какво говори света и низшите духове, никога няма да влезе в Царството Божие.

За да се вразуми един човек, небето прилага три начина: наказание, мъчнотия и препятствие.

Не бива да одумваме хората, защото като одумваме тях, одумваме техния съдател.

Истина и живот трябва да дойде в света, да приготвят човека, преди да дойде господаря в него да живее.

Турете вашите нужди на последен план, защото закон е: Ако желаете на другите и то повече, най-напред вас ще удовлетвори. Затова не искай само за себе си, но искай за хората, защото онова, което бъде изпратено тям, ще дойде чрез тебе.

Ако искате да познаете Бога, трябва предварително да Го обичате.

Когато човек огорчава някого, не е важно толкова за човека, но е важно, че се огорчава онзи възвишен дух, който го ръководи; и когато говориш добре за някой човек, помагаш на ръководителя му.

Не е външният изглед на нещата, на който хората трябва да обръщат внимание, а е вътрешното съдържание.

Обикновеният живот и работата на коня не трябва да се смесва с вашия вътрешен живот. Конят не трябва да господарува на човека. Иначе, това е единствената причина, която спъва хората. Юздите на тоя кон ние трябва да държим. Това е желанието на Бога за нас. Не бива да даваме коня си под кирия, защото някой ще го осакати.

Никога във вашия ум да се не заражда мисълта, че Бог не ме обича, че не се грижи за мен, че не Го познавам. Това е светотатство, грях. Ако Бог ви не обича, нямаше да ви прати на земята да работите. Ако казвате, че Бог не се грижи за вас, то значи, че Той не е всемъдър, всъщност Той ви е написал на дланта си и всякога сте пред очите Му. Като любите Бога, Той ще ви се открие, ще Го познаете.

Не бързайте да бъдете учители, преди вие да се научите, защото тези, които научите, ще се върнат и ще ви бият.

Ако искате да имате сила в света, най-напред станете господари на себе си и не бързайте да подчинявате хората на себе си. Ако станете господари на себе си, мнозина ще ви последват.

На богатите трябва милосърдие, а на бедните – търпение.

Ако вие имате всичките потребности, нямаше да дойдете на земята.

Не роптайте от условията, при които живеете.

Когато ни предизвикват, трябва да мълчим.

Трябва да знаете, че вие не можете да предадете на хората онова, което вие нямате в себе си.

Един човек, който не люби своята душа, другите не могат да го любят. Затова аз бих ви казал: да обичате душата си с всичкото си сърце.

Когато някой праведник греши, Господ го оставя на лошите духове, за да го поупражняват в пътя, в който е поставен.

По видимому нещата са заплатени, но всъщност не са заплатени.

Лошото се заражда най-напред в сърцето, после в ума и най-после се реализира във волята.

Не бързайте да си давате съвет, да се учите, защото винаги ще се раздражнявате един друг.

Стойте спокойни, даже и когато ви дялат. Да не мърдате, защото тогава архитектът работи, та ако мърдате, повече ще страдате. Архитектът знае как и колко пъти да сложи чука си.

Ако Господ ви люби, радвайте се на това, защото сте във връзка с великия свят на духовете и тогава ще сте благодарни, че и на земята ви е добре.

Вие трябва да се пазите, да не се сближавате много един до други, защото вземете например, щом две дървета се сближат много, изсъхват. За да вървят, трябва да съществува известна дистанция помежду им.

Спрямо човеците, всякога трябва да даваш толкова, колкото взимаш.

Няма желание, няма мисъл у вас, която да не се осъществи, само че всяка на своето време, не бива да бързате, да изваждате вложеното в банката в аванс.

Не се насилвайте, защото с насилие и мъчение работа не се върши.

Гледайте да запазите това, което ви е дадено, защото ако излеете чашата си, никой не ви е крив.

Дойде ли ви една добра мисъл, не я пренебрегвайте, изпълнете я веднага, тя ще ви подигне.

Ако вие разрушавате това, което Господ е създал, другите ще ви разрушат повече. Ако вие не любите вашия живот, как очаквате другите да го любят?

Между източника и душата никога не трябва да се образува борба.

От човешко гледище, живеете в бъдещето, а от чисто Божествено гледище живеете в настоящето!

Когато слушате, че става кражба, злоупотреба, мълчете си, защото духовете са, които се оплакват.

Ако запитате: Какво е нашето предназначение? – Когато правят операция някому, вие да държите ръцете и краката, за да му направят операцията благополучно.

На нивата орало, на лозето – мотика, а на жетвата – сърп.

В който час те намери господаря ти и те кара на работа, не се отказвай.

Когато дойде някоя мисъл да те разстрои, когато се обезсърчите, кажете следния пропуск: „Господи, ти си казал, че там, дето са двама или трима събрани в твое име, там съм и аз.“ Ще видите как Господ ще влезе във вас, и ще ви научи да работите.

Ако търсите опитност и знание, вземете положението на слугата и грешника, ако искате да намерите любовта, вземете положението на дете, което има вяра към баща си и майка си; ако искате да имате вяра, проявете любовта си към другите.

Победата е в търпението.

Духът в знание, душата – в любов, а тялото – в красота.

Не се хвалете, че сте обърнали този-онзи.

Не си заповядвайте един на друг!

Не сравнявай себе си със себе си, т.е. не сравнявай сегашните си пориви и стремления с миналите си прераждания.

Не давайте никога от капитала си, т.е. от майката. Давайте от лихвата. Тези, които умират, отиват в чистилището; тези, които заминават – в рая, а тези, които са бракувани, чакат прераждане.

Никога не оставяйте първата си стъпка, докато Господ не ви отвори нова.

Грехът е сила в природата, която демагнетизирва атомите.

Здравето отговаря на тялото, щастието – на душата, блаженството – на духа.

Не отделяйте духовния свят от физическия, защото всичко е духовно.

Не се старайте да се представяте пред хората добри, защото именно те ще ви поставят на изпит и ще ви лапнат.

Голям е рискът и изпитанието на този, който се опита да лапне и унищожи един добър човек.

Не се съединявайте с хора, които имат отрицателни мисли, а се съединявайте с хора, които имат положителни мисли.

Когато се приближавате към хората, не трябва да бъдете активни, а трябва да се поставяте, както земята към слънцето.

Пазете се от лошите мисли, защото ако този, комуто ги изпращате, въздъхне към Господа, тия мисли ще се върнат към вас и ще бъдете наказани.

Веднъж благословен, човек не трябва да допуска други духове да довършват работата на Господа, който е дал по-рано своето благословение.

Не давайте ухо на шепненията на лукавия, защото в тия шепнения се крие отровата на злото.

Не искайте от Господа това, което е противно на Неговото естество. Не Го изкушавайте в безразсъдности.

Где е Бог? – Не ти е необходимо да знаеш, где е Бог, а само трябва да се стремиш към Него. Вие търсите Господа на небето, но Той не е там; когато пышкате и страдате, Той е във вас.

Забележка на редактора: Тези правила са дадени от Учителя на Паша, която собственооръчно с почерка си ги е написала.

III. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

1. СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ ПАША ТЕОДОРОВА

СИРАЧЕ

Сираче съм аз тук на земята,
но нивга ни помен от туй,
защото разбрах, че на Бога сме чадата,
Кой праща ни хляб, водица, туй-онуй.

Как разбрах аз таз дълбока мисъл
кога за философ от никого не съм признат.
На страдание ме е Бог орисал
с благословение Му да съм аз богат.

Един ден пошъпна ми Той на сърце,
не тъжи, дете,
от тъги тук нужда няма,
види щеш Го ти Сина ми в лице.

Ходих, живях, всред чужди хора,
уроци взимах аз без чет.
И кат разбрах, че нищо сме по външна форма,
намерих Го, величав и свет.

И почна Той в градинка ми да сее,
семенца от най-възвишен род и цвят.
И кат ги сее, тихо да им пее
да пораснат те, за мен и за целий свят.

Велико Търново, 1921 година

2. РОДИ СЕ НОВИЯТ ЧОВЕК

Отворих книгата на живота – съкровищница дълбока и там в редове, писани преди 90 години – светлата дата 1864 година, 29 юни стар стил, 12 юли нов стил, срещу която дата пише: Днес се роди новият човек, огрян от лъчите на вечно греещото слънце, носител на новото в света – Учителят.

Роди се новият човек, певецът на Великата Божия Любов, която разкрива целокупния живот и го осмисля.

Роди се новият човек, певецът на Великата Любов, която изключва всички скърби и страдания, която разрешава всички мънотии и страдания.

Той пее за онази Любов – жива, свята, безсмъртна, която единствена ще спаси света.

Роди се новият човек, който сложи живота си пред олтаря на Великата Божия Мъдрост, носителка на истинското знание и светлина.

Роди се новият човек, служителят на Великата Мъдрост. Той очисти пътя на човешкия ум от всички спънки и препятствия, от всички прегради и ограничения, и го понесе в свят чист, лазурен и необятен.

Той служи на онази мъдрост, която единствена отваря вратите на затвора, в който човек сам себе си е поставил.

Роди се новият човек, носител на Великата Божия Истина, която освобождава от робство и ограничения човешката душа.

Роди се новият човек, носител на Великата Истина, която изпразва затворите, запечатва ги за вечни времена и отваря широки светли двери към простор и свобода.

Той носи онази истина, която събаря стари крепости, и пред която отстъпват всички заблуждения.

Дойде на земята новият човек с възните на Великата Божия Правда, която с тегликите на справедливостта мери и отмерва всяко човешко деяние, всяка човешка мисъл и всяко човешко чувство.

Живя и работи новият човек, сеятелят на доброто семе – Великото Слово Божие и остави го да никне, да расте и стократно плод да дава.

Роди се новият човек, който със своите здрави мускули завъртя колелото на живота, обратно на неговото движение, нито надясно, нито наляво – но нагоре, по спиралата на вечния живот.

Роди се новият човек, за когото небето слиза към земята, а земята възлиза към небето, и там високо някъде на границата на любовта те взаимно си подават ръка за обща работа – за мир и любов между човечеството. Роди се новият човек, вдъхновителят на всички прогресивни люде в света и даде им възможност кой с перо или мотика, кой с четка и рало, чук или машина, кой с живот или песен да хвалят и прославят Великия Творец – Живия Господ на Любовта.

Роди се новият човек, който превърна живота в песен и песента в живот.

Роди се новият човек – певецът на Любовта, служителят на Мъдростта и носителят на Истината.

Роди се новият човек, огрян от лъчите на вечно греещото слънце, носителят на Новото в света – Учителят!

Слово от сестра Паша Теодорова по случай Петровден
12 юли, 1954 година.

3. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

Драги братя и сестри, драги гости,

Тази вечер ще изнеса живи и светли спомени от живота и делото на нашия любим Учител по случай десет-годишнината от неговото заминаване – денят 27 декември 1944 година – статична дата, която не расте, не цъфти и плод не дава.

Обаче тази дата е неразривно свързана с друга една велика дата – 12 юли 1864 година – раждането на Учителя – изгряването на звездата на великото дело – „делото за освобождаването на човечеството от материалния и от духовния гнет, от материалното и духовното робство“. Тази дата е написана със слънчеви букви на необятния небосвод, отдето човешка ръка не може да я заличи, нито тъмнината може да я обземе. На същото място, със същите букви е написан един от великите методи, с които Учителят си служеше за постигането на ценни неща, а именно: „С любов и със светлина към мир, прогрес и свобода.“

От тази дата 1864 година до сегашната 1954 година са изминали 90 години – цяла епоха, която може да се раздели на три неравни периода, на три големи дълги дни: вчера, днес и утре.

Вчерашният ден е денят на вчерашното недалечно минало, когато виждахме Учителя още млад човек, тогава познат с фамииното си име – г-н Петър Дънов, с факела на истината в едната ръка и с куфарче в другата, да обикаля България от град на град, от село на село. Проникнат от великата идея да посочи на човечеството пътя на себепознаване, той правеше измервания на човешката глава, да знае човек с какъв капитал разполага и в какви предприятия да се хвърля. Така обикаляше по своя неравен, негладък път сам, от никого не подпомогнат с безкористно усилие и труд. Този период – вчерашният ден – може да се нарече „период на подготовка и труд.“

Бивш учител от Сливенската гимназия разказваше: Един пролетен ден дойде директорът в учителската стая с един млад господин, препоръча ни го – г-н Петър Дънов, голям френолог, който изучава и проверява своите знания върху черепите и иска да направи няколко измервания със своите инструменти върху главите на някои ученици. Ние погледнахме с недоверие, казваше нашият брат. Извикахме няколко ученици, способни и няколко посредствени. Г-н Дънов седна на стола и без да вади своите инструменти, започна да говори: „Този ученик има математически способности.“ Ние веднага побързахме да извадим своите тефтерчета, да видим верно ли е това. Да, наистина, той има шесторка. После посочи на друг ученик: „Този пък има исторически способности, добра и силна памет.“ Пак поглеждаме тефтерчетата – така е, има шесторка. Значи, той позна способностите на учениците, без да приложи своите инструменти, а ние гледахме тефтерчетата си и проверявахме истината на неговите думи. След това той пристъпи към измерванията си. Изпращането на г-н Дънов беше с пълно доверие и приятелски чувства към него. Така работи г-н Дънов цели единадесет години, след което беше приет и признат от всички ни под името Учителя по вътрешно прозрение. Около него се събираха много хора, жадни за духовна наука и за нещо по-велико от ежедневието.

Така се създаде духовното общество под името „Всемирно бяло братство“, глава на което е Словото, а негов ореол – великите добродетели, вечните принципи на живота – Любовта, Мъдростта и Истината от една страна, Правдатата и Добродетелта – от друга страна. Съработници на това велико дело бяха тъй наречените бели братя. Кой са белите братя? – Това са всички добри и разумни хора по лицето на земята, хора със светли и широки умове, с благородни и възвишени сърца, с гранитна и диамантена воля, която не отстъпва пред никакви мъчности и препятствия. Този период е период на днешния ден, на настоящето, наречен период на усилен, безкористна и неуморна работа. Така се работеше до годината 1944, 27 декември. От този ден иде началото на третия период – утрешния ден – период на жетва, когато любовта иде да събира своите плодове. Началото на „утрешния ден“ – жетвата, е 1944 година – крайт не се вижда, той върви успоредно с вечността, най-дългият период. Интересно е, че всички, които го познаваха като г-н Дънов или които го познаваха като Учител и тия на утрешния ден, които го възприемат също като Учителя, казват: Това беше една и съща личност, един и същ образ, една и съща въплотена идея, един и същ служител на вечните принципи. Към него пристъпваха, посещаваха го, влизаха и излизаха от стаята му с едно и също благоговение. Питам се: Защо? Дали това не е увлечение? Всеки знае силата и трайността на увлечението. То е слама, която очаква една кибритена клечка да драснеш, да пламне и да изчезне.

Спомням си думите на посетители на големите художествени галерии в Москва, Париж, Лондон, Италия, да казват: Влизяхме в тия галерии с благоговение и излизяхме с по-голямо благоговение, защото виждахме художествените картини в оригинал. Всеки търси оригинала. В оригинала е Божествената искра, в оригинала е Божествената светлина. Така и ние при Учителя влизяхме и излизяхме със същото благоговение. Там слушахме в художествено слово да ни се говори за живота в оригинал. Всеки е недоволен от отклонението, което е направил в своя живот. Ние слушахме да ни се говори за живота без примеси, без утайки, за живота като наука и изкуство, като музика и песен, като хармония и мелодия; за живота като разумност. И още много слушахме за живота в оригинал. Ние слушахме за ония истински правилни отношения между хората, пак в оригинал, всичко чисто, без примеси, без утайки. Как няма да влезеш с благоговение, да не слушаш с благоговение!

В каква форма се изливаше словото на Учителя? – Съществуват много форми на речта. Учителят не избра формата на пропаганда, която задължава човека. Той не избра и ораторската реч, която стряска човека. Той не избра и философската отвлечена мисъл, която понякога замайва главата на човека. Той не си послужи със строгата реч на моралиста, която изобличава и настройва слушателя срещу себе си. Той избра най-естествената форма за предаване на Словото – беседата – при най-задушевна и приятелска обстановка. Така той поставяше съзнанието на слушателите на по-високо ниво. Предварително с песен и молитва той започваше беседата. Една беседа, това е словесна екскурзия, в която Учителят имаше крайната цел да стигне високите върхове на Словото. В тази словесна екскурзия той ни посочваше всички забележителни места отдалеч и отдалеч и казваше по нещо за тях, но целта беше високите върхове. Стигнем ли там, той ни оставяше там и всеки, според степента на своето съзнание, постепенно слизаше. Не е чудно, когато братя и сестри от цяла България, идвайки да слушат Словото само един път в годината, по нямане възможност, казваха: „Чухме една беседа, но тя ще ни държи влага за цяла година.“ Значи така се качили, че докато слязат от високите върхове, има какво да учат.

Често Учителят казваше: „Учете се от всичко, но доброто дръжте.“ Учете се от външния свят. Учете се от светските хора. Учете се от децата. Учете се и от простите хора. По този случай си спомням една хубава опитност към края на Общоевропейската война. През един ноемврийски ден имаше беседа. Когато всички братя и сестри, всички посетители почнаха да се разотвиват, една проста, скромна на вид жена се приближи до Учителя и каза: „Минавах случайно покрай вашата улица и видях, че в една малка, бяла къщичка влизат много хора и никой не излиза. Питам се: Да е учреждение, днес е неделя, не се работи. Казах си, и аз ще вляза. Влязох и чух. Много доволна останах. Сега не зная как да се обърна към тебе: Г-н докторе ли да ти кажа, г-н професоре ли да те назова, сине мой ли да ти река, Учителю ли да ти кажа, Господи ли да те нарека?“ Тук тя спря. Нямахме къде повече мисълта ѝ да се издига. – „Чух и разбрах, че много неща знаеш, моля те, кажи ми кога ще свърши войната?“ Учителят я погледна и тихо ѝ отговори: „Скоро ще свърши войната.“ Жената продължи: „Да, но положението от ден на ден става по-тежко.“ – „Едно знай, каза Учителят, когато нещата станат тежки, когато положението се съгъства, когато болестта идва към своята криза, тогава настъпва краят. Скоро ще се свърши.“ – „Много ти благодарям“, каза жената и излезе. И наистина войната скоро свърши. Аз се заинтересувах и проследих жената. Тя се загърна хубаво в своята дреха и закричи към пътните врата. Тя не се спря да пита кой е този човек, от каква нация произхожда, кой го кара да говори. Тогава си спомних един велик закон, изказан от Учителя: „Който търси истината, той никога не се интересува от дребните неща.“

Това научих от тази проста жена.

Учителят много говореше за живота. Питаме се: „За кой живот?“ Друг един хубав пример ще отговори на въпроса. Сам Учителят отговаря. Бе 1920 година. Беседа. Учителят говори. Отваря се вратата и една неканена гостенка застана сред стаята. С негодуване и протест се обърна тя към Учителя: „Докога ще заблуждаваш тия хора? Докога ще ги отклоняваш от пътя им? Докога ще объркваш тяхните умове?“ Навярно доволна, че изля своя гняв, нямаше какво повече да каже. Някои от нашите братя със силни и здрави мускули може би се готвеха да хванат гостенката и под ръка, деликатно или по-грубо да я изведат вън. Обаче погледът на Учителя се отправи към нас, а после се обърна към жената и каза: „Сестра, аз имам една вина. Аз съм първата пролетна птичка, подранила и дошла най-рано от всички нейни дружки и със своята песен оповестявам на целия свят: Иде пролетта на живота! Иде новото в света! Иде новият живот! Иде новият ден! След мен ще дойдат хиляди и безброй още пролетни птички и със своето чуруликане и те ще оповестят същото: Иде новият живот! Иде новото в света!“ – Неканената гостенка погледна, разбра нещо, поклони се и мълчаливо излезе.

Сега идвам към последните дни на Учителевото пребиваване между нас на земята. Това бяха дните около 24, 25 декември 1944 година. Учителят тихо, шепнейки нещо на себе си, но остро ухо чу следните думи: „Завърши се една малка работа.“ Пет думи – „Завърши се една малка работа.“ Това са за нас не пет сухи думи, които стенограф не хвана, а вековете на бъдещето ги отпечатаха. То е ребус, загадка, то е откровение. Ние усилено забродихме в нашата мисъл, какво означават тия думи. И тогава, спомням си едно хубаво писмо, в което Учителят разказа една легенда до един от своите ученици: В древността, в далечното минало съществувало някакво царство, наречено царство на Адитите. Единственият възлюбен син на тогавашния цар пожелал от своя баща да има вечно горяща свещ. Бащата решил да задоволи желанието на своя син. Събрал всички мъдреци, всички адепти, всички философи на царството си, като им казал да намерят такава вечно горяща свещ. Замислили се адептите и мъдреците. Един от големите адепти съобщил на царя, че може да се намери такава свещ, като се превърне сърцето на проста, чиста и любеща овчарка в такава вечна светлина. И наистина, сърцето на една чиста, проста и любеща овчарка се превърнало в такава вечногореща свещ. Царският син се зарадвал на своята придобивка. Ден и нощ той чел на тази светлина; ден и нощ придобивал все повече знания, с които радвал себе си, своите близки и своя народ. Това е легенда. Но днес и в миналото ние сме свидетели на една действителност, на една опитност. Пред нас бе тази вечногореща свещ. Всеки, който се докосне до тази свещ, той се ползува. Той запалва своята малка или голяма загаснала свещ и продължава като царският син да се радва на тази нова, хубава светлина.

И наистина, завърши се една малка работа! Всеки от нас видя тази вечногореща свещ, дали отвън или отвътре, но във всеки случай тази вечногореща свещ е нашият пътеводител. Какво получи и разбра всеки от светлината на тази вечногореща свещ? – Жената разбра своето велико предназначение и застана всред човечеството като равноправен член. Ученият разшири своя умствен кръгзор, пое нова насока на своята мисъл. Алхимикът осъществи своя древен блян – превръщането на материята. Новият химик се домогна до една от тайните на живота и успя да раздоби материята на безброй малки частици, които обещават днес на човечеството не разрушение, а вечно благоденствие, обещават материални и духовни чудеса. Лекарят обърна нова страница на своята работа. Той разбра, че човек се лекува не когато е болен, но когато е здрав. Той разбра, че бъдещата медицина е медицина на здравите хора.

Социологът намери безболезнено разрешение на всички социални въпроси. Педагогът откри вечни методи, които водят първо към себевъзпитание и после към възпитание на своя ближия. При новата светлина на вечногорящата свещ, музикантът промени всички струни на своя инструмент и запя нова песен на благодарност към онзи, който го е дарил с този Божествен дар. Поетът и писателят настроиха своята лира на нов глас и потопах своето златно перо не в черното мастило, но в нектара на великата любов. Туристът се свърза с живата, разумна природа и разбра, че от нея черпи истинска обнова за една благородна и съзнателна работа в живота. Младият пое пътеката на вечното зазоряване, а възрастният и старият разбраха, че тяхната работа е към мъдростта и вечното усъвършенстване. Болният осмисли своята болест и разбра, че само със смирение ще се излекува; здравият разбра, че задачата му е да помага на слабите и болните. Бедният разбра смисъла на бедността, богатият – смисъла на богатството. Така се заличи вековната вражда между тях и те си подадоха ръка за взаимопомощ. И още много, много хора и същества се ползват от светлината на тази вечно горяща свещ – наследство за целия свят.

До тук бих свършила да говоря, ако в този момент не виждам въпросителния поглед на българския народ и на България. Те ме питат: Ако това наследство е за целия свят, за нас нищо ли няма? Обръщам се към българския народ с думите: И за тебе има дял и то голям дял. Този, който донесе вечногорящата свещ, той повдигна нивото на твоя духовен живот. Казвам: Радвай се, че от твоята среда излезе онзи, когото не познаваш, но който работи за тебе. С тази светлина той издири всички кътчета на твоята земя и дето намери целина, разора я, обработи я, натори я, превърна я в чернозем и пося в нея семето на новия живот, семето на вечния живот. Българският народ ще ме пита: Голям ли беше този човек? Не зная колко бе голям, но ръстът му мъчно се определя. Аз ще кажа: За мене той е Учител; за мене той е големият работник в света; за мене той е строител на новата духовна мисъл.

Сега се обръщам към България и казвам: Малка и велика Българо! Ти имаш голям дял от това голямо наследство. Казвам малка, защото ти сама измерваш своите граници. Казвам велика си ти и не знаеш, защо си велика. В тебе се роди, живя и работи на твоята почва и условия онзи, който посади семето на великото дърво на живота. Той намери най-здравата почва да го посади, отдето никой не може да го изкорени и никой не може да злоупотреби с неговите плодове. Около това дърво се създаде велик оазис. Там идват и ще дохождат жадни и страдащи да утоляват жаждата си, и да лекуват болките си. Ще каже някой: Какво от това? – Едно дърво. България е пълна с дървета. Но това са плодове, които не гният, които остават във вечността. И си мисля: ако и ти, Българо, си определена да бъдеш разсадник на тия плодове, малка ли е твоята задача? Ако ти, Българо, си определена да изиграеш ролята на Йосифа в Египет, при когото идваха гладни да взимат жито от цяла Юдея, не е ли велика твоята мисия? Да бъде благословено това дело!

Сега завършвам пак с последните думи на Учителя, тихо изречени един-два дена преди заминаването му, които стенограф не хвана, но ехото отнесе далеч във вечността. Това бяха думите, в които ясно се чете, за кого и за чия слава работи Учителят.

„Да се прослави Бог в Бялото братство и да се прославят белите братя в Божията Любов!“

София – Изгрев.
27 декември 1954 година
8 1/2 часа вечерта.

4. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

27.12.1955 година

Драги братя и сестри, драги гости,

Изминаха се 11 години от деня 27 декември 1944 година.

Ние и до днес продължаваме да говорим за Учителя все така възторжено и с ентузиазъм, както сме говорили в миналото. Ще продължаваме да говорим с още по-голямо въодушевление и ентузиазъм, защото само бъдещето може да говори за Учителя. Бъдещето е неговото време.

Образът на Учителя не потъна в дълбочината, нито се скри някъде в далечината, но изгря като мощно, ярко слънце на неговия собствен хоризонт, както и на хоризонта на всички ония човешки съзнания, които търсят истината и свободата.

Ние се радваме, като виждаме как всеки ден и час делото на Учителя зрее и узрява, а образът му става все по-светъл, по-мощен, по-велик. Неговият образ свети като фар в мрачната нощ на човешкото съзнание и като слънце в деня на пробуждащите се човешки души.

Ние виждаме Учителя облечен отвътре и отвън с одеждата на живото Слово, познаваме го като възпътено Слово Божие и такъв го приемаме.

Той постави Словото Божие на висок пиедестал, оттам да свети и ориентира всички ония, които са объркали своя път, както и ония, които търсят истината, свободата, мъдростта и знанието, Любовта и истинския живот. Той предаде Словото с езика на Любовта и то на висока, чиста, съвършена гама.

Ония, които познават Учителя и го разбират, свободно и справедливо могат да кажат за него: Ето човекът! Ето космичния човек!

Какво донесе на човечеството Учителят?

– Най-голямото богатство на света, най-големият дар за човешката душа – живия хляб, слезъл от небето – Словото Божие.

Какво представя Словото Божие? – Всичко, каквото човешката душа желае, всичко, каквото човешката душа търси. Ако търси наука, знание; светлина, ще ги намери там; ако търси сила и живот, и това ще намери; ако търси истина, свобода и простор, и това ще намери; ако търси методи и правила, и закони за добър живот, и за правилно развитие, и това ще намери там. След като Словото Божие даде всичко на човека, най-после ще го изпита. То е пробният камък, който днес изпитва цялото човечество. То подлага на изпит всички мъже, жени, деца, учители и ученици, управляващи и управляеми, всички са на изпит. Всички са пред голямата последна матура – казва Учителят. Отде знаем това? – От хилядите беседи, които имаме печатани и още от хилядите, които предстоят да се печатат.

Ние виждаме Учителя в различни форми, в различни положения. Слушаме го като голям, велик оратор от своята малка, скромна катедра да развива Словото Божие в многобройни беседи цели 50 години. Те представят една дълга реч, толкова дълга, колкото е животът и безкрайна като вечността. Къде е говорено Словото? – В този салон, в онзи салон, на планината, в гората, в долината, при езерата, по върховете – навсякъде е говорено, все това дълго, необятно, безкрайно Слово.

Ние виждаме Учителя на катедрата да развива своите научни максими, теории, закони и стройни системи, които могат да се прилагат и дадат добри резултати в практическия живот на човека. Виждаме го пак с голямото изкуство

на велик маг, слязъл от висините на живота да разрежда сгъстените формули, научните истини. Така той продължи великото дело на Христа с голямо майсторство. Когато дойде до някой стих, труден за разбиране, той го разрежда с изкуството на голям алхимик; не във вода, спирт или етер, нито в киселини и основи, но го разтваря в елексира на живота – течност, която нито се изпарява, нито се разлага, нито гние и го предлага на човечеството като материал и условие за развитие и работа.

Ние го виждаме като голям трансформатор в заводите на живота, разумна природа, да трансформира човешките състояния, да трансформира енергиите на целокупния живот. Виждаме го като лекар – хирург да оперира без нож: всички операции са успешни, без да засяга живо месо. Виждаме го като велик учен да изнася големи знания, истини, опитани от вековете. Няма изключения в истините, които Учителят изнася.

Седи Учителят на своята катедра, отваря Евангелието, прелиства го, а ние си мислим, на кой ли стих ще попадне, какво ли ново ще каже. Чуваме да говори върху притчата за фарисея и митаря. Чете притчата, която всички знаят. – Какво ли особено ще каже? Фарисеят си е фарисей, митарят си е митар. От тези десетина реда на притчата се развива цяла величествена беседа. Тук Учителят майсторски рисува два образа, два колоса. Единият, застанал на върха на своето съзнание, проникнат от гордост и тщеславие, отправя своята молитва към Бога. Другият, застанал в долината на живота – митарят – със смирение и разкаяние, и той отправя своята молитва. Виждаме и двамата не само къде са застанали в храма, но слушаме как Учителят с майсторство на голям кабалист представи тези два образа в числа – изнася ги от френологическо и от физиогномическо гледище. От тази притча за нас остават два живи образа – граници, между които се движи човешката личност като фарисей и митар.

Едва свършил това, има друга беседа, в която се разкрива идеята за ближния в лицето на добрия самарянин. Докато слушаме с човешко разбиране, кой е наш ближен според родовата, кръвната връзка, ние чуваме прекрасната мисъл за истинския ближен. Ближен е всеки, в когото бие пулс. Откъде е той, кой е, какъв е, не е важно. Щом пулсира, щом бие в него космичният пулс на Вселената, който дирижира цялата природа, той е нашият ближен, така разбираме истината.

В друга беседа се говори за блаженствата. Например, казано е: Блажени са кротките и смирените, защото те ще наследят земята. Казваме: Да съм кротък, значи да съм овца. Да съм смирен, значи да стана мост, всеки да минава по моя гръб. Нито едното, нито другото искам да бъда. Но слушаме Учителя като говори и се превръщаме в слух и мисъл. Чуваме: „Кротък е онзи, който е организирал всички сили в себе си, който е впрегнал всички енергии и е станал господар на своето низше естество, на своето низше начало.“ А за смирения, Учителят казва: „Смирен е онзи, който е изработил такъв морален устрой, такъв здрав гръбнак, че никаква земна сила не може да го огъне, нито да го пречупи.“ Пътуваме заедно с Учителевата мисъл и пред нас се низят безброй въпроси от различен характер – притчи, разни стихове от Евангелието. Развиват се разни формули, с които най-вещият математик работи.

Виждаме Учителя като голям алхимик в новейщата химия, в метакимията, в психохимията, в живата химия – да прави различни опити, да превръща елементите един в друг, да съединява прости елементи в сложни съединения, като например от живите елементи: Вяра, Надежда и Любов образува едно съединение; от Любов, Мъдрост, Истина образува друго съединение; от Правда и Добродетел – трето съединение. Той съчетава три елемента в стройни системи, в

живи съединения, които предлага на човечеството като методи за съзнателна и разумна работа, за правилно и хармонично развитие, каквото човешката душа търси.

Така разбираме какво значи Словото Божие. И проявите на Учителя в неговия живот, който беше изложен пред нас като на длан, ние видяхме всичко, що се отнася до Словото Божие. Като имаме Словото, този велик дар на човешката душа, това голямо богатство, запитваме се: „Защо и до днес има толкова страдания, толкова мъчности, противоречия, болести в живота?“ Като отговор ще си послужи с един пример от беседите на Учителя:

Един беден човек, голям несретник, живял някъде на края на голям град в своята малка, полусрутена колиба. Денем излизал да си търси прехраната и вечер късно се връщал у дома си. Пътят, през който минавал, водел през един голям мост. Тук той се спирал да си откъдне от мъчнотиите и неуспехите. Окаян, обезсърчен, той оплаквал своята съдба, проклинал часа, в който се е родил и търсел вината във всичко окръжаващо: в богатите хора, в условията на живота, но никога не търсел причината в себе си. Така продължавало ред години. Често добрата съдба го придружавала и му нашепвала как да намери път за подобряване на живота си. Веднъж тя решила да му помогне и оставила на моста, отдето постоянно минавал, една торба със злато да се възползува от него. Тази вечер, като минавал моста, разочарован си казал: „Ред години минавам по този мост с отворени очи и никога нищо не намерих, нищо не разбрах. Сега ще затворя очите си, дано така поне науча нещо.“ Затворил очите си, но се отклонил от пътя и торбата останала настрана от него, неизползувана. Върнал се той в къщи още по-окаян и измъчен и започнал горко да плаче. Почувствувал, че изгубил нещо, че пропуснал някакъв благоприятен случай. Но добрата съдба и сега не го оставила, постоянно му нашепвала: „Върни се по пътя на отклонението си и оттам тръгни по правия път. Тъй ще намериш торбата със златото, която те очаква. В нея се крие твоето благо.“

Добрата съдба и до днес му нашепва. Тя нашепва на всички ни: „Върнете се от пътя на отклонението си и оттам започнете добрия живот.“

Добрата съдба казва на всички: Виделината свети в тъмнината и тъмнината я не обзе.

5. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

27.12.1956 г.

Драги братя и сестри, драги гости,

От деня, когато обичния ни Учител на пусна земята, изминаха 12 интензивни години, дванадесет зодиака. Въпреки това, Словото на Учителя не престава да звучи, защото това Слово се проектира върху екрана на живота, отдето ехото на самия живот поема Словото, отнася го до най-отдалеченото човешко ухо, до най-усамотения човек в света и тихо му нашепва: „Има музика в живота!“ Затова човешката душа непрестанно пее своята възторжена песен за мир и любов, за знание и светлина, за истина и свобода.

Учителят донесе на човечеството ключа на Великото Слово Божие и с този ключ отвори богатата съкровищница, от която дава всекому според стремежа, желанията и нуждата. Учителят донесе на човечеството музиката на новия живот. Той прокара път за Словото и за музиката в човешката душа, с което даде условия за пробуждане на човешкото съзнание, за разцъфтяване на човешката душа.

Словото на Учителя е музика, а музиката на Учителя – Слово. Неговото Слово и музика се взаимно преплитат и то така хармонично, че образуват еднородна, жива, безкрайна нишка, по която тече животът в своята сила и мощ, в своята чистота, истина, красота.

И наистина, едва ли ще срещнем човек на земята, който да е говорил толкова много за музиката, който да е пял и свирил толкова много, както Учителят. Цялото пространство, атмосферата на земята, е изпълнено с вибрациите на Словото, с трептението на музиката. Трябва ли тогава да се питаме защо светът днес свири и пее толкова много? Трябва ли да търсим виновника за това?

Учителят започна своето Велико дело с прелюдия към Словото. Това са онези многобройни писма от него, писани саморъчно до приятели и познати, до слушатели и последователи, както и до учениците му. В тези писма се прокарват четирите основни положения, съществени принципи в Словото му. Те са следните: Един закон, законът на Любовта; един морал – моралът на Мъдростта; една истина – носителка на Свободата; един идеал, високият Идеал, за който Учителят казва: „Природата обича само ония, които имат висок идеал. Тя ги нарича свои деца и по име ги зове.“ Тези основни положения са четирите струни на Учителевата цигулка, с която той се роди, с която работи, на която свири и пя, и която остави наследство на цялото човечество. Ето няколко мисли от едно писмо до Негов ученик: „Постави в живота си Любовта за върховна, чиста, безкористна наслада, Мъдростта за ограда, Истината за светило, Правдата за мерило, Добродетелта за основа и ще ти бъде всякога добре.“

Когато интересът, стремежът и жаждата на хората за духовното около Учителя растеше, Словото на Учителя се изявяваше във форма на беседи – неделни беседи. Всяка беседа представя симфония на живота, изнесена в специална гама, на специален ключ. Тук Учителят – Сеятел с Божествена крина в ръце, щедро пръскаше семето на Словото – златните житни зрънца – по всички краища на Божествената нива. Чудна бе тази крина! Отдолу се черпеше, отгоре се пълнеше и никога празна не оставаше.

Тези беседи, симфония на живота, красиво се пъстреха от живи случки, примери, малки разкази из живота, които могат да се нарекат словесни етюди или образци за прилагане на Словото. Ето един от тези етюди, предаден с мои думи:

Надниквам в скромния кабинет на един голям учен. Голяма писалищна маса, голям шкаф – библиотека, пълна с книги и два, три стола. На един стол пред масата седи самият учен – човек с озарено, одухотворено лице, с поглед съсредоточен, отправен в далечината. Той седи, дълбоко замислен, рови се в паметта си, иска да си спомни нещо. Става, преглежда няколко книги и погледът му се спира на едно от листенцата, на което е написано заглавието на книгата му, дългогодишния му труд, готов вече за печат: „Разрешени спорни въпроси из живота и науката.“ Поглежда листчето и тихо се запитва: „Къде ли остана ръкописът ми? На никого не съм го давал, лош крак в кабинета ми не е влизал, къде ли ще е той?“ В този момент на вратата се почуква. Влиза вестникарче и подава вестник на учения. Той взима вестника, бързо го отваря и поглежда към научния отдел. Чете съобщения за нови открития из областта на науката и към края на колоната следват излезли нови книги от печат. Окото му спира върху заглавието: „Разрешени спорни въпроси из живота и науката.“ Автор – името на един негов студент. Крайно изненаден, но с лице пак така спокойно, одухотворено, той тихо прошепна: „Нищо, нищо от това, поне истината излезе на бял свят.“ Казвам си: Ето човекът, който обича истината, живее и работи за нея.

Надникнах пак в кабинета. Сега той ми се видя по-голям, по-светъл, а ученият – още по-въдъновен, по-лъчезарен, със замисъл за нова работа, за нов труд.

Когато стремежът, интересът на учениците към духовна наука, към високо духовно знание порасна, Учителят изяви Словото в още една форма лекции – окултни лекции. В тях той изнася много методи и правила, закони и принципи за работа на ученика, на човека върху себе си – истински човек да стане.

В тия лекции Учителят – Строител безболезнено събаряше старите разколебани, разклатени основи на старото здание и на мястото им поставяше здрави, солидни, положителни основи на новата сграда, на новата култура. На мястото на изгнилите греди, на изпочупените тухли и керемиди, той постави нови – огнеупорни греди, тухли, керемиди, минали през огъня на житейската пещ.

Така Словото, излязло от тясната малка стаичка на бялата къщичка на улица „Опълченска“, дойде до големия салон на Изгрев, отдето стигна до високите върхове на Витоша и Рила. Тук покрай множеството беседи, утринни слова, лекции, Учителят изнесе безброй мисли, теми за размишление, дето той като голям музикант, даде възможност чрез вариации на мисълта да се дойде до ядрото, съдържанието и смисъла на тия теми. Ще кажа няколко от тия теми за размишление:

Мисли върху трите извора на живота, които никога не се размътват;
Живот без страдание, мисъл без съмнение, свобода без ограничение.

Учителят донесе много блага и благословения на цялото човечество, но какво остави? – На този въпрос ще отговоря на българския народ. Той знае с какви блага и богатства го е надарила майката – земя. Обаче българският народ не знае, а трябва да знае с какви духовни блага и богатства го е надарила Божествената майка – Любовта. Учителят донесе ключа на Великото Слово Божие и с този ключ отвори богатата съкровищница, онази необятна неизчерпаема духовна мина и я остави отворена, да се ползува от нейните блага цялото човечество, целият свят. От ръцете на тази мина се точат безброй нишки, които като подземни и надземни жили опасват сушата на цялата земя. По тия пътища идват и ще идват хора със силна воля, със силен стремеж към духовното, направо да черпят от това богатство, от ръцете, които щедро дават.

От сърцето на тази мина извират неизчерпаеми енергии, които се носят по водните сили на реки, морета и океани, в целия свят. По тия пътища идат и ще дойдат хора с благородни сърца и отворени души да черпят направо от извора на това сърце. Идат и ще дойдат ония хора, които искат да чуят пулса на всемира.

От главата на тази мина се пръскаат лъчи на светлина, които проникват цялото пространство. По този път, като по въздушни антени идат и ще дойдат хора със светъл ум и творчески дух да се свържат направо с главата на това голямо богатство – с извора на Великото Слово Божие, за което е казано: „Глава на Твоето Слово е Истината.“

Тук е мястото да изнеса онези пророчески думи, които Учителят е казал за това ценно богатство: „България ще бъде духовен кредитор, духовен разсадник за целия свят.“

Питам тогава: Не трябва ли да пазим това богатство като зеницата на очите си?

6. ВИДЯХМЕ ГО НИЕ

Видяхме го ние в трите свята – и в трите свята един и същ.

Видяхме го висок планински връх, „гигант“ наречен.

Опрял се здраво в канарата на Живия Господ.

Видяхме го огрян винаги от ранните лъчи на светлината.

С дреха чиста, снежнобяла – без никакво петно отвътре и отвън.

Видяхме как бури и урагани, ветрове и световни стихии нападаха го безмилостно отвед, дано гръбнака му огънат, дано стъпките му отклонят, дано основите му изцяло разрушат.

Но усилията им излязоха безплодни.

Остана той изправен, мъжествен и безстрашен; стъпката му твърда, крепка, с посока напред и все напред. И калта световна го не засегна. Погледът му сочеше нагоре към светлия простор, към истината и свободата.

А образът му – все тъй чист, светъл, вдъхновен.

Видяхме го ние – извор неизчерпаем, пълноводен, бърз, с вода чиста кристална, носеща сила и живот.

Видяхме как се стичаха към него същества, малки и големи, от всякакъв род и вид: от мравката до слона, от хиената до незлобливия гълъб, от детето до прегърбения старец. И всеки тича по-скоро да утоли жаждата си, да накваши пресъхналото гърло. За всички тях е казано: „И пиха, и наситиха се.“

Но и тук злосторник не закъсня да излее яростта си върху великия извор: с камъни, големи и малки, се опита да запуши притоците на неговата вода.

Но чудо: Води се вдигнаха в струи високо към небесата и други се разливат надлъж и нашир да поят ниви, поля и градини – да се радва и весели целия свят.

Един закъснял пътник достигна най-после до извора, наведе се, пи от животворната вода, вслуша се дълбоко в клокоченето му и тихо промълви: Чух пулса на живота.

Чух пулса – плътен, дълбок, като вълните на големия океан, в който всички поточета, реки и морета се втичат.

Горко на тебе, малки човече, ако се осмелиш малко поточе да запушиш или малко клонче от дървото на живота да откъснеш.

Чух пулса спокоен, равномерен, като стрелката на Божието, която сочи пътя на всички живи същества.

Горко на тебе, малки човече, ако съзнателно стъпчеш малката мравка, скъпо ще платиш.

Горко на тебе, малки човече, ако посегнеш на живота на твоя брат, винаги ще нарушиш хармонията на твоя живот.

Чух пулса – в него чух и своя малък пулс, в него чух пулса на всяко дихание, от най-малкото до най-голямото.

Чух пулса – пулсът на Всемира, който всякога ще чувствавам.

Чий бе този пулс? – Пулсът на Големия брат на човечеството, пулсът на Космическия човек, пулсът на Великия Учител.

Видяхме го ние в Божествения свят – светящият човек, Сеятелят на Великото Слово Божие, Сеятелят на безсмъртното семе, свободно от плевели, които задушават, и от червеи, които всичко пояждат.

Дойде той на земята и ни въведе в път чист, светъл, възвишен, в пътя на ученика, в пътя на Любовта, светлината, мира и радостта.

Видяхме ние Любовта в нейната пълнота, красота и чистота.

Познахме Истината, онази Истина, която разкъсва и най-дебелата завеса на тъмнината, за да ни покаже живот без противоречия и ограничения.

Разбрахме мира като вътрешна и външна проява на човека. Няма външен мир без вътрешен; само така човек се домогва до дълбоко вътрешно спокойствие, до детско безгрижие.

Свързахме се с радостта, като условие за растене. Без радостта нито пъпката става цвят, нито цветът може да завърже плод.

Видяхме Учителя в трите свята – и в трите свята все Един и същ.

27 декември 1958 г., Изгрев

Замислено по случай 14 години от заминаването на Учителя, но не изнесено, поради особените условия, в които се намира Братството.

7. ВИДЯХМЕ ГО НИЕ

Стихотворение

Видяхме го ние и в трите свята –
навсякъде един и същ.
Видяхме Го планински връх –
гигант могъщ,
опрян на Бога – канарата,
опора здрава на земята.
И грееше от светлината
и с блясъка на дреха чиста.
А погледът Му беше благ, лъчист.
Видяхме Го как изправен
посреща страшни урагани,
изпратени да Го сломят
и стълката му твърда крепка
от пътя прав да отклонят.
Видяхме го спокоен, тих,
да среща кал и хули
и на тълпата воя лих
не го засегна –
над тях блестеше с нова сила
недосегаем и велик.

Видяхме Го – Той извор беше
бездънен и критално чист.
Със свежите си струи
душите ни поеше
и с нов живот Той всякое сърце
изпълваше.
Затуй и старец, и дете,
хиена злобна и сърне,
и мравка, гълъб, тигър, слон,
към онзи стръмен склон,
отдето изворът безспир
изпраща бистрите води
се стичаха без ред,
пиеха и даваха обет –
да бъдат като Него те
изобилни, щедри.
А Той ги гледаше усмихнат, благ
и за всички беше
Учител и баща,
и вяра, и надежда,

лъч светъл в непрогледен мрак.
Но ето че ръка злосторна
намери се и хвърли камък
да спре свещените струи.
Човече, водата що извира
от земните недра,
с човешката си сила
ти можеш ли я спря?
А вятърът, що вее
и слънцето, що грее,
ти можеш ли ги спря?
Тогава как посмя
с злосторната ръка
ти камък да запратиш
към бистрите води?
Но да ги затулиш, човече, не успя –
че буйната вода
по-мощно се разля
нататък в равнината
и плодните градини, ниви и поля,
дари ги с благослов – Божествена
Любов.

А изяви се Той
и в най-великия от всички светове –
света на мисълта
и като сеятел светъл
семена безброй
разсея по земята –
в душите ни и в сърцата
великото и мощно Слово
на правда, истина, любов,
на мъдрост и на живота нов.
И с грижа нежна всяко семе
отблизо Той следеше
и благослови ги, възрасти ги
с обилен сладък плод.

Видяхме го и благодарим,
че изяви се Той –
един и същ, и чужд, и свой,

и близък, и далечен,
и води ни по пътя вечен,
безкраен, светъл, нов
на Мъдрост, Истина, Любов.
Видяхме Го –
Могъщ, Любим,
като Баща и благ, и строг.
Видяхме Го – Той
извор чист, обилен и богат,
с животелни струи
Той къпеше душите ни

и вливаше ни подтик смел
за подвиг вдъхновен
да ходим в пътя Му свещен.

Видяхме Го в Светлина
Неземна озарен.
Видяхме Го Сам светещ, чист
в блясък от лъчи –
видяхме Го и Той за нас
тогаз и в Вечността
е Път и Истина, и Живот.

Замислено от мен, но не говорено, поради особените условия, при които се намираше тогава братството – през 1958 година.

София – Изгрев.
Паша Теодорова.

8. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

1959 г.

Какво ни остави Учителят?

Когато дете се ражда на земята, всички се радват: родители, роднини, приятели и познати. Всички му пожелават: да е живо и здраво, да расте и порасне, да стане голям, богат, учен човек. Никой нищо не иска от него.

Когато човек напусне земята и замине за отвъдния свят, всички се питат: какво ни остави той, какво даде на човечеството?

Ето, изминаха се вече 15 години от заминаването на нашия обичен Учител и мнозина още продължават да се питат: „Какво ни остави Той? Какво даде на човечеството?“ – Всички Му искат сметка. „Пари, сребро, злато?“ – Не, това не е предмет на Неговата дейност, нито стимул на Неговия живот. – „Тогава някакво богатство?“ – Да, остави Той неизчерпаемо богатство: Алхимията на новия живот.

Материята Той одухотвори, духът възплъти, а Бога прояви, като даде път на Божественото в света.

Какво още даде Той?

– Новият символ на вярата: вяра в живия хляб, слязъл от небето, градивен материал за всичко живо – на живия човешки организъм.

– Вяра в чистата кристална вода – носителка на живота, чрез който се втичат ония възвишени и благородни чувства, да хранят и укрепват човешкото сърце.

– Вяра в свежия, чист кристален въздух, който слиза от високите върхове, за да храни човешкия мозък, проводник на светли, възвишени мисли.

– Вяра в оная необятна светлина, която прониква цялата вселена и достига до последната жива клетка – клетката на човешкия организъм. Така тя го превръща в светящ човек, представител на новата раса – шестата раса, идеал на съвременния човек.

Какво остави Учителят на младия човек?

– Той му посочи правия път – път тесен, възходящ и красив. Даде му и методи, как да върви в този път. В правия път да върви без отклонение; в тесния

път със самоограничение, за да познае безграничното и великото в света; във възходящия път – без умора, а в красивия път – с истинска вечна наслада.

Даде ли нещо на човека?

– Заветът на любовта, да живеят в името на онази любов, която расте и се усилва, но не отслабва; която се чисти, без да се размътва; която постепенно се осветява и забравя някогашния първичен грях.

Даде му и задачата:

– Себе си да самовъзпитава, а децата да възпитава.

9. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

27 декември 1961 г.

Ето ни пак пред датата 27 декември, от която днес ни делят 17 години: 1944 – 1961 година.

Тази дата не е тъжна, но е дълбока, не е само дълбока, но велика. Тя не е тъжна, защото ние не се намираме пред нещо безвъзвратно загубено. Не, Учителят е жив, живее и вечно ще живее и работи за велокото дело Божие, чиито основи Бог сам е положил преди хиляди години, преди незнайно за нас начало. Изграждането на това дело Той е оставил в ръцете на Великия Учител и неговите помощници, та един ден в този грандиозен Божествен храм да се приютят всички онези, които жадуват за Словото Божие, които търсят Истината, които живеят в любовта.

Тази дата е дълбока, защото тя откри на човека онази бездна на човешката душа, дето е складирано цялото съкровище, дето се крие истинското богатство на живота.

Тази дата е велика, защото повдигна човешкото съзнание на онази висота на живота, дето светлината никога не се помрачава, дето мъчнотиите и противоречията се топят, както снегът и ледът – на пролетното слънце, дето страданията са истинска привилегия за човека.

Преди няколко хиляди години Мойсей възлезе на Синай, за да приеме скрижалите с написаните 10-те Божии заповеди и ги свали на земята да се учат от тях хората как да живеят и работят.

И в наше време – сегашния век – небето се отвори и оттам слезе Учителят, носейки в ръцете си образа на новата школа, школата на Бялото Братство, да научи хората да живеят по нов начин, да се изработи истинския човек и всеки смело да каже: „Човек за човека е брат.“

Тогава потече Божието Слово изобилно и щедро, както текат планинските потоци при бурен и проливен дъжд.

И стичат се хора да чуят това Слово; да го възприемат всеки според възможностите си и да го обработи – да станат те едно с Него, да го превърнат в нова плът и кръв в себе си, т.е. да се новородят. Това е периодът на приемане и обработване на Словото. Той продължи до деня 27 декември, сряда, 6 часа сутринта.

И наистина, два-три дни преди заминаването на Учителя дойде на Изгрева едно външно лице с желание да се срещне с Учителя и да се посъветва с него за някои работи. Учителят не го прие и чрез една сестра отговори: „Кажете му, че концертът се свърши, всички билети са продадени, завесата се спусна.“

Обаче, не е било време и няма да бъде, когато Бог не е говорил и когато Словото Му да не се е чувало и да не се чува. Още следния момент, след 6 часа, завесата отново се повдигна и необятният небосклон се откри. Животворното

слънце пак изгря, за да възрастват семето, посято от Великия Учител. То цъфна, завърза плод и плодът започна да зрее.

Учителят възлезе нагоре към своята обител, а изпитната комисия слезе на земята да произведе голямата матура на цялото човечество – и за ония, които съзнателно са учили и за ония, които не съзнават своето положение като ученици на живота.

И застана комисията със своите членове – Любовта, Мъдростта, Истината, Правдатата и Добродетелта – строга, справедлива и любяща, да изпитва убеждението, веруето и делата на хората; да изпитва техния ум, сърце и воля, всеки да получава заслуженото, всеки да плати дълговете си, или да получи възнаграждението си. Това нарича Учителят „Ликвидация на века“, това наричаме ние съдба, изпитания, страдания. Дошло е време за приложение – каквото си научил, възприел и разбрал да го приложиш.

Лесно се понася всичко, понеже Учителят бе на земята с нас. Той, нашият обичен Учител изпълни земята със знание за Господа, освети я и си замина.

За нас остава само едно: да сме доволни от всичко, за да Му благодарим и да изпълним Неговия завет.

10. ВИДЕЛИНАТА СВЕТИ

**Размишление по случай 102 години
от раждането на нашия обичен Учител,
а също така и неговия имен ден**

Кой и какъв облак може да закрие диска на слънцето и да помрачи неговата светлина?

Виделината свети в тъмнината и тъмнината я не обзе.

Кой обикновен, простосмъртен човек може да спре светкавицата и гръмотевицата на небето?

Кой може да спре бурите, ураганите и циклоните по земята? – Само безсмъртният, който знае законите на небето и на земята, който владее тези закони и ги прилага. Само той може да направи това.

Кой може да спре земетръсите и да победи природата? – Който е създал природата, само той може да я победи.

Човек може да побеждава само онова, на което той е господар, което той сам е създал. Докато човек не стане господар на себе си, на своето животинско и човешко естество, той не може да бъде господар и владетел на това, което е над него. Великият, Който е създал вселената и цялата природа, само Той може да бъде неин господар и да побеждава.

Дойде Учителят на земята и донесе яркосветещия факел на Истината и свободата, за да освободи човечеството от всякакви заблуди, от всички ограничения, да го освободи от лъжата и греха, да направи човека свободен, да стане истински човек. Този факел и до днес свети в тъмнината и тъмнината не го помрачи.

Роди се Учителят на земята и донесе свещения огън на Любовта. Гори този огън и до днес, и стопява ледовете и стопля човешките сърца, да могат лесно да се справят с мънотии и противоречия, да могат правилно да си решават задачите в своя живот. Без свещения огън всичко се сковаваше, дейността на човека се смразяваше и той подаваше ръце наляво и надясно, дано се смили някой над него, да му помогне по някакъв начин. Защо се луташ, човече? Любовта е пред тебе. Отвори сърцето си за нея, и тя ще ти помогне.

Роди се Учителят на земята и донесе онази мярка, която хората наричат Правда. Откак свят светува, все за нея се говори, все нея търсят. Тя е в ръцете им, но те не знаят, как да работят с нея. Когато е близо до тях, те я удъжават, дано ги не засегне; когато е далеч от тях, те я скъсяват, не ги боли за другите, че тях може да ги засегне. Една е мярката на Правдата, тя не се нито удължава, нито скъсява. Един е законът на Правдата.

Дойде Учителят на земята и донесе Мъдростта – ограда на човека. Не руши тази ограда, не я разваля, да не влезат отвън стихии и ветрове, да съборят твоята къщичка. Човече, достатъчно ти е това знание, което достига до тази ограда, не излизай вън от нея. Отвън не те очаква по-голямо благо. Знанието и мъдростта, с които днес разполагаш, в тях е твоето спасение.

Роди се Учителят на земята и донесе Добродетелта – основа на живота. Закрепи се здраво за тази основа, утвърди нозете си, та когато и колкото да се тресе тази основа, ти да не изгубиш своето равновесие. Докато се държиш за добродетелта, никаква външна сила не може да те събори и унищожи. Добродетелта е опитният кормчия, в чиито ръце твоята лодка няма да загине.

И видеината свети в тъмнината и тъмнината я не обзе.

Писано на 14 юни, София

11. СЪН

Стихотворение

Целунах снощи аз
Една ръка свещена.
Тоз час дойде и за мен
– нощ благословена.
със сладък, крепък сън.
Чия бе тази ръка свещена?
– На нашия обичен Учител.

23 март 1967 година.

12. ПЪРВАТА ПРОЛЕТНА ПТИЧКА

Иде пролетта!
Иде новият ден!
Иде новият живот!

Ето тия думи прозвучаха един ден през 1920 година в малкия салон, находящ се на ъгъла на улиците „Раковски“ и „Граф Игнатиев“, който Братството беше наело за беседите на Учителя.

И тъй, слушахме беседа в новия салон на улица „Раковски“. Часът е вече десет и половина преди обяд. Учителят говори и ние слушахме с внимание и разположение.

В този момент вратата на салона се отваря неочаквано и вътре влиза една жена, на вид скромна и скромно облечена, на всички непозната. Тя застана на средата на салона и с ръце, свити на юмрук, се обърна с поглед към Учителя и силно възбудена започна да говори енергично: „Докога ще заблуждаваш тия хора? Докога ще ги отклоняваш от пътя им? Докога ще объркваш умовете им?“ Повече тя нищо не можа да каже. Възбудата и беше голяма. Тя спря да говори, като че очакваше да получи нещо. Какво очакваше по нейному, не зная, но наистина получи нещо, което може би най-малко очакваше. Тя чу гласа на

Истината. Тя видя, може би непонятно за нея, живата възплътена Истина, образец на живота.

Какво беше нашето настроение след думите на неканената и непозната гостенка? За всички не мога да говоря, само за ония от нас, които по-добре познавам. Те се настроиха, но не се проявиха. По настроение те приличаха на предания ученик на Христа, който отрязва ухото на един от слугите на първосвещеника. Всеки беше готов да се прояви по своему, но като погледнаха към Учителя, се въздържаха.

Учителят за тих, спокоен и кротък глас се обърна към новодошлата и заговори: „Права си, сестра, аз съм виновен. Моята вина седи в това, че аз съм първата прелетна пойна птичка, дошла да оповести на хората, на цялото човечество, че иде вече пролетта. Иде новият ден! Иде новият живот! След мене ще дойдат безброй прелетни пойни птички, ще дойдат хиляди и милиони, и те ще огласяват въздуха със същата песен: Иде вече пролетта! Иде новият ден! Иде новият живот! Идат светли дни! Тази песен ще се пее по всички краища на света.“

Учителят престана да ѝ говори и с погледа си като че искаше да ѝ каже: Сега си свободна, ако искаш, можеш да си отидеш. Тя, успокоена на вид, не каза нито дума, леко се поклони и бавно се отдалечаваше с лице към нас и с гръб към вратата, която тихо се отвори и затвори след нея.

Без никакви коментарии и никакви разговори от наша страна, Учителят, пак тих и спокоен, както по-рано, продължи беседата.

Сега, обични братя и сестри, аз използвам случая да ви поздравя с настъпната вече пролет, 22 март, като първи ден на очакваната с радост и с нетърпение пролет, като първи ден на Новата духовна година, като ден от вечната пролет, като един от дните на вечното благоденствие, за което Учителят говори. Хубав беше и месец февруари, хубави са всички дни пред нас и след нас, защото всеки изминат и всеки настъпващ ден носи нещо ново за човека. Всички дни ни поднасят нещо скрито, но велико. Те ни откриват по един или няколко реда, или най-много по един лист от книгата на живота, в която се крие някакъв ценен урок. Каква по-велика книга можем да търсим от книгата на разумната природа, от необятния космос? Днес множество учени посвещават целия си живот да изучават тази книга, да проникнат в гънките ѝ, да намерят там онази светлина, която посочва пътя на малки и големи. Днес държавите изразходват милиони и милиони средства, създават ракети, кораби, спътници, които отправят към необятната вселена, към космоса, да разберат неговите тайни, да стане познат за нас свят. Та когато бе създаден човека, не му ли се даде право да изучава необятния свят около себе си? Нищо не е скрито от човека, но от него се иска усилие, труд и работа.

Ето пролетта, която очакваме. Колкото и да е кратка, тя ни говори за вечната пролет, дето слънцето вечно свети за човешкия ум и осветява пътя му към света на Истината; дето слънцето вечно грее и стопява онзи мраз от човешкото сърце, който пречи на неговото добро разположение към всичко живо на земята, към творенията на Великия разум. Това слънце вечно свети и грее, за да укрепява човешката воля към постоянен труд и работа. Нека човешките ръце не отслабват, но да укрепват заедно с неговата воля да твори и създава, да учи и прилага.

Позволявам си да Ви поздравя за пролетта с думите на Учителя:

ИДЕ ПРОЛЕТА! – **ИДЕ ВЕЧНАТА ПРОЛЕТ** – носителка на вечното благоденствие.

ИДЕ НОВИЯТ ДЕН – идат новите условия на живота за работа и учение.

ИДЕ НОВИЯТ ЖИВОТ – който ще преобрази човека, да стане нов човек. И земята ще се преустрои, да стане нова земя и ново небе.

ИДАТ СВЕТЛИ ДНИ! – Когато истината и светлината ще господствуват в света; когато доброто ще тържествува над злото; когато любовта и приятелството ще бъдат разменна монета между хората.

Казано е във великата книга на живота: Иде пролетта на земята, когато земята ще се изпълни със знание за Великото, Красивото, за Разумността, за Великото начало в живота. Казано е още, че ако хората престанат да говорят и проповядват за това велико знание, камъните ще проговорят, но това знание ще се оповести на света.

Учителят е изказал тази истина с думите: Хиляди и милиони пойни птички ще дойдат, безброй птички ще прелетят от знайни и незнайни светове, и ще огласят цялата вселена с новата песен на Великата Любов, на вечната пролет.

Жената, именно, влезе в храма на Словото, на Истината със свити юмруци, със скритото от нея желание да чуе Истината. Тя чу гласа на Истината, разтвори юмруците си, поклони се и излезе. Тя отиде в света да търси и там истината, та един ден, като носителка на любовта, да изтрие всяка сълза от очите на страдащите с плащеницата на Истината, чието име малцина знаят и познават.

Бъдете здрави и бодри, обични братя и сестри!

Жив свидетел на горния образцов пример:

Паша Теодорова

София, март 1966 г.

13. ВЕРИГАТА – ВЕРИГАТА НА БРАТСТВОТО, ВЕРИГАТА НА ЛЮБОВТА

Ето ние пак сме пред светлите съборни дни. Наистина, светли са тези дни, защото тогава именно, през тия дни и месеци, небето слиза към земята, а земята възлиза към небето. И те взаимно си подават ръце за обща, безкористна, творческа работа за доброто и благото на цялото човечество, както и на всички живи същества по лицето на земята.

От небето, от духовния и висок свят се дават програми и задачи, които се обработват и изпълняват на земята. Когато съборите стават в Духовния и Божествения свят, те едновременно стават и на материалния, физическия свят, който е отражение на горните два свята. В това отношение физическият свят е огледало на горните два свята. Човек сам не познава своя образ, ако не се види в огледало. Колкото по-добро, качествено и чисто е огледалото, толкова по-верен е образът или предметът, който се е отразил в огледалото. Ето защо още в първите лекции Учителят ни говори за чистота на мислите, на чувствата и на действията ни. Като говори за чистотата, Учителят дохожда дори до абсолютната чистота. Постигне ли тази чистота, човек се радва на своя чист физически, материален живот.

Всички знаем, че звукът се предава чрез антени – видими и невидими. И електрическият ток се предава чрез проводници – метални жици, от които подобри проводници са тия на природните метали. Много са проводниците на природните сили, но една е тяхната централа. Обаче в Духовния, в Божествения свят, една е главната, истинска, мощна, неразрушима инстанция – тази на Бялото братство, с нейните многобройни проводници – Белите братя. Те представят многочислена верига от добри, справедливи, безкористни, любещи

души, които работят за доброто и благоденствието на цялото човечество, както и за неговото повдигане.

Дойде Учителят на земята и заработи в духа на Бялото Братство, чиято глава и представител е Христос. Той държа беседи, лекции, слова, чрез които по естествен начин се свързва с хора, чийто определен стремеж, желание и воля бяха насочени към Истината, към доброто на себе си, на своя ближен, към доброто на цялото човечество. Те се определиха като ученици и последователи на Учителя, от когото за пръв път чува да заговори за Школата на Бялото Братство и за Белите братя. Малцина бяха тогава учениците на нашия обичен Учител, но числото им прогресивно растеше по стълбата на геометричната прогресия и стигна завидно число.

Макар и малцина тогава, Учителят свика на събор в оня месец и ден – 19 август – Преображение, когато ставаше съборът на Белите братя на Небето.

На малцината братя и сестри, събрани за пръв път на събор през 1909 година в град Велико Търново, Учителят заговори за Веригата на Бялото Братство, която изпраща своите идеи и мисли от духовния свят на земята, дето те се възприемат от души, готови за духовна работа. Тук идеите и мислите се възприемат, обработват и прилагат. Верига, нарече Учителят малцината братя и сестри, събрани около Него, като начало на Неговата Школа, наречена Школа на Бялото братство с програма и задачи, давани от Школата на Бялото братство, съществуваща в Духовния свят. Призивът беше направен, Веригата – отворена, за да се включат в нея свободно всички ония души, които искат да работят за великото Божие дело на земята. Тия събори се свикваха редовно всяка година през определените месеци и дни, когато ставаха и в Духовния свят и продължиха до 1915 година. Създадена веднъж Веригата, тя незабелязано, сама по себе си растеше, като включваше всеки ден и час нови готови за духовна работа души и числото ѝ ставаше все по-многочислено. Едно е знайно, обаче, а именно: Не всякога земята е приятелка на небето. Явиха се противодействащи сили, които се опитаха да спрат делото Божие на земята. Забраниха срещите в Търново, забраниха съборите. Външно успяха да ограничат съборите, но не и вътрешно. Вътрешно веригата растеше и се увеличаваше. Никаква сила не е в състояние да ограничи и спре Великото Божие дело. От знайни и незнайни краища на света, от далечни и близки страни в света, души, готови за служене на Великото, се включват във веригата, незнайно и за тях самите как става това, но чувствуват в себе си един подем, една обнова – нещо красиво ги изпълва, и те сами, без никакво насилие отвън, се определят последователи и служители на някаква велика идея, от която не отстъпват нито милиметър назад.

И ето, дойде 1919 година, нещо светло блесна на небето, чу се нов зов и на Преображение, 19 август, големият двор на братската колиба отново оживя, но вече не от малцината, а от 1200 души, братя и сестри, облечени в бели дрехи, с лица весели и засмяни, с души отворени и жадни за новото, за духовното, за великото в света. Що се отнася до възрастта, не питай, това не бяха старци, изживяли себе си, това бяха души, всички жадни и гладни за Словото Божие, всички искат да чуят гласа на Бога. Възрастните ставаха млади, а младите още непълнолетни дори, ставаха възрастни.

Веригата, макар и на земята, включваше нови и нови души и растеше, увеличаваше се, с цел да опаше цялата земя, да я защити от злото в света, което цели да проникне и в най-скритите и гънки, да я унищожи. Колкото и да се сили злото, никога не ще успее – голямо е противодействието му отвън и отвътре. Веригата расте отвън, веригата навлиза и вътре в земята. Много са вече учениците, дошли на събора, а колко много са още, останали в градовете, а

колко много са учениците в целия свят. Голямо множество са учениците на Бялото братство. Един е техният Учител – смирен, защото работи с Цялото; мощен, защото е свързан с Бога; силен, защото служи на Любовта. Веригата расте, увеличава се и крепне, но Учителят вече не говори за нея, тя сама говори за себе си. Тя постепенно опасва земята, като я изпълва и отвътре, и така се оправдават думите на пророк Исайя, който казва на едно място, че земята ще се изпълни със знание за Господа.

На този събор за пръв път Учителят говори в читалището „Надежда“ – публична беседа – на тема „Мировата любов и Козмичната обич“. С мировата любов Учителят пак за пръв път заговори за онази Любов, която обединява всички души – служители на Бога в едно цяло, в една мощна и безкрайно голяма Верига – пазителка и покровителка на човечеството. С беседата „Козмичната обич“ Учителят ни обърна внимание на космоса като нещо живо, дете живеят същества, свързани с онази велика обич, която повдига, обновява и възраства всичко живо в света, в цялата вселена – жива, одухотворена от онзи Велик, мощен дух, който я създал.

Една малка част души от Бялото братство, в сравнение с милионите и милиони братя и сестри по цялата земя, има щастието да прекара с Учителя на земята десетки години, да го вижда, да слуша Словото му и да живее с него, да го наблюдава и изучава, и днес смело да го нарече пред себе си и пред целия свят Велик Козмичен Учител.

Слава и хвала на нашия обичен Учител!

20 август 1967 г.

14. ДА СЕ ПРОСЛАВИ БОГ

Да се прослави Бог в Бялото Братство!

И да се прославят Белите Братя в Божията Любов!

Свърши се една малка работа.

Драги братя и сестри,

По случай 23 години от заминаването на нашия обичен Учител, реших да споделя своите размишления върху горните две епохални класически мисли, казани два-три дни преди заминаването на Учителя.

Да се прослави Бог! Една мисъл, състояща се само от четири думи, илюстрира дейността на един цял живот. Тази е дейността на нашия обичен, велик Учител. Целият Негов живот във всички посоки и направления се свеждаше към една единствена цел, към едно единствено съкровено желание, движени от една единствена Любов – да се прослави Бог! Една светла, красива нишка пъстреше Неговото дело – работа за Слава Божия.

Кое е Бялото Братство, всички знаем. Радваме се, че в целия свят има светли, добри, честни, справедливи, вярващи, любещи души, които работят и служат на Господа в едно Братство и под едно име – Бели братя. Всеки, който работи от името на Бога и с неговата любов с радост приемаме за наш брат. Каква по-голяма радост за човека от тази, да знае, че не е сам на земята. В момент, когато човек се чувствава свършено сам на земята, изоставен от всички, някъде далеч в света, зад гори и планини, зад реки, морета и океани, стои един човек, подобен на тебе, дълбоко замислен и съсредоточен, търси път, начин, как да ти помогне, да ти докаже, че не си сам... Отдалече някъде той ти

подава своята ръка и в името на онази Любов, която и за двамата представя един и същ импулс, един и същ стремеж и идеал в живота. За това Бяло Братство ни говори Учителят, към тези Бели братя ни насочваше.

Много, много пъти сме повтаряли и ще повтаряме думите: „Да се прослави Бог.“ Чрез какво да се прослави? Чрез Словото, чрез онова Слово, с което създаде Небето – с безброй слънца и планети, с безброй звезди и съзвездия и земята, с всичко онова, което пълзи и лази, плува и хвърка, движи се и ходи по нея.

Чрез какво да се прослави Бог? Чрез същото Слово, чрез което изяви живота не само на земята, но навсякъде, дето Словото проникна. За Словото Божие няма предели, няма граници, нито ограничения. Цялата Вселена, целият Козмос го възприемат и Му се подчиняват.

Казано е: В начало бе Словото. И Словото бе у Бога. И Словото бе Бог. Следователно, Словото, което твори и създава, не може да работи с полувеличини, с полутворби. Значи, тук да има живот, а там да няма. Или днес ще създам едно нещо тук, а утре или след години и векове е създал същото нещо другаде, и на второ или на трето място. Така работи и твори човекът, чиито замах и чиито възможности са ограничени. Не, Бог работи с неизмерим замах, с неизчерпаеми възможности. Ето защо, в който момент чрез Словото се изяви животът, той се изяви едновременно навсякъде – по цялата вселена. В един момент се изяви животът навсякъде, по всички слънца и планети трепна великият живот. Кой бе този момент, не знаем. Какви са многобройните форми на живот, при какви разнообразни условия живеят и се развиват, и това не знаем. Обаче смело, положително, категорично ние, малките Божии творения твърдим – живот съществува навсякъде, в знайни и незнайни за нас светове. Какво от това, че днес не знаем много неща? Това, което днес не знаем, утре ще го знаем. Знаем с положителност, че сме Божии създания, създадени пак чрез мощното Слово Божие... И направи Бог човека в шестия ден по образ и подобие свое с велик замисъл, с ненадмината по красота форма, по свой оригинален план и като го разгледа, пристъпи към последната работа на този ден – вдъхна в него дихание на живот, и човекът стана Жива Душа. И нарече този човек храм Божии – храм неръкотворен, създаден от Бога по известни закони и сили, каквито само Великото Битие познава, разбира и прилага. И въведе Бог човека – венец на Творението – в необятния свят, там да расте, да се развива и да учи.

Казано е: В седмия ден Бог си почива от своите дела, а ние казваме: премина Бог от една работа в друга, за която нищо не е казано, но която се открива в микроскопически мащаб за ония, които имат очи да гледат и уши да чуват.

И до днес още големи философи, учени, лекари и хирурзи от различни величини стоят пред този малък човек с перо и хартия, с различни инструменти, игли и спринцовки, описват го, пипат го от различни страни, изучават го най-щателно и в края на краищата застават в учудване, в недоумение и казват: Чудно, странно и велико е това последно видимо за всички хора творение – човек, което заслужава поклон, слава и хвала на Онзи, Който го е създал. Колкото по-недостъпен е този човек за подобните си, толкова е по-велик и неизчерпаем. Може би за това е казано в Свещената книга: „Бог толкова възлюби света, че даде своя Единороден Син в жертва, за да не погине всеки, който вярва в Него.“ Тука всеки човек ще научи, какво представлява жертвата, какво изисква законът на жертвата от човека.

„Всичко чрез Него стана. И което е станало, нищо без него не стана.“ Питам се – кое е това всичко? – Словото Божие. И нищо в необятния свят не е станало без Словото. В Словото бе Животът и Животът бе Виделина на

человеците. В заключение на казаното от Учителя: Да се прослави Бог и ние, малките човеци, поддържаме думите му. И наистина, да се прослави Бог именно чрез Словото – чрез това велико, мощно, необятно, неизчерпаемо Слово, което създава всичко видимо и невидимо в света. Какво по-голямо е това, което човешкото око вижда в света? Какво по-голямо има в света от това, за което всички говорят? Това е, което хората наричат Великото Голямо.

Говори ли се за Великото Голямо, неизбежно следват думите Великото Малко.

Сега спирам вниманието на моята естествено явила се мисъл за Великото Малко. Последната мисъл, казана от Учителя ден-два преди Неговото заминаване, бе следната. „Свърши се една малка работа.“

Каква ли е тази малка работа? За големите, за великите работи всеки може да говори, защото и да не се разбират, всеки поне ги вижда. За малките, микроскопически работи въпросът е друг. Там се изисква специално око, там се искат необходими инструменти, микроскопи и т.н.

„Свърши се една малка работа.“ В така изказаната мисъл от Учителя се вижда за многократен път едно от качествата на Неговата същина – великото смирение. Той не каза „Аз свърших“, нито „Свърших“, но каза „Свърши се“, като че други някои свършиха тази малка работа. Въпреки това ние знаем кой я свърши, но не знаем коя е тази малка работа. Всички ние видяхме, чухме и разбрахме за Кого и какво работи Учителят цели 50 години, но тази работа е видима, грандиозна, не е малка.

Той предаде Словото Божие на цялото човечество във вид на беседи, и то много – стотици и хиляди беседи. Колкото и грандиозна да беше тази работа, сегашното човечество малко надникна в нея, но бъдещето няма да я отминее. То ще заговори за тази работа с висок непоколебим глас. От години насам мисля, искам да разбера, коя е тази малка работа, когато Учителят не престана да работи със Словото и до последните дни на своя земен живот. С това Слово Той откриваше велики закони на-Битието, чрез които свързваше Великото голямо с Великото малко в една същност. Със същото това Слово Учителят работи и в областта на Великото малко и свърши тази малка работа, която и до днес ни занимава. Той направи една малка, безболезнена, от никого невидима операция на малкото човешко сърце, за да даде път на Божественото начало в човека, да го нагоди да възприема новата светлина, да тръгне към новия път на Истината и свободата. Той отвори човешкото сърце, очисти го от наслояванията на миналото, от утайките на стария живот и внесе в него струя на чист, свеж въздух, да го обнови и да помни, че някога, в далечното минало Бог вдъхна в него същата струя на нов живот, и той стана жива душа. Божественото начало и днес продължава да се влива в човешкото сърце, да му дава нови и все по-добри условия, да го смекчи и от каменно да го превърне в плътско, обещано му от векове и хилядилетия. Казано е в Свещената книга – „Ще им отнема каменното сърце и ще им дам ново, плътско.“ Той внесе в това сърце есенцията на Словото, онзи жизнен еликсир, който повдига, оживява и възкресява човека. Очистено, човешкото сърце, то заработва правилно и изпраща чиста кръв по целия организъм. Мозъкът възприема новата мисъл, а волята – нов възходящ импулс, с нов ритъм, и стремеж към велики дела и прояви. Този е моделът на новия човек. „Свърши се една малка работа.“ Това са думите, които последни прозвучаха през устата на Учителя, на човек, който се прощаваше с този свят и който искаше с тях да се скрие, като най-малкият брат на човечеството, който не е свършил почти нищо. Не, светът и цялото пространство, крие в себе си апарати, които стократно увеличават малките величини. И ето, пред нас се очерта не най-

малкият брат, но Великият – Новият човек, който не говори за себе си, но живее и работи в духа на Новото, на безсмъртното, което живее и работи в този дух. Много, много пъти сме чували от устата на нашия обичен Учител думите: „Иде време и сега е, когато Словото Божие се предава не чрез проповеди, но чрез дела. Само онзи може да говори за новия човек, който сам е модел, пример и образец на новия човек, носител на новото.“

Днес всички знаем, че когато тръбите на водната инсталация се запушат или прекъснат някъде, в дома настанва авария. Същото се случва, когато в електрическата инсталация се скъсат жици или става някакво подпушване. Какво ще стане с човека, ако в неговото сърце стане някакво подпушване или прекъсване дейността на един само или на няколко от съдовете, които работят в това сърце и тласкат кръвта към главата и към крайниците на целия организъм? Тогава аварията е по-страшна, вече не само за целия дом, но и за близките на същия дом. Ето защо трябваше да дойде на земята най-малкият брат на човечеството, да помогне на неговото сърце, да го очисти и освободи от онова нежелано низше човешко естество, което от векове заема мястото на Божественото начало в човека и запуши в него пътя към Светлината и простора, към истината и свободата.

На времето си Христос каза: Аз дойдох на земята да дам живот на човечеството и то преизобилно. Учителят пък казва: Свърши се една малка работа. Затова дойдох на земята. Той дойде и работи още и за слава Божия, да се прослави Бог на земята.

„Да се прослави Бог в Бялото братство.“

И „Свърши се една малка работа“ ...

Тия две мисли, казани в един от последните дни преди заминаването на Учителя, представяват за нас едно малко откровение за неговата работа през 50-60-те години на неговия живот – работа, свършена с пълно безкористие, отговорност и любов.

Казано е в Свещената книга за Бога, който се обръща към човека с думите: „Сине мой, дай ми сърцето си.“ Бог поиска от човека най-малкото, да го обработи и подготви за нови дни, за нови времена, за новата, истинска култура, за новата епоха – епохата на Любовта. Христос казва: „Аз дойдох на земята да дам живот на човека, и то преизобилно.“ Да, Христос дойде на земята да влее нов живот в човешкото сърце – живот на Божията Любов.

Учителят дойде на земята да отвори човешкото сърце, за да го очисти от утайките и наслояванията, за да потече в него струята на новия живот, есенцията и елексира на Словото Божие, които ще го изпълнят с Любовта, която ражда живота, с Истината, която носи свободата и с Мъдростта, която ще внесе в него Великата разумност на живота.

Така изчистено и обновено, сърцето на човека ще бъде готово за новите условия, за новия живот. Днес мнозина, събрани в памет на нашия обичен Учител, със сърца чисти и пълни с Любов, изпяваме гласно или тихо в себе си песента, пак за човешкото сърце и за живота, който тече в него, която песен започва с думите, с които Бог се е обърнал към човека: „Сине мой, пази живота свой, скритият в него дар...“

15. ЧУХ НЕЩО

София, 22 декември 1967 година – първи ден на зимата.

Чух нещо. Как го чух, и аз не зная. Да е по радиата, не е – никой друг не го е чул. Да е разказвано от хора, и това не е. Чула съм го, а как съм го чула, това не е важно.

Чух, че от две години и половина, т.е. от тридесет месеца насам в София се разиграва някаква чудна, чудновата оригинална лотария, която е валидна само за тия определени 30 месеци. Тегленето става всеки месец. Щом чух, че тук има нещо оригинално, веднага реших да взема участие в нея – обичам оригиналните неща. Какви ще бъдат печалбите, това не ме интересуваше. Важното е, че характерът, замисълът на лотарията се съобщава само на ония, които могат да пазят тайна и които са искрени, имат силно желание да са участници в лотарията. Цената на всеки билет била голяма, понеже имала отношение към уроците на живота. Значи, както уроците на живота са скъпи, толкова скъпо ще струва и билетът. При това, всеки билет ще струва различно. И това ми се видя интересно, не знаех дали ще имам средства за тия билети, но хванах се веднъж на хорото, не мога вече да се пусна. Друго нещо ми направи впечатление: на всеки участник в лотарията предварително се съобщава какви печалби ще има и той да си избере печалбата според желанието и нуждата си.

Един ден отивам, обличам се хубаво и отивам в бюрото на това оригинално предприятие. Вън чакат доста хора, но вътре, пред касата, влиза всеки сам. Дойде и моят ред. Стоя права, някак смутена и чакам те да ме запитат. Двама души седят на столове и внимателно разглеждат клиента. Единият се обади: „Има три вида печалби. За коя от трите ще участвувате? Първата е за пари.“ Тихо отговорих: „Не искам пари.“ И двамата ме изгледаха учудено и особено внимателно се отнесоха към мен. „Готова ли сте, като чуете за какво се отнася тази печалба, да не се откажете?“ – „Да не е свързана с някакви разочарования?“ – „Та ти да не си новородено дете, да те е страх от разочарования? По белите ти коси се предполага, че не си далеч и от разочарованията.“ – „Да, но тук сама си пъхам главата.“ – „Та при всички разочарования човек сам си пъха главата. Никой него е хванал за шията и насила поставил пред разочарованията. Хайде, не ни губи времето, взимай билета и слушай каква е третата печалба.“ Слушам и изтръпвам, но този строг глас ме опомни и аз набързо отговорих: „Искам третия вид печалба.“ Вътрешно аз се моля: Господи, помогни ми да не пострадам никак. Първият господин вече чете: „Третата печалба е лотария на живи хора.“ – „Каква е тази лотария“, извиках ужасена. Той продължи: „Не е страшна лотарията. Билетът може да излезе празен. Ако е пълен, може да ти се падне мъж, жена или дете.“ – „Мога ли да се откажа от печалбата си?“ – „Ти не може да се откажеш. Право на отказ е даден само на онзи, който влиза като номер в билета.“ Питам вече крайно смутена: „Ако ми се падне мъж, какво да го правя?“ – „Твоя работа.“ – „Ако ми се падне дете, и това е невъзможно за мене.“ – „Да си мислила навреме“ – отговаря строгият господин. – „Тогава дано да ми се падне жена.“ – „Какъвто ти е късметът.“ Малко се окуражих и проговорих: „Вижте, мене ми хареса третия вид печалба, защото имам нужда от жена около мене, като сестра, като приятелка, а това съчетание е чудно, чудновато по характер, по замисъл, по всичко друго.“ Строгий пак се обаждат: „Нямаме време за философии. Взимайте билета и си вървете.“ – „Господи, спаси ме“ – тихо, едва чуто си шепнах. „Хайде, излизай, че други чакат вън.“ – „Моля, моля, само още един въпрос. Да не съм попаднала в бюро за женитби?“ – „Нищо подобно. Вън ще разискваш. Тук е чудноватата лотария на 20 век.“ – „Кога ще се тегли?“ – „След десет дни ще имате отговор, в смисъл дали лицето, човекът, който ви се е паднал като печалба, ще е съгласен или не, да дойде при теб.“ Излязох от бюрото малко облекчена.

Тегленето започна: първи, втори трети, пети, девети месец и десети месец. Какво ставаше в края на краищата: в началото всички билети излязоха пълни, но до десетия ден един след други излизаха празни. Така си изминаха 29 месеца.

Оставаше ми да тегля последния, тридесетия месец, на който нямах вяра и за който очаквах пак да чуя студената библейска формула... На края на съчинението си ще напиша цялата формула с едри букви. При тегленето на всеки билет научавах нещо, не толкова за лицето, колкото за себе си. И благодаря, много благодаря за тия ценни уроци. Такова нещо представят уроците на живота.

За себе си казвам следното: в мене най-силна е надеждата; вяра – отчасти, а любовта сега изучавам. Може би затова всичките 29 билета излязоха празни. И пак, благодарение на надеждата си, вече без страх изтеглих тридесетия билет, който за чудо, като билет от чудноватата лотария, излезе пълен. В него ми се падна жена, и то от по-далечен край, отколкото съм очаквала. И в този билет беше изписана формулата, която чух 29 пъти и преживях също толкова пъти – **ИМАЙ МЕ ОТРЕЧЕНА**, след точно десет дни от тегленето на лотарията получих пълен билет, със задраскана старата формула, и с нея, не с черни букви, а със златни се четяха красиво написаните четири думи – **НЕ МЕ СЧИТАЙ ОТРЕЧЕНА**.

И лицето, живият човек е вече при мене. Аз името ѝ няма да напиша. Нека бъде написано дето трябва и от когото трябва.

Не свършвам съчинението си така, защото на мен е угодно, а защото си казвам: Желая, Паша, от сърце, ум, душа и сила, когато Бог те повика на работа или на угощение, не казвай: Господи, имай ме отречена, но кажи по новия начин, или в духа на новото учение: Господи, не ме отминавай, не ме имай отречена.

16. НЕЩО ВЕЛИКО СТАВАШЕ

Спомен от далечното минало, от 1923 година, 22 март.

Пише се далечно минало, защото когато се говори за минало, в повечето случаи се разбира онова минало, което малцина помнят, а това, за което пиша, мнозина помнят.

Вечерята на 22 март. Тази година и този ден вечерята беше предвидена да стане в големия гимнастически салон „Турн Ферайн“, находящ се на ъгъла на булевард „Евлоги Георгиев“ и ул. „Гурко“. Братството беше наело този салон временно, там да държи Учителят неделните си беседи и лекциите на скорооткритата Школа. Стаята на ул. „Опълченска“, дето до това време Учителят държеше беседите, от ден на ден ставаше все по-тясна, поради непрекъснато увеличаващият се брой на посетителите. И в този салон скоро стана това, което ставаше с всеки друг салон, взет под наем. Малко време го използвахме и ни съобщиха, че салонът е нужен на дружеството и трябва в най-скоро време да го освободим. Освободихме го и пак се върнахме в стаята на „Опълченска“, който във всички случаи остана наш верен приют за Словото на Учителя и на нашия незабравим живот.

Там, в тази малка, бяла, чиста къщичка, се сложи печата на изключително трудните дни, месеци и години на непрестанната дейност на Учителя, изпълнена с абсолютна самоотвержена любов.

Нужно ли е да се казва каква беше неговата дейност? По този въпрос не може да се говори, нужно е само око, което да вижда. Лицето му, движенията му, цялата му фигура говорят за въплътеното Слово Божие. Слушала съм Учителя да казва: „Отивам в провинцията, дето ме канят да държа беседа. По този случай наемат някъде в града салон, там да държа беседата. Отивам на определения час в салона, събират се хората и когато трябва да започна беседата, пристигат хора от властта да ми кажат, че салонът е зает от военните и аз трябва да го освободя.

Веднага напускам салона и си мисля: Ако и там няма условия, ще отидем някъде на поле. – Ама и тук не могло. – Нищо от това, ще се качим някъде на високо, в подножието на някой връх. Едно е важно за мене – да предам Словото Божие. Къде ще го предам, това не е важно. Може да е в салон, в частна къща, на поле или на планината, за мене е безразлично."

Това, което написах дотук, считайте като вметнато към въпроса за дейността на Учителя.

Връщам перото си към „Турн Фераин“, половин час преди вечерята. Първото, което виждам: необикновена светлина, всички лампи, полюлей, единични крушки, малки и големи, всички светля. Направих две-три крачки и спрях, не смутена, но приятно изненадана – всичко готово. Салонът пълен със сестри и братя, всички в нови, чисти премяни – наоколо, навсякъде, навред – чистота и само чистота. Къде са работниците, кой нарежда – никой не е налице. Налице виждаш само чисти, спретнати, чисто облечени сестри и братя, със засмяни и весели лица. Все още стоя, гледам и си мисля: Какво става? Нещо Велико ставаше. По-нататък нищо не виждам, но усетих, че една сестра ме хвана за ръка и ме поведе към една голяма маса, съставена от три големи маси, наредени във форма на буквата „П“. Предложиха ми стол и като седнах, огледах се и какво виждам? Седнала съм точно срещу Учителя... Той седеше на най-голямата маса, в самата буква „П“. Спомних си веднага: Буквата „П“ означава узрял плод, обърнат с отвора надолу, готов всякога да дава – буква на жертва. Продължавам още да мисля: колко справедливо е заел Учителят това място. Седя на своя стол и се свивам все повече и повече, дано Учителят не ме забележи. Да, в но в този момент той ме погледна. Ами сега? Какво да правя? Да го поздравя с кимване на глава, това е много смело. Да подам ръка през масата, това е крайно големство. Да стана на крака, да стърча, всички ще ме видят. Свих се още повече, дано никой не ме види и се залепих още по-здраво на стола, дано той ме спаси. Взех да разглеждам масата и сложените на нея плодове. В три големи фруктиери, наредени с връх – хубави, прекрасни ябълки – различни по големина, цвят и форма. Какви ли ще са на вкус, там не е за питане. Между фруктиерите, в по-малки чинийки – варено жито и други някакви плодове – смокини, фурми и др. Тържествено седи бял, чист пшеничен хляб, още топъл. И той чака своя ред Учителят да го начупи и да даде по едно парченце всекиму – всеки да опита от общия хляб. На други, по-малки маси, са наредени хлябове, малки и големи чинии с жито, по-големи чинии с плодове, предвидени за вечерята на сестрите и братята.

Нещо Велико ставаше. Къде ставаше това Велико, не зная, но тази мисъл непрестанно ми се налагаше. Може да ставаше нещо на земята, а можеше и на небето, но това беше невидимо за мене, дето и да ставаше. Салонът, като че все по-светъл ставаше, чистотата блестеше, радостта и разположението на всички растеше. Много, стотици хора, а тишината поразителна.

Часът за молитва приближава и всички поглеждаме към Учителя, кога ще стане и започнем молитвата. И това стана. В душата на всички е тържество, но тържество се чувстваше и в цялата природа: Денят изплува над нощта, вече сме в първия ден на Пролетта, в първия ден на новата духовна година и първият лъч на слънцето е озарил вече небето и земята... Вечерята започна. Всеки получи дял от общите блага и се зае със своята специфична работа. След завършване на вечерята имахме и литературно-музикална част, както обикновено ставаше. Аз гледам, мисля и се радвам на всичко, което ставаше около мене, но мисълта за великото, което ставаше, не ме напусна. Не само че не ме напушаше, но дори тя се разшири. Мисля си: Ако нещо велико ставаше, времето се отнасяше за миналото, близко или далечно, на което все пак сме били свидетели, кой по-

далечен, кой по-близък. Колко пъти е говорил Бог, но колцина сме чули гласа Му и разбрали? Продължавам да си мисля: Божествените процеси и Божиите дела не са еднократни, а многократни. Следователно, основната мисъл минава и в друго време. В настоящето нещо велико става. Глас, гласът на Бога не само минава и отминава и край ушите на хората, но те започват да се вслушват в този глас и да го разбират. Какво по-велико от това, да слушаш гласа на Бога, да Го разбираш поне отчасти и да изпълняваш волята Му...

И най-после мисълта ми минава в бъдеще време: Нещо велико ще стане. Бъдещето ще ни зарадва, защото тогава гласът на Бога ще проникне дълбоко в нашите съзнания, ще го прилагаме, ще изпълняваме волята Божия и ще тръгнем по определения от Него път.

Всички слушахме жадни думите на Учителя, слушах и аз, дълбоко в себе си обобщих мислите, които ме занимаваха тази вечер, паметна и незабравима. Значи нещо велико ставаше, нещо по-велико става и нещо най-велико ще стане. Позволих си в себе си да изкажа следното пожелание към всички присъстващи на вечерята, към всички, които взеха участие в чистенето, в приготвяне на самата вечеря, всичко да бъде толкова светло и тържествено, осветено от светлото присъствие на нашия обичен Учител. След благодарствената молитва всички започнаха бавно да се разотиват.

Излизам и аз от салона, и поемам по булеварда „Евлоги Георгиев“ за у дома. Мисълта: „Нещо велико ставаше“ и тук не ме напусна, обаче нещо ме спря още до моста на улица „Гурко“. Веднага отпразих мисълта си нагоре към небето и останах захласната от тържествената картина. Небесният фон тъмен, до черен, но осеян от безброй, една от друга по-светли звезди, и правят картината прелестна, да не й се нагледаш... Чудна, величествена картина, като че беше приготвена за декорация на онова велико, което ставаше, което предстои да става все по-велико, а най-великото, и то ще стане – него бъдещето очаква.

Както бях стъпала на мостчето, така си останах сама, вслушвам се в нещо, което исках добре да доловя, отде иде, къде става и какво означава. Един далечен, глух, но ясен камбанен звън заехтя. Докато ухото ми се силеше да го възприеме, заехтя друг, също такъв камбанен звън. Озъртам се, вслушвам се, заехтя трети, четвърти, пети, но вече се отказах да ги броя. Колкото бих могла да преброя блестящите звезди на небето, толкова бих могла да преброя и ехтенията на тия безбройни камбани. Вслушвам се, с непознат за мене възторг давам ухо на една и друга страна, но ехтенията на камбаните като че се бяха наговорили да ме слисат, да ме объркат, от възхищение и безмълвие, от красотата и величието на Бога, на Неговия величествен храм, на Неговата милост и благодат, която къпе хората и ги лекува, която ни води към възходящия път на изгряващото слънце, в пътя на вечногреещото слънце. Ехтенето на камбаните обхващаше цялото небе и под неговата завеса ставаше невидим за човешкото око концерт за слава Божия. Оттам и оттук да се радват и веселят душите, които възкръснаха на тази светла, паметна и за тях вечеря, в присъствието на Великия Учител и в присъствието на стотици сестри и братя, които без да знаят взеха такова голямо участие в тяхната радост. По-велико е това, че и възкръсналите души не знаят това нито за себе си, нито за другите, но се радват всички на общата чиста, безкористна радост.

Колко време съм стояла на моста, не зная, но изведнъж ехото на камбаните тихо, спокойно, едва доловимо за ухото заглъхна и повече не се чу нищо.

Над мене ясно се открояваше само величествената картина на тъмното небе, осеяно пак със същия брой множество светли, животрептящи звезди. И без ехото на камбаните тази картина не изгуби своята красота.

Тръгнах за у дома си, изпълнена с нещо, за което нито думи стигат, нито перо и мастило има да го опишеш...

Сега и на вас, обични сестри и братя, пожелавам пролетта да ви донесе радост и веселие в душите, ехота на тия небесни камбани да не престава да звучи в нашите души, да ни напомни за красивия и светъл път, в който нашият обичен Учител ни води.

София, 22 март 1968 година.

17. ПИСМО НА ПАША ДО БОРИС НИКОЛОВ И МАРИЯ ТОДОРОВА НА 7-ТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА

Мили мои близки Борис и Мика,

Да сте здрави и бодри, да се обновите и освежите, да отидете на богатата и щедра Рила здрави и енергични, а да се върнете с придобивки десетократно от слънце огрявани, от чист въздух нахранени, от чиста кристална вода задоволени, а от Учителя и светли бели братя окриляни и пазени.

Това ви желая аз и всички приятели, познати и непознати.

Ние тук ще четем и ще използваме добрите външни и вътрешни условия на малката бяла къщичка на „Волоколамско шосе“ 14, и то с благодарност и приятелски чувства.

Топли, сърдечни, приятелски чувства и добри пожелания за всичко най-добро от Паша.

София, 19 юли 1969 година.

18. НАДКА ТИХОЛОВА

**Кратко слово по случай заминаването за отвъдния свят
на нашата добра, обична, незабравима сестра Надка Тихолова
– жена, сестра, сродница, приятелка и позната на мнозина.**

Надка или Надежда – официалното ѝ име, е обикновен човек, в когото за всички ония, които я обичат, за нейното вътрешно богатство, виждат и разбират, какво голямо, неизмеримо богатство се крие в понятието човек. Богато надарена от живата разумна природа, в която цари сила, смисъл и неизчерпаем творчески дух, обичната Надка, колкото и да е скромна, тя не остана незабелязана между многото свои близки и познати.

Диплом за завършен курс по някакво определено изкуство или наука нямаше, или някаква специална наука не притежаваше, но и едното и другото изявяваше с голямо майсторство. Всичко това се криеше вътре в нея, в нейното вътрешно естество. Който виждаше и оценяваше всяка нейна проява, откриваше тяхната ценност.

Какво ли особено виждахме ние, нейните близки? Достатъчно беше да вдене конец в иглата, за да забележите, че тази проста игла някак особено се движеше по плата. Речеше ли пък да вземе куки за плетене, плетивото не отстъпваше и на най-добрата машина. Често плетивото се харесваше повече и от машинското. Защо ли наистина? Защото любовта в сърцето ѝ го оживяваше.

Дали шиеше или плетеше, дали кърпеше или нещо цяло създаваше, артистична ръка го движеше и то по високия идеал – стремеж на нейната душа.

Достатъчно беше да чуе няколко хармонично съчетани тонове, стъпката, и дори хода ѝ придобиваха някаква грация, съзнателно скрита от всеки външен поглед. Тя стеснително, ревниво пазеше своето изкуство. Просто, естествено, нали не е дипломирана пред хората на изкуството, както и пред тях с много титли на много учени и много образовани.

Колко щастлива беше тя, когато скрита от погледа на близките си, имаше разположение да сподели своето изкуство с младата коприва, която береше за готвене или когато поливаше своите цветя! Колко стихотворения чува нейните петунии и ендришета, когато им се радваше, гледаше различните им краски и ги изучаваше по своему! Обаче дойде ли нашата Надка до рецитацията, там Надка се преобразяваше. Тя застава обикновено пред малочислената си публика като дете, покланяше се и с малко мълчание, с похвата на голям вдъхновен артист, тя приковаваше вниманието на слушателя, който със затаен дъх очакваше началото на стихотворението или на поемата и следеше с голямо разположение, и обхванатото от нея настроение, и със силното желание рецитацията да продължи повече. В началото на рецитацията чуваш заглавието, чуваш и автора, но постепенно него забравяш, а изпъква рецитаторът, който се е дълбоко проникнал в думите на автора, които са станали вече и негова плът и кръв. Интересното е, че и чужди автори, тя и тях предаваше като свои. Лесно проникваше в тяхното съдържание и смисъл, и след известно вгълбяване в тях, влюбваше се в тях като в свои деца и ги изнасяше вън, облечени в техните дълбоко скрити идеи. В областта на поезията нищо не остава скрито от замисъла и полета на поета и писателя. Както рудокопачът открива и микроскопически скъпоценни метали и рудата, така нашата майсторка Надка в областта на поезията откриваше ценното в куплетите и ги изнасяше на светлина.

Казано е за човека: Напиши две думи или изговори две думи, да ти кажа кой си. И ние, слушали често рецитациите на Надка, казваме: Дай и най-простото и обикновено стихотворение на Надка, и виж как тя ще го одухотвори и оживи – и в него ще намери скъпоценното зрънце.

И след нейното заминаване ние дълго време ще чуваме думите от баладата „Клепалото бие“ на големия наш народен поет Иван Вазов. Много време ще се вдълбочаваме в стихотворението на английския поет Едуард Киплинг – дълбоката житейска философия в малката дума на заглавието „Ако“. Колко пъти ще минава и заминава над ушите ни малкият народен разказ от съветския писател Михаил Пришвин – „Нашите просяци“ – малък разказ с дълбок психологичен анализ. Безброй пъти слушан от нас, той вече се научи наизуст, но никой не се наема да го рецитира – няма я вече майката, която тъй майсторски го пресъздаде след самия автор.

Какво ще кажем за стихотворението „Разказвай, лознице“ от нашата поетеса Стоянка Илиева. „Разказвай лознице“, повест, която преброява земята, дори и целия свят надлъж и нашир.

Какво да кажем пък за стихотворението „Ел Шадаи“ от нашата поетеса Димитринка Антонова – изпълнено с живи, безсмъртни картини на едно близко минало, което никога няма да остарее и чиито картини ще се търсят между песните, които огласяваха бивака на множество български туристи, на които това място стана собствено без нотариален акт, без видимо законно владение. Там нарисуваните картини не с четка, а с перо ще се състезават с естествените картини на природата. Песен и музика ще придружават „Ел Шадаи“, така прекрасно одухотворено и от нашата скромна рецитаторка, обичната ни Надка.

Надка не е само рецитаторка, но и приятелка, искрена събеседница и готова на всякакви услуги на близки и далечни познати. Тя е приветлива и гостоприемна, като добра славянка. Щедра да раздава от своето вътрешно богатство на всеки, който истински се нуждае. Тя търсеше микроскопически частици на скъпоценности в големите поетични богатства, но и нея, като такава микроскопическа частица от големия скъпоценен камък на богатата природа, малцина виждаха.

Събрани днес тука, нека ѝ пожелаем лек и светъл път. Всички единодушно казваме: Дойди, пак дойди, обична Надке и друг път между нас, по-богата и по-изобилна в излияние на красивото и великото в света. Нека и твоята памет богатее с бисерите на богатия човешки дух!

19. ДЕНЯТ НА ПРОЛЕТТА

Обични братя и сестри,

По случай Новата духовна година – денят на пролетта, изпращам моите топли чувства и красиви мисли към всички с най-хубави пожелания за здраве, духовен подем и светлина.

Споделям следните размишления:

Първият ден на пролетта – пролетното равноденствие.

Първият ден на Любовта – вечното благоденствие.

Де е вечното благоденствие? – Дето денят и нощта се изравняват; дете виделината свети в тъмнината, но тъмнината я не обхваща; дете доброто и злото се срещат – доброто стопява злото и го обезсилва.

Де е вечното благоденствие? – Дето снегът и ледът на сърцето се стопяват и превръщат в пара – двигател на живота, и вода, която напоява и оросява всичко, каквото среща в пътя си; дете вятърът и бурята в ума се превръщат в мелодия и хармония – музика в живота, единствената наслада на човешката душа; дете волята на човека се подчинява на Божията воля и прави човека служител на великото – идване Царството Божие на земята.

Де е вечното благоденствие? – В Новото учение, което Великият Учител донесе на земята за цялото човечество. Той посади семката на това учение, от което израстна дървото на живота. Блажен е онзи, който е вкусил от плодовете на това учение. Той е придобил вечния живот и нов човек се е нарекъл.

Блажени сме ние, които видяхме Учителя като изправен, ненадминат връх. Видяхме го ние в трите свята един и същ.

София, 21-22 март 1971 година.

20. СЛОВО ЗА УЧИТЕЛЯ

12.07.1971 г.

По случай рождения ден на нашия обичен Учител, споделям своите размишления с вас.

РОДИ СЕ НОВИЯТ ЧОВЕК!

Отворих книгата на живота – съкровищницата дълбока и там в редовете, писани преди 107 години, намерих светлата дата – 1864 година, 29 юни стар стил, 12 юли нов стил, срещу която дата пише: Днес се роди новият човек, огрян от лъчите на вечногреещото слънце, носител на новото в света – Учителят!

Роди се Новият човек, певецът на Великата Божия Любов, която разкрива целокупния живот и го осмисля.

Роди се Новият човек, певецът на Великата Любов, която изключва всички скърби и страдания, която разрешава всички мъчнотии и противоречия.

Той пее за онази Любов – жива, свята, безсмъртна, която единствена ще спаси света.

Роди се Новият човек, който сложи живота си пред олтаря на Великата Божия Мъдрост, носителка на истинското знание и светлина.

Роди се Новият човек, служител на Великата Мъдрост. Той очисти пътя на човешкия ум от всички спънки и препятствия, от всички прегради и ограничения и го понесе в свят чист, лазурен, необятен.

Той служи на онази Мъдрост, която единствена отваря вратите на затвора, в който човек сам себе си е затворил.

Роди се Новият човек, носител на Великата Божия Истина, която освобождава от робство и ограничения човешката душа.

Роди се Новият човек, носител на Великата Истина, която изпразва затворите, запечатала ги за вечни времена и отваря широки светли двери към простор и свобода.

Той носи онази Истина, която събаря стари крепости и пред която отстъпват вековни заблуждения.

Доиде на земята Новият човек с везните на Великата Божия Правда, който с тегликите на справедливостта мери и отмерва всяко човешко деяние, всяка човешка мисъл и всяко човешко чувство.

Живя и работи Новият човек – сеятел на доброто семе – Великото Слово Божие и остави го да никне, расте и стократно плод да дава.

Роди се Новият човек, който със своите здрави мускули завъртя колелото на живота в обратна посока на неговото движение – нито надясно, нито наляво, а нагоре – по спиралата на Вечния живот.

Роди се Новият човек – вдъхновител на всички прогресивни люде в света и даде възможност – кой с перо, кой с мотика, кой с четка или рало, кой със сърп, чук или машина, кой с живот или с песен да хвалят и прославят Великия Творец – Единния Господ на Любовта.

Роди се Новият човек, за когото небето слиза към земята, а земята възлиза към Небето и там високо някъде – на границата на Любовта, те взаимно си подават ръка за обща работа – за Мир и Любов сред човечеството.

Роди се Новият човек, който превърна живота в песен и песента в живот.

Роди се Новият човек – певецът на Любовта, служителят на Мъдростта и носителят на Истината.

Роди се Новият човек, огрян от лъчите на вечно греещото слънце – носителят на новото в света – роди се Учителят!

София, юли 1971 година.

21. ПИСМО НА ПАША ТЕОДОРОВА ДО ВАСИЛ СТ. ХАРИЗАНОВ

София, 24 март 1965 година.

Любезни брат Харизанов,

Днес, 14 март нов стил, а първи март стар стил, посвещавам на писане писма и отговор на писма. И Вие сте предвиден на едно от първите места, защото

ме засегнахте на едно от моите живи места - работата ми около делото на Учителя, истинския ми живот, който брои 50 години. Пишете за картината, която всякога имате пред себе си - малкото стенографско бюро, което ловеше всяка дума на Учителя. Познавам Учителя, по-право срещнах Учителя на физическото поле 1915 година, 19 юли, а започнах да стенографирам беседите в началото на 1916 година. За мое щастие знаех стенография още като ученичка. Много добре вече си служех със стенографията като студентка и после като учителка. Още на третата година като учителка срещнах Учителя. Със започване на тази работа, аз влязох в царството на беседите, като постепенно се отваряха врати към по-голяма светлина и простор. От споменатата 1916 година аз бях стенографка сама до 1921 година, след което дойдоха Елена Андреева и Савка Керемидчиева. Няколко години след тях дойде като стенограф и Боян Боев, който не беше вече учител. Така се оформи малкото стенографско бюро от четири стенографи, за което пишете Вие. С това Учителевата работа се увеличи. Учителят държеше седмично четири беседи и лекции, във от съборни, риски, разговори и т.н. По разволя на това велико дело аз си пиша своите лични бележки.

Брат Харизанов, тъкмо се бях разположила да пиша, но някой дрънна на звънеца и аз прекъснах писмото. Гостът ме задържа доста и когато трябваше да продължа писмото, аз забравих последните думи, до които бях дошла. И да беше ми прочел някой последните думи, това не е важно, щеше да се чувствава тонът и духът на мисълта. Затова реших да продължа нататък писмото и да го изпратя така, както се е изляло.

Сега приближават ония дни, преди 22 март, които бяха трескави, пълни с очакване и приготвление. Това значи да дойде Учителят на земята и да внесе пълнота, дух дори във всеки ден и да го освети като Божи ден. Ще дойде някога и този ден, когато във всичко, което човек живее и преживява, ще има съдържание, смисъл и дух. Като обикновени хора още, ние се нуждаем от подчертаване на дните, часовете, месеците и годините, като по-особени, като по-малко или повече велики едни пред други. Колко условности, колко предразсъдъци ще се съборят и обезличат, но не по външен път, нито със закон или насилие, но по един естествен, вътрешен, сигурен път и то от самия човек, всеки сам за себе си. Каквото и да е днес, и каквото и да дойде в бъдеще, за всичко да благодарим и от всичко да се учим.

Сега, любезни брат Харизанов, поздравявам Ви с настъпващата топла, красива, ароматна пролет, която носи обнова за всяко живо същество на земята, като Ви желая всичко най-добро: здраве и живот, бодрост и сила на духа, както и успех във всички добри начинания.

С добри пожелания към Вас и близките Ви:

С. Паша.

22. НАРЯДИ И ПОСЛАНИЯ ОТ БРАТСКИЯ СЪВЕТ

НАРЯД ЗА ПРОЛЕТТА
1965 ГОДИНА

Обични братя и сестри,

Празникът на пролетта тази година ще се отпразнува така:

На 21 март, неделя, в 5 часа сутринта ще се изпълни следният ред:

1. Добрата молитва.
2. 91 псалом.
3. Молитвата на Царството.
4. Молитвата на Братството.
5. „Духът Божи“.
6. Евангелие от Матей, гл. 13: 24-30 стих.
Евангелие от Марка, гл. 12: 1-12 стих.
Евангелие от Лука, гл. 8: 1-18 стих.
Евангелие от Йоанна, гл. 10: 1-18 стих.
7. „В начало бе Словото“.
8. Беседата: „И Бога за свой Отец казваше“ от тома „Който дойде при мене“.
9. Тайна молитва.
10. Отче наш.
11. Благословен Господ Бог наш.
12. Слово от Братския съвет.
13. Мото: „Господи, Боже наш, да дойде Твоето Царство на земята, както е горе на небето, и всички народи, които Ти си призовавал, да заемат своето място в Царството Ти и да ти служат с радост и веселие“ (веднъж).
14. Да се прослави Бог в Бялото Братство и да се прославят Белите братя в Божията Любов (три пъти).

След това ще се направят гимнастическите упражнения.
В 7 часа вечерта братска вечеря, на която ще се изпълни утринният ред без беседата.

Поздрав на всички братя и сестри.

От Братския съвет.
София – Изгрев.
6 март 1965 година.

* *

* *

ПОСЛАНИЕ ОТ БРАТСКИЯ СЪВЕТ

**До братята и сестрите по случай съборните дни на Бялото Братство,
август 1966 година**

*„Вие сте ми приятели,
ако пазите моето Учение.“*

Обични братя и сестри,

Поздравяваме ви със съборните дни, дните на братска среща на онези, които живеят в Божиата Любов.

Съществува едно Велико Братство на онези, които живеят в Божиата Любов. То е навсякъде – и в този, и в онзи свят.

Проследете пътя на човечеството и вижте какви велики хора са живяли на земята – хора на любовта и вярата, хора на велики подвизи.

Помислете какви философи, поети, художници, музиканти, строители са живяли – носители на възвишени идеи, мисли и чувства, и какво богатство са оставили на човечеството.

Помислете какви мъченици през всички времена са дали скъпи жертви, какво себеотрицание са показали за доброто на човечеството – борци за правда, свобода и братство.

Това е най-хубавото, което човечеството е дало, това е цветът и плодът, който то е принесло.

Всеки подвиг е плод на Духа.

Всички, които работят и творят в която и да е област на живота, черпят вдъхновение и сила от Божията Любов.

Учителят казва: „Всички ще се стремите към Божията Любов, тя носи мисъл и свобода за душата и ума.“

Божията Любов храни и поддържа човечеството. От нея майката и бащата черпят сили. От нея героят черпи дързост, вяра и сила да извърши своя подвиг. От нея ученият черпи търпение и воля да придобива знание. Художникът, който внася красота в живота, от Ней черпи вдъхновение. Онези, които изкачват високите планински върхове, онези, които отиват на полюсите, онези, които преодоляват пустините и океаните, онези, които излитат в космичното пространство, всички те – знайни и незнайни герои, черпят подтик и сила, и вдъхновение от Божията Любов.

Ако искате да се запознаете с духа на епохата, ще го търсите в най-добрите представители на човечеството. Те са носители на този дух, те живеят в Божията Любов.

Божията Любов докосва човешките души чрез Словото, чрез великите творби на изкуството. Тя събужда жаждата за знание и утолява тази жажда. Тя събужда копнежа към чист и свят живот, и отговаря на него, като изпраща учители и наставници на човека.

Божията Любов е велик живот, живот на интелигентни, разумни, силни души. Те са, които повдигат човечеството и го водят напред, в пътя на живота. Чрез тях идат всички блага на живота.

В молитвата е казано: „Господ и Бог на Великата жертва.“

Бог е, който се жертвува за мъчениците. Всички те са служители на Божията Любов.

Едно е важно в света – делото на Великата Божия Любов.

Днес в света работи Братството на Божията Любов. То ще спаси човечеството. Имайте вяра непоколебима. Съдбата на човечеството е в добри, силни и чисти ръце. Велика привилегия е човек да живее в Божията Любов. През него тече Божията мисъл, Божията Любов и Сила.

Пак в молитвата е казано: „Да се весели Твоят Дух в моята душа и да се радвам аз в присъствието на Твоята светлина.“

Бог е, който дава подтик за всеки подвиг и жертва.

Извън Божията Любов е смъртта и адът.

Ако търсите вечния живот, той е в Божията Любов. Тук смърт няма – животът се изявява от свят в свят, във все по-голяма пълнота и съвършенство.

Ние сме потопени в Божията Любов. Тя е средата, в която живеем, въздухът, който дишаме, храната, която приемаме. Това е свят чувствителен и отзивчив. Онези, които живеят в него, трябва да бъдат внимателни за всяка своя мисъл, чувство и постъпка, защото тук живеят онези, които обичаме и които ни обичат. Ученикът пристъпва с благоговение и трепет в този свят. Чистота и Истина трябва да го съпътствуват, за да не наруши съзвучието и мира на този свят.

Ученикът на Божествената школа работи, учи и се подготвя да живее в Божията Любов.

Молитвата е стремеж на човешката душа да бъде в съгласие с този свят, да работи заедно с онези, които работят там. Затова ученикът започва и свършва деня с молитва.

Спомнете си и малката молитва, дадена от Учителя:

„Божията Любов носи изобилния и пълен живот.“ – С нея благодарим преди почване и свършване на ядене.

В живота всички блага идат от Божията Любов. Всеки плод е израз на нея. Божията Любов е велик живот, живот на любещи души. Те образуват великото Бяло Братство.

Ако има някой, който е изявил Божията Любов в нейната пълнота и съвършенство – това е Учителят.

Пожелаваме ви през тази година да пребъдвате в Божията Любов, да общувате и работите с онези, които живеят в Ней.

Който живее в Божията Любов, в сърцето му гори Свещеният огън.

Той ходи „без страх и тъмнина, с обич и виделина“.

„И това е живот вечен, да позная Тебе, Единнаго, Истиннаго Бога и Христа, когото си проводил.“

Мирът на Учителя да почива на всички ученици.

Братският съвет
София, август, 1966 година.

Забележка на редактора: Изпратено до Васил Харизанов, ул. „Васил Петлешков“, 2^а, гр. Търговище, с глик, адресиран с почерка на Паша Теодорова.

*

*

*

НАРЯДЪТ ЗА ПЕТРОВДЕН 1968 г.

Пет часа сутринта

1. Песента „В начало бе Словото“.

2. Добрата молитва.

3. 91 псалом.

4. Пътят на живота.

5. Тайната молитва – За продължаване на Делото Божие между
човеците.

6. Молитвата на Братството.

7. Евангелие от Матей, 13 гл. от 18-44 стих.

Евангелие от Марка, 13 гл. от 33 стих до края.

Евангелие от Лука, 17 гл. от 20 стих до края.

Евангелие от Йоанна, 6 гл. от 44-52 стих.

8. „Духът Божий“.

9. Беседата: „Плодът на Любовта“ от тома „Езикът на Любовта“.

10. „И това е живот вечен, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога
и Христа, когото си проводил.“

11. Вечерта – братска вечеря.

12. Словото от Братския съвет може да се прочете по свобода – или
сутринта, или през деня, или преди вечерята.

Поздрав на всички приятели.

Братският съвет.
София, юли, 1968 година.

СЛОВО ЗА ПЕТРОВДЕН 1968 година

Обични братя и сестри,

Петровден е посветен на паметта на Учителя.

Този ден трябва да си припомним пътя, който вървахме с Него.

Този ден трябва да си припомним примера, който Той ни остави – пример за служение и жертва.

Сега ще прекараме няколко минути в мълчание – да направим връзка с нашия обичен Учител:

Да му благодарим за всичко, което ни е дал и ни е научил.

Да благодарим на Бога, че ни доведе при Него.

Да пожелаем дълбоко в душата си – да преуспее Неговото дело.

Да пожелаем и ние да бъдем Негови добри работници всякога.

Учителят си замина на 27 декември 1944 година – сряда.

До последните си дни Той държа своите беседи и лекции.

В неделя Той се облече да дойде на беседа, но беше толкова изтощен, че възрастните братя, които бяха около Него, го помолиха да не идва. И тъй Учителят остана в стайката долу.

В салона се събраха учениците – изпяха песни, прочетоха беседа. Като завърши беседата, всички се събраха пред вратата на Учителя. Той каза на сестрата: „Пуснете ги да влязат.“ Отвориха вратата. Братята и сестрите навлязоха в стайката: едни насядаха на пода, други стояха прави. Учителят беше седнал на малко столче. Той гледаше любимите лица със скърбен и любящ поглед. Той знаеше, че предстои раздяла. Макар и слаб, той пак им говори, като ги поучаваше докрай: „Обръщайте внимание на малките неща.“ – Това беше темата на поучението му.

После Учителят се поунесе и приятелите тихо напуснаха стаята. След три дни, в сряда, Учителят си замина.

До последния момент Той стоя на поста си, вършеше работата, за която Бог Го беше проводил.

Богатството, което Учителят остави – неговото Слово, Неговите беседи и лекции, Неговите песни, упражненията, които Той даде – цялото това богатство принадлежи на човечеството – сегашното и бъдещото. Един ден то ще си го подири.

Не става въпрос за вярвания, нито за нов някакъв култ. Външните форми не са съществени. Важна е живата вяра, която произтича от Любовта към Бога. Важен е опитът, който човек има, онова, което е приживял и опитал. Важно е Царството Божие, което е Пътят на човешката душа. Важно е човек да изгради в себе си характер, основан на Божествените добродетели. Човек трябва да вижда – да се учи, да разбира и прилага в живота си това, което учи.

В своите беседи и лекции Учителят е дал знание за Пътя. Този път е – живот с Бога. Всички, които търсят Бога, ще минат по този път. Това е пътят за днешната и бъдещата епоха. Знанието, което Учителят даде в школите си, един ден ще се преподава в училища и университети. То е дълбокото знание за човека и природата.

Идат вече учениците. Те ще дойдат отвсякъде – от всички народи, раси, вери, общества. Човек търси път, посока, идеал. Това е вътрешна нужда на човешката душа. Човек е преситен от безсмислие и безпътица. Той ще търси смисъла и пътя. Тогава ще дойде до знанието, което Учителят остави. Учителят

за това дойде в тази епоха. Докато животът е чист, той е красив и привлекателен. Влезе ли в него най-малката нечистота – грехът, лъжата, неправдата, животът губи своя смисъл.

Чистата храна е условие на здравето.

Чистия въздух е условие за здравето.

Чистата вода е условие за здравето.

Добрите мисли и чувства са условие за здравето.

Учителят ни е дал формулата: „Бъди винаги чист и светъл.“

Ученикът на Божествената школа пази чистотата и истината на живота. Чистотата носи здраве, а Истината – свобода.

Ние сме потопени в жива среда, която е Бог на Любовта. Когато човек е в съгласие с нея, има Вечния Живот. Условието в тази среда се менят постоянно. Човек трябва да следва тихия глас, който го ръководи отвътре. Да внимава кога и за какво е време. Изучавайте Големия живот. Човек борави не само с петтях свои сетива. Те доставят материала. Този материал се обработва в много сложен апарат – не механичен, а разумен. Човешкият мозък завинаги ще остане една загадка за учените. И тъй, ние се движим в жива и разумна среда – отзивчива на всяко наше желание, мисъл, подтик и действие. От тази среда ние черпим живот, знание, здраве и сила, всички условия.

Божествените добродетели: Любов, Мъдрост, Истина, са хлябът, с който душата се храни.

Пазете чист Божия Храм.

Човек, който нарушава Божията Любов, ще бъде изхвърлен вън – във външната тъмнина. Там ще бъде плач. Това е безсмислието и безпътицата на съвременния човек.

Ние не живеем в механичен свят. Природата, сред която живеем, е толкова отзивчива, че отговаря на всяка наша мисъл, тя реагира на всяка наша постъпка. Природните бедствия са отговор на Разумната Природа, на мислите, чувствата и постъпките на човека.

Каква представа имаме днес за човека извън тялото му? Как ще се изрази животът, ако човек няма това тяло? Органическото битие не е единствената проява на живота. Животът има неограничени възможности да се проявява. Погледнете, какво разнообразие на форми ни заобикаля – растения, животни. Животът се е приспособил към всички условия. Той се е развил в земята, водата, въздуха, разрешил е въпроса за студа и топлината, за светлината и тъмнината – навсякъде е създал съответни форми.

Като клетки на Божествения организъм, ние носим отговорност пред Цялото. Всяко страдание, причинено на кое да е същество, е страдание, причинено на Бога. Всяка неправда и насилие, всяко нарушение на законите на живота – причинява страдание на Бога.

Ученикът на Божествената школа се учи да зачита и пази законите на живота – това е същественото.

Всеки човек, който държи в себе си едно лошо състояние, измъчва Господа.

Пред нас седи един Велик Свят на непрестанни промени – с Него ние трябва да бъдем в съгласие. Каква будност се иска от ученика!

Словото на Учителя е Слово за Любовта към Бога.

Евангелието е Книга за Любовта. Любовта е великата наука за бъдещето. Нея ще изучава новото човечество. Тя ще се преподава в училища, университети, академии.

Човек трябва да се учи да живее.

Човек трябва да се учи да мисли.

Човек трябва да се учи да вижда и разбира.

Знанието и животът са неразделни.

Вие вземате един плод в ръката си – Минавала ли ви е мисълта някога, че този плод е преминал през мировото пространство – от слънцето до земята, като светлина? Съвременната наука няма да стори това. Като изядем този плод, той се превръща в нас в мисъл и чувство. Всъщност, това е неговото дълбоко вътрешно съдържание. Като го приемем, това съдържание се разкрива за нас. Колко сложни процеси се извършват в човека. Учителят е изразил в поетичен образ това: „Този плод е едно писмо от вашия небесен Баща.“

Човек, който мисли, разговаря с Бога и Бог го учи.

Всяко живо същество говори. Изкуството е да разбираме този говор. „Да разчитаме това писмо.“ Човешката душа разбира този език. Не е само словесният език, с който разговарят съществата. Има един Всемирен език на Светлината, един Всемирен език на лъчите. Всяко същество е център на лъчи. Те отиват далеч в мировото пространство. Тъй човек общува с далечните светове, с човечествата, които населяват безбройните светове на Вселената.

Животът е реалност. Ние го опитваме и познаваме. Това не може да се отрече.

Животът произтича от Любовта. Любовта е плод на Духа.

Божият Дух е начало на всичко.

Това е Новото Верую, това е Вечното Верую.

Помислете само какви са онези същества, които са създали растенията и животните. Каква интелигентност, какво знание и сила имат.

Това е великият Разумен свят, който ни обгръща, пази и ръководи.

Имайте вяра и упование в Него. В това се изразява законът на Единството.

Иде време. Ще настане глад по земята, глад за Небесния Хляб, глад за Божието Слово.

Тогава човеците ще потърсят Учителя.

Забележка на редактора: Изпратено до Васил Харизанов в глик, надписан с почерка на Паша Теодорова.

★

★

★

НАРЯД ЗА НОВАТА УЧЕБНА ГОДИНА 1968 ГОДИНА

Обични братя и сестри,

На 22 септември т.г. ще открием новата учебна година с изпълнение на следния ред, в 5 часа сутринта:

1. „Благославяй, душе моя, Господа“
2. „В начало бе Словото“
3. Добрата молитва.
4. 91 псалом – песен.
5. Молитвата на Царството.
6. Евангелия:

Матей, 25 гл. от 1-13 стих.

Марко, 4 гл. от 26 стих до края.

Лука, 12 гл. от 22-40 стих.

Йоанна, 10 гл. от 1-18 стих.

7. „Венир Бенир“.

8. Беседа от Учителя: „Два метода“ от тома „Ценната дума“.

9. „Духът Божий“.

10. Словото от Братския съвет да се прочете по свобода – през деня или вечерта.

11. Отче наш.

Мото:

„Господи, Боже наш, да дойде Твоето Царство на земята, както е горе на небето, и всички народи, които Ти си призовавал, да заемат своето място в Царството Ти и да ти служат с радост и веселие.“

„Да се прослави Бог в Бялото Братство и да се прославят Белите братя в Божиата Любов.“

Гимнастически упражнения.

Вечерта в 7 часа – братска вечеря, на която ще се изпълни утринният ред без беседата.

Забележка: Изпращаме ви „Мисли за всеки ден“ за 1968/69 година. През новата учебна година в събранията ще се четат следващите беседи и лекции, до които се е стигнало миналата година.

Почивка (пост) един път в седмицата от четвъртък на обед до петък на обед, според дадения от Учителя ред в миналите години.

Поздрав на всички братя и сестри.

Братския съвет.

София, септември, 1968 година.

★

★

★

ПОСЛАНИЕ

До учениците по случай празника на труда – началото на новата учебна година
1968/1969 година

УЧИТЕЛЯТ И НЕГОВОТО СЛОВО

*„Търсите ме не защото видяхте чудеса,
а защото ядохте от хляба.“*

Ев. от Йоанна (6:26)

Учителят дойде за тази епоха в България. Малка планинска страна, с добър и трудолюбив народ. Народ, минал през големи страдания, народ, прекарал 500 години в робство.

Разумният свят от хиляди години приготвя един народ за неговата мисия. Той определя времето за това и приготвя условията.

Учителят дойде след освобождението. Той започна своята работа в края на миналия и началото на този век.

Учителят работи почти 50 години и положи основите на Братството. Първите години Той пътуваше из страната с примитивни тогавашни средства, а понякога и пешком. Той посети много градове и села, като изнасяше беседи. Така Той привлече и събра учениците си. Той намери духовни групи пръснати тук и там и ги обедини в едно Братство.

Учителят даде оригинален израз на Братския живот, живот богат, красив, разнообразен, наситен с мисъл, чувство и идеи, живот разумен, съгласуван със законите на природата. Живот, положен върху трите Божествени принципа – Любов, Мъдрост и Истина.

Постепенно Учителят изведе човека от полумрака на религиозния живот вред природата, на слънце. Посочи му нейната красота и разумност, даде му знание и методи да се ползува от нея.

Учителят въведе учениците си в „Царството на Живата Природа“ и тя стана обична за тях, източник на вдъхновение и сила.

При такава обстановка Учителят разви живота на Братството. Учителят не пишеше – Той говореше. Той избра беседата, най-трудният вид словесно творчество. Беседата е разговор с душите, вникване в техния интимен живот. Тя изисква непосредствен контакт с човека, съвършено интуитивно прозрение, дълбоко познаване на човешката душа – нейните сили, дарби, способности и нейните възможности. Беседата изисква дълбоко познаване и разбиране законите на живота. Учителят трябваше да отстранява от пътя на човека много препятствия, наследство от миналото – остарели представи, понятия, вярвания, всевъзможни суеверия и предразсъдъци, желания и навици на много поколения, осветени от традицията. Тук Той срещаше голямо противодействие и изнесе една наистина епична борба, извърши една голяма работа.

Учителят е държал повече от 5000 беседи и лекции, оригинални, неповтарящи се. В тях е дадено знание за всички области на живота. Това е огромна творческа работа.

Учителят е засегнал почти всички религиозни и философски въпроси на нашето време. В тази област Той внесе нова светлина, нови разбирания, широта и свобода. Това е път на естествено растене на съзнанието, ново задълбочаване в проблемите на живота. Един нов мироглед се разработва в съгласие с научната мисъл. Тук не става въпрос за вярвания. Словото на Учителя е Път, Школа, Училище.

Ние не разглеждаме Учителя като личност – кои са родителите му, къде е роден и кога. Това не е съществено. И какво име е носил този живот между хората – и това не е съществено. Идеята е важна. Ние говорим за Учителя – Божественият пратеник, дошъл да посочи Пътя на душите към Бога. Учителят дойде да открие на хората Любовта, да изяви Божествената Мъдрост и Истина.

Учителят живя при скромна обстановка, заобиколен от учениците си. Те образуваха онази естествена среда, онзи необходим екран, върху който се проектираше живота на цялото човечество. Тук се явяваха всички проблеми, които вълнуваха човека – борбите, противоречията, стремежите и желанията, мислите и чувствата – хилядите въпроси, които стоят пред човека. Учителят отговаряше, осветляваше, помагаше на всички, даваше методи за работа, лекуваше.

Учителят не дойде да донесе нова някаква религия. Такива има. Но Той създаде Школа, даде знание за живота, знание, което трябва да се прилага и опитва. Затова Словото на Учителя трябва да се проучава последователно, съсредоточено, спокойно. Тъй се получава едно естествено, здраво духовно растене. Разбира се, това е за онези, които го очакват, обичат и приемат. Тук няма място за религиозни, философски или научни спорове.

Учението на Учителя е като „Пшениченият хляб“, който трябва да се опита. – То дава Сила и Живот.

Христос казва: „Търсите ме не защото видяхте чудеса, а защото ядохте от хляба.“

Учението на Христа и Учението на Учителя е едно Учение.

Учениците, където и да се намират по земята, образуват Братството. Бог е връзката между тях. Един ден на тази основа човечеството ще се обедини. В този смисъл, в света съществува едно Братство – Братството на онези, които любят Бога. Това Братство се подхранва от Великото Бяло Братство, което ръководи човечеството.

Външните форми на служене са второстепенни, те не са съществени. Тук може да съществува всичкото разнообразие – и то е красиво и желателно. Важна е любовта към Бога. Важен е пътят на човешката душа към Бога.

Учителят беше непостижим педагог. Той слизаше до човека, оттам постепенно го извеждаше към по-добър и светъл живот. Той имаше съвършено чувство за време и мярка, знаеше възможностите на човека.

Учителят остави голям педагогичен материал за възпитание на детето. Понеже мнозина от братята и сестрите бяха учители, те искаха упътвания от Учителя, прилагаша методите, които Той им даваше и споделяха с Него опита от своята работа. Част от този материал е издаден от брат Боян Боев в книгата му „Учителят за възпитанието“.

Моралната чистота е основа на отношенията в Братството.

Учителят проповядваше чистия живот близо до природата и в съгласие с нея. Който обича и търси този живот, ще намери обилно знание в неговите беседи и лекции.

Богатството, което Учителят остави, е голямо. То е отпечатано в повече от 250 томчета – беседи, лекции и разговори. Това богатство принадлежи на цялото човечество, сегашното и бъдещото, и то си го получи.

Учителят въведе първите масови излизания в природата и летуване на палатки в планините. Тук, макар и за малко, човек се възвръща към онези прости, примитивни и здрави условия на живота, от които съвременната цивилизация го е откъснала.

Животът ни с Учителя в планините и животът на Братството е описан отчасти – в „Разговорите на седемте Рилски езера“, разговорите „Изворът на Доброто“, „Изгревите на слънцето“, разговорите на „Ел Шадай“. Учителят възстанови древната традиция на Бялото Братство – посрещане изгрева на слънцето. Идеалът на ученика е – „Първият лъч на изгряващото слънце“. Него той желае да хване.

На тези летувания се реализира общият братски живот. Задружната работа сближава, хората се опознават, култивират се нови чувства, създават се нови отношения. Тук имаше най-добри условия за приложение знанието, което Учителят даваше. В разговорите, които възникваха естествено, непринудено, се разглеждаха въпросите във връзка с пътя на ученика.

За живота в природата Учителят даде ценни хигиенични правила и методи за приложение. Той създаде ред гимнастически упражнения – те действуват укрепително и здравословно.

Учителят даде система от 38 упражнения с музика, които нарече „Паневритмия“, което ще рече – Движения в съгласие с Всемирния ритъм. Тези упражнения се изпълняват на открито, сред природата, при изгрева на слънцето, с музика. Те тонират човека, укрепяват симпатичната нервна система, възстановяват онзи естествен здравословен ритъм на организма. Хубавата природа, приятелската среда, хармоничните движения – спокойни, плавни, ритмични, жизнерадостната музика, всичко това възвръща на човека мира и радостта, приобщава го към Големия Всемирен Живот. Паневритмията

възвишава човека, поставя го във връзка с духовния свят, от който човек черпи вдъхновение и сили.

Учителят отделяше изключително внимание на музиката, като метод за работа и възпитание. Музиката прави човека възприемчив към доброто. Учителят сам свиреше на цигулка и пееше. Той беше съвършен изпълнител на песните, които ни даваше. Учителят имаше нисък, дълбок, изразителен глас, способен да предаде всички нюанси на чувството и мисълта. Учителят е създал повече от 100 музикални творби – песни, упражнения, художествени песни. Това са образци на новата музика, които човечеството един ден ще познае.

Учителят е дал значителен материал върху философията на музиката. Той разглежда музиката не само като тоново изкуство, но и като съдържание и идея. За него музиката е преди всичко самият живот. Животът е построен върху музикални закони. В него има движение, ритъм, мелодия и хармония. Всяка работа Учителят започваше с песен и завършваше с песен. Обикновено пеехме общо, едногласно, но от различието на гласовете, от силата на преживяването и мисълта, създаваше се една естествена хармония.

Учителят е дал ценни хигиенични правила и методи за лекуване. Тях ученикът ще намери в неговите беседи, лекции и разговори. Те засягат хигиената на тялото и душата, на ума и сърцето. Това е голям научен материал, който занаят ще се изучава и прилага.

Някои прости хигиенични правила ще дадем тук:

Учителят препоръчва вегетарианска храна. Учениците на Учителя не употребяват месна храна. Това не е забрана. Това е въпрос на свободно решение. Свободата е основен закон на Братството – разумната свобода. Учителят препоръчва обикновено едно ядене – умерено хранене. Той даде правилото – „Спирай на най-сладката хапка.“

Той ни научи да обичаме обикновените варени картошки с малко сол, горещи. Те са лековити, особено при простуда и температура.

Учениците на Бялото Братство не употребяват алкохол. Чистата вода е най-хубавото питие. Но не студената, а затоплената, даже гореща, особено зимно време. Най-добре е като чай. В планините ние никога не ходим без чайници.

Към водата Учителят имаше особена обич. Където и да отивахме, той издирваше изворите. – Изворот се почистваше и украсяваше с участieto на всички. Създава се общ живот около извора. И това беше педагогичен метод на Учителя. Оpozнаването и сближаването на хората става най-добре при работа. Тя обединява хората, те се чувствуват обгърнати и сгряни от един по-голям живот.

Учителят препоръчва всяка вечер да се мият краката с топла вода.

И през време на екскурзии или работа, щом се изпотите, сменяйте мокрите дрехи. Не стойте с мокра дреха.

Когато ходите в природата, избирайте за почивка склонове добре огряни от слънцето. Не почивайте в сенчести и влажни места.

Излагайте гърба си на слънце, особено през сутрешните часове, но избягвайте да правите това през горещите обедни или следобедни часове.

Не пропускайте изгревите на слънцето. Ученикът става рано, той гледа да хване „Първия лъч на изгряващото слънце“.

Хубави са часовете на зазоряване – ранните утринни часове. Те са часове за размишление и съзерцание – за духовна работа.

При всяка възможност излизайте в природата. Търсете чистия въздух, простора, красивите гледки. Те разширяват душата, облагородяват и подигат човека.

Учителят препоръчваше зимните екскурзии, даже повече от летните. В края на зимата и началото на пролетта почва да тече „праната“ – жизнената сила в планините.

Дишайте дълбоко, ритмично, съзнателно – с обич и мисъл.

Слънцето, храната, водата и въздухът са главните източници на сила и здраве. Към тях ученикът има правилно отношение – с обич, с разбиране и знание.

В природата ходете с будно съзнание, с внимание и мисъл.

Промените на времето посрещайте спокойно, без страх.

Несгодите и лишенията понасяйте търпеливо и с благодарност.

Свикнете да живеете с Големия Живот на природата – той е ваш живот.

Не пропускайте да отдадете внимание и на най-малката красота.

Срещата с красотата обогатява душата.

Ходете в природата с благоговение и свещен трепет.

Пазете чистота. Това е училището, в което Бог ни е поставил – тук присъствува Той и Неговите служители.

Природата е изявление на Единния Велик Живот, на който и ние принадлежим.

В човека виждайте доброто и хубавото – то е Божественото.

Не се занимавайте с недостатъците на хората. Те са мястото, където човек сега работи. Човек е незавършена картина – Бог работи върху нея. Един ден тя ще бъде завършена.

Добрите мисли, чувства и постъпки са основа на здравето.

Обичайте хората и бъдете готови всякога да им помогнете в нужда.

Обичта към ближния е вторият велик закон. Той произтича от първия – Любов към Бога.

Това са прости правила, които всеки може да спазва и да бъде здрав и щастлив.

Пътят на ученика е чист и светъл.

Пътят на ученика е като зазоряване.

Братският съвет.

София, септември, 1968 година.

Забележка на редактора: Изпратено до Васил Харизанов в плик, адресиран с почерка на Паша Теодорова.

23. ЗАМИНАВАНЕТО НА ПАША

12 февруари 1972 година, събота, 8,30 ч. сутринта

ПАША

Братя и сестри, Паша си замина.

Тези думи ни карат да си припомним онзи път, който извървахме с нея заедно, рамо до рамо, повече от половин век. Това беше път на служене на една Свещена идея – Нея ние носим.

Ние казваме на човеците:

Вие сте братя, живеете в Мир – благополучие и радост ще ви съпътствуват.
На тази идея Паша беше посветила живота си. За нея тя работеше
всеотдайно. И какъв отличен работник беше Паша – честен, безкористен, готов
винаги на всички жертви.

Сега пътят е извървян.

Работата – завършена.

Тази работа ще принесе плод за благо на всички човеци – да, сега
може да се даде почивка.

Ние знаем, че животът е непреривен и вечен, ние пак ще се срещнем с
нашата обична Паша.

Ние знаем, че Онзи, Който е устроил тази наша среща, ще устрои и
бъдещата.

И тъй, на Паша казваме: Сбогом, до следващата наша среща, до
следващото наше виждане.

Днес нашите хубави мисли и чувства ще я съпътствуват до „Дома
Господен“, където я очакват онези, които я обичат, защото Любовта е, която
устройва срещите между душите.

Братският съвет.

* *

* *

СЪОБЩЕНИЕ

Известяваме на всички братя и сестри, приятели и близки, че на
12.02.1972 година нашата обична сестра

ПАША ПЕТРОВА ТЕОДОРОВА
На 84 години

се пресели в отвъдния свят. Нека душата ѝ да намери мир и светлина в
ония небесни селения, в които тя твърдо и неизменно вярваше.

Отиде си един безпримерен труженик – работил неуморно дълги години
на духовната нива. Следата, която остави в земния си живот, е светла слънчева
пътека.

От братята и сестрите и близките ѝ.
12.02.1972 година.

* *

* *

СЛОВО

от сестра Стоянка Илиева при погребението на Паша Теодорова

Един узрял плод се откъсна и падна, но не на земята.

Две светли ръце го поеха, те ще го отнесат нагоре към Слънцето,
откъдето идваха живителните струи през дългите години, докато той зрееше. А
той растеше, наедряваше и къпан от росата на ведрите пролетни утрини, той
зрееше под зноя на спокойните летни дни.

Той зрееше под напора на бушуващи бури и ветрове, които геройски
превъзможваше, но той зрееше и под тихите звуци на една небесна слънчева
музика, която го обливаше с хармония и благодат.

Затова и тъй добре узря и се наля, и насити с уханье и сладост.

И сега, в мига на неизбежната и временна раздяла, отнасяме, за да съхраним дълбоко в сърцата и душите си светъл и сублимен спомен за узрелия плод в живота и душата на нашата обична сестра Паша.

Поклон пред паметта ѝ.

13.02.1972 година, София.

*
* *

ПИСМО

до Цанка Екимова от Гена Папазова и Димитър Христов

24.02.1972 година

Мила Цанке,

Пиша ти малко късно, защото след изпращането на с. Паша заболяхме и двамата - безсъние, главоболие, температура, хрема, малко кашлица и силно понижен дух. Когато сме само двама, мълчим, а пред гостите едва говорим, повече лежим и почти не ядем. Бавно се възстановяваме. Липсва ни централната личност, а и самата раздяла е тежка.

С. Паша ни напусна на 12 т.м. в 8 часа и 25 минути. Събуди се бодро. Направих ѝ редовния сутрешен тоалет, смених личното ѝ бельо (което ставаше всяка сутрин), смених чаршафите, настаних я на обичайното ѝ място и докато да ѝ предложи закуска, тя сама каза: „Няма ли да закусваме?“ Изненада ни това ѝ желание, защото тя през последните дни рядко приемаше храна. Затоплих ѝ малко тутманик, който беше донесла Мика и ѝ дадох три залька с чаша чай. Пет-шест минути след това, тъй както беше полулегнала на възглавниците, съвършено тихо и безболезнено се отдели.

Изпратиха я над 100 души при един хубав ред от молитви и песни проведен от Борис. Тя беше изцяло в бяло, със сериозен израз на лицето.

Това е мъжната страна на раздялата. Другото е по-съществено, но то и по-мъчно се предава. Непрекъснато в молитва, връзка с невидими за нас същества, голямо търпение и непоклатима вяра. Ние с Димитър прекарахме специална школа, за която благодарим.

При среща има какво да чуеш.

Сърдечни поздравии на теб и на Йордан.

Гена и Димитър.

*
* *

ТРЕПЕТЛИКАТА

На моята обична сестра и съученичка - Паша Теодорова,
По случай 40 дни от нейното заминаване

Денят превалияше. Последните слънчеви лъчи предвещаваха настъпването на здрача. В стаичката е тихо, всеки е зает със своята работа. Тя, сложила болните си вече крака на малкото столче, подпряла гръб и глава на пухените възглавници, седи, неподвижно затворила своите невидящи вече очи.

„Ах, тогава, на младини, в малката къщичка с дворчето. Вървеше Той там с тихата си походка, а сякаш всичко грееше наоколо. Аз пиша с трепет до прозореца в голямата източна стая. Копчетата на машината бързо тракат, пишат

се редове от чудното Слово на Учителя. Вратата тихичко се отваря. – Върви ли добре работата, Паша? Не срещаш ли затруднения? – Добре върви, Учителю, благодаря. Очите Му, като светъл лъч ме обгръщат цяла. Топла радост изпълва сърцето ми. Вратата пак тихичко се затваря. Аз не пиша вече, аз пея и пръстите ми хвърчат по клавишите на машината...

Скъпа малка къщичка, какво не бих дала да съм там сега.

И у дома е топло, уютно. Аз пиша, пиша, а Надя готви с любов и лекичко си тананика песничка. Средствата са малко, но трябва да се приготви повечко храна, защото ще имаме гост. Бездомен брат е дошъл, пък може да ни изненада и друг някой. Ще имаме и ученици, хора бедни, неустроени в живота, които трябва да завършат училище, трябва да стъпят на краката си. Да, след малко ще оставя Словото на Учителя и с моята сестра Аня ще отворим учебниците... Колко са мили тези братя! Всеки си има свой път, свой живот. Аз крача с краката на всеки един, трептя и преодолявам мъчнотиите с него. А каква радост е, когато дойде хубавият резултат! Нали и аз участвувам в него?

Параходът. Бяхме там трите стенографки, всяка потопена в своя път и своя живот. Красиви моменти изживявахме често, когато Той идваше на гости при нас, като при свои деца. Колко интерес проявяваше към живота ни, колко Слово изливаше! Ние слушаме, слушаме. Аз цяла трептя. Боже, какво съм направила за Тебе, за Твоето велико Дело? Материалът е тъй огромен, трябва много, много да се работи.

Нощ е. Савка и Еленка спят. Моето перо скърца, скърца. Минават часовете: десет, единадесет, дванадесет, един... Наоколо пълна тишина. Целият Изгрев спи. Внезапно се почуква тихичко на вратата. Стръскам се. Кой може да бъде в този късен час? – Сестра, отвори, шепне гласът на един брат. – Какво има? – Много съм разтревожен, искам да поговоря с теб. – Влез.

Разтваря се пред мене една измъчена душа – моето сърце трепти заедно с нея...

Сега съм в преклонна възраст и загубила зрението си. Не виждам вече моите братя и сестри, но как всички ми са мили. Живея с всичко, което научавам за тях. Скърбя с тяхната скръб, радвам се с тяхната радост. Обичам ги. Колко много бих искала да направя за тях! Цялата трептя, трептя!

Аз съм Трепетлика, се извиква в малката стаичка на висок глас. На гроба ми напишете само едно име: Трепетлика."

Предава спомена на Паша: сестра Мария Тодорова.
40-те дни са на 22 март 1972 година.

Забележка на редактора: За 40 дни на Паша Теодорова на Изгрева, който още не беше разрушен, се бяха събрали нейни приятели и съвременници в един дом. Но някои от платените доносници на полицията докладва, те дойдоха и разтуриха предстоящото събрание и почитта на паметта ѝ. Това не учуди никого, защото същата полиция беше конфискувала от нейната барака всички оригинални беседи и лекции на Учителя. След 22 години те бяха свободни за достъп в Държавния архив. Днес може да се прави справка на оригиналите с издаденото отпечатано Слово на Учителя Дънов. Изводите? Всеки сам ще си ги направи.

*
* *

ОСВОБОДЕНАТА СЕСТРА

стихотворение

Сега си свободна, свободна,
И будната мисъл лети,
оставила тук на земята
строшени вериги със подвиг.

Ти следваше светлия пример
на Тоя, в когото позна
Велико присъствие, вечно,
небесно и земно в едно.

По пътя изминат в години
аз често се връщам назад
и пламък, усилия виждам,
и полет към стръмния връх.

Похвали оскъдни получи
и слава не диреше тук,
за рани от земни неправди
в мълчание диреше лек.

Доколкото вникнах у тебе
в сърцето си носеше скръб,
а весела бе, примирена,
бе светлия пример пред теб.

В душата ми скътан е спомен
и обим към близка сестра,
която вървеше и в служба
и вяра по стръмния път.

От с. Стоянка Илиева
София, 9.12.1978 година.

IV. ПИСМА

1. ПИСМА НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ ДО ПАША ТЕОДОРОВА

Варна, 12.10.1917 г.

Любез. г-це П. Теодорова,

Получих двете ви писма. Наблюденията ви са верни. Следвайте пътя. След всеки изпит само добродетелта преживява и в живота основа остава. След всяка права и крива постъпка, правдата правото Божие мерило показва. След всяка горчива скръб и радост, Любовта със своята сила душата повдига. След всяко щастие и нещастие Мъдростта ограда полага. След всяко падение и ставане, Истината пътя на живота показва. Положете добродетелта за основа, Правдата за мерило, Любовта за наслада, Мъдростта за ограда, Истината за светило. И вижте се намерите в предверията на Царството Божие. Приятно е учението на това велико Божие училище. Храна простичка: хлябец, солчица и чиста водица. Това са основните елементи на разумния живот. Чистота на сърцето, какво по-голямо благо от това за страдащата душа.

Да гледаш природата, да виждаш Божието Лице, което дава смисъл на всички неща, да слушаш неговия глас, да се храниш с неговите думи, това е съдържанието на всичкият живот вън и вътре. Имайте всякога тази радост и този мир. Бодри, свежи, силни за благороден труд, за благородна работа. Животът отсега започва. Той носи в себе си своето минало, своето настояще и своето бъдеще. Когато всички възкръснат, когато всички оживеят, когато всички станат от мъртвите и забравят своите стари пътища, ще проумеят защо Бог е създал света.

Моят привет Вам и на всички ваши домашни.

В. В.

П. К. Дънов

(Свещеният подпис)

*

*

*

Варна, 29.11.1918 г.

Люб. Паша,

Пеню пристигна благополучно и бе посрещнат от всички добри приятели, любящи Христа.

Поздрав от Пеня, Димитра и Христа. Коего Господ върши, е добро. Земният живот има смисъл само в изпълнение светлата воля Божия. Малките тревоги, недоразумения, дребното честолюбие и тем подобни само спъват душата и я обвързват.

Любов свързана с Бога в едно.

Вяра примирена с чистите и святи духове.

Надежда сдружена с всички добри хора по лицето на земята.

Ваш верен Ж. К. В. О.

П. К. Дънов

Забележка на редактора: Писмото е във връзка със заминаването на Пеню Киров от този свят.

* *

* *

Варна, 9.II.1918 г.

Обична П. Теодорова,

Получих писмото ви за Рождество и Новата година. Да ви даде благият Господ да постигнете всяко добро, което вашата душа желае. Градете вашето щастие върху основите на Любовта, ограждайте го със светлата Вяра на Добродетелта, обработвайте го с надеждата на Великата Мъдрост. Използвайте лъчите на топлината на вашето Слънце. Радвайте се на чистите Извори, които текат. Поздравявайте цветята, които цъфтят. Благославяйте плодовете, които зреят. Градете и нагоре вървете. Стремете се да осъществявате вашето назначение. Във всичко схващайте Божията Мисъл, която работи. Бурята, гърмът са за проветряне, а тишината за работа приятна. Помнете: Бог във всичко работи и помага на бедните, на страдащите, на немощните. Слабото е силно, и силното е слабо. От земята излиза всичко.

Ж. К. В. О.

В. В.

П. К. Дънов

(Свещеният подпис)

* *

* *

Варна, 10.V.1918 г.

Обична П. Теодорова,

Получих писмото ви, животът е преплетен от седем краски, както светлината. Когато не се отразява от Божествената душа, Той се показва тъмен, а когато се проектира от Духът, Той е светъл. Пазете Божествената душа чиста и тя ще ви осенява с всички свои красоти и благодати. Мирът и радостта да почиват с вас и с всички, които служат доброволно на Господа на всичката пълнота. Держайте. Майка ви е добре. Тя е свободна, сега започва новия живот.

В. В.

Ж. К. В. О.

(Свещеният подпис)

* *

* *

Търново, 8.IX.1919 г.

Обична Паша,

Получих писмото ви. Няма по-възвишено състояние на земята от да живее човек в съгласие с Любовта и обичта. Да е постоянно проникнат с тяхната сила. Пазете щателно драгоценния бисер на живота, който небесния Отец ви е дал. Вий всякога ще имате моето съдействие словом и делом. За мен само времето може да ви говори. Човек трябва да се опита и познае. Опитвайте и доброто дръжте. Сега е още мръкаво, после ще бъде ясно и светло. Сега изпити и страдания, после радост и тържество на духа. Живейте, мислете, действайте, според свободата на вашата душа. Истината да бъде ваш спътник в живота.

Беседите, като ги пригответе, може да ги изпратите по определените места. Моя привет вам и на близките вам.

В. В.

(Свещеният подпис)

* * *

Т(ърново), 19.сеп.1920 г

Обична Паша,
Няма Любов като Божията Любов.
Само Божията Любов е любов.

(Свещеният подпис)

* * *

София, 19.XI.1920 г.

Обична Паша,

Най-необходимото в живота е яденето, това е въведение на видимото, ограниченото, материалното. Най-приятното в живота е музиката, това е въведение на съзнателното, мъдрото, ума, който ражда и съгражда това е света на мисълта. Най-възвишеното в живота, това е молитвата, тя е въведение на Божественото, светът на Духа. В първото въведение влизат ядението, тъй ги наричам, влизат: Въглеродните енергии, водородни, азотни и кислородни. Те са подигнали човека на сегашното негово развитие. Първите са му създали почвата, вторите му дали средствата, материалите, третите условията и четвъртите - начините и пътищата, условията за живота да го придобива. Второто въведение, музиката, дала на човека потик към мисълта, първия потик на движението, първия звук, първата дума, която донела светлината, съзнанието, образът на Любовта; третото въведение, молитвата, съединила човека с Бога, оповестила идването на Духа, възлюбления на Душата. И тъй числото 10 става ясно. Едното, Мировия човек изправен и нулата, Божественото, с която човек съединен, нараства, развива се и облагородява се. И тъй това нищото, празното според сегашния свят подига човека. Дотогава, докато Божественото седи като основа в съзнателния живот, дотогава, докато Любовта топли сърцето, душата, животът има смисъл.

Тия светли лъчи на Божественото винаги да поздравяват твоите очи, да прегръщат твоето сърце, да целуват твоята душа и ти да чувствуваш, че тука е пълната чистота. Чистите по сърце, казва Христос, сърца, които са прегръщани от тая светлина, винаги стават чисти. Така е в живата природа. Там, гдето тя обгръща, прониква и прегръща, всичко зрее и става чисто. Бликащите планински извори, това са плод на тая жива светлина, на тия живи лъчи. И как приятно ги изпива жадната уста на уморения пътник. Яж, пий, моли се, работи, движи се и мисли.

Ставай с Любовта, започвай с Мъдростта, отмеряй с добродетелта.
Милостта да пълни сърцето ти с най-великите и благи чувства.
Само Божията любов.

(Свещеният подпис)

* * *

Варна, 9.XII.1920 г.

Обична Паша и Савка,

Получих вашето писмо. Светлината, топлината, това е приятното в живота. Те са носителки на Истината, а самата Истина е глава на разумното във всяка душа. Съхранявайте този пламък като най-ценното за човешкия дух. В този

гламък израстват всички добри мисли и чувства; в него те растат, цъфтят и зреят. Само в него човешката душа добива възвишеното и благородното - Любовта, Мъдростта, в тяхните Божествени прояви. Любовта като плод на Духа, а Мъдростта като сила. Божествената наука, на която природата и цялата вселена са само външно проявление, носи на избраните души, които се вслушват в неговия глас, великото благо. Изявяване, проявяване, опознаване, обличаване, това са живи процеси на Божественото, което сега ви се изявява и ви приканва към честен труд и благородна работа. Вслушвайте се разумно в тоя глас. Разумявайте правилно неговите упътвания с радост и веселие на душата. Събирайте сладкия нектар на живота от Божествения цвят като трудолюбивите пчели, които са образ на вътрешна хармония, чистота, порядък на вашата култура на Любовта. Колко добре те разбират своето изкуство дадената им работа. Желая вие да сте като тия разумни пчели, макар че те носят по жило отзад за неканените гости на техния кошер. Жилото е прекрасно оръжие, зависи кой го управлява. Можете ли да посочите на кой член в тялото на човека то мяза? Направете превод правилен.

Не е онзи, който говори за Любовта, но който я има в своята душа. Не е онзи, който говори за Мъдростта, но който я има в своя дух. Не е онзи, който говори за добродетелта, но който я има в своето сърце. Днес хубавата наука живее в изби, гдето светлината прониква. По-добре е да сте пред лицето на живото слънце, да сте във връзка с пламтящите животорни лъчи на Виделината. Хиляди пъти е по-добре да слушаш Тихия глас на Бога, като се разнася в природата, в нейните малки гънки, светлите ручейчета, отколкото грубия рев, ламтеж на потъмнелия свят в неговите дълбоки изби. Там всичко се доказва и обуславя. Всичко върви по мед и масло. За Бога се говори, но Той Го няма там. За Любовта се приказва, но тя отсъствува; за Мъдростта се разисква, но тя не е дошла. Защо? Защото душата е затворена, духът окован, сърцето омърсено. Говорят за нови проекти, за сладки бъднини. Где е Истината? Там, гдето душата, духът, сърцето са свободни. Моите думи са за пламтежа на потъмнелия свят, в неговите дълбоки изби. Моите думи са за трудолюбивите, работливи ученици. На тях ние ще проговорим със зарящите лъчи на Виделината в присъствието на Любовта, Мъдростта и добродетелта. Само там е животът. Добре дръжте изпита на вашето сърце, душа и дух. Тогава ще ви се отворят Царските врата на Божията Истина и Любовта сама ще ви посрещне в предверието на Новия живот, който Христос носи в света. Тогава вашата душа ще се зарадва. Аз и Отец ми ще дойдем и жилище ще направим. Аз ще дам всичкото свое съдействие на моите добри ученици, които ходят в пътя на Благостта. Любав, Мъдрост и добродетел да бъдат с вас сега и всякога, през всичките векове. Те да топлят и озаряват всичко добро и възвишено във вас. Това са думите на живота.

Само Божията Любав е Любав.

Дънов

(Свещеният подпис)

*
* *

Т(ърново), 23.IX.1921 г.

Обична Паша,

Преживян един момент при извора на проявената Божествена Любав струва повече от хиляди царски корони. Той носи хиляди блага от безброй съществувания. Да се чувствуваш душа, която мисли, чувствава, говори и действа е повече, отколкото човек може да схване. И аз желая ти да си такава

душа, която е излязла от Бога във вечността. Пълна с обилна Любов, с чисто сърце и свежа душа, светъл ум и крепък дух. Върви, не си далеч от твоя храм. Там кога пристигнеш ще научиш това, което езика в сегашното си състояние е беден да предаде. Ти ще постигнеш онова, което вечно желаеш. Върви, смела бъди. Със сърцето си опитвай, с ума си проверявай, с душата си съзерцавай и люби, а с духа си Истината държи. Твоето слънце ярко грее, то е щедро, на всички еднакво дава, в него се явява Бог на Любовта. Любов не на форми, но на думи. Пази твоето нежно чувство, в него любов ще се яви, гради и съграждай, на канарата се държи. От там ще дойде великата наука за живота. Да царува Любовта, да царува Мъдростта, да царува Истината в твоята душа, тогава ти ще си всякога щастлива. Запечатая тия мои думи дълбоко в душата си. Работи с усърдие и прилежност и изпълвай дълга си с Любов. В това аз всякога ще ти помагам.

(Свещеният подпис)

*

*

*

София, 8.II.1922 г.

Обична Паша,
Получих писмото и беседите.

Вашето положение е като пътник, който пътува лете през горещите и прашни дни и очаква да си поотпочине при някой планински извор и утоли своята жажда. Сега повечето хора гладуват и жадуват. Обедното слънце е жежко. При все, че изгряващото слънце е положено много надалече, неговата светлина навсякъде ни намира и донася поздравите отгоре. Всяка душа копнее за нещо и това, което иска, е най-близо до нея. Всеки дом си има своята светлинка и топлинка. Божията Любов се намира във всичко живо и разумно. И всеки, който слуша своята душа, своя ум и сърце, може да я намери. Не чужд ум, не чужди препоръки, но своя Божествен Дух. Чуждото е от Лукаваго. Пази сърцето си, пази душата си, пази ума си от поквара. Понякоя път тя идва от там, от гдето човек не очаква. Люби, възлюбвай вечното, безграничното, понеже то е само устойчиво и неизменно и там седи силата на душата, да е постоянно в близко общение с великия Дух на Любовта, Мъдростта и Истината. Аз желая ти да носиш Мъдростта в сърцето, в това се крие твоето благо. Ако Мъдростта обитава в теб, Любовта може да те навести, и да ти се изяви като ангел на пълната вътрешна свобода. Казва Господ, Аз ще ви се изявя, ако пребъдвате и Словото ми пребъдва във вас.

В древността един от царските синове на Адитите поиска да има свещ вечно горяща. Такава му била доставена от един мъдрец, който в случая превърнал Любящата душа на една млада овчарка в такава жива свещ. Много се зарадвал синът на своята придобивка, тя внасяла със своята светлина и топлина мир и утеха на своя владетел, но когато я гледал, неговите очи се пълнели със сълзи, без да знае защо. Ти имаш сега тая свещ дадена от Бога, чети на нейната светлина, грей сърцето си на нейната топлина. Не питай защо очите ти са пълни със сълзи. Закрита е тайната на живота. Пази твоята свещ. Тя гори, без да изгаря. Тя свети, без да иска нещо. Отдалеч е блага, от близо не проговорва. Езика на светлината малцина разбират. Светлината, която ви е дадена няма да ти се отнеме. Стига прозореца си ти сама да не затвориш. Но отворен или затворен, свещта ще бъде с теб.

Моят мир да пребъдва с теб.

С. Б. Л.

(Свещеният подпис)

* *

* *

София, 28.I.1923 г.

До обичните ученички

Мария, Савка, Марика, Паша, Сотирка.

Само Бог е Любов, и когото тази светлина озарява, само Той я познава.

Любовта е дело на живот, Мъдростта е дело на висше познание. Истината е дело на душевна свобода. Правдата е дело на дележ. Добродетелта е дело на плод. Доколко сърцата ви са чисти, нека Любовта да говори. Доколко умовете ви са озарени, нека Мъдростта свидетелствува. Доколко душите ви са свободни, нека Истината каже. А за правда и Добродетел Бог е свидетел.

А верността ви тя е веч позната.

Работете докато слънцето на живота грее.

Моя мир да бъде с вас.

(Свещеният подпис.)

* *

Забележка на редактора: Писмо на Учителят Дънов до класът на Добродетелите, съставен от пет ученика: Мария Радева (рождена сестра на Георги Радев), Савка Керемидчиева, Мария Тодорова (Марика), Паша Теодорова, Сотирка Бабаджова.

* *

София, 16.III.1923 г.

О. Паша,

Получих писмото ти. Само светлият път на Мъдростта води към Истината. Върви постоянно в тоя път. Господ помага на смелите, чистите по сърце и кротките.

Любовта, Мъдростта, Истината са за съвършените.

Само Божията Любов.

(Свещеният подпис.)

* *

София, 27.VIII.1923 г.

Любезна Паша,

Получих двете ви писма. Аз желая да зная докога ще ви бъде възможно да останете в Русе. Аз имам предвид да се не занемари вашата работа тук. Печатането на неделните беседи може да отложите, тази работа може да остане за по-после. Първата серия от лекциите свършете. Вие може да останете в Русе до отварянето на Новата учебна година. Ще бъдете тъй добра да ни осведомите за вървежа на работата по печатането. Печатането на лекциите от втората серия трябва да се обмисли добре, как ще става коригирането. Ватев ще може ли да я върши тая работа? Вие ако се ангажирате, как мислите да свършите работата.

Тия са обикновените работи, при които хората боравят с по-гъста материя, която изисква добре да се бара*. В такава материя поезията на живота понякога съвършено изчезва. Човек трябва да се пази, след като работи дълго време да се не обезсоли. Надявам се, ти да си добре. Добре в пряк смисъл. Добро, което произтича от действието на Божията Любов. Доброто това е плод на една висша култура, която ангелите са минали отдавна. Към тази област сега хората се

* пипам, докосвам, работя

приближават, а ангелите вече са настъпили в Божествената светлина, която дава възможност на висшия живот да се прояви в човешката душа. Желая ти да имаш една малка грижа за доброто, да се занимаваш с поливането на твоите плодни дървета, разбира се, там ще изучаваш химия и ботаника, ще изучаваш и произхода на живота. Встъпването на Божествената Любов, явяването на Божествената Мъдрост, реализиране на Божествената Истина. Истината - това е най-висшето, до което човешката душа сега може да достигне. За Истината ти може да прочетеш в съборните беседи. Човека са го кръстили човек, когато той е обърнал своите очи към Истината, когато тя е станала обект на неговата мисъл и неговия стремеж. Животът е приятен само когато Истината присъствува, когато Любовта действа и Мъдростта се проявява. Само в проявената Божия Любов се осмисля живота и в проявената Божия Истина се реализират неговите крайни цели, крайни настоящи цели, защото от чисто философско гледище само настоящето е реално, тъй както в химията само започнатите реакции са реални. Висшият съзнателен живот само чрез Любовта може да се добие и човек трябва да мине през тридесет пет милиона градуса, за да стане почвата му пригодна за насаждането семената на този живот, т.е. заложените мисли, чувства, идеи в човешката душа.

Моя мир да бъде с теб.

(Свещеният подпис)

*
* *

Любез. Г-це П. Теодорова,

Животът, знанието, свободата, всякога носят Любовта, Мъдростта и Истината, а това е великото благо, що Бог дава.

(Свещеният подпис)

*
* *

Здравието за тялото,
Чувството за сърцето,
Мисълта за ума,
а Благото за душата.

(Свещеният подпис)

*
* *

30.VI.1931 г.

Привет на всички.
Мир в който Любов царя,
Светлина, в която Мъдрост обитава,
Свобода, в която Истина живее.
От Бога към Духа.
От Духа към Душата;
От Душата към ума;
От ума към сърцето;
От всички към човека
Синът Божий

Мирът на вечното благо да пребъде с вас.
От седмострунната Рилска арфа.

(Свещеният подпис)

* *

* *

Бог

Е единственото същество, за което може да се мисли постоянно и непрестанно, и то все в пълнота и разнообразие.

* *

* *

София, 27.X.1924 г.

Ч. И. Д.*

О. П.**

Не напразно сме живяли на земята, ако сме обичали Бога.

Единственото същество, до което най-лесно можем да се приближим - това е Бог.

* *

* *

9.XI, 1935 год.

Силни и слаби впечатления

Силните впечатления правят дълбоки бразди в съзнанието и остават паметни за вечни времена. Те се явяват при контрастите в живота, при големи скърби и радости, при голяма светлина и тъмнина, при доброто и злото.

Слабите впечатления се лесно заличават. Те се явяват при обикновените прояви на живота.

Изгрев

2. ПИСМА НА ПАША ТЕОДОРОВА ДО УЧИТЕЛЯ

София, 21.I.1921 година

Чрез господин Никола Батев

За Учителя

Ул. „Борисова“ N 41, Русе

Няма Любов като Божията Любов!

Скъпи, светли Учителю,

Заемам се за трудна работа - да изкажа своята преголяма радост и благодарност за това, което тъй щедро ми давате, както винаги, така и сега, през това колкото кратко, толкова и дълго прекарано време в Русе и при Вас.

Дойдох си в София окъпана, пременена, нахранена и причестена! Колко хубави ми се видяха моите ученички, колеги и всички хора наоколо! Всичко е светло, красиво. Искам да отворя широко своето сърце, ум и душа за вливане на

* Чистота, Истина, Добродетел

** Обична Паша

великото - хубава любов, музика, поезия! Да служи безгранично на Живия Бог, да разбирам напълно Волята Му! За това аз ще работя, ще работя с всичките сили на своето същество.

А колко пъти съм виждала лицето на Бога покрито с тънък воал на скръбта. Страда Той! За кого? - И за малката, невежа Паша в света. Изпаднала в мрак, невежество, заблуждение, огледа в себе си и низша и висша природа, подчинила сърце и душа на низшето, бори се. Идва светлина, явява се Михаил, би се той със сатаната, освободи детето на раждащата жена, освободи той моето сърце, душа от робството на глътта.

Познавам вече аз този Михаила. Нему дължа своето освобождение!

Вам, Учителю, моята вечна преданост и благодарност за всичко сторено! Колкото и слаба за своята духовна възраст, стихийно ще се стремя към служене на Вашия Жив Господ, който е и мой. Готова съм на всички изпитания, няма да роптая.

Ако мравката би разбрала колко любов, грижи и труд се полагат за нея от Безграничното, в един ден великан би станала. Но всичко това е толкова широко и необятно, та малкият наш ум и сърце не може го обхвана. Затова ние не разбираме Бога, не разбираме Вас, не разбираме и Белите братя.

Изказаното от Вас желание да ми услужите при затрудненото материално положение, ми даде много. Аз приех от него всичката благодат, не се боя от нищо. Не мога да издържам да Ви виждам, че се замисляте за материални въпроси, особено отнасящи се до мен.

Ние ще си уредим работите, мен ми е леко, привикнала съм на такива затруднения.

Сестрите ми Ви целуват ръка и благодарят.

Простете ме, че ще Ви отнема време с четене на писмото.

Само Божията Любов е Любов!

Целува Ви ръката завинаги благодарната Ваша ученица

Паша.

Изпраща П. Теодорова, „Оборище“ 26

*
* *

Русе, 21.VIII.1923 г.

Няма Любов като Божията Любов!

Обични Учителю,

Поздравлявам Ви с откриване събора на „Новия живот“ - Денят на Любовта!...

Бе светъл, топъл, прекрасен ден...

Радост носеше за богатите и за бѣдните души.

Небето тихо се отвори...

И слезе Той - Сеячът - лек, подвижен, като из ефир изтъкан.

И спуснаха се жадни, ожидащи Го с векове, погледи към Него. Дали Го носи? - запитваха се със засъхнали уста помежду си. Зноят световен пресушил бе всяка влага.

Небето се усмихва нежно, сладко. Мълчи Той, мълчат и те.

Ефирът лек обгърна вси души любовно. Стори им нещо, но с думи не се изказва.

Небето още по-тихо се отвори, и милион криле поеха Сеяча свой. А в душите долу, там ожаднели, настана радост, блаженство, рай...

Погледнаха вси нагоре и видяха най-милиия поглед. приеха най-нежното чувство, и чуха най-сладката дума:

„Пази Го кат зеницата на око̀то.“

То̀бе, Учителю, семенцето на „новия живот“. А колко още недоизказано има! За него ще остане да мечта̀я, да копнѐя всеки ден и всеки час.

Целувам Ви ръката нежно.

В. В. ученичка Паша.

*
* *

София, 7.1.1925 г.

Няма Любов като Божията Любов!

Обични Учителю,

Христос се роди! - Туй е поздравът днес между всички. Туй е утрото, туй е изгревът на човешката душа.

Аз искам само да се радвам Богу, да се радвам Вам, да се радвам на всичко чисто, светло, красиво в света.

И знаете ли как искам да се радвам? - Само с крайчеца на сърцето си - никой да не чуе, да не види, да не зна̀й. Как благодаря днес за всичко на Бога, на Вас!

Благодаря за безлюбието, защото отчасти познах Любовта.

Благодаря за глупостта, защото отчасти познах Мъдростта.

Благодаря за лъжата, защото отчасти познах Истината.

Благодаря за неправдата, защото отчасти познах Правдата.

Благодаря за злото, защото отчасти познах Доброто.

Благодаря за тия пет светли точки на хоризонта - те ръководни начала в живота ще ми бъдат!

А как ще съумѐя за всичко това да отблагодаря, туй живота ми, делата ми ще покажат и на самата мен.

Нежно Ви целува ръката:

Вашата ученица Паша.

*
* *

15.1.1928 г.

БОГ

МИР

ЛЮБОВ

До Учителя на „Всемирната Бяла Школа“

„Красив бе животът в долината на сърцето!“

- По-красив е животът на душата.

„Красив бе животът в подножието на високия връх.“

- По-красив е животът в полето на духа.

- От този момент в живота на Душата и на Духа желая да живея. Да позная Великия, да Му благодаря и Заветът с Него да подновя.

Паша.

Забележка на редактора: На 15 януари 1928 година на ул. „Опълченска“ 66 Учителят държал беседата „Заветът“, отпечатана след това в томчето „Ни мъж,

ни жена". Паша трогната от дъното на душата си, написва това и иска да поднесе Заветът си на Учителя. Учителят го изслушва от Паша, взима го, отива в другата стая, докато тя стои смутена и не знае какво да прави. Той там в стаята си се подписва под Завета на Паша и го подава с неговия подпис (Свещеният подпис).

*
* *

София, 26.II.1928 г.

Доброта, Истина, Красота - това е Любовта!

На Обичния Учител.

- Красив е символичния език.

- Велик е този, който го разбира.

- Блажен е онзи, който го изучава.

В този език се сливат и великият поет, и великият художник, и великият музикант, и великият учен, и великият мъдрец!

От този език великият художник клишета снима, рисува ги и с краски ги оцветява; великият поет го възпява; великият музикант го в нежни тонове излива; великият учен го описва и формите му съчетава, а великият мъдрец го тълкува и вътрешния му смисъл разкрива.

- В този език Бог живее:

Любовта го одухотворява.

Мъдростта го осмисля.

Истината го осветлява!

- На този език Бог говорил ни е и всякога ще ни говори.

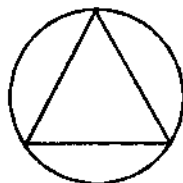
- На този език Синът Божий учил ни е и всякога ще ни учи.

- Под звучната хармония на този език расли сме и всякога ще растем - слава и хвала Богу да отдадем!

За всичко благодаря!

Целувам Ви ръката:

Вашата ученичка Паша.

*
* *

София, неделя

26.VIII.1928 г., Изгрев

Принос на Господа

В знак на благодарност

За новата светлина и новия живот,

Който всеки ден внася в душите ни чрез нашия Учител

Жертвувам за Господа и за своя Учител:

1. Човешкото сърце, с неговите желания и копнежи - за разумното ново сърце, с нови желания и копнежи.

2. Низшия обективен ум, със своите ограничени понятия - за висшия ум, с широки и светли мисли, към големия простор и светлина.

3. Човешката, лична воля - за Божията воля.

4. Пасивната дейтелност, граничеца с леността - за вечното прилежание, с великия капелмайстор - Бог.

5. Недоволството - за красивото доволство, което носи мир за душата.
6. Непослушанието - за послушанието към Бога и към Неговия пратеник.
7. Одумването - за правилния копнеж на душата, да благодаря, че имам възможност да се уча от правилните и неправилните постъпки на своя брат, във и вътре от Школата.
8. Човекоугодничеството - за Богоугодничество.
9. Шегобийството - за искреността.
10. Прибързаността във всички мисли, чувства и действия - за разумност и обмисленост.

Господи, Учителю, бъдете с мен
в моите дела и аз във Вас
в изпълнение волята Ви!
Паша

3. ПИСМА НА УЧИТЕЛЯ ДО ПРИЯТЕЛИТЕ ПРЕПИСАНИ ОТ ПАША

Варна, 26.VIII.1917 г.

До всички приятели.

Изворите трябва да извираят, реките да текат, тревите да растат, а човек да мисли, разсъждава и върши волята на своя Небесен Баща. Неговата Любов да му бъде закон. Волята Божия, Царството Божие, Славата Божия - цел в него самия. Много листа ще окапят, много черупки ще се смъкнат, докато душата достигне своето съвършенство. Господ да ви води и упътва със Своя Дух, да ви показва вътре във вас що е доброто и правдата пред Него самия. Аз ви предавам едно учение на Христа. Учение на живота, а не на буквара, учение не на сектанство, а учение на Мъдрост и Любов, което може да обнови целокупния живот. Господ, за когото ви говоря, е жив в цялата природа, действащ във всички същества. Той говори вътре във всяка душа, във всяко сърце. Аз ви говоря за Него, с Когото всякога съм в общение, познавам гласа му, държа Учението Му, върша волята Му, слушам Духът Му и радостта ми е в Неговото Живо Слово. Какво благо би било за хората, ако разбираха Божия език и се мислиха, че са братя, а не врагове - да споделяха своите скърби и радости. Близко е часът, ще прозвучи Небесния глас. Имайте мир и търпение, всички Той ще уреди добре. Ще възкреси, ще оживи, и ще бъде едно стадо и един пастир на живота.

Благословението на Христовия Баща отгоре да почине върху всички, които призовават Неговото име на всяко време и място.

*

*

*

Варна, 2.IX.1917 г.

До всички приятели

В. Г. И. Х. С. Б. *

Господ Бог наш да благослови всички, които с вяра и чисто сърце Го търсят.

* Ваш Господ Исус Христос Син Божий

Да им даде от Христовия Дух да го познават и да изпълни сърцата им и душите им със своята обилна любов.

Дръжте истината изложена в Неговото Живо Слово, което е Христос.

И като знаете, че скръбта произвежда търпение, а търпението - опитността, а опитността - надеждата, а надеждата не посрамява, защото любовта Божия е изляна в сърцата ни през даденото нам Дух Светого.

Това е моето поздравление на всички, които вървят в правия път Христов, пътя на Божествената Любов, пътя на вътрешната душевна свобода, пътя на новия живот и възраждането във всяка вътрешна доброта Божия, във всяка радост и веселие. Придобивайте Божественото знание и Го съхранявайте в сърцата си чрез любовта Христова. Желая всички да станете умни и съвършени в Господа и да бъдете всички с един ум и едно сърце, целомъдрени във всичката пълнота.

Мир на всички ви от Господа.

Ваш Верен

П. К. Д.

*

*

*

Варна, 28. X. 1917 г.

Живеете трезво. Всяка немарливост да се махне. Всичко ще мине през Божествения огън да се очисти. Започва вече първия опит. Внимавайте, за да придобиете това, което е нужно и необходимо за живота. Не е въпрос сега за страх, но за смелост и дързост Божествена. Говорете малко, вършете много. Вярa силна, жива и разумна. Любов пълна, безкористна, самоотвержена, неограничена за Бога, за Христа, за своите души и за човечеството. Надпреварвайте се да си отдавате нуждната почит и уважение по Бога. Всякой в това трябва да се стреми да бъде пръв. Само така Христос ще ви даде своето благословение.

Моя привет и поздрав на всички приятели и познати по име и род. Аз съм ги поменал, спомнил и ги имам пред лицето си. Аз на всички ще услужа постепенно и няма да забравя никого.

Мирът, радостта и Благословиението на моя Небесен да започне с вас и всички други по целия свят, написани в книгата на живота.

*

*

*

Варна, 21. I. 1918 г.

Д. У.

В. В.

До всички приятели малки и големи, и на добрите ученици.

Само когато слънцето грее, животът има смисъл. Само когато реките текат, земята се разработва. Само когато дъждът пада, сятото се благославя. Когато пловете зреят, душата се радва. Хранете се с пловете на добродетелта. Обичайте се и Господ ще бъде и във и вътре във вас. Носете дрехите на правдата. Обработвайте сърцето си с любовта. Разкопавайте ума си с Мъдростта. Служете на душата си с Истината и Великия Баща на Мира, Отец на

бъдещите векове ще бъде с вас и вие с Него; само тогава ще познаете Истинния Бог и Христа.

Ж. К. В. О.

П. К. Д.

*
* *

Варна, 29.I.1918 г.

Вярвайте в Господа, Който е едновременно в небето, в сърцата и душите на хората - място на живот и вътрешна обнова. За онзи, който иска, който търси и който хлопа, всичко му се дава. Искането подразбира Божественото знание, търсенето подразбира душевния стремеж към мира, хармонията на живота, хлопането подразбира волята, духа на човека, който се стреми да се обедини с Бога. В Любовта мислете за Бога, за Христа; във вярата мислете за ангелите, за чистите духове; в надеждата - за всички добри хора, и по този начин ще се свържете с проявлението на Божествения живот, ще дойдете в съгласие със законите на Божествената природа, която е Неговото тяло.

Вярвайте и в края на краищата Господ ще ви помогне да победите и да придобиете вътрешната опитност, която ви е необходима. Всичко работи за добро, за подигане, за съвършенство и святост. Бог ще ви озари да разбирате своя Дух.

Ж. К. В. О.

П. К. Д.

*
* *

Варна, 5.II.1918 г.

Моите поздравления на всички приятели и добри ученици, които ходят в пътя на светлината. Бъдете всички радостни духом. Това, което става сега в живота е добро. Онези, които заминават, отиват да се преоблекат. Тях Господ ще ги възкреси. Вашите братя, които са отишли да посрещат Христа, които жертвуват живота си от любов за доброто и доброто на другите, са благословени от Господа на живота. При него всички са живи. Тия ваши братя ви поздравяват сега. След големите скърби и страдания, ще дойдат дни на благословение и Господ ще обнови всички. Живейте в любов и от любов към Господа изпълнявайте Неговата Воля. Мястото на почивката е Божията любов.

Аз вярвам във всички вас и съм уверен, че вие ще останете верни Господу. Временните мъчения и страдания, това са Божията ръка, която ви повдига, за да минете от временното към вечното, от преходното към постоянното. Моето дълбоко желание е вие да бъдете честити и свети, и Господ да пребъдва във вашите сърца. Господ Бог мой ще ви благослови и изведе в безопасност всички.

Ж. К. В. О.

П. К. Д.

*
* *

Варна, 19.II.1918 г.

Поздравете всички приятели. Животът тук и горе е свързан в една непрекъсната връзка. Любовта обединява хората, вярата ги свързва, а надеждата ги туря на пътя. Ние сме сега по-силни. Господ е с нас. Иде новата религия, която сам Господ ще възстанови и ще съедини всичките народи и племена в едно непрекъснато братство. Иде вече голяма светлина от горе. Всички приятели ще дойдат пак. Те ще възкръснат. Те се събличат, за да се облекат наново с новия живот на любовта, на безсмъртието. Аз ви преподавам първите уроци на самопожертвуването. Човек трябва да търси на земята спокойствие и наслада, но да му бъде радостно, да върши Волята Божия. Дерзайте, аз ще ви водя и вие ще се зарадвате. Станалото е благословение.

Велики са Божиите пътища.

Привет от всички приятели, от Пена, от Димитра, от Христа и от всички други.

Поздрав на всички приятели.

Ж. К. В. О.

П. К. Д.

Варна, 1918 г.

Земният живот има смисъл само когато човек служи Богу и изпълнява Неговата Воля. Дълбоко в неговата душа трябва да лежи тази мисъл. Настоящото е само прелюдия, въведение в бъдещето. Доброто е скрито в Господа, в Неговата любов, която Той храни към всички свои деца, и да живеем, и да работим за Него, е пълнота на живота.

Тук и горе е все едно, връзката е една. И настоящето и бъдещето е все едно. В любовта няма страх. Казва Господ: „Ще събера всичките си овци, от четирите краища на света и ще бъде едно стадо и един пастир.“ Бъдете бодри и крепки духом. Всичко е добро за Господа. Идат дни светли. Ще се въдвори Царството Божие на земята и тогава всички ще вземем участие в новия живот. Сега се гради и полага новото небе и новата земя. Старото отхожда, новото възкръсва. Мъртвите стават, оживяват и възкръсват. Много ваши братя отиват при Господа, които е горе. Бъдете всички готови: бодри, весели, без страх. Ще изпратим и ще посрещнем.

Нека расте душата на всички ви в мир и радост, и Господ да ви бъде стража.

Живейте постоянно в любовта, ходете с вярата, работете с надеждата.

Поздрав на всички добри приятели.

Ж. К. В. О.

П. К. Д.

4. НА МОЛИТВЕНИЯ ВРЪХ

Из Словото на Учителя

Сряда, 17.08.1932 година, на Молитвения връх, 5 часа сутринта.

Стих за размишление: 18: 29 и 30 Лука.

„А той им рече: Истина ви казвам, няма никой, който да е оставил къща или родители, или братя, или жена, или чада заради Царството Божие.

И да не получи многократно на това време, и в идущия век живот вечен."

При първия лъч на слънцето ще изпеем: Ще се развеселя.

91 псалом. Отче наш. Добрата молитва.

Ще прочета 15 глава от Лука.

Пишете следните изречения:

Пътят на живота за невежия е труден, пътят на живота за разумния е лек.

Отваряй вратата на живота, когато слънцето изгрява. Затваряй я, когато слънцето залязва.

Разбраното противоречие за един носи радост, за други скърб.

Ако скърбиш за това, което си разбрал, не си познал живота.

Ако се радваш за това, което си разбрал, то си схванал светлите страни на живота.

Носи запалената свещ пред себе си и пътят ти ще бъде осветлен.

Мисли само за това, което носи живот в себе си.

Ако искаш да бъдеш здрав, мисли за радостта и веселието.

Ако искаш да бъдеш богат, мисли за знанието и търпението.

Ако искаш да бъдеш силен, мисли за светлината.

Ако искаш да се не спъваш, бъди всякога доволен, без да има защо.

Бъде доволен в недоволството си, радостен в скръбта си и весел в непостижението си.

Постижението за едно е непостижение за друго, а непостижението за друго е постижение за теб.

Ако видиш грешника, че греши, дошло е време за теб да станеш праведник.

И ако видиш светия човек и не разбереш неговата светост, има условия да паднеш.

Не очаквай много от огън, дето всичко изгаря.

Не очаквай много от богатство, дето всичко се изгубва.

Не очаквай много от деня, дето слънцето залязва.

Не съжалявай за това, което си забравил.

Радвай се на това, което помниш.

Не дръж сметка за счулените стомни на твоите ближни.

Не се спирай да преброяваш пращинките по пътя.

За скъсаните дрипи не плачи.

На калната вода паметник не прави.

Не търси доброто, което съблазнява – то не е за тебе.

Не търси богатството, което уморява – то не е за теб.

Не търси знанието, което разстройва – то не е за теб.

Помни: ти не си пратен в света да разрешаваш всичките противоречия; ти си пратен да живееш. Ако това научиш, ти много ще придобиеш. Ако това не научиш, ти много има да се прозяваш.

Знай, че пътищата на изгряващото слънце и пътят на залязващото слънце се различават.

Така и пътищата на младия и на стария се различават. Различават се пътищата на добрия и злия, на любящия и на мразещия, на мъдрия и на невежия, на човеколюбивия и на насилника.

Не съжалявай, че имаш само една уста. Не скърби, че имаш само един език и не се безпокой, че са ти останали само два крака.

Не мечтай да имаш две глави.

Дръж ръцете си винаги спокойни, когато работиш.

Завеса на очите се не окачвай.

Не изгасвай свещите на сърцето си, когато слънцето изгрява.

Не късай цветята, когато цъфтят.

Обичай светлината и свободен бъди!

6.40 м.

5. СЛЯП ОТ РОЖДЕНИЕ

Мисли от неизвестна беседа на Учителя

Във времето, когато Христос е проповядвал, имало е много хора с очи, но те не са видели Христа. Слепороденият, на когото Христос отвори очите, го видял и е разбрал повече от онези, които са имали очи.

Думата „очи“ означава човек, който търси Истината, мисли и разсъждава върху нея.

Какъв смисъл има, ако човек не намери туй, за което е дошъл на земята?

Често пъти малки, дребни въпроси стават причина да се разруши любовта. Когато между двама души се яви един малък конфликт, веднага става разрыв помежду им. Любовта изчезва. Възвишените и благородни чувства се заменят с лоши.

И религиозните хора, които вярват в Христа, се делят за несъществени неща. Религията не седи във външните форми. Тя е дошла в света като спомагателно средство - да посочи начините и формите за изправяне и облагородяване на чувствата.

Религиозните хора са изоставили прякото си предназначение и са се заели да показват на хората, че има Господ. Господ има, но сърцето на човека не е такова, каквото трябва да бъде.

Въпросът за Бога не е въпрос на вяра, а на опит. За съществуването на Бога ще ни убеди животът. Ще ви убеди знанието, мъдростта, истината, свободата и добродетелите. Бог е туй, което може да внесе в света висшето щастие и благо, да внесе в дома живот и здраве, да внесе съгласие в държавата, да освободи затворниците и да призове всички да изхвърлят насилието вън от света.

За да може човек да работи, първо той трябва да познава себе си основно и всестранно. Мозъкът е една органическа сила на човека и за да може мисълта да функционира правилно, той трябва да бъде в пълна изправност. Случва се някога така, че предната част на мозъка да работи нормално, а в задната част на мозъка чувствата да са в аномално състояние. Тогава човек мисли право, а постъпва зле.

У хората има известни архаически наклонности, изостанали и наследени от раси, които са живели преди сегашната и само малко нещо е достатъчно, за да се пробуди известен атавизъм.

Гордостта е едно болезнено отрицателно качество у човека, а самоуважението е естествено положително чувство. То пази човешкото достойнство, а гордостта е едно аномално състояние. Горделивият смята, че каквото той каже, това трябва да стане. Човекът на самоуважението не налага своето разбиране. Той казва: „Това е така. Ако моите мисли не са прави, няма да ме следвате.“ Той дава право на всеки човек.

Честолюбивите хора са много мнителни и докачливи. Личните им чувства се намират в болезнено състояние.

Религиозните пък са много горделиви. Те се мислят за синове Божии. Но какъв син е този, който не изпълнява волята Божия? Ако обича да лъже, да краде, да живее лош живот, той е позор за баща си.

Да бъдеш човек, не значи да вършиш каквото искаш, а да живееш за цялото човечество.

Много хора са родени при лоши условия. И за да им се помогне, обществото трябва да се заеме да подобри условията на живота им.

За възпитанието на затворниците може да се препоръча един нов метод: не да ги бият и наказват, а да им дадат по 150 грама жито на ден в продължение на три месеца. Сутрин 30 грама, на обед 90 грама и вечер 30. След три месеца затворниците ще почнат да мислят по-здраво. Ще придобият качествата на житото. А сега, като ги бият, у тях се заражда желание за отмъщение. Същият метод може да се приложи и при възпитанието на непослушните деца и ученици: да ядат 7 или 10 дни жито.

Когато дойде един ред по-добър от сегашния, тогава ще има лекари, но за здравите и тогава ще има адвокати и съдии, но за доброто. Нали Христос беше праведен, но го осъдиха за доброто, което правеше. Ако не бяха Го осъдили, никакви християни нямаше да има сега. Осъждайки го, Пилат казал: „Не намирам никакво престъпление в този човек. Ще знаете, че наказвате праведен човек.“ И този праведник Бог го възкреси. Праведните хора не могат да стоят в гроба.

Сега всеки мисли и живее както иска, но ще носи последствията. Бог разпределя еднакво между хората и злото, и доброто. На всеки се пада припадащата му се част.

Има един неумолим закон в природата, според който всекиму се дава в наследство онова, което той сам и неговите деди и прадеди са извършили. Всичко се разпределя равномерно, и то не с цел да се измъчват хората, а да им се покаже, че е по-добре и по-изгодно за тях да вършат добро, отколкото зло.

Доброто не може да се внесе с насилие. Ако се внесе с насилие каквото и да било добро, то ще роди злото. И злото е дошло в света по единствената причина, че доброто е внасяно с насилие.

Християнството също е внесло насилието и в сегашната си форма то не може да спаси света.

И всеки строй, който поддържа насилието, също не може да спаси света. Може да въведе известен ред, но онова благо, което хората очакват, ще дойде не чрез насилие. Има и други начини за избавление на хората.

Страданието в света е временно. Ще дойде ден, когато страданието и сълзите ще изчезнат. На тяхно място ще остане нещо положително. Но докато дойде този ден, хората трябва да се подготвят за новата епоха и за разбиранията на новото човечество.

Според новото учение всеки човек сам ще сее житото и ще си приготвява хляба. Хлябът, който сега се яде, е опетнен от недоволството на орача, на мелничаря и на хлебаря. За бъдеще хлебарите трябва да бъдат светии. Които меси и пече хляба, ще казва: „Господи, нека онзи, който яде този хляб, да придобие здраве и сила.“

Въпросът за обществения живот и за благото на народите не зависи от нас, а от законите на природата. Човекът не може да се меси в тяхното приложение. Може ли да измени движението на Земята или пък да кажем на Слънцето колко светлина и топлина да изпраща.

Съвременните народи ще пожънат това, което са посели в миналото. Никой не може да ги избави от тази съдба.

Хората трябва да се възпитават. Но може да се възпитават само хора, които са родени добре. Ако човек е роден в аномално състояние, само смъртта може да го излекува. Каква сила може да отучи пияницата да не пие? Той знае, че пианството е вредно, но не може да се въздържа. Види ли виното, веднага трепне. Гневливият пък може да убие човека.

Всяко убийство, всеки грях и престъпление се е зародил в далечното минало: най-малко сто години преди да се извърши.

Бащата замислил да убие някого, но не извършил убийството. Мисълта, обаче, вложена в подсъзнанието, преминава в сина, който по-късно се ражда. И тази мисъл за убийство у сина ще бъде по-силна, отколкото е била у бащата. Ако и синът не извърши убийството, мисълта ще се предаде на третото поколение.

Като знаят това хората, трябва да бъдат разумни, да създадат на младите условия да възприемат нови мисли и чувства, за да може да реагират на това зло.

Бащата трябва да избере онова хармонично съчетание на звездите, онзи момент, когато злото не може да се предаде.

Трябва да се избягват лошите условия на Сатурн, на Луната, на Венера и Марс, а да се използват добрите влияния на Слънцето, възходящите влияния на Венера и Юпитер. Това е задачата на бъдещето.

Всичко онова възвишено, разумно, благородно в човека, което подига неговия дух, го свързва с планетата Юпитер. Това са разумните влияния, които оправят цялата Земя.

Най-силни са влиянията на Слънцето. Те са животворни. Слънцето е източник на любовта. Ако човек е в хармония със Слънцето и вярва, че от Слънцето изтича животворна сила, която се втича в неговия организъм, той ще се обнови.

Трябва да дойдат в света разумните хора, които да изпълнят нещата и да станат проводници на благотворните енергии. Досега всички блага и добрини в света са резултат само на добрите и разумните хора.

Имало е учени хора, на които името е преживяло пет-десет хиляди години. Един от тях е египетският мъдрец Хермес. Този учен и вдъхновен човек е казал такива свещени истини преди четири хиляди години, до които съвременните учени хора едва сега се докосват. Египтяните съвсем не са го разбирали. Само жреците, но те не са били в състояние да проповядват това и така постепенно мъдростта завършила с невежество.

Преди две хиляди години Христос видял слепия човек. И днес почти всички хора са слепи. И слепите не могат да оправят света. С война, убийство и насилие нищо не може да се постигне!

Сегашната епоха е дошла до своя краен предел. По-долу не може да се слезе в гъстата материя. Но има вече един подем нагоре.

Новото учение трябва да се приложи! И то ще се приложи тогава, когато хората станат по-умни, когато любовта ги свърже, когато има помежду им взаимно съгласие да си помагат така, както клетките в един организъм. Тогава понятието за Бога ще бъде, че Той живее между хората и всички Го познават, от малък до голям. Тогава богатият няма да държи парите си затворени в касата, както сега. Проповедниците няма да убеждават хората в своята вяра, а ще оставят свободен всеки с вярата, с която се е родил.

Добър човек е онзи, който няма никакви дългове. Всеки един порок, малък или голям, е един дълг. Онзи, който има да взима, когато и да се яви при своя дължник, ще отнеме достойнството му.

Настанало е време, когато всеки трябва да престане да съжалява за своите грехове и престъпления, а да се стегне да работи и да каже: „Едно време бях спял

като този слепороден, а сега виждам. Досега се препъвах като слепия, но сега постъпвам по-другояче."

Всички хора са призвани да бъдат кандидати за малки светии. В света малките светии са допринесли много по-голямо добро, отколкото големите. Всички трябва да се включат в една работа.

Сега всички хора са в ада. И от този ад може да излязат само чрез Новото учение. Само по новия път хората ще постигнат своите копнежи.

Всеки трябва да държи учението, при каквито условия и да се намира. Каквато и работа да заеме, всичко да върши според изискванията на Новото учение.

Онзи свят е по-реален от този. Нашият свят е свят на страдание, а онзи свят носи радост и веселие. Той е свят на добродетелите, на човешката мисъл и свобода, свят на Истината, правдата, на реда и порядъка.

Вярата, Свободата, Истината, Любовта и Мъдростта – това са основите, върху които човек ще изгради своето велико разбиране за живота.

ПОСЛЕСЛОВ

ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ

Настоящите публикувани материали на Паша Теодорова от стр. 159-334 са събирани десетки години от различни места. Бяха подбрани нейни оригинални текстове, написани лично от нея на собствената ѝ пишуща машина. Вероятно е да има и други нейни останали текстове и писма, както и послания. Но това, което се публикува, не е малко. Всичко е по нейния оригинал. Дори е много. Една малка част получих от Гена Папазова. Другото събрах сам-самичък.

А що се отнася за публикувания материал от стр. 241- 254 (от N 16 до N 18) трябва читателят да се запознае с „Изгревът“, том IX, стр. 669-727, 775-789, 797-801, 801-824, „Изгревът“, том X, стр. 759-763. И лично да провери след това с отпечатани към 2000 г. пет годишници по оригинала от Словото на Учителя от Държавен архив, с онези издания, напечатани до 1950 г. Пред фактите и Боговете мълчат. И не само мълчат. Но коленичат!

ГЕНА ПАПАЗОВА

(18/21.09.1903–12.02.1979 г.)

**I. Паша Теодорова – описание
на живота ѝ.**

**II. Агрономът и развързката
на кармата му.**

I. ПАША ТЕОДОРОВА (1887–1972)

ОПИСАНИЕ НА ЖИВОТА Й

1. РОДЪТ НА ПАША ТЕОДОРОВА ИДВА ОТ БЕСАРАБИЯ

Вергилий Кръстев (В. К.): Разкажете ни за Паша Теодорова. Гена Папазова (Г. П.): Най-напред трябва да Ви разкажа нещо за най-близките и, защото тя не е живяла сама. Това бяха три сестри: Надя, Аня и Паша. Надя е Надежда, Аня си е Ана, а Паша – Параскева. Те са родени от Мария и Петър. Мария е майката – българка от Болград, а Петър е руснак, точно от кое населено място, там не знам. В.К.: Те там са се оженили в Болград. Г.П.: Те там са се оженили, там са имали три деца. Павел, Федя, Теодор и Катя, която се е поминала. Тъй че тука те идват с двете си момчета. В.К.: В кои години идват? Г. П. При освобождението на България, точно не мога да ви кажа, но ще ви кажа това, че Надя е родена в 1883 година, най-голямата, след освобождението на България, Аня – 1885 година, Паша – 1887 година. В.К.: Сега вие знаете ли кога са отишли родителите на Паша в Болград, 1810, 1818, 1828 година ли? Защото има три емиграции. Г. П.: А, не знам, но знам едно, че са били доста богати родителите им и са били три момичета. Едната е Лиза, която е съпруга на професор Шишманов, другата е Льола, която е Елена, значи женена за един неблагонадежден българин, който като наражда десетина деца, оставя майката с децата и избягва. Къде отива, Господ го знае, и тези деца немили и недраги се поемат отчасти от едната леля, отчасти и от другата леля. Аз познавам от тези деца, немили-недраги, познавам само две момичета. Това е Петя Гъркова и Дора Гъвълюбова. Те са значи братовчедки на Надя, Аня и на Паша. Имаха роднински връзки с фамилията Берманчеви. Те са известни. Зная, че единият беше ветеринарен лекар, другият пострада от войната, отрязаха му крака и стана директор на едно училище за сираци от войната. Това бяха техните роднински връзки. Сега Павел, братът на Паша, го познавам. Федя, другият брат, не познавам. Павел беше много интелигентен човек. Бил е във Франция, френски говореше, както французин говори, пише като французин, и проза и поезия, на български също, обаче беше пияница. Седне в някой локал, без пари, защото няма, той ги пропила. Седне в някой локал, на бърза ръка със съседа си по маса, хоп, направи му някаква скица, ама поетична и оня го почерпва. И така немил-недраг си отиде този човек. Федя се разболя от туберкулоза. Разболя се, аз не го заварих. Аз се запознах 1920 година с Паша, а той беше вече покойник. Много качествен човек. Високо морален, работлив, интелигентен. Интересно, че всички знаеха езици. Къде са ги учили, не зная. Но сега, когато ви давам спомените за Паша и тя там казва това, което аз Ви казвам. Че Аня е свършила това, и това, и това. Тя говореше немски и френски съвсем свободно. Тя беше в Хага, на дружеството на българските жени, на един конгрес интернационален на жените. В.К.: Разкажете по-подробно за Аня. Г.П.: Аня, да, сестрата на Паша. Много културни хора, пианистка, предаваше музика, предаваше български, руски, френски и немски. Надя страдаше от мигрена. Беше зъботехник, обаче сестрите не ѝ позволяваха да работи, защото в къщи тя беше абсолютно нужна. Тогава

други бяха условията. Тогава една учителка можеше да храни двама, трима и повече членове на едно семейство. В.К.: Те се връщат от Болград след Освобождението. От какво се препитават? Г.П.: Ами бащата е бил туберкулозен и се поминал тука в България. В.К.: В коя година? Г.П.: Паша е била на шест месеца. В.К.: А тя беше родена през 1887 година. Г.П.: Значи в 1887 година той се е поминал. В.К.: А в кой месец и кой ден е родена Паша? Г.П.: Това не знам. Даже ако щете аз не знаех и името на баща ѝ, че по-после се сетих от паспорта ѝ, че е Петър. Защото те говореха „папа“, „маминка“, „папа“, „маминка“, и аз не знаех името даже на майката, с голяма трудност си припомних, че името ѝ е Мария. Защото тя беше само „маминка“, но беше стълб за тях. Тя беше умна, разумна, не само умна. В.К.: Бащата си заминава, а препитанието изрично на семейството е от майката. Г.П.: Препитанието от майката, но децата едно по едно израстват. Майката е богата, не знам сега това богатство дали е било лично нейно или е било и на съпруга ѝ, обаче ходи често в Болград, продава там земи и с тези земи доизглежда децата си. В.К.: Вие миналия път ми казахте, че някакви „десетини“ продавала. Г.П.: Именно „десетини“. Такава мярка за земя е имало. „десетини“ продава. В.К.: По онова време тя е в руската империя Болград. Г.П.: Ами да, това е Русия. В.К.: И така те се издържат. Г.П.: Така те се издържат и когато аз пазих едно писмо, о, какъв престъпник съм. Намерих едно писмо как съм огорчила Паша. А хем го знаех това писмо, хем на времето не се досетих. Когато преглеждах някои нейни неща, ще ви кажа после къде, не у тях, аз веднъж се засмях на едно неграмотно написано писмо. А това е писмото на умиралия ѝ брат Федя, който отива в Германия, там да се лекува. Там има много близка приятелка и там той пише: „Понеже завършихте с Аня висше образование, къщата да остане на Надя.“ Те обаче въобще не се разделиха и не стана нужда да се каже чия е къщата. Беше на всичките, там нямаше разногласия. В.К.: И те тогава учат тука... Г.П.: Надя, за нея искаше да се ожени музикантът и композиторът Добри Христов, за най-голямата – Надя. Тя не се ожени. Благодарни му за вниманието така към нея, но предпочете да си остане така неомъжена. Аня също беше много хубава, много интересна, много интересен човек, с много възможности да направи семейство. И тя не се съгласи да се ожени. Паша, от същия тип. За семейство, лично семейство, раждане на деца и това не ги интересуваше. Сега Паша учи химия при професор Райков. Завършва химия – висше образование и става най-напред стажантка в Русе, а след това учителка в Първа девическа гимназия в София. И когато дъщерята на професор Райков също става химичка, той ѝ казва: „Ще отидеш при Паша като стажантка.“ Значи тя е била толкова добра студентка и толкова добра ученичка, че е правила впечатление на професора си. Тя е автор на учебник по химия за осми клас – последният клас в гимназията. Такъв учебник тогава не съществуваше. Имаше за всеки клас поотделно, а една обобщителна част, обобщителен учебник за целия курс на гимназията нямаше. Тя беше автор. След това не съм виждала вече такъв учебник. После става стенограф. В.К.: Сега тя е стенограф. Къде учи стенография? Казвала ли ви е? При кого е учила? Г.П.: Мисля, че при Гълъбов. В.К.: Той тогава е стенограф в Народното събрание и той има учебник. При него тя учи. Г.П.: Да. В.К.: Сега, тя е учителка в гимназията. Колко години е там? Г.П.: Това не мога да ви кажа, защото нея я пак погват като човек с някакви идеи и не знам дали направо от Първа девическа гимназия дойде в Русе, когато аз отидох там да уча като ученичка. Това беше 1920-1921 година. В.К.: И тя впоследствие идва и става стенограф в Народното събрание. Г.П. Тя става стенограф в Народното събрание, но точно кога... Значи сигурно след уволняването ѝ като учителка. Не мога точно да кажа, това не ми е известно. Но и

там я уволняват, пак като разбират убежденията ѝ. Тогава идва в Русе, но и там не ѝ провървява. И там смятат, че тоз, онзи увлякла и т.н. В.К.: И след това тя се прибира в София. Г.П.: Тя се прибира в София, но вече като стенограф на Учителя. Тя преди това е работила с беседите. И преди това е била стенограф. И започва да работи само беседите. Те бяха три стенографки, обаче тя обработваше стенограмите и на останалите две. Те ги записваха, но те не можеха да ги обработват. Това бяха Савка и Еленка. Савка е родена от българин и германка. Еленка е от двама родители македонци. Майка ѝ умира, тя свършва университет, става учителка. Савка също е с висше образование. И двете с висше образование. И трите стенографки бяха значи с висше образование. Но обработването на материала ставаше от Паша. Тя го и печаташе. Подготвяше го за печат, отива, казва на Учителя, серията е готова, къде и как да се отпечати. Отива в Казанлък – печатаха, в Стара Загора печатаха. В.К.: Сега в Казанлък при кого печатаха там? Г.П.: Камбурови бяха в Стара Загора мисля. А в Казанлък, не знам при кого беше това нещо. В.К.: После в Русе печатаха. Г. П.: И в Русе печатаха. При Малджиеви. И тука някъде печатаха в София, защото аз съм носила стенограми, не стенограми ами шпалти, но сега съм забравила къде съм ги носила. В.К.: Аз съм виждал на първите издания че пише „Придворна печатница“. Г.П.: „Придворна печатница“. В.К.: Придворна, да. Г.П.: И тука, знам, че са печатали и тука. Или съм ги давала на някого, който да ги занесе, където трябва. Не мога точно да кажа къде е станало. Сега, защо Надя не работеше? Тя искаше да работи. И Паша казва така: „Добре, Аня, нека да я пуснем да работи. А пък ние тук ще си вземем жена (на шега), ние ще си вземем жена да ни готви, да ни чисти. А пък да поддържа и къщата, нали хора ни търсят. Пък Надя нека да ходи да работи.“ Значи поставят я в такова положение, че ще не ще, да си остане в къщи. А в къщи работа при нея имаше много. Аз се чудя даже как се справяше. Фактически на Паша помагах в къщи и аз. Защото когато аз дойдох, те тогава си направиха къщата на ул. „Карл Шведски“. Тази къща я направиха на мястото на генерал Заимов, отпусната му при военните. Те са военен квартал там. В.К.: Да, там имаше казарми, войници, толкова. Това го помня. Г.П.: Ул. „Карл Шведски“. Тази къща аз съм я измила от хоросана. Аз прозорците съм измила. Аз пренесох всичкия им багаж без пианото. От ул. „Оборище“ там, направо през военната казарма, оградата беше полусъборена, та през нея минавах и ще ви кажа, един грамаден шкаф – библиотека, като му откача вратите и като се пхна отвътре под шкафа и го дигна на гърба си. Аз носех, 100 килограма можех да нося на гърба си и го нося там. Викаха: „Абе какво е туй нещо, гдето се движи, само краката му се виждат?“ В.К.: Ха-ха-ха. Движеща се библиотека. Г.П.: Само краката му се виждат, защото всичко друго е вътре в сандъка. Та така аз живях с тях и там останах, докато свърша. В.К.: Коя година за пръв път се запознахте с Паша? Г.П.: Ами 1920 година трябва да е било, защото две години бях в Русе. 1920 година трябва да е било В.К.: Там как се запознахте? Тя там учителка ли беше? Г.П.: Тя там е учителка по химия, нали? Правеше ми впечатление с нейната скромност, с нейното отношение към учениците, с всичко. Даже аз я обикнах и помня, тогава беше времето на Стамболийски. Имаше практика на учениците, ходехме на работа, както сега има бригади, и аз като не ѝ знаех убежденията, пък ме наредиха и да готвя, защото те са малки ученички, майките им не са ги учили. Аз съм селянка, всичко знам. Та аз готвих боб. Та го готвя с мас. И на нея слагам повече мас така нали, защото аз си я обичам. Горката, и тя го ядеше заради вниманието, което ѝ се отделяше. Толкова деликатно същество беше. А иначе в къщи, каквото правя аз сега, на постни чорбички. Тя беше много стилин човек, значи. И да не ми накърни любовта към нея, тя го яде тоя боб. В.К.: Значи

първите ви контакти с нея са в Русе. Г.П.: В Русе. В.К.: Като ученичка. Г.П.: В Русе, и като завърших, дойдох у тях, тогава вече баща ми беше покойник. Аз вече не бях в това състояние, в което бях в Русе. В.К.: Искам пак да се уточниме, ние това пропуснахме. Вие сега се казвахте Гена Папазова коя? Г.П.: По баща? Йонева Папазова. В.К.: В коя година сте родена? Г.П.: 1903 година. В.К.: Месец и дата? Г.П.: 18 септември по стар стил. В.К.: 18 септември. Вие живеете в Русе. Баща ви си заминава. Г.П.: Моят баща е в село Дебелец. Друг път, когато стане дума за мен, сега за Паша говорим. Ще ви кажа какво представляваше моят баща. В.К.: Не, понеже искаме да свържем, нали разказа за теб и рода ти. Г.П.: Моят баща беше сираче от 12 години, кръгъл сирак. И на тази годишна възраст поема да гледа две деца по-малки от него. Ходи по градините като работник. Такива градини – и в Русия, в Румъния. Оттам научил немски и влашки, румънски. Като много добър градинар израстна и после започна да се занимава със селекция и със семепроизводство на зеленчукови култури. И нас ни беше опънал всички на работа. Всичко у нас, всичко на работа, работа, работа. Друго не съществуваше. В.К.: И тои, кога си заминава баща ви? Г.П.: Баща ми си заминава 1922 година, края на декември. В.К.: Края на декември. Вие оставате сираци. Г.П.: Аз оставам вече сирак, защото мама не можеше. Целият имот се разпръсна. Ние бяхме четири деца. Всеки взе своя пай. В.К.: Да. Г.П.: Нямаше вече нито кой да ръководи, нито кой да произвежда.

2. АВРАМОВ ДОМ

Г.П.: И така значи, аз дойдох при тях и станах като техен, съвсем като техен човек. Дойдох при Паша, при Аня и при Надя тука, в София. Тъй че каквото ви казвам, това е само така. Аз може да съм пропуснала много неща, но туй, което ви го казвам, е тъй. В.К.: Значи вие свързахте вече вашия път с тях. Г.П.: При тях аз заварих като техен близък Иван Андонов. Той беше от някои от тези западни наши градчета, юго-западни градчета. В.К.: Тои е отнякъде от Радомирско нататък. Г.П.: А така, някъде нататък е бил Иван, пак такъв бездомник, скитник младеж. Попада у братовчедките, у Дора ли, у Петя ли на Пашини, у братовчедките и и какво да го правим? Те не могат, нали, да го махнат, те не работят и кой ще го издържа този Иван, та отива той при Пашини и им помага да купува едно-друго, за в къщи нещо каквото може да прави, хем някак става и той техен. Та аз него го заварих, но тогава тои не живееше у тях. Зная го само като много близък, като техен човек, но той тогава не живееше у тях. Обаче той е един от учениците им. Другите ученици са Жечо Панайотов, Олга Славчева, Колю Каишев, Мария Аркадиева, Андрейчо Никифоров, Боянчо, не му знам фамилията (Златарев), Юлиана Гарчева, Румен Гарчев и Анина Бертоли. Обаче с това не се изчерпват техните ученици, защото аз всичките не си спомням. Аз се ожених, отделих се и по-нататък аз не знам кои са били при тях. Зная само, че когато живееха на Изгрева, всички деца на Изгрева вземаха уроци от тях, от Аня и от Паша. В.К.: За тия лица, които споменахте, аз съм слушал, че те са били без гимназиално образование, завършили са като частни ученици. Г.П.: Без гимназиално образование и искат работа, но не ги приемат никъде. Вземаха уроци при тях по всички предмети. Не само това, двете, едната по езиците, а Паша вземаше математика и естествените науки. От начало, от първо отделение започват, разбирате ли? От първо отделение до гимназия и се явяват на изпит в съответните учебни заведения. Те не са получавали никакви хвърчащи документи. Сега аз искам да ви запозная с някои от тези хора. Един от тях, даже

ще ви пратя при него. Това е Андрейчо Никифоров. Андрейчо е дете на разведени родители. И не знам как, защо, коя е причината, заболява зле от скъсяване на мускулите и остана на легло. Решителен, много умен и решава да претърпи една много сложна операция. Двете му бедрени кости са скъсени, да може мускулите да станат подходящи за ръста му. Сега е добре, ходи с патерици. Паша го започва, но Вие ще отидете при него да чуете как, защото аз не мога всичко да ви кажа. Обаче, когато се каже името „леля Паша“, за него това е светотатство, благоволение е. Благоволение е леля Паша. Той вече се ожени, има си дете, работи и понеже е много умен, а пък нашите наредби тука някак не са взели под внимание ей тези особени случаи, иска да следва, ама не може да отиде в университета. Казват му, дай документ, че работиш някъде и тогава като такъв работник може да се явяваш като... В.К.: Задочник. Г.П.: Да, задочно. Ама той не може да отиде на работа. Защото не може да ходи. Той и сега не ходи, сега ходи с кола. И най-после отива при министъра на просветата и казва – така и така и по изключение му дават право да следва. Сега е инженер по радио и телевизия. Направи си къща, работи много добре, но по-добре е вие от него да вземете сведения. Олга Славчева, пак е самотно същество, пак така блуждающе, няма квартира, няма работа. Колю Каишев, пак такъв от Смолян, ама не от Райково, не от Смолян, но от коя беше съставна част на града. Това е Колю Каишев. Беше много интересно как Паша му предава химия. Пък художник, умее да рисува. Приели го тука в рисувателното училище, но няма кой да го издържа. Пък горкият хич не му спореше в учението, познавам го много добре, много близки бяхме. Когато Паша му предава урок по химия, той на другия път ще й покаже нарисувана цялата система, ама идеално нарисувана, с колбата там, с всичко. Обаче какво става в тази колба, не знае, не се знае. Тъй и не успя да свърши. Колю, Мария е сестра му, Мария Аркадиева. И тя не можа да свърши. Боянчо свърши, Юлиана Гарчева. Юлиана Гарчева и Румен Гарчев са техни съседи през булеварда. Аз не знам как са се запознали, а Румен май че, бащата Гарчев, май че е бил ученик на Паша, на Аня. Не знам как, но бяха близки. И те започват да учат пиано, предава им Аня, по другите дисциплини, каквато нужда имат – Паша и накрая им подариха пианото. Така се свърши с Гарчеви. В.К.: Кой на кого подари пианото? Г.П.: Аня подари пианото на Гарчеви. В.К.: И това всичко се прави безвъзмездно. Г.П.: Безвъзмездно, без пари. Юлиана завърши математика и сега е преподавател в Княжево, в института за усъвършенстване на учителите по математика и се ожени за доцент, той вече сигурно е професор, не знам точно по какво. Румен стана юрист като баща си. Анина, както ние я наричаме Анина, тя е Анна Бертоли. Бертоли е първият човек, който у нас разви изкуствения мрамор – мозайката. Той имаше цяла група работници и т.н. Но много го интересуваше Учението и издаването на литература в този дух. Знаем, че работеше с Толев. Там нещо му не провървя, Толев май че не излезе много човек, както и да е, но работата закъса на Бертоли. И майката, жената на Бертоли, вика на Анина: „Ожени се за Стоянчо, един от работниците. Баща ти вече не може да те издържа.“ Тя ревна, как ще се жени за Стоянчо? „Ако щеш ожени се, как така, тъй става!“ Пашини разбират и я вземат при себе си. На храна и на квартира. И тя свърши биология, сега е във Франция, в Париж. Идва често, много сме близки, но така тя израстна. И за тези хора тия три сестри са божества.

Сега, казах ви, че Надя беше необходима. Защо? Защото в къщи имаше обществена трапезария. Какво значи обществена трапезария? Аня беше учителка, ей тука на ул. „Оборище“, май че беше пета прогимназия на времето. А след това я преместиха в квартал „Хаджи Димитър“. В „Хаджи Димитър“ имаше

много бедняци и на някои децата бяха приети в училищната трапезария, но не всички бедни деца се вместили там и тогава Аня ги кани в къщи. И в къщи се открива трапезария за тези бедни деца. Надя готви. Ще ви кажа после за една личност интересна, казва се Димитър Христов. Той ми е разказвал после, когато вече дълго време живях при него. Казва ми как Надя отваря прозореца, защото сготвила повече. Отваря прозореца на кухнята, тя беше на партера и кой как мине: „Днеска яли ли сте? Гладен ли сте, заповядайте! Има хубаво ядене при мен!“ На минаващите. И много хора се отбиват да си хапнат от тяхното ядене. Ето, това бяха те. В.К.: Такова нещо сега, в тая епоха не може да стане! Г.П.: Сега дойде купонна система. Те са живи. И трите се събират и питат се: „Сега какво ще правим?“ И Паша казва: „По стария начин. Каквото имаме, на масата. Който дойде – колкото има.“ И така караха до края. Имаха много квартиранти. Те бяха бамбъшка квартиранти, само аз единствена плащах 1000 лева на месец тогава. У тях, 1000 лева на месец, това беше единственото, което получаваха от квартиранти. Другите бяха все такива блуждающи хора. В.К.: Вие казахте за Христов, щяхте да се спрете. Г.П.: За Христов много ще ви говоря. То ще бъде най-после. Те имаха къща Пашини, казах ви преди малко, направена върху мястото на генерал Заимов, с техни пари. В.К.: С парите на Паша. Г.П.: На Пашини парите. Къщата беше разделена вертикално със семейство Заимови. В.К.: Като близнаци. Г.П.: Те имаха източното крило. Имаха горе две стаи, долу стая, кухня, баня. И какво правиха Заимови, какво струваха, как го въртяха, най-после се оказа, че те са бездомници. Та на бърза ръка трябваше да се правят заеми, да се направят каквото и да е къщурче, там при Юзината, на Симеоново. Това беше тяхната собственост, от където никой не можеше да ги изпъди. А тука сега Заимови взеха горната стая, понеже много хубава беше, те искаха слънце и изгрев. Ана Заимова беше една капризна жена. В.К.: Това е съпругата. Г.П.: На генерал Заимов. Една капризна жена. Един ден, когато говоря с Владимир Заимов, той беше уволнен наскоро, каза ми: „Е, че какво ми дадох, пари колкото за едно палто на Ана.“ Можеш си представи какво иска една жена на един генерал – скъпо и прескъпо кожено палто от сибирски лисици. Така Юзната стая я взе Ана Заимова. И те останаха горе с една стая. По стълбите се катериш за една стая и най-отгоре таван, ама не е изграден, в смисъл не е измазан, нито е преграден както трябва. Те пък даваха и под наем. Заимови даваха и под наем. Обаче какво отношение имаха към квартирантите не знам, но резултатът беше лош. И оставят хората на улицата и Пашини ги прибират бе, там горе на това таванче, горе, гдето е ветровито, прибират ги, защото са на улицата. Сега после какво става, знам, тя беше една майка с дете, тази квартирантка. Май че се ожени тя, не съм много сигурна, защото аз вече се отделих и ги напуснах. Тогава пък се засели Колю Каишев в тази горе къщичка. В.К.: На Юзината? Г.П.: Не бе, не в къщата, в тази половинка. Тази половинка на ул. „Карл Шведски“. В нея живя Райна Дечева, една учителка, пак така без квартира. Ама пари не се вземат от никого. Дума да не става. В нея живя една Хаджиева от разтурено семейство. Мъжът ѝ беше май скитник, в такъв смисъл, като мъж и пък нея обвиняваше, че третото им дете не е негово. И я изпъди. И те я прибраха. То става последователно това вече и даже ги заселват долу в самата къща, защото те са на Юзината и на Изгрева. Заселват ги в къщата. В.К.: Те през туй време са на Юзината и Изгрева. Г.П.: На Изгрева, да. В.К.: И един след друг квартиранти. Г.П.: Един след друг квартиранти. Сега за Христов да ви кажа. Христов е учител в квартал „Хаджи Димитър“ при Аня, обаче страда от косопад и от нерви. Той е син на поборник. В.К.: Поборник от какво? Г.П.: На Шипка. Дядото убиват там, баща му раняват в гърдите. От това той получава туберкулоза, но живя 96 години.

Башата на Христов обаче заразява всичките си деца и те измират. Остава Христов и една сестра. Ония умират последователно. Христов не смей да се жени, защото знае какво го чака. Непрекъснато се държеше така, за гърдите и потърси помощ. Значи окапа му косата и потърсва помощ при Учителя. Всъщност Аня му казва: „Чувай бе, аз ще ти кажа кой може да ти помогне, пък то си е твоя работа, ако искаш ползвай Му съветите, ако искаш не ги ползвай.“ И тъй Христов остава у тях. Той след бомбардировките пък, той ремонтира къщата. Шото врати, прозорци и т.н., хоросанът окапал и стана с тях много близък. Помина се Надя. Не мога точно да ви кажа в коя година, но ще е някъде към 1946 година. *(Забележка на редактора: Умира на 4 август 1946 година.)* Не мога да ви кажа, защото в туй време аз бях на Гъозекен, бях на, как се казва сега? В.К.: Специализация. Г.П.: Не, бях на почивка. Бях на море. Как го кръстиха бе Гъозекен? А, как не го знаете? В.К.: Не го знам. Гъозекен не го зная. Г.П.: То беше старото название. В.К.: На Черно море, така ли? Г.П.: На Черно море. В.К.: Някъде долу към Мичурин? Към Бургас или нагоре? Както и да е, няма значение. Г.П.: Аз бях тогава на почивка, Надя се е поминала, не помня точно датата. Аня се помина 1962 година, на 17 декември. А Паша – след 10 години, през 1972 година, 12 февруари.

3. ЛИЧНИЯТ ЖИВОТ НА ПАША ТЕОДОРОВА (1887 – 12.02.1972 г.)

В.К.: И накрая Паша остава сама? Г.П.: Сега, този Христов остана и когато Паша остана сама, 10 години без Аня, той пое грижата за нея. Ама трябва да ви кажа друго важно. Паша още от дете страда от очи. Завежда я майка и при д-р Пашев, сигурно сте го чували? В.К.: Да, слушал съм. Г.П.: И д-р Пашев казва: „Не мога да ви помогна. Лошо чака детето ви.“ И тя загубва последователно, зрението и намалява, не мога да ви кажа кога, как загуби едното си око, не мога да ви кажа кога загуби и второто око. И остава на ръцете на Христов. Добре, но Христов си направи гарсоньера, и то на хубаво място, на Лозенец и идва при мен: „Гена, казвай сега какво ще правим с Паша? Отидох, вика, у нея.“ Той, макар че се премести, ходи всеки ден при нея долу. В.К.: Тя през туй време е тука. Г.П.: Тя е долу, на ул. „Карл Шведски“ – тяхната къща. Тя е долу, защото горе ги изпъдиха от Изгрева. „Заварих я, вика, беше към четири часа. Заварих я, тя чисти картофи.“ – „О, Христов, добре си дошъл, таман да си хапнеш, чорбичка ще направя, ангелска чорбичка.“ В.К.: Тя вече, нейното зрение намалява. Г.П.: Няма, тя въобще няма зрение. В.К.: А чисти картофи. Г.П.: Чисти картофи. „Паша, казва, аз съм обядвал, ама ти знаеш ли колко е часът? Чакай, дай да ти помогна, дай да направим чорбичката.“ Идва при мен: „Какво ще правим с Паша?“ Викам: „Чувай, Христов, аз имам съпруг и не мога да я приема в къщи, защото той няма да се съгласи.“ – „Ама защо няма да се съгласи?“ Накрая я прибрах, защото тя беше тука, в другата стая. В нея стая живееше и Еленка, защото след смъртта на майка ми трябваше да освободим една стая, да я дадем под наем. Ние предпочетохме да поканим близък човек, поканихме Еленка, другата стенографка. Паша се разболява трети път от пневмония. Отивам в другата стая. Тука лекари, близки, движение. В.К.: Хан. Г.П.: Минава много време, тя вече оздравя и моят съпруг ме строява хей тука в коридора до таз врата: „Ти какво мислиш да правиш бе, тука морга ли ще правиш в къщи?“ Той така разбира. Аз не знам откъде намерих сили, ама като скочих, казвам: „Млък“, ама така извиках, че той се уплаши. И Паша остана. Но тя да остане. И тя

оздравя. За постоянно и аз да се грижа за нея до края на живота ѝ. А той, съпругът ми няма да се съгласи. А друг път ще ви разправам как стана така. Друг път, това са вече мои лични опитности, за които ще говорим, как се яви друг да разреши въпроса. И така значи тя отиде у Христов, при условие аз да ги гледам. Но аз не знаех този Христов какво представлява от себе си. Аз го знаех само като фигура. Той водеше Паша по разходка, водеше я и на Изгрева, водеше я навсякъде, където трябваше да я разходи, но аз не знаех, че е на поборник от опълчението син. Знаех, че е учител по музика, знаех, че е един почтен човек, но че той е развалина, това не знаех. В.К.: Физически. Г.П.: Физически. Ходила съм с него и на Витоша. А той бил човекът с единия крак, както и да е, пък с другия крак, разширени вени, целият син, едва го влече. Сърдечно болен, аз туй забравих да ви кажа, сърдечно болен. Когато ги изпъдиха от Изгрева, и си дойдоха Аня и Паша в стария си дом, вече стана тясно. Там е Райна Дечева, там е Христов, там са и те. В.К.: На ул. „Карл Шведски“. Г.П.: На ул. „Карл Шведски“. Аня се разболява. Те влязоха в кухнята Паша и Аня. Защото в горната стая е Райна Дечева, в долната стая е Христов. Останаха там. Ами сега какво? – „Гена, помагай!“ И аз вземам Христов, че го вода в с. Пейна, на майка ми родното място, при моита вуйна. Оставям го там. Казвам: „Вуйне, аз не мога да бъда тука. Този е близък човек, нека остане през лятото. Аз ще дойда да го взема.“ Това знаех, че е сърдечно болен, че го взех. Получаваше кризи и като получи криза, не ти дава да припариш край него. Не ще никаква помощ. Та не знаех значи, че е толкова болен. Не знаех, че има болен крак, но знаех, че е сърдечно болен. И когато той си отиде там и аз трябваше да отида да ги гледам, той излизаше, можеше да ходи, обаче мал шанс, пада и си счупва здравия крак. В.К.: Каква карма. Г.П.: И остава без два крака и ляга в легло. Завеждам го в Пирогов. Каквото трябваше да направят хората, направиха го, но той с болното си сърце и със счупения веднъж крак вече остана постоянно на легло. Получи дезинтерия. Получи пневмония. В.К.: И все жив. Г.П.: И все жив. И живя доста. Той живя до 79-тата си година, а пък Паша до 72. Казвам, че аз не го познавах, а после ми стана много близък, защото страдах заедно с него. Та ето техните близки хора какви са били. Всичките нуждающи се. В.К.: Сега разкажете какво стана с тази къща на ул. „Карл Шведски“, кой номер беше? Г.П.: Номер 52. В.К.: На мен са ми разказвали, че по-нататък генерал Заимови са искали да вземат цялата къща. Г.П.: Именно, именно, именно. В.К.: И са водили някакви дела. Г.П.: Именно, именно. Понеже мястото е на генерала, значи и къщата е на генерала. И те не бяха никакви собственици. Но сучиха, правеха, събираха документи от съседите, от този, от онзи. От това остана за тях такова, каквото беше разпарцалъосано, на тавана един ъгъл, гдето не можеш да се изправиш и неизмазано. Под него една стая и долу стая и кухня. И те го продадоха. А Паша го продаде накрая. Паша го продаде. А пък продаде и онази къщичка там накрая вече до Юзината, защото те като живееш на Изгрева, той се настани там един милиционер. Ако можеш, изпъди го милиционера. В.К.: Къде, в... Г.П.: Къщичката им до Юзината. В.К.: С квартирант милиционер. Г.П.: До Юзината. И тогава те я продадоха на един мой работник и понеже той беше със семейство с деца, наложи се чрез съда и си взе къщата и много ми е благодарен, щото сега там се издигна жилищен квартал и той има много хубаво жилище. Както и да е, този въпрос се уреди. В.К.: Успяха ли, можаха ли да вземат някой лев от тази къща? Г.П.: Можаха да вземат някой лев. Сега, преди аз да дойда, там е бил, не знам как, заварили са се с Иван Антонов, не са ли са се заварили, обаче имаше един Котик. Този Котик е Константин, белогвардеец от богато семейство. Аз не знам защо, дали при сражение или при какъв случай той остава с една ръка.

Другата уж я има, ама я няма, но не е отрязана, или част от нея е отрязана, не знам какво. И така с една ръка започва да сече дърва, да се храни с това. И те го приемат на пансион при себе си. Котик, на него му знай само името. И той заминава за Париж. А когато аз бях там, там беше едно семейство пак на белогвардейци, мъж и жена и дете. Обаче жената си има любовник. Тя спи с любовника в леглото. Мъжът ѝ спи на масата, пък детето спи където и да е, при кого не знам. В.К.: И мъжът допуска любовника да спи с жена си. Г.П.: Да, те нашите приеха детето, Аличка. Даже Аня искаше да го осиновява. Това става вече в мое присъствие. Аличка. В.К.: Боже, Господи, аз не мога да издържа една минута такова нещо. Как са издържали, не знам. Г.П. Сега, пак преди да дойда аз. И трите сестри са били милосърдни сестри, претърпява нашата армия разгром. В.К.: Да, на Добро поле. Г.П.: Да, и войската пристига и си води и ранените. И във военното училище става болница. И трите сестри стават милосърдни сестри. В.К.: Надя и Паша, Аня. Г.П.: И трите, разбирате ли? Аз самата съм имала контакт с техни болни, имаше един Методи. Той беше хлебар, фурната му беше на ул. „Леге“ за хляб, защото те знаят, хлябът на Методи, той е много хубав. И понеже, ако от друго място взема хляб, го познават, че не е. В.К.: На Методи. Г.П.: Сега и аз познавам хляба, ама тогава не го познавах. Като отида, Методи ще ми избере най-хубавия хляб, да ми даде. И разказва и за Надя, как му е оправяла възглавниците под него, как ги е надигала, защото кой знае какво е било счупено или ранено. Какви грижи са полагали за болния, не да отидат там да ядат, а да се жертвуват за болните. Ето това са сестрите Теодорови. Паша остана без очи. Тя почна да пише на машината, тъй както не вижда. В.К.: Да, аз съм виждал някои нейни неща, написани по онова време и се чудя как е писала на пишуща машина. Вече не вижда, а продължава да пише. Особено нейните опитности, които тя вече започва да пише, някъде от 1961 и 1962 година. Това е един много труден етап. Да. Г.П.: Някога да размести буквите, но това, което тя е писала, това е само истина. Това са хора, които не знаят две съдържания на една и съща дума. В.К.: И добре, че е почнала да ги пише. Тя почва да ги пише някъде 1961 – 1962 година, но хубаво, че е започнала да ги пише. Защото все пак ги има. Това са документи. Г.П.: Паша е прекрасен човек. Не, неземни хора. Тя Надя вика: „Абе чувайте, знаете ли, като гледам, гледам, ние не сме като другите бе.“ Надя, най-голямата. „Бе ние бамбъшка сме.“ Тя беше най-трезва, като че ли най-земна, ако мога да река. Някак като че изпкваха от другите. Аз не ви казах и за това. Тези племенници, братовчедите Дора и Петя, едната Гъркова, другата Гвълюбова. И те имаха по една дъщеря. И тези дъщери останаха пак под грижите на леля Паша и на Аня. Майките им се поминаха по-рано. А още и едно семейство, това е „тъотя Паша“. Така я наричаха, „тъотя Паша“. А тя е Германчева, ама не знам по баща ли Германчева, по съпруг ли е Германчева. „Тъотя Паша“. Тя имаше двама сина, аз ви казах, единият ветеринарен лекар, другият не знам каква професия имал, но после работеше, нали ви казах, в това, в този пансион за сираци. И той беше тука на ул. „Дондуков“ и на „Волгоград“, нали така се казва булевардът. Точно на ъгъла. Там беше това нещо. Аз съм ходила там. В.К.: Да. Г.П.: Имаха сестра, която отчуждиха. Просто майката ненавиждаше дъщеря си. Такова нещо ако сте чували и виждали, понеже е лекар единият. Пък тя никаква не е. Къде се намиращ ти! И тази, Катя се казваше, се оженила за един по-възрастен от нея грък, Петър Попов. Пък що да е грък? В.К.: Може да е от гръцко потекло. Г.П.: Пък що да е грък? В.К.: Може майка му да е гъркиня. Или пък да е дошъл от там, от Беломорието. Г.П.: Но знам, че сестра му имаше гръцко име. Не си спомням какво беше. И тя имаше къща, тя беше обществено достъпна жена, печелеше

много по този начин и с тези средства е изградила хубава къща, точно срещу паметника на Съветската армия. Там най-късно се издигна тя кооперация една. А съпругът ѝ, Попов, пияница. Пък печели много. Не знам точно къде работи, но знае много езици. Печели много. А иначе добряк. А тя го обира. Като се върне вечерно време, каквото останало по джобовете, го обира. И по този начин тя направи една къща, по старата ул. „Евлоги Георгиев“, продължението сега е булевард „България“, от дясната страна направи една къща. Но тя горката умря много рано. И за първи път чувам като казва: „Господи, прибери ме. Или мене, или нея, или мама, или мен.“ Такова. А онази, майката, я яде, ама стои у тях, не отива при сина си. Нито при единия, нито при другия. Единият не знам къде живееше, а другият живееше тука на ул. „Иван Асен“, в началото при Орлов мост. Стои в къщата ѝ, там е на издръжка и там малтретира дъщеря си. И умря дъщерята, и остави три момичета. И тези три момичета се приютиха при Пашины. Те ще ги облекат, те ще им дадат, каквато нужда имат, бащата е жив. Той тогава се прибра, вече престана да пуши, да пие, нали, обаче майката липсва. И те при леля Паша, при леля Аня, при леля Надя, това им беше вторият дом. Живи са и трите сега. Може да ги видите. В.К.: Такова нещо в тази епоха не е възможно да стане. Сега, в сегашното време. Аз не знаех, че през такива неща са минали. Знаех, нали, че много от тези, които са били без образование са ги учили. Г.П.: Ама много, аз не съм ви описала всичките, защото аз не ги знам всичките. Аз зная цялата школа, която мина като школа. А пък след това вече единично колко, но интересно, че когато след 1944 година започнаха да преподават руски език на децата там в училище, веднага им измислиха: „Оставете ги бе, те са белогвардейци.“ Измишльотини колкото искате. В.К.: Ха-ха, белогвардейци. И сега искам пак да се върнем малко назад. Паша напуска дома на ул. „Карл Шведски“ и те... Г.П.: Отиват на Изгрева да живеят. В.К.: Там вече в така наречения Параход. Какво представляваше този Параход? Г.П.: Те го нарекоха така, защото имаше форма на параход. Едната му страна беше така извита, другата беше вертикална, подът, и горе беше осветлението. В.К.: И там прекараха колко години? Цялата школа. Г.П.: А, не мога да кажа колко години. Много години. Много години, там живяха, там. Доде ги изпъдят от Изгрева. Годините да кажа не мога. Аз вече се отделих и се омъжих. В.К.: Аз съм чул, че Паша е била доста години при вас. Това е времето, когато е била болна или и след това? Г.П.: Аз отидох при нея. В.К.: Да. Г.П.: Тя беше тука болна, обаче многото години бяха у Христов. Там. И тя не го остави. Те да видите пък какво е. В.К.: Тя ви остави в завещание да гледате Христов. Г.П.: Тя, завеща ми Христов. В.К.: Да го гледате него. Г.П.: Какво да правиш. В.К.: Какво да правиш? Г.П.: Какво да правиш? Много добър човек, много интересен, много културен. С него, когато се чествуваше Освобождението на България, както сега плачат, така плачехме двамата. Защото севлиевчени са вземали участие активно, като поборници на Шипка. Там са мрели хората. Там негови вуйчовци, чичовци, не знам какви, те там са убити. А той не можеше и да чете. Зрението му беше повредено. Трябваше аз да чета. И чета и плача, и той плаче. Ама ние живяхме такива моменти, които свързват хората помежду си. В.К.: Да, завързани хора един за друг. Завещават се един другия някой да ги гледа. Значи така плачеше. И вие притежавате ли всичко онова, което Паша е написала като спомени? Вие навярно сте чели нейните опитности, нейните спомени. Спомняте ли си нещо друго, което тя да не е описала или не ги е разказала, някои неща... Г.П.: Ами че това е такъв богат живот. Тя всичко не може да напише. В.К.: А може ли да дадете нещо допълнително? Г.П.: Кой може да напише от игла до конец преживяванията си? Писала е нещо. Ама то много хора имат опитности. Много

хора имат опитности, де. Те не са така малко. Аз онзи ден приказвах тука на моя зет за Ванга. Аз му викам, като се върне дъщеря ми. Той казва: „Знаеш ли, полека-лека май ме накара да вярвам.“ В.К.: Остави Ванга.

4. СТЕНОГРАФКАТА НА УЧИТЕЛЯ – ПАША ТЕОДОРОВА

В.К.: Нас ни интересуваха опитностите, нали, на Паша във връзка с Школата и във връзка с Учителя. Г.П.: О, много са. Една от тях например. Тя чете на Учителя, щото тя винаги Му четеше беседите, тя си го описва начина, тя го описва. То не се печати така, както тя го направи. Той го изслушва. Но интересно, когато тя вече доста се уморява, работата много. Тя предложи Аня да помага. Нали толкова културен човек, специално учителка по български език. Аня направи няколко обработки, но Учителят не ги хареса. В.К.: Не хареса на Аня? Г.П.: Не хареса. В.К.: Защото аз съм чувал, че Учителят е предложил на Аня, но Аня не се е съгласила. Г.П.: Кой ви го разправи такова нещо, бе? Абе какви са тези лъжи, бе? В.К.: Лъжи. Значи тя фактически е направила, обаче... Г.П.: Направи. Обаче той каза, че Паша по-добре ги работи. И един ден тя така му чете нещо. И това става вън от Неговата стая на Изгрева, съвсем изненадващо за Паша, Той рекъл така: „Ти виждаш този хаос. Аз го създадох и аз ще го оправя!“ Съвсем неочаквано, прекъсна. В.К.: То е много силно. То аз съм го чел това нещо. Много силно. Г.П.: А пък аз го знам, защото ми го показва. Ето как го знам непосредствено от нея. В.К.: Сега като станяхте, като се изправихте, аз изтръпнах целия. Г.П.: Да. В.К.: Защото се свързах с онова поле и с онази епоха. Г.П.: Да. В.К.: Сега обикновено тя е редактирала беседите, отива при Учителя, редактира шпалтите. Г.П.: Не. В.К.: Как изобщо става? Запознати ли сте? Г.П.: Вижте как става: Всяка от стенографките дешифрира. В.К.: Те са три стенографки, три стенограми. Г.П.: Ама „мот а мот“, дума по дума. В.К.: Три стенограми. Всяка една поотделно дешифрира. Г.П.: Всяка дешифрира, всяка имаше общи беседи, имаше специален клас, имаше общ клас. Обаче не всяка успяваше да си свърши работата и тя несвършените работи ги взема, та ги прави. А пък дешифрираните ги взема да ги обработва. Това правеше Паша. И дешифрираните и недешифрираните, крайно – всичко тя го събираше и го въвеждаше. В.К.: Тя фактически събира трите стенограми. Г.П.: Всички, всички. В.К.: И от трите вече обработва текста. Г.П.: Те са различни текстове. Те са за различни школи. В.К.: Но става въпрос за дешифрирания текст. Г.П.: Независимо от туй за кой клас е, тя ги обработва. Само тя приготвя материал за печат. В.К.: Сега, аз съм слушал разни упреци по отношение на нея, че тя свободно е обработвала. Г.П.: Съчинявала, приказки. Приказки. Че „пашизирала“ беседите. „Пашизирала“ беседите, така я наричат. Такова нещо не съществува. И никой автор, в случая е един философ – Учителят, няма да позволи да му перефразират или така да се намесят в Неговата мисъл. Как така? Как така, бе? А то не можеше, защото Учителят говореше, аз Ви казах на каква смесена аудитория. Имаше един циганин, не го знам какво му беше името. Той идваше при философа, търси философа. Казал му някой. „Че къде ходиш бе, чувай, ти знаеш ли какво значи дъновисти, там ставали разни работи на Изгрева. Иди там. Там има, има работи, има работи за неморални отношения между мъже и жени. Школа има.“ То толкова разбира, толкова знае, ама там е, там на Изгрева, щото там нещо го храни, нещо го привлича. Вижда, че там нещо се казва, което не е като навсякъде. Ами нали казваше Мария захарната с трите калема... В.К.: Я ми разкажете за тая Мария захарната, да я започнем. Тя откъде беше? От

Захарната фабрика? Г.П.: От захарната фабрика идваше за пет часа сутринта, за беседите и то зимата на Изгрева. В.К.: И как ходеше, вие почнахте да разказвате? Г.П.: Ами ходеше. Взе ме торбичката и тръгва. В.К.: Вие обяснявахте как е била обута и облечена. Г.П.: А да, с три калеври, превързани с парцал. В.К.: Какво представляват това „калеври“? Г.П.: Обувки, бе. Счупена обувка, скъсана обувка. Не се крепи, тя ще я върже. В.К.: Да. Г.П.: На две части. Беднячка. Обаче можеш ли да я отделиш? В.К.: И всяка сутрин рано идваше там. Г.П.: Когато имаше беседа, Мария е там и нашите я кръстиха Мария захарната. В.К.: На Изгрева все Марии се събират. Г.П.: А пък другата Мария, вие сте чували за нея, гдето ходеше с табела, надпис „Жертва на Дънов“. В.К.: Знаете ли, моят баща много пъти ми е казал: „Имаше една, която така ходеше с един надпис.“ Г.П.: Всеки човек тръгва ли така? Ама нали черквата дава пари! В.К.: Тя ги подкупваше. Г.П.: Те я подкупваха, те я подкупваха да ходи да говори против Учителя. В.К.: И нашите приятели как я търпяха? Учителят как я търпеше? Г.П.: Никак. Мълчим и толкова. Минем, заминем. В.К.: И цялата кал хвърлят върху Учителя. Г.П.: Да. За Учителя... Минава Аня и тя, Мария с табелата, както е на улицата при „Света Неделя“, казват за нея: „Това е хайманата на Дънов.“ В.К.: И всички поглеждат... Г.П.: Не. Нека всички хора да видят. Тя, значи, Мария с табелата си изпълнява задължението, което е поела. В.К.: „Това е хайманата на Дънов.“ Г.П.: Да. Хайманата на Дънов. В.К.: Тя познава всичките, понеже ходи вероятно на Изгрева. Г.П.: Ами тя беше там. В.К.: Там беше. Г.П.: После я подкупват и тя тръгва вече каквото ѝ дойде на ума да приказва, за да си получи заплатата. В.К.: И тя психически май е разстроена? Г.П.: Не беше. Според мен не беше. Защо? Защото тя започна да продава цветя. А пък аз съм близка с цветарите. И когато аз им кажа, че не беше с акъла си, „А, не, казват, с акъла си беше.“ В.К.: С акъла си беше. Значи тя направо се е продавала. Г.П.: Направо се продава. В.К.: И си изработва заплатата чрез табелата, която носи на главата, защото ония плащат. Г.П.: Да. Морал. В.К.: Значи така. Мария – захарната и Мария другата, с табелата и надписа. Г.П.: Ама те съвсем са различни. В.К.: Да, различни. Г.П.: Имаше и други. Чувайте, там беше събрано всичко, на което нямаше място. За което нямаше място в обществото. И разстроени хора имаше. И всякакви хора имаше. От философи до не знам какви. От една страна имаше хора без образование, обаче честни. Търси простият човек и селяк нещо, каквито бяха селяните от Айтоско. Дойде, той целият трепери, да чуе и да види. Много тукашни хора бяха така без образование. Имаше и високо-образовани. Имаше един Белев, за него сигурно сте чували вий. Аз не знам, той не беше директор на банка, но беше по-важен от директор на банка. Знаеше много езици – Белев. В.К.: Да. Семейство Белеви. Г.П.: Семейство Белеви. И те обичаха да сядат най-отпред в салона. Добре, ама една от слушателките, приятелките, вика: „Какво е туй първо, второ място и т.н. Тук няма да делим местата. Всички могат да сядат на първо и на последно място. Няма граница.“ И нещо им разместиха столовете и той се обижда и не идва, няколко време не идва. И по едно време някой идва. Някой от близките вика: „Чакай сега бе, ти хем се разсърди, хем пак идваш.“ – „Къде да отида, бе? Къде другаде аз мога да намеря духовна храна?“ Ето, това е нашият Белев. Много интелигентен човек. Ето. В.К.: Вие сте познавали много хора. А за Тодор Стоименов спомняте ли си нещо, да ни разкажете? Тодор Стоименов. Г.П.: Тодор Стоименов беше от първите ученици на Учителя. Последовател, тих, неотстъпен, убеден, друго не мога да ви кажа. Но мога да ви кажа друг един случай – със Захариев, само че не му знам името. Този Захариев мисля, че е бил военен. Но независимо от това какъв е бил, беше без зрение. Имаше място на Изгрева. Сега е в границите на Съветската легация, към

гората. Той е бил с най-първите ученици на Учителя някъде. Още двама и той трети. И Учителят казва на единия: „Готви се, вика, ще си заминеш скоро.“ Щото те вече хора убедени, те знаят, те не се смущават, както аз не се смутих онзи ден. И толкова ми беше леко, че си отивам. Показва и на другия също, времето, когато ще си замине, деня. И този Захариев казва: „Учителю, ами на мен?“ Но тогава мисля, че е виждал. Не съм сигурна. За това не съм сигурна. Казва: „Като наближи, аз ще ти кажа.“ Минават много години, десетки. В.К.: Учителят си заминава вече. Г.П.: Учителят го няма вече. Един ден канят Паша на обед. В.К.: Той, Захариев кани Паша на обед. Г.П.: Не, и Тодорчо Стоименов и няколко така от най-старите. Казва: „Щото ще си отивам. Учителят ми каза, че си отивам. Елате на последния обед.“ Точно как му е съобщил, това не знам. Но всички останаха не учудени, не. Но на тази последователност на Учителя. Че той е обещал да му съобщи и сега му го казва. В.К.: Той вероятно може да му се е явил на сън. Г.П.: Аз не знам точно как. Не знам как. Не знам. Можеше да питам, ама не съм любопитствувала, защото нямам нужда от убеждаване. В.К.: Ясно. Г.П.: Толкова. И за днеска толкова, че имам много работа. Разказах ви много неща, които записахте. В.К.: Да кажете духовното име на Паша. Г.П.: Духовното име е Амриха на Паша. В.К.: Да, Амриха. Г.П.: За Мария Тодорова. Но недейте го записва, недейте го записва. Тя следва философия и педагогика, такова нещо, обаче не ѝ върви. Паша я пое. И заедно с нея, обучаваше я. Завърши ли, не завърши ли, не знам. Но се явяваше подготвена от Паша на изпит...

5. ЧАСТНИТЕ УРОЦИ НА ПАША

В.К.: Аз просто се чудя как е издържала Паша. Това, което ми разказвате вие, виждам, че е абсолютно верно, защото аз познавам 5-6 човека, които вие споменахте и които са ми казвали лично, че благодарение на Паша са се изучили, че са завършили гимназия, че и висше образование. Но другата страна, която вие разказахте, аз не го знаех, защото няма откъде да го зная. Г.П.: Ами пристигат на тази, гдето ви разказах, сирачетата, недейте го записва, сирачетата, гдето ви казах, гдето бащата е пияница, майката беше проклета от майка си, умря млада, оставиха три момичета. Тези три момичета се ожениха, едната от тях, най-малката, не най-малката. Те бяха две близначки и една трета. Едната от близначките, Линчето, има син Илко. Илко има другар. Явяват се на някакъв изпит, ама им трябва подготовка по химия. Е, кой ще направи тази подготовка, леля Паша. Она беше толкова некадърен, негоден, че викаше меден сулфат – су со. В.К.: Су со, да. Г.П.: Меден сулфат. В.К.: Су со. Г.П.: И още, ха-ха-ха, сега си ги припомням. Че какво ли не е било? Ей, все такива хора при тях пристигаха, да го оправяш. В.К.: Ха-ха-ха. Ха-ха-ха. Господ не може да го оправя, Паша ще го оправя. Г.П.: Да, така ставаше. Всички при нея. Значи, там е спасението. В.К.: Да. Г.П.: Но ги и лъжеха. Лъжеха ги. В.К.: Спомняш ли си Иван Радославов? Г.П.: Разбира се. В.К.: Защото тя описва, нали, че посредством Иван Радославов се запознава с Учителя. Спомняте ли си за него? Аз съм чел от него „Где е истината“, една много хубаво написана книга, наистина, и на такъв висок стил, защото не съм срещал и няма човек, който да напише такава книга. Г.П.: Ама това е историк. В.К.: Да, голяма книга, написана много хубаво. Г.П.: Интелигентен човек, просветен човек. Знам го. В.К.: Да. Г.П.: Нищо. Наред с тези редовни, в кавички, хора, нека да има и такива чудаци. В.К.: Да, аз си спомням в едно писмо на Учителя до негов съвременник, след като се връща от заточение във Варна, Учителят казва така: „Реших да събера всички клосни и сакати.“

Значи това е след заточението от Варна, когато се връща в София, „Всички клосни и сакати реших да събера“. И това, което казахте, нали, преди малко, че мозайката била пълна, ха-ха-ха-ха, пълна мозайка, всевъзможни неща, какви чешити има. Г.П.: Всякакви. Докато аз гледах с окото на обикновен човек и с всичките не се сприятелявах. В.К.: Да. Г.П.: Нямах време аз да се занимавам с всичките чешити на Изгрева. Аз си гледах моите задължения като специалист, там да раста, защото не мога другояче. Те ми казваха, като свърша, да остана в София. Викам: „Какво ще правя, бе? Аз съм селянка и съм агроном. Моята работа е само във на полето.“ В.К.: Да. Г.П.: Много определено я виждах. Такова отношение имах аз за работата си. В.К.: Следващия път ще започнем, ще ни разкажете още неща. Г.П.: Тука е станала, в моя апартамент, някаква авария, в такъв смисъл. Токът. В.К.: Да. Г.П.: Прекъснат проводник, идват работници, искат да работят, а пък аз съм домакинята и въобще аз закъснявам и като отивам на мястото, където ще ме чака кола, нея я няма – вземам такси. Закъсняла съм за моята служба. И се качвам на едно случайно такси и шофьорът като почна едни духовни въпроси да развива, акъла ти да вземе. Младото поколение се интересува, то не може да се ограничи в тези чисто физически схващания за живота. Това не е физика – животът. В.К.: Да. Г.П.: Нито е физиология. В.К.: То се интересува, младото поколение, но всяко трябва да си мине по свои етапи на развитие.

Г.П.: На Аня мъжете не можеха да ѝ угодят. В.К.: Това е Аня, нали? Г.П.: Аня. В.К.: Значи много такава... Г.П.: Изискан човек, изискан човек. И като фигура хубава. Тя беше по-висока от всичките. А да знаете колко добра беше вътре! Дали някой проникна въобще в нейната същност? Каква мекота, каква доброта беше отвътре. А отвън – непристъпна. В.К.: И била е доста възискателна и трудна за обхода. Така ли? Г.П.: Да, възискателна към другите. В.К.: Трудна за обхода, трудна. Г.П.: Не така. Тя е любезна, гостоприемна, услужлива и т.н. Обаче... При нея оставаха бедните. Всичките беднотии са при нея. Всичките беднотии са при нея.

В.К.: Интересно, аз очаквах, че у вас ще има много писма с ваша кореспонденция с Паша. Г.П.: Не, не, не. Всичко туй е в избата. В.К.: И там имаше наводнение. Г.П.: Наводнение до тавана на избата. До тавана и всичко изгни. В.К.: И всичко е изхвърлено. Г.П.: С тинята барабар. В.К.: Боже! Г.П.: С тинята. В.К.: Аз очаквах, че ще излезе най-малко архив с кореспонденция. Г.П.: Не, не, не. Имаше, имаше. В.К.: Да, добре. Понеже говорихме за това. Искях да ви питам. После ще ви питам, да. Г.П.: Аз искам да се коригирам. Питяхте ме за хубостта на Паша. Зависи кога човек, в каква възраст е. В.К.: Да. Г.П.: Аз я познавам от 1920 година, когато съм била на 17 години. Тя е била още 16 години по-възрастна от мен. Среден ръст, по-лесно може да се каже, че беше към пълните, отколкото към слабите по устройство на човека, пъргавя, весела, наричаха я Парасковия, защото лицето ѝ беше действително като праскова, с мъх. Такава свежест лъхаше от нея. После без съмнение, възрастта си показва въздействието. Човек се променя. Нито аз съм била, каквато съм била, нито тя беше, каквата е била. Та хубостта е нещо много относително. Но тя беше обаятелна. А Аня беше строга, тънка, висока, а отвътре толкова мека. Надя не е така напълно проявена. Тя беше малко подтисната, защото не можела да учи поради мигрената, от дете която има. Но интересно е, че Аня е страдала от главоболие, Надя е страдала определено от мигрена и след като стават вегетарианци, това страдание изчезва. Надя беше по-ниска от Паша, набита, много стройна, много пъргавя, хубави розови бузи, винаги пък тя засмяна. Тя пък много лесно понасяше забележките на Аня. Защото Аня винаги ѝ правеше

забележки, че не е достатъчно готвела. Но то за друго, ами защото трябва да се раздава. Горката. Това беше, исках да коригирам, след това да допълня някои фигури. Говорихме за Колю Каишев, който трудно учеше и който по химия рисуваше апаратурата, но нищо не разбираше какво има вътре. Не можа да вземе никакъв изпит, не стана никакъв. Надя обаче му намери работа в трамваите и той стана кондуктор. Като отиде в трамвайното депо, пак започва да рисува. Не знам какво табло, не знам какво, обаче сметките си не може да оправи. Пък нали билети има и пари, та Надя правеше тази работа, отчета му. Това беше. В.К.: Не можеше да се оправи. Г.П.: Не можеше да се оправи Колю. Ха-ха-ха-ха. Нито да научи, нито да го прави, както и да е. Готовност. Още една личност. Това е Стефанка. За нея не ви казах нищо. Когато се запознах с Паша в Русе, тя не беше сама. Имаше при нея една Стефанка. Тая Стефанка и по речника си, и по фигурата си говореше, аз не знаех, не съм питала, но като че беше от бежанците, от някакви бежанци, самотно същество и куцо. Тя е започнала да учи при Паша още тука, в София, и тръгва с нея да си доучи в Русе. Но целта ѝ станала и друга. Тя просто се впила в Паша, като пиявица и започва страшна ревност. Аз не съм я подозирала, защото бях внимателна към нея, като едно същество, което по-малко знае и по-малко може. Обаче после Паша ми разправяше: „Да знаеш какво нещо беше, казва. А-а, Гена, а-а, на Гена“, и т.н., значи ревност. Тази Стефанка, после Паша ми разказва, я ревнува от всички. „Място, вика, не мога да си намеря“, но действително тормоз е изживяла Паша и се освобождава от нея. Та Стефанка завършва прогимназия, настаняват я чиновничка в пощите, нещо дребна работа, заживява самостоятелно и някак Паша се освобождава от нея.

6. ПАША РАЗРЕШАВА РУСКИЯ ВЪПРОС ЗА САМОЖЕРТВАТА

Г.П.: И още една личност. Серьожа или Сергей Савин. Появи се, аз още бях студентка. „Аз съм ваш племенник.“ Пашини мислят, мислят, мислят, такъв племенник в рода си нямат, от Бесарабия. В.К.: Ха-ха, племенник. Г.П.: „Аз съм ваш племенник, Сергей Савин.“ Чак после, скоро беше това, да кажем преди 15 години, се запознавам тука с едно белогвардейско семейство, много културни хора, на ул. „Янтра“ 7 живеят – Дилевски се казват и когато стана дума за Серьожа: „О-о, викат, той е познат в нашите среди и има само едно име – сволач.“ Значи идва да ги изнудва, разбира там в Бесарабия, като имаше един, Петя мисля че се казваше. Не съм сигурна как се казваше, действително техен племенник, който беше тука делови човек и т.н. Запознава се с него, разбира, че тук има самотни жени и пристига човекът. В.К.: Пристига Серьожа при самотните жени с цел изнудване. Г.П.: Ха-ха-ха-ха и вече така, с тяхните разбирания, вегетарианец и т.н. В.К.: И той става вегетарианец. Г.П.: А те като му разбраха политиката и то се свърши. В.К.: Да. Г.П.: То се свърши. Бях ви казала, че те след купонната система продължиха да имат откритата маса. Хляб и чай, такова имаме сега, това ядем. Е, хлябът не достига, някакво сухо парче хляб, каквото има. Обаче масата открита. Чай е, захар или има, или няма, но каквото има. И там една на Изгрева, казваше се Веса Козарева, отива при Учителя и казва: „Учителю, казва, какво е това нещо, ние се чудим какво да хапнем, да сръбнем, пък Пашини, вика, разтворили масата и хранят хората.“ Учителят вика: „Пашини с това разрешават руския въпрос.“ Пашини разрешават руския въпрос. Дали широкото сърце... В.К.: Дали отворените врати... Г.П.: Дали, какво е, но „Пашини

разрешават руския въпрос". В.К.: Аз съм слушал едно изказване на Учителя, дето казва, че славяните в бъдеще ще отворят вратите, житниците си. Г.П.: Да, бъдещето е на славянството, аз съм го чула. В.К.: Ще отворят вратите за чуждите народи, и хамбарите, и житниците. Г.П.: Бъдещето е на славяните, така. В.К.: Това ли е искал да каже? Г.П.: Не знам, не знам. Отговорът е този: „Пашини разрешават руския въпрос“ с чая. В.К.: Кой движеше семейния бюджет? Г.П.: Сега, материалните въпроси в дома, в семейството, ако мога да го нарека, ги разрешаваше Паша. Това на Заимов колко пари ще се дадат, отчета на Заимов, да се отстъпи стаята, преговорите, всички тези тормози само тя се явяваше, тя беше устойчива, макар че Аня живееше в широкото общество като учителка и беше по-добре информирана, тя не можеше така организирано да защитава интересите на домакинството. Надя пък съвсем не се занимаваше с това нещо, но страдеше. В.К.: Сега, аз съм слушал, че те накрая са минали чрез съд със Заимови, за да получат пари за къщата си. Г.П.: Да, да, не знам точно как беше, но трябваше действително да се узакони даването на средства за изграждането на тази къща. И успяха. В.К.: На „Карл Шведски“. Г.П.: На ул. „Карл Шведски“. В.К.: Да. Те по-късно това, което е техният дял, го продават, така ли? Г.П.: Аз ще ви кажа за това. Това ще ви кажа. Миналият път доста се говореше, но не всички. Сега по характер мога да ви кажа, че Паша беше безогледно смела. Можеш да си представиш с нейното зрение тя да се качи на колело. А го правеше. И Учителят ѝ беше забранил, беше и казал: „Ходи където искаш, но не сама.“ А тя, божем, може да тръгне. Спомням си една екскурзия. Падна един дълбок сняг и то изведнъж. Образува се дебел пласт. Паша трепти за планината. Кой ще ѝ уйдиса – Гена. Тръгваме ние двете и всички от Драгалевци, жени имаше: „Къде, мари, къде сте тръгнали?“ Там не можеш да излезеш от селото.“ И все пак ние тръгнахме за там, за Зеленка, не знам дали стигнахме до Зеленка. Не вървахме, а плувахме в снега и понеже много енергия, много топлина се отделяше, снегът се стопи по нас, ние се намокрихме и се връщаме. Като се връщаме, тука замръзнахме и дрехите ни станаха като малаков, т.е. един звънец, което са нашите крака. Аня работеше още тука на 5-та прогимназия и сигурно е имало някакво съвещание вечерта, иначе не знам как тя ни е срещнала. А там беше ветеринарната лечебница, където сега е паркът, дето са клозетите на театъра. Тази част, до реката на запад. И бяха едни локви, една воня. Аня отива значи насам, пък ние се връщаме и после разправя: „Виждам, вика, някакви плашила. А когато наближих, вика, те били моите.“ Те били моите. Какво бе и т.н. Туй само Паша може да го направи. Такъв безогледно смел човек беше тя, същевременно духовита. За нея всички предмети имаха две имена. Ножовете ги беше накръстила по различен начин, в зависимост от формата и от резбата им. Едно беше, спомням си, „змийче“. Другите, всичко не мога да кажа. Засели се при тях една котка, на Изгрева вече. Котката беше шарена с черно и бяло. Паша я кръсти „калугерка“. Ха-ха-ха. А за по-съкратено я наричаше „калу“. Направихме долу къщата. Тя имаше отначало три стаи и всяка от тях си избираше по една стая и казваше как да си я боядиса. Пашината се боядиса небесно синя, Анината розова и на Надя беше с букети цветя, така по тапетите. То тапети не бяха, но стените. И Паша веднага ги кръсти. Нейната – небесна светлина, Анината – розова долина, а Надината – росна китка. Беше изобретателна, духовита. Веднъж Надя беше пресолила лещата. Аня беше злоядо същество, ама злоядо същество, то не може да му се угоди да яде. Хапва и не може вече, свършено, какво ще правим. Идва Паша, тя след тази среща между Аня и Надя. Сяда и яде. Надя: „Паша, как ти се вижда лещата?“ – „А, нищо, Наде, малко темпераментна.“ Ха-ха-ха-ха. Аня слуша, та така е. Всичко харесваше – малко

темпераментна. Друг случай: Тя на Изгрева, понеже много я търсят, канят, тя решава, имала е време, да ги посети, ама така последователно. Купува каквото може и трябва и отива на гости, ама без някой да я кани и да знае, че тя ще отиде. Чуква, влиза: „Аз се самопоканвам.“ Разтваря каквото носи, закусят и т.н. И така обикаля Изгрева. Сега как е стигнало това до ушите на Учителя, то не е нужно там някой да му го каже. Той я среща и вика: „Паша, кога ще се самопоганиш у мене? Аз те каня.“ А той, тя ми разказва и друг път, не само в този случай, елегантен кавалер. Маса, приготвена, покривки, всичко свършено, както трябва, както може да го направи една свършена домакиня. Та нейната самопокана, тя трае няколко месеци. Посещава поотделно семействата, казвам ви как – с кошничката вътре пълна. Тя си купи, не, подариха ѝ гайда. Гайда, бе. В.К.: Кой ѝ купи гайда? Г.П.: Ами наши приятели, там. То какъв смях беше, какво нещо беше. В.К.: Кой свиреше? Г.П.: Тя. Тя свиреше, но когато почнахме много да ѝ се смеем, гайдата някъде се скри. В.К.: Ха-ха-ха-ха. Г.П.: Гайда имаше. Паша беше много весела и недостъпна. Ще ви разкажа един случай. Аня имаше една приятелка, която се казваше Пия Паскалева. Пия Паскалева имаше брат, който се казваше Стефан Паскалев. Стефан Паскалев иска да се жени за Аня, а Аня – къде е бобровя. А оня веселяк. Идва една вечер със сестра си и както нашите му отворят, нали влизат на гости хората. И той се хвърля и почва да ги целува. Надя, Аня, стига до Паша. Изправя се и вика: „Не мога. Такава чистота, такава откровеност, така... Не мога“, вика. Тъй, както той ги обхвана и ги зацелува, „Не мога“, вика. Ето, това беше Паша.

7. ГОЛЕМИЯТ ИЗПИТ НА СЪВРЕМЕНИЦИТЕ НА ПАША

Г.П.: Да ви разкажа, в последните ѝ години тя трябваше да помисли за някой, който да я изгледа. Искаше да намери човек, както Станка у Борисови, при Мария и Борис. Свой човек, предан. И тя на него и той на нея. И почна да пише в провинцията, на някой така да търси подходящ за случая човек. И всички ѝ отговаряха отрицателно. Или заети, или стари, ала и бяха вече други времена. Обърна се и към тукашни хора. Имаше Катя Грива, имаше Буча Бехар, имаше свободни, без семейство, наши приятели, които можеха да дойдат при нея. Не дойдоха. Идват на гости, донесат някакъв сладкиш, поприказват и си тръгнат. В.К.: Не поемат ангажимент. Г.П.: Никой не поема ангажимент. Но аз трябваше да ви говоря и за тази Катя Грива. На Митко Грива сестра. После ми напомнете да ви говоря за нея, защото за нашите нещо трябва да кажа, кажете ми, ще ви говоря. И тогава тя писа измежду другите и на съпругата на Петър Камбуров, на този, учителя по биология от Стара Загора. Той беше вече покойник. Тя имаше двама сина, които са били оженени вече. Тя беше свободна, единият син тука, в София, другият вън от Стара Загора, а тя в Казанлък. Тя в Казанлък, а синът ѝ не знам, някъде другаде беше. Значи съвсем свободна. И Паша ѝ пише, че е писала на други хора в провинцията и винаги ѝ отговаряли: „Имай ме отречен.“ Това е един стих от Евангелието. „Имай ме отречен!“ И оная ѝ отговаря: „Имай ме вречен!“ В.К.: Имай ме вречен. Г.П.: И пристига Мара. Хем учителка, интелигентна, поетеса. В.К.: Мара коя? Г.П.: Мара Камбурова. В.К.: Тя се пада снаха на тия Марин и Петър Камбурови? Г.П.: Не. На братовчед им. На Никола. Снаха на Никола Камбуров, а не на Стефан Камбуров, а другия. И Мара пристигна и аз бях много доволна, че един човек на равен ранг интелектуален е при Паша. Обикнахме се, посещавахме се, въобще станахме три. Това трая няколко месеца. И тя не можа да издържи, Мара. В.К.: Психически ли? Г.П.:

Физически. И казва така: „Аз дойдох при Паша, а тука толкова много хора идват, аз само посрещам и изпращам, и гощавам.“ В.К.: Тя не може да издържа на това движение. Г.П.: Да. И си отиде. Ами сега? В.К.: А през това време вие, Паша и тази къде живеете? Г.П.: Аз съм си тука. В.К.: А Паша си е в къщата на ул. „Карл Шведски“. Г.П.: Като от Изгрева вече ги изпъдиха. Оная къщичка там е заета от Юзината. Пък тя и да беше свободна, Паша не може там да бъде сама. Тя не може да бъде сама. И Христов, той си е болен човек, и лежи в горната стая. Него го чуваме само когато пъшка, когато има криза. Защото той страдаше от много болести, между другото и ангина пекторис. Тъй че те си бяха долу, в голяма стая и голяма кухня, и аз ги посещавах, и то редовно. И Паша да се определи. Болният Христов трябваше да поеме нейния проблем. Можеш ли да си представиш? Затуй имаше едно лице с един апетит, няма да ви кажа кое лице, не е наше лице, но е свързано с наши хора. И когато аз склоних Паша да завещае на това лице къщата, Христов възстана. „Ти нищо не знаеш, ти нищо не знаеш.“ Той следи отношенията им. „Ще уморят Паша.“ Свърши се този въпрос. В.К.: На кого искаше да завещае, Паша на кого искаше да завещае? Г.П.: Аз я съветвах да завещае на това лице с големия апетит за апартамента ѝ. Не искам да ви кажа името му. Не е от нашите среди, но е свързано с нас. В.К.: Да. Г.П.: И мисля го за нормален човек. Христов там и той седи и знае, значи отказахме се и от него, и Паша си остава на Христови ръце, и на мои ръце. Тогава Христов си направи апартамента и трябваше да вземе и Паша. Как стана това ще ви разкажа, когато говоря за себе си. В.К.: Сега един друг въпрос. Знам, че по едно време Паша е била при Мария и при Борис Николов. Кой е периодът? След като ги изгонват от Изгрева ли? Там една стаичка са направили и тя е била известно време там. Г.П.: То беше, Христов редовно водеше Паша там. Те ѝ бяха вързали една връв, да се разхожда из градината, по връвта да върви. Но къщата беше презаета. Там живееше Надка, една лак бездомна, жена от Трявна, болна. Някакви средства е имала там от родното си място. Борисови ѝ позволяват да си пристрои към къщата им стаичка и тя беше там. А Паша им гостуваше. Паша им гостуваше там. В.К.: Да. Г.П.: Сега не знам дали тя и не прекара след смъртта на Надка. В.К.: Знам, че тя е прекарала шест месеца. Г.П.: Така. След смъртта на Надка, дали Паша не остана там, в Надкината стаичка. Дали не остана, това не твърдя, защото трябва човек да си спомни. В.К.: Знаете ли защо? Аз си спомням едно нещо, което ми разказваше Мария Тодорова, мир и светлина на душата ѝ, и тя казваше: „Когато Паша обяви пред целия Изгрев, че иска някой да ѝ гледа, ще ѝ даде сума и пари да купят един апартамент и т.н. И тогава Паша дойде при мене и казва: „Виж какво, аз понеже не познавам хората и искам твоето мнение и на Борис, кой да избира.“ И което беше най-интересно, каква беше нашата изненада, никой не се яви. Никой не пожела. Единствено Гена пое ангажимента.“ Това го знам от тях. Г.П.: Ама аз не съм поела. Аз ще ви разкажа другото. Защото много неща ние ги разбираме късно. Сега Учителят ѝ казва, запишете го това: „Само ти не си ми създавала неприятности.“ От всичко, което го обикаля. „Само ти единствена не си ми създавала неприятности.“ В.К.: Това е много нещо. Това не е малко. Г.П.: Ето, това беше тя. Ето, това беше тя. Когато страдаше, то беше такъв дух неин, необикновен човешки дух, идваха различни хора, срещаме ги, гощавахме ги, аз го правех това, защото Христов беше в легло. И като ги слушам, някога ѝ казвам: „Вий сега не чувствате ли, че ви лъжат? Не чувствате ли, че лъжат?“ – „Гена, аз уча.“ За всяко нещо, всеки посетител, всеки – „Аз уча.“ Тя просто знаеше, че това е ученикът, дошла да види изопачените страни на човека. И положителните, и отрицателните. Аз го сложих в кавички, защото това бяха обикновените „Аз уча.“ Сега искам да ви говоря по някои

материални въпроси, които само частично са известни на Борис, а как братството ги разбира, това не знам, не ме интересува, но искам да ги знаете и да ги запишете.

В Казанлък е имало семейство наше, Дукови, богати хора. В.К.: Слушал съм за тях. Г.П.: С къща. Да. Каква е била, не знам, изглежда че е била голяма. Когато се обръщат към Учителя и питат: „Ние сме възрастни, заминаваме, на кого да оставим къщата?“ Той казва: „На Паша.“ Тази къща на Паша и струваше много неприятности, защото една къща иска стопанисване. В.К.: Те прехвърлиха ли я, оставиха ли я на Паша? Г.П.: Оставиха я на Паша юридически. Обаче тя трябваше там да търси местен човек да се грижи за ремонти, за наеми, за всичко. А пък и да ви кажа, не знам въобще каква беше тази къща, защото когато трябваше да се продаде, половината я взе съветът. Каква беше тази нейна къща? В.К.: Да не е била някакъв културен паметник на възрождането, че я взимат? Г.П.: Не знам, приятелю, не знам. Това беше само истината. В.К.: И от тази къща взеха ли някакви доходи? Г.П.: Сега тази къща, когато беше по-рано преди, ами преди девети септември 1944 г., и след девети, Паша получаваше наеми, тя ги даваше на брат Боев, а брат Боев подпомагаше нуждаещите се. Когато брат Боев се помина, се разпръснаха хората, останаха тези, които са работили за Учението – Еленка и Паша. Паша делеше с Еленка. Какво е било, не знам, на мен такава сума в ръка не е попадала. Какви са били наемите, не мога да знам, но такива пари у мен не са попадали. Когато Паша се разболя, това беше края, вече в последните й години, тя трябваше да ликвидира тази къща. И при нея, да видите какви хора има, бе, дойде Колю Владимиров, учител и директор на гимназия и тука и другаде. Върти се така край нея и т.н. и т.н. И Паша каза: „Той е окумуж човек, Него ще натоваря официално да продаде къщата.“ Когато Колю продаде къщата, дойде и каза, че така е наредил, че да остане за Паша хубавата половина на къщата. А другата половина я взема съвета. И че я е продал за пет хиляди лева. А Еленка от тамкъшни хора научава, че я е продал за седем хиляди лева. В.К.: Две хиляди лева слага в джоба. Г.П.: Така. Не само в джоба две хиляди лева, а той взе всичките, защото тези пари останаха за Христов, а Христов му беше приятел. И след Паша той ни събра, но ще ви кажа по-нататък, преди това трябваше да ви кажа нещо. Каза: „Няма да ги дам. Няма да ги дам.“ В.К.: Е защо? Г.П.: „Ами не ща да ги дам.“ В.К.: Хе-хе, какво нещо. Г.П.: Но вика: „Поемам ангажимент да дам 1000 лева за паметник за Учителя.“ Викам: „Вижте, Владимиров. Учителят паметник не иска. Учителят казва, че „ако ми съградите паметник, аз ще го съборя.“ Туй, което е направено като белег на мястото, където са неговите останки, е достатъчно. Ако е въпрос да се издигне паметник, няма ти да издигаш на нашия Учител паметника.“ Но както и да е, той взе парите. От нея къща, от тях пари нищо не се видя. Това нещо знае само Борис и брат Шаров, покойният, на които Христов каза: „Аз понеже ни съм взел, ни съм дал, ни съм взел участие в тази сделка, аз нека ме обвиняват, но аз нито се оправдавам, нито твърдя обратното. Нямам пръст в тази сделка.“ В.К.: Всичко остана във Владимиров. Г.П.: Всичкото го взе Колю Владимиров. В.К.: Който ужким щеше да гледа да помага на Христов. Г.П.: Той не може да му помага, защото той самият беше болен. Имаше язва и беше слаб и нервен. А, помагаше му. Чакай сега. Помагаше му, защото лятно време Христов е ходел там, в Дъбово. Другаде е гостувал, наем е плащал, но все пак Колю Владимиров го е завел там и му е показал, че е кавалер, Колю е там, нали? Не че му е помагал, но е до него просто. В.К.: Съдействувал. Г.П.: Да има един човек там познат. И той обра Христов. В.К.: Дуков откъде беше, от кой град? Г.П.: Казанлък. В.К.: Хе-хе, Боже, какво нещо, добре че го разказахте това нещо, за

да се измие това нещо от Паша, да не остане върху Паша. Г.П.: То може да остане и върху мен, аз не съм сигурна върху кого остава. В.К.: Няма. Г.П.: Но ви казвам: аз нито се оправдавам, нито обвинявам. Аз само констатирам. В.К.: Интересно. Значи накрая нищо не остана. Да. Г.П.: Тази мъка на Паша по поддържането на къщата в Казанлък, тя там се смениха доста наши приятели да помагат на Паша, да вършат тези домакински задължения, но аз другите не ги познавам. Зная само писмата на Донка Кошева. Тя беше една жена, мисля само с дъщеря ли, с дъщери, но нямаше съпруг... Ще ме фотографирате ли? Недейте. Не. В.К.: От време навреме искам да ви помоля, защото имате хубав израз, нали, ще фотографирам, просто така да остане. Г.П.: Ах, изрази ли го искаш? В.К.: Понеже в момента се вълнувате, излиза много хубав образът. Г.П.: Та тя, Донка Кошева, се оплакваше на Паша от това, че не е успяла, не може, трудно ѝ е. Изобщо къщата беше бреме на Паша. Никакви облиги тя не е имала. Имала ли ги е, те отиваха чрез брат Боев. Ако брат Боев е харчил за себе си, иначе всичко се е давало на Братството. Паша не е обсебвала пари от тази къща. Сега, не знам, тук ли да ви кажа или на друго място, когато говоря за себе си, понеже искахте и от мен някои сведения, да ви кажа как отидох у Христов. Как отидох да гледам Паша.

8. БРАКЪТ НА ГЕНА ПАПАЗОВА

Г.П.: Аз имам съпруг. Той е юрист, весел, работлив, с дар на писател. Бил е помощник-кмет във Видин, редактирал е там техния вестник, общински ли, какъв не го знам какъв беше, интелигентен човек. Той ми знаеше убежденията, той нямаше убеждения. Обикновени убеждения, не някакви. Ако искате, и политически нямаше. Не беше такъв активен партизанин на времето. Не в сегашния смисъл, а на някогашния смисъл на думата. В.К.: Не е участвувал в никакви партии, нали и т.н. Г.П.: Като че ли не е участвувал, но когато д-р Бончев, Бърни Бончев беше кмет на Видин, а това беше действително една надарена личност и голям общественик. Първо той беше лекар, второ той беше зъболекар и излекуван от него зъб е завинаги излекуван. Пломби поставени траят докато извадят зъба. Голям турист, обикаля навсякъде окръга, пък може би и вън от окръга, пише история на отделни села, на Видин, голям общественик. Велизар беше негов помощник, моят съпруг. В.К.: Велизар кой? Г.П.: Антонов се казва. Велизар Антонов произхожда от едно семейство, дядо и баба му са били лекари. Можете да си представите през турско време какви лекари са били и в какво се е състояло тяхното лекарство. В имунизирание срещу шарка. В.К.: Да. Имало такива лекари, които турската държава им е плащала да имунизират. Г.П.: И казва, улицата беше препълнена с коли. Баба Бона, тя е била факторът. Мама Фице е тяхна дъщеря, на тези лекари. Тя се оженва за един българин от Македония и ражда петима сина. Най-големият е убит на Каймакчалан. Вторият подред, офицер, пардон, вторият подред е Велизар, третият – офицер, четвъртият – лекар. Вие сигурно сте чували д-р Иван Антонов, неврологът, голям лекар. Когато отиват наши болни богати хора в чужбина да ги лекуват, лекарите там казват: „Но вий имате Антонов.“ В.К.: Имате Антонов. Г.П.: „Вий имате Антонов.“ Светило. В.К.: Да. Г.П.: Това беше Ванчо, гдето ми казваше: „Аз те обичам не като снаха, ами като сестра.“ Много се обичахме. Ама с целия род се обичахме. И последният брат е Николай. Николай е роден 1903 година, когато аз съм родена. И това момче напук на цялата фамилия прави, каквото не трябва. Не ще да учи, мързеливо. Горе на тавана направило някаква сбирка от всички тетрадки,

моливи, линийки и т.н. и ги събира, като наш Колю един вид, гдето рисуваше. Обаче не учи, не може да свърши гимназия. Велизар го взема при себе си, а пък Николай се жени. То пък друга работа. Ония чакат, избират и т.н. Тоз веднага се жени. И се жени за еврейка. Тя пък със златни ръце – шивачка. Но мързелът общ. И тя, и той. Класически мързел, мога да ви го илюстрирам, но ще придобиете лоша картина. Затова няма да ви го кажа. И Велизар го взема при себе си в бюрото да пише там молбите и не знам още какво да прави, и го поддържа. Поддържа му децата. След смъртта на мама Фица, той ги взема да живеят, връща снахата. Те живеят вън. Връща снахата. Дойдат в къщи и живеят вече заедно. И този Николай става едно неизрастващо дете на Велизар. То не можа да израсте като мъж. Вечно нужди, нужди, нужди, нужди. Дойде тука Велизар, стана инспектор на земеделска банка, а там пък издейства той да бъде направен Николай администратор, обаче върши тази работа, защото е школуван при Велизар, а фигурира като разсилен, защото няма ценз. В.К.: Няма ценз. Г.П.: Добре, но годините, настъпва икономическа криза след войната 1918 г. и работата на Велизар намалява. Започват да живеят с ипотека на къщата. В.К.: Вие още тогава не сте били женени. Г.П.: Не, женени от 1939 година. И става така, че ипотеката нараства на 100 хиляди лева. Аз сключвам брак, без да зная, че моят съпруг дължи 100 хиляди лева на банката. Когато трябваше да си дам след това първата си заплата като съпруга на Велизар Антонов, за да спре продажбата на къщата, аз възстанах. И оттогава започна раздвояването. Да обичаш един човек и да не си доволен, защото аз не видях заплата. Не че не даваше нищо, обаче първо там, да се погасява ипотеката и като остане – тука. А тука е сигурно, защото Гена работи. Ходим по екскурзии, имаме гости, обичаме се, летим. Той винаги гледаше да бъде добре облечена, да ме покаже пред хората. Това беше гордостта му. Понеже той беше пък с качества духовни, високи, аз също така го ценях, но тази вражда помежду ни си остана. В.К.: Вие не можахте ли да се освободите от тази къща? Г.П.: Сега, наследници на къщата са четирима души. И лекарят Ванчо, а лардон, третият, след Велизар – Личо, офицерът, иска да си вземе дела от къщата, защото той има три деца и Велизар прави заем, и от мен направи заем 20 хиляди лева да плати на брата си и да остане къщата. Личо да няма дял в тази къща. По едно време Ванчо тука, лекарят, и той реши да даде своя дял на Николай. Николай остана във Видин. Аз казвам, аз присъствувам: „Моля ви се, Велизаре, дай и твоята половина. Моля ти се, дай му и твоята половина.“ Велизар не я дава, щото не е изплатена. Той трябва да я изплати, че тогава да я даде. Велизар се пенсионира. В.К.: И значи целият живот неговата заплата отива за погасяване. В.К.: Аз не казвам цялата, защото тоз човек се обличаше, ние ходехме на екскурзии, ние летувахме. Половината ли, четвърт ли, колко аз не знам. То е докато се изплати 100 хиляди лева плюс лихвите, които растат. В.К.: Да. Г.П.: Изглежда, че е изплатил, защото трябваше тази къща. Николай умря. Тази къща той искаше да я остави на неговите деца – момче и момиче. В.К.: И накрая той се пенсионира, приключи ли с тоя проблем? Г.П.: Сега да ви кажа, това е деликатният момент. Тука останахме само аз и той, Еленка си е друго домакинство. Мама се помина, дъщеря ми се ожени. Тази дъщеря не е на Велизар, нито е моя дъщеря, а е осиновена дъщеря, дете на брат ми. В.К.: Така заплетена карта. Г.П.: Мило, нежно ми е, защото и т.н. Всеки ден е тука, както и да, няма какво да приказвам. Най-нежни хора, най-грижовни за мен. И почваме да домакинствуваме значи аз и Велизар, и стана така за него време. Аз ще внасям 20 лева за обикновените неща – за сол, за олио, брашно, за това ежедневно. Когато ми трябват мои разноски да направя, да направя на някого подарък, да покания някого, да отида

някъде, да си облека дрехи, въобще всичко друго, вън от най-обикновеното – хляб и сирене, всеки си го прави, както си иска, но не пипа тези 20 лева. Сега на Велизар му трябват повече пари и казва: „Чувай, няма 20, ами ще даваш по 30.“ – „Добре, ама ние не изразходваме тези 20 лева. Твоите 20 и моите 20, това са 40 лева.“ – „Тогава беше друго.“ – „Ние, викам, не ги изразходваме, защо трябва да увеличавам?“ – „Сега в момента. Аз се отделям! Ставам отделно домакинство.“ Като имате предвид, че той готвеше, щото месоядец, обичаше кюфтенца, купи си така нещо, въобще умее да готви, даже когато аз готвя, той се върти край мене. Хайде сега това, хайде сега така, значи окумуж човек. Вика: „Аз се отделям.“ В.К.: Отделя се. Г.П.: Аз го погледнах, викам: „Добре, добре.“ В.К.: Отдели се! Г.П.: Значи в този момент, чувайте ме, в този момент аз се почувствувах свободна да гледам Паша. Кой ме освободи? Аз друг път ще ви кажа, когато говоря за себе си, ще ви кажа този момент. Кой го създаде този момент? В.К.: Значи вие се освободихте. Г.П.: Той ме освободи. Велизар ме освободи. В.К.: Той се отдели само за храна или по отношение на жилището? Г.П.: Ами, тук си живеем. Обаче сам се грижи вече, сам за всичко. Отделно домакинство. В смисъл, разноските по себе си, няма да имаме обща кухня. И аз значи не му и трябвам. Аз си идвах тука да почистям. Правеше тука доста бели, в смисъл каналът там се пробил в кухнята, напълнило се с вода. „Абе Велизаре, защо не викна майстор?“ – „А-а, то е голяма работа, остави се.“ – „Абе как да е голяма работа за тебе? За мен не е ли голяма работа?“ Както и да е. Това са други работи. Значи аз си поддържах дома тука, обаче аз бях свободна от грижи за Велизар. Той беше здрав, ходеше си на разходка тука. Много обичаше да обикаля улиците. Знаеше всичко, на коя витрина какво има. Винаги ще те ориентира правилно. Много приятели. Жизнен човек.

9. ПАРИТЕ НА ПАША

Г.П.: И така значи аз бях свободна и когато Христов ми каза: „Ти не можеш да вземеш Паша. Тя не може да остане в жилището си. Значи остава аз да я взема при себе си, но ти ще ни гледаш.“ И аз отидох там, на Лозенец. В.К.: Там имаше вече квартира? Г.П.: Той вече имаше гарсоньера. В.К.: Той купи, от чии пари купи? С негови пари. Г.П.: Гарсоньерата ли? Че пари на Паша не е имало у него. В.К.: С негови пари. Г.П.: Пари на Паша, когато тя свършваше вече, щеше да му остави. Не знам, пък щеше ли? Пък тя беше с акъла си. Тя можеше да ги раздаде. Тя имаше племенници, както им раздаде. В.К.: Аз съм чувал, че от продажбата на къщата на Паша на ул. „Карл Шведски“ остана една сума от 10-15 хиляди лева и тази сума е била дадена да се купи някакъв апартамент и вие сте я гледали за тази работа. Г.П.: Ха-ха-ха-ха, че аз си имам жилище, бе. Ха-ха-ха-ха. Чувай ти. Аз отидох по стечение нагоре. В.К.: Ясно, разбрах. Г.П.: По заповед отгоре, ще ви го кажа после. Аз после го разбрах. Пашината къща се продаде не за 15 и не знам колко хиляди, а се продаде за 11 хиляди лева. Паша ми даде пет хиляди лева да ги внесе, за да мога да ги тегля, когато трябва. Тя не може това да върши. Другите пари останаха в нея и тя ги стопанисваше. Къде, на кого, как, това беше нейна работа. Аз не се месех в нейните материални неща. Толкоз. Това е истината. А дойде един да пита Христов: „Абе Христов, ами Паша продаде къщата, ами парите?“ В.К.: Хе-хе-хе-хе. Г.П.: А пък Христов каза: „Абе защо дойдохте сега да питате къде са парите от къщата? Защо не дойдохте да питате как живяха двете сестри с 40 лева пенсия на Аня?“ В.К.: 40 лева пенсия? Г.П.: 40 лева пенсия на Аня, как живяха двете сестри и кой им помагаше? Кой им даваше

нужното? Що тогава не дойдохте да попитате, а сега сте дошли да питате къде са парите на Паша? Връзките не са случайни и не са прекъснати. Това е продължение от миналото. И вероятно и за бъдещето. Не може да бъде другоаче. В.К.: Значи аз така разбирам. Паша оставя 5 хиляди лева, с които вие се грижите за бита ѝ, другите 6 хиляди лева, тя разполага с тях, а тази гарсонiera на Христов, той си я купил. Г.П.: Той си я купил, човекът и я изплащаше. Паша се прехвърля при него да живее. И си я изплащаше по 15 лева на месец. И Паша отива да живее при него в неговото жилище. В.К.: Аз смятах, че Паша го е купила онова жилище на Христов. Г.П.: Нищо подобно. Паша не е имала пари. Откъде ще има Паша пари? В.К.: Ясно. Г.П.: Живее с Аня, с 40 лева, на Аня пенсията беше толкова. В.К.: Много малко. Г.П.: Колкото и да бяха, значи по 20 лева на двете, колкото аз давах тука в къщи по 20 лева. Които ѝ даде – брат Боев. А брат Боев има, когато нашите приятели дадат нещо за обща каса. В.К.: Да. Г.П.: Това бяха източниците на Паша. А с нейното широко сърце, с винаги сложената маса, може да си представите какво е било. Не е, дума да не става да я упреквам в нещо. Сега смятам, че с туй доста изчерпахме въобще въпросите. Може да се явят нови. В.К.: Да. Г.П.: А трябваше да ви кажа и това, че Паша се обърна тука към нейните племенници. Племеннички имаше тя тука. В.К.: По чия линия? Г.П.: По майчина линия. По майчина линия. Никоя не дойде. Племеннички. А после ми се разсърдиха, особено едната. Ще ви кажа и как, и защо. Аз ги каня. Всяка година Паша и чествуваме деня на заминаването. Тя вече прави 17 години. На десетата година им казвам: „Елате!“ Другите щяха да дойдат, ама едната, която върти работите, тя не дойде. А една от тях беше само, и тя не на пряката ѝ братовчедка дъщеря, ами на втората братовчедка. Втора братовчедка, тази от Германчевите. Тя можеше да я гледа, нямаше семейство. Имаше син, можеше да го остави и т.н. Не се съгласиха хората, бе! Не се съгласиха да я гледат и нямаше да я догледат, защото не знам кой щеше да бъде този, който без погнуса можеше да я окъпи и да я избърши. Тя страдаше от сърце, тя се поду като мехур, тя на две пъти, мисля така. Леглото беше постлано с найлон. Такова изхождане, урина. Заля цялата кухня, голяма кухня на Христов с линолеум покрита. Той беше един чистник, пък и апартаментът нов, и аз с парцала и легена трябваше да обера урината да я събера. Урината да я събера. Не знам дали някой от тях би повторил на другия ден да дойде. Толкова ви казвам. Толкова. Както и да е. В.К.: Тези племеннички бяха по линията на нейната майка. Г.П.: Да. В.К.: И чии са тези деца? На нейната майка на сестра ѝ, на брат ѝ? Г.П.: Майка ѝ имаше две сестри. Казах ви, едната беше „тъотя Лиза“, женена за професор Шишманов, а другата беше „тъотя Льоля“. Чувала съм и само името, защото тъотя Льоля е женена за чичо Михал, а чичо Михал като наражда много деца и избягва, и ги оставя, и Пашины вземат момчетата, а пък двете момичета отиват у Шишманови. Момчетата израстват и се разпиляват насам-натам, пет момчета, а тези двете момичета, Дора и Пеня, остават тука, оженват се добре и имат по една дъщеря. В.К.: Значи тези племенници, които се раждат. Г.П.: Да, те са на преките ѝ братовчедки. А освен това, тя има Пашины още една братовчедка, втора братовчедка. Тя има три дъщери. Три дъщери има и едната от тях беше свободна. Но нито една не се съгласи да я вземе. „Тъотя Льоля“, тя навсякъде направи опит и хубаво го е направила, да не би да кажат, че... „А, ние щяхме да я гледаме, ама виж Гена се настани.“ То нито едното е вярно, нито другото е вярно. Сега, вие видяхте, че аз съм, мен ме освободи небето да отида там. Аз иначе какво щях да правя? Нали мъжът ми ще тръгне подире ми? Нали ще викне и милицията? Къде се намирам аз? Зарязала, дала си и къщата. Ние пари имаме, тя къде е тръгнала да печели? Пък и за печалба ли съм отишла? В.К.: Ха-ха-ха-

ха. Добре. Г.П.: Та оставете това. В.К.: Понеже мъжът ви ви освобождава, почва на самоиздръжка тук. След това той не ревнуваше ли? Къде отиваше? Какво правеше? Г.П.: Не. Той ме знаеше къде съм. В.К.: Живее при Паша. Г.П.: Ама той ме знае. Той ми знае връзките с Паша. В.К.: Не ревнуваше, че отивате да я гледате. Г.П.: Не че за ревност. Че не може да преодолее моите задължения. Обаче след случая с Паша и с Христов, аз станах известна като болногледачка. И почнаха да ме викат наши хора, там, там, там. Те не можах и никой не е разбрал, че аз отидох там по стечение, по нареждане. В.К.: Ясно, да. Г.П.: По нареждане. Че аз не съм болногледачка. По професия и по стремеж съм друга. Че съвсем друго нещо съм и така беше. Сега, ако смятате, че други въпроси могат да възникнат и възникват, задавайте! В.К.: Значи те решиха, че вие нали сте си зарязали професията, зарязали и вече имате име на болногледачка. Г.П.: Ама аз бях вече пенсионер. В.К.: Значи вие може да станете отлична болногледачка на Изгрева. Г.П.: Да. В.К.: Ха-ха-ха. Да. Понеже споменахте, нали, че на всяка годишнина тържествен обед правите. Г.П.: Всяка година. В.К.: Тя на коя дата си замина? Г.П.: 12 февруари. В.К.: Когато си заминава Паша. Г.П.: Да. В.К.: Тя си заминава. Г.П.: 1972 година. В.К.: А тя беше родена 1887 година. Г.П.: Месец не знам, но те са се кръщавали по руски. В какъв смисъл? Дават името на новороденото, съобразно деня в който се е родило, кой светец е тогава. Та тя е родена някъде октомври месец, към света Параскева, Петковден. В.К.: Значи по стария календар. Г.П.: Татък е някъде. Аня е при Анинден – декември, Надя, пак е септември. В.К.: Значи Паша около Петковден – Параскева. Г.П.: Татък, да. В.К.: Значи така откривате месеца. Г.П.: Та те така са се кръщавали. Аз пропуснах да ви кажа и за друга една личност. Когато умира бащата на Пащини, Паша е била на шест месеца, Аня е била на две години и половина, Надя е била четири-пет години. Значи такива са били. Сега дали? Не ще да е било веднага, защото майката няма да си даде детето, но поизраства Надя, идва дядя Христофор. Дядя Христофор е брат на Петър, на бащата на Паша. Свещеник от Русия. Не знам датата, не знам, но знам, че бащата е бил руснак. Значи руснак ще е бил и брат му, какъв ще бъде. Дядя Христофор. И той, за да помогне на вдовицата, предлага да вземе Надя, най-голямата. Той да ѝ даде образование. И я взема и той свещеник, в кавички, не взема детето в дома си, като свое дете да го отгледа, ами го праща в един интернат на духовни служители, църковни служители. На децата на църковни служители. И Надя там се чувства зле. В чужда среда, като сираче. Съобщава тука, значи тя вече е могла да пише и майката отива, и си взема детето. Та това е пък картината на дядя Христофор. И тез работи сега възникват, ама знаете ли как отдалеч? Щото аз съм ги чула някога и викам: „Ами дядя Христофор?“ Ха-ха-ха-ха. В.К.: Ха-ха-ха-ха, дядя Христофор. Г.П.: Това е дядя Христофор. В.К.: Какво извращение на нравите. Така. Г.П.: Аз имам много работа. Бързам. Снощи ми се обадиха, ще ви се види чудно...

10. ПОМОЩНИЦИТЕ НА ПАША

В.К.: Аз не можах да разбера за очите на Паша. Тя още от малка е била с увредено зрение. Тя виждаше ли тогава? Какво виждаше, какво не виждаше? Г.П.: Паша е виждала, защото носеше очила. Тя имаше пенсне с много голям диоптър. В.К.: Колко диоптра? Г.П.: Не съм питала, защото беше болен въпрос. Аз не питам, но очилата бяха при мен. В.К.: Да. Имате ли ги тия очила? Г.П.: Нямам ги. В.К.: Друго. Сега, когато вече през времето на Школата, тя пак с

очилата... Г.П.: Не. Когато почна да работи беседите, като се върна от Русе, тя хвърли очилата и каза: „Бог да помага.“ В.К.: Така. Друг въпрос. Тя сега чете и пише, значи отблизо вижда, а вероятно надалече не вижда. Защото вие казвате, че сте я водили на екскурзия. Г.П.: Аз не съм я питала какво вижда и докъде го вижда, но когато стенографираше и когато дешифрираше, тя работеше така. В.К.: Значи на една педя от масата. Г.П.: Колко вижда надалеч, това не съм я питала. Един болен въпрос, аз не мога да го човъркам. В.К.: Сега, след като си замина Учителят, тя кога ослепа напълно? След като свършиха беседите 1950 – 1952 година, помните ли? Г.П.: Не мога да кажа. В.К.: Но исках друго да питам, понеже тя в нейните опитности тя пише на пишуща машина – спяла. Така ли? Г.П.: Да. В.К.: Спяла, но понеже познава буквите, от многогодишната работа. Г.П.: Да. В.К.: И така пишеше. Какво стана с нейната машина? Запазиха ли я? Г.П.: Нейната машина... В.К.: Или остана като реликва? Къде отиде? Не става въпрос като някаква машина, защото една машина струва сега 200 лева. Г.П.: При мен не е всеки случай. Не, не, не, не. Тя беше. Тя писа на много машини. В.К.: Значи не е една и съща. Г.П.: На много машини писа. В.К.: Аз мисля, че на една и съща машина целият живот е писала. Г.П.: Не. В.К.: Значи на много машини. Г.П.: Тя писа на много машини. Последната машина ѝ я даде Борис. В.К.: Да. Г.П.: Даде я на нея. А после, след смъртта на Паша вече, аз я бях подарила и Борис се яви, той дойде да я иска. Ама, викам, първо машината не е у мен, не мога да я взема и второ Паша ми я даде като нейна машина. Тя работи толкова години със своя машина, а не като твоя машина. Не знам. Ново явление е това. В.К.: Мен ме интересуваше нали като една реликва. На която е писала. Г.П.: Не е една машина. Имаше друга една, която не мога да знам къде е. Може би Еленка повече знае, която беше комбинирана машина от български и латински, и която е от латински кирилица и която е такава развалина, че нямаше кой да я оправя вече. Значи като метал някъде е отишла. Въобще не струваше. А тази, „Ерика“, на която Паша е писала спомените си, аз я подарих. В.К.: Подарихте я на нея. Г.П.: Аз я подарих, да. В.К.: Да. Просто исках да питам, нали? Аз смятах, че е писала на една чиста машина беседите в разстояние на 20-30 години. Г.П.: Не. В.К.: Значи не. Г.П.: Не. В.К.: Значи на различни машини. Значи този въпрос отпада. Г.П.: Не, не. Най-различни. Всички си имаха машини. И Еленка, и Славка си имаха машини. Машините се чулеха, нови машини имаше, така. А последната машина я даде Борис. Борис имаше някакви връзки с продавач на машини, тука на ул. „Жданов“. В.К.: Както и да е, този въпрос е ясен. Г.П.: На ул. „Жданов“ беше магазинът и аз молах за себе си да купя една машина. Много чувствам нужда от машина. Много чувствам нужда, макар че не бих се ангажирала да пиша на машина туй, което сега пиша на ръка. Много труд струва. Аз я подарих шевната машина на дъщеря си, тази пишуща машина подарих на другото, на един млад научен работник, който сега е член на академичния съвет. Заслужаваше този човек да му помогна и двете машини ми липсваха известно време. Липсваха ми, особено тази за шев. Както и да е. В.К.: Сега вие споменахте преди това, да ви питам за Катя Грива. Щяхте да кажете някои неща. Г.П.: За Катя Грива. Аз се отделям от Паша и вече ставам агроном. Сега талантива ли съм била, неталантива ли, друг да съди, но веднага след държавния изпит аз станах директор на един техникум, практическо училище във Видин, там се запознах и с моя съпруг. Отначало бях без пари стажантка другаде, преди да взема държавния изпит, но после почнаха да ни плащат. И понеже аз сама си готвя, аз завеждам градините, аз имам пред себе си ябълки, моркови, картофи, каквото исках, яйцата на цени определени, въобще лесно икономически живееш, без да търпя лишения. Имах и пари, и по едно време Паша

пише: „Гена, искат да ни вдигат от Изгрева.“ На Изгрева се заселиха хора, ей така върху места от Слатина, ей тука ще си направя бараката. Вика: „Ще ни вдигат от Изгрева“. Как? – „Ами дай пари.“ Давам пари да купят мястото. Мястото беше в съседство с Борис. И те си направиха там барака. Защо не живяха до края, пак нещо пропускам. Не знам, защо до края не живяха там, в тази барака. В.К.: Защото те ги изгониха там. Г.П.: Не, не, това говоря за някога. В.К.: Да. Г.П.: За рано, за по-рано. И там влезе една Сийка, не Сийка, ами Елена Григорова. Елена Григорова, тя влезе там да живее. В.К.: Която е била учителка в Мърчаево. Г.П.: Така. Ама чакай, пак не е точно. Кой беше по-рано, Елена ли беше? Катя ли беше? Май че Катя идва след Елена. Идва Катя Грива, уж певица, изглежда, че не е баш каквато трябва да бъде, защото не може да уреди един концерт в гимназията. За концерт кани някого да дойде, да направи оркестър и да изнесе там продукцията, каквато се изисква. Както и да е, но горкото беше спънато в ръцете. Та Паша ходеше да й пали печката. В.К.: На Катя Грива. Г.П.: На Катя Грива. В.К.: И не може ли да си запали печката? Г.П.: На Катя Грива Паша ходеше да й пали печката. После се очовечи тази Катя, почна да прави сладкиши. В.К.: Ха-ха-ха-ха. Г.П.: И така. Ха-ха-ха-ха. Но беше горкото спънато и наша Паша, гдето затруднена и толкова работа има, тя трябваше и тази служба да изпълнява. А как искате вие, когато Паша имаше нужда, че такова същество ще дойде да я поеме. Наложих ми се да отсъствам ден, два или не знам какво е било и трябваше да отида на Изгрева, и да помоля Катя да ме замества. В.К.: Няколко дена. Г.П.: А не, ден или два. Катя не идва сама, ами води и се уговорила, води и Буча Бехар, че май че и още една и когато аз се върнах и Христов ми вика: „Ти какво мислиш, че някой тука е стоял цял ден? Дойде, мерне се и си отиде. Те само се мернат и си отидат. Нито една не остана при Паша, както трябва да я гледа.“ В.К.: Не могат да издържат. Г.П.: Не могат. Нещо става, нали? Не могат, напрежение има около нея, не могат да издържат. Това е друга картина. Сега други въпроси, ако имате? В.К.: Значи така беше за Катя.

11. ГЕНА ПАПАЗОВА ИДВА С РОДА СИ

В.К.: Сега искам да ми разкажете нещо за вашия живот, така последователно и за вашия род. Г.П.: Родена съм в Дебелец, в едно заможна селско стопанство. Село Дебелец, сега е град. Още на времето беше голямо село. В.К.: То къде е точно? Г.П.: До Търново, на пет километра. В.К.: Кога сте родена? Г.П.: През 1903 година, 18 септември. Че баща ми беше страдалец, в смисъл че остава сирак, без баща и без майка на 12 годишна възраст и трябва да поеме при това грижите за двама по-малки от него, две деца момчета и една сестра, за която той не може да се грижи, ами я дават калугерка в манастира. И баща ми става градинар, чирак, ходи по градини в Русия и в Румъния. Каквото изкара, за малките. Че май, че и тях повлича после. Какво е било, не знам. Когато аз вече бях голяма и съм негова дъщеря, разбрах, че той се е бил оженил за единствена дъщеря на едно семейство средно заможни. Но тази дъщеря била туберкулозна и умира. Майка ми пък е родена в Пейна – Дряновски колиби и тя сираче, от три години без майка, след туй втора майка, трета майка и на 16-годишна възраст се оженва за едно момче, и то туберкулозно. Раждат три деца, и трите умират. На 23 години майка ми е свободна, вдовица, а баща ми на 27 години – свободен вдовец. Тогава ей такива търговци, движещи се хора, им правят сватовщина, казват на баща ми: „Там, там има една булка, сама, вдовица останала.“ Оженват се двамата, вече са се имунизирани срещу туберкулозните

бактерии, иначе как може да си представиш, да съжителстваш с такива съпрузи и респективно съпруги, и се раждаме ние. Баща ми беше много умен, много съсредоточен, голям общественик, кмет на два пъти или не знам как беше, аз го знаех като кмет през 1912 година. А баба ми, майката на съпругата му, казва на мъжа си: „Ний загубихме дъщеря си. Аз искам да остане зет ми тука, като син.“ Осиновяват го и после така малко комично ми беше като разбрах как са го осиновили. То коя година ще е било? Знам ли? Мога да изчисля. В.К.: Осиновяват баща ви. Г.П.: Баща ми. Осиновяването става като баба го прескачва. Няма документ. Може да има някакъв документ, но формално става така. Той ляга и тя го прескача. Но отношенията им бяха: казваше й „мама“ и нищо друго. „Мама“, такова отношение на баща ми към неговата тъща. И респективно „татко“ към тъста. А тъстът, дядо, когото ние знаем за дядо, защото друг нямаше там, и той туберкулозен. И мама се грижи за него. Аз съм му изхвърляла храчките на дядо. Баба, не знам как, по-остра беше, той ще каже: „А, остави я този звяр“, ха-ха-ха, но почтено семейство. И така значи баща ми остава в този дом като собственик. Имало е построена къща на бабино място. Таман е била построена. Това е станало 1878 година, когато идва руската армия, и която се настанява в къщата и която пали огън в средата, щото тя имаше нещо като камина плюс две стаи горе. И те палят огън там, та когато ние растяхме в тая къща, беше с черни греди. В.К.: Да, от огъня. Г.П.: От огъня, от дима. Значи по туй време къщата е била значи готова през туй време и татко е бил през туй време техен син. Сега той прави връзка с първата държавна подвижна земеделска катедра, основана от Петър Беров. Петър Беров е българин от Болград, завършил е академията, руската в Москва агрономство, не знам академия ли е било или пък не, как тогава е фигурирала не знам, и при Освобождението се връща тука да работи в България. Надарен човек, аз сега пиша за него и написах за него в История на декоративната растителност. Той е там фактор. Той е правил озеленяването на София. Тука всичките борови гори са негово дело и той се е борил с тези от Слатина, защото е било мера на слатинчени. Той взема мерата на добитъка им. Те воюват, изскубват растенията. Най-после става въпрос, че се намесва и армията, воюват, сражение имало, убити хора има, докато се запази тази гора, иглолистната на Петър Беров. Тогава той е фигурирал като горски инспектор. Обаче е агроном по професия. Сега после какво е правил, не знам, но когато аз бях дете 10-12 годишно, той беше директор на Държавната подвижна земеделска катедра. Този човек умря по път, изпълнявайки задълженията си, много делови човек и неговият паметник е в село Михалци и на него пише: „Работил за народа и умря за народа.“ На Петър Беров. Сега този Петър Беров трябваше да развива дейност, но трябваше база. Никой стопанин не си даваше земята Беров да прави експерименти. А той почва да внася чужди сортове. Къде да ги изпита? Баща ми дава нашето стопанство за опитно поле на катедрата. В.К.: Вашето стопанство. Г.П.: В село Дебелец, за опитно поле на това. Там се внесоха аспержи, т.е. аспарагус, за салата обаче. Там се внесоха ангенарий, едно растение, което е като магарешки трън, яде му се това нещо. В.К.: Вътрешното. И какво се яде? Г.П.: Долната част на съцветието. В.К.: Как се казваше, дето като магарешки трън? Г.П.: Ангенарий. Аспержи беше аспарагусът. В.К.: Добре, да продължаваме нататък. Г.П.: Виж го как изскочи това нещо от акъла ми. Ей сега ви го казах. Там се внасяше. И когато... В.К.: Значи опитното поле на баща ви е имотът? Г.П.: С тези растения баща ми засяваше най-хубавите места. Най-близката зеленчукова градина до селото и когато минат хората и викат: „Йоне Папазов полудял бе. Гледай, със зайча сянка и с магарешки трън си напълнил градината!“ В.К.: Магарешки трън. Г.П.: Магарешки трън, защото друг сорт

прилича на афишок, арфишок. Приличаше на истински магарешки трън, големите бодливите листа и горе този виолетов, съцветен, компузите и т.н. Там се внасяха първите пшеници. Пшеницата НОЯ, за нея помня, защото тя беше безкласна пшеница, френски сорт. И баба пък правеше опитните питки. Тя много обичаше баща ми. Тя... Кой смей да каже нещо лошо за него? Пък му вика: „Недей бе, недей, виж, че не струва. Гледай хляба как се троши. Не таз пшеница, не е. Я си дай ти нашата пшеница да слагаме.“ Баща ми започна да става семеипроизводител на зеленчукови семена. Понеже имахме места в различни райони, той можеше да изолира отделните сортове и да произведе чисто сортов семенен материал. И когато тръгваха градинари откъдето и да е на България, те бяха главно Лясковец, Търновско изобщо, за Русия или за другаде, те идваха у нас да купуват семена. Под влияние на Катедрата и предполагам, че и с помощ, ние направихме модел, обор на животните. Този обор на животните имаше, централно място заемаше торището. То беше с два наклона, един срещу друг и в центъра на наклона беше резервоарът за урината. Около това торище беше оборът за кравите, оборът за конете, птичарникът, клозетът – свинарник. Всичко това беше около торището. И торът се съхраняваше добре, градините добре се наторяваха, всичко растеше добре, щото имахме ръководство. Пак под влияние на катедрата се направи у нас сушилня, тип ХАВЕЛКА, в която сушахме. Вижте какво беше, то като че ли специално, след това ни мобилизираха да сушим за войската плодове и зеленчуци. Тази Хавелка, тази сушилня. Направихме овощна градина, туй, което е важно, че хората имаха плодове, но не така градини специално. Имаха единични насаждения. А още преди това, значи това е било само инициативата на баща ми, значи преди да се родя аз, преди сестра ми да се роди, баща ми прави първото за района американско лозе, т.е. изписва или купува внесени вече в България подложки американски, устойчиви срещу филуксерата и върху тях се облагородяват местните сортове. Но помня едно, че хората в селото нямаха грозде. Че баща ми, когато минаваше с кораба, препълнен с гроздето, вървеше пеша. Не мога да не се разплача. И: „Дядо еди кой си, бабо еди-коя си, заповядай, на ти, дете, граби гроздове“ и подарява на всеки срещнат човек. И ей в това семейство аз израстнах. А мама пъргавя, работлива като птичка. Пък той имаше много гости, моят баща, много. Като дойдоха агрономи, то беше страшно. Тя се връща от къра. Ей сега, запретва ръкавите, прясната пита, спаначника, яйцата, всичко готово. Това беше пъргавината, силата на моята майка. Тя беше стълба на къщата. И когато баща ми отиде войник, а нас ни мобилизираха заради тази Хавелка, да работим за войската. Мама го правеше това. Но какво ви казвам, децата не видяха детство. Страшна работа, страшен ангажимент. Нито сме си доспали, за ядене не мога да кажа, че не сме яли, защото такова изобилие на храна, но никога не седнеш така сладко да го изядеш. Все ха, ха, ха, че има работа. В.К.: Баща ви в коя война участва? В Балканската или Европейската? Г.П.: В Балканската беше кмет, а в Европейската беше войник. В.К.: Да. Г.П.: В Балканската война като кмет там се разсипа той, като кмет. Защото трябваше моят баща да събира храна за животните и за хората на войската, и защото отива във всяка къща. Обявява: „За нашите момчета, бе! Дайте сухар толкова нещо, бе, дайте свинска мас, бе! Дайте това нещо, дайте да храним децата, бе, те са на фронта, те са отишли там да се бият за нас.“ Е, един го разбира, друг не го разбира. На някого трябва да наложиш да го даде. Той пък ще даде сухар суров, сухарът мухлясва и т.н. и т.н. Аз съм била свидетелка. Отивам аз на нашата бахча, градина и една жена изпраща мъжа си обоз с волската кола, ще воюваме ние срещу турците. Тъй беше войната. Той заминава значи с волската кола да кара храна. Тя го изпраща:

„Ха на добър час, а пък кмета калпака си да продаде.“ В.К.: Клетва. Г.П.: Да, клетва. Калпака си да продаде. И това значи с кмета. Друга една жена, точно срещу нас и при това в роднински връзки – кумица. От нея баща ми иска три килограма мас. Тя има само едно ложе. Няма животни. И иска три килограма мас. Дава ли, дала я сигурно, но вика сега, тя пелтечеше пък малко: „Сега вече разбрах кой ми е врагът, кой ми е врагът, аз вече разбрах кой ми е врагът.“ Тъй. А в туй време в нас са два коня с кабриолет на войската, два вола с колата там и сено, и слама, и зоб, и всичко, каквото трябва да даде едно семейство, което има, и което е на кмета семейство, домакинство. Значи той първи трябва да даде пример на другите, да се увлекат и те. Тази война той се разсипа. В.К.: Разори? Г.П.: Разсипа се физически. В.К.: Разсипа се физически. Г.П.: Материално, разбира се, се разсипа, защото аз казах два коня, но имаше още един, детският кон. Много го обичахме. Ний, децата, с него си играехме, катерехме се и т.н. Той беше като човек. Даже ей тук той ме е ухапал. Васко ме ухапа, защото беше много уморен, пък аз ходя да си играя с него и той така ме ухапа. И когато се връща от войската и баща ми го познава на Марно поле, и в Търново, че е нашият кон, не смял да го вземе – развалина – какво да го прави, как да го убива. Значи дали сме и предали сме на това всичко, но не това материално разсипване го разруши, а психическото и заболя от рак. Сега татко се помина, а в туй време, когато той през Европейската война е на фронта, 1916 година, аз съм в Търново в прогимназията. В прогимназията съм с една Стойка Цонева. Тя май че от Мердене ли беше, от Минде ли беше, някои търновски села, а бащата вдовец и на войската с моят баща другари, един до друг. Она си идва в отпуска и дъщеря му разказвала, че сме другарки, на един чин сядяхме, но колко силна ученичка съм била. И когато казва това на баща ми, баща ми, както е бил в болницата, разбирате ли, имяхме и портрет, аз го махнах, да нямам такива образи, почувствувал се излекуван, че дъщеря му е такава и такава. Просто му бях гордост и радост на моя баща. Другите бяха чудесни деца, аз имях сестра красавица, но красотата на жената е беда. Преследват я младежи, бързо се жени, настъпват неприятности и т.н. Другата след мен беше също така много красива, тя по-късно се ожени, но разсъдливото му дете бях аз. А брат ми, който беше също така много умен, чудесен човек, но беше много по-малък от мен. За нея възраст, 9 години по-младо значи много нещо е това. В.К.: Сега да се уточниме, колко деца сте били? Г.П.: Бяхме четири деца, три момичета и едно момче. Те са раждани повече, но са мрели. В.К.: Да, но тия, които останаха живи. Г.П.: Които останаха живи след смъртта на баща ми в 1922 година, през януари 1925 година се помина малката ми сестра, по-малка от мен, при раждане. Голямата ми сестра се помина 1962 година, през март. В.К.: Тя как се казваше? Г.П.: Монка, красавица. Е, красавица беше тя. Аз много търсех неин портрет тука. Представително нещо, а умна, тактична, а търговка. Тя се занимаваше с износ на пулпове. Как организираше всичко това, надарен човек бе, надарен човек. Какво искаш да прави, един по един начин, друг по друг начин, но надарено. В.К.: Да. Г.П.: Малката не може да се прояви, тя умря веднага при раждането и не може да се прояви. Брат ми, също така голям умник. Той се казваше Генчо, кръстен е на дядо ми, който е осиновил баща ми. В.К.: Да. Г.П.: Всичко става вече по тази линия и аз съм кръстена на дядо си, Гена. Пак на дядо, вижте какво уважение е било и каква грижа. Защото баща ми пък нямаше майка и баща. Ама то беда бе, как са мрели тези хора, какво са правили, но колко малко са живяли дядото и бабата, на баща ми родителите, и все пак са правили дарения, обществени цели. Те са строителите на манастира в Присово и техните черепи там и досега се пазят. На дядо и на баба. Но аз нямам отношение към

тях, защото аз нищо не знам. А баща ми въобще не говореше. Защо избягваше? Защото много болно минало. Много тежко детство е имал той. Но достойно си е отишъл с принос в живота. Това беше моят баща. Но разбираше ме много добре, но когато аз се запознах с Учението и така станах вегетарианка, той не можа да се примири с това. В.К.: Вие се запознавате с Учението, вие вече учите в гимназия. Г.П.: Аз съм в Русе. Там е сестра ми, търговка, аз отивам там да уча и да помагам в магазина. Къде ще идеш само така да учиш? Не може! В.К.: Не може! Г.П.: Не може! Магазинът беше колониал – деликатес – „Златна ябълка“. От него пазаруваха легациите, търговските бюра. Там имаше много евреи. Той беше голям център, Русе, на времето, търговски. Сега пък е и индустриален. Обаче зет ми... В.К.: Той е мъж на вашата сестра. Г.П.: На моята сестра мъжа, говори: „Значи Гена не ще да се жени, Гена учи, Гена ще харчи пари да следва, тая да я няма.“ И започва да ме клевети пред баща ми, че аз съм влязла в една среда загадъчна, правят се разни работи там, хората говорят. „Дай да я оженим.“ Един, где да го намери един, не знам какъв беше, Дянков май се казваше, не го знам, на възрастта на баща ми, собственик на много лозя, ще ме жени за него. Хай... Пък аз малка. В.К.: Вий колко годишна сте били? 18-годишна? Г.П.: Абе там, нататък съм била, ще се женя, ами ще ме женят ли? И т.н. И баща ми обаче се повлия от тези писма, скоро изгорих последното му писмо, в което пише: „Върни се от Русе, вече няма да учиш.“ А аз съм свършила 7-ми клас само, остава ми само 8-ми клас. И му разправам: „Татко, това не е вярно, ти ме разбери.“ – „Разбирам те, но ще правиш каквото искаш, когато мен ме няма. Сега ти си тука в мойто семейство и ще слушаш.“ В.К.: А 7 и 8-ми клас, това е прогимназията или е гимназията? Г.П.: Гимназия, 7 и 8 клас, гимназия имаше до 8-ми клас. В.К.: Гимназия беше до 8-ми клас. Значи остава ви още един клас. Г.П.: Един клас, последният ми остава. Но той се помина 1922 година, аз си постъпих в гимназия, не ми попречи, та последният клас, 1923 година го свърших. Бях му гордост на моя баща. Преди това аз свърших прогимназия пак в Търново. Изобщо учех в Търново, само 6 и 7-ми клас в Русе. Свърших значи цялата прогимназия и първи гимназиален клас в Търново, взех 2-ри гимназиален клас или пети по брой във ваканцията. Значи за една година два класа взех и в шести клас вече отидох в Русе. Е, че кое дете го е правило? То му беше на баща ми гордост. Когато учителят по математика, Палазов се казваше, преподаваше математика, той преподаваше новия урок чрез мен. Ще ме извади на дъската. Това така, така направи го, ей така и един ден той среща баща ми. А баща ми наред с всичко друго е бил и много добър войник, и е получил военна степен някаква. Не ги разбирам, тез неща не ги разбирам, а в туй време правят и школи, набори, за неслужили. Може да не са новобранци, но да кажем откупени. В.К.: Които не искат да служат. Г.П.: Знам ли ги, някакви, които не са служили. В.К.: Да, да, откупени. Тогава са се откупували, да. Г.П.: Значи баща ми ги обучаваше, по военно нареждане става. В.К.: Обучава ги. Г.П.: Не им знам степените, бе, обучава ги. И този учител, Палазов, не се е подчинявал и баща ми го наказва. Щото той строг човек и дисциплиниран и т.н. Един ден среща Палазов моя баща, Папазов. Вика: „Твоята дъщеря е при мен.“ Разказал му каквото знае, каквото ме познава и се сдобряват двамата. Палазов и Палазов се одобряват. Сега баща ми от една страна има любимата си дъщеря, разумната, но която той подготвяше. Той ме подготвяше за смъртта си. И казваше така: „Знай, че повече от 50 години едно домакинство не се задържа. То се разпилява. Женят се, тръгват насам-натат, разпиляват се.“ Подготвяше ме тъй, както не е говорил с другата, голямата ми сестра, три години по-голяма от мен, никога така не е говорил и

както и да е. Аз свърших, татко се помина 1922 година, декември месец, а аз свърших 1923 година.

12. ГОЛЕМИЯТ ИЗПИТ

Г.П.: Паша в туй време поддържаше връзки с мен, аз поддържах връзки с нея, защото баща ми страдаше, болестта беше страшна, страшна бе, не исках да го измъчвам, чувствах се виновна, не можех да отстъпя и така се разделихме. Разделихме се физически, без да се разделяме духовно. И когато аз молах Учителя да ми помогне, той казал на Паша: „Ще се опари! Ако остане, ще се опари, ще почне да преследва Учението!“ В.К.: Първо ще се насочи към вас, да ви ограничава. Г.П.: Да. Да. В.К.: Значи по-добре да си замина. Г.П.: Не само мен, но ще преследва и Учението. Учението. Защото той не беше пасивен човек. Беше сила. И умствена, и обществена сила беше той. Той беше окръжен съветник. Въобще сила беше, макар че с второ отделение образование. Той е израстнал после сам интелектуално. В.К.: Значи, ако остане, ще се спъне. Г.П.: Ако остане, ще се спъне. В.К.: Вие бяхте писали писмо на Паша, за да пита Учителя. Г.П.: Да пиша, да поддържам връзки. И когато баща ми тук, в София почива, моята квартира в Търново пращи, пращи, гърми, ще се счули таванът. Аз вече знаех, че баща ми си отива, без някой да ми каже. Така беше. В.К.: Значи вашият баща си заминава, вие се освобождавате от една страна, сега вашата връзка с Паша започва. Г.П.: Тя продължава, тя е почнала през 1920 година. Това е 1923 година. 1923 година аз свършвам. И сега ще искам да ви запозная с нещо и искам да го разкажете. То е отпечатано от Анина Бертоли, то е отпечатано в „Глен дьо бле“ („Житно зърно“) в Париж. Отпечатано е, аз не се страхувах от това. Значи вие, ако го оповестите, ще бъде второ. Не съм търсила листа, имам го на френски. През 1923 година аз завършвам гимназия с пълно отличие, обаче трябва да държа матура по български език, задължителна за всички, независимо от успеха им. Всички накрая трябва да се явят на матура по български език, но тя ще бъде някога, след много дни. В туй време хората си държат изпит по всички предмети, каквито има. Аз съм свободна и нашите приятели отиваме на разходка с тях, и попаднахме на едно поле с ягоди, диви. Ядохме, брахме, и те викат: „Гена, ти искаш ли да отидеш в София да занесеш на Учителя една кошничка ягоди?“ – „Че как няма да искам?“ Тръгвам. Идвам тука, нося му ягоди. „Рекох, останете!“ Добре. Щото аз пък не обичам да притеснявам хората, много бях строга към себе си и към тях. Как тъй? На другия ден: „Учителю, да си отида!“ – „А, остани!“ Значи вие отивате втори път при Учителя. Г.П.: За първи път. В.К.: Не, но първият път той ви казва да останете, така ли? Г.П.: Ама аз съм там у него, на ул. „Опълченска“ 66 съм. В.К.: Вие му занасяте ягодите. Г.П.: Ягодите и оставам там, той ме задържа. В.К.: Там преспивате. Г.П.: Там преспивам. В.К.: При Гина. Г.П.: Преспивам при леля Гина. „Мър Марийке, как ти беше името?“ Те всички за нея бяха Марийки, защото е името на света Богородица. „Мър Марийке, как ти беше името?“ То беше мойто лесно, но както и да е. Вече приближава деня за матурата. Трябва да се явявам на български език. Викам: „Учителю, след четири дена е матурата ми по български език.“ – „Остани.“ В туй време той седи, там приятели има и правят оградата между него, между двата двора на Петко Гумнеров и двора на Георги Димитров, на сестрата. Те са съседни. И там правят нещо по оградата с наши приятели млади. На другия ден: „Учителю, да си тръгвам?“ – „Остани.“ В.К.: Само една дума: „Остани.“ И никакви други обяснения. Г.П.: Става така, аз съм отлъчена от черква, аз съм клета пред цялото село. Всички вече ме гледат с

четири, не с две очи. Какво правя, къде съм, какво е това, най-силната ученичка, най-скромната мома, какво излезе от нея? Ами сега, ще загубя и матурата. Ами после? Ами после? „Учителю, ами утре е матурата.“ – „Остани.“ – Разпятие. На другия ден казва: „Може да си отидеш.“ В.К.: Той казва. А вие през това време сте непрекъснато на ул. „Опълченска“ 66, там спите. Г.П.: Там спя, там ям и там питам, да си тръгна. Тръгвам си. Аз си тръгвам, трябва да си тръгна. В.К.: Ясно, да. Г.П.: Хората няма да повтарят матурата зарад мен, кой... Каква матура бе, нали трябва да се записвам после? Нали трябва да следвам? Ами и срама, ами пред мама! Мама, която казва пред цялото село – „И аз съм с нея!“ Как аз пред мама ще застана, да загубя правото си на следване! Да загубя една година за нашия дом, гдето всичкото е стегнат режим. „Иди си, вече може да си ходиш!“ Отивам си в Търново, направо в Търново и там, близо до гимназията срещам моя съученичка. „Какво правиш, бе, от къде идваш? Знаеш ли, че матурата се отложи?“ В.К.: Ха-ха-ха. Г.П.: „Знаеш ли, че матурата се отложи?“ Кажете ми кой направи това? В.К.: И как се отложи? Г.П.: Отложи се. И аз бях много земна. Хох, значи ще си взема матурата, значи ще следвам. Аз не помислих за същността на този въпрос. Не помислих за него. Това беше едно изпитание на Учителя към мен. Не казвам дали съм го издържала, щото аз бях много смутена, когато той ми казваше „Остани, остани!“ и мина денят, аз бях много смутена. На кого служа? На здравия разум ли или на увлечение? Това, и чак сега аз разбрах кой ме освободи, кой накара съпруга ми Велизар да се отдели. Аз не съм се отделила от него, защото никой, да ме прости Паша, но така трябва да го кажа, никой нямаше да я гледа. Ами Христов? Христов, към когото тя е задължена? Този всячески болен човек. Че сърце ли не беше, че бели дробове ли не бяха, че не виждаше добре, че нерви страшни, че този крак, когато трябваше да го умият, за да го закарам в Пирогов: „Гена, не се плаши, там има нещо, то нещо, то не е доброкачествено“, рак вече на крака, то такъв – топчета сини, било кожен рак. Че после той си отиде от рак. Благодаря, Господи, че ми даде сили, това нещо да го понеса. Паша беше нищо пред него. Туй цялата ти вътрешност да излезе през ануса, какво значи това? Чер дроб. Той изгни този човек, разложи се, а живееше. Вие, лекарите, виждали ли сте такова чудо? В.К.: Да. Виждал съм. Разкапан, но живее. Г.П.: Всичко се разложи вътре в него. Уж кожен рак. Все пак той получи помощ, щото аз имах близък лекар – д-р Крум Юруков. Той е гинеколог. Той ми е много, много, много близък този човек. Той работеше там в Онкологията. Аз отивам при него и викам: „Помощ сега имам такъв болен човек. Какво да го правим?“ И той казва: „Виж, аз за теб мога само да измислям какво да правя, защото на нас ни е забранено да заемаме легла с възрастни хора, докато млади хора работливи се нуждаят от тези легла. Обаче аз ще го вземам всеки ден в болницата.“ И това го правеше. Защото се явиха много усложнения. Запозна ме с тази дерматолог – жена беше, не знам какво. В.К.: Той е отивал за нагrevки. Г.П.: Каквото правеха, правеха. Всеки ден той се връща. Когато стана вече невъзможно и това пътуване, той си остана в къщи в леглото. В.К.: Сега аз искам пак да се върна по отношение на вашата опитност. Аз тази опитност съм я слушал разказана. Но ставаше въпрос за финала, когато отивате в Търново, нали, така съм слушал, че била се състояла матурата, но понеже някой преписал не знам какво от София, отложили матурата. Г.П.: Не. Не. Не. В.К.: Добре, но датата на матурата е обявена и да се отложи отново трябва да има причина. Г.П.: Матурата отложена. В.К.: По какви причини беше отложена? Г.П.: Не мога да си спомня по какви причини. Цялата матура отложена. В.К.: Да, с една седмица. Колко време беше отложена? Г.П.: А, не знам, не помня това с колко, но нали аз ще се явя на изпит? В.К.: Ха-ха. Г.П.: Виж къде е невежеството на начинающия.

В.К.: Да. Г.П.: Нали аз ще си взема матурата, вече не ме интересува Силата, която направи това. Как може един Учител, Той, Който поощряваше всичките наши хора да учат, поощряваше. Как Той може, един кадърен, негов последовател да го направи за смях и т.н., да му пресече пътя на растенето. Това е противоречие, бе, не можеш да го асимилираш това нещо. И аз не го разбрах. Не го разбрах, аз много късно го разбрах. Както сега чак разбирам, как той ме освободи от мъжа ми Велизар, за да мога да гледам Паша. Ето това. В.К.: Вие казахте, че сте била отлъчена от черква. Защо бяхте отлъчена? Г.П.: Като дъновистка. В.К.: Като дъновистка. И как ставаше отлъчването от черква? Г.П.: Че аз да не съм присъствувала! Те ме викат и аз не ходя. Викат ме и аз не ходя в Синода в Търново. И им пиша писма, че ако е въпрос за отлъчване, и вие сте отлъчени от гръцката черква. В.К.: Значи, ако е въпрос за отлъчване и вие сте отлъчени. Г.П.: И вие сте отлъчени от Вселенската патриаршия. А какво е важното, да търсиш Истината. И т.н. Така им отговарях. В.К.: И те как, от амвона или от църквата ли са ви отлъчили? Г.П.: Тогава, в село Дебелец, в черквата четат отлъчването ми. Попът го чете пред цяло село. В.К.: Отлъчен от църквата. Г.П.: Отлъчен от черквата. В.К.: Това нещо на времето е било голямо нещо. Г.П.: Че как да не е голямо! Че как да не е! В.К.: За сегашното поколение е смешно, но... Г.П.: О-о, сега е смешно, защото комунистите управляват и те са атеисти. А там, кураж трябва да имаш. И сега можеш да си представиш, едновременно с туй пък, всички мои съвипускници, така близки които са, аз им бях за пример, като силна ученичка. Силна ученичка, а дъновистка. Противоречие за умовете им. Дъновистите ги смятаха за откачени хора.

II. АГРОНОМЪТ И РАЗВРЪЗКАТА НА КАРМАТА МУ

13. АГРОНОМЪТ

В.К.: Бяхте ли пример и подражание някому? Г.П.: Мой съученик, Стефан Димитров, сирак от войната, баща му убит, кадърно момче, рисуваше и пееше, и свиреше. Свири на цигулка, рисува фантастично, когато там даскалът ни покаже нещо да рисуваме, рисуваше го прекрасно. Това школа ли е? Но той рисуваше и той има рисунки направени от Патриаршията в Търново. Някакви рисунки има. Беше самоук, но голям талант. В.К.: Да. Г.П.: Какво стана, щото той ми каза така: „Представиха ми една рисунка за входа към Царевец. Рисувал я човек, който не знае да рисува и направил тъй и тъй.“ Вече критикува той. Но той рисуваше. И този Стефан Димитров, щом Гена реши да става агроном, каза: „И аз ще ставам агроном.“ Но хич не му беше горкия за агрономство. Бяхме в един випуск. Умен, но не призван за агрономия, сбъркан път. Много се обичаме. И досега е жив, и му се обаждам. Много се обичаме. Назначиха го като агроном в Сливница. Направи си веднага кокошарник, почна да произвежда туй, онуй, но не му върви. В.К.: Не е за агроном. Г.П.: Не е за агроном. А кадърно същество. Мъчи се с агрономията той. В.К.: Вие как решихте да запишете агрономия? Г.П.: Аз не можех друго. Или агрономия, или ветеринарна медицина. Аз съм селска дъщеря.

Аз раста в това нещо. Аз познавам земеделието, градинарството. Аз познавам селекцията, аз познавам семепроизводството, аз познавам всичко. Имаме много хубави крави, имаме от Дания, ангелска порода. В.К.: Всичко идва по родова линия на баща ви. Г.П.: На баща ми. В.К.: Вие на него ли приличате или на майка си? Г.П.: На мама казват че приличам, но Учителят казваше: „Тя към бащата клони, по начина на ходенето, по начина на мисленето.“ Та аз отидох да следвам и моето следване както беше: теоретично обясняване на мероприятията, които провеждахме на село. Ние всичко правехме с модерни съоръжения и аз само си ги изяснявах тука. И затова една съвипусничка, Вевчето, Геноева, тя софиянка, влязла е като агроном заради стипендията, понеже сираче, даваха стипендии тогава на момичетата. Не, то и на момчета, но нямаше момчета. Бяха момичета. И тя вика: „Ти ни беше светило, ние какво знаехме, ние какво можехме?“ Те, софийските деца, нямат представа от растенията. Учат ги, получават хубави бележки, но по памет. В.К.: По памет и зубрене. Г.П.: Добри хора иначе, но да бъдеш агроном, там трябва – на място. В.К.: Вие записахте да следвате коя година? Г.П.: 1923. В.К.: И завършихте? Г.П.: 1927. Ей това писмо, което имате, то е от 1927 година, когато си готвя последния изпит. В.К.: Да, виждам. Г.П.: Ама как да не следвам, ами аз съм, трябва да вляза вече на самоиздръжка. В.К.: От 1923 до 1927 година вие сте в София, посещавате факултета. През това време посещавате факултета. През това време посещавате ли Изгрева и Учителя? Г.П.: Че как, всяка неделя, всеки петък, всяка сряда. В.К.: През този период имате ли някои лични опитности, срещи с Учителя, някои наблюдения през това време? Г.П.: А, имах, но вали. В.К.: Може би не си спомняте. Г.П.: А, спомням си, когато говорих за Учителя, а то после, когато дойдох вече тука, във факултета като командирован агроном. В.К.: Споделяхте ли нещо с Учителя? Г.П.: Споделях за генетиката, за постиженията на генетиката, за това, което откриваме в хороскопа, в половите клетки на растенията, ние боравехме само с растителен материал, той купи микроскопи, но тъй активно не съм участвувала и такива върхови моменти не съм имала. За мен матурата и отиването при Паша беше посвещение. Това е образът на Учителя. Той ми стига. В.К.: Вий сега като сте следвали, като сте работили, споделяли ли сте с Учителя някои проблеми ваши по отношение на вашата професия, на личния ви живот включително? Г.П.: Не, там да можех да се справям самичка. Там аз съм си силна, няма какво да занимавам Учителя с въпроси. В.К.: Не, някой път човек има някакъв проблем, личен, родов. Г.П.: Не, не, не, не, не, не, аз си имам разбиране относно тези заеми на съпруга ми, смятах, че не е правилно, казах му: „Ти трябваше, като се жениш, да ми кажеш, че имаш 100 хиляди лева задължение, как така?“ В.К.: Сега, по-късно аз знам, че на Изгрева там правят някакъв опит за градини и т.н., някакви наблюдения имаште ли вие там? Г.П.: Там не съм правила наблюдения, обаче неколкократно внесох тези минерални торове и те причинаха корясване на земята. То не може така. То не може по теория само да правиш нещата. Видях, че съм сложила голяма доза. Но с брат Ради, така като приятели, нали, участие в поддържането на растенията не съм взела. Изобщо аз започнах да работя само като агроном и така. В.К.: Вий къде отидохте, след като завършихте, къде отидохте на работа? Г.П.: Като свърших агрономия, подадох в Министерството на земеделието заявление да бъда някъде назначена. Независимо къде. И получавам назначение в Боруш. И като го получих туй назначение, викам: „Че каква агрономка ще бъда аз в Борушица?“ В.К.: Къде е това? Г.П.: Ама аз не го знам къде е. Борушица знам. То е по линията Търново – Габрово – Стара Загора, тази линия. Далеч там в гората, какво ще правя аз? Чак после разбрах, че Боруш е село било, а сега е местност между гара Крушието и между Никлоп. Там заварих

една постройка, пансион на децата, на учениците, стари такива едни сгради, практическо земеделско училище. Директорът го нямаше. Посрещна ме възпитателката. Децата – нямаше ученички. Обаче аз агрономка, въоръжена със знание, със сили младежки, с опитности вече на производител, трябваше нещо да правя. Веднага контакт с работниците, виждам кой какво прави, кой завежда лозето, кой зеленчуковата градина, кой ще прави посев сега на есенниците. Трябва да се прави посев, да се подготвят почвите. И така започвам аз да действам като агроном. Мълча и работя, и без пари. Стажант без заплата ме назначиха, и то не бях само аз, всичките така ги назначиха, нямаше пари и тази възпитателка вика: „Да знаеш, че като се върне директорът, много ще те хареса.“ Аз не го правя да ме хареса директорът. Защото не можеше другоаче, нали това се прави сега. И като карах там шест месеца, подадох заявление да ме преместят в Южна България, да се запозная с южните култури – фъстъци, анасон, кимон и т.н. И ме изпратиха в Хасково, пак такова училище. Като отидох в Хасково, в туй училище заварих пушинак. Заварих две учителки, безгласни букви, две ученички липсващи, защото още ваканция. Тъй ще е било, ваканция трябва да е било или както и да е, не съм сигурна. Не съм сигурна. Две ученички имаше училището, заварих ключовете на склада у директоршата, много деца, май че бяха на директора, възрастен човек. Гледам сега тази работа каква е била, джанъм, ключа го държи жена му, учителките правели консерви, не се грижат за тях, тези консерви са заключени, ученички няма, хоп един доклад до Министерството за състоянието. Идва инспектор, установява същото. Децата ги изпращат в Пазарджик в практическото училище, откриват само един курс, те са двегодишни. Първи курс се събира отново, основава се. Заместват директора с друг, аз се явявам вече на държавен изпит, свършвам го и ме назначават мен директор във Видин. Но бях много бойка, обаче не разчитах на някаква опора зад гърба си, само на собствените си сили. Там вече имах заплата. Там обаче, за туй място апетит се прояви от един тъй наречен, фамилиното му име беше Цухлев. Конфузно, но такова. А в туй време моите колежки там, едната от тях беше сестра на инспектор в земеделието по образованието, другата беше братовчедка на Велизар, третата беше агрономка, симпатична, добре организирана, тя се занимаваше с животните, тя беше от Шумен, и аз. И когато сме свободни, от време навреме нас ни посещаваха: Велизар като братовчед на колежката ми, друг един, Пухчо го наричахме, сега не му зная името. Той беше по-млад. Той се интересуваше майче от тази, агрономката по животновъдството, а братовчедката на Велизар пък имаше... То тогава беше друго, бе. То нямаше сегашните отношения. Като че ли от нея се интересуваше околийският началник. Байката го наричахме, Байката. И като нямаше за какво да се хване този Цухлев, започва да приказва, че там идват момчета, че там какво ли не става. Удари в камък, защото стана смешен – в какъв смисъл? Той става пазач, да ни пазят, поставя пазач на входната врата, да не ходим в града. И ще стреля, ако прескочим прага. Пък ний, той се казваше Йон, пък ние: сме прекрачили прага и така: „Йоне, оттатък, хайде!“ Отсам! Вече стреля, нали? Оттатък съм, отсам. Почваме да се шегуваме с такива наредби, нали? Другата сигнализира на брат си тука, на инспектора: „Ела да видиш какво става бе, този какво прави!“ Не можа да се справи, просто неподготвен, а и физически нездрав. Той скоро умря, този Цухлев. А пък мен за показна дейност ме пратиha в Орхание. Пак разнебитено училище. Защо? Защото кметът партиец, комунист и като го малтретирала, той вече няма дума, той не може да иска, той не може да оспорва, той не може да прави нищо, само може да мълчи. Училището се разпада. До каква степен страхлив, ще ви кажа. В туй време се купува мястото на Изгрева. Надя ме вика да

дойда. Сигурно да се оправят документите. Пращат ми телеграма. Викам: „Г-н директоре, трябва да отида.“ – „За какво те викат пак, бе?“ – „Знам ли, казвам, виждате, че и на мен не пишат за какво е, знам ли? Може и най-тежък случай да има, може някой да е умрял.“ – „Да е умрял, добре. Ами ако не е умрял?“ Не смее да ме пусне, бе, да не му направят забележка, че не се държи сериозно с персонала. „Ами ако не умрял?“ – „Абе умрял, неумрял“, ха-ха, ха-ха-ха, „викат ме, аз ще тръгна. За един ден.“ Такъв беше нашият директор, но той беше вече възрастен, трябваше да го пенсионира. Сега, значи, навсякъде аз съм бойка боевода и идва нов директор. Той пък беше един мухльо. Беше се оженил за една богата дъщеря от Ески Джумая. Тя знаеше, че има летни чаршафи и зимни чаршафи за спане. „Моят мъж“, той пък „моята госпожа, моята госпожа“. Хай бе, твоята госпожа. Аз завеждам всичко. Там нямаше втори агроном. Аз завеждам и животновъдството, и градините, и полето, и правя дажби. Да направиш дажби на една крава, трябва да знаеш живота и тегло, трябва да знаеш възрастта ѝ, млекодобива, всичко трябва да знаеш, да можеш да направиш хранителна дажба. Моите ученички идват сутрин, ние доим, кравата е така и така, дайте дажбата. Правим. Пак това. Директорът ми идва на ревизия. Свършва се. През деня ме вика. Ха, той там казва: „Прави корекция на дажбата. Тъй, тъй, тъй.“ – „Ха, деца, отговорете що слагаме толкова фураж концентриран, що слагаме такъв фураж толкова.“ Те отговарят. През деня той ме вика: „Ти защо ме злепоставяш пред ученичките?“ Викам: „Г-н директоре, вий нали пред тях ме питате? Нали там трябва да ви дам отговора? И вместо аз да ви дам отговор, те ви дават отговор. Да ви кажат на каква основа се изчислява едва дажба.“ Ей този мухльо започна да търси подкрепа в Министерството. В.К.: Срещу вас? Г.П.: Не, за себе си. Той срещу мен няма какво, шото аз съм бойка. Ами той търси подкрепа за себе си, да се защитава и кани Цветана Киранова, предполагам че е известна за вас Цветана Киранова като комунистка и боец срещу фашизма, нейния мъж какъв беше, Киранов, той стана професор после в агрономическия факултет, добри приятели сме. Кани, да прати семейството си, Прокопи Киранов, да прати семейството си да летува в това бе, в Орхание, знаеш ли колко е хубаво в Орхание? Ох, Боже, Боже! Пристига Цветана Киранова с трите си дъщери. Става, пак започва, „моята госпожа“ и т.н. и т.н. Един ден, аз съм на лозето. Лозето е направено в различни системи: Кордонна система, чучувидна система, дълъг и т.н. и деца, това е опитно поле. Всяко значи дете знае тоз ред каква система е, как въобще се режат. Цветана Киранова идва при мен, гледа. Свършвам аз. Вика: „Ела да си поприказваме, аз там ще се задуша от тоз директор. Какво да правя, само за ядене се приказва и за дрехи. Какво да правя, какво да правя?“ Викам: „Когато съм свободна, викайте ме и когато вий сте свободни, ще ви потърсвам и аз.“ И станахме ний приятелки с Цветана Киранова. А този човек не можа да прокопса. И той мислеше, че аз ще му правя някакво зло, защото после, след 9 септември се въртеше край мене така, вече въртеше опашка. Дума да не става. Какво той ще ме оправя. Той е некадърен човек. Оставих го така да си мъждука. Аз не съм тръгнала да убивам хората. Дума да не става, такова нещо, но не се подчиних. А мен ме пратиха тогава в полувисшия институт в Пазарджик – преподавател. Той беше полувисш земеделски институт за девизи, подготвяхме учителки за практическите училища. Там на друга беда. Пак моята дейност беше причина. Най-напред направих парк върху чист пясъчник, като избрах подходящи растения. Организирах работниците. Всеки на място да се явява, всеки това да прави, отчет на всичко и т.н. Добре, но тогава беше земеделски режим. А там имаше народен представител – Йотов. А те отиват, работниците, и му се оплакват, че дошла една Палазова, която ги кара да

работят. И тоя ахмак: „Как така ще малтретираш нашите партизани?“ Земеделци. И ме назначават на по-високо място. Пращат ме в опитната станция в Пловдив, който стана после институт. Там ме приемат с добре дошла и Христо Даскалов ме прави специалист по декоративната растителност. Ама аз стоя ли мирна? Оттука, та направо при Димитър Кушев. А Димитър Кушев го познавам, той е от Поликраище. А Поликраище е в съседство на Боже. Да отида в Търново, трябва да мина през Поликраище. И него го познавам, защото той водеше жена си, беше приятел с директора в Боже и са готували, и там сме приказвали, и той ме знае какъв чешит съм. „Защо ме пращате в Пловдив, бе? Какво искаш, бе, какво искаш?“ – „Повишаваме те. Повишавам те и ще те пратя на специализация.“ – „Ти ми кажи защо ме махна ти от Пазарджик? Кажи какво направих в Пазарджик.“ А в Пазарджик докато съм, идват инспектори от Министерството и учителките не са всички на еднаква висота. Инспекторът казва – тя е инспекторка и живее в другия вход на тази постройка: „Тебе ще те посети на тази лекция еди-кога си, тебе на тази лекция.“ Дава един график. – „Дай да не е сега.“ Инспекторката гледа мен. Викам: „Елате при мен.“ Помня, беше по лозарство лекцията ми и както обикновено си говоря. А моите ученички или курсистки ме гледат в очите. Връзката не се прекъсва между моите и тяхните очи. Така съм преподавала всякога. Аз да ви разправя истории, в Орхане пак така беше. Страшно е, когато не си подготвен да заемеш някакъв пост. Викам: „Ето резултати от ревизията, нещо да имате, да кажете, да знаете повече, как така? Къде ще ме местите, бе?“ Мисли си. А-ах, защо да мълча. Щото... В туй време пък става тука някакъв конгрес на земеделци. Там улицата пълна с манифестанти. „Затуй ли – казвам – затуй ли ме местите, ме махате? За да може да угодите тука на хората да ги влечете и да им обещавате каквото не трябва.“ Но нямаше, не можеше да се върна, срещу Йотов не може да се противопоставиш.

14. СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ В ПАРИЖ

Отидох в Пловдив, от Пловдив заминавам за Париж. В.К.: Това коя година? Г.П.: 1932 – 1933 година, защото 1934 година аз вече бях в Париж. В.К.: Те ви изпращат на специализация. Г.П.: Изпращат ме на специализация в Париж по декоративната растителност с мойта заплата, без право на валута. В.К.: Какво значи вашата заплата? Българската заплата? Г.П.: Българската заплата без право на валута. В.К.: А там с какво ще се храните, с какво ще се издържате? Г.П.: Боже, аз ако ви разкажа, и това съм го записала даже. В Пловдив се срещнах с един дебелчарин, който аз го знаех, но той ми се представи като кръсниковци, комицовци, на комици и кръсници отношения. И понеже моят баща беше особен човек, той раздаде на млади, надеждни момчета даваше пари, но не пари с лихва, това разберете, пак ще го повтора, пак ще ви кажа, а пари, да започне момчето някаква работа. Той е бил един от тях. Ще ви кажа, значи моят маниер, маниерът на моя баща е този, да подпомага младежите. В нашето село има още един човек, ах, има заможни хора и други, но един от тях е попски син, той е син на поп, той е бездетен. Него го наричаха Погана, защото той дава пари с лихва и разсипва хората. А моят баща дава да подпомага хората и никой не знае, когато баща ми дава нещо, никой не знае. А когато ний имавме нужда, щото и ние се оплакахме след неговата смърт в нужда, мама получи заем, без някой да я види. Така се даваха. Когато моят баща можеше, преди това, когато беше жив, той е помагал на даскал Доча, да изучи Момчо Дочев, който беше известно време министър. Дочо Дочев, адвокат тука в София. Ще дойде баща ми: „Кумец,

дай", защото той издържа двама сина и две дъщери, да учат, а той учител. Той трябваше някой да му помага. Така е давал баща ми на тъмното, на четири очи и така е пък и получавал на времето пари. Та този се явява при мен, много задължен към баща ми и да ми помогне. Той е работил във Франция и той е обушар, и пак ще отиде да работи. Така, като отиде там, той ще работи и ще ми дава парите. Аз ще му дам тука парите, а той там ще ми дава парите, във франкове. Аз дойдох тука в София и казвам тука на Мончо Дончев, на Дочо Дончев каква сделка, но преди това казвам на Пашини, че такъв и такъв човек се намери и т.н. Те викат: „Дай да го видим.“ Поканих го аз у тях, обаче аз не присъствам, защото ме е срам, как така ще разпитват човека? Как така те ще разпитват човека, как ще ми връща парите? Аз нали му вярвам? А и той казва, че си изпълнява задължението към баща ми. Да. Дадох му някаква сума, че всичката ли, това не мога точно да ви кажа. В.К.: В български пари. Г.П.: Тука става, в България. За Мончо Дончев, Дочо Дончев каза: „Постъпила си наивно. Какво правиш?“ Викам: „Как, той тръгва с мен, пътуваме заедно за Франция.“ Пътувахме до Швейцария. „Хайде, ти върви, пък аз оставам тук, пък после ще дойда.“ И то се свърши. В.К.: И после видяхте ли го този човек някога? Г.П.: Видях го, щях да припадна, видях го на ул. „Мария Луиза“ срещу киното сега „Цанко Церковски“, бях вече женена, бях с Велизар и д-р Антонов и етърва ми. Семейно така бяхме и там аз щях да припадна при тази среща. В.К.: И той какво каза? Г.П.: Не се спрях и не говорих с него. А преди да взема парите, че жена му ме кани, че баници прави, че какво ли не, ама глава има да пати, защото аз съм живяла между честни хора. Човек трябва да живее при всякаква среда, да има опитност от живота, а не по вяра да стане това нещо. Та отивам аз в Париж и там намирам една приятелка на мои приятелки тука, една шивачка, от бедно, победно горкото и при това ги пдят вече. Пдят ги от Париж, защото не им дават право да работят. А тя отива при една белогвардейка. Тина Палма, Тина Палма. Боже, Тина Палма. Тя е Павловна, а пък Тина, кой знае какво й е името – Христина ли, какво. Тина Палма, Тина Палма, толкова знае, съвсем неграмотно същество, шивачка, пък със златни ръце. Но тя ме запознава с едно момче, македонче. Туй момче македонче работи в една кръчма, ориенталска. Мръсно, тясно, димно. Там ходят такива немили, недраги работници. И той скоро ще се върне в България. Има пари. Тогава моята сестра праща пари на негова сестра – пари тука в София. Тя му пише и той ми дава там пари. И така започвам оскъдно да живея в Париж. В туй време стават тука политически промени. Ново правителство и мен ме отзовават. В.К.: Кое бе това правителство? Г.П.: Знам ли кое време. В.К.: В коя година е това? Г.П.: 1933 – 1934 година. В.К.: Народният блок, да. Г.П.: И ме отзовават. Прекъсват ми заплатата. В.К.: А вие колко време бяхте там по това време? Дали една година? Г.П.: Била съм. В.К.: Да. Г.П.: Че как ще напусна, аз съм дошла тука наука да правя. В.К.: Там вие точно къде бяхте? В какъв институт бяхте? Г.П.: В никакъв институт. А, там носех писмо до заведующия опитното поле във Версай. Тука ми го даде Прочев, научен работник, селекционер по житните растения, за да мога да вляза в контакт с научните институти. Там получих не знам точно пак по чие съдействие, да вляза във висшето учебно заведение за инженери – архитекти по озеленяване във Версай, само за мъже. И мен ме приеха – свободен слушател и аз бях щастлива, защото преди това аз обикалях оградата на този институт, а той имаше железни решетки, и аз гледах през тези решетки и викам: „Господи, ще вляза ли да ги видя? Ще го усвоя ли това нещо?“ Тази особеност на тези декоративни растения в чужди страни, всяко специално. Ще мога ли? И влязох. Организира се екскурзия в Южна Франция, тя много малко пари струва. Аз се включих в нея.

Обиколех Авиньон, Марсилия, Ница, Монте Карло, навсякъде с тази растителност аз се запознах там на място. Как ще напусна аз така, че ме отзовават, няма. Сестра ми тука даваше пари, она ми даваше. Че като закъснее неговата сестра да му съобщи, пак ме оставяше без пари. А в туй време аз живеях в една скромна квартира във Версай и след института отидох във Вилморе Андрьо, това е едно стопанство, селекционно, семеипроизводно, за декоративна растителност. И там ме приеха с широко отворени обятия, почнах да превеждам от руски на френски. Там работеше професор Мюисие, който водеше генетиката в института във Версай. Там работеше като доцент Макс Симоне, който направи два доктората. А при втория докторат участвах аз, защото аз му рисувах пък луковичите по земните части на Илисите. Тя бяха върху Илиса. Изобщо хората ме приеха, аз работех, научих много неща и се върнах в България. В.К.: Там колко стояхте, две-три години? Г.П.: Две години. Е, то не са такива от календара и то и толкоз, и да, и не, и т.н., не съм броила колко дни повече или по-малко и се връщам тука, обаче вече уволнен агроном. Отивам в нашето министерство, мои приятели началници, съвипускници. „Абе, Купаранов, бе дойдох, какво ще правя сега аз?“ – „Че какво да те правим, то за тебе място няма тука. За тебе няма място, защото с твоята квалификация къде да те пратим, има само едно място в едно училище.“

15. НАУЧНАТА РАБОТА И ДИСЕРТАЦИЯ

В.К.: Значи едно допълнително училище. Г.П.: В Перушица, учителско място. Ако е само хляб да имаш! Отивам аз там, обаче не си разтварям багажа. Заварих там Ангел Тимов, един върл комунист, женен за моя съвипускничка, Любка, Люба Стойнова. „Няма какво да влизаш като преподавател бе, ние свършваме вече. Подир някой ден свършваме, какво ще правиш, какво сме ний учили, какво ти ще ги изпитваш? Ний ще си завършим.“ Викам: „Тимов, аз така ли ще стоя със скръстени ръце? Нали са ме изпратили, какво мога да правя?“ По едно време аз сама реших. „Чувай, аз ще започна колективно производство на разсади на тютюн, то тютюново производство.“ И основавам едно поле, правим парници и произвеждаме тютюнев разсад за селото. Тогава се запознах вече и Тимов ме опозна добре, тогава и с кмета, и кметът, и той клонеше към Тимов и с други комунисти там в селото, които идваха после тук при генерал Вранчев. При Вранчев и оттам ме познават от селото и знаят връзката вече каква е. Ами всичкото е такъв план, такъв план. Значи оттам Надя, пак тази скромната Надя, говори на генерал Заимов: „Влади бе, (на Заимов), Гена докога ще стои в провинцията? Там никаква работа не върши. Защо харчи пари да специализира, ти я знаеш коя е.“ – „Ще уредим.“ Днеска тъй, подир една седмица: „Влади, направи ли нещо?“ Горкият, не му е било лесно, но Влади, Владимир Заимов, генералът ме премести в агрономическия факултет като командирован агроном. То лесно не се влиза, да станеш какъвто и да е във веригата на един учебен институт. И така започнах работата в агрономическия факултет. В.К.: Това в коя година? Г.П.: В 1935 година. В.К.: И после вече започнахте. Г.П.: Е, после вече асистент, та почнах една работа с цитология, понеже там при Вил Морен работих цитология по житата. Беше жив първият наш професор по земеделие, професор Иван Иванов. Той е съзателят на нашите първи сортове номер 14, 154 и 157 ли беше, май 157 беше и намира интересни екземпляри от пшеница и се обръща към заведующ катедрата, към доцента, към неговата катедра, професор Михаил Христов, великият разум, философът в науката. Професор Христов живееще

напоследък в еи тази уличка, напечна на ул. „Иван Асен“, на ул. „Загоре“, от дясна страна като отивате нататък. И му казва, той доцент там при професора, така и професор Христов, той е бил тогава сигурно доцент, ми нарежда да започна, да проверя какъв е съставът, хромозомния състав на тези особени растения. И се оказа, че тези особени растения са хибриди между трите кунгурун и трите кунвулгаре. Едната е с 24, другата – с 48 хромозома. Едната с 14, другата с 24 хромозома, 14 и 28. В.К.: Преди девети септември? Г.П.: Това е преди девети септември, 1944 година. Така значи започна моята работа по цитология, после професор Христов ми повери да работя върху девствено размножаващите се растения. Там, гдето плодът се образува или само чрез хормонното влияние на прашеца или въобще без прашец, въобще без прашец. Значи един път е нужен, за да стимулира яйцеклетката, друг път и без това става. И там вече, той беше работил дълги години, професор Христов, той беше философ в науката, той беше търсен при всички международни конгреси, той изнасяше новостите само върху един такъв лист написан, нямаше такива дебели измишльотини и само новости. Той беше известен генетик и цитолог. И тогава значи започнахме с него изследването и се установи, това беше вече мое, което ми е нескромно да го кажа, че клетка може да се образува, дотогава беше известно, че се образува от синергидите, от яйцеклетката, даже от антиподите, даже от муцилуса, но никой не беше открил, че беше от ендосперма, това, което храни зародиша, може да се образува нов организъм. А ендосперма се образува от сливането на двете полярни клетки плюс бацината клетка. Той има пентаплуиди, в случая нямаше пентаплуиди, но понеже растенията нямат редукционно деление и с това се обясни цялата еволюция на растителния свят, когато се явява цяла серия от видове, които се отклоняват от нормалното, единственото, основното. Значи именно по пътя на събирането на клетките от ембриосака, вторичното ядро и оплождането му. В.К.: Вие това го публикувахте. Г.П.: Публикацията, обаче не ми позволиха да го публикувам, както трябва, а тогава навлезе Лисенковото учение и аз трябваше да търся методи, да го кажа по друг начин, разбирате ли. Тогава аз имах, готвех докторат и те ми спряха доктората, защото е формално генетичен. А един въпрос, който после Съветският Съюз третира. В.К.: Да. Сега по-нататък вашата дисертация? Г.П.: И после започвах вече... Едновременно с това работех по декоративната растителност, пиша статии от 1937 година. Григор Василев ме привлече в неговата „Нация-земя“, всички списания, каквито имаше и градинарство и др. ме търсят за статии, и статии, статии, статии и т.н. Откри се Озеленяване при Лесотехниката, взеха ме за преподавател там и така. И така стана досега. В.К.: Пенсионирахте се коя година? Г.П.: 1965 година. В.К.: Вие сега доцентура кога получавате, кога станяхте? Г.П.: Абе смешни работи, бе приятелю, бе смешни неща бе, абе смешни бе. Вече има комунистическо ядро в Лесотехниката. Те си имат свои връзки. Единият от тях, който е мисля и комунист, иска да назначи жена си. Тя е моя студентка, добра студентка, моя аспирантка, разумен човек. В.К.: Вие тогава сте асистент. Г.П.: Не, преподавател. Аз съм си в Агрономическия факултет, значи в Агрономическия факултет съм асистент, а там, в Лесотехническия съм преподавател. В.К.: В Лесотехническия. Г.П.: В Лесотехниката. И сега те държат това място, Папазова е вече възрастна, а като е възрастна, тя е за пенсиониране. А беше 1950 година, значи била съм на 47 години все пак. Значи мястото трябва да се запази за Елена Щилянова. Добре, ама Папазова е необходима и да направят конкурс за доцент, ще го вземе Папазова. Ами тогава? И правят смешното, правят един конкурс за преподавател. Дотогава съм била хонорован преподавател, не щатен, и аз казах,

че няма да се явявам и те поканиха една агрономка от Борисовата градина, тя да се яви. Пита: „Откъде да четем?“ Ами от учебника на Папазова. Аз се явявам на конкурса, има и изпит по руски език. Аз се явявам на конкурса, не, аз се явявам, без да знаят те. И въпросът беше „Състоянието на световното цветарство“. Оная чела от моя учебник, тъй и казали, ами другото? – „Не съм слушала.“ И влизам аз и започвам с изходния материал какво представлява и някои са чисти видове, други са хибриди. Какво значи хетерозис, какво значи семена с трайност, какво значи семена, които не дават сигурно поколение, какви са въпросите, какво предстои да се прави и т.н. И който ме слуша, не го разбира. Явих се на руски и там. Ами сега? Значи пълно отличие и тъй и тъй. Оная се разсърди: „Казахте ми да чета Папазова, пък вие какво питате?“ Значи останах там. Нашите в Агрономическия факултет веднага се почувствуваха виновни. Значи имам една несправедлива преценка в Лесотехниката, Папазова, тогава ви създават доцентура по семеипроизводство на декоративните растения. Такава е катедрата. Селектура по семеипроизводство на декоративните растения. Значи след оная игра – конкурс, и сега ги правят такива конкурси. В.К.: И накрая къде ви дадоха доцентурата? Г.П.: В Агротехническия факултет. В.К.: След като се явихте на изпит в Лесотехниката. Г.П.: Да, да. Виждате ли какви смешни работи. Ами аз да ви кажа запишете го, печалното състояние на Райна Георгиева, която трябваше да проведе Лисенковата теория у нас, която не беше подготвена въобще по никоя от генетиките ни, нито по едната. И която беше смешна и жалка горката, защото тя трябваше да се пече в собствената си мас и която ми провери доктората, защото може би от една страна от завист, а от друга страна от неразбиране, от трета страна може би от налагане формална генетичка да стане такава и такава. И когато тя беше принудена да се преустрои отново и когато стана вече жалка, печална, нали, отново към класическата генетика. Среща ме: „Какво правите, другарко Папазова?“ Исква да ме възвръща в Академията, не другаде, направо в академията. Тя там отиде. „А, вижте, аз съм заета, имам болни близки хора. Имам близки болни хора.“ В.К.: Тя иска да се реваншира. Г.П.: Реванша аз не го приех. Как ще го приема след толкова години? И още повече аз в никой случай не можеше да оставя Паша. Несъвместими две неща, невъзможно е то. В.К.: Значи от една страна тя иска да се реваншира. Г.П.: От друга страна от Горещо ви поставят на изпит, кое ще поемете – академията ли или Паша. Г.П.: Да. В.К.: От друга страна Небето ви освобождава от съпруга, нали, и ви дава възможност да гледате Паша. Г.П.: Ама аз тогава не го знаех, че Небето ме освобождава. В.К.: Да, ама ето вижте как се подреждат нещата по конец. Г.П.: Ама казвам ви, бе приятели, казвам, че цяла Школа е това. В.К.: Както Учителят по-рано ви е поставил на изпит: „Остани, рекох, остани!“ Остани, нали? Г.П.: Мамо, мамо, тогаз виж какво беше като програма на моя живот. В.К.: Това се повтаря може би след 20-30 години именно на тоя етап, с тоя финал. Райна Георгиева иска да се реваншира, която ви е провалила дисертацията и сега иска да се реваншира, вика ви Академията. Отивате ли в Академията, остава сама Паша. Г.П.: Че как ще оставя Паша? В.К.: От една страна цяло Братство не иска да я гледа, нито роднини, нито братя и сестри. Г.П.: Ами болният Христов в легло? Чакайте, аз за него не съм ви казала нищо, за Христов. В.К.: Да.

16. ДИМИТЪР ХРИСТОВ

Г.П.: Не съм ви казала нищо за Христов. Знаете ли нещо за него? В.К.: Не, слушам. Г.П.: Нищо ли не знаете за Христов? В.К.: Не, нищо. Нищо не знам.

Само това, което вие разказахте. Малко. Г.П.: Е, какво съм разказала? В.К.: Почти нищо, само че е болен и така. Г.П.: Само това ли? Не знаете ли произхода му? В.К.: Не, не зная изобщо. Сега вие казахте, споменахте, че е нещо опълченец, бил някой от опълченците. Г.П.: Баща му или дядо му. Дядо му загива там, баща му ранен в гърдите, туберкулозен, носи туберкулозата до 96-годишната си възраст, но децата му умират, а жена му, която е сестра на лекарите тука, д-р Москов, хирурга и д-р Москов по съдебна медицина, музикално надарена, тя заравя в земята децата си едно по едно и не престава да пее. В.К.: Тя е на Христов майката. Тя как се казваше? Г.П.: Че не ѝ зная името. Но аз я видях на сын. В.К.: Певица ли е? Г.П.: Ах, певица. В.К.: Понеже казвате, че не е преставала да пее. Г.П.: Пее си, в къщи. В.К.: А, в къщи. Г.П.: Къде ще отиде на естрада да пее? Певица по дух, певица. Абе след войната, на този баща, Христов ѝ е баща, на дядо Иван, му подаряват един чифлик турски в Стара Загора с всичкото тъй както е чифлика, обаче комита е, да стане земеделец никак не върви. И не може човекът, и става златар в Севлиево. Жени се за богата дъщеря и постепенно, постепенно пропада и професията, и настъпва гладът. Такава мизерия е теглил, Христов ми разказа само тази картина. „Казвам, че съм гладен, мамо, гладен съм.“ – „Аз ще легна пък ти ме заядай.“ Отделни случки. Разболява се майката или бащата, не знам, някой от тях. И го пращат него да отиде в свой братовчед, той е агроном и работеше в нашето стопанство, у нас, Буюклиев се казваше. Иван Буюклиев, агроном. Гледай какви връзки. Абе какви връзки, да се чудиш, бе. В Дебелец работи този човек и е приятел на баща ми, Буюклиев. Пращат Христов да отиде при бати си Иван, да вземе мед за болния. „Аз, казва, отидох, но аз мед виждал ли съм? Те ми сипаха, вика, в едно канче, аз, казва, вървах, близах, вървах, близах, вика, и не ми стигна до къщи.“ В.К.: И за болния не достигна нито капка. Г.П.: Той се свърши. „И вика, той се свърши. Баща ми, вика, отива на пазар и купува, но купува най-лошото брашно, клисаво, черно, не може да се опече хляба.“ В.К.: Няма пари. Г.П.: Няма пари. Когато казвам, че съм гладен, хляб в крината има. В една крина държат хляба. Хляб в крината има, какво друго търсиш? Христов си е израсъл бос. През потопното време обикалят полето. Каквото намерят, дива плодове. Вика: „Много тикви сме яли. Пекохме си ги край Росица, печяхме ги.“ Абе, викам, имали сте три декара градина. Абе ръце нямате ли, в тази градина да засеете зеленчук? Да засадите някакъв плод, нямате ли ръце, какво правихте вие? – Само картофи слагаме. И тая беднотия от невежество, само от невежество. Той е работлив, страшно работлив човек. И когато свършва, баща му не знае той кога свършва гимназия. Свършва гимназия, като се издържа от църковния хор, пее в църковния хор. И не знам още къде и в какво участва, но някъде, където има пиано. А той още от дете си направя една дъска, на която отбелязва клавишите на пианото. И почва там да си играе, там да свири върху тази дъска. И когато пианистът отсъствува, и изпадат в затруднение, разбира се. „Кой?“ – „Аз ще свиря.“ – „Бе как ще свириш, ти кога си виждал пиано?“ – „Аз ще свиря.“ И той се явява, и той го замества. Много надарен. И когато трябва да следва, тука поддържа връзки с братовчед си, бати Гочо, бати Гочо. Вика му: „Вземи медицина.“ Едни ръце дълги, хубави пръсти. „Не, музика, музика.“ Това е, отвътре кипи музика. И бащата не знае, че той е свършил, праща го на училище. – „Че какво, вика, ще правя, аз свърших.“ – „Кога се изкласи, бе?“ Бащата не знае кога е изкласил сина му. И така тръгва по света, бил е в Париж, там пак за музика да учи, заболява от глад, и от много работа, той това не ми го е казал, знам го от другаде. Той получава паралич. Връща се и вече не може да свири. В.К.: В България се връща и с какво се занимава? Какво работи? Г.П.: Чакай де. Трябва да се е

подобрил частично, защото аз го заварих, той свиреше на чело, а Аня, която свиреше на пиано, след това купи от него това чело. Започна тя да свири на чело. Надарени хора. Но когато се сблизих с него там и той трябваше да дава инструкции на Мирчо Станков, на сина, на Ангел Станков, сега е действащ цигулар, и то изтъкнат, той един път не взе цигулката, значи не е могъл да свири. Значи не е могъл да свири и вече челото продаде на Аня. В.К.: А той в това време с какво се препитава? Г.П.: Става учител. В.К.: Да, по музика. Г.П.: Учител по музика, много строг и много резултатен. Той изнася концерти, той внася дисциплина в училищата. В.К.: Той се казваше Димитър Христов. Г.П.: Димитър Христов, но от всичко това, което е преживял, му окапва косата до кожа. Отива учител в „Хаджи Димитър“ в квартала и там се запознава с Аня. Аня там е учителка. И когато той се оплаква от нерви и от косопад изцяло, тя му казва, че ако той иска, ще му посочи някой да му помогне. И той се съгласява и отива при Учителя. Той дали отива, не се знае, защото беше много горд, но приема рецептата на Учителя. Какво е правил, не знам. Аз в туй време не съм там. В.К.: Вероятно е станало чрез Аня. Г.П.: Да, чрез Аня и тъкмо беше главата му с коса, но не свиреше. Значи от когато аз го познавам, той вече не свиреше. Не се е поправил. В.К.: Той разказвал ли е някакви опитности с Учителя да е имал? Г.П.: Не. Той не ми е разказвал. Но един път, той живее вече дълги години там. Десетки години живее при Пашини, а пък нищо не им е казал. И когато вече и Паша си отива, и той си отива, една вечер ми каза следното: Имахме две къщи. Едната къща я даде на едната сестра, която отиде да живее в Троян ли, някъде в град Левски ли. както и да е, а другата къща я остави да я разделят ние с не знам как се казваше другата му сестра тук. Другата му сестра е свършила педагогическата гимназия в Севлиево. Обаче се оженва за един руснак и става кръчмарка заедно с него тука в София. Купуват вино, препродават вино и пият вино. И когато бащата се съгласява да се продаде, не се съгласява, ами им предлага да си разделят къщата, тя отива в отсъствието на Христов, нарежда продажбата и един ден, когато Христов отива, тя казва: „Ти нямаш нищо тука, какво търсиш?“ – „Как нямам нищо?“ – „Ей тъй, нямаш нищо, ето нотариалният акт.“ Христов не е материалист, обаче Христов е човек с достойнство. „По какъв начин ти придоби право над къщата?“ Разшетава се, среща там нотариуса, той пък участва в църковния хор и нотариусът вика: „Ти не се безпокой, ти погледна ли документа, нотариалния акт? Че аз не съм го разписал.“ Значи предложено му е, но и тя не е погледнала. „Ама аз те чаках, не исках да го разпиша без теб, тъй че няма прехвърляне на имота.“ И Христов оставя, значи въпросът остава така открит. Той оставя баща си да живее в тази къща до когато му е определено. Бащата сам, поемат го военните. Те му носят храна, поборник. А една жена там му услужва, да му помете, може би да го опере и плаща данък. И плаща данък от свое име. И по тоз начин къщата остава на нея. Съзнателно ли го е направила, несъзнателно ли, не знам, но у Христов остава да го гризе съвестта, че той е лишил сестра си от половината къща. Вече неговата половина е отишла по негова вина. Че той не е следил кой плаща данъка. В.К.: А тая жена? Г.П.: Тая жена става собственик на къщата. В.К.: Която е гледала баща му. Чужда жена. Г.П.: Е, какво гледане има, когато му носят храна? В.К.: Объркани работи. Г.П.: Значи това го разказва Христов. И като разказва това, той беше преди смъртта си. Преди всичко аз не съм отишла за къщата на Христов, разбирайте ли, мен по други начин ме пратиха там и не ми трябва, аз си имам. Аз имах място на Изгрева. Аз съм богата дъщеря въобще. Въобще съм живяла в изобилие. Аз не съм отишла за апартамента на Христов, но предполагам, че той го е дал, все пак да се ориентирам, така предполагам. Нищо не ми е приписал, нито бих приела да

ми го припише, защото аз не съм отишла да гледам болен, да печеля. В.К.: И накрая какво стана? Г.П.: Накрая чрез милицията открихме къде живее дъщерята на тази сестра, която той обича и която не е погледнал от нейното детство заради отношението с майката. А майката полудява, сестра му. В.К.: Да. Г.П.: Сестра му умира, а остава дъщерята. Той обаче сам се разболява, не може да се грижи за нея, не може да я търси и тя не го знае. А интересно е, че той ходи на Изгрева, а тя живее на другата страна на булеварда. В.К.: И накрая я издирвате. Г.П.: И не са се виждали. И когато след неговата смърт пращам човек да я извикат с мъжа ѝ, тя казва: „Аз нямам такъв вуйчо Димитър. Аз имах вуйчо Митю Златарски.“ – „Грешите.“ – „Абе не грешим, ела бе.“ В.К.: Вие по телефона говорите. Г.П.: Никакъв телефон. Човек отиде там. Тя дойде с мъжа си. Викам: „Вие ли сте Валентина?“ – „Аз съм.“ Забравих майка ѝ. „Вие ли сте дъщерята на един-кой си? Че как да не знаете вуйчо си? Че как да не знаете вуйчо си? Че как да не знаете вуйчо си, на майка ти нейния брат как се казва?“ – „Е, Митю, Митю Златарски.“ Викам: „Той е същият Митю, Димитър Христов, ето го, викам, тука, в леглото. Той свърши. Всичко туй, което виждате, е ваше.“ – „Ама как така?“ Тя пък една тъй емоционална. „Как така, аз не съм го видяла, аз не съм му помогнала, аз не съм направила за него...“ – „Какво сте правили, какво не сте правили, все едно, това е неговата воля. Ето.“ В.К.: А той беше току-що починал вече и още непогребан. Г.П.: Починал. В.К.: И още непогребан. Г.П.: Боже, Господи, каква е картина. Такава развързка, невероятна развързка. Невероятна развързка. Разтичаха се нашите приятели. Те му намериха място в Малашевци. По тези некролози, май че нейният мъж тича. В.К.: И както и да е. И после цялото имущество отиде вече към неговата племенница. Г.П.: Неговата племенница. И почнаха да ме гледат като чуждак, защото Христовото боледуване беше тежко. В.К.: И всички се чудеа защо сте дали апартамента на друг. Г.П.: Да. В.К.: И не сте го взели вие. Г.П.: Всички казваха, че трябвало е да го взема. Що ще го взема? В.К.: Значи да си сложите още една карма отгоре. Г.П.: Не карма, карма нямаше да бъде, ами щеше да бъде да се откажа от едно бъдещо благо. В.К.: Да. Г.П.: Ние сме вече свързани. Този човек, който за да го лекуват, когато го вземаха и връщаха от болницата, освен там шофьора, който помагаше, от другата страна беше Гена. А той едър човек, и можеше да ме събори там на земята, дето какво съм ратувала за Христов, какво съм правила за него, ако знаете, как е могло това нещо, само един Бог може да го прави. Христов трябва да яде калций, трябва да яде извара и сирене, не солено. Аз ходя на женския пазар, в женския пазар няма, а в тъмните улици има една група от Батулия, които произвеждат извара, но им е забранено да я продават и аз правя разни връзки с тях далечните, всякакви връзки. И там нощно време се ходи, в тъмното, да се вземе тази извара. Имаше и зими, когато поледя Лозенец. Не можеш да стъпиш – лед. Страх ме е било да се разчекна, мен са ме превеждали хора, за да мога да прекося улицата. И туй го правех за Христов, за да може да заздравее тази кост. Не го казвах на Паша, защото ме обичаше, щеше да ѝ бъде мъчно за мен. Но и она там в леглото? Та туй е било за Христов. Та туй богатство аз ще взема да го пропиля за една къща, нали? В.К.: Да. Г.П.: Е, няма да го пропиля. То ми е по-скъпо туй, което съм дала, духовно е по-скъпо, отколкото една къща, придобита по такъв начин. Аз си имам покрив. В.К.: За какво ви е тази къща? Г.П.: Това е Христов. В.К.: Значи накрая разрешихте проблема на Христов, защото добре, че разказахте подробно всички тези неща, защото аз не знаех. Това бях слушал от едно поколение, което вече си замина и което го няма вече. То ми разказваше: „Гена гледа Паша, понеже Паша ѝ остави пари. Гена гледа Христов, понеже ѝ приписа апартамента.“ Ха-ха-ха. Г.П.: Ха-ха-ха. В.К.: Така аз съм слушал

нещата. Г.П.: В апартамента живее сега синът на неговата племенница, Петър – електротехник. Не съм ходила оттогава, не съм ходила, мъчно ми е. В.К.: Вие знаете ли, добре, че сте разрешили по този безвъзмезден начин, щото той е една саможертва и една жертва. Г.П.: Ама как може да бъде по други начин? Ами аз не бях нуждающ се човек, за да тръгна да търся пари. В.К.: Имахте си пенсия вече. Г.П.: Ама всичко, бе. Ама всичко имам, как така? Защо ми е? Аз не съм тръгнала на такава служба, да служа. В.К.: Правилно. Г.П.: Не, те не могат да го говорят, защото всички знаят, даже се чудеа как може Гена да излезе от апартамента така. В.К.: Разрешили сте въпроса много добре. Отлично. Г.П.: Ами то другояче не може. В.К.: И сега след тези преживявания, какво следва по-нататък? Г.П.: Това са моите изживявания. Сега десет години ще направим помен на Христов. Той 1969 година си замина, 19 март, тогава ще се разделим с него. В.К.: Той коя година роден беше? Г.П.: 1900 година. В.К.: Той къде е роден? Г.П.: В Севлиево. В.К.: Понеже ние не можахме да резюмираме нещата, сега ето Учителят ви поставя на един изпит на времето: „Рекох, остани!“ – на „Опълченска“ 66 и вторият изпит вече е бил тука с Паша. Ето вижте сега онай Райна Георгиева ви предлага Академия, виж как ви дават примамка. Да отидете в Академията, т.е. тя е била причина, за да не си направите доктората, загубено време. Г.П.: Има го готово направено. В.К.: Има го готово направено. Тя ви вика, за да може да го публикува. От друга страна, ако отидете там, губите връзка с Паша. Г.П.: Ама аз го публикувах. Тя ми каза: „Публикувайте го“, но не за докторат, и аз го публикувах. То е постижение, то с две думи може да ... Кой каза, че Айнщайн само с една формула... В.К.: Сега, вие го публикувахте това нещо. Г.П.: То е публикувано. В.К.: От вашия институт или от Академията? Г.П.: От Агрономическия факултет. В.К.: И което е най-важното, тя ви предлага да отидете там. Г.П.: То после стана, когато падна Лисенко. В.К.: Като падна Лисенко. Тя ви вика там, от другата страна Паша, Христов. От другата страна невидимият свят ви освобождава от съпруга ви и трябва този изпит да го издържите. Виж колко примамки има. Има такива примамки да отвличат.

17. РАЗВРЪЗКАТА НА КАРМАТА

Г.П.: Аз съм доволна от житейския си път. В.К.: Да. Г.П.: И ако се преродя, ще тръгна по същия път. Аз нямам колебание. Нямам защо да съжалявам, винаги трезва, смела, убедена и неотстъпчива. В.К.: Сега аз искам да ви питам нещо друго. Вие сте живяли и сте били близо до град Търново. Г.П.: Да, до Търново. В.К.: В ония години в Търново има Братство. Това са Иларионови. Познавате ли тия хора? Г.П.: Ами че как не съм, ами нали 1922, 1923 година като ученичка редовно посещавах беседите. В.К.: Какво представляваха Иларионови? Казакова заварихте ли? Г.П.: Не. В.К.: Знаете ли кога си е заминала? Г.П.: Не. В.К.: Вие заварихте Константин и Елена Иларионови. Г.П.: Да, Иларионови. В.К.: Там имало Братство. Г.П.: Обаче за нея, за Казакова, се говореше така: Толкова е била убедена, защото тя е от първите ученички на Учителя и там те са работили тогава със сеанси. После Учителят не го практикуваше този метод, но толкова тя е била убедена, че нейна е фразата: „И с пясък да натрият, не могат да го изтрият!“ В.К.: Това израз на Иларионова ли е? Г.П.: Казакова. Значи това убеждение, да, „И с пясък да натрият, не мога да го изтрият убеждението!“ Туй зная, но никога не съм я виждала. В.К.: В какъв смисъл е изразът, понеже навремето с пясък са триели съдовете, домашните съдове. Г.П.: Пясъкът беше средство за стъргане на загорелите съдове, на големите петна. После дойде

„Икономията“, имаше едни пакети, пак дребен пясък и след туй вече тези телове и не знам още какво. А иначе пясъкът беше народното. Аз така бях изтрила един вилици, та ръждаха. Разбира се, като се махне гланца, така става. В.К.: Значи вие заварихте...? Г.П.: Еленка Иларионова и Константин Иларионов. В техния дом ставаха беседите. В.К.: Нещо да си спомняте за тях? Г.П.: Нищо особено. В.К.: Значи у тях ставаха беседите. Вие присъствуваха ли сте на някой от съборите там на лозето? Г.П.: Разбира се. В.К.: Коя година? Г.П.: Че не знам коя година е било. Веднага след като се запознах с Паша. В.К.: Значи вие присъствувахте на тези събори. Г.П.: Да, била съм. В.К.: Някакви впечатления да имате от тези събори? Г.П.: Те ставаха там, на вилата. В.К.: Те къде квартируваха, на палатки ли бяха? Г.П.: На палатки бяха хората. Ама аз не знам къде съм била. В.К.: Не си спомняте. Г.П.: Дали пък... Не, не съм си ходила, щото имяхме рано сутрин беседи и гимнастики. Трябва да съм била в някоя палатка. Не мога да си спомня къде съм била. В.К.: Но в онези години сте ходили на съборите. Г.П.: Да. В.К.: Някакъв по-отчетлив спомен? Г.П.: Мен ми правеха впечатление тези хора от Тракия с белите ризи и червените пояси. Колко съсредоточени, колко предани хора бяха! Колко чисти хора! И цялото това множество, толкова разнообразни, как Учителят ги обедини. И някои казват: „Ама няма логика в лекциите, в беседите му.“ Че как ще има логика, когато аудиторията е толкова разнообразна. Той трябва да нахрани и този, и този, и този, и този, така беше. Но всички имат впечатления за него, много са писали. В.К.: Вашата така визуална представа за Учителя? Г.П.: Ясна, лека походка, пъргави движения, хармонични стъпки, всичко най-хубаво, приказно. Не само за възрастта му, но въобще за човека, и за младия човек. Тази лекота, тази елегантност в движенията мъчно се усвоява, придобива и т.н. То си е Негово. Това беше Учителят. В.К.: Друг един вървяс. Как Паша реши да пише своите опитности? Тя вече не виждаше. Г.П.: Ами това е вътрешен подтик, да не би някой да я е карал? В.К.: Хубаво, че са написани и тя не вижда, обаче ги пише. Г.П.: Тя ги пише и някой ги коригира. В.К.: Някой ги коригира. Такъв беше начинът на написването. Г.П.: Когато пропусне буквите, не ги пропуска, ами ги смени. В.К.: Нали, понеже не вижда какво пише с пръстите си. Г.П.: Но колко хубаво приемаше забележките, че някога се и смеехме. Защото ще излезе някаква дума, гдето никаква не е. И тя се смее наред с нас, духовит човек, лек човек, приятен човек, разумен човек. Тя не знаеше какво значи обида. И когато я казвам: „Лъжат Ви, бе, Паша!“ Аз бях до края с нея на „Вие“. „Аз, Гена, уча.“ С всяка среща на човека тя учи. Толкова, приятелю. Ако нещо ново изникне, ще ви кажа. В.К.: Да. Г.П.: С хубавата си бяла, свежа кожа, с румени бузи и т.н., но с хубавите си сиви очи. Какви хубави сиви очи имаше тя, чисти. Да се чудиш как тези очички не виждат. В.К.: На Паша. Г.П.: На Паша. В.К.: Аз имам няколко портрета, вероятно ще намерим на Паша заснети по време на братския живот, но при вас как така да не остане нито една снимка? Г.П.: При мен имаше портрет на Паша, когато е носила очила, който не знам дали някой друг да ви даде, но го няма. Казах ви, защото аз ги криех тез неща и те пропаднаха. В.К.: Виждат как сега няма нито една снимка, да я приложите към спомените. Г.П.: Но то не е нужно, това е физическата Паша. В.К.: Не, виждат сега, аз понеже съм запланивал така като един модел в себе си, нали, все пак трябва да има една документация. Това, което вие дадохте като очерк, е много хубав. Г.П.: Той е верен, той може да не е пълен. В.К.: И безценен, защото няма кой да го даде на този етап. А пък и преди 10 години нямаше кой да даде освен вас. Вие сте го дали, ние ще го съхраним, нали, но все пак трябва някаква снимка, трябва да се документира с нещо. Сега сме в 20 век. Г.П.: Имах и на Надя снимки. Нямам ги. На Надя едър, хубав портрет

имах, снимки на Аня. В.К.: Значи всичко това беше в мазето. Г.П.: Аня си отиде неразбрана. Всички я смятаха за строг човек, а колко мека беше отвътре. Ама каква мекота и как се изповядваше. Чакайте бе, чакайте бе, запишете го. В.К.: Да, записано е. Г.П.: Аз съм в Обзор, Гьозикен, годината не мога да кажа, но сигурно е така долу-горе към 1948 година да е било, не мога да кажа годината. Велizar, аз, Рачето, моята дъщеря и племенникът ми, на д-р Антонов малкият син и сънувам: пристига един влак чер, не с траур, но вагоните не са червени или светли някакви, ами черни. И върви от изток към запад. А там, на западната страна на Гьозикен, един хълм – конус с притъпен връх, заоблен. Влакът кацва на този връх, може да си представите влака черен, но кацна. А Надя идва от юго-запад. Носи една електрична кошница бяла, чиста, сега изплетена, празна и тича стремглаво, качва се на последния вагон, и влакът отлетя. Аз пътувам от юго-изток към върха. От същата посока, от която дойде Надя, дойдоха Аня и Паша. Срещаме се там: „Гена, видя ли някъде, Надя търся.“ – „А, ама вие как не я видяхте, тя ей сега се качи, викам, на влака, замина.“ Връщам се от почивката и както всякога първата ми работа е да видя опитните растения. Отивам във факултета, идва с мен професор Христов, защото работата е обща и като прегледахме материала и т.н. той каза: „Знаеш ли, ще ти кажа нещо, ама да не се наскърбиш. Една от госпожиците Теодорови се помина.“ – „Довиждане, тръгвам.“ Площадът „Йорданка Чанкова“, по диагонал на Изгрева. Пристигам при Аня и Паша. Викам: „Аз знаех.“ – „Откъде?“ – „Видях я.“ В.К.: Значи Надя си беше заминала. Г.П.: Тогава. В.К.: Да. Г.П.: Залиня Аня. Продължи доста. Един ден отивам при Паша: „Искам да ви кажа нещо, ама ако може да го понесете. Мога ли да говоря?“ Тя мълчи, защото го е очаквала. Викам: „Сънувах Аня. В една къща съборена, измазана отвътре цялата и стени, и таван в черно-сива мазилка. Такава, с каквато мажехме някога със счукани въглища первазите на къщите в Дебелец. Къщата съборена, от нея останала само една стена и Аня изправена до стената.“ В.К.: Това е сънят ви, който разказвате на Паша. Паша продължава да се грижи за Аня. Един ден, три, четири, пет, десет най-малко дни Паша бе. – „Нали беше останала една стена, защо не ме изправите до нея?“ В.К.: Ама това кой казва? Г.П.: Аня на Паша. В.К.: Да. Г.П.: „Нали беше останала една стена, изправете ме до нея.“ В.К.: Нима Паша е казала на Аня? Г.П.: Не беше казала. Че как ще каже, бе? В.К.: Значи тоя сън и тя го е видяла вероятно. Значи едновременно съня и тя го вижда. Г.П.: Нали беше останала една стена отпред, една до нея. Паша, тя хиперболи не употребяваше. Но какво е изживяла, когато Аня потвърждава моята картина? Когато Паша беше вече в последните си дни: „Гена, какво виждаш?“ – „Нищо, никакъв сигнал.“ Един ден тя ми казва: „Знаеш какво сънувах – като се наредили две по две млади жени, облечени в гълбово облекло, сиво-небесно облекло с дълги рокли и две по две, казва, вървят тихо, спокойно, и като поглеждам, едната е без партньор и аз, вика, влязох в редицата и й станах другар, да станем две по две.“ Тя ми го разказва и не го е разбрала. Аз изтръпнах, но и аз не й казах какво значи това. В.К.: И тя след колко време си замина? Г.П.: Не съм броила дните, но тя предсказа края си. В.К.: Да. Г.П.: Тези жени, млади, аз ги видях втори път. Видях ги на едно хубаво място така играят една гимнастика с такова движение, плавни, хубави, така играят. Хубави, млади жени и Паша иска да отиде да играе и тя, обаче при нас идва един милиционер, и той се обръща към мен да ме арестува, какво правя аз и с какво се занимавам, какви са тези движения и тези неща. Викам: „Аз не съм играла, аз съм си тука, нали виждате, че аз съм си тука.“ Туй е, Паша вече си е заминала. А Паша вика: „Аз пък играх.“ А тя все още без зрение. „Гена, ти защо не казваш истината?“ Аз пък играх, тя искаше само да играе. Значи два пъти съм видяла тези жени, т.е. аз

не съм ги видяла, първият път тя ги видя, аз ги видях после. Това са. В.К.: Това са вероятно от другата, духовната школа. Г.П.: Духовната школа. Да. И дават ама едни хубави движения и играят. Такива хубави движения така като ги въртят, чудесни, с тези дълги сиви рокли, чудесни, чудесна картина. Ето, това са моите опитности. Аз допускам, че в моя живот е имало и други неща, които обаче не съм разбрала, че ми са опитности. Не съм разбрала, щото аз в живота си реагирам като човек, като обикновен човек. Не отстъпвам. Боря се. А може би е трябвало другояче да постъпя, но не съм го разбрала. В.К.: Вашият път на човека е низ от опитности. Г.П.: Ей сега имам големи неприятности там, на мойто място. Изгрева ни го платиха по 4 лева, взеха ни мястото, а аз купих по три лева камъни. В.К.: Това е друго вече. Ха-ха. Г.П.: Такива са цените, това го правят, не съм крива, че такива ситуации създават в обществото. В.К.: Минали сте много бурен живот, изпълнен с много драматични обрати. Г.П.: Аз казвам пълен живот. Пълен живот. Благодаря на Бога, даде ми сили, дано мога сега да довърша това, което съм започнала.

18. СПОМЕНИТЕ НА ПАША

В.К.: Така. Сега един друг въпрос. Паша си замина. Паша си замина, нали? Сега от нейния архив остана ли нещо? Г.П.: Какво разбирате вие под архив? В.К.: Нейните опитности, снимки, писма, кореспонденция. Г.П.: При Христов тя не донесе нищо. Такова нещо нямаше, кореспонденция нейна. Имаше нейните опитности, които и вие имате. Аз ви помолих да дадете списък и да видя какво нямате от туй, което е у мен. Да мога да ви го дам. Знам само положително, че вие нямате писмата до нейното заминаване. В.К.: Да. Сега аз попаднах на едно нещо друго, което някой беше го преписвал, но се е опитал да прави свободна редакция, в смисъл съкращавал е някои изречения, изхвърлил е някои изречения, което не е допустимо и не е правилно, защото е кощунство, някой е съкращавал някои неща, с което аз по начало не съм съгласен за тия неща и държа много за автентично и оригинално и авторско на самият автор. Та ми ги носеха, ще ви покажа. И аз имам една молба, при положение, нали, на тези неща, които вие от Паша пазите вече толкова много години, това е моя молба, нали, не е изискване, защото нямам право да изисквам. Молбата е да ми ги предадете на мен да ги съхраня, обаче вие ще си помислите. Г.П.: Аз трябва да ви ги предам, защото няма на кого друго. В.К.: Аз искам да ги предадете на мен, аз ще ви покажа какво имам, искам да ги предадете на мен, да ги съхранявам, защото те са правили една, втора, трета редакции и някои смятат, са сметнали, че изразът на Паша е бил удачен, а чрез този израз е минало цялото Слово на Учителя и те нямат право да коригират нещата. Има една опитност на Паша: „Не коригирай Божественото!“ И сега ще ви покажа как някой си е позволил да коригира и затова аз много ви моля, нали, и едно изискване, да ми ги предадете тези неща. Г.П.: Сега, още сега ще ви ги предам. В.К.: Благодаря, да мога да ги съхраня. Г.П.: Ще ви ги предам. Ще кажа. Борис Николов пък не е невменяем сега. Човек няма кому. В.К.: Той няма кому да ги предаде, той вече не е това, което беше, то мина вече неговото време, в смисъл, той е възрастен човек. Г.П.: И да не е възрастен, пак не е деен. Не е деен. В.К.: Не е деен. Да. Предайте ги на мен. Ето, аз съм изслушал тая работа, да я довършиме и ще бъдете спокойна, аз съм от тия, които си изпълняват задълженията докрай. Да. Елена Андреева, не. Кому ще ги предадете? После трябва да ги предадете на едно поколение, което може да издържи 20-30 години, за да може да ги съхрани. Г.П.: Отговорност, ама

ако останат така тука и моите ги затрият? В.К.: Вашите племенници ще ги захвърлят насам-нататък и ще ги захвърлят. Затуй по-хубаво ги предайте да ги прибера. Г.П.: Ето ги. В.К.: Това ли е всичко? Г.П.: Чакай, да видя какво съм ви предала. В.К.: Да, може да напишете на един лист какво сте ми предали. Г.П.: Абе, какво ще записвам? Вярвам ви. В.К.: Само този пакет е, така ли? Благодаря. Е, да сте живи и здрави. Аз смятам, че вие ще си довършите вашия труд. Разрешихте, досега всички неща ги разрешихте много добре, много правилно, да. Благодаря ви. Г.П.: Свършихме една работа. В.К.: Сега аз имам желанието, може някой път пак да дойда, когато това ще бъде последният сеанс, когато вие съберете някои пак така, спомени. Така ще си ги отбележите по същия начин и искам така след това, след като ги разкажете, аз ще ви спомена някои имена от Изгрева, какво може да си спомните така за някои хора. Г.П.: А, недейте ме кара, защото аз нямах контакт с хора. В.К.: С тях нямахте контакт. Г.П.: Аз имах хора, които обичах, уважавах, да си поприказвам, но мен близки ми бяха само моите, Паша. В.К.: Паша. Г.П.: За мен те бяха близки. В.К.: Сега в такъв случай ние се уточняваме така, пак ще дойда, като си припомнимте. Г.П.: Само за тях мога да говоря, защото видяла и живяла съм. В.К.: Живяла, да. В такъв случай, това, което си припомнимте, ще го отбележите на точки и аз някой път ще дойда пак. Г.П.: Ако има, аз ще ви се обадя. Ако има нещо ново, аз ще ви потърся. В.К.: Така, благодаря. Добре. Сега и да приключим, аз искам да ви помоля, да заснема ръцете ви на фотоапарат. Момент. Г.П.: За какво ще снемате ръцете ми? В.К.: Ей сега ще ви покажа. За документация, че ви е имало!

19. ДУХОВНАТА СЕСТРА И ЛЪЖЕБРАТЯТА

Г.П.: Продължавам да разказвам спомените си. Колю Владимиров е зет. Той е зет на брат Савов. Точно какво е името на Савов, не го знам, но така е известен, като Савов и е инспектор, казах ви по-рано, че е бил учител и директор на гимназии, но той е бил и инспектор в Министерството на просветата. Той ревизира прогимназията в „Хаджи Димитър“, когато Аня е там учителка и която беше обвинена от свещеник, че разнася и внедрява дъновизма между децата. Колю Владимиров, който аз иначе като човек не харесвам, обаче тогава е постъпил добре, като е защитил Аня. Оттам идва и доверието на Паша към него, за да може да го помоли за продажбата на къщата на д-р Дуков. А иначе експедитивен, пък хитър и т.н. Като се пенсионира, иначе е борец, имаше някога е бил и идеен човек. Бил е не в нашия смисъл на думата, в друго отношение, нещо като анархист и не знам още като такъв, и е имал симпатии. И аз бях чула много хубави работи за него. Но после се е овълчил, пък го и уволнили. Тогава ставаше често да те пенсионират с по-малка пенсия и той започва да работи часовникарство, но там в село Дъбово. Той е в Дъбово. И става друг. Той например взе на Паша часовника „Омега“ и не го върна. Тя даже това и не знай, взе го уж не знам какво да види и т.н. Христов имаше един часовник хубав, външно поне, пък не работеше и знаеш ли, казва, аз го давах на Владимиров, той е взел някои части от него, затова часовникът не върви. Та аз се страхувам туй, което казвам за него да излезе на бял свят, като много експанзивен човек. В.К.: Той жив ли е още? Г.П.: Предполагам, не зная, но страдаше от язва. В.К.: Не, той вече не може да бъде жив. Това поколение си замина, не се страхувайте. Г.П.: Добре.

В.К.: Това е, което записваме, сега е корекция друга. Г.П.: Това, което Борис ви каза, то е вярно. В.К.: За кое? Г.П.: Паша беше у тях. Аз не съм

участвала при събирането на багажа и. Мъчех се да си спомня с какво съм била заета и не си спомних, но там са отишли приятелки отгоре, от Изгрева, те са изпразли, изгладили, изчистили и събрали. Там са й раздали нещата. Защото те няма къде да се пренесат от една голяма къща в едно стайче на Надка или където и да е. То не може да се пренесе и тук няма, дума да не става съпругът ми да го приеме. Това е абсолютно изключено, да дойде тука чужд багаж. Верно е, багажът й беше у Борисови и тя сигурно отива там. Те са я взели, предполагам, да я доизгледат, защото те бяха много внимателни и близки с нея. И когато аз бях при Христов, те идваха до последните дни на Христов, те идваха. След това или може би същият ден пристига Мика (Мария Тодорова) и вика: „Чувай, Гена, стягай се, защото сънувах, че аз и Борис и Паша сме на прелеза на гара Пионер. Минава Учителят с една кола и Савка Керемидчиева в нея. Отвори колата и казва: „Паша, заповядай“, а ние с Борис останахме наскърбени, как тъй той взема само Паша, пък нас ни оставя. После разбрах какво е и идвам да ти кажа.“ Викам: „Аз също имам предупреждение, не се безпокой.“ Та те бяха много внимателни, защото изглеждането на един болен човек е тежка работа, макар че Пашунка страдаше от сърце. Тя се наду като мехур, коремът се наду. В.К.: Имала е асцит. Г.П.: Не го разбирам на ваш медицински език какво значи. Знам, че се наду и на няколко пъти тя се освобождаваше с масово уриниране, изобилно, като порой ей така се изтича от нея. Казвам ви това, мен толкова ми беше естествено всичко, грижите към нея толкова леко, толкова естествени, че не го споменавам като трудност сега, но това иска здрави ръце, здрав човек, вероятно те са видяли, че аз съм най-подходяща, че макар че Станка е там, разбирате ли? В.К.: Те нямаше да могат да я изгледат докрай. То трябва грижа голяма. Г.П.: У Христов беше чисто. У Христов също няма неин багаж, щото и той си направил човекът новичко, една стая и една кухня. Кухнята доста голяма. В нея спеше Паша, пък аз спях при Христов на един диван. Той си е в леглото. Аз бях до него, защото аз всеки миг му трябвам. Та значи багажът си остана у Борисови, едрият багаж. Аз когато отидох там, взех една част, не си спомням даже какво, знам, че само дрехите, при мен са нейното палто, ей такива, нещо, което е по-новичко останало. Тя другото го е раздала. В.К.: Кореспонденция, нейни писма, не. Г.П.: Няма при мен. В.К.: При вас не дойде нищо. Г.П.: При мен няма. В.К.: Да. Г.П.: И при Христов пак нищо нямаше. В.К.: Да. Интересува ме кореспонденцията на Паша, да видиме снимка някоя, но се оказа, че няма нищо. Г.П.: Сега, когато ви казах, че Христов я е заварил, то е било преди да отиде у Борисови, когато я е заварил, че бели картофи в четири часа след обед, да прави супичка и т.н. Значи то е било малко преди да я вземат. Тя е стояла малко в къщи сама. Така той ми каза и ме предупреди, че така и така проектира да постъпи с нея. В.К.: Да. Г.П.: Не мога да си представя друг да я гледа. В.К.: Така ви е писано. Г.П.: Това нещо е имало, за да бъде при нея. В.К.: Аз знам, че тя е била шест месеца при Мика и при Борис. Шест месеца и казват след шест месеца, тогава дойде и Гена, пое ангажимент и я пое Паша, шест месеца. Г.П.: Както и да е. Тя би желала да бъде при тях, защото стъпваше там на земя. Тя беше гладна за земя. А по-рано ви казах погрешно, че Паша е имала намерение да даде стойността на къщата от Казанлък на Христов. Това не е вярно, отказвам го. Даже когато тя на мен ми даде пет хиляди лева, да ги внесе, не каза: „Това е за теб.“ Тя остави нещата да се развиват естествено и съм убедена, сега твърдя, че Паша, ако беше получила тези пари, щеше да ги даде на Борис, на Братството и на Еленка Андреева. А Еленка дойде веднага там. Тя разбира, че той там я е продал не за пет хиляди лева, а за седем хиляди лева. Идва при Паша. Аз я приемам и отивам при Христов, за да могат те да говорят свободно. Вижте, вий

моите отношения с нея са много особени. Аз бях до края на „Ви“ с нея. Аз никога не я попитах нещо. Нито тя се ровеше в неща, които смяташе, че са работа на индивида. И ще ви кажа някои случаи тука. Например, аз един ден ѝ разказвам, че я сънувах калугерка в манастир и точно тъй, как има една нещо като вадичка, над вадичката едно малко мостче ѝ тъй дъсчено, и тя тъй минава, и аз съм там. Нещо като послушничка. Тя нищо не ми отговори. Минаха години и ми разказва по-късно какво духовно преследване е имала тя от невидимото духовенство. Какво тичане, какво бягане, какви препятствия, какви натиски, така настъпва един ден. Фактически почва да бяга и то когато носи беседи и това е станало в Търново. Отива и казва: „Учителю, не мога да дишам.“ – „Дотука беше, казва той. Свърши се. Това преследване вече се свърши.“ Чак тогава тя ми каза, че вижда как моят сън с нейното калугерство, нейната връзка и опит с духовенството виждат как се покриват. В.К.: Учителят казал: „Край“, повече не усеща гонение. Г.П.: Няма вече, свърши. В.К.: Да. Г.П.: Та ний бяхме много близки и същевременно аз за себе си, като че ли така, по-пряко реагирах. Тя изчакваше, имаше един особен духовен живот. Че тя е весела, действително много весела и една от проявите ѝ. Тя беше винаги желана гостенка. И да кажем, тръгне някъде, където са я поканили. Тя върви и преди да стигне, почва да пее: „Фе, фе, фе, замириса на кафе“, песен си вадеше за такива дребни неща. И винаги с усмивка ще влезе при хората. После имаше една особеност, аз ви казах, че при нея почти всички предмети имаха две имена. Имаше един, къс така жакет, къс, от някаква изкуствена материя, която наподобява кожа. Беше сива и лъскава, и понеже такава пухкава беше най-топлата, и който завари, все я взема нея. И тя я кръсти „кожената дряа“. Къде е кожената дряа? Ако някой има нужда или тя има нужда, значи да я вземе. Беше духовит човек. В село Тополица бяха по време на евакуацията. Аз не знам точно при кого са били, защото аз малко живеях въобще с цялото братство. Аз бях ангажиран човек, имах отношение с някои само, пък с тях специално, щото аз там при тях израстнах. Та тя ми разказваше, че в село Тополица как те там пак откриват училище. Пак почват да обучават децата в Тополица и правят контакт с всички хора наоколо. И, казва, чувам ги като приказват: „Абе, знаеш ли какво бе, Паша казва, че всичко не умираше, бе.“ Значи жените почват да тълкуват нейните приказки. Тя с когото говори, говори не какво да е, а говори със своите разбирания, деликатно. И те преразказват, че няма да умре всичко. Че нито ме е питала, нито съм я разпитвала.

Пропуснах да ви кажа, че Паша следва право. Взе всички изпити и професор Данаилов – икономистът, я сочи за пример на младите студенти. Държавен изпит не взе. Защо следва това право, нито ми е казала, нито аз съм я питала. Значи, когато я уволниха от Русе и дойде тука, след някоя година се записва да следва право. В.К.: Но не се дипломира. Не взе диплома. Г.П.: Не знам. Знам, държавен изпит не е взела. Значи не е взела и диплома. В.К.: Да. Г.П.: Значи не е взела и диплома. Но защо ѝ е трябвало, не знам и с каква упоритост, и вече на възраст, може би към 37 години. И още едно искам да ви кажа. Много съм заета и не ми е всичко в ред. Но мога документално да ви покажа с фотографии, че аз имах в единия от бъбреците си голям камък. Аз висях по поликлиниките, по институтите тук, когато беше нашата академия, поликлиниката беше на „Московска“, там имахме ние поликлиника, там ми правиха снимки. Знаех много добре какво е състоянието, когато по едно време казаха, колкото голямо бобено зърно. Сега аз не знам в кой от бъбреците беше, защото мина време. Аз трябваше да се оперирам, преди да отида при Христов и Паша. Това е рискован момент. А аз трябва да отида. От една страна Мария Тодорова и Борис Николов не могат вече да държат Паша, от друга страна и аз

съм задължена, Христов ме чака. А на Христов аз имам задължения, защото той я гледа много години и аз реших да тръгна при тях. При тях беше напрежение, но какво, то беше физическо напрежение, а духовно спокойствие, защото с хармонични хора, събрахме се трима. Започнахме и диета, особено след Паша, с Христов ний карахме четвъртък целият ден и петък до обед глад, глад не е, но не ядахме и четвъртък ми беше най-активният ден. И по времето, когато можеше да има тикви, ядахме много тиква. Всяка сутрин тиква. Даже, Боже, пък как не умеех, макар че съм селянка и агроном при това, как не умея да ги купувам. Той ме прати, човекът, да купя тикви, защото само аз мога да изляза. Той не може да излезе и аз се връщам и викам: „Мите, купих, ама знаеш какви хубави, лъскави са.“ Той после много ми се смееше: „Пак ли лъскави взе?“ Пък то зелено. Такива, каквито сваря, това мога да взема. И как ги ядахме – ту с мед, ту без мед, както и да е. От тиквите ли беше, отгоре ли беше, от какво е, аз не усещам, че имам болни бъбреци. В.К.: Че имате болки. Изведнъж всичко се стопи. Г.П.: Не знам, аз не съм се фотографирала да видя какво има, какво е останало. Не знам какво е. Може би да е атрофиран болният бъбрек, да е останал само другият, но аз нямах никакво усещане и сега не знам кой от тях беше пълния с камъни. В.К.: Да. Така е, когато човек се посвещава в името на нещо, отгоре помагат. Г.П.: Не знам, бе брате. Аз имам вече няколко случая, които те карат да мислиш по друг начин. И сега това, че на мен ми стана лошо, без някога да съм усещала, че имам сърце. Че по същото време пристигате и вие, и тази сестра, каква се казва, от Търново, а за мен това не е случайност. А, да не пропусна, аз ви виках и за друго. На 12 февруари е 17-тата годишнина от заминаването на Паша. 17-тата годишнина. Ние всяка година се събираме, бяхме много хора. Събирали сме се по 25-30 души. А срещата правим у Еленка Андреева, защото тя има голяма стая, защото там е Стоянка Драгнева, която може да даде и прибори, защото като се съберем много хора. Обаче хората постепенно намаляха. А някои са още на земята и все не им се ходи. Да знаят, че друг пък, какъвто е Георги Йорданов, разсърдил се на Еленка и не идва, защото е това у Еленка. Паша, за която той разправяше, че не знам какво ще направи, нещо какво беше, голямо нещо, не го знам какво беше то, за да ги освободи от неволите; този Георги Йорданов, сега като му припомням думите и като той трепереше на тях, защото той израстна у тях там, пък Аня го пое. Пък че и го переше, че пък го и гладеше, бе. А пък Георги, той един естет, той е човек на изкуството. Той какви мозайки прави, какви вази, златни ръце има, обаче чешит. И той не идва. Тъй че останаха малко хора. А сега, както разбирам, Еленка не е в добро състояние. Тя ще има нужда от повечко да излиза и не знам още какво да прави. Ще отида да говоря със Стоянка Драгнева, може ли у нея да се съберем и ще ви отговоря по телефона като ви каня, та като гледате, този 12 февруари 1989 г. – 17-тата годишнина. В.К.: Да, тя си замина. Г.П.: На 12 февруари 1972 година. В.К.: Ще дойде.

Г.П.: Ами... Измежду многото, които се въртяха край нея беше и една Милка Говедева, наречена бръснарката. Фактически тя фризьорка е била. Обаче момиче, как е отрасло, не знам. Май че не е в семейство, защото нямаше, не е имала, аз не исках и да я познавам, поради нейната крайна разюзданост, крайна разюзданост. Когато искаха да ми разкажат за нейното отношение към Учителя, как се е нахвърляла срещу него с най-мръсни пориви, аз казах: „Моля ви се, спрете, не искам, не искам да ми го разказвате.“ И Паша ми го е започвала, и Еленка ми го е започвала да го разказва. А пък и оная не се е стениявала да си го разказва. Тази Милка ще я намерите и сега, макар че аз никога не я каня. В.К.: Не ви трябва. Г.П.: Ама тя ще дойде. В.К.: Нищо, ще мълчиме. Г.П.: Ама и тя ще дойде. Та измежду другите и тя е била при Паша, та така, ама то няма да го каже

направо, то не се говори така определено. Как сте и какво правите, можете ли така да ме изтърпите аз да ви гледам. Няма, ами тъй с недомлъвки говори, значи да я гледа. Паша ми го разказва това нещо и е очаквала да види моята реакция. Аз съм останала без мнение, значи един вид одобрявам. Тя ми каза: „Ти беше съгласна Милка да ме гледа.“ Ама то когато у Христов и когато всичко й е чистичко, наред и когато я молахме, знаете ли как я молахме да яде. Христов като стане от леглото, когато можеше да стане, той знаеше, че Паша обича сърмички, и то ей такива мънички сърмички от лозов лист. Той ще ги направи. Сега ний ще й дадем, Паша погледне сега, двечки са нали, ето. Ама ний ще ги разрежем и сега започваме да прибавяме към тези половинки. „Моля ви се, бе, моля ви се, оставете ме, бе. Моля ви се.“ Аз си представям сега, когато не ми беше добре как въобще не ядох, а как сме я мъчили да яде, но у нея само да каже, че ... На, как да ви кажа, аз имам тази награда, гдето казва Ботев: „Да каже нявга народът, умря...“ Имам тази награда да помисля, че изпратих добре един човек. Това ми е наградата. В.К.: Това не е малка награда. Г.П.: Това ми е наградата. В.К.: При положение, че цяло братство отказва да я гледа и всички роднини отказват да я гледат, това не е малка награда. Г.П.: Чувайте, имаше една, на нейната първа братовчедка Дора, дъщеря, наричахме я Джели. А тя вероятно е била Ангелина Гъвълюбова. Тя се жени два пъти. Първият път нещо стана със съпруга й неочаквано, бърза смърт една. Вторият път се ожени за един Гълъбов – зъболекар, тука някъде в нашата махала. Ей тука по Велико Търново, Оборище, татък някъде и този човек се разболя, отиде в болница след години и когато да излиза, от емболия свършва. А Джели идва при леля си Паша, приказва, гощаваме я с туй-онуй, и тя изобщо я посещаваше, когато Паша беше сама, обаче да умие чинии, да умие под, да избърше нещо, няма. Няма. Една фигура деликатна, говори хубаво, представителна, но за работа – не може. Аз съм, имайте пред вид, много заета, защото аз съм по покупки за дома. Аз работя, че Христов после ми каза: „Знаеш ли Паша, какво огорчение изживя?“ – „Какво бе?“ – „Ами като умря Гълъбов, тя вика: Е, сега Джели ще ме вземе.“ В.К.: Ха-ха-ха-ха. Г.П.: Да, за разнообразие така. Някой ден Джели ще ме вземе. Ами Джели не я поканва. Джели си взе наемателки, увеличи си пенсията, идваше при леля Паша, гощавахме я, както си му е реда и толкоз. И когато ги поканих на десетгодишнината на Паша, целия им род, тя нареди да не идва никой. Тя недоволна, защото туй, което е взела Гена, те смятат, че аз съм взела всичко, предполагам, защото Паша си и раздаваше същевременно. Тя и на тях е дала. Аз не съм я питала на кого ги даваш, тяхно право е. Ами как тяхно право, бе, ха-ха-ха-ха. Те всички хора се чудеха как напуснах Христовата къща, ей тъй, както ме виждате. При това поех ангажимент, не поех, аз мълчах, но тя ми каза: „Ти ще изгледаш Христов.“ В.К.: Кой каза? Г.П.: Паша. Тя ми го остави. Да, Паша беше лека. Паша само горкиното дете не можеше да стане, дете се наду като мехур и т.н. Иначе: „Господи, Господи, Господи, Господи“ – това бяха нейните думи, нейното отношение, нейната мисъл, всичко нейно. А Христов беше страдалец, страдалец. Не знам вий, лекарите на такъв случай попадали ли сте? Аз не ви казах и друго за него. Скрито от Паша. Вече от мен, аз въобще не съм била близка с него. Той намира статия една от Стойко Христов за лекуване на сърце чрез глад, а може би и не само на сърце, ами и на други заболявания. И той е направил, ако не три, то поне два пъти по 20 дни глад. Само с вода и с клизма всеки ден, защото се бил подул, както Пашунка се беше подула накрая. И за да не умре, започва по метода на Стойко Христов да се лекува. То значи всичко у него е болно и живее, и фигура грамадна. Пък как се кълнеше за тази фигура!

„Гена, казва, защото моят внук и зет ми са едри хора, съжалявам ги като ги виждам. Ей туй, което аз тегля, ще го теглят.“ Едрата фигура.

20. ТЪРСЕНЕ НА ЧОВЕШКОТО У ЧОВЕКА

Г.П.: Сега аз смятам, че съм изчерпала всичко. Ако не беше туй тефтерче, нямаше да ви викам. То вече ясно говори, и виж, гледай съм го записала. В.К.: Сега тука сте записали. Г.П.: Това тефтерче, в което съм записала по искане на Паша двете имена, едното на Савка – Аверуни и другото на Паша – Амриха, дадени от Учителя. Това са техните духовни имена. Какво точно значи „Аверуни“, не знам, но „Амриха“ значи „нектар на боговете“. Това става през 1922 година при една среща на Паша на 14 април, след завръщането ѝ, уволняването ѝ от Русе. Тя казва, че пък Учителят ѝ е казал, че имената са на ватански език, езика, на който са записани и някои от песните, дадени от Учителя. В.К.: Сега Вие казахте, че Паша, когато е работила, не е търсила никаква обстановка. Сяда, работи, пише. А първият път, когато дойдох, вие споменавахте за Савка, как винаги е търсила условия. Г.П.: Тя си уреждаше обстановката и в туй уреждане губеше много време. И после не стигаше до самото дешифриране. В.К.: Тя искаше първо да си създаде обстановка да работи. Г.П.: Винаги обстановка. В.К.: Значи масичка, покривка... Г.П.: О-о, какви масички бяха. Пък маса, че масички, покривки, че всякакви мебели, както сега, вижте аз на каква маса пиша. Ама, не че нямам маса, аз имам там голяма маса, която е допълнение на бюфета, но ми висят краката. А така седнала пиша по-добре. Но въобще аз мога да пиша на колене, когато пиша учебника, пиша го в кухнята, щото оттука е мама и дъщеря ми, оттатък мъжа ми Велизар. Паша нямаше такава обстановка. В.К.: Значи тя по всяко време може да работи. Г.П.: И на всяко място. А какъв почерк! В.К.: А онази приятелка, Савка, търси първо масата, покривката, столчето и всичко останало. Г.П.: Да, всичко, точно така. В.К.: Защото вие го разказахте много интересно. Тука покривката, там столчето. Г.П.: Всичко, всичко да бъде около нея. Савка все шета, все се поддържа, все ще започне да пише, ама кога ще почне да пише, не знам, щото нейните беседи оставаха най-често недешифрирани. Но е човек от братството, истински човек. В какъв смисъл, тя нямаше раздвояване на мисълта, тя нямаше и двусмислени отношения, тя нямаше, тя беше изцяло предан човек, тя и много малка влязла там. Аз там я заварих, малко по-възрастна е от мен. Но когато са правили бележка на Учителя някои братя, толкова са разбирали и те, че може ли така, на три жени там да дава пари. После ще ви разкажа. Той казал: „Ами и трите са учителки с висше образование. Тъй че аз фактически нищо не им давам. Те работят, защото се чувстват призвани.“ А Савка беше най-близка с Учителя. Тя винаги изнасяше от Неговата стая това, което не е той използвал. Парче хляб, малко кашкавал, някое яйце, някаква манджа някой занесъл, там какво ще направи. Туй, което е останало, тя ще го вземе. Пък някой път го изяде сама, друг път го занесе там при трите и сега почват да избират череши. Ами чакай да видим дали има някоя здрава. Една по една, ту намерят нещо здраво, ту няма. Плодове най-често вземаха от Учителя. Тъй че те бяха развалени. Те не се обиждаха от това, че той им дал сух хляб или развалени кайсии, или развалени ябълки и череши особено. В.К.: А как съжителствуваха? Г.П.: В хармония. И на двете Паша е била учителка. И двете почнали отначало още да ѝ говорят на „ти“ и затова те с мен се чудеа, че до края аз имах това почитително отношение към нея. Не само за думата, но въобще отношението ми към нея беше друго, съвсем друго. То така си

беше. В.К.: Така си идваше отвътре. Вие имате ли някои снимки от онази епоха, вие заснети с Паша, в братството, на някои колективни такива снимки? Г.П.: Аз имам, мисля, една снимка от Русе, когато сме били на бригада. Ама трябва да проверя. Ако я намеря, ще ви я дам. Не, аз знам къде са снимките от Русе. Като че ли идва живота, един вътре, който не се колебае, стабилният и една външна форма, с която тя общува под форма на веселост, на внимание, нали. Но отвътре някакъв багаж носи, който си е неин, който не се споделя. Нали ви казвам, борбите с това духовенство, след като бях и казала, че съм я видяла калугерка, минаха години, да ми каже за това преследване. В.К.: Това е много труден изпит на Паша, много труден и жесток е бил, да можеш да издържиш. Това духовенството не е било малка сила, то е било голяма сила. Г.П.: Ама то е невидимо духовенство, което я преследва, разбирате ли? Там е борбата, горе, и то казва, когато нося беседи, като вървят подире ми, ще ме съборят. Аз бягам. Тя почва физически да реагира. В.К.: Да. Г.П.: Учителят й казва: „Свърши се!“ В.К.: Дотук. Г.П.: Дотук. В.К.: Да. Г.П.: Тез неща никой няма да ви ги каже. В.К.: Да. Няма. Дойде време, че никой не може нищо да каже за Паша и никой не е нищо написал за Паша, което е още по-интересно. Което е още по-интересно, никой не е написал нищо за Паша. Поне един очерк да направи, бележки биографични и затова се насочих към вас и чаках години. Г.П.: Вий вече го имате. В.К.: Имам, да. Исках да запитам друг въпрос. Сега фактически да обобщим. Когато Паша отива при Христов и вие отивате да я гледате, Пашини неща, от така наречения неин архив, писма, кореспонденция, няма нищо. Г.П.: Нямаше. В.К.: Нямаше. И след като си замина Паша, фактически вие нищо не поехте от нея, освен нейните спомени. Г.П.: Нищо не поех освен това, което имам в ръка и което коригирах, защото още долу като пишеше, тя ще пропусне някоя буква и т.н., като отида, ще го прочетем, ще направя съответни корекции, но нещо като такава архива, която търсите, не ми е предала. В.К.: Точно това се интересувах. Г.П.: Не, не, не. В.К.: Жалко, че е пропаднала цялата онази кореспонденция и писмата. Вашата кореспонденция с Паша в мазето. Г.П.: Да. В.К.: От наводнението. Аз очаквах, че ще излезе един куп писма. Г.П.: Не. Как е останало това измежду другото. В.К.: Едно писмо само. Да. Ех, случайно ако ви попаднат още някои писма... Г.П.: Ако ги намеря, ще ги дам на вас. Вече знаете ли какво? С това мойто внезапно заболяване, аз вече го вземам за сигнал, да правя онова, което вие искате. В.К.: Да. Но при положение, че случайно във вашия дом когато търсите или разтребвате, попадне някое писмо на Паша или снимки от братския живот, събирайте ги на едно място, за да може да ги приберем. Г.П.: Разбира се, ако това нещо стане. Знам, че от Рила има снимки. В този момент не разполагам с тях. В.К.: Но това е много важно – кореспонденцията на Паша с вас. Дано излезне. Г.П.: Няма да излезе. В.К.: Дано излезне. Г.П.: Няма я, защото аз знам как от тинята вадехме и то най-мръсната тиня. Хайде, да не го разправяме какво беше още. Прилошава ми като си спомня.

Внимателно отношение, ненатрапване на идеите, зачитане на Божественото у човека. То не беше някакъв метод за привличане на хора. Няма такова нещо. Ето това сме ние или като нас, или като другите, но каквото искаш. Но аз изстрадах в едно семейство, здраво семейство и затуй тука имаше само допълнение, духовно допълнение. Те се преляха двете неща. Но като че по-добре е човек да мине през лошото в живота, недоразуменията, през хитрините, през отрицателните прояви на хората, за да не бъде като мен глупак, както аз отидох във Франция с голи ръце. С голи ръце. Оставих си парите на мошеник, човекът ме води до Швейцария и ме остави. В.К.: Вие тогава не се ли сетихте да отидете да

питате Учителя? Г.П.: Учителят беше казал преди това, че драматични развързки стават следствие недоверието у партньора и когато аз се върнах от Франция и отидох при Учителя и му казах: „Учителю, аз му повярвах на този човек, а вижте какво стана!“ – „Ама-ха“, каза. – „Вий казвате, че когато не повярваме, когато се съмняваме, тогава идва лошият резултат.“ Той вика: „Доверие, ама на човека, а не на нечовека.“ На човека. „На кого си се доверила?“ В.К.: Ясно, човек трябва да се довери на човека. Най-важното е да намерим човека. Но първо трябва да го срещнеш, да го откриеш. А това е една тайна в живота на човека тук, на земята.

21. ПИСМО НА ПАША ТЕОДОРОВА ДО ГЕНА ПАПАЗОВА

София, 26.IV.1927 г.

Н. А. К. Б. А!

Добра Гена,

На теб и на всички в къщи ви честито Възкресение Христово! Нека тази идея дълбоко залегне в съзнанието ти, та при всички случаи в живота ти на мрак, тъмнина и смърт в съзнанието ти да знаеш, че има и възкресение, има и нов живот.

Бъде добра и весела и уповай само на Бога! Никакъв човешки ум, никакво човешко сърце, никаква човешка дума, колкото и сладка да е, не може да изведе човека на светлия и красив път към Бога.

Уповай на Бога! - Бил Той в твоята душа, бил Той в душата на кого и да е. Познай Го в себе си, познай Го в другите. Това е задачата на всеки един от нас в живота му - да различава Божественото от човешкото - това е смисълът в живота.

Няколко думи от Великденската беседа:

В живата природа, както и в живота на човека има три важни момента: първият момент е да даваш - свойствено на Бога. Вторият момент - да приемаш - свойствено на човека, на всяка жива твар. Третият момент е да задържаш - свойствено на разумния човек. Мъдрият, разумният, добрият човек, се отличава с това, че задържа.

Това ни е достатъчно засега.

Навярно те интересува как излезе екскурзията ни на 2-я ден на Великден. Сутринта от 5 - 9 часа великолепно време. Всичко това привлече мнозина от братята и сестрите. От 9 часа вече на бивака - облачно, силен вятър, не студен, но и много топъл не беше. Към 1 часа на обяд изгря малко слънце, което ни тогли до 2 и половина. Към 3 часа се готвим за път. Заваля приятна, хубава градушка, която обаче силно бодеше по лицата. По пътя на връщане вали малко дъжд, имаме и артилерия, гръмотевица - с една дума разнообразна, приятна екскурзия.

Нещо, което е много радостно за всички ни, то е, че Учителят ни даде хубави методи за упражнение, по-право за лекуване. Като си дойдеш, ще ги прилагаш, ако намериш за добре. Те са много ценни.

Дано можеш да прочетеш нещичко, та да ти е по-леко за изпита.

Поздрави майка си, Гечо и останалите. Ако видиш Петра, също и него поздрави!

Всичко хубаво ти желаем всички у дома: N 136.

Забележка на редактора Вергилий Кръстев: Адресирано до г-ца Гена Йонева Папазова, студентка по агрономия, с. Дебелец, Търновско.

Магнетофонният запис бе направен януари 1988 г. в дома на доцент Гена Папазова, ул. „Клемент Готвалд“ 31А.

Уважаема сестра Гена Папазова,

Ти сега си в Невидимия свят. Когато подготвих твоите спомени, през есента на 1991 г. се обадох на твоята племенница и осиновена дъщеря по телефона – Радка Цанкова, за да предаде някоя твоя снимка или на Паша Теодорова. Тя се зарадва и ми каза, че има такива снимки, като пожела да се видим и прием кафе.

През месец май 2000 г. я потърсих по телефона и обясних, че се обаждам за снимките, които тя бе обещала. Но тя отказа категорично да ми даде какво и да е. Някой я беше настроил срещу мен. Но аз помествам онези снимки, които аз ти бях направил собственооръчно с моя фотоапарат, когато привършвахме работата ти с тебе.

И така твоята племенница и осиновена дъщеря, която наследи апартамента ти на ул. „Клемент Готвалд“ 31А и който сега го е дала под наем на една фирма и взима наем от него и си подпомага с парите, не рачи да ти даде снимка да я поместим към твоя материал. Накараха я да работи срещу тебе. Но онова, което бе публикувано в N 18, стр. 383, аз изпълних. Публикувах спомените на Паша Теодорова, които ми връчи, както и твоите разкази за нея.

Ето, видя ли, че Вергилий винаги си изпълнява обещанията.

МИЛКА ГОВЕДЕВА

(6.09.1912 г., гр. САМОКОВ)

ДВАТА ПЪТЯ

І. ЕДИНИЯТ ПЪТ

1. ДЪЩЕРЯ НА ПЕВИЦА И ВНУЧКА НА ГРАФ

Вергилий Кръстев (В.К.): Днес е 27 декември 1990 година. Сега бихме желали да ни разкажете нещо за вашето родословно дърво. Откъде идва вашият род по линията на баща ви, на майка ви и т.н. Как се казвате, къде сте родени и къде сте живяли? **Оттам да започнем. Милка Говедева (М.Г.):** Да. Моят баща се казва Петър Георгиев Говедев, а майка ми Ана Каролева. Баща ми е от Самоков роден, а майка ми от Русе. **В.К.:** Кога е роден баща ви? **М.Г.:** 1887 г., а пък майка ми, тя е девет години по-млада, значи 1878 година. **В.К.:** С какво се занимаваха от рода на баща ви? **М.Г.:** Баща ми е близък с чичо ми. Много е интересно как са получили това име, Говедев, защото дядо ми е бил революционер и е убит. С Васил Левски е работил заедно и така там са се крили, метох е имало в Самоков и за мое щастие или за нещастие, и аз като комунистка също се крих в тоя метох през фашистко време. Но баща ми се ражда последен, той е най-малкият от всичките. Баба ми е имала седем деца. По-право пет и е била бременна, когато дядо ми е бил убит или от побоища е умрял, и ражда две близначета, чичо ми Павел и баща ми, най-малкия – Петър. Павел и Петър. Но той като най-малък и най-любознателен от всички, академик Чакалов разправяше за него, че нали заедно с него са били съученици. Знам, че завършва педагогическа гимназия в Самоков, не го задоволява това, завършва дърводелско училище, не го задоволява и това, завършва млекарско училище, това не го задоволява, завършва пчеларско училище, и това не го задоволява. И по него време, когато на 12 юли, на 14 години Борис хаджи Сотиров в Самоков ги организира тях и има едно Чамкористко ядро, и снимка има даже. **В.К.:** Той е комунист. **М.Г.:** Тогава ги организира Борис хаджи Сотиров в комунистическа група, на 14 години когато е бил. А пък другите не са се занимавали с това. А когато той се ражда, баба ми, бидейки вече със седем деца, някои съседи дошли и казали: „Еленице, имаш толкова деца, ще ги осиновим, дай тия двете близнети.“ Значи всички са били момчета, само едно момиче, и тия двете пак момчета. „Ще ги отгледаме в София, ще ги изучим.“ – „А, они ми са кротки като говедата, не си ги давам.“ **В.К.:** Като говедата. **М.Г.:** И оттам идва прякорът Говедевите, Говедевите. Щото Говедарови има, но Говедевите няма в цяла България. От това, че са били кротки като говедата. А баба ми е била доведена от хранениче момиче, взето от някоя си баба Стока, но която не е имала деца. **В.К.:** Те бяха от...? **М.Г.:** Баба ми е от Чамурли, село Чамурли – Самоковско. А пък дядо ми е от Разлог. И той се е казвал Разлоглийски. Но впоследствие ставаме Говедев, поради тая именно причина, че били кротки като говедата. **В.К.:** Как се казваше дядо ви? **М.Г.:** Разлоглийски. Той се казва Георги Разлоглийски. Другият ми дядо, той пък е граф. **В.К.:** По линията на...? **М.Г.:** По линията на майка ми. Той е дошъл с Батенберг в България и това са само шест семейства, научих, когато на времето се връщах от Румъния аз – окончателно за България, че такива семейства са само шест. Дошъл с Батенберг – приятели, бягали там от Австро-унгарската революция и дошли тука да станат министри. Но минават през Русе, баба ми, която била оженена от 15 или 14 години, съвсем млада за някакъв си, който бил пияница и го изоставя и

бяга, и къде бяга – в Русе. В Русе тя няма какво – няма занаят. Станала готвачка в една гостилница, а същевременно и раздава храна. В това време пристига Батенберг с дядо ми и я вижда. Тя е много хубава жена, баба ми, аз трябва да ви я покажа на снимка. Млада, красива, стройна, висока. Дядо ми я харесал и казва: „Аз тая булка ще я взема.“ – „Бе какво ще я вземеш?“ Тогава не е имало железница от Русе за София, нали? „Отиваме да ставаме министри, да ръководим България.“ – „Не, аз тази булка ще взема.“ Баба ми се съгласила, но без да може да напуска Русе. Не искала да го напуска, тъй като дядо ми е имал злато, купил гостилницата и почнали по тоя начин да припечелват. Той не е имал занаят, а е знаел 6-7 езика – френски, немски, английски, унгарски, испански. Той обикалял до това време цяла Европа и после минал тук, за да стане това събитие. Той бил сирак и когато са нахлували руснаци или кои там в именията им, те бягали към Швейцария. И неговият настойник, на дядо ми, защото баща му починал и майка му, казали: „Хайде, Игнац – Игнац се казвал – с нас.“ Но той на баба ми не си казал фамилията. Нито веднъж. Впоследствие аз два пъти бях в Швейцария и търсих да видя това, ама като не зная фамилията, кого да намеря, нали? Той не казал на баба ми. Тя не е била образована баба ми, с първоначално четвърто отделение. В.К.: А той по потекло какво е? М.Г.: А той като граф е бил. Граф. В.К.: Той сега австриец ли е бил? М.Г.: Австро-унгарец. В.К.: Тъй не може. Той или е унгарец или австриец. М.Г.: Не знам. В.К.: Дали е австриец? М.Г.: Немски се говореше в къщи. В.К.: Немски... М.Г.: И аз като дете не знаех български. Докато беше жива майка ми, 6-7 години аз говорех на немски. В.К.: Това е дядо ви по линията на майка ви. М.Г.: На майка ми. Впоследствие дядо ми има много деца – 13. Умират и остават само пет, между които майка ми, три лели и един вуйчо, когото изпраща в Берлин да учи авиация и той завърши авиационно училище и умира. Той става комунист, обаче. Умира тука, 1924 година, при създаването на българската поща, вътрешна ли, външна, не помня, с някакви двама земеделци. Те тогава не са били безопасни самолетите, те се връзват, не са били като сегашните самолети, така. Но решил той този път да не се връзва и въздушната струя го хвърля и пада при Пловдив, при някакви даращи. Че не пада във вълната, ами пада на калдъръма. Аз бях във второ отделение тогава, в Русе при баба ми и аз трябваше да съобщя тая тъжна вест на баба ми. Носех телеграми от София. Така че вуйчо ми завършва там това училище и така. А пък дядо ми по-нататък, искам да се върна малко назад, той понеже не е имал никакъв занаят, решава децата си да учи. Да учи. В.К.: Кой? М.Г.: Дядо ми, баща на майка ми. В.К.: Как се казваше той? М.Г.: Игнац. Ама името му, другото, той приел едно име Каролев, без да е такъв. И затова майка ми се казва Каролева. Не знаем истинското му име. Той не го е казал на баба ми. В.К.: Да. М.Г.: Защо не го е казал, не знам. За проста ли я имал, какво, не знам. Не го е казал. Но тия, които оставя – деца, той ги оставя всичките да учат по един занаят и тогава да учат, та голямата ми леля, която влиза и остава в Братството, тя станала шивачка. Майка ми научила шапкарство. Тази леля в Букурещ, при която растнах, научила също шапкарство и друга една леля във Видин се ожени, и тя учи шапкарство. Само вуйчо ми учил авиация. На него са възлагали това. А майка ми, понеже имала много хубав глас и е пеела много хубаво, решил дядо ми да я прати във Виена, там е била и леля ми – голямата, шивачката, за да учи консерватория там. И спомням си, сега да отида малко напред, Учителят ме пращаше да отида във Виена, да уча аз там. Но аз имах братовчедка, дъщерята на тази ми леля, която е в Братството, която пък беше фашистка. И аз викам: „Защо ме праща?“ Войната в разгара си беше. „При фашисти ме изпраща. Той нали знае, че съм комунистка?“ – „Идете, рекох, идете.“ А то е било може би

само заради това, защото моят глас беше невероятен. Аз колоратурка бях. Вероятно за да науча музиката както трябва, по оная школа, по която майка ми навярно е учила и пяла. В.К.: А вие защо не пожелавате? Срамувахте се или какво? М.Г.: Аз отказах по политически причини. Викам: „Там са фашистите и ще ида там.“ Аз казах на братовчедка ми: „Да, ако ме пратиш на източния фронт.“ ~ „Е, много искаш“, казва тя, защото бях влюбена в руснаците. Да вървя там, да се бия против немците. Навремето майка ми е учила пеене там. Имало българска група. В.К.: Къде е това? М.Г.: Във Виена. Между младежите, които тук от България заминават, пращат баща ми, не съм сигурна по коя линия, дали по партийна, дали чичовците ми решили да го изучат, защото бил много ученолюбив. Даже академик Чакалов все му викаше: „Бай Пешо, какво прави капитал, капитал?“ – Книгата „Капиталът“. Заминава баща ми да учи занаят за синя мебел-тишлер, да следва там, да учи и там среща в тая група майка ми и се влюбва в нея и иска да се ожени. В.К.: Майка ви се казваше...? М.Г.: Ана Каролева. Да. Но майка ми не го е харесвала. И не иска в никакъв случай. Обичала някакъв артист. Тя нали е учила там музика? Но леля ми, голямата, се е намесила, при която е била майка ми, то тогава не е имала така самостоятелност да се изказва. Зависиш от майка, от баща или от по-голямата сестра, която е там. И тогава майка ми е приятелка с другата ми леля, която е във Видин и й казва: „Пиши писмо на тоя див българин, че аз не съм момиче, да ме остави на мира.“ И леля ми пише анонимно писмо до баща ми, че майка ми не е момиче. В.К.: Че е женена. М.Г.: Че е излъгана от някого, за да я остави баща ми. На това се е много държало едно време. Нещо подобно изживях и аз в по-късните години, което беше също лъжа. И в този случай, получава баща ми писмото и казва на леля ми: „Аз се отказвам от годежа, тя не е момиче.“ Леля ми амбициозна, казва му: „Преди ти да я видиш, ще я видя аз.“ И я води на лекар и лекарят установява, че е момиче. Е, криво-ляво, съгласява се баща ми, оженва се, после плакал, не знам си какво, кой го е излъгал, но мама не казала, че това е нейна идея, нали за това. И така се оженва за баща ми и идва в Самоков, нали? Но знам от нейни приятелки, те са ходили на разходка на баира там, как хубаво е пяла тя горе, вечер, когато се движили семейни. И даже когато аз отидох да живея при леля ми в Букурещ, след убийството на баща ми, леля ми, първите й думи, които бяха: „Пееш ли като майка си?“ Верно, че пеех. Имах хубав глас. Но затова ще разкажа по-нататък, защото с Учителя имам връзка за пеенето и с Паша.

2. КОМУНИСТИЧЕСКИ КНИГИ МЕД НЕ ВАДЯТ

М.Г.: И така стана, че те се ожениха, раждам се аз първата, най-голямата. В.К.: На коя дата сте родени? М.Г.: Сега за моята дата има две съмнения. Една леля Маричка казва, че съм родена в същата нощ ли, вечер ли, с нейния син. Той е 1912 година, на 6 септември по стар стил, 2 часа на обед в град Самоков. А другата ми дата е 13.06.1913 година, официалните ми документи всички са на тая дата. Кое е загубено свидетелство, кое е вярно? В.К.: С една година разлика. М.Г.: Разлика, разлика, което аз не съм много сигурна. Правиха ми хороскоп и на едното и на другото ~ горе-долу попада, даже Николай Дойнов на първата дата го е правил. А пък разбира се, първите години докато беше майка ми и баща ми, беше хубаво. Спомням си големи зими и т.н. В.К.: Живеехте къде? М.Г.: В Самоков, в Самоков. Но по-късно разбрах, пак от лелки разни, че ние сме били много грозни като деца и аз съм страдала от това. Вярно е, че чувството, че не съм хубава, ме е подтискало, щото онази ми братовчедка е много красива, гдето

е в Хамбург. Ние не сме така. Нито аз, нито сестра ми и мама казаха: „Ех, тези грозни деца.“ А имах след мене една сестра, имало е нещо, което е починало, друго, а освен това имам брат, който баща ми го кръщава Ленин. А и за моето кръщение баща ми казва, че съм Людмила, но поповете казаха: „Такова име, какво е то?“ Нали той вече като комунист, ориентиран, иска нещо революционно. И тогава баба ми се обадила и казаха: „Милче, Милче“ и станало Милка. Та истинското ми име е Людмила, но не ми го приеха... А другата ми сестра е Вера и братчето Ленин почина на три години. То беше нещо рахитично. Мама сигурно е взимала разни лекарства, за да го махне и не е успяла, и то се ражда увредено, почина там. Баща ми взимаше пчелин, да гледа чужди кошери, щото нали там ходехме лятото. Там сме расли, там идваха лелите ми от Букурещ и тука от София, вуйчо ми и т.н. И щом дойдох вуйчо ми като офицер, полицията бягаше. Щом си отиде вуйчо ми, баща ми го арестуваха. Ей такова нещо беше и това беше непрекъснато три години. В.К.: Вуйчо ви, защо? М.Г.: Вуйчо ми е офицер, авиатор, нали? И като той дойдох, полиция не идваше. Щом вуйчо ми си отиде, полиция дойде, арестува го. И даже чорбаджията един ден дошъл, и видял книги политически и казал: „Петре, Петре, тия книги мед не вадят.“ Демек ако ги четеш. В.К.: Мед не вадят, да. М.Г.: Мед не вадят – книги, да. Та така. Това беше до годината 1923, но разбира се, размирни времена бяха. Аз си спомням даже мама още докато беше жива, 1917 година, тя ме хващаше за ръчичка и ние ходехме, крави се губеха по полето и скритом от мене тя си бърсеше сълзите, защото тя нали така, можеше да бъде певица известна и т.н., а дошла тука краварка да става. И то нощно време по луна и аз гледам така, пък тя висока, стройна беше и викам: „Мамо, що плачеш?“ – „Ти недей...“ Когато умря братчето ми, пак така виждах: „Ти недей, вика, иди си играй“ и т.н. Нали майка. Но аз не помня така милувки, целувки майчини или бащини. Само един път, след като мама почина 1920 година. По това време беше железничарската стачка. Не можах да дойда с влака моите лели и т.н. И то беше погребение голямо. Но Васил Коларов беше казал на леля ми в Букурещ: „Как можахте да изпуснете една такава добра наша другарка? Ценна, умна и...“ Мама предаваше уроци по немски, въпреки... Там, в града, имаше сиропиталище. Тя ме пращаше да нося с котленцето храна за тия стари жени, стари мъже, които там наблизко бяха. А пък баща ми беше избран помощник-кмет на Самоковската комуна на два пъти. Той пък правеше чешми, защото не беше канализиран града пред тези именно богатите, да им е по-лесно на тях и пред бедните, разбира се, но не пред нас. Ние надалече отивахме за вода, за да не кажат, че виж, понеже е на власт сега, прави си чешма. И един път даже му казаха. Той мереше нивите и ливадите на богатите, и помня му се полагаше някакъв процент, и колко честен е бил и му викат: „Бай Пешо, ела да си вземеш процента.“ – „Мен чорбаджишки пари не ми трябват“, казваше той и се отказваше от тия добавки може би към заплатата и т.н. Спомням си също така мама като артистка и аз като мъничко дете, как сме ходили. Даваха се вечеринки. И тя играеше така важни роли, а мен ме поставяха да казвам някакво си стихотворение, не го помня вече, някъде бях записала една строфа, имам спомени, писани в „Работническо дело“. Като ме хванат, че не работя или нещо такова, понеже не искам да им работя, напиша някоя статия, за да кажа какво е било в затвора или има ли нелегални печатници и с това се отървавам. Да не ме товарят със задачи. Макар че много от Братството смята, че аз съм имала много задачи против Братството. Никакви задачи не съм имала. Ако ви кажа, че повече от ..., откакто си е заминал Учителят, аз не съм се занимавала абсолютно с никакви задачи, т.е. да ми поставят от МВР или нещо, та аз да отида. Дума да не става, дума да не става. Пред мен е образът на

Учителя и аз съм мислила винаги за Него, че аз не изпълних задачата, която трябваше да я изпълня. Когато още ми беше казал, на времето, нали в смисъл такава, когато смърщи вежди, за да се откажа от това да членувам в Партията. Между впрочем малко напред отивам, но след Учителя аз не исках да ходя на партийни събрания. Не исках да ходя и две години аз не ходех на събрание. А в това време събираха, за да пращат студенти да следват в СССР. Прескачам малко, ама няма как, трябва да кажа това нещо. И бяха към 200 души. И в тях аз бях. С една много кратка автобиография. От тая година до тая това, от тая година до тая – това. Един, Александров се казваше: „Абе вие знаете ли тая другарка какъв голям актив има, вижте какво е писала.“ И мина Узунова, ако сте чули лекарката по очни болести, и на професор Узунов жената. Тя беше в Българо-съветското дружество и казваше: „Ами разбира се, че ще върви в Съветския съюз.“ Но аз не отидох от други съображения. Едно казах на другарите, а други бяха съображенията. Аз бях запалена за Библията, за свещените думи, за беседите на Учителя, как без тях? Как без тях? Как мога? Те казват: „На границата ти не можеш да минеш с това. В никакъв случай не можеш да минеш с това.“ Даже когато по-късно бях в Париж, то на Солженицин купих книгите и и тя ми каза, мадам, при която аз бях, един професор: „Ще ви направят за зелен хайвер, недейте, вика, с нея да пътувате.“ И аз я оставих. Така и тука. Беседите станаха причина да не отида. Мен ме обвиняват сега като комунистка от Братството. А те не знаят в душата ми какво е било. Просто понякога ми се плаче за тия обвинения тяхни. Та това стана причина аз да не отида в Съветския съюз да следвам. И останах тука. А на другите казах, че другарите уж казали: „Ами, ще харчим държавни пари“, затова. А всъщност това не беше причината. И тъй.

3. СИРАЧЕ ОТ СЕПТЕМВРИЙСКОТО ВЪСТАНИЕ 1923 г.

В.К.: Стигнахме до Самоков. До Самоков. М.Г.: Да. Сега 1923 година, значи съм била 9-10 годишна. Не, но преди това исках друго да кажа за баща си. Баща ми, след като почина майка ми, се ожени. В.К.: Кога почина майка ви? М.Г.: Тази 1919 или 1920 година. Той се ожени 1920 година. Вероятно една година след това. И 1921 или 1922 година се роди друга моя сестра, преродена, която е кръстена Роза Люксембург. Той по тая част беше, не я кръсти, но Роза си остана. Но мащехата не беше с нас. Тя беше млада, може би десетина години разлика от баща ми, нали, преди това е имала някакъв приятел, ей този, Леви, забравих му името, и той самоковец, беше министър, забравих му името как се казваше. Та баща ми се оженява за нея, но тя някак-си към нас – деца, аз, вярно, съм по-голямка, знам майка си и не мога да ѝ кажа „мамо“. Ама тяка някак-си... Майката моя, помня я, нали, а малката ми сестра Вера ѝ казваше „мама“. Но тя толкова небрежна към нас. Това да се грижи за нас, не. Но не мога да забравя един случай. Купуваше непрекъснато едни шоколади, които бяха навързани, такива имаше тогава, нали, и буташе в устата на Росито. В.К.: На нейното. М.Г.: На нейното. А тя плюва, плюва, не ще да яде бебето. А ние така с Вера гледаме това и в тоя момент пристига баща ми и вижда, че тя на нас не дава, а непрекъснато бута на Росито и излезе отвън и каза: „Милче, ела.“ И извади от жилетката си пет лева и каза: „Милче, идете в бюфета – туристическата градина, бюфета му казваха, – идете и си купете шоколадчета ли искате, кебапчета ли искате. Идете с Верчето.“ Но как задържахше той сълзите си, аз не мога да забравя това. Два момента помня от баща си така. Та това. Иначе тя избяга, няма я. И даже един комичен случай. Един ден я няма и баща ми отива да я търси

и го питат: „Къде, бе Говедете?“ А тя се казваше Волова. В.К.: Ха, ха, ха, ха. М.Г.: Ха, ха и затуи там в хумористичния вестник писа, когато те се жениха. Говедето се жени за Волето, а Мишокът им е кум. В.К.: Ха, ха, ха. М.Г.: Ха, ха, щото такъв Мишок някой беше. Името му бе Мишев. И затуи казват: „Къде, бе Говедете?“ – „Абе Волето избяга, трябва да я диря някъде.“ Да. Е, така беше и я довежда след два-три дена, а тя с младежите горе по баира си ходи. И не се интересува. И той я вика: „Абе, госпожо, ти имаш дете, бе, ти имаш мъж, прибири се в къщи.“ Нали беше така небрежна. Та същата стана по-късно сестра ми. То много интересен случай. По-нататък ще го разкажа. Но убиха баща ми. В.К.: Коя година? М.Г.: 1923 година, на 27 септември. В.К.: Във връзка със събитията? М.Г.: Във връзка със събитията. Той беше помощник-кмет на Самоковската комуна, Дашин беше кмет, но леля Соня, жената на хаджи Сотиров, ми казваше: „Милке, помни и знай: Дашин нищо не правеше. Цял ден седеше и се местеше от бюро на бюро. Баща ти вършеше цялата работа. Затуи хаджи Сотиров казваше: Петре ни е десната ръка.“ В.К.: А Петре е баща ви. М.Г.: Баща ми. „Петре ми е десната ръка.“ И така, убиха го баща ми и не могат да го открият къде. Стана военно положение, ние нищо не знаем. А нея нощ, когато са го убивали, какво значи майчино сърце. Баба ми, а тя беше много религиозна. Баща ми й купуваше кандило, за кандилото зехтин тогава, шарлан ли, какво е било, нали и казва: „Майко, що ще ходиш на черква? Ето ти тука кандило с икона, тежка зима, ще ходиш да студуваш... Гледай си тука това.“ После, когато се връщаше от черква, доведеше си нейни дружки, още майка ми докато си беше жива, моята си майка, ще сложи и ще загрее на всекиго тухла да се стоплят. Оплакаха я тия старите жени, казват: „Такова нещо не сме срещали.“ И тя млада, на 27-28 години мама почина. И на 37 баща ми го убиха. На 27-28 мама, на 37 – баща ми. И тя ни пое да ни гледа, въобще грижа за майка си имаше голяма, нали. Та нея нощ когато го убиваха, тя предчувствуваше, изглежда и ние гледахме пукотевицата, ту, ту, ту, ту, ту... Гърмежи страшни, картечници чудни и все нанадолу към нашата ливада. Все нанадолу към нашата ливада.

А тук ще се върна малко назад. Същата година на Петровден, беше баща ми жив и чичо ми Петър и Павел, нали, посрещаха именния си ден. Тогава правеха разни неща, но баща ми никога не колеше. Той казва: „Я, брат ми, справи се, аз не мога.“ Ядеше месо, но това, да бие животни, да заколи, дума да не става, не. „Брат ми, справи се ти.“ И след един такъв пищен обед, какъвто се правеше у дома с приятели, с песни и другари, отивахме към нашата ливада надолу, на току-що беше окосено сеното и аз съм описала тоя случай, той е печатан в „Работническо дело“ на времето. По тая окосена трева кой да мисли, че тука край Крива вада ще бъде гробът на баща ми? До нашата ливада. Тогава веселби, това, онова, с ядене, с туй, с онуй и ето, за да минат няколко месеца, септември месец и да го убият. Но преди да го убият, те го бяха закарали най-напред в училището. В.К.: Това военните, да? М.Г.: Военните, да. Семинария се казваше и баба ме прашаше с котлето там за храна да му нося. Пристигна и леля ми, голямата тая сестра, която стана причина да се оженят, от Русе. Тя живееше в Русе, затова дойде, за да се срещне с началниците. Тя елегантна, докарана, нали и шивачка при това... Спомням си, че направи една торта от фасул, защото питаше: „Имате ли това, имате ли това?“ А ние, сиромашки, нямаме нищо. „А фасул имате ли?“ – „Имаме фасул.“ И от фасул направи някаква торта, как я направи? Тя носеше сладка от орехчета, гарнира я и т.н. И можа да се срещне с началниците на баща ми, на арестуваните там. Та по тоя случай разрешиха да нося храна на баща ми и дрехи. Баба даде едно вързопче и една черга, и почнах да му нося. Добре, ама като отивах там, те един път ме посрещат, друг път:

„Махай се от тука.“ Един път захвърли подир мене котлето с яденето. „Махай се от тука, да се махаш, ще те пребия като баща ти.“ И аз така изпищях и взех да викам: „Тате.“ И той вика: „Какво искаш от детето бе, какво си такова говедо.“ Него ден бяхме чули, че той жестоко е бит, баща ми, на цимента там. Охкал, пъшкал. И така. Както и да е, и оттам са го преместили в горни казарми някаквизи и един ден, а там вече не позволиха да му се носи храна, но един ден го връщат към долните казарми, вероятно когато ще го убиват, и понеже ние сме на главната улица, минават покрай нас. Баба ми, ние нямаме пейки, стоят на камъните, такива обли, седи отвън на камъка и аз играя на дама с децата на улицата и виждам мащехата отдалече върви отстрана и в конвой отпред, отзад и отстрани, а в средата баща ми. Викам: „Бобо, бобо, татко, татко си иди.“ И тя стана, като смята, недовижда жената, да му отвори портата, да го посрещне. А той като наближи портата, хвърли си черджето, което бяхме го занесли и отмина и аз потичах подир него, така исках да го прегърна, нали баща. Той извърна главата си и няма да забравя, покапаха сълзи... Не мога да забравя този момент. Все е пред очите ми. И всякога, когато се сетя за него, ме парва тая сълза. И така, отмина надолу, те не дадох да се доближа до него, удариха ме с приклад, него също. Те нападат да върви и така беше, и отмина, за да научим на 27 септември 1923 година е убит. Събудихме се от картечен такъв пукот, излязохме на двора, дойдоха комшии при нас, всичките, чичо ми, децата: „Как, какво става, какво се светва там, какво се светва там?“ Баба ми, възрастна, ама тича, ту пред иконите пада, ту пак: „Господи, запази ми Петре, Господи, Света Богородице, запази ми Петре.“ Пак излизам аз, пак ... След два-три деня пристига мащеха ми. „Свърши се с тях, убиха ги.“ В.К.: Колко души убиха? М.Г.: Тогава четиринадесет мисля бяха, но те, на най-далечно място е баща ми. Към София, нали? Ние сме на пет километра от ливадата ни; там, наблизо, покрай един баир и сега стои паметник там някакъв. Та на най-далечно място, другите трима са по-напред и други осем са по-насам, нали които са, та така. И като казаха, свърши се, военно положение, не дават да се излиза. Даже за вода като иска, баба ми излиза, мен не ме пускат. Тя се кара с тях: „Може ли детето да не пуснеш за вода бе, чешмите са далече, нали трябва да се вземе вода от улицата?“ Та както и да е, вдигна се военното положение и на четиридесетия ден се разкриха, а те, овчарчетата слушали и баща ми е казал: „Нас убивате, но хиляди са след нас. Вашите деца ще носят цветя и венци на нашите гробове.“ И тъй стана. Аз си спомням като студентка, как се биеха и препираха кой да сложи венец на тия, на убитите. Но отмина и това нещо. На четиридесетия ден отидохме и аз там написах едно стихотворение за баща си, и няма да го забравя, разбира се. В.К.: Имате ли, помните ли го? М.Г.: Някъде го имам записано, някъде, но трябва да ровя, да видя къде. Друг път. Та... Но аз там дадох една, почувствувах едно, как да кажа, едно чувство на мъст, дотогава непознато за мен и така съм го и описала в това, та трябва да видите, гдето съм дала публикациите във вестник. Това чувство на мъст ме водеше вече към комунистите, нали – това да отмъстя за баща си. Сега другояче разсъждавам, но тогава мъст. В.К.: Така е било. М.Г.: Така е било. На моята детска възраст аз така съм чувствувала. В.К.: И кой ви отгледа нататък, как се развива нещата? М.Г.: И след това ме взеха лелите. Писах много сърдечни писма на леля ми до Букурещ. Най-напред ме взема една друга леля, ама там бях една същинска Козетка, четвърто отделение. А тогава бях в трето отделение, когато убиха баща ми – сестра на баща ми. Но тя много ме тормозеше. Там не искам да разправам живота. Много тежък беше. Много тежък живот беше. Същинска Козетка. С две дъвки ходех за вода, зимно време с нальми, падна, върна са от училище, вместо да уча. В.К.: Слугиня. М.Г.: Вместо

да спя или да си уча уроците, синът ѝ носеше такива парчета, конци, гдето си бършат смазките, тя ги пере и ме кара аз на чекрък да ги завивам до 11-12 часа вечерта и сутринта да съм на училище. Дете. Не, много мъка, много мъка... И скришно ходех там миех дъски на едни. И аз дете. Писаха на мащеха ми да дойде. Писах и да ме вземе, но не ме взема. После ме взема. Те пък ме изкараха, че съм била развратно дете... Как може дете на десет години да бъде развратно? Аз това не можех да си го представя. Само и само да се отърват от това, че са ме гледали, и че не са ме гледали. Както и да е. Прекарах първи и втори клас в Самоков. Много мъка – при баба ми. Много тежко. Ходех да мия дъски, да пера чуждо, да туй, да онуй. Ако щете даже и да прося. Събота, когато така отивах по гробищата за нещо, за хляб, за ядене. В.К.: Сегашното поколение тия работи не ги знаят. М.Г.: Не ги знаят, не ги знаят, не могат да си го представят. И викаха: „Дайте на това сираче хляб, дайте му.“ Не мога да го разказвам, не искам да пиша, защото трябва да си спомня всичките тия мъки.

4. НА ГОСТИ ПРИ ЛЕЛЯ В БУКУРЕЩ

В.К.: След това как стана, че вашата леля ви прибра? М.Г.: Аз писах много писма, че много ми тежко тука. Ако може да ме вземе. Баба ми ме караше. И тя каза: „Добре, Милка, ще те взема.“ Аз съм кръстена на нея. Изпращах за Букурещ писмата, писах на леля ми, тя каза: „Изчакай малко.“ Колко беше да се изчака, не знам, но аз не доизчаках и с една бохичка тръгнах за София. В София се получи малко скандално при вуйчо ми. Вуйчо ми беше вече починал. Вуйна ми: „Защо бързаш, когато не са ти писали писмо?“ Но леля ми, тази, която беше наша сестра, живееше при вуйна ми. В.К.: Как се казваше леля ти? М.Г.: Леля ми се казваше Сийка Каролева. Нали дядо ми прие това име Каролев. В.К.: Да. Тя от кога беше сестра там в Братството? М.Г.: О, да, тя отдавна е сестра. Тя преди 1920 година е влезнала в Братството. Най-напред интересно за нея, че тя е била ловджийка. Единствената жена – ловджийка в Русе. Защото нашите са русенци, нали? И когато Учителят е отивал там, учител ли е бил в Русенско, в Русе ли, къде, се заинтересувала русенската общественост, между които и леля ми. Тя със свако ми е била ловджийка и се е отказала от ловуването с пушки и т.н. И става последователка на Учителя. Но от рибата дълго време не се беше отказала. Тя ядеше риба. Но тя беше последователка и тъй като аз отидох при нея. Тя живееше, беше дошла вече в София, живееше при вуйна ми, нямаше квартира още. В едно мазе там. Вуйна ми беше адвокатка. Много се ядоса, че не съм изчакала от Букурещ да ме повикат, но леля ме защити и каза: „Не се безпокой, Благе, аз ще я заведа в Русе и Милка (леля ми, те ѝ викат Мелания в Букурещ), тя ще дойде, вика и ще я вземе от мене.“ И тъй стана. Заминахме за Русе, помогнах там за разните мармалади и т.н. на леля ми. Ето, пристигна леля ми от Букурещ. Елегантна... Тогаз нямаше ферибот, та вървеше с параход. После стана фериботът и после вече тоя мост. Тя беше млада леля ми тогава, тридесет и няколко години, аз дете в прогимназията и първите ѝ думи бяха, тя елегантна и хубава жена: „А, това ли е Милка, на Ана дъщерята? Ти пееш ли като майка си?“ Сега аз останах изненадана. Ни добър ден, как си, ни нищо. Пееш ли като майка си, нали? Това беше първият въпрос. И после питах леля ми, коя е тази? „Ами това е на майка ти сестра! Тя е най-малката.“ Аз вече знаех за Самоков, но не можех да си представя, че това е тя. И както и да е. Тя беше много окумуш жена. Тя бе организатор и знае какво иска. Намери се един човек, забравих му името как се казваше в Русе, който отива стоматология да следва в Париж. И понеже аз

дойдох, пратиха ме от Самоков без паспорт, без нищо, без „пасавант“, както на времето се казваше, то леля ми се чудеше как да ме прекара през границата. Нали аз нямам как да мина там и в това време този човек, който отиваше, трябваше да мине през Букурещ. А нямаше никакви познати там. Някакъв познат на леля ми – тази шивачката Сийка й каза, абе, Любомир ли се казваше: „Виж, каза, Любо отива за Париж да следва стоматология. Дай да я пишем като негова сестра в паспорта.“ И на леля ми в Букурещ Мелания струваше много нещо това в смисъл – тя трябваше да даде подкупи на полицията, щото те се подкупваха едно време. Трябваше да им дава подаръци и донесе някакви шишета с одеколон, с панделки вързани и туй, онуй, които раздава на тия там, по границата които бяха. А ме вписаха в паспорта на този като негова сестра. Ушиха ми черна манта, бяла якичка, като ученичка и т.н. Тогава влакът беше с три класи – първа, втора и трета. Леля ми пътуваше във втора класа, седалки с кадифета и пр. А в първа класа случайно пътуваше един от полцията – румънската, големец. А друг полицай – Жогата се казваше, който, щото той пускаше леля ми така, той я ухажваше де, и тя казваше: Имам сестра в Русе, довечера ще се върна.“ А тя не се върна вечерта, а се върна след няколко дена, когато уреди паспорта за мен. И каза: „Ами тука, казва, тези хора аз не го познавам, вземах ги също така във втора класа при мен. Помолиха ме, казаха, че не знаят езика. Той заминава, казва за Париж със сестра си, аз минах за негова сестра, тя ще учи пиано, (аз пиано не бях виждала), да следва пиано там, а той стоматология.“ Но той с един нос голям, грамаден. Оглежда ме и каза: „Ама тя сестрата никак не прилича на брат си.“ – „Ама те са от две майки деца, затова са така.“ – Леля ми веднага зализа, но той се усъмни и спря влака и каза: „Мадам Поп – тя се казва леля ми тъй по фамилия – навярно прекарва някакво слугинче свое“ – кумбикуц на румънски. И спират влака и търсят сега, коя е тая шпионка, която минава границата така без никакъв документ. То беше много интересно тогава. Леля ми, натоварена с грозде за Букурещ от Русе, такива хубави, отива с един голям грозд и кокетира с оня полицай, големец, в съседното купе на първа класа. Изведнъж идва Жогата и казва: „Мадам Поп – защото той я познава, тя няколко пъти пътува – какви са тия хора при вас?“ – „Ах, казва, не ги познавам. На гарата ме помолиха, казаха, че те това, не знаят езика, да им превеждам. Вижте, иска да ме обвини мене в това, та аз не ги познавам тези хора.“ Ама беше такава артистка леля ми, че успя да убеди полицая и влакът тръгна. То беше на румънска граница и влакът тръгна. Интересното беше, искам да кажа, може би не е тука уместно, но на връщане, аз вече след като престоях 5-6 години в Румъния, видяхме същия полицай. Това исках да кажа, че същият Жоро беше на същата длъжност, когато се връщах след шест години и леля ми, вече аз минавах за приятелка на леля ми. Но порастналото дете, изменено вече като госпожица, той не ме позна. Леля ми каза: „Ние с приятелката отиваме до Русе и ще се върнем вечерта.“ И Жогата ни пуска... Но аз веднага на 12 часа хващам влака от Русе за София, качи ме леля, та сърцераздирателно се разделихме и заминах. Там научих именно, че във влака тогава, че шест души от това са дошли с дядо ми с Батенберг, шест семейства. Но леля ми остана, вечерта се връща и казва: „Къде е приятелката ти?“ – „Ами остави се, хвана се с един там, сигурно утре ще дойде.“ И тъй мина. Но искам друго да кажа, че когато стигнахме в Букурещ, тогава след няколко дена идваха полицайи да питат: „Вие, г-жа Поп, сте си довели конвинуца от България“, т.е. слугинче. Казва: „Нищо подобно, няма такова нещо при мене.“ Много години наред идваха да проверяват. А в това време ми взеха учителка за румънски език и аз научих езика, но малко с акцент и когато идваха те, ме разпитваха: „Ама тя не е моя, тя е племенница на мъжа ми от

Трансилвания. Те говорят с такъв акцент. "Докато науча добре езика. И така минавах аз за това... Най-напред за конвитуца, после за племенница на свако ми и най-последно... Но живеех с четири фалшиви имена. Едното беше Иванова, на тоя, как се казваше той, забравих му името, Любомир, какъв беше, другото беше моето – Георгиева, третото беше Говедова и четвъртото, не помня на кого. И когато идвах и търсех някое едно от тия имена, се казваше: „Тука тази, но не е тази. Тука е онази, ама не е ...“ Така живеех аз с фалшивите имена, докато се върнах пак по тоя именно начин. „Кондестин“, както казват румънците (тайно). Та минавайки два пъти границата нелегално, имах тия неприятности.

Но един ден там, в Букурещ, когато аз научих, че при леля ми идваше преди това, искам да кажа – маникюристка, която й правеше ноктите, това, онова, мен ми се видя нещо много хубаво това нещо, щото момичето беше елегантно и викам: „Аз искам това да науча.“ Леля ми искаше да ме учи цигулка. Тя, не е хубаво да казвам за нея, мир и светлина на душата й, но си имаше приятел – студент българин, той беше между впрочем и кантина, както казват румънците – стол на български студенти у нас. Свако ми беше богат, заможен, той беше социал-демократ и директор на Рудолф-Мосе, една фирма – печатница, имаше възможност. Много пари печелеше, но разбира се и той живееше с неговата секретарка, за което леля ми му откъщаваше по тоя начин, с тоя Ганчо, един от добруджанския край, той почина, много добър цигулар, много прекрасен цигулар. И танте винаги му казваше: „Научи Милка на цигулка!“ Добре ама Силвио, доведеният син на свако ми, учеше пиано в сеседите и аз с най-простия си акъл казах: „Силвио да учи на такова голямо нещо, а пък аз на такова малко, не искам. И аз искам на такова голямо да уча.“ – Пиано с други думи. И разбира се, успях да се наложа, аз научих да правя нокти и фризури, те ме дадоха не чираче, а ученичка в един институт, Дортаймер се казваше, на Каля Виктория, който приемаше ученички, защото обикновено чирачетата слугуваха там. Ние бяхме ученички и се плащаше за тези ученички и аз научих там тая професия – фризьорство, масаж, боя, всичко, цялата тая процедура в това фризьорство. И когато научих това нещо, научих го, но не го работех. Но горе във вилата имам един патефон, както казват румънците, грамофон, който се навиваше така, на ръка и беше последна дума на техниката, защото автоматически спираше. Аз не знам, навярно в кръвта ми е, щото още в Русе когато бях и когато вуйчо ми почина, и дойдох и съобщиха за телеграмите на баба ми, аз бях събрала децата да им правя джумбуши разни и да се кълча, да туй, да онуй, да се качвам на масата да играя, да се преобличам и в Самоков също съм го правила като дете. Значи една артистичност вродена в мене беше. И по тоя начин, като отиваше леля ми, като излизаше и прашаше слугинчето, защото тя имаше слугинче навънка, аз оставах сама, обличах й дрехите, големи огледала, кълчех се пред тях, пеех, плачех, така че си въобразявах, че съм някаква артистка. Но навивах тоя грамофон, толкоз много го навивах, че му счуших пружината и свако ми, понеже това беше единствен грамофон, който той успя да го вземе между многото, тя вика: „Аз не знам как ще отговарям пред свако ти сега. Ще идеш да купиш пружина.“ Това ме накара да отида в някакъв магазин, да се хвана на работа, за да купя пружина. И тъй почнах аз да работя по малко, малко този занаят и купих пружината, те купиха нова къща, т.е. стара къща, която разрушиха и направиха нова и сега аз поисках да направя подарък, едно бюро голямо, с ролетка до долу, тая нощна лампа, която си я взех и с тоя портрет на леля ми, която сложих там на масата, на танте. Който сложих там на масата на бюрото на свако ми. Добре, но бомбите по-късно разрушиха всичко това. В.К.: Пак в Букурещ? М.Г.: Пак в Букурещ, през Втората световна война, това ще кажа

малко по-късно, но тъй стана, че аз научих тоя занаят, но тогава започнах да работя.

Тука искам да кажа една интимна случка, която се случи с майка ми, когато не искаше баща ми, която се случи и с мен. Аз живях там шест години, нали, близо шест години. Една вечер аз закъснях от работа, при някой си Мишо (така се казваше фризьорския салон). Там много лоши отношения имаха колегите към мене. Аз бях много свита, много, как да кажа, по начало бях свито дете, с чувство на малоценност, което и сега не ме е напуснало и смятах, че другите знаят повече, другите могат повече, другите това и аз съм некадърна и т.н., нямам тия способности, които имат другите. И така не можех да си завъдя клиента и все стоях, така беше там в една стайчка, нали стоиш сам, докато те повика някоя клиентка. Там имаше един такъв циганин бръснар, семеен, истерик и казва: „Тая българка аз ще я целуна сега.“ Аз нищо не знам, разбира се. Той казва на колегите. Действително ме целуна. Ама така ме целуна, че аз помислих, че ще умра. И по-късно този човек ми даде сведения, за да могат годините да ми се признаят, там, дето съм работила. Това нещо ме възмути толкова много, че аз исках да напусна. Но тогава се случи това, когато аз закъснях. Отидох си в къщи и мисля, че с това е свършено моето моминство. Така не се пазех, на улицата обикновено закачат мъжете, аз не се пазех. И си викам, аз не съм момиче, той ме целуна вече, значи не съм момиче. Пристигам в къщи и танти казва: „Ти къде беше, защо закъсня?“ Пък тя винаги трепереше, защото съм с фалшивите имена, заради полицията. И казвам: „От работа идвам.“ Но как съм го казала, че тя е помислила, че съм имала някаква връзка с някого и ме завежда на една акушерка, която установява, че не съм момиче. И от него момент аз заживявам с една мъка, че не съм момиче и толкова много се обърках, защо ще се пазя от момчетата, аз не съм вече момиче. Ето тази е жена. Толкоз много изживях тази трагедия вътре в себе си, че не можех да се помирят с това. Нали това боли, са ми казвали, нали тъй. А той само щеше да ме задуши, като ме целуна. Защо така, защо така, толкова невежа бях аз в тия неща. И даже една приятелка идваше, Улрика. Аз бях купила пасти и дай, викам, да се почерпим и ще пушиме по една цигара, защото викам аз не съм момиче и й разправям случая. Тя се смее с глас: „Ама как можеш да мислиш така?“ Викам: „Така е. И танти ме води на такава и ми каза, че е така.“ И аз живеях години наред с тази мисъл, с подтиснато чувство и танти казваше така: „Ти, аз те знам тебе, ти, ти, ти ...“ И т.н. Така се отнасяше с мене като с не знам какво. Но един ден тя ми казваше: „Ти си проста и си грозна, ами вземи да четеш, виж Силвио, той е умен, той е и хубав и умен, и толкова много ми втъпяваше това в ума, че е умен и хубав, че се влюбих в него, без той да знае, разбира се. Но толкоз много, че аз ставах сутрин преди Аурика, слугинчето и му вземах обувките, чистих дрехите му... Пък той става и пита Аурика: „Аурика, днес много хубаво си ми лъснала обувките.“ – „А, не съм аз, г-н Силвио, това го направи г-ца Милка.“ Той се чудеше за мене. Но когато вече си тръгвах, и така години продължи това нещо, когато си тръгвах от Букурещ, вечерта отидох и му дадох една снимка. Аз вече завъдих частна клиентела, и от одного взех, много обичах офицерите, тези марината, морските, и взех един костюм и се снимах като морски офицер, поручик, и се снимах с него и му викам: „Силвио, искаш ли да ти подаря една снимка, няма да я четеш. Като си отида, ще я четеш, но няма да казваш на танти. Аз се снимах, ето, после ще й я покажеш, като си замина.“ И той я взема и вика: „А, интересно.“ Добре де, утре ще дойда и аз на гарата да те изпратя. Аз хвърча. Аз имах таванска стая, до мене беше слугинчето и аз исках да съм самостоятелна, щото Силвио имаше самостоятелна там, а друга нямаше. Иначе

спях в хола, спалнята, хола, кухнята и т.н. И още една стая, която е за Силвио. И така аз спях в таванската стая, исках да съм самостоятелна, но на сутринта ставам, казвам: „Силвио, днеска ще си ходя.“ – „А, добре, казва, ще се приготвя.“ Обувките му бяха пак лъснати, всичкото както трябва. Идва той на гарата и танти ме изпраща, със свако се сбогувах и като се разплаквам с пълен глас, по него, не в друг, това беше първа любов, нали... 17-18 годишна бях. А аз вървах по улиците и чувах, че някои казваха – двама младежи: „Какво момиче срещнах, на 17 години или на 16 ли.“ И викам: „Ей, аз съм стара, на 17 години, а той срещнал на 16.“ И с това травми, травми върху себе си, в чувствата. И така изпратих, аз се разплаках и танти вика: „Каква правиш, ма, какво правиш?“ А тя разбра, че аз плача не по нея, а по него. Тъй се прибрах аз, тогава де, заедно в България. В.К.: В България. М.Г.: С нея заедно, той се върна и т.н. И в България вече дойдох в София, нали, а леля се върна обратно.

5. ЗАДАЧИ НА ИЗГРЕВА

М.Г.: И почнах тая професия, защото с друго няма как да се изкарва хляба и дойдох тука в София при леля ми Сийка, която е в Братството. В.К.: Тя къде живееше? М.Г.: Тя живееше при вуйна ми още, нямаше жилище самостоятелно, но беше се записала за апартамент и този апартамент е на ул. „Граф Игнатиев“ и на „Толбухин“, който братовчедка ми, дъщеря ѝ го продаде сега или по-миналата година беше тука. В Хамбург тя живее. И тъй, къде ще ме води леля ми. А, не, беше под наем, не беше при вуйна ми. Беше под наем на „Мария Луиза“ срещу „Цанко Церковски“, там. Едната стая даваше под наем, в едната живееше тя, едната ѝ беше работилница, защото бе шивачка, а в банята, която беше голяма ей-така, живеех аз с моята сестра Вера. Едно легло, един гардероб, ей тая масичка, две табуретки, това бяха. Аз вече се свързах с другарите. На първо време не. Леля ме водеше горе на Изгрева и сега е вече и първата ми среща с Учителя. Инчето беше в трети клас, дъщеря ѝ в прогимназията, аз вече 17-18 годишна, търсех си работа и ме заведе горе. Леля горе имаше място, до сам гората, където Огнян Дойнов е сега, ама това до края. Отсреща има една дървена къщичка – резба – там на края на гората. Свако ми беше с една ръка от ловджийските години и продаваше царевица, семки там и т.н. Те го знаят бай Сандю, бай Сандю. И една малка схлупена къщичка имаше. Сега там някой в Монголия ходи и направи голяма, ех, етаж и половина. И там ходехме неделен ден с леля ми. Свако повечето време там стоеше. И един ден, когато отиваме на беседа, Учителят казва: „Ще дам една задача за в неделя.“ Беше за смелост, за безстрашие. „Всички да си купите по една стомничка от пазаря нова и от 12 часа през нощта, до 12 часа на обяд всеки трябва да отиде до Бивака, да си вземе вода, да си напълни стомничката и да се върне.“ И когато дойде този час – неделята вечерта, Учителят слезе долу, написаха се за жребие кой какво да тегли – листчетата и всеки тегли каквото му се пада. На всеки три минути трябваше да излиза един човек, за да отиде до Бивака. Колко мислите мене ми се падна? И Учителят каза така: „Аз взимам най-лошия час за себе си – два часа през нощта, останалото си теглете жребие и както му се падне.“ Преди това аз теглих и ми се падна в 2 часа и три минути, непосредствено след Учителя. Викам, дали затова много страдания минах? Не знам, защото и Учителят, не можем ние да се сравним с него. Два часа и три минути след Учителя. На леля ѝ се падна 2 часа и 12 минути, на братовчедка ми 2 и 17 минути, там между нас беше Еленка Казанаклиева. Елена Казанаклиева беше между нас. И така. Но Иван Антонов –

астрологът, каза: „Момиче, ти не знаеш никакъв път.“ Пък аз не знаех къде е Витоша, пък какво ще знам път и т.н. „Ела да ти покажа откъде трябва да минеш.“ И преди да дойде времето да тръгна, той ме завежда надолу през гората, после другата гора. А там имаше такива трудоваци, нали с кучетата и бараки такива едни. По-късно там от немците беше заето. Та там ме заведе да видя пътя, откъде да изляза на шосето. Шосето за Симеоново беше едно каменливо, неустроено беше. Докато аз отивам и се връщам в Калудово място имаше едно, където сега Съветската легация го взеха, то беше само с един тел така, още никаква постройка нямаше. И като се връщам, казват ми: „Къде се губиш, ма? Сега Учителят мина.“ – „А, той е стар, аз сега ще го настигна.“ И като хукнах да бягам по пътеката, която ми се показва. Знаете ли, аз може би имам леки белези тука на клепачите, щях да си извадя очите от тела на Калудови, щото не видях в тъмнината, че така, проврях се после и тичайки, тичайки, когато настигам там долу, където са тия трудоваци, там такова едно куче ми излезе грамадно, жълто, бяло, червено ли какво беше. Ау, ау, ау, толкоз много лая по мене, и така се хвърля, че мислех, ще ме разкъса на парчета. А раница имам, някаква ми бяха дали на гърба и когато искам направя опит да вадя хляб или нещо, то „Ау“ и се хвърля. И аз само гледам пред мене така с лицето се въртя около него. Но реших да извикам: „Танти, лельо.“ Тя чула. Тогава беше долу, дето е Червена звезда, това беше поляна, овце пасяха там. Тя чула, че съм извикала и мисли, па чула и звънци на овчари, че овчарите са ме нападнали, хуква да бяга и си пуква стомната. И тича, тича, тича, аз втори път извиках, да ме намери по гласа. „Не съм ухапана от кучето, не съм от кучето, не съм.“ И тя идва при мене и ме взима така, излизам от пътеката там и излизаме на шосето и ме пита, и аз разпирям. А тази Казанаклиева: „Какво е, каза, сестра, не чу ли Учителя, че трябва само молитва и мълчание.“ Пък леля ми се обръща: „Я мълчи, мари, детето щяха кучетата да го разкъсат.“ И така тръгнахме нанягоре и братовчедка ми дойде – трите отиваме. Тогава стана един нещастен случай с не знам дали го знаете, със сестра, забравила съм как се казваше. В.К.: Разкажете случая. М.Г.: Да, тя е починала отдавна тая сестра, но те минали през Драгалевци, и понеже нощем, решили да влезат в една кръчма отворена да питат пътя и пияниците се нахвърлят върху нея, няколко я изнасилват, няколко души се изреждат върху нея. Учителят беше страшно недоволен от това, защото той каза: „Никого няма да питате, с никого няма да говорите, ще си вървите сами“ и т.н. В.К.: Тези последните са я изнасилили? М.Г.: Да. Да. Този случай, нали така, остана като провалена задача, една страница такава неприятна. Едната случка беше с мене, че аз исках да стигна Учителя и заради това тичах. Но Учителят стана невидим, аз толкова много тичах, че трябваше да го стигна. Но беше невидим, пък дали в кучетата се пообърках, не знам. Не може да се преобърне в кучето, това не мога да си го помисля, но аз не видях Учителя. Толкова тичане, толкова такова, трябваше да го стигна, защото казах си, ей сега мина. И не го видях. Но после научих, че е горе на Бивака. Учителят горе беше много намръщен. Много.

6. ПРОНИЗВАЩИЯТ ПОГЛЕД

М.Г.: И след това се върнахме в Русе. Това беше първото ми виждане. Един ден, беше 1931 или 1932 година. Да, тогава беше. Тогава се върнах аз. И след това един ден, неделен ден беше мисля, леля ме праща да целуна ръка на Учителя, вече да се запозная с Учителя, нали? Аз не искам да целуна ръка, защото казвам: „Това е селска работа.“ А Учителят чака горе, чака горе на

стълбите и понеже той чу това нещо, а те ме бутат, братовчедка ми: „Иди ма, иди целуни ръка на Учителя.“ Най-после аз се качих и тогава Той каза, така ме прониза дълбоко някак-си с поглед, мен ми стана неудобно, помислих си кой знае какво. „Рекох, плитко дишате, сестра.“ А сега разбирам, че той може би е казал: „Загубена овца, пак ли се връщаш? Връщаш се...“ Това, щото Учителят имаше един поглед, който гледаше през тебе. Така в дълбочина. Рядко съм срещала такива хора. Гледа те, а пък все едно тебе не гледа, а минава през тебе. Тогава така видях.

По-късно един такъв поглед видях в Чомпи и в един йога, който идва там на Изгрева. В.К.: Кой беше този Чомпи? М.Г.: Чомпи беше един цигулар от Италия. Той идва да държи концерти на Учителя. Лично на Учителя. В.К.: Къде? М.Г.: Горен Изгрев и после даваше концертите долу и много от музикантите – челисти, цигулари, които искаха, а нямаха възможност да платят за входен билет, идваха и слушаха отвън само – защото салонът препълнен, само и само да го чуят. Защото се даваше безплатно – той, Учителят. В.К.: Той колко пъти е идвал в България? М.Г.: Два пъти. В.К.: Кой години? Спомняте ли си? М.Г.: Трябва да беше 1940 или 1941 година. В.К.: Значи първом концерт на Изгрев. М.Г.: Дават концерти горе най-напред. Концерти горе най-напред, а после отиваше в „България“ да дава. Зала „България“ беше тогава най-големият салон. Там се даваха концерти. Но вторият път като дойде, беше семеен вече. И спомням си като излизаше от стаята на Учителя. Учителят беше дал портокал или нещо такова. И аз викам: „У, какъв хубав портокал и дал Учителят“ – на нея де, на жена му. Мен това ми направи впечатление. Викам, гледай сега материалните неща... Тя беше много хубава, хубаво момиче така. Той много фин. Извънредно много фин, но така гледаше, като те погледне така, пронизва те. Виждаш като че през тебе някак-си гледа. Може би вижда нещо друго, нали? Много добър цигулар. Като него цигулар съм срещала в Букурещ на един концерт, по-късно когато ходих вече там, когато ходих по-често в Букурещ с моя братовчед и жена му – някакъв си поляк. Така свиреше – играчка му беше цигулката в ръката. Та това. А по-късно имаше един, с който Веса Несторова контактуваше. Някакъв, махараджа ли, как ги казват тези, гдето носят черна точка тука с тюрбани. В.К.: Индиец. М.Т.: Индиец, млад човек, много хубав човек. В.К.: Вие сте го виждали на снимка с Учителя, до Учителя. М.Т.: Да, млад човек. Веса нали английски знаеше, така с тях контактуваше. У, що приказки лоши по неин адрес бяха. Не бяха прави сестрите и братята, щото тя е умна, знае езици, нали, и се отнасяше много хубаво. После Учителят е който, нали, дава тези връзки и т.н. Той също така гледаше с такъв пронизващ поглед. Много хубав човек беше този човек. Много красив човек така. И Учителят за него каза: „Той има много хубаво ухо и много хубаво око“ – за него. И действително, очите му бяха изваяни.

Та моя братовчедка, някой път ще ви покажа снимки, тая, гдето е в Хамбург. Тя е най-красивата между нас, с идеални очи. И тук искам, може би така прескачам някои неща. Когато дядо тръгна за Германия, тя отиде и каза: „Аз заминавам, Учителю, за Германия.“ Да специализира там за някакъв изкуствен нефт, обаче после тя се включи тука в Дома на техниката – „БИАТ“ тогава се казваше. Те я използваша така доста много. Тя понеже знаеше немски, нали ние всички говорехме, ама аз забравих, като умряха родителите ми, а тя продължаваше с майка си езика и я прашаха по западните покрайнини, събираше работници, техници, инженери, та ги прашаше на западния фронт. Имаше си грехове от гледището на комунистите, нали, както и да е. Та тогава, когато вече окончателно заминаваше, отиде при Учителя да си вземе довиждане

и Учителят каза: „Кой сега ще изпрати сестрата?“ Тоя Константинов Методий, той много я харесваше. В къщи беше често у нас на гости. Този, как се казваше, Кирчо – лъвчето, не знам кой още я харесва. По линия на това, че тя германците харесва и Учителят ѝ даде един грамаден шоколад. Ей-такъв, мен ми останаха очите у него – грамаден шоколад. И така, с едно много хубаво чувство към нея, много хубаво чувство към нея. Тогава тя покани моя братовчедка, за да отиде в Германия. Тя отиде. Тя се любеше с един електроинженер, който замина там да довършва и с нея заедно. И тя какво е работила, не знам. Нейна сестра също, която сега е в Италия – Ваня, също я нареди да заминат за Германия и тя там нещо беше с тия, е, които са като пленници. Тя да пази пленници италианци. Нещо такова. Обаче тя се влюби в един там, който се оказал бръснар и устройва, доколкото аз знам, дали е вярна тая версия, не знам, бягство на този човек и бяга с него, и заминава за Италия и дълго време той не се оженва за нея, защото не я смята още за..., дали е агент някакъв де, защото той е комунист. По-късно се оженва и има две деца. Едната, която се ожени за вицепрезидента – Вицеконте, някакъв големец. Та мисълта ми е, че братовчедка ми устояваше това и дойде ред до мен. „Ако искаш, и ти можеш да заминеш“, ми каза тя на мене. „Иди питай Учителя.“ Аз отивам при Учителя и ми направи много силно впечатление, че той ми каза: „Ами идете!“ Тя беше във Виена още и казвам: „Как, Учителят знае, че съм комунистка, че съм била затворена в затвор, а ме праща при немците.“ А то е било, сега мисля, не тогава, сега мисля, защото майка ми е учила консерватория там. Вероятно с моя глас, така поставен по майчина линия, щяла съм да преуспее може би, нали? Но аз казах на братовчедка ми: „Ако ме пратиш на източния фронт, ще дойда! Иначе не!“ – „Е, много искаш“, вика тя. И тъй, аз не отидох, а на Учителя така ме беше малко яд, че си викам: „Нали знае, че съм комунистка, защо ме праща при фашистите?“ Но аз тука, преди да стана комунистка, искам да кажа нещо

7. ЧЕРВЕНАТА ПОЛЯНА

М.Г.: Ходех при Братството, но един ден, имаше червена полянка до Изгрева. На тази червена полянка се събираха другарите – младежи и аз им казвам, че идвам с леля ми при Учителя, тъй и тъй. „Какво ходиш там, ма, за баби и за дедовци е там, да те заблуждават и тебе.“ – Тъй ми казват другарите, за да ме убедят. В.К.: А вие се познавахте с тях. М.Г.: Да, запознах се с тях. Аз исках вече да отмъщавам. В.К.: Заради убийтия си баща. М.Г.: Заради баща си. Това аз мисля, че ви го разправях. В.К.: Ставаше въпрос как се запознахте с тях. М.Г.: Не го ли казах? В.К.: Не. М.Г.: Как се запознах с другарите. Аз работех в един магазин. И грабнах книгите на баща ми, „Капиталът“ и туй, онуй, от които абсолютно не разбирах, защото там имаше алгебра, която аз в гимназията не учих. И минава един комунист, вероятно за да се бръсне и поглежда, и казва: „А, четем Капитала“. Аз много наивна и казвам: „Ами да, това е книгата на баща ми, баща ми е убит през 1923 година. Научих, че Цанков го е убил. Аз ще си купя пистолет и ще го убия.“ – „Не, момиче, ти ще убиеш Цанков, ама той има кучка, която ще те разкъса.“ – „И кучката му ще убия“, казвам аз. – „Виж какво, утре вечер пак ще дойда да се обръсна и ако искаш ще те водя на едно място, където ще ти кажат как можеш да отмъстиш за баща си.“ И идва вечерта, и аз отивам с Мадовеев, с него и ме води в бабешкия дом, наречен бабешки дом. То беше на независимите професионални съюзи между „Цар Симеон“ и „Цар Борис“, ей едни срутени къщички навътре, в безистена и когато влизам вътре какво да видя.

Влизам в една стаичка, там се събирали бръснарите и това, но аз влизам в момента – само момчета. Единствено момиче влизам аз. Няма никой и двама по-възрастни по на четиридесет години грабнали по един стол да се бият. И аз наблюдавам. Аз идвам елегантно момиче с фини етикеции и т.н., от Букурещ възпитана и това нещо за мене беше ужас. Как така, да се бият и защо ме води този човек тука? А той ме пусна в тая стая и си отиде. И казва, пък аз елегантно облечена, един казва: „Тая буржоазна дама що търси между нас?“ Казват: „От къде си?“ Аз казвам: „От еди-къде си.“ – „Седни“ – викат там. Ама така някак-си неодобрително. „Ти разбираш ли, че най-напред трябва да ги организираш и после да ги просветиш, кой ще ти дойде единен?“ – „Как ще ги организирам, без да ги просветя, бе, нали трябва да им кажа в името на какво трябва да ги организирам, че тогава да ги просвещавам другите.“ И за това нещо стълкновение. Това ми направи много силно впечатление. В.К.: То важи и досега. М.Г.: То важи и досега. Да. Извънредно много силно впечатление и още тогава исках повече да не отида, но понеже – викам, щом баща ми е бил такъв, моя милост взе да си вади връзките от обувките, за да приличам на тях, взех да си обличам палтото наопаки, то беше с английски шевове, да приличам на тях. Взех да ходя малко небрежна и т.н. Те бяха с петна с туй, с онуй, ходеха по борделите, по най-долнопробни гостилници, бе мухи, мръсотии, страшно нещо. В.К.: Нарочно ли го правеха или...? М.Г.: Нямаха средства, нямаха средства. Аз печелех доста. В.К.: Те младежи. М.Г.: Младежи. В.К.: С леви убеждения. М.Г.: С леви убеждения, да. И така, аз това нещо ме възмути и тогава ме заведоха на червена полянка. В.К.: В коя година беше това? М.Г.: Това беше 1931-1932 година, там някъде. В.К.: И къде се намираше тази червена полянка? М.Г.: Тя се намираше до Изгрева, долу, където е суперът сега в гората. В.К.: Защо се казваше „червена полянка“? М.Г.: Защото се събираха комунисти – младежи. В.К.: А-ха, да. М.Г.: „Червена полянка“ ѝ викаха. И тогава ми поставиха въпроса: „Що ти ходиш там при дъновистите, то е за старци и за туй, за онуй.“ Между другото от леля ми и от кого бях чула, че Игнат Котаров апострофирал Учителя. И аз искам да го апострофирам. Да каже, защо заблуждава народа. И отивам един ден на беседа, неделен ден беше, таман влизам, и Учителят както говореше, само леко ме погледна и продължава да чете. Да. Препълнен салонът. Аз погледнах къде да седна, няма място и таман да се обадя, и почва да ми става лошо. Лошо, лошо, лошо, ще падна. И търся място да седна, няма място и трябваше да излеза навън. Ама така ми е лошо, че отсреща пейки има до лешниците и маси, и аз сега трябва да седна, не мога, но трябва да легна, иначе ми е лошо. Невъзможно. И като легнах и стоя легнала така, докато свърши беседата. Щом свърши беседата, все едно нищо не ми е било. Викам: „А-а“, не можех да разбера защо става така. „Но аз сега не можах, но другата неделя, аз ще му кажа на него.“ Втората неделя също, третата неделя също. Същото нещо се повтаря – става ми лошо и аз трябва да излизам навън. И на третата неделя когато ми стана така, съвсем лошо, легнах на пейките и казвам: „А, не, не мога с този човек да се справя, нещо не може, същинат, казват румънците. Главата ми бърка, не може с него да се справя.“ И престанах да ходя. Така станах комунистка. Но в същия тоя момент аз се преместих и почнах, хванах се в най-големия салон да работя, там идваше отбраната клиентела. В.К.: Къде? М.Г.: На „Сердика“ 3. Най-големият салон. И вече минавах за румънска специалистка и т.н. Там идваше една Донка Багрянова, имаше сестра Вера Багрянова, която взема конкурс по английски език, току-що завършила в Симеоново на Рокфелер и замина за Калифорния. Сега искам да кажа съдбата какво нещо е. Тя пише на сестра си Донка: „Кажки на Мими, (Мими ми викаха тогава), Рокфелер търси едно

момиче, чисто като Мими и ако иска да стане „дама компани“, нали, ще пътува с нея навсякъде и т.н., ще изучи език и това. Кажй й, казва, на Мими да се съгласи. Тя я знам, че обичаше да пътува.“ Аз често пътувах до Букурещ и Донка ми каза: „Виж сестра ми пише така и така. Искаш ли?“ А сега другарите комунисти ме впрегнаха там и веднага искат да ме включат в комсомола, нелегалния комсомол. Дотогава се минаваше НРПС, РП, Ремса и тогава влизаш в комсомола. В.К.: Я ги дайте последователно, че не ги знаем. М.Г.: Първото е Независимите професионални съюзи, след това е Ремса, който беше легален, РП и Ремс имаше легален. В.К.: Какво е РП? М.Г.: РП е Работническа партия, а КП е Комунистическа партия. А Ремса е Работнически Младежки съюз. В.К.: Да. И след това? М.Г.: А след това е Комсомол – Комунистически младежки съюз. В.К.: Той е нелегален. М.Г.: Нелегален, който ръководи Ремса, който ръководи и НРПС и т.н. И аз един ден, като не знаех нищо, разбира се, всичките тия неща сега започва в мене борба – да ида ли аз „дама компани“ на Рокфелер или да вляза в Комсомола? Определиха ми вече, че ще влизам в Комсомола, чрез едно бърснарче, поет, много красиво момче беше, което каза, че мога да вляза аз в Комсомола, да прескоча Ремса, защото съм отвержена, защото съм силна, защото съм изпълнителна и т.н. Проверили ме някак-си. И аз се борих три дена и отказах да бъда „дама компани“ на Рокфелер. В.К.: Но това на дъщеря му, на съпругата или на него? М.Г.: На съпругата. Тя търси младо момиче, чисто момиче, нали така. А въпроса с чистотата на момичето в „Анани“, фризьорския салон, бе необикновен. Един ден, после ще продължа за комунистите, един ден хващат две чирачки в „Анани“, в гората и се оказа, че са болни от трипер. А пък ние имахме здравни книжки. Целият салон на „Анани“ да бъде прегледан гинекологически. В.К.: А той вашият салон „Анани“ се казваше. М.Г.: „Анани“ се казваше. И аз казвам, а аз сега с мисълта, че не съм момиче, нали, идвам от Букурещ така. Казвам, не, аз ще направя нещо, няма да мина през тоя преглед. Всички се прегледаха: чирачетата, момичетата, фризьорки, това, онова, пък той беше най-голям, имаше може би петдесет души персонал и се оказаха много от тия момичета, които бяха, че не са момичета и си имат приятели, щото за това се държеше едно време и само аз още не си давам сертификата. А Анани вика: „Аз те знам тебе, ти си рафинирана румънка, ама дай тука, дано си здрава, да представяме там това.“ А аз имах голяма клиентела, между които хитлеристи бяха вече на мода – мъже, които им правех ноктите. И имаше един хитлериист, който предпочиташе мене. Много от мъжете ме предпочитаха, защото знаех езици – по няколко думи за занаята си, така. И румънци, и турци, и какви ли не, всичките ми предлагаха. И всички ми казваха: „Няма да те безпокоим, искаме те за един месец, ще ти купим апартамент, ще ти направим салон. Само един месец в годината сме тук.“ Но аз казвах: „Как ще се продам? А, може ли такова нещо?“ И казах на някой от салона. „Будала!“ ... „Вила ще ти направим.“ Аз не можех да си го представя това, да се продадеш. А една женена каза: „Като нищо на мъжа си ще изневеря, щом ще ми направи вила.“ Ей такива бяха антуража ми, с които аз работех. Но така се получи, че трябваше да се прегледам. Един ден една Фрида, еврейка: „Мими бе, иди при моя домашен лекар“, някой си Ешкенази там, на „Екзарх Йосиф“, на четвъртия етаж; живееше над кино Капитол тогава. И аз отивам и почвам сега: „Ама нали, казвам, се познава жените, които живеят полово, имат сенки под очите.“ И това говоря, така са ми казвали, така разправям. Пък той каза: „Ама вие малко така наивна ли сте или се правите на такава, или искате мене да ме баламосвате. Вижте, каза, вие сте пратени при мене, да констатирам дали да ви взема вагинален секрет, да видя дали сте здрава или не. Ама така, както ми говорите, навярно искате да прикриете някаква

болест." И-и-и, като чух това, викам: „Не стига че такова, пък сега и болест.“ Добих кураж и седнах на магарето да ме прегледа. Когато той извади там шпекула ли, какво се казва това, за да ме прегледа, казвам: „Какво е това, къде ще го слагате?“ Изкарах си акъла. „Ами, казва, вътре.“ И тогава опипа с пръст и каза: „А-а-а.“ Разбра, че аз съм девойка. И казва: „А да минем в една стая, в друга.“ Прозорецът отворен, и трябва да мина през неговата стая, за да изляза вън. Аз толкова потънах в срам. Викам: „Аз ще се хвърля от прозореца.“ И ако той не беше се обадил да пише, че хименът ми е запазен, за пръв път чувах това понятие, аз щях да се хвърля от прозореца. От срам, как да мина през него. И той ми даде документ и какво се оказа в „Анани“, че само Мими е с химен запазен и всички други са минали през това изкушение на половия живот. И после пиша на леля ми: „Така и така, твоята акушерка има много здраве, ето, казвам, бях при лекар.“ А тя: „Ти колко пари даде на доктора да те изкара девствена?“ Казвам: „А-а-а, танти не ми вярва. Как може така? Танти да не ми вярва.“ Много ми беше мъка, много сълзи изроних за това нещо. А този сертификат ли, как да го кажа, вървеше от клиент на клиент, „Анани“ се хвалеше с него. Вижте нашата Мими, вижте нашата Мими“. И онзи хитлеристът казва: „Ти си девойка, ха-ха-ха, ти си девойка, ха-ха-ха.“ Така хем на подигравка, хем как да кажа, се учудваше.

8. НЕЛЕГАЛНАТА БОРБА НА КОМУНИСТА

М.Г.: И сега, вече точно в „Анания“ аз най-напред станах есперантистка и почнах да кореспондирам, понеже и братовчедка ми така се интересуваше и тя от есперанто, и аз се състезавахме. Тогава се продаваха адресаро – адресници от цял свят – есперантисти, които искат да кореспондират, кой с когото иска. И аз си избрах. Оттогава се запалих за Австралия, нали. Пък преди това в Румъния бях чела една книга, тя румънска за Австралия и все мечтаех за Австралия. Там избрах един Режиал Клерис, с когото си кореспондирах, Атланта, Джорджия – с друг, в Италия с друг, Испания, Япония, Китай, с целия свят кореспондирах. Но тогава комунистите държаха за есперанто, като език международен, за да контактуват с целия свят, комунизъм да се провежда. И затова бяха с есперанто, но по него време имаше спортисти от целия свят – червен спорт. Имаше един, Пушкин се казваше, това беше прякор, името му не зная точно, но между които е и един Марин Въжаров, който беше редактор на вестник „Спорт“ след девети, който ми помогна после за вилата, благодарение на него материалите се рушиха от Спортната палата, та използвах стари материали. „Не може ли да получаваши наши писма, ти получаваши толкова писма от цял свят, по линия на червен спорт, да идват до тебе, и да ни ги предаваш на Пушкин. А той на мене – Марин Въжаров.“ Казвам: „Защо да не може – може.“ От Копенхаген, от Стокхолм там идваха при мен. Малко нещо е това услуга, което съм правила на другарите, но те го смятат за голямо, защото нямат друг човек, който да кореспондира. В.К.: Какво представляваше този червен спорт? М.Г.: Червеният спорт в смисъл такъв, че участваха комунисти във футбола и в разни спортни деяния, нали и затуй казваха червен спорт. В.К.: Състезания. М.Г.: Състезания. Така че аз имах малка заслуга спбред мене, когато съм вършила по-големи неща, нали, но се сметна, че съм доста много помогнала и Марин Въжаров като беше жив, преди да ни окачествяват за активни борци, казва: „Милке, нека да ти дам аз на тебе една бележка, че си помагала на червения спорт, може да ти потрябва.“ – „Ах, викам, ти ще ми дадеш. Аз бях член на ЦК, аз трябва да ти дам.“ И настояваше, и ми даде. И наистина това писмо като го показах години след това на директора на

стациона, там свърши много работа: дадоха ми старо желязо, стар паркет, стари врати и прозорци, много неща ми дадоха, които някои даже и не ми трябваха, нали. Помогна ми за строежа на вилата. В.К.: Защото разрушиха старата палата. М.Г.: Старата палата когато рушеха, да. В.К.: Къде беше тя? М.Г.: Ами старата палата я разрушиха, нали, направиха нова палата. Та от това. Аз 1966 година съм застроила и затова използвах старите материали. Мисълта ми беше, де, тая малка заслуга към червения спорт, на мене впоследствие ми помогна.

А освен това, когато аз един ден ми казаха така: „Таз вечер ще имаш среща с един“, когато навлизам вече в Комсомола, на „Дондуков“ имаше една сладкарница „Милка“, бозаджийница беше. Точно носеше името „Милка“. Там ще се срещнеш, казва, с един, той ще носи вестник – това беше парола, вестник „Мир“ – а ти ще носиш „Слово“ – нали „Слово“, имаше вестник. – Ще седнете на една маса и той ще те пита къде е гарата. Ти ще му кажеш „на Витоша“, това ще е паролата, с която ще се свържеш и тогава ще се разберете. Ще тръгнете, той ще ти каже. Той бил от районен комитет, този, така се свързах с един, след това на една улица се свързах, той тръгва от единия край, аз тръгвам от другия пак с парола. Пак така някаква. „Къде е болницата?“ Ти казваш: „Еди-къде си“, където и не е. И това е вече градският комитет. Ама аз не знам, че раста нагоре. И най-после се срещам с един по ул. „Козлодуй“. Аз вървя откъм долу, откъм „Дондуков“, а той идва отгоре и трябва да вървя по дясната страна, дясната страна нямаше и тротоари. Кучета щяха да ме изядат, ама сняг, зимно време, партина правя тук да е дясната страна, щото трябва по дясната да вървя. И пак носех вестник „Насум“. Та тогава той ме питаше нещо, за гарата ли беше, за какво беше. Аз казвах „Александър Невски“. Нещо от тоя род и ме хваща под ръка и тръгваме. „Здравей, разбрахме се, момата значи си ти. Сега ти за мене, каква ще бъдеш ти?“ Аз казах: „Виолета.“ Това ми е нелегалното име. Аз съм за тебе Стефчо, а той Тодор. В.К.: А той? М.Г.: Тодор. В.К.: Да. М.Г.: После го разбрах, чак в полицията. А той ми е шеф вече на мене, нали? Той работник – техник от ж.п. гара. Грозен, невъзможен, но дребен и т.н., но шеф. И така с него почнахме да работим за туй, за онуй, поставяше ми разни задачи, идваше в къщи, пишехме симпатични мастила, праскахме до там, до онам, разни позиви и т.н. После се обиграх и почнах сама. Тъй Вяра ме питаше, щото живееш с нея: „Какво е това?“ – „Йод.“ То е симпатично мастило, взе че се намаза. Викам, ще се отровиш, ма. Не й казах, разбира се. Пистолет имаше в мазето, не са го намерили, но намериха едно „Ехо“. „Ехо“ беше нелегално тогава. Добре, че не намериха една, как да кажа, едно нареждане, един позив, там толкова стачки дигнете в Перник, другаде. Давах нареждания, нали? И така бях, и така ме арестуваха те, но аз работех доста години, доста години от 1931 – 1932 г., а ме арестуваха 1934 година лятото. Преди това даваха вечеринки, в които аз участвах. Нашите другари даваха така стихове такива комунистически, аз ги ръководах. Пях, имах артистични данни, не можех това да не го покажа и да декламирам, пеехме разни песни и т.н., танцувахме – младежи.

Но един ден, и това искам да кажа, бях поканила всичките тези другари, които ги изброявах, у дома, на чай. Под мене имаше такава чайна ли, кафеджийница ли, такава някаква, от която аз поръчах кафета, чайове, така със сухи пасти – форсек го казваха, да ги почерпя. Но преди това аз бях отишла да направя, работех частно неделен ден при една италианка, Кеяри, която по-късно дойде в затвора да ме види, да я фризирам. Аз съм била проследена. Аз не съм знаела. А бях поканила Равински, Младен Исаев, имаше един Чанг Каи Шек – цигулар. Така му казваха, защото той беше написал ода за Чанг Каи Шек. И той беше дошъл, и много други. Идва Ляпчето – поета, който казвах аз. Той беше

първият. Но аз, той ме чакаше всъщност в къщи, аз още не бях се върнала от клиентката. А какво става там? Като излизам от къщи, те са ме чакали, изглежда, полицаи са били това, виждам, един се смъква по тарабите надолу и припада, зимно време беше. И аз казвам: „О-о, сигурно му е нещо лошо, г-жа“, аз съм милостива. „Сигурно му е лошо нещо.“ – „Ах, остави ги, вика, такива комунисти, въшкари, не им вярвай. Те се преструват.“ Боже, тая фашистка, гледай колко не вярва на бедните хора. Но нека тя затвори, аз ще отида да видя. И така стана. Тя затвори портата и аз отивам. „Какво ви е, казвам, какво ви е?“ – „А, казва, от четири дена не съм ял.“ Някъде на „Любен Каравелов“ беше това. А оттам, от отсрещната страна се задава един. Казвам: „Трябва да му помогнем на тоя – а то е уговорена работа с тях. – Трябва да му помогнем, вижте той припада, викам, сигурно не е ял четири дена.“ – „Да му помогнем“, казва той, уж безразлично. И аз казвам: „Елате тогава.“ Повдигам го, хващам го под ръка и там имаше една млекарница македонска и го завеждам там. Казвам: „Той не е ял.“ От леля ми знаех, от Братството, от Учителя, че човек, който не е ял много дни, дай му най-напред топла водичка, пък после топло мляко. И аз така направих. „Сварете нещо топло.“ – „Ама нямаме, имаме само примус.“ – „На примус, аз ще ви платя.“ Готова да дам всичките пари, само и само да се свести човека. И те му стоплюват вода, стоплят му и мляко. В това време пристига и този и казва: „Е и какво?“ И му купува цигари. Викам: „Той не е ял от четири дена, вие му купувате цигари, недейте.“ – „А, нищо, нищо“, този се обади. – „Ама как нищо, не сте яли четири дена, може ли така? Това, ще ви стане лошо“ – загрижена за него. И хапна той каквото му дадох там това и бе замръзнал целият. „Аз живея, казва, е-е, някъде у Коньовица, там на най-далечна улица една на Зайчар някъде, нататък.“ Викам: „Тогава елате се стоплете при мене, и като знам, че гости съм поканила – Равински, Младен Исаев, Чанг Кай Шек, Ляпчето и други, и трети, но викам – ех, ще се стопли малко, пък ще си иде, си мисля на ума. И като го поканих, понеже пред оня го каня, тръгнали сме вече и оня като нахален така, един вид и него да поканя. „Ех, викам, пък като искате елате и вие.“ – „А къде живеете?“ Веднага на кутията цигарената си записва адреса. „Ама знаете ли, казва, хайде аз по-късно ще дойда, имам една маймунка, може ли с нея да дойда?“ Викам си на ума, аз живея в една баня, сега и маймунка ще ми доведе този. Всичките сядат на кревата и два стола ще взема от леля. А то какво се случва. Идва след малко той. Ляпчето е в къщи и Ляпчето го познава, че е полицаи. В.К.: Този, който го води. М.Г.: Не, този, когото аз водя не, а другия, пристига и той с едно такова грамадно куче – полицейско. Полицейско куче и понеже живее наблизо до Ляпчето, то онзи много пъти го е канил да играе шах. Ляпчето (Димитър Христов) е отказвал, защото знае, че той е полицаи – ценге и братовчедка ми влезна – Инчето и казва: „Инче“. В това време звъни и идва Чанг Кай Шек. Той ходеше с една гугла, с голф така, отваря вратата така дръзко и като вижда тоя, и казва: „Ти като каниш полицаи, защо ме викаш мене?“ Ама аз не чух това. Това чу Инчето. Казва: „Знаеш ли Чанг Кай Шек какво каза – като каниш полицаи, защо го викаш него.“ – „А, какви полицаи?“ А после влизаме вътре и мълчиме пред тях и Ляпчето казва: „Инче, знаеш ли, че ако кажа на това куче „комунист“ и те посоча, ще почне да те лае и да скача по тебе?“ – А тя, нали е малка, вика: „Кажи, Ляпче, кажи, Ляпче.“ И Ляпчето вика на полицаи: „Я хвани здраво кучето за врата, да не я изяде.“ В това време аз ги черпя – там чайове от долу, кафета... И той я посочи, онова куче като се разлая и като се разскача, страшно, да я изяде Инчето, ей такова нещо. И като видя, че го разконспирирахме и той каза на оня: „Хайде сега да си ходим!“ И си отидоха. И никой не дойде. Защото Чанг Кай Шек долу ги е чакал и им казал, горе при Милка

има полицаи. И никой не дойде. По-късно това нещо в биографията ми го сложиха, когато Георги Димитров разследваше нашия провал, коя е причината и аз между другото казах, значи аз съм била малко недозряла, за да бъда в ЦК, нали? По този случай тогава се случи. По-късно, аз вече като влязох в ЦК естествено със съответните задачи, нали, които бяха там. В.К.: Това в коя година? М.Г.: Това беше 1933-1934 година. В.К.: В тия години кой е в ЦК на Партията? М.Г.: Аз съм в Комсомола. В.К.: В Комсомола. М.Г.: В Комсомола съм, не в партията. Викаха ми даже по-късно, Чанков е казал: „Легендарната фризьорка.“ За мене. И когато след 9 септември 1944 г. аз отидох, бай Васил, имаше един Васил в Контролната комисия, който ми казваше: „Ти ли си оная Милка, легендарната, Чанков викаше за тебе – „легендарната фризьорка“. Викам: „Аз.“ А по-късно излезе, че не съм аз. – „Ама оная беше фризьорка.“ – „Ами, викам, аз.“ – „Ама оная беше от Румъния дошла.“ – „Ами, викам, аз съм.“ – „Ама оная имаше баща убит.“ – „Ами, викам, аз съм.“ И така, той не можеше да разбере, че това съм аз. Защото всички тия неща съвпадат. След това вече... Преди да попадна аз в затвора, ставаха много чести такива претърсвания. В.К.: Обиски. М.Г.: Обиски. Ама къде ли не.

Сега интересен е случаят с един, Георги Михайлов се казва. Даваха „Клетниците“, даваха го в кино Капитол, беше това на „Екзарх Йосиф“. Последната феерия, последен ден. Това когато бях още в Окръжния комитет на Комсомола. И аз му давам, аз така малко разкъсано казвам фактите, защото така си спомням. Мисля, че е важно. Е, и предавам си материала – нелегалните материали и той си ги взима, и казвам: „Сега отивам на кино, защото е последна серия и последно представление.“ – „И аз ще дойда.“ А в кината правеха толкова често обиски, че няма накъде. И да му се падне билет до мене. Е, аз се намокрих на стола искрено казано от ужас, че сега ще направят обиск и ще го хванат него, и аз до него, както съм седнала. Както и да е, не стана обиск, де, не можах и да помня от това, което видях на кино.

А друг един такъв случай. Вървие на Витоша. На Витоша нелегално. Всички се събирате по линия на НРПС, още уж е разширен пленум. Викам: „Ние сме четири девойки.“ Аз и Димитрова. Аз, коя беше там тази, не им помня имената вече, Богдана Богданова, какво й беше името не знам и още една тютюнороботничка. Та отидохме там на Витоша и казват: „Чакай, стъклен багаж с нас има“, демек ние, жените. И аз за да им покажа, вървя все напред, все напред. Стигнахме на широки разширени пленуми в дяволското кладенче, къде е, и сега го търся, не мога да го открия, къде беше това дяволско кладенче. Някъде над „Свети Крал“, манастира, ма къде беше точно по Витоша, не знам. Всички бяхме облечени с дебели дрехи, бай Йордан Милев беше секретарят, защото той каза: „По-добре се облечете, щото може да има даяк, да ни разкрият и да ни арестуват. Боя да не усетим с дебелите дрехи.“ И отиваме там през нощта, искам туи да кажа, че младо момиче, харесвано от тоя, от оня, аз съм тръгнала с една блузка. Нямам палто, нямам нищо. Така, мисля си, тоя ми прегърне краката, оня ме прегърне това и да проспим два часа, и да почнем работа при сутринта. И имаме постове, нали така, които да пазят. И цяла нощ събранието мина. Тогава ме избраха в ЦК на профсъюзите. Това исках само да кажа, че на тоя разширен пленум бях избрана в ЦК. А друга среща имахме долу някъде в „Надежда“. И сега да ме питат къде беше, не си спомням, щото всичко е в Булинските ливади. То беше там ливади, то нямаше жилища, нямаше нищо.

9. СРЕБЪРНАТА БЮЛЕТИНА

В.К.: Накрая идва момент, когато ви арестуват. М.Г.: Не, преди това друго да кажа. В.К.: Ходихте ли през това време на Изгрева? Учителят знае ли? М.Г.: Аз ходя. Аз ходя от дъжд на вятър, някой път с леля ми и леля ми един път ми каза, вече немците идват, нали, и леля ми казва: „Нещо каза Учителят за немците, че са бич в ръцете на Хитлер.“ Пък тя така го каза, както на нея и уйдисва. Пък аз казвам: „Ама той е бич Божий. А това не значи, че немците са добри.“ Така го разтълкувах аз и с нея имахме спор. Даже тя беше приела едни немци при себе си, така на обяд. Аз ги ненавиждах. А когато немците дойдоха, аз се отплесвам. Казвам откъслечни работи. Не е последователно. Учителят не ги прие. Само три-четири семейства на Изгрева приеха: Парлапанови, Полто и не знам кои бяха, които приеха немци. А когато руснаците дойдоха, и салона им беше дал Учителят, и слезе на концерта им, нали така, говори с тях, всичко беше, и във всяка къща, тъй и у дома. И аз имах връзка с един Бомбер – руснак, който отиде при Учителя и Учителят му даде „Новата ера“ да чете и да я разнася. И ми вика: „Ти знаеш ли, вика, с вашия Учител...“ Викам: „Не е възможно.“ – „Хайде ела с мене да видиш, че е възможно.“ Учителят го е почерпил и пил малко така нали. Никой не ги посрещаше на Изгрева. Те имаха щаб. В.К.: Кой? Кого? Германците? М.Г.: Не, руснаците. Никой. Имаха лошо отношение и някои нападаха така малко. При Елена един руснак беше нападнал... Но аз отидох в щаба им и почнах да им готвя, защото никой не искаше да им готви месо. Аз не ядях, но им готвех, танцувах с тях. Единствена бях, но като видех, че са на градус, офейквах, разбира се. Та това, ако е заслуга, не знам. Искам да кажа какво е било на Изгрева тогава. В.К.: Значи те фактически идват на Изгрева, Учителят ги посреща, пусна ги в салона. М.Г.: Да. Имаше вечеринка, концерт, играеха, да. Но те бяха вече четвърта година във война, изтощени много и как да кажа, ако щете оглупели, ако щете и освирепели, нали? Те си имаха жени, които си ги водеха с тях. Даже една ми поиска иригатор и аз го дадох, и повече да го не видя, викам, где да ги знам какви са и що са, нали? Халал да им е и т.н. Но това исках да кажа, де, че добри души бяха, добри души бяха. Докато при немците имаше една въздържаност.

Спомням си един ден, и това искам да кажа, когато учих пеене на Изгрева. То беше малко по-късно. Хайде по-късно ще го разправам, тогава един от немците, аз обичах да пея ариите по гората, така някак-си и със съответните жестикулации и т.н. И така на един завой, аз така жестикулирам един вид, все едно насреща е партньора. А и не виждам, че зад хреста има човек. Изведнъж ми хваща ръцете един офицер. „Зер шьон, фройлайн, зер шьон.“ И аз изтръпнах. И понеже ние разстроени към немците, той с очила, културен човек сигурно беше, така видя, че избягах. Какво ли вика, тая дивачка. Та това, но сега ако пропусна някой случай, ще се сетя после, ще го допълня, нали, щото има случаи с другарите... А това исках да кажа, да не го пропусна.

Още преди да влезе в Комсомола, пропуснала съм един случай 1932 година, комунистите гласуваха със сребърна бюлетина. Аз съм написала тоя случай и е отпечатан в един вестник. Не помня в кой вестник беше, това ми е първото бойно кръщение. Аз съм агитатор на това и си спомням, че с тоя. Ляпчето, също така и един, Кирчо ли се казваше, Гошо, Гошо беше, Гошо беше вътре, бай Методи ли, как се казваше, възрастен, беше вътре от Партията, а ние от страна на младежите снабдявахме отвън с бюлетини. Може би някои от тия неща, които съм печатала, е хубаво да се вмъкнат впоследствие към спомените.

В.К.: Да, после ще се вмъкнат, впоследствие. М.Г.: Впоследствие, нали за това. И там така излезе Гошо и каза: „Дойде полиция и обрал сребърните бюлетини и нямаме, а народ идва много.“ В този момент минава един файтон и аз казвам: „Чичко, чакай! Моля ти се, карай бърже.“ Файтони бяха тогава повече. Коли нямаше. „Карай бърже!“ Гошо ми каза пък от някой-си бай не знам си кой, оттам да взема бюлетини. Викам на файтонджията: „Сестра ми е тежко болна.“ Иде ми и на ума пък и да лъжа. И тичам. Той кара това. „Чакай ме, може да ида за лекарство.“ И той чака във файтона и се връщам, вземам една чанта пълна с бюлетини, връщам се и когато стигаме на „Кирил и Методий“, тука бяхме агитатори до училището, стигаме. „Стой, стой, стой, стой“, хвърлям двайсет стотака, защото за мене това беше нищо, аз печелех много от бакшиши, нали. И тъй слизам, давам бюлетините и успяхме да спасим положението. Даже свещи набавяхме, защото те гасеха и тока, за да не може да се преброят бюлетините. Тогава София спечели – почервения. Тогава този ми каза: „Егати о детето, с какви работи се занимава“ – файтонджията. Защото той разбра, че няма лекарство, няма болен, а е въпросът за бюлетините. Това беше и аз пиша така – първото мое бойно кръщение, което съм била направила. А след това вече в тези организации по разните задачи, на разни места се събирахме, но най-вече с това. Аз трябваше да науча много имена, свои имена. Аз се срещам, когато бях в Окръжния комитет, после като минах в ЦК – Виолета, но пред един съм Изабела, пред други съм Теменужка, при трети съм Маргарита – каква ли не. Само не съм Милка. Навсякъде. Това е цяла Софийска околия, нали, в която в миналото бяхме с най-различни имена, които аз сама трябваше да си ги знам, щото те като идват ти казват еди-кой си, нали трябва да им знам имената, пък трябва да знам и техните имена. Трябва да знам кой откъде е. Та така беше една конспирация, така, как да кажа, тия задачи, които имах аз в Партията. По-късно, когато минах към ЦК, имах връзка с този Стефчо, нали с един от Партията, забравих как се казваше, Кекевски, Кекевски. Той, Кекевски, е истинското му име, а тогава не му помня името, което беше. Оказа се, че този Кекевски, на когото аз бях връзка с него, е бил шеф на генерала, който сега е до мене на вилата. Та аз съм била шеф на генерала. Та както и да е. Бяха нелегални времена, а бяха, как да кажа, някак честни хората бяха. Ние мряхме един за друг, да си помагаме. Когато отидеше в някой дом, имаш нямаш, слагаш трапеза. После, след 9.09.1944 г. вече се отчуждихме. Станахме един към друг чужди. А за да каже генерала, когато ходих при Рада Тодорова: „Ама приема ли я Рада?“ – Защото станала министър. Жена си, пита я. Аз чух това, той тихо го каза, но аз го чух. Не. С други думи, как, тя не е никаква, защо да я приема? А в нелегално време не беше така. Милеехме един за друг. По това време, през нелегално време, а не в затвора. После ще кажа за женитбата си. Значи така карах до 1934 година и 1934 година. Може би някои важни факти да съм пропуснала, не може за всичко да се сетя, то беше много. Не е едно, не е две. През 1934 година моят шеф попада в затвора и ме издава той, Стефчо, и им казва и квартира, и всичко. А той беше казал: „Парче по парче да те режат, ти няма да казваш нищо. Ще мълчиш.“ Даже ходихме с него на екскурзия и един ден той ми разказваше разни истории от ЦК горе, че ходел с някаква японка, тия от Политбюро, че друг не знам с коя, че такива разни истории и ми казва: „Ти знаеш ли, че някои от тия истории, които ти разправят, ти си ги издала.“ В Бов ли бяхме, не помня накъде. Аз и както бях с една тиролска рокля и като се разкъсах и викам: „Стреляй“, той ходеше въоръжен. И аз имах пистолет. „Стреляй, викам, щом смяташ, че аз съм издала.“ И той ме заобиколи, минал отзад. А аз мисля, вървим пеш тридесет километра, изпитвах, че ще умра, до такава степен преживелици, и ме тупа по рамото:

„Браво, момата издържа изпита.“ И падна ми в очите, падна ми в очите тоя шеф, който ако беше казал: „Коленичи и се моли на мене, защото аз съм партийен шеф“, аз щях да го направя. До такава степен вярвам. Ти можеш ли да си представиш сега, прощавайте сега, когато аз съм си хвърлила партийния билет, какво разочарование имам. Никой не може да си го представи. След 57 години. Разочарование до дъното на душата ми.

10. КОМУНИСТИ СЕ УКРИВАТ НА ИЗГРЕВА

М.Г.: И колко пъти си спомням аз, тука искам да кажа за Учителя. То беше по-късно де, ама когато той смърщи вежди. В.К.: Я го разкажете точно тоя случай. М.Г.: Един ден с Учителя говорим, а и друго за зайчетата ме подсетете. Говорим с Учителя така и Той казва: „Не делете хората на такива и такива, на фашисти и това.“ И това точно пред стаята му, така малко встрани. „Всички са, казва, Божии хора, сред всички трябва да се работи. Бог ги е пратил на земята всички да се усъвършенствуват. Да работят.“ Аз така помислих, помислих, викам: „А, сред фашистите. Аз не искам сред фашистите. Аз, Учителю, ще работя сред комунистите.“ Учителят смърщи вежди, но нищо не каза. Но аз бях така рязка някак-си. Че аз викам: „Учителю, обичам комунистите и ще работя за тях.“ И тук искам да добавя. Когато Учителят си замина, аз две години прекъснах да ходя в Партията. Аз бях студентка вече. И не исках да ги виждам. Мислех, че те са виновни за смъртта на Учителя. Щото се получи такова нещо. Дойдоха на другия ден след смъртта му да го арестуват. Толкова съм плакала, така ридала. „Учителю, прости ми, Учителю, прости ми.“ И отивам при брат Боев и казвам: „Брат Боев, не искам да работя с комунистите. Какво да направя? Кажете.“ – „И там трябва да се работи. И сред тези хора трябва да се работи“, ми каза брат Боев. И аз тогава отдохнах и казах. А две години аз се мотая и при тях не ходя. И вече ме поставят за изключване. Да бях отпаднала от Партията тогава, ама къде? И казват: „Абе тя не идва на събранието.“ Един казва: „Абе тя живее далеко, ей там при дъновистите, къде ще идва на събрание?“ – Защитаваат едни. Други казват: „Абе оставете я, бе, тя такова едно минало имаше.“ Но като ми каза така брат Боев и като се донесе това съобщение до Българо-съветското дружество, беше по повод на заминаването там на студентите, но това друг път ще го разправа. „Ами, казва, ами ние си я водим, бе, на партийен отчет.“ Един Раковски имаше и още един. „Тя си е наша добра другарка, ние си я водим, тя фигурира.“ Макар да беше отнесен въпроса до горе, до Районния комитет. И така почнах аз да ходя отново, поради приказките на брат Боев. Иначе нямаше да ходя. Мислех, борба в себе си, да вървя или не, да бъда или да не бъда, много голяма борба и ако щете оттогава към другарите имам още едно „не“. Оттогава, това са четиридесет и колко години. Аз не взимам вече участие. Аз съм вземала участие само там, тука никак, абсолютно никак, макар че Дойнов ме обвинява. Тука искат да ме направят партийен секретар. Казах, че съм болна и отказах – излъгах. Турих си разни лепенки на гърдата, че уж имам някаква мастна тъкан, ама представих случая страшен. За операция и т.н. Отказах. Тук пък се намериха завистчици, че отидоха да ме питат и казах, че там съм конфликтна личност. Защо? Защото им насъбрах всичките такива документи, кое и кои са, а те навързани като черва, мисля, че го разправих тоя случай. В.К.: Да. М.Г.: Тя е много, тя е обширна работа. В.К.: Значи Учителят смърщи вежди и не одобри. М.Г.: И не одобри Учителят. Това е, и като не го одобри, аз се отказах. Но когато Боев ми каза, така аз се възстанових. Възстанових се, обаче тия

вежди ми бяха винаги пред очите. Винаги пред очите и когато на събрание се е говорило нещо за изселване на еди-кой си, да се гласува туй, онуй, аз не гласувах. Правя се на разсеяна. Не гласувах. В.К.: Сега, слушал съм, че на Изгрева имало голяма партийна група. М.Г.: Създаде се тая партийна група. В.К.: Как се развиха нещата, искам да ми разкажете отначало. М.Г.: Непосредствено след 9.09.1944 г. се създаде, една партийна група беше. В.К.: През време на Учителя. Там имало печатница нелегална, са ми разказвали. М.Г.: Имаше нелегална печатница, да. Имаше. Циклостил. То беше в къщата, където и аз живех, на таван, а пък долу в мазето живееше, и-й, как се казваше тази, забравих. Тя беше готвачка в съветската легация, забравих вече имената, нали. Единият й син, Иван, беше в затвора в Скопие. Палецът му беше отрязан, помня го по това, а другият, вторият й син беше скаут станал, а третият й син не помня какъв беше. Три сина имаше тя. Как се казваше? В.К.: Сега печатницата. М.Г.: Там беше циклостилът. В.К.: Печатницата. М.Г.: Печатница. Там работеше Бабев, който стана полковник ли, генерал ли, не помня – полковник, мисля, Бабев, с този циклостил. Там слушаше се радио Лондон, радио Москва, нали? Но те доста прикрито бяха. Руска, Руска се казваше жената. Бай Иван се казваше той, мъжа й, който беше в контролната комисия и ми викаше на мене: „Ти премного плуваш във водите на дъновистите!“ Шото бях много близка с Паша, тя ме учеше, нали. И Учителят му каза: „Вие нали сте от Бургас?“ Учителят дойде и му каза. А негов брат, Тодор Михайлов, беше секретар на партийната група, не Иван. И после те се преместиха в Княжево, напуснаха. В.К.: Учителят какво му каза? М.Г.: „Нали сте от Бургас, защо не си отидете в Бургас?“ – „Това е моя работа.“ Така акцентирано. „Рекох, защо не се върнете в Бургас? Върнете се в Бургас, нали сте оттам?“ Учителят не искаше да се създава такива с държавата конфликти или нещо, да го замесят с комунистите. Той беше уважаван, той беше изправен, аз мисля така. Не знам. Това е мое мнение. Но знам, че му е казал. Там живееше и една Стефанка, куцичката, до него в една барака. А до друга една барака пък беше тая, която ме питахте за снимката, една поетеса, не знам как се казва, забравих. В.К.: Сега, Учителят знае че има такава комунистическа група и че те са на Изгрева. М.Г.: Знае, че слушахме и радио Лондон. В.К.: Той ги прикрива, защото те ще докарат и полицията. Да дойдат, ще се разкрие. М.Г.: Може би и това да е била причината, но имаше и друго. Учителят сам е укривал, например членове на ЦК. В.К.: Например? М.Г.: Ама кои бяха? Аз забравих имената. В.К.: Е, как така на всичките ще забравите? Кои бяха? М.Г.: Случката беше такава. Там е била и Цола. До мене. В.К.: Цола Драгойчева. М.Г.: Да. До мене Игнат Котаров беше там, Бабев беше там и кой още живееше, не си спомням. В.К.: И какъв е случаят с Учителя? Каза, че ги прикривал. М.Г.: А, да. Идват, сега търсят нелегални, нали. Търсят ги и този куцийт обушар, как са казваше, Божем скоро почина той. А, Колю обушаря, дето е сега кооперацията на ЦК, дето Рада Тодорова живее. Там живееше, на него място беше там неговата къща, на този обушаря и те го търсят него, нали, за да се скрият. Той отива – Учителят разположен към него и му казва: „Аз излизам, да се качат!“ А Учителят излезе от стаята си. И те се качват. Идват полицаи и търсят, и казват: „При вас тука някакви нелегани комунисти да са се укрили?“ Учителят казал: „Търсете. Ако ги намерите, търсете!“ Но не казва: „Те са.“ Той казва: „Аз излизам.“ Демек не иска да лъже. „Аз излизам.“ Ама кои бяха, бе – секретар на партията беше. В.К.: Както и да е. Значи такива случаи има доста. М.Г.: Има, има. Там много комунисти са се крили. Не само аз. Много комунисти. В.К.: И после какво им беше отношението към тази работа? След като са били спасени, след 9.09.1944 г.? Забравиха ли тия неща или не смееха да ги признаят? М.Г.:

След 9.09.1944 г. едната аз, която останах там да живея още, дойде една, с която бяхме в затвора и ми каза: „Докато си ти тука, – Христина Брадинска се казваше, – ти няма да си намериш работа. Слизай в града.“ И като слезнах от Изгрева, започнаха големите страдания. Отидох при една учителка по немски език, която идваше да се разхожда там и ме виждаше, че пея из гората и ми каза: „Момиченце, ела при мене, аз няма да ти вземам наем. Само ще ми почистваш и аз с удоволствие ще те слушам да пееш.“ Бях 25-26 годишна, най-много да съм била, нали? И отидох там, но тя после ми стана враг голям. Изгони ме, изхвърли ме и точно студентка бях вече, и знаех я от института, образователния институт – вечерния институт, където аз вечерна гимназия карах. А после ми изхвърли багажа, няколко дена преди изпита и аз се лутах насам-натам, отидох при една, беше получила двойка по химия, наш другар, който преди 9.09.1944 г. си слагаше масата и последните си зальчета, и халки даваше да се храним, а сега каза да спася дъщеря му от двойката и като получи от двойка на петица по химия, ми изхвърли багажа – той и жена му. Аз бях в партийното бюро и нямаше къде да спя, и цяла нощ по улиците. Не трагедия, е, не искам да говоря.

11. КОМУНИСТКАТА В ЗАТВОРА

В.К.: А в затвора за какво ви изпратиха? М.Г.: Сега в затвора. Затворът. Ами хванаха там, арестуваха ме, той ми каза квартирата, разкри ме шефът ми и ме хванаха. И аз сега понеже си казах, той ми каза, че от тебе парче по парче да режат, ти трябва да мълчиш. Да бягам ли? Имам възможност да бягам. Щото един цигулар дойде да ме арестува. По-късно разбрах, че е цигулар. Аз можех да избягам. Трамваите вървяха тогава с отворени врати. Може да се кача и оня да гони Михаля. Подвижна бях. Но казвам: „Трябва да докажа, че то наистина парче по парче да режат от мене, аз трябва да мълча.“ И какво се оказа? На една очна ставка с него, между нас застана един полицаи голям, но който пък се оказва близък на моята вуина. Като научиха, че съм арестувана, вуина ми се обадила там, леля му казала, нали се обадила там, обаче може би предполагам ръката на Учителя е била, не друг. Чрез тоя, оня, ръката на Учителя е била, се обажда. А той казва, нисичък този: „Аз й дадох, вика, – сигурно са питали за мастила за печат и т.н. – аз й дадох мастилата, аз й дадох всичко.“ Пък за мастила не е ставало дума, сега което е верно, друго може да ми е дал, но мастила не ми е давал. „И тя ръководеше това, тя ръководеше“, издава. И аз не можех да се стърпя, нали съм честна, бутнах полицаия, тоя между нас, и викам: „Пфу, не те е срам, другар, революционер.“ И се издадох. А пред Гешев това става. В.К.: Гешев кой, онзи легендарният? М.Г.: И Гешев ме потупва по рамото и казва: „Хайде, моето момиче, седни и напиши сега какво каза.“ Чак тогава нещо ме удари в главата и аз разбрах, че съм се издала. И сега какво да пиша? И почвам да лъжа. И пиша. Но така бях, дръзка, с тоя и оня имах връзки, ама единият спял, другият куц, третият не знам какъв е, какъвто не е. И той чете и вика: „Пиши втори.“ И пак повтарям. „Пиши трети.“

Имам случай за студентите. Да разправам, ама много стана. В участието ми там, когато студентите дигаха стачка преди години. Не бях студентка, но взимах участие. „Абе, г-н началник, дай да я цапна с тая цепеница един път.“ – Един Хари, един Бончо, те просто полицаи са, които биячи са там. А той хвана един камшик, на който пише: „Всичко знам, всичко ще кажа.“ Той беше изложен в музея. Мен ме има в музея и сега ме има, ако не са го разтурили. И казва: „Тя

ще си каже. Тя ще си каже доброволно." И като видя, че аз пиша четвърти път това. Викам: „Убийте ме, това искам. Това искам." И тогава, за да остане нещо верно, те не скъсах последното и така остана това, и не можах да хванат абсолютно никой с мене. И затова по-късно, когато в затвора отидох, понеже с нас хванаха една печатница така прикрита, че четири години полицията я търси на бабина глава и не може да я открие, и питат сега коя е причината. Кой е, който е издал. А оказа се причината моят шеф. Той каза така: „Преместихме младата. Младата трябваше да бъде преместена, да не е близо до старата – става въпрос за печатницата, – защото е много наблизил и ще се сетят." А тука с печатниците има да разправам интересни случаи. И така се оказа, че Тодор Каменов е издал именно печатницата. И беше изключен от Партията и като излезе навън, без право да живее в София и т.н. Иначе ще бъде разстрелян. Нищо не пречи да е признат сега първа категория – активен борец. А аз не съм, която съм била с него заедно в ЦК. В 1928 година бях първа. Вълка дойде и каза: „А, тая ли? Оставете я, да не съм с нея." В.К.: Кой Вълка? М.Г.: Вълка Горанова. В.К.: Да, както и да е. М.Г.: Значи колко години бяхте? М.Г.: Две години и три месеца, защото затворите по него време се пълнеха с много народ и просто нямаше къде. В.К.: Това в коя година? М.Г.: 1934, 1935 и 1936 година. В.К.: Да. М.Г.: Бях в затвора – те ме пуснаха за добро държане. Къде добро държане, аз бях най-бунтарната от всички. И когато някой правеше други бели, като Брадински и трети, винаги казваха: „Милка е яка, може да носи даяка, дигай байрака." Демек, в карцера върви. И имам доста много карцер там. Имам най-напред един път пет или шест, или седем дена непрекъснат. Тогава съм получила сух плеврит, което аз не знаех. Когато аз станах студентка, тогава беше задължително да се мине през рентген и казаха: „Какво сте прекарвали? Тука имате срастване." Викам: „Живяла съм по лоши квартири, туй, онуй. Аз съм политзатворник." – „Ами кажи така, бе. Ами в карцера била ли си?" Но тогава при един такъв карцер шест или седем дена – гладна стачка правихме, карцерът е в земята – дупка с една решетка, вода тече отгоре и мръсотии, стоиш прав, нали? Но аз скачах, играех. Аз съм го описала, нали, в Централния затвор на първи май, играех казачок на едно място и може би и това играта така ми е дала възможност да се запазя, щото едни получиха синозит, други получиха ТБЦ и т.н. от тая влага и неяденето, които бяха и тъмното, гдето стоиш там толкова дни. Та така със затвора. Иначе не мога да кажа, че съм била покорна там, де. Но там имаше школа, голяма школа. Там се учеше биология, там се учеше езици, там се учеше стенография. Там съм учила стенография. Там се учеше политическа икономия, БКП, КПСС, външна политика и т.н. Беше ни времето заето – литература и т.н., всичко там се изучаваше на часове. Събирахме се в една стая, четяхме нелегална преса, имахме си канали, по които се снабдявахме и т.н. Това беше. В.К.: Значи дойде време, стана 9.09.1944 г., нещата се промениха. М.Г.: Да. Аз излязох 1936 година. 1936 година квартирата ми беше на услугите на ЦК на Партията. Вече станах член на Партията. Сега бях в Комсомола. И там беше Цола Драгойчева, Рада Тодорова, Йордан Ноев, и тая гадина, Вълка Горанова и т.н. и всички, между които беше и тоя Кутуза, който стана предател на Партията. Убиха Христо Ников с него. Христо Ников е от нашия процес. Марин Гешков, на министъра на просветата бе с нашия процес, Жак Натан, академикът, бе с нашия процес. Много хора от големите хора бяха все това. Нецо Гарвански от Котролната комисия бе с нашия процес. Само една девойка бях аз и още една Ася, която оправдаха, а мен осъдиха на пет години затвор. В.К.: Да. М.Г.: Но Учителят, когато ме арестуваха, това е важното. Леля тича при Учителя и казва: „Учителю, Милка арестуваха, в затвора отиде." – „Нищо, добре е за нея там." Учителят

казал: – „Нищо, добре е за нея там.“ А в затвора имаше пълно беседи на Учителя. Брат Боев ги носеше. Ама ние: „А, дъновистки книги.“ Чети бе! Да научиш нещо оттам. И все пак аз бях нещо понаучила и гадаех по ръцете и т.н. На онези, нашите затворници, които държах на това. Там, в затвора дойде на свиждане леля ми и дойде на свиждане тази мадам Кеяри, която случая тогава с този с полицаия, тя дойде, и с преводач пред директора, на свободно свиждане. Ние по нальми, така се ходи там и когато дойде там и когато обесиха Войков, канонада от нальми правехме ние за това нещо. И когато дойде тя – Калъпов се казваше директорът – пред него с нея говорихме на румънски и преводач, който превеждаше на него, на директора. А тя идва с мъжа си и ми носи сухи пасти от Савоя и скъпи неща. И казва: „Навярно някаква грешка с вас е станало.“ – „Не, госпожо, аз съм убедена комунистка.“ А пък тя казва: „От каква идея фикс страда това дете, идея фикс има.“ Така казваше тя за мене. Не беше убедена, че аз съм убедена комунистка. Но идва леля ми. И там двойни решетки така, на разстояние. Казва: „Милка, тука ли трябваше да те видя?“ – „Ти нали искаше по барикадите да ме видиш? Защото ето при тебе какво научих.“ Рада ме инструктира отвътре. „Леля ти като е буржоазна дама, ще се държиш като с буржоазна дама.“ И аз слушам Рада. Викам: „Ти какво ме научи, да избирам вината и това, онова.“ А това е истината. И леля ми вика: „Как можеш така да говориш с мен? Аз за това ли те отгледах?“ Викам: „Ти си една буржоазна дама.“ И тя дълго време ми повтаряше тия думи. „Помниш ли в затвора какво ми каза?“ Та така е с леля ми, нали, и с нея не можах да се разбера. В.К.: Да, събитията вече са съгъсти. М.Г.: Не, искам и друго да кажа. Понеже по нашия процес можехме да се пишем така лъжесвидетели за „Х“ и за „У“, за да излезем навън в града и ако можем някой вестник скритом да вземем, нещо... Защото туй ни интересуваше нас, нали, или някоя парола, или нещо така да пренесем вътре в затвора. Аз отивам с един Байчо. Със същия този Байчо – Борис Милев, един, който беше в ЮНЕСКО. Той беше към нашия процес. Той имаше много дела, като редактор на вестници, такива особено много. Събираха му се сто и не знам колко години, по всичките тия дела, които имаше, и в един такъв, преди да избяга – Борис, щото с него избяга. Той отива и на пазара, там има тоалетни, нали? Той си мятта шинелата, ние нали сме с карирани такива шинели, аз не съм била, но той беше и мятта си шинелата, и Байчето влиза в други и устройва му бягство, и избяга у Франция и край. Та Байчо беше малко внимателен с мене, но по-късно се случи това, след мене. Аз отивам при леля ми в къщи. Тя живеше на тоя апартамент, гдето го купи на Толбухин и отиваме в „Анани“ и в „Анани“ колежките като ме виждат с Байчето, викат: „А-а-а.“ И за нула време ми събраха сто лева. Между тях, така какво – сърдечност, се прояви – сто лева ми събраха и ми дадоха. Аз отидох в съда на една Пенка Сечанова да лъжесвидетелствувам, че е бита, че има такива и такива петна и т.н. Тя имаше петна, вярно, ама... И отидох и в къщи. И в къщи с Байчето и леля казва: „Ах.“ Тогава ми каза: „Учителят каза за тебе, добре е, че си в затвора. Как ще е добре за тебе там, ма Милке?“ Ха-ха-ха, това го научих тогава от нея. И така бе. И 1936 година, когато правиха анкетите, Георги Димитров каза така: „Само малката не е дала нищо на врага, добре се е държала с полицията, за което партията я поздравява.“ И когато по-късно като студентка, когато аз се мотаех и изоставях изпитите, защо? Защото непосредствено като стана 9.09.1944 г. станах студентка, ме дръпнаха Градският комитет и ми даде пищов и каза: „Сега иди да укрепваш властта.“ А Учителят е вече болен. И казвам: „Как? Ама аз съм студентка, аз имам математика. Там не може да се отсъствува, аз имам упражнения, органична и неорганична химия, аналитична геометрия.“ – „Как? Ти си първо войник на партията, а после си

студент.“ Аз отивам при професор Бончев по минерология и му казвам: „Професор Бончев, така и така, какво да направя?“ Вика: „Другарко, най-напред ще гледаме Партията да укрепим, а после идва следването. Аз ще ви пиша, че сте работили упражнения.“ – „Ама вие ще ми пишете, ама аз нали не знам?“ – „Има време да ги научите! Гледайте Партията.“ И така другари. А какво се оказа? По-късно може ли химия без упражнения? В никакъв случай. Нито анализи, нито... Ние бяхме един много голям курс, сто и няколко души по аналитична химия. Една работеше, другите зяпат. Не можеше всичките да правят. А когато дойда на колоквиум, ти трябва сам да го изработиш. А като не си го работил, как ще го изработиш? Добре, че имахме професори разбрани и добри. По неорганична химия – същото. Това е невъзможно. Нали така? Да не говорим, че аз имах празнини от гимназията. Нелегално време, бомбардировки и аз прекъснала 13 години връзката с ученето. Можете да си представите какво ми беше и пък може би и да не съм била една от най-способните по химия. То трябва много силни умове. Аз така мисля. Може би се подценявам, ама мисля, че е правилно. Щото Паша Теодорова ми каза: „Милке, гледаш ли ти тука? Това не е сирене да го изядеш. Това са формули. Трябва да влезнат в главата.“ Но аз не я послушах и мен ми звучеше музика. Паша казва: „Ти трябваше да запишеш или право, или медицина, там има повече данни или най-вече музика. Музика трябваше да отидеш, защото имаше глас.“ Но ни едно, ни второ, ни трето – не послушах.

12. ПАРТИЙНАТА ГРУПА НА ИЗГРЕВА

В.К.: Сега искам да ви питам. Аз понеже съм слушал, как стои въпросът с партийната група след 9.09.1944 г. на Изгрева? М.Г.: След 9.09.1944 г. В.К.: Партийната група. М.Г.: Тя се разтури. В.К.: Тя се разтури в 1945 година. Там участваха много хора. М.Г.: Аз когато участвах, всичките не ги помня. Знам, че Тодор Михайлов беше секретар. Знам, че Антоф се напири при нас, а ние после го изхвърлихме. Особено тогава, когато той взема да издава чии са местата на Изгрева. Имаше един Василев от Градския комитет, който отговаряше за строежите и аз му казах: „Защо не дойде мен да питаш, комунистката, бивш член на ЦК, ами си отишъл да питаш Антоф кои са местата. Че Антоф ти казва места, които са собствени на братята и сестрите там. Гита беше купила там една барака, не знам кои бяха купили и ти ги обяви, викам, тия за братски и ги взема. Това не е вярно, той обяви, казвам, за братски и вие ги вземахте. Това не е вярно.“ – „Е да, ама ти държиш за Братството и заради това нямаше да ни кажеш истината. А пък той ни ги даде всичките места.“ Оттогава го намразиха. Да не говорим за побоищата. Че той ходеше с бастун и наляво и надясно беше. Първо с мене почна, нали. Защото въпросът беше такъв. Бях на квартира у Капитанов и ми каза: „Недей, за да не ти купувам разписки, да ти давам бележки за наема – 3 или 5 лева.“ Там живеех. „Все едно ще кажеш, че живееш без наем.“ И аз като го смятам Антоф за брат, казвам. Пита ме, ама не ме пита, а така стреснато: „Колко?“ А той бирник. „Ти ще лъжеш Партията?“ Прас, прас. Викам: „Как биеш? Ти брат, ти комунист! Как си позволяваш да биеш?“ Хайде още един, хайде още един. И аз пребита. Насреща Борис Николов. Отивам и му казвам. Пък отдолю Аламанчеви ме виждат разплакана и казвам: „Не ми е за ударите, ама как може така да ме унижава, как може това? Аз, ако отида сега в Партията, ще го направя на мат и маскара.“ А Борис казва: „Недей,

Милке! Премълчи. Недей със зло.“ И отивам на мястото на Учителя и толкова плаках и така горчиво и как да кажа, за неправдата, нали. Така. Това беше. А искам да кажа нещо за погребението на Учителя. Аз съм грабната вече от Градския комитет за укрепване на властта от като съм студентка и отивам, а малко преди това...

13. ЧАСТНАТА УЧЕНИЧКА

М.Г.: Не, трябва да кажа и това. С Веса Несторова сме, предчувствам, че Учителят ще си замине и че когато аз завърша гимназия няма да го има. Но аз искам да знам какво трябва да следвам. Той да ми каже. И отиваме с Веса Несторова и влизаме вътре и казвам: „Учителю, като завърша гимназия, какво да следвам?“ Той казва: „Рекох, естествени науки.“ – „О-о-о.“ Аз ще ви разправам един случай за тоя. „Как? Не, не искам.“ А Той добавя: „Химия.“ Аз когато казвам „Не искам“, Той добавя „Химия“. Аз не съм го чула. Но Веса го е чула и ми каза: „Ти затова ли записа химия? Защото Учителят каза?“ – „А, не, аз не съм чула.“ – „Но Учителят тогава каза химия!“ Преди това трябваше да завърша гимназия. Аз съм в пети клас ученичка. Отивам. А живея на Изгрева и отивам да взимам програмата. Програмата виждам. На другия ден отивам, сменена програмата. Явявам се и аз съм единствената, която съм издействувала частна ученичка да се явя с редовните. Имаше една Ханджиева по математика и казва: „Частната ученичка да се яви сега по математика.“ – „А, днеска не е математика, математика е в друг ден.“ И тая Ханджиева много проклета беше, а при нея имам второ стълкновение. Още когато бях в 4-ти клас, академик Чакалов, приятел на баща ми ме занимава и каза, и я моли, нали така, някакси да ме пусне. И тя ме пусна. И тя още като ме вижда вика: „Миналата година академик Чакалов така, ама сега, сега да те видя.“ И ми дава там задачите и аз докато ги напиша и се позамисля вика: „Какво мислиш, ма, какво, нищо не направи. Я втората задача.“ Не ми дава даже да мисля. В комисията присъствува тая по химия – Младенова, която ми е много близка и знае, че знам. Вика: „Чакай бе, ти не си права.“ – „Я не ми се меси тука!“ Втората задача, аз пак искам да мисля. „Не я знае. А-а, хайде, хайде. То се видя колко знаеш математика. Я да видим геометрия.“ – „Как? Геометрия днеска?“ – „Тригонометрия тогава.“ Аз останах пак изненадана – по същия начин. Не дава да мислиш. „Марш вънка!“ Казвам: „Вижте какво, вие сте един много добър педагог. Разбрах. При вас трябва да бъдат само силни ученици, но позволете ми поне да слушам редовните как е.“ – „Ха върви там назад.“ И аз заставам назад и слушам. Не бяха по-умни и не бяха, ама всеки е редовен ученик. „Видиш ли, мари, видиш ли, хей така се учи, хей така се учи.“ Унижава ме, ама не знам до каква степен, нали. Па даже Младенова я каза: „Па недей така с момичето, ма, недей.“ – „Ти не ми се меши! Ти какво знаеш от математика?“ И така, като свърши, аз я чакам. Вече има съвет. Така докато съм там, това беше последното. А преди това частната ученичка по история, частната ученичка по география, по седем предмета – вънка. Само по химия гдето закърпих тройка, химия, биология и отивам горе на Изгрева и плача под прозорците на Учителя и казвам: „Скъсах ме по всички предмети.“ – „Къде беше?“ – „В първата девическа.“ Първа девическа беше отлична гимназия. Ама като на себе си го казва: „Там все такива ги правят.“ И се качва горе. В.К.: Това Учителят. Какво казва? М.Г.: Учителят. Ама тихичко: „Там все такива ги правят.“ В.К.: Да. М.Г.: Тихичко на себе си го казва и се качи горе. Аз оставам долу и продължавам да плача. След малко Той слиза и ми казва: „Късат те, знаеш ли

защо? Като станеш учителка, да не късаш." Пък аз вместо да кажа: „Мерси, Учителю“, отстъпвам две крачки назад и викам: „Как? Това ли ми е призванието? А моите машини, машини?“ Аз мечтаех за аероинженер да стана. Той така ме изгледа отгоре до долу, обърна си гърба, топ, топ, топ, топ по стълбите и трас вратата. Чак тогава се усетих. Как можах на Учителя така да кажа? Тогава пак рех, затова, че съм казала така на Учителя. Ето това. По-късно аз имах случай да стана учителка без един изпит, физико-химия. Но аз големеех се. Как така без един изпит? Шото давах, търсеха учители, нямаше учители по провинцията. Без два, не без един изпит, без два можеше да се яви човек, да направи дипломна работа. Аз – не. Не може. И десет години подред се явявах на тази физико-химия. Десет години. Не, не, не. Останах без държавен изпит. Искам да кажа, едно непослушание доведе до едно, бих казала по-голямо нещастие. В.К.: Това беше диплома. М.Г.: За химията. В.К.: За химията за университета. М.Г.: За университета. Това беше. В.К.: Непослушанието. М.Г.: Непослушанието.

14. ПЕВИЦА НА ИЗГРЕВА

М.Г.: Друг случай. Аз се прочух като певица. Но преди това, чу се вече, че пея. Една имаше Белчева, една сестра там и ми предаваше уроци безплатно. Казва: „Като умра, поне една свещ ми запали.“ До днес не съм ѝ запалила на тая жена. „Но искай от Учителя да ти разреши на братското пиано да учиш, защото да можеш да си акомпанираш.“ Един ден Учителят е долу и аз го питам: „Учителю, аз вземам уроци при сестра Белчева по пеене, бихте ли ми разрешили пианото да вземам?“ – „Е-е, хайде де!“ Ама баш така с ръцете – „Хайде де“. Аз останах изненадана какво искаше да каже. В.К.: Какво значи това „Хайде де“? М.Г.: Не знам, и до ден днешен не знам. В.К.: Хайде, почвайте? М.Г.: Да, да, нещо от тоя род. И така стана. Почнах аз да уча пиано, Митко Грива ми предава. Но Митко Грива ми предаде 58 урока и каза: „Търси си друг филантроп! Повече не мога.“ А аз живея от подаяние. Аз нямам възможност. А какви подаяния? Един ден аз отивам при Учителя и казвам: „Учителю, аз съм фризьорка. Ще разрешите ли да си донеса апарата на Изгрева, защото това ми е препитанието, пък и бомби падат да не го ударят.“ – „Кажете на бай Ради да ви помогне, да дойде с вас, да вземете апарата.“ Тогава нямаше трамвай през гората. Казах на бай Ради. Бай Ради дойде и на гръб ми донесе апарата в квартирата на Изгрева, там, където живеях у Капитанов в мазето. Сега донесен апарата, отивам втори път при Учителя. „Учителю, ще разрешите ли тука да работя? Знам, че вие казвате, че не трябва да се горят косите, защото това са антени на мисълта.“ – „Ами на тебе това занаят ли ти е?“ Казвам: „Да, Учителю.“ – „Ами тогава ще работиш.“ Трети път отивам при Учителя: „Учителю, ще разрешите ли стенографките да ги накъдря?“ – „Ами това е тяхна работа.“ Отива Елена. Паша казва: „Не, аз в никакъв случай.“ В.К.: Ха-ха-ха. Паша не иска. М.Г.: Отивам при Савка. Савка казва: „Ще питам Учителя.“ – „Ти може да не се къдриш“ – казва Учителят. Отивам при Елена. Елена казва: „Ще питам Учителя.“ Той ѝ казва: „Когато всички се накъдрят, ти последна.“ В.К.: Ха-ха-ха. М.Г.: Всички, значи целият свят, последна. Не разрешава. Отивам пак при Учителя. „Учителю, ами аз разбирам от подстригване. Може ли да ви подстрижа аз косите?“ – „Аз много добре си върша работата сам.“ А отива при Паша, която съм подстригала и я скуби. „Това що е, това що е?“ Демек не одобрява както съм я направила, нали? Не ми одобрява работата, искам да кажа. Аз знаех, че там Панталей ходи, Галито, Галилей ходеше да ги подстригват, както и да е. Един ден, аз като певица вече, Паша

отива при Учителя и казва: „Учителю, абе Милка нещо глас има, тука пее в братския хор, който Кирил Икономов ръководи. Ето той казва: Имала злато в гърлото, не знам какво си.“ Той на мене така ми каза: „Ти знаеш ли какво имаш в гърлото си, злато имаш в гърлото.“ Пък аз не можех да го разбера какво значи това. И един ден Паша казва: „Да я пратиме при Прокопова, Учителю, Милка, да ѝ чуе гласа.“ – „Рекох, при Мамберг да отиде!“ Мамберг. Имаше една сестра, Дарлинг ѝ викаха. Дарлинг, да. Тя нали Доспевска се казваше. Нещо от Самоков, едни са Доспевски. Та тя вземаше уроци при тая Мамберг. Тя беше колоратурка. Беше на моите години, ама такива хубави горе високи тонове имаше. „Там, там рекох да отиде, при Мамберг.“ Паша пак: „Ама Учителю, ние имаме връзка с Прокопова. Така тя е капацитет.“ – „Рекох, при Мамберг да отиде, при Мамберг.“ Учителят пак повтаря. А и аз съм там. Накрая Паша казва: „Ама Учителю, ние даже, мъчно се ходи при тази Прокопова и успяхме да вземем бележка за при нея да я изпита, нали, може и пари да не ѝ вземе.“ – „Рекох, при Мамберг, при Мамберг да отиде.“ Учителят пак настояваше на своето си. Добре, ама тогава аз уж питам Учителя, пък слушам Паша и взех тая бележка. Беше една сряда и из гората разпявам се, тогава нали няма трамвай, няма автобус, и минавам, и вървя. И точно там, гдето играем гимнастики така, оттам се задава един младеж и Халачева ми беше казала, че я нападал един бранник. А аз казвам: „Че не можа да му удариш два шамара, викам, да беше на мене, аз щях да се разправам с него.“ – „Как бе, то високо момче, как ще му удариш два шамара?“ Той ѝ бе обрал чантата и на много други. На немци и не знам си какви. А се беше чуло, че не само чанти, а и кожени палта обирали и по входове влизали и така. Не щеш ли това момче среща мене. И понеже кална пътеката и то крачи голямо така, високо. Рекох да му направя път да мине – така казва Учителят – правете път на врага. Добре, ама той като се изравни с мене и ме прегърна. „Ха, рекох, какво искаш сега?“ – „Искам да те целуна.“ Таман да кажа „Хлапак“ и той ме удари тука и пипна чантата, носех я така под мишницата си и ми заплете крака и ме събори и грабна чантата. Аз таман да кажа „Ти ли си чантаджията“, и хукна да бяга по диагонал. А горе имаше пост, накрая на гората – полицаи. И аз както пеех А-а-а, колкото ми глас държи – пиция. Писькът се чува чак там горе от полицаи. А той като бяга из гората по диагонал близо до полицаи и чантата беше от едната страна червена от другата синя и както я хванал червената, полицаят я вижда и стреля във въздуха и тоя страх го да не го убият. „Ама аз само чанта съм взел.“ – „Твоята кожа, твоята мама“ и го завежда в подучастъка там и го били, били, и накрая го завеждат в 4-ти участък. Но аз не знам. И казвам си: „Да, сега ако кажа, че комунист се крие тука в гората, веднага ще го хванат, ама нали е крадец, никой си не мърда пръста.“ В това време идва Генчо, един художник от Бургас, много хубави картини рисуваше и Учителят казваше: „Много слънце има в неговите картини.“ И казва: „Какво стана?“ – „Така и така.“ И се връщам с него. И отивам под прозорците и плача. Не, най-напред се качвам горе. А Учителят имаше едно стъкло така на прозореца и виждаше кой е на вратата, нали. И аз видях през прозореца, че той си извадил кърпата и се смее, и се смее. В.К.: Кой е това? М.Г.: Учителят. В.К.: Защо се смее? М.Г.: Ами аз чукам, нали, за какво, той знае за какво е и се смее. Защото не съм го послушала. Отивам при Прокопова. Най-напред отивах при една германка, да ѝ правя ноктите и след това щях да ида при Прокопова. И той не ми отвори. Слизам долу. Пак не ми отвори, но на обед сме в трапезарията. И аз отивам и Олга Славчева: „Учителю, Милка обраха!“ – „А, така ли? Аз колко пъти съм казвал на сестрите?“ И пак извади кърпата и се смее. „Аз колко пъти съм казвал на сестрите да си носят лют червен пипер в джобчето, че като наближи, хвърли в

очите и си свободен нататък", нали да се освободиш. Тогава Иван Антонов се обади и каза: „Учителю, аз идущия живот искам да бъде цар.“ – „Ще бъдеш, Иване.“ В.К.: Цар, ха-ха. М.Г.: Да. А тя каза: „Учителю, а аз ще стана ли директор?“ Учителят мълчи. Олга: „Учителю, аз ще стана ли директор на училище?“ – Два, три пъти попита. В.К.: Кой е това? М.Г.: Олга. В.К.: Олга Славчева. М.Г.: Учителят не потвърди това нещо. И накрая аз отидох да питам след храната, там полица. „А, ти ли си Милка? А иди в 4-ти участък.“ Аз съм полулегална, аз се крия, как да отида сега там и отивам долу, но се забраждам с една кърпа така и казвам: „Аз съм от Братството, аз това, аз онова.“ А един полица: „Ела бе!“ и като с идването си така си подвиква крака, че го удря тука онзи в брадата. В.К.: Кого удря? М.Г.: Той, дето го е хванал. В.К.: Да. М.Г.: У-у, викам, така жестоко биете. „Такива християни като вас, във вас се навъдили апаши.“ Ах, аз си отдахнах, нали не съм християнка, нали съм комунистка. Чантата ми дадох, обаче откраднали ми там част от ножичките, парите, купоните, нямаше ги, може и полицаят да ги е вземал. Но, колко съм упорита. След тая случка отивам при Прокопова. а глас никакъв нямам от преживяната случка. И тя казва: „Какво ще изпееш?“ Почва да ме разпява. Както почна, казва: „Ами я ми изпей някаква песен.“ А там при нея всички оперни певици преди да излязат на сцената идват да се разпеят и после отиват да пеят. Много просто облечена бях. Много скромно, много сиромашко и тя: „М-м-м, кариера ли искаш да правиш с тоя глас?“ – „Мен ме нападна един крадец.“ Прокопова: „И утре да дойдеш, пак тая история.“ И така, нищо не стана с Прокопова. И се връщам. И минаха години, Учителят си замина и тогава се сещам за Мамберг и отивам. „Ама вие не знаете ли, ами тя катастрофира, тя е в болница.“ Пак минаха години и пак отивам. „Ама вие не знаете ли, тя почина.“ Тъй че аз не можах да изпълня това, което Учителят ми беше казал.

То бях още като ученичка един ден. Аз обичах да чета на полянката, на мястото, където сега е Учителят, където е погребан, мястото. Там имаше една лоза с пейка и масичка. В.К.: Тази масичка е там преди да си заминеш Учителят? М.Г.: Преди, преди. Преди, на мястото, на мястото, където е погребан. В.К.: Преди да заминеш, преди там да му е гробът. М.Г.: Да, да. Аз искам да кажа и за погребението. Та, но преди това за зайчетата ще кажа. Един ден аз отивам да чета на поляната и обикновено ходех там да си чета, така. Гледам, имаше един зодиак преди на поляната – зодиак с чешмичка и там Учителят така като си махнал жакета, по жилетка и като гони едни зайчета, а в съседство имаше една бакалница и тоя, който държеше бакалницата, гледаше вероятно зайци и те пуснати на свобода. А имаше един триъгълник пред салона на Учителя, то по-право към зодиака така триъгълник от лалета. Триъгълник, така продължителен триъгълник от лалета – червени, всякакви, много красиви. И тия зайчета, ама такива хубави зайчета, красиви зайчета бяха и Учителят като ги гони, като ги гони, то щото бодлив тел, те минали, дошли отсам. Ама така намръщен към тях. И аз викам: „Колко хубави зайчета, Учителю.“ А той продължава да ги гони. И аз в тоя момент казвам: „Щом Учителят ги гони, трябва и аз да ги гоня.“ Почнах и аз да ги гоня заедно с него. И ги изгонихме оттатък да минат в другия двор. „Оплакаха ми се лалетата, че им ядат главичките тия зайчета.“ Лалетата му се оплакали, че им ядат главичките зайчетата, на лалетата главичките. Значи защо ги е гонил Учителят. Защото те яли главичките на лалетата. И това ми направи много силно впечатление, че лалетата са се оплакали на Учителя.

Друг един път видях тоя Симеон, дякона му викат, знаете го. В.К.: Да. М.Г.: Седи на Учителя на пейката, там, където е мястото с Учителя и разговарят. Между впрочем аз знам тия истории де, на Веса Несторова със Симеон

Арнаулов, на жената на Симеон с Митко Грива и т.н. Казват, че Учителят ги бил създал тия връзки, за да могат да творят. Симеон да пише стихове и певец беше той. Аз ще кажа и за певца. А пък Веса да пише стихове, а и Райна Арнаулова да вдъхновява да пише композиции Митко Грива, на морето ходиха и т.н. Учителят е създавал дружба между хората така, но те са си виновни, че тая дружба е задълбочавала в други отношения. И така един ден, седят те, Симеон с Учителя там и аз щом станаха грабвам си книгите и отивам там да седна на същото място та да получа еманациите от Учителя. Нали, че ще мога да запаметявам, Учителят е седял. Гледам на същото място да седна, гдето е седял Учителят, да ми влезе в главата това, що уча. И по тоя повод, понеже мъчно ми влизаше в главата това, що уча, аз имах една връзка, но да не отплесвам за връзката – по-после мога да кажа. Гледам Симеон идва към мене и му казвам: „Какво толкова си приказвахте с Учителя? Че се смееше ти и Учителят леко се усмихваше?“ – „Ами питах Учителя какъв полов контакт да имам с жена си. По колко пъти на месеца да има контакт. И той почва да ми разправя за животните. Ами кравата – един път в годината. – Това е много малко, Учителю. Учителят почва да намалява, казва не знам кои животни – шест месеца на годината. Не знам кои животни три месеца на годината. И не знам кои животни един път в месеца и дотам спира Учителят. Учителят казва: „А-а-а“ и Симеон се смее: „Ха-ха-ха.“ Нали така гласно се смее. Това е, казва Учителят. По Божествено това е, а пък хората как са го измерили, то е вече друго. Това беше със Симеон.

И Симеон ми разправя за Веса. „Не дава да я пипна, казва. Не дава да я пипна. Тя, вика, все за Учителя ми разправя, все това, все онова. А пише, вика, такива стихове.“ Но един ден Веса и той са в салона. В.К.: Симеон, дякона. М.Г.: Дякона. Веса на пианото, Симеон ще пее, а Учителят е до края на салона, имаше малка врата, която е близо до стълбите и отиваше се горе и до маси имаше там, бай Василчо, имаше един бай Василчо, продаваше книги на Учителя там. И аз като видях Учителя, и аз влязох вътре, и заставах права така до Учителя. Тогава бях аз певица. И Симеон се разпява и скъсва горе нещо. И аз: „Ха-ха-ха.“ Той се обърна и видя, че съм аз. В.К.: Учителят. М.Г.: Не, Симеон. А Учителят се обърна към мене, аз бях от лявата му страна. „Рекох, светът ще дойде тук да учи пеене.“ В тоя момент Симеон пак скъсва някаква височина и аз пак не можех да се въздържа: „Ха-ха.“ – „Рекох, светът тук ще дойде да учи пеене.“ И аз малко така като скандализирах се от това де, че няколко пъти ми повтори и аз не разбирам, че Учителят ми го е казал това нещо. В.К.: Какво е вашето тълкуване, в какъв смисъл го казва? М.Г.: Светът ще дойде да учи музика от окултната музика. В.К.: А, в такъв смисъл. М.Г.: Това е смисълът, но аз тогава го разбрах, че в салона ще дойде да учи. После разбрах, че окултната музика ще диктува в света.

Един ден с Учителя сме се събрали да изучаваме една песен. „Аз мога да любя, добър да стана“ или „Мога да постигна що желая“, нещо такова. Може би и за двете песни. Маргарита Мечева и не знам още кои бяхме там, Кисьова на пианото. Но в това време Учителят я изпя, Кисьова я аранжира, изпя я тя и казва: „Хайде сега всички.“ – „Не, хайде сега да я изпее някой друг.“ И аз сега нали съм певица, перча се така. Какъв урок ми даде той. И викам: „Сега да ще да каже аз да я изпее“, обаче Учителят ми обръща гръб. Обръща си гръба и казва през мене на тази Маргарита Мечева. „Как, викам пък аз на ума си, тя какъв глас има, тя е нищо...“ Но тя я изпя сравнително хубаво. „Ех, хайде още някой да я изпее“ – Учителят. Аз викам: „Мене да избере.“ Той пак си обръща гръба и даде на тази Сийка Динева. „У-у, викам аз на ума си, тая с треперливия си глас.“ Критикувам. Викам: „Е-е, той не ще мене да ме избере.“ И изведнъж се обръща към мене: „Ех,

хайде, рекох, и вие да я изпеехте." В.К.: Ха-ха-ха-ха. М.Г.: Ха-ха-ха. Ама ми каза: „Е, хайде и вие да я изпеехте.“ И като реших да си отворя устата и гърлото: „А, а, а, а“, тон не мога да извадя. И погледнах умилително към него, провикнах се на едно място, пак А, а, а, а, тон не мога да извадя. Същото нещо беше, както там при Прокопова, така и тука при него. Аз, която пеех така на всеослушание, на сила, не можах, от което разбрах: Не се смей на другите, защото по-лошо ще се смеят на тебе. И така се получи.

15. УЧИТЕЛЯТ СИ ЗАМИНА

М.Г.: Друг случай с Учителя, когато си замина. Преди да си замине, аз съм по тия обиколки, нали, пращат ме за укрепване на комунистическата власт след 9.09.1944 година. Но все гледах да ходя по близките села. И на последното село Кумарица, най-близко, знам, че Учителят обичаше биволско мляко и реших да му взема едно шише биволско мляко. Взех биволското мляко и с трамвая бързах да дойда и после пеш се вървеше в гората. И ми казва този, срещам художника, Борис Шаров. Шаров – художникът ми каза. Аз се връщам някъде към 7 или 8 часа а той казва: „Ти знаеш ли какво се случи?“ – „Какво? Само да не е за Учителя.“ – „Учителят си замина.“ – „Как?“ – „Да, тази сутрин в пет часа.“ Рев, рев... „Аз му нося мляко биволско, викам, от Кумарица.“ И така с плач стигнах дотам. Те го облекли вече, сложили го в салона. А в осем часа сутринта пристига милиция, да го арестува. С нареждане да бъде арестуван. И Борис Николов попада там и го питат: „Къде е вашият Учител, къде е?“ – „Заповядайте.“ И го въвежда в салона да го види изложен за поклонение. Борис го посочва и казва: „Ето го Учителят.“ – „Пфу“ – казаха. И те помислиха, че той се бил самоубил. И това вървеше, тая версия така. Всъщност това не беше верно. В.К.: Те искали да го арестуват. М.Г.: Да, да. Но един ден преди това, забравих да кажа, там се дежуреше за чистене на салона. И аз съм със Софито, една Софи имаше, сме дежурни заедно да чистим салона. Аз се плашех много, защото много столове има, местят се, катедрата на Учителя се мие, чисти, тупа на стълбите и стълбите му до него, до горе. Добре, ама преди това аз бях на Лъкатник. От Лъкатник на Зимевица, горе на още едно село, забравих как се казва. И тук вегетарианка, там вегетарианка, но на Зимевица никой не ме прие така, освен най-бедните хора, които бяха. Обикновено попът, даскалът и кметът, това са хората, които приемат. Да питаш дали са доволни от властта, дали се задоволяват от наряди и пр. и пр. И на митинг се говори пред тях, нали. Тука, най-бедните ме приеха. Никой не иска друг да ме приеме. И сега те едно единствено легло имат, долу е пръст, земя и си отстъпват леглото. Но ядат на софра, долу и какво. Извадили от качето там сланина, какво да опържат. А имаха крушеница, имаха и сирене. Значи аз можех да мина така, гдето се казва. Но като запържиха тия сланини туй, онуй, мен ми се дояде. Цяла нощ аз кат малко съм хапнала, но виждах разни събати същества, страшни там. Даже не можах да спя. Мисълта, че аз опитам да ям месо, а на другия ден съм дежурна в салона, как аз ще пипам на Учителя вещите, там, гдето чете той на катедрата, да му изтърсвам това и Библията, гдето чете. Страшно ме тормозеше това или да му мия стълбите, или това. А Софито не дойде и се падна цялата работа върху мене. Сама да се справя. Първо ме е страх, че е много голям обема да се справям сама, по обем и второто, и такава една мъка изпитах, такова едно чувство на омраза към себе си, задето не можех да се въздържа да не ям. А сега както се получи. Водата се хвърляше в лешниците, в легени, миеше се. Трябваше да се мие и салонът, и не знам. И аз моля една

сестра: "Ела бе, сестра, само да изтупаш катедрата на Учителя. Ето, аз ще ти дам да забършеш, да не пипам аз. Имам си съображение." Не ще. Бърза. Друга. Не ще, бърза. Трета. Не ще, бърза. Никой не ще. Най-после викам: "Виж бе, ще ти дам и някой лев, не бива да пипам, бе, ела." Не исках да ѝ кажа, че съм яла месо. Съгласи се и не знам по какъв случай какво ѝ бях обещала, та обърса тя катедрата. Да измие добре, ама стълбите нагоре никой не ще. Трябва пак аз да ги мия. И като измих и хвърлих, и последната вода вече, която хвърлих, чувам горе – кръц, вратата на балкона и Учителят излиза на балкона. Аз трябва да ида да хвърля водата. Може ли сега да не го поздравя? Нали като излязъл на балкона. Как ще го поздравя, като съм яла месо, нали ще ме позне? Ей такова едно угризение на себе си, ама страшно. Викам си, аз само бърже ще хвърля водата и ще избягам. Само така ще кажа нагоре с очите и ще се прибера. Обаче Учителят дошъл до сам оградата и усмихнат, усмихнат, самото слънце грее. Разбрах, че ми е простил, нали. От това мое тормозене и плачове, и туй, онуй, нали. За мен беше интересен тоя факт, че той не държи на тия работи, простил ми е. Така беше с това.

Сега Учителят си замина. Изложен е там. И вече чакат разрешение от Георги Димитров, за да бъде погребан на мястото, определено преживе от Учителя до лозницата. Аз се чувствам виновна, та виновна, тичам и аз до Централния комитет на БКП, нали. "Ти какво, ма?" – "Ами там човекът е умрял, трябва да се разреши да го погребат, нали с Георги Димитров заедно са живели под един покрив. Трябва да се разреши." В това време братята действуват. Телеграми пускат. Аз по своя инициатива и най-после на четвъртия ден се разрешава да се погребе Учителя на мястото, където е сега. Боянчо прави ковчега от едно дърво, не знам какво, дебело, какво, хубаво – дъб ли е, какво е. Красиво, с орнаменти, с туй, с онуй. И казват някои, Учителя трябва да го поставим не направо на земята, а на поставки ковчегът да бъде и дълбоко. Гради копае гроба и не знам кой още там и да сложат в ъглите това, коловите, за да се поставят дъски, та на тях да лежи ковчегът. Но преди това вардиме, докато дойде разрешението. В салона Учителят. Вярвайте, имаше такова време, когато бе зима, студено, около Нова година. Студ, когато Учителят е като усмихнат. Усмихваше се сякаш. Така лицето му се проясняваше, усмихваше се. Една вечер дойдоха и пяха – Катя Грива, Мичето Златева свиреше, Симеон Симеонов на цигулка и кой още беше не си спомням – четирима души и имаше ябълки сложени във фруктиерата така горе. Паднаха четири ябълки към четиримата, които му свиреха. Така бяха. Един вид благодарност може би беше това нещо. И така. А имаше вечери и нощи, когато никой не оставаше при Учителя и тогава оставах аз сама. Отиваха си. Стояха до известно време, до 12 часа. Тогава като се молах на колене, виках: "Учителю, прости ми, прости ми, аз с тия комунисти, как да се оправя. Искам да се оправя." Молих се така да се оправя някак-си. "Позволи ми да те целуна." И го целунах. "Само не по устата, само не по устата, само не по устата." Така го целувах, по носа го целувах. В.К.: Ама вие чувате глас. М.Г.: Да. "Само не по устата, само не по устата." Брадата целувах, тука целувах, ушите целувах, ръцете му целувах, нали така изложеното тяло, само не по устата, така. Очите му целувах. Да. В.К.: И сега за погребението. М.Г.: И сега за погребението. Всички, като дойде погребението, отидохме там и после се разотидоха. А, поставиха в едно шише, както и аз на Рила съм поставяла, "Кой е Учителят" в чист зехтин. Нали написано и вътре. Аз на Рила молитвата съм си поставяла в шише, ми каза тази Невена Неделчева. Не Невена Неделчева, а онази Невена – на Илия Узунов приятелката. Та тука беше: "Кой е Учителят?" – беше написано на пергамент, сложено в шише със зехтин. Поставиха го вътре. И

след това като поставиха това и почнаха да хвърлят пръст отгоре. Но останах аз, Арnaudова, имаше една артистка, която игра ролята на майката на Георги Димитров, Гради, Боянчо, ли беше, не знам, не помня. 5-6 човека бяхме. Нещо се чу: „В-у-у“, какво беше и като че някой размърда коловете и така ритмично се спусна сандъка до долу. „А-а-а“ – викам аз, „Учителят не иска да е у въздуха“ и слезе до долу. И допълниха с пръст, нали направиха гроба. За това нещо има очевидци. В.К.: Значи вие видяхте как се слегна пръста. М.Г.: Като че някой размърда това. Звук някакъв беше: „В-у-у-у“, какво беше това нещо и равномерно се смъкна долу. Не така да киане на една страна или на другата, равномерно се смъкна долу. В.К.: Защото аз съм слушал разни неща, нали, че се чуло шум и че се дематериализирал в този момент. М.Г.: Не знам, но Елена ми казваше, че Влад Пашов, понеже Учителят е казал, че „Аз кост няма да оставя на земята“, че някой с Влад ли, какво разкопавали и не намерили нищо. В.К.: А-а, кой ще разкопава. Не може да разкопава. Никой не смее да го разкопае. В някакъв случай. М.Г.: Е, някогаш, преди това, непосредствено, след като се слегнала пръстата. В.К.: След като си замина ли? М.Г.: Да. В.К.: Не намерили. Никой не би смаял да копае. Не. Никой не би дръзнал да копае. М.Г.: Не знам. Но аз това видях, това чух, нали, това беше, което се случи след заминаването на Учителя, нали това и което много силно впечатление ми направи, ама много силно впечатление.

16. ПОСЛЕДНИЯТ РАЗПИТ НА УЧИТЕЛЯ

М.Г.: Един ден аз съм на урок при Паша, Учителят още беше жив и казва: „Елате, сестра, ще дам едни нови гимнастики, тези за Лъчите.“ Катя Грива беше, може би беше и Веса Несторова, Елена и десетина човека, ама кои... В това време Тамара една на Атанас, нали, чува че Учителят ме кани. „Учителю, да дойда и аз.“ Учителят мълчи. „Учителю, да дойда и аз.“ Учителят пак мълчи. „Учителю, нека да дойда и аз.“ – „Е, ела.“ Трябваше пет двойки нали да бъдем, за да даде гимнастиките и даде тия гимнастики. И сега аз твърдя и ще твърдя, докато съм жива, защото Учителят както ни ги показва, накрая има това. Нали така и това, така се прави. „Ние отидохме, вика Ина Дойнова, при леля Веса Несторова и леля Веса каза, че не се прави така трептене на китките.“ – „Как не бе, аз там бях, бе, Учителят дойде да ме покани.“ Бях на урок при Паша. Той не покани Паша, покани мене. В.К.: Опишете го това, нали това е 10-то упражнение? М.Г.: Накрая като птици, когато сме като птици. В.К.: Като птици. М.Г.: Така, така, като крила на птици трептят перата накрая. В.К.: Като свърши движението има така трептене. М.Г.: На китките. В.К.: На китките. М.Г.: Отишли при Веса. И веднага отивам. Защото Ина Дойнова предава гимнастиките. А тя казва: „Ама ние бяхме при леля Веса и леля Веса казва, че няма такова нещо.“ – „Абе леля ти Веса ако е откачила, аз не съм още.“ Ами така де. Сега не казвам, че тя е ненормална, моето уважение към Веса, културен човек. Учителят много я ценеше. Даже един ден... Може и това да кажа: Много злословиха по адрес на Веса. Аз я защитавах, защото Веса и брат Тахчиев бяха моите първи учители. Аз когато почнах да чета беседите бях вече комунистка, бях при Учителя, де, ама бях станала комунистка, и когато в квартирата ми идваха от ЦК на БКП там на булевард „Христо Ботев“, имах беседа: „Божествен и човешки свят“, беше дебела книга. Тя стоеше, аз имах спалня от развода си, тя стоеше там. И това не ви казах, трябва да кажа за това. И те, другарите като идваха, виждаха – „Каква е тая дъновистка книга?“ Викам: „Нека седи там. Нали да седи, за полицията е тя,

за това." Тогава с Тахчиев като говорих и с Веса, казвам: „Какво е това Бог, Бог, Господ, Бог. Не мога да се примиря с това.“ – „Това е ум.“ А ум и разум приемам. И зачеркнала съм Бог и съм писала ум, зачеркнала съм разум и съм писала ум, разум – такива неща. Цялата книга беше издраскана с това и той ми каза Тахчиев тогава. Той беше в Кермекчиеви на една палатка: „В другия свят ще се видиме сега както приказваме с тебе. Нали ще се видиш така и ще видиш тогава, че това, което ти говоря сега, е истина.“ И Веса ми потвърди, и те двамата ми бяха един вид учители на Учителя и аз цял живот съм търсила Учител. Умен човек да е, да мога да го възприема и чак когато срещнах Учителя, но тогава не го оцених първия път Учителя, нали, а по-късно вече. А по-късно как стана и това е много важно. Аз съм написала стихотворение – ще го дам. Но аз работех вече със съветска делегация, в разузнаването. Бях се включила там чрез една моя роднина. Това е след затвора, нали. В.К.: Коя година? М.Г.: Това е вече 1942 – 1943 година. Учителят беше жив. В.К.: Да. М.Г.: 1942 година аз отивам на Изгрева пролетта. 1942 година отивам на Изгрева пролетта март месец. И отивам в къщата на Стефова. Най-хубавата стая с балкона. Срещу мене Неделчо Попов живееше. И Балтова непрекъснато тропаше на вратата му, както и да е, а до мене в малката стая, сега станал академик, Кирил Василев, който пък се любеше с дъщерята на Стефова по-после. И оттам аз като се прочух като певица, Капитанова беше още жива, та ме повика в мазето там да отида при тях. Та както и да е. А долу в Стефови живееше пък тоя с циклостила, нелегалният, който беше бай Иван. Та искам друго да кажа, къде се отплеснах. В.К.: За съветската легация. М.Г.: Аз най-напред трябва да кажа как дойдох. Не, преди това бях в Съветската легация в разузнаването и понеже от дъжд на вятър ходех така на беседите, отидох да чакам часа да ми дойде да се срещна с тях някъде към „Мария Луиза“ – къпалнята. Това е най-важният случай, който всички го описват, както им дойде. Някои чули-недочули. Невена Неделчева в книгите си не знам какви-си, но е истина. Сега аз виждам винаги около Учителя народ, под прозорците. Или е Маргарита Мечева, или е тази Теофана Савова, с Марето, и аз съм била от тях. Но запомнете това. Искам да кажа друг случай за Учителя, когато дойдоха да го преследват, да го арестуват. Преди да го арестуват. В.К.: Да, да. М.Г.: Един ден сме около Учителя. Беше Калпакчиева Райна с мъжа ѝ, с още други, а Лулчев вече е арестуван. И заради Лулчев идват на Изгрева, ама настроени така зле, особено единият към Учителя. Да го разпитват за Лулчев. И аз изтръпнах. Викам: „Аз, пак аз ще съм виновна, моите го преследват.“ И ама това угризение на съвест е било години наред. И Учителят ги поканва в големия салон. И ние сме отвън и минава час, и минава час и половина, и минават два и Боже, то какво правят тези хора с Учителя? Ние вънка треперим, не знаем какво става вътре. В.К.: Това е след 9 септември 1944 година. М.Г.: След 9 септември 1944 година. И излиза най-напред Учителят и явно така доста напрегнат и малко разстроен, така поне аз схващам, не малко, но може би доста разстроен. Единият, който излиза от тях казва: „Прекрасен Учител имате, не е лошо да следвате пътя.“ А другият намръщен такъв и като не знам, като свиреп човек така. Отидоха си те. Каза нещо тоя, ама измърмори нещо. „Заблуда.“ Учителят каза: „Този, който ми беше отляво – също като при Христос на кръста, той беше много зъл човек, несправедлив.“ И прост може би де, не каза прост, но не знам, някакъв термин употреби. Той не обичаше да обижда, Учителят. „А тоз, който ми беше отдясно, той е по-правдив, по-разумен, по-добър човек.“ А това ми направи впечатление, което Учителят каза, защото четири пъти чета Библията и виждам какво нещо става с Христа и затова го сравнявам с Учителя. Те го питат, нашите сестри: „Е, Учителю, какво ви пита?“ Учителят приказва. Но аз, така гледам

Учителя, така полюлява се. „Ама Учителю, какво ви питаха?“ Боже, тия нямат, мисля си, така случайно да го разпитват. Той, Учителят, уморен вече от говор, от разправия. „Ама Учителю, кажете ни нещо какво ви питаха.“ И най-после аз не се въздържах и викам: „Ама вие не виждате ли, че Учителят е уморен? Оставете го да си почине Учителят.“ Той казва: „Да, да.“ Ама баш така – „Да, да“ – тихичко. Дигна ръка и си отиде. Сякаш едва се качваше по стълбите.

17. КАРМАТА НА РАЗУЗНАВАЧИТЕ И ШПИОНИТЕ

М.Г.: Един ден Учителят отива на зъболекар. Той си правеше зъбите изобщо при Халачева. Но един ден Халачева ми казва: „Днеска беше при мен Учителят и аз му казвам: „Учителю, другият живот не искам вече да бъде зъболекарка, защото причинявам болка на хората с машината, туй да вадя зъби.“ – „А, защо, другият живот зъбите ще се сеят както се сее житото и ще бъдат присаждани, както се присаждат на дърветата присадките. Няма да има болки за това нещо.“ И тя се е съгласила сигурно с това нещо, което той е казал. Това е, което знам.

Като излязох от затвора, там в затвора бях в унижение, така, от външната страна. Този Стефчо, моя де, казал, че аз съм издавала всичко и голяма част от другарите не ми идваха на свиждане. „Тя е провокатор.“ Даже един път донесоха от помощна организация кило. Ние сме пет, а те носят четири. „Ама защо?“ – „Онази е агент провокатор. Няма, викат, за нея.“ За мен. А после се намесва Георги Димитров, че аз имам най-добро държание, за което пък ме поздравяват, та така. И в студентството се случи същото нещо. Но то е друг въпрос. И сега, като излязох от затвора вече, някои ме мразеха, някои така проявяваха интерес към мене, защото конспирация на ЦК. Беше това голяма конспирация. Залепна за мене един бръснарин. Но той смятал, че съм чиста, невинна жена, после други ми казаха, че той казал, той не би се оженил за мен, такава, която по затворите е била. Щото той е македонец. Но той ми бил направил чест, че се оженил. Така ли, викам, пък аз не съм знаела това, ако съм знаела, нямаше да му правя тая чест, да се ожена за него. Така година и осем месеца аз не можах да се разбера с него. В.К.: Бяхте се оженили. М.Г.: Бяхме се оженили. Защо? И на развода Рада Тодорова ми беше свидетелка. Той ме обвини, че съм дъновистка, пред поповете. Понеже ние по полове се женихме тогава. Тогава беше църковен брак с полове, нямаше граждански брак, а поповете пък гонеха Учителя. Имам аз една книжка за Учителя, как го гонят поповете. И тогава – за пет минути разводът. Но преди развода аз отивам при Учителя с Веса Несторова. В деня, в който ще се развеждам. Отивам и се качвам по стълбите и казвам: „Учителю, днеска ми е разводът. Веса ме праща, че щели сте да ми помогнете нещо.“ – „Ще го приемеш, както дойде!“ Пък аз казвам: „Ама аз искам да се разведа, искам да се разведа.“ – „Ще го приемеш, както дойде!“ А то за пет минути ни разведоха. Той каза: „Ами тя има леля дъновистка, явно е, че ние с нея в едно гърне не можем да пърдим. Тя тъй се била изразила и щом е така, няма какво да живеем заедно.“ – „А така ли, тя е дъновистка?“ Аз изложих пък, че тия отношения с мъжете не ми са приятни. А те: „Как?“ Те едни мръсни полове. „Да, не ми са приятни тия отношения с мъж и затова не искам да имам връзка с него.“ И така за пет минути ме разведоха в моя вина, че съм дъновистка. Че ако втори път реша да се женя, трябва да им пратя триста лева на поповете, за да се ожена. Но вторият път с моя другар не стигна до поповете.

Друг интересен случай. И после, защо да не кажа истината. Една сестра дойде да спасява мъжа си. Така, както дойде на Изгрева да спасява мъжа си, генерал Заимов, тоя, гдето с Паша живееше там Заимов. Генерал Заимов. Жената дойде, аз бях при Паша на урок, дойде и иска да иде при Учителя да го спасява. Ама каза Учителят, че не може да го спасява, не че не може, може, но той трябва да си глати кармата. Той е убивал, той е предавал, да. Същото нещо се случи и тука. В.К.: Нещо точно за генерал Заимов, нещо точно как стои въпросът? М.Г.: Въпросът. Той искаше, дойдоха жена му, за да го спаси. „Ама той нали е русофил, Учителю, защо не може да помогнеш и на моя мъж? Той за руснаците го е правил, каквото е правил.“ – „Да, ама той е убивал, нали?“ Аз с Паша, които сме така разменяли. Паша не с мене, по-право със сестра си като говореше и аз бях там, па съм слушала, нали, но казва: „Може ли, казва за това се плаща.“ В.К.: То е било фактически на фронта, когато е бил генерал. М.Г.: Е, не знам кога е било и как е било и той е предавал, нали така, много хора и българския народ, и това са предатели. В.К.: Учителят казва, че най-страшно е за шпионите. М.Г.: За шпионите. А, и това искам да кажа. Един ден аз съм, долу сме при Учителя и аз вече работя с разузнаването, ама вече живея горе на Изгрева и Учителят казва: „Най-страшното нещо в невидимия свят, това са шпионите, най-лошо се наказват те.“ И аз отстъпвам две крачки назад. Това е страховтно наказание за шпионите и аз си рекох: Милке, вземи си бележка, нали за това. И тука по тоя повод казвам. Когато аз казах на Учителя за себе си: „Аз, Учителю, лев не съм взела.“ – „Ти добре, че лев не си взела.“ – ми каза той. „Ти добре, че лев не си взела.“ В.К.: Когато си работила в българо-съветското разузнаване. М.Г.: „Ти добре, че лев не си взела.“ В.К.: Сега понеже ставаше дума за шпионите и ставаше въпрос за вашата работа в разузнаването, да приключим тоя въпрос. М.Г.: Добре. Един ден аз чакам да ми дойде часа да се срещна с този човек, който е от съветската легация, там на плажа „Мария Луиза“, срещата беше кола ще ме чака. Но е рано и е зима, пролет, март месец, тъмно още. Чакам да се стъмни де, затова. Щото знам, че с дипломатическите коли вървят наши коли, полицейски. И Учителят вика: „Кой е долу?“ Маргарита Мечева стоеше долу. „Кой е в салона?“ – „Ами фризьорката, Учителю.“ – „И какво прави там?“ – „Ами не знам, седи там.“ – „Кажете й да дойде.“ И аз се качвам горе. „Защо седите тука? Защо не си отидете?“ – „Ами ще си отида“, мънкам аз. – „Идете си, рекох, идете си.“ Аз слизам, без да му кажа нищо и пак влизам в салона тихичко, но Учителят пак излиза вън и казва: „Отиде ли си фризьорката?“ – „А, не Учителю, пак е тука, в салона е.“ – „Кажете й да дойде.“ Мен сега малко неприятно ми стана. Па и викам: „Защо казваш, ма, че съм тук?“ – „Е, как няма да кажа на Учителя?“ – „Нали щяхте да си отидете, защо не си отивате?“ Викам си, колко не знае той, че аз съм войник и не мога да не си изпълня. В.К.: Войник на Партията. М.Г.: Войник на Партията, нали. „Идете си, рекох, идете си.“ – „Ех, ще си отида“, ама така някак-си с половинчато такова изказване и малко недоволна от това, че ме кара да си вървя, пък времето ми не е дошло за нелегалната среща, па вънка е студено да чакам. И пак слязох долу и пак влязох в салона. Но не се минаха 5-10 минути, и Учителят пак: „Отиде ли си фризьорката?“ – „Не, Учителю, казахте й да си отиде, ама тя ето тука е на.“ Един вид нахална е, нали седи още тук. „Кажете й да се качи.“ Мене пък много неудобно ми стана. Викам, пък защо седя тука, да ида да бягам някъде другаде. Пък къде другаде на студено. И качвам се, ама така с наведена глава. „Какво ви задържа тука? Защо не си отивате?“ – „Ммм, ще си отида – рекох – още малко, пък ще си отида.“ В.К.: Вие чакате. М.Г.: Аз чакам да ми дойде часа да отида на срещата. Рано е да отида на срещата, полиция може да ме види, туй, онуй.

Защото аз като отида на среща и веднага в колата влизам и бягаме с колата. А така, къде? Да ме види някой да чакам встрани, не върви. „Ще си отида, викам, ще си отида!“ Но в това време борба страшна в душата ми. Ама страшна. В ума и в душата. Ама какво да правя. От една страна не искам да лъжа Учителя, от друга страна не мога да Му кажа. Викам, Той е аполитичен, и затова нещо искам да ви разкажа. За това, за Тохачевски и пр. и за плаченето ми. И тогава минава брат Димитрий Стоянов с пелерина така и аз в тая си борба и мъка какво да правя? Казвам: „Как Учителят не разбира, че аз съм войник на тая Партия. Че не може да откажа, че трябва да ида.“ Трябваше да кажа дали в немските бараки има противоракетни снаряди. А оттам ми искаха да предам, освен в Плевен какви войски има, но и тука немците при Диана бад. А тука немците бяха на бараки, долу построили и ако се хвърлеше там от самолетите бомба в това, след моето донесение, това значи Изгревът да пострада, нали, което аз пък и не знаех какво да правя. Да кажа, да не кажа. В.К.: А бараките на немците къде бяха? М.Г.: Долу, където се слиза нанадолу, долу под гората. В.К.: Там до гарата. М.Г.: До гарата, да, там бяха бараките. А това значи Изгревът да отиде. И Боже мой, какво да правя, какво да правя и чудя се какво да правя. В това време Димитрий минава. Викам: „Брат Димитрий, моля ти се, ела да ме изпратиш.“ Учителят, това ми направи впечатление, дава ти свобода сам да потърсиш. Сам да се извадиш от това положение. Той може да ме извади, ама ти да поискаш, че тогава да ти помогне. „Брат Димитрий, моля ти се.“ Тогава нямаше трамвай, автобус. „Ела да ме изпратиш до трамвая.“ Учителят веднага се намеси и каза: „Брат, изпратете сестрата до трамвая!“ – „Разбира се, Учителю, ще я изпратя.“ И слизам аз, ама така с мъка, ужас. Как аз може да не си изпълня задачата? Това е... Но аз имах и парола с него, ако случайно има опасност, как да постъпя. И той ме взима под ръка и тръгваме надолу. И му викам: „Брат Димитрий, ако искам нещо да те лъжа за физиологична нужда или за друго, не ме пускай. Учителят не дава, не ме пита защо.“ И точно на широката алея пред „Мария Луиза“ виждам колата. Тя трябва да стои там най-много пет минути, не повече. Защото опасно, нали. И аз като видях колата, пощурях. „Пусни ме, брат Димитрий, та пусни ме.“ Той вика: „Милке, ти каза да не те пускам, че Учителят не давал.“ Какво сега? Боричка ме той и не ме пусна брат Димитрий, як е. Не ме пусна и аз се разплаках надолу, че не мога да изпълня задачата и тръгнахме надолу. Викам, аз ще се върна, мисля си на ума, ще се върнеш, но кого ще намериш? Тя колата вече я няма там. И така отмина. И после той, руснакът, дойде в една бръснарница на „Дондуков“, където работех и аз трябваше да развее една кърпичка, че съм в опасност и така. Втората парола беше, аз трябваше да пратя един коняк в легацията, която аз не изпълних, нали, и така приключи с това, за да ми каже Магдалена Барьмова, сестрата на Георги Димитров: „Е, какво направи, нищо не направи.“ Но аз знаех за какво ми каза тия приказки, че демек не съм си изпълнила задачата. В.К.: А Учителят какво ти каза? М.Г.: По-късно, когато руснаците сами си убиха Тохачевски, Той каза в една беседа така: „Аз мога да спра войната с една дума, но те трябва да си научат урока!“ Аз казвам: „Ама как, Учителю, вие сте русофил, вие държите за тях, а пък ето милиони се избиват по фронтовете, не ви ли е жал?“ Казва: „Да, ама те защо изгониха Господа от себе си? Той беше най-религиозният народ и те изгониха Господа. Защо си убиха най-добрите хора, като Тохачевски...“ Викам, колко е аполитичен Учителят, си мисля аз. Той не знае ли, че Тохачевски предаде плановете? За да се срещна с една жена, на която разправих тоя случай и тя да каже, че тя познава другите. И каза: „Да, Тохачевски е бил най-честният човек, въпреки че от миналата армия, но Сталин го убил. Те го наклеветили, защото не търпят честните хора.“ А-а, когато аз на

един обед там присъствавам и пак казвам на Учителя: „Учителю, Вие може да спрете войната. Спрете я. Умират милиони хора.“ И се разплаках. И Олга, и другите казват: „Виж, Учителю, Милка плаче.“ – „Не, казва, тя не плаче. Тя полива онова хубавото, което ще дойде след войната там.“ Кой съм аз, да поливам онова, което ще дойде, не знам. В.К.: Вие казахте, че Учителят ви казал: „Добре, че не сте взели пари.“ М.Г.: А-а, и тогава аз Му казах: „Ама Учителю, аз за тоя случай не съм вземала нито един лев, казвам. Аз така безкористно.“ – „Добре, че не си взела лев! Че ако беше взела лев, лошо щеше да бъде за тебе. Добре, че не си взела лев!“ Това ми каза тогава, когато ми предложиха. В.К.: То се плаща много скъпо. М.Г.: Да. А в бръснарницата когато дойде, той ми остави 5000 лева като бакшиш и чиракът вика: „А, г-це, какъв е този голям бакшиш?“ Викам: „Бързай, той си забрави рестото. Бързай, дай ги на колата, че си забрави рестото.“ – „Но защо ми ги връщате, на вас ви трябват пари.“ Казвам: „Аз не правя тук пари, аз също съм комунист. Ние нямаме партийни билети още, но аз съм честен комунист. Така беше баща ми, такава съм и аз. Ние работим честно. Без пари, заради идеята.“

18. НА РАЗСИП ЛУНА

М.Г.: Една заран, рано станах, мисля че беше на 22 юни, когато почна войната и Учителят беше много, много умислен. Той слезе с пелерина една така – червеникава, керемидена такава и много умислен. И там бяха Неделчо Попов и Методий Константинов, не знам дали имаше и някой друг. Ама така с възторг, те понеже бяха за хитлеристите, склонни към това и казаха: „Учителю, днес германците навлезнаха на 22 километра в Русия.“ И така с възторг. Аз стоя отзад и ми е мъчно, мъчно, а Учителят казва: „Тука те сбъркаха.“ После какво добави Той? „Тука те сбъркаха.“ Но важното, което каза Той не мога да си спомня, но каза: „Да, само че на разсип луна!“ А понеже те са астролози, знаят какво значи разсип на луна, че ще се разсипе, ще загубят войната. А искам тука да добавя и случката с мойта леля и с братовчедка ми, която беше дошла от Германия. На една нейна годишнина леля направил голяма торта и ще пътува, понеже братовчедка ми казваше, че ще заминава и за Америка и т.н. от Германия, леля ми направил торта с параход отгоре и как тя със свако ми ще пътува и т.н. Курбан някакъв беше за братовчедка ми. И в това време аз влизам. Казва: „Аз тебе не съм те канила, за какво идваш?“ Но мене ми е мъка. Пък аз казвам: „Мене ми е мъчно, леля, за руснаците. Аз знам, че Учителят държи на руснаците.“ А леля ми отговаря: „А, да, ти не чу ли в беседата какво каза – Хитлер е бич в ръката на Бога. Значи Той, Учителят, явно каза, че ги обича.“ Пък аз казвам: „Аз не Го разбрах така. Може да е бич, защото не са религиозни, ама не съм го разбрала, че демек ще ги помете.“ А тогава леля ми беше поканила германци, туй, онуй. Аз бях много, много недоволна от това нещо. И почнахме да спорим с братовчедка ми и тя каза: „И все пак Хитлер ще победи.“ – „Руснаците ще победят.“ Става и ми отваря вратата. Вика: „Вън, Хитлер ще победи!“ – „Аз си отивам, но ще знаеш, че руснаците ще победят.“ И тъй стана, нали. Та тая реплика имаше тогава в началото на войната.

Откъде бяха научили за Учителя не знам, но дойдоха немци на Изгрева и искаха среща с Учителя. Учителят ги прие, а Боян Боев е преводач, нали, той е следвал в Мюнхен на млади години. Задават му въпрос, дали ще успеят германците във войната с руснаците. Пък Учителят им казва: „Тук вие сбъркахте с Русия. Не трябва да се захващате с нея. Ще я загубите.“ Те бяха

изненадани, но понеже бяха тогава с голямо самочувствие, казаха: „Ние на пророци не вярваме.“ А Учителят им каза: „Тогава защо сте дошли да ме питате?“ А накрая всички провериха думите на Учителя. Германия капитулира на 9 май 1945 година. Загуби войната с Русия.

Друго. Тук беше така. Беше дошъл арфистът, как се казваше, Асен Арнаудов. Никой не можеше да го заведе при Учителя. А преди това аз отидох с брат Боев – искам и тоя случай да кажа. Отивах с брат Боев, заедно пътувахме за Мърчаево. И брат Боев ми разправя, че Учителят казал, че в бъдеще ще имаме самолети за Братството, ще ходим там. Ще взимаме закуската на Рила, обедна на Пирин, не знам си къде вечерята и т.н. Казвам: „Брат Боев, и аз ще бъда авиаторът“, нали, защото стара мечта. – „А-а, каза, всеки ще си има свой, Учителят казал, всеки ще си има свой аероплан, с който ще може да лети. Ще има и общи, но всеки ще си има и свой аероплан, с който ще може да лети.“ Тогава той това ми го каза. И по-късно брат Боев остана при Учителя в Мърчаево, а аз и за Мърчаево ще кажа. Аз се върнах тука, защото нали при Паша. Паша беше отишла някъде, ама уроците ми трябваха, нали бях частна ученичка при тях. Тя ми пишеше Паша оттам, от където беше отишла по химия това, това, тоя урок – преглеждай. Но сега аз като съм на Изгрева, дойде Асен Арнаудов, и няма кой да го води при Учителя. Той елегантен, а, изтукан дето викат. Изтукан отгоре до долу и казват му: „Една сестра ще отива. Ако искате с нея.“ Той ме изгледа отгоре до долу, аз бях много просто облечена така, но няма с кого. С мене трябва да върви, аз да го водя. И тръгнахме. Просто, ако случайно се допях до него, той така правеше... Сакън да не се оцапа, да нямам допир до него. Изтърсваше си дрехите. Ама аз, не че нарочно, просто с хората се блъскахме, с които там пътувахме. И тръгнахме много малко. Той почти млъчеше. В.К.: Пеша ли отидохте? М.Г.: Не, не, рейс имаше, а после от Владая пеша. В.К.: Рейс до къде? М.Г.: До Владая. А от Владая нататък нямаше рейс, пеш се ходеше, нали? Аз го разпитвах така за Германия. Той млъчеше, мълкаше, мълкаше, просто не говореше и видях, че не му е приятно и вървахме, и мълчахме, и го заведох там при Темелко, където беше Учителят и там много интересно се получи. А там беше този Георги Йорданов, той още не беше женен. И той се представи на Учителя, както и да е. Учителят го прие много хубаво в стаичката, която имаше там, така. После изведнъж Учителят излезе, не знам по какъв повод. За мене беше без повод. „Казах, вие двамата вървете заедно.“ – На мене и на Георги Йорданов. Ние сме два остри камъка с него, щото и той един от командажите, а пък и аз не търпя някой да ми се налага. И не помня какво искаше да каже Учителят с това. Но разбира се, ние не тръгнахме заедно, нали. Всеки си отиде по пътя. Аз де да зная, че това ми е истинският път. Той не знам какво си помисли и така. Но дали за връщане от Мърчаево до София беше само, дали изобщо за живота беше това, нито той го разбра, нито аз го разбрах. В.К.: Нито пък питахте. М.Г.: Нито пък питахме. Защо не питахме? Нали. А в Мърчаево, там в стаята, в която беше, понякога път Учителят като излизаше, ние влизаме да се молим. В.К.: В Неговата стаичка. М.Г.: Това беше като светая светих. Както и тука сме правили на Изгрева на известен празник, не помня на събора ли, но на голям празник. Учителят казваше... Оставяше ни стаята да се качим, събувахме се, разбира се, и да се помолим. Ние се събувахме и долу в кабинета Му, когато влизаме при Него, за да искаме разговор, нали. Пак се събувахме. Но и там се събувахме горе, помолвахме се и това продължи и по-късно. Това продължи и след Учителя, така, пак на известен ден се качвахме горе и се молехме по двама, кой как си хармонизира, с когото си хармонизира... Защото по един, много народ е, невъзможно е, нали. И така.

Аз искам и туй да кажа: Учителят имаше племенница – Чакалова се казваше, забравих ѝ малкото име. А тя беше женена за този Чакалов, военен един. В.К.: Да. Тя е на неговата сестра дъщеря – племенница. М.Г.: Тя все ми викаше – приятелката ми, приятелката ми. А има разлика в годините – тридесет. Ха-ха, но тъй ме правеше тя – приятелка и аз затуй свикнах по неин маниер с млади хора когато се среща, да ги имам като приятелки, а не като да ми викат лелка или не знам какво, макар че съм де, така на възраст. И така аз често ходех, тя живееше до Веса Несторова там и когато Учителят си замина, не помня кой номер беше, мъжът ѝ беше вече починал и тя казваше, но преди това тя идваше на Изгрева де, после ще кажа. Тя казваше: „Виж какво, нали разделиха на Учителя нещата. И тя имаше там някакъв дял. Тя ми даде ръкавели от Учителя, нали. Косъмчета има от Учителя, после тази на доктора този конския как се казваше, доктор Жеков, такива нокти нещо беше ми дал от Учителя, но тях ги загубих, останаха няколко косъмчета. Аз много раздавах косъмчета, а не трябваше. Защото на Учителя когато поисках косъмчета, в случай нали тогава за продажбата на каската, каза: „Ще ми го върнеш.“ В.К.: Кое? М.Г.: Видях едно косъмче на рамото на Учителя, когато отивах да си продавам сушоара, един, каска се казва на фризьорски език, нали. Той тогава ми каза, ний го записахме. Той тогава каза: „Добре, ама ще ми го върнеш.“ Пък аз казвам: „Ама за едно косъмче.“ Ама върнах му го, поиска си го обратно, тъй щото когато кой ми беше дал тези косъмчета не помня, имаше май от брадата, от мустаците ли, какво беше и така от косата. В.К.: И вие ги раздавахте. М.Г.: И аз ги раздавах и на младежи съм давала. В.К.: Говорихме за Чакалова. М.Г.: Тя почина на Изгрева. В.К.: Племенницата на Учителя. М.Г.: Племенницата на Учителя дойде в Аламанчеви и точно аз имах урок по млечна киселина и когато умира човек, нали, се сковава това и мускулатурата се чупи, и като отидох в стаята на тези, видях, че просто, тя беше така с вдигнати колена, аз исках да ѝ ги спусна, щото как така, така ръцете исках да ги отпусна и се чу едно прашене, едно такова. Отивам при сестра Паша и казвам: „Сестра Паша, сестрата, забравих ѝ името, Чакалова, почина и ти ми предаде тая лекция. Наистина пращяха ѝ краката, когато исках да ги опъна.“ – „Е, това е, вика, Милке, млечната киселина, която се образува при смъртта на човека“ – ми каза тя. Но аз там ходех често при нея, докато обслужвах за някои неща.

Аз на Изгрева съм била като слагинче, доброволно, не защото някой не е искал, но защото нямаш възможност да се прехранявам. На Аламанчеви съм пране прала, на тоя брат Димитрий Стоянов, дето ме проведе там да не се срещам с руснака. Спомням си, имам по органична химия упражнение, а тя баба Данка казваше така: „Ще ми измажеш стайчето.“ Така едно малко стайче беше. „Ще измиеш двата прозореца, ще ми измиеш дъските, ще ми опереш прането.“ Туй трябваше да го направя до обяд за една чорба, една гола чорба без мазнина, без нищо, с парченце хляб и да тичам през гората, факултета ми се намираше натам, до този Левски – паметника. В.К.: На ул. „Дунав“. М.Г.: Да, на ул. „Дунав“, за да мога да си направя упражнението или за лекции, какво е било.

19. БОМБАРДИРОВКИТЕ

М.Г.: А един път, когато бях в Мърчаево, минаваха самолети. И някой каза: „За бомбардиране.“ – „Но те вече отиват към Румъния, към Румъния.“ Аз в ужас изпаднах, защото там е леля ми, нали, как ще бъде тога. А в тоя момент Учителят излезе, погледна ги така, от небето и: „Нищо, каза, там трябва, трябва.“ Мен ми стана така мъчно, защото леля ми е там, нали, верно, те там

пушат, пият. Румънците са такива, религиозни, но същевременно излиза от черквата и пали цигарата, било жена, било мъж. И аз много пъти съм ги питала: „Бе как така съчетавате тия двете, влизате вътре, молите се, кланяте се, целувате икони, а после с цигара.“ – „А, цигарата си е цигара, пък това си е църква.“ Въобще. И затуй може би Учителят казва „Там трябва“, не знам защо. Щото и леля ми беше пушачка. „Там трябва.“ И аз тогава много сърцераздирателно се молах. И наистина тогава не, но на 6 май 1944 г. бях в Самоков, тогава е паднала бомбата при леля ми, но аз бях в метоха и в метоха има половин метър ключ от вратата към калугерките, не официалната. И аз викам на класарицата, при която бях: „Моля ти се, лельо Василице, дай ми ключа да вляза вътре да се помоля, че пак хвърчат аеропланите.“ Ама така света Богородица е черквата там, просто коленичих, викам: „Запази танти, запази танти, Господи.“ И пада бомба в Букурещ, в целия квартал точно там, при леля ми, на къщата на леля ми и я разделя на две. И тя в последния момент отива в другата страна в мазето. Цялата тая къща се е разрушила и свако ми не е бил там, тя е била сама. Спасила се е. След това на не знам коя бомбардировка пак бях там, защото само тия две бомбардировки бях там, през цялото време бях на Изгрева. И ще кажа и за другите два. И тогава се сетих за сестра ми. „А, казва, над София са.“ Викам: „Ох, Вера“ – това е сестра ми. Пак влязох в черквата, пак коленичих, пак се молах и действително един самолет, който е вървял с картечница, стрелял е, просто е искал ту тук, ту там да я улучи. И тя казваше: „Падаха пред мен, зад мен, около мен, но мен не ме улучиха.“ Искам да кажа, че Бог помага в такъв сърцераздирателен момент, когато се молиш за някого. Това беше с бомбардировките.

Имам други един случай, който така за Мърчаево. Лулчев беше отишъл там, имаше едно младо момиче, силно влюбено в него и то живееше в една къща на Изгрева. Щото на Изгрева бомби не паднаха, около Изгрева. Намериха после на самолета свален една военна карта и на нея очертана една елипса, където ограждат в София, в тая елипса пишело „Духовно общество“. На този самолет, който са го свалили, намериха военна карта, т.е. Изгрева. И там не, но гората беше осеяна с бомби навсякъде. Само накрая, забравих сега в момента как се казва тая сестра с влюбеното момиче, на нейната къща падна тази бомба. В.К.: Сега не можах да разбере за елипсата и за самолета. М.Г.: Свалят самолета и в самолета има карта на София. И в тая карта има със синя дъга очертана една елипса и то на целия Изгрев. В.К.: А, на самата карта. М.Г.: На самата карта и пише „Духовно общество.“ И значи в него да не се бие, да не се хвърлят бомби. В.К.: Значи те са знаели, че това е Духовно общество, на Изгрева. М.Г.: Да не се бомбардира. В.К.: А-а-а. М.Г.: Духовно общество. Защото когато при една бомбардировка страшна беше, изхвъркнаха черчетата от трапезарията със стъклата. В.К.: На Изгрева? М.Г.: На Изгрева. Ние всички бяхме в трапезарията и се молахме сърцераздирателно и когато дойдоха тези от гражданската отбрана да ни видят... А долу Виаров имаше една фабрика, бяха направили такива входи, скривалища. Там идваше Евдокия да се крие, принцесата. А ние стояхме в тази столова, дето два сантиметра дъски са отгоре. И идват от правителството там и казаха: „Ами, кай, то е два сантиметра дъски.“ А един бръснарин им отговори и казва: „Ама има хиляда метра вяра отгоре, над този който са, 1000 метра вяра има, затова при нас бомба не падна.“ В.К.: А Учителят къде беше по това време? М.Г.: В това време Учителят беше, един път беше в Симеоново при една, един или два пъти. Тогава Той каза: „Те не гонят вас, те гонят мене.“ Каза за бомбите. „Какво ще вземат от вас? Те гонят мене.“ А много пъти преди да отиде на Мърчаево, то Учителят винаги тръгваше пеш за

Симеоново. Нямаше тогава рейс, тръгваше се, пеш се ходеше на планината от Изгрева. Преди да почнат бомбардировките, Учителят тръгваше с една малка група нагоре. И тогава така казваше: „Те не гонят вас, те гонят мене.“

А, спомням си една бомбардировка. А, та исках да кажа за тази, която падна бомбата там, върху къщата, а тя е накрая до линията близо, на тая сестра мъжът и беше офицер, ако не се лъжа. Това момиче, влюбено в този Лулчев, живееше там, а Йордан, шофьорът пък влюбен в нея. Не, Йордан ли беше или този Стоянчо, имаше един дърводелец. Той пък беше влюбен в нея. И викаше: „Ела бе, недей там остава, ела, ще падне някоя бомба.“ – „Не, тука ще си седя, и да ме убият, тука ще седя.“ И единствена тя беше убита с бомбата, която падна върху къщата им. Главата ѝ беше отрязана от тая бомбардировка. За какво умря, защо, не знам. Каква жертва стана тя? В.К.: Тя беше извън Изгрева? М.Г.: Тя бе долу към Изгрева, ама така малко встрани. Да, може да се каже, че бе вън така от очертанието на елипсата от военната карта. Ние ѝ викахме там циганската махала, нали, надолу към това, забравих как се казваше тая сестра. Тя не беше там. Беше само ей тази. Та това бяха тези, които бяха пострадали. В.К.: А други? М.Г.: А иначе... А, и на този каруцаря Иван, в двора му падна една бомба, дупка изрови така, нали? Той малко търговец падаше, както и да е. Други бомбардировки бяха из гората.

И много интересни случаи имаше. Например железничарката Еленка Стоева. Има една железничарка. Мъжът ѝ железничар беше – Стефан. Детето им беше малко. Тя му захлюпила една тенджера на главата, те и комични случаи имаше, тя си турила една тепсия, имаше един певец там, и той си турил един леген и бягат по тоя начин в гората. На една от бомбардировките аз с Митко Грива, имаше купа сено на поляната, където играехме Паневритмия и Митко ми вика: „Къде ще ходим там, нали от шрапнели трябва да се пазим, ела в сеното да се бутнем – ти от единия край, аз от другия край.“ И наистина така бумнахме се в сеното да се пазим от шрапнели. Ама то вън от тази линия начертана на картата такива парчета, грамадни парчета хвърчаха. На големия салон едно малко стъкло се счупи. Когато Учителят дойде, Той каза нещо. А понеже ние като се молахме имаше една сестра, забравих как се казваше тя – Веса, Веса. Веса от Бургас ли беше, една висока, стройна. В.К.: Козарева. М.Г.: Козарева. Веса Козарева и тя, тя искаше все да ръководи, все тя. Пък не знам кой се опитваше, пък най-после и аз се опитах, че 91 псалом почнах да чета за всичките по един път, нали и не мога да спра, така карам. И каза Учителят: „Прозорците се счулиха, защото нямаше хармония в молещите се сестри.“ Това го каза. Причината сме ние де, защото нямаше хармония в нас. Карахме се кой да води, дето се вика, затова се счупили стъклата. Това беше за бомбардировките.

И после една бомбардировка беше така. Имаше сестрински стаи. Имаше едни стаи към брат Боев и едни отсам, където аз живеях до Капитанов. И някои сестри. Една от сестрите, зет ѝ беше след 9.09.1944 г. такъв, как се казва, от милицията, важен де, на София комендант – зетят, но тя си бе сестра, забравих как се казва, та тя беше там в сестринските стаи. И като почнаха да хвърчат бомбите, те правят фиу-у-у, не знаеш къде ще падне, нали, виждаш го че лети, ама не знаеш накъде ще падне. И тя почна да пее „Богородице, радуй ся“. А бяха ме помолили да се грижа за нея, да я доведа в салона, там, където всичките се молят. Но в тоя момент почнаха да хвърчат тия бомби, и аз останах при нея, не можех вече да мина пътя, нали, бомби хвърчат. Не че не можех, ама за нея, с нея не можех. Там беше и сестрата, която беше дала квартира на Учителя на 66 – Гумнерова. В.К.: А, Гумнерова, Гина Гумнерова. М.Г.: Гина. Учителят за нея, така ѝ казваше: „Ще носиш вода от чешмата!“ Но те не можеха ръцете ѝ да държат и ѝ

бяха турили на врата две малки стомнички, та тя отиваше да ги налива и през врата се овесили, така едната отсам, едната отсам, през раменете, и така наливаше тя вода, за да изпълни това, което е казал Учителят. А едва вървеше. Та и тя беше там. Та една от бомбардировките аз прекарах с тия две сестри там в сестринските стаи.

Аз искам друг случай да кажа по това. Един ден с Учителя сме. Заваля дъжд. И там има малък навес, преди да се влезе в тия сестрински стаи и се събрахме една групичка около Учителя и питаме. Аз съм застанала ей по-назад, защото нали съм комунистка, де да знам, може да не ме искат мене и питат Учителя: „Учителю, какво значи моята буква, с която почва името ми?“ Аз не ги помня колко бяха, но 7-8 така да сме били. Накрая се осмелих и аз да попитам, какво значи моята буква „М“. Те питат за тая буква, за оная буква, най-после се претраших да питам и аз. „Абе, казвам, Учителю, ами буквата „М“ какво значи?“ – „Буквата „М“ значи човек, който се интересува и това, което е най-горе, и това, което е най-долу. Но добре, че свършва горе“. Щото нали тя е така направена, три върха. – „Добре, че свършва горе.“ В.К.: Ха-ха-ха. М.Г.: Ха-ха. Добре, че свършва горе. В.К.: Виж как Учителят за всеки един човек точно говори. М.Г.: И верно е това, че аз съм се интересувала и това, което е горе, и което е долу. В.К.: За друг човек би дал друго тълкувание, но за вас точно, каквато ви е програмата на живота. М.Г.: Добре, че свършва горе. Те го питаха и за други неща, но аз не мога да си спомня сега какво беше, но това ми направи впечатление – за буквите. В.К.: Сега за другите бомбардировки. Първата бомбардировка, тя най-голямата е била, на 10 януари. М.Г.: Най-голямата бомбардировка, аз бях в къщи и си спомням Капитанов и жена му бяха живи, и понеже те през нощта от самолетите пускаха осветителни тела, аз мислех, че това всичкото е бомби. За момент акълът ми щеше да фръкне, просто за миг, защото се уплаших. Пада това към земята и мисля, че това е бомби, и те почват тъ-тъ-тъ-тъ, падат така нали навсякъде и аз викам, какъв е тоя тътнеж, а то бомбардировка било. А напускали в същото време тия осветителни тела и в това време слиза Капитанова с Капитанов, те мислят, че като съм аз в сутерена, по ще се спасят: „Милке, отваряй.“ Отваряй, то какво, с крак да ритнеш вратата се отваря и влязоха при мене. „Боже какво ще стане, Боже, какво ще стане?“ Това беше голямата бомбардировка на 10 януари 1944 година и през нощта, а и през деня имаше още една. Тогава дойдоха Янка Попова, тази лекарката с майка си. Те често ми гостуваха, защото аз имах тогава спалня от развода и спяха при мене. И за беседи, и т.н. Даже сестра Паша имаше такава приказка и казваше: „Милка има голямо легло, идете при нея. Може да се спи там, за, да речем когато идвате сряда за беседа, да не идват чак отдолу, от града през нощта за 5 часа сутринта.“ Другите бомбардировки, двете изкарах в Самоков, останалите всичките бях на Изгрева, нито една не съм спестила. А една бомбардировка се случи в града. Катя Велева ми предаваше по математика. Тя се ожени за роднината на Учителя, брат Каишев, Колю Каишев. Тя късно се ожени, може би беше към 60 години тя, пък и той толкова да беше. Не си спомням. Та бях у тях на урок по математика. Паша ме беше пратила и бомбардировките почват вече. И застанахме долу и сега каквото стане, нали, затова е тая бомбардировка. В.К.: По каква линия е роднина Колю Каишев? По чия линия е роднина на Учителя? М.Г.: Мика Каишева и Колю Каишев са брат и сестра, а аз не знам точно по каква линия е роднина, но знам, че са роднини, нали. Сега тука му е мястото да кажа, че когато раздаваха багажа на Учителя, някои го купуваха, някои го взимаха, слава Богу, че на мене ми дадоха една крушка червена, ама тя така ми я даде тази сестра, и с ръкавелите на Учителя. Аз нямам багаж при мене си,

нали. Паша ми е дала един стол от Учителя от „Опълченска“ 66, който е горе на вилата и една етажерка такава, която е била също на Учителя, Паша ми ги е дала двете. А имам и леглото, на което е починал Учителят. То беше при Катя Зяпкива, спали кой знае какви, аз не съм и седнала даже. Занесох го горе. В.К.: То е кушетка. М.Г.: Една кушетка, кушетка, после било при Йоанна, после не им трябвало, изхвърлили го и аз викам: „О, от Учителя всичко ми е свято. Дайте ми го.“ Дадоха ми го, без да ми дадат възглавницата, разбира се. Е, когато се прави музей, нали, ако дойде това време. А докато съм жива аз, няма да дам нито стола, нито това, което Паша ми е дала. В.К.: Ясно. М.Г.: Защото аз не им вярвам за това. В.К.: Ясно. М.Г.: Та Мика Каишева взема библиотеката и книгите на Учителя. В.К.: Ясно, ясно. М.Г.: Вземаха много, даже и моите книги от Учителя, които аз бях дала на Паша. Аз искам този случай да го кажа. Не за друго. Аз имах всички беседи, понеже бях помощник на Милка в Библиотеката. В.К.: Коя? М.Г.: Аламанчева. И имах, даже някои се повтаряха единични, на много млади братя съм давала. В това число съм давала и на Флорушки, но баща му ги изгори.

А пък искам да кажа и за, връщам се малко назад, за Симеон Арнаудов – Дякона. Той имаше извънредно много литература – наша пълна и се скарали за нещо, не помня какво беше със себе си ли, с духовете ли, какво ли, и взема, че изгори всичката литература на Учителя и след това момчето му се разболя. Те казват, че е по друг случай, но коя е причината, не знам. Но книгите на Учителя е много опасно да се горят, много. Ето на моя Стефан, той ми е втори другар, той – първата му жена е изгорила неговите книги. В.К.: На кого? М.Г.: На Стефан от Учителя. Учителят на него казваше „Белият партизанин“. Защо? Защото е стрелял във въздуха. Не е искал да убива. За това нещо го изключиха от Партията и не му дадоха, докато беше жив, нали. Ех, след това го реабилитираха. Тя, дъщеря му повдигна този въпрос. Синът му, той почина. Повдигна го, за да им дадат апартамент, не заради друго. За това. Та така. Аз се отплеснах малко. Какво трябваше още? В.К.: Говорим за случаите, когато изгарят беседи на Учителя и после трябва да платят, да си платят. За тия неща говорим. М.Г.: Е, трябва да си платят, да.

20. ЧАСТНАТА УЧЕНИЧКА ЗАВЪРШВА ГИМНАЗИЯ

М.Г.: Обедите с Учителя. Нали с Учителя в Мърчаево, които сме правили там. Тогава често ходех аз в Мърчаево. Беше ми по-лесно да ходя в Мърчаево, отколкото да ида до Самоков, нали. И затова, но Учителят ме прати в Самоков. Един ден, когато да се явявам на изпит в гимназията и аз го питам: „Учителю, къде да се явя сега на изпит, защото тука в София е блокада, бомбардировка, разни неща, нали и това.“ – „Рекох, идете си в родния град – Самоков.“ Викам си: „Ах, Учителят не знае ли, че баща ми е убит там и че семейство Говедевци е под надзор, а плюс това Държавна сигурност – полицията е там в Самоков. Тя се е преместила от бомбардировки.“ – „Рекох в Самоков, в Самоков идете!“ Викам, като ме праща в Самоков, какво да правя? И казах на Паша: „Какво да правя сега, Учителят в Самоков ме прати.“ – „Милке, сигурно е за добро, иди! В Самоков може би духовете там на майка ти, баща ти да ти помогнат, где да знам.“ То и тъй стана, защото 4-ти, 5-ти клас аз взех тука, в различни гимназии, където определи Министерството за частни ученици, а там 6-ти клас трябва да се явя, учих немски език с Аня, сестрата на Паша. Тук е интересен случая, много хубаво се представих. И се явявам там, но отидох при моите роднини, където съм родена – никой не ме иска. „Не, не може да те приемем, вчера идва полиция тука,

търси, кърти первазите на прозорците, за да търси какво си донесла. Там, вярно е, че ходих при разни комунисти, слушахме радио, това, онова, колкото да не късам връзката, но това съм правила. Всъщност аз много неща не съм правила там. Гледах си по-добре да уча уроците, но леля Василиса ме прие. Катя Велева, тази по математика и Митко Грива по 500 лева ми дадоха, което нищо не беше. 800 лева беше кило масло тогава. Но леля Василиса се съгласи за тия 1000 лева за един месец да ме гледа да си взема изпитите, нали, колкото стоя там при нея. На един мангал съм се грееа, над един къошк отдолу духа, това бяха условията, но аз бях доволна, защото все пак съм под покрив, и бях доволна от друго, защото женски манастир, те имат, мандаа се казва, така железа грамадни и мъж не може да влезе. Ех, един поп беше разковал един пармак, влизаше при една калугерка, ама въобще полиция това да влезе – мъж нощно време не се позволява. И тя понеже беше клисарица, тази на баба ми приятелката. В.К.: Как се казваше манастирът? М.Г.: „Света Богородица“ – метох. „Метох“ му казват. Той е единствен в Самоков – женски манастир и аз там намерих убежище. Аз отидох при други. А на моята преродена сестра там приятелки, които като идваха в София, спяха при мене и майка им ми е била учителка в първо отделение. Но сега майка им казала: „Аз такива въшкари не ги ща.“ – Бедни сме, с други думи. „Ама, мамо ма, аз съм спала там при Милка, там на Изгрева като съм ходила.“ – „Не, не, не искам, не искам.“ А пък аз като малка ѝ виках на нея „мамо“, защото приличаше на майка ми. Така отряза. Но както и да е, те ме изгониха и нашите не ме приеха, никой не ме прие. В.К.: А тази Василиса каква беше, роднина или не? М.Г.: Никаква. Приятелка на баба ми. Като такава религиозна. Уговорихме се, но с тия 1000 лева ме прие, нали така. Ядяхме крушеница, това-онова, малко сиренце, караше се сиромашлък. Нямаше как – мизерия. И изкарах там и тогава, и мисълта ми беше да пиша на Учителя чрез брат Боев. Изкарах изпитите, имах поправителни два, взех поправителните и без поправителни изкарах и отивам долу на пощата, взимам една картичка и пиша на брат Боев до Мърчаево: „Брат Боев, кажи на Учителя, че без поправителни си взех изпитите и с по-високи бележки, отколкото в София.“ Щото аз взимах по два класа на година – пролет, есен, и така завърших за две години и половина. В.К.: Гимназия. М.Г.: Гимназия. Това беше, когато в осми клас е по старому. В смисъл 12-ти клас от гимназията, защото тогава бяха 12 класа. Явявам се пак така, но бях с една розова рокля, нова и с нея ходих даже на Мусала, па ме валя един сняг, и се разперваше по снега като чадър. С тази същата рокля се явявам на изпит, но един ми беше взел мерника, тоз по немския език, Иванов ли се казваше, какъв. Той знаеше, че аз съм дъщеря на убит комунист и още не беше дошъл 9.09.1944 г., когато се явявах, и искаше да ме скъса, но една Солева, която е била партизанка в тези югославянциите разбра, че съм била по затворите и беше в комисията. Щото на частните ученици най-големите класове са отпред, после другите по-малките назад, назад, назад. И той дава темата най-напред, мисля „Писмото на Шопен до майка си“ или нещо такова беше на немски език да се напише, пък Аня ме държеше изкъсо, наизуст да научавам това и да ги пиша на лист. Добре, ама аз като си имах разните листчета развити така, викам трябва да съм хептен будала да не го препиша, защото той като отиде нататък. Късо произведение, аз го преписвам точки и запетаи. Ехе, и Солева ме видя, тази, която ми е близка и казва: „Какво правиш?“ Викам: „Преписвам.“ – Извади познатите думи за непознати, ми каза тя, от речника, щото имахме право това да правим и аз извадих познати думи за непознати и когато той се върна оттам, аз вече бях готова, а бяхме четири души само за осми клас. Казвам: „Аз съм готова.“ – „Е, как така бърже?“ А пък аз будала казах: „Ами аз го знаех.“ Значи

случайно знаех. Той каза: „Ще видим на устния.“ И така ядосан много и аз си излязох. Добре, ама на устния взе да ми дава да чета стих „готиш“, което аз не съм учила, „готиш“. И той вика: „Ето, видите ли, че са случайни знания?“ Но Солева му каза: „Вие на тая отлична работа не може да пишете и четири, виждате ли?“ Но той писа четири и две ми писа, та изкарах тройка тогава просто да не ме скъса само. И така, а след това когато се явявам вече на матурата, вече е след 9 септември 1944 година. Учителят пак там ме праща да ида да държа матура, а вече по радиото съобщават за Лулчев как го съдят и аз слушам това, защото радиото работи в един фотограф, където трябва да си направя снимка. И така ми е неприятно, че слушам това и едновременно снимка трябва да правя. И тогава се явявам пак на немски и той казва: „Идете кажете на вашите.“ Пък той сега ме подпомага, нали. „Идете кажете ето на, пускам ви, пускам ви.“ Ха-ха-ха. В.К.: На комунистите. Ха-ха-ха.

М.Г.: Но там тогава пролетта изживях, как да кажа, един инцидент. 8-ми клас като вземам, хвърча вече, че съм взела 8-ми клас, и лиша на брат Боев: „Брат Боев, кажете на Учителя. Аз вземах без никакви поправителни изпити все по-високо и по-високо на градация така де, изпитите. И аз като взема матура и ще дойда веднага.“ Казал е брат Боев, разбира се, това нещо на Учителя. В.К.: На Учителя. М.Г.: Но там изведнъж на будката един от полицията се завъртя около мен. „Елате с мене!“ – „Ха сега“, рекох. Пуснах писмото. „Елате с мене, вие сте ми непозната личност.“ А аз носех латински речник голям, тогава имах точно латински, учеше се религия – Библията Паша ми беше дала и тя вътре – чантата издута такава, не помня какво още имаше. Алгебра ли беше, какво беше, не си спомням. „Елате с нас“ и ме завежда в управлението и там в управлението се намира майката на тая Беба, която не искаше да ме приеме да спя. И казвам: „Ето, госпожата ме познава.“ – „Не, не я познавам“, каза. Обаче вътре в Библията снимката на Учителя. Това два пъти ми се случи и по немски в университета. Снимката на Учителя и като отваря той да види какво има в книгата и вика: „А, това Дънов ли е, ма?“ Викам: „Да.“ – „Ами ти дъновистка ли си, ма?“ Викам: „Да.“ – „Е, къде живееш?“ – „У бабите, казвам, у метоха.“ – „Ха, ами как са те приели те дъновистка, бе?“ – „Е, па, рекох, идете им кажете, та да ме изгонят.“ В.К.: Ха-ха-ха. М.Г.: Аз добих кураж, нали и това беше. И така се размина, и ме пуснаха, и аз си отидох. И веднага след обяд аз да ме няма, скрих се, разбира се, изпитите бяха взети. В.К.: Това е 8-ми клас, последният клас. М.Г.: Последният клас от гимназията. В.К.: От гимназията. Казахте и друг път в Библията със снимка когато сте били. М.Г.: А, тогава, в университета. В.К.: Да. М.Г.: В университета при тоя Гълъбов. Отивам. Ама аз там вече съзнателно турих снимката на Учителя, защото си спомних за тоя случай и там трябваше някаква неорганична технология на немски език, която една дума, е, едно изречение и половина – една дума, такова нещо беше и той вика: „Мари Милке, защо не си вземала учебника от гимназията, ами си се хванала с това.“ – „Ами професор Гълъбов, аз не знаех, че трябва учебника от гимназията.“ А ме подготвяше Борис хаджи Спиров, дъщерята, която беше инженер химик, завършила в Австрия, в Грац мисля. „И не знаех, затова съм вземала.“ Е, и бях почнала да науча от нов ред малко да прочита от друг нов ред малко, колкото да е за превод. И това. Е-е-е, хайде, завързах тройката там и излязох. Но снимката, той отвори и каза: „А-а-а, Дънов тука. Значи ти си дъновистка, а?“ В.К.: Ха-ха-ха. М.Г.: Викам: „Ами такава съм.“ – „Не е лошо, не е лошо, не е лошо“, вика. Ха-ха-ха. Не е лошо, не лошо и така мина, нали. А като отвори той и видя снимката, викам Учителя на помощ. Ха-ха-ха. Това беше и при единия, и при другия случай. Та така. В.К.: За Мърчаево. М.Г.: За Мърчаево. Един ден Учителят ни води на един извор и казва,

че водата е много радиоактивна тука и който иска, може и да се къпе, и един ден ще станат бани тук. И действително станаха там в това село. В.К.: Рударци. М.Г.: Рударци. Да, станаха бани, каптираха тая вода и т.н. Тогава, то едно шопало беше такова. Баня. Стои горе един мъж и съобщава: „Банята сега е женска. Стойте там.“ На мъжете, които идват там. После банята е мъжка и т.н. На това шопалото беше, топъл извор беше. Аз даже съм водила и моя роднина там, нали за да може да се къпе, па дали и помогна, не знам. Та така ни каза Учителят, оттам си наливахме вода и за пиене. Ходили сме на тоя извор. Едно съжалявам, че не можах да отида на Острец, а съм спала там в стаята срещу Учителя като трапезария ли беше на земята, ние всички на земята спяхме. Спала съм и в плевнята долу, за да мога да присъствувам на беседи, на пода съм спала. В.К.: В плевнята на Темелко. М.Г.: На Темелко, да. В.К.: Къде и как се подслонявах толкова много хора, много хора. М.Г.: Ами много. Кой къде намери. Кой къде намери, нали. Някои може да си имаха палатки, не помня, но аз така гледах между другото. Гледах да изпълнявам такива домакински работи, това-онова, за да спечеля умилиението на хората да ме приемат, да преспя, да бъде близо до Учителя, нали. Това беше така. Истината е, че аз много ценях Учителя, но и това искам да кажа. Но не знаех какво да искам.

21. ВЕЛИКИЯТ УЧИТЕЛ И ВЕЛИКИЯТ ИЗКУСИТЕЛ

М.Г.: Един ден Веса Несторова си изгубила писалката. И казва на Учителя, че тя тука я загубила, в салона. В салона в София. И че й била много скъпа и трябва на всяка цена да се намери. Но поставила въпроса така, че Учителят го изнесе това на беседа, това нещо. И каза: „Интересно, каза, млада сестра, така твърди, че тука... Но аз, каза, не съм намерил такова нещо, нали? Ако трябва, ще я платим, но не съм намерил такова нещо.“ После не знам как стана случая, че май се намери, автоматична писалка „Пеликан“. В къщи ли, какво стана. Писалката ли се намери там, въобще, но ми направи впечатление, че Учителят изнесе тоя факт в беседа. Той обичаше Учителят да изнася така някои факти за неща, за които ние не сме бдителни, внимателни, остроумни или какво и твърдим за някои неща, за които не сме сигурни. Спомням си така в една беседа Той каза за една сестра, сега не е много хубаво това да го казвам, но дано да не става да го слушат другите. Дошла една и казала при Учителя и той го изнесе на беседа. „Ами мен духът ми каза, че аз чрез Вас трябва да имам син! И той ще бъде велик дух.“ Пък Учителят как го каза, не мога да го забравя. И така, ние сме с възмущение всички, които не я знаем коя е, казваме: „Как може тя да дръзне това нещо да прави към Учителя.“ – „Ама вижте, казва, аз съм минал по вашия път. Аз съм бил и баща, и майка, и брат, и сестра, аз съм минал, казва, по тоя път, защо трябва да се връщам назад сега? После, нали Духът на мен трябва да каже? Как така?“ Ама така го каза само, така смирено, невинно ли. Нямам думи да го опиша случай какъв беше, че у нас всичките възниква възмущение към тая сестра, коя ли е тя? Той не я каза коя е, нали? Паша ми подмяташе понякога път за някоя, нали? Но знам друг случай също. Пак така една сестра на ул. „Опълченска“ 66. Отива и казва: „Мен духът ми казва, че аз трябва да спя с тебе.“ И не знам какво още. В.К.: Казва на Учителя? М.Г.: Казва на Учителя. „Трябва да спя в твоето легло. Не с тебе, но в твоето легло.“ Казва: „Така ли? Щом искаш, заповядай!“ И Учителят излиза. Излиза в съседната стая и тя какво е правила там не знам. И става три часа през нощта и Учителят отива и казва: „Твоето време изтече, може да си вървиш!“ И тя става и си отива. Това го знам от

Паша. В.К.: Това Балтова ли е била? М.Г.: Не знам коя е била. Не знам коя е била. „Твоето време изтече. Можеш да си вървиш!“

А ще кажа един случай с мене, но да не го записваме. В.К.: Не, давай, няма неща ги записваме, няма за кога, такава е епохата. М.Г.: Една вечер късно, в 12 часа аз отивам при него като жена. Говореха, че Учителят приема тази, онази, не знам какви сестри. И моя милост решава да почука на вратата, да видим дали няма някой там. Как съм дръзнала, не знам. И отивам, и почуквам на вратата. Учителят е бил в молитва изглежда. Защото Елена Андреева ми каза след като й го разправях, да не го казвам. Заради това не исках да се записва. Излиза на вратата по долни дрехи, вълнени. И аз леко хвърлих поглед само и когато Го погледнах в лицето – тука два реда сълзи текат и така се скандализирах, така се почувствувах нищожество пред Него, само си наведох главата и казах: „Извинявайте!“ И хукнах да бягам по стълбите. Защото Той ми каза: „Какво искате?“ Аз като видях сълзите, просто скандализирах се, как да кажа, нямам думи да кажа. Наведох си главата и си казах на себе си: „Как дръзнах?“ Просто изтичах по стълбите. Това, което съм направила и аз между другото.

А един ден – аз имах една връзка с един сладкар. Това беше след развода ми. Но преди да се разведе, как се запознах с него. Срещам моя бивший мъж – който ме запознава с него. Той е анархист. Много начетен. Аз обичах умните хора. Много начетен. И каза: „Да ти представя моята булка.“ Предишният ден е била сватбата ни. Аз като го погледнах, изтръпнах. Допадна ми веднага този човек и казвам на мъжа си: „Ако вчера ме беше запознал с него, нямаше да се ожена за тебе!“ Това му го казах направо. „Ах, може да се разведеш, госпожо, като искаш“, каза той. След година и осем месеца се разведохме и първия, когото срещнах, беше именно той. Той беше съдържан, висок, едър, като Гради Минчев, много начетен, много умен в свои такива схващания, анархистически някакви. Аз с него изкарах много добре. Той беше такъв един. Аз бях много непокорна. Той: „Момиче, довечера в толкова часа си с мен.“ Работилница имаше. Сладкар. Казвам: „Няма, няма да дойда,“ тропам с крак аз. Пък като дойде часът, ще мина оттам. Всъщност не можех да се стърпя, отивах при него. Имам хубави стихове, написани за него. Та един ден той ме изпраща. Аз живея вече на Изгрева и ми постави въпроса. Той идваше много често горе на Изгрева. В.К.: На беседи? М.Г.: Не, той идваше на беседа да ме търси мене, а не за друго. И аз казвам на сестра Паша: „Не мога да устоя, не мога да устоя. Този човек много ми допада и какво да правя, като не мога?“ Отговаря сестра Паша: „Милке, бягай! Бягай, като не можеш! Бягай“, казваше сестра Паша. Тя ми влизаше в положението. И аз се криех при нея и той чакаше. Мислеше, че като свърши беседата, ще ме намери, но не няма. Но един ден аз чета, но акълът ми се върти там. Викам ще ида, ще питам Учителя защо не мога да помня. И отивам при Учителя. И Учителят излиза от кабината, така близо до лалетата. И аз... Там имаше стъргало такова желязно. Стържа си крака така. „Не мога да помня, Учителю. Чета, чета, не мога да помня!“ Той така ме изгледа. Буквално... „Рекох, много те занимават любовните работи!“ Ама тъй ми го каза, че аз потънах в земята. „Аз ще Ви докажа!“ И три години след това аз нямах никаква връзка. Наистина така ми го каза някак-си. Хем иронично, хем като един мъж, който когато презрение има към любовните работи. Потънах в земята, потънах в земята. И това беше, нали това, което бе с Учителя. А друг път Учителят в беседа казваше така към тия сестри, които го задирят: „Разбирам да ми иска един светъл ум, едно любящо сърце, една воля диамантена. Нещо, от което да се ползва тя, нали, да расте, а не да ме занимава ...“ И аз като чух това, понеже стенографирах... „Сега непременно ще искам среща с Учителя и точно това ще

Му искам." Отивам при Учителя и викам: „Нещо много важно.“ Казва: „Малко съм зает.“ – „Ама аз, Учителю, две минути, няма да ви отнема...“ Аз влязох. Това, за което отидох, изфиряся из главата ми и почнах с глупости да го занимавам и се чудя за какво дойдох. И това беше много пъти. За какво дойдох, защо забравих? За какво дойдох, за какво дойдох? И вместо две минути, стават два часа. И Той в една беседа казва: „Идват някои сестри и казват: За две минути, а ми отнемат ценно време по часове.“ „Ех, Милке, това е за тебе!“ Та много пъти съм била при него. И така като запала се така от беседата. Ами запиши си го та иди, питай! Кажй: „Учителю, аз искам туй, туй, туй. Нали, как да стане, как да го направя, как да се справя? Сега чета и казвам: „Учителю, защо не си жив, сега бих Те питала за много, много неща.“ Ама хайде де, отминало е времето. Какво друго исках да кажа...

22. КОМУНИСТИТЕ НА ИЗГРЕВА

В.К.: За Игнат Котаров. М.Г.: Игнат беше много упорит. Нали той ми направи така впечатление. От него чух, че апострофирал Учителя, че исках и аз това да правя. Добре, че не стана. Но Игнат беше своенравен и вироглав. Той след като си замина Учителят, взе много да го почита, както всички ние. Аз казвам: Не само Игнат, не само аз, а всички до един от братята и сестрите, с изключение може би на Паша, сме били дебели глави. Мъчно, много мъчно увирахме и мъчно правехме онова, което говореше Учителят да правим. Мъчно провеждахме ние Любовта. Каква ти Любов, човешка любов, каква ти Мъдрост – разпразии с тоя и оня. Учителят казва: „Не одумвай.“ Кой не одумва? Кой не злослови? Кой не говори лошо за хората? Кой милосърдие е проявил към някого? Малко са хората. И не само това. Кой изобщо, гдето казвате вие, е чел беседите тука редовно, както Учителят ги даде? Четири пъти на седмицата четеше. Сутрин в неделя, 10 часа неделя, петък за младежите, сряда за общия окултен клас. Кой ги четеше? Аз вечер чета преди да заспя по някоя и друга страница. Една беседа чета на три пъти. В.К.: Значи Игнат Котаров беше от тия хора. М.Г.: Ами от тези хора. Аз си спомням с него не хубави работи. Може би, не знам защо, към мене мъжете имаха някаква атракция плътска такава. Те не ме ценяха с ума си, със сърцето си, че аз съм човек добър или че съм милостив. Търсят ме за любовница. И той беше един от тези. Отивам на Мусала. А пък аз съм била на Мусала 49 пъти. Аз ги броих, с миналата година изминаха 20 години, когато каза Учителят на този, разпразях ли този случай за Петър Камбуров, не съм ли го казвала? Петър Камбуров иска да обиколи света и пита Учителя как може да обиколи света. А няма пари. Той е есперантист. И Учителят му казва: „Много лесно! Ще идеш на 22 юни на изгрев на Мусала, на равноденствието, ще си пожелаеш преди да изгрее слънцето и ще обиколиш.“ – „Ама Учителю, нямам пари!“ – „Ти не се грижи за това.“ Аз като чух това, мен Капитанов ми го каза, моят хазяин, реших да направя и аз същото. И отидох на 22, още при Учителя беше, горе на Мусала, с моята преродена сестра, с братовчед един имам, който по-късно стана партийен секретар, се качвам на Мусала за пръв път тогава. Тогава аз изказах друго, бях в развод и казах: „Ако има Господ, да ме освободи от тоя човек.“ И пророчески думи казах, и така стана. Разведох се. На следващата година аз научих това, отидох на Мусала и казах: „Аз искам да обиколя света, както Петър Камбуров.“ Следващата или по-следващата година беше, не помня, 1958 година беше това, случи се, че света обиколих, трябва да е било 1958 година, вярвам, че е било. Но преди това аз съм ходила на 22 юни на Мусала, но не съм знаела, че трябва

тогава да изказвам тия неща. Само съм си казвала разни желания, други. И най-много за пътешествия съм мечтала, за нищо друго. А Котаров беше там – горе на върха. Не помня коя година. Беше един студ и искахме да влезем малко в стаичката, щото тя и без друго – туристическа, да се постоим. Не помня с кого бях отишла. Не ни отвори. „А, ти ли си, ма, я бягай оттука!“ В.К.: Тоя там какъв е? М.Г.: Той там на върха е метеоролог. И не ни прие. Домакин ли, метеоролог ли, не помня, не ни прие. Това две или три години подред, той не ни прие на върха. Нали така, че чувството ми към него е от тоя род. Нали, не особено, може би от где да знам защо. На мене ми е казал: „Бягай оттука, бягай оттука!“ Защо да бягам, не знам. В.К.: Веднъж ми казаха, че той бил комунист там на Изгрева. М.Г.: Аз за комунист не го знам. А знам, че с Бабов беше близък. Бабов беше комунист. А Бабов пък свиреше на чело на нашите гимнастики на поляната. А после стана голям комунист, защото той участвуваше в циклостила на писането на тия, на печатницата. То не е печатница, а циклостил беше. Нали оттам той стана такъв. После Бабов и Котаров с тоя художника Васил Иванов бяха в една барака до мене, нали и идвала е там Цола Драгойчева. Да, Цола Драгойчева. Къде са я крили, не знам. Но там е била. Нали? Така разбрах по-късно. По-късно го разбрах това нещо. И това е. Този Делийски казваше, че при него е била, но аз не вярвам. Нито Вяра Куртева казва, че при него. Не, не ги вярвам тези неща. Не ги вярвам, защото и Надка ми каза, да не ѝ вярвам. Това е за Котаров, което мога да знам. Беше един брат, който беше як, силен, на него се разчиташе.

В.К.: Сега тука има един протокол за партийната група от 13.09.1945 г. Искам да ви питам за някои хора. Сега, Никола Антов, председател на 6-ти район на ОФ. М.Г.: Да, той беше. Той беше. В.К.: Какво си спомняш, някои интересни неща за Никола Антов? М.Г.: Той беше, нали казаха вчера – бирник. Бирник. За него се говореше, че бил помагал като бирник на Партията. Нали някогаш в нелегално време е бил анархист. Той даже ни разправяше и един такъв случай, че той бил масон и с кръв, със собствената си кръв се е разписвал нещо. Но аз се ужасих, когато чух това нещо. Той го разправяше, че е бил, но че се бил отказал. Тука тая група за комунисти и за дъновисти едновременно, аз не си я спомням, че е поел такава линия той. Но твърде е възможно да е било. Твърде е възможно, защото някои неща избледняват в съзнанието. В.К.: Сега този Никола Георгиев – секретар на партийната организация. М.Г.: Това не беше от Изгрева. Това е отвън. Беше бръснарин. В.К.: Иван Илиев, председател на Оф. М.Г.: Той беше паркетен работник. Тъй. Знам го Иван Илиев, ама не си го спомням пък за председател да е бил. В.К.: Желю Ганев – секретар на Оф в квартал Изгрев. М.Г.: Желю Ганев, да, Желю Ганев беше комунист, стар комунист беше той. Той търговец някакъв, дърводелец мисля беше. Да. В.К.: Влад Пашов. М.Г.: Е, Влад вече, астрологът, нали, той малко анархист беше Влад, но той имал брат комунист. За Влад ще разправам една история с брат Боев и с Учителя. Аз бях силно влюбена във Влад, защото той много знае, нали? Но той не ми обръщаше внимание. И аз пища едно писмо до брат Боев и казвам: „Брат Боев, аз съм силно влюбена във Влад Пашов. Той не ми обръща внимание. Питай Учителя защо така не ми обръща внимание.“ А Учителят казва на брат Боев и брат Боев ми пише: „Хубавите картини се гледат отдалече. Като ги гледаш отблизо, виждаш драскотини и тогава виждаш, че картината не е хубава, а като я гледаш отдалече, виждаш ансамбъл на цялата картина. И затуй, каза, картините се гледат отдалече.“ Ха-ха-ха. В.К.: Това е много хубаво казано. М.Г.: Много хубаво казано, да. В.К.: Георги Йорданов? М.Г.: Георги Йорданов беше сприяхав, такъв един. Казах за него. В.К.: Кина Петкова? Коя е тази? М.Г.: Това е жената на Антов. Тя е неофициалната му жена, с която той живееше на Изгрева. Имаше две

жени, една за Изгрева, другата у дома си. В.К.: Сега Милка Георгиева, това сте вие? М.Г.: Аз съм, да. В.К.: Панталей Карапетров? М.Г.: Панталей на тази, той се ожени късно, на Танчето мъжът ѝ. Той също паркетен работник беше. Той имаше много хубави спомени. Спомените на брат Боев бяха при него. Брат Боев много разчиташе на него. Той му е бил ученик в гимназията. Брат Боев е бил учител. Брат Боев го уволняват три месеца преди да вземе пенсия. Три или един. Не помня точно и с това го лишават от пенсия, като дъновист го уволняват. Много лошо с него постъпиха. В.К.: Колю Драгнев? М.Г.: Колю Драгнев беше нещо като анархист. Уж комунист, уж такъв, уж онакъв, на Стоянка мъжът ѝ. В.К.: Тодор Печанков? М.Г.: Той не го знам. В.К.: Стефчо Николчев? М.Г.: Той Николчев, знам го. Той стана. Тя, на Николчева брат, комунист голям стана, та покрай тях тя, жена му. Аз нея съм я учила. И нея, и Райна Делийска в гимназията съм им помагала когато да учат. В.К.: Димка Николчева? Тая е жена му. М.Г.: Да, жена му, да. В.К.: Генчо Делийски? М.Г.: Генчо Делийски и Райна Делийска, и нея съм я учила – прогимназия. Той беше джамджия и аз съм работила при тях и като нелегална съм била при тези, нарочно, за да мога да открия нещо какво има при немците, защото бараките им са там. Джамджалък и поставяне на маджун и т.н. В.К.: Георги Райков? М.Г.: Георги Райков, той не беше. Той се моташе там в Изгрева. В.К.: Желю Митев Рачев? М.Г.: Не мога да си го спомня. В.К.: Мария Методиева. М.Г.: И нея не си я спомням. В.К.: Тинка Василева. М.Г.: Не си я спомням. В.К.: Йордан Георгиев? М.Г.: Не си спомням. В.К.: Тилко Тилев. М.Г.: Тилко, да. Тилко имаше домашна тъкачница. Знам го него, даже изобретател на един такъв инструмент, който е едновременно и пиано и не знам какво. Като оркестър. Сам той създаде това. В.К.: Нередовни членове. Христо Ненадов? М.Г.: Не го зная. В.К.: Колю Килифарски? М.Г.: Колю Килифарски, този пък го обвиняваха, че с малки момичета имал връзка и нещо не го одобряваха. В.К.: Таню Митев Георгиев? М.Г.: Таню. Този пък го обвиняваха, че е черноборсаджия, не знам си какво. Жена му – Славка. Идва и сега на гимнастиките. В.К.: Съвещателни гласове. Елиезер Коен. Сега този Елиезер Коен, какво си спомняте за него? М.Г.: Елиезер Коен. Той академик ли беше, професор ли беше? Нещо геолог, ако не се лъжа, нали. Той, не мога да разбера защо беше такъв, дето викат че на Изгрева, че целувал не знам колко пъти ръката на Учителя, а пък всъщност се обяви против Учителя. Защото не можел да бъде дъновист – комунист. Е да, от гледище на комунистите, не може да бъде. В.К.: Или при едните, или при другите. М.Г.: Да, това е така. Но защо той предпочете комунистите, значи за материална изгода. Не за друго, материална изгода. И за туй той получи прозвището „Юда Искариотски“. Така го кръстиха. А жена му е от Латвия. В.К.: Жена му. М.Г.: Латвийка. Казваше се Мариана. В.К.: Иван Михайлов Василев. М.Г.: Е този Иван, дето печатницата там. Гдето след 9.09.1944 г. той стана в Контролната комисия, гдето Учителят му казваше: „Идете си в Бургас! Защо седите тука?“ Вчера нали когато говорихме. В.К.: Тодор Михайлов Василев. М.Г.: Това е неговият брат, който наистина е комунист, но той, майка му беше много добра, майка им де, много добра наша сестра, нали. А пък жена му на Тодор Михайлов ми е идвала на свиждане в затвора, нали. Те така почитаха Учителя, независимо че са комунисти. В.К.: Руска Иванова Василева. М.Г.: Руска, тая, която беше готвачка в Руската легация, на Иван Василев, този, който беше в контролната комисия в ЦК след 9.09.1944 г. непосредствено, и тя му е жена. Той имаше трима сина, нали казах за тях вчера. Единият от тях Стефчо, гдето палецът му е отрязан, беше комунист и беше в затвора в Скопие, а другият скаут, а другият не го знам какъв. В.К.: Анкетна комисия: Серафим Георгиев.

М.Г.: Нещо си спомням, но нищо не мога да кажа. В.К.: Надка Христова. М.Г.: Не ги помня. Те са делегирани от 6-ти район, те не са от Изгрева.

Забележка на редактора: Протоколът на партийната група е публикуван в „Изгревът“, том VII, стр. 289-292.

В.К.: Това е била партийната група след 9.09.1944 г. А преди 9.09.1944 г.? Имаше ли партийна група на Изгрева? М.Г.: Партийна група нямаше, но отивахме да слушаме радио Лондон, радио Москва в тия, едно семейство Шишкови. Анчето Шишкова. Тя беше балдъза мисля на тоя Шишков. Там се слушаше радио. У тия Василеви се слушаше, дето печатницата и някъде другаде, но къде, не помня. В.К.: Това всичко Учителят е знаел и е виждал. М.Г.: Знаел е, разбира се, как да не знае. Знаел е. В.К.: И ги пази и ги предпазва. М.Г.: Не само това, но комунисти идваха и се криеха там. Аз съм най-малката в сравнение с тях, бях в ЦК, бях и в разузнаването, но в сравнение с ония лидери, които не признаваха Учителя. В.К.: И се криеха при него на Изгрева. М.Г.: Стефан е идвал там. В.К.: Той как се казваше? М.Г.: Тафраджийски. Той там в дома на Жеков се е крил, в брат си. В.К.: Кой Жеков? М.Г.: На доктора. Д-р Жеков, да. При тях са се крили. Те имаха някаква барака и там работеха с този, с Борис Николов и с италианеца, Бертоли. При него работеха мозайка и т.н. В.К.: Добре, какво стана след това, че станаха крамолите и неразбориите в братския съвет, противопоставяне на Антоу, на други и т.н. Какво си спомняте? Какво може да кажете? М.Г.: Аз искам да кажа едно. Говорих много често след заминаването на Учителя, че се създаде една, и тука в протокола се споменава Антоу, че казва на Коен, че се е озлобил, за това, защото не го включили в просветния съвет. Създаде се един просветен съвет, който се ръководеше от други братя и сестри. А освен това се създаде едно ръководство от седем човека. Само Паша беше от жените. Но аз често съм говорила с Паша и съм казвала: „Сестра Паша, това, че Димитров се застъпи за Братството и каза „Оставете тия кротки хора зад гората да живеят спокойно“, защо не отидете в милицията да им кажете?“ Паша казва: „Милке, много пъти им се е казвало. Много пъти, но те не разбират. Не искат да знаят. Казват ни религиозно общество. Не искат да слушат. Не чуват.“ Казвах им: „Абе направете така, че да бъдем юридическа единица.“ Това съм го казвала много, много пъти, нали. Пък и на Борис съм го казвала, пък и на другите съм го казвала, на кого не съм го казвала. И тия не слушат. В.К.: Защо не искат да го направят юридическа единица, не искат да поемат ангажимент? М.Г.: Не знам коя е била причината. Не знам, но Паша ми казваше, много пъти им се е казвало за милицията, когато са ги викали там, нали. Много пъти. Те нямали писмено доказателство. В.К.: Те нямат документ какво е казал Георги Димитров. М.Г.: Да. Е, писмото само гдето са разрешили да го погребват, това е всичкото. Няма документ. А казвала съм. Ами толкоз пари, тук се казва че сме дали за югославянци, за тия, за ония и т.н. Жените пък и курсове по БЧК, не знам какво се създаде. Тоя малък, тоя най-малък квартал даде от всичките най-много средства и въпреки това не го уважиха. Това нещо трябва да се изнесе. Но един ден сигурно, сега кой знае дали ще може. И дали някой го интересува това да се знае. В.К.: Сега няма да може. М.Г.: Да. И въпреки това не уважиха другарите, нищо от това, което се направи за тях на Изгрева, не уважиха нищо. И мен ми беше мъчно, и аз съм страдала. Ама и резове, и страдала, душевно страдала за това, че тия хора, при които като комунистка аз членувам, постъпват така, тези хора. Аз имам много, много разговори с отговорни другари. В.К.: И тяхното мнение какво беше? Те как го

възприемаха изобщо? М.Г.: „Остави тая секта!“ Секта било. В.К.: За тях секта ли беше или врагове? М.Г.: Секта беше, секта. Религиозна секта, която сее заблуда между народа. Ама, казвам, не е секта. Това е учение, това е наука. Прочетете! Човек, който не чете, който не иска два реда да прочете – това са те. Когато аз завърших висша партийна школа – три години и поставях на колоквиумите щекотливи въпроси, защото четях беседи и те ме питаха – асистентите: „Откъде ви идват тия идеи и мисли?“ Какво да кажа, да кажа, че ги чета от беседи? Не можех да кажа, тогава така беше, не можех да ги кажа. „Ами нали ни готвите за агитатори, утре може да ми поставят тоя въпрос. Аз трябва да знам как да отговоря.“ И въпреки това те се чудеа на въпросите ми. В.К.: Значи те възприемат Изгрева и сега като религиозна секта, като идеологически враг. М.Г.: В последната година, в която бях в университета на висшата партийна школа, беше в ректората, четеше Молдованова, която ми е била физичка, асистентка по физика в химията и тя четеше там, не помня какво, философия ли там, какво четеше и казва така: „Тая секта на дъновистите сега е вече ново философско учение.“ Това го призна. Значи това е било 1956-1957 година. Ново философско учение, вече не е секта. Тогава го призна. Но, разбира се, другарите са с кепенци, на тях не може да им наливаш, само Ленин, само Сталин, само Маркс и никой друг, това е. В.К.: Да, и след като стана този процес 1957-1958 година? М.Г.: Процесът на Борис? В.К.: Там да, изобщо какво знаете, как стана и за какво беше процесът? М.Г.: Значи, че почнаха 1945 година да раздават вещите, както 1958 г., аз бях далеч от тая работа. Не исках въобще вещи. Мен ми беше свидно и после аз смятах, мислех, че ръцете ми не са чисти, щом съм там в тая комунистическа партия. Не мога да приема такова нещо. Нали мислех си, че съм окървявясала едва ли не. Щото те вършеха мръсотии. Едва сега, 1990 г, когато разбрах за лагерите и тоя Мирчо Спасов, рекох: „Хвърлям ви билета, не ви ща“. Да. Аз не знаех, че до такава степен е кървава тая партия. В.К.: Добре де, мен много ми е интересно, нали. Аз не съм бил партиен, но съм софианец. Аз за лагерите знам още от 1956-1957 година. На моята улица имаше много хора, които бяха пострадали. Аз знам за Ловеч от 1961-1962 година. Аз знам за Бобов дол от 1949-1950 година. М.Г.: Аз нищо не съм знаела. В.К.: Аз знаех за това, макар че съм безпартиен. М.Г.: Само знаех за Анина Бертоли, че е била на лагер, затова, защото Анина като италианка е работила в италианската легация. И затова са я пратили. И казвах, че какво и говорех открито пред другарите, че какво от това? Тя е италианка, не е българка. Защо да не работи в италианската легация? – „Тя шпионира.“ – Какво шпионира? Че тя е италианка. И не зная кой се беше застъпил, че я пуснаха една година след това. Но на нас ни казаха, че там са „зози“ и „суинги“. А това, което аз научих от Николай, той всичко не ми каза. И това, което научих после и което на телевизията разбрах, аз се потресвах. Да даваш хората на свинете да ги ядат, аз това не мога да го проумея. И както показвах един със счупен гръбнак и ръце и крайници, като жаба, вика и се моле – не ме убивай! Това не мога, не мога, умът ми не може да го приеме. В.К.: Аз също се учудвам, че някои от старите комунисти казват: „Ние не знаем!“ И аз казвам: „Абе как да не знаете, всички го знаят това, само вие не го знаете.“ М.Г.: Ето на, че аз не съм знаела. В.К.: А Борис се чуди, че те не могат да не го знаят. М.Г.: Ето, аз не съм знаела. Знаех само за „суинги“ и „зози“, ама не и за това – за тези убийства и престъпления. В.К.: Този въпрос го приключваме, да.

23. ОБРАЗИ НА УЧЕНИЦИ НА ИЗГРЕВА

В.К.: Кажете нещо за Паша Теодорова. М.Г.: Много скромно си е дала спомените Паша. Нали в спомените ѝ има там някои неща. И тя лично ми е разправяла. Но Паша беше малко така, как да кажа, въздържана. Тя, например, по време на бомбардировките се питам: „Къде да отида, къде да отида?“ При Паша отивам, разбира се и лягаме на пода, слагаме дошеци, туй, онуй. Цяла нощ ме завива и вика: „Моето дете, моето дете.“ Аз почувствувах майчина закрила от нея. Аз майка не помня, но ето от нея почувствувах майчина закрила. Това е едно. Второ, Паша беше иначе строга към мене. Нали, вика, ще четеш, ще учиш, д-то ти мазол трябва да хване. Така се учи, вика, не с разходки нагоре надолу. И, разбира се, послушах я. Аня също. Те ми се и караха, но бяха толкова благи и мили, каквито аз не съм виждала никъде, никъде. Защото аз съм расла в сурови условия. Към мене са били с ирония. Тонове, тонове подигравки и иронии, и омраза, и не знам какво да кажа още. Зли отношения към мен, но те не могат да кажат това. Те могат да ми се скарат, да кажат: „Ела, ела, Милке, има нещичко за теб.“ За хапване примерно или някой чаршаф, някой им подал нещо. Те и за мене мислят. Това е на Милка, това е на Милка. Хайде и на Милка да дадем това, хайде и на Милка... Това е било при Паша. За мене това е била и Аня за мене. Те бяха като две капки сестри, милеещи така, като че ли съм ѝ дете, просто трепереха. Те много обичаха и Анина, защото и Анина я учиха. И на мен ми казваха: „Ти си мързелива. Анина учи по-добре от тебе.“ В.К.: Коя Анина? М.Г.: Анина Бертоли, която си замина. Или Йотка. И Йотка учиха по същото време. Те три тура ученици имаха. Първият тур е бил Иван Антонов и не знам кой друг е бил още. Вторият тур не знам кой е бил. Но ние сме третия тур. Аз, Колю Драгнев, Боянчо, Тамара, имаше една Маринка и Йотка. В.К.: Всичките с частни уроци, без да плащат. М.Г.: Всички частни уроци без да плащаме. Не само това, но ни хранеше. Па и някоя дрешка, па някой чаршаф и това, каквото има. Аз не съм получавала от роднини това, което съм получила от тях. Освен леля ми от Букурещ нещо, ако ми прати. А освен това отношението на Учителя към Паша бе така най-изискано, най-коректно, най-доброто, най-висше, за да ѝ даде диплома на нея, само на нея, и да каже: „Ти най-малко си ми създавала трудности.“ В.К.: И какво представляваше тази диплома? М.Г.: А, не знам. Полицията я взема и ако могат сега да я вземат, да я издирят, хубаво ще бъде. В.К.: Но Учителят лично е написал за нея диплома. М.Г.: Учителят лично ѝ е дал диплома на нея. А и тя има много писма от Учителя. Ама всичко взема полицията, милицията. В.К.: Вие виждали ли сте ги? М.Г.: Имаше много писма от Учителя. В.К.: Какво представляваше тази диплома? М.Г.: Не съм я виждала. В.К.: Като завършено окуратно образование. М.Г.: Като завършено. Като ученичка добра. В.К.: А, като ученичка на Школата. М.Г.: Като ученичка на Школата. Тя е била. Тя ми разправяше един такъв случай: през 1923 година. Тя идва при Учителя още през 1914 или 1915 година, не знам. Била при Учителя и рязко казали двете с Аня, а този е бил слуга, Иван Антонов у тях: „От днес ние няма да ядем месо.“ И цялата пуйка я дават, пуйка ли било, какво, на Иван. „Иване, изяж я сам!“ – „Как, госпожице, сам?“ – „Да, сам да я изядеш, ние вече ставаме вегетарианци.“ Майка им, бащата вече починал, баща им много приличаше на Чайковски. Майка им казала: „Аз нямам нищо против, сега както решите, така. Иване, изяж я цялата пуйка.“ Така е била, ха-ха-ха. В.К.: Той слуга е бил при тях, така ли? М.Г.: Слуга бил, но те го учили. Те го учили и той завършил. Те го вземали от малко момче. Той мисля е такъв, без баща и без майка. Вземали го от малко момче и

го изучават. Той завърши философия. И накрая той си отиде сърдит на тях. В.К.: Е, защо? М.Г.: Де да знам, нещо обидно. В.К.: Те са го учили от началото. М.Г.: Да, да. В.К.: И той заминава. Беше завършил гимназия и след това? М.Г.: Философия. В.К.: Работеше ли някъде или не? М.Г.: Не, но вземаше много скъпо за астрологията, за хороскопите. Но за него знам такива случаи, казваха. За младежкия клас специално. Дойдат някои, казва: „Имаш приятелка – вълка, не може тука да влизаш!“ Пазач, да. Викаха му „Иван Грозни“, защото грозен беше той така малко. Възгрозничък. Но той на мене ми каза така, след тази екскурзия, която правехме със стомничките, аз там отидох и казва: „Ела, момиче, да ти кажа. Ти много хвърчиш, но теб решетки те чакат.“ – „А, ха, ха, ха“ – аз се изсмях. И ми каза: „Ти идеш от Китай и ако искаш да се увериш, че идеш оттам, може да идеш и да си видиш развалините на твоя паметник. Току-така не си дошла в бялата раса. Направила си нещо добро за този народ там и затова си дошла в бялата раса.“ Това той ми го каза. В.К.: И кой паметник, не каза. М.Г.: Не каза, издигнали ми били паметник в памет когато съм убита ли, какво и що. И затова имам страх от насилствена смърт. Тъй и майка ми и баща ми, и двамата починаха, пък и аз, ако съм била в миналото тъй с карма. Това ми каза Иван Антонов, да, но после той ме намрази. Не ме поздравяваше. Ту-у. Така гледаше, не знам как, много лошо на мене. В.К.: Защо? Защото си била комунистка? М.Г.: Не знам причината, за която... Но аз си спомням, че и Иван се мяркаше там в тая партийна група. И после нещо се ядоса и напусна. Но беше в нея. Но не помня точно какво беше. Години оттогава, нали човек не може да запомни всичко, избледнява. С брат Боян Боев имахме много хубава връзка. Аз като каквато и да е мъка, тичам при брат Боев. Една от тези беше, нали, когато аз напуснах две години и се колебаех дали да вървя или да не вървя в Партията. А той ми каза: „Навсякъде трябва да се работи.“ Това ми отвори очите, навсякъде. И аз тогава се върнах в Партията. Но когато имах нещо мъчно, той казва: „Да, да, да.“ Слуша, слуша. Него си спомням един път когато дойде. Антонов го би. Той беше много зъл. И дойдоха някои да му правят обиск. Имаше той Пентаграма над главата си така (на стената в рамка), от милицията сигурно искаха да я вземат нещо и той почна да вика: „Огън, огън, огън, огън, не пипай, не пипай, огън, огън!“ И те не знам какво помислиха, но оставиха Пентаграмата. Брат Боев беше много скромен. Много тих, умерен, с ума си, разбира се. И сигурно няма да го забравя, който какво и да пита Учителя, ако се приближи, брат Боев винаги си носеше тефтерче и молив, и стенографираше всичко, всичко. Кой какво пита и какво отговаряше Учителят, той записваше. За всичко, за всичко. И спомням си веднъж една сестра ми казваха, нали по тая част бях. И казват: „Виждаш ли тая сестра Мери, французойка, той говореше на френски с нея.“ А той е следвал в Германия и доколкото знам от други съм чувала, сега доколко е вярно не знам, казали така. После ще кажа за тази сестра. Той като следвал там, там е бил Рудолф Щайнер и Влад Пашов имаше снимка на Рудолф Щайнер, аз не можех да издържам на погледа на тоя, на снимката на Рудолф Щайнер. Той имаше един поглед особен. И той като е говорил с него, той му казал: „Защо си дошъл при мене? Учителят е в България.“ Тогава научава за Учителя, тогава го потърся и аз не знам защо е окуцал той, във войната ли е била причината? За Мери, Мери и казваше той, но как се казва аз не знам, живееше в сестринските стаи, не тези, където аз, там, където брат Боев. Тя все говореше на френски, нещо искаше да го запита, той отговаряше. Но като че някакво приятелство имаше между тях, може да е било чисто, нали, но възрастни хора и двамата, някакво приятелство – предполагам аз, не знам, не си кривя душата, нали? Но тя често го забираше и казваше: „Брат Боев, това, брат Боев, онова.“ – „Да, да, почакайте малко, сестра, почакайте

малко", той имаше такъв обичай – „Почакайте малко, почакайте малко, сега.“ Тъй че тая книга „Учителят за образованието“ той я написа, тя е от него. Тя е една хубава книга.

В.К.: Кажете нещо за **Тодор Стоименов**. М.Г.: Той бе не особено така ласкав. Сега по едно време нали разбраха, че съм комунистка и решиха да ме гонят от Изгрева и като ме гонят сега, рекох къде да ида? Реших да ида у Тодор Стоименов, щото там отиде една Димитрия, която аз доведох, една моя състудентка, която после стана на ОФ там председател. Аз я доведох на Изгрева. Но нея я приеха и тя е комунистка, но мене не ще. И Тодор Стоименов като се научи, вика: „Тая да я гоните, да я махате.“ Бях при негова племенница, забравих как се казваше – Мара, но коя беше, забравих. Стоях няколко дена и ме изгониха. Тодор Стоименов знам, Учителят много държеше на него и знам, че беше болен, слаб и т.к. Мария, една негова племенница, му помагаше, тя жива мисля че е още, не знам. Но Василка, която переше дрехите на Учителя още от „Опълченска“ 66, дойде отдолу, тука дойде в една барака и един ден каза: „Брат Стоименчо е много тежко болен, трябва да ида, да му се помогне.“ Пък горката, тя си замина, а пък той остана. Нали, Василка, която беше едра, така, та доста време стоях, но не ме харесваше, че съм комунистка.

В.К.: **Балтова**? М.Г.: Балто... с тоя Неделчо изглежда имаше връзка. И аз, когато живеях в Стефова горе, в хубавата стая... А даже и тук имам един случай с Учителя. Аз като се настанях там, Паша ме настани там, като дойдох и отивам с едни ябълки, не знам кой ми беше дал, при Учителя. И Той гледа една по една хубави, хубави такива, и каза: „Е, хубаво, сестра.“ Викам: „Много хубава стая, благодаря, Учителю.“ Тука те отвори, кой ми отвори, не знам, беше заключена стаята. „Но сега гледайте, сестра да не се карате!“ Пък аз викам: „С кого да се карам?“ Не знам с кого да се карам. „Рекох, да не се карате!“ – Повтори. Да, а то какво се случи. След три месеца ли, пет ли, колко стоях там, дойде **Стефова**. Тя е от Хасково ли, от Сливен ли, не знам от кой, оттам някъде. Дойде и каза: „Кой те пусна тебе тук в стаята ми? Веднага вни!“ В.К.: Тази стая чия е? М.Г.: На Стефова. Тя е на най-горния етаж и прилича също, те направиха също като на Учителя както е стая и балкон такъв в полумесец и тука същото нещо. И аз там като пеех, ме чуваше тази Капитанова, беше жива още и дадох ми срок да напусна. И аз казвам: „Учителю“, а той каза „Гледайте да не се карате!“ – Викам: „Кани ме тази Капитанова.“ – „Ех, както решите.“ И аз отидох при Капитанова. Но беше много интересно, когато отидох втория път. Аз нали съм месоядка и съм отишла при гърнетата, масата с гърнетата, кърнаци, разни неща, такива пълни, суджуци два. И една по една върви и казва: „У, сестра, тук мирише на месо! Учителят не дава.“ Днес тъй, утре тъй и аз повиках сестра ми и: „Я обирай тия работи, да ги няма.“ А по едно време сестра ми, когато стачкуваха и когато чупеха прозорците на германската легация, дойде при мене да живее. Но тъй като аз се разполагах, а тя обичаше и тя да командва, един ден си прибира багажа и отива в общежитието във фабриката и ме напусна. Па и не беше удобно, ставаше сутрин рано в тъмно, минаваше през цялата гора, покрай линията, за да отиде до фабриката там. Та така стана. Та и тоя случай го има. Но Балтова идваше, нали, и чакаше на вратата, понеже вратите така, едно до друго така, малко антре. И аз имах чувството, че на моята врата се чука и отварям. Тя вика: „Пуле, пуле, пиленце“ – викаше на Неделчо Попов. А той беше казал: „Аман от тука. Аман от нея.“ И така. Това знам за Балтова.

В.К.: За **Неделчо Попов** да си спомняте нещо? М.Г.: Неделчо Попов беше с Методий Константинов, когато казаха, нали, войната че се отваря. Това бяха. Неделчо беше болен от цироза и така си замина.

Брат Ради поддържаше братската градина нали изцяло и тая Ганка, гдето е сега на Черни връх, му помагаше. Знам това, че Учителят, когато някой се разболе: „Рекох, идете в санаториума!“ А санаториумът беше братската градина и да покопаваш там, за да се излекуваш. „Идете в санаториума!“ И това, прашаше ги да копаят. Или на лозето, или там. А за лозето се грижеше този Колю Каишев, на Миката Каишева брат и. Той разбираше от пчели. Там имаше и кошери, и лозе, и той се грижеше за това. А имаше една череша, Паша ми разправяше, там до самото лозе накрая. И аз от нея съм вземала издънки. От Ангел взех, той ми даде две издънки от череши от братската градина и си ги насях, но то трябвало да се ашладисат. Аз не съм знаела за това и те раждат сладки, но мънинки, дребни, такива, толкова. Та едната ще я махна. Та на тази череша, която беше в градината, хубава, розова. И Паша ми казва: „Един ден отивам при Учителя, не ме среща Учителят в приемната и аз го намерих в градината. И аз така погледнах към черешата и Той каза: „Рекох, може да си откъснете, но само трички череши“, нали. Можем да си откъснем само трички с позволение от черешата, разбира се. Значи казва, когато искаш да вземеш плод от някое дърво, ще му искаш разрешение, да ти даде и тогава ще вземеш. Но семките трябва да посееш обезателно. И един ден по тоя повод сме при Елена, след Учителя. И Томалевски идва и носи една шепа семки – ябълки. Вика: „Елена, нали Учителят вика семките да ги посеем. Я виж тука в Ганкината градина, посей ги някъде, каза, че нямам къде.“ Това е.

В.К.: Георги Тахчиев? М.Г.: Тахчиев, да. Той искаше да остане неженен, не можа да издържи на една певица и се ожени за нея, нали. И после смята може би, че тя е причината, че се е разболял, така чух в Стара Загора като бях и си е заминал. Той беше много предан брат, извънредно много предан брат. Философия той беше завършил. Учител беше. Той много неща ни е разправял за Учителя, така хубави неща. За прераждането, как ще се виждаме в другия свят, ако отидем в друга някоя си планета, как ще бъде. Той ме е просвещавал. То и Веса Несторова. Те са ми като, аз наричам, кръстниците. А пък духовната ми майка е Паша. Нали от нея съм получила духовното, щото аз тука със стихотворението ще кажа, но тя когато отидох там, да се укрия, примерно, когато ме гони полицията, да се укрия след тая случка с легацията, тя каза: „Не бой се, каза, не бой се.“ И тогава те ми намериха стаята у Стефова. Те ми я намериха тая стая. Те отвориха, като смятаха, че Стефова няма да се сърди на Паша, че те са я отворили, но после вече се преместих там.

А пък за бай Ради. Бай Ради беше, как да кажа – да кажеш куче вярно е малко. Не може да опиша човек по-верен от брат Ради на Учителя. Когато отиваха на езерата, Учителят каза: „Тука трябва да се пази. Ради!“ Бай Ради спеше долу на земята, направо на земята, пред стълбите на Учителя. Че Елена каза: „Не може така, бе бай Ради!“ Трябва, чакай, имаме дюшеци братски, имаме такова, завивки, как може така?“ Че му дават дюшек, че му дават завивки, да не спи така на цимента. Бай Ради е бил семеен, имал деца, умряла ли е другарката му, не знам, как той е дошъл в Братството. Някъде от Добруджа ли, Елена ми разправяше това. Щото в един разговор Елена разправяше, че бай Ради се бил разболял и Елена взела да го разтрие. А той й рекъл: „Абе, Елена, не си била женена, пък виж как знаеш да се справиш с един мъж, да го разтриеш, да му помогнеш, когато е болен.“ И така. А бай Ради беше много верен, много предан. По-предан човек от бай Ради не съм видяла. Верно, възпростичък така, но нали бай Ради ми донесе апарата на гръб тъй през градината, за къдрене на косите. Нали, щом каже Учителят, изпълнителен до немай къде. А бай Ради поддържаше освен това градината, поддържаше лозето. Ако трябваше нещо,

живееше до кухнята. Трябваше да се купуват продукти. Голяма част от градината се изкарваше, която той работеше. Но и когато трябваше нещо да се купува, дори когато трябваше въглища или когато трябваше да се пренася, или това в мазето продукти, все бай Ради беше. Може друг да е давал парите, но бай Ради беше изпълнителният човек. Учителят имаше пълна вяра в него, пълна вяра в него.

По времето на Учителя се създаде един братски хор. И после Учителят даваше песни във време на беседите. Нали и като изпееше Той едната песен, тези, които разбираха от ноти и композиция, нотираха това нещо. Но спомням си Мария Тодорова все беше там. Имаше един хармониум и тя стоеше на него и веднага почваше да свири. А много често Учителят използваше Кисьова. Кисьова умееше много да хармонизира песните и разбира се Кирил Икономов, който беше учител в гимназията по него време. Кирил Икономов също така, той пък ръководеше хора. В тоя хор пеех и аз. **Мичето Златева** беше цигуларката, нали, беше известна цигуларка, предаваше уроци, но тя и пееше. Аз даже когато взимам уроци така оттук, оттам, защото нямах пари да плащам, като я слушах. Аз живеях в Капитанова, а тя над мене. Като я слушах да пее, аз я имитирах. И тя ме пита от кого вземам уроци. „Слушам те тебе и те имитирам.“ И се чудеше, че можех да я имитирам. Мичето беше една добра цигуларка и си спомням даже по езерата като ходехме, сутрин рано ставаше и с цигулката с една мелодия, не помня коя беше, събуждаше палатките – хората, нали. А Галилей беше един много добър цигулар също така. За композиция имам тука нещо в Паневритмията, малката Паневритмия, той е произменил малко нещо. Нашите хора не го одобриха за това, което е направил. Но е помагал. Друг цигулар е този Филип Стоицев. Много добър цигулар беше.

В.К.: Симеон Симеонов? М.Г.: Симеон Симеонов си спомням. Той, винаги той свиреше на беседите. Той свиреше. Това му беше приоритет на него, той да свири. „Аз съм най-добрият цигулар сред адвокатите“ – той така се изказваше, нали, за себе си. Той свиреше на беседите. И когато Учителят даваше някоя песен, той я изсвирваше. А Учителят често ни събираше. Горе имаше така като амфитеатрално, където играеха, свиреха или пееха на подиума и там имаше едно пиано и там даваше песни да разучаваме. Аз за това казах вече как. Много песни даваше. А когато даваше някоя песен на беседа, казваше: „Ха да видим сега кой ще я изпее.“ И винаги тоя **Пеню Ганев**. Той не беше срамежлив. Ама може, не може да пее, той става и я изпява. Учителят казаше някоя сестра ние туй, онуй. Ние бяхме все свити, такива едни. Аз тогава се учех да пея, имах глас, но така когато сме целият салон, не смеех да стана да пея. А другите, тоя Пеню Ганев, той най-много се проявяваше. Важен човек бе той.

В.К.: Начо Петров? М.Г.: Начо Петров беше важен, той като комунист и за властта, и така, и с Учителя работеше. **В.К.:** Казвах, че бил германofil. **М.Г.:** Не знам да е бил германofil. Аз го знам, че е бил комунист. **В.К.:** Защото Учителят в Мърчаево бил казал на него, на Начо Петров и на Митко Грива да отидат и да бъдат представители пред властта. **В.К.:** А, да, Митко Грива също беше музикант, също. Не знам.

В.К.: Петко Епитропов. М.Г.: Тоя с брадата. Той непрекъснато се караше с тоя Жеков. Не мога да разбера защо се караха. **В.К.:** Имаха проблеми за оградата. **М.Г.:** За ограда, за туй, за онуй. Учителят им каза, че това не е никак хубаво и че ако вие продължавате така, не зная какво щяло да бъде другия живот. Това помня за тях, че се разправяха. Щото Епитропов вдигна една голяма къща, най-голямата къща беше неговата – на три-четири етажа, а пък Жеков живееше до него в една малка къща такава.

А по-късно един случай ще разправа с мене. Имаше една сестра, **Каролева** се казваше, от Самоков, която е леля на моята мащеха. Аз реших да си продам ливадата и тя ще я купи. **ИЗ.К.:** Коя ливада? **М.Г.:** Ливадата си в Самоков. Обаче аз не знаех, че когато съм продавала имота си, за нелегалните печатници и пр., понеже продавах къща и дюкян. Мислех, че ливадата е останала. А аз съм писала, че продавам частта от имота си от баща си на чичо ми, той да ми даде парите, а не съм изброила, че е само дюкян и къща. А ливадата не влиза. И когато стана това, аз знам, че ливадата не съм продала. Ще я продам на Каролева. И Каролева ми даде 200 лв. или 300 лева, ония пари стари, най-старите и исках сега да ѝ я додам, обаче братовчедите ми се намесват, чичо ми е починал и в това време сестра ми става пълнолетна, тая преродената и въпреки че мащеха ми е взема частта ѝейната и на сестра ми като малолетна сега, понеже аз съм писала и сестра ми, така че продаваме частта си, без да изброяваме, каза братовчед ни: „Виж бе, Роза, Роза се казва сестра ми преродената, а ние знаем, че сестрите ти не са вземали ливада. Че са продали само дюкяни, но понеже ти искаш втори път да взимаш от нас имот, ето те са писали така, ние пък ще ошетим сестрите ти.“ А тя казва: „Малко искам да знам за сестрите си.“ И взима втори път това и сега понеже аз не знам този случай и Каролева дава зор за онези пари, а те са спирали ливадата и тя ще ме дава под съд. И аз отивам при Учителя и казвам: „Учителю, сестра Каролева ще ме дава под съд.“ И разправам тоя случай. „Идете и кажете на сестра Каролева, че сестри не се съдят. Сестри се разправят с добро.“ И аз отивам и ѝ казвам: „Сестра Каролева, Учителят ме прати и ми каза така и така.“ – „Той трябваше на мен да каже това.“ – След като Учителят я е излекувал нея един път. Тя е страдала от глава. „Ами, викам, сестра, ако на мен не ми вярвате, елате питайте Учителя.“ Пък тя цели улици дюкяни има и сега за моята ливада останала. И казвам: „Елате и питайте Учителя.“ – „Ех“. И ѝ казах това нещо. Но тя почина и не можа да ме осъди. Нещо такова стана. Не можа да ме осъди, не се яви на делото. **В.К.:** А как Учителят я е излекувал от главата ѝ? **М.Г.:** Държал си е ръката над главата ѝ, тя самата го е казвала, така и тя станала отново, и главоболието е изчезнало, и по тоя начин я е излекувал. Да. Разправих тая история заради материални неща между духовни хора.

В.К.: За **Савка Керемидчиева**. **М.Г.:** За Савка си спомням като идваше, нали, носеше една такава чиния, излизаше от Учителя, тя много често беше при Учителя, почти все там и носеше една продълговата голяма чиния, пълна със зальчета, най-различни зальчета и ме среща мене, аз отивам при Паша. Цял ден киснех там. И казва: „Милке, вземи си, това е от Учителя. Виж хапчета, туй, онуй. Ял, оставил, това онова – за благословение.“ И аз си взимам едно. „Вземи си още едно.“ До трички. И така. Разправих аз това с палачинките, щото тя ми каза тогава де: „Учителят ми даваше от всичко, а пък виж сега от твоите палачинки не можах да хапна.“ Савка се разболя 40 дена след заминаването на Учителя. И се разболя тежко – рак на дебелото черво, нещо такова мисля беше. И Милка Аламанчева ми казваше, те бяха много близки приятелки, Милка е виждала как коленичи Савка пред Учителя, когато Учителят ѝ диктува да пише тия „Свещените думи“. И сега Савка ми даде една Библия, за която **Мика Каишева** ми я задържа, подвързана с кадифе и „Свещени думи“, подвързани с кадифе и „Пътят на ученика“, подвързани с коприна, много ми е мъчно и от други беседи късани отвътре, отгоре, отдолу, отзад, отпред, нали ей така, а неразрязани тонове бяха. Аз не знам дали разправих защо тя ги къса? Когато вземаха книгите на Братството, аз ги дадох на Паша, защото вземаха на Паша всичката литература. Викам: Кой ще жали най-много? – Ще жали Паша, защото

всичкото е минало през ръката ѝ. Викам: „Сестра Паша, реших да ви подаря моите книги, цялото течение на вас, щото ваши са в края на краищата, вие сте ги работили.“ – „Милке, занеси ги при Мика Каишева, защото може да дойдат пак тука и да заварят.“ И вързопи цели ги нося аз там. И минава време и пак ще кажа. „Милке, виждаш, че не виждам вече, вземи си ги обратно.“ И отивам да си ги взема – разпарцалъсани. И не ми дава. „Хайде комунистко, и това ти е много“ – ми казва Мика Каишева. В.К.: А тя знае, че вие сте ги занесли. М.Г.: Ама знае, разбира се. В.К.: Защо ги е късала? М.Г.: За да дава на други. След като тя има цели две течения. Тя има за двете си деца по едно течение. В.К.: И тя къса отделни коли или? М.Г.: Не, който му давала да чете, някой му харесало нещо, скъсал, кой отзад, кой отпред, кой от средата, хей така, парцалъсани. А неразрязани томчета бяха. И ми стана много, много мъчно и когато ги видях, и казах: „Ама може ли така, сестра Каишева?“ – „Хайде, комунистке, и това ти е много“ – ми каза тогава и много ме заболя, много ме заболя. В.К.: Не ви ли върнаха Библията? М.Г.: Не, нито Библията, нито друго. Библията беше на Савка. И Учителят е ръководел Савка, да си отбелязва кое е важно. Тя се е учила по тая Библия, нали, и тя все казваше: „Като я прочетеш, Милке, ще ми я дадеш.“ Когато се разболя, аз така мислено се молах, дано остане при мене. А пък то не остана при мене, Миката я взема, нали и „Свещените думи“ и ... Да свърша със Савка. И Савка се разболя. И един ден заварвам там **Милка Аламанчева** при Савка в къщи. Отивам и казвам: „Абе ти си отслабнала, ма.“ Тя имаше така дебели крака, ханш. „Още, още трябва да отслабна, докато си замина.“ Така ми направи силно впечатление това, че тя трябва да отслабне, преди да си замина. Нали и така я видях, лежеше на кревата и това ми беше последното виждане. Те, нейният гроб беше на Редута, там тогава погребваха. После майка и почина. Например за Аламанчевите: Когато Антоф ме би, тогава за тоя случай, за който разправяха, аз къде да отида, къде да отида, освен при тях. После отидох при Борис Николов та плаках, най-после при Учителя на мястото, нали? На тях майка им беше жива. Майка им беше много такава добра жена. Добра и милостива и към мене. За Милка Аламанчева си спомням, че тя ми е разправяла, не знам имам ли право аз да го разправам, тя имала връзка с този Иванов, в Париж. В.К.: Михаил Иванов. М.Г.: Да. И си спомням един ден, че тя ми чете едно стихотворение, нали, едно с което казва, тя пишеше хубави стихове, че за любовта си жертва и Бога ли, нещо от тоя род. Не помня, ще сгреша, ако кажа. Но беше в такъв вид, и аз казвам: „Много е силно.“ – „Ами видиш ли, аз страдах по тоя човек.“ А той мисля, че с малко ирония към нея беше, защото от Париж и праща, тя ми показва, някакви си дребни бонбончета, някакви-си мъниста. Той, милионерът там. Викам: „Милке, аз, ако бях на тебе, щях да му ги върна в плик обратно.“ Но тя беше много развълнувана от това. И тя каза, че сънувала един сън, тогава ми разправя: „Аз, каза, сънувах един сън. В миналото съм била някаква принцеса и съм била жена, която блудствува с тоя, с оня, и се видях в това си състояние, видях.“ И тя си замина. В.К.: А нейната сестра? М.Г.: Сестра ѝ си замина, нали? В.К.: Нещо да си спомняте? М.Г.: Голямата им сестра, тя имаше връзка с този **Богомил Малджиев**, нали? Те бяха годени. Но интересното беше, че те отишли да питат Учителя, когато да се оженят. Той казал: „Вие последни ще се ожените.“ Какво значи? Значи да не се женят. В.К.: Значи последни ще се оженят. М.Г.: Значи да не се женят, нали, в тоя смисъл, не знам. А пък другата им сестра, те имат последната една сестра, тя беше женена. Женена и бяха ѝ взели апартамента. Нея комунистите бяха ѝ изселили, това, та и тя беше и накрая тя живееше на тавана на Савата. Имаше право, защото на това място на двамата, на мястото на Жеков и на тяхното се направи тая голяма къща.

Но преди да си замине, слезе долу при един от синовете си и си замине, така – Цеца.

В.К.: Сийка Каназирева? М.Г.: Банкова чиновничка и даже по време на едни бомбардировки спират асансьора. Тя останала в асансьора. „Учителю, колко се плашех!“ Тя казва: „Учителю, сънувах един сън, че съм си отишла горе и виждам майка ми и викам: Мамо, мамо, мамо!“ Пък тя много обичаше майка си. Казва: „Аз не съм ти майка, аз съм ти сестра тук.“ – „Да, казва, там не са вече майка и дъщеря, там сте сестри всичките“, казва Учителят. Тя пееше също в нашия хор. И това. Тя така винаги любезна, винаги усмихната. Тая пружина оттатък в кухнята е от нея, от майка ѝ е останала.

В.К.: Катя Грива. М.Г.: Катя Грива беше може би така любимка на Учителя ли, аз не знам, как да кажа. В смисъл такъв, че Катя е завършила в Италия пеене. Тя е правила опити там да се излъчва. Не знам дали знаете за този случай. И като е правила тия опити и един път насмалко е щяла да остане, да остане отвън и да си замине. И тя казала това нещо на Учителя и Учителят казал: „Това нещо да не го правиш.“ Катя Грива, Милка Периклиева, не знам, те ми бяха приятелки, близки бяхме и аз понеже от моя занаят знам и масажи, и за това, и за онова, и един ден масажирам Катя Грива. Тя хубаво тяло, чудно има и болна беше. И отивам при Учителя да го питам каква да прави. Учителят каза, ще я кажете супа гореща, картофена, с една, две люти чушки вътре в нея, да може да се изпоти и да я разтрия. И аз отивам по тоя повод, в една барака зад Паша живееше, и това е. Та Катя беше в тоя смисъл, тя пееше хубаво. Тя разправяше един случай с Учителя, когато ѝ дал – на Паша разправяше и аз бях там – „Запали се огънят“. Учителят играл пред нея с движение, как да го направи и е пял, нали. И тя вика нямаш представа с каква красота, с какви жестове красиви, нали така, както е дал така „Запали се огънят“, сложи се трапезата, както се е дала песента. А тя също разправяше един случай пак при Паша, защото и тя киснеше при Паша, както и аз цял ден, и казва: „Дойде една светска дама при Учителя. Учителят с цялата етикеция на такъв светски човек я посрещна и аз, каза, се почувдах как Учителят може да бъде кавалер, такъв, каквито са, казва, в света.“ И такива случаи разправяше. Аз съм я виждала... После тя по едно време не искаше да работи. Нямаше работа ли, какво. Най-после си намери работа в Трън ли, къде беше. **В.К.: В Трън.** М.Г.: И отиде учителка там в Трън. Та така. А за **Милка Периклиева**, това ми направи много силно впечатление. Ние бяхме много близки с нея. И нея съм фризирила. И тя много хубава. Тя беше силно влюбена в тоя Милко Костов. А пък той малко търчи-лъжи ми се видя, защото на мен той ми извади два, три здрави зъба, че стигнах до мостове и после до протези, но както и да е. Митко не беше само с нея. Тя искаше на всяка цена с него да се ожени, но Учителят един път я смърми и каза: „Ти не разбра ли, че на земята имаш карма само с баща си?“ И тя в нейните спомени го е отразила това нещо. **В.К.: Значи само с баща си.** М.Г.: Само с баща си и според мен, значи тя приключила тогава на земята. Милка беше много хубава. Тя имаше едно голямо изпъкнало хубаво чело, после тя пишеше много хубаво. Някъде аз имах стихчета за децата – песнички, нали, с игрите, как да играе, как това. Свиреше и на пиано хубаво, композираше някои песнички. **В.К.: Спомняте ли си? Защо не можах да приложат Паневритмията?** Казвала ли ви е тя? За Паневритмията? М.Г.: В училищата ли? Беше забранено. Понеже тя провеждаше някои неща така, песнички, това, онова, нали, стихчета в тоя дух. Забранено беше, забранено.

В.К.: Георги Томалевски. М.Г.: Да, Томалевски беше един много умен човек. Той идваше при Паша, но повечето при Елена ходеше. Може би защото Елена е македонка и той македонец, и аз после се прехвърлих малко при Елена,

защото там научавах – връзка на науката с учението на Учителя. И Илиян идваше там, но той по-рядко. Илиян се криеше малко от мене, защото знаеха, че съм комунистка, но Томалевски много често ми е казвал: „Хайде, Милке, защо не им хвърлиш билета, де?“ Казвам: „Ще дойде това време, ще го хвърля и искам да го хвърля.“ – „Ти, казва, си наша, бе, какво търсиш там?“ А той имаше брат комунист, който е убит – Томалевски. После Томалевски имаше много хубаво дар-слово. Той много умно говореше. Така и есетата, които пишеше де, той е известен като писател и т.н. Но той е много добър и като физик и жена му много му се сърдеше, че той можеше да стане професор, а не стана. Той беше секретар при професор Драмлиев. А Драмлиев ми е на мене роднина. Драмлиев е първи братовчед с моя първи братовчед. Той по баща, пък ние по майка с мен. И моят братовчед е син на тая ми леля, при която аз бях в четвърто отделение, гдето в Кюстендил, гдето разправях. А когато Георги беше секретар при Драмлиев, аз бях студентка втора година. И Георги казваше: „Абе Милке, мога стипендия сега да ти издействувам за Бърно.“ – „О, викам, чешки език.“ Аз не обичам тоя език. „Абе там немски се говори.“ И до ден днешен съжалявам, че не отидох, за там съжалявам и после съжалявам за Италия. Не знам дали съм разправяла този случай. В.К.: Не. М.Г.: Бях. Първият път, когато отидох, имах писмо до д-р Мичев да бъде приета от него, той беше пълномощен министър в Рим. И аз, минавайки оттам, тогава имах да вземам един изпит, това е физико-химия проклетата, за да се вземе държавния изпит, и той ме прати с една лекарка до тяхната Сорбона ли, факултета там, един прекрасен факултет с една градина, за да се провери какво може. Тя, те и казват там: „Тя може да изгуби само една година заради езика, ще ѝ възстановим останалите изпити и по-нататък ще продължи.“ Какво ще продължа? Вземам може би един-два изпита и ще се дипломирам, и ще се върна с докторат – доктор-химик. А Томалевски гдето ме прашаше, там щях да бъда инженер-химик. Гледай – в Бърно, там инженери стават. А и в Букурещ леля ми ме викаше. И там можех да бъда инженер, ама аз дебела глава. И тука като отидох при този, д-р Мичев, той каза: „Вижте какво, аз ще ви намеря и някаква работа тука, нали? Поемам отговорността.“ А пък аз, а, как ще счупя партийната линия! Ще кажат другарите – във фашистка Италия остана. Тогава и в Париж ме караха да остана, и не останах. Тогава и в Хамбург ме канеше братовчедка ми и не останах. И във Виена ме канеха, и не останах. Въобще глупости колкото щете направих.

В.К.: **Славчо Печеников.** М.Г.: Спомням си така, той беше богатият човек, той подпомагаше един вид Братството, той организираше, когато се ходеше на Рила, той докарваше камионите, денковете, това-онова. Една година и аз ходих и тогава с тия камиони ни стоварвах на Голечица и то Голечица пеш да Вада и нагоре. То беше много. Нощувахме там на Голечица, през нощта спяхме по денкове, по това. Такива гъби манатарки грамадни знам ставаха там и тръгвахме нагоре. Но Славчо подпомагаше понякой път и стола. Такива бедни като мене, хранехме се без пари, нали? Впрочем, какво, там всеки слагаше колкото иска в касичката, нали? А много хора идваха и студенти, и се хранеха без пари на тоя стол братски. Много хора. Пък Славчо така си го спомням, като днес. Знам за него, де, как се е оженил за Люба Славянска. Те са имали връзка така дълбока преди това. Тя забременяла и той искал да я остави, но отишъл при Учителя и казал: „Аз ще я оставя!“ – „Ти трябвало да мислиш преди това. Сега няма да я оставиш, сега ще я вземеш!“ И така се наложи и се оженил за Славянска. Знам децата – Бубата, голямото момиче, добра цигуларка, излизаше и свиреше, както и Желю Ганев – преди Златка. Тя сега е в Мароко. Те двете се

състезаваха и излизаха на сцената. Свиреха и пред Учителя. **Ирина Кисьова** и тя, също тъй добра сестра, която бе много изпълнителна така към Учителя беше, но тя бе музикална, пееше добре, и свиреше, и композираше, нали? Тя аранжираше много песни от Учителя така, за разлика от **Мика Тодорова**, която не я одобряваха много нашите хора, както аранжираше тя. Макар че и тая, цигуларката **Ружа Кисьова**, дъщеря ѝ с нея, беше по-друго. Свиреше и на цигулка и така беше по-хубаво. Но аз имам един не много хубав спомен от нея, че когато от Белчева се магнах, отидох при нея за уроци, пък тя ми предаде един-два урока, пък после каза: „Аз повече не мога.“ Искаше да се плаща, а пък аз нямах възможност. Същата история беше и с **Митко Грива** по пианото, нали? А иначе какво. Тя добра беше, **Ирина Кисьова**. Тя идваше винаги на нашите песни, когато Учителят даваше нова песен, разучавахме я с нея. Добре.

В.К.: Боян Златарев. М.Г.: Боян, той беше много изпълнителен брат, много тих и скромен, тих и изпълнителен към Учителя. Каквото казваше Учителят, изпълняваше го. Той завърши гимназия заедно с мене. Един от честните, почтените, скромните братя беше той. И **Гради Минчев**, мога да кажа, нали, но **Гради** беше малко така по-иначе, изпълняваше задачите, които му се възлагаха. Аз с него нямам добър спомен, със **Стефан** кога работеха. Той се плашеше от **Стефан**, щото като партизанин, да не го измести като бригадир, нали, и там този, **Петър Филипов**, нали работеха заедно мозайките и те все се включваха, ако дойде някой журналист. **Стефан** го елиминираха. В тоя смисъл нямам добър спомен. А от **Петър** нямам добър спомен това, че той ни свърза с един **Желю**, какъв беше не знам, от **Пловдив**, нали, който уж да ни помогне да се съберем, пък оня прави магиите. Та **Стефан** си замина. Ха-ха. **В.К.:** Със **Стефан** кой? **М.Г.:** **Стефан Тафраджийски.** **В.К.:** Вие не бяхте женени. **М.Г.:** Официално не успяхме. Той водеше разводни дела, не успя да се разведе и така остана. **В.К.:** Е, каква беше целта и задачата на тоя **Желю**? **М.Г.:** **Желю** щеше официално да го разведе и да се съберем ние. Ама, каза, дай 5000 лева. И тук **Стефан** малко стреси, Бог да го прости. Взема от **Борис Николов** 5000 лева уж за братски нужди и ги даде на **Желю**. А **Желю** каза, че му трябват, за да си довършил къщата. А тоя същият **Желю** после 500, 300, 200 лева взимаше от мене, по колко пари вземаше, не знам. **В.К.:** А той какъв беше? Адвокат ли беше? **М.Г.:** Не, работник, тоя **Желю**. **Петър** го знаеше. **Петър Филипов** ни свърза с него. **В.К.:** Няма ли адвокат? **М.Г.:** Ама адвокатите отделно парите взимаха. **В.К.:** А, той да прави магически операции. Че и с такива работи ли се занимаваха? **М.Г.:** Ами хайде де! **Петър** ни свързва. **В.К.:** Значи такива ми ти работи. **М.Г.:** Да. Та затова аз към **Петър** нямам хубаво чувство. Бог да му прости, но... За съжаление, например, в младежкия клас трябваше да влизат само хора чисти, като **Паша**, нали, девизи. Обаче в младежкия клас влезаше и **Илия Узунов**, който беше близък с неговата там, **Стоянка Илиева** и **Борис Николов**, който казват че бил също така живял с **Мария**, и **Тодора** и **Ангел**, не ги знам още кои бяха. И аз тогава си казах: аз съм разведена. Сега в момента нямам мъж. Защо да не влезе в младежкия клас? И по този повод аз казах, сънувах Учителя, той ми отваря вратата, но не ми казва „Влез.“ И аз не влезнах. И аз не влезнах. Но по-късно Той ми каза това: „Занимават те много тия любовните работи.“ И аз изтръпнах, когато ми го каза. Така щото на **Изгрева** имаше такива неща. Имаше и се говореше. Ето например **Митко Грива** с **Райна** на **Дякона**. **Дяконът** с **Весела Несторова**. Там вече какво е, не знам, но връзки такива има.

24. ЖИВИТЕ ОКУЛТНИ ОПИТНОСТИ

М.Г.: Беше 1944 г., вероятно към лятото или пролетта, Учителят беше вече отишъл в Мърчаево. И той беше казал: „Когато се намерите в тежко положение, извикайте ме, макар и през пространството, аз ще ви помогна.“ И аз останах на Изгрева. Много хора нямаше вече. Едни в Мърчаево, други кой накъдето намери. Паша беше отишла в някакво село, не знам точно къде беше, при някаква наша сестра и дойде на професор Козарев, който беше комунист, жената да ѝ правя косите на апарат, тъй като брат Ради ми беше донесъл апарата с разрешение на Учителя там. И аз правех фризура и тя ми помагаше впрочем по математика, а аз вместо това правех тези услуги. Таман ѝ навиха косата цялата на това и изведнъж идват четирима полицаи. Аз живеях в един сутерен, така ниско долу и се виждаше какво има вътре. И като видях четиримата полицаи, изтръпнах и изведнъж се сетих за Учителя, че Той каза: „Когато сте в тежко положение, повикайте ме.“ И само видях, че полицаите държат нещо, нещо като картичка така. Викам: „Това дали не е моя снимка?“ Но се сетих за миг, че аз в полицията имам 32 пози – така, така, така, вън от това, което са ми взели те, но навсякъде аз съм намръщена. Даже имам една книга, която Нецо Гарвански е написал, както сме в полицията, нея мислех да ви донеса, да ме видите, но забравих. Та навсякъде съм намръщена и казвам: „А, тогава аз ще се смея, ще кокетирам с тях.“ И като излизам в антрето, връзвам си една панделка тука така като кариочка и почвам да кокетирам с тях: „А, кого търсите, как, що?“ И единият от тях, който беше, казва на по-предния: „Не е тая, бе!“ Другият вика: „Тая е, бе!“ – „Не е тая.“ Аз се заливам от смях. Кого търсите, а, за мене ли сте дошли? Я виж колко кандидати, това, просто се шегувах с тях, така да се каже. И не е тая, и тая е, и не е тая, и излезе, че не съм тая. Но преди да изляза само в антрето, казах: „Учителю, на помощ!“ Нали, как съм го казала, що, не знам, но излязох, че не съм тая и те така си отминаха, и аз свалям веднага тия щанги от косата на тази Козарева и казвам: „Г-жо Козарева, никакви водни няма да ви правя, нищо, моля, вървете си, защото виждате какво е положението.“ А мъжът ѝ беше комунист и тя не беше доволна от това. Тя беше от тези – легионерка, щото учителка в гимназията. И така тя си отиде и аз на бърза ръка метнах палтото на гърба си и на някакъв камион ли, на какво, оттам на превозно средство на шосето, отидох в Самоков. И когато отидох по-късно вече в Мърчаево, Учителят ме пита: „Е, как мина?“ – „Добре.“ Ама аз не знаех, че е за това, понеже много случки стават с мене, не можах да загрея. Но и Той ме остави така де, не ми каза за какво. Защото по-късно, когато се явявах на изпити в Самоков, пак отидох в Мърчаево. Той пак каза: „Е, как мина?“ Нали? Но аз вече Му бях писала едно писмо до брат Боев, че взех изпитите без поправителни. И тук беше така. Това беше случай с полицаите. Там, а те впрочем са се върнали, след това разбрах, може би след 20 минути или половин час, но аз вече бях изчезнала от града.

Аз страдах от едно чувство, че ако пред изпит не отида на изгрев на Витоша, няма да си взема изпита, защото съм частна ученичка. И трябва да отида на изгрев на всяка цена, горе на Витоша или на Черни връх, или на Бивака, или някъде нависоко трябва да се кача, или на Резньовите и т.н. И просто се чудех. И един път така тръгвайки за там, за Резньовите, не, за Черни връх отивах, пада на Резньовите мъгла, ама толкова силна мъгла, че не се вижда от два-три метра разстояние. Учителят веднъж, когато бяхме заедно на екскурзия на Бивака, падна така мъгла, каза: „Защо се плашите, това са същества, те идват също както сте и вие тука. Ами вие може да се разговаряте с тях.“ И нещо от тоя

род говореше. Аз тогава ми направи силно впечатление това и като тая мъгла горе на Резена, коленичих и се молах: „Господи, аз не искам друго, освен да ми се открие пътя за върха. Къде е?“ Изведнъж ми се открива пътя. Ама сърцераздиращо се молах. Но аз помислих, че не е точно за там, ама казвам: „Същества, щом тука ми откривате, по този път ще вървя.“ И точно извежда горе на върха, макар че се колебаех, че не е там. Но на връщане, на същото място пак на Резена там, пак мъгла и отдолу иде мъгли, мъгли, мъгли, и пак трябва да се моля, сега пък за пътеката, която отива в Алеко. И пак така се откри около 20 метра широчина. Аз викам: „Това пък къде ли ще ме заведе сега? Но щом тука се открива, тука трябва да вървя.“ Нали, вярвам в това. Точно на пътеката на Алеко ме изведе. И благодарих тогава за това и така можах да слеза.

Другият случай с кучето. Аз имам даже снимка, но трябваше да я покажа. В тия години бях 24-25-26 годишна. Отивам в Долна Баня. Долна Баня, аз ви показах една снимка. Като дете баща ми беше пчелар, там ходеше да гледа чуждите пчели и едно поетично място, където се сливат Рила и Родоп, много исках да го видя. И отидох. Но сега изведнъж решавам сама да отида от Долна баня до Самоков на 24 или 26 километра, да тръгна сама през Балкана до Самоков. Ходех с голф и с каскет. Така имам такава снимка горе, но изведнъж, когато тръгвам по пътя и вървя, вървя, вървя, някъде долу – от едната страна е нанакорба баир – път и надолу е, пък така продължава този баир и някаква срутена запустяла къща. И оттам се обаждат овчари: „Ей, мари, къде си тръгнала?“ Аз мисля, че като съм с панталони и съм си скрила косата, няма да разбере, че съм жена. „Ела, вика, тука има за ядене, за пренощуване, а пък после ще продължиш.“ – „А, имам смъртен случай, бързам, та бързам.“ Много ме закачаха мъжете и нямаше как да се отървам от тая работа, но и така аз продължих пътя. Но точно на пътя едно куче грамадно, овчарско. И сега, понеже Учителят беше казал, че и кучетата имат душа. На душата им трябва да говориш. Те разбират и аз почвам. Заставам така на едно разстояние оттук до външната врата и казвам: „Виж бе, душа, и ти си душа като мене, но си в друга форма, не си като мене. А моята форма от твоята се плаши. Ако искаш, помести се малко.“ Пък едно слънце беше огряло и то се проснало така на самия път. Пътят не е широк – тесен. То погледна към мене, погледна, вдигна се лениво така, направи две крачки и пак се струполи и пак легна, и ме гледа. И аз продължавам да го гледам и викам: „Ами още малко се отмести бе, не мога да мина аз така. Ти си душа, добра душа си, викам, но още малко се отмести.“ То така поизпъна си крачетата, насам натам, поизплези се и пак се пообърна, и се премести две-три крачки кучешки нанакорба и ме гледа и все едно ми казва: „Хайде де, минавай!“ И аз така викам, то няма да се премести сигурно повече, ами трябва да мина. И така с „Отче наш“ и с „Псалом 91“ и с „Бог е любов, Бог е любов“, минах така на едно разстояние, малко по-далеч от вас, де, като до вратата така и отминах. И като отминах така на още толкова разстояние, лекичко се обърнах, защото ме беше страх. И то ме гледа, и аз го гледам, ама вървя вече нанататъка и навлизам вече в една гора и през тая гора като вървях, вървях, доста вървях по тая пътека, излязох из гората, минах Гуцел, там селото и т.н. И ме среща един и вече долу така се вижда Самоков и казва: „Откъде идете? През Гуцел ли минахте?“ Казвам: „Да, през Гуцел.“ – „Ама ние гоним мечка стръвница“, казва. – „Ах!“ – „Да, в гората.“ Аз тогава се уплаших и хукнах да бягам нанадолу по баира. Пристигнах в Самоков. И като се върнах, отидох да разправам тия два случая на Учителя и Учителят ми каза: „Е, получила си някоя и друга опитност!“ Това бяха думите му, нали? Щото аз казах: „Нали Вие казвате, че мъглите са живи, нали

Вие казвате, че животните и те имат душа, като човека." – „Е, да, казва. Е, получила си някоя и друга опитност.“

25. ЛЮБОМИР ЛУЛЧЕВ

В.К.: За евреите. М.Г.: Спомням си, че дойдоха във връзка с това, нали Лулчев държеше връзка с Учителя, с двореца. Той някак-си, мое впечатление за Лулчев, не знам, понеже аз отблизо го познавам, ходила съм при него, имам един случай не особено приятен с него и казах ли аз за калта, за локвата и за това? В.К.: Не. М.Г.: Не съм ли казала? Добре. Тогава ще разкажа. Аз така понаучих малко от Учителя, че големият нос е култура, че голямото ухо е мъдрост, че туй, че онуй, и почвах да се влюбвам, в моите млади години, в хора с такива носове. И отивам един ден и му казвам: „Брат Лулчев, аз не знам защо, на, влюбвам се.“ Този носът му голям, пък аз нямам голям нос. А пък един ден, как стана така, не знам. Но Учителят беше казал, че трябва да пиете вода от извора. А не от локвата. И аз казвам, казах и на Учителя, но Той ми каза, че много се занимавам с любовните работи. Пък Лулчев каза: „Ти си била при извора, а сега идваш при локвата.“ И аз се стреснах изведнъж и казвам: „Как? Той локва? Ами щом е локва, аз какво търся? Аз искам извор, не искам локва да пия.“ И това беше. И това е останало в съзнанието ми. И сега един ден идват от двореца да питат. Нещо ставаше дума, ама аз дочухах, нали, така между братята и сестрите, говореше се, че на царя му искали войска за Източния фронт и Хитлер настоявал на всяка цена да се пратят български евреи там, пък даже и войска да се прати на Източния фронт. Даже имах една братовчедка, не знам дали трябва да кажа случая, която отиваше, караше хората да бият барабан, да събират техници, инженери, за да се прашат. Даже и мен ме беше помолила. В.К.: Къде да се прашат? М.Г.: Да работят в Германия. Даже мен ме беше подредила да заминаваме. Тоя случай не знам дали съм го разправяла. В.К.: Не. М.Г.: Че тя дойде при мене горе на Изгрева с майка си и казва: „То, аз, за други две братовчедки наредих, ще дойдеш ли и ти? Иди питай Учителя.“ – За да отида в Германия. Пък аз казах: „Ако ме пратиш на Източния фронт.“ Тя каза: „Е, много искаш. Иди, иди питай Учителя.“ Интересно, че Учителят ми каза да ида. Но моята мисъл е, за Виена беше тогава. Защото майка ми може би е учила там пеене, дали заради това Учителят е искал да ме прати. В.К.: А тя събираше хора да работят? М.Г.: Тя събираше хора, по линия на Дома на техниката я прашаха по западни покрайнини, надолу към Солун, към Бяло море. Който иска, да отиде да работят там. Нали тя беше завършила вече инженер-химик и я прашат. И аз никак не одобрявах нейното. Щото комунистка бях, нали? Учителят знае, че съм комунистка. В смисъл как ще отида аз там? И затуй на нея й казах тъй: „Ако ме пратиш на Източния фронт.“ Тя каза: „Много искаш.“ И така с тоя случай. Но тогава дойдоха при Учителя, нали някои. Казаха, от двореца са, от двореца са. Ама кой каза, аз не помня. Да питат, да пратят там едни в Германия. В.К.: Къде да пратят? М.Г.: Да пратят там евреи в Германия. В.К.: За концлагери? М.Г.: Не за концлагери, а за пушено месо, сигурно и за концлагерите, где да знам, да пратят. Не зная. Нали ги събираха евреите отвсякъде. Учителят казваше: „Не само евреите, но и никакъв български войник няма да се праша за Германия. Като им пречат тука, да идат, да ги пратят да поправят шосетата.“ Нищо. Туриха им тия значки жълти, какви бяха звезди и ги пратиха да поправят шосетата по България. И така евреите бяха спасени, не от другарите, които сега си пишат това, че те понеже дигали митинги, че туй, че онуй, та спрели, въздействували на

царя, за да не ги прати. А защото Учителят каза това, да не ги пращат, нали. Та според мене е дело на Учителя това. Това е, което зная.

В.К.: Да. За Звездински. М.Г.: Брат Звездински, **Димитрий Звездински**. Той беше много мил човек. Аз нали след като напуснах де и ме подгони полицията, напуснах Изгрева и ме подгони полицията, първата вечер вече нито можеше да се спи в къщи. Аз станах готвачка, перачка, чистачка, каква ли не, джамджийка. Всички професии, каквито може във от фризьорството да се работи, ги работих и един ден няма вече къде да се крия, отивам при брат Звездински, когото познавам, щото той ми каза: „И аз съм бил по твоя път комунистически. Но после познах Учителя и разбрах, че тука е истината.“ Той живееше с брат си, Милчо ли се казваше, забравих. В брат Стоименов там. И отивам там и той казва: „Не бой се, сестра, не бой се.“ А брат Стоименов живееше близо до гората тогава, нали. „Не бой се.“ Вика: „Аз имам едно легло и брат ми има едно легло. Ама тука на масата ще ти постелим, по средата.“ И аз се оглеждах, ако дойде полицията през вратата може ли да се скача из прозореца. Ха-ха-ха. Нали човек в такъв момент се оглежда къде да бяга. И виждаш, дума да не става за спане. Цяла нощ прекарах така. Та първото ми укриване и идване на Изгрева за спане беше там при брат Звездински. Това е, което мога да кажа.

В.К.: Значи той е минал по същия път? М.Г.: Той е минал по същия комунистически път. В.К.: За Лулчев? М.Г.: Невена Неделчева беше близка с него. Аз от нея научих, че и тая, моята малката сестра, преродената, е била интимна с него. Щото той имаше такива връзки с млади момичета. Друга една сестра, която стана комунистка и редакторка в „Работническо дело“, няма да й кажа името, специално ме помоли да не кажа. И тя беше близка с Лулчев. Изобщо той имаше контакт така с доста хора, нали? С мен се опита един път, сложи ме на коленете си и аз казвам: „Какво искате, да ми предадете някакви влияния ли?“ Казва: „Не.“ – „Тогави ме освободете.“ И така беше, посягаше така, някак си, не знам. В това отношение не стана. После видях един път как той бий Йордан шофьора. Жестоко го би. За какво го би, не можах да разбера. Нали той имаше „Упанишада“ там някаква, но един ден Учителят му каза в една беседа, ама не се обърна лично към него, ама то се разбираше, че е за него: „Какви са тия групи и групички, които сте ги създали? Ако трябваше, аз сам щях да ги създам.“ Рекох си, това ако не се отнася за Лулчев – на. И действително после той искаше да се... За тая Упанишада там. Ами след всяка лекция и аз питах сестра Паша. Викам: „Сестра Паша, след лекцията с Учителя една група се отделя с Лулчев и отиват там.“ – „Милке, това са хора, които не разбират Учителя. И знаеш ли какво, както на едно малко дете, което не може да яде, майка му дъвче храната, пък после му сипе, тя направо не може да яде, и после му слага в устата, така той предъвква беседата на Учителя и им я казва.“ И така някак си ми се видя малко странно, не знам как. Там беше д-р Борова, Невена Неделчева, отчасти Елена Андреева, аз Елена по-късно не съм я виждала, де, ама то в младите години е била тя. Елена беше също негова приятелка. И кой още ходеха. Най, как да кажа, привързани към Учителя бяха Савка и Паша. Паша в никакъв случай не допускаше такива неща. Не. И често казваше: „Ревнива съм, Милке, за Учителя, ревнива съм. Не давам лошо да се говори. Не давам неистина да се говори.“ И права беше. И затуй и аз приех това нейното. Ревнива съм за Учителя. И като гледам сега някои, които защитавах и се бутат по ръководството, които не са заслужили, които имат такива... В.К.: Да, човешки истории. На какво се дължи това, че след заминаването на Учителя тази власт, новата комунистическата власт се настрои срещу братството, срещу Учителя и срещу привържениците? М.Г.: Той Лулчев каза така. Те го питаха, той ли ви научи така

да говорите ли, не знам какво беше. Пък той вика: „Господа, казва, ако аз бях слушал думите Му, които Той говореше, аз нямаше да съм сега пред вас тука!“ Значи той си призна, Лулчев си призна. „Аз нямаше да бъда тука пред вас сега на тази скамейка.“ В.К.: Това го каза на съда. М.Г.: В съда го каза и това му прави чест. Но Невена, доколкото знам и които там близки, искаха да го спаси Учителят. Учителят каза: „Ако аз сега го спася, следващият живот кармата му пак ще бъде.“ Тогава отидоха и му казаха, и тогава той се съгласи да не се отменя кармата му. Такъв е случаят. В.К.: А после как се развиха нещата, че започнаха да гонят Братството? М.Г.: А след това, пред вид на това, че Лулчев е имал връзка с царя, обърнаха се против Учителя, като казаха, че ето, съветникът, който е бил, един вид подстрекател и виновен е Учителят. Ето това. А всъщност Учителят много добре каза, аз и миналия път го казах: „Царят си замина затуй, защото не слушаше моите съвети, но и тез, които му ги предавах, не ги предавах така, както аз съм ги казал!“ И това беше истина. Това се отнасяше за Лулчев. Учителят няма да го каже пред цяла аудитория това, ако не е истина. Първо Учителят никога не лъжеше. Учителят говореше винаги истината, нали? „Аз съм отговорен, каза, да ви говоря истината. После аз не говоря само на вас.“ Много пъти го е казвал. „Аз не говоря на вас, а моите ученици не са тук. Те са в света.“ Така казваше. И ние сме един вид парламента, ли, какво ли да го кажа аз, на когото говори той. „В света са, казва, моите ученици.“ И на мене ми направи впечатление, гледай пък ние уж се смятаме за ученици. Аз не можех да разбера, защото мислех, че са ученици само тез, които са в младежкия клас. Аз така разсъждавах. Те са чисти, те са светци, макар че виждах Тодора, Ангел, тия, ония там, нали, не са така абсолютно чисти. Но где да знам, те може да имат повече знание от мене. Така преценявах аз. Имах чувство на малоценност. Пък може и да не съм била заслужила. Аз и сега още не се смятам ученик, въпреки че изпълнявам много неща, които, ех, много неща, колкото мога. Това Учение е за вековете, то не е за един живот. В.К.: И за последните дни на Учителя. М.Г.: Учителят много интересно, че Той си замина в кой ден беше? – В сряда. Чакаха разрешение за погребението. Чак след неделя мисля дойде. И това беше в надвечерието на Новата година. Аз искам да разправам един случай, как сме посрещали Новата година. Това беше в надвечерието на Новата година. И тогава... Аз забравих за какво говорех. В.К.: За тия, които са идвали да го арестуват. В.Г.: Най-напред идваха да го разпитват. Аз този случай го казах. Нали, че единият беше такъв, зле настроен към него, а другият беше добре настроен към него. Злият е разбойникът от лявата му страна, а този, добрият разбойник е от дясната му страна. Учителят така ги окачествяваше, като ни разправяше на нас. Но после те не се съгласиха само с това другарите, те решиха, вероятно сметнаха, че Той е виновен, че и Той е от този тип като Лулчев или какво, може би, и издават заповед за арестуването му и заповедта идва в момента, когато Учителят си заминал. Учителят си замина в 5 часа и 45 минути сутринта, и в осем те издават заповед за арестуването му. Да го арестуват, нали, така нахвърлиха се на Борис Николов и казаха: „Къде е вашият Учител?“ – „Елате, ще ви заведе.“ Беше изложен в салона там. И те викат: „А, самоубил си!“ – „Никак, защо? Пневмония имаше.“ Д-р Овчарова, мисля беше оная, която идваше тогава. Та така протече този въпрос. А аз не знам дали казах – всички влизаха вечерта, преди да си заминат. Аз пък ходех тогава, другарите ме пращаха по укрепване на властта, та нямаше как, не знаех какво да правя. Побързах да се връщам, ходех до близки села и бързах да се връщам, да видя как е положението с Учителя. Спомням си, че от Кумарица Му носех мляко, биволско мляко, но вечерта, когато дойдох и когато бях, всички бяха там вътре. И аз исках да вляза

вътре, пък те не ме пускаха. Викам, поне в антрето да го видя, и аз го видях, вече той бе с отворени уста, хъркаше, беше в безсъзнание. Излезнах и като видях пред себе си така жици, жици, жици и такива едни като пликове на върха закачени: „Петър Дънов почина, Петър Дънов почина“. И аз си търкам очите и казвам: „Не, това не може да бъде.“ Но нали? И пак като погледна, пак жици, виждам пред себе си жици, жици и на тях жици до едно като телеграма. Това, с такова впечатление останах. Това ми беше последното виждане с Учителя на живо.

26. УЧЕНИЦИ ПО ДУХ И ПО ПЛЪТ

В.К.: А как сте прекарвали Нова година? С Него? М.Г.: Новата година хубаво беше при Учителя. Варяха се картофи, даваше се житце, е и по някой плод някой път. Някога някоя ябълка се поднесе, нали, имашме братска градина градина. Учителят говореше най-напред, пеехме песни и след това вечерята. Четеше се някоя беседа, песни, беседа, молитви, нали така и накрая вечеря. Вечерята се състоеше в това. И не знам, така до 12 часа седяхме и след това всеки се разотиваше. Така беше. В.К.: Учителят не беше ли заснеман? М.Г.: Не желаше да го фотографират. Но въпреки това Го фотографираха много. И един път каза: „Хей, какво е това?“ – каза. Ама така някак-си. Не знам защо не обичаше, а само на тази Щилианова позира. Тоя портрет, гдето в с бялото шалче, на нея доброволно й позира. И имаше една интересна картина, която беше рисувана, мисля че от тази, този, дето свиреше, как се казва, дето свиреше при Учителя – Симеонов, – жена му, Цветана Симеонова. Тя беше също художничка. Аз нямам от нея хубави спомени, но както и да е. Долу са минералите, после са дърветата, след това са животните, после са хората и най-после ангелите и слънцето най-горе – Бог, окото. Много хубава. Къде отиде тая картина, не можах да разбера. Много хубаво направено беше. Да. В.К.: Цялата еволюция на живота. М.Г.: Еволюцията на живота, да. Да, това е.

Учителят стъпваше на пръсти. Ние като ходехме на Бивака, не ходехме по сегашната пътека, както е, а имаше една права пътека нагоре, която се излиза на тоя „Камък на съкровището“ и оттам се ходеше нагоре. Учителят казваше, че на всеки сто метра да се спираш, вземаш две-три вдишки и пак продължаваш. И един ден аз рекох: „Аз ще Го изпреваря тоя, нали е стар.“ Така си разсъждавах аз и хукнах да бягам. Не мога да Го стигна Учителя, бре, не мога да стигна Учителя. А когато Той спираше... Мен ми беше неудобно да мина пред Него, в никакъв случай, нали, не е красиво от моя страна. Но Той вървеше винаги напред, Учителят. Стъпваше на пръсти и казваше: „Не се клатете ни на ляво, ни на дясно така, така, на пръсти и после на петите, на пръсти, и после на петите. Защото, казва, който стъпва на петите, разклаща мозъка.“ Това беше така.

Един ден Веса Несторова беше дошла при Учителя и стоя дълго и заваля дъжд. А излиза навънка и вика: „А, Учителю, дъжд.“ Учителят беше загърнат с пелерината си. Па ние всички, които така зяпахме и седяхме около, все около къщата на Учителя и под прозореца да чуем нещо. Учителят казва: „А, да, дъжд вали.“ Свали си така много елегантно пелерината и я загърна също тъй елегантно Веса и каза: „Сестра, утре ще ми я донесете!“ И всички: „А, Учителят загърна със своята пелерина Веса.“ Щото смятахме, че Веса е любовчийка и не бива, нали? И това беше един много добър пример за това.

А искам да кажа, сега ми дойде на ума и нещо друго. Имаше една Мария – „захарната“ й викаха. Тя идваше отдалече, от 3 часа през нощта ставаше, за да

дойде на беседа в 5 часа. Може да си представите от Захарна фабрика ли, оттам ли, затова и казваха „захарната“, не помня. И купила две гевречета ли, едно ли, не помня как беше, но като свърши беседата, Учителят излиза така с групата обикновено и говори, и тя понеже станала рано, огладняла, хапва и отчулва, и дава на Учителя, и Учителят взима. А пък тя ходеше много така, как да кажа, разпарцалована и не беше чистоплътна някак си така, видът ѝ, сиромашка жена. Викам: „У, как взима Учителят от тази да яде.“ Нали така с погнуса хората казват, как ще вземе от нея да яде. А Учителят взема от нея и с такава любов яде геврека, който тя Му даде, че всички останаха така изненадани. Как може от Мария-захарната да яде геврек. Това е. Разтълкувай си го. Сестра Аня Теодорова ми е разправяла, че когато отиват със сестра си Паша да следват в Югославия, тя се запознала с един младеж, който така много ѝ харесва и готова вече да се ожени. Сега какви са им били отношенията, не зная. Но причината, аз я попитах: „Защо вие, сестра Аня, не ходите на Младежкия клас?“ – „Има си причини“ – ми каза тя. И после ми разправи този случай, че се е запознала с един младеж, с който е искала може би по-интимни връзки да създаде, да се ожени. Но не станало и се връща тука. И сега тя, от високия идеал, така смятам аз де, на чистота и на това, може би е имало разменени целувки я, аз не мога да кажа нищо, нали, тя не ми го е казала. Но тя смята, че не е достойна за младежкия клас. И затова тя не ходи, предвид на тая ѝ връзка, която е била с този младеж. А сестра Паша ми е казвала: „Гледам, Милке, хората, двама млади вървят и се питам: хъм, тия обичат ли се? – Не, не са искрени. Лъжат се, лъжат се.“ Ето, това е. В.К.: Сега, става въпрос, че Аня е отишла при Учителя да Го пита, така ли? М.Г.: А, и след това сестра Аня отива да пита Учителя и да казва: „Ето такава имах една връзка.“ Учителят казва: „И даже да не искаше да го срещнеш, ти трябваше да отидеш, защото това ти беше в кармата предвидено, да видиш този именно човек.“ В.К.: Да срещнеш тая душа. М.Г.: Да срещнеш тая душа именно, на pewno от минали животи, с която трябва може би съвсем за едно ръкостискане, но ти трябва да го видиш той човек. Та това беше.

27. КАК СЕ РАЗУЧАВАХА „ЛЪЧИТЕ“ ОТ ПАНЕВРИТМИЯТА

В.К.: Сега тука вие ми показахте една снимка – тука пише 20 септември 1933 година. Пише: „Спомен от Борисовата градина“. Тогава така сте били, когато отивате при Учителя. М.Г.: Когато бях при Учителя, бях така, в тоя си вид. В.К.: Значи това е в Борисовата градина. М.Г.: Не, това е входът. Тука, гдето се отива към Учителя, тая голямата алея, широката, нали, гдето отдолу сега има тунел. Та така беше. В.К.: Да. Тука виждам една снимка, вие сте седнали. Това са от ония, младежките години, 1932-1933 година преди затвора. В.К.: Преди затвора, да, преди затвора. М.Г.: Един имаше, казваше се Сугарев, но кой беше, не виждам без очила тука. Това е една нелегална група. Тука е и Копчев. Тука е генерал Копчев, тука е брат му, аз съм тука, те понеже искаха да ме правят снаха на генерал Копчев, пък аз не се съгласих, че нещо окото му беше ранено и т.н. Но това е партийна снимка. В.К.: Това са от първите години. Да. Ясно.

М.Г.: Един път отидох при Учителя, видях го навънка и Го попитах. Гонеха ме като комунистка. Казвам: „Учителю, докога ще ме гонят като комунистка? Дотука ми дойде!“ – „Ами да ти кажа, ти едно време гонеше богомилите. Затова те гонят сега като комунистка. Нищо, ще мине и това.“ И действително това ми е на главата, за съжаление ще кажа още нещо. После започнаха да ме гонят като дъновистка. А сега пък нашите братя за съжаление пак: „Ах, остави я тая

комунистка, какво имаме общо с нея?" Въпреки че си хвърлих билета, пак не ме приемат. В.К.: Значи през времето на Учителя те гонят като комунистка. След заминаването на Учителя комунистите те гонят като дъновистка и сега като си отидоха комунистите и тези нашите не ви приемат, защото сте комунистка. Нито при едните, нито при другите. М.Г.: Много неприятно, да, много. Просто как да кажа, така ме боли сърцето за това. Е, сега не ми трябва мен помощи, които дават. „А, остави я тая комунистка.“ Боли ме. В.К.: Боли те. Болезнено е, разбира се. Вие знаете ли, понеже и аз също не съм от братски среди, мен също ме възприемат като чужд, макар че аз им върша работата. М.Г.: По-добре от тях. В.К.: По-добре от тях, сто пъти по-добре от тях, но те не те ме възприемат, че аз съм чужд и това ме много дразни. А от друга страна това ме амбицира, да я свърша работата, ха-ха-ха. М.Г.: Може би и така е правилно. Не знам. Сигурно. В.К.: Имам усещането, че ви разбирам. М.Г.: Че ме разбирате и мене. Да. В.К.: И мен също много ме боли и много ме дразни. М.Г.: И после нещо, което ме дразни, която съм била и дето се вика и пребила с Учителя. Паша като отиде при Учителя и се върне и казва: „Учителят тъй каза, тъй каза.“ Тя говори на сестра си, ама аз съм отишла на урок и слушам тия неща, нали? Значи знам много неща от дето е казал Учителят, те не са го и виждали даже, а сега се бият в гърдите, че са били и пребили. А пък, мислех си днеска точно това, нямам против никой и нищо, и не искам. Искам всички хора да обичам, но се пишат вегетарианци от рождение. Абе как си вегетарианец от рождение, когато аз съм идвала например при Гита в къщи и съм виждала, нали така, как е хранила децата си с кюфтета или не знам какво им е правила там, а сега казва от рождение. Виж като си дошъл на Изгрева като мене, макар че аз по-голяма, а те може би по-малки, тогава де, то е редно. Ама да кажеш от рождение, това е лъжа. В.К.: Да, лъжата си е винаги лъжа. М.Г.: Лъжата си е лъжа.

В.К.: Вие спомняте ли си нещо от Паневритмията? Сега разучавах Паневритмията и ми казаха, че вие нещо сте казали за някое упражнение. М.Г.: Аз реагирах, защо ли? Защото – ще ви кажа и това. Когато беше Учителят, когато аз вземах уроци при Паша, нали частна ученичка бях, така, даже и в университета ми помагаше, дойде Учителят един ден там, бяха няколко души на поляната, дойде и каза: „Елате, сестра, ще дам нови гимнастики – за лъчите.“ В.К.: Ама казва и на вас. М.Г.: Дойде лично да ме покани. „Елате, сестра, ще дам нови упражнения, да се научат.“ Мисля, че беше Катя Грива, може би Елена Андреева е била, не помня за Веса Несторова. Ще кажа защо заради Веса, макар че Учителят имаше хубаво отношение към нея, и не знам кои други още бяха. В това време Тамара на този Атанас Николов: „Учителю, да дойда и аз.“ Учителят мълчеше. „Учителю, да дойда и аз.“ Учителят пак мълчеше. И накрая: „Учителю, искам да дойда и аз.“ – „Ела“, каза. Та да направим една група от десет души за единия лъч. И така аз отидох и аз знам много добре „Слънчевите лъчи“, че накрая на 10-то упражнение, нали се прави „летенето“ така и накрая само с китките се махаше така, прави се трептене на китките. Аз твърдя това, защото го помня така, нали когато затихва летенето, трептенето на перата на птиците, то почва накрая само така. А сега ми говорят: „Не, не е било.“ В.К.: А те как го правят?“ М.Г.: А те го правят без това трептене. И аз казах на Инчето, Ина Дойнова, защото тя се самоизтъкна там да предава гимнастиките, и казвам: „Инче, това не е правилно. Учителят дойде и ме повика и ми каза така и така.“ Ина: „Ние питахме леля Веса и леля Веса каза, че не е вярно.“ Връщам се в къщи и звънвам на Веса Несторова и викам: „Весе бе, защо ти така си казала?“ Веса: „Така е.“ Викам: „Не е така. Дойде Учителят, лично ме покани и мене на гимнастиките тогава, когато ги даваше и това е.“ – „Така е.“ И телефонът се

затвори и аз повече какво сега. Веса Несторова е авторитет, аз не съм авторитет. В „Слънчевите лъчи“ 1942 година, в която е взела участие, няма описано трептене на ръцете. Не са го описали точно. Виж, Веса не е била комунистка. Аз съм била комунистка, не съм авторитет значи. Така го изтълкувах аз. Дали е по тая линия или как, не знам, но сигурно е по тая линия. И затова така стана. И затова направих бележка на Ина. „Не, ние Веса Несторова.“ Викам на ума: „Сега търсете си авторитетите тогава за тия гимнастики, щом смятате, че Веса ви е авторитет.“ Но и Веса преживява горката сега много тежки моменти в Грузия. Тя е там. В.К.: Да. Не трябваше да ходи там, но отиде. М.Г.: Това е то любовта.

В.К.: Разкажете ми колко снимки имате вие от Школата. Този снимка с Учителя. М.Г.: Ама много са снимките. Ама аз не мога да ги намеря. Няма да крия. В.К.: По вашия образ от едно време ще ги търсиме. Аз виждам вече как изглеждате и представлявате през времето на Учителя и ще ги търсиме. Вие казвате, че в Мърчаево имате една снимка. М.Г.: В Мърчаево видях една, видях я, как държи в салона лекция Учителят. Но не знам дали не бях така с ръката, щото се криех аз, нали, от това да не ме видят. В.К.: И ви има на някои снимки на Паневритмията, така ли? М.Г.: И на Паневритмията ме има, и на езерата ме има, ама след Учителя. А във време на Учителя на Паневритмията ме има, ама где са тия снимки, не ги знам. В.К.: Да, ясно. Да. Значи от ония години. М.Г.: Искях, на Николай Дойнов му казвах: „Абе, Николай, искам да видя някои снимки от Учителя. Ама не ми дава Йоанна, викам. Как да стане?“ – „Ех, вика, ще видя.“ Аз купих от него една снимка с Учителя.

28. ПОГРЕБЕНИЕТО НА ТЯЛОТО НА ПЕТЪР ДЪНОВ

В.К.: Какво казвате? М.Г.: Бях една от тия, просто дебнех Учителя така за предсказания нещо да чуя. Групичка се сформира или някой отиде да го пита нещо и аз там. И малко нахално беше от моя страна, но все търсех нещо да разбера, какво ще каже. Така аз можах да чуя какво каза за царя, така можах ... В.К.: Какво чухте за царя? М.Г.: Ами аз мисля, че ви го казах, нали. Когато беше болен. Учителят дойде и дойдоха оттам, от двореца да питат каква е причината за болестта. „И рекох в храната, в храната вижте.“ Това каза Учителят. С Учителя разговорът. В.К.: Значи Учителят какво каза? „Вижте в храната.“ М.Г.: „Вижте в храната. Храната, рекох, там търсете.“ И после той нали каза и друго: „Царят умря затова, защото тези, които му предаваха, не предаваха това, което аз съм казал.“ Но Учителят спаси евреите. Учителят не даде войници да отидат на Източния фронт да се бият срещу руснаците. В.К.: Вие какво казахте, че сте следяли Учителя, че сте проследявали това, което казва като исторически предсказания и т.н. Друго нещо? М.Г.: Тъй изобщо когато някой се допре до Него, да пита било за болести, било за това, аз съм все там. Нали, понеже все навънка четях около поляната и щом дойде някой, викам: „А, сега нещо Учителят ще каже, хайде и аз да се приближа, така изотзад малко, ама все пак да чуя.“ В.К.: Сега това за храната за първи път го чувам от вас. М.Г.: Кое? В.К.: За храната на цар Борис. М.Г.: А, как не, аз съм го казвала. В.К.: Не сте го казали, да. М.Г.: Така ли? В.К.: Смятали сте да го кажете, но не сте го казали, да. М.Г.: Ама аз мисля, че съм го казвала това нещо. В.К.: Не. М.Г.: Когато арестуваха Лулчев, когато го съдиха, нали? Този Невена Неделчева ходеше нали така за да моли, да го спаси. Учителят каза: „Аз мога да го спася, но това му е кармично. Той по-добре да приеме кармата, отколкото да иска да го спасявам!“ И тогава Лулчев каза: „Да, аз ще си изплатя кармата.“ А когато Лулчев го питали: „Така

ли ви учеше Учителя ви, да лъжете ли?" Нещо беше им казал. „Така ли ви възпитаваше Учителя?" Пък той казва: „Ако аз бях слушал Учителя, аз нямаше да съм тука при вас на скамейката, на подсъдимата скамейка." Призна си той официално. Ний бяхме там на процеса, там всичките стояхме и знаехме какво е. Даже и на Борис Николов на процеса когато го съдиха също. В.К.: Вие бяхте ли на процеса на Борис Николов? М.Г.: Бях, разбира се, че бях. В.К.: Какво си спомняте там нещо? За прокурора Руменов? М.Г.: За Борис Николов. Те го обвиняваха за това, че той е скрил златото. Пък то нали тогава в златни монети се е давало десятка и среброто. Това беше дело пъклено на Антоу. Той не беше човек. Така, как да кажа, за уважение. Ние например го изгонихме Антоу от партийната група. Но както и да е, това е друг въпрос, но... В.К.: Той, Антоу, защо е бил в концлагер след 9.09.1944 година? Поради какви нарушения? М.Г.: Ами аз не знам за какви, но той беше бояджийски клоп. Ту у земеделци, ту у тези, ту у широки, ту у не знам какви. Беше ами такъв всякакъв. В.К.: Анархист. М.Г.: Анархист и не знам си какъв още. В.К.: Да. М.Г.: Бил и масон, с кръв се подписвал, разказва ни, разправя ни. В.К.: Вие казахте, че сте били и на процеса и на Лулчев. М.Г.: Да. Бяхме, но той се охраняваше строго, влизаше се със специални прописки, а ние отвънка бяхме, не бях вътре в залата, но знам. Аз не одобрявах Лулчев, искрено казано, не го одобрявах. Не го одобрявах заради неговите, нали така, женски истории и т.н. И после и с мене имаше една закачка той, но мина леко.

В.К.: Така. Казахте, че имате някои вещи от Учителя. М.Г.: Да. Това е Неговият стол. В.К.: Така ли? М.Г.: Но от ул. „Опълченска" 66. В.К.: „Опълченска" 66. Той мека мебел ли е? Как е? М.Г.: Мека мебел е, да. Малко е охлузен. Покривката е от Паша. Тя ми я е дала тази, и тя ми го подари. В.К.: Гдето казвате имате и леглото на Учителя. М.Г.: Леглото на Учителя, на което си замина. В.К.: Да. М.Г.: А пък тази етажерка е също от Паша, пак от Учителя. Тя ми я даде. Аз имам и друго нещо от Учителя. В.К.: Чакайте за момент. Какво казахте? Като си замина Учителят? М.Г.: След като си замина Учителят, Аня ми ги даде. Тука се слага тефтерче и такова. В.К.: Да. М.Г.: А, имам и червена крушка, мога да ви я покажа, нали, лампичка от Учителя, имам и косъмчета от Учителя, които ми са дадени. В.К.: Ще ги пазите, ще ги съхранявате. М.Г.: Ще ги пазя. Много съм раздавала, на много хора. Останаха съвсем малко и първия босилек след смъртта на Учителя, който поникна на мястото му, и него си го пазя. Това е. А може би съм ви разправяла за смъртта на Учителя, как си замина. В.К.: Разкажете го сега. М.Г.: А, разправяла съм го. В.К.: Не мога да си спомня, отдавна беше. М.Г.: Ами когато го погребяха Учителя. Ех, вече съм ви разправяла как съм го целувала като мъртав по лицето, по носа. В.К.: Я го разкажи тоя случай отначало. М.Г.: Учителят почина на 27.12.1944 година. Това беше една много студена зима. И всички го пазеха, така де, през нощта. Когато дойдоха да го арестуват, беше сутринта. „И къде е Дънов, къде е?" – Викаха там полици. Каза им: „Елате, вижте Го." Борис Николов ги заведе в салона изложен. „А, самоубил се." – „Не, казва, Той си замина от болеста – пневмония." Нали е човешка болест. В.К.: Те смятат, че той се е самоубил. М.Г.: А те казват точно това, да. И така, и вървеше версията, но както и да е. Учителят беше казал: „Когато комунистите дойдат, аз ще си отида." На Савка го беше казал. Беше изложен на поклонение, докато дойде разрешението от Георги Димитров, да бъде погребан на това място, на което е. Минаха три, четири дена. И заради това трябваше да стои изложен. Не се палеше печка в салона, защото не бива, нали, да не се разлага тялото. Стоят до 10-12 часа вечерта, па си отидат. Рядко някой оставаше до един часа. Аз един път останах през цялата нощ да будувам до

тялото му, към пет часа сутринта си отидох и тогава сама, много се молих на Учителя: „Прости ми, прости ми, че аз съм в тая партия, прости ми, че сгреших, че не те послушах.“ А що не хвърлих още тогава билета? Две години аз не ходех на комунистически събрания след Учителя, колебаех се. Мислех, че не трябва да ходя, че аз съм виновна за смъртта на Учителя. Една угроза на съвестта страшна изпитах тогава. И като минаха двете години, а те ме водили на учет в партийната група, без да знам, аз като студентка. Отидох при брат Боев и казвам: „Брат Боев, аз така и така.“ – „Ами виж какво да ти кажа, Учителят каза – навсякъде трябва да имаме хора.“ И мен ми се отвориша широко очите и казвам: „Е, какво да направя? Значи трябва да се върна тогава, щом трябва навсякъде да има хора.“ И това ме накара да се върна. И когато отидох първия път на партийната организация, те ми казаха: „Ами ние си я водим, ние не сме я откъснали“ – един от колегите ми там, състудент. И така стана. Ама мисълта ми беше за това пазене на Учителя. И когато през нощта аз останах сам-сама всички си отидоха, тогава аз след дълги молитви и плачене и това и онова, почнах да целувам Учителя по челото. Ама по очите, та по челото, та по носа. Там някой ми казваше: „Не по устата.“ И така, и ръцете му целувах. И Учителя как си менеше физиономията, нямате представа – ту ставаше като жив, ту ставаше като обикновено заспал човек, но някой път така просто гледаше, като че ли аха ще проговори, такова нещо изпитах. И когато после дойдоха да пеят: „Пред Теб припадаме, Господи“, после пях Катя Грива, Мичето Златева свири, Асен Арнаудов на арфа. Ябълки ли бяха или портокали, не помня, като че ли ябълки, като се свърши това, към четирите посоки, където бяха, се отправи един плод към тях от ябълки. Казаха: „Учителят ни благодари.“ Много беше интересно. В.К.: Нещо да си спомнете за самото погребение, защото чуваме сега различни легенди. М.Г.: Да, ще разкажа. А на самото погребение много народ, извънредно много народ. Дойде разрешението и аз даже ходих при тази Драмалиева за разрешение. Ходих аз, как се казва Магдалена, сестрата на Димитров – Баръмова, да се разреши. Обаче аз бях нула пред това, което другите бяха направили. И така на самото погребение вече се разотидоха. А този, Боянчо Златарев, направи ковчега много солиден така хубаво, с орнаменти, това, онова, а пък Гради Минчев го изкопа гроба и още един май някой още беше и доста по-дълбок, отколкото обикновено. Като решиха да сложат по половин метър така колове на четирите краища, за да не слагат сандъка направо на земята, а да бъде на колове. Когато всички се разотидоха, останах аз, артистката Цветана Арнаудова, Гради Минчев. Боже, кой беше още не си спомням и изведнъж се чу един звук: „Бу-у-у“ и така се раздвижи пръстта от гроба и се смъкна долу – равномерно сандъкът. „А-а-а“, аз изкрещях, „А-а-а, Учителят не иска да е у въздуха.“ И това беше, и сложиха отгоре още пръст. В.К.: Сега ето виждате как хубаво вие го разказвате, а те го разправят по съвсем друг начин, че Учителят се извлякъл, че се дематериализирал. М.Г.: Не знам, нищо не видях. Това, което видях, това казвам. В.К.: Но се слегна пръстта. Значи предварително се разтърси наляво и надясно. М.Г.: Да, просто разигра се и хоп. В.К.: Пръстта се разигра и после леко се слегна нанадолу. М.Г.: Леко се слегна нанадолу. Това е. Савка Керемидчиева ходеше всеки ден там. „Какво ще правим без теб, Учителю?“ И до главата на Учителя на заринатия гроб имаше едно малко като трапче такова, мънирко. И три месеца след Учителя си отиде и тя, Савка. И майка ѝ вика: „Той си я прибра.“ В.К.: Какво казвате – имаше едно малко трапче. М.Г.: Като дупка така – малка – до главата на Учителя и майка ѝ твърдеше, че това трапче за нея е било приготвено – за Савка. В.К.: Тереза Керемидчиева. М.Г.: Тереза Керемидчиева, майката на Савка. Тя беше много разположена към Учителя, но сестра Тереза не

беше към мене разположена. Не, не знам защо. Но Савка, да. Савка като излизаше от Учителя, а Учителят ѝ даваше най-различни хапки – от това опитала, от онова опитала, и после вика: „Вземи ги тези неща.“ И вика: „Това е свещено, вземи си, вземи си една хапка от чинията на Учителя.“ Тя така Го боготвореше. Но имах чувство, че тя понеже някак си е любимка на Учителя, но нито Елена, нито Паша, а Паша беше по-въздържаща така де, ама не я харесвах нещо. Тя беше нещо като дете. Така детски характер имаше. В.К.: Да, то е и ревност между другото. М.Г.: Е, едва ли ревност, Паша беше много разумен човек. За да ѝ даде Учителят диплома само на нея, значи явно, че я заслужила. В.К.: Каква диплома ѝ даде Учителят? М.Г.: Ама не знам, не съм я видяла. Анина ми каза. Нали, за дипломата. Паша беше много дискретна. Хем всеки ден бях при нея. Отивах и викам: „Има ли нещо за Мунчо?“ За ядене, защото аз бях гладна и миех чинии, шетах, туй, онуй, нали ми предаваше уроци. В.К.: Каква диплома ѝ е дал? Учителят я написал върху хартия? М.Г.: Учителят ѝ я дал, да, че единствено тя е завършила Школата и ѝ е казал: „Ти най-малко неприятности си ми създавала.“ В.К.: Вярно ли е това? М.Г.: Той уважаваше и двете – и Паша, и Аня, нали, но сестра ѝ Аня беше като помощник на Паша. И аз съзирам сега като чета беседите някъде, кое е от Аня, и кое е от Паша. Понеже знам езика им, нали? В.К.: При самото редактиране. М.Г.: При самото редактиране на беседите. В.К.: И сега като ги четете, виждате ли го Учителя вътре в беседите? Защото аз виждам издания така променени изцяло. М.Г.: А, не, аз освен оригинала на Учителя не признавам другите. Това гдето сега този д-р Стратев прави, а, не, не ги признавам или другите. Аз това ръководство не го одобрявам. То е хубаво за публиката, които нищо не знаят, но не и за нас, старите които сме били. В.К.: Вие казахте, че познавате стила на Аня Теодорова. М.Г.: Да, понякога път срещам някои в самите беседи, да. В.К.: Защото тя е помагала на Паша. А виждате ли кое е и на Паша? М.Г.: А виждам кое е и на Паша. Паша беше много изискана. Извънредно изискана. И затова, когато отиваше при Учителя някой път, нали за корекция или нещо, Учителят казва: „Аз оставям на теб!“ И тя се връща при Аня, но не споделя с мене, но с Аня. „Знаеш ли, казва, Учителят не направи никаква корекция. Казва: Оставям на теб!“ И така на нея ѝ е драго, пък и нам ми е драго, защото ми е учителка. Това е, което съм чувала. В.К.: Защото има много голямо доверие. А при Аня как беше? А при Аня, когато редактираше? М.Г.: Е, Аня и тя помагаше. Паша го преглеждаше. В.К.: Значи вие на този етап може спокойно да прецените коя е редакцията на Аня Теодорова. М.Г.: Да, да. В.К.: Понеже познавате стила. М.Г.: Има някои такива изрази, да казвам си: Тука Аня е работила. В.К.: Защото нашето поколение не знае тия неща. Ние не познаваме. М.Г.: А, беше интересно да ги слушаш двете рождени сестри да споделят какво им казал Учителят.

29. СПАСЯВАНЕТО НА ЕВРЕИТЕ

М.Г.: Лулчев държеше зръзка с двореца и с царя. Дойдоха от двореца, но не помня какви бяха хората и казаха, че вероятно Хитлер е настоявал на всяка цена царя да отиде при него. Учителят каза, като сочеше с пръст: „Ще кажеш, че не само евреи, но и българин няма да отиде на Източния фронт.“ И това направи много добро впечатление на групичката, която бяхме около Него. Аз специално много се зарадвах. „Ще им кажеш – нали има такива, които поправят шосета, със значки ходеха евреите тогава – да поправят там по шосетата, да копаят.“ И така стана, отидоха да поправят шосетата на трудова повинност. В.К.: Значи Учителят

не разреши евреите да отидат на Източния фронт. М.Г.: В никакъв случай и защо, аз се чудя защо комунистите си пишат за свой актив това, че правили бунтове, че туй, че онуй. Нищо подобно. От Учителя излезе тая идея. Учителят настоя да се спасят евреите. Затова евреите в Ерусалим много ценят българите. Аз като бях сега там, разбрах това нещо. В.К.: Другият въпрос: Вие ми казахте, че в една беседа Учителят е казал, че комунистите ще дойдат. М.Г.: В една беседа, 1943 – 1944 година ли беше, Учителят каза така: „Е, сега бяха на власт земеделци, тия, ония, капиталисти, само комунистите не са били. Нека сега и те бъдат малко на власт.“ Но аз лично не чух „45 години“, но Георги Йорданов чул, защото бил близо до Учителя, „45 години“. После коментирахме. „Нека и те бъдат 45 години на власт.“ В.К.: Това го е чул Георги Йорданов. М.Г.: Той беше по-напред от мене, а аз седях по-назад. Не знам дали това съм казала, но ми направи впечатление.

Учителят изнасяше една лекция за любовта и ни в клин, ни в ръкав каза: „Какви са тия групи и групички, дето ги създавате? Ако трябваше, аз сам щях да ги създам.“ Мисля си: Това, ако не е за Лулчев, името ми да не е Милка. Точно така стана. Лулчев ще иска среща с Учителя и аз почнах да дебна. Лулчев стоеше отляво към мене така до вратата и щом свърши беседата, тича, тича, тича, настигна Учителя и аз подир тях бях и иска среща с Учителя. Учителят каза: „Добре, след гимнастиките.“ И след гимнастиките аз пак наблюдавах да видя – отиде, той влезе вътре и имахме обичай, си събувахме обувките пред кабинета на Учителя и той влезе вътре. Да видим, дали ще има скандал сега, си помислих аз, но Лулчев излезе много така озарен, радостен така, весел. Какво са говорили, не можехме да знаем откъм. Това беше случаят с това. А пък Лулчев имаше навика да прави тия „Упанишадите“ и не знам това дали съм го казала, но един ден отивам при сестра Паша и питам: „Абе защо така една групичка се оформява около Лулчев, лекарката Борова, Аню Андреев, тия, ония, отиват с него надолу.“ – „Абе, вика, Милке, ти не знаеш ли, че има хора, които обичат да им се жвака (да им се предъвква), демек това, което Учителят говори не са го разбрали, а сега той ще им го предъвква по свой начин, за да им го предаде.“ – „Ах, казвам, че как може така?“ – „Ами на, има и такива хора“, казва тя. И така ми отговори тя, но тя беше малко ядосана от това нещо и по този случай беше ядосан Учителят – защото групи и групички. Не обичаше това нещо. Като не можеш да го разбереш, какво сега, ще създаваш отделни групи и ще се правиш ти авторитет като на учител. Пък Учителят си е един.

В.К.: Сега аз искам да ми разкажете за Паневритмията, за онези упражнения, на които вие сте присъствували. М.Г.: А, да. Аз мисля, че съм го казала. Аз ходих на уроци при сестра Паша. Тя ме занимаваше с всички такива математически предмети, с изключение на математиката. За Тошко Симеонов не зная казах ли ви – за математиката. В.К.: Не. М.Г.: Е, когато навлизах в горните класове, там алгебрата е по-сложна, учат се логаритмите, тя каза: „Виж бе, Милке, позабравила съм някои неща, я виж при Тошко Симеонов.“ Той тъкмо се беше завърнал от Германия. Там завърши инженерство, а той математика е завършил тука, така мисля. „И той може да ти помогне. Иди го помоли.“ И аз отивам при Тошко Симеонов и казвам: „Брат Тошко, сестра Паша ме изпрати, ако обичаш да ми покажеш малко по математика. Че аз съм частна ученичка и тия въпроси, логаритми така не ги разбирам.“ Пък той каза: „Аз знание с пари съм получил и с пари ги давам.“ И аз се връщам при сестра Паша и Аня и казвам: „Ами Тошко така ми каза – че знание с пари е получил и с пари ги дава.“ Ами аз нямам пари да плащам. Аз нямах пари да се храня, та камо ли да плащам. Те събраха пари, откъде събраха, не знам. „Иди го питай колко.“ И не знам какво той беше определил – 5 лева ли, не помня, ще излъжа. И те ми дадоха пари за

няколко урока. Отидох аз, но то не се свършва с няколко урока. То е голяма материя. После ми намериха Катя Велева, една математичка, не знам дали я знаете, та тя ми даваше без пари с условие, аз да отивам рано сутрин да ѝ паля печката, защото тя предаваше частни уроци по математика и като ѝ паля печката, изчистя ѝ я паля, тя ще предаде един урок на мене, някой път ми даваше и малка закуска и се връщах. Но това ми струваше много на мене, да ставам в четири часа, да ходя през гората пеш, защото нямаше превозни средства като сега, автобуси и трамваи, да отивам там на улица „Ангел Кънчев“ или „Иван Белчев“ ли беше, до къщата ѝ, да ѝ чистя печката, да слизам в мазето, да я пълня, да я запаля, да е топло, да я събудя и от 7 до 8 часа ми предаваше уроци на мене, а от 8 часа тя почваше с други. И така тя, като ме отхвърли Тошко, отидох при нея. Но аз искам да кажа и други случаи. Ходихме на езерата и един ден Тошко му трябвало спирт, за спиртник ли е имал нещо, не знам. И моята раница, аз понеже имах една раница на коня са турили, видяли един джоб празен и бутнали шишето със спирта в моята раница. Аз видях това шише и викам: „А-а.“ Оказа се, че това шише било на Тошко. Като пристигахме горе на езерата, Тошко казва: „В коя раница е моето шише със спирта?“ Аз като разбрах, че е негово шишето и казвам: „Братя и сестри, елате да разправя един интересен случай.“ Казвам: „Така и така като частна ученичка бях вече завършила химия, Паша ме прати при Тошко да ми показва по математика. Той каза, аз с пари съм получил знание и с пари ги давам. Те събраха за няколко урока пари и ми дадоха и след това не можеха повече и отидох при Катя Велева. Така че пет лева ми струва раницата, за таксата на конете, гдето я носят от долу до езерата. Един лев Тошко ще даде за спирта.“ – „А-а, как тъй?“ Той беше много свидлив. „Как тъй ще дам един лев?“ – „Ами така, един лев ще дадеш, защото в моята раница е било шишето.“ Но той не даде, разбира се. И така мина. И какво друго?

30. ЛЪЧИТЕ НА ПАНЕВРИТМИЯТА

В.К.: Ставаше въпрос за Паневритмията. М.Г.: А, за Паневритмията. Бях на урок при Паша. Не за Паневритмията, а за „лъчите“ и Учителят като никога, просто така, много пъти мисля по този въпрос, това е голяма чест за мене, да дойде Той да ме повика мене, специално мене, като мина покрай Тамара, мина покрай Маринка някаква беше, идва мен да повика за това. И ми вика: „Елате, сестра, ще дам нови гимнастики на поляната.“ Там бяха Катя Грива, може би Галето, не помня точно които бяха. Елена, не помня Елена да е била, но Катя Грива помня че беше. Няколко души и в това време, когато аз отивах с Учителя към поляната, Тамара: „Учителю, да дойда и аз.“ Учителят млъчеше. „Учителю, да дойда и аз.“ Учителят пак млъчеше и третият път: „Учителю, искам да дойда и аз.“ – „Хайде, ела тогава“ – каза Той. И тя дойде. Тогава Учителят даде упражненията, като Той ги играеше и ни показваше как, нали. И най-накрая, за което така коригирам Ина Дойнова, ето само това, че когато се правят в „Слънчевите лъчи“ едни упражнения тука, десният крак отива полукръг върху левия, не се прави опънат крака. В.К.: Прекръстосан. М.Г.: Прекръстосан. Не се прави така крака опънат с права линия, а се леко подгъва и така и казвам, че така се прави. В.К.: Опишете го сега добре с думи. М.Г.: Десният крак подгънат леко в коляното се дава полукръг към левия така, и нали левият крак е подгънат леко и се прави така. В.К.: Прекръстосва. М.Г.: А, не. Не се опъва крака така. В.К.: Бедрото и подбедреницата, както в момента го опъвате. М.Г.: Както в момента го опъвам, това в никакъв случай. Не е така. И Учителят го играеше. И освен това то

имаше и някакви други грешки, които не мога да си спомня, но това ми направи силно впечатление: в 10-то упражнение на „Слънчевите лъчи“ ръцете накрая са ето така. Като когато лети птицата нали, цялата така, това се прави и накрая перата само те трептят, нали, това е накрая. В.К.: Значи накрая пръстите леко трептят. М.Г.: Накрая леко пръстите така трептят. В.К.: Като перата на птица и леко леко трептят. М.Г.: Като перата на птица и леко, леко трептят. А й казвам, а тя отговаря: „А, ние питахме Веса Несторова.“ Аз не си спомням Веса Несторова да е била тогава, на това, защото тя беше учителка, нали, както не си спомням и Пеню Ганев да е бил. И той беше учител, нали тъй. Но той го знае. Петю, синът му каза, че баща му казал, че верно, че е правено така. Има сестри, които са били с Учителя играли, които също така правят, а не само аз. А Мичето Златева пък го играе съвсем погрешно. Сега признай си, може да не можеш да си вдигаш ръцете, на възраст си нещо, нали, но не така, да махаш с целите си ръце. То е леко дадено така. В.К.: Както балерините дават. М.Г.: Както балерините дават тези упражнения, да. То леко се сгъва в лактите и се опъват и най-накрая така. Това е верното упражнение, което и Учителят го даде. Ако не съм била там, нямаше да зная, а знам, не само защото съм била, а защото съм играла с Учителя, не веднъж и не два пъти.

Аз не знам дали съм разправяла един случай, искам, сега ми излиза в ума за екскурзии с Учителя. В.К.: Не. М.Г.: На планината. Обикновено Учителят вървеше нагоре, освен че някои братя отиваха да палят огъня преди това. Той вървеше напред. Но много интересно как Учителят вървеше. Аз искам да Го имитирам. Той казва ето така. На пръсти стъпваше, на пръсти, нагоре когато се изкачваше. На пръсти и ритмично върви и спира, да, на 100 метра. Той казва: „Трябва да си поемеш дъх.“ И пак продължава. Абе колко пъти съм се мъчила да го настигна Учителя – недостигаем, а пък млада бях. Аз бях двадесет и колко годишна тогава, за да не мога да го настигна. После ние вървахме по един разнебитен път, сега е оправен пътя, нали така, а ние вървахме пряко наннагоре, от втората чешмичка пряко наннагоре имаше един път така от полянката, така право наннагоре се вървеше. Сега е затворен. Сега е отворен само там, дето се... За последната поляна горе, дето се изкачваме. Една сестра каза: „Ех, Учителю, вървим по пътека, ама да има хубави пътеки, пък да има и пейки.“ – „Ще има и хубави пътеки, ще има и пейки.“ И така стана. Оказа се, с Кина Стратева късно, след Учителя, тази, на Йоанна леля й, вървахме един път и ни настигна един господин, той се оказа лесовъд, който прави пътеките и казал: „Абе оттука вървят много възрастни хора, я да им направим ние по-полегати пътеки.“ И тогава направиха тоя именно път. Че направиха изтичането на водата и т.н. Той, лесовъдът, не знам как се казваше. Той се присъедини към нас и ние ходихме ей чак горе на Къркъма, дето се казва натам. В.К.: Къде е това нещо? Как се казва? М.Г.: Къркъма, дето сега ходят. Къркъма е там местността над... В.К.: На Пресоите или не? М.Г.: Не. На Пресоите. В.К.: На Пресоите или на Бивака? М.Г.: Не нашият бивак тука долу където е, нали. Нагоре, нагоре. Къркъма го викат. Не знам защо го викат Къркъма. Една поляна има там и оттам наннагоре се излиза под „Чушката“. Да, така местността. Та тогава на времето с Кина много сме ходили по екскурзия, лелята на Йоанна. След Учителя, разбира се.

Не съм ли го разправяла тоя случай с този, гдето свиреше на арфа, как се казваше, Асен Арnaudов. **Асен Арnaudов** пристигна от Германия. И сега Учителят е на Мърчаево и някой трябва да го заведе. Аз бях там. Никой не отива на Мърчаево, а пък аз бях решила да отида на Мърчаево. И казват: „Хайде бе, Милке, заведи Асен на Мърчаево.“ Той един елегантен, изтукан, дето се казва, целият така облечен. В сравнение с мене де, която бях така много зле облечена

по него време. И тръгвам с него, той така сакън да се не доближиш до него, така правеше с дрехите си, отърсваше се от прахта. Такъв един беше, иска да види Учителя. И вървим, мълчи той и аз мълча. Тогава нямаше рейс. Вървеше се от Владая нагоре пеш, нали. И вървахме пеш нагоре до Мърчаево, до Темелко, където беше Учителят, завеждам го аз там. Но мисълта ми беше това, че той през цялото време мълча. Как не ме попита нищо, коя си, как си, що си, нали, или въобще нещо така да каже, нали. Или нещо за Учителя, или нещо за себе си. Цялото време беше така. Отидохме там. И това беше. Учителят го посрещна много сърдечно, извънредно много сърдечно. Говориха там, какво говориха. Аз това не знам.

Другият случай е с брат Боев. Вървим за Мърчаево. И брат Боев ми разправя и ми казва: „Един ден, казва, Учителят каза, на тези места, на планините, всеки ще си има своя летателен апарат, който ще си го слага на гръба и ще отива. А ще има, вика, един, който да управлява и да върви, ще взимаш „вдишките“ сутрин на Мусала, на обед може да си на Пирин, вечерта не знам къде и това.“ А пък аз имах много голяма слабост към авиацията. Вуйчо ми беше авиатор, дали затова, не знам. Тук мога да кажа, един случай ще разправя за тази авиация и казвам: „Брат Боев, и аз ще бъда авиаторът, нали, който ще ги карам.“ – „Добре де, добре.“ И така вървахме с брат Боев, той малко мъчно вървеше с крака си. В.К.: Той с кой куцаше, с десния крак ли? М.Г.: Като че десния беше, не помня. Но друго си спомням с брат Боев. Той се печеше на полянката, сутрин след гимнастиките, нали, отиваше. Правеше си една кошарка и си печеше крака там. Когато чуе, че някой иде, вика: „Там стой, там стой!“ Шото той се е разголил да си пече крака, нали. „Кой си, кой си, стой там!“ – „Бъди спокоен, брат Боев, няма да дойда до тебе.“ Някой път, така нали, се обаждаше някой отдалече. Или пък викаше: „Пашо, Паша, не пускай!“ Така или Еленка, ако беше близо до него, нали, който глас чуеше. В.К.: Казвате някакъв случай за авиацията. М.Г.: А, аз бях работничка фризьорка и работех в „Анани“, най-големия физьорски салон и идваше при мене Бойдева да й правя косите. На генерал Бойдев жената. И аз тогава, нали от тая слабост и влечение към авиацията, й казвам: „Г-жа Бойдева, моля ви се, попитайте г-н Бойдев мога ли да стана парашутистка.“ Вика: „Добре, ще го питам.“ И на следващия път ми казва: „Жени не приемат, каза, само мъже.“ А-а, аз съм отчаяна. Идва 9.09.1944 година, аз тичам при нашите другари: „Искам да стана парашутистка!“ – „На колко си години?“ – „На трийсет.“ – „А, остаряла си вече. Не може.“ И така се разминах с това нещо. Та такива бяха.

31. БИБЛИЯТА НА САВКА КЕРЕМИДЧИЕВА

В.К.: Спомняте ли си нещо за Савка Керемидчиева? М.Г.: Да, спомням си за Савка няколко случая. Първо, Савка ми даде една Библия, но не ми я даде за моя, тя за съжаление остана в Мика Каишева, и то по повод на беседите, това не съм ли го казала? Може би съм го казала, че когато взеха в 1956 година беседите... В.К.: В 1957 година. М.Г.: Мисля, че е 1956 година, защото аз ходих тогава на проверка в „Боклукпром“, така й викахме на фабриката за отпадъци. В.К.: Аз имам точно датата, когато е бил обискът – 6/7.12.1957 година. М.Г.: Не знам. И главният инженер, аз имах работа все с главните инженери, беше Шаралиев, Шарл му викахме ние и тогава викаше: „Гледаш ли тоя куп? А-а, една, вика, не уловка, ами как каза, ударихме тука къоравото.“ Беше смисълът, че събрали много книги. В.К.: Къоравото ударили. М.Г.: Да. И аз тогава отидох да

видя. Викам: „Я, какви хубави корици, какво нещо.“ Та вземах някоя. „Кориците са хубави, бе“, викам. – „Абе тия глупави неща какво ще ги четеш?“ Нещо от тоя род ми беше казал. В.К.: Бяха събрали беседи. М.Г.: Бяха събрали там, тогава ги видях.

Но какво ме пита? В.К.: За Савка. М.Г.: За Савка. И тогава един ден аз отивам, нямам Библия. Искам да чета Библията. Почнах да чета. Нещо ми е чуждо, Боже мой. Ама Учителят каза: „Трябва да се чете!“ Пак почнах, пак оставям, всеки случай на Савка Библията беше – на всички места написана, тя е правила някакви задачи, обозначени. Тук това, тук – това, тук – това, тук – това, с молив. И викам: „Поне да прочета тия неща, които и Савка е отбелязала. И почнах тях да чета. Доста по-късно аз четях Библията и не един път, и не два пъти, и не три пъти, много пъти и ми се вижда от интересна все по-интересна и все по-интересна и по-интересна. Ама първият път така беше, нали? И тогава тази Библия заедно с другите книги, като вземаха беседите, аз отивам при сестра Паша и ѝ казвам: „Ами сестра Паша, на вас ви взеха книгите, вие най-много жалите, защото вие сте ги коригирали.“ А и Влад Пашов ги пиеше на шпалти и преди да се печатат, носеше ги на шпалти да ги чете Паша. Паша коригираше каквото имаше да коригира, носеше ги на Учителя за одобрение и тогава се печатаха, така беше. Минаваше се много такова. „Е, да ви дам моите беседи, казвам, сестра Паша.“ – „Е, Милке, не ги носи тука при мене на вързопи, на туй, онуй, занеси ги при Мика Каишева.“ Мика Каишева имаше две течения, на нея и на мъжа ѝ. За двете ѝ деца. И там се получило, че някои хора проявили интерес към беседите и тя давала моите. Но какво се получи? Една беседа – отвътре извадени листа, отгоре скъсани листа, откроя това. Не една, не две, не три, не пет, не знам колко беседи така разпарцелявани до немай-къде и аз това го намерих така. А бяха занесени неразрязани беседи. Ето и тая още не е разрязана докрая. И тогава понеже Паша ми каза: „Милке, ти виждаш, аз вече не виждам, за какво да седят при мене? Иди от Миката Каишева и си ги вземи.“ И тогава видях състоянието на книгите на какво положение са стигнали. В.К.: Казахте няколко случая със Савка. М.Г.: И Савка ми дава тая Библия един ден да я чета и почвам да чета между беседите и нея и казва, а носи нещо в ръце. Една продълговата чиния и вътре хапки, хапки, хапки от най-различни. От баницата, от кекса, от това, от онова, какви ли не парчети. Вика: „Вземи си, Милке, вземи си, това е от Учителя.“ И викам: „От кое да си взема?“ – „От което искаш си вземи.“ Взимам си от всичките по малко. „Това от Учителя, благословение е“ – казва тя. Но Учителят си замина и Савка се разболя. И аз отидох да я видя в къщи заедно с Милка Аламанчева. Те бяха много, неразделни приятелки двете и Милка вика: „Колко си отслабнала, ма Савке!“ – „А, не съм, виждаш ли тия бедра. Още, още трябва да отслабна. Трябва съвсем, съвсем да отслабна.“ – „Ма недей така.“ – „А, трябва, трябва.“ Тя от рак на дебелото черво мисля си замина. В.К.: Не, на матката, на матката. М.Г.: Пък тя девойка беше. В.К.: Няма значение. М.Г.: Може ли такова нещо да се случи? В.К.: Може. Като трябва да си замине човек от нещо, заминава.

М.Г.: Но много пъти срещам Савка, отива на мястото на Учителя, на гроба и там имаше едно, като са копали на Учителя, една малка трапчинка оставили до главата му. И вика: „У-у, пък зариваха, пък това защо не го зариват така?“ И майка ѝ казваше: „Помниш ли тая малка трапчинка на гроба? Тя беше за Савка. И Савка все ходеше там и плачеше. „Какво ще правя без Теб, какво ще правя без Теб, как ще живееме?“ И три месеца след това тя си замина. А беше много жизнена. Но интересно е, че Учителят на нея ѝ разреши да се вози на колело. Паша реши и тя да се вози на колело, но тя нали е късогледа. Учителят много ѝ се

кара тогава. Тя падна. В.К.: Паша. М.Г.: Паша. Не знам къде падна. Учителят много ѝ се кара, ама извънредно много ѝ се кара. Нали си спомням.

После помня едно друго с нея, ама аз тия неща съм ги разправяла. В.К.: Ама няма вече кой да ги разкаже. Няма кой да ги каже вече. М.Г.: Не съм ли ги казала? В.К.: Няма значение, че се повтарят. Не сте ги казали. М.Г.: През нощта готвят се вече да заминават за езерата. Вече камионът ще дойде сутринта, денковете са готови, денкът на Паша е готов и изнесен на площадката пред парахода. И по едно време, на сутринта няма го денка и тя отива при Учителя и казва: „Учителю, аз няма да дойда“ – така миньорно го казва. „Е, защо?“ – „Е, искам да се самонакажа.“ – „А защо, Паша, какво се е случило?“ – „Учителю, аз оставих готов денка вънка и не го намерих.“ – „Веднага иди на бай Ради и кажи да ти даде други дьошеци и каквото трябва, одеала и се стягай веднага да вървиш.“ Спомням си това. В.К.: И тоя денк кой го открадна? М.Г.: Не можа да се открие, не знам кой го е откраднал. Дали външни лица? Имаше и на Изгрева такива, гдето обичаха да липат, те им викаха циганите, циганската махала, тя беше долу, там, гдето са направили сега германската легация. Там беше Иван, каруцарят, там имаше барака, Лулчев там живееше, Упанишадата, тия им викаха циганската махала, защо, не знам. В.К.: Циганската махала, добре. Значи така.

32. КОМУНИСТКАТА НА ИЗГРЕВА ТЪРСИ ИСТИНАТА НА ЖИВОТА

В.К.: След 9.09.1944 г., когато излиза законът за едрата градска собственост, тогава всеки един трябва да запише само един имот или къща, или парцел и т.н. Как стана въпроса със Салона? Аз съм слушал как Паша е записала къщата си, пак не записала Салона на свое име. М.Г.: Някои я упрекваша заради това, но тя си записа нейната къща, която е долу в града, нали. Но която после ѝ я взеха за генерал Заимов там, че уж музей да го правят. А сега мисля реставрация ще има, ама кой ще наследи тая реставрация? Тя има някаква племенница, на братовчедката ѝ Жели, дали може тя да вземе, не знам. Те упрекваша Паша за това, ама на Паша имаше завещан имот в Казанлък, на д-р Дуков. Къде е тоя имот? Братски имот. Говори се, че Гена Папазова го е продала. Вярно ли е? Аз не знам. В.К.: Не знам. М.Г.: Нали? Елена ми го е казвала това нещо. После на Паша имаше и друг имот. Също Гена Папазова се разпореждаше с него. В.К.: Тя две къщи ли е имала Паша? М.Г.: Само една къща и тя половин къща, тя не е цяла къща. Тя бе половината на Заимов, половината на нея. Те са били близки тогава, нали. Те са от Болград. Паша е имала брат социалист, на когото книги аз бях занесла уж там, къде беше, на „Солунска“ имаше някакво учреждение, за да ги продам, а те бяха комунистически. Аз ги оставих и до ден днешен лев не дадох за тях и се чувствавам страшно виновна пред Паша за тия работи, щото не ги платих. Ако имах пари, ако беше днешното положение, щях да ѝ платя двойно на Паша. Защото това са книги на брат ѝ. А те ги вземаха, без да дадат никакъв лев. Но имам някакви неприятни истории с него, да. Аз като отидох на Изгрева да живея, известно време отидох и при него. Там ототзад стълбичките, нали от стаята. „А, тая комунистка да се маха оттука, да се маха оттука.“ Добре, ама този, как се казваше, забравих му името, живееше паспар, комунист е бил в Сливен ли, къде и после бе с брат си. В.К.: Звездински. М.Г.: Звездински, да. Там са живяли при него и когато полицията ме търсеше и аз се чудех къде да спя. Една вечер спях при него на масата. В.К.: При Звездински.

М.Г.: При Звездински. Маса в средата, то един креват така там, един креват там, брат му и той, а аз на масата, но как ще се спи? То аз гледам откъде ще може да се бяга, ако дойдат. „Не бой се, сестричко, ми викаше Звездински, и аз съм бил по твоя път, не бой се. И ти ще дойдеш тука при Учителя.“ Пък аз съм била при Учителя, де, но временно бях се откъснала там от Него. И ме търсеше полицията и на сутринта можах да се измъкна. Обаче после, когато дойдох на Изгрева, Паша като ме прие и отидох в тази да живея, как се казваше, от Ямбол, где то имаше дъщеря певица. Голяма една къща, голяма къща там, а, да, Стефова. И най-хубавата стая, ъглова такава, както на Учителя, с балкон такъв и отидох при Учителя и Му занасях един хубави ябълки, така, кой ми ги беше пратил, един колега от Кюстендил, как се казваше той, забравих. Най-хубавите ябълки избрах за Учителя. Благодаря аз, но наех една много хубава стая тука. „Сега да не се карате“, ми каза той. Аз останах изненадана, с кого да се карам. В.К.: Учителят това казва. М.Г.: Учителят ми казва: „А сега да не се карате“, каза. И после тя, Стефова била кавгаджийка, ама аз не знаех нищо. Не я знам, не я познавам, отвориха тая стая, влязох там и т.н. И така живях там три месеца и дойде Стефова и ме изгони. Но аз пеех много хубаво и Капитанова до мен живееше, ме чува и вика: „Абе, момиченце, ела при мене, бе, ела в мазето.“ Защото аз търся квартира, тя ми казва, излизам оттам. И Неделчо Попов живееше срещу мене в стаята. И трябваше да изляза. И отидох при Капитанова, та десет години в това мазе там долу при нея бях.

В.К.: Искам да ви питам нещо за Никола Антов. Как стои този въпрос с Никола Антов? М.Г.: А, Антов. Ние го изключихме от Партията и аз присъствах на това изключване. В.К.: Защо го изключиха от Партията? М.Г.: Защото той издаде братските места. В.К.: Как ги издаде? М.Г.: Издаде ги в смисъл, например, където Гита Стратева живееше, това беше мястото, дето тя го купи. Не е било братско, каза той и я изгони оттам нея. Тука вече той е казал истината. След това другите места, поляната, това, всичко издаде. Поляната мисля беше на Начо Петров, ако не се лъжа, да. В.К.: Но той го издаде на кого, на държавата? М.Г.: На държавата, разбира се, на полицията. По него време аз нали бях комунистка и тоя Василев как се казваше, забравих го от Градския комитет някой си, от градски мащаб от полицията, не от комитета на Партията, идва няколко пъти. Викам: „Аз тука съм се крила, така, така. Защо мен не питаш кои са братските места, ами си вземал тоя да питаш, никакъв, бояджийски клоп? Та земеделец бил, та такъв бил, та онакъв, та комунист, та никакъв.“ – „Ами щото ти плуваш в техните води, няма да кажеш истината.“ Хайде, беше. Еленка Андреева беше по-настрана от мене, после вече с Еленка нали след 9.09.1944 година близка станах, след Паша. Когато имаше избори, нали, хващам Паша подручка, хайде да гласува, нали. И идваха една, с която лежах заедно в затвора, която ме познава, да я пита съм или не съм дъновистка. Тодор Михайлов, она се казваше: „Ами тя мие пода в салона на дъновистите.“ Така говореше против мене. А пък жена му ми идваше пък на свиждане в затвора, така че едната е против мене, а другата е с мене. Така. В.К.: Ставаше въпрос за Никола Антов. Защо е бил в концлагер след 9.09.1944 година, за някакви нарушения ли? М.Г.: Той крадеше. Той открадна братското пиано и дъщеря му се учеше на него. По него време преди това Учителя беше разрешил да се учи и аз на пиано, но имаше един роял в трапезарията. Аз не дръзнах да искам пианото от Салона да се учи, а отидох в трапезарията, на рояла, малко разнебитен, ама там се учех, нали, като певица. А тази Лелчева настояваше и отидох да питам Учителя, нали така, ще разреши ли. И Той беше на двора и вика: „Е, хайде-де-е!“ И си разтвори така ръцете. Аз и до ден днешен не мога да разбера какво иска да каже с това, закъсняла ли съм,

какво и що, трябвало досега да уча ли, нещо от тоя род си мисля. Но пианото си иска и своето, преподавател да има, нали. По него време беше студент Грива. И предаде ми няколко уроци и после вика: „Търси си друг филантроп.“ И така достигнах до 53 урок и край. В.К.: Сега аз съм слушал и са ми разказвали, че Учителят в Мърчаево е казал, че трябва да се намери някой човек, който да познава добре комунизма и учението на комунистите, за да бъде мост между властта и Братството. Има ли такова нещо? М.Г.: Това ми каза на мене брат Боев. Щото когато Учителят си замина, аз имаше нощи, когато никой не оставаше при Учителя, така една, две нощи и аз оставах цяла нощ при Него. Беше и много студено, нали, това беше декември месец. въобще беше много студено и забулена така и къде са тия снимки, не знам. Има ги някъде снимки, правиха ми снимки с Учителя на смъртния одър. Така с една шапка съм. Къде е? Правиха снимки, когато Учителят говори, нали. Имам една снимка, но тя не е тука. Тя е в Симеоново, в лекциите, когато се говори. Има я и в Мърчаево една снимка там в стаичката на Учителя, където съм при лекциите, когато говори Учителят. Имам друга снимка на поляната. Аз съм ви я показвала така. В.К.: Какво е казал брат Боев за това? М.Г.: Брат Боев ми каза така. Аз две години не присъствувах на тия събрания, престанах да ходя. Викам: „Аз съм виновна, Учителю, аз съм виновна, комунистите Ви унищожиха.“ Така плачех и се разговарях с Него и няма. И един ден аз отивам при брат Боев и казвам: „Брат Боев, аз не искам да съм вече комунистка, аз не искам да ходя повече на събрание, аз така.“ – „Милке, ние трябва да сме навсякъде. Няма защо да не ходиш. Словото Божие трябва да проникне във всяка една душа.“ Викам: „Брат Боев, знаете ли колко беседи има там, в затвора? Аз съм чела, за да им гледам на ръка, да се смеем, да си играем, да се шегуваме, да минава времето, нали.“ – „Аз, каза, съм ги прещал, аз съм ги давал.“ А брат Боев ми даде „Учителят“, голямата книга „Учителят“ да я занеса като студентка на професор Арнаудов и казвам: „Имате много поздравии от Боян Боев. Аз живея на Изгрева и той ви праща тази книга.“ – „Той беше един човек, който трябваше да стане професор. Много умен, но сега се захрана там с тези дънкови.“ И демек пропадна, иска да каже, де, нали. Но прие книгата, де, подарък от него. А за какво ме питахте? В.К.: За комунистите, че трябвало някой да бъде мост между комунистите и властта. М.Г.: Да. В.К.: Между тях и Братството. М.Г.: Това е вярно и даже този ми каза, Сашо, адвокатът, гдето го гонят сега, че бил против ръководството не знам. В.К.: Кой Сашо адвоката? М.Г.: Един възрастен с бели коси. Той един ден ми каза: „Абе ти си била и в ЦК на Партията и по-горе и надолу, защо не вземеш да опишеш прехода ти от едното към другото?“ Не само съм била в ЦК, но и в квартирата ми се събираха членове на Централния комитет, и съм говорила с тях, и те ми казваха така: „Ти какво си се увлекла в туй?“ Щото виждаха беседи сложени там, нали от полицията като дойдат евентуално да видят беседи. Викам: „Какво приказвате, какво ми дава комунизма, казвате, че ще достигне, до 2-3 часа ще работим и по-нататък ще си ползваме времето, какво ще ядем и ще пием, ще гуляем, мъже и жени. Това ли? А тука ти разкриват погледа към Космоса, към далечни висини, къде какво човек може да постигне, звезди“ и т.н. – „Ех, и ти, каза, плуваш в това.“ С тях съм разговаряла така и във Висшата Партийна Школа като бях, пак поставях щекотливи въпроси, на които не можеха да ми отговорят. Викам: „Нали ни готвите за агитатори, ако някой постави въпрос, как ще му отговоря?“ – „Абе от где ти идват на акъла такива неща?“ Е, не мога да си спомня всичко в подробности сега нали, времето е заличило много неща в съзнанието. В.К.: Сега аз преди бях ви дал да прегледате един протокол. Кой бяха комунистите, които са били на Изгрева по време на Учителя? Там е имало и

печатница. Така ли? М.Г.: А, имаше циклостил. На Тодор Михайлов брат му, казваше се Василев. Малкото му име забравих. Той имаше двама сина. Единият беше скаут, а другият беше комунист и беше лежал в Скопие и този не Ганчо ли, как се казваше инженера с едното око, така разноголед. Той почина. Викаха: „С хомосексуалист няма да се събираш.“ Той е бил в Скопие с войската, инженер по времето, а този е бил в затвора, големият му брат. Малкият беше скаут. Малкият като скаут бил изнасял, майката разправяше, такива бинтове, това, онова, за партизаните, нали. Демек и той вземал участие и всички станаха бойци против фашизма. И тия, които бяха скаути, и тия, които бяха комунисти. А оня, Стефчо се казваше големият, той беше без един пръст, тоя големият пръст му липсваше, а това е много характерно, казва Учителят, да ти липсва големият пръст. Срещала съм го в беседите. Това е Божественият пръст. Той беше без този пръст и стана пълномощен министър ли или аташе по печата, или военно аташе в Италия. До такава степен. Аз, бивш член на ЦК, никъде не ме пратиха, никъде и по-добре от гледище на Учителя. Вече не съм за такива работи. Те искаха да ме пратят в Гана, аз отказвах. Като търговски представител, защото работех външна търговия и тогава любовта ми със Стефан бе голяма. Викам: „Аз с него ще вървя.“ И те ми дадоха една седмица да мисля дали ще се отказвам от него или не. И аз казах, че няма да се откажа и не отидох. И това беше комунистите гдето са искали да ме облагодетелствуват. В.К.: Значи това са преди 9.09.1944 година. Освен вас имаше ли и други, които да се криеха на Изгрева? М.Г.: А, имаше много. И Цола Драгойчева беше горе и в съседство до мене, в бараката на Игнат Котаров и кой още беше там? Казвам, че Цола се беше крила там. Кофарджиев, не знам, говорят да е бил Кофарджиев преди мене. Не знам дали е бил там. Но за Цола знам, че беше там и още една, ама не я знам как се казваше. Не мога са си спомня. Имаше много комунисти, знам, че Учителят каза така. Колю обушарят криеше нелегални комунисти и разбра, че идва полиция на Изгрева. На Учителя той каза, че преследват някои, а могат ли да скрият в стаята му. И Учителят оставял вратата отворена, за да влязат, но той излязъл оттам и когато идва полицията и казват: „Тука ли са?“ – „Аз, казва, не знам, търсете! Ако намерите!“ В.К.: И те са търсили, ама не са намерили нищо. М.Г.: Може би не са се качвали при Него, не знам. Имаше един Колю, обушар. На тази, как се казваше тя? Помагала ми е по математика. Дорито, Дорито. Живее в тази кооперация, където живее и Станка, на ЦК кооперацията, там на 6-я етаж ли, къде. Нейният вуйчо, на майка и брат. Той беше комунист, обушар, Колю. Така знаеше се за него де, че той е комунист и ятак. А иначе такива перекедета, които се прехвърляха – ту комунисти, ту не са, след 9.09.1944 година се разположиха. А за Антонов, самата партийна група го изключи даже. Този беше дошъл, после си отиде, Иван Антонов. В.К.: И той беше в партийната група. М.Г.: И той беше първоначално в началото, после Жоро – Георги Йорданов, да, Колю Драгнев, Влад Пашов. С Влад Пашов имахме една дружба, хубава беше тя, когато аз – може би съм го казала. С брат Боев вървахме. Викам: „Брат Боев, кажете на Учителя, че аз съм много влюбена във Влад Пашов, пък той не ми обръща внимание.“ Пък Учителят отговарял, пише ми брат Боев писмо: „Красивите картини са много хубави, когато се гледат отдалеч. Отблизо виждаш драскотините, а отдалеч виждаш панорамата.“ Точно това ми отговорил Учителят. В.К.: Значи хубавите картини отдалеч се гледат. М.Г.: Отдалеч се гледат.

33. ХАДЖИЙКАТА И ХВЪРЛЕНИЯТ КАМЪК

М.Г.: Печатницата работеше, даже аз там съм си подвързала Библията, „Пътят на ученика“. В.К.: То е било книговезница и печатница. М.Г.: Книговезница и печатница. В.К.: Кой работеха в печатницата? Жената на Антоу? М.Г.: Да. Втората му жена. Тя работеше там, Невена Неделчева. Даже имам една такава Менделеева таблица. Те я подвързваха и викат: „Хайде сега – аз бях студентка – ти да изнамериш липсващия елемент.“ С пожелание от Невена Неделчева. В.К.: Други кои са работили? Те повече сестри са работили. М.Г.: Не ги помня другите. В печатницата беше Димитрий Стоянов и Кирчо – лъвчето, да. Той, Кирчо, си замина. И не знам още кои бяха там. Боянчо Златаров беше дърводелец. Драган Петков беше металик. Стоянчо беше дърводелец. Той живееше у Бертоли там в една барака. И той си замина. Ча караше ни да ставаме сутрин рано да отиваме на беседи. При мене идваха много сестри и специално идваше много Попова, на Янка Попова майка и и някой път и Янка идваше, нали. Аз имах голяма спалня, бях се развела. Спалнята си бях донесла и спяхме там трите на спалнята и рано сутринта ставахме за беседи. Щото и от града идваха някои за беседи, някои сестри и братя. Нали нямаше превоз като сега. Тогава пеша се вървеше през гората или по шосето. И си спомням един ден, когато пристига една Мария захарната, не съм ли разправяла тоя случай, мисля, че съм го разправяла. Тя трябва да стане в 3 часа през нощта, та от Захарната фабрика да дойде на беседа в 5 часа горе. Пеш върви жената, няма превозно средство, нали и това. Беше малко натруфена и разпасана така външно нечистоплътна. Но откъде беше взела геврек, нали и на други съм разправяла този случай, и отчупва, и дава на Учителя там пред Салона. А отвърщаме поглед ние всички, защото Мария захарната дава геврек на Учителя, нали в смисъл такъв, гнусно е така, нали. А Учителят го взема с такава любов и го яде с такава любов и така ме поглежда, и ние всички в ужас, никой не ще да вземе от нея геврек, а Учителят взема от нея, разбираш. Това беше един шамар за нас де, да делим хората на такива и онакива. Та така, но много хора ставаха рано и идваха на беседа, а сега вече не е тъй. В.К.: Сега е друго поколение и Учителят го няма, друго е времето. М.Г.: Не, аз не одобрявам това другото поколение. Че сега е новото поколение, че сега не бива да бъде както при Учителя. Ако трябва да се изпълнява Учението на Учителя, трябва да бъде точно така, както е било и при Учителя. А не да мислят хората, че сега може да си поспивам, доколкото си искам, а и да ида, ако искам да ида, ако искам да не ида. В.К.: Други са поколенията, друг е животът, не е същата среда, други са условията. Затова други са условията, няма го Изгревът. Изгревът го няма. Къде ще отидат? М.Г.: Те трябва да върнат мястото на Изгрева. Това е. Аз когато да го вземат, бях там, нали аз съм го разправяла тоя случай, видях и тичам при Паша и казвам: „Сестра Паша, оглеждат местата, ще вземат нещата. Идете, направете постъпки!“ – „А, Милке, как ще ги вземат?“ – „Ще ги вземат местата, сестра Паша.“ И така стана. И на Борис Николов съм казала и на това. Оглеждат ги. В.К.: Взеха ги, но те и какво могат да направят? Нищо. Когато решат да ги вземат, ги вземат. М.Г.: А сега да върнат Салона. Те, където им е легацията. Нека я вземат. Там беше старчески дом, нека си седи, обаче от легацията насам това всичкото беше братско, това трябва да го върнат. В.К.: Да го върнат, но няма кой да го ползва и да се грижи за него. М.Г.: Учителят е казал, каза ми една сестра, аз не съм чула, нали, че „Ще ги направят наготово Салон“. И ето го Салон. Там има направено, хайде де, да го дадат. Вероятно трябва да се откупи. Трябва да има средства за това нещо. В.К.: Кой ще го откупи? Няма кой да го откупи. Ние нямаме хора. М.Г.: А научих, завчера като бях горе, Кина ми

каза, на Йоанна леля ѝ, че има една Астрид, сестра от Дания – Копенхаген, която непрекъснато дава пари. Тя купила апартамент, дала 100,000 лева, дето Николай беше и сега пак пратила пари. Аз не знам, отчет дава ли се? В.К.: Сега има правило от Учителя: „Само онези пари, спечелени с труд и дадени с любов в името на една Идея, се благославят.“ Тези пари са от чужди хора. Това са чужденци в пари. М.Г.: Е, как? В.К.: Те създават много големи неприятности, тия пари. Те изобщо духове докарват, чужди духове. Правят разправии тия духове. Аз не съм съгласен с тия пари, които идват от чужбина. Аз съм по-съгласен онзи да даде един лев, пет лева, обаче го е обявил като десетък ли в името на някаква идея този българин. Българите могат да си финансират едно томче, две томчета, три томчета. Могат да финансират. Всеки може да отдели в името на нещо, на дадена идея, то се благославя. М.Г.: Казах ми, че и от Англия, и от Франция идват много пари. В.К.: Аз не го одобрявам това. Ето например в тая книжка на Влад Пашов ще намериш има една опитност. Учителят казва: „Ако искате едно духовно общество да го развалите, вкарайте пари вътре.“ И аз в момента и в последните една-две години слушам непрекъснато как се карат за тия пари. М.Г.: Да. В.К.: Завиждат си. Карат се, за пари. М.Г.: Защото сигурно някой злоупотребява може би. В.К.: Злоупотребяват, не може да не злоупотребяват. Това за пари. Изкушават се. Бедни са, нямат и злоупотребяват. М.Г.: И аз не мога да разбера, не искам да злословя, не ме интересува, нали, обаче как може един човек, който получава една минимална заплата да си купува видео, да си купува разни неща. В.К.: Ами купуват. М.Г.: От ръководството. Как може? В.К.: Ами така, ще дойде време, ще си плати. Купи кола, после катастрофира. М.Г.: Да. В.К.: Купи си кола, после катастрофира и после казва: „Добре, че оживях.“ Ха-ха-ха. Има и такива случаи. М.Г.: Има, ама да, ето оная сестра, тя е катастрофирала. В.К.: Да, има такива случаи. Тези неща се плащат. И не остават ненаказани.

М.Г.: Аз сънувах един сън с Учителя, който много силно впечатление ми направи. Един слънчев ден Учителят е седнал на една пейка, също както беше пейката и масата, где то е сега мястото Му – гроба. И седи така, обърнат към юг, а аз идвам откъм гърба Му. И виждам Учителя сам и викам: „Сега ще Го питам Учителя нещо.“ И така зад гърба Му подавам си тая ръка, лявата и казвам: „Учителю, гледайте ми на ръка, много искам да ми гледате на ръка.“ Той ми хваща тука ръката и казва: „Кажи си едно желание!“ И аз рекох, помислих, помислих, че с химията нищо не направих, като научен работник не станах, барем да искам да пътувам. Така на ума си казах: „Учителю, искам много, много искам да пътувам!“ Той погледна, помълча, помълча и каза: „До утре тая линия ще я имаш на ръката си!“ В.К.: До утре! М.Г.: „До утре тая линия ще я имаш на ръката си!“ В.К.: Кога го сънувахте? Тоя сън кога беше? М.Г.: Ами 5-6 месеца трябва да има. Не, може би една година. В.К.: Преди една година. Сега сме 1993 година, значи 1992 година. М.Г.: Не, по-отдавна беше. В.К.: И вие сега започнахте за пътувате. М.Г.: Да, аз пътувах, доста пътувах. В.К.: Продадохте сега вилата и почвате да пътувате. М.Г.: Да. В.К.: Хубаво, пътувайте. Щом можете. Вие със самолет ли пътувахте до Израел? М.Г.: Със самолет, да. В.К.: Щом можете да пътувате, пътувайте! М.Г.: Не, мечтата ми беше Божи гроб. Но там ми се случи една неприятност. На тръгване, на връщане оттам, след като ходихме нагоре-надолу, то обиколихме Витлеем, Назарет, Херон, Мъртво море, езерото, където с две риби и пет хляба е раздал Христос, Тел Авив, Яфа, нали, Божи гроб, пустинята, там бедуините всичкото това и накрая вече, когато да си тръгна обратно, трябваше да се качиме на автобус. Пътувахме с автобус. Влезнахме в него. Таман седнах до прозореца и таман автобусът да потегли и

един камък, изпратен от няколко араби, палестинци или евреи удари прозореца на автобуса, счупи го и камъкът ме удари по рамото. Получи се синина и оток и два месеца след като се върнах в България отокът и синината не спаднаха. Та тогава си спомних какво каза на времето Учителят: „Вие бяхте и онези, които хвърляха с камъни по Христа и викахте: Разпни го!“ Тогава се чудих как е възможно ние да бъдеме същите онези, които са искали да бъде разпнат Христа. Но сега се убедих в правотата на Учителя. Отидох на поклонение до Божи гроб, видях къде е разпнат Христа и къде е погребан, и ми дадох документ за това, и аз станах вече хаджийка. Вече съм хаджийка и трябва да се казвам хаджи Милка Говедева. И сега трябва да си намеря рамка, за да си поставя грамотата на стената, за да ми напомня, че в този живот съм била на Божи гроб. Но освен това, тази грамота ще ми напомня и за думите на Учителя, че ние бяхме тези, които навремето хвърляхме камъни по Христа. И точно там, в Ерусалим, ми върнаха камъка, който бях на времето изпратила по Христа. Така се върнах от Йерусалим като хаджийка и с хвърлен камък и ударено и отекло дясно рамо. Ето как нещата се затвориха и очертаха своя кръг на живота ми. Била на времето при Христа, замервала съм с камъни Христа. Бях по времето на Учителя, целувах Му ръка, къде слушах, къде не изпълнявах и ето накрая на живота ми разказах всичко и сега чакам да си окача на стената документ, че вече съм хаджийка. Но дясното рамо още ме боли от камъка, който ми върнаха арабите или евреите. Някой трябваше да го направи, за да може разказът ми да завърши с поука за мен и финал за вас.

34. БЛИЗКО БЪДЕЩЕ

Из Словото на Учителят Дънов

Онзи и този свят са едно, когато съзнанието не е прекъснато. Сега са последните дни на света. Всичко старо си заминава. Няма да се мине много време и този век ще завлече всичко.

Всички философствувания, всички науки трябва да се видоизменят. Бог е решил това. Вече е турен план. Човечеството не може да живее в тези дрипели. Кармата на европейските народи е назряла. Този катаклизъм, който ще дойде, ще бъде социален и природен. Всички религиозни норми ще изгубят смисъла си. Невидимият свят е решил – въпросът е решен. Има си програма, и като се натисне бутончето, всичко е свършено. В бъдеще ще дойдат души, които стоят в пространството – в рая.

Вас защо ви извиках? – Вие ще бъдете – ще имате дял в бъдещата култура. В невидимия свят има хиляди, милиони души, които са напреднали. Те ще дойдат на земята и ще турят ред и порядък. Те ще ви кажат – ето това е животът. Един човек, като не иска да работи, да служи, ще бъде задигнат. Ще видите, че хората, които са в управлението, са се изменили, станала е промяна в тях – **вселяване е станало в тях**. Апостол Павел казва: „Аз не живея, но Христос живее в мене.“ Виждате, че този човек е съвсем друг – това ще стане скоро. В този век ще станат големи преобразования. Всички трябва да работят – това е подготовка. Това е близо вече. **Целият двадесети век ще бъде век на преобразования, век на приготовления.** Сега, ако си заминете, пак ще дойдете към 1975 година, защото ще има важна работа. Няма дълго да стоите в пространството. **Всичките заминали ваши братя и сестри са все тук, между вас.** Аз ги виждам в събранието. Всички идват на беседите и си отиват. Те много по-добре разбират беседите от вас – десет пъти по-добре. **Те са хубавото събрание**, а вие сте се сгушили между тях и от ваше гледище – мислите, че ги няма.

II. ДРУГИЯТ ПЪТ

1. ПРОМИСЪЛ: Из Словото на Учителя
2. КРАТКА АВТОБИОГРАФИЯ
3. С ПОДВИГА НА БЕЗСМЪРТНИТЕ
Вестник „Самоковска комуна“ от 29.06.1974 г., брой 26
4. ОЧЕРК ЗА ПЕТЪР ГОВЕДЕВ
5. ЗНАЯ ЦЕНАТА НА ТАЗИ СВОБОДА
вестник „Труд“ от 29.05.1976 година, брой 127
6. НЕЛЕГАЛНАТА ПЕЧАТНИЦА
вестник „Работническо дело“ от 10.06.1971 година, брой 161
7. ПЪРВИ МАЙ 1935 г. В ЦЕНТРАЛНИЯ ЗАТВОР
8. СТИХОВЕ ОТ МИЛКА ГОВЕДЕВА
9. ПЪТУВАНЕ ДО БОЖИ ГРОБ
10. ПОСЛЕСЛОВ; ДЕКЛАРАЦИЯ

1. ПРОМИСЪЛ

Из Словото на Учителя

В този свят нещата са строго математически определени, няма нищо непредвидено, случайно, вашият живот, вашите страдания, мъки, изтезания – всичко туй е предвидено.

На човека, който е пратен на земята, бъдещето му е точно определено. Онези възвишени същества, които са завършили своята еволюция, са предвидили кой какво трябва да свърши на земята. Определено е бъдещето на всеки човек. Ако всеки върви по своя определен път, ще изпълни Божията воля и пътят му ще се отвори. Вие се натъквате на известни спънки, които са във от Божествения план. Те ви отвлечат, но вие трябва да знаете, че туй, което е от Бога, е благословение за вас. Вие обаче като не разбирате това, натъквате се на ред мъчнотии, които не крият нищо Божествено в себе си. Тия мъчнотии не са определени за вас.

Има едно висше начало в човека – него трябва да слуша той. Това начало наричаме Висшето Аз, „Господ в човека, Божествения глас“. Бог живее във всеки човек, който го нарича „Моят Бог“.

Има един грандиозен план в света. Това са съществата безброй по всичките Слънца и на земята, за всички тия същества Господ е промислил. Знаете ли какво нещо е Божията Промисъл? Промисъл е за най-малките животинки. Каква Разумност има в Бога! – Да разбира техните нужди и да им отговаря. Като умират хората, вземат предвид тяхната смърт и като се раждат, имат предвид. Всичко взема предвид и координира в едно. За вас животът може да бъде несносен, но този несносен живот всякога се туря в един път, че и тебе да ползува, и окръжаващите да се ползват.

Божественият Промисъл е строго определил всички неща и явления. Нищо не е случайно, всички събития от какъвто характер и да са те – физически, психически или обществен, се ръководят и направляват от едно Висше

Същество, Което бди за техния ход. Тъй както поставят машинист да бди върху машината на трена, защото животът на пътниците е зависим от машиниста, така и нашата Земя, която се движи в пространството, има свой машинист, който понякога туря в машината повече огън, понякога път по-малко. Пътят и на земята има известни кривини, завои. Земята някой път се приближава до някоя по-голяма планета, която ѝ въздейства. Те са работи далечни, които в бъдеще ще изучавате и разберете. Но сега за Божествения Промисъл, който е необходим за вас.

Когато се намерите в мъчнотии, оставете се на Божествения Промисъл. Той ще свърши това, което вие не можете. Той ще смекчи коравината, която ви противодейства. Причината за коравината на вашето сърце е вътрешна и органическа.

Когато казваме, че Бог помага на хората, ние имаме предвид разумните същества, с които Той си служи. Бог може да отдели за човека само една стомилионна част от секундата. През това време Той изпраща в помощ на човека някое свето същество, което разполага с повече време. Това същество се отправя към друго, което разполага с още повече време. Последното пък се отправя към трето, което живее в по-големи възможности на времето и т.н. По този начин Божествената заповед стига до онова разумно същество, което разполага с толкова време, с колкото и хората, и помага на човека, към когото Бог пръв е отправил своето внимание. От човека до Бога са наредени множество разумни същества, които едни на други си помагат. Така именно всички изпълняват Волята Божия.

Мнозина се питат защо има изпитания. Изпитанията са необходими, за да познае човек Божията Любов, да разбере, че не е сам в света, че има Кой да мисли и да се грижи за него.

Един млад човек останал без работа и цели три дена не ял нищо. През това време усилено се молил да намери някаква работа, да си купи хляб. Силено уморен от трудностите в живота си, той задрямал на улицата. Като се събудил, видял един хляб до главата си. Кой донесъл хляба, не видял, но веднага го разчупил, изял го и задоволил глада си. Така именно той разбрал, че има **Промисъл в света**. Този Промисъл се изявява по много прост, но красив начин. Красивите и великите неща са невидими. Кой е този, който успокоява, задържава и утешава човека? Това е проявеният Бог, Който влиза във всички живи същества и чрез тях помага.

Божественото се проявява в малкото: в една малка мисъл, в едно малко чувство, в една малка постъпка. От кого излиза малкото, не е важно, Божественото може да се предаде и чрез детето, и чрез възрастния или чрез простия и чрез учения. Всяко благо, всяко добро нещо произлиза от Бога, чрез когото и да иде това благо не е важно.

Един селянин пътувал два-три дена, но свършил хляба си, вследствие на което нямал сили да върви, едва вдигал краката си. По пътя той срещнал един човек, помолил го за парче хляб, но пътникът се извинил, че нищо няма в торбата си. По-нататък видял един овчар. Помолил и него да му даде парче хляб, но се оказало, че и той го изял, вече готвел се да слиза в селото. Уморен и измъчен от глад, селянинът видял край пътя една круша. Бързо се отправил към нея, но не намерил нито един плод. Отчаян от положението си, той седнал под крушата да си почине. В това време от крушата паднало нещо. Като погледнал на земята, пътникът видял как три круши една след друга паднали до него. Той взел крушите и благодарил на Бога, че в този момент се погрижил за него. Крушите се задържали на дървото до това време за него. Трите круши дали на селянина това,

което той ще запази не само на земята, но ще отнесе със себе си и на небето. Няма човек в света, който в най-трудните моменти на живота си да не е получил поне три круши от някого. Благодарете за трите круши, които са ви дали възможност да познавате Божията Любов, да видите, че Божият Промисъл работи в света.

Една млада булка, македонка, поради тежките условия на живота, решила да напусне Македония, да дойде в България. Една вечер тя избягала от Македония и тръгнала пеш за България. Трябвало да мине през Родопите, но случило се, че нощта била тъмна, почти непрогледна. Като стигнала до едно място, чула един глас, който ѝ казал: „Спри!“ Тя послушала гласа и спряла. По едно време завалял силен дъжд и тя се намерила в още по-трудно положение, не знаела какво да прави. Обаче тя решила в себе си, че докато същият глас не ѝ каже какво да прави, няма да мръдне от мястото си. Дъждът валил, превалил, тя останала на мястото си до сутринта. Като се съмнало, какво да види? Пред нея се разкрила голяма пропаст. Едва сега тя разбрала кой бил този глас, който ѝ казал да не върви по-нататък. Сега разбрала тя защо трябвало да спре и да остане до сутринта. Благодарила на Бога за грижата към нея и продължила пътуването си.

И днес Божественото казва на всеки човек: „Спри!“ Пред какво? Спри пред престъпленията си! Спри пред безумията си. Спри пред кривите си постъпки. И като се съмне, като изгрее слънцето, Божественото ще каже: „Тръгни!“ Божественото казва на човека да тръгне сутрин, когато слънцето изгрява, а не вечер в тъмнината.

Като дойде на земята, човек трябва да има поне един приятел. Кой е вашият приятел? В онази тъмна нощ на съзнанието ти, когато отчаянието бучи в тебе, когато си изоставен от всички, когато си обезсърчен, един тих глас ти нашепва: „Не бой се! Аз съм с тебе!“ Питам, има ли смисъл да се отчайваш? Трябва ли да мислиш за самоубийство? – Не, тук смъртта няма място. Кой е Онзи на брега на пристанището, който те прегръща и целува? Това е той, твоя единствен приятел. „Отивам да ви приготвя място и когато дойда, ще ви взема при себе си, където съм Аз, там да бъдете и вие.“

Помнете: При всички опасности в живота, Божият Промисъл бди и помага.

2. КРАТКА АВТОБИОГРАФИЯ

НА МИЛКА ПЕТРОВА ГЕОРГИЕВА (ГОВЕДЕВА)

Живуща в кв. „Борово“, бл. 222-Б, вх. Д, ет. 8, ап. 116

Родена съм от град Самоков, сега живея в кв. „Борово“, бл. 222-Б, вх. Д, София.

Родена съм на 6.02.1913 година. Дъщеря съм на зверски убития комунист Петър Георгиев Говедев през Септемврийските събития 1923 година, като помощник кмет на II и III Самоковска комуна, член на ЦК на Профсъюзите и създател на същите в град Самоков, член на ОК на БКП по него време. Активен партиен деятел, личен сътрудник на другарите Д. Благоев, Г. Димитров, Коларов, Б. Хаджисотиров, негова дясна ръка и приятел на горните другари и Дашин. Един от създателите на Самоковската Комуна.

Закърмена с идеите на баща си, още от ранно детство и преди училищна възраст участвах в детските комунистически групи при тогавашната Партия на тесни социалисти. Възпитана в духа на комунизма още от ранна възраст, осъзнах несправедливостта на жестокия капиталистически режим и сблъскала се по-

късно, след убийството на баща ми, с действителността, прегърнах с цялата си душа идеите на баща си.

На 6 години останах сирак от майка, тя почина поради липса на достатъчно лекарства и грижи от лекарска помощ. На 9 години убиха баща ми, като комунист. Бивайки вече кръгъл сирак, на тази невръстна възраст бях принудена да изпитам всички суровости на живота на беззащитните и гонена от капиталистическия фашистки режим на Цанковото правителство. Може би и затова, защото другарите, които бяха свободни не арестувани, ме използваха да нося храна на арестуваните и да предавам скритом разни бележки на разни чичковци, че впоследствие ме бяха още като дете, но по недоказаност и малолетие не ме задържаха като баща ми.

На първо време след убийството на баща ми станах слугинче, след това работих в текстилната фабрика, сега „Б. Хаджисотиров“.

На 12 години заминах нелегално за Румъния при сестра на майка ми, там женена. Там живях с четири фалшиви имена. И така се и завърнах нелегално след 6 години. Леля ми беше комунистка и дооформи моите политически възгледи. Там участвах в тамошните профсъюзни кооперации още на 16 годишна възраст, като професията ми беше фризьорка.

През 1931-1932 година се завърнах в България. Отпочнах същата професия при работодателя Анани Димитров на ул. „Сердика“. Веднага потърсих своята борческа организация на НРПС с др. Ив. Пакулев, Ив. Славов, Медарски, това бяха лидерите в тая организация тогава и Лука Георгиев. От младежите – Ляпчето, Г. Узунов и др. Нямаше други жени освен мен по него време активисти, напразно някои сега си приписват, бяха страхливи и се подмазваха на работодателите си. За съжаление, много се накичиха след 9.09.1944 година с такива ордени. Не мога това да го премълча, бие ми в очите, като слушам някои такива.

Особено голяма роля изигра върху моето политическо оформление Димитър Христов, така наречен Ляпчето, получил тоя прякор като артист в работническия театър, където се осмиваше навремето министъра Ляпчев. Той беше и много добър поет и фотограф. Същият впоследствие ме вербува в Комсомола. Може би не е тука мястото, но страшно съм възмутена като слушам някой бил ремсист, тоя големи заслуги имал. Държа да кажа, че Ремса по него време беше легална организация и се ръководеше от КМС, както РП беше легална и се ръководеше от КП. Това не са сегашният Комсомол, който насила ги карат да влизат в него, това беше най-бойката младежка организация, която може да се каже и съзнателно, и сяко, строго до смърт привеждаше задачите на Партията в изпълнение.

Не след дълго бях оценена и влязох в ЦК на бръснаро-фризьорската организация. Това беше през 1932 година. По него време се правиха прословутите по цяла нощ събрания в така наречения „Бабешки дом“, където често идваше полицията на Гешев и ни разгонваше, биеше, арестуваше. И бившата „Клементина“. Оттам се преместихме в клуба на ул. „Позитано“ – Солни пазар, горе на тавана. Там се запознах с много отговорни другари като бай Йордан Милев, Колю Цачев, Стоян Абаджиев и др., Христо Ников и много още другари, чиито имена в съзнанието ми бледнеят, а и Сафка Богданова. С последните съм била на разширени нелегални пленуми по Витоша и околните села нощем. По него време Партията провеждаше безкрайно много акции и трибуни по най-различни поводи, в които в първите редици бяха комсомолците, те ги ръководеха, те ги провеждаха, те ги агитираха сред работниците от фабриките. През 1933 година ме взеха на отговорна работа в ОК на КМС и не

след много време работата ми бе оценена и преминах в ЦК на КМС като кореспондент с шеф Т. Каменов. Впоследствие тоя другар се провали пред полицията. Така работех с Д. Зашев, с Хр. Ников, с Ан. Цветков, с Г. Михайлов, партиен секретар Йорданка Чанкова, имаше и други другари, но вече не помня имената им. На такава дейност ме свари арестуването ми по процеса „Кюфарджиева печатница“. Пропуснах да кажа, че през 1932 година при общинските избори на София, макар и малолетна, взех доста дейно участие при агитацията на нашите сребърни бюлетини, с които тогава нашта Партия масуваше. Това е печатано като спомен във в. „Труд“.

За арестуването ми има вина моя пряк нелегален шеф Т. Каменов, който лично ме предаде на полицията. Това се доказва навремето при двете водени анкети от тогавашния сформирани нелегален ЦК на Партията в Съюза и лично от току що освободения Г. Димитров от Лайпцигския процес. В полицията се държах достойно, въпреки опитите на Т. Каменов да прехвърли повече вината на моя гръб, да ме оклепа, за да се спаси той. Побойщата бяха нечувани и нечовешки, и ме оставиха за цял живот инвалид. Доказа се от направените анкети кой как се е държал в полицията. Не можах да му помогнат нито клеветите, пуснати чрез един полицай навън по мой адрес, че аз съм издала всичко, а не той. Намериха се хора, които измъкнаха препис от досиетата ни в полицията и бяха препратени на др. Г. Димитров, по които досиетата се направиха и анкетите. Доказа се, че единствена аз от целия процес имам похвала за добро държане в полицията. Предполагам, че в досието ми това трябва да го има, ако някоя заинтересована ръка отгоре не го е унищожила. Казвам заинтересована, защото имам предвид защо е така. В затвора според думите на Рада Тодорова, с която бяхме заедно там, бях една от най-бойките и ученолюбивите. Имам над 20 дена карцер за престоя около две и половина години там. Осъдена бях най-напред на смърт, така беше подведен целия процес, но защитникът от Франция, който дойде от международния юридически съюз, смъкна смъртните присъди на години. Аз получих 5 години.

Излязох през 1936 година, легализирах се за полицията, но работата по нелегалните събрания не спирах. Станах член на Партията. Работих отново по Профсъюзна работа сега вече с Бричков, Топалов и др. Впрочем П. Топалов е моя актив, така наречения по-късно Шмид, аз съм го вербувала. И Гребенаров, Шели и др. другари превземахме ръководството на БРС, който измести нашия славен НРПС. Много речи, разяснения и сбивания имаше при тия събрания, даже до арести. Взела съм участие в доста стачни борби, които ставаха по него време, а други сме ръководили отвън нелегално. Така работих по профсъюзна нелегална работа до 1940 година. Преди това, 1937 година се ожених за споменатия Ат. Бричков и поради неразбиране със същия се разведах през 1939 година. Заминах за Румъния да се установя там, но румънците ме изгониха, узнавайки, че съм била на две нелегални събрания на техния ЦК на РКП.

През 1941-1942 година квартирата ни беше на разположение на ЦК на БКП и Националния съвет на Отечествения фронт, това го потвърждава Цола Драгойчева в своите спомени на втория том, на бул. „Хр. Ботев“ 145, тавана. Там идваше не само тя, и Рада Тодорова, и Вълка Горанова и др. другари. По него време и аз провеждах моите събрания в моя дом. Наложих се да вляза във връзка със Съветската легация чрез моя занаят и да им бъда в услуга. Така работех там с един другар на име Виктор Косталски. Бях страшно заподозряна от полицията и Виолета Станчева, с която живеехме наедно, почна да ме пъди, че щяла да пострада заради мене, че да се махам от нея. По него време работих при работодателя „Траян“ на бул. „Дондуков“ където Косталски идваше да си прави

ноктите. Това беше поводът за да говорим и да си дава своите нареждания. Когато полицията и там подуши, той идваше с кола някъде към края на града, намаляваше хода, отваряше вратата и аз влизах, и така почваше да кара и криволичи из улицата с една бясна скорост. Спомням си една такава гоненица с една полицейска кола, когато едва на една отсечка той избяга, оставяйки ме скрита в една стара къща, продължавайки сам нататък. От страна на другарите от ЦК бяха ми възлагани наред с моята работа да намирам и др. такива нелегални квартири, задача, с която аз добре се справях. Нещо повече, самата Вълка Горанова лично аз съм я спасила като я заведох да се крие в мазетата на занаятчийското училище, където и аз намирах убежище при ръководителя на парното, електротехника Митко Стасков. Държа да спомена, въпреки че наред с другите членове на ЦК идваше и един също член на ЦК, който излезе агент-провокактор. В моя дом, докато аз живях там, провал не стана. Поради връзката ми със Съветската легация бях принудена да напусна както работата си, така и квартирата си. Станах за известно време готвачка при една фабрикантка, чехкиня - Хонка на ул. „Бяло море“. Там спях и се храних. Полицията усилено ме търсеше. Чрез парола, която имах, съобщих на Касталски, че положението ми е обсадно. Малко по-късно започнах да са занимавам частно, да довършвам гимназиалното си образование, няхах квартира, а и работа. Почнах да работя какво ми падне - чистачка на къщите, чирак при заварки с кислород, джамджийка, общ работник, известно време телефонист в централата, но като ме подушиха, изгониха ме; сгъвач на вестници и пласбор, бояджийка по къщите, всевъзможни професии. Имах една клиентка, учителка по химия, която знаеше бедственото ми положение и ме прати при една своя добра колежка, също химичка, дъновистка в лагера на дъновистите, която така укривала и други комунисти и била много благородна жена. Отидох при нея, тя едва ли не ме прие като своя родна дъщеря, макар и да не беше женена. Не ми въздействаше със своите идеи, оставаше ме свободна в това отношение, говореше ми за етика, за красотата на природата, такива бяха нашите разговори, но животът ѝ беше такъв, че човек можеше да се научи от нея на всичко, което се нарича съвършено за комунистическото общество. Тя се зае с мене безплатно да ме обучава по всички математически предмети, а нейната сестра - по останалите предмети, като ме и хранеха и с каквото можеха подпомагаха материално, срещу което аз извършвах разни домакински услуги. Когато идваше полицията, аз тичах и се криех у тях. Така това продължи до средата на 1943 година или около година и половина, след което бях отново подгонена от полицията и успях да избягам в Самоков. Укрита в Самоковския метох, където някога и Левски се бил крил от турците, сега аз, спотаена в една от килиите на леля Василиса, клисарката на черквата и приятелка някога на баба ми, ми подаде своята ръка. Там се хранех, там спях, там учех. Чрез един другар на име Харизанов, той ми издава фалшиви удостоверения, че не съм осъждана и била в затвора, тъй като имах за много години лишение от граждански и от политически права лишение, за да мога да се явявам на изпити. Но в Самоков нелегалната работа продължаваше по разните квартири и на другарите като Маджарови и други, не помня вече имената им, поради което полицията една ранна утрин нахлула в родната ми къща, очаквайки да ме намерят и питат кога съм дошла, къде съм и какво съм донесла, къртили первази и дюшамето, за да търсят нещо. По-късно роднините ме гонеха от къщи заради този случай. Една ранна сутрин, мислейки че полицията не ме познава, поради дългото ми отсъствие от града, слязох до центъра до една будка и един стражар ме арестува. Добре, че бях с учебниците си в чантата. Закара ме в околийското управление, където имаше много арестувани, едни препитани, други

чакаха да ги изпитат. Леко минах към изпитаните и да ме няма на първия камион в София. След време на Изгрева дойде Цола през една ограда до мене, а и в моята квартира се настаниха трима партизани, между които и покойният ми другар. И една ранна сутрин осъмнах с полицаи, 4-ма души. Един от тях носеше навярно моя снимка от полицията, но веднага съобразих, че там ни правиха много снимки, но нито една аз нямам засмяна. А в момента аз кърдох косата на математичката Ив. Козарева, на проф. Козарев другарката. И той, и тя бяха комунисти. Тя се изплаши при вида им. Бърже излязох, успях да ги заблудя с щедрите си усмивки, които им хвърлях и един от тях взе да казва: „Не е тази, бе, не е тази.“ И излязох, че не съм тази. След половин час аз и Козарева се бяхме изпарили, когато те отново ме бяха потърсили. Принудена бях да отида пак в Самоков. Моята благодетелка Паша Теодорова беше и тя напуснала през лятото София, те бяха на Рила планина отишли. Така благодарение на нейното укриване и помощ аз можах да завърша гимназия, чиито последни класове взех след 9.09.1944 година.

9.09.1944 година ме завари в Самоков. Взех участие в акциите и се върнах след това в София. По нареждане на ЦК на Партията ме пратиха да създам и укрепвам партийни групи в столичното комисарство, заедно с Ячо Кабаивански и Аргир Алексиев.

Завърших гимназия и се записах да следвам химия във Висшия физико-математически факултет. Все още живеях в квартала на дъновистите по липса на квартира в града, въпреки отчаяните си опити да ми се посочи такава. В Ленинския район, където съм живяла, съм учредявала партийни и ОФ групи. Като студентка членувах в студентската партийна организация и Общия студентски съюз, Българо-съветското дружество и всички масови организации. Била съм избирана в партийни бюра зам. парт. секретар на партийни групи, където съм членувала, а също така съм отговаряла и за бойците против фашизма и капитализма.

Моето следване продължи по-дълго време поради това, че сама се издържах, като работих, каквото ми падне. След завършването ми постъпих в БАН на работа за около година и половина, след това в Дома на техниката като заведущ отдела по индустриална химия, с която задача успешно се справих, тъй като от 13 отдела моят отдел излезе по онова време първенец. Оттам бях за известно време в Министерството на стопаните към управление „Целулоза и хартия“, а след това към Министерството на външната търговия „Химимпорт“, откъдето се пенсионирах. Участвала съм в реорганизацията на Профсъюзите на химиците. Нямам пропуски в работата, където съм работила. Не съм имала и никакви пратийни или други наказания. Ръководила се бях от лозунга „Смело и открито критикувайте нашите недостатъци“, но това не винаги ми донасяше очаквания резултат, а ставаше така, че трябваше да си подменям работата, понеже се явявах неугоден на шефа. Такава си и останах, и в партийните организации, и като получих доста шамари, реших да млъкна завинаги. Затова не се чудете, че от 10 години как съм тука, аз съм няма и няма ще остана.

За в бъдеще не желая нито овации, нито ордени, стига ми това, че като бях в Съюза, ме признаха и те за боец, какъвто целият ми живот е бил. Не съм добре със здравето, имам нужда от спокойствие и продължително лекуване, да се позакърпя малко, особено след тая автомобилна катастрофа.

Подпис: Милка Говедева
София, 19.02.1980 г.

3. С ПОДВИГА НА БЕЗСМЪРТНИТЕ ВЕЧНО ЖИВ В СЪРЦАТА НИ

Вестник „Самоковска комуна“ от 29.06.1974 г., брой 26
по случай 90-годишнината от рождението на Петър Говедев

В сърцето ми живее болката от един спомен от зловещите септемврийски нощи на 1923 година. Ще го разкажа на младите, които не познават кошмара на неизвестността и мъката по баща и братя, откъснати от семействата си, за да бъдат измъчвани и убити само поради това, че бяха дръзнали да се борят за по-добър живот.

За нас, децата, 9 юни 1923 година отмина някак незабелязано. Външно животът като че не се беше променил и в нашия малък град Самоков, с изключение на зачестилите събрания на комунистите. По лицата им личеше загриженост.

Бях едва деветгодишна. Малкият ми детски мозък не можеше да долови същината на събитията, станали в големия столичен град. Но в тихите разговори на баща ми Петър Говедев, помощник-кмет на Третата самоковска комуна, с приятелите му Б. Хаджисотиров, М. Дашин, В. Малчев и др., които в онези дни се събираха и в нашия дом, долавях, че се е извършило нещо лошо. Изтръгната беше властта от ръцете на народа, обезглавена беше управляващата земеделска партия, започнали бяха арести на земеделци и комунисти.

Почнах да се вглеждам в лицата на хората. Виждах тревогата у едни и злорадството у други. Детското ми сърце сякаш предчувствуваше най-лошото. Над града надвисваше нещо страшно, смъртно и неясно...

Тази година за последен път с обичайната тържественост посрещнахме Петровден. У дома се събраха татковите другари, заедно с големия ни род на обяд по случай именния му ден. Пяха се бойни, революционни песни. Късно след обяд се отправихме към нашата ливада, която се намираще вляво от шосето за София. Косяха селяни в ливадите на близкото село. Замайващият дъх от окосената трева внасяше бодрост у нас, неподозиращи, че тук ще бъде гробът на баща ми.

Настъпи август. Слухове за организирана съпротива срещу деветоюнци в селата, за подготовка на въстание, за арести на комунисти се носеха от ухо на ухо.

Една ранна утрин през септември Самоков осъмна блокиран от военните. Не се допускаше никакво движение. Само невръстни деца и стари жени се отправяха от време на време към кварталните чешми. Затичах се и аз с две стомни. Войникът, който беше на пост срещу нас, се опита да ме спре, но при укорителните думи на баба, която стоеше до портата, ме пусна.

До вечерта баща ми прави опити да се свърже с партийните си другари. Отпрати се към градината, където имаше укрито оръжие, огледа се и отиде към минаващата край нашата къща река, но и там го посрещна въоръжен войник. Когато се свечери, той поднови опитите си за връзка с другарите си, но и този път безуспешно. Легнахме си, подтиснати от тревога пред неизвестността. Призори тежки удари по портата разбудиха всички ни. Беше 12 септември. Чичо Павел, брат на баща ми, отвори. В хслчето, където спяхме с баба, нахлуха въоръжени войници.

– Що сакате, бре? – попита баба.

– Сино ти, Петре, къде е?

Тя се опита да ги заблуди, но те вече блъскаха по вратата на малката стаичка, където той беше с втората ми майка и едногодишната ми сестра Роза. Измъкнаха го необлечен, само с нахлузени обувки. Хванах се за крака му. Сестра ми Вера, която беше едва шестгодишна, плачеше. Пищеше и малката Роза.

– Шо сакате, бре, проклетници? – викаше баба, хванала татко за ръката.

Един от войниците я тласна настрана, после ритна мен с ботуша си. Паднах на ръба на миндера. Баща ми посегна да ме вдигне, но те не позволиха и го заблъскаха към вратата.

– Какво искате от мене? – питаше баща ми. – Аз съм избран човек.

Отведоха го...

На чешмата събрали се деца тихо говореха за станалите през нощта арести. И аз разплакана им разказах, че и моят татко е арестуван. Така чешмата се превърна в информационен пункт, където получавахме сведения за арестуваните.

Чичо ми Павел повика леля, сестрата на първата ми майка, от Русе. Тя пристигна елегантно и богато облечена. Отправи се до коменданта на града, за да поиска свиждане с баща ми. Красивата ѝ външност изглежда му бе повлияла и тя получи разрешение на два пъти за свиждане с баща ми. Отнесохме му дрехи, завивки. Почнахме да му носим и храна. Такова разрешение бяха получили близките и на другите арестувани. Но леля си замина. След това войниците ме гледаха сърдито, когато носех храна на татко. Един ден постовият ме наруга грубо: „Да не те виждам повече тук, че ще те пребия като баща ти!“

Разплакана се върнах у дома. На другия ден баба пак ме прати с котле и вързопче с хляб. Войникът, който беше на пост, грубо дръпна котлето с яденото от разтрепераната ми ръка и го хвърли върху мен. Заплаках високо и започнах да викам: „Тате, тате-е-е...“ Чух от прозореца гласа му: „Какво искаш от детето?“

Разбрах после, че този ден го бяха били зверски. Не е могъл дори да стане. На другия ден отново бях с храна при входната врата. Посрещна ме началникът:

– Къде? – запита ме той грубо.

– При татко ми. Петър Говедев – казах аз.

– Петър Говедев не е вече тук – отвърна той вече по-меко.

Узнахме, че затворниците бяха преместени в горните казарми. Не разрешиха повече да се носи храна. Отново се заредиха дни на неизвестност и тревога...

Един ден играех на улицата, а баба седеше пред портата на големия камък. Изведнъж от горния край се зададоха войници с щикове. Между тях вървеше баща ми с почерняло и изсъхнало лице. Отстрани, недалеч от войниците, го следваше втората ми майка.

– Бабо, тате! – развиках се аз, а баба като недвиждаше, стана и отвори портата, мислейки, че си идва вече свободен. Когато групата войници наближи нашия дом, баща ми хвърли чергата, която му бяхме отнесли за завивка. Затичах се да го прегърна, но войниците ме отблъснаха с приклади. В очите на баща ми съзрях напирани слъзи. Тръгнах с групата донякъде. Когато спрях, той изви глава, за да ме види, но конвоиращите му попречиха. Улицата се изпълни с писъците на баба... Беше 23 септември 1923 година.

Заредиха се тежки дни и безсънни нощи, изпълнени с тревога... Баба ту нареждаше като на умряло, ту се молеше горещо пред иконите. Аз и сестра ми Вера стояхме сгъшени до нея. Свършили се бяха за нас детските игри, безгрижните ни дни...

На 27 септември през нощта картечни изстрели процепиха зловещата тишина... Тръпки на ужас обхванаха всички ни. Скочихме от леглата полуоблечени. Излезли бяха чичо, стринка, децата им, съседите... Лунни лъчи обгръщаха в сребърна паяжина града. А долу, към нашата ливада, край шосето, проблясваха червени огънове, следвани от чести картечни залпове...

Баба с необичайна за възрастта си бързина се втурна в къщи и коленичи пред иконите, молейки се гласно... В голямото си отчаяние и мъка тя търсеше опора в своята вяра... Над града се носеше синкав призрачен дим, примесен с дъх на изгоряло месо...

След няколко дни дойде втората ни майка и каза: „Свърши се вече! Избиха ги!“ Баба падна като покосена, а когато я светихме, писъците и клетвите й събраха съседите в нашия двор... Всички плачеха безгласно. С какво можеха да ни утешат? Ненужни бяха думите пред тази голяма майчина и сирашка мъка!...

Настъпи есен. След дълго дирене близките на загиналите откриха лобните им места в нашата ливада край Крива вада. Намерена беше могилата с дървеното кръстче. Скрити, овчарчетата бяха наблюдавали злодействата на пияните и озверени войници, слушали бяха писъците на изтезаваните и разстреляни комунисти и земеделци... Пияната орда се нахвърлила върху покосените от картечницата тела, газели ги с конете, с щикове пробощдали тръпнещите им още трупове... А на шосето седали във файтони богатшите Черешаров, Манов и др. и се наслаждавали на кървавата оргия. Стоновете на умиращите се чуваха чак до близкия пчелин, където баща ми не веднъж ме беше водил.

Настъпи зловеща тишина след тази кървава вартоломеева нощ... Овчарите се осмелили да слязат едва когато затихнали стъпките на конете по шосето за града. От плиткия трап се подавали окървавени ръце, крака, разсечени глави!... Те покрили с пръст кървавите човешки останки и заболи над тях едва забележимо дървено кръстче. Така беше разкрито лобното място на загиналите в онай нощ 14 комунисти и земеделци, заровени на три различни места в ливадите край Крива вада.

След като бяха открити лобните места, се отправихме към татковия гроб, край нашата ливада. Там, където само преди два месеца вдъхвахме аромата на окосеното сено, се носеше дъх на разложени трупове. Спряхме до могилката, обрасла вече с трева и есенен минзухар. „Нима тук е татко?“ – се питах аз. Спомних си последната ни среща. Видях го отново под ударите на прикладите... Парна ме сякаш сълзата на почернялото му изтерзано лице. Тук, на братската могила, малкото ми детско сърце изпита ново, непознато дотогава чувство. Задуши ме омраза и жажда за мъст срещу убийците на баща ми. Заклех се да се боря срещу злодеите, които отнеха детството на хиляди деца като мене! Заклех се да стана като татко борец срещу неправдата! Моят път беше вече очертан. Той водеше от бреговете на Крива вада към борбите на работниците за хляб и свобода, към нелегалните партийни събрания, където се закаляваше стоманата...

След 9 септември, когато свободата озари братската могила край Крива вада, аз и сестра ми Вера с трепетни ръце поехме червеното сандъче с костите на нашия загинал баща, за да ги поставим в общата гробница в градската градина на Самоков. От площада звучеше вълнуващата бойка реч на Васил Коларов. Той говореше за борческия Самоков, дал свидни жертви за свободата... Прочете и топлата приветствена телеграма, изпратена от Георги Димитров от Москва, в която той изразяваше съжалението си, че не може да присъства и почете паметта на своите бойни другари Б. Хаджисотиров, М. Дашин, П. Говедев...

Милка Говедева

4. ОЧЕРК ЗА ПЕТЪР ГЕОРГИЕВ ГОВЕДЕВ

Петър Говедев е роден на 29.06.1888 година в град Самоков в семейството на Г. Говедев – занаячия. Той е най-малкият син от седемте деца на Елена, която остава вдовица преди да видят бял свят двете последни деца на Елена – близначета Павел и Петър, родени след смъртта на баща си Георги.

Голямата мизерия и недоимъкът в тази сирашка къща дава възможност на будния Петър още в детските си години да се насочи правилно чрез запознанството му с Хаджисотиров, В. Коларов, Г. Димитров, Д. Благов и др. и да се изгради като един достоен борец – комунист, който впоследствие се очертава като един от ръководителите на самоковските борци.

Петър работи над себе си неуморно, той е жаден за много знания и в скоро време натрупва един огромен капитал от марксистко-ленински познания.

Вън от това, интересите му са всеотрасни. Недоволен от редуцираната по него време педагогическа гимназия, в града се отварят млекоарско, пчеларско и дърводелско училище, които Петър завършва успешно. А по-късно, през войната той става и фелдшер, интереси към лекарства и пр. Но наред с всичко друго Петър е създател и ръководител на Профсъюзите в град Самоков, той е, както го наричат, душата на профсъюзната организация. Обичан и тачен от работническата класа заради своята честност към нея и преданост в родния си град, бива изпратен във Виена на специализация 1908-1909 година, където намира и своята другарка – Ана Каролева, изучаваща там музика. Ана Каролева, закърмена от семейството си с марксистическите идеи, продължава борбата, свързвайки живота си с Петър Говедев.

Във Виена Петър се свързва с отговорни за онуй време немски и български другари на социал-демократическата партия (тесни социалисти).

След завръщането си, като добър масовик и оратор и организатор той бива избиран неколkokратно в местната листа на съветниците на Самоковската комуна, е по-късно и за главен помощник-кмет на 3-та Самоковска комуна.

Знаейки немски език и добър специалист в своята занаятчийска професия, много от местните чорбаджии му правят предложение да го субсидират финансово за коалиционни печалби, които Петър отхвърля с възмущение.

Семейството на Петър и Ана бива често посещавано от Комунистическата партия: В. Коларов, Г. Димитров, Хаджисотиров, Д. Благов и др. Още като младеж Петър попада в младежкото ядро на Г. Димитров, наречено „Чамкорийско ядро“ (снимка в музея на революцията София). По-късно неговата другарка Ана Каролева, заедно с Домна Шилявска, Мария Чешмеджиева и др. са едни от главните организатори на женското движение в Самоков.

Петър Говедев беше не само добър организатор, но и добър оратор, в своите спомени за него говореше П. Велинов, професор, Хр. Даганов, академик Чакалов пред дъщерята на Петър. Неговата честност и преданост към Партията водеше до крайности пред изпълнение на поставените му партийни задачи. Не рядко той биваше обвиняван от близките на семейството си, загдето го изоставяше пред поставените партийни задачи. На подобни упреци Петър отговаряше, че обществото ще има грижа за семейството му, ако нещо стане с него.

Вярата му в социалистическото общество и Партията бяха безгранични. Винаги всеотдаен, честен към себе си и Партията, безстрашен, той решаваше всяка поставена задача без разлика на време, денем, нощем, близо, далече в

града или в селата и околията. Не рядко той бродеше из горите, измервайки ги, за което му се полагаше извън заплатата му отделно възнаграждение, което той отказваше, че били чорбаджийски пари. В този дух на всеотдайност и честност той възпитаваше и своите деца, които, макар и невръстни да останаха без родители, смело поеха безстрашния и стръмен път на революционната борба.

Петър Говедев бе убит зверски на 27.09.1923 година край местността „Крива вада“ на град Самоков. Неговата беззаветна преданост и всеотдайност вля в сърцата на поколенията любов и обич и безстрашие в борбата против фашизма и капитализма.

Поклон и вечна памет пред паметта на загиналия герой на свободата.

5. ЗНАЯ ЦЕНАТА НА ТАЗИ СВОБОДА

вестник „Труд“ от 29.05.1976 година, брой 127

Днес посрещаме изборите с радост, с голяма тържественост като в свободна страна. Но аз зная цената на тази свобода и спомените ми ме връщат през 1931-1932 година, когато предстояха избори в София. В малкия клуб на така наречения „Бабешки дом“ се събираха работниците от независимите професионални съюзи – металици, обувари, шивачи, текстилци, печатари, бръснари, дърводелци, търговски служители. Когато забраниха събирането ни в „Бабешкия дом“, продължихме сбирките в клуба на ул. „Позитано“ N 1. Таванът гъмжеше от хора. Като сега са пред очите ми купчинките работници по тавана, наобиколили своя секретар – кои на столове, кои клекнали, а някои даже седяха на прашния под – погълнати всички от една и съща вълнуваща ги идея – подготовката на предстоящите избори.

Секретар на нашата група беше Димитър Христов (Ляпчето), който отговаряше за младежите на бръснаро-фризьорския бранш. С него и с Гошо Узунов трябваше да отговаряме за училище „Кирил и Методий“ на едноименната улица.

За мен това бе първата акция, в която като млада организирана работническа щях да взема участие. Наскоро се бях върнала от Румъния, където распах след убийството на баща ми през 1923 година. Горях от желание да бъда като татко – боркиня за нов, по-добър и справедлив свят.

Моята роля не бе само на агитатор пред училището, а и като снабдител на сребърните бюлетини, с които участваха комунистите. Гошо беше вътре, поднасяше бюлетини на гласоподавателите и следеше за нашите бюлетини в тъмните стаички, а Ляпчето и аз посрещяхме хората отвън и гледахме скритом да ги снабдим с наши бюлетини.

Ето че след малко излезе Гошо и каза, че влязъл полицаи в тъмните стаички и взел всички наши бюлетини. Дадохме му скритите по джобовете ни бюлетини да дава на хората. Ляпчето се обърна към мене: „Бързай до ул. „Опълченска“ – бай Михал – нали знаеш куция!“ Току-що бе отминал наблизил един файтон. Догоних го и завиках: „Чичко, моля те, имам болна сестра, карай ме бързо до ул. Опълченска“ Видът ми му вдъхна доверие. „По-бързо, по-бързо, чичко, да я заваря жива.“ И той заудря с камшика по конете.

След около десетина минути ние стигнахме. „Моля те, чичко, почакай, навярно ще тичам за лекарство.“ След други десетина минути аз вече носех ценния материал в една ученическа чанта.

Пред секцията му хвърлих една двадесетолевка и той доволен, но учуден, (разбра, че лекарят бе секцията), заклати глава и извика подир мен: „Гледай го ти детето, с какви работи се занимава!“

Наближаваше вече 4 часа и като че ли престанаха да идват хора. Гошо излезе.

– Как е?

– Добре върви, бай Пенко и аз не пропускаме.

Бай Пенко беше от партийните другари.

Отдолу се зададе един закъснял гласоподавател, след него втори – 5-6 човека. Предложихме сребърния бюлетин на първия, но той скрито показва от джоба си такава. Същото се случи и с другите двама. Четвъртият носеше явно сребърната бюлетина. Беше добре облечен, „баровец“, както ги наричахме. Оказа се полицаи и идваше навярно да събере нашите бюлетини. „Малко е закъснял – намигна ми Ляпчето – ние опекохме вече работата.“

Когато дойде полицаят и започна да ни гони, а идваха нова група хора да гласуват, Димитър Христов се качи на зида на отсрещната черква и извика: „Другари, бъдещето е само в сребърните бюлетини! Гласувайте за народна власт!“

Наближаваше краят на изборите. Оставаха най-напрегнатите минути – броенето на бюлетините.

Другарите комунисти бяха пратили свои пълномощници, за да не се попречи нещо при преброяването. Когато преброяването свърши, другарите отвътре взеха да викат „ура“. Ляпчето не се стърпя, влезе и се показва на стълбите: „Победа!“

Скоро дотича един другар. „У вас как е? – „Само сребърните“ – казах, сияеща от радост. „И при нас“, каза той и забърза за друга секция. Полицията бе блокирала телефоните, но тези другари свършиха добра работа.

София осъмна „червена“. Но общината бе само 24 часа в ръцете на комунарите.

Това бе моето първо бойно кръщение.

Милка Говедева

6. НЕЛЕГАЛНАТА ПЕЧАТНИЦА

вестник „Работническо дело“ от 10.06.1971 година, брой 161

Ведро утро нахлу през прозореца на прихлупената стая. По лицата на двамата младежи, приведени над циклостила, се появиха самодоволни усмивки. Тяхната опасна и отговорна задача – да отпечатаат поредния брой на нелегалния вестник „Комсомолска правда“ – беше към своя край.

Изведнъж се чу шум откъм входа. Младежите тревожно замряха в очакване. След малко момчето на хазяина се обади – чукали някакви съмнителни лица. Питали само тяхното семейство ли обитава тоя дом. Хазияката бе успяла да ги убеди, че други хора няма. Отпратила ги бе, но докога?

Младите печатари Тодор Дачев и Йосиф Ешкенази се спогледаха тревожно. Явно бе, че полицията е влязла по следите им. Жилището им бе под наблюдение.

– Един път да се стъпни – загрижено продума Йоско – все ще намерим как да изнесем от тука циклостила!

На този циклостил те печатаха в. „Комсомолска правда“, в. „Червено знаме“, а не рядко и позиви. До вечерта вестникът бе опакован. Йоско остана да подреди печатарските материали и мастилата и да ги подготви за пренасяне в друга конспиративна квартира. Тошко се отправи за уговорената среща с Виолета (моето коспиративно име – б.а.), която щеше да им съдействува за пренасяне на печатницата. На улицата, докато се разминавахме като

„непознати“, успяхме да се уговорим къде и в колко часа ще извършим рискованото дело.

Наближаваше полунощ. Укрили се в един запустял двор до артилерийските казарми, аз тревожно се взирах в тъмнината. Брулеше студен мартенски вятър. Ръцете ми вкочаняха. В дъното на ул. „Регентска“, отатък моста, се зададоха две приведени фигури. Аз напуснах прикритието и се отправих към закъснелия файтон, който прекосяваше трамвайната линия.

– Ей, чичко, почакай! – обърнах се към стария файтонджия. – Моля те, помогни! Имам багаж – брат ми пристигна от село!

Файтонът спря. Един силует (това бе Йоско – б.а.) се отдалечи и изчезна в първата пресечка. Съгласно неписаните конспиративни закони, Йоско не трябва да се вижда с мене. Аз помогнах на Тошко да пренесе вързопите към файтона. След половин час спряхме на една улица в квартал „Лозенец“. По-късно научих новия адрес на печатницата – ул. „Еледжик“ 3. Скъпоценният товар бе свален. Файтонът отмина. Това бе последната ми среща с печатарите на младежките нелегални издания, защото ми бяха възложили други задачи...

Така временно бе спасено от зоркото око на полицията нелегалната печатница на в. „Комсомолска правда“. На новия адрес бяха отпечатани 4-и, 5-и и 6-и брой на в. „Комсомолска правда“, втори брой на в. „Червено знаме“ и 3-ти брой на в. „Червен септемвриец“. В. „Комсомолска правда“ информираше младежта по различни вътрешни и международни въпроси, зовеше я на борба срещу реакцията. Достатъчно е да се споменат само някои от заглавията на статиите, за да се види неговата тематика: „Икономически борби в Софийски окръг“, „Съветският национален въпрос като част от въпроса за пролетарската революция“, „Септемврийското въстание“ – уводна статия, „Владайското въстание“, „Мирът, набучен на щикове“, „Реч на Маро Джафери в защита на Георги Димитров и другите подсъдими в Лайпцигския процес“, „Стачките в София“, „Парижката комуна и Октомврийската революция“, „Борбата против фашизма у нас“ и други.

Полицията ме търсеше упорито. Арестуваните комсомолци и комуната бяха разпитани къде се намирам, но никой не издаде моите следи. Трябваше да се действа твърде предпазливо. Уговорих се със сестра ми, с която живеех на ул. „Шар планина“, да поставя винаги между двата прозореца едно пръстено буренце-касичка. Липсваше ли то, значи полицията е идвала. Буренцето се виждаше добре от тротоара на улицата.

С всеки изминат ден положението ставаше все по-тревожно. Зачестиха блокадите. Трябваше да се правят нелегалните срещи в околните села или в горичките на Витоша. На една среща научих тревожната вест – на 19 май 1934 година печатницата на „Комсомолска правда“, преместена в квартирата на Йоско, била разкрита, а Тошко и Йоско били арестувани. В тази квартира беше отпечатан брой 4 на в. „Червен септемвриец“, а брой 7 на в. на „Комсомолска правда“ останал недовършен.

Настъпиха дни на тревога и напрежение. Безпокойни мисли ме обзеха – не един път бях се движила с младите печатари. Полицията вероятно подозираше връзката ми с тях и сега ме търсеше... С тези мисли наближих квартирата си на ул. „Шар планина“. От тротоара видях, че буренцето го нямаше на уреченото място.

Реших да отида във фабриката, където работеше сестра ми и да разбера какво е станало. Вмъкнах се в един тъмен вход на сградата, за да не предизвиквам любопитството на хората. Успях да съобща на сестра си по един работник и тя слезе. На въпроса защо го няма буренцето. Вярата ми отговори, че мила прозореца и просто забравила да го постави...

Вечерта се отправих на уговорената нелегална среща. Към мен се доближи мъж, когото подозирах, че е агент. Опитах се да отбягна срещата, като преминах на другия тротоар, но той ме последва. Нашата гоненица продължи дълго. Трамваят за Княжево от площад „Свети крал“ (сега „Ленин“) току-що бе потеглил. Аз скочих в първия вагон. Наближи спирката „Александровска болница“. Малко преди да спре трамваят, аз скочих в движение. Трамваят отмина с преследвача.

Нелегалната ми среща се състоя. На нея научих, че Тодор Дачев и Йосиф Ешкенази бяха понесли твърдо инквизициите в Дирекцията на полицията, без да споменат нещо за мене. Необходимо бе обаче да сменя квартирата си. Приютиха ме порутените къщички на площад „Под игото“. По-късно обаче бях арестувана във връзка с друга конспирация...

Милка Говедева

7. ПЪРВИ МАЙ 1935 г. – ЦЕНТРАЛНИЯТ ЗАТВОР (РОЗОВОТО КЪТЧЕ)

Беше края на април 1935 година. Наскоро падналият сняг изстуди въздуха, но се оказа безсилен да спре ведрия полъх на пролетта. Дори през тъмничните решетки проникваше отвън дъх на цъфналите в близост дворове сливи, нахлуваха жизнерадостните птици хорове.

Пролетта пораждаше копнеж, вълнуваше младите сърца на 23-те политзатворнички от двете килии в източното крило на Централния затвор. Идваше празникът на международния ден на труда на пролетарската солидарност – Първи май. Необходимо бе да се отпразнува тоя светъл ден от политическите затворници в Централния затвор, така че да се почувствува непокорената им борческа воля при тъмничните условия.

Тази година Първи май почти съвпаднаше с християнския празник Великден. Грижите и вниманието на другарите вън от затвора и на нашите близки, улеснени от отслабналата поради църковния празник бдителност на надзиратели и тъмнична управа, се оказа в струпване на големи количества хранителни продукти в килиите ни – традиционните червени яйца, козунаци, печено агнешко и т.н. Това особено радваше двете малки затворничета – деца на двете майки другарки, за които не се бе намерил приют и топла грижа и те споделяха затвора на своите майки.

Решихме да уговорим с другарите политически затворници празнуването на Първи май по твърде оригинален начин: няколко от най-младите политзатворнички – Ася, Рачето, Милка (аз –б.а.) и Елена се обявихме за годеници на неоженени другари от мъжкото политическо отделение. Така нашите килии се превърнаха в гнездо на любовни копнежи – „розово кътче“. Управата бе уведомена. Разреши се на годениците да се срещнат в тъмничната приемна на свободно свиждане. Те получиха партийната задача да предадат някои материали и пренесат инструкциите за отпразнуването на 1 май.

На Великден „срещата на годениците“ се състоя: Рачето и Йордан, Ася с Нецо, Милка с Христо Ников и Елена със Стефан се спуснаха поривисто един към друг и в процеса на умишлена удължена преградка получихме необходимия материал. Целувахме се така „жадно в младенчески порив“ да изпълним партийната задача, че ключарите вулгарно отбелязаха: „Стигате бре, изядохте ги вече тия моми!“

Подготовката за 1 май се разгоря. От дълго се бяхме готвили, използвайки сполучливо различни форми на работа: в кръжока по марксизъм-

ленинизъм, където изучавахме съчиненията на Ленин и Маркс, на Енгелс и Сталин; в кръжочка по биология и математика – организиран от студентката Елена и по политикономия – ръководен от същата; по литература – от Рада Тодорова; в драматичния кръжок – от Милка. Милка бе млада, здрава девойка, работничка. Останала без средно образование, тя жадно поглъщаше поднасяните в кръжоците знания. За нея, както и за останалите политзатворнички – работнички пребиваването в затвора се превърна в здрава народна школа за политическа и обща култура. Политическите затворнички издаваха и вестник „Затворничка“ под редакцията на др. Рада Тодорова и участието на всички останали. Милка правеше своите първи литературни опити чрез стихове и разкази, някои от които бяха отпечатани в РЛФ (поемата „Провал“ и разказ „Кървавият септември“). Във вестника участваха и другарките: Рачето – мургаво симпатично девойче – партийен отговорник, Ася, Елена, Любка Спасова, Христина (Роза), радомирските Венера, Вера и Калинка, Дончето от Марек, Пенка и Виолета и още някои старозагорки, чиито имена съм забравила. Милка списваше вестника на ръка с печатни букви. Тя го разпространяваше в ролята си на масовичка и след криминалните затворнички, от които бе завербувала две за комсомолки и една партийка. По това време левосектанският курс на партията налагаше чести масови акции.

Партийната група взе решение да се проведе чествуването на 1 май чрез редица протестни прояви, към които да бъдат привлечени и криминалните затворнички. Още в предвечерието на празника Милка уговори с най-будната от тях – Цеца, да бъдат върнати чая и чорбата.

Преди звънеца, предусещайки края на акцията в карцера, Милка се качи на тъмничния прозорец, за да види лъчистото синьо майско небе и своето любимо кътче от Витоша, огряно сега от майското слънце. В 6 часа сутринта, когато бяха пуснати за тоалетните, политзатворничките се събраха в първата стая, а във втората останаха майките с двете деца. Почистено бе бързо. Милка бе избрана за полпред. Тя бе здрава, яка, бойка или както всички казваха: „Милка е яка, може да носи байряка“. Често съзнателно тя поемаше вината на някоя по-слаба другарка и лежеше в карцера вместо нея.

Наближи часът на баката. Рачето и Рада даваха своите последни инструкции. Милка погледна през шпионката. Насреща идеше ключарят Кольо Смъртта, който преценил момента, държаше бич в костеливата си ръка. Той не отвори вратата, предвидената трибуна не бе издигната. Тогава Милка викна с все сила от шпионката: „Другарки криминални, на протест, върнете чая и чорбата! Да живее първи май, международният ден на труда!“ Последва тракане с канчета и бурна песен. Коридорите на затвора отекнаха от бодрата мелодия на „Интернационала“.

Акцията бе подета и от криминалните затворнички. Цеца, по внушение на Милка, бе успяла да убеди и част от тях – те отказаха чорбата и издигнаха лозунга: „Да живее първи май!“

Кольо Смъртта изпадна в бяс. Той удряше с бича по вратата на първа килия и крещеше: „Дайте по-скоро ключа!“ Побледнял, с изпъната суха кожа по черепа, той действително напомняше символична фигура на смъртта. Липсваше му само традиционната коса, заменена сега с по-свирепо оръжие – коженият бич, който свистеше яростно.

Когато най-сетне вратата на килията се отвори, ударите на бича се понесоха върху главите на затворничките. На предна линия бе Милка. Кожената змия се уви около раменете и разкъса блузата, израни лицето – потеклата кръв обagri страните ѝ. Политзатворничките бяха натикани в карцера – циментена тясна дупка с желязна решетка вместо врата. Карцерът бе разположен под

хлозета на горния етаж. Оттам се просмукваха нечистотии и таеха върху главите ни, проникваше смрад. В десния ъгъл имаше дупка – гнездо на пльхове, които свободно пълеха между нас. Не можахме нито да легнем, нито да седнем дори – така плътно бяхме натъпкани. Но влагата до известна степен можахме да ограничим, тъй като предсещайки карцирането като последица от майската акция, бяхме се облекли добре.

В знак на протест обявихме гладна стачка. Протестираха и другарите политзатворници от мъжкото отделение, криминалните затворници. Протестът проби тъмничните зидове, развълнува се целият квартал „Банишора“, населен с бедни трудови хора.

Задачата на Милка се усложни – трябваше да се поддържа висок боен дух. Тя пееше, играеше на място казачок и ръченица, не оставаше за миг съзнанието свободно, за да предотврати колебанията, които още от втория ден се промъкваха всред карцираните, особено между криминалните. Разлагашо влияеше и ключарката. В определения час три пъти дневно тя заставаше пред решетката с една топла чорба, чиито пари дразнеха празните стомаси и се обръщаше към криминалните: „Вие сте крадци, мари, що ги слушате! Те горе имат сандъци с храна!“ Тяя призиви действително деморализираха. Ръководството на политзатворничките започна разяснение. Убеждавахме разколебаните, че всичко, което имаме, ще се консумира общо, без да подозираме, че храната ни е конфискувана. Др. Рада рецитираше стихове, Милка пееше шлагери и играеше комични пантомими. Ася и Рачето и Елена разказваха смешни разкази и анекдоти. Така преминаха четири гладни дни.

„Работнически вестник“ бе отбелязал нашето бойно държание и алармираше за спасението ни. Зад стените на затвора нарастваше мълвата за гладуващите политзатворнички. На петия ден вечерта дойде прокурорът с директора на затвора. Той започна да запитва всяка една поотделно защо гладувате. Едни мълчаха, други отговаряха: „Ние имаме полпред“. Милка изложи исканията, а Рачето ги допълни.

– Какво, пропаганда ли ще правите? – каза прокурорът иронично. – Тогава стойте си в карцера!

Всички извикахме в един глас: „Долу фашизма в България! Да живее Съветският съюз!“

Под напора на протестите срещу нашето карциране, които непрекъснато заливаха затвора и прокуратурата, на шестия ден след обяд ни пуснаха.

Напуснахме карцера изпити, изтощени като смъртници, но с бодър дух за победата. Дневната светлина причини смущение в зрението на някои от другарките, други получиха ревматизъм, синовит, бъбречни заболявания и други, а Милка, най-здравата на вид, едва след 9.09.1944 година при рентгенов преглед като студентка разбра, че е преминала сух плеврит. Така карцерът дарява всеки, който го е посетил даже и само за 24 часа.

В тия дни на жестоки произволи и посегателство върху здравето на политическите затворници, духът не падаше и знамето на пролетарската солидарност победно плющеше в душите ни, изпълваше с бодрост и пламенни копнежи младите ни сърца.

„Из моите спомени“ – Милка П. Говедева
политзатворник от процеса „Кофарджиева печатница“

Забележка на редактора Вергилий Кръстев: Същата статия със съкращения е публикувана във в. „Работническо дело“ на 1 май 1971 г., в брой 121 под заглавие „На Първи май в Централния затвор.“

8. СТИХОВЕ ОТ МИЛКА ГОВЕДЕВА

1. Защо ме отбягваш, Учителю – 15.09.1943 г.
2. Разочарование – 19.10.1944 г.
3. Върхове – 19.11.1982 г.
4. За мама – 29.11.1982 г.
5. Болката на самота – 15.09.1943 г.
6. Наследство – 9.29.1983 г.
7. Реквием (за Паша) – 12.02.1983 г.
8. Нека земята да държа – 2.04.1983 г.

*
* *

Защо ме отбягваш, Учителю

И днес Учителят ме върна.
Каква ли глупост в мен пак зърна?

Открехна малката врата,
огледа спокойно моята суета
и рече: „Зает съм, не мога да те приема.“

С приведена надолу глава
потърсих пътната врата.
О, колко мъчно ми стана,
очите ми със сълзи се наляха,
пак ли беда ме сполетя?

От нийде радост не изгрява,
но вярата в мен крепи
мощта на Учителя ще изгради
и бъдещето ще процъфти,

а името ще прослави
разнасяйки навред по целия свят
духа, що мен отпосле оживи.

15.09.1943 г.

*
* *

Разочарование

Вървах сама покрай реката,
вгледана в измъчената си душа.
Оглежда се в погледа ми сал тъгата
и пиша с мъка, с болка за скръбта.

Аз много исках да узная
къде се крие любовта.
Слана покрила е земята,
душата ми е забулена в мъгла.

Все лед и студ и хлад в душа ми вее,
сърцето ми е тъжно без покой.
Сърдито вятърът своите тъжни жалби ми повее
и всеки срещнат ми напомня, че е той.
А моята душа страдална от любов
не ще намери никога покой.

Когато дървесата зеленее,
и пак живот се върне в тях,
когато птичките запее,
ще спомям, че влюбена аз бях.

19.10.1944 г.

Върхове

Мусала, връх прекрасен, мъчно достижим,
връх да съм в живота, о, Боже
и да раздавам повсеместно блага
на всеки, който е потънал в тъга.

Има по света много върхове
по цялата наша планета,
но има и такива, що всяват страхове
и треперят за своята дребна монета.

А толкова много са децата
гладни по цялата тая земя,
нима сме толкова безпощадни
към тези малки деца?

О, блага, тъй неправилно разпределени,
та кой ли може да тури ред в света,
благата трябва по равно да са разпределени,
да стане светът една прекрасна мечта.

Чакам аз, този ден не е далече,
таз грозна неправда така посята,
доброто приближава и скоро е вече.
Трябва да отмине тя от нашата планета.

19.11.1982 г.

*
* *

За Мама

Аз нямам майка, нито татко,
сирак съм аз от малко дете
и раснах на воля без легло сладко.
Така ли всякое дете расте?

Обичах да играя с топка,
но вместо игра слугинче аз станах.
До мен лежеше осиротяла котка,
на пода на мазето аз растях.

Аз нямах майка, нито татко,
сълзите ми да обърше мама.
Течеше времето без радост, кротко
татко да ме погали само.

Жадувах страшно за майчина милувка,
в прегръдка топла да ме стопли.
Жадувах за една искрена целувка,
леглото ми топло да приготви.

О майко мила и любима,
защо тъй рано си отиде?
Не помисли за своята Мила,
че е тъй малка и без закрила.

Днес съм вече остаряла,
бурите далеч отлетяха,
но обичта ми към теб не е престанала,
макар годините доста да натежаха.

9.11.1982 г.

*
* *

Болката на самота

Тежи ми пак самотата,
тежи ми, тежи.
Но с кой да свържа съдбата,
като навсякъде срещам лъжи?

Обичам чистотата на слънчевите лъчи.
Обичам светлината в ранните зори.
Кой би могъл това с мене да сподели,
ако друго съдбата иска да реши?

Но вечерите в самота е досадно и не на шега,
развличаш се с музика, а изпадаш в тъга.
Друго би било, ако имаше приятелка една,
бе разсяла тъгата на твоята самота.

Нито книга прекрасна може да ме развлече,
защото след нея живота пак така тече.
Изчезнаха импулсите отдавна и те.
О, колко ми липсва жизнеността на дете.

Годините ме подтискат като товар на гърба,
искат да ме превият като крайречна върба,
а ти се бориш с годините на старостта
и търсиш да върнеш отново младостта.

29.11.1982 г.

* *

Наследство

На кои ли баби и дядовци
плащаме земния си данък
и какви ли след нас потомци
ще ядат тоя горчив зальк?

Наследство, потомство незнайно
от векове все тъй потайно
мъчиш се да разбереш техния език,
остават глухи на тревожния вик.

Век на разплата е сега.
Надвиснала е опасността от война.
Живеят хората безделно,
не мислят за времето военно.

Навсякъде пожари по земята,
как ли ни търпят тези от небесата?
В никого не виждам проява на човештина.
Къде остана човешката същина?

Надявам се на добрите по земята.
Дано те спасят хората от войната.
Дано враговете станат приятели
и на доброто в утрешния ден сеятели.

9.02.1983 г.

* *

**Реквием
(На сестра Паша)**

В тежки дни на страдания
намерих духовната си майка.
В страхотни бури и терзания
аз тичах като по пързалка.

Беше тъмно, лошо време.
Аз спях се от всеки камък.
На гърба си носих тежко бреме,
намерих се като пред замък.

Светлина обична ме огря изведнъж.
Къде съм аз, що е тук?
Огряна от лъчите като дъжд
и спрях аз в пътя си до тук.

Пред мен застана млада жена
с въпрос към мене, що желая?
Моля за помощ ръка една,
полиция, къде да ида, не зная.

Ела, момиченце, тук ела,
ела, ти при Бога си дошла.
Не се страхувай от нищо тук.
Притегли ме към своя топъл скут.

Поде ме и ме учи,
гимназия свърших при нея.
В университета пак тя ме учи,
че даже и музика да пея.

О, колко жертви тя положи
за моето духовно издигане.
На колко мъки се подложи,
закриляйки ме от всяко презиране.

На Бога аз ще служа до края
в пътя, който ме въведе.
Пътят е стръмен, аз го зная,
но друг път за мен веч няма.

12.02.1983 г.

★

★

★

Нека земята цъфти

И старост и младост в едно са сляти.
Да бих могла само от далеч да погледна
в тъги и радости в неволи навяти
в ума, в сърцето на всеки да погледна.

Там бих открила бисери безкрайни
и зловонни ужаси, що тровят човека
и крият се там от мисли потайни,
що търсят да унищожат човека до края на века.

О, мисли чудесни, мисли прекрасни,
откриватели на нови красиви възшебства.
Унищожете тез мисли на смрад потайни,
да бъде земята на нови хвалебства.

Да никнат нови красиви семена,
знамена на мир да се веят по цялата земя.
Да настане най-после очакваната мечта
и никой да не жертва за оръжия ни лепта.

Не искам да мисля за лошите последици, но зная,
че новата война не ще пощади и птичка, що лети,
и рожбата в утробата на майката ще си намери края.
Защо е така, когато може земята да цъфти?

2.04.1983 г.

9. ПЪТУВАНЕ ДО БОЖИ ГРОБ

Изминаха 45 години от заминаването на Учителя. Изминаха толкова години, колкото Учителят беше определил на комунистите да управляват. Аз доживях да видя, че това се сбъдна. След 1989 година преминахме в една друга епоха. Само че много хора не могат още да разберат, че вече сме в друга епоха. Но аз разбрах, видях много неща, отвориха ми се очите за някои мои заблуди в моите комунистически убеждения и дойде това време, когато върнах партийния билет и най-официално се отказах от Партията. За мен това беше един етап, които завърши в моя живот.

Сънувам един сън с Учителя, който ми направи много силно впечатление. Сънувам, че е един слънчев ден и Учителят е седнал на една пейка, пред него е една маса. Седи Той така обърнат към юг, а аз идвам откъм гърба Му. Решавам да го питам него и така зад гърба му си подавам лявата ръка и казвам: „Учителю, гледайте ми на ръка. Много искам да ми гледате на ръка и да ми кажете нещо.“ Той ми хваща ръката и казва: „Кажи си едно желание!“ Помислих, помислих и си рекох, че като научен работник с химията нищо не направих, то поне да искам да пътувам по света. Накрая му казах: „Учителю, искам много, много да пътувам.“ Той погледна, помълча и каза: „До утре тая линия ще я имаш на ръката си.“ Това беше през 1980 година. Така се случи, че аз си продадох вилата, сдобих се с пари и реших да пътувам. Моята мечта беше между другото да посетя и Божии

гроб. Пътувахме със самолет, обиколихме Витлеем, Назарет, Херон, Мъртво море, езерото, където с две риби и пет хляба Христос е нахранил хиляди хора, Тел Авив, река Йордан и накрая посетихме Божи гроб. Видяхме Голгота и гроба, където е било поставено тялото на Исус. На връщане, когато трябваше да се качим в автобуса, аз седнах до прозореца. Преди автобусът да потегли, един камък, изпратен от някого, удари прозореца на автобуса, счупи го и камъкът ме удари по рамото. Получи се синина и оток, и два месеца след като се върнах в България отокът не спадна и синината не изчезна. Тогава си спомних какво каза на времето Учителят: „Вие бяхте от онези, които хвърляха с камъни по Христа и викахте: Разпни го!“ Тогава се чудих как е възможно ние да бъдем същите онези, които са искали да бъде разпнат Христос, а сега сме на Изгрева при нозете на Учителя. Но сега се убедих в правотата на думите на Учителя. Отидох на поклонение на Божи гроб, видях къде е разпнат Христос и къде е погребан. Дори ми дадох документ и диплома и аз с него станах вече хаджийка. Вече съм хаджийка и трябва да се наричам Хаджи Милка Говедева. Миналият век българите са давали мило и драго да посетят Божи гроб и след като са се връщали, са носели името „Хаджи“ с голяма гордост. А аз сега трябва да си намеря рамка, за да си поставя грамотата на нея и да я окача на стената, за да ми напомня, че в този живот съм била на Божи гроб в Йерусалим. Но освен това, тази грамота ще ми напомня и за думите на Учителя, че ние бяхме на времето онези, които хвърляха камъни по Христа. Кой хвърли този камък? Човешка ръка ми го върна. Така се върнах от Йерусалим като хаджийка и с хвърлен камък, и с ударено и отекло дясно рамо. Съжалявам, че не прибрах камъка и не си го донесох в България, за да го сложа на лично място и да бъде до грамотата ми, с която станах хаджийка. Ето как нещата се затвориха и очертаха своя кръг на моя живот. Била съм на времето при Христа и съм замервала с камъни Христа. Бях по времето на Учителя. Къде слушах думите Му, къде не изпълнявах заръките Му и ето на края на живота си ви разказах и направих изповед пред вас.

Някой трябваше да го направи, за да може разказът ми да завърши с поука за мен и да бъде достоен финал за вашето внимание.

А сега се готвя отново да пътувам. Не съм приключила с пътуванията, по Божията воля може и да продължа. Знам, че имам знак на ръката си, който ми дава насока в моя живот. Всеки пътник си има свой път. А на всеки пътник му е определен път и той се води от неговата съдба. Моят житейски път бе дълъг и преминах и през трите върха на буквата „М“, началната буква на моето име. Днес вече имам ново име и с това име искам да тръгна отново на път. Моето ново име е Хаджи Милка Говедева, а моят път е избран и определен от Учителя, защото аз до края на живота си успях да реализирам онзи стих в Евангелието, където се казва за Христа: „Ревността към Твоя дом ме изяде!“ Ревността към Школата на Учителя и ревността към Неговото слово ме изведоха отново на високо и днес аз благодаря на Учителя, че ме изведе нависоко, за да бъда свидетел как се сбъднаха думите Господни за времето, което трябваше да дойде и за времето, което дойде и времето, през което ние преминахме. Пребродихме тази епоха, защото Словото на Учителя бе в нас.

10. ПОСЛЕСЛОВ

Този отдел започва с мисли на Учителя за Божествения Промисъл за неща, събития и явления в живота на човека

Никога не късах връзката си с Учителя, дори когато бях в нелегалност като комунистка. Но го правех от страх. Много по-късно приех Учителя вътрешно и безотказно. Но това раздвоение между комунисти и Учителя беше много трудно да се премине като човешки път. За мен това бяха два пътя.

Човек се мени. Това, което бях, вие ще го прочетете в този раздел. Но това, което съм сега, е нещо друго. То е продължение от пътя ми, описан в първия раздел. Има разлика. Ако бях само с Учителя и бях го послушала на времето, по друг начин щеше да протече животът ми.

Но все пак тук описвах двата пътя на една човешка душа, облечена в плът на земята. Накрая двата пътя се сляха в един път. Това е път през Школата на Учителя към живота, към целокупния живот на земята и на човечеството.

Милка Говедева
17.11.1998 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаната Милка Петрова Георгиева (Говедева) живуща ж.к. Борово, бл. 222 (б), вход Д, ап. 116, 7 ет.

Разрешавам на Вергилий Кръстев да публикува в „Изгрева“ спомените ми, които той записа в моя житейски път и живота ми на Изгрева, и срещите ми с Учителя и като ученичка в класа – Общ окултен клас и хора от братството.

Предоставям материали от вестници и списания, от моята нелегална борба като комунистка от 1932 до 1944 година.

Той може да избере някои от моите стихотворения за публикация към моя материал.

Днес, 17.11.1998 г., София
М. Георгиева (Говедева)

АНРИЕТА МАРКОВА

ЖЕРБЕРТ

ЕДИН ВЕЛИК ДЕН

Тръгнали бяхме много преди изгрева на слънцето, защото трябваше да бъдем навреме на братския бивак на Витоша, за да поздравим неговото появяване оттам. Така вървахме с бодра стъпка, въпреки тъмнината и лошото състояние на някои места от пътя. Впрочем Учителят, в когото мнозина мислят, че виждат само едно лице в напреднала възраст, беше начело на групата. Той вървеше толкова живо, толкова весело (разположено), че младите трябваше доста да бързат, за да не останат назад. Колкото за мене, която почти не бях правила екскурзии, аз следвах отначало криво ляво; но когато почна стръмнината, стана ми невъзможно да вървя наравно с другите в тези малки пътеки, ужасно стръмни, каменливи и неудобни. Аз се бях спряла за един момент и се питах в недоумение кога и как бих стигнала целта, когато се видях настигната от една сестра, която намирайки, че сме приблизително с еднакви сили, много любезно ми предложи да вървим заедно. Това беше помощ, която небето ми изпращаше. Приех с готовност и добре стана: тя познаваше планината и скоро ние се намерихме в един път, по-дълъг наистина, но колко по-удобен и приятен! Надясно реката ни държеше под обаянието на своя шепот, който изглеждаше да ни казва, че тя е научила много неща през своето пътуване. Тя беше щастлива, виждайки ни да напускаме за малко равнината, за да идем и се разведрим по височините, защото тя знаеше от собствен опит, че планината дава на долината това, което съставлява нейното богатство, нейното благосъстояние. Тя изпълняваше зерно мисията, която великодушната и горда Витоша ѝ беше възложила, като на един повереник, който не би се обезсърчил от никаква мъчнотия, от никаква пречка. И благославяха я тези, на които тя носеше плодородие, както и високият връх, дето бе родена. Благодарение на тези размисления и на много други още, които бистрата течаща вода ни внушаваше, ние бяхме извървели доста път – на всички направления – и бяхме стигнали да се удивляваме на хубавия пример, който тази вода ни даваше и който ние трябваше да се стараем да приложим в живот, когато моята приятелка ме накара да забележа, че беше дошло време да се разделим от нея. Да се разделим с нея, ние съжалявахме тъй, както човек съжалява, когато в подобен случай се разделя и стиска ръката на един добър спътник. Седнахме за малко на нейния бряг: само като я гледахме, ние се възхищавахме. И за да и покажем колко допира с нея ни беше скъп, ние с наслада започнахме да си разхлаждаме лицето, а после потопихме и оставихме потопени ръцете си, за да почувстваме още по-добре нейната милувка.

След това сърдечно сбогуване, в което се прозираше желанието да я видим отново, ние поехме направлението, което трябваше да ни заведе на пътеката, следвана от нашите приятели. Повечето бяха безсъмнено вече на бивака и ние бързахме също да пристигнем там.

Тъкмо в момента, когато навлизахме в една малка, приятна полянка, слънцето се появи. Това внушително зрелище, особено когато човек се намира

всрещ природата, върху мили, величествени висини, изпълва всекиго душата с едно неизразимо чувство на възторжена признателност и тогава съвсем неспонтанно човек се моли, благоговее и обожаваше с любов всичко наоколо.

Мястото беше толкова привлекателно, че ние решихме да останем там още и да закусим в тая приятна обстановка.

След тази укрепителна почивка, ние с голям кураж тръгнахме на път, толкова повече, че знаехме, че крайната цел е много близка. Изведнъж ни се стори, че чуваме да се говори и ето, заобикаляйки една скала, не тази, която краси нашия бивак, ние имаме радостната изненада да видим Учителя седнал на тревата, с няколко братя и сестри около него. Кръгът се отвори тутакси и на мене ми бе дадена възможността – и колко бях щастлива от това – да седна отляво до Учителя. Не ще изгубя нито дума от това, което Той ми казал. Преди нашето пристигане разговорът се е въртял около дребни неща, които са се случили сутринта. Той продължи в същия дух. Според обичая си, Учителят се интересуваше от всичко, което засягаше Неговите деца. Ние съставяхме едно семейство, където всички се чувствахме добре. А времето беше великолепно. Слънцето блестеше чисто и ясно. Небето беше синьо. Птичките пееха. Върху най-високите точки на околните планини се забелязваха ясно куп дреболии, които черните облаци, веднъж решили да се настанят там, завистливо отнемат от нашия поглед.

Хубавото разположение на всички не закъсня да се изрази в песни. Едва свършили една и някои братя, според своето желание започват друга, която безсъмнено всякога отговаряше на вътрешните нужди на неговото сърце.

Когато най-после завършихме, в едно свещено (съсредоточаване) вглъбяване, прекрасният „Химн на Великата душа“, скъпоценен дар, който напоследък Учителят ни даде – Той предложи да отидем да видим докъде бяха стигнали братята и сестрите, заети да оправят една малка част от пътя, който е в съседство с бивака. Щяхме да се върнем към 11 часа.

След като разгледахме внимателно местността, ние направихме няколко обиколки, моята приятелка и аз, за да отидем след това и седнем върху някой хълм, откъдето би ни било лесно впрочем да наблюдаваме дрехите и другите предмети, които групата бе оставила под наш надзор.

Малко преди уречения час всички бяха отново на мястото, весели и твърде оживени. Чакахме братята и сестрите, пръснати още от сутринта по разни височини. На гладне всички щяхме да идем да обядваме на бивака.

Учителят отговаряше бащински на въпросите, които Му задавах. Неусетно обаче разговорът взе друг обрат. Една тънка тревица навеждаше леко високото си стъбло към Учителя като да Го поздравява, а Той я галеше кротко, като едновременно привличаше нашето внимание върху нечуваните усилия, които трябваше да прави това слабо растение, за да успее да пробие покривката може би тънка, но студена, черна и твърда, която я покриваше, за да се радва на светлината и на топлината на слънцето. Обаче тя можеше да запази тези така скъпо придобити блага и да продължава да се развива само като устоява смело на всичките лоши времена, които ще я нападнат. „Но сегашното ѝ състояние показваше, че тя беше понесла страданията и героически беше изпълнила своята задача: тя беше победила. Туй, което това смирено растение можеше да направи, продължи Учителят, човекът, който е много по-горен от него във всяко отношение, трябва да го направи с още по-голямо право. Той трябва да върви (върху) по следите на чистите същества, които са се издигнали до светлите върхове, откъдето те изпращат светлината на тези, които от долината обръщат към тях своите погледи. Тези същества умеят да обичат природата; те са се старали да я разберат.“

На такива същества природата разкрива своите потайности. Тя ги посвещава в своите тайни, защото знае, че те ще ги употребят свято. Тя знае, че поставяйки на тяхно разположение своите грамадни богатства, те ще вземат от тях тъкмо толкова, колкото им е нужно в дадения момент.

Настана мълчание. Изведнъж аз си спомних един факт, който ме беше понякога дълбоко поразил и който все не успях да си обясня.

Това бяха или сънища наистина знаменателни, или прекрасни мисли, които изникваха изведнъж чисти и светли в моето съзнание и внасяха радост в моята душа. Откъде ми идваха тези мисли? Но най-странното беше тъкмо това, че тези неща ставаха неизменно на една съща дата, да кажем например на 23-ти, винаги на 23-ти.

Всички около мене бяха заинтригувани и бяха вперили очи в Учителя. Най-после Той каза спокойно: „Тази дата напомня едно епохално прераждане във вашия живот.“

Ние бяхме още под впечатлението, произведено от тези думи, когато една от нашите песни прозвуча радостно в далечината. Това беше първата група и то многобройна, която идеше да се присъедини към нас. Други ги следваха. Те не захъснях да се съберат около нас. Всички бяха във възторг от екскурзията и ни предадоха своето хубаво въодушевление. Но не се спряха за дълго. След като поздравиха Учителя, те поеха пътя на бивака с намерение да се измият на чешмата и да се поотморят след това, чакайки обед.

Нашата малка компания говореше за тези, които току-що бяха отминали. Учителят обаче мълчалив, с полузатворени очи, отстъпваше. Изведнъж се възцари дълбока тишина. Всеки чувстваше, че Той беше далеч, много далеч, и че Той се беше пренесъл в сфери, където никой не можеше да Го следва. Къде? Той единствен го знаеше.

Обаче няколкото благи думи, които скоро ни отправи, ни дадох да разберем, че Той се беше върнал между нас. И започнахме отново разговор. Една от сестрите разказваше нещо много интересно. Но изведнъж като че нещо ме тикаше, аз се обърнах живо, за да разгледам хоризонта. Той беше застрашително тъмен, планината нагоре цяла изгубена в големи черни облаци, а до основите обвита в гъсти мъгли, не предсказваше нищо добро. Можело да очакваме ужасна буря и следователно да бъдем измокрени до кости, като се има предвид, че не разполагаме с никакъв подслон. Другите не захъснях да споделят моя страх и не знаеха какво решение да вземат. Жалко беше да се прибереш още сега в града, след като си бяхме обещали да прекараме на открито един цял ден. Впрочем облаците бяха далече още. Въпреки всичко хубавото настроение надделя и младата сестра, която беше започнала да разказва, бе подканена да продължи своя разказ. Учителят ги оставяше да говорят свободно. Неговите собствени мисли Го поглъщаха изцяло. Аз пък не изпусках от погледа си това, което ставаше там, в черния фон, който ставаше все повече и повече заплашителен.

Чудех се, като виждах Учителя тъй спокоен и се обърнах към Него. В същия момент Неговият поглед, в който се четеше неуловима усмивка, се спря върху мене. После Той погледна планината, като че ли се отправяше пак към мене, ставайки, каза: „Да видиш какво правят онези архитекти там горе.“ И Той изчезна зад скалата. Странността на Неговите думи, които мисля само аз забелязах, ме учуди. Какво можеха да означават?

Обаче това, което ми изглежда сега чудно, аз не се спрях да се мъча да прониквам в техния смисъл. Движението, което ставаше по-голямо около мене, привлече моето внимание. Гладът беше вероятно започнал да се чувства вече, защото на няколко пъти стана въпрос за някои любими ястия и започваха да се

интересуват за провизиите, когато Учителят се появи отново. Всички станаха и се прибжиха до Него. Той погледна часовника си и каза, че е време да тръгваме за бивака. Само това чакахме. Всеки тичаше, приготвяше се бърже и всякакъв вид разсъждения, възбуждащи смях и веселост, вървяха в пълен ход, когато моята спътница обърната към планината вдигна изведнъж ръце в жест на радостна изненада и се провикна: „Ами къде са отишли облаците? Няма вече нищо от тях. Какво щастие! Какво щастие! Ще имаме велико лятно време.“ И всички заявиха, че небето ги обичаше и се беше смилило към тях. В същия момент думите на Учителя изпъкнаха у мене с блестяща светлина. Аз ги чувствах, че живеят. Тази светлина ме изпълни цяла и аз видях Учителя зад скалата с вдигната ръка да прави знак на творците на тъмната картина. Те разбраха. Те се преклониха пред Неговите желания и разведрявайки набърже атмосферата, побързаха да напуснат тези места.

Учителят беше изявил едно желание към природата и тя го изпълни. Всяка власт му беше дадена прочее на небето и земята. И моята душа потръпна в свещена радост. Безгранична признателност изпълни цялото ми същество и аз обикнах тогава Учителя, нашия Учител, обикнах Го с една възвишена Любов, на която никое човешко чувство не може да бъде равно.

Но възторгът беше свършен. Аз се видях до Учителя. Погледнах Го и почувствах че Неговият дълбок поглед спрял върху мене ми казваше с безгранична благодат: „Това, което разбрахте, запазете го за вас.“ И Той отиде да настигне тези, които с раници на гърба Го чакаха, няколко стъпки по-далеч.

Всички се отдалечиха, аз останах сама. Но каква наслада е тази самота на мястото, където Учителят беше благоволил да повдигне малко една от завесите, с които се закрива. И как всичко ми беше скъпо: синьото небе, светлата планина, тревата, която Той беше тъпкал и скалата, зад която далече от всеки човешки поглед, Той беше изразил своето желание към архитектите, от които зависеше да ни наградят с един хубав ден. Бих искала да погала всичко, всичко да прегърна.

Отидох да седна зад скалата, за да изживея по-добре това, което беше станало – величествена сцена на един момент. Този Учител, когото знаех сега толкова велик, аз Го бях виждала в продължение на години, виждах Го още да живее толкова скромно, заставаше на нивото на най-смирнените, не търсейки никога да се покаже, зает единствено с това да утешава, да насърчава, да повдига, да показва пътя, който води към пристанището. Необикновени случаи, за които ми бяха говорили, други случаи, които бяха мен самата развълнували и възраждали и възкръсваха в моята памет. Неща, които бяха ставали тогава, сега упражняваха върху мене съвсем друго действие. Аз се възхищавах от високата мъдрост, от голямата дълбочина. Аз ги разбирах, благодарение на светлината, от която току-що бях озарена и чистият отблясък на която живееше още в мене. Сълзи на умиление намокриха моите клепачи при спомена на някои думи, на някои мерки, взети от Него относно мене и чието високо значение ми беше убегнало тогава. И така, сама зад моята скала, аз изживях сладостни часове, цяла в щастие, че имам за Учител това Велико Същество, цяла в щастие, че мога занаяпред да се храня по-съзнателно от Неговото свято учение!

Станах да отида при другите, за да се върнем в града всички заедно, обаче решена да се държа настрана: исках да прекарам сама със себе си остатъка на този паметен ден.

Преди да напуснем мястото, аз поздравих сърдечно всичко, което погледът ми можеше да обгърне. После си отидох. Вървях лека, щастлива, вълнувана от най-любяща признателност; и през целия път нещо пееше тихо в дъното на моята душа, като ми повтаряше нежно: „Ти намери своя Учител!“

ЛИДИЯ СОЛОМОНОВА АЛАДЖЕМ

(22.03.1911 – 22.09.1998 г.)

- I. Една съдба - моят път
към духовния свят.**
- II. Генчо Алексиев.**
- III. Спасяването на евреите.**

I. ЕДНА СЪДБА

Моят път към Духовния свят

1. СЛУГИНЧЕТО ТОДОРА – ЖИВИЯТ АНГЕЛ

Любезни читателю, пиша тези редове във връзка с една задача, която Учителят даде на учениците си, да запишат спомените си, които са имали наяве и насън с Него.

Аз също имам няколко случки наяве и насън, които може би ще бъдат интересни.

Тази задача все я отлагах, като си казвах, че не съм още готова, но ето че постъпих в 80-тата си годишнина и докога още да чакам?

Винаги са ме радвали и подигали духът ми при прочитането на такива опитности от нашите братя и сестри. И аз трябва да го направя. Необходимо е да започна още от детските си години и затуй моля за извинение, ще бъда по-дълга в описанието си. Благодаря на читателите за търпението им. Прибавям, че ще бъде разбрана само от тези, които са имали моите състояния, периодично. Те траели по 3-4-5 месеца. А Учителят ми каза: „Като тебе има много. Благодарни, че е толкоз.“

Родена съм в град Русе 1911 година, 22-23 март, четири часа сутринта, в еврейско семейство, но порастнах във Видин. Майка ми беше много хубава, от заможно семейство, баща ми беше 8-то дете, второ момче от 10 деца. Те бяха от бедно семейство, но той беше много симпатичен, любознателен, трудолюбив и музикален. Влюбва се в майка ми и след много перипетии се оженват. Но както се казва: „С голяма любов се взеха, но без любов живяха.“

Ражда се първото дете, момиче, много хубаво, с едно зъбче. Майка ми не могла да го кърми. Заболява от мастит на гърдите и дали бебето на дойка – където и починало. А тя отишла да се лекува. Когато се върнала, разбрала, че не ще може да има деца, взема револвера на баща ми и се застрелва в главата. Домашният лекар им казва: „Простете се с нея, тя е пътник.“ Обаче стринка ѝ, на баща ѝ братовата жена, заклала един гълъб, преляли ѝ кръвта (в устата) и тя прояви признаци на живот. Нейните братя я завеждат в Букурещ, изваждат куршума и тя живя повече от 80 години, но с разклатено здраве. Месеци на нормално състояние и месеци на болезнено, в които не ѝ се живееело и все е искала да умре. Забременява с мен, раждам се, като и мен не е кърмила, и ме дават на дойка, която за да не плача, ми е давала опиум. Когато ме прибрали, била съм скелет, но добрите грижи на баба ми ме спасяват и станах едно пълно дете. Викали ми „шишко патладжан“, но детството ми беше отровено от отрицателните мисли на майка ми през бременността ѝ. Взех да раста, но като двойствен човек. Бях периоди от време весела, безгрижна и периоди на подтиснатост. След 20 месеца се ражда второто дете на име Мариета. Тя била кърмена от майка ми. За нея мога да кажа много хубави неща. Свободна душа, жизнерадостна, умна, талантлива. Растяхме двете, но в живота ни идва едно същество, което ни отгледа. Тодора! Един пратеник от Бога, който замести майка ми. Баща ми я взе като слугинче 11 години по-голяма от мен. Пред тази душа навеждам смирено глава, която е Ангел, тя е още жива, умна, любвеобилна,

сладкодумна, трудолюбива, смирена. Когато се ражда и третото дете, Сириус (Сами), момче, майка ми пак не е могла да го кърми. И нашата любима Тодора каза: „Никаква дойка – аз ще го гледам.“ Всеки ден от една крава му е давала с биберонче по 1 килограм мляко и то порастна хубаво, здраво дете.

Сега, като пиша тези редове, очите ми се навлажняват от умиление към нея. Обичахме я повече от майка ни, особено когато ни разказваше приказки. Умееше, обичаше ни и ние я обичахме, при нея тичахме за всяка нужда. Майка ни бе само кукла. Прекланям се пред тази, която ни отгледа – която ни бе повече от майка.

При нас порастна, омъжи се, роди две момчета и едно момиче и има внуци, правнуци и праправнуци.

Тежък живот с много преживявания, но достойно изживян. Бог да ѝ даде сили да издържи докрай.

2. КАНДИДАТ ЖЕНИХЪТ

Срещата ми с Учителя, мисля че бях на 4-5 години. Пътувахме с баща ми от Видин за Русе, да ме остави при баба ми. Когато влезнахме в салона, един мъж в тъмно облекло приказваше с едни пътници. Когато ние влезнахме, този мъж дойде при мен. Даде ми една лупа да се огледам, видях се така обезобразена и с отвращение извърнах главата си. Той ми рече: „Не си толкова грозна.“ И се отстри. Това беше Учителят. Първата ни среща. Тогава Той обикаляше България, правил своите проучвания и набираще тези души, които ще го последват.

Животът ми, който протече по-нататък не забравих тази случка. От где е знаел Той, че аз ще порастна само с тези мисли, че съм грозна, неугледна, второ качество човек.

Детските ми години протекоха тежко. Бях мълчалива, тъжна, затворена. По това време баща ми купи пиано – роял. Свирех, предпочитам го пред игрите. Взимах уроци заедно с Мариета, но аз свирех по-добре и скоро тя предпочете други занимания. Беше палаво, жизнерадостно, будно дете и занимаваше големите със своите приказки. Така растяхме аз затворена, тя отворена.

Преместихме се в нова къща с много стаи, голям двор. Баща ми често уреждаше събрания при еврейски празници. Идваха еврейското общество. В такъв празник свирех на пиано, един адвокат като ме чул, казал на баща ми, че ще ме почака да завърши гимназия и ако се съглася, да се ожени за мен. Този кандидат доста размъти фантазията ми, но аз нито гимназия завърших, нито се ожених.

В четвърти клас, последният срок, изгубих способността си да помня. По всичките предмети не можах да отговоря. Прибрах си книжките и останах у дома. Започнаха най-трагичните ми дни. Отчуждих се от съучениците си. Постъпих в магазина на баща ми и така протекоха дните ми. Тук прекарах 16 години. Учих пиано и немски, домакинска работа и ръкоделие. Живеех два живота, в магазина бях всичко, метачка, продавачка, счетоводителка, доставчик и т.н. Прибирах ли се у дома, започвах умуствения ми занимания. Много четях, бях любознателна и всичко ме интересуваше.

По това време баща ми купи съседна къща и направи кино. Това кино ни зароби. Вървеше все със загуба и всичките планове пропаднаха. В този период имах две сънища, които не забравих и до днес. Сънувам, че от брега на Дунава до Небето се изправила една бяла, хубава стълба. Аз се качвах по нея и се видях на

няколко стъпала издигната от земята. Вторият сън седяхме на масата на терасата и вечеряхме. Погледнах небето, от него се отдели една звезда. Тя слизаше, ставаше все по-голяма и се насочваше към мен. В този момент нещо се отделяше от мен и се отправяше към звездата. В момента, когато да се слеем, се събудих. Това бяха пророчески сънища.

Първият: моят възход към Духовния свят, вторият – душата на човека да се слее със сродната си душа.

Мариета завърши гимназията с отличен успех. Единствената освободена по всичко. Стана операторка в киното. Аз работех в магазина, като прекарвах трагични моменти. Идваха месеци, когато губих паметта, бях мрачна, затворена и вършех всичко бавно, ограничено, механически. Минаваше ли този период, ставах пак деятелна. Тези състояния не ме оставиха до ден днешен. Молитвата ми беше: „Господи, приberi me.“ Исках да умра. Търсех начин да се погубя и когато лягах, завивах се през глава и плачех. Много плачех, много плаках. Моите учителки Балеви ме насочиха да търся лекар психиатър. Посочиха ми Шаханова. Отидох в София и се срещнах с нея, но моят чичо ме отклони и отидох при друг, Ангелов. Нямах резултат. На следващата година писах пак на Шаханова, но тя ме покани в Карлуково, където била назначена за управител. Отидох, но тя била в отпуск. Щяла да се върне след няколко дни. Посрещна ме домакинят.

Искам да опиша един от хубавите моменти от живота си и как работи Небето.

Този домакин, Дончо Кутев, взехме да излизаме на разходка, разглеждаше ръката ми и ми каза: „Шаханова няма да ти помогне.“ Природата там е чудно хубава, разходихме се в нея, разговорите ми с млад човек събуждаха нещо неизживяно, ново. Той ме целуна и когато свършиха сеансите с Шаханова на гарата ме изпрати с думите: „Кажки на вашите да се оженим.“ Разбира се, нямах родители, които мислят за бъдещето ми. Кореспондирахме си цяла година. Живеех с хубавото чувство на преживяното. В мен се събуждаше любовта. Но пак дойде ограничението, пак мрак, меланхолия. Бях решила да свърша със себе си. Получавам писмо от него, моли ме да ида в София по важна работа. Намирам се в хотела и се моля на един незнаен Бог. Казвам си: „Ако има Бог, ако има смисъл да живея, не бих турила край на живота си, но тъй повече не мога да продължа.“

Бях на 25 години. Малко отклонение. Казах, че киното ни опропасти, фалирахме. Баща ми дойде в София и преди да се развият бъдещите събития, отиде при мадам Марита – на времето имала обявление, че гледа на ръка. Тя му казала между другото, че има много добри деца, но е много несправедлив с тях. Това ни го разправи и аз я потърсих. Дойде моят ред и ми каза: Това е най-тежкият момент в живота ми, но щяла съм да живея 67 години и после, разглеждайки ръката ми, каза: „Отдава ти се психология, логика, философия, дипломация, литература, музика, търговия.“ Отидох си с едно безразличие, че нищо не познава. В съзнанието ми беше мисълта, че съм пред края на живота и че сега далеч от родния град ща бъде удобно да свърша. Никой не ме познава – а тя чертае бъдещето.

3. ОПРАВЕНИЙТ ПЪТ

Малкото трамвайче минаваше през гора, лъкатушеше пъргаво по нея и след това навлязохме в по-голяма гора, когато я минахме, отзовохме се на Изгрева, пред градина с рози и стая, отделена и голям бял Салон. Испитах

чувството, че се намирам в друг свят. Седнах в салона, до мен една жена – или Марето или Теофана, не си спомням. От дъното на салона мина един човек и излезе през вратата. Учителят каза: „Кажете ѝ да свири.“ Тези думи ме озадачиха, не го познавам, не ме познава, от где знае, че свири?

Дончо ме доведе да пита Учителя да се ожени ли за мен. Какво са говорили, не ми е известно, но веднага ме настаня при Парлапанова и аз останах да живея у тях. Дончо си отиде, това е била неговата задача. След една година посети ме във Видин и ме попита как съм. Аз само му благодарих, че ме е запознал с това общество. Повече не се срещнахме и до ден днешен не знам нищо за него, но където и да се намира, моята благодарност да го следва, че ме свърза с този неизчерпаем извор.

Пожелах да говоря с Учителя. Попитах Го мога ли да остана на Изгрева? Рече: „Можеш.“ Влезнах в приемната, седнах на стола, а Той взе да марширува от единия край до другия на стаята и през всичкото време ходеше с треперящи ръце. Това трая дълго време. Аз нищо не разбирах. Когато седна, попитах Го: „Учителю, какво да правя с тези мои състояния?“ Каза: „Търпение, вяра, молитва, екскурзии.“ Затвори очите и мълкна. Колко трая това мълчание, не знам. Чаках. Изглежда разглеждаше миналото ми и оправяше пътя ми. Бях го сбъркала и объркала. Стана ми неудобно и мислено рекох: „Ако няма какво повече да ми кажете, да си отида.“ Той стана, дигна ръката си за поздрав или благослов и си тръгна.

На сутринта посетих Школата. Говореше тихо, но ясно и аз чух: „Има хора, които много се надценяват, това е едната крайност.“ Слушайки, казах си: „Не съм от тях.“ Продължи: „Но има друга категория хора, които много се подценяват.“ – Тука вече се видях. „Те не знаят, че обиждат Божественото.“ Това запомних от първата ми беседа. Тя беше за мен.

4. ЛЮБОВТА ВЪЗКРЕСЯВА

При сестра Ташка идваха много младежи. Пантелей Карапетров, Игнат Котаров, Гради Минчев, Генчо Алексиев, Стефан Дойнов и други. Аз седях при тях, но не ги слушах, живеях със себе си. В този момент Генчо Алексиев рече: „Слез на земята.“ Така започна с него. Взеха да ми говорят за преражданията, че човек вечно живее. За първи път чувах това и си рекох: „Щом няма смърт, защо трябва да посегна на живота си?“ Казаха също, че са вегетарианци, не ядат месо. Втори проблем, а аз толкова много обичах месото... Взех да чета беседи, посещавах школата и си рекох, това съм търсила. Почнах да работя в магазина при мой братовчед. Генчо ме придружаваше вечер да не мина гората сама. Домашните ми изпратиха пианото (роял), исках да го продам и заменя с малко пианино. Свирех, Женито, детето на Надя, беше 4-5 годишно, с едно пръстче научих го да свири „Цвете мило, цвете красно“. Вечерта зарадва баща си и му рече: „Татко, аз зная вече да свири на пиано.“

Купили му пиано, получи музикално образование и сега се занимава с анимационни филми.

При тях останах да живея няколко месеца. В това време дойде сестра ми, Мариета. Като научи, че съм в това общество, дойде да ме прибере, че съм се заблудила. Но, разбира се, отиде си без резултат.

Сега за връзката ми с Генчо. Обичаше да рисува, беше голям шегаджия. Когато разправяше анекдоти, Учителят се е смял със сълзи. Придружаваше ме от работа, водеше ме на Витоша. Ставах към 3-4 часа, тогава нямаше рейсове.

Изобщо задружихме. Беше неугледен. С износени дрехи, скоро прекарал треска и устните му наранени. Един ден заведе ме в неговата барака да ми покаже картините си. Аз нищо не разбирах, но обичах изкуството. Когато свърши изложбата, приближи до мене и пожела да ме целуне. Отдръпнах се, но той ми рече: „Недей, това е един свещен момент.“ Прибрах се смутена, объркана. Беше 17 години по-голям от мен. Цялата вечер не бях на себе си, но само чувах глас: „Обичай го, обичай го.“ Това беше дело на Учителя. Той обичаше дружбите. Изпрати го в живота ми да ме разведри, да разсее тъжния ми и самотен живот. Купих му дрехи, боички и всички видяха промяната. Рисуваше, ходехме по екскурзии и тъй се събуждаше, животът се осмисляше и аз се учех да обичам. Това замръзнало сърце се топеше. Непрекъснато ми казваше: „Обичай го, обичай го.“ И аз действително го обикнах, но не него, а душата му, стремежа му. Взеха да му викат вече не Генчо завалията, а Генчо художника. В тази дружба имаше нещо много красиво. Художникът и музикантът се събраха и заживяха в един по-горен и възвишен свят. Имахме благоволение на небето, а там, където е Бог, Любовта, там е красотата. Красива дружба, която трая няколко години. Не останах в София. Прибрах се във Видин. Баща ми ми даваше по 100 лева на седмица, събирах ги цяла година, за да дойда в София при Учителя, Генчо, Рила. Пишехме си, четях, растях духовно. Тези едномесечни срещи в годината бяха празници. С любов и търпение ги очаквах. Да слушаш Учителя, да срещнеш Генчо, любовта, да ходиш по Рила с палатка и да бродиш по върховете, и да слушаш песента на водата, която се спускаше от височината, да посрещнеш слънцето на Молитвения връх, огньовете под звездното небе, да бъдеш асистент на художник, рисувайки вълшебните езера. О, и какво ли не още, това беше приказка, райско преживяване. Няколко години, от 1936 до 1939 ходих с палатка и прекарвах по един месец отпуска.

Веднъж, сбогувайки се с Учителя, казах: „Малко!“ Той рече: „Малкото с благословение.“

5. НАВОДНЕНИЕТО И СБЪДНАТИЯТ СЪН

Бях благодарна, че майка ми ми готвеше отделно. Мариета, сестра ми, се подиграваше, че не я оставях да убива мухите. Изобщо търпя подигравките и на околните. Дори ме заведе при д-р Младенов, при жена му взимах уроци по пиано, да ме убеди, че съм се заблудила. Той беше много фин човек, френски възпитаник и само й каза: „Закъсняла си. Дарвиновата теория отдавна не се възприема.“ Тя се чувствуваше като опекун над мен. Беше самостоятелна, с високо мнение, че винаги е права. По-късно прие учението на Учителя и като че ли моето връщане във Видин бе, за да се събуди и в нея духовното.

Една вечер сънувам, че съм на гарата, нямаше никой, само двама полицаи маршируваха по площада. Казаха: „Ха, хванаха се.“ Целият площад се напълни с хора, животни, коли. Погледнах гарата, беше в пламъци. Под покрива висеше една жена и пламъците доближаваха краката ѝ. При тази гледка извиках от ужас и помня, казаха: „Господи, милост, милост, милост!“ Взе да вали, капки дъжд гасяха пожара и се събудих. Беше сън, който предсказваше.

След няколко дни стана наводнението. Градът пострада много. Жертвите не се знаят. Хората са висяли по дърветата цяла нощ. Магазинът ни още не бе взет, плувнал във вода и разсипа стоката, макар че баща ми дигна част в по-горните рафтове. Студът беше страхотен. Ние живеехме в Калето. Това беше най-високата част на града. Населението се насочваше към тази част, а наоколо

вода. Бяхме сгущени като в остров. В киото се приютиха много хора. Горяха се тарабите, за да се топят. Нямаше огради, храната се даваше безплатно, лодки разбиваха леда и с въжета доставяха храна на хората по горните етажи. Дунав беше замръзнал, блоковете лед се изкачваха един след друг и образуваха планини айсберги. Гледах тази удивителна картина и наблюдавах как само патиците бяха щастливи, спокойно си плуваха.

Това беше преживян, реален комунизъм, нямаше бедни, богати, нации. От съня разбрах, че краят ще бъде добър. И действително след няколко дни реката се прибра в коритото си естествено. Макар че правиха много опити с бомби да разбият леда, защото прииждащата вода преливаше над тях. Но от детонацията стъклата се изпочупили и приютените хора мръзнеха. А тези по покрайнините на града успяха да избягат по селата. Казаха ми, че Учителят в клас казал да се молят за видинчаните. Бяхме евакуирани в София. Излезнахме от града с лодки. Настанихме се при сестра на баща ми и при братовчедка.

6. СВЕТИЯТ ДЕН

Аз не бях добре. Отивах на Изгрева, но кльмнала. Наближаваше 22 март. Всички знаехме какъв празник бе за душите ни. Беше събота, знаех, че Учителят не приемаше, но си рекох нали овчарят тръгнал да търси, да дири изгубената овца в събота и каква е била радостта му от намирането ѝ. Пропуснах да пиша, че всяка година, когато идвах на ваканцията, носех си десетъка и малко разговарях с Него. Попитах Го с какво да си изкарвам прехраната, нямахме вече магазин. Рече: „Тъкачество.“ Друг път го попитах за дружбата ми с Генчо. „Е, не си ли доволна?“ Мънках, мънках и казах: „Да.“ – „Какво искаш тогава?“ – „Но, Учителю, искат да ме женят.“ Каза: „Ако се ожениш, по-големи неприятности ще имаш.“ С това пресече ни. На кандидатите в желанията им. А моите състояния все ме преследваха и колкото пъти Го попитах за тях, все едно и също ми повтаряше: „Търпение, вяра, молитва, екскурзия“ и „Като тебе има много.“ Веднъж казах: „Учителю, искам да работя, свиря“ и т.н. Отговори ми: „Какво може затворникът да направи?“ По-късно разбрах защо, за какво, че Небето ме е затваряло. През тази дружба с Генчо, Учителят даде една задача на художниците, да направят картина за кориците на Паневритмията. Мнозина се изредиха, но Той не одобряваше. И Генчо донесе своята, когато я показа, Учителят се усмихна задоволен, хареса Му. Генчо се издигна, но в дружбата се яви една хладина. Често го виждах, че помежду ни е застанала една тъмна жена и той я хранел. Бях много чувствителна, винаги знаех кога не е в София и дава изложба. Аз му пращах колет и дрехи, пари и т.н. и получавах благодарствени писма. Бях „Мила моя“. Една вечер, мисля, че е било когато спях при Гина, когато ни евакуираха, сънувам, че тичам по платото към Дамка, и доближавам ръба на пропастта, откъдето се очертават върховете на Главата, Рупите и цялата верига. Тичайки към тях, паднах в пропастта. Успях да извикам само „Господи“ и се събудих. Не се ударих, къде останах, не знам. Но да продължа за 22 март.

На другия ден беше празникът. Учителят беше в салона, та си рекох: „Той ще излезе на обед, ще го почакам.“ Пак Му зададох същия въпрос и пак същото ми отговори. Ядосах се и с болка в душата си рекох: „Учителю, не мога да се радвам.“ Той направи един рязък жест и рече: „Как ще се радваш, като не си работила?“ Остави ме и си тръгна. Отидох на поляната. Плаках и се чудех какво да разбера от тези думи, обикалях, обикалях поляната, не знаех колко пъти. Вечерта спях при Гина, а сутринта на беседа и гимнастики. Когато свършиха и

всички тичаха да му целунат ръка, аз умъчнена седях настрана и чаках своя ред. Дигнах глава и погледнах Учителя. Той ме гледаше. Когато се срещнаха погледите ни, Той наведе няколко пъти главата Си, искаше да каже: „Е, разбра ли нещо?“ Дали разбрах, не знам, но зная, че ми подари такъв светъл ден, че никога не ще го забравя.

Мъглата се дигна от мен, братята и сестрите станаха по-мили към мен, една сестра ме сложи в скута си да седна в препълнения салон, в който се изнасяше концерта. Брат Калудов изпълни с оркестъра цялата програма, приготвянето за езерата, отиването и връщането, беше чудесно, но тази творба повече не я чух. Потъна някъде, а беше чудно изразена. На другата неделя заведох Мариета, сестра ми, на Изгрева. Качих се по стълбата да Му кажа, беше след беседата. Качи се и Невенка Неделчева, тя Му говореше, а Той само гледаше Мариета, която беше застанала долу и Го гледаше. Това и беше единствената среща с Учителя на физическия свят. От този момент взе да чете беседи, да прилага и стана ревностна последователка. Това стана 1942 година. Много по-късно, 1969 година написах: „Що е работа“. По тези думи на Учителя, че не съм работила. Ще го напиша, защото е поучително.

7. ЩО Е РАБОТА

14.03.1969 г.

Преди много години (1942 г.) запитях Великия Учител: „Учителю, защо не мога да се радвам?“ Той разкри булото на моето минало, строго и назидателно ми каза: „Как ще се радваш, като не си работила.“

В тежка размисъл ме хвърлиха тези Негови Слова. Нима не работех? Уморена се прибирах у дома от работа по магазини, фабрики, домашни и започвах да уча, свиря, пея. А Той ми рече: „Не работиш.“

Дълго, дълго този ключ беше неизползван от мен. Продължавах да изнемогвам и боледувам от непосилен труд – и все се питах, нима не работя? Що е работа?

Минаха много години, съдбата ме люшкеше по много посоки. Аз се сърдех, роптаех, огорчавах, съдех и все питах какво, що е работа?...

Но всички тези противоречия се складираха в моята душа и те започнаха тихо и кротко да ми проговарят. Когато се сърдиш, роптаеш, огорчаваш и съдиш, погрешката е твоя, защото виждаш чуждите погрешки, а своите не виждаш. Ученикът е спял за тях и е тих и спокоен всякога.

Нова страница се разкри пред мен. Много изпитания ме нападнаха, но аз гледах на всички тях вече – кротко и благосклонно!

Днес, когато някой прояви злобата си към мен, аз го погледна мило и с любов го обгръщам. Когато ме одумват и унижават, оставям истината да ме оправдае. А когато някой не ме обича, отминавам го с благодарност, че има Бог, който ме любя и обича, и че аз трябва да любя и обичам.

Сега разбрах, че омразата трябва да превърна в любов, огорчението в – сладчина, роптанието – в благодарност, живота си – в молитва.

Сълзи се стичат от очите ми, те разтапят, разгръщат най-скритите гънки на моята душа. Разтопяват, размекват почвата на моята същина. Те ми казват: Стани по-добра, по-милостива, по-снизходителна, по-благоугодна на Бога.

Боже, благодаря Ти, благодаря ти за всичко, което Си ме поучил, да Те позная по-съвършено. Сега разбрах що е работа, съзнателно да работиш върху своите слабости, недъзи, настроения и погрешки.. Добродетели да развиеш,

правда да даваш, с всяка душа обхода да имаш, Бога да любиш и всичко ще придобиеш.

С това наследство ще си заминеш и светла диря ще оставиш, нови условия ще приготвиш и Божията радост ще имаш.

Как ще се радваш, когато не си работила за Господа? Ето го разрешението за мен и за вас.

8. ПОКРЪСТВАНЕТО

Прибрахме се във Видин, картината беше жалка. Баща ми не ни придружи, не след много взели магазина. Закачиха ни значки, че сме евреи. Бяхме втора категория хора. Събирахме се на беседа при д-р Давидова. Правехме си излети, отивахме до Синаговци. Мариета, сестра ми, четеше и имаше и духовни опитности. Работеше в киното като оператор и като помощник дойде Мехмед. Те си допаднаха в техниката. Мариета беше първата жена операторка в България, дипломирана. Започна да чете схеми за радиотехника и си направи сама апарат, който военните го прибрали и използвали. С Мехмед взели да се занимават с фотография, а преди с печатарство и по-късно взели един магазин и снимали, с тази професия се пенсионирали и двамата, като поддържали и домашните разходи, а аз отидох да работя във фабриката на вуичо ми, която национализираха – и я дадох на един, който познаваше Братството. Той ме прие с разбиране и после ми помогна материално да си купя пиано. Беше тъкачница. Работничките ме приеха хладно, бях господарско чедо, но после се сприятелихме и аз се научих да тъка на електрически станове. След няколко месеца ги напуснах. Отидох да работя в пулпа за мармалад. Беше 1943 година. Един съидейник дойде и каза, че Учителят е казал да се покръстиме. Останах изненадана. Обичах много Христа, но намирах ненужно покръстването. Нали Го бях приела в душата си... После разбрах, както Христос отишъл при Йоанна да го покръсти, тъй беше нужно и ние да го направим. Защо? Христос казал: „Остави да се изпълни закона.“

Отидох да подам заявление, поканих сестра ми. Тя първо отказа, кога тръгнах рече: „Подай и за мене.“ Всичко мина много лесно. Бях пратила да питат Учителя това кога да го направим, сега или по-късно. Мислех, че го правиме да избегнем изпитанията. Но Той рече: „Сега, сега.“ Моята кръстница стана д-р Давидова, а на Мариета – Милада, дъщеря на една чехкиня. Аз бях защитена от подигравките, имах една броня, която респектиреше и се държаша на разстояние, но Мариета доста я нападали, но издържа. 1943 година си замина царят, много го обичах и когато радиото събощи, че е болен, гласът ми отвърре каза: „Отровен.“ Насън видях княз Калин, Йоана и др. като регенти. Преди тези събития отидохме в Белоградчик. Отидохме в околностите, в гората, но закъсняхме и не можахме да се върнем. Ношта се спусна, започнахме да се въртим в омагьосан кръг. Мариета водеше и казваше: „Мене слушайте.“ Мехмед пък на противоположната посока, въртяхме се ту насам, ту натам, тогаз опитах мисълта и връзката с Учителя. Отдръпнах се настрана и призовах Учителя да ни помогне. След малко Мехмед каза: „Само мене ще слушате.“ Не мина много и се откри една поляна, имаше един човек и ни упъти през къде да минем.

9. СБЪРКАНИЯТ ПЪТ

Понеже говоря за мисълта и как Учителят чува всеки наш зов, ще разправа за още един случай, много по-късно. Когато бай Васил заболя и Веселина ме покани да обиколим Рила. Казах й, че след „Рибните езера“ не мога да водя. „Не, каза, аз зная пътя.“ Тръгнахме към езерата от Мальовица. Пристигнахме на страшното езеро, преспахме. Един художник ни обясни, че вместо да слезем на хижа Мальовица, има прав път и ни го посочи, където ще се намерим на върха и на Еленин връх и да продължим за езерата. Тръгнахме сутринта, но тя не пое по посочения път, а зави надолу към хижата. Казах и само: „Нали ще вървим напреко?“ От този момент над главата ми се изсипаха куп отрицания защо и противореча. Тръгнахме по горния път, минахме стената и се отзовахме пред Мальовица да изкачим върха. Но какво се получи? Стигнахме ли някой връх, пред нас пропаст. „Е, сбърках, не е оттук.“ Пак поемаме по друга посока, пак до върха с тези тежки раници и пак пропаст, пак е сбъркала. Вървеше с едни скъсани сандали, разралици се краката й, взе да плаче и да вика за помощ. „Олеле, Кольо, олеле, брат Лулчев.“ Това трая много, времето напредваше и ние се въртяхме в един омагьосан кръг. Ту насам, ту натам, а гонехме езерата. Бях изтормозена. Отдръпнах се настрана и с горест призовах Учителя. Не след много видях двама туристи, които се спущаха съвсем от друга посока. Казах й: „Веселина, ето пътя.“ Тя отиде да ги посрещне. Аз като заревах от набралия се тормоз. Цял ден мълчах, без да кажа дума, едва се успокоих. „Ама защо плачеш?“ – Аз от дърво ли бях? Нахранихме се, отидохме на хижата да спим и на сутринта поехме за езерата.

10. ЧОВЕШКАТА ЛЮБОВ

Тази година получих писмо от Генчо Алексиев, че повече не можел да дружи с мен. Тези прекъсвания на дружбата ни, състоянията ми – ето причината. Какво преживях... Всеки, който е имал същите, ще ме разбере. Бях дала душата си, изкуството си, материалната подкрепа, бях наранена жестоко. Преглътнах този хал и си рекох (за първи път) взех да пиша настроенията си. А Учителят ми каза: „Пиши, учи, работи, свири.“ Написах: „Не съм първа, нито последна изпитала неразбраната любов.“ Истинското смирение човек придобива при голяма скръб. Тогаз забравя своята личност, погазва гордостта и приготвя пътя към послушанието.

„Щом двама души се обичат, непременно ще се скарат.“ Мисъл от Учителя! От този момент взех да водя дневник. Когато една рана не я чоплиш, тя бърже заздравява, тъй стана и с мен. Скътах дълбоко в душата си преживяното няколко години и повече не чоплех тази рана. Но не било тъй. Доиде Цветана Арнаудова при Давидова. Тя знаеше за дружбата ни. Погледна ме и ми каза: „Какво стана с дружбата ви?“ Аз се разплаках. „Слушай – рече тя – най-лесно е да те обичат, да обичаш, ха да те видя как ще издържиш, когато любовта те напусне. Знаеш ли, че ако се отдръпнеш, той ще пропадне?“ – „Какво трябва да направя?“ – „Сутрин, обед и вечер ще го извикваш в съзнанието си и ще се молиш за него.“ Бях послушна. Тази задача я направих три години. Тази задача ми костваше много. Казах, когато не чоплиш раната, по-скоро заздравява. С тази задача раната постоянно се чоплеше. Получи се така, че аз вече не знаех дали върша Волята Божия. Нощно време се събуждах и хълцах, от него нито ред.

Изчерпах се. През тези три години получих единствено писмо и то с упреци, че аз съм виновна за това прекъсване.

11. РАЗДЪЛАТА

Мина известно време. Евреите от София бяха евакуирани. При нас дойдоха да живеят семейството на сестрата на баща ми и още едно семейство. Казах, че баща ми беше общественик, покани у дома едно семейство евакуирано, а момчето малко свиреше на акордеон много хубаво арии от опери. Останах възхитена, мислех, че акордеонът е само за панаирите. Поканих го да го учя на пиано. Той прие и когато се прибрали в София, стана ученик на Андрей Стоянов по пиано и на Людмил Стоянов по композиция. Мисля, че заминали за Израел и повече нищо не чух за тях. От това изселване моят брат задружи с едно богато момиче и после се оженили, след София, където живяли малко и родили едно момче, заминали за Израел. Беше 1949 година. Беше трудно, състено с изселниците, но след 9.09.1944 година се прибрали по домовете си и ни освободиха. Декември месец дойде Милада, плачейки. Питам я защо? Не можеше да ми отговори, сълзите я задушаваша. Най-после проговори: „Учителят си замина.“ Преряза ме, но не заплаках. Разсъждавах. Как може един Велик Учител да си замине по земному? Рекох си: „Той се пожертва за нас, за да не ни преследват, иначе спокойно можеше да се дематериализира и да изчезне.“ След това избухнах в неудържим плач и Го следях в Невидимия свят. Той ми изпрати такава хрема, за да не Го преследвам и да го оставя да следва пътя си. Предната вечер сънувам, че съм на Дунава, само главата ми стърчеше над водата. А за краката ме хвана една голяма риба и ме дърпаше надолу да потъна. Съновникът ми каза, че това е голяма скръб. Предупреди ме. Давидова замина за погребението. Осиротяхме духовно. 1945 година дойде Елена Казанаклиева при Давидова. Дойде и у дома. Тя ме покани да отида в София и да живея при нея. Приех, не след много Давидова се премести в София и аз след нея. Започна новият ми живот в София, където останах до днес. Нови задачи, нови изпити, нови преживявания. Колко се молах това да стане преди заминаването Му – не стана! Останах да живея при нея няколко месеца. Там се запознах с Христинка, Иванка, с Дилка и много други. Станаха ми роднини. Елена все ми казваше: „Един светъл човек идва в живота ти.“ И за състоянията, които все ми преследваха каза: „Е, когато се освободиш от тях, на колко хора ще помогнеш.“

На Изгрева се освободи една барака, срещу бай Васил. На Гина. Настаних се в нея. Мариета ми изпрати багажа, а не след много се нареди да купя и пиано, благодарение на Топалов. Бай Васил ме посещаваше, бяхме съседи, носеше ми халва, която си правеше и други лакомства, караше ме да му зашия някое копче и т.н. Знаеше за дружбата ми с Генчо, носеше му моите писма и колет и взе да ми говори, че човек има кредит и когато се свърши, откъде ще вземе? Това беше сега моето поведение. Фалирал търговец. Беше 25 години по-голям от мене. Той си търсеше приятелка, аз се смуствах от посещенията му, но търпях. Един ден погледнах картината на Учителя над леглото ми – на художничката Цвета Щилянова. Никога не бях виждала такова нещо – цялата светна, това беше Неговата аура. Само това ми рече: „Една малка подкрепа ти изпращаме.“ Портретът на снимката стана обикновен. Боже, си казах, а това какво е, нямам никакво отношение, никакъв допир. Наведох глава и казах: „Обещах на Теб да служа, да бъде Волята ти!“

Тази дружба трая 20 години. Писах на Генчо – евакуиран в Тополица, че ако иска да дружим, ще го оставя да рисува в бараката на Изгрева, защото аз ще ходя на работа. Не след много дойде, завъртя се малко при мен, нищо не каза и се върна в Тополица. От този ден спрях да се моля за него. Изминаха 10 години.

После чух, че дал изложба и му откраднали картините. Бяха хубави, и днес има някои в градината на Айтос. После чух, че заболял и лежал в Пловдив, и оттам си заминал. Беше казал, че знаел, че съм имала един приятел. И толкоз. По-късно на Рила ясновидката от Тополица Стойка ми каза: „Ти ли си Лидия? Аз станах причина да се разделите с Генчо.“ Какво можех да й кажа? Ясновидки – виждат до носа си.

Генчо се явяваше на сън, молеше се да дружим като преди. Последният път сънувам го, че сме на Дунава във Видин, пътувах за някъде и бях си предала багажа. Яви се той с бяло таке на главата и ми каза: „Получих пари и ме изпращат в Русия да следвам, ела с мен.“ Сложи си ръката върху моята и ме молеше. Нищо не му отговорих. Това ми беше последната среща с него.

Мисля, че се е преродил в Русия.

Веднъж само като когато се събирахме при Дора Стоянова – тя имаше връзка със заминалите, каза: „Яви ми се Генчо и ми каза: Колко пъти съм искал да вляза във връзка с нея, но тя не рачи.“ Аз бях почнала дружбата с бай Васил. С него приключвам. Стойка прекъсна една Божествена връзка и двама пострадаха – заминаха си преждевременно.

12. НАЙ-ГОЛЕМИЯТ ПЕВЕЦ НА ИЗГРЕВА

Дружбата ми с бай Васил... Съвсем различно беше чувството ми към него от първия. Така имаше поезия, изкуство, красота, радост, а бай Васил е селяк, овчар. Много боледувал. Изгубил едното си око. Изгорил си крака и го хвърлили в моргата безнадежден, но минал дежурният лекар и го чул, че пее. Веднага наредил да го изведат и лекуват. Той оздравя, но правеше години подред бани в Панчарево, като ходеше пеш дотам. После ги правеше в Горна баня. Продаваше книги в салона, копаеше, носеше хляб на братството и им служуваше, по-късно раздаваше вестници. Викали го „Вуйчото на Изгрева.“ Вървеше и обикаляше Изгрева с братските и попските песни. Не харесвах песните. Пееше като поп, а преди изобщо пееше в черква. Много религиозен и много се молеше.

На Витоша Учителят попитал: „Кой е най-големият певец на Изгрева?“ Изреждали всички музиканти, академици, на Той все не одобрявал, най-сетне каза: „Бай Васил.“ Казаха ми това мнение на Учителя за него.

Когато разсъждавах върху тези думи, разбрах, че това се отнасяло за живота му. Той живееше музикално, мъчнотиите ги превръщаше в песен. Кой от нас е живял така? На всекиго казваше по една блага дума, даваше им по едно бонбонче и казваше: „Да сте здрави, да сте весели.“ Пътник или турист посрещаша го с недоумение, събуждаше в тях нещо ново.

Той имаше невидими приятели, които му говорели. Казвал: „Моята бригада.“ Всеки понеделник ходеше на Витоша и ми носеше послания – какво са му казали съществата за мен. Веднъж каза: „Слушай, казаха, ако се освободи от сръдната, страха и ядосването, много хубаво бъдеще я очаква.“ Следвах и други.

Връзка с небесните същества, дадени на бай Васил за мен:

1. Да се справя със страха, гнева и сръдната.
2. Да замина на определена дата и да се върна.

3. Да бъда актьор в живота.
4. Да различавам реалното от идеалното.
5. Ще ме посетят повече хора, едни ще ме укорят, други ще ме хвалят – да казвам, когато ме хвалят: „Имам още работа“, когато ме съдят: „Не е точно както казвате.“
6. Ако искам да се издигна в живота, да имам вяра и отношения.
7. Да обичам всички, да не правя разлика.
8. Да зная да се радвам и да скърбя.
9. На 13.09.1948 година – Като ученици вие трябва да се поставите задачите на Бога за сърцето и за ума, които ви е дал. Благодарете за дарбите, които ви е подарил.
- 20.09.1948 г. – Пазете силата на Духа, свободата на душата, светлината на ума и топлината на сърцето.

*

*

*

1. Да не казвам, че време нямам, Бог разполага с времето, да имам въздържание.
2. Да тренирам тялото, ума и сърцето.
3. Да не бързам в работата.
4. Аз зная кои обичам, но не зная кои ме обичат.
5. Аз не съм виновна, когато аз се отварям, а те не.
6. На 18.09.1950 г. – Да позная себе си, да открия богатството си и да го използвам.
7. На 25.09.1950 г. – Ако бих ѝ казал какво щеше да прекара, косите си щеше да хване. Тя още ти няма доверие и се съмнява. Аз им дадох благословието, но не устояха.
- 2.10.1950 г. – Ако слуша всичко, което ѝ се говори и приложи, хубаво и светло бъдеще я чака, ако не, да му ... (обратното).

*

*

*

- 1951 година. 4.08. – Евтино продавам богатството си, с труд го спечелвам, но бърже го губя и нищо не оставям за себе си. (Гневът и нервирание, ядосване).
- 18.12. – Да изучавам езика си, за да изкарам злото от другите.
- 31.08. – Много бързам, имам един приятел на небето, с когото искам да се свържа, той е постоянно до мен, но сега ако дойде какво ще ми каже и аз какво ще разбера.

13. НА РАБОТА СЪС СВОИТЕ СЛАБОСТИ, НА СРЕЩИ С ЧУЖДИТЕ НЕДЪЗИ

Всяка неделя ходехме на Витоша, обикаляхме България, правихме обиколки по Рила от Боровец, през Мусала, до езерата – спяхме в манастирчето в Говедарци. Това е ставало много пъти – когато имах отпуски. Желанието му бе да направим екскурзия от Ком до Нос Емине по Стара планина. Чакаше ме да се пенсионирам, но това желание не се осъществи. С настаняването си в бараката започнах да свиря. Искях да влезна в академията като извънредна ученичка, приеха ми заявлението, но когато седнах на пианото, Андрей Стоянов ме попита на колко съм години. Казах: „На 35 години.“ – „Но ние не приемаме по-възрастни от 25 години.“

Посещавах лекциите в Салона, също и културните програми и концерти, които се давали. Обичах много да слушам Мария Златева, с Митко пееха заедно. Бяха се оженили. Нея я обикнах още при първото ми идване на Изгрева. Тя живееше срещу моята барака. Посочи ми да отида при Мара Петкова, но тя ме насочи към Сийка Ранкова. При нея учих няколко години. Тя ме научи да свиря културно. Макар че във Видин минах при много учители, аз свирех по слух. Макар че стигнах до Моцарт и Хайден. Върна ме да се науча да броя. И то не с крак, а с уста, което беше по-педагогично. Никога не ми е свирила урока си, но беше толкоз взискателна, че скоро се оправих и стигнах да свиря Бах и Бетховен. Беше много доволна от мен, макар че работех и свирех. Взимах един път в събота урок. Бях много точна, часовникът удряше часа и аз звънях на вратата. Разбира се и тук вървах с прекъсвания от моите състояния. Вървах много добре и свирех по 3-4 часа след работа. Напреднах и тъкмо когато материалът стана по-сложен, влезнах в по-трудните сонати на Бетховен, преместиха ме на гара Искър, където губех в път 4 часа – времето, което употребявах за свирене. Трябваше да спра. Поплаках си и си рекох: Не бях изключителен талант да давам концерти, също нямаше с тези частни уроци да преподавам, тогаз трябваше да бъда работник и да изкарам пенсия. Така продължих да се занимавам сама. Работих при Тилко на ръчни станове. Изкарах няколко години. Той и Цвета бяха трудолюбиви и способни хора, но не бях софийска жителка и трябваше да ги напусна и да постъпя в държавна фабрика – беше близо до Изгрева. Там изкарах няколко години, като учех и работех, докато я преместили на гара Искър.

Това ми бяха най-светлите, най-осмислените години в живота ми. Задоволявах музикалното ми чувство. Тези щастливи и осмислени години не се повториха. По това време Мариета се ожени за Мехмед. След дълга дружба, работейки във фотото и поддържаше родителите ни. Забремена и роди Норчето – едно хубаво, чудно дете. Когато чух това, гласът ми каза: „Много ще го обичаш.“ Така станал. И сега, пишейки тези спомени, имам хубава връзка с нея. Казаха ми, че в минал живот ми е била дете. Докато работех, помагах с каквото можех според силите си. Преместих се в друга барака да живея, измазах я да не ми е студено. Устроих се някакси. Срещу нея живееха Бистра Цонзорова и Цонзоров.

Пропуснах да кажа, че когато се настаних в първата барака, Арнаудова ме повика и ми каза настръхнала: „Лидия, бягай, Никола Антов пуснал слух, че си английска шпионка.“ Нов изпит! Моят брат след като се ожени, бащата на жена му ми намери магазин на „Цар Калоян“, продаваше книги и се занимаваше с фотографии, на горния етаж стаята беше свободна. Преместих се там. Не помня колко прекарах там, но посещаваше ме Петра Шелингозова и бай Васил. Беше лятото. Покани ме да обиколим Рила и с Недка тримата направихме тази екскурзия, като минахме през страшното езеро. Когато се прибрахме, сънувах сън. То беше по-скоро полусън. Сънувам, че съм на страшното езеро. Небето някъде по средата, между върха и езерото бях седнала, а над мене седнал Учителят цял в бяло, величествен. Взе да ми говори. Това продължи цяла вечер. Нищо не запомних от това, което ми говори, записано е някъде в акашовите записи. Когато се събудих, остави ми да помня само следните думи: „Учи английски език.“ Беше нещо грандиозно, величествено, предпазващо.

Въпреки срама, който преживявах от това петно, което ми залепиха, и мислех, че вече никога няма да видя Изгрева и братята и сестрите, пресрамах се и отидох при брат Боев. Разправих му съня. Той, заеквайки, ми каза: „Лидия, Лидия, знаеш ли какво значи това? Английският език е ангелски език, това значи да се научиш да обикнеш всички.“ Не след много Антов го изпратили на лагер, а

на мен ми намериха тази барака, където се върнах пак да живея на Изгрева и там останах да живея 10-20 години. С Бистра се сближихме. Посещаваше ме. Но Антоу не след много го освободили, стана тартор. Разсипа Изгрева. Към мен имаше отрицателно отношение. Даде на Христо мястото, което му се полагаше по регулация не по продължение, а надолу, като трите бараки, на Йордан йогата, Петрината и моята влезнахме в негово владение. Местата бяха братски, а бараките прикачени. Местата дигаха бараките и Христо, който имаше малко собствено място, стана наш хазяин. Започнахме дела, харчове, разпавии, но един ден благополучно като мръсни котета ни изхвърлиха багажа на улицата. Дъжд, студ, а ние без прокрив. Отидох да живея при Таньо Танев и Славка, жена му. Плащах 150 лева наем, а аз вземах едва 500 лева. Трябваше да гладувам. Но Провидението не ме остави. Работих на гара Искър в Каучуковата фабрика „Яко Доросиев“. Преместили ме бяха на една работа, на която за една допълнителна прибавка намалили ни нормата и взехме да получаваме над 1000 лева. Това продължи близо година. Към това семейство имам най-хубавите спомени. Бяха трудолюбиви. Той от братството, имаше благословение. Бай Васил всяка вечер идваше при мен на вечеря. Една вечер каза: „Взеха книгите, натоварили на колко камиона.“ Не след дълго, ако се не лъжа, взели и салона. В този дом прекарах около една година.

По това време Елиезер Коен почина и Мариана, жена му, нямаше право да живее сама в това голямо помещение. Тя предпочете мен пред хазайката си и предложи ми да живея с нея. Казах й: „Веднъж са ме изхвърлили на улицата като мръсно коте, нямах съдебно решение, без такова не идвам.“ Тя тича нагоре, надолу и ми извади такова. Там заживях от 1958 до 1973 година, когато ни преместиха в комплекс „Дружба“. Животът ми с Мариана беше също тежък, едно голямо изпитание. Един господарски дух, интелигентен, външно чист, организиран. Често пътуваше за Русия, имала сестра, в Германия също сестра. А тя дошла от Латвия. Искаше да служи на Партията, но удари на камък. Който е приел Христовия комунизъм, не може да служи на Партията. Намрази ме и търсеше начин да ме махне. Служеше си с разни мръсни клопки, не е за разпавяне. Говореше само за нейния отрицателен характер. Но съдебното настаняване ме спасяваше и не ме изхвърли на улицата. Към 1980 година взехме да боледуваме и бай Васил, и аз. Аз от отравяне от бензинови изпарения, а бай Васил от простатната жлеза. Хранехме се заедно, посрещяхме гости – Таня от Свищов – учеше за изпити, Райна Дилова от Видин, Ненка от Бургас и т.н. и т.н. Ходехме на екскурзии, неделя на Витоша, а при отпуската – на Рила. Пътувахме без палатки от Боровец до Мусала, до езерата.

На времето с Генчо само веднъж бях на Мусала, видя ми се пътят по-лек от този на Витоша, а за това, което изживях, когато се качих на върха и се разкри пред зора ми панорамата, е приказно. Витоша, Стара планина, Родопите, върховете на Рила, Пирин и т.н. Дори казвах, че при ясно време се виждало Бяло море. Когато се върнахме, валеше сняг, заседнахме на заслона, имаше нарове и печка. Прекарахме там цяла седмица, той рисувахе „Окото“. Да разпавя за екскурзиите, с всичките красоти и приключения, иска се друга тетрадка за описание.

14. РАЗДЯЛАТА

Придружаваха ни различни близки, а понякога само двамата с бай Васил. Вървахме бавно, не гонехме хижите, попивахме целия ден красотите и чак

вечерта се прибрахме. Веднъж сънувах, че се върнахме, т.е. идвахме от Якоруда, Грънчар и се качваме към Мусала. По средата на снагата ѝ погледнах върха. Бяха седнали на коне, бели кафяни белибради старци. Когато приближихме до тях, наведоха глави и ни се поклониха, същото направихме и ние. Това беше нещо тържествено. Когато го разправих на Борис Николов, той каза: „Видяла си 24-те старци.“ Да разправа за всичките си екскурзии сега е дълга работа. Моята задача е да опиша връзката с Учителя и какво ми е казал при случаите. Бай Васил беше чист, духовно същество от висок ранг. Когато го ядосвах, а често се случваше, казваше: „Е, моето дете, ще порастне моето дете.“ Усмиваше се с благата усмивка и блажено заспиваше. Аз към него имах синовно отношение. Винаги съм го чувствувала като баща. И мнозина, които са виждали, казваха ми, че в много животи ми е бил баща. Заболя, аз отидох при Аню (Йордан Андреев) да се лекувам, а той предпочете Борова, която го вмъкна в болницата. Лекарят ми даде три дена отпуска, аз останах у дома два месеца. Бях подала молба за неплатен отпуск. Моят началник не ми подаде заявлението в администрацията и получих писмо, че ако не се явя на работа, ще ме уволнят дисциплинарно. Бях много добър работник – отличник. Когато разбрах, че вината е в началника, преместиха ме в шивалнята и след няколко месеца се пенсионирах. Бай Васил постъпи в болница и му направих частична операция. Моляше се да го извади оттам и с катетър живя четири години. По този повод ще разкажа един предсказващ сън. Сънувам, че съм седнала на поляната пред салона с Марийка Гърнева и един брат. В това време небето почерня, тъмни облаци, едно библиейско състояние и ми казаха: „Бъде будна, на 15-16 ще мине Христос.“ След това видях въжета с прострени дрехи, бели, тъмни и след това трапези дълги с много ястия и се събудих. Бях в очакване, мина 15-16 от месеца, нищо не се случи. Ходех редовно в болницата, но на другия месец бях разпъната на кръст. Както казах, бай Васил се моляше да го изведе. Поисках разрешение от Мариана да дойде при мен за няколко дни, докато се съвземе. Тя се съгласи. Бай Димитър ми обеща да го изведе от болницата. Аз току бях почнала да работя. Когато се прибрах, бай Димитър ми рече: „Брат Боев каза да не съм го извела от болницата.“ Мариана, подкокоросана от Марийка, отказа да дойде при мене. В това време небето почерня, светкавици, гръмотевици и аз почувствувах, че полудявам, взех да се смея като луда, бях разпъната на кръст. Бай Васил спа 1-2 вечери и се прибра в бараката си, където катетъра се бе отместил и взе гнойта, а и урината да се излива по бельото и леглото. Дойде лекар, намести му катетъра, а аз работех, готвех, перях и т.н. Той започна да пее, разбрах, че сънят е бил добър. Ходеше постоянно на почитване, друга операция не му направиха. Явили се болки, обърна се на рак и в страхотни болки почина. Той си замина на 9 май 1968 година.

Много пъти съм се питала защо го изведох, за да прекара тези непоносими болки, а той ми казваше: „Един ден да живея повече на земята е от полза.“ Отиде си един светия, осиротях. Дали да разправа за едно голямо огорчение, което му причиних?...

Казах, че започнах да се лекувам при Аню (Йордан Андреев). Когато влезнах в стаята му, започна с големи хвалби. „Един рядък човек е дошъл.“ Преряза ме. По-късно разбрах, че хвалбите са ограбване. Бях ограбена. Предложи ми да дружим и че аз нямам никаква полза от дружбата ми с бай Васил. Вмъкна трънчето, аз знаех какво е бай Васил за мен, но в тази нова звезда видях знания, моята слабост. Плюс това в хороскопа Анка Ненова виждаше едно ново същество надигнато – пратено ми от небето. Аз се подведох и казах: „Нима Генчо пак се връща?“ Уви, друг хороскоп пък казваше, че ще се яви

още едно същество, но да се паза от него. Защото е хитрец и непостоянен, и да бъде по-осторожна с него. Отворих се, но тази любов трая само 24 часа. На другия ден ме посрещна не любовта, а камък. След малко рече: „Слушай. Снощи като си легнах, някой почука на прозореца и ми рече: Внимавай с мен, мисли му ако имаш работа с нея.“ Дали това беше вярно или трик, не зная, но бях обсебена и три години не можах да се освободя от неговото влияние. Срещавме се, даваше ми да чета историята, която пишеше за братството, но то описваше само отрицателните работи – прояви. Пита ме дали ми харесва, казах, че за мен е интересно, защото не живееш на Изгрева, но светът как ще го приеме, не зная. Отговори ми, че знае, че ще пострада и действително една пътничка, без да иска в трамвая пъхна желязото на чадъра и го удари в окото. Дълго се лекува и после починал от болки в главата.

Не обичах търговията и когато взеха магазина, бях щастлива. Фабриците повече ми допаднаха и аз изкарах една чиста пенсия. Пенсионирах се 1962 година. Мариана си набави свой апартамент, но не зная дали успя да спи там известно време.

В нейно отсъствие получих телеграма, че сестра ѝ в Германия почина. Тя замина и се ожени за зет си, който бил много богат и нея я оставя наследница. Повече не я видях. Кварталът беше определен за изселване в комплекс „Дружба“.

По това време Изгревът беше разграбен, осакатен, продаден от Никола Антов на държавата. Бяхме огорчени, измъчени и от една неизвестност. Взеха салона и не след много и поляната. Разкараха братята и сестрите, живущи в засегнатото място.

По този повод искам да напиша едно мое състояние и изказване, което вписах в тетрадката, ще го повтори и сега.

15. ИЗГРЕВЪТ

Простих се с Изгрева на 22.04.1971 година.

О, Изгрев!

Когато прозвуча багерът и направиха първите копки
от очите ми се изтръгнаха няколко сълзи.
В този миг багерът разкопаваше душата ми.
И болезнен стон разкъсваше дълбините ми от позорния акт.

Който е посетил Изгрева, който Учителят облякъл земната форма,
Който е слушал Словото в слънчевия бял Салон,
Като гълъб, заобиколен от аромата на розите,
Който е играл Паневритмия и се е хранил на трапезата под лешниците,

Той знае, че е посетил рая на земята.
Той знае, че душата му се е разцъфнала като цвят.
Той знае, че тук намери извора на живота.
Той знае, че тук наново се е родил.

О, Изгрев, свещен миг, когато цялата природа се събужда.
Ние, които познавахме Изгрева, видяхме духовното слънце.
Бащините криле, закрилящи българските синове.

Ние, които чухме Словото и пихме от Извора на живота.
Които тичахме в ранни зори към свещения салон,
Ние, които играхме Паневритмията под звуците на новия ритъм,
Ние знаем какво беше Изгревът за целия свят.

О, братя, ако знаете какъв грях сторихте!
О, хора, ако знаете какъв позор отпечатахте!
Сърцата ви биха се стопили от срам и свян.
Главите си бихте заровили в земята да не видите тази гибел!...

Отбихте пътя на Любовта, който изобилно ви поливаше.
Отбихте знанието, което разтваряше умовете ни.
Предпочетохте тъмнината – да живеете в мрака.
Братя българи, разпръснахте светлината, която ви водеше нагоре.

Къде ви бяха мозъците и не видяхте зората, която ви будеше!
Къде ви бяха сърцата и не почувствахте топлината?
Къде ви бяха душите да познаете Истината?
Нямахте ли воля да победите невежеството?

О, горко вам, юдино племе, което пак разпънахте Христа.
Повторихте делото на Голгота и позорът ще ви следва!
Поколенията ще потърсят новия Йерусалим и духовното слънце,
което благоволи да се роди в България.

Когато го потърсят, ще намерят развалините.
И последователите му пръснахте по друмищата.
Ще търсят живия хляб и живата вода. Но пустота.
Ще отговорят: Това направиха нашите...

Плачете, българи, плачете за изгубения рай на земята!
За небесното Слово, което оросяваше душите ни!
За чудната мъдрост да познаем живота!
За безграничната любов, която се изяви пак на земята.

Плачете деца, плачете за изчезналия оазис,
Който бе почивка и отмора за отрудения керван!
Плачете, които напуснахте световните съблазни
И тук намерихте мир и покой!

О, какъв тих кът бе Изгревът, какъв полъх за душите ни.
Прекрасната осанка на любимия ни Учител претворяваше деня и нощта в
чудна хармония.

Затварям очите си пред скъпите спомени.
Навеждам смирено глава пред това славно минало
Не бе сън то, а една велика реалност.
Която трептеше като жив огън в душите ни.

Сбогом, Изгрев, сбогом, дивно минало,
което скътах дълбоко в сърцето си дара ти.
Ще те нося в душата, където ме сложат
Нов изгрев да изгрее, нов живот, друга съдба.

Амин!

16. РАЗВРЪЗКАТА

1973 година ни преместиха на „Дружба“. Сега сме 1990 година. 17 години с други приключения. Много боледувах и все търсех нещо, с което да си помогна. Намирах, че трябва да търся. Нали Христос е казал: „Търсете, искайте, хлопайте.“ Добирам ли се до нещо ново и се радвах, че съм намерила вече цар, но на следващата година вече не ми помагаше. Дори веднъж ми казаха подигравателно: „Е, помогна ли ти?“ Не, разбира се. Една година бях решила да не ходя никъде и да изтърпя до край без изследване. Но какво стана, както лежах, като станах, ръката ми изтръпна и стана безчувствена. Получих удар. Ща, не ща, трябваше да потърся лекарска помощ. Помогнаха ми и ръката ми се възстанови. Много мислих, много разсъждавах, все търсех, както се казва, просото на дъното, търсех причината. Впрочем тези състояния, тези прекъсвания, от които толкова много страдах, бяха само за мое добро. Аз растях духовно. Невидимият свят ми беше определил тази съдба, за да прогледна. Нищо не е случайно. И сега мога само да благодаря за тези изпитания, които бяха само вътрешни. Има затвори физически, моят беше духовен. Ученият казва: „Ако знаете каква хубава мома е страданието, вие бихте я посрещнали с радост.“ Веднъж Учителят ми каза: „Много се занимаваш със себе си.“ Верно, така беше, но моята погрешка беше, че се занимавах с погрешките си – с недостатъците си. Защо косата ми е червена, защо носът ми е вирнат, защо лицето ми е с лунички и т.н. Воювах с Господа, роптаех защо съм така родена. Учителят казва: „Вие не се харесвате, не се обичате, как искате тогава хората да ви харесват и да ви обичат?“

Много четях и най-много изваждах мисли за закони и правила. Много, много по-късно разбрах ключовете, които ми даде. Каза: „Търпение.“ Това значеше, че семето, посадено в земята, му трябваше време да порасне. „Вяра“ – вярата е свързване със знанието, със Светлината. „Молитва“ – да се свържа с Бога, който само Той можеше да ми прости и освободи, и научи да се свържа с цялата природа – вселена – да се разшири съзнанието ми.

17. РАЗМИШЛЕНИЯ

НОВА ГОДИНА

Учителю, честита Нова година. Дошла за нас мълчалива и неизвестна, а за Теб светла, жива и твореща. Ти, наш свършен брат, дошъл си в душите ни като светъл лъч и обграждаш ни с безкрайна нежност, светлина и топлина. Приеми нашия привет от долината, откъдето Те виждаме, могъщ и любящ, да будиш в душите ни свършения идеал. Прости погрешките в нашия живот, те петнат Божия ни произход, но мъдростта на Твоето Слово ще пречисти нашите сърца.

Ние ще падаме и ставаме като малки немощни деца, докато изправени и достойни познаем Бога, нашият Баща.

Но ти, Учителю, бъде винаги с нас, да Те следваме в безкрайните векове на вечността. Да бъде светла и честита Новата година.

НЕ СЪМ ПЪРВА

Не съм първа, нито последна, разочарована от човешката любов. Не съм първа, нито последна, изпитала неразбраната любов. Изминала дългия път на скръб, противоречия и размисъл, тя ме доведе примирено до свещените порти на Божествената Любов.

Изминали дълги дни на скръб, ридания и самота, когато човешката душа заблудена е дирила спасение в смъртта. Но и тук не бе приета, отхвърлена като отрепка, Божествена душа. О, как молах да ме приеме в смъртните двери, но тя отмина безмълвна и няма, и тъй обърнах поглед към живота, обикнах малкото цветенце, нежния ветрец, слънчевия лъч и те съгряха, обновиха наболялата душа. Обикнах живота далеч от човека, възлюбих съществата от нечовешкия род, и те ме правят крилата, разтапят душата ми в неземна любов.

Не съм първа, нито последна, що дирят съвършената любов. Не съм първа, нито последна вече, що дирят неизменната и безгранична Божествена Любов.

30.IV.1964 г.

ПРОБУЖДАНЕ НА ЧОВЕШКАТА ДУША

Възлюбленият на човешката душа, това е Бог. Така говори Мъдростта. И тези слова проникват в сърцето и питат що съм правила досега. Аз търсих любовта, тя ми бе една необходимост в света и вярвах на всеки, който отваряше сърцето и казваше: „Ела!“

Колко скръб, колко сълзи съм проляла за любовта на братята, които жестоко са наранили сърцето ми досега. Защо беше така? Защото не знаех къде да търся любовта. Богатството го дадох на братята да пият. Украшенията – на моите съперници, да се радват, а за мене остана нараненото сърце и опитностите, и сълзите. С това богатство се връщам днес като блудния син в бащин дом, смирена, сломена от странствания по пътища и друмища на своето безумие. Ще зарадвам ли баща си? Ще приготви ли угоеното теле? Аз нямам дял в нищо и търся само трошиците на бащината трапеза.

Днес прогледнах и облякох нова светла премяна. Тя ме води там, където слънцето грее, където няма братя и сестри, а сал една любяща ръка за всички – това си Ти единичък, Боже, неизменен и прекрасен. В Твоята безгранична вяност, в Твоята любяща вечност приеми душите ни с нежност.

4.05.1964 г.

КЪМ ЛЮБОВТА

Когато не те познавах, кат нежен ефир ограждаше ме ти, Любов!... И разплиташе в душата ми нишките на моята скръб. Уви, порастнах и познах те, и скътах в душата си Твоята обич, о Любов.

Днес те виждам и познавам, и те викам с цялата си душа, постоя при мене, Любов желана и седалище си направи в моя дом.

Без тебе, о, Любов, пътник нежелан съм дори.

При бащин дом, без покрив и огнище, и без сладка дума за моите уста.

Ела и целуни ме, и благоуханието си остави ми, през всичките дни за душата ми бъди ми ти, о Любов.

ВЕЛИКИЯТ ДЕН

Дали защото все още не идвам, отвърна погледа си от мен и заглъхна да ме призовава песента в душата ти. О, друже мой, защо не виждаш в очакването си как се готвя за този път. Погледни и виж празника на моята душа за този ден. Велик е той, очакват го всички, очакваме го ти и аз. И той идва с песни и веселие да гостува на всяка плът. Очаквай ме, непрестанно ме очаквай, както земята обещанието на Великия за мир и отдик по нейната гръд. Слизат вече съществата и носят рая на земята. Ще запеят химни на слова, всяко дихание под небето и хората непокорни с примирение ще отдават почести и слава на светлите братя.

Очакват го всички, очакваме го ти и аз. И ще дойда да изпълня дома ти с мир и веселие за този ден.

С цветя украси дома, с търпение сърцето си.

Със светъл поглед облечи се, защото идва Велик ден.

Велик празник на душата, копнежът на човешката Любов – Очакваният.

КЪМ СКРЪБТА

Не те обичам, скръб, очите ми разплакваш и сълзи бисери изхвърляш от моя свещен дом. Разнищваш ми душата на хиляди частици и изнурена я оставяш без подкрепа и закрила. Неканена пристигаш, свещен кът заемаш и разпалваш сили спомени в душата ми доволна. Навън, навън изпъждам те, нахална гостенка на моя дом, бой свещен приемам аз, пази се от мен, далеч отбий се веч.

40 ДНИ ОТ ЗАМИНАВАНЕТО НА УЧИТЕЛЯ

Изминаха четиридесет дни, от когато Любимият ни Учител замина за страната на Ангелите, Серафимите и Херувимите, за страната на светлината – Неговата родина. Изминаха четиридесет дни, от както нашите сърца отдаваха последен поздрав на любимия ни и скъп образ, на свещената Му осанка – Неговата украса.

Днес, събрани в Твоето име, Учителю, празнуваме. Твоето Слово, което ни донесе виделина на нов живот, за света братство, мир и любов. Слязъл от безкрайните светове на Твоята слава, за да облечеш земната дреха на ограниченията, да изпълниш великата мисия, да излезнем от калта на живота ние, твоите мили дечица. Приеми нашата безкрайна благодарност за скъпата жертва, от дълбочината на блажената радост от озарените ни сърца, в които запали свещения огън на Великото братство на Любовта.

О, как бихме желали вечно да бъдеш помежду ни. Да целуваме ръцете, да слушаме Словото Ти. Уви, такава беше върховната воля и в скръбта си ние сме щастливи, че бяхме удостоени да Те слушаме и разговаряме с Тебе. Днес ние, твоите слушатели, оглашени и ученици, обещание на смирение и вярност Ти даваме за послушание, работа и приложение на Великата благодат, която ни донесе.

Благословен бъди от Бога, Учителю. Колнежът по Теб ще ни води в пътя на Любовта, Мъдростта и Истината, Твоят Завет. Във вечна благодат и Слава бъди всякога наш любим и скъп гост.

РИЛА

26.08.1963 г.

Изминаха много години, откакто за първи път посетих Лазурно вълшебно съзерцание, любовен копнеж на моето сърце, днес пак те посетих. Наричат те „Страшното езеро“, а ти си толкова приказно и чудно, какво ги плаши земните същества, като си толкова чаровно и омайно, и които те посещават изтръпват и отминават. Но ето величествен олтар пред теб, говори тайнствено и чудно, че тука велики майстори са творили архитектура дивна неръкотворна. Трон за царете и седалище за боговете да решават велики дела и съдбини. В безмълвната тишина започват тайните, когато светът ще ги открие, когато дойде време.

В това величие човешката душа броди, да проникне, да узнае, що говори безмълвието. Но Великото знае колко на човека да даде. Слънцето залязва и с последните лъчи позлатява върховете, а пазителите на храма тържествено и стройно пазят олтаря.

ЕЛЕГИЯ

19.01.1964 г.

Мисля, че не можех да обичам вече, след първата любов сърцето се заключи и никой не приех вече, така изминаха двадесет години. Дали бях щастлива така? Уви! Аз винаги носех една тъга. Скръбта за красивото чувство ми липсваше, аз страдах, че нямах обекта на любовта. И ето, един ден как стана, не знам. Впрочем, зная, но не искам да кажа, без предисловие, сърцето се отвори, затуптя, залюби. Това беше един миг, един поглед, една милувка, след това всичко изчезна. Пак огорчение, скръб, самота. Но чудно, сърцето не спря, не се затвори, то продължи да люби, да обича. Какво?... Един далечен образ.

УЧИТЕЛЮ НА ЖИВОТА, ЖИВ СИ!

27.12.1970 г.

Обични Учителю, днес сме събрани да отпразнуваме 26 години от твоето заминаване. Години подред ние Те търсехме в Салона, поляната, на планината. Да Те виждаме, да целуваме ръцете Ти, да чуем утешителните слова. Но ние се връщаме, изпълнени с тъга от Твоята липса и красота, която остави светла дия в нашите сърца, за Твоето величие. Нямахте Те! Не Те виждахме, не Те чувахме! Минаха години, празнотата в душите ни постепенно се изпълниха със светлина и ето радостта бликна в очакваните сърца. Ти ни напусна отвън, за да влезеш вътре в умовете, сърцата, душите ни. Явяваше се в сънищата, там ни поучаваше и работеше с нас. Умовете изпълваше с вдъхновени слова, как да мислим и постъпваме, а в сърцата си чувствавахме Твоето присъствие, топлина, бащинска усмивка, която ни помагаше и повдигаше. Нима си ни напуснал? Не! Никой не може да повярва това. Делата сочат – ние днес сме по-добри. По-милостиви и

единни. Милеем един за друг. Всеки пренася своя дар да помогне. Нима това не са ли Твоите методи? Делото Ти се реализира, да се обичаме един друг, Твоят завет.

Учителю, погледна ли Твоя образ в снимка, Ти оживяваш в мен, Твоят поглед прониква в дълбините на душата ми и сърцето възкликва прочувствено... Благодаря, Ти ме посети.

26 години изминаха без Теб – но само отвън. Ти невидимо ни водеше по ръба на живота и подготвяше съдбата ни за по-съвършени дела. Едни заминаха отвъд, други останаха и те си подадоха ръце да работят заедно. Смъртта не беше преграда. Нито непреодолима стена, а само форма да изградим по-съвършени тела. Ние бяхме всякога с Тебе и сега Ти пак си с нас. Ако Те потърся в сърцето, ще те намеря в любовта си към ближния. Ако Те потърся в ума си, ще Те намеря в амброзията на Словото и ако Те потърся в душата си, ще Те намеря в копнежа и стремежа към Бога, да Го възлюбя с всичката пълнота.

Учителю, Христос ли си или Бог – не зная. Ти изпълни живота ми със съдържание, Ти ли ме призова? Или аз те намерих? – Не зная! Но душата ми Те благославя, че в друг свят ме въведе. Благодаря Ти, Учителю, в едно с всички, които са с мене, приеми възторжените ни сърца, озарени с Твоята благодат и милост.

Благословен бъди, Учителю, пратеник от Бога, приеми нашия поздрав.
Амин.

УЧИТЕЛЮ, БЛАГОДАРЯ ТИ

18.12.1970 г.

Учителю, за този свещен ден искам да изразя своята благодарност. Ти ме научи да живея, да се радвам, да виждам, да живея в този прекрасен, разумен Божий свят. Да се радвам на всичкото разнообразие, което Си създал, да виждам всичките условия и възможности, които си ни приготвил. Учителю, благодаря Ти.

Когато за първи път моят невидим ръководител ме доведе пред Теб, бях от тези чеда, свързани с много отрицателни навици. Само стремежа и любовта ми към Бога ме водеха по неизвестни пътеки, това ме спаси, благоволенieto на Небето ме доведе до Твоите нозе. Ти ме научи да обичам. Отрицателното го замени с положителното. Ти, великият алхимик, който превръща злото в добро, омразата в любов. Ти ме новороди, Учителю, благодаря!

Сутрин, когато стана и светлината разкрива красотата, отправям благодарствена молитва към Бога. Денят изпълвам с хубави мисли и чувства и търся добрите дела – придобивките на деня.

Вечер, когато нощта затваря вратите и разкрива звездите, душата ми полита към висините и свободна от тялото търси Небесната Школа, в която Ти пак Словото раздаваш.

Учителю, благодаря Ти. Ти изтръгваш сълзи на умиление в изпълнените ни души с любов и обич. Аз зная, че само Волята Божия, ако изпълним, е Твоята награда. Ние често грешим и в най-добрите си желания. Нашето несъвършенство мъчно проумява, но Ти кротко простираш Твоята деница и с търпение ни изчакваш да узреем. Учителю, благодаря!

Днес изпълних едно съкровено желание – да напиша своята благодарност към Теб. Погледни благосклонно към мен и моите братя и сестри, и води ни по стръмните и прекрасни пътеки на Твоята Любов, Мъдрост. Бъди благословен от Бога, обични Учителю!

РОДИХ СЕ

12.07.1968 г.

Родих се – не знаех защо.
Живеех и растях – не знаех защо.
Плачех и молах – не знаех защо.
Тъгувах и скърбях – не знаех защо.
Учих и пеех – не знаех защо.
Намерих Учителя – Свещени мигове.
Милостта Божия се изля върху мен.
Лъчи на живот огряха душата ми.
Извори живи пресушиха сълзите ми.
Светлина и топлина озариха ума ми.
Разбрах защо се родих.
Благодаря Ти, Учителю.
Води ме през цялата вечност.
Бъди благословен!
За Твоя имен ден приеми моят привет.

*
* *

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаната Нора Маринова Лозанова, родена в гр. Видин на 10.03.1952 г. л.п. с. Н, N 5112776, изд. На 5.02.1985 г. от МВР – Видин, ЕГН 5203101752, племенница на починалата Лидия Соломонова Аладжемова, предавам спомените и на Вергилий Николов Кръстев, който да ги включи в издаваната от него книга „Изгревът“.

Свидетели: Магдалина Стефанова Григорова (Подпис)
Марийка Великова Иванова (Подпис)

Декларатор: (Подпис)
Нора Маринова Лозанова

II. ГЕНЧО АЛЕКСИЕВ

ГЕНЧО АЛЕКСИЕВ, ХУДОЖНИК - ПЕЙЗАЖИСТ

/Кратки биографични бележки от Георги Събев/

ВМЕСТО ПРЕДИСЛОВИЕ

С настоящите кратки бележки нямам намерение да пиша биография на художника Генчо Алексиев, защото не разполагам с по-конкретни данни за целия му живот. Ето защо ще се задоволя да разгледам само последното десетилетие от неговия живот, което обхваща периода от 1945 до 1955 година.

Това десетилетие от неговия живот може да се нарече творческо, защото е родило най-много, но не по числеността, а по значение творби, с които той маркира своя творчески път и не ще бъде забравен.

Георги Събев

ГЕНЧО АЛЕКСИЕВ

Запознаването ми с художника Генчо Алексиев датира от лятото на 1922 година, когато се връщах от събора на Бялото братство, който се бе състоял в полята на град Велико Търново.

Пътувахме с влака. Случаят ни събра в едно купе. Той пътуваше за град Варна, а аз за град Попово. Дълго стояхме мълчаливи един срещу друг, докато се яви причина да заговорим и да се опознаем дотолкова, доколкото можеше това да стане във влака. Той бил художник самодеец, а аз ученик в гимназията. Художникът произхождал от голямо семейство на беден общар. Имал три сестри, от които едната по-малка от него. По времето, когато Земеделският съюз управляваше страната и имаше министър-председател Александър Стамболийски, Генчо работел в общината, но след преврата на девети юни 1923 година, при падането на режима бил освободен от длъжност, като вече не потърсил нито общинска, нито държавна работа. И той се връщаше от събора на Бялото Братство заедно с мене.

Запознал се с идеите на Бялото братство чрез семейство Терзистоеви, а след това и с Велко Петрушев. Идеите за братство между всички хора му харесали и той става горещ привърженик на тези идеи, на които останал верен през целия си живот.

Запознаването му с Бялото братство сякаш му отворило пътя за София. Не минало много време и големият град го привлякъл. Оставя близките си и заминава за столичния град само с няколко лева в джоба. Тръгнал на риск. Готов да посрещне всичко, което има да се случи. Рискът е благородно дело, си казвал младият художник.

Пристигнал Генчо в София и искал да следва в Художествената академия, някогашното рисувално училище. За да може да се запише и следва академията, му било необходимо завършено средно образование, каквото той нямал. Допустимата възраст била 26 години, а той бил минал тази граница. Трета спънка, която му пречила да следва академията е, че е беден и не може да плаща такса. Три причини, три спънки, три препятствия, които му пречат да следва

академията, били като три планини, които искали да го отбият от неговия път към усъвършенстване. Но кой знае как една мисъл го крепила, че той може да влезе в академията. Но как и по какъв начин, и той не знаел. „Само зная, че все нещо може да се нареди.“ Намерили се влиятелни хора, близки на ректора, които го склонили да го приеме като любител-студент, който да може да ползва моделите и ателиетата, без каквото и да било задължение от страна на професорите и академията. Наистина в правилника на академията нямало такава категория любител-студент или слушател, но както и да е, бил приет през есента на 1927 година. Никой от академичните власти не му държал сметка дали посещава редовно упражненията и лекциите, но въпреки това Генчо бил много дисциплиниран и трудолюбив. Тези занятия в академията му били много полезни. Така той можел да сравнява работата си с тази на редовните студенти. Това му давало кураж, а освен това и професорите от време навреме се заглеждали в неговите табла. През 1929 година напуска академията, като видял, че вече е усвоил техниката на рисуването и обогатен с научни познания, които бил слушал от лекциите.

Нека не забравяме, че по това време професор Николай Райнов по история на изкуството всяка неделя в пет часа след обяд изнасял популярни лекции в големия салон на академията, които нашият любител студент посещавал най-редовно. Това посещение много му помогнало за неговото оформяне като художник, като човек на изкуството.

През лятото на 1930 година Генчо си направил дъсчена барака за жилище на Изгрева, където се установил да живее. Жилището му било толкова малко, че едва имало място за легло и маса. Но въпреки това, когато станело нужда и той да приютява гости, направил второ легло над своето, също като във „вагон ли“ на спалните влакове.

Генчо през целия си живот е бил с деликатно здраве, като нуждата му е била постоянно спътница. обстоятелството, че трябва постоянно да мисли за насъщния, често го е лишавало от вътрешен импулс за творчество. Но въпреки всичко, той от време навреме взимал четката и боите и рисувал пейзажи или натюрморти, но понеже нямал място, където да съхранява таблата си, подарявал ги на приятели и близки. Ето една от причините, дето не е могъл да прави изложби и не е могъл да даде публичност на своето изкуство.

През 1932 година Генчо се разболява, но без да е постоянно на легло. Той дълго очаквал Учителят да го излекува по магически начин, но тъй като това не ставало, той почнал сам да се лекува по методите на Учителя (пиене гореща вода, изпотяване, носене вода от изворчето Диана бад, правене разходки из боровата гора и други). Болестта е една мъчнотия, една мечка, с която човек трябва да се бори. Да победиш тази мечка, трябва постоянство, което често ни липсва. Може би и нему е липсвало постоянство, затова Учителят го оставил сам да се лекува. След като Генчо оздравял, сам се смял на себе си, задето дълго бе чакал магическото излекуване.

През 1940 година Генчо напуска Изгрева и се установява в село Тополица, в дома на Димо Джожев, ръководителя на общество Бяло братство в селото. В него дом Генчо преживял до лятото на 1942 година. В село Тополица имал добри условия за работа, които добре е оползотворил, като е рисувал пролетни, есенни и зимни пейзажи и натюрморт. През свободното си време е преподавал безплатно на девойките уроци по китара. Оставил е добри спомени между млади и стари. Уредил изложба в училищния салон, която била добре посетена от интелигенцията. Това обстоятелство го насърчило и той проектирал да уреди изложба и в близкия град Айтос. Но едно непредвидено обстоятелство му

попречило да реализира тази хубава идея. Един пакостник влязъл една нощ през отворения прозорец на училището и му похабил таблата. Тази случка много го огорчила и той наскоро напуснал село Тополица, и то завинаги. Отива да живее в град Айтос, където Георги Куртев, ръководителят на Бялото братство го настанил да живее в свободната стая при Братския салон, където Братството поело разносните за отопление и осветление. Стаята била достатъчно голяма, за да може да се използва и като работилница или ателие. Когато брат Куртев узнал, че братът е без средства, а знаел да подвързва книги, насърчил го да си обзаведне малка книговезница, като и сам той го подпомагал в реализиране на тази идея, като използвал и личните си връзки в града, за да му помогне. Когато били набавени необходимите помощни средства, брат Куртев писал на приятелите от околните села, които желае може да изпрати беседите си за подвързия при брат Генчо. Почнали да пристигат пакети с книги и тъй брат Генчо не останал без работа и без средства за преживяване. С така импровизираната книговезница се постигали едновременно две цели – едната, че той вече не останал без средства и втора – Словото на Учителя се запазило в един приличен вид, да дочака времето, когато ще се пробуди обществен интерес към него.

През пролетта на 1944 година брат Георги Куртев се установил да живее на Братската градина, като наскоро поканил и брат Генчо. Топлата братска грижа на Куртев да му създаде добри условия за живот и да изяви дарбите си, разтопила от благодарност сърцето на Генчо. След установяването на брат Куртев на Братската градина последната започнала много по-често да бъде посещавана от различни хора. Поводите за посещение били най-различни, което създавало разнообразие и оживление в градината. За първи път в живота си Генчо е имал такива добри условия за работа. В ума му се раждат нови идеи, които чакали своето реализиране. На Братската градина се е родила идеята за една по-сложна композиция, която ще наречем трилогия. Но преди да говорим за трилогията, необходимо е да споменем за неговото творчество като символист, което е намерило израз в няколко табла:

„Окото на Бога“ – око, нарисувано в равностраничен триъгълник; всевиждащото око на Брата;

„Тесният път“ – Пътят на посветените;

„Псалом 91“ – Под крилото на Всевишния;

„Човешката душа“ – Изобразява девойка в разцъфнал цвят със светли одеяния.

Намират се в молитвената стая на Братската градина – Айтос.

„Цветно земното кълбо“ – опасно от змия, която си е захапала опашката. Символизира безконечността на знанието

Намира се в салона на Братството в село Тополица. На горните табла не се знаят рождението дати.

Условията, които Генчо е имал за работа в Братската градина, са възможно най-добрите, които е имал през целия си живот. Там той създал своята трилогия, композиция от три картини, които се намират в салона на Братската градина – Айтос.

Всички хора, които се занимават с каквото и да е изкуство, са забелязали, че не всички дни и месеци в годината са богати на интересни хрумвания. Че има и дни, седмици, дори и месеци безплодни, които трябва да се оползотворят по някакъв начин. Говори се например за Л. Н. Толстой, когато идвали дни на творческо безплодие, той оставял писалката и отивал в градината, вземал лопатата и копаел, сечал дърва или препасвал обушарската престилка и почвал да кърпи обувки или преписвал цели коли от някой свой роман, за да изглади

стила си. Също така и Генчо в дни на творческо безплодие оставял молива или четката с боите и почвал да подвързва. Така човек се учи от опитността на другите. По тоя начин за всяко нещо се намирало време.

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА ТРИЛОГИЯТА

Композицията от трите картини, която нарекохме трилогия, не е наименование, дадено от художника, а наше хрумване. Наименованията на картините: Чистилище, Тесният път и Великият Учител, са ни продиктувани от самото съдържание, като на всяка една от тях ще се спрем внимателно и се опитаме да ги тълкуваме в светлината на окултната наука, на която Генчо се бе отдал с цялата си поетична душа.

1. ЧИСТИЛИЩЕ

Това е първата картина от трилогията. Онова, което ни се натрапва на погледа, е тъмно-зеленото море, което събужда у зрителя неприятно усещане за злото в света, което сякаш иска да ни погълне. От двете страни има скали, от които се подават глави на змии и крокодили, които ни всяват страх и ужас и действат смразяващо. Тези страшилища не са друго, освен низшите страсти, които пречат на човека да поеме възходящия път. А там, наляво, се откроява светла пътека, по която се устремили пробудените души, следвайки своя духовен ръководител. Той ги води на изток, където през зъберите и скали се виждат зарите на новия ден – заветната цел на всяка пробудена душа.

2. ТЕСНИЯТ ПЪТ – ДУХОВНИЯТ СВЯТ.

И в тази картина на пръв план имаме море, острови, скали, на които са приковани човешки души. Душите на ония, които са извършили смъртни грехове, като блудство, кръвосмешение, чародейство и други. Тези души постоянно биват атакувани от разни чудовища, без да могат да се отбраняват. Но това не ще продължи вечно, а само дотогава, докато у тях се яви разкаяние за сторения грях, за което тяхният ръководител следи. А това той ще познае по сиянието, което се явява около главата на разкаялия се. Тогава той бива поставен при подобри условия, в по-високо поле на развитие.

Горе наляво се вижда светла пътека, по която се движат пробудените души, които са победили своите слабости. Те минават по тесния път над пропасти и бездни и неустрашимо следват своя духовен ръководител. Той ги води към една златна врата, огряна от светлина – вратата на духовния свят или Новия Йерусалим, за който се говори в Свещеното писание и в Словото на Учителят.

И в духовния свят има съблазни и изкушения, само че те са от по-fino естество. Ето защо е необходимо по-голяма будност и бдителност.

3. МИРОВИЯТ УЧИТЕЛ.

Това е сложна композиция, в която художникът е въплътил много идеи, които ще се опитаме да разгадаем. В тази картина на преден план виждаме една тъмночервена мантия, която сякаш застрашава да залее света. Тази мантия не е нищо друго, освен вълната на безбожието, атеизма, които искат да завладеят света с терор и насилие върху човешката мисъл. Техните изпитани средства са лъжата и измамата. Фигурата под мантията е без глава, което ще рече, че правдата е разпната, а справедливостта потъпкана, погазена, обезличена. Добродетелта, правдата и честността като атрибути на религията, са отречени. Какво остава тогава? Злоба, завист и отмъщение, от които всеки съвестен човек се възмущава. На първи план пред червената мантия се виждат две фигури, от които едната: сребролюбец, разперил ръце над богатството си, а други ръце посягат да го душат и да му отнемат съкровището. Втората фигура представлява

човек, седнал на царски трон, държи високо в ръка короната, пази да не му я отнемат. А много ръце се протягат към нея, символ на властта. Зад мантията се виждат самолети, пушци и пожари, причинени от бомби, които всяват страх и ужас. Война, узаконено човешко убийство.

Далеч някъде вляво се виждат **кръстовете**. Това са гробища – края на човешкото безумие.

Вдясно долу се виждат три символа: корона и жезъл, шлем и меч, попско расо и килимйавка. А ето и значението им:

Корона и жезъл – символизира монархизма в света, който си е изживял времето.

Шлем и меч – това е милитаризмът, военщината, които се крепят на страха от война. Но вече човешкото съзнание е пораснало. Заговаря се за Европейски парламент, когато всички държави ще бъдат една държава. Тогава няма да има граници, нито ще има страх от война, защото не ще има кой да напада. Както казва пророк Исаия, че сабите ще се превърнат на сърпове, танковете – на трактори. Очакваме това време.

Попското расо и килимйавка – това е символ на клерикализма, на попщината, на обрядното служене, което си е отживяло времето. Всички църкви трябва да проповядват живото Христово учение, а не мъртви обряди. Христос проповядваше живо учение за любов и братство, а не да правим катедрали със златни кубета и да се обличаме в златни одежди, лезли и кръстовете. Христос е живял в крайна бедност и нямал къде глава да подслони, а сегашните папи, кардинали и митрополити тънат в разкош. Редно е да се запитаме: чие учение проповядват те? Христовото или някое друго?

Ето защо дошло е вече време тези три символа да станат музейни експонати.

На втори план към центъра на картината се вижда светъл **конус**, чийто връх сочи на изток. Това са безброй светли същества, пратеници на небето да ръководят земното човечество. Да му помагат да се пробуди и обърне към своя Велик Баща, като доброволно изпълнява Неговата воля.

Според думите на Учителя сега на земята са пратени 7000 адепти (посветени), които ще дадат мощен тласък на човешкото развитие. Горен надясно се вижда да изгрява едно мощно **слънце**, чийто ден е равен на 25000 земни години. Най-високо на картината е **образът на Мировия Учител**, който сочи с ръка към това велико слънце, сияещ в надоблачните висоти, светъл и лъчезарен.

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА ТВОРЧЕСТВОТО НА ХУДОЖНИКА

Преди да се разделим с картините на художника-юбиляр, макар и посмъртно, трябва да кажем няколко думи за художественото му творчество. Ние не ще го сравняваме с другите художници, майстори на пейзажа, каквито има много, а само с най-изтъкнатия от тях негов съвременник, Константин Щъркелов. Ако сравним таблата им, те имат голямо сходство, че трудно бихме различили кое табло на кого е. Толкова голяма е приликата по идея и колорит.

Онова, обаче, което отличава Генчо Алексиев от другите майстори на пейзажа е, че той долавя аурата на цветята, като се опитва да я направи достъпна за нашето око. Погледнете неговите табла: нарциси, теменуги и зюмбюли, и вие ще се уверите в това.

Разгледате ли внимателно неговото символично творчество, вие ще доловите загатнатите окултни истини, които са негово съкровено убеждение и те никога не ще остарееят. Трилогията е върхът на неговото символично творчество. Тя е неговата лебедова песен, чрез която той се прощава с изкуството.

Генчо Алексиев се е поминал на 10 октомври 1956 година от Т.Б.С (туберкулоза на белите дробове) в град Пловдив.

Нашият юбиляр не е правил изложби, освен една единствена в село Тополица, по причини, които вече споменахме и затова е останал почти неизвестен в средата на художниците и критиката.

Привършвайки настоящите кратки бележки, искам да споделя с читателите една мисъл от професор Асен Златаров, която предавам със свои думи: Човек за да може да работи в областта на изкуството и да бъде плодит, не трябва да има грижа за насъщния. Грижата за хляба пречи на изкуството. То иска всеотдайност.

МНЕНИЯ ЗА ХУДОЖНИКА

„Генчо Алексиев е възторжен поет в изобразяването на природата. При него акварелът е достигнал своето съвършенство и прецизност“ – казва архитектът, музикантът и художникът Ангел Ангелов от град Варна.

„Генчо рисува природата в нейния празничен вид – казва Учителят на Бялото братство.

III. СПАСЯВАНЕТО НА ЕВРЕИТЕ

1. ЛИДИЯ АЛАДЖЕМ И ПРИЗНАТЕЛНОСТТА НА ЕВРЕИТЕ

Вергилий Кръстев

След като през 1993 година излезна първият том на „Изгревът“, предизвика необикновени вълнения: едни я приеха по дух, а други я отхвърлиха също по дух. Тук също важеше правилото кой за какъв дух бе закачен и кому служеше. Този въпрос е вълнувал и първите ученици на Христа. В първото послание на Йоанна в гл. 4 се говори, че след като Духът на Истината възлязъл върху учениците на Христа, то едновременно с него се явил и Духът на Заблудението и се е проявил в света. От една страна е Христовият Дух, а от друга страна е Духът на Антихриста. Те вървяха заедно, дори и в Школата на Учителя. Днес едни искат да съхранят оригиналното Слово на Учителя, а се явиха другите, които искат да го изменят и да го редактират. Нещата са ясни, те заедно вървят от паметта на века.

При мен дойде една еврейка, Лидия Аладжем, която бе над 75-годишна и бе силно развълнувана от поместената история за спасяване на евреите, разказана от Борис Николов и отпечатана в том 1 на стр. 483, 485 и 487. Непрекъснато идваше, търсеше ме и настояваше да напиша писмо до редактора на излизания в София вестник „Еврейски вестник“, за да им обърне вниманието кой е спасителят на евреите в България и че това е Учителят Дънов. Накрая склоних. Написах го и го изпратих до редакцията с препоръчано писмо и зачаках. Никакъв отговор. Тогава Лидия Аладжем и Марийка Марашлиева с това писмо и с „Изгревът“, том I се опитаха да се доберат до еврейския посланик в София, но безуспешно. Но Лидия Аладжем не се примири. Тя смяташе и вярваше, че рано или късно трябва в еврейския вестник, излизаш в София на български език, да бъде поместена историята за спасяването на евреите.

Минаха години. През 1995 година излезе „Изгревът“, том IV, където бяха поместени спомените на д-р Методи Константинов, който също бе разказал как той е участвал лично за спасяването на евреите. Случва се така, че пак под въздействието на Лидия Аладжем и нейната непримиримост някои изваждат едно ксерокс-копие от поместената история и го предават на редактора на същия вестник. Тук трябва да се спомене, че аз предадох цял том IV на „Изгревът“, за да се предаде на главния редактор на вестник „Еврейски вестни“. Но те нарочно не му предаваха този том, защото бяха противници на „Изгревът“. А му подхвърлиха ксерокс-копия, за да не може да се ориентира за какво става въпрос и откъде е взет този материал. След време редакторът сам идва на Изгрева, на онова място, където се събират последователите на Учителя Дънов. Търси мен, но не ме намира. Накрая си отива. Никой не е искал да ми даде телефона, макар че ме познаваха. Бяха го направили нарочно. Искане да пречат, понеже бяха противници на „Изгревът“. По този начин редакторът допуска грешка, че аз съм този, който е участвал в спасяване на евреите. А това е д-р Методи Константинов и Любомир Лулчев. Тази грешка не се дължи на редактора на „Еврейски вестни“, а на т.н. „последователи“ на Учителя, които не му предадоха том IV на „Изгревът“, който им бях връчил именно за това. А че не искаха да му дадат моя адрес и телефон, не беше изненада за мен, но нещо напълно естествено за тяхното отношение към „Изгревът“. Ето защо още българите не могат да приемат, както и самите евреи Онзи, Който ги е спасил през Втората световна война.

След няколко дни излиза вестник „Еврейски вестни“, брой 5 от 14.03.1996 година, на стр. 5 статия, подписана от главния редактор Самуел Франсес, която помества. Под нея се помества „Спасяването на евреите“, дословно препечатана от стр. 533-534 от том IV на „Изгревът“. Помества се, но не цялата и се изхвърля онази част, в която се разказва за какво се дължи непризнателността на евреите към Учителя Дънов за тяхното спасяване.

След като излезе този брой на вестника, Лидия Аладжем бе изключително доволна и щастлива и донася вестника и съобщава новината там, където се събират последователи на Учителя в една неделна сутрин. Всички я поздравяват. Ефектът от тази статия за българската общественост и за еврейското общество тук бе равно на нула. Отвсякъде пълно мълчание. Но представителите на еврейския народ в лицето на Лидия Аладжем накрая изразиха своята признателност към Учителя. Това направи и главният редактор на еврейския вестник, Самуел Франсес.

Лидия Аладжем имаше една опитност от времето на Учителя. Тя преминава през различни трудни моменти в своя живот. Не ѝ върви нищо. За каквото се захване, веднага се явяват мъчнотии. Не намира подкрепа в никого. Отива при Учителя и пита: „Защо не ми върви в живота?“ А Учителят отговаря: „**Как ще ти върви, когато досега не си работила за Бога?**“ Ето тя получава окултния закон и се опитва да се преустрои и да почне да работи за делото на Учителя. Движи се в различни среди и проповядва Учението на Учителя, но без успех, защото Учението на Учителя не се проповядва, а се живее. А хората го преценяват чрез човешки дела. Делата говорят. Другото е вятър.

Лидия Аладжем отива при Учителя и съобщава радостната вест, че вече е решено от Великите сили да се даде територия и да се основе нова еврейска държава в Палестина. Лидия е щастлива и радостна: „Учителю, ще имаме територия, ще основем държава и ще въдворим Царството Божие на земята.“ А Учителят ѝ отговаря: „Напротив, отсега нататък започват страданията на евреите.“ – „Ами защо, Учителю?“ – „**Докато евреите не приемат християнството, няма да може да се примирят с арабския враждебен**

свят, който ги заобикаля. Само Христос може да ги примири. Защото Христовият Дух носи Обединение на хората чрез Любавта.“

Минаха 50 години от изричането на тези думи. Лидия Аладжем пазеше тези думи в себе си, носеше ги и ги разказваше на всички. Но не смееше да ги каже на еврейското представителство в София; защото те не приемаха това. В тези години тя бе с малка пенсия и получаваше помощите от еврейската благотворителна организация. Страхуваше се да не ѝ отнемат помощта, ако им проповядва за Учителя Дънов. Накрая Лидия Аладжем успя да реализира своята мечта да се напише в еврейски вестник истината за спасяването на евреите, макар че едва ли някой го е прочел. Все пак това е нещо, макар и малко. Една малка признателност. Дори е много в този етап от времето и от историята на човечеството.

Накая ще цитирам какво казва Учителят за еврейския народ: „Цели 40 години еврейският народ пътува през пустинята с намерение да влезе в страната Ханаан, а отиде в Палестина. Ханаан като страна не съществува на земята, но само на небето. Ханаан е място, където живеят съществата на Любавта.“

„А това, което разрушава, разваля съвременните хора, са следните седем елемента: гордостта, гневът, сладострастието, леността, скъперничеството, завистта и лакомството.“

„Да любиш Бога, това значи да любиш всички живи същества на земята, от най-малките до най-големите, както и всички ония същества, които не виждаш, понеже те живеят в Невидимия свят.“

2. ЕДНО НЕПУБЛИКУВАНО ПИСМО ДО ЕВРЕЙСКИЯ ВЕСТНИК

До господин
Главен редактор: Самуел Франсез
До господин
Редактор: Алберт Авдала
На вестник „Еврейски вести“
Бул. „Ал. Стамболийски“ 50
София 1303

Уважаеми господа редактори,

Имах възможността чрез една моя позната българска еврейка да ми поднесе Вашия вестник, като ми посочи да се запозная с една статия в брой 22 от 16.11.1993 г. Статията е озаглавена „В София пристигат директорът на Израелският Държавен архив“, подписана от г-н Алберт Авдала.

Запознах се със статията и разбрах, че г-н Мосек, български евреин, е дошъл в София, за да проучава архивите в България и да търси доказателства в тях, за да се открие кой е онзи, който спаси българските евреи от концлагерите на фашизма. Това начинание е похвално, усърдията също, но тайната за спасяването на българските евреи не е тайна, а една истина, която се знае от много хора, които са участвували в този исторически момент.

В разстояние на 45 години отначало комунистическата партия, а след това и други партии си приписват заслугата за спасяването на евреите. Да не споменаваме опитите на различните политически лидери, да припишат част от заслугата на свое име. Напоследък правителствени органи, след посещението на

правителствената делегация начело с президента Желев при посещението си в Израел също се опитваха да изкористават този исторически факт.

По телевизията видяхме репортажи за Израел. Възхваляваха се заслугите за спасяване на евреите, но нито дума за Онзи, Който спаси евреите.

Истината е една. Този, Който спаси евреите, е Учителят Петър Дънов, Който по онова време живееше на Изгрева и където беше открил Школата на „Бялото Братство“ от 1922 до 1944 година, където четири пъти седмично изнасяше беседи на своите ученици, а през останалото време приемаше посетители и помагаше на онези, които търсеха помощ от Него.

По такъв повод става спасяването на евреите. Един от Неговите ученици, д-р Методий Константинов, завършил в Полша, бива назначен от министър Габровски да съпровожда българските евреи до концлагерите в Полша. Той съобщава това на Учителя Петър Дънов, Който е бил толкова възмутен, че веднага нарежда да бъде извикан Любомир Лулчев, който по това време е бил личен съветник по политически въпроси на цар Борис III. Нарежда му да намери цар Борис и да му предаде, че ако той изпрати евреите на заклание, то от царството му и от династията му няма да остане никакъв помен. Това уплашва цар Борис и той с Любомир Лулчев отива при министър Габровски, взима обратно заповедта, която е подписал и я скъсва на парчета. А Габровски е министър на вътрешната държавна сигурност.

Ето така бяха спасени българските евреи. Интересно е, че днес много хора знаят тази история. И много български евреи знаят също тази история, но никой няма доблест да стане и да засвидетелствува за истината.

През тази година излезна една книга, в която е описан най-подробно този случай от съвременници на този исторически факт. Заглавието в книгата е озаглавено: „Кой спаси българските евреи.“ И се намира на стр. 483.

В книгата е описано спасяването на диамантите на евреите в заглавие „Диамантите на евреите и скинията на Мойсея“ на стр. 485. Там ще намерите и историята на еврейския равин Даниел Цион по онова време.

Книгата е озаглавена „ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ“, том I. Същата книга се продава в книжарницата на ул. „Раковски“ 112, близо до площад „Славейков“, София. Авторът на тази книга е моя милост.

С настоящето писмо аз не се стремя да търся популярност за тази книга между българските евреи. Ако съм имал намерение да сторя това, могъл съм да го направя по официален път чрез Израелското посолство в София. Надявам се, че като редактори на „Еврейски вестник“ и сторонници на организацията на евреите в България „Шалом“, след като се запознаете с моето писмо и ако то Ви заинтересува и желаете най-сетне да изнесете истината пред евреите в България и в Израел, то не трябва да изпускате този момент. Ако не го направи Вашият вестник, ще го направят други и след това ще бъдете упрекнати, че не сте защитили името си на редактори на Вашия вестник.

Ще завърша с цитат от пророк Йезекиил, гл. 4, ст. 1-4: „И ти, сине человечески, вземи си тухла, и тури я пред себе си и начертай на нея градът Йерусалим. И постави обсада против него, съгради бойници против него и въздигни окопи против него, разположи още стан против него и постави станоломи против него от всяка страна. Вземи си и желязна плоча, тури я като желязна стена между тебе и града и утвърди лицето си против него. И той ще бъде обсаден. И ще туриш обсада против него. Това ще е знак на Израилевия дом.“

Това важи и досега. Пророкът разрешава в гл. 13, ст. 23: „И ще избавя людете си от ръката ви и ще познаете, че Аз съм Господ.“

Ето, дошло е това време да засвидетелствувате чрез Вашия вестник пред другите, че Дух Господен спаси евреите в България от лагерите на смъртта в Полша. Друг случай няма да Ви се отдаде и ако го изпуснете, искрено ще съжалявате, че сте се отнесли неблагоприятно към моето писмо.

Целта на това писмо е много обикновена. Аз изнасям Истината пред Вас. Аз съм я изнесъл и за българската общественост. Един трябва да се яви и да засвидетелствува за Истината. Аз изпълних своя дълг. Ако Вие желаете и сметнете, че това също се вменява във Ваш дълг, да изнесете Истината за спасяването на българските евреи, то аз ще приветствувам с най-искрени чувства едно такова Ваше действие. Ако не склоните, то аз си оставам един от Ващите читатели, които с особен интерес са прочели два броя от Вашия вестник и чрез него са получили подтик да напишат това писмо до Вашата Редакция.

С уважение: (подпис)

Д-р Вергилий Кръстев

Д-р Вергилий Кръстев
Ул. „Васил Друмев“ N 1
София 1505
10.01.1994 г.

3. ДЪНОВИСТИТЕ И НАШЕТО ОЦЕЛЯВАНЕ

Бр. 5 от 4.03.1996 г. на вестник „Еврейски вести“

Бях още дете, когато при разходки край Семинарията майка ми и баща ми ми показваха горичката, в която рано сутрин дъновистите ходели по росата и посрещали с песни слънцето. По техните думи, това били хора честни и почтени, заслужаващи уважение, които боготворели слънцето и природата, и се отнасяли един към друг като към братя.

Трудно ми е само по тези мои детски спомени да дам оценка на едно религиозно течение, което надхвърля границите на България, а и не тази е целта ми. В енциклопедията дъновизмът е определен като секта, като мистично учение, съчетаващо в себе си християнските догми с елементи на будизма и на древноиндийския окултизъм, появило се у нас сред Първата световна война. Основано било от Петър Дънов (1864-1944 г.), който причислявал себе си към новосъздаващата се „шеста раса“, чиято най-висша способност било ясновидството. Именно с това Дънов влияел върху Борис III, главно чрез съветника на царя Лулчев. Това влияние не бива да се надценява. Борис имал достатъчно високо мнение за себе си, за да се доверява на чужди внушения. Но в минути на слабост и колебание царят бил склонен да сподели отговорността си със своите съветници, в това число и с Лулчев.

От запис на 15 ноември 1940 година от дневника на Лулчев става ясно, че той, както и Дънов, са одобрявали приемането на еврейския Закон за защита на нацията като нещо неизбежно и необходимо, но са държали той да бъде по-мек, да не позволява изнудването на евреите и да не дава място на „Много произволи и безпринципни лични и заинтересовани решения“. Очевидно решението за депортиране на евреите в лагерите на смъртта е подействало и на двамата като шок, и не би било чудно да са се застъпили за отменяне или смекчаване на мярката.

Повод да напиша всичко това е донесеното в редакцията на вестника ксерокопие от стр. 533 и 534 на книгата „Изгревът“ от д-р Вергилий Кръстев,

човек близък до Учителя, както бил наричан Петър Дънов. Глава 78 от споменатата книга е озаглавена „Спасяването на евреите“ и разказва за ролята на Дънов и Лулчев за отменяне на депортирането на българските евреи през м. март 1943 година. Естествено е авторът да хиперболизира тази роля, но това не означава, че тя не заслужава признание наред с акцията на кюстендилската делегация и на заместник-председателя на Народното събрание Димитър Пешев, с протестите на широки слоеве от българския народ, на Българската православна църква и на 43-мата депутати, с победите на съюзниците при Сталинград и в Северна Африка, с предупрежденията на Рузвелт и на английския двор и т.н.

От публикацията става ясно също, че Борис III е бил склонен да ни пожертва – така, както изпрати на смърт 11343-ма евреи от Беломорска Тракия, Вардарска Македония и Западните покрайнини. Ако все пак решението за отменяне на депортацията е взето лично от него, то това е станало именно под напора на споменатите фактори. Това не трябва да забравяме.

Самуел Франсез

Забележка на съставителя: Минават годините. Българският народ и неговите сменяващи се управници не искаха да признаят кой е спасителят на евреите. Всяко ново правителство посреща еврейска делегация и приписва на себе заслугите на своите предци. А в случая няма никакви предци, прадеди и прабаби. Има само една истина - а това е Великият Учител Петър Дънов.

До днес българите отричат Великия Учител и Всемировия Учител на Вселената – Беинса Дуно със светско име Петър Дънов. Затова и светът вътре в тях и вън от тях ги отрича. И не само днес, но ще бъде и утре, до веки веков. Това трябва да знаят.

До днес българите не приемат, отхвърлят Словото и Учението му. Затова и Господ на Силите ги прекарва през страдание, мъчение и ограничителни условия на живот. Те сега са в пустинята на живота.

А в пустинята трябва да имаш Водител – да го има Мойсей, пратеникът Божий.

А в пустинята трябва да го има Бог – Йехова, да ги води нощем с огненото си кълбо на Духа, а денем да ги покрива с облак с разперените крила на Духа. И сутрин като станеш, да намериш около себе си небесната манна, небесната храна за себе си и душата си.

Днес, утре и до края на вековете - това го има в Словото на Всемировия Учител на Вселената Беинса Дуно.

Словото Му е Слово на Живия Господ на Силите и Бог на Живота.

**МАГДАЛИНА СТЕФАНОВА
ГРИГОРОВА**

(родена 07.08.1941 г.)

- I. Невидимият Бог на Живота.**
- II. Видимият Бог на Живота.**

I. НЕВИДИМИЯТ БОГ НА ЖИВОТА

1. НЕВИДИМИЯТ ХУДОЖНИК

Сестра Цветана Шилянова ми е разказвала как е нарисувала оригиналния портрет на Учителя:

„До ден днешен, казваше тя, си спомням колко много се страхувах, когато за първи път тръгнах за Изгрева, да моля за разрешение от Учителя да Го нарисувам. Мислех си, ами ако ми откаже? Сестрата, която беше при Него, каза: „Учителю, тази сестра има голямо желание да Ви нарисува.“ Той отговори: „Добре, нека дойде.“

Времето беше много студено, газех сняг до над коленете, но нищо не усещах. Хвърчах от радост и не можех да повярвам, че имам благоволенieto на Учителя. Само два пъти Той ми позира в салона. И двата пъти ми обърна внимание как нагласява шалчето си. Гънките на шалчето Му до милиметър бяха еднакво подредени и при двете Му позирания. Когато започнах да Го рисувам, ми направи впечатление, че Той гледаше главата ми в ляво. Помислих си, че прическата ми не е каквато трябва да бъде. С ръка оправих косата си и продължих да го рисувам. Но Учителят продължава да ме гледа по същия начин. Поглеждам се в огледалото и виждам, че няма нищо нередно по мене. Обаче Учителят не престава да гледа главата ми в ляво, без да си отмества погледа. Накрая се принудих да Го попитам: „Учителю, нещо не е наред ли по мене?“ Той каза: „Контролирам художника отгоре, който ме рисува чрез тебе.“ Чак тогава аз си обясних защо за разлика от всеки друг път, когато рисувам, ръката ми се движеше с необикновена лекота. Когато завърших портрата, отидох на Изгрева да го подаря на Учителя, а Той ме попита колко струва. Казах: „Никакви пари, Учителю! Подарявам Ви го с любов.“ После Той нареди да поставят портрета в Салона. След известно време реших пак да нарисувам Учителя, като Го гледах от първия портрет. Обаче разликата между двата портрета е голяма. При втория, ръката ми вече не усещаше тази лекота и свобода на движение, както при първия, когато ми позираше Учителят. Тогава невидимият художник, контролиран от Него, Го рисуваше чрез мен.“

2. КОЙ Е ХИРУРГЪТ

Сестра Донка Кънева от Стара Загора ми разказваше следния случай:

В беседа Учителят казал: „Тук в салона има една сестра, в корема на която се е вмъкнал един тъмен дух и не иска да излезе. Понеже вратата на тази сестра е доста слаба, затова ще играе ножът.“ След време тази сестра отива на операция в клиниката на д-р Варкони. Преди да й поставят упойката, тя има видение. Учителят ѝ се явява зад гърба на д-р Варкони, до дясното му рамо в бяла престилка и с бяла хирургическа шапка на главата. След операцията д-р Варкони се явява при сестрата и казва: „Всичко мина успешно, но не мога да разбера защо имах чувството, че аз не оперирам, а някой друг вместо мен движеше скалпела в ръката ми.“ Сестрата му каза за видението с Учителя, а д-р Варкони се е познавал с Него. Става му ясно, че успешната операция е извършена от Учителя чрез него.

3. ПРИМЕР ЗА НЕПОСЛУШАНИЕ

Рождената сестра на сестра Дора Карастоянова – Анастасийка, ми е разказвала за поета Христо Смирненски, който я помолил да пита Учителя ще благоволи ли да го излекува от туберкулозата. Тя предава тази негова молба, на която Учителят отговорил: „Кажи му само един месец да не яде месо.“ Христо Смирненски се съгласява със съвета на Учителя, но приятелката му, която се е грижила изцяло за него и не е позволявала друг да се меси в лечението му, категорично заявила: „Този няма да я бъде, как мога аз да го лиша от най-силната храна – месото.“ Затова, че Христо Смирненски е поискал помощ от Бога – Учителя, а е изпълнил нареждането на приятелката си, то много млад си заминава за другия свят.

4. СРАМ ОТ ХОРАТА, А НЕ ОТ БОГА

Сестра Янка Стойчева от Нова Загора ми разказа случай с една атеистка, която получила удар. Тя решила да се помоли: „Господи, ако наистина съществуваш, помогни ми да изляза от това състояние.“ За кратко време тя се освобождава от цялостното схващане на тялото си. Повярвала напълно в Бога. Но когато съседките са я попитали: „Как стана така, че бързо се справи от удара“, досрамяло я да им каже, че се е помолила на Бога. Отговорила: „Ех, ако не беше лекарката да ме спаси, бях си заминала за оня свят!“ В този момент получава втори удар и умира на място.

Изводът е следният, който съм го срещала в беседа. Учителят казва: „Вие се срамувате от хората, които пет пари не дават за вас, и хич не ги е грижа за вашето състояние, а не се срамувате от Бога, Който ви е дал живота и бди над него всеки миг.“

5. АНАСТАСИЯ КАРАСТОЯНОВА

(11.08.1905 г. – 7.01.1987 г.)

Един ден, казваше Анастасийка, отивам на Изгрева и виждам, че масите са подредени за обед. Гладна съм, но нямам пукната пара да пусна в касичката. Учителят се доближава до мене и ме пита: „Анастасия, защо не седнеш да обядваш?“ – „Ами, Учителю, нямам монета да пусна в касичката.“ – „Е-е, по-важно е, че искаш да пуснеш, а нямаш, отколкото да имаш, а да не пускаш.“ Покани ме да седна до Него. Започнах да се храня. Завистливите погледи като стрели се насочваха към мене. След като се нахраних, Учителят ме попита: „Нямаш пари, а къде остави милионите си в Русия?“ Подсказа ми за мое прераждане там като графиня.

Реших да отида на Рила. Вървях бавно по пътя, но силите ми неусетно намаляваха. Видях се последна в редицата на групата. На ум се помолих: „Учителю, дай ми малко сили.“ Изведнъж се усетих без тяло, правех крачка повече от метър, не бързах, а летях и се отзовах най-напред при Учителя. Обърнах неволно глава назад, гледам Учителя най-отзад върви и учудена си мислех как може Той едновременно да бъде в края и в началото на редицата. След това видях над главата Му голям триъгълник от светлина.

На Изгрева гледаха на мен с голяма завист. Един ден, атакувана от погледите им, Учителят минава край мен и ми казва: „В сравнение с тях най-

малко тревоги ти си ми създала." После пред една група е казал: „Тя не е лоша, вие искате да я направите такава.“

Анастасийка завърши земния си път в дом за стари хора - Горна баня. Там е сънувала Учителя три пъти. При първия сън Му измива само единия крак. При втория сън Учителят ѝ казал: „Винаги да сверяваш часовника си с моя!“ При третия сън тя лежи върху красива мраморна плоча, но мраморът не е студен, а приятно топъл. Учителят отива при нея и я покрива грижовно с пелерината си. Този сън съвпада със закрилата на Учителя към Анастасийка, особено в последните дни от живота ѝ. На 24 декември 1986 година тя заедно с медицинския персонал е посрещнала Бъдни вечер и пред всички се е помолила с думите: „Учителю, искам леко да умра.“ След две седмици, на 7.01.1987 година, сряда, след обед, към 4 часа е заспала и тихо си е отлетяла.

Учителят казал още за нея, че на камък да седне, масло ще пусне. Толкова е била пробивна и деятелна. А нейната рождена сестра, Дора Карастоянова, ми е казвала следното от Учителя за нея: „Анастасия е голям океански параход с много малка дупчица.“ Значи рано или късно параходът ще се наводни и потъне. Имаше големи заложи и талант, но не успя да ги реализира.

6. НАТАЛИЯ ЧАКОВА

При едно посещение на Изгрева Учителят я попитал: „Наталия, защо толкова много настояваш да бъдеш на работа близо до София?“ – „Ами, Учителю, за да бъда по-близо до Вас“, казала тя. А Учителят ѝ отговорил: „Е-е, тя и котката е всеки ден близо до Мен, но все котка си остава.“

Друг път Учителят я пита: „Искаш ли да ти дам ясновидство?“ – „Не, Учителю, страх ме е.“ – „Няма от какво да те е страх. Аз съм с тебе!“ Казал Учителят. – „Не, не, Учителю, страх ме е“, упорствала Наталия. Но Той ѝ дал ясновиджане в писането. Тя пишеше много хубави разкази и стихотворения. Едно от тях предавам със съкращения:

ПОМАЗА МЕ

Помаза ме да бъда Твоя
любима, вярна дъщеря,
и с обич да разказвам
за Теб на всички по света.

Вярна съм и вярна ще ти бъда
днес и всякога през вечността,
все за Твоята любов ще пея,
с песен все ще Ти благодаря.

Един ден, казваше Наталия, по отношение на моето писане, Учителят много деликатно ми обърна внимание да не се възгордявам и да не си въобразявам, че това, което пиша, излиза от мен. Всички големи художници, музиканти, поети и писатели, казал Учителят, приемат направо от Невидимия свят това, което им диктува и накрая им казва: „Ха сега подпишете се!“ Бог е великодушен и с радост се съгласява да си сложите подписа под Неговата творба.

По отношение на цветовете. Наталия се явила в салона на беседа с тъмнокафяво палто. Учителят отива при нея и ѝ казва: „Този цвят не е

здравословен." След два дни Наталия взема заплата и направо в магазина. Първото палто, което си харесала, било тъмно синьо, хубав, чист Юпитеров цвят. Купува го и отива веднага на Изгрева. Учителят като я видял, усмихнал се и казал: „О-хо, Наталия с ново палто." Бил доволен, че изпълнила съвета Му.

Друг път се разговаряхме с нея за белите коси. По този повод тя ми разказа случка с д-р Методи Константинов. При слизване от трамвая, той дава път на една възрастна жена с бели коси, но си наранява по някакъв начин крака. Отива при Учителя и Му разказва за случилото се. Учителят му казал: „Небето с това ти е показало да не даваш път на злото. Не винаги под белите коси се крие Доброто." В беседа Учителят казва: „Белите коси са израз на чистота, но вие незаслужено ги носите, като перуки от театъра сте ги наложили на главите си."

Относно женитбата. Веднъж Наталия вървяла с Учителя и на ум си казала: „Няма да се женя, но все пак какво ли би казал Учителят по този въпрос?" Учителят веднага отговорил гласно на мисълта ѝ: „Хубаво нещо е да се ожени човек, но още по-хубаво е да не се жени. Току виж, че мъжът ти замине за другия свят и ти вместо да се грижиш само за себе си, ще трябва да мислиш за още две деца." Учителят направо е предсказал какво ще ѝ се случи, ако се ожени. „Женитбата не е за всеки, казвал Той. Ако ти е определено да се ожениш и не се ожениш, ще умреш млад. И ако не ти е определено да се ожениш, а се ожениш, пак ще умреш млад." Такъв е примерът с певицата Христина Морфова, която е ходила при Учителя да Го пита за този, който впоследствие става неин съпруг. Учителят ѝ казал: „Той има тежка карма!" Понеже Морфова много го е обичала, рискувала, омъжила се и след това умира при катастрофа.

Който е искал съвет от Учителя и не Го е послушал, скъпо е заплатил. Но Наталия е послушна ученичка на Учителя. Явява ѝ се адвокат, кандидат за женитба. Тя го харесала, обаче категорично отхвърля преложението му. Отива при Учителя и Му казва: „Учителю, яви ми се адвокат, кандидат за женитба." – „А ти какво му каза?" – попитал я Учителят. – „Ами казах му, че няма да се женя, защото съм ученичка от Специалния клас." Учителят доволно си подал ръката да Му я целуне, но така я подал, че деликатно я чукнал по носето. За това, че е отказала предложението за женитба пред група сестри е казал: „Наталия има идея." Една от сестрите попитала: „Учителю, как да позная дали ми е определено да се омъжа или не?" Учителят отговорил: „Много просто, този, който е определен за тебе, той сам ще дойде в къщата ти и няма да си отиде. Но помнете: когато мъж и жена се обичат, двама ангели ги ръководят. Оженят ли се, ангелите си отиват и остават само телата им."

7. СЪЛЗАТА

Сестра Гита, майка на Йоанна Стратева, разказваше на Витоша:

Един ден, казваше тя, виждам певицата сестра Лиляна Табакова отива при Учителя. Реших да я изчакам. Тя се забави доста. На излизане от него беше много развълнувана. Попитах я: „Сестра Лиляна, какво се е случило?" Тя ми каза, че Учителят е свирил на пианото песента „Той иде". Бил е много тъжен и една голяма сълза се стекла по лицето Му. Накрая казал: „Да, Той иде, но като дойде, какво ще намери, виждате какво е сега в света."

Сестра Гита много хубаво свиреше с китарата си. Някога Учителят ѝ е казал, че китарата е любовен инструмент, понеже при нея вземат участие пръстите на двете ръце, докато при цигулата само на едната. За сестра Гита и още двама китаристи Учителят е казал, че в миналото си прераждане са били мускетари в Италия.

8. УЧИТЕЛЯТ УДЪЛЖАВА И СКЪСЯВА ЖИВОТА

Сестра Паша Велева, племенница на брат Тодор Стоименов, ни разправи следния случай с нейния вуйчо:

Един ден брат Тодор Стоименов ял яйца, след което му става много тежко на стомаха. Обезпокоени домашните му решават да извикат Учителя. Идва Учителят и с влизането си веднага попитал: „Тодоре, какво яде?“ Едва, едва проговорил братът: „Яйца, Учителю.“ – „Е, сега ще ги мътиш“, шеговито казал Учителят. Прави му хороскоп и отсича: „Тодоре, дотук, повече не ти се дава отгоре, ако ходиш в правия път, може да ти се удължи кредита.“ И наистина, казва сестра Паша, Учителят удължи с още 50 години живота на моя вуйчо.

Друг случай за удължаване на живот съм слушала за една сестра, която отишла при Учителя: „Учителю, сънувах, че една жена ми казва: Ти след една година ще си заминеш.“ – „Да, предупреждават те“, отговорил Учителят. „Децата ми са малки, какво ще правят без мен“, разплакала се сестрата. – „Колко години искаш да ти се отпуснат още?“ – попитал Учителят. „Ами поне десет, да могат да стъпят децата на краката си“, отговорила сестра. „Добре, от тебе десет и от мене още десет.“

След двадесет години, по същото време сестрата си заминава за другия свят. В беседа Учителят казва: „Животът ви може да се удължи колкото искате, само ако го използвате разумно в служене на Бога.“

9. ИСТИНСКИЯТ ЛЕКАР

Сестра Наталия Чакова ми е казвала, че стенографката на Учителя Паша Теодорова лично е разправяла случая. На посещение при Учителя сестра Паша вижда, че Той е със силно издут корем. Станало й много неудобно и си извила главата встрани. А Учителят казал: „Е, да, в момента помагам на една бременна да роди.“ Това е пример за помощ от разстояние.

Учителят казва: „Истинският лекар е този, който само като те погледне в очите и болестта веднага изчезва, независимо от това, дали е тя злокачествено нелечима.“ Такъв пример съм слушала за сестра Дора Карастоянова от нейната родена сестра Анастасийка. В млада възраст месечният цикъл на сестра Дора протичал с непоносими болки. Сестра й Анастасийка казала: „Ще отидем при Учителя.“ Учителят погледнал сестра Дора в очите и казал: „Почакайте тук.“ Отива в Горницата и донася една много мъничка таблетка, разделена на три микроскопични парченца. Казва на сестра Дора да взема три дена по едно и да пие с чаена лъжичка гореща вода. Обаче тя само един ден направила това и до края на цикъла всичко е протекло леко и безболезнено. Ясно е, че тук лекува погледът на Учителя, а не таблетката, с която Той привидно си е послужил пред тези млади сестрички. В беседа Учителят казва: „Аспиринът не лекува, лекува вярата в аспирин.“

Друг пример съм слушала за една сестра, която е боледувала от бъбреци и не може да се движи. Синовете й я занесли на ръце при Учителя. Той посочил един камък, на който да я поставят да седне. Погледнал я в очите и казал: „Стани!“ За изненада на синовете й тя става и тръгва да ходи свободно без всякакви болки. По този начин се лекуват само тези, на които кармата е изплатена. Сам Христос не е лекувал болни, на които кармата не е ликвидирана.

10. ЧЕТЕТЕ ЖИВОТО СЛОВО

Преди повече от десет години на Рила възрастни братя и сестри от провинцията разказваха ценни опитности, които са имали с Учителя. Съжалявам, че не съм записала тези бисери, помня само някои от тях.

Един възрастен брат разказваше за друг брат, който на времето е присъствал на погребението на бащата на Учителя. След погребението отива при Учителя и Му казва: „Учителю, вчера погребяхме баща Ви, а Вас ви нямаше.“ Учителят отговори: „Аз наредих да го приемат Горел!“

След това една възрастна сестра и тя пожела да каже своя опитност. Отива при Учителя и Той я пита: „Сестра, какво четете?“ – „Най-много Библията“, отговорила сестрата. А Учителят ѝ казал: „Рекох, не се занимавайте с мъртвото минало, четете Новото, Живото Слово.“ Сестрата останала много изненадана, защото знаела, че Учителят препоръчва да се чете и Библията.

Същият пример е с Кирчо от Петрич. Сега той е в Невидимия свят.

Един ден на Витоша лично той ми го разправя: Понеже Учителят препоръчваше да учим есперанто, аз си купих значката на есперантистите и съм я закачил на ревера на палтото си. Веднъж Учителят идва при мене, вижда я и казва: „Рекох, не се занимавайте с мъртви езици. Изучавайте живия, ангелски език.“ Кирчо се стъписал и като си тръгнал, веднага захвърлил значката. Значи Учителят препоръчва много неща, но те не се отнасят до всички. Кой до където е стигнал и от каквото се нуждае в момента на съпалото, на което се намира.

11. УЧИТЕЛЯТ РЪКОВОДИ И СЪНИЩАТА

На времето една сестра отивала при Кемал Ататюрк и Учителят ѝ казал: „Носи му много здраве от кадъната!“ Кемал Ататюрк сънувал, че една кадъна му се явява и му казва да не се тревожи, да бъде спокоен, защото ще спечели революцията. Този сън той е споделил само с майка си и останал крайно изненадан, когато разбрал, че и Учителят знае за него.

12. НЕ ДОПУСКАЙТЕ ДА ВИ ЛЪЖАТ

Един ден сестра Наталия ми разправя за един селянин, който се явил на Изгрева при Учителя и Му предлагал картофи за братската кухня. Учителят попитал по колко лева ги продава кило. Той казал някаква сума, но Учителят отвърнал, че на пазара вървят по-евтино. Селянинът упорствал, че и на пазара били толкова. В това време Наталия стояла зад гърба на Учителя и на ум си казала: „Учителят пък какво се държи за някакви си стотинки!“ И аз, казва Наталия, не разбрах откъде ми дойде в ума тази дума „държи“. Обаче Учителят мигновено схвана мисълта ми, рязко се обърна към мене и каза: „Не е въпросът за стотинките, аз мога да му дам и повече, но той не трябва да лъже. Не допускайте в никакъв случай да ви лъжат. Преди 2000 години Христос дойде да ви научи да не лъжете, а аз дойдох да ви науча да не ви лъжат.“

13. УМОРЕНИЯТ УЧЕНИК

Една нощ сестра Наталия тръгва от дълбоката провинция за София, за да стигне рано сутринта за беседа. Пристига в салона и сяда на последния ред. Още

в началото на беседата тя заспива уморена от нощното пътуване. Но някъде към средата на беседата леко се събужда и чува изречението: „Ученикът не трябва да бъде скържав, не трябва да се скъпи, когато трябва да направи нещо за Бога.“ Сестра Наталия се разтреперила от яд, помислила, че това се отнася лично за нея, щом точно това изречение на Учителя от беседата я събужда. Свършва беседата и отивайки да целуне ръка на Учителя, тя застава строго пред Него и Му казва: „Учителю, цялата си заплата съм дала за това идване тук, на тази беседа, цяла нощ съм пътувала и уморена едва пристигнах. Кажете ми, аз скържава ли съм и с какво съм показала, че се скъпя за делото Божие?“ Учителят, казва сестра Наталия, само дете не припадна от смях. Извади си носната кърпичка и не може да се успокои, смеейки се със сълзи. Накрая ми каза: „И през ум не ми е минавало това, което ти си помислила за себе си, но аз още утре ще включа този пример в беседата си под псевдоним: умореният ученик, който жертва всичко, само и само да дойде и чуе беседата на своя Учител.“

14. МОЛБА КЪМ УЧИТЕЛЯ

Една вечер след заминаването на Учителя отвъд, сестра Наталия Му се помолила много настоятелно: „Учителю, моля Ти се, повдигни два пръста крайчеца на завесата от другия свят, да видя какво има там.“ Още същата вечер Учителят ѝ дава на сын следната картина: сестра Наталия застава на една линия, зад която всичко е погледано с черен сатен. А пред тази линия се е ширнала огромна красива зелена поляна с много красиви цветя. Топъл, слънчев ден, Учителят седнал сред тази красива поляна и всички братя и сестри, които вече са си заминали, са насядали около Него, весели и радостни. Наталия усеща, че е на границата на този и онзи свят, защото Буча Бехар, седнала до Учителя, като я видяла, извикала жизнерадостно: „Наталия, Наталия, Наталия“ и с ръка я викала да отиде при тях. Обаче Наталия се обърнала назад, погледнала черния сатен, т.е. земята, на която се намира и се събудила. Като се събудила, си казала на ума: „Учителю, защо не ми даде някоя друга картина, защото е много красиво това, което видях.“ В този момент чула един глас, който ѝ казал: „Ти нали искаше само два пръста от крайчеца на завесата да ти се открие?“

Един ден, пак след заминаването на Учителя, Наталия била много обезкуражена и обезсърчена от съдбата си. Започнала да плаче като дете и да нарежда: „Учителю, ти не ме обичаш, Ти не ме обичаш, щом не идваш в съня ми.“ Вечерта Учителят идва на сын при нея, но само до кръста ѝ се явява и ѝ казва: „Колко много пъти идвам при тебе, но ти не ме допускаш при себе си. Спуснала си огромна, черна бариера от обезсърдението и обезкуражението си и аз не мога да ти се явя. Но сега дойдох, защото казваш, че не те обичам“

15. КОИТО СЕ ОБИЧАТ, ТЕ СЕ СЪРДЯТ

В младите си години като учителка през една ваканция, сестра Наталия идва при Учителя. Но нали животът ѝ на село бил непосилно труден, и тя като едно чисто дете си дава свобода на недоволството от положението, в което се намира. През цялото време на пътуването си до София все се карала на ум с Учителя. Пристигайки на Изгрева, Той я посреща бащински топло и нежно, от което тя се засрамила, но нали била откровена, Му казала: „Учителю, аз през целия път Ви се карах, а Вие така хубаво ме посрещате.“ А Учителят отговорил: „Е-е, те които се обичат, така се сърдят.“

Друг път Наталия се била произлегнала на два стола на полянката, като сложила двете си ръце под главата и пеела песента „Аз мога да любя.“ В това време Учителят минавал край нея, но тя не го забелязала. Обаче той с мисълта си и дръпнал главата и тя Го видяла, като забелязала тънката Му усмивка на устата, без Той да се обърне към нея. На другата сутрин в салона на беседа след молитва наредил да изпеят същата песен, „Аз мога да любя“.

16. КРЕДИТЪТ

По едно време Наталия не била добре със здравето. Отива един брат при Учителя да пита дали няма опасност за живота и. Учителят казал: „Наталия има голям кредит от майка си. Понеже майка ѝ е заминала много млада, сега тя ще живее нейните години.“

Подобен случай ми разказваше сестра Наталия за сестра Стоянка Илиева. Една сестра отива при Учителя и Му казва: „Учителю, сънувах сестра Стоянка като булка. Сигурно ще си замине за другия свят.“ А Учителят отговорил: „Не, сестра Стоянка има още много работа на земята, така че няма да си замине.“

17. ЗА ОТНОШЕНИЕТО НА СВЕТА КЪМ БРАТСТВОТО

Веднъж отидох при сестра Наталия, където заварих брат Пантелей Карапетров, който разказа един случай. Бил някога песимистично настроен и в отчаянието си отива за съвет при Учителя. Изкачвайки плахо стъпалата към стаята на Учителя, тъкмо посегнал да почука на вратата и тя се отворила, и Учителят застанал пред него. „Какво има?“ – запитал Учителят. Обезнадежден и отчаян, братът попитал: „Учителю, ще стане ли човек от мен?“ Учителят твърдо отговорил: „Ще стане!“ С пълна вяра и голяма радост Пантелей си тръгнал към къщи.

Друг път бил отишъл в Централна поща, служебно. Дочува две пощенски служителки като разговарят за братята и сестрите на Изгрева. Той е възмутен от отрицателните изказвания на служителките. В момента, казва той, бях облечен елегантно с един хубав костюм от английски плат, приличах на истински лорд. Приблжих се при тях, привлякох погледа им с външния си вид и ги запитах: „Вие откъде сте чували тия неща за братята и сестрите?“ – „Такива слухове се носят в обществото.“ Тогава той им казал: „Ами аз съм от тези хора и така, както ме виждате, приличам ли на такъв, за какъвто имате представа от слуховете?“ Те се смутиха и почтително се извиниха.

18. ДА НЯМАШ НИЩО ОБЩО С НЕГО

Веднъж Учителят казал на сестра Савка: „Рекох, кажете на учителката Наталия Чакова да дойде при мен.“ Сестра Савка отива при сестра Наталия и предава поръчението на Учителя. Наталия, без да знае защо я вика Учителят, се разплакала и започнала да повтаря едно и също: „Ама аз нямам нищо общо с него, ама аз нямам нищо общо с него!“ Сестра Савка се учудила много на поведението на Наталия, и когато Наталия се явила при Учителя, пак продължила да плаче и да повтаря същото: „Ама, Учителю, аз нямам нищо общо с него!“ Учителят отговорил: „Аз знам, че ти нямаш нищо общо с него, но все пак искам да те предупредя, някога да нямаш нищо общо с него!“ В случая ставало въпрос за Лулчев. Учителят продължил: „Аз имам един враг на небето, който работи чрез Лулчев, Михаил Иванов, Ст... и още двама. Всичко пет. Но те не са виновни за това, виновни са дотолкова, доколкото допускат този дух да работи чрез тях.“

II. Видимият Бог на Живота

19. СЪБОРЪТ И ОТПУСКАТА

Лично от брат Жечо Панайотов съм чула негова опитност от събора в Търново. Не си спомням коя година е било. Съборът трябвало да продължи десет дена, обаче той нямал отпуска за толкова дни. По тоя повод се обърнал към Учителя със съжалението, че трябва да си тръгне. За негово учудване Учителят му казал да остане, че това ще се уреди. При това положение той останал през цялото време и се успокоил.

Когато се върнал на работното си място, му направило много силно впечатление, че никой от колегите му не го попитал дори къде е бил през тия десет дни.

20. СИЛАТА НА ЖЕЛАНИЕТО

Сестра Наталия Чакова ми разказа веднъж следния случай: Една сестра заминава за Америка, където престоява пет години. Като се връща в България, отива на Изгрева при Учителя и Му казва: „Учителю, когато бях в Америка, непрекъснато се молих да ми се изявите по някакъв начин, но Вие не ми се изявихте.“ Учителят ѝ отговори: „Сестра, ако вашето желание да ви се изявя беше толкова голямо, аз наистина щях да ви се изявя.“

В случая постоянство в молитва, без сила на желание, последното не може да се реализира.

21. ИСТИНСКИТЕ ОБУВКИ

Друг случай, който ми е разказвала сестра Наталия Чакова е следният:

Един ден, казва тя, седя на поляната на Изгрева, потънала в скръб по заминалия ми брат в другия свят. Учителят дойде при мен и много нежно и бащински ме попита: „Защо тъгуваш толкова за брат си? Я погледни колко много братя има тук на Изгрева.“ Аз му отговорих: „Учителю, наистина има много братя тук, но за съжаление нито един от тях не мога да почувствам и да възприема така, както моя рожден брат.“ А Учителят ми каза: „Е-е, да! На витрината има много обувки, но само едни от тях ни стават.“

22. КАРМАТА ЗАВЪРЗВА

По отношение на кармичното свързване, сестра Наталия Чакова ми е разказвала следния случай:

Една сестра, от по-заможните, имала луксозна Библия, с прекрасна червена подвързия. Един ден домашната ѝ слугиня по липса на червило започнала да плюнчи показалеца си и да го търка върху червената корица на Библията, за да си начерви устните. Възмутена от всичко това, сестрата отива при Учителя и се оплаква от случилото се. А Учителят ѝ отговори: „Сестра, не се сърдете на слугинята си. Тя по този начин се свързва кармически с Библията и един ден ще я знае наизуст, и ще я разбира много добре за разлика от тези, които цял живот я четат.“

23. НЕУДОБСТВАТА В ЖИВОТА

Относно удобствата, които търсим всеки ден в живота, ми е разказал брат Илия Узунов, когато отишъл при Учителя и Му казал: „Учителю, искам да си сменя квартирата. Вие какво ще ме посъветвате?“ – „Защо искате да направите това?“ – попитал Учителят. – „Защото има голямо течение и е доста хладно“, отговорил брат Илия. – „Ами много хубаво, че има течение, става добро проветряване“, казал Учителят. При този отговор брат Илия се успокоил и се отказал да сменя квартирата си.

Подобен случай ми е разказвала сестра Милка Периклиева, когато веднъж посетила Учителя, видяла чергата пред вратата на стаята Му като отскача от силния вятър и казала: „Учителю, тук Ви е много студено в тази стая и голямо течение има, чак чергата отскача.“ А Учителят й отговорил: „Не! Просто чержицата си танцува.“

От тези отговори на Учителя разбираме, че всички неудобства в живота са един прекрасен танц, който ние не знаем да играем.

24. В ЕДИН ЖИВОТ ПРЕСТЪПНИК, В ДРУГ ЖИВОТ СВЕТИЯ НЕ МОЖЕШ ДА БЪДЕШ

По отношение на многобройните прераждания, веднъж на Витоша брат Кирчо от Петрич, който сега е в другия свят, разказваше:

Бях насаме с Учителя и Го попитах: „Учителю, защо небето е допуснало това страдание спрямо крака на брат Боян Боев, който е толкова добър и за него се говори, че е ангел в панталони?“ А Учителят ми отговори: „Защото в минал живот е бил началник на гилотина.“ Аз зяпнах с широко отворена уста от изненада и наум си прошепнах: „Леле-е-е-е, Учителю, дано не научава това брат Боев.“

Друг случай, който ми е разказвала сестра Радка Овчарова, също заминала в другия свят, е следният:

Идвам на Изгрева за първи път, казва тя, и много се нуждаех от известна подкрепа. Реших да отида при най-авторитетните братя. Първият ме наруга и ме отпрати най-безцеремонно. Вторият и третият още по-грубо. Най-накрая реших, че четвъртият ще ми помогне, защото аз съм чувала за него най-хубави неща, това е брат Боян Боев. Когато се явих при него, гръм от небето се спусна върху мен, като ме наруга по-грубо и от първите трима. Обезумяла от ужасната изненада, разплакана отивам при Учителя и Му разказвам за случилото се с тези братя. Тогава Учителят ме погледна многозначително и ми каза: „Всичко това аз го направих. Нарочно те доведох при тях да видиш и да не си мислиш, че те са светии.“

Сестра Радка Овчарова е самоука художничка и в Мърчаево, в стаята музей, има голям прекрасен портрет на Учителят всред житата, нарисуван от нея.

25. ГОРДОСТТА

По отношение на гордостта съм слушала следните случаи от брат Лазар Опев. Сестра Олга Славчева – любимата поетеса на братството, веднъж в

присъствието на брат Лазар казала на Учителя: „Учителю, какво пък толкова се перчи Лазар Опев с това, че и той пише стихове. На всичкото отгоре е и от цигански произход.“ Учителят намига два пъти зад гърба на Олга Славчева на брат Лазар Опев, с което му внушава да издекламира някое свое стихотворение. И той започва да декламира най-хубавото, което е написал. Олга онемява изненадана, а Учителят се усмихвал доволно, че гордостта ѝ е сломена от таланта на брата с цигански произход.

Друг случай на гордост разказваше брат Лазар за един правист, който отива при Учителя, изгъчил гърди напред и тежко-тежко му заявява: „Учителю, аз изучих и завърших с пълно отличие правото. Сега какво ще ми препоръчате да изучавам друго?“ Учителят го измерил с поглед от глава до пети и му казал: „Ами щом си изучил правото, нищо друго не ти остава, освен да изучаваш кривото.“ Братът навел глава. И тук една гордост е била сломена само с едно изречение, казано от Учителя.

26. ЗОРКОТО ОКО ВИНАГИ БДИ

Лично за себе си брат Лазар Опев ми е разказвал как една сутрин се успал и закъснял за беседа. Колебаел се дали да тръгне, защото времето доста напреднало, пък си и помислил: „Е, Учителят тъкмо за мене ли ще се сети, че ме няма, кой съм аз, та да му направи впечатление, че липсвам в салона? Реших да не ходя на беседа и дърпам юргана да се завия през глава. Изведнъж се яви главата на Учителя, който право в моите очи гледа. Аз се уплаших, не разбрах как съм скочил от леглото, кога съм се облякъл и кога съм се явил в салона на беседа. Разбрах, че където и да се намираме, Учителят ни вижда и чете мислите ни.“

27. ЛЮЛЕЕ СЕ, НО НЕ СЕ СЪБАРЯ

Относно земетресенията, които стават сега едно след друго, си спомням следния случай, разказан ми от брат Лазар Опев:

По време на едно голямо земетресение, не знам коя година е било, един брат отишъл при Учителя и Му казал: „Учителю, салонът на Изгрева се люлее!“ А Учителят му отговорил: „Да, люлее се, но не се събаря!“

28. ПЕСЕНТА „ИЗВОРЪТ СВЕЩЕН“

След като написах спомените си за брат Лазар и ги предадах за отпечатването им на д-р Вергилий Кръстев, учудването ми беше следното. Веднага на другия ден, след като изиграхме Паневритмията, една групичка от братя и сестри, начело с цигуларката Анка Тодорова, изпяха три пъти последователно най-хубавата песен на брат Лазар със заглавие „Изворът свещен“. Изумена и възхитена от случая, аз попитах Анчето как така са се сетили за първи път да пеят тази песен след заминаването на брата. А тя ми отговори: „Сънувах брат Лазар като ми казва: Ще ти помагам от Горѐ ако пееш песните ми.“ Просълзих се от радост, включих се в групата и докато приключи сезона на Паневритмията ние всеки ден пеехме тази песен три пъти последователно. Когато си тръгнах за в къщи, си мислех: „Божичко, брат Лазар Опев е знаел, че аз съм предала спомените си за него на д-р Вергилий Кръстев и

в същото време се явява на сын на Анчето, тя пък от своя страна да движи въпроса относно желанието му да се пеят неговите песни. Тук помествам текста на изпълняваната от нас негова песен на мястото на Паневритмията.

ИЗВОРЪТ СВЕЩЕН

Знате ли тоя край,
гдето съм роден?
Знаете ли тоя кът,
Изгрева безцен?

Тоз Божествен оазис,
с райски плодове,
Изворът духовен, чист,
с благод що зове.

Мъдрост, Истина, Любов,
тоз Божествен плам,
гдето се явява той,
мир, добро е там.

Пътниче, жадуваш ли
мил живот блажен?
Изгрева обичай ти!
Извор благ – свещен!

„Душата на човека е свещен извор.“

Лазар Онев

29. О, ДОМ НА РАДОСТ

Спомням си пак с радост и същевременно с мъка, когато брат Лазар идваше при сестра Лидия Аладжем да нотират песните на нейното пиано. Текст и мелодия са лично негови. И двамата изпитваха горчива мъка относно песента му „О, дом на радост“, посветена на Изгревския салон, разрушен от братята комунисти. В същото време си спомних за двете рождени сестри Люба и Драга Михайлови, които са отишли на Изгрева и са помолили работниците, разрушаващи Салона, да влезат за малко вътре да го погледнат. Но те им отказали категорично. Сестрите започнали да плачат, гладели с ръце стените на Салона и ги целували, и от тази тяхна постъпка се разплакали самите работници, които за последно им разрешили да влязат за последно в любимия „Дом – Салон“. Така и брат Лазар със сърдечна болка е написал и композирал тази своя песен „О, дом на радост“. Сега, като го гледам на снимката заедно със съпругата му, сестра Маринка, си спомням с каква признателност и благодарност се изразяваше за нея, че била чисто, старо, необработено злато. Тя самата ми е разправяла за безкористната си помощ и участие в кухнята на Изгрева. Един път, когато е занесла топла питка на Учителя, една сестра Му казала: „Учителю, сестра Маринка донесе тази хубава топла питка.“ Учителят ѝ отговорил: „На Изгрева има много Маринки, затова ще кажеш – Маринка Лазарица я донесе.“ В дома на брат Лазар и сестра Маринка се състояха прекрасни срещи с братята и сестрите в забраненото тогава време. Само за Учителя се говореше. Свиреше се само Неговата музика. Пееха се само Неговите песни и братските. Брат Лазар често пътуваше из провинцията да събира най-различни цветя за градината на Учителя. Заедно със съпругата си сестра Маринка от сутрин до вечер я поливаха

и обработваха. Външни хора като се отбиваха, казваха: „Тези дъновисти как естествено и красиво си поддържат мястото.“

30. ЗАМИНАХА СИ, НО СИ ОСТАВИХА СПОМЕНИТЕ ЗА ИЗГРЕВА И УЧИТЕЛЯ

И накрая последният ми спомен с брат Лазар е следният:

Беше някакъв празник на Изгрева. Казах му, че много страдам за баща ми, който скоро почина. А той ми отговори: „Виждаш ли ги тези, дето са заобиколили елипсата на Учителя, един ден всички до един ще си заминат за онзи свят.“

След време прочетох в беседа Учителят казва: „Ще дойде ден, когато ще умрат родителите ви, ще умрат и приятелите ви и вие ще останете сам с Бога.“

Ето че дойде времето, когато всички онези, които бяха тогава около елипсата на Учителя, си заминаха за онзи свят, след тях и самият брат Лазар. А аз си останах с Великата привилегия, че съм имала щастливата привилегия да бъда с всички тях, да слушам опитностите им, които ме хранят духовно, наравно със Словото на Учителя.

Скоро след като си замина брат Лазар, го сънувах в един красив камион, прав и засмян, гледа към Небето. Като се събудих, си казах: Камион, а не катафалка на мъртвец.

Значи както току на земята пътуваше из провинцията да събира цветя за градината на Учителя, така и Горѐ пътува с красив камион да събира духовни цветя, които ще поднася на земните чрез внушение на музика, песен и стихотворение. Когато споделих съня си със съпругата му, сестра Маринка, тя ми каза: „Да, точно така е, Лазар усмихнат си замина от този свят.“

Сега когато чета и препрочитам с ненаситна жажда първия до последния том на „Изгрева на Бялото Братство пее и свири, учи и живее“, виждам как се реализират думите на Учителя, Който е казал: „Взети са всички мерки да се запази чистотата на Учението.“

31. БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА ЛАЗАР ОПЕВ

Роден е на 26.10.1904 година в Калофер. В 1912 г. остава сирак. На 14-годишна възраст идва в София, за да изхранва семейството си, тъй като той е най-големият. След него са по-малките двама братя и една сестра. С течение на времето извиква един по един и братята си в София, които впоследствие стават бояджии. А сестра му постъпва в шивашкото училище „Мария Луиза“ и става шивачка. През 1927 година Лазар Опев се оженва за Маринка. Те са живяли в „Хаджи Димитър“, после в „Лозенец“, след което започват да идват на Изгрева с Тилко и бай Недко. След време решават да посещават редовно Витоша. През 1931 година съпругата му Маринка се разболява от малария. Двамата се качват на Витоша над сипейте и си направили бивак. Там са престояли 40 дни, през които Лазар успешно е излекувал Маринка чрез процедираните от него слънчеви бани. После този бивак са го наричали „Лазар бивак“. На Изгрева всеки петък се е готвела картофена супа, а в сряда борш супа. Понеже Лазар я готвел, затова са я наричали супа – „Лазар борш“, състояща се от много зеленчуци.

През 1983 година Лазар и съпругата му Маринка се преместват да живеят в една хижа, намираща се в местността „Пеюва бука“, над село Пасарел. Там завършва земния си път на 5 август 1987 година.

Предал: Христо Лазаров Олев
Записала: Магдалина Григорова

32. ЗАЩО РЕШИХ ДА СЪДЕЙСТВАМ НА ПОРЕДИЦАТА „ИЗГРЕВЪТ“

След като прочетох „Изгревът“, VII-я том, сънувам Учителя, като казва: „Има някои, които цял живот ще си останат с мечтите си и с красивите си спомени, без да оставят някаква следа след себе си.“ Изпълних поръката му!

33. КОТКИТЕ НА ИЗГРЕВА

Сестра Ганка Бончева ми разказа следния случай:

В салона на Изгрева, първия ред в полукръг пред катедрата винаги се заемал от старите братя и сестри, които са имали и възглавнички върху столовете си. Дори и да отсъства някой, мястото му стои празно и никой няма право да седне на него. Веднъж на беседа влиза в салона котката на Учителя и присъстващите започват упорито да я гонят. Обаче Учителят им казал: „Недейте да я пдтите, тя ми каза, че една сестра от града няма да дойде, затова иска да седне на нейното място.“ Котката се качва върху меката възглавничка на стола, свива се удобно на кравайче и спокойно си стояла до края на беседата.

Другият случай е, когато котката държала в устата си жива мишка и я разхождала около Салона. В това време сестра Ганка решила да вземе мишката от устата на котката и да я освободи. Но в този момент Учителят откряхнал вратата и казал: „Сестра, оставете я, тя ще я заведе на училище.“

34. ИДВА ЗИМАТА, А ПАРИ ЗА ОГРЕВ НЯМА

Друг случай, който е описан лично от Учителя в беседа и се отнася за самата сестра Ганка Бончева, без да я споменава името, е следният:

На сестра Ружа са й били нужни пари за нещо належащо, но ги няма. Сестра Ганка оттук, оттам, събира тази сума и отива при Учителя да Го пита може ли да даде тези пари на сестрата. Учителят я погледнал многозначително и казал: „Ами идва зима, ти нямаш дърва, нямаш въглища, какво ще правиш?“ – „Ех, отговорила сестра Ганка, други пари ще спечеля.“ Учителят се засмял доволно и разрешил да занесе събраната сума на нуждаещата се сестра Ружа. Тя обаче просълзена отказва да вземе парите по същата причина, че идва зима и Ганка няма да има пари за дърва и въглища. Но Ганка й казала, че е ходила да иска разрешение от Учителя и че Той й позволил. Тогава сестра Ружа казала: „Щом Учителят е разрешил, вземам парите.“ След като Учителят описва този случай в беседа, пожелал на всички да вземат пример от тази сестра, без да й спомене името. После брат Боян Боев, като срещнал сестра Ганка и казал, че веднага се е сетил и разбрал, че това се отнася лично за нея.

35. АВТОБИОГРАФИЯ НА МАГДАЛИНА СТЕФАНОВА ГРИГОРОВА

Родена съм на 7.08.1941 година в село Батак, окръг Великотърновски. Гимназиално образование завърших във 2-ра смесена гимназия „Свети Климент Охридски“ във Велико Търново. Медицинско образование за клиничен лаборант завърших в София в техникума на ул. „Йорданка Филаретова“ N 3. Като клиничен лаборант с 33 години трудов стаж се пенсионирах в 1-ва инфекциозна болница в София, на ул. „Димитър Несторов“ N 17.

Баща ми, Стефан Григоров е роден на 26.01.1903 година. Дълги години работи като кмет в родното ми село и се пенсионира като такъв. Майка ми, Иванка Филипова, е родена на 3.05.1912 година. Работила е в местното ни трудово-кооперативно стопанство.

От 1969 година започвах да чувам от мои познати името „Дънов“, „дъновисти“. През 1975 година две мои приятелки ме свързаха с Мария Младенова, Анастасия и Дора Карастоянови, с Милка Периклиева и Невена Неделчева. Последната пък ме свърза с Драга Михайлова, Лидия Аладжем, Веска Величкова, Анчето Шишкова и Цанка Екимова. Скоро след това се свързах със Стоянка Драгнева и впоследствие с целия Изгрев. След смъртта на баща ми, всяка година вземах майка ми при мен по 6 месеца през зимата. С нея си имахме график кои дни, при кои сестри да отидем и да им занесем ядене. Майка ми готвеше много хубаво. Тя хранеше сестрите с вкусните си манджи, а те хранеха нея и мен с чудните си опитности, които ни разказваха. Колко много красота имаше в тези наши отношения и каква радост изпитвахме от взаимната любов помежду ни.

Сега, когато майка ми е на 88 години, и наред с беседите на Учителя е прочела всичките томове от поредицата „Изгревът“, казва: „Най-щастливите ми и пълноценни години в живота ми са били с тези мили и любими душички от Братството.“ Заедно с тях е ходила на Витоша, с тях е играла Паневритмия и с тях в студените зимни неделни дни я водехме в Мърчаево да слуша беседи. Накрая имаше привилегията за присъства на изпращането на брат Темелко. След като прочетохме поредицата „Изгревът“, открихме, че липсват много от опитностите, които сме слушали от братята и сестрите. Затова реших да ги опиша, за да бъдат спасени във времето тези неопценими мигове.

Предавам автобиографичните си данни на д-р Вергилий Кръстев.

Личен паспорт серия В, N 0813639, издаден на 11.12.1984 г. от РУ - Искър.

Магдалина Григорова

1.12.1999 г.

36. НЕРЪКОТВОРНИЯТ ОБРАЗ НА УЧИТЕЛЯ

Когато четях XI-я том на „Изгрева“, за неръкотворния образ на Исус Христос, като светкавица изплува в съзнанието ми споменът, разказван ми от сестра Надка, съпругата на брат Йордан Симеонов (Данко). На нея лично сестра Веса Козарева е предала своята опитност.

Учителят и още един брат правят барака на Изгрева за сестра Веса Козарева. Денят, в който е била завършена бараката, Учителят казал на сестра Веса да Му полее да се измие. След това сестра Веса Му подава чисто бяла кърпа да се избърше. Като се избърсал, Учителят подава кърпата на сестра Веса, която учудена вижда образа Му върху нея. Тогава Учителят и казал: „Всеки ден да избърсваш много добре прозореца на бараката си.“ Тя стриктно

изпълнявала това Негово поръчение и всяка вечер е виждала образа Му в стъклото на прозореца. А неоченимата бяла кърпа с неръкотворния Му образ е държала в едно нейно реликва сандъче.

Попитах сестра Надка къде е сега тази свещена кърпа? Отговори ми, че не знае. Знае само, че сестра Веса на никого не е показвала кърпата, а след нейното заминаване не е известно дали е намерена от близките ѝ.

37. РАНИЦАТА С БЕСЕДИТЕ

Друго, което знам от сестра Надка за сестра Веска Козарева е, че била много третирана в Братството. Веднъж Учителят ѝ наредил да носи беседи в публичните домове. Станало ѝ много неудобно как ще се осмели да влезе там. Но нали Учителят нарежда, задачата трябва да се изпълни. Когато отивала, наблюдавала как мъжете се отнасяли към леките жени, които влизат в тези домове с пренебрежение. А като гледали нея с раницата на гърба, без да са знаели какво носи, по лицата им се изписвало огромно страхопочитание.

Друг път, пак по нареждане на Учителя трябвало да занесе на друго място пълна раница с беседи. Било е зимно време и снегът е бил доста натрупал. Както вървяла, изведнъж пропада в една дупка и затыва до кръста с раницата. Огледала се, нямало никой наоколо. Започнала горещо да се моли: „Учителю, моля Ви, помогнете ми да излеза от това положение заради раницата с беседите.“ Не след дълго очакване, се появява един войник, който я измъква от дупката. Тя благодарила на Учителя чрез войника за спасението на раницата с беседите и продължила пътя си.

38. УЧИТЕЛЯТ СЛИЗА НА ЗЕМЯТА

Двете рождени сестри Люба и Драга Михайлови ми разказваха следния случай. Годината, в която се е родил Учителят – 1864, не е имало никакъв сняг и студ. Само един единствен ден и то до обед, са прехвърквали дребни снежинки. Тези снежинки са били придружени с изключително топло и приятно слънце. Необикновен ден! Това знамение било само в рождената година на Учителя, никога вече след това.

Виждаме, че този ярък показател за времето говори ясно за мисията на Учителя, който слиза на земята с Неговото Учение за Любовта, която ще стопи леда в човешките сърца.

39. СВЕЩЕНИЯТ ЕЗИК НА СЛОВОТО БОЖИЕ

По повод на тези, които искат да изменят беседите на Учителя, прилагам Неговото изказване по този въпрос, предадено ми от сестра Лидия Аладжем. А аз ви го предавам:

Когато една сестра каза на Учителя, че беседите трябва да се приспособят за западния свят, като се преработят, Той много строго отговори: „Западният свят ще се нагоди към мене, а не аз към него. Западният свят ще се научи да мисли, както аз мисля, а не аз да мисля като него.“

Разбрахте ли сега, кой от кого трябва да се учи?

Затова Учителят е казал: „Аз мога да говоря на всички езици, но не искам да си цапам устата.“

А на български език Той свали Словото на Бога. Това е свещеният език на Словото за идната шеста раса на човечеството.

Амин!

ВЯРА ХРИСТОВА

СЪВРЕМЕННИЦИТЕ НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

- I. Закъснялата среща – Събка
Атанасова.
- II. Художникът – Михаил Влаевски.
- III. Вълкът и овцете – Янка Петкова
Недялкова.
- IV. Заместниците – Тодор Коцев.
- V. Дядо Боже – Мария Димитрова.
- VI. Вътрешният говор – Диляна
Ангелова Куманова.

1. ЗАКЪСНЯЛАТА СРЕЩА

Събка Атанасова

Родена съм на 6.02.1915 година в град Карнобад. В Братството влязох много късно. Първо повярвахме в Бога чрез едно духовно изцеление на втория ми баща. Разболя се много тежко и не искаха въобще да го лекуват, защото казаха, че няма да оживее. Обаче в селото се появиха там, където живееха те, две семейства евангелисти и майка ми ме изпрати да отида да видя събират ли се, какво правят и да ги повикам да дойдат да се молят за баща ми, че е болен. Отидох, много ми хареса. То аз от малка само духовни работи ме теглеха. Поканих ги и те казаха, че в неделя ще дойдат братя от едно друго село, ще дойдат да се молят. Дойдоха, молихме се всички коленичили, болният коленичи по средата, всички го наобиколиха и както при Христа полагаха ръце. Положиха всички ръце, то и при Учителя нали изтичат енергии от пръстите Му. И баща ми получи моментално изцеление. Оздравя. Страдаше от бъбреци, месеци наред само с картофи го хранехме. Веднага поиска, зеле беше готвила майка ми, да яде зеле. Наяде се и къде отидоха болките от тези бъбреци? От този момент той вече не спомена да го болят. И така цялото семейство повярвахме в Бога. Обаче душата ми търсеше нещо по-велико. Не ме задоволяваше тяхното. Те бяха петдесатници. Много въпроси оставаха открити пред мене, не можех да си ги обясня, търсеше душата ми. Когато впоследствие се преместих тук в София до нас живееше една Пехливанчева, зъботехничка или зъболекарка. Тя ходеше всяка сутрин на Изгрева на Паневритмия и на беседа неделен ден. Всяка сутрин тя отиваше на Паневритмия и след това отиваше на работа. Тогава нямаше превозно средство. Пеш, през гората, но нищо не ги спираше. Аз се заинтересувах и тази, която стана причина да дойда в София, ми каза: „Хайде, аз ще те заведа да видиш Дънов.“ Един неделен ден дойдохме на Паневритмия, гледахме, докато тя свърши. Много ми хареса. Учителят, като че в Неговото лице видях Христа. С такова благоговение съм го гледала и така съм го почувствала. Погледите ни се срещнаха и аз исках след Паневритмията да отидем в салона да слушаме беседа. А тя, тази от петдесатната църква, бивша учителка, се опъна: „А, ще отидем на Дънов глупостите да слушаме!“ И не ми даде. И така минаха години. Аз не отидох тогава. Минах през много болести, страдания и накрая се запознах със сестра Ганка Парлапанова и сестра Марийка – шивачката, на Веска леля ѝ. Те ми даваха редовно беседи да чета. И така аз намерих онова, което търсеше душата ми. Напълно бях удовлетворена, напълно ми се изясниха много работи окултни и така аз бях престанала да ходя вече в петдесатната църква.

17.12.1985 г.

Диктува: Вяра Христова,
а записа сестра Събка Атанасова

2. ХУДОЖНИКЪТ

Михаил Влаевски

Брат Влаевски, 2.01.1986 г. в неговия апартамент. Запис от Вяра Христова.

Влаевски: Роден съм 1894 година в Тетевен, на 11.06 стар стил. В Братството съм влязъл още дето се казва в детски години. Ходил съм на ул. „Опълченска“ 66, където живееше Учителят. Там ходехме да Го слушаме. Преди

това на „Оборище“. Там си направихме салон, Учителят държеше беседи и ние слушахме. Ние живеехме в Княжево и оттам дохождахме на беседи на „Оборище“.

1919 година се оженихме с Параскева Василева. Тя беше домакиня, но пееше хубаво. В салона когато даваха концерти, тя вземаше участие и тя пееше. На Рила винаги сме ходили с Учителя. Аз рисувах, но съм самоук. Рисувах на фото-копие големите портрети и оттам получих пенсия. Рисувал съм по Витоша и Рила, винаги където сме ходили на екскурзия с Учителя, аз все си носех това и правех картина. Вяра Христова: А Учителят казал ли ви е нещо когато рисувахте Него? Влаевски: Аз понеже съм самоук, а имахме завършили Художествената академия, то аз предоставях те да се изявяват напреде, пък аз от снимки рисувах Учителя. Като видя портрета, Учителят го прие и той беше окачен в Неговата стая. На Рила сме живяли в братския живот. Заедно с другите сме били все около Учителя. Всички бяхме близки и все заедно. Сестра Василка Иванова полагаше грижи за бита на Учителя. С моята другарка съм живял ангелски живот. Доволен съм, че сега се събират в моя дом. Чувствал съм се винаги като стопанин и домакин в Братството. В София живяхме с един фотограф, Дончо, на един тавански етаж. Племенницата ми Мария, тя е дъщеря на сестра ми. Аз я обичах и й преписах апартамента си, тя да го наследи. Сестра ми много се радваше, че така съм се погрижил да осигуря дъщеря ѝ.

3. ВЪЛКЪТ И ОВЦЕТЕ

Янка Петкова Недялкова

Днес, 19.01.1986 година, говори сестра Янка Петкова Недялкова.

Родена съм в село Куманите 1904 година, на 17.07. В София дойдох 1928 година. Като научих за Учителя, започнах да идвам на Изгрева на беседи. Като отидох първия път бях закъсняла, нали готвех на мъжа си и семейството си. Понеже бях закъсняла и всички места бяха заети, аз се изправих до една колона. Като започна да говори Учителят, обърна се към мене с думите: „Вълкът изяжда овцата и смята, че има морал.“ Аз сметнах, че това Той го казва на мене и си казах на ума, че аз вече като си отида в къщи, месо няма да ям, защото Учителят това нещо го казва на мене. Като свърши беседата си отидох в къщи и оттогава насетне аз престанах да ям месо. Датата не помня. В семейството ми другите ядяха и аз готвех на мъжа ми и на децата си. Трудно беше наистина, но и досега съм тъй. Сега вече съм отделно и никой не ми пречи. Преди имах пречки, но ги преодолявах. Отивала съм с другите сестри и братя да целувам ръка на Учителя, но не съм го питала за нещо. Виждах, че Той е уморен след беседата и не исках да го безпокоя. Иначе си четях беседите, в които Той говореше толкова много. Имам две момчета и една дъщеря. Те са вече женени и си имат семейства. На Рила съм ходила, но с Учителя на Рила не съм била. Сега съм 82 годишна.

4. ЗАМЕСТНИЦИТЕ

Тодор Коцев

Тодор Коцев (Т.К.): Роден съм 1904 година, на 18 март в София, Майчин дом. Завършил съм Столарското училище в Русе, но понеже когато завърших, резбарството беше в криза, нямаше работа и аз започнах работа по столарските фабрики в гара Белово, в Новоселци, бях моделчик 2-3 години. Войник не съм бил, защото съм против войната. Понеже ние, които завършихме занаятчийско

училище, нямаше да ходим войници, ако поемем задължението 12 години да работим занаята, който сме учили, за което време ни облагах с данък. В Чепино-бана когато бях, оттогава станах вегетарианец. Щом не искам да убивам хора, няма да убивам и животните. Причина за това стана Лев Толстой, неговите книги. Първата книга, която прочетох, е „Идиот“. Тогава бях на 18 години в гара Белово. Хареса ми тъй, както никоя друга книга не ми е харесвала. Бях решил да не се жена тогава, но като станах приятел с бащата на Ана – Тодор Пецанков, постепенно се сблизихме с нея, със сестра ѝ Мария и синът на Мария – Стефан. Баща ѝ беше много сърдечен човек, специалист като зидар, борил се е за прехранването на семейството си. Тя ме съблазни. Като приятели започнахме да ходим на Витоша и след това се оженихме. Имам две деца от нея. Тя нямаше философски поглед на нещата. В целия Изгрев се чуваше когато се караха те. Доста съм бил търпелив спрямо Ана. Може би затова са казвали, че съм Диоген – търпелив. Борис Николов бе дървесинен заместител на Учителя, самоназначил се и тайфата около него. На едно място Учителят казва буквално: „Гледате един брат не смее на мравката път да мине, ще кажете че той е един светия, а той е такъв горд, той няма равен на себе си.“ Аз бях чел много книги и правех сравнение с говора на Учителя, с Неговата философия и виждам, че Той седи по-високо от всичките. А пък аз през време на беседите Му книга си четях. **Вяра Христова (В.Хр.):** Защо? **Т.К.:** Не ми достигаше акълът. **В.Хр.:** А Той каза ли нещо по този повод някога? **Т.К.:** Не, много ме упрекваша сестри и братя, а Той не. Търпеше ме. На Рила ходих с Братството. Да. Аз съм имал такова разбиране в себе си и ми е допадало Неговото Слово. Аз в себе си каквото виждах е едно, а пък се проявявах почти не така. Като скрит бях. Към Неговото Слово гледах един вид, че ми е безразлично или пък не смятах, че съм идеален последовател, в същото време вътре в себе си го пазех. Дори когато имах вече децата, сутрин ставам рано, вали сняг, аз ставам, измъквам се от леглото, отивам да слушам беседа. Не се минават десет минути и Сашо, детето ми идва и сяда в скута ми на беседа. Аз се въртях около сестра Балтова. Бях близък с нея. Тя беше голям дух. Тя имаше и доста голяма доза ясновидство. **В.Хр.:** Чувам, че е имала работа с млади мъже? **Т.К.:** Не е вярно това, не. Моите постъпки понякога и правеха впечатление. Тя ме хвалеше, но не че ме е хвалила. Аз в постъпките си бях понякога така, че правех неща, които ѝ правеха впечатление на нея. Общо говорехме с нея един вид с равни. При нея ходеше Андрей Боев, Неделчо Попов беше близък с нея, групата Асен Арnaudов. Бяха трима, четирима младежи, които ходеха у нея на разговор така. Това беше по времето на Учителя.

За Лиляна Табакова и Кръстю Христов. За Кръстю имаха отначало лошо мнение. Даже сестра Балтова казваше на Лиляна да не го приема при себе си, а те се сприятелиха и после той стана друг човек. **В.Хр.:** Чувала съм, че е бил черен маг. Вярно ли е? **Т.К.:** Не, тия неща не могат да се кажат. **В.Хр.:** А знаете ли, че Учителят му е подарил един пръстен – змията захапала опашката си? **Аз го видях.** **Т.К.:** Не, не съм чул. **В.Хр.:** Аз го видях у Лиляна сега на пръста ѝ. Той го изгубил веднъж, един брат го намерил, дал го на Учителя и Учителят пак му го дал. Той е бил художник и има доста картини от него. Сега сигурно помага на сестричката. Нещо за Лиляна? Тя хубаво пее. **Т.К.:** Лиляна е голям дух. Докато се знае, че той ще ѝ повлияе в отрицателен смисъл, ще ѝ въздейства да дойде тя под негова влияние, тя си устоява на службата и тя му повлия на него. Той стана съвсем друг. **В.Хр.:** Това е похвално за него. А за сестра Кисьова? Семейството ѝ? **Т.К.:** За нея няма какво да кажа. Тя беше известна и няма какво повече да се казва за нея. **В.Хр.:** А отношението на Учителя към нея? **Т.К.:** Той винаги държеше тя да свири, защото тя беше добра пианистка. Има няколко

песни, дадени за нея. В.Хр.: Чувала съм за „Пролетната песен“. Т.К.: Има, да. Има няколко песни, които тя ги най-хубаво свиреше. Тя е чехкиня, а той мъжът и българин. Когато аз дойдох на Изгрева, те бяха вече женени. Мария Златева беше по-рано женена за Митко Сотиров. Те се разделиха. Той си харесал някоя друга. Той имаше такава слабост към жените и отначало с тях се шегуваше. Мариолчето, това-онова. После взема нея. Мария Златева е добра цигуларка. Влад беше тиха вода. Той написа книга по астрология, но колко е специалист в тая област, не зная. Аз съм слаб и нямам понятие по тоя въпрос. С него беше Иавн Антонов. Той беше напълно отдаден на астрологията.

Методи Константинов, ние го наричахме кокон-харизанов. Походката му е такава като на кокона. Той продаваше вестници пред хотел „Панах“ (или „Парнах“) и беше особено държането му. Него Учителят го е издържал. Той претендираше, че владее мондиална астрология. Как го е обичал Учителят, това не мога да знам, но Методи е учил със средствата на Учителя. Той имаше приятелство с Димитринка Захаријева. Но той не ѝ влияеше положително. Тя му чистеше стаята. Тя беше тютюноработничка, когато дойде с Мария от Хасково. И Димитринка висеше пред вратата на Учителя, както и Гръблашева. В.Хр.: Кой е претендирал да е любимец на Учителя? Т.К.: Претендира дървесинният заместител Михаил Иванов, който отиде във Франция. В.Хр.: А той защо отиде в затвора по-късно? Т.К.: По женския въпрос. В.Хр.: Затова ли е отишъл в затвора? Т.К.: Да. Защото трябвало да отиде. Михаил и Кръстю са спорели кой да влияе върху цялото Братство вместо Учителя. И тогава, понеже той е по женския въпрос, Учителят казал: „Нека отиде Михаил, защото там ще му е мястото във Франция.“ Ти знаеш ли, че Михаил има сестра? Тя живее в Симеоново. Казва се Флора. Мария Тодорова беше пианистка. Те двата с Борис много бяха привързани към Учителя.

За Аламанчеви. Аз имах братовчедка, която работеше в Министерството на железниците и едната от сестрите Аламанчеви е била негова колежка. Той се казваше Васил Балкански, син на Евтим Балкански, който беше придружител на царя. Не лакей, а придружител, нали трябва да има някой около него, ама не да го пази с пистолет. Той беше много сериозен, беше от Балкана, балканджия. Красавец един, рус, висок, добре устроен. А той беше женен за стрина Смарайда. А тя беше гъркиня от Пловдив.

Брат Михаил Стоицев беше много привързан силно и правеше благодеяния на някои, за които знаеше, че са материално зле. Синът му Филип Стоицев се изявяваше като музикант при празници и концерти. Той имаше разработки върху песните на Учителя. Лулчев беше съветник на царя. Когато имаше тайни срещи с царя, Йордан Бобев, шофьорът, го придружаваше. Веднъж като не намери Йордан, Лулчев покани мене да го придружа. Когато отидохме, а то беше едно време, лапавица, сняг.

За д-р Йончо. Двучинна личност. Те с Митко Костов, зъболекаря, търсеха имане, злато да открият.

За Дарлинг. Сестра ѝ е слугиня в Пазарджик на имота, а Дарлинг гледа съвсем леко на нещата. Тя пилее на баща си имота. А всичко трябва да се пази.

Магдалена Попова е била куца. Тя в някое отношение е била положителна. Когато Учителят търпи нещо, това не значи, че той го е допуснал или пожелал. Всеки си е своеобразен, особено жените. В.Хр.: Кажете защо толкова дълго време работехте без пенсия? Т.К.: Изпуснах няколко пенсии от глупост.

5. ДЯДО БОЖЕ

Мария Димитрова

17.03.1993 година. Интервю със сестра Мария Димитрова.

Мария Димитрова (М.Д.): Родена съм в Пловдив 1911 година, 15 януари. Не помня кога точно дойдохме в София. Дойдохме да живеем и да работим. Не учех, защото баща ми беше болен вече. Работех в Тютюнев склад. След това се омъжих, на 26 години. Мъжът ми работеше като тапицер-декоратор. След това ни се родиха две момченца. Никога няма да забравя как ги обичаше Учителят. Запознах се с Учителя чрез сестра ми Виктория, която живееше на Изгрева. Имам спомен с малкия ми син, Илия. Имам много спомени. Винаги Го питах Учителя когато да спра да го кърмя, няма да забравя, когато искахме да се евакуираме: „Учителю, година и шест месеца стана, искам да го отбия, пък той не ще друго. Вода не ще да пие. Бутне чашата с ръка и вика „тите“, „тите“ и бозае.“ Той вика: „Нека още, още, нека още.“ Година и шест месеца го кърмим. Когато да се евакуираме, пак. Колко пъти ходих на Изгрева, все Го питах: „Кога, Учителю, да отидем?“ – „Казвам още не, още не.“ И един ден на една беседа, Той вика: „Тука има някои сестри които много ги е страх.“ Викам, това за мене се отнася и отидохме тогава и Той каза: „Казвам, сега можете да заминете.“ А аз викам: „Този е болен, Ангелчо.“ – „Нищо му няма.“ И заминахме. Пък в каруцата малкият като започна да пее: „Има, няма, има, няма.“ Каква беше тая негова песен, и се разболя. Отиваме в селото, то се разболя. Почна да търси баща си. Вика: „Искам татко, искам татко!“ Като се разболя, викам доктор. Викам: „Докторе, ако ще вземайте ми всеки ден по пет лева, но детето не е добре, не ще да се храни, не ще водичка, нищо не ще. Ако умре, викам, баща му, как ще отговарям, без да му кажа?“ И той нищо не ми каза, отиде си. Вечерта сънувам Учителя как влиза и нищо не каза, хвана го така за рамото, без да говори нещо и го изкара навънка и пише, пише рецепта и ми я даде. И сутринта става детето и вика: „Мамо, искам да папам! Гладен съм.“ Оздравя, Той го излекува, Учителят. И така седяхме. После вика: „Кога дойде моят татко, да идеме дома.“ У дома иска да идеме. И аз писах на баща му всичко и той пристигна, взема ни и ни заведе в Годеч, тука Софийско и там намерихме квартира, бяхме много добре. Там децата играеха цял ден на поляната. И по едно време изчезва Илия, изчезва Илия. Всяка заран няма го. Осем часа стане ли, той изчезва. Търсим го в мазето, търсим го тук, търсим го там, няма го. А той отива в обора под кравата и бозае от кравата. Видяхме го един път. Викам: „Кой ти позволи тука?“ Един път дойде тука одраскан. Кравата го одраскала. Сигурно той я е хапал, като е бозаел. „Кой ти разреши да идваш тука?“ – „Аз папам моко.“ И тогава хазияката вече заключи обора с катинар и не смееше да ходи, ама плачеше за кравата. Беше се научил да бозае от кравата. **Вяра Христова (В.Хр.):** А сега твоят син какво отношение има към Учителя? М.Д.: Ами той много обичаше да ходи там. Ходехме винаги в градината и срещаме и Учителя. „Хайде, мамо, искам дядо Боже, искам дядо Боже.“ Учителят говореше с някого си. Той изпрати някакъв голям човек и каза: „Казвам, да кажете на големците да си отварят очите.“ Дойде при нас и го взема. То, детето се изправи, приближи се, хвана го за краката. Учителят го вдигна и му откъсна вишнички и му даде на него и на мене и тогава го питах да го кърмя ли още. „Казвам, кърмете го, кърмете го. Нека се кърми.“ Друг път отиваме горе, да си кажем довиждане с Учителя, той като Го видя, вика: „Мамо, дядо Боже!“ Прегърна Го. Викам: „Учителю, той Ви нарича дядо Боже.“ – „Казвам, оставете децата както ме виждат, тъй да ме наричат.“ Прегърна го и го благослови по

главичката и слязохме. Друг път като отиваме, водим го, понеже е болен. Боже, спаси го да не умира. Слава на Бога, отидохме при Него, мъжът ми с колелото го заведе. Той все беше умрял. И тая, Жекова, ти помниш ли я? „Не може, не може, Той сега има гости!“ Обаче Учителят в туй време излиза, идва при нас. „Казвам, дайте му рациново!“ – „Ама го, Учителю, дадох му два пъти.“ – „Още един път му дайте!“ – „С какво да го храня?“ – „С всичко.“ Значи Учителят вижда, че няма да го бъде. И Той каза: „Ами житена водичка варете и му давайте, и от царевична водичка му давайте.“ И слава на Бога, оздравя.

В Мърчаево ходехме често там. Един път занесох едни праскови грамадни. Той имаше пак някакъв голедец на гости в стаята си. А Жекова ли беше пак там, но тя го изпъди и той се разхождаше, и пушеше на двора, и отиде нагоре, където е кладенчето. Обаче Учителят излезе и ме покани да вляза. А аз носех един голям шоколад и тези праскови. Казвам: „Учителю, забравих да се събуя и влязох с обувките.“ Той нищо не ми каза, а за прасковите каза да ги оставя на масата. Леко отидох до масата и ги оставих. Попитах дали да се прибираме вече в София, а Той отговори: „Още не, рано е още.“ И това беше. Сбогувахме се. После друг път като отидох, Той отговори: „Сега вече може да се приберете.“ А преди това Го сънувах на ул. „Граф Игнатиев“. През време на бомбардировките, нали ме беше много страх. Аз съм легнала, а Учителят влиза в стаята. Аз скочих и Му казвам: „Учителю, ние сме си легнали, извинявайте.“ А Той: „Рекох, вие тук сте легнали!“ А малкият се обади: „Мамо, тука няма падне бомба, тука дядо Божи, тука няма падни бомба.“ Това беше.

На Рила не съм ходила. Една заран като отидох на Изгрева след беседата Му подадох кифлички, но как ги бях направила с мерак, с любов, обвих ги в целوفан, и един компот от вишни. Като ги подадох, му казах: „Учителю, заповядайте, като отидете на Рила, да закусите от кифличките.“ В.Хр.: Да, аз видях снимката на Рила как Му поднасят кифличките. М.Д.: А Той каза: „Благодаря, сестра“ и попита: „Ами бурканчето, сестра?“ Отговорих: „Като се върнете.“ – „Така да бъде.“ А аз кога ще отида от Учителя да искам буркан, Боже. Веднъж отидох да помагам в кухнята, а Жекова ме пъдеше. Тогава Учителят каза: „Влезте да помогнете.“ Та когато можех, отивах да помагам, нали имах малки деца. Един път се храним на масите. Помня боб беше. А тоя боб как го правеха, Боже, тоя боб бе тъй вкусен. И аз с децата там, ядем и Ангелчо до мене, вече по-големичък. Мънинкият се наяде, ама застанал срещу Учителя, но облечен целия в бяло, чистичък, русичък, и си държи така ръцете и Го гледа Учителя, а и Учителят го гледа. „Знаете ли какво, казва, благодаря, Господи, за хубавата храна!“ Учителят го каза това. После когато започнах да играя гимнастики на колелото горе една ми каза: „Какво се перчиш, не можеш да играеш!“ А Учителят каза: „Казвам, играйте си!“ Така се научих да играя и с каква любов играех, как обичах да играя Паневритмия. И така много обичах да ходим на беседи горе, винаги на празници бивахме горе. Все носим на масичката: бисквити, сладкиши, кой каквото може, питка. А веднъж сестра ми Виктория разправя как един брат дошъл и казал, че идва конна полиция. Учителят казал: „Спокойно.“ Излязъл със сивата пелерина, скръстил ръце и всички се върнали. А един брат, един нисичък, жена му беше болна на легло и ходехме често при нея, той полковник, разказа как една сутрин отивали рано зимно време на Изгрева с жена си и той помислил и рекъл: „Да си взема ли пишова?“ А жена му казала: „Ти пък с твоите пишови.“ А като отиваме в салона и Учителят в беседата си каза: „А тука някой искаше с пишов да дойде, защото го е страх.“ И той казал на жена си: „Виждаш ли, това за мене се отнася.“ Какви ли

не работи, можеш ли всичко да запомниш? Сестра ми Виктория също много ми е говорила за Учителя.

А-а, за Георги Димитров. Гонела го полицията и той дошъл при Учителя и Му казал: „Гонят ме, Учителю.“ Той рекъл: „Седни тука, на стола.“ И те полицаите влизат и викат: „Тук да е влязъл някакъв мъж?“ А Учителят казал: „Както виждате, ако виждате такъв.“ А те си излезли, защото не видели такъв. Къде ще го видят? Той как ще даде да го видят? Учителят много пъти го е спасявал.

За живота си с моя съпруг мога да кажа, че не беше много розов. Той беше голям домакин, само че пиеше много и беше груб, направо груб. Заради децата търпях всичко. Много обичах децата си. Той си замина преди две години. Много го сънувам и все ми говори: „Маре така, Маре така.“ Ами на третия ден като умря и като звъни телефонът и аз като вдигам телефона и той, гласът му: „Мара, Мара, Мара.“ Аз като се уплаших и като оставих слушалката и тичам при комшииката и викам: „Цеце, ела да чуеш, бати ти Коци се обажда.“ Много го сънувам и какви ли не работи ми разправя. Сега съм на 82 години...

В.Хр.: Сестра Мария разказа още, че когато Илийко е бил малък, Учителят го галел по главата. След това били дошли някои сестри и също го галели по главата, а нейната сестра Виктория им се скарала, да не му вземат благословението, а Учителят бил още там и казал: „Няма нищо. Аз което дам, никой не може да го вземе.“

В началото на този месец тази сестра е паднала и си е счупила десния крак горе в ябълката. Не са я оперирали, понеже не е искала, че трябвало да се подпише за сърцето си. Лежи сама. Ходих да я видя и тя ми каза, че преди да падне нещо изтупало в кухнята. Тя отишла да види и гледа един зелен гущер. Обърнала се към мъжа си, който е починал, и му казала: „Абе ти така ли ми се обаждаш?“ И изведнъж гущерът изчезнал.

6. ВЪТРЕШНИЯТ ГОВОР

Диляна Ангелова Куманова

Вяра Христова (В.Хр.): Днес, 30 октомври 1997 година ще разкаже сестра Диляна за нейния първи случай, запознаването ѝ с Учителя.

Диляна Куманова (Д.К.): Родена съм в село Долни Раковец, Радомирско, 1923 година, 12 май. През 1939 година отидох с г-н Моис Кишалес, моят шеф, при когото работех и който ме запозна с Учителя. Бях на 17 години.

В Салона на Изгрева съм за първи път и очаквам влизането на Учителя. Разбирах съвсем друго нещо ученици и Учител. Малко ученици и Учителят. Докато да видя Учителя и Той беше на катедрата. Чух преди това шепот: „Учителят идва!“ Човекът, който ме придружаваше, ми поясни някои неща, като ме предупреди да наблюдавам мислите си през цялото време. Аз дотогава не знаех какво значи да мислиш. Беседата беше за „Житното зърно“. Зърното в земята, после стеблото, плода, виждането на слънчевото сияние и т.н. Мислено си казвам: „Нищо не разбирам от всичко това.“ Учителят започна на мен да говори с мисълта си: „Когато житното зърно е в тъмната земя, то не вижда и не разбира красотата на слънцето.“ Пак нищо не разбирам какво иска да каже с тези думи, си казвам на себе си. Тогава почвам да чувам следните думи от беседата: „Съзнанието на мнозина от вас е в мъгла и те не могат да разбират много неща. Но когато тази мъгла или мрак се оттегли, те ще видят много повече неща. И така, както занемарената къща от домакинята хваща паяжина по

стените, които не се очистиат дълги години, се напластяват с прах, тъй и съзнанието на човека хваща такава прах, духовна. Още по-ясно, когато тази паяжина е в някоя колиба, нестабилна, и се оросява и от дъжд, вече тогава прах, паяжина, вода, става с течение на времето и бетон. За да се очисти тази колиба или къща, е необходим по-голям натиск, т.е. някоя дървена метла, страданието.“ Аз при тази мисъл Му отговарям, че не искам да страдам, защото и без друго доста страдам и сега при родителите си. Тогава започва нашият мислен разговор с Учителя. Той тогава ми беше казал: „Говоря: Добре дошла, добре дошла, добре дошла“ – три пъти. Аз се въртя насам-нататък, и виждам, че на никой друг, жена няма там, освен моя Кешалес и тука беше стълба и така: „На тебе говоря, каза, на тебе говоря. Така. Не отбягвайте страданията, защото те са най-голямото благо на земята. Няма друг път по-ефикасен за развитието на човешката душа. Т.е. няма друго средство освен чука или метлата, за да очисти колибата, стаята, вашата душа и тяло. Не се умъчнявайте, а се радвайте, и очаквайте вашия любящ баща да изпрати слугата си да ви очисти. Гости ще посрещате, добри гости. Ако домът и тялото ви не са очистени, ще можете ли да се явите така мръсни пред тях? – Не, разбира се. Това не трябва да всява смут и страх, а напротив, с готовност очаквайте този ден, деня на радостта и веселието, Великата епоха на пробудената човешка душа. Тогава ще свършат сълзите и болките на света и ние ще живеем в светлина и любов. Няма да бъде далеч това време, но преди това се въоръжете с търпение и воля, геройски да понесете вашите страдания.“ Колкото и натъжена от предупреждението, бях и утешена по невидим за мене и неразбран път. Той ми каза, че няма да ме изостави, а ще ми помага, т.е. ще ми изпрати утешител – учител. А именно аз наистина си видях този ангел, който ме пази. Най-важното бе, че Учителят влезе в салона и седна на катедрата, погледът Му бе веднага насочен към мен с думите, „Добре дошла“. Дотук. Аз бях седнала.

Въпросът ми защо да страдам. Той ми каза, за да видиш лицето на Бога, както житното зърно слънцето, нали, очаква слънцето. Страданието му от студа, топлината и камъчетата, които му пречат, докато е в земята. Така и нашата душа е затворена в тялото и много други неща ѝ пречат. Човекът, който бе с мен, когато излязохме ми каза, че беседата е била свършено друга, като се удари по главата от почуда, че съм чувала свършено различни неща. Аз споделих с него какво съм чула. Разбрах, че това е бил вътрешният говор на Словото на Учителя към моята душа. А стенографките бяха записали другия, външен говор на Учителя.

Друг път Той излекува моето дете. И много други неща направи за мен и семейството ми, които друг път ще разкажа.

Бележка на редактора: Горните стомени бяха записана от Вяра Христова, която след това връчи касетката с магнетофонните записи на Марийка Марашлиева, да ги прехвърли на машинописен текст, както и направи. Те се поместват дословно, като на всеки разказ е сложено подходящо заглавие от Вергилий Кръстев.

ТРОЙКА КИРИЛОВА МИШКОВА

1. БОЛНИЯТ ЗЪБ

Бях дете на 7-8 години, когато за първи път видях Учителя (Петър Дънов). Той беше дошъл от София да изнесе беседа на Ямболското братство по някакъв случай. Точното годишно време и случая не мога добре да си спомня вече. Срещата с братята и сестрите стана в градината на бай Илия извън града. Какво представляваше градината на бай Илия? Едно прекрасно място с овощна градина и много зеленина, където братята и сестрите се събираха в празник, посрещаха изгрева на слънцето, четяха се беседи от Учителя, пееше се и всички семейства обядваха заедно на зелено, седнали на тревата. Аз и моите родители, Стоянка и Кирил, както всички, бяхме дошли от града с каруцата ни, но баща ми, Кирил Мишков, този ден не беше добре, имаше силни болки от болния си зъб и затова остана при каруцата, докато преминат. Учителят беше вече дошъл. Ние с майка ми се приближихме. Всички насядаха на тревата. Децата бяха умирени, всички притихнали и зачакахме неговия знак за молитвата. Изведнъж Той се обърна към майка ми и запита: „Сестра, къде е братът?“ Майка отговори, че той е при каруцата. А Той каза строго: „Пратете детето да го повика!“ Аз изтичах при каруцата, където оставихме баща ми, превит от болките, и му казах, че Учителят го вика. Татко стана и каза: „Минаха ми болките.“ Отидохме веднага при другите. Всички застанахме прави за молитва. Видях Учителя, целият в бяло облечен, с бели коси и брада, изпитвах благоговение – нещо неземно лъхаше от Него. Само дете не виждах ореола над главата Му.

2. ОСЛЕПЕЛИЯТ ВОЙНИК

Моите родители също бяха от Бялото братство в нашия град. Баща ми беше джамбазин и пчелар. Интересна е историята на родителите ми, Стоянка и Кирил. Те са се познавали от съвсем млади като съмахленци в Ямбол, но майка ми е била вече вдовица с две деца в края на Първата световна война, когато баща ми се завръща от фронта тежко ранен в главата и завинаги ослепял, а е бил само на 18 години, а майка ми – на 28. След като получава медицинска помощ в болницата „Пирогов“ в София, той и много други тежко ранени войници биват изпратени по домовете си да се лекуват, както могат. В същото време майка ми, заедно с други вдовици от града, поема функции на самарянка – ходи по домовете на ранени войници, за да им оказва помощ и морална подкрепа. Тя се грижила известно време и за баща ми и той, вече разбрал, че завинаги ще остане сляп, и предложил да се оженят, за да ѝ помага да отгледа децата си. Така съм се появила и аз, и моите две сестри – Николина (1922 г.) и Донка (1925 г.). Баща ми беше много едър, силен, строг човек, с твърд характер, но справедлив, честен с хората и много трудолюбив. От нас, децата, изискваше изключителна дисциплина, ред и подчинение. Той обикаляше цялата страна по своите работи,

свързани с търговия на добитък, ходеше и в Цариград, придружаван от старата си майка, Тройка – баба ми. Работеше непрестанно и никога не се оплакваше от своя недъг, нито пък притесняваше с него майка ни. Тя много си е мислила: „За какво ли е наказан той с тази слепота?“ Веднъж дори се осмелила да попита Учителя дали не може да му се помогне, да прогледне поне с едното си око. Учителят отговорил, че някога баща ни е бил в султански палат в един от миналите си животи и тогава много е притеснявал слугите си, жестоко се е носил с тях. А ако не си изплати кармата в този живот, той в следващия си живот ще дойде отново сляп по рождение. Не зная дали майка ни му е предала това, но в този си живот баща ни беше гостолюбив и щедър човек. У нас се приготвяше много ядене за голямото ни семейство, но не се разрешаваше на никого да яде от него, докато не се разнесе първо от него на по-бедните от нас от махалата. Майка ми често ме изпращаше с тава да разнесе по комшиите първите откъснати за годината ябълки, круши, грозде и други, и не ни даваше да ги опитаме, докато не занесе плодовете за тях. Тати раздаваше също много от меда, който произвеждаше, а от най-хубавия запазваше да поднесе на Учителя при случай. Много плодове имахме и като ги приберем, някое от децата ще каже: „Тате, едн-кой-си иска от орехите или от други плодове!“ – „Ами дайте му да си вземе!“ – Казваше той.

3. ЛЕТУВАНИЯТА С БРАТСТВОТО

Особено чувство на разбирателство и взаимопомощ цареше между всички хора от Братството в Ямбол. Лятно време се качвахме да летуваме на Бакъджиците в Стара планина. И върхът се казваше така. На върха опъвахме палатки и стояхме там по 10-на дни. По-долу, в подножието му има манастир – „Свети Спас“. Децата ходехме често там. Местността беше много красива, обрасла с люляци и смрадлика. И досега усещам ароматите им. Сутрин посрещяхме изгревите на слънцето на върха. Незабравими останаха спомените ми за преживяванията ни сред братските хора и на планината, и в Ямбол. Хората се подкрепяха взаимно и материално, и духовно, живееха много заедно и сплотено. Съборите на Братството бяха най-големите ни празници, както и рожденият ден на Учителя. Неповторими остават спомените за съборните дни.

Родителите ми разказваха как са се изкачвали за съборните дни на Рила с тежки раници и с мене на гърба на татко, върху раницата му. Но освен това в ръцете си те, както и всички, които се качвали този ден с тях наедно, носели по няколко тухли, кой колкото може да носи. Така се събирал материалът за постройката на първата хижа на езерата. Много се радвах на изградената хижа, на чешмата, на изворите, на пътеките – на всичко! Там животът им беше още повече задушевен и братски, много повече, отколкото долу.

От разговорите между родителите ми разбирах какво уважение, любов и благодарност изпитваха те, а и всички наши близки към Учителя, как благоговееха пред Неговото величие и скромност. Той ги бе научил посредством беседите си на любов и уважение към хората, към природата, към животните, към собствените им органи – „удовете ни“, както ги наричаше той, а също така на чисто хранене, на скромност и простота в отношенията им и на духовна (вътрешна) чистота. Баща ни с удоволствие раздаваше мед и плодове – всичко, каквото произвеждахме и беше готов да подпомогне всеки, който се намираше в нужда. Разбрах, че срещата му с Учителя е била най-голямата радост и щастие в живота му. Той беше твърд и деспотичен по дух, но тази среща беше

облагородила характера му и той се носеше с уважение и внимание към добрата ми дребничка и отрудена майка, която често страдаше от главоболие. Научавах също как Учителят е помагал на много хора от Братството из цяла България, как е излекувал деца и възрастни в критично състояние, често от далечно разстояние със своята мисъл, с жест или с добра поощрителна дума.

4. СРЕЩИ С УЧИТЕЛЯ НА ИЗГРЕВА

На 12-годишна възраст излязох от Ямбол и отидох да уча в пансион в София. Постъпих в Стопанската гимназия „Евдокия и Надежда“, където приемаха деца на сираци и пострадали от войните. После останах в София, омъжих се, живеех на летището в Божурище.

Когато заживях в София, разбрах колко популярен беше „Изгревът“, особено за учениците, студентите, за по-любознателните млади хора. Бедни младежи, особено студентите, идваха често да слушат беседите на Учителя и оставаха на обяд в безплатния стол на Братството. Учителят ги покровителствуваше, съветваше ги да продължават образованието си и държеше много всички да изучават музика, да пеят, да свирят на музикални инструменти и т.н.

Моите родители идваха всяка година в София за съборните дни. Като престояваха трите дни на Изгрева при Учителя, след това идваха при нас в Божурище. Веднъж майка ми разказа следната случка. Тя имаше много дълги коси, почти до кръста, които събираше отзад на главата си в кок. Може би и поради това страдаше много от главоболие. Казваше: „През цялото пътуване до София ме болеше силно глава. Пристигам на Изгрева и си мисля: „Учителю, още от първия ден започна главоболието ми, как ли ще издържа трите дни?“ След малко минава край нас Учителят и се поспира за миг с думите: „Нищо, ще ти мине главоболието. Пий много гореща вода!“ И на мене ми олекна.

Още една случка се е запечатала в съзнанието ми от времето, когато приближаваше войната и за нашата страна. Дойде при мен една жена от Ямбол – голяма, тежка жена и ме помоли да я заведа на Изгрева, защото имала нужда да се срещне с Учителя. Нейният син беше летец и тя се тревожеше да не се случи нещо лошо с него. Заведох я, но Той отдалеч още направи знак с ръце да се отстраним. Аз се обърнах и ѝ казах, че трябва да си вървим. Чудех се защо не пожела да я приеме. След известно време родителите ми разказаха, че наскоро Учителят споменал в една беседа един пример, който се отнасял до ямболка. Примерът бил нещо подобно: Една дъщеря от братско семейство от Ямбол доведе на Изгрева една жена, която беше заобиколена отвсякъде с животни, много животни, които искат да ѝ нападнат. Жената се оказа съпруга на месар. Разбрах, че ставаше дума за същата жена и защо Учителят не я прие.

Когато Учителят си замина на 27.12.1944 година, родителите ми дойдоха да се простят с Него. Бяха впечатлени от многото силни преживявания и разказваха възбудено за Неговото изпращане. Две неща са се запечатали силно в съзнанието ми от техния разказ. Първото: Майка ми питаше баща ми не е ли могъл да намери ръката на Учителя, за да се прости, защото не го видяла да се навежда над него, на което той отговори: „Не стана нужда, защото тя сама приближи устата ми!“ (Нали той беше спял!) Второто впечатлявашо, много силно нещо, беше разказът им как музикантите, които свирели песните на Учителя при Неговото изпращане, с удивление открили всеки до нозете си по една червена

ябълка – малък благороден жест на благодарност от Великия Учител, от Когото освен Божествените идеи, са получили и прекрасната Божествена музика.

21.05.1999 г.

Забележка на редактора: Записани настоящите спомени от Калина Гроздева Първанова.

КРАТКИ ПОЯСНЕНИЯ КЪМ РАЗКАЗА НА ТРОЙКА

Майка и Стоянка Мишкова е имала брак с Иван от Ямбол, който е убит през време на Първата световна война. От него има две деца – Слав и Зафирка. Тия две деца остават при нейната майка, след като сключва втори брак с Кирил Мишков, който е сляп.

Майка и, Стоянка Петкова Мишкова, е родом от Ямбол през 1880 г. – домакиня, починала 1970 г.

Баща и, Кирил Николов Мишков, е роден в Ямбол през 1887 г. (1877), починал на 6.II.1959 г.

Те имат три деца – Тройка, родена в Ямбол през 1920 г., Николина, родена в Ямбол през 1922 г., Донка, родена в Ямбол през 1925 г.

Майка и Стоянка била дребничка жена, а баща и – едър, снажен, с твърд характер, строг, но справедлив. Понеже е сляп, го съпровожда неговата майка, която е също едра жена. Макар и сляп, той се справя с всичко. Дори когато ходили на Рила, той носел Тройка на раницата си, няколко тухли в ръка, воден от жена си същевременно.

Разказът на Тройка е записан от Калина Гроздева Първанова, съгласно декларацията на Тройка.

Горните сведения получих от Тройка Кирилова Мишкова след поставянето на някои въпроси.

Подпис: Марийка Марашлиева

София, 14 юли 1999 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаната Тройка Кирилова Мишкова, жив. в София, ул. „Владайска“ 35, декларирам, че разказах мои спомени на моята приятелка Калина Гроздева Първанова, която ги записа на машинописен текст. След това аз допълних някои неща. Предавам ви ги, за да ги включите в книгата си „Изгревът“.

Свидетел: М. Марашлиева
(Подпис)

Подпис: Тройка Кирилова Мишкова
(Подпис)

Забележка на редактора: За разказите на рождената и сестра Николина Кирова Попова виж „Изгревът“, том X, стр. 741-742.

ПАНТЕЛЕЙ КРАЙЧЕВ КАРАПЕТРОВ

1. ПЪРВИ СЪПКИ

Баща ми, Пантелей Крайчев Карапетров, е роден в град Панагюрище на 23 март 1902 година.

Дядо ми, Крайчо Пантелеев Карапетров е бил съдия-изпълнител, а когато на власт идвала партията на Радославов, в която членувал, той се премествал заедно със семейството си в град София. Така някои от децата му са родени тук.

Баба ми, Люба Карапетрова, произхожда от семейство на придворни при царя. Родителите ѝ загинали при злополука и тя останала кръгъл сирак на седемнадесет години. Тогава по съвет на свои близки, сключила брак с дядо ми и заминала за Панагюрище.

От този брак се родили десет деца и най-любимото за майка бил моят баща Пантелей. Може би защото създавал доста грижи и трудности. Най-голямото безпокойство за баба ми идвало от нежеланието му да яде месо. Тя била известна с кулинарните си умения и се стараела да готви най-различни местни ястия, но по никой начин не можела да застави баща ми да ги опита.

Някъде около 1915-1916 г. като учител по биология в Панагюрище бива назначен брат Боян Боев. Той преподавал на по-горните класове, а в един от тях учел най-големият брат на баща ми – Стефан Карапетров.

Пантелей обичал „да се върти“ около неговите приятели, защото особено в последно време чувал много интересни неща от тях. Те говорили за едно общество от хора, в което никой не ядял месо. Това силно го зарадвало и заинтригувало. Ето на, не е само той, който не може да яде месо. Там има много хора, които са на постна храна от дълго време и никой от тях не се е разболял и умрял от това. Надявал се, че като чуе това, майка му ще се успокои и ще го остави да се храни с това, което му харесва.

Разбрал, че тези чудни неща разказвал на по-големите ученици новият учител. Те с голям интерес следели уроците, които той преподавал, а след това разсъждавали върху мислите и идеите, с които били съпроводени тези уроци.

Нещо ново и много приятно за учениците било, че при хубаво време учителят Боян Боев провеждал часовете си вън от училището, в гората край града. Щом разбрал това, баща ми започнал да проследява отдалеч класа на брат си. Скривал се зад някое дърво или храст и слушал. Това се повторило един-два пъти, на следващия път Пантелей нещо се подхлъзнал, чул се шум и учителят спрял урока. Казал, че зад отсрещния храст изглежда има някакво зайче и го помолил да се покаже. Баща ми бил стеснително дете и когато разбрал, че е разкрит, много засрамен излязъл от прикритието си. Застанал пред учителя по биология, извинил се за стореното и обещал никога повече да не подслушва уроците. Какво било учудването му, когато вместо едно строго, сърдито

изражение, върху лицето на учителя Боев се появила блага усмивка и му казал: „Ам виж ко, разбира се, че повече няма да подслушваш, защото когато поискаш, може да дойдеш сред нас да слушаш и да задаваш въпроси.“

Така Карапетров, благодарение на брат Боев, от четиринадесетата си година е запознат с идеите на Учителя и по-късно идва на Изгрева и се включва в братския живот.

Той никога не забрави кой го е въвел в Учението. Почиташе и уважаваше брат Боев и когато той се разболя, баща ми се стараеше с каквото може да му бъде полезен.

Когато Боян Боев си замина от този свят, се нареди баща ми да измие земното му тяло и да го облече за последен път. Тогава ми разказа, че по същия начин се е наредило да се погрижи за Учителя, когато Той е приключил тленното си съществуване.

2. „И ХРИСТОС БЕШЕ ДЪРВОДЕЛЕЦ“

П. Карапетров завършил столарско училище в град Пазарджик. След това дошъл в София и започнал работа като декоратор в операта. Тогава тя се помещавала в сградата на днешния Народен театър. Тази работа много му допадала. Обичал да рисува, да сглобява отделните детайли от дърво, но от всичко най-много му харесвала хубавата музика, която слушал. За съжаление не можал да остане дълго там, тъй като външният му вид се оказал твърде привлекателен за балерините. Те имали свободно държание, по няколко го преследвали, наричали го „Дориан Грей“ и се опитвали всячески да се сближат с него. Всичко това било в разрез с разбиранията на баща ми и така той напуснал работата си като декоратор.

След това постъпил на работа като касиер в ресторант „Балабански“. Ресторантът бил посещаван от артистичния свят на тогавашна София. Чест гост бил артистът Сава Огнянов. Той намирал, че баща ми е много подходящ за актьор, често му казвал, че сам ще го учи и подготви, но Пантелей отказвал. Веднъж Огнянов не се стърпял и го заплашил: „Момче, ще те бия, но ще те направя артист!“ Баща ми обяснил, че харесва актьорското изкуство, но го отблъсква разгулния живот, който води тяхното съсловие. В ресторанта често идвали семейни двойки актьори, сядали, ядяли, пиели, хубаво се опиянявали, та започвали да танцуват дори върху масите и всичко това завършвало като си тръгвали отново по двойки, но разменени. Карапетров не се чувствал добре в тази обстановка и скоро се отказал от работата си в ресторанта.

Тогава решил да се занимава пряко с това, за което е учил и постъпил във фирма за изработка на дървени мебели. Там работата била спокойна, нямало разпуснати и неморални отношения, вместо алкохолни изпарения наоколо се носел ароматът на дървото, което обработвали.

Доста време останал баща ми на тази работа, но тя не му давала удовлетворение, започнал да мисли къде и как да продължи образованието си. Разсъждавал доста по въпроса, но все не можел да вземе решение. Накрая с голямо притеснение решил да обезпокои Учителя и да го помоли за съвет. Тръгнал една привечер към салона и вижда, че Учителят идва към него по пътеката. Той обикновено бил много добре разположен към баща ми, но този път изглеждал сериозен. Стигнал до него, поспрял и много строго казал: „И Христос беше дърводелец!“ След това бързо се отдалечил.

Можете да си представите учудването на Пантелей. Той не бил изрекъл дори и една дума по интересувания го въпрос, а Учителят му дал най-точен отговор само с едно изречение.

Разбира се след този урок Карапетров си останал дърводелец. Но след време, за да има по-голяма свобода, да може и през седмицата по-лесно да се включва в братския живот, започнал да работи паркет с приятелите си от Изгрева – Кольо Драгнев, Жельо Тонев и др.

3. СДОБРЯВАНЕ

Веднъж Учителят извикал при себе си доста братя и им поставил задача да изградят някакви дървени постройки. Не си спомням точно дали ставаше въпрос за бараки или сайвант, не знам и за какво са ги използвали впоследствие. Уредено било закупуването на материал и строежът започнал. Учителят бил сред тях, дал им план, по който да работят, помагал със съвети и напътствия. Имало и такива братя, които смятали, че са по-вещи от Него в дърводелството и работели според своите виждания. Поради това един, два пъти са наложило да развалят построеното, тъй като се оказало, че не може да послужи за нищо.

По това време Пантелей Карапетров и Иван Илиев били в обтегнати отношения. Скарали се за нещо и не искали да се виждат. При работата по строежа Учителят разпределил братята по двойки. Оказало се, че в една от тях са Иван Илиев и баща ми. Той веднага отишъл при Учителя и Му казал, че с брат Иван не могат да работят заедно, тъй като не се разбират и дори не си говорят. Учителят отговорил леко усмихнат: „Рекох, с брата работете заедно.“

Спогледали се Иван Илиев и Пантелей и започнали работа. Отначало всеки се държал така, сякаш другия го няма. Но все трябва да кажеш: „Поддай ми пироните“ или „Хвани тази дъска, за да я отрежа“. И така, без дори да разберат, те започнали да си говорят. На втория, третия ден дори не се сещали за какво е била разправията им и отново били предишните добри приятели.

Този случай ни показва как Учителят се е интересувал от всички свои последователи и е държал да изглади всяка дисхармония.

4. КОМПОТ

Един път Учителят извикал баща ми да направи някакви поправки по дървените постройки. Той с радост се захванал и работата бързо напредвала. Но през цялото време му се явяло нещо сладко и не какво да е, ами компот.

Някъде към три часа Пантелей привършил и се запътил към полянката. Било през месец август и той седнал на една сенчеста пейка. Седял там и си мислел колко много му се яде компот. Чудел се дали може да си купи отнякъде или пък сам да си направи. Да, но докато се свари, ще мина време, а на него му се яде в момента.

След малко чул леки стъпки, обърнал се и видял, че идва Учителят. Той носел един супник, от който се усещал чуден аромат. Подал го на баща ми с думите: „Рекох, похапнете си, брат!“ И усмихнат си отишъл. Баща ми се почувствал силно засрамен, помислил: „Какво е това мое желание, та чак Учителят да занимавам с него?“ Но в същото време с голямо удоволствие си хапвал компота. А то не било какъв да е компот! Вътре имало всевъзможни плодове – и смокини, и ягоди, и сливи, и круши, и вишни, и череши, и дюли, и други, и други.

Винаги, когато разказваше този случай, баща ми се чудеше откъде през август са се намерили всички тази плодове, такива, които зреят в началото на лятото и в края на есента. Спомняше си това с едно особено чувство на стеснение

и в същото време с чувство на радост и благодарност, че Учителят е помислил за него, обикновения човек и сам Той е донесъл този супник с компот. Виждаше в тази случка грижата и вниманието на един Велик дух към малките човешки същества и към смешните им понякога желания.

5. ЧУДОДЕЙНО ИЗЦЕЛЕНИЕ

Веднъж Карапетров се разболял и изпитвал силни болки по цялото тяло. Лежал няколко дни, лекувал се, пил горещи води, но без резултат. Накрая не можел да диша, щом си поемел дъх, прорязвала го непоносима болка.

Той бил много стеснителен и не искал да безпокои Учителя с дребните си човешки проблеми. Слушал беседите и считал, че от тях получава всичко необходимо. Но този път си казал: „Не се издържа повече на тези болки, утре след беседа ще отида при Учителя и ще го помоля за помощ.“

Следващият ден бил неделя, Пантелей се събудил рано, едвам успял да стане от леглото, облякъл се с големи усилия и успял някак си да отиде до салона. Скоро след това влязъл Учителят и седнал зад катедрата. Погледнал баща ми и започнал беседата с много сериозен вид. Говорел за болестите, какво представляват те и как да се справяме с тях. Говорел и през цялото време погледът му бил насочен към Пантелей. Той слушал с голям интерес, мислел само за това, което чувал от Учителя и забравил ужасните болки. Когато беседата свършила, Карапетров се чувствал съвсем здрав. Изпитвал безкрайна благодарност към този Велик Учител, който знаел нуждите на всички свои последователи и откликвал дори и когато Го зовяли само в мислите си.

Всеки път, когато баща ми разказваше този случай, майка ми казваше: „И все пак, Пантелей, трябваше да отидеш при Учителя и да му благодариш лично!“ А той отговаряше: „Защо да Му губя времето? Той знае всичко. Както знае за болестта ми, така разбира цялата моя благодарност и признателност.“

6. БОМБАРДИРОВКИ

По време на войната, когато започнали бомбардировките над София, Учителят заедно с една група братя и сестри се евакуирали в село Мърчаево, Софийско. Преди това казал, че върху Изгрева бомба няма да падне и който има здрава психика, може да остане.

Баща ми бил от тези, които останали. Една група приятели пазели Изгрева от чужди посегателства. Наистина върху Изгрева не паднала нито една бомба, но това съвсем не важало за гората до него.

Един ден Пантелей се разхождал из гората зад поляната. Изведнъж се чули сирени, той се почудил какво да прави, нямало време да стигне до Изгрева и останал в гората. Застанал до едно дърво и започнал мислено да вика Учителя и да моли за помощ.

Бомбите падали – фюу-у една от тук, една от там, фюу-у от всички страни. Приличали на яйца, но когато тези яйца падали на земята, се чувал страшен трясък, тресяла се земята, тресяла се гората. Бомбите изравяли дълбоки трапове, хвърчали пръст, камъни, клони, падали дървета, било много страшно! Но баща ми останал цял и невредим, дори едно камъче или бучка пръст не стигнали до него. Той беше убеден, че е оцелял благодарение на Учителя.

7. ДЕВЕТДЕСЕТ И ПЪРВИЯТ ПСАЛОМ

През Втората световна война бил мобилизиран най-малкият брат на баща ми и след няколко дни трябвало да замине на фронта. Този негов брат – Любомир – бил малко момче, когато починала майка им. Пантелей се грижел за него, издържал го, ориентирал го при избора на професия. Разликата във възрастта им била голяма и той го чувствал като свой син, много се притеснявал за съдбата му на фронта.

Затова отишъл при Учителя да Го попита дали предстои нещо лошо на брат му и да Го помоли за закрила.

Учителят казал да даде на брат си едно листче, на което е написан „Деветдесет и първият псалом“, и да му каже да го носи винаги в себе си.

Баща ми дал едно листче с този псалом на брат си и му обяснил какво е казал Учителят. Чичо ми не беше вярващ, но тогава взел листчето и го сложил в горния джоб на куртката си. Държал го там през цялото време на воюването си. А той бил офицер на действащия фронт. Попадал в много опасни положения. Една нощ се подслонил в някакъв храст и там заспал. Получила се заповед за оттегляне и цялата военна част напуснала мястото. Чичо ми бил толкова изморен, че не чул нищо, а и скрит в храста другарите му не го видели. Така събуждайки се, на разсъмване, доловил около себе си немска реч. Изтръпнал от ужас, не разбирал какво става. Често чувахме този случай от него и винаги казваше: „Кракът да си изправя – ще докосна австриец, усетят ли ме, ще ме вземат в плен, ако не ме разстрелят на място!“ Така свит изкарал два дни и една нощ. Но вътрешно бил спокоен, дори когато огладнявал, си изваждал консервата от раницата и си хапвал.

След това австрийците се придвижили и освободили мястото. Чичо ми бързо успял да намери своята част и се присъединил към нея.

Освен тази случка, по време на войната чичо ми е преживял много опасни и рискови ситуации. Като добър и честен човек, той не разрешил разстрела на четиринадесет души – австрийци. Противопоставил се остро на свой колега със същия чин, успял да ги вземе в плен и след това ги разменили срещу български пленници.

Както казах по-горе, Любомир преминал през много опасни моменти и ситуации, но се върнал от фронта невредим, без нито една драскотина.

Добре разбирам, че Учителят е помогнал на чичо ми, но вярвам и в силата на молитвата „Деветдесет и първи псалом“, затова винаги, когато децата ми отиват на път или на изпит, държа да имат в себе си листче с този псалом.

8. ПИСМОТО

Карапетров имал приятел, който бил офицер в 6-ти софийски полк. Веднъж двамата се спречкали, приятелят отправил остри думи към баща ми, а той си замълчал. Но докато вървял към къщи, размислял върху случилото се, гневът му се засиливал и се почувствал силно обиден. Щом се прибрал, седнал и написал едно остро писмо до офицера, в него добре изложил всичко, което мислел за него, а в момента то не било никак хубаво. Под влиянието на избухливия си панагюрски нрав, описал поведението му и него самия в най-черни и грозни краски.

След това отишъл до пощата, пусал писмото в пощенската кутия и още в същия миг съжалил. Помислил си, че приятелят му е военен и носи оръжие,

притеснил се, че в момент на афект може да извърши необмислена постъпка. Решил, че това писмо в никои случай не трябва да стигне до получателя си.

На следващата сутрин рано-рано отишъл в пощата с молба да му върнат едно писмо, което е пуснал предната вечер. Там естествено му отговорили, че въобще не връщат писма и освен това те вече пътуват към адресантите си.

Пантелеи очаквал този отговор, но все имал някаква надежда, че ще ги убеди да му върнат писмото, но щом е заминало, в пощата не можело да се направи нищо. Решил, че единственият изход е да отиде в 6-ти полк.

Без повече разсъждения се отправил натам. Добре знаел, че в полка не пускат цивилни, освен в дните за свивждане, а този не бил такъв. Вървял през гората и се моел: „Учителю, моля те, помогни ми! Допуснах голяма грешка, моля те, много те моля, помогни ми да я поправам!“ С тези молби и мисли не усетил кога е стигнал до полка.

Ясни му били военните разпоредби, че без разрешение никои не може да прекрачи портала. Воинците имат заповед да стрелят по всеки, който направи опит да премине, воиникът е длъжен да стреля дори и по собствената си майка, ако тя влезе в охраняваната зона. Но всичко това, като че ли не се отнасяло до баща ми. Той мислел единствено как да вземе писмото и не спирал да призовава Учителя на помощ.

Така минал през портала на 6-ти полк и необезпокояван продължил напред, часовете изобщо не реагирали. Стигнал до офицерската сграда и в това време на входа ѝ се появил приятелят му офицер. От другата страна се приближавал военният пощальон. Пантелеи забързал и стигнал до двамата в момента на предаване на злополучното писмо. Почальонът подавал плика, а офицерът го поемал. Баща ми спрял до тях и измъкнал писмото от ръцете им, и започнал да го къса на малки парченца, хвърлил ги в коша, обърнал се и си тръгнал.

Офицерът и пощальонът изобщо не реагирали. Нормално би било да се възмутят от посегателството и да попречат на скъсването на плика, но те стояли като в унес и както вече казах, изобщо не реагирали.

Пантелеи продължил към портала, минал отново между двамата часови, които по никакъв начин не показали, че виждат някой да минава, а още повече цивилен човек. Така Карапетров благополучно завършил тази си мисия. Чувствал се като в някакво нереално време и не осъзнавал какво точно е направил.

Баща ми често разказваше този случай пред приятели и близки. Не преставаше да се учудва на това, как Учителят е обърнал внимание на неговия зов за помощ, как е отделил от времето си и се е занимавал с този негов проблем, и явно е въздействувал върху съзнанието на толкова хора, които известно време не са възприемали реално действителността.

Описала спомените: Б. Николова

13.11.1998 г.

София.

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаната Божислава Пантелеева Николова, родена на 18 април 1956 г., притежаваща личен паспорт серия В, N 0169597, издаден от Благоевско РУ на МВР, гр. София на 7.10.1982 г., ЕГН 5604186717, предоставям биографичните данни и спомените на баща ми, разказани от мен на д-р Вергилий Кръстев, които да публикува в книгата си „Изгревът“, които той поиска по негова инициатива за отпечатване.

Декларатор: (Подпис)

Б. Николова

13.11.1998 г.

София.

РУСИН КИРОВ СИРАКОВ

ЧОВЕК НА КРЪСТОПЪТЯ НА ЖИВОТА

Русин Сираков (Р.С.): Навремето като млад бях във военна школа за запасни офицери и оттам научихме, че особено човешкият живот и животинският свят, кой го движи? Движат го инстинктите. Първият инстинкт, който е най-важен, това е инстинктът за съхранение на живота. Тука не участва никаква логика, никаква мисъл, никакъв разум. Просто застрашава те някаква смърт и падаш, протягаш се инстинктивно, не така под диктовката на мозъка: „Дай, простирай, спасявай се!“ Това е първият инстинкт. Вторият инстинкт е инстинктът за продължаване на рода. И третият инстинкт е социалният инстинкт, че човек като социално животно, той не може да живее самостоятелно, той трябва да е в кръга на някакво общество. Не може като див вълк да живее сам самичък. Та тия три инстинкта ни ръководят. Сега, дали има и друга някаква сила, за мене е останало винаги една тайна, винаги една тайна. Това е материалната страна на човешкия живот. **Въпрос:** Защо първият инстинкт е инстинктът за самосъхранение, за запазване на живота, защото той съществува. Той животът си съществува още преди да дойде човекът да го усети. Р.С.: Затуи той инстинктивно се връща. **Въпрос:** Значи преди да стигнете до Учителя Дънов сте били пет години вегетарианец. Р.С.: Целият гимназиален курс го изкарах като вегетарианец. Цели пет години и когато дойде време да постъпя в казармата, първият месец, вторият месец изтраях, обаче понеже карах Школа за запасни офицери, занятията се водеха много усилено и много интензивно, аз не можех да издържам повече, колкото парички имах, така от лавката си купувах някои неща, но иначе бях принуден да проям месото. Това беше 1937 година. В 1937 година бях войник в Школата за запасни офицери, която беше в София, в квартал Лозенец. **Въпрос:** Къде си роден? Р.С.: Аз съм роден в Тракия, село Черибашкьой в 1914 година. В 1925 година по силата на Международното споразумение изселиха тракийското население от Беломорска Тракия и ние дойдохме в България. Настанихме се в град Созопол до 1929 г. Понеже имах сестра женена за един дезертър, войник от гръцката армия, по линията на комитските години, идват една вечер и я вземат, и в Крумовград се установяват. И аз като плувец в морето в Созопол не бях се върнал една нощ през лятото, всички мислеха, че съм се удавил. Решавам да дойда тук при сестра ми през 1929 година и оттам потеглям и идвам до тука. Причината е, че трябваше да уча прогимназия. В една стая ни учеше един учител, но бяхме четирите отделения заедно, 3-4 деца в първо отделение, 3-4 деца във второ отделение, и тъй се събирахме към 15 ученика. Един учител ни учеше. Като завърших училище, в Созопол прогимназия нямаше, а в Крумовград имаше и аз отидох при сестра си вече там да продължа и прогимназия да завърша. Като завърших прогимназията там, трябваше да продължа. Но в Крумовград нямаше гимназия. В Кърджали имаше гимназия и аз се записвам в четвърти клас, който е първи гимназиален курс на образованието. Бях

любопителен и любопитен, и там ме изключват заради левичарски идеи. Но аз можах с частни уроци да се подготвя и успях да си взема изпита за четвърти клас. Пети клас се записах в Кърджали, но пак ме изключиха, понеже бях буен и трябваше да се явя като частен ученик да си взема свидетелство за трети клас. В Ямбол завърших вече 1937 година гимназията. Но аз завърших две години по-късно от моите съученици. Последната година бях освободен по всички предмети от матурата. Бях силен ученик, макар че бях изключван. В осми клас като изучавахме физика, астрономия и химията, изучавахме и по-сложни науки, като психология, логика, която учихме в шести и в седми клас – етика и естетика. Учихме и за атома на водорода, който има относително тегло единица. Този атом на водорода се състои от един протон, зареден с положително електричество и с един електрон, зареден с отрицателно електричество. И електронът обикаля непрекъснато около протона. Въпрос: Значи това е била първата среща с материализма. Р.С.: Разстоянието от електрона до протона, както е начертано на дъската водородният атом, в средата има черта, разстоянието от електрона до протона, който се нанася 1800 пъти с какво е попълнено? Учителят каза: „Ще останете в междучасието да обясня.“ И останах аз и още няколко души останаха. Според Айнщайн се мотивира, че материя като че ли въобще няма. Материята, коя е най-малката материална частица на материята, това е атомът на водорода, нали? Сега другите елементи имат много сложни строежи, устройства. Сега това е най-простата материална частица, която се оказва, че няма никаква материя. Къде е материята? И на мене дойде ми на помощ обяснението на Айнщайн, който казва, че материя няма, всичко е движение. Добре, движение, но това движение, какво представлява това движение? То е границата между материята и енергията. Въпрос: Кога за първи път се срещнахте с беседи, книги и прочие от Словото на Учителя? Р.С.: Още като бях в Ямбол, който е един революционен център. Там имаше много анархисти. Аз се запознах там с възрастни анархисти, които са вземали участие в Септемврийското въстание 1923 и събитията през 1925 година. По тия години ние сме били още тук в България, обаче тук са съществували тия движения. И откровено казано, в политическо отношение за мене анархистичното движение остава най-правдиво, понеже не почива на никакво насилие в неговата идеална част. Въпрос: Но книгите или беседите на Учителя как попаднаха при вас? Някой ли ви ги даде? Р.С.: Вземах ги от някои наред с другите книги прочетни, защото вземах и такива книги. Но не мога да си спомня кои беседи бяха. Много ми попаднаха Неговите беседи, защото са естествени, много близки до живота, просто от самия живот. Например, сега за да изкараш например с някакъв съд вода, с каквото и да е въже не можеш да изкараш. Трябва да усучиш така няколко конеца. Изобщо даваше много такива интересни примери, близки до живота, които ти показват как да ядеш, как да лягаш, как да ставаш, нещо, което без да искаш го възприемеш. Например, като отидох в Школата за запасни офицери, учехме равен ход: Едно-о-о, едно. И там ти казва сега, когато искаш да преместиш левия крак напред, дясната ръка отива назад, едни такива работи. А ние там бяхме хора, 50% бяха вишисти, 50% среднисти. От средно образование надолу там не приемаха. И казвам, гледай сега, ние маршируваме и идат отзад тия фелдфебели и подофицери, и те ритат и викат: „Не така, бе, ти не можеш ли да разбереш, че така не се ходи?“ Туй-онуй. А аз разсъждавам: Това нещо става без да мислиш, тука разум не влагаш, как сега той ще вика, когато левият крак напред, дясната е задната ръка, нали, ние такива замотани работи и бърка сега, левият крак... И правиш така едно, едно и двете ръце ги буташе така, ходиш неестествено. Викам, сега как те правят будала, просто насила. И аз съм ял

голям бой. На един подофицер му строших зъбите, щото вика: „Един час под оръжие и един час без да мърдаш.“ Аз бях чел как развил своите мускули до положение на копринени влакна. Такава сила притежава професор Филип Немски. Неговата книга бях чел и той ми помогна така да развия мускулатурата си. Той е раздвижил 18 чифта мускули в тялото си, разбирате ли? 18 чифта, както тия мускули, тия гръдни мускули, тия на лицето, 18 чифта. Това рядко човек може да раздвижи. Въпрос: Добре, тези провокации там в казармата, те ли даваха така някакъв тласък вече да отидете твърдо на Изгрева? На Борисовата градина? Р.С.: Да, да, да, да, понеже на мен страшно много ми дотегна. Аз съм се опитал даже да бягам зад граница. Аз не можех да понасям тоя живот там в казармата. Страшно много ми дотегна и даже ме наказваха и в арест ме държаха, в карцер ме държаха, не мога да ги понасям тия неща. Аз бях много свободомислеца натура, не причинявах никому насилие, но не исках и над мене насилие да упражняват. С какво право? Тогава, 1937 година, през март, пролетта ни взимаха в казармата. Три месеца изкарваме, теория по военните науки и след това отиваме на практика в Баня, отиваме на лагер. Въпрос: Още първия, втория месец Вие решихте да отидете горе, една среща да направите, на Изгрева. Р.С.: Да, да, напролет беше, когато ме произведоха в чин. Щото София непозната, аз съм селско момче тука, нямам тази школовка контакти да провеждам насам. Аз се нагаждам просто, просто се приспособявам, защото за мен всичко е ново там. И решавам, даваха ни тогава отпуската след обед делничен ден, а неделен ден ни даваха от сутринта още, след закуска. Там закусвахме. Като се събудим рано закусваме и тогава ни даваха отпуската. Та това е било в неделя. В неделя беше. Аз знаех, че има едно място, един кът в Борисовата градина, Изгревът му казват, и че там се събират, но че и Учителят Дънов е там, обезателно. Било е в неделя, но някой път в неделя може да си дежурен. Не всяка неделя можеше да имаш тази възможност да отидеш в Борисовата градина. После то е така навътре, почти накрая, не знам дали сте ходили там. Горе до горичката. Въпрос: И сега е там, но на мястото на Салона е Руското посолство. Р.С.: Аз съм с шашка, сабля, завързана за кръста, наказание един вид да носиш желязо на кръста си, убийствено желязо. Като наближавам аз, вече там те продължават гимнастиката, Паневритмията и пеят такива един песни, но така хорово така, като църковни. И всички се движат така. Един ме пресрещна и ми вика: „Какво има, младеж?“ Викам: „Искам да видя Учителя Дънов.“ Той отговори, че трябва да почакам, предупреди Го. След десетина минути се върна и вика: „Заповядайте!“ Влязох в една палатка, офицерска палатка с едно походно легло, две съгъваеми столчета, на стената окачена една цигулка и един друг музикален инструмент, не мога да го позная какъв беше. Здрависахме се и седнахме. Аз от малък си знам, че ръкостискането трябва да бъде енергично, сърцато. Иначе как ще разбереш, че се здрависваш? Аз се здрависах по мъжки. Като ме погледна и аз Го погледнах, ама викам си, страшна работа. Лицето Му матово, прегоряло така от слънчевите лъчи, добило така друг цвят. Той не е черен, обаче понеже брадата Му бяла и лицето Му матово, изглежда като че е някакъв арапин, но личи, че си е бял човек. Седнахме. Пита: „По какъв повод?“ Викам така и така, чул съм за Вас, идвам по някои въпроси. – „Какви например?“ Казвам: „Аз понеже съм запознат с левичарските идеи, а те не признават нито религия, не признават нито дух, нали, и, викам, ако Вашето учение беше освободено от тая метафизика, която ни предавате, с удоволствие го приемам, защото то много ми допада. Аз съм, викам, също вегетарианец. А вегетарианството е много хубав начин на живеене. Рядко може човек да проведе този начин на живеене, щото знам, че от нашия Андрейчин, който е казал, че ще дойде ден, когато човек ще се

отвращава от животинското месо, така, както и сега ако му поднесеш човешко месо, ще се отврати. Това ме е ръководело.“ – „Вярна приказка и вярна мисъл.“ – „Но Вашето учение ме пренася в един други свят, който аз не мога да възприема.“ – „Откъде си, що си?“ – почна да ме разпитва и ми вика: „Ще го възприемеш. Ще идваш по-често тука, ще видиш как ще го възприемеш. Ти си на прав път, обаче трябва този път да тръгнеш по-смело, да те тласне някой по-смело в този път да тръгнеш. Иначе останеш ли така, така ще се движиш, в безизходно положение.“ И така и остана. Аз още не мога така да тръгна в пътя на Неговото учение. Още, още, още. Защото сега, след като знам, че материя няма, пък никой не може да ми каже какво има, след като знам, че тази вселена, да оставим Слънчевата система, изобщо да оставим целия космос, който се състои от много галактики, много звезди, много системи слънчеви и т.н. и къде да му търсиш сега края и началото, за мене остава загадка. Казвам си така: От слънцето до земята светлината идва за 8 минути и нещо. Това е изчислено. Като започнем този разговор, Той като ми каза: „Ще трябва по-често да идваш“, аз Му отговорих, че не мога да идвам въобще по-често. Бих идвал, обаче нямам тая възможност, тия условия, щото аз съм войник, аз се движа по линията на едни други сили, които са ме подчинили и своеволно аз не мога да напускам казармата. Но така се случи, че след това мое свиждане с Него заминахме на лагер в Банки и бях там шест месеца, от пролетта до есента. Там бяхме на учение. Теорията я прилагаме на практика като влизаме в бой с Военното училище, Школа за запасни офицери, нали, тогава вече настъпи войната. Войната като настъпи, дойде и 9.09.1944 година след това. А 9.09.1944 година, това е според мене един катаклизъм, който измени начина на мисленето на народа. Измени го, разтушка ми целия мисловен апарат, да не мога аз да разбера кое е правилно и кое неправилно. Такова нещо е. Аз по начало отдавам много голямо значение на комунизма, но оня комунизъм, който се провежда от Великата френска революция, където е взел участие и Виктор Юго. С пушка в ръка да защитава тоя комунизъм, това е комунизмът на Ботев. Щото Ботев, той е съвременник на Карл Маркс, обаче неговите съчинения, ако сте чели съчиненията на Ботев, никъде няма да намерите името на Карл Маркс. А е съвременник. Карл Маркс е ял плесници от анархиста Михаил Бакунин, ако сте чували за него. Сега, не тоя комунизъм, това е болшеvizъм, това не е комунизъм. Аз съм привърженик на тоя комунизъм, при който се прокламират принципите: свобода, братство и равенство. Като свои, обаче само на думи ги присвоиха болшевиките отначало, но после се отказаха от тях. И щом Виктор Юго е вземал участие, а Ботев с телеграма поздрави Парижката комуна. С този комунизъм аз съм съгласен, но не за техния комунизъм, да трупат блага върху гърба на народа, това за мене е отвратително нещо. И сега те объркаха толкова много народи. Аз Дънов го уважавам и признавам, но просто съжалявам, че не съм могъл да имам така голям контакт с Него, съжалявам. Защото в Индия се появи един Махатма Ганди, на когото четох биографията, писана от един френски писател. Та четох тая книга за него, в която пише, че Махатма значи на индийски „дух на волята“. На Махатма Ганди последователят е Неру или Джавахарал Неру, бащата на Индира Ганди. Той прокламира една нова идея, една нова религия, според тоя френски писател, ако, казва, се беше родил Махатма Ганди пред 200 години, щеше да е Бог на Индия. Защото този Кандит Неру говори за една нова идея, близка до Христовото учение. Това е теорията и религията за пасивното съпротивление. Ако някой, казва, те удари от едната страна и в момента имаше една ябълка или един портокал, и с усмивка му го поднесеш, ти възстановяваш нарушеното равновесие у тебе. Това са думите на Христа: „Ако някой те удари от едната страна, обърни

се да те удари и от другата страна." Ето какви неща има на тоя свят и ние да нямаме възможност да се развиваме по тия пътища. Рабиндранат Тагор, основал училището, където се прилага неговото учение. Как сега ние да нямаме достъп до тия неща да ги видим и проучим. И аз, ако имам много пари, не бих ги употребил нито за къщи, нито за апартаменти, нито за вили, а бих ги употребил така да мога, да се срещам така с големи хора, да мога да науча нещо. Бих дал десетки години от живота си да мога в тяхно присъствие два часа да прекарам. Това за мене е голяма работа. Въпрос: За музиката щяхте да кажете нещо. Р.С.: За музиката, чувал съм, че тя не е творение на обикновен човек. Въпрос: Но това с Учителя стана ли дума? Р.С.: Не. Но Той като взема цигулката, ама като ми засвири, леле, леле, просто като че ли в друг свят ме пренесе. Много хубаво така свири. Същото време си спомням, когато Учителят Дънов беше свирил на цигулката, голяма работа, свири, аз ти казвам, ама като че ли ме претопи. В друг вид ме направи и ме излъчи в друг свят така. И аз като че ли не съществувах. И това трая 2-3 минути. Свири Той, както се свири и като спря, така като че ли нещо, паднах отнякъде. Тоя момент ми спомни друго едно нещо, на времето четох една психологична христоматия, четох за една американка, Елен Келер. Направи ми впечатление, бях тогава 20-годишно момче. Така попивах всичко и всичко ми беше интересно. Аз за този интерес съм ял и бой, дори защото съм проявявал невероятен интерес. Въпрос: Този поглед на Учителя кога беше? Р.С.: Когато започнахме да говорим за това, че аз бих възприел Вашето учение, стига да бъда освободен от тая метафизика, която ни обърква. Като ме погледна така, аз след това вече, след като ме погледна така, не смея да говоря повече. Викам си: „Не смея, ще ми повреди очите, защото Неговите очи не са така очи като очи, така да гледаш спокойно, ами все едно, че някой прожектор силни лъчи излъчва. Въпрос: Ти например ги сравняваш с оксигена и електрожена. Нали така, не можеш продължително да гледаш. Р.С.: Но това не е така неприятно силно, ами просто силно, обаче не неприятно като на оксигена, ами меко. Меко осветяване. Но аз се успокоих и запомних лицето му. Лицето, правилен нос така, мустаци слети с брадата тука. Брадата Му хубава така, бяла брада, косата също бяла, малко начупена. Въпрос: Нещо гости ли ви като отидохте там? Р.С.: Ябълка и портокал. Но аз приех портокала. Портокала като ми го поднесе, аз започнах така да го беля. Той вика: „Не.“ Даде ми ножчето, показа на резенчета да го ям, с кората заедно. Обясни ми, че портокалът е расъл на слънчево място и притежава много по-голяма концентрирана слънчева енергия, отколкото ябълката. Тя и ябълката е полезна, ама портокалът, тоя цвят, тоя убит портокалов цвят и дебела кора, значи има много енергия вътре. Въпрос: Как завърши срещата? Р.С.: Срещата завърши с пожелание пак да отивам, за да мога, защото аз съм се намирал на кръстопът и трябвало някой да ме тласне в правия път. „Вие, казва, трябва да идвате по-често тука, за да може. Има, казва, нещо, което така Ви привлича, обаче не сте уверени, нямате, казва увереност.“ Увереност ли беше, решимост ли? Трябва по-често да идвате, за да влезете в пътя, по който искате да тргнете. Ама съжалявам аз, още съжалявам, защото моят живот стои още стои в неведение, още не е така, много работи ми са неясни. И ако съжалявам, най-много съжалявам за това, че няма среда, където да споделям. Сега с вас като споделих, гдето приказвахме, аз се нахраних, щото мога цяла година да не ям нищо. Тогава Учителят ме изпрати дори извън Изгрева. За мене Той е необикновен човек, за това съжалявам аз. Ако го бях послушал, щях да имам друга съдба. Аз като се уволних, после като ме мобилизираха, постъпих, имах братовчед в Ксанти, на моя вуйчо син. С него сме първи братовчеди, но не сме се виждали по рождение. Войната почна и даже по едно време бях записан в

университета. Същата година убиха генерал Луков, военния министър. София беше евакуирана. Започнаха бомбардировките над София, взривни вълни, един автомобил видях на една плоча върху едно здание, така въздушната вълна го грабнала и го поставила там. Цели кратери се образуваха от тия бомби, които предизвикваха тия ескадрили. Въпрос: Това коя година вече? Р.С.: Това беше в 1942-1943 година в София. Въпрос: Значи ти от Гърция премина в България да се срещнеш с Учителя Дънов? Р.С.: Аз на времето се изразявах много по-лесно на гръцки, отколкото на български. Владея го и говоримо, и писмено, и литературно, и всякак. На гръцки беше по-лесно да се изразя, да се изкажа, защото гръцкият език е много богат. И българският е богат, ама аз на гръцки ми беше по-лесно да се изразявам. Дойдох в България, срещнах се с Дънов, но се разминах с Него. Останах си на кръстопътя. Останах човек на кръстопът и без път.

Забележка на редактора: Настоящите спомени на Русин Киров Сираков бяха записани на магнетофонна лента от Христо Андонов, гр. Кърджали. Магнетофонният запис бе прехвърлен на машинописен текст от Марийка Марашлиева.

*
* *

ДЕКЛАРАЦИЯ

Аз, Русин Киров Сираков от град Момчилград, не възразявам спомена ми за срещата с Учителя Петър Дънов да бъде поместен в книгата „Изгревът“ на Бялото братство с редактор д-р Вергилий Кръстев. Прилагам снимка.

(Подпис)
Р. Сираков:

6.12.1997 г.
гр. Момчилград

ОТДЕЛНИ ЕПИЗОДИ

СПОМЕНИ НА:

- I. Тодорка Кръстева Стоянова.
- II. Донка Танева Илиева.
- III. Златка Стефанова
Константинова.
- IV. Лиляна Стефанова Щерева.
- V. Естирка Иванова Димитрова.
- VI. Димитър Костов.
- VII. Никола Христов Гръблев.

1. ИЗПИТЪТ ПО ФИЛОСОФИЯ

Тодорка Кръстева Стоянова

Родена съм на 20.12. 1913 г. на Игнатов ден в град Плевен, в семейството на Кръстан Стоянов Паскалев – телеграфист и майка Иванка Николова Великова, начална учителка от град Шумен.

Детството ми премина щастливо, понеже майка ми не работеше, а гледаше трите си деца. Пееше ни песни, четеше ни приказки. Баща ни наред с чиновничеството си купуваше ниви, овце, воденици, волове, коне и дядо ни от с. Воковлик ги гледаше и се грижеше за тях. През 1920 година баща ни закупи кашкавал и цяла мандра, загуби, износът спря, кашкавалът никой не го купуваше и той се притесни, и умря от удар на 44 години. Беше на 2.01.1922 година.

Майка ми остана вдовица на 37 години с три деца. Големият ми брат, Владимир, на 14 години, аз, Тодорка, на 9 години и малкият ми брат Кръстан на 5 години. Моят чичо, който бе комунист в общината, назначи майка ми в сиропиталището в Плевен като възпитателка. Но след убийството на Стамболийски на 9 юни 1923 година през есента я уволниха. После я назначиха учителка в едно село.

Аз преминах през немотия, завърших гимназия и факултет – философия през 1938 – 1939 година.

Един ден преди изпита Тодорка Кръстева Стоянова отива при Учителя Дънов на Изгрева за помощ. На следващия ден е изпитът по философия при професор Михалчев. Учителят я приема, а тя не могла нищо да проговори, само очите ѝ се наляли със сълзи. Учителят я гледал, гледал и Тодорка вижда, че Той също се насълзява и тихо казва: „Е, иди!“ Тя става, целува Му ръка и излязла от стаята. През нощта спала при сестра Енчева от Бургас, стара женица, но къщата ѝ е храм на чистотата. През нощта се събужда и червата ѝ пищат, сякаш свини колят, но нещо ѝ запойва и тя заспива. Сутринта се събужда и в 5 часа отива на беседа в Салона на Изгрева. Седнала пред масичката на Учителя и слушала. След беседа закусила и прочела 15 въпроса по логика и толкова въпроса по метафизика и тръгнала през Борисовата градина и право в Университета. Пред кабинета нямало никой. Чукнала на вратата, влязнала, вътре били професор Михалчев и Михаил Димитров. Седнала на една пейка, до нея на стол Михаил Димитров, а на бюрото – професор Михалчев. „На колко се явявате?“ – „На четири изпита.“ Тя била ни жива, ни умряла. Професор Михалчев повдига очилата си да я огледа добре и добавя: „Хайде да почнем. Що е познание?“ А тя се изненадва, че това е въпросът, който сутринта в 5 часа Учителят го разви пред нея и тя го е била запаметила. Разказва беседата на Учителя. Професорът сияе от удоволствие. Постепенно преминала през всички въпроси, като те ѝ съдействували да се ориентира при отговорите, по логика, история на философията и метафизика. Накрая я попитали: „Това последните ли са изпити?“ – „Да.“ Преминала ги успешно. На връщане от един магазин купила два големи грозда. Единият занесла на Учителя, за да благодари за помощта му, а другия занесла на сестра Енчева.

След това е учителка по философия, а по-късно като възпитателка в училищата и се пенсионира 1969 година.

2. ТИКВЕНИКЪТ

Донка Танева Илиева

Един спомен, разказван от Донка Танева Илиева, родена 1903 година, която си замина от този свят на 12.12.1997 година.

Леля Донка беше една симпатична възрастна жена, на чието лице най-често виждахме нейната добродушна усмивка. Както много други сестри и тя си имаше приятелки, с които си ходели на времето. Така на един неин имен ден й отишли на гости някои наши сестри да я поздравят и да изкажат пожеланията си както обикновено. Така на тоя Антоновден била отишла и сестра Йорданка Жекова. На връщане сестра Йорданка минала край братския Салон и не щеш ли, на балкончето се показал Учителят. Като я видял, Той я запитал: „Йорданке, къде си ходила?“ – „У сестра Донка, Учителю, на имен ден.“ – „Тъй ли, рекъл Учителят, ами с какво ви черпиха у сестра Донка?“ – „С тиквеник, Учителю.“ А на Изгрева новините бързо се разнасят, пък и Йорданка се е сетила, че трябва за това да обади на Донка, че Учителят е запитал и че тя Му е казала за тиквеника. Донка като разбрала, че е направила голяма грешка, че не се е сетила да почерпи за именния си ден Учителя, разточва наново тиквеник и на другия ден отишла да поднесе и почерпи Учителя. Тя се обърнала към Учителя с думите: „Учителю, искам да поправа грешката си. Заповядайте да Ви почерпя за моя имен ден.“ Учителят благодарил, а и сестра Донка си отишла успокоена, че поправила грешката си.

Забележка на редактора: Това е допълнение към „Изгревът“, том VI, стр. 523, като бъде с номер 9.

3. ВЪЗБРАНАТА

Златка Стефанова Константинова

Веднъж исках да се срещна с Учителя, но Савка беше застанала между стълбището на горната стая и малката стаичка долу. Като ме посрещна, каза: „Какво обичате?“ Викам: „Искам да се срещна с Учителя, на Него ще кажа какво искам.“ А тя ми отговори: „Учителят не приема никого.“ Тогава аз застанах така в недоумение, но в тоя момент Учителят се показа на балкончето и каза: „Сестра, пуснете Златка да влезе,“ защото Той ми викаше винаги Златка. „Пуснете я да влезе в Салона, аз сега ще слеза.“ След това Учителят слезе долу, прие ме, попита ме какво искам да Го питам и аз му казах молбата си. Втори път пак така се опитах да отида при Учителя, защото имах да Го питам по друг въпрос, защото аз за всичко Го питах. И тоя път пак ме посрещна Савка и ми каза, че Той не приема, обаче Учителят се показа и пак по същия начин слезе долу и ме прие, пак в Салона. Прие ме в Салона, а не в стаичката (приемната). Защото тя е била там. С Учителя много пъти съм разговаряла и в Салона, както и на двора, когато Го срещна и искам да Го питам нещо, както и на полянката. Характерно е, че Савка не даваше никак на другите да се доближат до Учителя, а ние имахме въпроси, които искахме да Му поставим, да Го питаме. Аз за всяко нещо, даже когато щях да се омъжа, ходих при Учителя да Го питам дали кандидат-женихът е подходящ. Това е другарят ми. И Той, разбира се, ми каза своето мнение.

Въднъж, връщайки се от Рила, първият автобус мина с Учителя, а след това нахлу водата от реката и заливаше пространството пред нас и нашият автобус навлизаше във водата, но аз пища, бях малко дете тогава и казвам: „Не, върнете се, не можем да минем от тука, в никакъв случай.“ И тогава, понеже аз много плачех, моят баща като разумен човек каза: „По-хубаво да се върнем, отколкото детето толкова много да реве. То има причина, за да реве.“ Тогава имаше проливен дъжд и беше станало голямо наводнение. Силна вода идваше от планината и се стичаше с голяма сила и влачеше каквото и попадне. Аз бях ученичка тогава и не си спомням къде точно беше това място, което трябваше да преминаем.

Тогава Учителят ни посрещна на другия ден и каза: „Вие трябваше да се върнете веднага като чухте Златка да вика да се върнете.“ Добре, че послушаха навреме и се върнаха, защото рискувахме да пострадаме. Тогава успя само първият автобус с Учителя да премине. Ние виждахме как се отдалечи автобуса, в който беше Учителят. Но важно е, че аз като видях силната вода се изплаших и заревах. Моментът беше много опасен. Ако бяхме нагазили, загиваше целият автобус, в който бяхме ние. Така бяхме спасени от водната стихия.

***Забележка на редактора:** Това е допълнение към „Изгревът“, том VI, стр. 392, да бъде с номер 9. Бащата на Златка Константинова е Георги Константинов.*

4. ЧЕРВЕНИЯТ КОН

Лиляна Стефанова Щерева

Моят баща, полковник д-р Стефан Щерев беше ветеринарен лекар. През 1939 година по време на учения протива, заболява от грип с усложнение миокардит, а впоследствие развива тиреотоксикоза. Въз основа на медицински протокол е пенсиониран по болест на 53-годишна възраст.

Заболяването му протичаше тежко. Лекуваха го много лекари, като най-известният тогава беше д-р Пончев. Резултат от лечението нямаше. Баща ми беше много отслабнал, не можеше да се храни и престана да спи. Една вечер предупреди майка ми, че тази вечер „Докторът ще свърши“. Всички в къщи много се уплашихме. Майка ми тръгна при господин Дънов. Така го наричахме тогава. Познавахме Бялото братство благодарение чичовците на майка ми – братята Георги и Васил Константинови от Русе, които живееха на Изгрева. Те бяха братя на моя дядо – баща на майка ми – Златка Стефанова Щерева – Стефан Константинов.

Майка, Златка, отива на Изгрева, намира Учителя и му разправя за болестта и прогнозата на лекуващите лекари на баща ми. Учителят се усмихнал и казал: „Той няма да умре. Ще умре злото му. А като си отидете, той ще спи.“ На това майка ми много се учудила, но Учителят продължил: „Ще започне да ходи, но да го заведете някъде, където да смени климата. Нависоко и да язди червен кон.“ Майка ми Му целунала ръка и се върна у дома с въпроса: „Какво прави татко ви?“ На което отговорихме: „Спи.“ Така баща ни започна да спи, постепенно започна да става от леглото и да ходи. Заведоха го в Баня, където обаче не му понесе. Тогава го заведоха в град Самоков, тъй като Боровец (тогава Чам Кория) беше много високо за него. В Самоков той се възроди, стана друг човек. Ходеше все повече и повече, докато започна да се качва на Рида (едно възвишение досам града). Въпреки че беше кавалерийски офицер, не се качи на кон, но здравето му съществено се подобри и той живя до 1946 година.

Ние, неговите деца, както и майка ми, никога не забравихме думите на Учителя, както и доброто, което Той направи за нашето семейство.

Забележка на редактора: *Лиляна Стефанова Щерева е внучка по майчина линия на Стефан Константинов. Били са трима братя, Стефан Константинов, Георги и Васил Константинови, като последните двама са живеели в Русе. Запознати са с учението на Учителя Дънов. Стефан Константинов и Невена Панова се оженват 1901 година и се раждат дъщери Златка и Недялка. Златка се оженва за военния ветеринарен лекар Стефан Щерев и от брака имат две деца - Лиляна и Михаил Щереви.*

Михаил Щерев завършва ветеринарна медицина в Мюнхен, Германия. По време на Европейската война 1914-1918 година се отказва от званието си на ветеринарен офицер и поисква командването на строева рота. Той е спял в окопите с войниците и се хранел от храната на войниците, а офицерските си заплати е раздавал на войниците за покриване на ежедневните им нужди. При пробив на Добро поле, което е резултат на предателството на висшия офицерски състав, то разбунтувалите се войници арестуват офицерите си и искат възмездие. Но неговите войници с натъкнати щикове на пушките го обграждат и не позволяват да бъде арестуван с викове: „Назад от нашия командир. Той е народен офицер.“ След разгрома пренасят оръдията из планините. Продължава да бъде ветеринарен офицер, когато българската армия е с кавалерия и за конете са необходими специални грижи. Пенсioniра се с чин подполковник. Има цялата поредица ордени за боеви заслуги.

5. ПРЕДСКАЗАНИЕТО СЕ СБЪДВА

Естирка Иванова Димитрова

Естирка Иванова Димитрова от с. Каменна река, Ямболско:

Родена съм на 27.03.1932 г. Майка ми е от Дъбово, Казанлъшко, а баща ми от село Каменна река. От 1968 година съм в Братството. Само аз съм в Братството. Един брат от Каменна река ми даде една беседа, която се казваше: „Заведоха Исуса“. Братът се наричаше Диню Господинов – железарят. Той ми даде тая брошура и си казах, това не е Библия, няма да я прочета. След една година срещнах един човек, който беше в нашето производство. Казва се Запрян. Нашето производство беше амонячно производство към Химкомбината в Димитровград. Казаха ми, че това момче не яде месо. Викам, щом е така, аз чета Библия, но искам да се срещна с него, да разбера какво е това учение. Той като ме видя, ми каза: „Вие какво сте чели досега?“ Казвам: „Само Библията и една книга ми дадоха, „Заведоха Исуса“, но аз като я отгърнах видях, че това не е от Библията.“ Аз се страхувах да не вляза в някакво учение, което не е правилно. Той ми каза: „Донеси ми я утре, а аз ще ти кажа коя е и откъде е.“ И на следващия ден ние се срещнахме, показах му книгата и той ми рече: „Чети от тая книга, ти сама ще разбереш.“ И аз като я вземах книгата и право на крана. Аз съм кранистка. Качих се на крана и не помня колко съм стояла и когато ми казаха да слизам, че си отиваме, слязла съм в 4 часа без да ям. Не съм обядвала и не съм закусвала. И така след обед в 4 часа слязох и веднага го потърсих. Казаха ми, че си е отишъл и на другия ден му обясних, че тая книга е толкова хубава, аз не съм знаела колко е хубаво това учение. И му казах: „Много искам да ме заведеш, където се събират тия хора.“ Той ми каза, че има такива хора и

такова братство, и че баща му и майка му са в братството. Казвам: „Аз искам да отида да ги видя.“ Той ми каза, че живеят на 27 номер, ул. „Панайот Хитов“. И още като излизам от работа, гледам един шофьор, който прилича долу-горе на него. И си казах, чакай ще го запитам този шофьор дали Запрян не е негов син. Казвам му: „Мога ли да зная как се казвате?“ Каза: „Може. Казвам се Тодю.“ – „Вие да не сте баща на Запрян Тодев?“ – „Да, аз съм негов баща.“ – „Ами той ми каза вашия адрес. Искам да дойда там, където се събирате.“ Той отговори: „Заповядайте.“ А той беше шофьор на автобуса. И тъй, аз се качих от Химкомбината на същия автобус и слязох със същия до тях близо, защото една уличка ги дели. Слязох, отидох и там ме посрещна майката на Запрян, посрещна ме с такава голяма радост, пък тя е много хубава сестра, много духовна. И оттам започнах моята връзка с Братството. Заведоха ме на събранието и с такава жар съм ходила там, че връщам се от работа, краката ми мокри, пълни с вода. Оставям си само чантата и бягам до къщата на Ангел, у когото се събираме. Тичам да сваря, да не би да закъснея, защото го правехме вечер, в 6 часа го правехме вечер в неделен ден, беше забранено. Краката ми са мокри, но аз не усещам това. Събирахме се до 30 души у тях. И казвам: Колко е хубаво тука, не мога да си отида от радост. Много се радвах и непрекъснато ходих у Запрянови. Отвам при баба Тода, при дядо Тодю, те бяха много хубаво семейство. Аз много съм довольна от тях, нали. Запрян е по-млад и неговият живот е по-друг, нали той си отива при по-младите. Но за събранието бяхме аз и една друга жена – по-млади, всичко друго беше възрастно. Влязох на 35 години в братството и с влизането си в братството отказах се от кино, театър, забави и т.н. Нито в ресторанти, когато отиваха нашите от завода. Казвам: Не, аз съм влязла в едно велико учение, за което всичко друго хвърлям. Всички книги хвърлих, освен беседите и до днес чета само беседите. Нищо друго не ме интересува. Нито вестници и списания, нищо друго. И съм благодарна, че съм до Учителя. Учителят ме посещава много пъти и съм благодарна. Въпрос: Посещава те как? Отговор: В сънища, и така ме посещава. Въпрос: Ти Го чувстваш или как? Отговор: Ами Наталия Чакова е била учителка в моето село Каменна река доста години. Всички са били доволни от нея. Тя е живяла в тоя брат Диню, който го е пробудила тя. Чрез нея станало пробуждането му. Той бил тогава на 19 години. Когато тя за пръв път му е казала, той ѝ отговорил: „Наталия, аз приемам учението. Искам да запитам Учителя дали сега да оставя месото или като се върна от казармата.“ И той отива при Учителя и му казва: „Учителю, кога да оставя месото, сега или като се върна от казармата?“ Той казал: „Рекох, веднага.“ Много се зарадвал и до края на живота си той беше вегетарианец. Въпрос: А как е изкарал казармата? Отговор: Давали са му маслинки, сиренце и др. много леко бил изкарал. Никой не го е малтретирал за учението. Те не са знаели нищо за него. Смятали, че той просто не може да яде. Той е роден 1905 година. Смятай, с баща ми са в една година родени. И тя вечер е четяла беседи. Баща ми е слушал и казал така: „Наталия, всичко разбирам, всичко ми е ясно, учението е много хубаво, приемам го, изпълнявам го даже. Но не мога да се откажа от това месо. Ако от него мога да се откажа, от всичко друго мога.“ Тя казала така: „Иване, аз не те насилвам, това си остава твой проблем. Когато ти решиш, тогава.“ И като баща ми си отива, тя запитала брат Диню, запитала го така: „Брат Диню, Иван като не ще да влезе в това братство, няма ли някой друг да влезе?“ Той казал: „Да, едно от неговите деца ще влезе в братството и с децата си ще бъде в братството. И това до края на живота си.“ И той каза така: „И гледах, и слушам, и казвам: От тия деца никое не влезе в Братството, а вече порастнаха. Какво ли става с тях?“ Наталия каза така, но не се изпълни

всичкото. И когато 1968 г. аз се отказах, точно на смъртта на дядо ми. Отидох на погребението на дядо ми и реших, че искам да вляза в тоя път, постепенно, но ще вляза. И влязох точно през м. юни, на 2 юни 1968 година и тогава като отидох на село и му казах на чичо Диню, нали: „Знаеш ли, че аз съм вече ученичка от Бялото Братство? Искам да служа на Учителя.“ Той плака със сълзи и каза: „Най-после се изпълни желанието и предсказанието на Наталия Чакова.“ И аз така съм се радвала, цял живот и мъчно ми е, че не можах да я видя. Мъчно ми е. Може би я познавам коя е учителката, щото моята приятелка, с която сме на една възраст, казва: Ти не си ли спомняш коя е Наталия Чакова? Тя беше една хубава учителка, която ходеше на кок, косата си носеше на кок, а средна на ръст. Беше много хубава и моята сестра Денка беше нейна ученичка и е искала така Денка да я вземе за нейна дъщеря, да я осинови. И нея, и още една друга от моето село, двечките, да ги отгледа и да ги изучи. Но те плачели за майките си и тя решила да ги остави така, нали. Като плачат, не може да ги вземе. Малки са били, в трети, четвърти клас. И казва, много хубави неща знаят в село за нея, ама ако е било по-рано, така Денка щеше да каже много неща. Ама тя си замина. Въпрос: Нявярно е имала някоя дарба, за да им каже това. Отговор: Тя е била направо ясновидка, щом е знаела, че ето аз ще вляза в това братство, не може друг човек да го каже, който не знае.

Засега това зная за Наталия, но ще проуча. Ще отида на село и ще разпитам тия, които са били на такава възраст, и ги е учила. Брат ми, който си замина, той можеше да ми каже нещо за Наталия. Зная от него, че тя е била любвеобилна учителка. Много обичала децата. Никога не удряла децата. Тя ги била обичала като майка. Но не е имало някой, който да ме пита, за да проуча нещата как стоят.

Записала: Марийка Марашлиева

6. ВЪЗБРАНАТА

Димитър Костов

Той имал една позната на име Милка, но не Периклиева. Тя била много млада и искала да се ожени за него. Тогава той бил 30-годишен и й казал, че това не е правилно, защото тя е много млада за него.

По-късно тя се омъжила, имала и деца и като се срещнали веднъж, тя пожелала той да й работи зъбите. По същото време Николай Шиваров, който имал брат инженер и бил заминал за СССР, не се обаждал дълго време. Николай се безпокоял за брат си и бил помолил да попитат Учителя дали е жив брат му и защо не се обажда. Като запитали Учителя, Учителят мълчал и нищо не отговорил. Втори път Николай отново помолил да попитат Учителя да каже нещо за брат му, който е в СССР. Тогава Учителят отговорил, че брат му е там, където е шест месеца нощ и шест месеца ден, но че ще си дойде в България. Тук всички го забравили. А там имал възбрана да се завърне.

А в това време Димитър Костов нали работил зъбите на въпросната Милка, и разправил случая за брата на Николай Шиваров и че нищо не се знае за инженера Шиваров. А Милка била от ЦК на БКП и запитала как се казва точно името му. Той й казал името. А Милка отишла направо при Георги Димитров и след известно време въпросният инженер се завърнал в България, обаче никому нищо не говорел къде е бил и защо е бил там, където е шест месеца ден и шест месеца нощ. Точно както бил казал Учителят. Мълчал от страх. Тук имал възбрана.

Димитър Костов от 13-годишен познава Учителя. Майка му го завела на ул. „Опълченска“ 66. Още като Го видял за пръв път, Димитър Костов си казал, че

това не е човек, а Бог. Но като видял, че Учителят отива в тоалетна, се бил разочаровал. „Може ли Бог да ходи в клозет? Не може!“ Имал вътрешна възбрана да не го възприема като Учител.

С Ерна се бил видял случайно в Париж, а се оказало, че живеят съвсем наблизо, почти „ви за ви“. После тя отишла в Америка и го поканила да отиде при нея за шест месеца. Така той работил там 5 години, през което време внасял минимални вноски за пенсия. Сега получава социална пенсия от Америка, с която спокойно си живее в България. Ако бил внасял повече, щял да има по-висока пенсия. Сега възбраната се е вдигнала. Живее си спокойно старините. И вярва, че има един Бог и един Учител. И едно Слово на Бога!

Записала: Мариика Марашлиева.

7. ОФИЦЕРЪТ НА КЕСАРЯ И СЛУЖИТЕЛЯТ БОЖИЙ

Никола Гръблев

ДО ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП
ТУК

ИЗЛОЖЕНИЕ

от Никола Хр. Гръблев, жител на гр. София, ул. „Петьофи“ N 5.

Роден съм на 18.01.1893 г. в гр. Габрово от родители: баща – пощенски раздавач и майка – фабрична работничка.

Останал съм сирак без баща на 4 години. Майка ми – вдовица с четири деца, най-голямото от които на 9 години, едва ни прехранваше, много оскъдно. От мизерния живот две години след смъртта на баща ми почина брат ми – най-големият от децата.

От осемгодишна възраст започнах да работя в свободното от училище време при разни обушари. Живеейки между работници, често слушах разговори за тесни и широки социалисти, за профсъюзи, профорганизация и пр. Като завърших прогимназията, започнах да чета някои марксовски книги. Постъпих още в 1908 г. в кръжока (ученически) на тесните социалисти, под влиянието на Иван Кишмеров, Фердинанд Козовски и Начо Филипов, в който кръжок бях до м. X. 1913 г., като през 1922 – 1923 учебна година бях ръководител, която длъжност приех заедно с архивата на кръжока от Фердинанд Козовски.

През X.1913 г. по настояване и съвета на ръководителя на Габровската организация на тесните социалисти, адвокатът Йордан Йорданов, постъпих във военното училище

През XI.1915 г. бях в десетдневен отпуск. При пристигането ми в Габрово отидох в клуба. Случи се, че тогава разглеждаха едно нареждане на ЦК за предстоящите избори, които щяха да станат след седем дни. Нареждаха да се засили агитацията в селските среди, за да се получат повече гласове. По мое желание аз бях определен за агитатор в Поповската община. Цяла седмица обикалях колибите, а в неделя отрано в село Поповци. В резултат партията от последна с 14 гласа в миналите избори, излезе първа с 88 гласа.

На фронта и в отпуск винаги съм държал връзка с партията. При разгрома през IX.1918 г. ротата ми си остана цяла, с напълно запазен дух и дисциплина. Научих за бунта в Радомир. Мислех, че става под ръководството на Партията, затова реших да намеря начин и да отида колкото се може по-скоро към Радомир – София. За целта казах на войниците, че пътя ни е прекъснат от англичаните,

поради което трябва с оръжие да си пробиваме пътя за България. Всички от ротата изказаха желание да ги вода за България, откъдето аз намеря за добре. Фелдфебелът разтръбни това из разпийания полк и голяма група подофицери и войници изявиха желание да се присъединят към ротата. Образува се един отряд към 700-800 човека, добре въоръжени и снабдени. Научих обаче, че Стамболийски и Райко Даскалов ръководили бунта и аз се отказах от намерението си. Съобщих на войниците, че Кресненското дефиле било свободно и ликвидирах с намерението. След демобилизацията полкът се установи на гарнизон в Петрич. С ротата си бях на гара Елешница. С французка охрана бяха докарани войниците от третата категория от руската бригада. След Октомврийската революция руската бригада бе разделена на три категории: Първа категория, които желаели да се сражават и били оставени с оръжието си; втора, които не желаели да се бият, но желаели да бъдат в обозите и трета, които искали да си отидат в Русия. Тях бяха обявили за пленници, охраняваха ги като такива и ги караха да поправят пътища. Влязох във връзка с тях и ги подпомогнах да избягат всички, около 800 души.

В 1919 година бях на служба в град Плевен. През месец декември, един неделен ден, работниците и служащите трябваше да проведат масова демонстрация. Имаше нареждане войската да попречи. За провеждането на целта в 4-ти полк се изпратиха въоръжени взводове на вероятните за събиране пунктове на демонстрацията. Бях изпратен с 40 войника при Окръжния съд. При тръгването споделих с някои другари, че няма да стрелям срещу демонстрантите, ако искат да ме съдят и уволнят. Заех определеното си място. Към 9 часа се събра голяма тъпа, над 500 човека. Войниците поставих в двойна верига срещу площада. Предупредих ги, че ако някой по-голям началник дойде и даде заповед за стрелба, да стрелят във въздуха. Бях излязъл пред войниците и разговарях със събралите се. В това време, около десет часа, от задните улици дошъл командирът на полка, полковник Нерезов Христов. Някой от войниците извика: „Командирът на полка!“ Аз се обърнах, но в това време той с вдигнати юмруци ме извика: „Под съд ще ви дам. Защо сте позволили да се събере тая тъпа?“ Обърна се към войниците и извика: „Стреляй!“ Изгърмяха четиридесет пушки и в страшна паника започнаха да бягат кой накъдето свари. Нямаше обаче нито ранен, нито убит. Погледнах, командирът на полка изчезнал и спрях стрелбата. Той е от град Плевен и се уплашил, че може да са убити и ранени негови познати и роднини. Нито под съд ме даде, нито даже ме извика да ми се кара. Той е съзнал грешката си и е благодарил в себе си, че войници не са стреляли в хората.

През септември 1923 г. бях граничен офицер в Шуменското село Сътаклар. Арестувах двама души, които търсеха и щяха непременно да ги убият като участници във въстанието. Държах ги, докато се успокои всичко, после ги освободих, като им дадох удостоверение, че се освобождават съгласно министерска заповед номер. дата и пр. Единият беше от село Живел.

През 1924 г. бях на служба в град Бургас. През септември същата година отидох в с. Гьоктепе, където имаше части от полка. Поех караулната служба. Подобрих положението на арестуваните, предади се около 30-40 човека от четата на Георги Янчев. Попречих да бъдат убити от подпоручик Янев, бирника и баща му от селото, западно от село Еронозово.

Политическите затворници на полицейската инспекция на гр. Бургас държаха в мазето на старата митница. Всяка нощ Баладински изкарваше по няколко от тях и жестоко ги биеше. Чудех се как да му попреча, когато ставах дежурен по караулите. Отидох при полицейския следовател и го запитах: „Законно ли е да взима Баладински затворници нощя и да ги бие жестоко?“

Отговори ми, че не е законно и даже ме много добре осветли по въпроса. От тоя момент, когато ставах дежурен по караулите, забранявах да се дават затворници на разпит нощно време. Баладински се опита да вземе след това един арестуван и едва избяга, за да не бъде намушкан от караула.

През пролетта на 1925 г. на гара „Пристанище Бургас“ бяха поставени в седем вагона около 300-400 арестувани комунисти, земеделци. Всяка нощ Баладински изкарваше големи групи от тях в полицейската инспекция и жестоко ги биеше. Не сини, а черни им ставаха месата. Като ставах дежурен по караулите, не позволявах да му се дават арестувани, освен на полицейския следовател от 8-12 часа и от 14 до 18 часа. Позволявах на арестуваните да се носи храна, да си купуват лекарства, да ходят на клозетите на пристанището, а не в газени тенекии във вагоните, да отварят четирите прозорчета и двете врати, а не само един прозорец, както бе през другото време.

В края на м. април току-що бях се върнал от казармата и се готвех да обядвам, когато ми събшиха, че двама души ме търсят. Излязох и гледам – двама души зад къщата ме викат с ръка. Отидох при тях. Казаха ми, че току-що се пристигнали от София. Дошли са специално при мене, понеже знаели, че само аз мога да помогна в случая. Казаха ми, че имали положителни сведения в София, че през нощта ще изкарат около 50 души комунисти от вагоните и ще ги убият. „Надеждата да ги спасим ни е само във Вас“ – ми казаха. „Ако нощес не ги избият, после няма да го направят, защото са направени постъпки.“

Казах им, че много трудна задача ми дават. Разводът на караулите става в 14 часа, а сега е вече 13 часа. Освен това вчера в 14 часа се смених като дежурен по караулите. „Господин капитан, друго няма какво да кажа, оставаме на вас, каквото можете да направите.“ И си отидоха.

Оставих яденето, позамислих се малко и си казах: „Една глава е по-малко от 50 глави, да става какво ще.“ Бях ерген, няхах задължение към никого. От смърт не се боя. Взех сабята си, изтичах в гарнизона. Поисках наредбената книга и видях, че дежурен по караулите трябва да постъпи капитан Шукаров. Изтичах до тях. Сварих го, че обядва. По щастлива случайност бях получил парол за постъпване дежурен по караулите в събота. Казах му: „Шукри, моля ти се, в събота имам много важна работа, нека да постъпя сега дежурен по караулите, а ти в събота.“ Той се ухили, извади пликчето с парола, даде ми го и аз му дадох моето. В 14 часа направих развода. Подчертано припомних да не се дават никакви хора от вагоните през нощта.

Вечерта се настаних в ротната канцелария. Пратих доверен войник при телефона с поръчението, ако ме потърсят веднага да притича и да ми съобщи. Към полунощ дойде войникът и ми каза, че ме търсят по телефона. Казах, че ще отида на площадката на показвачите на брега на морето. Той да се навърта при телефона и само ако стане голяма тревога (дойде началникът на гарнизона и други подобни) да дойде и ми съобщи. Иначе само да следи. Останах на площадката до три часа. Излязох и тръгнах да проверя караулите. Посрещнаха ме полицаи и ме молеха веднага да отида на пристанището. Аз обаче започнах проверката от затвора.

Като стигнах до вагоните, посрещна ме Баладински с думите: „Господин капитан, вие нарочно станяхте дежурен по караулите.“ В това време караулният началник се приближи при мене и ми рапортува: „Караулите и постовите са в добър ред. Караулът е извикан в оръжие, понеже Баладински насила искаше да му предадем 54 арестувани от вагоните.“ В подробности ми разправи следното: Към 23 и половина часа Баладински отишъл при него със списък да се извадят и се предадат 54 души от вагоните. Караулният началник отговорил, че не може да му ги предаде без разрешение на дежурния по караулите. Баладински отговорил:

Какво ще питам дежурния по караулите? Те всички ги дават, освен капитан Гръблев. А сега е дежурен капитан Шукаров." – „Мене, казал подофицерът, капитан Гръблев ми даде парола и за мене той е дежурен по караула.“ – „Той вчера се сменил, казал Баладински. Ако не ми ги дадеш, насила ще ги взема.“ С него имаше около 20 души убийци, специално за целта изпратени от София и той се чувствувал силен. Караулът бе 18 човека. Караулният началник веднага го извикал в оръжие и казал на Баладински, че веднага ще употреби оръжие, ако приближи към вагоните. Тогава Баладински отишъл на телефона, съобщил в полка и полицейските участъци да ме търсят и ми кажат да отида на пристанището. Търсели ме из района на полка, в канцеларията, в къщи няколко пъти, из града, но понеже се бях скрил, не ме намериха.

Тогава аз се обърнах към Баладински и групата с него и им казах: „Само две минути ви давам да се махнете оттук, след което ще употребя оръжие.“ И дадох команда: „Предната верига, пригответе се за стрелба, задната, пригответе бомбите.“ Мърморейки, веднага си тръгнаха.

Тръгнах към казармите. Щом пристигнах, посрещна ме един войник от гарнизона, че ме викал началникът на гарнизона в канцеларията си. Отидох. Щом влязох, пристъпих да рапортувам и той ме пресече с думите: „На дъното на морето ще те пратя. Ще пазим комунистите...“, като блъскаше с юмруци по бюрото. След като се насити да ме ругае, позвъни на дежурния писар и му каза: „Направи наредба, новият караул да постъпи в шест часа, вместо в два следобед.“

На мене каза да си оставя оръжието на бюрото. След като го оставих, казах му: „Господин полковник, не мога да си обясня защо така грубо се отнасяте с мене. Всички знаят, че аз никога не позволявам да се дават арестувани вън от работното време. Аз съм се клеел два пъти да служа честно и вярно на царя и отечеството и да пазя реда и законите на страната. Това, което правя, е според законите, а Вие ме карате да престъпвам клетвата си. Правете каквото искате с мене.“

Той се замисли. В това време влезе писарът с новата наредба, за да я подпише, понеже беше пет часа и комендантският адютант не бе дошъл. Писарът каза: „Господин полковник, да подпишете наредбата.“ Той му отговори: „Иди си, ще остане същият караул.“ После се обърна към мене и ми каза: „Гръблев, с християнски чувства не се управлява тоя народ.“ От това разбрах, че той не знае, че са идвали при мене хора от София.

Понеже виждах, че ме грози голяма опасност, особено ако са узнали, че са идвали при мене хора от София, бях скрил малък пистолет у мене и щом видя неминуемия край, щях да се застрелям.

През лятото на 1934 г. завеждах обучението на запасните офицери. В курса бе и зап. фелдфебел школьник Петър Тодоров от град Поморие. Още в първите лекции разбрах, че е комунист. Проверих в атестацията му и видях, че през 1933 г. е бил на курс в София и не бил представен за произвеждане в чин оф. кандидат, защото се очертал като комунист. Пишеше: „Фанатизиран комунист, да не му се позволява да авансира.“ Реших да направя всичко възможно, за да бъде произведен. От около 30 курсисти, поставих го втори поред в градирането. Подчертах в атестацията му, че е патриот и пр. Когато представих на командира представените за производство, казах му какво е писано по-рано за него, но подчертах, че не съм забелязал такива прояви у него, но напротив, показал се е като добър патриот. Командирът каза: „Щом е добър, нека го произведат“ – и подписа списъка. Помъчиха се от София да попречат, но не можах. Командирът имаше голямо влияние във Военното министерство. Петър Тодоров стигна до чин О.З. поручик. В 1942 г. софийските му доброжелатели бяха решили да не му се

дава строева част, понеже е комунист. Дойде при мене. Дадох му бележка до генерал Янчулев, в която пишех, че отлично го познавам, че е добър патриот и пр. Бе наредено да му се даде строева рота.

През 1935 г., като началник на школите в 24 пехотен полк, при отсъствието на командира на полка държах беседа пред офицерите, подофицерите и войниците от школната рота на тема: „Комунизмът като идея“ и с това разбърках умовете на слушателите.

През 1941 г. като заместник началник на гарнизона се явих служебно при инспекцията на германските части от генерал Фен. След това в разговор с един генерал-щабен майор го запитах какво биха направили, ако Съветският съюз отказва да ги снабдява с петрол, понеже техните въздушни, бронирани и моторизирани части ще срещнат затруднения. Той ми отговори: „Ще отидем и ще си вземем.“ Запитах го за колко дни ще стигнат до Баку, отговори ми, че само за 20 дни. Аз му казах: „И Наполеон стигна до Москва, но много трагична беше съдбата му.“ Той се намуси, стана и вече не ми продума. След два месеца ме уволниха.

През 1944 г. като жител на София бях свидетел по дело срещу 20 школни комунисти. Свидетелствувах в полза на подсъдимите.

След 9.09.1944 г. като живущ на ул. „Бузлуджа“ N 59 в един общ разговор между група съкооператори се изказах в полза на Съветския съюз, след като те доста се бяха поотпуснали в съжденията си, не допускайки, че запасен подполковник ще симпатизира на комунистите. Устроиха ми доста интриги и едва не попречиха в 1946 г. да постъпи големият ми син в университета.

Като общарски работник през 1948 г. бях просветник в профдружеството на 4-ти район. Сам направих 7-8 стенвестника, изнесох 12 беседи и 14 прегледа и с това районът спечели съревнованието с 5-ти район. Бях обявен за ударник.

Написах 8 беседи за хората на труда, занесох ги в редакцията на вестник „Труд“. Харесаха ги, но ми ги върнаха да ги преработя и някои термини напиша на по-понятен на работника език, като поставя заглавие: „Кратки беседи по политическа икономика.“ Не ги преработих, защото в 1947 г. от улица „Бузлуджа“ N 59 се преместих на ул. „Доростол“, сега „Ш. Петъфи“ N 5 и тук не ме приеха за член на новоучредената ОФ организация. Председателят Хр. Тупев повече от 15 месеца държа молбата ми в папката си, гледайки ме отвисоко, понеже редовно аз посещавах събранията, макар и да не съм член. Той вероятно се е поддал на клеветнически сведения от ул. „Бузлуджа“ N 59, които нищо не знаеха за моето минало, а само че съм запасен подполковник.

Тия клеветнически сведения попречиха на по-малкия ми син две години да не бъде приет в университета, понеже аз не знаех за тях. Като научих, веднага подадох молба до градския комитет на ОФ с кратко изложение на горното. Оттам веднага предписаха в квартала: Веднага да се разгледа молбата ми и да се приет за член на ОФ.

Завеждал съм кръжок, а сега съм агитатор.

Освен изнесеното има още много случаи от 1908 г. досега, които ясно очертават чувствата ми към партията на комунистите и как безкористно съм работил за чистата социалистическа идея.

Подчертавам, че от 1908 г. съм във връзка с партията на комунистите.

Н. Гръблев (Подпис)

Забележка на редактора: Спомените на Никола Гръблев са публикувани в „Изгревът“, том VI, стр. 137-157, като настоящият материал да бъде допълнение след стр. 157 с номер 12 за поучение и нагледно помагало за слугите на Кесаря и служителите Божии.

ДИМИТЪР КОЧЕВ

(17.09.1912 г. – 25.11.1980 г.)

- I. Духовният облик на Учителя Дънов.
- II. Бялото Братство.
- III. Зима е. Всичко в природата спи и почива: Писмо.
- IV. Зимата свърши. Пролетта дойде и възрастнаха бурените и задушиха житните класове: Забележки на редактора Вергилий Кръстев.
- V. Спомени на съпругата Иванка и сина Владимир.
- VI. От Ел Шадай до Махабур.

1. ДУХОВНИЯТ ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Днес, 20.09.1973 г. при среща с брат Вергилий Кръстев се изрази от негова страна желание да има моите спомени от братя и сестри, да има преките и лични контакти и работата ни с Учителя Петър Константинов Дънов. Настоящите редове са отговор на това негово желание.

По природа още от ранни години съм имал интерес към научни и философски проблеми. Въпроси от областта на християнската и религиозна философия са ме занимавали особено много. Интерпретациите на християнската идеология от ортодоксалните теолози на една или друга християнска формация – наречени църкви, спряха да ме задоволяват. А еднообразието и сковаността на мислите от тези духовни кръгове – наричани обикновено „догматика“ постепенно започнаха да ме отблъскват и отегчават. Търсех по-свободна и оригинална трактовка. Запознах се с теософската окултна литература, като интересите ми бяха отправени повече във философските аспекти на тези доктрини, отколкото към специалните им дисциплини – астрология, кабала, френология, пневматология и др. Това бяха годините ми в горните гимназиални класове. По това време именно научих за Учителя Петър Дънов и за Бялото Братство. Не познавах още лично този човек, за когото се говореше всред духовни, религиозни и философски среди доста много и с най-различна оценка. Близки мои – баща ми и майка ми обаче, като разбраха интереса ми към него, ми разказаха, че го познавали доста отдавна – още от времето, когато той се е занимавал с френология и антропологични изследвания в България – били са даже негови обекти на измервания и проучвания. Изслушах също внимателно мнения и преценки за личността и идеите на Учителя от негови познати и съученици в Америка, а именно пастор Д. Н. Фурнаджиев, Стоян Ватралски (писател) и др. Въпреки че не споделях напълно идеите на Учителя, но тези сериозни и достойни хора се отнесоха много положително и даже почтително към него. Тяхното отношение ме насърчи да потърся лична връзка и личен контакт с този странен човек.

Мой близък родственик – варненец, духовник и отдавнашен личен познат с Учителя, ми предложи да ме заведе на Изгрева, и ме запознае с Петър Дънов. Бързо се съгласих. Беше 1929 г. Искам още сега тук да отбележа, че с настоящите редове нямам намерение, нито е по вкуса ми да бързам с обобщения, с генерализация, с интерпретиране, да чертая някакъв цялостен образ на Учителя. Ще се постарая само да предам отделните впечатления, строго фактическата маркировка и багра, получена при отделни срещи с Учителя и близки, и добре проверени лично от мен случки и прояви на тази изключителна личност, характер и Дух. Характеристиката „изключителна личност“ беше вече утвърдена всред сериозната общественост, запозната с този човек. Не са ми сродни онези, които бързо го назоваваха: хипнотизатор, славянски маг, Христос, магесник и пр. Считам, че човешката личност, животът (особено дълбокият духовен живот), космоса, са твърде големи и сериозни неща, за да е позволено и разумно, бързо и с лекота да характеризираме особено редките и нови явления около нас.

Правеше се пристойка към Салона на Изгрева и Учителят даваше указания на майсторите. Но денят беше дъждовен – ръмеше слаб есенен дъжд. Въпреки това, наметнат с връхна дреха, средният на ръст и с посивяли коси и брада, странно сериозен мъж не се отделяше от работата, а трябваше и да изслушва

енергично говорещ му млад, самонадеян, почти дързък човек. Това изслушване трая близо един час. Учителят не даде знак, че се е отегчил от това, което трябваше да чува, да дава указания на строителите и да понася и влагата, падаща безспирно върху плещите и главата му. Ние с моя близък също трябваше да чакаме да се освободи Учителят от посетителя. Най-после горещият оратор си отиде и ние се приближихме и се представихме на любезно усмихвания се Учител Петър Дънов. Това е първата ми среща с тази изключителна личност. Останах приятно впечатлен от особено достойното държане на Учителя пред лицето на невеликатиия посетител; почувствах веднага огромната разлика между две култури – безмерното търпение и деликатност, и грубата невъзпитаност на някакъв интелгент. Скоро разбрах, че този млад човек е член в редакционната колегия на списание „Житно зърно“, д-р минеролог, стипендиант на Алберт Айнщайн, Елиезер Коен. Още първите дни след 9.09.1944 г. този „приближен“ ученик на Учителя Петър Дънов публично се отказа от Учителя си и учението му, и то с твърде дръзки и недостойни думи. Няколко години по-късно завърши след тежка болест живота си като съплеменник по кръв, морал и нрав на библейския Юда Искаротски. Но в остър и величествен контраст с тази дребна човешчина, още от първите моменти на запознаването ми с Учителя се откри неговият изключителен характер, държание, обхода и произход. Почувствах още при запознаването ми с Учителя неговата величественост. Още от малкото думи, които се размениха помежду ни, почувствах, че имам отворен, сигурен, радостен и сияен нов дом. Той не каза: „Елате пак“, но цялото му същество говореше само това: „Елате и идвайте пак, защото съм приготвил велико угощение за гладните души!“

По-късно с неколцина приятели направихме ново посещение на Учителя. В разговора ние отразихме естествено младежки интереси и пламенни възжелания и проекти. След като ни изслуша внимателно, накрая Учителят с усмивка, смесена с достойна сериозност ни каза: „Хубаво, но трябва още много знания!“ Задържах дълбоко в съзнанието си този съвет и започнах грижливо и настойчиво да проучвам печатаните беседи от Учителя, да слушам острожно беседите, на които можех лично да присъствам. Скоро се убедих в следните качества на Учителевото Слово: възвишеност, дълбочина, оригиналност, свободно изказване без всякакви задръжки, освен разумната целесъобразност за изнасяне на дадена истина.

Необходимо е, мисля, да отбележа, че запознаването ми с Учителевото Слово, с идеите и схващанията му съм получил повече от четене и проучване на беседите му, отколкото от лично слушане. Живял съм винаги вън от града, а освен това прекарах и следването си в чужбина, така че контакта ми със Словото на Бейнса Дуно е бил и е предимно от четене. Това положение има определено отражение – сигурно с преимуществата и недостатъците си; но това е твърде личен въпрос, на който не е тук мястото.

Големите и важни според мен въпроси на живота си съм разрешавал след съвет от Учителя. За всичко, за което съм го послушал, съм имал положителен резултат. Има и няколко проблеми, които реших без неговото мнение, съжалявам за това.

Като се наблюдаваха посетителите при Учителя, лесно се разграничаваха следните три основни групи:

- Такива, които идваха да се запознаят с него или от любопитство искаха да знаят и неговото мнение по даден въпрос.

- Хора, които го посещаваха рядко, но имаха и съзнаваха нуждата да знаят неговото мнение, за да се съобразят и да си помогнат в решаване на задачите си.

– Особено масова група беше онази, състояща се от хора, които идваха за всичко да се допитат, всичко да споделят. И с всички дреболии на живота си да отнемат от времето на Учителя. Тази група явно беше съставена както от всеотдайни и любящи безпределно Учителя ученици, така и от такива, които не държаха деликатността, скромността и възпитаността на почтено място в рафтовете на съзнанието си! Старателно и съзнателно гледах да не съм от тази последна група посетители, които тълкуваха търпеливостта на Учителя като благоприятна за натрапчивостта им атмосфера. В някои от тези хора сигурно е имало (сега се убеждавам в това) и користолобие – да демонстрират пред останалите „близостта“ си към Великия човек. Братята и сестрите обаче, с които Учителят имаше служебно и лично най-чести контакти – като брат Боян, сестри Елена, Савка, Паша и др. – бяха възпитани и изискани в отношенията си както към Учителя, така и към всички, с които влизаха в някакъв допир: бяха пример на другите. Всички те останаха докрай верни, предани и високосъзнателни ученици и сътрудници на Учителя. (По-късно възнамерявам да се спра специално на обществото – Братството, защото главната ни тема е Учителят.)

Винаги, когато съм срещал Учителя, виждал съм го в изрядна външна изисканост: добре вчесан (въпреки дългата коса и брада), облечен в чисти огладени дрехи, най-често в светли меки тонове, широко и свободно стоящи на тялото му, среден ръст или малко под средния ръст на българина. Тази англосаксонска изисканост често контрастираше с небрежно облечени и с отпуснато държане ученици или „ученици“, движещи се около него. Този въпрос заслужава специално третиране, но може би не е толкова важен, за да му отделяме повече място и внимание. Считаю за невъзможно човек да не знае как се стопанисват обувки, дрехи, коси, а да стопанисва правилно вътрешните си притежания! Можем с голяма увереност да кажем, че Учителят беше изряден и внимателен във всичко и към всичко. Погледът му съдържаеше освен всичко друго и един странен синтез между концентрирана мисъл и висока и широкообхватна съзнателност. С тези бележки не желая да се спирам тук сега на този въпрос, а само го споменавам във връзка с изрядността към външността си, която Учителят имаше.

Когато трябваше да реша какво да следвам, посъветвах се с Учителя. Той ми каза: „Ако се заемеш с медицината, цял живот ще се занимаваш с болни хора.“ Тогава се определих да следвам химия. Той не възрази нищо против тази дисциплина. Оставяше човек сам да решава; не даваше съвет в императивна форма, освен при важни и съдбоносни въпроси. Ето защо трябваше да се внимава и следи с голяма осторожност за мението на Учителя – изнасяше го в деликатна форма, без умисъл да се налага с разбирането си. Уважаваше във висша степен свободата на мнението и на собственото решение.

След започване на Втората световна война 1939-1945 г., при едно посещение при Учителя, зададох му такъв въпрос: „Главните противници в Европа са представители на диктатурата, едните на дясната, а другите на лявата. При това положение, който и да победи, все ще имаме не свобода, а диктатура.“ А Учителят често говореше за колективното съзнание, което приближава да се утвърди в бъдещото човечество. Намирах несъвместимост между диктаторското и колективното съзнание. Получих този отговор: „Ще се мине през механичната организация, за да се стигне до вътрешната, психичната организираност, която предполага колективно съзнание или съзнание за общото благо.“ През годините на тази война Учителят беше почти винаги сериозно замислен, явно за съдбата на народите. Не му поставих през тези години никакъв по-конкретен въпрос

относно фронтите и военните събития, не желаех да го безпокоя със свое малко или много дребно любопитство.

В края на войната бурни събития ме бяха поставили в неизвестност за близките ми домашни. Повече от месец не са знаели нищо за мен – къде съм и как съм. Жена ми Иванка един ден отнесла тревогата си до Учителя и го запитала за мен. Той ѝ казал, че след няколко дни ще разбере къде съм и какво правя. Така и станало – след 2-3 дни се свързахме и тя се изпълни с доволство и признателност към Учителя, когото също много уважаваше, въпреки че не хранеше същите чувства към някои хора от това общество, които намираше за твърде разпуснати в едно или друго отношение.

Прекарването с Учителя на планината представляваше за съпровождащите го винаги едно важно, интересно и радостно събитие. По-дълго време прекарах с Учителя и братя и сестри една година на седемте езера, когато се започнаха някои мероприятия там за улеснение на бивакуващите – заслон и каменна пътека-мост над мястото, където изтича второто езеро (там минава пътеката, идваща от първото езеро). Имаше нужда от много и силни ръце да изваждат, преместват и нареждат всякакви камъни, големи и малки. Минаващите туристи поглеждаха небрежно на тази игра с камънаците като да считаха, че се забавляваме поради нямаме на друга работа. Обаче работещите се отнасяха много сериозно с всичко това и особено Учителят. Той неотклонно беше около ръцете, които измъкваха някой тежък камък или го въртяха насам-натам за да го поставят на желаното ново място. Даваше указания, размерваше разстояния, упътваше. Но камъните там не са в пустинна местност, а около тях има обилна растителност – цветя, треви, клекови и смрикови храсти. Силно впечатление правеше особената осторожност, която Учителят проявяваше да не се поврежда околната растителност. Бяхме търкулили един доста голям камък и го нагласихме на новото му място, когато Учителят се приближи и ни каза да го отместим бързо малко по-настрана. Това налагаше разбира се нов труд, който ни се видя излишен, но ръководителят на работата ни каза тихо, но определено ясно и с упрек, че като сме нагласили камъка, сме притиснали под него едно младо стръкче смрика. Отместихме наново камъка и смриката се изправи поожулена от нашата грубовата работа. Наблюдавах след това Учителя и разбрах каква голяма нежност и внимание проявяваше към растителния живот. На една от главните улици в големия швейцарски град Цюрих, току-що павирана и тротоарите подновени, се виждаше, че едно дърво расте към края на уличното платно, но не е нито в единия, нито в другия край на тротоара и явно пречи на интензивното движение. Въпреки това дървото е непокътнато, тротоарната линия (бордюрът) е изкривен нарочно, за да се включи дървото в тротоарната площ. С такова уважение и внимание строителите се бяха отнесли към този зелен живот – никакво насилие! Двата случая, които сега споменавам, винаги изпъкват заедно, асоциативно в паметта ми – доказателство и украса на една висока култура. Слушам и чета напоследък много да се говори лише и законодателствува по въпроса за околната среда. Всички мероприятия, които се предприемат и предвиждат, ми изглеждат палиативни. „Да не замърсяваме и увреждаме околната среда!“ Та ние без задръжки увреждаме и замърсяваме нашата вътрешна среда! Как ще опазваме външната среда, като не се грижим за вътрешната! На обществени места се ругае и псува свободно, като да се казва „добър ден“! Алкохол се продава и консумира поголовно навсякъде, а той отприщва низшите животински течения в човешката вътрешност и изнася на показ всички извержения от миналото в съзнанието на човека. Та сегашното модно дамско облекло не е ли една порнография, която обществото търпи с

тъпота? Как ще очистиваме отвън, когато се омърсяваме отвътре? Не проумявам това. Ако нямаме в душата си идеал за чистота, то как ще култивираме такъв външна чистота?

Това бяха общи бележки, свободни и безсистемни щрихи, така, както се появиха спомените в паметта ми. Искам да завърша тези кратки бележки с нещо колкото бегло и непълно, но синтетично очертание образа на Учителя и облика на обществото, възникнало около него.

Най-характерните черти от външността ми се струваха тези:

– Особено ярко очертание на лицевите черти с фрапантна хармоничност и живост на движения, но не рязкост, а със съдържа плавност и пъргавина. Пред говорещия, свирещ или работещ какво да е Учител, се добиваше впечатлението, че наблюдаваме един съвършен и възшебен механизъм, при който всичко се извършва безпогрешно и виртуозно.

Телесната тъкан не притежаваше изглежда никакви застояли части или тлъстини, а само мускулна, нервна, кръвоносна и кожна тъкан. Погледът не се поддава на описание – колкото остър, толкова и мек, колкото съсредоточен, толкова и широкообхватен – силен и благ, мощен и нежен, въздействащ решително върху пулса и дишането на събеседника!

Съмнявам се дали мога и трябва да кажа и няколко реда върху тази хартия за щриховане някои от ярките черти от духовния облик на Учителевата личност, но за пълнота на изложението ще се опитам да го направя.

– Мисълта му притежава в еднаква мяра мощта на индуктивната виртуозност и богатството на дедуктивната находчивост. В историята на човешката мисловна дейност е изключително трудно и рядко да срещнем тези две дарования в една и съща личност.

– Другата особеност, която Учителевият Дух проявява в цялото си Слово е възвишеността на мислите. С каквато и тъмна материя да борави, накрая мисълта му завършва с една светла и висока щриха!

– Отмереността, равновесието, хармонията, са друга фрапантна страна на Учителевия Дух.

С това нека да спра, защото чувствам, че не трябва повече да държа в ръка писалката, която и при най-хубавата благонамереност може да се превърне неусетно в скалпел, отправен към недопустима вивисекция.

8 декември 1973 г.

Инж. Д. Кочев,

роден на 17.09.1912 г. – заминал на 25.11.1980 г. в Драгалевци.

2. БЯЛОТО БРАТСТВО

Съществува, развива се и пръска виделина повече от половин век сред българския народ. Подобно на Богомилството, и Бялото Братство е основано върху масивните основи на Християнското учение. Бедно на догми, но богато на идейно съдържание.

Бялото Братство е извикано на живот в началото на века от д-р Петър Константинов Дънов (Беинса Дуно). Това свободно духовно движение в предвоенните години има вече десетки хиляди последователи в България и стотици в западните страни, предимно във Франция. Да се даде характеристика на едно ново духовно движение в няколко реда е задача сложна и тежка. Въпреки това обаче нека щриховаме накратко това забележително явление от Балканския духовен ландшафт.

Членовете на Бялото Братство са групирани в отделни братства (по-големи или по-малки, съобразно селището, където живеят). Участниците в тези основни единици – братствата – се събират в салоните си, където след прочит от Библията се чете беседа от Учителя. Пейт се духовни песни и се произнасят молитви. Събранията се провеждат обикновено от ръководителя на групата, без особен ритуал и външни форми. Всичко протича естествено, семпло, истосърдечно. Пищността на ритуала е заменена с богатството на тихата дълбока простота.

Освен тези събрания, братствата уреждат общи трапези, музикални вечери, екскурзии в сред природата.

Важно място в живота на Белите братя заемат музикалните утринни упражнения – Паневритмията. Това са пластични гимнастически упражнения, изпълнявани под съпровод на специална за целта музика в ранните часове на изгриващото слънце. Особената музика, ритмичността и символичността на движението в обстановката на ранната ведрина и починалата нервна система, всичко това благоприятствува за едно мощно дълбоко колкото духовно, толкова и физическо въздействие. Чиста храна за тялото, чисти мисли за ума, благородни чувства и възвишени прояви – това са основните стремления на братствените членове. Природосъобразен живот и природосъобразни методи.

Но мнозина не могат да се освободят от формалистично, от доктринерно разсъждение, и запитват: „Какво точно характеризира, отличава това движение от множеството подобни? Не е ли бил достатъчен един Миров Учител, един само Божествен Пратеник? Защо трябваше да се явят сред нас Христос и Буда, и Зороастър, и Хермес, и Мойсей, и Сведенборг, и Щайнер и др.?" Както всяка биологическа възраст на човека има своите специфични нужди, така и духовната, културната, интелектуалната възраст на индивида, на обществата, на народите, на расите имат своите особени потребности, необходими за да се подтиква растежа, за да не спира развитието. В известни народи и при известни случаи е трябвало да се стимулира културата на сърцето. В други е било необходимо да се усвоят определени знания. В трети случаи земните кумири е трябвало да се заменят с по-високи идеали, за да се запази и поддържа възходящата тенденция в траекторията на общото духовно развитие... Това са само общи бележки. Да се подлагат плановете на Провидението на вивисекция в човешките лаборатории е работа сложна, непосилна за нас, та даже и понякога комична.

Духовната цялост, вътрешното единство на съвременния високоцивилизован човек по общата преценка на философи, психолози и медици е застрашена. Кои фактори са в състояние да възстановят необходимата вътрешна монолитност на човека от 20-я век? Страданията или възвишената любов? Втората алтернатива е основната и първа тема в Словата на Беинса Дуно, в идейната концепция на Бялото Братство. Всеки опит за постигане по-високо стъпало в духовния път на личността, на колектива, трябва да се предхожда от основно почистване всички кътчета на душата от застоялите и загнили остатъци на миналото. За тази цел Учителят Беинса Дуно дава оригинални и лесно приложими методи.

Друга особеност в делото на Беинса Дуно е оглъбяването и разширяването на Христовата доктрина, освобождаването на Християнското учение от догматизма и историческите наслойки и неговото осъвременяване. Кой може да се наеме с такава отговорна, смела и велика задача, освен израстналият до тези висоти, дощият с такава мисия по Висша повеля?

Учителят на Бялото Братство, д-р Петър Константинов Дънов (Беинса Дуно) е роден в България на 12.07.1864 г. Бащата е православен свещеник. В Америка (Харвард) следва теология и медицина. Години наред се занимава с обширни френологически изследвания сред българския народ. Към 1910 г. основава свободното духовно общество Бяло Братство. До последните дни на живота си (27.12.1944 г.) Беинса Дуно държи беседи. Голяма част от тях са напечатани по стенографските бележки и обемат стотици томове – изключителен за историята на духовните движения богат книжовен фонд.

А. Орлов
(Псевдоним на Димитър Кочев)
София, 1968 г.

3. ЗИМА Е. ВСИЧКО В ПРИРОДАТА СПИ И ПОЧИВА

Писмо до Борис Николов

Драги брат Борис,

Особеното положение, в което се намира Братството и по-специално неопределеността, неяснотата и неизвестността по отношение централното ръководство занимава мнозина братя, приятели и съмишленици.

От известно време се явяват у мнозина надежди, стремежи и по-конкретни планове за уреждане на тази материя. Предлага се всевъзможни варианти, като:

- Плътно практическо съдействие на Симеонов или Антонов с цел да се активизират някои дейности и уредят някои инициативи, независимо от симпатии или антипатии към тези лица.

- Постъпки да се заменят тези двама с такива, ползващи се с по-благоприятно мнение сред Братството.

- Постъпки да се уредят частични въпроси като този за салона на Изгрева и др.

- Постъпки да се издействува разрешение от обществените власти за събор, който да реши висящи братски въпроси.

- Усилия да се създаде временен инициативен комитет със задача да подработва всички братски въпроси до момента, когато обществените власти ще допуснат събор, конференция или по-широко съвещание на Братството за уреждане неговите дела.

Активността по задвижване на такива замисли често не е съответно нито на познаването на въпросите, нито на компетентността или личните възможности. Обаче никой не е в състояние да промени това положение – всеки счита че може, има право и даже е достоен да задвижва замислите си. Нито логичен критерий, нито авторитетно указание, нито традиция (която липсва) са в състояние да дадат друго направление на инициативите. Братството е млада формация с определени идейни тенденции, оставени от Учителя, но с неоформена физиономия като общество и затова лутанията ще са неизбежни и значителни.

В духа на изразената вече пред теб готовност за съгласуване мислите и действията ни, отправям настоящето, с което бих искал да те уведомя за мнението си по тези въпроси.

Ако сериозните, носещите някаква отговорност пред Братството, съвестта си или пред Учителя, или пред Бога не изпълнят дълга си, а оставят други да уреждат братските дела, то естествено делата ще се придвижат така, както

инициативните и активните свършат тази работа. Считам, брат Борис, че обстоятелствата налагат ти лично да проведеш известни съвещания с онези братя, които са пред прага на задвижване едни или други инициативи, за да може да се изработи общо становище. Не свършиш ли лично ти тази работа, то други ще я свършат и разбира се по свое усмотрение и разбиране. Лично аз нямам определено становище какво трябва в този момент да се предприеме, обаче съм убеден, че каквото и да се почне, то трябва да изхожда от едно съгласувано между братята и сестрите мнение. Ако такова общообратско становище не се изработи, поради невъзможност да се съберат на съвещание повече хора и се стигне до положение някой еднолично да носи отговорностите за братските дела, то това положение трябва да е ясно на останалите, за да знаят откъде да очакват инициативи за братска дейност. Считам за недопустимо и вредно да не се знае, вижда и чувства къде е главата, къде са краката и ръцете на един организъм. Ако Братството, разбира се, е или трябва да е такъв организъм. А ако разнообразието в представите на братята относно това, какво представлява или трябва да представлява Бялото Братство, е твърде голямо и пречи да се изработи шо-годе обща представа – идея, то познаващите отговорностите си трябва да направят необходимото, за да се изработи такава представа, без която е немислима съзнателна дейност. Наблюденията ми сочат, че това разнообразие действително е огромно. Следователно тук предстои важна работа, която е независима от външните условия. Никой не може да ни пречи да избистрим и оформим представите си по какви пътища има в бъдеще да върви Братството... И от друга страна никакво извинение не можем да имаме, когато се явят благоприятни условия за работа, тогава да открием, че не сме наясно какво и как има да работим. Зимният сезон е именно за вътрешна работа.

Имам желание, брат Борис, да се съгласувам с теб и ако зная позициите ти, то ще ги имам предвид винаги, защото зная цената на единомислието. Ако обаче ти нямаш оформено становище или пък не ти е възможно да го изнасяш, то естествено не ще мога да действам иначе, освен да следвам само собствените си мисли и разбирания или становището, което един сериозен или възможен за момента колектив би изработил. Нямам свои инициативи и не възнамерявам да се ангажирам с такива, обаче поддържам контакти, за да съм осведомен за онова, което става или може да стане в или за сметка на Братството.

Ето това исках да споделя, брат Борис, та да можеш да имаш и моето мнение по тези въпроси.

С братски поздрав,

Д. Кочев

15.10.1967 г.

4. ЗИМАТА СВЪРШИ. ПРОЛЕТТА ДОЙДЕ И ВЪЗРАСТНАХА БУРЕНИТЕ И ЗАДУШИХА ЖИТНИТЕ КЛАСОВЕ ЗАБЕЛЕЖКИ НА РЕДАКТОРА ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ

1. Аз заварих през 1967 г. едно разрушено т.н. Братство на последователите на Учителя Дънов, както и отвън, така и отвътре. Изгревът като селище го имаше, но това бяха дървени бараки, в които живееха хора, които бяха се определили в своя житейски път. И всеки един от тях трудно можеше да работи с другите. Обединяваше ги само спомена за живота им с Учителя Дънов.

2. Външното разрушение бе налице. Салонът бе иззет, одържавен от властите и заключен. По-късно бе превърнат в склад на телевизията. Съдебният процес през 1957/1958 г. бе преминал и онези, които бяха лежали в затвора –

Борис Николов и Жечо Панайотов, бяха вече излезнали на свобода. И те в никакъв случай, дори и да искат, не биха могли да работят с онези, които ги вкараха в затвора за 4 години.

3. Заварих хора, които се бяха определили на групи и воюваха помежду си. Всеки нов и млад последовател на Учението, който идваше на Изгрева, го вкарвах в борбите и те изгаряха, и мнозина се разстроиха психически и отпаднаха, никому ненужни.

4. За мен те бяха ценни само за това, че бяха от Изгрева и пазеха материали или имаха спомени в главите си за времето на Школата на Учителя. И това именно направих – започнах да събирам техните спомени, снимки и материали. Работих напълно нелегално и те не ме предадоха само за това, защото осъзнавах, че чрез мен щяха да имат историческа следа. Ако бяха ме предали, властите щяха да дойдат да направят обиск и щяха да унищожат всичко, събрано от мен.

5. Онези, които заварих и които бяха целували десницата на Учителя, не бяха готови да приемат младите, които идваха при тях. Те воюваха помежду си и ние като млади точно това заварихме. Така те ни отблъскваха. Не всеки можеше да издържи на битките, които се водеха. Мнозина от младите пострадаха. От 60 младежи останаха към 1999 г. няколко човека, но вече като служители на Черната ложа. Но аз успях да издържа. Бях определен за друга работа от Небето, която днес осъществявам.

6. Представеното писмо на Димитър Кочев до Борис Николов говори за много неща. Кочев е запознат с идеалните страни и висшия идеал на Учението. Но той не е запознат с другите окултни закони, които ръководят и направляват борбите между последователите на Учителя Дънов. И аз съм сигурен, че Борис Николов изобщо не е чел писмото му. Така аз го намерих захвърлено. А причината за разрушаването на Изгрева е описана в томовете на „Изгревът“, от I до IX и всеки може да се запознае с тях и да си отговори на всички възникващи въпроси от писмото на Димитър Кочев. Вече има „Изгревът“ и никой не може да каже, че не е чул, че не е видял и че не е чел.

7. Помествам това писмо, защото то описва един етап, през който преминават днес последователите на Учителя Дънов. Той е започнал от 1945 г. и завърши през 1990 г. След 1990 г. започна друг етап, в който се отпечатва „Изгревът“ и оригиналното неиздавано Слово на Учителя под мое ръководство. Но вторият етап се отнася за програмата, която днес аз ръковода. Но не се отнася за останалите, които са още в първия етап.

Но за всички останали, т.н. последователи на Учителя Дънов, които днес воюват срещу „Изгревът“ и програмата, важи и ще важи още стотици години първият етап от 1945-1990 г. Те няма да могат да го преминат в никакъв случай. Само онези, които приемат „Изгревът“ и го прочетат, чрез него ще да могат да преминат през пустинята на живота и да пресекат реката Йордан и да преминат в Ханаанската земя. А това са благоприятните условия на житейския път на човека.

8. Пътят на Школата е описан в „Изгревът“. А пътят на ученика е даден чрез Словото на Учителя Дънов – Великия Учител на Вселената. Това са двете начала днес, утре и до веки веков, без които не може да се направи нито една крачка. Едните и мнозината ще останат да бродят в пустинята гладни и без светлина, а малцина ще намерят пътя на спасението – чрез „Изгревът“ и чрез Словото на Учителя Дънов.

9. Борис Николов имаше един хубав израз за онези години на гонения и непрекъснати обиски от страна на властта, която се бе ожесточила срещу последователите на Учителя Дънов. Борис Николов казваше така: „Сега е зима.

Всичко в природата спи. Природата почива. Когато дойде пролетта и се разтопят снеговете, тогава ще дойде и нашият ред да поникнем на земята и да се възродим отново." Това време дойде след 1990 г. Но поникнаха първо бурените и плевелите и задушиха всичко, дори и тук-там изкласилите житни класове. Бурените и тръните покриха всичко и затриха всичко. Житните класове бяха задушени и унищожени. Пълен провал за едните и пълен успех за представителите на Черната ложа. Зимата свърши. Пролетта дойде и възрастнаха бурените и задушиха житните класове в нивата!

Аз не бях от онези житни класове, които ги задушиха и затриха. Аз съм от останалите зърна в хамбара, които стопанинът на дома Господен бе оставил за всеки случай да ги има на разположение. И аз бях длъжен да поникна, да възрастна като житен клас и да дам зърно преизобилно, когато му дойде времето!

И аз бях длъжен да съхраня Словото, да го отпечатам в Оригинала му и да го оставя за следващите поколения българи и останалото човечество.

И аз бях длъжен в житен сноп да събера онези единични класове, израстнали между бурените и тръните и да ги включа в библиотека „Житен клас“ на поредицата на „Изгревът“. И го направих. Въпреки съпротивата на бурените!

И благодаря, че Стопанинът на Дома Господен избра именно мен!
Амин!

11-12.12.1999 г.
София.

5. СПОМЕНИ НА СЪПРУГАТА ИВАНКА КОЧЕВА И СИНА ВЛАДИМИР

Вергилий Кръстев (В.К.): Искам да ми разкажете за Вашия съпруг, Димитър Кочев. **Иванка Кочева (Ив.К.):** Димитър Кочев е роден на 17.09.1912 г. в Церово, Пазарджишко, точно в момента, когато са били камбаните за обявяване на Балканската война. Баща му се наричаше Владимир Николов Кочев, а майка му – Велика Ангелова, тя е от Лисичево. В.К.: Родът на дядото, откъде идва той? Ив.К.: От Церово. В.К.: Той споменава в неговите бележки, които аз го накарах на времето да напише на 3.12.1983 г., че неговият баща и неговата майка в първите години Учителят ги е обикалял и те са се познавали и те са били обект на неговите френологически изследвания от Учителя. Това не го ли знаете? Ив.К.: Не. В.К.: Ами какво ще ми кажете за рода на Димитър? Ив.К.: Ами пращадото е бил възрожденец, нали и той е търгувал в Турция ли, къде и веднъж, връщайки се, е бил нападат от турците, ограбен и т.н. След това, преди Освобождението, също като поборник са го преследвали и е бил клан. Бил е в списъка на тези, които трябва да бъдат унищожени. **Владимир Кочев (Владимир):** Той е помагал на Бенковски. В.К.: Как се е казвал? Владимир: Никола Кочев. В.К.: Това е бащата на Димитър Кочев. Владимир: Не, той е дядото. Бил е значи сподвижник на Бенковски. При възстанието, при създаването на лагера на Еледжик, в който се е изтеглило организирано цялото население от района и е образувало укрепен лагер, за разлика от другите възстанали места, които на място, в селищата си са се отбранявали срещу турците. Те единствени в този район така са приели на Бенковски идеята, селищата и имотите да се изоставят и цялото население да се събере на едно място. Значи това е на този лагер на Еледжик. Там той влиза в управителното тяло на този лагер, който се е оглавявал от друг един негов съселанин, Гене Талийски. След разгрома разбира

се на възстанието, тези, които са оцелели, се пръснали по планините. Той се укривал в Стара планина по горите някъде до есента на 1876 г., когато е бил заловен. Бил е заловен и отведен в Пловдив, съден и осъден на смърт. От групата на осъдените на смърт са започнали постепенно да ги извеждат на екзекуция, той има щастието точно по това време да се случи смяната на султана в Цариград. Не мога да си спомня кой е по-напред. Абдул Азис, другият Абдул Хамид. Единият заменя другия. Новият султан дава помилване и му се опрощава живота. След това, след Освобождението вече получава свобода. В.К.: Това е дядото Никола Кочев. Владимир: Това е дядото. Участвувал е в сраженията, имал е сериозна рана, както знам, на врата си от ятагана. След това ходихме преди двайсетина години може би с баща ми там в местния музей, бяха издирили снимки на стари поборници на хижата Еледжик. Имаше така накачени снимки с тях. Той е там. В.К.: Значи той е дядото. Дядото колко деца има? Владимир: Две. Дядо Владо и майката на Бери, не знам как се е казвала. В.К.: Значи две деца е имал. Владимир: Син и дъщеря. В.К.: Сега дядо Владо. Ив.К.: Той е бащата на Димитър Кочев. Владимир: Значи Димитър Кочев е роден точно когато започва Балканската война. При обявяване на мобилизацията. Той учи в своето родно място до 1924 г. и след това се пренасят в София вече. В.К.: Бащата какво работи? Владимир: Търговец и земеделец. В.К.: В тези бележки на баща ви той споменава, че в един момент, когато той се заинтересувал от Учението на Учителя, неговият баща споменал, че навремето Дънов е идвал лично в семейството и го познавал и е правил така наречените френологически изследвания върху главите на баща му и майка му, и тука той пише тези неща, но по-подробни неща не написва и жалко, че не го запитах. Ив.К.: Каква връзка можем да направим? Прадядо ми, дядо Никола, за който говорихме, е първият от семейството, който е подпомагал дейността им на американските мисионери след започване на църковните борби. Когато започват църковните борби в Цариград, тук започва едно движение, едно сдружение, едни опити да се привлече събуждащото се население към една или друга църква. Най-сериозният опит такъв, е известен там, униатите на Драган Цанков, който нали към католическата църква се прикрепват и значителни успехи имат и американски, и английски мисионери, главно американски, които тук е пък евангелското и протестантското виждане на християнството. В.К.: Те превеждат Библията на български. Владимир: Точно така. Преводът на Библията е направен по поръчението на американското библейско дружество, като главен участник в превеждането е Славейков. Значи при тези движения, при тези шетни на американските мисионери, този наш прадядо се е движил с тях, изглежда да имал влияние сред населението и той бил от първите, приели евангелизма в тази част на България. Откъдето нататък семейството става евангелско. Той е и тъй да се каже главният ктитор, който организира изграждането на евангелска църква в селото. Това е дядо Никола и цялата му тази дейност естествено в някаква степен е предопредила водещото му участие пък после по време на възстанието. Бил е един от видните, влиятелни селяни. В.К.: Това нещо не го знаех. На мен ми направи впечатление, че Вашият баща споменава, че още от своето юношество в гимназиалното си образование е запознат с религиозната литература, запознат е с теософията и впоследствие нали се запознава, идва до Учението на Учителя. Сега между другото той споменава тука, че той е познавал и лично е говорил с един от най-добрите съученици на Учителя в Америка, така духовния пастир Д. Н. Фурнаджиев и Ст. Ватралски. Владимир: Да, те са евангелски и протестантски пастори. В.К.: За този Фурнаджиев помните ли нещо да ви е разказвал? Владимир: Ами той бил пастир в евангелска църква в София,

мисля че ме е кръстил. В.К.: Казал ли ви е Димитър Кочев нещо, разговори с него, щото той споменава, че е говорил лично в първите години с Учителя. Владимир: Не е споменавал нищо. Тъй като баща ми е бил така активен член в младежката секция на евангелската църква на ул. „Солунска“ в София, естествено контактите му с пастирите са били чести, интензивни. Те са получили образованието си в Америка – САЩ, там е получила образование и сестра му на баща ми, леля ми, там е учил и г-н Дънов преди това. Разбира се по време се получава някакво така разминаване, но с някои от тези вероятно се е застъпил по време и са се опознали още в Америка. Така че те са имали някаква престава за него. Той също е евангелист. Баща му е бил свещеник, православен свещеник, но той пръв в семейството става протестант. В.К.: Да. Сега Вие не си спомняте нещо, да е споделял Вашия баща във връзка с някое изказване на Фурнаджиев и Ватралски. Владимир: Нищо конкретно. В.К.: Щото на Ватралски има една книжка, която той я на времето написал, нали, по отношение защита на учението на Учителя Дънов. Вие не я знаете. Ив.К.: Кой е знаел? Ние на вилата като се оженихме там, на Бояна, съседни бяхме с Ватралски и аз съм ходила много често. Възрастни хора, много симпатични, Ватралски бе с една брадичка, от него има песни. Владимир: Текстовете на религиозни песни. Ив.К.: Но къде да съм знаела, да се интересувам. Почти всеки ден съм ги посещавала като възрастни хора, аз бях още съвсем млада, 19 годишна, имах така интерес с по-възрастни хора да контактувам. В.К.: Той тука споменава, че един близък на семейството е този, който го е завел за пръв път при Учителя. Вие не си спомняте, не споменава името. Вие щяхте да ми разкажете, той е водил лично Учителя на концерт, нали, преди малко. Ив.К.: Да, знам, но трябва да е било 1941-1942 г. Знам, че го водиха на концерт в зала България, после го изпращаха на Изгрева. Аз не съм присъствала. В.К.: Той да ви е разказвал някои опитности с Учителя, които да сте запомнили? Ив.К.: Не си спомням. Владимир: Най-общи впечатления. Той беше така силно впечатлен от личността, макар че баща ми беше нали силно обективен човек, беше склонен към анализ на всяко едно поведение и факти, явление. Не можеше да се каже, че лесно може да му се повлияе или да му се внуши мисъл или настроение, или впечатление, така че това силно влияние, което е оказал върху него Дънов, то е било пречупено през призмата на един силен аналитичен интелект. Не става въпрос за едно залитане по една силна и обаятелна личност. От това си правя заключението, че наистина, за да може нещо в такава степен да повлияе на баща ми, това нещо е било значително. Ив.К.: Знаеш ли, като ученици Димитър Кочев една екскурзия на Рила правят и слизайки на езерата срещат там обществото и Учителя и остават няколко дена и вече почват да се интересуват от него. В.К.: Да, това не го знаех. Ив.К.: Да. В.К.: Той тука споделя, че винаги, когато е имало някакъв проблем, е ходил и питал Учителя. А пък казва: „Съжалявам тогава, когато не съм питал или не съм го послушал.“ Спомняте ли си за някои неща да е ходил да е питал? Ив.К.: Това не зная, но аз съм ходила при него. В.К.: Той споменава, че и Вие сте ходили при един проблем. Ив.К.: Да, ходила съм. Прие ме и казах това, което ме интересува и най-интересното което е, каза още тази вечер ще научите едно известие за нещо, което се интересувах и което съм го очаквала. В.К.: Вие не сте знаели къде се намира той така ли? През време на бомбардировките. Ив.К.: Да. И ми каза още, това бяха няколко месеца, нали? Така не знаех къде е и какво, и ми каза: „Тази вечер още ще научите.“ И действително, щом се прибрах у дома и научих. В.К.: Получихте известие. Ив.К.: Получих известие. Много интересно беше. Влиятелна личност. Аз 1939 г. прекарахме горе на бивака на Рила. В.К.: Вие бяхте там. Ив.К.: Ние тогава се оженихме и отидохме с палатка горе. То пък

беше някакъв събор или конгрес. Толкоз много чужденци имаше. Много голямо посещение. Трябваше да има някъде 300-400 души на лагера. Имаше отвсякъде хора. Там около 15-20 дена бяхме. Много интересно ми беше. Сутрин събуджането, не знам дали знаете, още преди да се съмне, с цигулки те събуджат, след това отиват на Молитвения връх, вече там молитвата се прави, връщат се, прави се закуска. Но организация голяма. Голяма, от платнище, палатка бе направена за кухня там, веднага правят топливте води, чайовете сутринта предлагат, закусят, след това се отиде на Паневритмията, след това беседа или долу, или горе при Учителя, при палатката му. То е така височина или пък край някое от езерата. Много така се впечатлих аз от тая работа. Обедът също, правеше се общ обед, готвеше се там и се съобщава в 12 часа, че е готов обедът. Всеки слезе и там едно голямо направено като маса от камъни се нареждат, молитва, почва обедът. След туй всеки почива, а вечерта – огньове запалваха и имаше музикална вечер. Било рецитали, било свирене нещо. В.К.: Вие спомняте ли си да е правил той горе снимки с апарата? Ив.К.: Не, негови има, един албум имаме снимки правени. Не го знам. Аз го търсих тук при моите, няма го. Така от живота, снимки, с Паневритмията, с Учителя как чете беседа, има, има такива снимки. В.К.: Аз знам, че той лично е правил. Ив.К.: За него не знам, ако ги е правил преди да сме се женили, не зная през това време. Но беше изумително предсказанието на г-н Дънов. Направо същата вечер се връщам оттам, отивам у дома и ми се съобщава. В.К.: Че той е жив и здрав и ще се върне. Ив.К.: Да, същата вечер. В.К.: Да. Ив.К.: Той е забравил. В.К.: След 2-3 дена сте се свързали. Ив.К.: Да, с него, а, да, с него. Иначе за събитията ми каза, о бъдете спокойни, още тази вечер ще научите и аз слизам, отивам на едно място и ми казват, знаеш ли така и така, имаме вест. В.К.: Да. Ив.К.: И всички знаем. А един път ходих, та му занесох сладко от диви ягоди на Учителя. Качих се по стълбата, чуках и отвори той вратичката там. Имаше той едно високо помещение, там му беше кабинет и му подадох. Викам: „Витошки ягоди и малини.“ Засмя се: „Много благодаря!“ И си слязох, не останах. А за летуването на Рила, аз с радост така съм ходила, приятно ми беше и летата на езерата. Такава романтика, такава красота, като изгрее луната, езерата, отражението, тишина, ветрец от време навреме, огньовете, рецитали, концерт. Невероятен колорит и неповторимо преживяване, което остава завинаги запечатано у човека. Много посещения, народ се събираха, стотици хора. В.К.: Да, тази епоха мина. Ив.К.: Паневритмията сутрин с тая хубава музика, грамадни кръгове народ, той, г-н Дънов е в средата и там е оркестърът. Та имам аз тези спомени. В.К.: Аз ги виждам тези неща само на снимки. Ив.К.: Изживяла съм, даже знаете ли колко интересно, като отидохме най-напред горе, ние нямахме никакво познание за дъновизъм. Майка ми също много религиозен човек и като отидохме 1939 г. горе, толкоз се разчувства тя от това, от живота там. В.К.: Майка ви. Ив.К.: Моята майка. Сутрешното събуджане с музиката. Ами то като че ли небесни ангели свирят и пеят, и така се разчувства от всичко, че като я хванаха едни кризи – жлъчката от преживявания, та така останахме много доволни. Нали това са минали времена и само спомените говорят за тях. Съвсем друг мир и друга светлина получава човек. В.К.: Да, мина тази епоха. Да, единственото опознаване на онази епоха е чрез спомените и чрез снимките. Може визуално така да има човек предства. А да влезе в тази епоха може чрез Словото, което е дадено и което е записано. Ив.К.: Беше много интересно горе на Рила. Първо са непосредствените впечатления от г-н Дънов. Той вижда там нас, майка ми и мен. Майка ми беше много интересен човек, движеше се стройно, бе с красива фигура. А Той много интересно ни наблюдаваше. Почти всяка вечер така се

събирахме на огньовете. Пееха се песни, изнасяха се концерти, че рецитали от поезия духовна. В.К.: Да, това са души, връзки от хилядолетия, връзки на душите. Да, някой път дойдат срещнат се и осъзнават, друг път не осъзнават връзките, и така се разделят, но остава споменът от преживяването на душите. Ив.К.: Да, така е. В.К.: Аз съм виждал Димитър Кочев на една снимка в салона, самия салон. Там Учителят чете лекция. Това са много от малките снимки, и така в профил той така в дъното го има и него, така седи и слуша. Виждал съм една снимка. Ив.К.: Сутрин е, салонът пълен вече и Той с Библията идва, салонът пее и влезе, седне си на стола при катедрата и говори. За мен беше много трудно, защото нищо не разбирах. Слушам и не мога никаква връзка да направя. То си иска много неща. В.К.: Подготовка, вътрешна подготовка. И то не само подготовка, ами стотици години такъв път да имаш. Нали така, със столетия се създава вътрешен път. Подариха ви книга от Дънов и вие я прочетохте. Ха-ха. Ив.К.: Не, само я прехвърлих няколко листа отгоре, отгоре. Не можех да я чета. Нямам подготовка за нея. Но имам друга опитност. Сънувам го на сън, вече Учителят беше си отишъл и ми казва: „Това дете ще стане известно с металическите плочи!“ И това е. В.К.: Сънувахте. Ив.К.: Да. И аз разправям на Митко това нещо. Ама той, сина ми, трябва да е бил тогава 2-3 годишен. И какво мислите, сега работи точно в тая област и е един от най-големите специалисти тука. В.К.: Металически плочи. Ив.К.: Те платки такива по електроника де, нали, но вижте колко е интересно, нали? В.К.: Да, това си е пророчество. Пророчеството си е винаги пророчество, независимо дали е насън или наяве. Ив.К.: Ще стане, каза, известен с металически плочи. Платки по електроника. В.К.: Металически плочи. И никой не е очаквал, че такова нещо ще се сбъдне. Ив.К.: То ги нямаше тогава. В.К.: Тия неща ги нямаше. Вие казали ли сте му или не сте му казали? Ив.К.: Казах му. Казах, знае.

В.К.: Разкажете ни как възприемахте Учителя Дънов? Как се движеше, походка, движение? Ив.К.: Спокойно, държанието така. Винаги спретнат, хубаво, чистичко, тука винаги една игла имаше с брилянтче. В.К.: А като четеше беседи, лекции? Ив.К.: Спокойно говореше. На Рила особено. Там седне край камъка пред палатката и този вятър като духа, раздухва му косата. Хубав така, дикция хубава, приятно. Хубави спомени имам аз оттам. Ами и от концертите в салона на Изгрева. В.К.: Вие присъствахте там? Ив.К.: Ама на всичките съм ходила. Голямо преживяване, необикновена публика. В.К.: Тогава е имало и състав оркестър и певци. Ив.К.: Оркестър, музиканти, всичко. В.К.: Също и певци. Ив.К.: Да. В.К.: Хора, които пеят, които музицират. Ив.К.: Но 1939 г. беше най-силната година горе на Рила. Много представители от цял свят, много народ, като един малък град беше. В.К.: Аз съм виждал снимки от тези години. Наистина осяно с бели палатки отгоре до долу. Тази епоха не може да се върне никога вече. Тука ги няма тези души вече и те не могат да се върнат, и да се съберат точно в едно определено време в една и съща страна при един Учител. Това е много трудно. Който успя да дойде, успя. Който не успя, се размина. Да, разминаха се, но голяма част от българския народ успя да влезе във връзка с Него. Даде се Словото, това не е малко. Ив.К.: В провинцията изглежда по работят. В.К.: Не, те си заминаха. Тези центрове, в които бяха те, постепенно изгаснаха поради това, че те си заминаха. Младото поколение има друг поглед на нещата и т.н. Знаете ли, моето поколение се спъва от много неща. И те не са безобидни. И тава е, което пречи те да се доближат до Учението на Учителя Дънов.

6. ОТ ЕЛ ШАДАЙ ДО МАХАБУР

РИЛЦИ (ДИМИТЪР КОЧЕВ)
XI.1971 г.

Паневритмия

Няколкостотин крачки западно от изгревната поляна, в горския парк – „Парка на свободата“, на малка площадка през 1970 г. с нещо ръководство, неуморно брат Петър Ганев ръководеше паневритмичните упражнения. И наши приятели, и външни хора участваха с радост в чудната ритмика при утринната ведрина. Участниците благодарят на брат Ганев и на другите музиканти за усилията им, и им пожелават здраве и сили за работа на благодатната нива и през тази година.

Ел Шадай

При ясно време и тихи дни полянката с каменната подкова е свежа и притихнала в слънчев огрев. Чешмичката до брезовото семейство неспирно шепти и примамва минувачите. В мразовити дни около прихлупената колиба е оживено. Задимено и мрачно е вътре. Но я брат Влад, я Кирчо или Кольо ще ви срещнат, ще предложат чай или супица неспирно, братски. Тези грижовни домакини са тук в своята стихия, в истинския си дом, в дома на чудната простота – Ел Шадай!

Тополица, 1970 г.

Братски събор в старо айтоско селце до полите на източна Стара планина. Някои приятели в София ме информираха така: „Ще пътуваш дълго, отегчително. В Салона часове наред ще изслушаш наведнъж всички братски и християнски молитви. После някоя мудно четена беседа. Тогава чалгаджиите и певците ще изкарат всички братски песни и упражнения, плюс всичките композиции на наши приятели. Закуска или вечеря, после словесни изяви в стихове, в свободна реч, спомени, импровизации...“ Тази картина почти ме беше разубедила да посетя събора, но желанието да отида надделя. Отидох. Пътуването от София е действително дълго, но има и бърз влак, та с едно прекачване пътят не дотяга.

Още като пристигнахме на гара Тополица и се отправихме към селото, обградиха ни познати и непознати редници от това братство, и почти насила ни вкараха в домовете си да починем и да вечеряме с тях, с всичко що Бог дал. Преклонихме се, влязохме и ние. Как да се противиш на такова насилие? Като се отморихме и наситихме, отидохме в салона. Пълно – само тук и там някой незае още стол, въпреки че часът за започване беше още далеч. Аз любопитствах да видя как ще започне мъчението, та внимателно следях всичко. Един брат съобщи с плавен и ясен глас, че ще започне програмата. И започна с няколко от най-дълбоките и съдържателни молитви, дадени от Учителя, после друг брат прочете недълга беседа, прочете я с прекрасна дикция. С дикция и любов. Оркестър от 8-10 души изсвири след това някои песни и музикалните упражнения. Ансамбълът явно беше скоро комплектован, но свиращите теглеха лъкове и дърпаха струни с жар и ентузиазъм. Всички слушатели сияеха от това, що поглъщаха. Нямаше след това отегчение даже и у правостоящите. После вечеря, кратки изказвания на гости. И програмата завърши в прилично време и при безспорното задоволство

на присъстващите. Някои казаха: „Дни и месеци ще ни топли споменът от тази прекрасна братска среща.“ Как няма да топли? Та това е акумулация и концентрация на духовни сили, на чиста радост, на братско общение в името на всичко възвишено, което Учителят ни завеща и поръча да култивираме в душите си!

Благодарност и любов дължим на всички братя и сестри от Тополица, които ни посрещнаха с плодовете от градините си и с даровете на сърцата си. И още много, много други неща ни радваха, но ще ги кажем на брат Джоджев, тихичко, на ухо.

Рила, 1970 г.

От гористата седловинка „Вада“ право на юг се възвишава планинският хребет – наше поселище през летните месеци, надморска височина на долния край 1500 м. и на горния – 2500 м. Наши веселяци казват: „Кота Елена 1500 до кота Борис 2500.“ А самоковските шегаджии като говорят за нас бъррят: „Ние ви имаме за част от скалния мях и смриковите рошавини на приезерните грамади.“

Много радост и много красота отнесоха в душите си приятелите, прекарали лятото на 1970 г. по поляните и пътеките на седемте езера, по каменистите и тревисти тераски, по които броди и сега великият дух на Учителя, ечаха възвишените му Слова!...

Отидете ли пак на Рила, не пропускайте, отбийте се първо в Бивака при сестра Елена, при брат Влад, Кирил, Пеню, ще ви посрещнат любезно, ще отпочинете или ще преспите. После ще продължите до централния бивак при второто езеро по склоновете на Молитвения връх. Тук по тези места е пребивавал най-често и най-дълго време Учителят. Тук всеки камък и всяко клеково храстче ни е скъпо, мило. Тук е нашият дом, далече от задухата и шумотевицата на градове и села, на пътища и мегдани! Оттук нагоре по планинския гребен – ту скалист, ту покрит с мъхави капи, се стига покрай Харамията и Езерото на чистотата, до високото било към връх Дамга. И по тези височини има палатки на наши приятели. Те първи посрещат бури и светкавици. Тук са гръмоотводите на чудното поселище. Поселище от люде, поели по скални и тревисти върхове към подстъпите на волността, светлината и красотата!

Музиката Зрънца от Словото на Беинса Дуно

В нея са скрити великите закони на мирозданието. Всичко в природата издава трептения, които се носят като музикални вълни. Музика има в текущите води и във вечно вълнуващите се талази на океана. Музика се носи във въздуха, във веенето на вятъра, в шумоленето на листата, в чуруликането на птичките, в гласовете на животните, в ромоленето на потоците.

Музиката е един реален израз на истината. Тя е живот. А дето има живот, има музика. Дето няма музика, има смърт.

Музиката е най-красивият път за възприемане на богатствените истини, на Божествените мисли.

Днес музиката се изучава най-вече като изкуство. Онези, които се отдават на нея, започват с чисто техническата ѝ страна. Обаче музиката има сложен характер. Тя е много странна. Техниката е само една от нейните страни. Тя е най-важното постижение на механичната музика. Защото има три вида музика: механична, която раздвижва нещата, органична, която организира живота и установява жизнения ритъм, и психична, която събужда скритите сили на душата.

Светската музика има още много да постига. И после идва окултната музика, която хората още не трябва да познават, понеже ще злоупотребят със силата ѝ. Ако музиката се разглежда като обикновено чувство, то тя е като занаят. Но трябва да се вземе като метод за служене на Бога. Новата музика ще внесе съдържание и смисъл на онази музикална форма, която е дадена през 19 век.

Мелодията е музикалният идеен зов на човешката душа към Бога, а хармонията е отговорът на Бога.

Там, дето музиката е проникнала, хората са по-благородни, по-добре устроени, имат по-правилни черти. Музикалният живот на човека се отразява и върху физическото му устройство, преди всичко върху лицето му. Музиката не само ще спомогне за неговото организиране в телесно и душевно отношение, но постепенно ще премахне тревогите, с които животът днес е изпълнен и ще донесе едно уравновесяване на душевните му сили. Тя внася в душата разширение, в духа – сила и мощ, в сърцето – мекота и топлина, а в ума – светлина и свобода.

Истинските музиканти са дошли на земята с определена мисия – да повдигнат скърбящите, страдащите, падналите души. Доброто пеење съживява, ободрява, създава подем. Бъдещият музикант трябва да се вдъхновява от идеята музиката му да прави преврат в душите на падналите хора. Всички певци са пионери на бъдещата култура!

Всеки, който не е живял за Бога, не е музикален. Който живее за себе си, не е музикален. В истинския музикант има самотричане. Когато запееш, ти заинтересуваш висши разумни същества, които идват, помагат, свършват ти работата.

Истинска музика може да изхожда само от човеци, които са издигнали в сърцата си олтар, на който принасят своите жертви Богу, своите вдъхновени песнопения.

Когато дойде някой меланхоличен, изпей му песента „Цветята цъфтяха“. Песента „Благославяй, Душе моя, Господа“ действа лечебно. Изпята както трябва песента „Зора се светла зазорява“ носи безкрайни възможности за човека.

Учителят Беинса Дуно Биография и история

Учителят Беинса Дуно (Петър Константинов Дънов) е основател, създател, душа на Бялото Братство в България.

Той е роден в с. Николаевка, Варненско, на Петровден, 11.07.1864 г.

Средното си образование е получил във Варна, а в Свищов е завършил Евангелско богословско училище. В Америка е следвал медицина, философия и теология.

От 1907 г. започват съборите на сформираното вече от него Бяло Братство.

Учителят е държал над 5000 сказки и беседи. Част от тях са издадени по стенографски бележки в около 150 печатни тома.

Земният си живот Беинса Дуно завършва на 27.12.1944 г. на Изгрева, София, където е гробът му в слънчевата овощна градина.

Учителят е изключителен извор на мъдрост и виделина. Той остави епохални следи в духовната история на България. По оригиналност, по обем, по идеен и духовен заряд, наследството на Беинса Дуно е от ослепителна величина и не може да се обозре и прецени в този ранен момент. За онези, които не са търсили дълбоки ценности в живота си, това име и това дело може да е едва известно. Но люде, които по някакъв начин са влезнали в контакт с идеите, Словото или личността на Учителя, са станали други, нови човеци.

БОРИС ГЕОРГИЕВ

ХУДОЖНИКЪТ

(1.XI.1888 – 9.IV.1962 г.)

- I. Биографични бележки за Борис Георгиев.
- II. Борис Георгиев – ученик на Бялото Братство.
- III. Мироглед в творчеството на художника Борис Георгиев – Боян Боев.
- IV. Историческата следа на Борис Георгиев на „Изгрева“ в София.
- V. Борис Георгиев – живописец.
- VI. Борис Георгиев – велик български художник.
- VII. Борис Георгиев и Владимир Димитров - Майстора

1. БИОГРАФИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ ЗА БОРИС ГЕОРГИЕВ

1. Роден на 1.11.1888 г. в град Варна в занаятчийско семейство. Баща му е обущар.
2. През 1902 г. заминава с родителите си за Петербург, където баща му е шивач в детския кадетски корпус.
3. От 1902 до 1907 г. е в Русия и следва в рисувателно училище.
4. Следва живопис в Мюнхен от 1909 до 1910 г.
5. От 1911-1914 г. пътешествува в Европа с торба на гърба и с неразделната си скитническа тояга.
6. В 1913 г. е в италианските Алпи, където създава първите си картини.
7. От 1914-1920 г. работи като художник във Флоренция. Създава след смъртта на сестра си „Скитникът и неговата сестра“ и „Мировата скръб“.
8. Установява се в Рим през 1920 г. и открива първата си самостоятелна изложба.
9. В края на 1920 г. с група руски военнопленници се завръща в Съветска Русия, за да прибере семейството си.
10. През 1921 г. се завръща във Варна с кораб от Одеса и показва своите картини.
11. През 1922 г. прави самостоятелна изложба в София и други градове. Изложен е портрета на Учителя Петър Дънов. Но под него е написано само „Портрет на г-н Д.“, поради това, че в българското общество се води кампания срещу Учителя. На портрета долу е написано – Борис Георгиев, София, 1923 г.
12. Есента на 1922 г. заминава за Италия по море, пристига във Венеция. В северна Италия създава „Странствуващият пастир“.
13. През 1923 г. отново е през лятото във Варна.
14. От 1923-1928 г. е в България. Създава редица портрети на различни личности. Втора самостоятелна изложба през 1927-1928 г.
15. Краят на 1928 г. заминава за Берлин, прави самостоятелна изложба през 1929 г. Портрет на Алберт Айнщайн. Ето какво пише същият с писмо до Борис Георгиев на 2.01.1929 г.:
„След като се вгълбих в съзерцание на портрета, който Вие ми направихте, чувствам нуждата да Ви благодаря от сърце. Ние, бедните видения в краткотрайното, „раждаме се и преминаваме“, сме обзети от носталгия и неосъществима любов в един друг недостигаем свят. Това чувствуват и художникът, и неговият модел – всеки по свой начин и Вие трябва да се гордеете, и радвате заради тази мисия. Дано можете с Вашия творчески процес и в бъдеще да постигате толкова в тази фаза от нашето съществуване, колкото въобще може да бъде възможно за нас, смъртните.“
Ваш А. Айнщайн.“
16. Заминаване за Индия 1931 г. Портрети на Рабиндранат Тагоре и Махатма Ганди.
17. През 1936 г. се завръща от Индия в България с пълна папка с рисунки и репродукции от картините си.
18. През 1937 г. заминава за Рим. Самостоятелни изложби.
19. Заминава за Бразилия 1951 г.
20. Изложба в Бразилия 1955 г.
21. Завръща се 1956 г. в Италия и прави редица изложби.
22. Последна изложба през 1961 г. в Рим.
23. Умира на 9.04.1962 г. в крайна бедност.

2. БОРИС ГЕОРГИЕВ – УЧЕНИК НА БЯЛОТО БРАТСТВО

В самото начало Учителят Дънов е подпомагал лично Борис Георгиев. Той бил закъсал, гладен, беден и леко облечен. Тогава Той нарежда на приятелите и те му ушиват един балтон за тежките зими у нас.

Учителят казва, че Борис Георгиев е дошъл от Слънцето – Сириус и се ражда през 1888 г., когато през същата тази година е трябвало да дойдат много души на земята, които да поемат новите идеи от Учението на Учителя. Галилей Величков разказваше, че Учителят казал, че Борис Георгиев е ученик на Бялото Братство и като художник стои по-високо от Николай Ръорих, който е представител на Черната ложа, и който е бил преподавател на Борис Георгиев в художествената Академия в Петербург. Така е според Учителя Дънов.

Според Елена Андреева, която съхраняваше оригинала на портрета на Учителя, разказваше, че Борис Георгиев не е могъл отначало да хване погледа на очите на Учителя и лъчите, които излизали оттам. Не е могъл да почне да Го рисува. Ето защо Учителят си затворил очите и така Той бил нарисован. А защо е направил това, ще прочетете от пасажа, който Ви прилагаме от една беседа:

„Един от даровитите български художници е Борис Георгиев. Той знаеше, че при духовно повдигане, само при връзка с Божествения свят може да се създадат картини, които да повдигат душите и затова твореше във височините на Алпите, в една свещена атмосфера, дето по-лесно можеше да се свързва с Бога. Там прекарваше и зимно време, като си имаше една колиба сред снеговете.

Живееше там със сестра си.

Той казваше: „Не мога да рисувам в градска обстановка.“

В тая чиста среда на планината прекарваше в размишление, получаваше идеи и вдъхновение.

И затова неговите картини имат такова въздействие върху душите.“

(Из резюметата/

„Днес дойде при мене един художник, донесе свои картини. Идеи има този човек! Не само идеи, но и схващания, тон на цветовете.

Този човек не е рисувал тия картини тук из градовете, рисувал ги е горе в планините. Религиозни убеждения има в него!

Художеството у него е сложено вече като едно религиозно убеждение. Той за нищо на света не продава своите картини. Духът работи в този човек. Като го погледна в очите, искрен е той, няма никакви задни мисли.

Той казва: „Макар че живея по планините, аз искам да се поправа, в мене има нещо, което искам да го подчиня на Господа, да го туря в услуга на Божественото.

Всеки ученик трябва да бъде тъй искрен спрямо себе си. Няма нищо по-хубаво от искреността. Тя ще внесе Божествения мир в нас. И виждам че Божественото у нас е Велико. На всяка една стъпка ние виждаме как се пробужда то...“

(Из беседата „Свобода, знание и мир“, 5.12.1922 г.,

Общ окултен клас, год. III, стр.21-22,

тогава, когато е била изложбата на Борис Георгиев в София)

Борис Георгиев често е гостувал на хората от с. Мичкюр, Пловдивско, където навремето имало комуна на толстоисти. Като е гостувал там, той оставил много картини, които е бил нарисовал.

Когато е гостувал в София, той отсядал на Изгрева заедно със своята подвижна къщичка, а това е била една лека кола, пригодена като фургон, където художникът е спал и е държал картините си. На Изгрева е имал срещи с Учителя и е слушал беседи на Изгрева. Участвувал е в братски екскурзии на Витоша, където има запазени снимки от него от това време. А когато е направил първите си репродукции от своите картини, той ги е изпратил на Изгрева. Те били 400 на брой и сега неколцина са запазени.

Малцина от приятелите успяха да споделят своите спомени с него. Виж „Изгревът“, том III, стр. 75-76, както том IV, стр. 291. А в том VI, стр. 303-304 Боян Боев споменава в едно писмо, че са били на изложбата му и че ще има статия за него в „Житно зърно“. А тези сведения са от 3.12.1927 г. и 15.12.1927 г.

А когато Цанка Екимова, която по това време изучавала хиромантия, видяла ръката на художника, според онова, което изучавала и вече знаела от книгите, то си казала: „Аз не виждам нищо особено по дланите на ръцете му.“ Когато споделила това с Учителя, чула следното: „Борис Георгиев е представител на голяма фирма. Има скрити линии на ръката на човека, които не се виждат и които са живи. Но има и такива, които се виждат много добре, но са мъртви и по тях не протича нищо. Това са мъртви корита на отдавна пресъхнали реки на живота.“ Това е друго виждане и едно ново разбиране за науката Хиромантия, както и за живота на Борис Георгиев. (Виж „Изгревът“, том VI, стр. 291, номер 40).

А ето обяснението на Учителя за нарисувания Му портрет със затворени очи от Борис Георгиев:

„Един художник поиска да ме рисува и ме нарисува със затворени очи. Някои запитваха защо този художник ме нарисувал със затворени очи? Казвам: Понеже в света има много насилия, много лъжи, много злини, аз не искам да гледам. След това друг художник ме нарисува с отворени очи. Запитваха: Защо този художник ме нарисувал с отворени очи? Казвам: Понеже в света дойдоха съвършените, аз искам да ги гледам. По същия начин и вас могат да ви рисуват със затворени очи. Когато човек затваря очите си, това изразява скръбно състояние; когато човек отваря очите си, туй представя радостно състояние. Желая да ви рисуват с отворени очи, да бъдете радостни и весели, да се радвате на Божията Любов, на Божията Мъдрост, на Божията Истина. Желая ви да се радвате на живота, който ви е даден на земята. Не е нужно да мечтаете за ангелите. Който може да живее на земята добре, той ще живее добре и на небето, между ангелите. Желая ви да се радвате на трите живота: Живота на Силата, живота на Разумността и живота на Доброто, т.е. на Божествения, на ангелския и на човешкия живот. Тези три живота трябва да се съединят в едно да придобиете целокупния живот. Това всички можете да постигнете не изведнъж, но постепенно. Слънцето на живота е изгряло вече и показва, че Бог е на страната на силните, на разумните, на добрите. С една дума, Бог е на страната на праведните. Желая ви да прекарате поне един ден такъв живот, да покажете своята сила, разумност и доброта, да ви видя такива, каквито сте.“

Томчето „Отиване и връщане“, 1931 г.,
съборна беседа „Сила, разумност и добро“ от 19.08.1931 г.,
Изгрев, стр. 41-42.

3. МИРОГЛЕД И ТВОРЧЕСТВО НА ХУДОЖНИКА БОРИС ГЕОРГИЕВ

Списание „Всемирна летопис“,
год. 3 (1922 г.), книжка 5, стр. 116-123

БОЯН БОЕВ

I. Кратки животописни черти

Роден е във Варна в 1888 г. част от детинството си е прекарал в Русия, дето е следвал и в гимназията. Там следвал известно време и по живопис. Известно време следвал и в Мюнхенската художествена академия (през 1909 и 1910 година). След това искал да се запознае с живота, но не от книги, а чрез по-близко допиране със самия живот. Искал да изучи човешката душа. Ето защо предприел пътуване пешком из цяла Европа, само с една торба на гръб и почти без пари (само с няколко лева в джоба си). Обикалял той Европа пешком от Швеция и Норвегия до Испания. Спял навсякъде: по ливади, по трапища. Случвало се е да не яде по няколко деня. Понякоя път лягал мокър и гладен на открито на дъжда. И макар и да не е бил с много як физически организъм, издържал всички изпитания благодарение на огъня, който горял в душата му. Гореща вяра в смисъла на живота го крепяла във всички изпитания. В градовете се отбивал, само когато е трябвало да търси работа. Работел като дърводелец, механик, черноработник, турял няколко лева настрана и пак продължавал пътуването си. Тези няколко лева му стигали за много време, понеже нуждите му били малки. Повечето спирал в селата: селяните му направили впечатление със своето гостоприемство. Поканвали го да остане у дома им за пренощуване. Той им разправял за себе си, свирил им на балалайка, (знае да свири чудесно на балалайка руски народни песни) и така ги привързвал към себе си, че после не го пушали. Чрез преживяните страдания при пътуването той по-добре вниквал в живота, проникнал до дълбоките основи на битието, разбрал в що се състои истинското щастие и радост. Разбрал, че в широките народни маси има много благородно величие, което ние не подозираме. Трогателен случай разправя за Мароко. Последното му пътуване било от Мюнхен до Мароко. В едно голямо мароканско село е трябвало да пренощува на стъпалата на една джамия, понеже пристигнал късно там. А в Мароко нощем ставало много студено в сравнение с дневната тамошна температура. Той легнал, обаче треперял от студ. Тъкмо полузадрямал, почувствавам, че някой хвърлил една дреха отгоре му. Отваря си очите и вижда пред себе си един негр, който му метнал своята дреха, а сам останал гол. Георгиев му казал: „Ти оставаш съвсем без дреха, а е студено.“ – „Ти си чужденец. Ти не знаеш нашите обичаи спрямо чужденците.“ Почнали спор, който се разрешил най-сетне с взаимни отстъпки: намерили среден път – и негрът легнал на стъпалата и се покрили двамата със същата дреха.

От Мароко отива в Алпите- решил да прекара известно време там (в тиролските Алпи – Австрия) на доста голяма височина, построил си колиба и помагал на околните селяни. И те му помагали. Почнал да обработва малко парче земя. Насадил лук, картофи, леща, зеле, колкото да задоволи своите нужди. Днес едни работят само физически, без да им остава време за духовна работа, а други работят само умствено, а физически се израждат. Според Борис Георгиев всеки човек трябва да съедини в себе си по хармоничен начин физическата и

духовната работа. И наистина, в новата култура всеки ще работи едновременно и физически, и духовно, за да не бъде едностранчиво развит, както е днес. Паралелно с това, у Борис Георгиев почва вътрешна духовна работа. Той има дълбоки духовни преживявания в тези снежни висоти. У него се заражда желание да изрази преживяното. Така почва да рисува. Той казва, че в градовете не би могъл да рисува: там той би издребнял, защото животът в днешните градове е изкуствен. Нужно е близко общение с природата. „Аз, казва Борис Георгиев, не мога да ходя по каменните плочи на града. Чувствам насъщна вътрешна нужда да съзерцавам изгрева и залеза на слънцето, да чувам пението на птичките. В градовете аз не бих могъл да творя.“

В планината Георгиев се чувства в общение с вечното, чувства се по-близо до Божественото. Възвишеното, прекрасното, вечното заговаря в душата му. Там той получава вдъхновение. Особено в снежно време, в дълбоката тишина на снежната планина той долавя тайната на битието, почва да разбира това, що лежи в основата му.

„Гласът на Бога може да се чувства в планината, казва Борис Георгиев. Човек в планината по-ясно чувства възвишеното, което живее в дълбините на душата му.“ И така Борис Георгиев чувства нужда да изрази преживяното с бои и линии. Така неговите картини стават негов „интимен дневник“, както се изразява той.

„За мен планината е необходима, казва той. Това е един закон за мен.“

Думите на Борис Георгиев за влиянието на планината върху душата му не е ли опитал всеки със себе си? Че тя влияе върху повдигането на физичните функции (увеличаване на хемоглобина и пр.), това може да се прочете даже и в популярни книги по хигиена. Но колко влияе тя и върху духа! Не усеща ли душата подем, когато се изкачим на някой планински връх? В списание „Ученическа мисъл“, год. 1, кн. 4, в статията „Влиянието на природата върху личността“ (от Петрана Динолова) са изказани подобни мисли:

„В Родопите има един връх, наречен Алабак, а това значи Аллаха бак (виж Бога). Иван Вазов казва така за посещението си в Родопите: „Аз чувствам някакво щастие и лекост в цялото си същество, някаква неизразима драгост, чиста и светла като лазурното пространство и онази извънредна ясност на мислите, която са способни да дават ефирните височини. Спомням си, че на рилските върхове внезапно ми дохождат идеи и чувства, които бих могъл може би да изразя тогаз, но които сега съм неспособен не само да изразя, но и да си ги възсъздам в ума. Заедно с напушането на небесната област и постепенното приближаване към земята, сякаш че на гръба ми пак ляга товарът на грижите и безпокойствията й.“

Окултизмът е в състояние да хвърли светлина по въпроса за влиянието на планината върху душата и тялото.

В Алпите Борис Георгиев не е бил сам. После дошла и сестра му.

Но в 1914 г. се обявява общоевропейската война. Тая част на Алпите става военна зона (във войната между австрийци и италианци). Цялото население и той трябвало да евакуират местността. Той преминава в Италия и се установява със сестра си във Флоренция. Там постъпва в един гараж за изкарване на материални средства. Сестра му заболява и след една година тежко боледуване умира.

В 1915 година се намесва и България във войната. Той, като поданик на неприятелска държава, бива интерниран в Апенините (Абруската област). Често го посещавали селяни и други. Там той работел дърводелство, общарство, настройвал пиана в селата. Същевременно и рисувал. Там нарисувал картината „Странникът и неговата сестра“.

След периода на интернирането отишъл в Рим, за да види какво да прави, като мислел скоро пак да се върне в планините. В Рим се видял с разни художници. Те и други лица настоявали да уреди изложба на картините си и въпреки неговото желание, уредили такава изложба.

Оттогаз добива известност като художник. И така, първата му изложба била в Рим.

След известно престояване още в Италия, той намислюва да замине за Русия, защото се научава, че неговите домашни, които били там от 1914 г. имат нужда от неговото присъствие. Това било през 1920 г. Тогаз Русия е била в доста неспокойно състояние, понеже била във война с Полша, Врангел и др. От Италия 2000 души руски военнопленници се връщали в Русия. Заедно с тях потегля и той. Попада в обществото на 2000 души руски селяни. С тях той се сблизил, разговаряли се за Христа, религията, войната и пр. Нали говорят много пренебрежително за руския мужик? Но той останал поразен от величието на руската душа. Тези хора имали такъв здрав усет за това що е човештина, що е етика, що е религия в истинския смисъл на думата! Той им показал картините си. Тези рисунки, които имали такава висока техника, били разбрани от тези хора така, както рядко други ги разбирали. Мнозина от тях плакали. И му обяснили защо плачат: „Плачем, защото видяхме чрез тях най-хубавото в душата си.“

В Русия стоял една година при домашните си (родители, сестра и нейно дете). Баща му бил тежко болен. Пет месеца след пристигането му баща му се поминал. Както навсякъде, така и в Русия картините му направили голямо впечатление. С домашните си той се завръща във Варна. Той пак чувствава нужда да отиде в планината. Минавайки през София, по съвета на приятели, урежда изложба, която направила голямо впечатление. Помолили го да уреди и в други градове такава изложба. Той се съгласил. Уредил такава в Търново. Половината град посетил изложбата. Подобна изложба уредил и в Пловдив, във вегетарианския дом. И там имал голям успех. От сутрин до вечер била пълна с посетители. Правело впечатление, че била пълна с деца, особено в последните дни. Децата, които идвали на изложбата, разправяли в своя квартал на другарите си. И последните, заинтересувани, дохождали. Особено едно дете направило впечатление. То дошло няколко пъти. Веднъж дошло с малкото си сестриче (още бозайниче, което не разбирало, разбира се, нищо), като го носило на ръце. В предпоследния ден довело баща си. Бащата казал: „От три деня детето не ме оставя в покой. Настоява да дойда на изложбата. Каква изложба, му казвам? Трябва да си изкарвам хляба. Три дена така настояваше, че най-после дойдох.“

Друг курioзен случай: Една жена от народа дошла на изложбата. На връщане среща една приятелка, излязла да купи гвоздеи и ѝ казва: „Тъкмо минаваш покрай вегетарианския дом, отбий се там на изложбата.“ Приятелката ѝ влязла и захласната останала там до вечерта, додето затворили помещението. След излизането си отива да купи гвоздеи, но магазините били вече затворени. Мъж ѝ дома пита за гвоздеите. Тя му разправя всичко. Той ѝ казва: „Изложба ли? За тази изложба аз изгубих целия ден. Работата остана недовършена.“ Жена му го помолила да я прости и прибавила: „Но за не се сърдиш, утре отдели една минута, за да отидем заедно.“

На другия ден тя го завежда и там се помиряват. Той ѝ дава право.

От България художникът пак отива в Алпите. Там той рисува новата си картина: „Странствуващият пастир“. През пролетта на 1923 г. се връща, прекарва лятото у дома си във Варна, дето урежда изложба. През декемврий с.г. след кратко престояване в София заминава за Италия и то в Доломитните Алпи, за да

работи там. Оттам ще замине за Лондон, дето е поканен да уреди изложба от картините си.

Преди да говоря как той схваща изкуството, нека да кажа още няколко думи за неговата личност. Благодарение на дългите си пътувания по Европа, той владее много чужди езици – френски, италиански, испански, немски, английски, турски и руски. Умее от най-различни видове физически труд, разбира от общарство, шивачество, зидарство, електротехника, дърводелство, земеделие, настройване на пиана.

В храненето си се придържа о вегетарианския режим. Той е убеден вегетарианец. Убеден е, че човек може да задоволява нуждите на своето тяло само с растителна храна. „Човек може да съществува и без да убива животните, казва той. Месната храна огрубява човека. Всеки човек трябва да е изпълнен с любов към животните – тези наши по-малки братя. Не трябва да им причиняваме никакви страдания. Погледнете един вол. Като погледнете очите му, ще видите особено изражение в тях. Колко са изразителни очите на вола! В тях ще прочетете голямо страдание. Какво трябва да преживяват тия същества! Кой не е учуден от погледа на вола? Без любов към животните, без събуждане на нежни чувства към околните същества, как ще може човек да почувствува висшето в себе се?“

II. Задачите на изкуството, според Борис Георгиев

Според него, истинската природа на човека е духовна. Всеки един, казва той, каквато работа и да върши, трябва да чувствува връзките си с цялото човечество: „Да заковеш една маса е по-малко важно, казва той, отколкото да утешиш един нещастен.“

Изкуството, според Борис Георгиев, трябва да освободи човека от гнета на материалното битие, да го направи свободен. Под това се разбира следното: Да се събуди висшето, Божественото в душата му. Чрез съзерцание на художественото произведение човек трябва да почувствува, че в основата на битието лежи възвишеното, великата хармония. Той да почувствува, че животът има дълбок смисъл. „В този смисъл, казва Борис Георгиев, изкуството е допринасяне на религията, то е тайнство, то е едно велико дело. То е нещо чисто мистично. То изразява нашия стремеж към отвъдното, към мистичното. Трагедията на днешното изкуство е в изгубване на съзнанието, че изкуството е религия, че то е свещенодействие, че то е Слово Божие, чрез което душата се освобождава. Днес изкуството е изгубило това съдържание. Целта на изкуството не може да бъде да отрази действителността точно, защото и без изкуството виждаме действителността около нас. Истински религиозният човек търси в религията изход от ограничението на физичното битие. Всеки човек чувствува една висша красота, нещо безсмъртно, безконечно. Това висше трябва да се събуди в човека. Това е задачата на изкуството. Погледнато така, изкуството става доста трудно дело. И само това изкуство е истинско, което постига тази задача.“

Борис Георгиев е против принципа „изкуство за изкуството“, „наука за наука“. „Не, казва той, то не трябва да бъде самоцел, но чрез него трябва да си обясним смисъла на живота; то трябва да подпомогне нашата еволюция.“

С други думи изкуството трябва да стои на чисти етични основи: то не е дело за развлечение, а е от чисто духовен характер.

Ето защо той високо цени египетското изкуство, което било чисто религиозно. „Египетското изкуство, казва Борис Георгиев, със своите висши

проявления в пирамидите, обелиските, сфинксовете и пр. е ненадминато още от никого. То се е появило не като плод на субективното желание на отделни лица, но като плод на цялата култура. Анонимните художници на Египет са чувствували една религиозна мисия. Те са говорили с езика на вечността и до ден днешен ние не можем да противопоставим нищо по-велико на един египетски сфинкс, който от хилядолетия от пустинята гледа във вечността, гледа в тази неразгадана загадка, която е тайната на битието. И този гениален образ е изваян от една скала с колосални размери. Това е една концепция, за която само сетивните възприятия на художниците не са били достатъчни. Творческият дух на природата, творческите планове на природата са се проявили чрез тези художници и затова не намираме имената им. Самият художник е чувствувал награда в това, че е жрец на онази мистерия, която се извършва в битието.

„Истинското изкуство е истинска религия.“

„Истинското художествено произведение трябва да буди религиозни чувства, религиозни в широк, а не в тесен смисъл на думата. Ето защо днес изкуството е издребняло, като се е изместило от тази база и служи само за развлечение, само за декоративно украшение на къщите. Истинската музика е религиозна, макар и да не носи религиозно заглавие. Всяка истинска картина е религиозна, макар и да не носи религиозен надпис (религиозна в смисъл, че събужда най-възвишеното, най-прекрасното в човешката душа). Някой композитор може да е с великолепна техника, но няма душа. А за Бетховен казват, че когато човек го слуша, чувствава, че влиза в един храм и душата се освобождава, познава същността на нещата. **Музиката и живописата трябва да дадат на човека истинска представа за религията, за истинската религия.**“

„За висшата красота, висшата поезия няма нужда от невероятни образи, от чудовища, кули, както някои школи бяха въвели на мода, като израз на висшето изкуство. Истинският символизъм в своята същност може да се почувствува в един изгрев слънце, в едно изражение на човешко лице, в едно животно.“

Като изхожда от това разбиране на изкуството, Борис Георгиев е против импресионизма. После виждаме разни нови направления в изкуството: кубизъм, футуризм, дадаизъм. Той е против всички тези течения.

Има друга важна точка в неговия мироглед. Неговите изложби са винаги безплатни. Той не продава картините си. Според него, когато художествените произведения се свържат с пари, с материални придобивки, изворът в душата на художника спира, истинското вдъхновение престава, изкуството престава да бъде религиозна дейност. „Картината трябва да бъде част от сърцето на художника, казва той. Тя се ражда тъй, както детето. Всяка картина е едно духовно раждане. Това раждане не е по-малко мъчително от раждането на детето. Картината дълго време съществува в душата на художника като вътрешно съзерцание. Така, ако разбираме, можем да кажем, че не винаги художникът може да твори. Разбира се, ако вземем няколко бои и нацапаме платното, можем да изкараме картини по 20 на ден.“

Някой път, според него, изкуството не трябва да се практикува за пари. А материални средства за издръжка художникът трябва да изкарва чрез някоя друга работа. В римската изложба богати американци и англичани са му предлагали да купят от картините му, но той отказвал. Мнозина останали учудени, че Борис Георгиев не продава картините си, защото обикновено изложбите се правят с вход и картините се продават.

„Те са моите деца, казва Борис Георгиев. Децата си не мога да продам. Майка, когато ражда децата, не ги ражда, за да печели с тях.“ На всекиго, който иска, той ги показва безплатно. Той изтъква и други два мотива за това: 1). Ако с изкуството се прави търговия, тогаз човек на изкуството има опасност да се приспособи към вкуса на тези, които му плащат; 2) Ако изкуството е с пари, тогаз от него ще се лишат тези, които са по-бедни и не могат да плащат.

Истинският художник трябва да се е самопожертвувал, според него. „Той трябва да се е отказал от много, понеже висшата награда за него е онази радост, която предизвиква в душите и сърцата на хората.“

Според него, истинското изкуство трябва да е достъпно на всички, а не само на висшите класи, както е било досега. Той казва, че масата, народът в много случаи повече цени истинското изкуство, отколкото висшите класи и твърди това въз основа на своята житейска опитност. Той мечтае, като се върне по-нататък в България, да я обиколи, като отива от село на село. Ще им показва картините си и ще им казва как разбира смисъла на живота.

Борис Георгиев обича изкуството с цялата си душа, търси неговите тайни. Той дълбоко разбира, че за да може художникът да изрази висшето, трябва да работи постоянно върху душата си, а не само върху техниката.

III. Творчество

Ще кажа няколко думи за някои от картините. Те са в извънредно нежни линии и бои и с фина техника.

1). „Алпийска селянка“.

Лицето ѝ неземно, невинно, чисто, като че ли се намира в молитвено настроение. И самият зрител при съзерцание на картината дохожда в молитвено настроение. Това същество, като че ли е далеч от земята, в едни небесни сфери, в царството на чистотата и невинността. Чрез тая картина художникът, като че ли е искал да изрази идеята на чистотата и невинността.

2). „Сухо дърво“.

Тук-там с изсъхнали листа. Тук чувствуваш нещо повече от самото дърво. То със своите своеобразно извити клони като че ли е едно живо същество, една душа. И тая душа ни говори, тя ни разкрива своя вътрешен мир. Всяка извивка на стъблото и клоните ни разкрива преживяванията на тая душа. Цялата картина завладява зрителя, събужда у него съответно настроение.

По този начин като че ли цялата природа е жива, зад всичко видимо е душата: видимите форми са нейн израз.

3). „Сърна, прободена от стрела“.

Всичко покрито със сняг. Надалеч снежни планини. Каква хармония наоколо в цялата природа! При тая хармония колко груба изглежда ръката, която е прободла сърната! Какво грубо нарушение на мировата хармония от човека!

4). „Селянка, облегната на една ограда“.

5). „Сестрата на Борис Георгиев чисти пространството пред колибата от снега“.

Борис Георгиев беше нарекъл своите картини „интимен дневник“. Колко подхожда този термин и за тая картина. Той има незабравими спомени от покойната си сестра. Тая картина е една мила страница от техния съвместен живот в Алпите. Колко хармонично съединявали те физическия труд с духовния. Висша поезия е изпълвала живота им. На тези висоти те са се чувствували непрекъснато в един храм.

6). „Момиченце подава трева на агънце и сърненце“.

Наоколо цвета, трева, дървета, планини. Детето е усмихнато, доверчиво. Борис Георгиев казва, че с тази картина не искал да изобрази как дете подава трева, а искал да предаде как усеща онова единство, което ни свързва и с животните, и с тревите, и с цветята, и с дърветата, и с планините. Това дете е символ на човешката душа. Когато съзерцаваме тази картина, почваме живо да чувствуваме нашите връзки с тревите, цветята, дърветата, планините, животните. Те всички стават близки до душата ни, ние сме едно с тях! Ново, по-висше съзнание се събужда в душата ни.

7). „Мадоната“.

Борис Георгиев се стреми в много свои картини да изрази душата, т.е. най-чистото, най-святото в душата. Душата на човека крие един „погребан храм“, една светиня. Всички наши благородни пориви идат от нейните божествени дълбини. В лика на Мадоната Борис Георгиев иска да ни изрази „святая светих“ на душата, възвишения и вътрешен мир. Такова лице не съм виждал почти между хората. Такова лице не съм виждал и в картина. Какво чудно лице! То изразява смирение, кротост, мир, любов, благодат, вглъбяване в един висш мир. Ръцете й са скръстени отпред.

„Едно човешко лице, казва Борис Георгиев, може да бъде символ на нашата носталгия за нещо свято, възвишено, чисто.“

Този е типът на бъдещия човек, който е победил себе си и е достигнал до неземна чистота и вътрешна хармония. Пред душата на художника се носи като видение типът на човека на новата култура на одухотворената земя. Тая мадона представлява типа на идеалната душа, която трябва да се прояви на земята.

Когато човек съзерцава лика на Мадоната, като че ли почва да разбира тайната на битието, скрития смисъл на нещата, почва ясно да разбира, че светът не се изчерпва само с видимото, че същността и основата на вселената е чистото, прекрасното, любовта, милосърдието. Всичко възвишено се събужда в душата на зрителя. Човек, както казвали руските селяни в парахода, почва да разбира най-хубавото в душата си.

А именно там е силата на изкуството. То трябва да събуди най-прекрасното в човешката душа.

8). „Портрет на г. Д.“

Един от най-сполучливите портрети от Борис Георгиев. Вътрешният живот е много нещо предаден.

„При рисуване на портрет, казва Борис Георгиев, художникът трябва да има ясновидство, за да вникне в душата и я изрази.“

Аз не съм виждал такъв портрет в никоя изложба, в никоя галерия от тези, които съм посетил.

9). „Майката на художника“.

За да подчертае своите чувства към нея, която обича с най-дълбока любов, той рисува над главата й арки, извити няколко пъти сводообразно и украсени със зеленина. Борис Георгиев казва, че чрез тези арки е искал да даде тържественост и святост на обстановката. Той постига целта си. И с това се изразяват чувствата на художника към майка му: благоговение, отношение като към светица.

10). „Странникът и неговата сестра“.

Тази картина е нарисувана след смъртта на сестра му, с която живяли в планината. Тая картина представлява автобиография на художника, както се изразява самият той. На предния план е нарисован самият художник „en face“. До него, от дясната му страна е в профил сестра му, но не като плътна, материална

форма, а като ефирно същество с извънредна нежност и съсредоточеност на лицето. Главата ѝ е украсена с венец от маргаритки.

Тая картина прави необикновено впечатление. Тя приковава човека.

Сестра му била необикновена по чистота, идеализъм. Тя била една от редките натури. Той чувствава, че тя е постоянно с него, че тя е във вътрешно общение с него, той чувствава нейното присъствие. Трогателни, задушевени са били връзките между двете души. Споменът за нея стои свят в душата му и когато заговори за нея, говори с особена нежност на гласа и с особен жар.

11). „Странствуващият пастир“.

Това е последното му произведение, което е изработил през 1922 г. в планината. Той така говори за тая картина: „Това е симфоническа поема на моята етика, на моето изкуство, на моя мироглед, както от естетична, така и от идейна гледна точка.“

У художника има копнеж, носталгия за онзи тип човек, който трябва да бъде носител на милосърдие, любов, хармония. Този копнеж, тази носталгия за съвършения тип човек живее у всекиго. Същност еволюцията се състои в проявата на възвишеното, което се намира в дълбините на всяка човешка душа.

Две сърни с любов, доверчиво се увират до самите му гърди. От очите на едната сърна текат сълзи. Сокол кацнал на рамото на човека, а врабче на тоягата му. Змията също се стреми към човека. Малко по-далеч мечка и костенурка. Едни сърни кротко пасат на известно разстояние. В тревата цветя. Надалеч планини. Една река тихо тече в равнината. Над човека дъга.

В тая картина има сливане на всички в едно единство. Това е бъдещата култура на земята, когато човек ще бъде в хармония с цялата природа. Човекът, нарисуван на картината, е бъдещият човек, който ще въдвори тази хармония на земята и ще бъде проявител на Божественото.

Но впечатлението от картината не може да се предаде с думи. Особено впечатление прави лицето на пастира. Каква хармония трябва да царува в душата му.

Когато човек съзерцава картината, като че ли се издига в една неземна обстановка. Картината, като че ли е снета от един друг свят. От всички картини, които досега съм наблюдавал, няколко са ми направили най-голямо впечатление. Тази е една от тях.

„Тази картина носи название „Странствуващият пастир“, казва Борис Георгиев, защото тази идея е още един странник, тя е една идея, която не е достойна още на всички хора. Това е великата идея за хармония в природата, царството на Бога.“

12-та картина: „Дете набрало трева и я държи в ръцете си“.

Наоколо само цветя. Една коза посяга към тревата с голямо доверие. Тази картина прави същото впечатление, събужда същите чувства като картината с момиченцето, агънцето и сърненцето. Като гледаш картината, чувствуваш, че животните са наши по-малки братя, чувствуваш сродството между човека и цялата вселена.

13). „Зимен пейзаж в Алпите“.

14). „Портрет на Теодор Траянов“ и пр. и пр.

IV. Няколко думи за изкуството

Борис Георгиев изтъква връзката между етиката и изкуството. Той казва, че истинското изкуство трябва да има етичен характер. Как трябва да се разбира тази връзка? Тя не трябва да се разбира плитко. Изкуството не трябва

да бъде тенденциозно, разбира се, не трябва да има за цел да морализира в обикновения смисъл на думата. Тогаз живописиста например би ни дала поучителни картинки. Тая връзка трябва да се разбира много по-дълбоко.

На друго място споменах нещо за възгледите на д-р Щайнер върху изкуството. (Виж статията „Нова дейност на окултния университет „Гьотеанум“ в Швейцария“. Окултно движение в Германия през последните години – „Всемирна летопис“, год. 3, кн. 1-2). Той казва: „Омир в началото на „Илиадата“ зове „Музите“ като вдъхновителки от един друг свят. Също така Клопшток в началото на своята „Месияда“ зове безсмъртната душа като сила, която господства над всичко преходно.“

Кои са тези музи-вдъхновителки? Коя е тая безсмъртна душа, за която говори Клопшток в началото на Месиядата? За да се отговори на тези въпроси, трябва да се знаят тайните дълбини на човешката душа, трябва да се знае нещо за скритите основи на битието. Вдъхновението иде именно от тези дълбини. Истински художник е онзи, който повече може да се вслушва в това, което му се нашепва от неговата Божествена безсмъртна природа. Оттам връзката между изкуството и мистичното, религиозното. Огюст Роден казва в „Изкуството“: „Истинските художници са изобщо най-религиозни от всички смъртни. Навсякъде великият художник чувства мировата душа да се разкрива пред неговия дух. Де ще намерите вие един по-религиозен човек? Мистичното в света е създало най-хубавите произведения в изкуството.“

Що е Бог? Той е източник на висшата красота, висшето добро и висшата красота. Чрез висшата красота ние почваме все повече и повече да разбираме Бога. Значи изкуството е едно от средствата да проникнем до същността на Бога.

Художникът, за да твори под ръководството на висшето, безсмъртното в себе си, трябва да живее чист живот. Вдъхновение, майката на всяко истинско художествено произведение, може да има само чистият по душа. Ето думите на Гьоте за поета Платен, негов съвременник (в „Разговорите на Гьоте с Екермана“): „Платен е даровит, но за да напише велики произведения, трябва му още едно нещо: любов, повече любов.“

Значи източник на истинското художествено творчество е най-чистото, най-възвишеното, най-прекрасното в човешката душа. Но висшето у човека е проникнато същевременно и от най-висшите нравствени сили. Ето в такъв смисъл е свързано изкуството с етичното.

И тъй, изкуството не трябва да се занимава с тенденциозни морализирания, но поради самото си естество, всяко истинско художествено произведение не може да не събужда висши морални сили у човека. Отецеството на висшите морални сили в човека е в същото време отечество и на творческите сили на художника. В този смисъл можем да кажем, че религия, морал и изкуство идат от един и същ извор. По този начин стават понятни думите на Борис Георгиев, че изкуството е религиозна дейност.

Щом веднъж изкуството има своя корен във висшата природа на художника, то разбира се ще има сила да събужда същата природа и у съзерцателя на художественото произведение. Оттам идваме до великата мисия на изкуството, за която говори Борис Георгиев.

Бо-Ин-Ра казва: „Изкуството не е лукс. Чрез изкуството се работи за духовната обнова на земята.“

Красотата събужда висшето в душата и последната достига освобождение. Защо събуждането на висшето в душата значи нейното освобождение? Свободна нали значи проява на истинската човешка природа, а нали висшето в човека е истинската му природа? Понеже любовта е най-висшето, оттам става ясна мистичната връзка между красота, свобода и любов.

Според схващането на Гьоте, в произведенията на изкуството има такава строга закономерност, каквато срещаме и в природата. Художникът твори интуитивно, но нищо произволно и случайно няма в неговите произведения. В тях е проявен Бог. Д-р Щайнер често цитира прочутите думи на Гьоте относно художествените произведения: „В тях има необходимост (т.е. строга закономерност), в тях е проявен Бог.“

Линкей казва (във „Фауст“): „Красотата укротява всеки гняв.“ Гьоте иска да каже, че гледката на висшето, връзките с висшето променят низшата човешка природа (това Линкей казва при виждане на Елена, която символизира висшето в човешката душа). А пък с това висше човек влиза във връзка и чрез художественото произведение.

V. Заключение

Ще кажа няколко думи за общите ми впечатления от картините на Борис Георгиев. Запознаването с Борис Георгиев и разглеждането на картините му беше важно събитие за мене. Дълбоки идеи и чувства събуждат картините му в душата на зрителя. Истинското изкуство трябва да има силата да промени човека. Някои ми казаха, че дълги часове са гледали картините му и не им се излизало. У зрителя се открива красотата на някой друг по-висш живот, който трябва да го има непременно някъде. Аз съм уверен, че бъдещето ще му донесе известност в цяла Европа.

Едвин казва: „Досега аз не подозирах, че една картина може да има такава голяма сила в себе си. Аз знаех за голямата сила на музиката да издига душата в неземни сфери. Мислех, че картината и да има тази способност, има я в много по-малки размери. И чрез картините на Борис Георгиев разбрах силата на картината да накара да затрептят най-нежните струни на душата.“

Какво ни говори творчеството на Борис Георгиев? То иде в един век, в който господствува още материалистичната култура. Но тя си вече отива. По всичко се познава, че иде вече духовна пролет.

Кандински в книгата си „Духовното в изкуството“ казва: „Нашата душа след една дълга материалистична епоха е сега в началото на своето събуждане. Понеже е още в началото на събуждането си, тя носи още зародиш на съмнение, неверие, безцелност. Материалистичния мироглед, който направи от живота една лоша, безцелна игра, не си е още отишъл. Събуждащата се душа е още под тежестта на материалистичния мироглед. Само една слаба светлинка свети като малка точка в голям черен кръг.“

Във всичко: музика, поезия, живопис и пр. ние забелязваме днес духовен подем. И той говори много ясно за онзи, който иска да чете с духа на времето, че се ражда нова култура на земята, култура на възкръсналата човешка душа.

4. ИСТОРИЧЕСКАТА СЛЕДА НА БОРИС ГЕОРГИЕВ НА „ИЗГРЕВА“ В СОФИЯ

ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ

1. Бях слушал различни неща, но когато през 1970 г. Ирина Михалчева написа една дълга монография, отпечатана в Известия на института по изкуствознание БАН, том 14, стр. 5-57 и заедно с написаното от Боян Боев през 1922 г. и поместено във „Всемирна летопис“, успях да се ориентирам що годе.

2. През 1987 г. отново в луксозно издание излезе книгата „Борис Георгиев“ на Ирина Михалчева, която се разграби за дни.

3. Един от тези, които съдействаха на издаването на книгата, както и на направения филм за Борис Георгиев, бе Христон Захариев от град Пловдив, ул. „10-ти конгрес“ 10, с много снимки и материали. Но неговото име не бе споменато никъде, понеже той бе последовател на Учителя Дънов.

4. Аз бях събрал някои репродукции на фотографски снимки от възрастни приятели. Накрая написахме писмо на Христон и получихме неговия отговор. Вместо да ни съдействува, той отказа, вероятно огорчен от предишните си опити. И той направи фатална грешка. Ние не можехме да открием други следи на Изгрева, освен тези, които сме поместили. За нашите безрезултатни усилия се вижда от двете приложени писма

5. За Борис Георгиев виж „Изгревът“, том III, стр. 75-76; номер 64, том VI, стр. 291 под номер 40; том IX, стр. 338, стр. 516.

*
* *

София, 16 януари 1990 г.

Уважаеми брат Христон,

След получаването на писмото ти от 30.12.1989 г., в което ти споделяш с мен моя план и нашия включително, защото работата е обща, като всеки един от участниците в тази обща работа трябва да поеме своята отговорност и има възможността всеки един от тях да разработи отделна тема, от онази поредица, която сме замислили да се нарича: „Борис Георгиев на Изгрева“. По този начин ще се запази авторството на всеки един от участниците и ще бъде не само знак на автентичност, но и знак на историческа достоверност, защото всеки подписал своята тема, означава, че е автор на същата, и че това лице съществува в действителност. По този начин това ще бъде един колективен труд на всички ония, които могат да напишат нещо, които знаят и които имат отношение към тази тема. До настоящия момент за Борис Георгиев са писали много хора и това е видно в библиографията на последната книга, написана за него от Ирина Михалчева през 1987 г., както и нейната публикация от 1970 г. в „Известия на института за изкуствознание - БАН“. Вероятно и други автори ще работят върху тази тема.

Но ние смятаме, че трябва да бъде разработена темата „Борис Георгиев на Изгрева“. Като пръв автор ще бъде публикацията на Боян Боев във „Всемирна летопис“, год. III, стр. 116, от 1924 г., кн. 5. Втори автор ще бъде онзи, който е написал във вестник „Братство“, като текста бъде изваден и цитиран дословно. Трети автор ще бъде онзи, който е писал на тази тема в списание „Житно зърно“. По-нататък ще следват авторите от нашето поколение, като за автора Христон Захариев, според нашите предварителни преценки, след като прочетохме писмото ти, могат да бъдат следните теми, които ще станат публикации:

1. „Животът на Борис Георгиев на Изгрева и животът с приятели от Братството“. Снимков материал и коментар на снимките и лицата от този период, включая опис на обстановката на Изгрева през онази епоха и средата, в която е живял.

2. „Художникът Борис Георгиев и образът на Учителя“ - сведения за времето, епохата и подробности за рисуване на портрета и оценки от първата изложба на Борис Георгиев от пресата и приятелите за портрета на Учителя.

3. „Борис Георгиев и животът му с последователите на Учителя от Братството, видно от кореспонденцията на Борис Георгиев с приятелите“, като се извадят всички пасаж, които се отнасят до приятелите от братството и живота на Изгрева, като всеки пасаж се обозначи до кого е писмото и датата, до кого е писано. Необходимо е да се направи и коментар по тази тема.

4. „Опитности на Борис Георгиев с Учителя“ - разказани от приятели, съвременници на тази епоха. В този раздел да бъде поставено и онова, което е казал Никола Нанков за помощта на Учителя, за тяхното материално подпомагане. В случая, че той или някой друг се добере до кореспонденцията между Никола Нанков и Борис Георгиев, трябва да се препише и представи авторството на Никола Нанков. По този начин той като автор ще участва също в този колективен труд. Това е необходимо и трябва да се зачете неговия труд, защото той имаше много голямо огорчение от неговите съвременници, които използваха негови материали и след това се подписваха под своите публикации, като той изобщо не беше споменат като лице, което е съдействувало. Освен това той е сега в невидимия свят и много точно ще следи какви са помислите на всекиго, който иска да се добере до неговия архив. Затова е необходимо чистота и честност, понеже ние не работим за Борис Георгиев, а работим за Школата на Учителя. А Борис Георгиев е бил една проекция в дадено време, като един от представителите на българския народ, изпратен пред Мировия Учител.

5. „Допълнителни идеи, мотиви и материали, които ще възникнат при обработката на материалите от посочените четири точки, като бъдат обособени в отделни теми.“ По този начин се дава възможност на Христон Захариев да работи творчески и всяка една идея, която дойде до него да може да я подкрепи с материали и факти и съответно да я изрази в четмо и писмо. В случая той има възможността свободно да работи в тази насока. Ако в своята работа издирване на материали се добере до лица, които имат познания за тези събития, може спокойно да ги охрабри и подпомогне да напишат също нещо по този въпрос. Така ние откриваме този раздел свободно и за всички ония, които биха могли да напишат сега, както и след години, като написаните материали се прикачат към този колективен труд, наречен „Борис Георгиев и Изгревът“.

Ние тук също ще се опитаме да работим по дадени теми, като на този етап нашите теми не се дублират с онази програма, която ние написахме на Вас. Но ако се окаже дублиране, има два начина: или всеки да си помести своята публикация, или пък да се обединят в едно, като обработката им стане колективно на масата, на кръглата маса, и при споразумение от всички участници направената публикация ще носи името на всички участници. Това нещо е разумно и ще доведе до обединение на нашите усилия. А в какво: ние сме длъжни да запазим и съхраним проекцията на Школата на Учителя в лицето на всички съвременници, защото опитността на един ученик е опитност на цялата Школа. Желая ти успех в работата. При възникнали въпроси, ние сме готови да съдействуваме. С уважение, от редакторската група:

М. Великова
Вергилий Кръстев

*

*

*

Мила сестра Марияка,

Отдавна съм получил писмото ви от 16.11. т.г. и Ви моля да ми простите, че чак сега ви отговарям. Твърде много време ни отнемат нашите лични работи около двора и др. ангажименти и едва сега отправям и годишните си поздравления, та дойде едва сега ред и до вас.

Избраната тема от вас е много хубава и чака тепърва разработка, но с упорита работа по събиране на материали и по подреждането им.

За съжаление аз имам най-малко сведения по този въпрос досега, откъде ли няма такива, но от братството най-малко, надявам се, че вие ненапразно се обаждате именно за това, да се заемете сега с този въпрос, защото живеете там и по-лесно е да отделите време за това. Аз се радвам много за проявения от вас интерес за това. Сега на въпросите ви:

1 и 2: Писано е както и вие знаете от брат Боев.

3. Досега не съм прегледал годишниците на „Братство“, за да издиря това, понеже ги нямам. Но сигурно има и трябва да се издирят и уточнят, а и Савата е жив и здрав още.

4. Не знам къде го е рисувал Учителя. Имам няколко фотографии, когато е бил с къщичката си на Изгрева. Също така фотография с бр. д-р Жеков и жена му. На излет на Витоша с около 10 души от Изгрева. Записани са и имената им от мен.

Той е спал у д-р Жеков и Емануил Манолов, но архивите са останали в Симеонов, който е направил къщата си на мястото на къщата на Жеков, но ми каза, че били останали материалите на открито, намокрили се и прочие - не каза, че са унищожени или загубени, но ми каза, че не го интересува тази работа, не се занимавал с това и пр. и пр. и не направи даже опит да ми даде някои сведения относно това. Затова издирването у него не е извършено, но трябва да се подходи много внимателно, да не му се издраска полирания под или допиране до мебелите му. (Моя забел.: Отнася се до Савата от Мърчаево, при когото има оставени архиви от д-р Жеков и др.)

Еленка (сестра му), обеща да потърси но досега не се е обадила. Разпитвах Узунов, който само ми каза, че Борис им отворил вратите на къщичката, където светело от чистота, като в аптека. Ходих и при Ив. Жеков, но той не можа да ми каже нещо съществено.

Христина Милчева казваше, че има писма от него, но досега не ги е дала. Хората от Америка и Русия ги дадоха 245 броя, а тя може да ги даде и да разкаже нещо за него, понеже се е канела да отива при него с други, това пише Б.Г. в няколко писма. Но е нужно да се отиде при нея и при някои по-възрастни братя и сестри. Все ще се намери някой да даде ценни сведения за него. Както пишеш, че си чувала, така и аз съм чувал от Н. Нанков, че Учителят като разбрал, че Борис е останал в голяма нужда, след като не е могъл да настане семейството си във Варна, след завръщането им от Русия, Учителят наредил да му ушийт на него и майка му палта и обувки. Нанков е водил кореспонденция с Бориса и той му е пращал репродукции от картините си, които той е показвал на мене не един и два пъти. Вярмам, че са запазени у жена му или роднините, у които е съхранявал беседите и др. ценни материали за Братството.

У него беше един вариант от Портрета на Учителя. Той лично го е донасял на наши изложби два пъти. Но сега жена му казва, че е изчезнал при местенето им тук и там. Та тя не знаела кой им е помагал и кой може да го е взел. Другият портрет бил при стенографките, но Данаил Иванов Панайотов го взел от нея тази година и аз не можах да го намеря, за да взема копие от него.

Прощавай, че така набързо нахвърлях тези мои сведения. Ще ви моля, заемете се най-усилено да съберете още, ще сте богато възнаградени за това от всички обичащи Бориса.

Брат твой: Подпис

(Христон Захариев)

5. БОРИС ГЕОРГИЕВ – ЖИВОПИСЕЦ

**(Енциклопедия на изобразителните изкуства
в България: т. 1 – София: БАН, 1980, с. 176)**

Борис Харалампиев Георгиев е роден на 1.11.1888 г., Варна, починал на 9.09.1962 г., Рим. Завършва (1908) Художествено училище в Петербург, учи живопис при проф. Н. Ръорих и после (1909-1910) взема уроци при Анджело Анк и Петер фон Холм в Мюнхен. Георгиев странствува по света, обикаля много европейски и др. страни, живее твърде усамотено, сам се чувства скитник и самотник, и всичко това се отразява на творчеството му. Майстор на линията, той създава творби с подчертано философско – лиричен характер. За своите картини използва цветни моливи, пастел и техника, наподобява мокрото фреско. За известно време се установява в Швейцарските Алпи и създава първите си творби, наситени с настроение на самотност: „Ave Natura“ (1914), „Зима“ (1914), „Скитникът и неговата сестра“ (1919) и др. През 1920 г. се установява в Рим. С голямо професионално майсторство и дълбок психологизъм създава сборните портрети „Семейство Селла ди сан Джиролано“ (1920), „Троен портрет“ (1924), портрет на майка си – „O, donna, Sante Madre mia“ (1924), на Робиндранат Тагоре (1926, три варианта), на писателя Джовани Папини, на Алберт Айнщайн (1928), и др. През 20-те години Борис Георгиев урежда две самостоятелни изложби в София (1922, 1928), комплектувани предимно от портрети на български писатели и др. творци: „Теодор Траянов“ (1922, 2 варианта), „Мара Белчева“ (1922), „Чичо Стоян“ (Стоян Попов, 1928), „Роза Попова“ (1928), „Братя Владигерови“ (1928), „Людмил Стоянов“ (1928), „Земетръс“ (Владимир Димитров – Майстора, 1928), и др. От 1931 до 1936 г. престоява в Индия, където създава редица портрети, пейзажи и фигурни композиции със сюжети из индуски легенди и живота на бедните: „Махатма Ганди“ (1935), „Кастур бай Ганди“ (1935, жената на Ганди), „Джавахарлал Неру“, „Амрид Каур Синг“, „Очите на индуската жена“, „Скръбта на Индия“, („Среща с парите на Индия“) – композиция, проникната с хуманност и дълбок демократизъм, пейзажите „Индуски храм“, „Лунна симфония в Хималаите“ и др. От 1952 до 1956 г. е в Бразилия. Участва в международни изложби във Венеция (1928 и 1942), прави самостоятелни изложби в Берлин и Рим – последната през 1961 г. голяма част от творбите му се намират в Италия. Негови картини притежават НХГ (Националната Художествена Галерия) в България и редица музеи в Индия, Бразилия, ФРГ, ГДР и др. и частни сбирки.

През 1937 г. получава голямата награда „Короната на Италия“ за цялостното си творчество.

6. БОРИС ГЕОРГИЕВ – ВЕЛИК БЪЛГАРСКИ ХУДОЖНИК

Борис Георгиев е велик български художник. Роден е във Варна на 1.11.1888 г. През 1902 г. отпътува със семейството си за Петербург, където учи живопис при професор Николай Ръорих, а от 1909 г. продължава обучението си при Анджело Янк и Петер фон Холм в Мюнхенската академия по изящни изкуства.

През 1910 г. започват странстванията на художника. Той пресича цяла Европа от Норвегия до Испания, след което се усамотява за няколко години в планината Трентино, в Алпийската местност Вал-Сугано. От 1914 до 1920 г. работи във Флоренция. Там умира сестра му Катя. През 1920 г. се заселва в Рим, където прави първите си самостоятелни изложби. В Рим Борис Георгиев става известен като много добър портретист, италианците го считат за свой художник. През 1922 г. се завръща за малко в България и организира самостоятелни изложби в София, Търново, Стара Загора, Пловдив. През 1928 г. е втората самостоятелна изложба на Борис Георгиев в София. От 1928 до 1929 г. художникът живее в Берлин, където се среща с гениалния физик Алберт Айнщайн, комуто прави портрет в два варианта. Алберт Айнщайн дава висока оценка за Борис Георгиев в писмо, отправено до него на 11.02.1929 г. и му съдейства за организирането на мащабна самостоятелна изложба в галерия Шулте в Берлин. През 1931 г. Борис Георгиев заминава за Индия, където получава покана от Рабиндранат Тагор да стане преподавател по изкуствата в университета в Шантаникетан недалеч от Калкута, но художникът продължава да пътешества и събира материал за своя Индийски цикъл. Той пресича цяла Индия и достига до остров Цейлон. От това време датира познанството му с Махатма Ганди, Джавахарлал Неру, Пандид Малави, Амрит Каур Синг. През 1936 г. Борис Георгиев се завръща в България, а през 1937 г. отново е в Рим, където подрежда голяма изложба в зала „Чирколо Рома“. Тази изложба е един триумф за художника. Вестник „Ла критика нуова“ пише за „дълбокото изкуство на гениалния художник, който нарисува Тагор и Айнщайн и който е един голям приятел на Италия“. През 1951 г. Борис Георгиев заминава за Бразилия, където остава четири години. След завръщането си в Италия художникът организира няколко изложби, като последната от тях е в старинния палацо Барберини.

Борис Георгиев умира през 1962 г. От 1913 до 1962 г. той работи като свободен художник. Негови картини има в Националната художествена галерия, в много чуждестранни галерии, а също и в частни колекции в България, Италия, Германия, Индия и Бразилия. Борис Георгиев е награден с високото отличие „Командирският знак на ордена на италианската корона“.

По покана на кмета на Община Варна Христо Кирчев от 11.08.1999 г. до 18.08.1999 г. във Варна гостува Вирджиния Джакомети – дъщеря на художника. Тя носи в дар на Варненската художествена галерия „Борис Георгиев“ 12 от неговите картини (темпера, фреско и сангин), рисувани от баща ѝ и представляващи част от неговото наследство.

*
* *

Бергамо, 20.07.1999 г.

По време на Втората световна война Борис Георгиев се премести в Бергамо. Съдбата, която съпътства всеки от нас, беше благосклонна към мен, срещайки ме, още дете, с един прославен гражданин на Варна. Борис Георгиев се привързва към мен и моето семейство до такава степен, че ме осинови. За мен беше привилегия да мога да живея в продължение на много години до този необикновен човек, който посвети живота си на изкуството като средство за общуване с другите човешки същества. Големият му опит, узрял през време на непрекъснатите му пътувания и познанството му с известни личности, правеха разговорите с него много интересни. Баща ми беше алтруист в същността си,

чувствителен към страданията както на хората, така и на животните, беше станал вегетарианец, след като се сприятелил с Махатма Ганди, с когото дружал по време на своя престой в Индия.

Неговите съграждани и почитатели вече го познават посредством монографията, филма и множеството писма до приятели. Знаейки колко беше свързан духовно със своя град и приемайки поканата на кмета г-н Кирчев, ще посети Варна по повод тържественото номиниране на Художествената галерия на името на Борис Георгиев. По този случай ще донесе 12 картини на баща ми, като дарение за галерията, за да могат неговите съграждани да им се любуват. Въпреки че неговите тленни останки се намират във Флоренция, той винаги ще присъства във Варна със своите рисунки, към които бе така привързан.

Вирджиния Джакомети

Източник: *Дарението: 12 картини на Борис Георгиев, дарени от Вирджиния Джакомети на Варненската Художествена галерия (Варна: Варн. худ. галерия, 1999 г.)*

7. БОРИС ГЕОРГИЕВ И ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ (МАЙСТОРА)

ВЕРГИЛИЙ КРЪСТЕВ

Владимир Димитров (Майстора) е роден на 1.02.1882 г. в село Фролош, Кюстендилски окръг. През 1903 г. постъпва в рисувателното училище в София. Преминува през толстоизма, после се запознава с идеите на тесните социалисти, а по-късно след срещата си с Борис Георгиев се запознава и с идеите на Учителя Дънов. След като се завръща в България, Борис Георгиев урежда изложба в Художествената академия през 1922 г. След срещата си с Владимир Димитров, то Борис Георгиев му прави портрет „Земетръсът“. Това е едно пророчество за цялата история на света през този век.

През есента на 1922 г. Борис Георгиев заминава за Италия като взима със себе си и Владимир Димитров (Майстора). Там се организира изложба на Майстора. Той се среща със сенатора Джон Крейн, който му купува картините и го подпомага финансово, така че от 1924 до 1927 г. Майсторът е осигурен и работи за Крейн. По-късно се връща в България и се установява в село Шишковци, създава свой стил, самотитно творчество, свързано с живота на народа. Всяка една рисунка има идейна композиция, оставила следа от неговия вътрешен мир.

При посещенията си при Борис Георгиев в София, то Владимир Димитров (Майстора) е бил виждан нееднократно на Изгрева заедно с него. Той не е правил и не е рисувал, доколкото ми е известно няког от Изгрева при своите посещения там.

Докато Борис Георгиев е живял на Изгрева и имал срещи както с Учителя Дънов, така и оживена кореспонденция с изгревяни, то Майсторът е имал друг път на идейно творчество и мироглед.

ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

(18.04.1903 – 26.01.1994 г.)

- I. Увод от Вергилий Кръстев.
- II. Писмо на Учителя Дънов до Цветана Щилянова – 19.02.1931 г.
- III. Цветана Щилянова – спомени на Марийка Марашлиева.
- IV. Цветана Щилянова – художникът портретист на лика на Учителя Дънов.
- V. Писма на Цветана Щилянова на зададени въпроси.
- VI. Опит за биографичен очерк.
- VII. Цветана Щилянова – хороскоп.
- VIII. Изповед на една душа.
- IX. Бележки за творчеството на Цветана Щилянова от Вергилий Кръстев.
- X. Историята на два портрета и на още друго: магнетофонен запис на Елена Андреева.
- XI. Протоколът за връчване на портретите.
- XII. Из Словото на Учителя Беинса Дуно: Бележки на Цветана Щилянова.

1. УВОД

През времето на Школата на Мировия Учител, 1922-1944 г., един от художниците, който бе имал привилегията да получи съгласието на Учителя да му позира и съответно да прехвърли живия Му образ върху бялото платно, бе Цветана Щилянова. Понеже в Школата нищо не е ставало случайно, както и случайни неща не е имало, затова смятаме, че изборът на Учителя за Щилянова е строго избран, защото Учителят събра около себе си само онези и говори само на онези, които бяха избрани, и които бяха изпратени при Него. За нас случайните неща са от човешкия порядък, но те обхващат времето, а времето е вечно и от Божествен порядък. Преходните и човешки неща са от порядъка на случайността, но те се подчиняват на закона на кармата. Животът не може да се изгуби, нито може да се задържи на едно място, защото той идва от онзи порядък на вечните реални и Божествени неща. Има неща, които са в самия човек, дадени му от началото на неговото съществуване. Онова, което е в него и идва от Божествения порядък, представлява една канара, върху която се гради неговата сила, за да може да издържи и да прояви Божественото в себе си, но въвн от себе си, като добро за другите. Това е главната причина, поради която Щилянова бе дошла в Школата – за да свърши една малка работа за Школата и едно голямо добро за себе си и за своята душа. Знаем, че Любовта като принцип е онази сила, която слиза от Божествения порядък и която може да се реализира у човека като плод, а този плод е плодът на доброто. Тя засне на бялото платно образа на Всемировия Учител. Онова, което прие нейната душа в общение с Божествения Дух в лицето на Учителя, тя успя да го предаде и да го прехвърли в образите на стотиците портрети, които нарисува, и пресъздаде образите на съвременниците на Учителя в Школата. Ако сравним тези портрети, ще можем да видим онази невидима нишка, която минава от Словото на Учителя през Неговия образ и оттам през образите на нарисуваните портрети на приятелите от Цветана Щилянова. Така се реализира Христовият принцип от идеи и сила на Христовия Дух, и като символ за общение на човешките души чрез любовта като сила на Божествения Дух и като свързка на съвършенството между Божествения свят, ангелския свят, т.е. духовния свят и човешкия свят. Това е силата, която движи човешкия живот и движи човешките души около първоизточника на живота. Затова онова добро, което е добро за един, трябва да бъде добро за всички. Христовият Дух означава реализираната любов между хората, а любовта между хората е осъществено добро на едното и на всички. Ето, по един такъв начин чрез палитра и платно тя можа да работи не само като художник и да извае lika на Учителя, но и да прехвърли онази Божествена нишка, която свързва душите на хората с тяхното излъчване. А излъчването на човешкия дух и човешката душа се осъществява в човешката личност чрез светлата мисъл, чрез чистите чувства и праведната постъпка, изразени с думите: Чисти мисли, чисти чувства и чисти действия, защото чистотата е продукт на светлината в духовния свят, т.е. Виделината.

В житейския си път Цветана Щилянова преминава през големи пертурбации и се натъква на ред нещастия и страдания, и то както през време на Школата, така и след нея до настоящия момент. Страданията, според Словото на Учителя, се явяват като резултат на стълкновения между мислите, чувствата и постъпките на хората. Затова според този закон човек не трябва да търси злото въвн от себе си и постоянно да се оплаква, а трябва да знае, че тези сили седят в

самия него. Затова човек трябва да почне работа със себе си и с тези три свята, с които борави човешката личност. Личните грешки в нейния житейски живот не са само нейни грешки. Те са част от грешките на някои от последователите на Учителя. Истинският морал е общ за всички същества. Това е вътрешният път за всеки, който иска да върви по пътя на съвършенството, а това е път на чистотата, която е Виделина в духовния свят. Именно там, духовните очи на художника съзират Виделината, която е свят на хармония от светлини, звуци и форми. Това е свят на Мъдростта, чрез който работят Великите Учители. И да сваляш тази Виделина от духовния свят чрез багрите на светлината и цветовете на лъчите на физическата светлина, означава не само умение в това изкуство, а означава общение на човешката душа с Бога. Когато човек има общение със светлината, той влиза в порядъка на чистата и светлата мисъл, слизаща от духовния свят. Когато човек има общение с Виделината, той влиза в общение с хармонията на формите и звуците от света на Мъдростта, и когато прехвърли и пресъздаде част от тази хармония, и част от тази светлина, то неговата аура носи светлия отпечатък на едно състояние на човешката душа и на човешкия дух. Тези състояния са свещени, но към тези състояния се стремят и други сили, които желаят да обсебят това състояние, и тогава в човешкото съзнание настъпва тъмнина и той загубва връзката си със собствената си душа и със собствения си дух. Тогава човек става плячка на сили, които се изразяват и се проявяват чрез онези, които се подвизават около него, и тогава започва онази дисхармония в ума, сърцето и постъпките на хората. И оттам идват и започват човешките страдания. Това се отнася и за Цветана Щилянова. Когато прочетете нейните бележки и онази изповед, ще разберете, че тука случайни неща няма и нищо случайно не е станало. Всичко по строг начин се е реализирало. Така че онова, което е било вътре в нея, се е проектирало навън в човешки страдания. Ние знаем от Словото на Учителя цената на страданията. Чрез тях човек разрешава кармата си, а от друга страна чрез страданията човек влиза във връзка с Духовния свят, защото енергията, излъчвана от човешките страдания, представлява храна и енергия за Духовния свят, в замяна на което човек получава духовна енергия, която е храна за човешката душа. По този начин смятаме да ви помогнем да разрешите онова противоречие, което ще застане пред вас, че човекът, който е рисувал Всемировия Учител, е преминал и преминава през невероятни страдания и мъчения. Кога съвременните хора могат да бъдат щастливи и могат да бъдат съвършени? Щастието и съвършенството са извън времето и пространството. Щастието е състояние на висша хармония и еманация на Духа, в която Божествената сила е реализирана в хармония от Виделина. Съвършенството е състояние на човешката душа, където Божествената душа е изваяла във форми и хармония Виделината от света на Мъдростта. Затова щастието и съвършенството са извън времето и пространството, но човек може да се свърже чрез тях по един много обикновен начин. А как? Няма същество, което да може да ви ограничи в правенето на добро. А Доброто е плод на Любовта, а Любовта е плод на Духа, а Духът е Глава на Истината, а Истината е Глава на Святия Дух, т.е. Словото на Бога. Така завършва този цикъл за смисъла на човешкия живот и подтика на неговата душа да бъде съвършена, и стремежа на неговия дух да бъде в сила и мощ, облечен в Светлина и Виделина. Проверете и пресметнете живота на онези художници, които съвременното човечество ги слага на пиедестала като велики художници. Техният път повтаря пътя, през който е минал и минава художникът Цветана Щилянова. Път на възвишение на духа и общение с Бога, и път на човешката душа да осъществи и реализира плана на Божествената душа чрез човешкия

живот. Единият път за възвисяване на духа, а другият път е обличането на човешката душа в материята, и нейния път към съвършенство на тази материя. А тази материя обхваща в човешката личност физическия свят, чувствения свят и умствения свят. Затова човек не трябва да презира тялото си, чрез което работи. Не трябва да презира и чувствата на своето сърце, не трябва да презира и мислите на своя ум, а трябва да работи и да направи тялото си здраво, сърцето си чисто и светло, и ума си чист и светъл като светлината. И тогава никой не може да ограничи свободата му. Свободата е вътрешно качество у човека и който върши Волята Божия, той е свободен.

Художникът Цветана Щилянова нарисува Учителя с отворени очи, това не е случайно, защото преди това Учителят бе позирал на Борис Георгиев и той го нарисува със затворени очи, по желание на Учителя. В томчето „Отиване и връщане“, 1931 г. – съборни беседи от Учителя, в беседата „Сила, разумност и добро“ от 19.08.1931 г. на стр. 41 Учителят дава обяснение на този процес и разглежда подробно този въпрос:

„Един художник поиска да ме рисува и ме нарисува със затворени очи. Някои запитваха защо този художник ме нарисувал със затворени очи? Казвам: Понеже в света има много насилия, много лъжи и много злини, аз не искам да гледам. След това друг художник ме нарисува с отворени очи. Запитваха: Защо този художник ме нарисувал с отворени очи? Казвам: Понеже в света дойдоха съвършените, аз искам да ги гледам. По същия начин и вас могат да ви рисуват със затворени очи. Когато човек затваря очите си, това изразява скръбно състояние; когато отваря очите си, туй представя радостно състояние. Желая да ви рисуват с отворени очи, да бъдете радостни и весели, да се радвате на Божията Любов, на Божията Мъдрост и на Божията Истина. Желая ви да се радвате на живота, който ви е даден на земята. Не е нужно да мечтаете за ангелите. Който може да живее на земята добре, той ще живее добре и на небето, между ангелите. Желая ви да се радвате на трите живота: живота на силата, живота на разумността и живота на доброто, т.е. на Божествения, на ангелския и на човешкия живот. Тези три живота трябва да се съединят в едно, да придобиете целокупния живот. Това всички можете да постигнете не изведнъж, но постепенно. Слънцето на живота е изгряло вече и показва, че Бог е на страната на силните, на разумните, на добрите. С една дума Бог е на страната на праведните. Желая ви да прекарате поне един такъв живот, да покажете своята сила, разумност и доброта, да ви видят такива, каквито сте.“

Идеята, която е заложена в Писанието: „Отвориха се очите им“, се отнася за онази епоха в човешкия живот, когато духовните очи се отварят у човека и той види чистотата на духовния свят, и страданията и мъченията на човешката личност на земния живот.

И тогава идва един спасителен път. Необходима е онази жива вяра, която е принцип на ума, чрез който човек чрез собствената си мисъл и ум ще се свърже с онази Светлина, която идва от Духовния свят, която там се нарича Виделина, а Виделината е връзка с Любовта, която е свързка на съвършенство и свързва Божествения свят, чиято Светлина се нарича Слава, свързва се с Виделината от духовния свят и със светлината от физическия свят. Това е да имаш силна вяра и да се добереш до светлата страна на своя живот. А Надеждата е онзи метод, чрез който човек трябва да сваля светлината от умствения му свят като чиста мисъл, в чувствения свят като чисто чувство и да го реализира чрез волята у човека като добра постъпка. Това е общият смисъл на писмото на Учителя, което той изпраща в Париж на Цветана Щилянова, когато тя специализира живопис. Писмото е написано на 19.02.1931 г. в София и под него стои подписа на Учителя

Бейнса Дуно. Писмото е написано на пишуща машина със син шрифт, собственоръчно от Учителя, като някои печатни грешки от писаното поради това, че Той рядко е сядал да пише на пишуща машина и поправките на няколко букви са с Неговия почерк и със същото мастило, с което е подписано писмото. Понеже сме виждали и други писма на Учителя до приятели, написано по същия начин, със същата машина и шрифт, и същия подпис, то удостоверяваме, че Учителят е автор на писмото. То не е диктувано на друго лице, нито е писано от друго лице, а е написано лично от Учителя, на Неговата пишуща машина. Всеки, който би изучавал живота на художника Цветана Щилянова, нейното изкуство, трябва обезателно подробно да се запознае с писмото на Учителя до нея. Всяко едно изречение представлява етап и път от нейния живот на земята. Освен това, всяко едно изречение представлява отделна епоха в пътя на нейната душа и нейния дух, от идването ѝ на земята до влизането в Школата на Учителя, както и са начертани онези проекции, към които трябва да се стреми нейното същество, за да реализира съкровенията стремления и стремежи на нейната душа и дух. Ние няма да се спираме подробно на писмото. Настоящият увод бе написан за това, да покаже, че нещата имат и друго значение, за онези, които подготвиха и стъкмиха, и реализираха това описание за живота на Цветана Щилянова. За онези, които познават Словото на Учителя, ще разберат, че няма нито едно излишно изречение от настоящия увод, защото без него вие трудно бихте могли да се доберете до истината на един изстрадал житейски път на един художник и до изповедта на една човешка душа. В бъдеще в Словото на Учителя вие ще намерите много неща и мнения на Учителя за творчеството на художниците, но онова, което ние даваме, бе част от нашия път, по който вървахме, да се доберем до част и частица за истината на нейния житейски път, и до нейното творчество през времето на Школата на Учителя.

Съставили: Марийка Марашлиева
Вергилий Кръстев

04.03.1990 г.
София

2. ПИСМОТО НА УЧИТЕЛЯ

Писмото на Учителя до Цветана Щилянова в Париж е изпратено препоръчано от Боян Боев с адрес ул. „Опълченска“ 66. То е отговор на писмо на Цветана до Учителя, изпълнено с тъга, безизходност и даже отчаяние, сполетяло я в Париж. Тя поднася молбата си за съвет и помощ. Ето отговорът Му:

Любезна Цветана Щилянова,

Има една светла страна на живота, която трябва да се учи с голямо усърдие и постоянство, докато се постигне желания идеал на човешката душа. Противоречията що понякога път се явяват в живота, за оня, който разбира вътрешния смисъл, носят нещо добро за съграждането на характера. Вярва жива светла и добри мисли в Оногова, който направлява съдбините на разумните същества, всичко се постига. Провидението сега влага във вас нещо добро и ценно, което за бъдеще ще ви бъде potrebno.

Всички добри, благочестиви, велики хора от началото и до сега са минали по същия път на самовъзпитание, на труд, работа и разумно търпение. Живей със светли мисли за бъдещето, и пътят ти ще се уясни постепенно. Постоянно

отправяй сърцето си към извора на Божията мъдрост и мракът ще се премахне от пътя, по който вървиш.

Житото с един ден не израства и узрява, изискват се много дни, така ще бъде и с теб. В живота има нещо приготвено по-добро за оногава, който вярва. Бъди бодра, весела. Така ще образуваш добра атмосфера около себе си. Онова, което само чувстваш, то е привидно само туй, зад него стои онова реалното, което носи благата на живота. Мисли добре, живей добре, работи добре, това е смисълът на онова, към което се стремиш. Приемай само чистата светлина на мъдростта, храни се с живата храна на Любавта, следвай пътя на истината и ще ти бъде добре. Животът е училище за умните.

Моя поздрав на сестра ви и на Юрдан.

Само Божията Любов носи пълния живот.

Свещеният подпис (на Духът Беинса Дуно)

София, 19 февруари 1931 г.

3. ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

Спомени на Марийка Марашлиева

Запознаването ми с художничката Цветана Щилянова или както я наричаше брат Петър Филипов – Цветка, датира от 1973 г. Преди това бях чувала за нея, че е известна художничка, много даровита и т.н., но това беше времето, когато съм живяла в Русе до 1972 г. А там, в Русе, имаме братски салон на ул. „Мария Луиза“, сега ул. „Станке Димитров“, в който салон имаме два портрета, рисувани от Цветка: единият на Учителя, а другият на Христа. Това бяха всъщност копия на портрети, рисувани пак от Щилянова. Портретите бяха поръчвани от брат Петър Филипов, който влизаше във връзка с Цветка Щилянова. Трябваше да добавя още нещо. Цветка Щилянова прави два пъти копие от портрета на Учителя за братския салон в Русе, тъй като първия път портретът беше иззет и вероятно унищожен. Брат Новаков Йордан, който беше ръководител на Братството в Русе, казваше за портрета на Учителя, че е бил взет в милицията на 6.12.1956 г., когато бе иззета и литературата на Учителя по нареждане на Тодор Живков. Понеже рамката на портрета беше много хубава, той отишъл в милицията да я поиска и там като извадили портрета от рамката, започнали да го тъпчат с крака. След това поръчахме нов портрет на Учителя, който стоеше в салона ни в Русе, докато последния беше продаден от собственика му Боян Ковачев, син на Тодор Ковачев. Бащата Тодор Ковачев построи салона със собствени средства и на свое място в двора си, който ползвахме до 1971 г.

И тъй, брат Петър Филипов се познаваше с Цветка Щилянова много по-отрано, той влизаше във връзка с нея, той правеше поръчки за портрети и на други Братства в страната. Та брат Петър донесе в салона в Русе портретите готови, с хубави и подходящи рамки. После тия портрети бяха скъпи и той беше дал лични средства, както и други бяха дали пари за тая цел още при обзавеждането на салона или бяха дали печка, стенен часовник или други неща. Брат Петър разбираше много добре, че портретите на Цветка Щилянова имат голяма художествена стойност. Той беше поръчал и за себе си лично един портрет на Учителя с пастелни бои, рамка и стъкло, и един портрет на Христа с блажни бои, като казваше, че портретът на Христа Цветка е рисувала по данни, дадени от Учителя, а същевременно се е ползвала от друг портрет на Христа, изработен от някакъв голям художник. Последният пък бил рисувал своя

портрет, като е ползвал пръстена на римския император Тиберий, който носел образа на Христа, изработен върху пръстена си.

Когато през 1972 г. аз отидох да живея в София, често пъти бивах в дома на брат Петър Филипов, особено когато имаше някакъв голям празник, като пролетното и есенното равноденствие или Петровден, или 27 декември – денят, когато Учителят си е заминал и др. Естествено тогава брат Петър се подготвяше един-два дни преди празника. Той се представяше като домакин и като майстор-сладкар (нали такъв си беше по професия) много добре пред гостите, които поканваше. Естествено в домашна обстановка той можеше да покани малко братя и сестри и обикновено бивахме на вечерята десетина души. Но за тая цел той имаше нужда от помощник. И тъй, когато аз бях в София, брат Петър ме викаше да му помагам. После по Великден той правеше хубави козунаци, от които изпращаше на приятели в София по мен или друг някой приятел, защото в дома му живееше известно време Ангел Ангелов от Варна, както и неговият племенник Филип – син на брат му Ною от Русе. Та той изпращаше по нас козунак или пък някое писмо – покана за някакъв празник на някого. Така съм отивала у сестра Цветка да й занеса козунак от брат Петър за 11 май – нейния рожден ден и у някои други приятели.

Брат Петър правеше посещения на някои приятели в София, с които се познаваше и някои от които впоследствие станаха и мои близки. Така на някакъв празник брат Петър беше поканил гости, между които и художничката Цветка Щилянова. Тогава може би за пръв път я видях. Тя беше вече доста възрастна, но облечена с голям вкус, много фина и културна, и правеше впечатление с обноските си към всички. През време на вечерята не си спомням какви разговори са се водили, но си спомням, че тя беше много неспокойна поради това, че е станало вече доста късно и как ще се прибере у дома си. А брат Петър, това помня много добре, се замисли за момент (а той много често предчувстваше нещата) и й каза: „Не се тревожете, сестра, казвах ми, че ще помогнат за Вашето завръщане.“ И наистина, след вечерята брат Петър изпрати Ангел на улицата, за да спре някое такси, с което сестра Цветка да си отиде и за учудване на всички присъстващи – Ангел излиза на външната врата и в този момент минава пред вратата едно свободно такси. Ангел спира таксито и сестра Цветка си тръгва незабавно за в къщи.

Кога е предала скиците си върху образа на Учителя, не ми е известно. Навярно това е станало по-рано, преди да дойда в София или тя ги е предала лично, или чрез някого, за което обстоятелство не е ставало дума пред мен. По тоя въпрос вероятно ще могат да дадат сведения други приятели, защото скиците са били давани във Варна за преснемане и брат Петър неколкратно искаше скиците от Ангел и питаше за тях, а те се бавеха, докато накрая скиците били изпратени препоръчано по пощата до Петър Ганев и оттам предадени на брат Петър. Спомням си колко брат Петър беше неспокоен за скиците, да не се изгубят. Тогава разбрах колко много е ценял брат Петър скиците, които сестра Цветка е правила, преди да нарисува портрета на Учителя. Брат Петър е имал връзка с разни адвокати във връзка с дела, за които е бил ангажиран и разбирал, че скиците на един художник са много важен документ за самия художник. Той вероятно е дал да се направят две или три копия от тия скици и те са правени от сестра Цветка в салона, когато Учителят е говорил. За тия скици, които първоначално сестра Цветка ги подарявала, Учителят много строго й казал да си ги събере и да ги пази, защото те съставляват едно цяло. И така скиците на с. Цветка бяха вече извадени на фото-хартия.

На мене не беше известно, че оригиналът на портрета бил у художника Борис Шаров. Но по-късно, когато разбрахме, че Борис Шаров не е добре със здравето си, брат Петър ме покани да отидем у художника. Така двамата отидохме у Борис Шаров и го помолихме да предаде портрета на брат Петър. Портрета на Учителя – оригиналът, бил даден на съхранение у Шаров и бил между неговите портрети, за да може да се запази. Брат Борис Шаров даде съгласието си и портрета бе пренесен в дома на брат Петър от един приятел, син на брат Драгомир Василев – адвокат. Портрета лично съм виждала. Той се пазеше в специална кутия от дърво, четвъртита. Портретът беше четвъртит, в рамка със стъкло. Брат Петър казваше, че трябвало много внимателно да се пренася, защото портрет, работен с пастелни бои, с течение на времето и при тръскане се уврежда. Та брат Петър независимо, че портретът беше в кутия, но той го уплътни, като постави хавлиени кърпи между портрета и кутията. Това той направи най-старателно, защото за него всичко, което беше във връзка с Учителя, беше свещено.

След заминаването на брат Петър Филипов, портретът остана у неговия наследник Филип, който ми го продаде и аз го прибрах в дома си.

Като имах предвид, че брат Вергилий Кръстев цени творчеството на художничката Цветка Щилянова, на която Учителят лично е позирал, за да нарисува собствения му портрет, аз предложих на Вергилий Кръстев да го вземе за съхранение в дома си, тъй като аз нямам подходящо място за портрета. Той прие предложението ми при условие, ако и аз приема да ми заплати сумата, която съм дала за него. Аз се съгласих и предадох портрета на Учителя – оригинал на брат Вергилий Кръстев, който го пренесе в дома си.

По-нататък, тъй като по начало този портрет е бил откупен от стенографката Елена Андреева, двамата с брат В. Кръстев отидохме при последната и поискахме нейното съгласие портрета да бъде съхранен у брат В. Кръстев, като подробностите са описани в отделен протокол, който е приложен допълнително към настоящия труд.

Как са попаднали скиците на Цветка Щилянова у Петър Филипов, не ми е известно, но вероятно тя лично ги е дала, за да бъдат преснети на фотохартия във Варна.

Брат Вергилий се опита заедно с мен през 1989 г. да влезе във връзка със сестра Цветка Щилянова, обаче такъв контакт не можа да се осъществи. Тя беше вече много възрастна, а и нейният съпруг беше поел грижата за нея, та трудно се влизаше във връзка с нея. Единствената връзка, която успяхме да осъществим беше тая, в писма да й поставим въпроси, на които тя да отговори по точки с по няколко реда. По този начин нейните отговори представляваха нейния разказ. От една страна имахме въпросите към нея и от друга страна разказа на художничката. А тя беше при нозете на Мировия Учител, при нозете на Онзи, чийто портрет рисуваше и чието изявление бе на живия Божествен Дух и проявление на Господния Дух на земята.

Следват препис на въпросите към нея и съответно отговорите от номер 1 до края, на които е отговорила последователно. А по какъв начин се осъществяваше? Отначало изпращахме писма с въпроси, отбелязани последователно по точки и тя отговаряше на всяка точка с по няколко реда и затова решихме въпросите да бъдат представени отделно, а и отговорите също да бъдат представени отделно по точки. По този начин отговорите ще представят разказ на Цветана Щилянова. И естествено по такъв начин от една страна ще имаме въпросника, а от друга страна разказа на Цветка, който не е последователен, ако се прочете изцяло. Тя бе в напреднала възраст и беше така

устроена, че можеше да отговаря само на точно поставени въпроси. Отговорите и бяха толкова кратки и оригинални за нейната индивидуалност, че не беше възможно да се преработят или да се предават в друга форма. Затова ще се задоволим с въпросите и отговорите. Ако някой не е доволен, той е трябвало да дойде, да се роди между българите в тази епоха и да свърши тази работа по-добре от нас. И понеже много бяха родени и много бяха дошли на Изгрева, и много бяха онези, на които Щилянова бе правила портрети, но никой от тях не реши и прие да свърши тази работа. Ние я свършихме дотогава, доколкото ни позволяваха условията и възможностите на Щилянова, а нейните бяха ограничени поради възрастта ѝ и по причина на това, че тя съжителствуваше с човек, който я държеше като в затвор в един апартамент и не ѝ позволяваше да контактува с никого. Затова всички въпроси се написваха на писмо и се изпращаха по пощата, и понеже тя лично получаваше пощата, а ние знаехме това от нея, защото това ѝ бе единственото разрешено нещо от нейния надзирател на затвора – апартамент. Тя скришно от него прочиташе писмата ѝ и изпращаше отговор по пощата. По такъв начин събрахме някои сведения, които тя ни даваше. Аз съм имала нееднократни срещи с нея в този период, но тя винаги беше изплашена от нейния надзирател, да не би да направи някакво нарушение. Чак тогава си спомнях как Петър Филипов разказваше, че Щилянова е споделяла с него, че той – съпругът ѝ, я пребивал като куче. Дори си спомням, че за рождения ѝ ден за 1 май ние ѝ поднасяхме по един козунак от онези, които правехме в дома на Петър Филипов, а Петър беше майстор-сладкар и си разбираше от занаята, а и ние му помагахме, но за онези, които ги вкусуваха, това беше истинско удоволствие. Накрая тя помоли да не ѝ се изпращат, макар че ги харесваше, понеже надзирателят ѝ забранил, а че това, че тя скришно пишеше и ѝ изпращаше писма, имавме съвсем друго обяснение. А това беше откликът на нейната душа, която е била при нозете на Всемировия Учител и онази душа, която е съзирала аурата, излъчваща се от еманацията на Христовия Дух, личността Щилянова беше рисувала портрета Му. Затова данните, които получихме от нея, бяха повече от геройство и бяха писма на един жив затворник и заточеник до онези, които трябваше да напишат истината за нейния живот. И затова ние описваме тези неща свободни и по съвест, и без никакво угрисение. А каква е истината? Истината е тази, че човешката душа е свободна и стремежът на човешката душа към истината е онзи вътрешен подтик на човешката душа за общение с Бога. А тя беше при нозете на Всемировия Учител и като човешка душа и като личност Цветка Щилянова при нозете на Онзи, чието портрет рисуваше и чието изявление бе на живия Божествен Дух и проявление на Господния Дух на Силите по земята човешеска. Затова портретът на Щилянова е портрет на общение на една човешка душа с Бога и общение на личността Щилянова с образа на Мирвия Учител.

Бях чувала за художничката Цветка Щилянова много неща, понеже много братя и сестри ѝ бяха позирали, защото много от портретите се намират в наследниците ѝ. А колко са тези портрети? Може би да има към стотина, като се има предвид, че тя е работила активно до 1980 г. Тя бе една от малцината портретисти, за които любителите на нейното изкуство чакаха ред, за да позират пред нея. Всеки един от тях, сядайки пред бялото платно на статива, предварително знаеше, че Всемировият Учител също тъй е седял пред нея с необходимото смирение. Редно е тези портрети някой да ги събере от тези наследници, защото това не е само творчеството на Щилянова, а това са образите на последователите на Учителя. Много е интересно след време да се сравнят фотографските ликови на онези, на които са позирали пред

художничката и художествения образ от друга страна, предаден от Щилянова на същите тези хора. А защо? Художникът, който е рисувал Учителя, е влезнал в неговата аура, доколкото е могъл и под действието на тази аура са се отворили онези духовни очи за онова преливане на цветове и краски, които излъчва всяка една личност и всеки един образ. А светлината, която излъчва всяка една личност, е светлината на неговата аура, а неговата аура се създава и осъществява от чувствения му свят, т.е. от астралното му тяло, както и от умствения му свят или от менталното му тяло. Или по-точно казано, каквито мисли минават през ума му и каквито чувства минават през сърцето му, такъв е неговият умствен и чувствен свят. И такава е неговата аура и такава светлина излиза от аурата. В случая духовните очи на художника Щилянова е запечатала много неща на тези платна от образите на последователите на Учителя, така че от тези платна можем да съдим за духовния образ и лик на тези последователи на Учителя. А що се отнася до скиците, които е правила предварително и които са един подготвителен етап, чрез който е трябвало да мине от онази физическа форма на линията, която е дело на пластичността на всяко едно лице, а тази пластичност се определя от силовите линии, излизащи от това лице, а тези силови линии представляват посоката на силите на това лице, а силите са проекция на силите, които движат човешкия дух, а човешкият дух, когато е в общение с Божествения Дух, то силата на Божествения дух е сила на човешкия дух, а силата на човешкия дух се проектира чрез неговите силови линии, които са посоки и проекции на енергии в умствения, чувствен и физически свят. Затова тези скици са ценни именно от тази гледна точка, която бе описана по-горе. Те ще останат като едно завършено цяло заедно с портрета на Учителя, защото това е и мнението на Учителя. Тези скици бяха предадени от племенника на Петър Филипов на д-р Вергилий Кръстев, който съхранява и самия оригинал, както е отбелязано в протокола.

Получаването на писмата бе цяла одисея и е трудно да се опише този процес, но все пак те пристигнаха и ние работихме с тях. Когато научихме според нашите очаквания, че тя има и тефтерчета, направихме неимоверни усилия, за да ги получим и ние ги получихме съвсем случайно, по съвсем случаен начин, като аз отидох и те ми бяха връчени случайно. И понеже знаете, че няма случайни неща, а това беше една битка за освобождаване на онзи затворник от неговите вериги. Благодарение на това, че тя бе запазила в себе си онази жива и осъществена на времето връзка между нея и Учителя, и която връзка бе недосегаема за други похотливи ръце, тя откликна на повика на нейната душа, и така тя предаде случайно тези записки, от които ще бъдат извадени в отделен раздел, всичко написано от нея през време на Школата. Надяваме се, че ще получим и онези тетрадка, която е представлявала неин дневник и която задържа, като твърди, че нещата от нея не са важни и интересни за нас. Ние смятаме, че тя е подложена на онези сили, които я държат завързана отвътре и отвън, и се надяваме да дойде онзи ангел-хранител на нейната душа, който да я отвърже за миг, да вложи светлина в нейното съзнание, да я освети и да я накара да предаде тетрадката и други още неща за съхранение, и за работа върху нейните материали. Това ще бъде нейното вътрешно освобождение и ние можем да помогнем само по този начин. А когато светлината проблесне в ума ѝ и тъматата се отдръпне, смятаме, че в този миг тя ще осъзнае ценността на онези неща, които държи и ще ги предаде на нас съвсем случайно. Ние работихме с нея изключително на този принцип. И без помощта на невидимия свят на онези, които движат чрез нас цялата тази работа, ние не бихме могли да сторим нищо. При нея това не бе правило, а принцип за работа и за осъществяване на нашия

план. Ние правихме чрез писмата си до нея постъпки към невидимия свят, защото знаехме, че въпросите, които задавахме, не ги задавахме на нея, защото тя бе паднала в плен и нямаше свобода и свободна воля. Ние чрез тези писма задавахме въпроси, чрез нея на нейния духовен ръководител, и всички писма, които получавахме и текстовете в тях бяха така написани, че представляваха ребус и който трябваше да се разгадава. Затова ние решихме да разделим на няколко части и да систематизираме данните от писмата ѝ в няколко раздела. Като в единия раздел цитирахме въпросите и отговорите, които се отнасят за художничката Цветана Щилянова и за процеса, при който е осъществено прехвърлянето на образа на Учителя върху бялото платно чрез нейните ръце. Във втория раздел се постаряхме да проследим биографичния живот на Цветана Щилянова и нейното семейство, а третият раздел озаглавихме „Изповедта на една душа“, като в него включихме нейния житейски път, който минава през страдания и мъчения, за да може тази душа да се добере до онази светлина, която е съхранявала в нейното свръхсъзнание, а сега в житейския си път я е загубила и нейната душа я търси и може да намери единствено в пътя, посочен в Словото на Учителя. А лично на нея това е видно в писмото от Учителя до нея: „Мисли добре, живей добре, работи добре, това е смисълът на онова, към което се стремиш. Приемай само чистата светлина на Мъдростта, храни се с живата храна на Любовта, следвай пътя на Истината и ще ти бъде добре. Животът е училище за умните. Само Божията Любов носи пълен живот.“ Ето това е пътят на нейната душа, предначертан от скрижалите на Божествения Дух и от ръцете на Всемировия Учител, скрепени със скрижалите на Духа, обозначени чрез неговия священ подпис Беинса Дуно.

В италианското списание в книжка номер 1 от 1950 г. на име „Quadernil del 2000“ на стр. 25-26 е публикувана статия от неподписан се автор, но в забележка отзад пише, че материалът е съставен от „Учителят говори“ – „Le Maître parl“ (София, 1937, 1942). На първа страница има скица на Цветана Щилянова от ноември 1933 г. Статията е озаглавена „Le Nuovo insegnamento del Maestro Danov“.

В раздела, който изваждаме от нейните тефтерчета, ще намерите материал, който се отнася за нейния житейски път. Там са отбелязани изречения, които представляват записано дословно оригиналното Слово на Учителя, което е изказано от Него по различни поводи и в различно време. Това Слово в някои случаи е предоставено лично за нея поради това, че параметрите на нейната душа боравят с абстрактни неща, които е свят, където живее и се движи като проекция от сили нейното изкуство. За нея тези неща са реални, но за нас са абстрактни поради това, че се движим в друг свят, различен от нейния. Но понеже Словото на Учителя обхваща Божествения, духовния и физическия свят, обхваща всички души и насочва техния път в движение, в посока за общение с Божествения Дух. Затова това е част от Словото на Учителя, както и пътят на Цветана Щилянова е път на една душа, дошла в Школата на Учителя. А всички души, определени за Школата, бяха призвани от Учителя. А какво реализираха, ще оставим тази преценка на Христовия Дух.

4. ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА – ХУДОЖНИКЪТ И ПОРТРЕТИСТЪТ НА ЛИКА НА УЧИТЕЛЯ

Поради стечение на обстоятелствата, че настоящата история бе подготвена и написана 44 години след заминаването на Учителя и във времето,

когато Цветана Щилянова бе в една напреднала възраст и във време, отдалечено от онази епоха на Школата, където Учителят е позирал, то затрудненията за нас бяха повече от очебийни. Не можеше ли да се намери друго по-подходящо време? Можеше, но нямаше хора, които да свършат тази работа. Онези, които трябваше да я свършат и които бяха съидейници и съвременници на Щилянова, не я свършиха, но понеже когато една работа е за Бога, то невидимият свят изпраща последователно представители, които да я довършат. При Учителя има едно правило, когато единият не я свърши, то тогава се изпращат подред 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и т.н., но непременно десетият трябва да я довърши. И понеже тези, които я довършваха, бяха двама, затова ние смятаме, че един от двамата е деветият и другият десетият, и по този начин довършваме нейната работа.

Забележка от М. Марашлиева: Цветка Щилянова ми каза на 21.06.1990 г. когато ѝ занесох телефона, че оригиналът от портрета на Учителя е подписан от нея с молив. По това може да се познае оригинала.

Когато Цветана Щилянова рисуvala портрета на Учителя и вероятно когато е бил вече готов, то тогава Той взел четката и направил някаква корекция на носа на самия портрет. А Савка, стенографката, каза: „Но, Учителю, тя е художник!“ А Той отговорил: „Да, тя е художник, но не е духовна.“ Това го разказваше Петър Филипов, който прибра от нея оригиналния портрет.

Срещнахме трудности, за да получим сведения за изографисване от художника Щилянова лика на Учителя. Тези трудности ги преодоляхме като последователно задавахме въпроси и смятаме, че те са подробни, а затова, че отговорите бяха кратки, вината не бе у нас. Такова бе състоянието на нейното съзнание и по такъв начин то оперираше в сферата на онази документация, която трябваше да ни се предаде. И заради автентичност, оригиналност и достоверност, ние предаваме точно въпросите и съответно нейните отговори. За вас могат да бъдат непоследователни, разпокъсани, но ние смятаме, че това е фактическият материал, който може да се предаде в настоящия момент. В бъдеще изследователите могат да гадаят и да изследват всеки един отговор на зададените от нас въпроси. Упреците към нас ще бъдат неоснователни, както и нашите упреци към Щилянова биха били неоснователни, защото други трябваше да свършат вместо нас тази работа преди много, много години, да не кажем преди 44 години.

В настоящите въпроси и отговорите на Щилянова е включено всичко онова, което се касае за художника Цветана Щилянова, както и за осъществения портрет на Учителя от нея. Ако има някои забележки, трябва да ги направите и да дадете на онези поколения българи, които следваха живопис в Художествената академия в град София от началото на основаването ѝ до настоящия момент – 44 години след заминаването на Учителя. Тази работа трябваше да я свършат тези художници и онова, което биха написали, щеше да бъде компетентно и написано със стил, и съответен език, съпровождащ всяко едно изучаване на живописиста в дадена епоха, касаеща се както за художника, така и за модела. А тук моделът беше Всемировият Учител, а художникът Цветана Щилянова. Затова всички упреци и бележки не трябва да бъдат насочени към нас, а към онези, които не свършиха тази работа.

Марийка Марашлиева
Д-р Вергилий Кръстев
05.03.1990 г.

Забележка на редактора: Цветана Щилянова е родена на 18.03.1903 г. в гр. Казанлък, а си заминава на 26.01.1994 г. в град София.

5. ПИСМА НА ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА НА ЗАДАДЕНИ ВЪПРОСИ

Първи въпросник към Цветана Щилянова

1. Биография на Щилянова.
2. Художествена академия.
3. Как се е запознала с Учителя.
4. Опитности с Учителя.
5. Как е дошла идеята за рисуване на Учителя?
6. Скици – правила ли е скици предварително на Учителя?
7. Какво представляват оригиналните скици?
8. Скицник? В него нарисувани ли са или са събрани оригиналите?
9. На какъв картон и формат представляват оригиналите?
10. Колко броя са?
11. Скиците у Петър Филипов какво представляват?
12. Тя подарила ли е оригинала на Учителя или го е продала?
13. Скиците подарени ли са или продадени?
14. На кого са дадени скиците?
15. Има ли скици за Учителя у нея?
16. Ако има скици, да ни ги даде срещу заплащане.
17. Има ли портрети у нея на Учителя?
18. Има ли писма от Учителя до нея?
19. Има ли снимки от братството и Учителя?
20. Има ли тетрадки и записки?
21. Нейни бележки от Школата?
22. Записвала ли е опитностите си?
23. Има ли творчество, поезия, проза за Учителя и Школата?
24. Има ли вещи от Учителя?
25. Нейни снимки, лични, родови, с братството?
26. Дали има картини – портрети от Учителя, рисувани от Борис Шаров?

Горният въпросник изпратих по пощата на Цветана Щилянова, в отговор на който получих писмо без дата с клеймо от 15.04.1988 г.

Ето отговорите.

Второ писмо – 15.04.1988 г.

Забележка: Първото писмо от 6.03.1988 г. е към т. 8. „Изповед на една душа“, Б. – Съпругът.

1. Родена на 18 април 1903 г. стар стил в Казанлък, баща – Михаил от Сливен. Рано останал сирак от честен и смел баща, убит от турците. Завършил гимназия във Френския пансион в Пловдив с награда. Алкохол и цигари – никога.

Майка – Анастасия Джамджиева, родена 1873 г. от Велико Търново, дъщеря на сина Петър на Велчо Джамджията, самоотвержен патриот – Велчовата завера – обесен от турците. Завършила с отличие гимназията във Велико Търново. Неизразимо предана майка, на нея всичко дължа, тя имаше дарбата на художничка, но „в този живот беше изпратена с други задачи“, казваше Учителят.

2. Постъпила в рисувателното училище на 14 години, а след 5 години, вече превърната в Академия, още 3 години, за да ни се признае висше образование. Значи следвах общо 8 години. По-късно в Париж.

3. Бях около 4 годишна в Сливен. Учителят посещаваше различни семейства, измерваше главите с метални кръгове и си записваше. Родителите ми питаха за нас, децата. Той казал за мен, че ще стана художничка. Също тъй се сбъдна каквото е казал за брат ми и сестра ми.

4. Нищо не си спомням, освен че в Негово присъствие мълчах благоговейно.

5. Завърнала се от Париж след 4-годишна специализация през 1933 г., въпреки сериозната ми подготовка, нямах работа, не печелех нищо. Тогава мама ме посъветва да рисувам Учителя, че това може да ми донесе благословение. Той се съгласи, позираше ми най-внимателно, каза ми няколко думи за изкуството – изненадана бях от познанията Му. Когато портретът беше готов, каза, че желае да си го купи, колко ми дължи. Аз Му го подарих. Посъветва ме да дам изложба. „Ти по този път ще успееш.“ Наистина този портрет ми донесе благословение. Още първата ми изложба – 1934 г. имаше голям успех и заваляха толкова много поръчки, че рисувах от сутрин до вечер.

6. Правила съм много скици – всички предадох на Петър Филипов.

7. Оригиналят е един. Нарисуван с пастелни бои върху френска хартия „Canson“ с приблизителни размери 50x65, сиво-бежова с дата – не помня точно – около 20 февруари 1934 г.

(Забележка: Портретът е от 14 февруари 1934 г.)

8. Скиците никога не прерисувах. Всичко съм предала на Петър Филипов.

9. Отговорих погрешно при номер 7. Повтарям, оригиналът е един, рисуван върху сиво-бежова хартия, френска, 50x65 см., с пастелни бои.

10. Сигурно са доста много на брой, поръчваха ми копия за салоните на разни братства в провинцията, също и частни лица, но доста от тях са унищожени.

11. Никак не си спомням.

12. Подарих го. (Подробности в т.5).

13. Всичките са подарени.

14. На Петър Филипов.

15, 16. За нищо на света не ще приема пари, но нямам скици. Ако случайно открия нещо, ще Ви пиша.

17. Не, няма.

18. Да, единствено писмо, изпратено ми в Париж. Преди години Петър Филипов ме помоли да му го дам, после ми го върна, като каза, че то няма никаква стойност, че то е съставено напълно от Боян Боев, когато сме имали задачата да напишем най-хубавото писмо. Наистина, всички мисли в него са взети от беседите или по-право, се срещат и в беседите. Написано е на пишуща машина, накрая Учителят се е подписал със своя характерен подпис. Но съдържанието на писмото е напълно отговор на моето, в което му бях писала, че пред голямото изкуство, което срещнах в Париж, в музеите, се чувствам обезкуражена, почти отчаяна. Това писмо ми вдъхваше вяра и импулс за работа. То за мене е скъп спомен, но в момента не го намерих. Когато и да е, ще Ви го предам.

(Забележка: Писмото е писано лично от Учителя.)

19. Не.

20. Не знам. Ако пазя нещо, ще е скрито някъде много надълбоко. Не можах да намеря.

21. Едва ли пазя. Не владее стенография и записвах много съкратено. След време сама не можех да ги разбира.

22. Не.

23. Не.

24. Не.

25. Не.

26. Не.

Втори въпросник – Въпроси към една душа – Цветка Щилянова

1. Какво е казал за брат Ви и сестра Ви, което се е сбъднало?

2. Казвал ли е нещо за родителите й?

3. Имат ли родителите й опитности с Учителя и да се опишат.

4. Да опише как е позирал Учителят. Седнал ли е бил или си е вършил някаква работа и тя е рисувала.

5. Колко време е позирал?

6. Колко сеанса?

7. Подготвяше ли се специално за позирането?

8. Обличаше ли се специално за позирането?

9. Колко часа и колко сеанса й е отделил, за да бъде нарисуван?

10. Достатъчно ли е било времето, което Той й бе отделил?

11. Колко време продължи позирането? 1-2 месеца или?

12. По кое време е позирал? Сутрин, обед или вечер?

13. Ако открие някоя скица, молим да ни я предаде. Кога и как са рисувани?

14. Рисувала ли е обекти от братския живот – салона, Рила? Има ли портрети от братския живот? Ще може ли да ни ги предаде?

15. Писмото до нея е с голяма стойност поради това, че Учителят по онова време понякога лично е писал на машина (пишуша) или е диктувал на машинописките, като отдолу се е подписвал лично. Така че нейното писмо е от Него. Умоляваме да ни го предаде.

16. Умоляваме да потърси нейни тетрадки и записки от онова време, които са много важни за нея и ни ги предаде за съхранение.

17. Интересуват ни лични снимки и снимки, в които са включени образите на рода й, баща й, майка й, нейни като дете, ученичка в Художественото училище, снимки от Париж, снимки от изложбата, снимки от времето на Школата, където е и тя заедно с майка си в присъствие на братя и сестри или на Учителя.

18. Има ли рецензии на изложбите? Молим да ни ги предаде.

19. Има ли платна, които в момента не й трябват, за да ги съхраним. Те ще бъдат запазени като нейни произведения. Ако има такива платна, ние имаме възможност да ги заплатим, но поемаме отговорността пред нея и пред Учителя да ги запазим.

20. Дали има дневник?

21. Ако има платна, скици и др., бихме ги запазили като нейно творчество.

22. Всичките ни въпроси са насочени за изясняване жизнения път и творчеството на художника Цветана Щилянова, на която лично е позирал Учителят.

23. Има ли поезия, проза?

24. Ще може ли да опише случки и събития от времето на Школата на Учителя, на които е била свидетел?

25. Ще може ли да обрисова образите на някои възрастни приятели, които е познавала, и които отдавна са заминали. Образите включват лични наблюдения, опитности, които са имали с Учителя. Например Боян Боев, Тодор Стоименов, Паша, Савка, Епитропов, Димитър Добрев от Сливен, Мара Белчева и др.

26. Има ли кореспонденция, писма, картички, снимки от възрастните приятели?

27. Съгласна ли е да ни предаде цялата си лична кореспонденция, включваща писма, снимки, картички, бележници?

28. Знае ли кой е тоя художник – учител по рисуване, който при заминаването на Учителя е рисувал ръцете му? Име, адрес? Познава ли други художници, освен Влаевски, които са рисували Учителя?

29. Какво знае за Борис Георгиев, който също е рисувал Учителя? Има ли кореспонденция с него?

30. Ако може да напише впечатленията си от комуната в Русе, съборите в Търново и София. Да напише какво знае за Никола Каишев, Иларионов и Мария Казакова и др.

Трето писмо – 12.05.1988 г.

Забележка: В отговор на втория въпросник получих писмо от 12 май 1988 г.

Мила Марийке,

Понеже Ви пиша на части, боя се, че повтарям по зададените въпроси. Ако е така, извинете!

13. След портрета, рисувах много скици с молив по време на беседи, често под рисунката записвах по няколко думи, отговарящи на изражението на лицето (думи, които е произнасял в момента). Стоящи наблизко сестри започнаха да искат рисунки. Учителят ми отправи няколко пъти недоволен поглед – сред абсолютната тишина, която цареше, докато Той говори, внасяше се смут. Сядах на друго място, повтори се същото – разчуло се, че подарявам, ангажирах ги още щом започна. Не след дълго Учителят ме повика: „Скиците, които сте правили, те са части от един образ, не може да бъдат разпръснати. Ще ги съберете всичките и ще ми ги донесете!“ Той беше много строг, категоричен. „Но аз съм ги подарила“, казах. „Казах вече! Щом сте готова, донесете ми ги!“ Беше много трудно, но след няколко дена успях – някои ми се поразсърдиха, отбелязаха имената си с надежда, че ще им ги върна. Занесох ги. Той ги разгледа внимателно и ми каза благо: „Сега си ги пазете и никому няма да ги давате!“ Рисувани отдалече, не всички имаха прилика, но имаше и много сполучливи. Бяха доста на брой – около 15-20, а може би и повече.

(Отговори по първия въпросник - забележка от М.М.)

Всички скици са оригинални – не съм ги прерисувала. Скичник нямам.

Скиците правех върху бяла хартия с размери приблизително около 9 см. на 12-14 см. (Може би те са откупени от вас).

14. Имах 1-2 рисунки, по-големи, които обхващаха почти целия салон, с нахвърляни леко седналите в полукръг слушатели, а Учителят с лупа в едната ръка, другата вдигната с изправени пръсти – характерен жест, който ще видите по много снимки. Пред Него е разтворена Библията.

Къде са те? Предполагам, че съм ги предала на Петър Филипов.

А) За брат ми: светло бъдеще, много надарен технически – наистина, от малък джобът на престилката му е тежал от чукченце и пирони, които забива навсякъде, където намери място. Още 18-годишен започна да произвежда различни неща, поради липса на средства за семейството ни, а по-късно създаде фабрика за разни изделия, чрез която се прехранваха 80-120 души, хора за друго некадърни, прости селяни и селянки. Всички много го уважаваха и обичаха.

Б) Сестра ми: „С много дарби, но да пази дробовете си!“ Казва се Роза. Силно е желала да стане певица, с много хубав глас, играла е в детски пиеси, оперети главна роля, но баща ми не позволил, едва се съгласил да учи пиано. Студена зима. Стаята с пианото е неотоплена, тя получи воден плеврит, тъй много отслабна, че не може да се движи и говори, косата ѝ пораста около 20 см. съвсем бяла. Мама я моли да дойде Учителят да я види, а тя: „Лозата не ще молитва, а иска мотика!“ (По-късно казваше: „Нали аз си исках мотиката?“)

Млад, опитен лекар се грижи ден и нощ за нея, изважда със сонда водата от левия дроб, защото той притиска сърцето и то спира да бие. Медицинска сестра постоянно прави инжекции за сърцето да не спре. Лекарят казва на мама, че всичко е направил, остава само едно – промиване на кръвта чрез двете главни артерии – но не се знае дали тя ще издържи. Тя отказва. Тогава мама помоли Учителя. Той дойде веднага. Завари лекаря и сестрата. Учителят поглежда с малка лупа ръката ѝ и казва: „Тебе не те викат още, ти имаш работа тук!“ А тя си мисли: „Не виждам ли аз, че умирам? Но Учителят, свята личност, няма да ме изплаши!“

Той казва: „Сега сестрата да спре инжекциите и всички лекарства.“ А лекарят: „Но, господине, сърцето ѝ ще спре!“ – „Не, няма да спре!“ – Казва Учителят. „Позволете ми да идвам, да видя какво ще стане.“ – „Разбира се, идвайте! Не я насилвайте с храна – сега да си почива, тя сама ще огладнее.“

Мама, изнемогнала, едва стои на краката си, ангажираха една яка вакарелка, Йона, която вдигаше на ръце сестра ми, всяка сутрин в определени от Учителя часове я сваляше на двора на слънце, после я връщаше горе в леглото ѝ. Тя тежеше 32 килограма!

По това време тате е уволнен, отива в провинцията да търси работа, остава на мама колкото пари има и казва: децата растат, и те ще печелят. За сестра ми ще прибавя: цял живот тя беше тънка – висока, с благороден облик, нещо царствено имаше в нея, излъчваше една особена красота, хранеше се съвсем малко, много чувствителна, с красиви, нежни ръце, с дълги пръсти.

Сестра ми вече се съвзе, макар и слабичка, тя желае да работи. Моли Учителя за съвет. Той казва: „Ще даваш уроци по пиано, но не да се затвориш у дома си, ти ще отиваш.“ – „Но как ще стане това?“ – „Не се тревожи, всичко ще се нареди.“ Само след два дена идва нейна съученичка от гимназията, момиче от бедно семейство, но красавица. „Розке, само ти ще ми помогнеш! Ела да ми преподаваш уроци, че моят Гошо ми е подарил пиано, иска да му свиря, а е и ревнив – не иска да излизам за уроците. Той ме доведе дотук с колата ни и чака вънка да ме отведе.“ Гошо, богат търговец, преценява, че Мара ще научи още много неща от такава интелигентна учителка, той е във възторг. Уроците започват веднага, Мара я обича. „Розке, много си слабичка!“ Приготвя какви ли не лакомства да я гощава, туря я да си полегне да почива, уроците плаща скъпо, мама ѝ уши няколко хубави рокли. Познати на Мара поискват уроци и за техните деца. Следващото лято завеждат сестра ми във Вършец – всичко на техни разноски. Гошо изпраща за зимата и товари готови нарязани дърва, адресирани до мама. Минаха години, сестра ми искаше да заплати дължимото. „Не, нищо не ще приема! Направил съм го от уважение към вашата майка!“

В) Новите въпроси ме задължават да разкажа повече подробности. Родителите ми наеха самостоятелна къща на бул. „Евлоги Георгиев“ 51. (Тя и досега стои, макар и доста преобразена.) В тази къща влязох 12-годишна, а излязох 21-годишна мома. Там идваше Коста, боледува сестра ми, идваше Учителят. Двуетажна, долу кухня и трапезария, еркерен вход, два гостни. Горے – моята стая, спалня на мама и тате – еркер – 2 стаи за сестра ми, в първата мянато. Брат ми Асен спи временно на кушетка в трапезарията. Къщата е навътре в двора – тиха, обърната на юг, но не винаги хигиенична. Пред нея високата къща я засенчва.

Бях на 17 години, когато обикнах мой далечен братовчед, Коста, 5 години по-възрастен от мене. Учителят го назоваваше „Костадине“. Ние се обичахме, но никога не си казахме това, само понякога си отправяхме топъл поглед. Под влияние на познатото ни учение за абсолютна чистота, отношенията ни един към друг бяха необикновени, на завидна висота.

Роден под знака Козирог, притежаващ същото благородство, висок морал и духовна чистота, а аз – родена под знака Телец – най-подходяща за приятелство, хармонична, а и по-дълбока връзка с Козирог. Коста идваше всеки ден у дома, носеше ми хубави книги, четеше ми избрани за мене страници за размишление, импулсираше ме да уча и музика. Той също беше студент, но учеше и музика при професор Цибулка. Но заболя тежко, цели две години се бори с болестта, посещавахме го с мама в дома му. За последен път го видях преди да угасне. Неговите близки ме обичаха и казваха: „Ако Коста беше жив, Цветка щеше да бъде наша.“ Той почина на 13 декември 1925 година. Дълбоко потресена, аз все чувах гласа му, стараех се да изпълнявам всичко, което той ме поучаваше. В къщата ни на ул. „Евлоги Георгиев“ 51 бе идвал Коста, там боледува сестра ми, там идваше и Учителят.

Минаха години. През 1929 г. заминахме за Париж със сестра ми и съпруга ѝ. Всичките 4 години прекарани там чувствах, че Коста ми помага, пази ме, ръководи ме, постоянно го сънувах, пишех стихове за него. Запознавах ме с някои млади хора, но никого не харесвах, сравнявах ги с Коста – моят идеал.

Нещо важно: Коста заболя от туберкулоза, получена след тежко изтощение от малария. Неговите близки бяха против връзките му с братството, той отказва всяка издръжка от тях, чука камъни за мозайка при Бертоли, всички се стремят да му помогнат. Когато състоянието му се влошава, Никола Каишев, дребен, слабичък, но всеотдаен, го взима със себе си в Балкана – там той отглежда пчели, има малка къщичка. Завежда го на чист въздух, грижи се за него като майка, готви му, пере, къпе го, понася всичко с радост. Коста често е капризен, недоволен, мълчи.

Оставя го самичък само когато слиза да продаде мед. Щом се върне, казва: „Сега сме богати, само кажи какво искаш.“ Когато състоянието му се влошава, Коста поисква да се върне у дома си, да помоли близките му да го приемат. Колю го завежда с кола, с влак, с файтон. Оттам започваше моята изповед за последните дни от живота му – той не живя две години, а само няколко месеца у дома си.

А ето портретът на Колю Каишев: Големи, изразителни кафяви, пълни с любов очи. Вяра – непоколебима. Подлагал се е на глад почти цял месец, когато Учителят строго наредил веднага да престане, ако иска да остане жив. По-късно като ми разказваше за Коста, очите му се пълнеха със сълзи, падаха по ръцете му, как не е можал да го спаси – и плаче.

Отговори към втория въпросник:

10. Напълно достатъчно за позиране.
11. Сеансите определяше начесто, тъй че най-много около 1 месец.
12. Само сутрин, от 9 и половина или от 10 часа.
13. Рисувах без подготвителни скици.
14. Считах, че малкото, което съм имала, съм предала на Петър Филипов.
15. Непременно ще ви го предам. Търся го.
16. Разбира се. Което намеря, ще Ви предам.
17. Намерих една, която е без дата, но считам, че е от времето, когато Учителят измерваше главите. Ще потърся още.
18. Да, ще ви ги дам, с удоволствие.
19. Платна нямам.
20. Дневник – с мои преживелици – считам, че никак не отговаря на това, което Ви интересува.
21. Не, нямам.
22. Разбирам, благодаря Ви.
23. Да, поезия, но не е интересна за Вас.
24. Нищо особено, ние живеехме в града.
25. Боян Боев – много мил, сърдечен, изпълнен с вяра и любов.

Допълнение към въпросник номер 2 с отговори на Щилянова:

1. Сестра ми Роза – тя е писала на гърба на снимката 4-то отделение. При все че снимката няма дата, нито указание на града, по възрастта ни се вижда, че сме в Сливен, където Учителят ни правеше измервания на главите и си записваше всичко. На родителите ни е казал за нашето бъдеще, за призванието на всекиго от нас и всичко това се сбъдна.

С тъмната косичка е брат ми Асенчо, роден 1901 г. – как спокойно гледа! А в средата съм аз – толкова подвижна и палава, че било невъзможно да разделят косата ми на път, а фотографът застана за момен поне, извикал изпод платното, с което бил забулен: „Сега ще изскочи едно зайче!“

По точка 2: За родителите ми – не си спомням – не съм си отбелязала нищо. По-рано Ви бях писала за мама, че „Тя е била голяма художничка, но в този живот е била изпратена с други задачи. Дарбата, която имате, сте наследили от нея.“ Считах, че по-рано по-ясно се бях изразила.

3. Да, мама, току-що ви описах, с боледуването на сестра ми.

4. Седнал, като най-внимателно нареждаше гънките на шала, с който е наметнат. Явно отдаваше голямо значение на портрета.

5. Позираще около 1-2 часа. Поръчал беше по това време никой да не го безпокои.

6. Всичко 5 сеанса.

7. Да, като описах в т. 4.

9. Общо около 6 до 8 часа.

10. Напълно достатъчно.

11. Даже по-малко от месец.

12. Само сутрин.

13. Подготвителни скици за портрета не правих.

14. Имах рисунки с обхват на салона – ще потърся.

15. Писмото търся – разбира се ще Ви го предам.

16. Едва ли съм запазила, но ще потърся.

17. Отговорих Ви в точка 1.

18. Съвсем малко – ще Ви ги предам.

19. Не, нямам такива платна.

29. За Борис Георгиев знам следното, че когато той рисуval портрета на Учителя, то Цанка Екимова, която се е занимавала с хиромантия, погледнала ръцете му и видяла на дланите му и се учудила, че не видяла нищо особено. Като споделила с Учителя, че ръката му е обикновена, то Той ѝ казал, че на дланите има явни линии, но мъртви, а има скрити линии, които са живи. На неговата ръка линиите са скрити, но са живи и че Борис Георгиев е представител на голяма фирма от невидимия свят. Борис Георгиев е дошъл от Слънцето Сириус и се е възплатил на земята, за да нарисува портрета на Учителя.

Принудена съм да спра дотук, за да не се претърпи писмото ми. Ще продължа в следното.

С най-сърдечни поздрави към Вас и Дина

Цветка

Предполагам, че за брат Боев можех нещо повече да пиша, за Паша и Савка сигурно още не съм Ви писала – имам само чернова, също за Тодор Стоименов. Моля ви в следващото писмо ми отговорете дали вече съм ви писала. Това са хора, от които имам най-прекрасни впечатления и храня към тях най-мили чувства.

Надявам се утре, понеделник, 16 май 1988 г. да пусна това писмо.

С най-добри пожелания,

Цветка

Четвърто писмо – 10.06.1988 г.

Мила Марийка,

Разбирам желанието Ви да зарадвате Дина, когато тя си дойде с някакъв резултат, но аз все още не съм намерила нищо повече – единствено само снимката от моето детство, за която ви писах. Понеже за мене да посрещна някого е трудно, моля ви да отложим. Ще ви пиша, когато приготвя нещо повече.

Моля ви отговорете ми, както ви писах, в последното си писмо, дали вече имате от мен по-подробно за Боян Боев, Савка, Паша и за Тодор Стоименов. Спомням си, че завърших с биографията на Никола Каишев. Предполагам, че от писмата, които ви пиша, вие ще изберете най-важното за вас. За жалост не мога да пиша красиво върху коленете си, почти лежешком. Простете, това ще ви създаде много работа.

Кракът ми не е само навехнат. Горе в ханша естественият пласт хрущял, който помага при движение меко да се плъзга бедрената кост в тазовото легло за нея – този пласт се е остъргал, преди две години от пресилване бях си позволила да купя плодове, прибавих и хляб – общо към 5 кг тежест – и така се осакатих, костите се търкат незащитени, това ми причинява болка. На моята възраст възстановяването на този хрущял пласт е невъзможно или много бавно – всички жизнени процеси в организма се извършват много бавно. Благодарна съм, че все пак имам подобрение.

От Павлина получих писмо от 14 май. Рисувала съм ѝ портрет през 1977 г. Пише, че е натоварена от Историческия музей на Велико Търново да напише биографията на моята майка. Моли ме най-любезно, настойчиво да ѝ отговоря. Спомените ми за Павлина са твърде бегли, но тъй като писаното от мен ще се запази в музея, ще бъде достояние на много хора, отговарям на въпросите ѝ

крайно внимателно, да не изпусна нито дума за отношението на мама към Братството. Добре сте решили да не й отговаряте. Към нея ми предстои още доста дълга кореспонденция.

Простете мила Марийке, че отказвам да се видим съвсем наскоро.
С най-сърдечни привети и добри пожелания към Вас и Дина,

Цветка.

Чакам писмо от Вас.

П.С.: Молбата на Павлина е любезна, но и много настойчива – правя усилие да си спомня всичко за скъпата ми майка – това ще бъде и един малък паметник за нея в любимия и роден град.

Пето писмо – 18.07.1988 г.

Мила Марийка,

Искам да поправа една моя грешка – отнася се до писмото, което Ви написах на 14 юлий. Веднага горчиво съжалих, но то беше вече залепено – не успях после да Ви пиша. Изказах се сурово, жестоко по адрес на Павлина, която си служи към мен с учтиви, избрани, деликатни думи, въпреки погрешните си разбирания по въпроса за биографията на мама.

Към вас също бях сурова, нелюбезна, не избрах по-деликатни думи, за да кажа което е необходимо. Сега наближава датата, на която с такава любов ми поднасяте приготвения от Вас козунак. Моля ви не идвайте, не ми донасяйте абсолютно нищо! Когато се видим, ще ви обясня – нужни са много думи.

Нямам право да пиша такива писма! Самата аз съм пълна с толкова много грешки!

Моля Ви най-горещо и вас, и Дина, да ми простите!

Както изглежда, нашата единствена среща поради навехнатия ми крак ще стане някъде към средата на м. септември, тогава, моля ви непременно ми телефонирайте, да зная кога да ви чакам. И пак моля, абсолютно нищо за ядене не ми донасяйте.

На Павлина не пишете, моля, че окончателната редакция на биографията на мама ще трябва да Ви помоля да напишете Вие – това да остане между нас – тайна между Вас и мене.

Когато се видим през септември, надявам се ще съм успяла да намеря нещо подходящо за моята биография, всичко при мен става съвсем бавно.

Иначе съм здрава. Моят другар се грижи най-предано за мене, всяка сутрин рано пазарува, ние се храним съвсем по малко – така е здравословно.

Още веднъж моля Вас и Дина да ми простите огорчението, което съм Ви причинила!

С най-сърдечни привети, прегръщам Вас и Дина

Цветка.

П.С.: Всеки месец излизам една сутрин, за да си получа пенсията – около 13, 14, 15 на тия дати никой не може да ме намери.

Забележка: 6-то писмо от 18.09.1988 г. е поместено към т. 8 Изповед на една душа, Г. „Втората съпруга“.

*
* *

Писмо на Марийка Марашлиева до сестра Цветана Щилянова
Препис

1.12.1988 г.

Мила сестра Цветка,

Моля да ми пишете за Боян Боев, Паша, Савка, Тодор Стоименов. За Боян Боев казахте само, че бил много мил, съдечен, изпълнен с вяра и любов. Още нещо за Никола Каишев, за стопанството в Русе?

Ще ви припомня само някои точки, по които бихте могли нещо още да направите:

1. Архив – снимки, писма, записки – лични тетрадки.
2. Документи – диплома и др.
3. Скици и рисунки.
4. Спомени от живота с Учителя и Школата.
5. Спомени с Учителя във връзка с рисуването на портрета Му.
6. Спомени с Учителя във връзка с нейното поколение.

7. В случай, че нещо изплува в съзнанието Ви, моля вземете тетрадка или лист, отбележете го с няколко думи и когато сте свободна ми го опишете и изпратете.

Пожелавам Ви всичко най-добро, да закрепнете здравословно и да разрешите задачите си, които стоят пред Вашата душа.

С обич: Подпис
(Марийка)

Седмо писмо – 27.12.1988 г.

Мила Марийка,

Моля извинете ме, но моля Ви никога вече не идвайте! Всяко Ваше посещение ми причинява тревоги, принудена съм да си служа с лъжи!

От 1 януари нашият булевард ще бъде разкопан, линията на трамвая номер 3 ще бъде преместена, но какво и да ми струва това, ще намеря начин да предам отговора на Дина лично.

Явно е, че при Вас писмата се губят.

Всички въпроси, които ми поставяте, аз Ви отговорих най-изчерпателно – телефонът ми е постоянно изключен.

Моля, прегледайте най-внимателно и ми отговорете веднага, за да започна отново да пиша. Моля, пуснете писмото долу в пощенската ни кутия. Не пишете адреса – аз го имам.

С много поздрави и най-хубави чувства към Вас,

Цветка.

Писмото, разбира се, да бъде залепено!

Осмо писмо – 12.05.1989 г. до арх. Дина Станчева

Мила Дина,

Имам към Вас една голяма молба: Кажете на Марийка по възможност най-скоро да приготви въпросите, спомени за Учителя, защото с времето те постепенно се заличават от паметта ми и трябва дълго, дълго, ден и нощ да си спомням всичко, за да успея да ги препиша на чисто, та когато тръгне нашият

трамвай, ще дойда да се видим, което много желая и ще ви донеса моите готови бележки. Зная, че Марийка не жали труда си и е готова да дойде до нас и донесе писмото лично. Това е най-хубаво, но кажете ѝ, че преди всичко нашият домофон е повреден, не отключва вратата, цял ден се обаждат изпаднали в беда, но никому не отварям. Ако обича, тя може да почака долу някой да ѝ отвори или да позвъни на други и помоли да ѝ отворят. Тогава може да пусне писмото в пощенската ни кутия или да се качи с асансьора и да го пусне под вратата ни – ние нямаме праг, тъй че като го тласне силно по средата на отвора, то непременно ще влезе, даже доста навътре. Важното е да не се подава, да не би чистачката да го намокри. Моля изрично: Никак да не звъни горе у дома! Всичко, което има да ми каже, да бъде вътре в плика при писмото. Ако реши да го изпрати по пощата, пликът да бъде добре залепен – скоро получих писмо от една приятелка, така изтърсено – пликът се разлепил, че едва се крепеше. Излишно е да пише подател, даже по-добре да не пише – адреса ѝ аз имам, но не ми се пише до нея, щом като писмата ми се губят.

Мила Дина, обремених Ви с много дълго писмо, но Вие ще съумееете да изберете най-важното – а то е Марийка да не звъни нито долу, нито горе!

С хиляди извинения, че Ви безпокоя, Вас и Марийка целувам сърдечно,

Цветка.

Девето писмо – 15.06.1989 г. до арх. Дина Станчева

Мила Дина,

Пиша Ви пак, за да не Ви безпокоя по телефона. Зная, че сте много заета, но моля Ви, намерете малко време и ми пишете, получихте ли писмото ми, в което моля Марийка да не отлага, да ми напише своите въпроси и при възможност да пхне писмото под вратата ни горе – тя е без праг – без да звъни! Долу също да не звъни – домофонът ни е повреден и не отключва вратата! Правя това предложение, защото зная, че тя не жали труда си. Ако реши да изпрати писмото по пощата, пликът да бъде добре залепен. Неотдавна получих писмо от София, но така изтърсено, че едвам се крепеше – пликът почти съвсем се разлепил. Боя се, че колкото повече времето минава, дори най-скъпите спомени се заличават в паметта ми, особено на моята възраст. На нея няма да пиша, защото разбрах, че писмото, над което употребих толкова дълго усилие, вълнувах се, ставала съм нощем, щом си припомня нещо, се е изгубило! Надявам се, когато тръгне нашият трамвай, ще успее да Ви видя. Разбира се, преди това ще Ви запитам по телефона кога Ви е удобно да дойда. Вярвам, че сте здрава и добре.

Вас и Марийка целувам сърдечно.

Цветка.

Адресът ми е: Цветка Щилиянова
1504 – София
бул. „Заимов“ 68.

Десето писмо – 18.07.1989 г.

Мила Марийка,

Говорих с Дина, тя ми даде телефон на Вашата съседка, но най-добре е да Ви пиша, понеже държа постоянно изключен моя телефон. Дано получите по-скоро това писмо, дано не се изгуби.

Нашият булевард и всички близки улици са така разкопани, че е опасно да се движи човек по тях. Единствено ул. „Оборище“ е още здрава. От всички страни налитат багери, всеки ден все повече. Северната фасада – откъм бул. „Заимов“ – я пръскат с боя, постоянно има прегради, че не бива да се минава. Нашият праг долу е толкова висок, че трябва някой да ми помогне за да се изкача. Асансьорът често е повреден. Ако се решите да дойдете въпреки всичко, бъдете обути с туристически обувки – по никой начин с деликатни обувки с токчета – токчетата непременно ще се счупят, а Вие можете опасно да паднете. Понеже насипват камъни и пясък, и заливат с вода, постоянно е кално и в най-сухо време. Трамваят номер 3 работи, но само до паметника „Левски“, оттам по ул. „Оборище“ до ул. „Асен Златаров“ – пеша. Сама виждате, че всичко изисква туристически обувки.

Писмото Ви с въпросите до мене приберете добре, да не го изгубите през всички тези перипетии. Моля не звънете нито долу, нито горе. Нашата врата горе единствена е без праг – достатъчно е да тласнете леко писмото, добре залепено, в плик, за да влезе навътре, да не го измокри чистачката. Често вратата долу е отворена, но ако е заключена, ще трябва търпеливо да почакате, докато някой Ви отвори. Спомнете си, вярвам, че домофонът ни е повреден и не я отключва.

Главната ми молба – не звънете!

С най-добри чувства и с най-добри пожелания към Вас,

Цветка.

Адресът ми знаете, ако решите да изпращате по пощата: бул. „Заимов“ 68, 1504 – София – името и фамилното ми име. Тук то не може да се изгуби, раздавачът ни е стар и добре ни познава.

Най-добре не пишете името на изпращача, тоест Вашето име.

Единадесето писмо – 21.07.1989 г.

Мила Маришка,

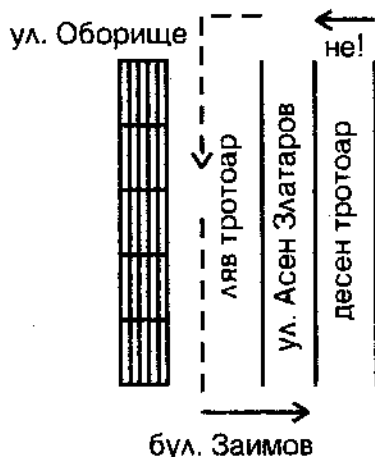
В допълнение към писмото, което пуснах вчера, бързам да Ви кажа, нивото на тротоара и платното на булеварда са нормални – даже аз спокойно се изкачвам. Второ важно нещо: Сега поставят плочи на тротоара на ул. „Асен Златаров“ – на левия тротоар тъй, че опасният десен тротоар ще се избегне – по него не бива да минавате! На ъгъла ще пресечете „Асен Златаров“ и тогава ще тръгнете към „Заимов“.

По ул. „Асен Златаров“ навсякъде работят булдозери. Относно туристическите обувки – както обичате. Млади и кокетни момичета ходят с островърхи обувчици с токчета, с тесни поли, но постоянно залитат. Кал има.

Това, за което Ви помолих: Да не звъните нито долу, нито горе, само да тласнете писмото Ви по-навътре, остава валидно! (По-навътре, под вратата.)

С най-сърдечни поздрави,

Цветка.

* * *

27.07.1989 г.

Обична с. Цветка,

Ще ме извините, че Ви пиша на машина, но не искам повече да ме чакате.

Прегледах писмата Ви и ето какви въпроси набелязах:

1. На 14 години постъпихте в рисуwalно училище. Къде? В София, вероятно, другаде има ли?

2. Казвате, че сте писали стихове за Коста в Париж. Пазите ли ги? Ако ги пазите, ще ги прибавим към Вашето творчество.

3. От Павлина разбирам, че майка Ви е учителствувала. Къде и кога?

4. За баща Ви нямате ли някакви спомени? Той какво е работил?

Опитности?

5. Кога се е омъжила Роза?

1925 г. си заминава Коста.

1929 г. Вие заминавате със сестра си и съпруга и в Париж. Преди това не споменавате нищо за брака на Роза. Нали тя беше болна и след това предаваше уроци на Мара и други деца. Тя отново ли се разболя? Казвате, че е починала на 22.12.1951 г.

6. Намерихте ли рисунки с обхват на Салона?

7. Молим Ви, потърсете Ваши тетрадки и записки от онова време, които желаем да съхраним!

8. Интересуват ни лични снимки, в които са включени образите на рода Ви, баща ви, майка Ви и Ваши. От Вас имаме само една снимка като деца (Роза, Вас и Асенчо). Сигурно имате снимки като ученичка, студентка, в Париж, от изложбите Ви, от времето на Щколата, в Русе – на стопанството.

9. Сигурно си спомняте нещо от Русе – комуната. Моля разкажете!

10. А рецензии от изложбите? Молим да ни ги дадете за съхранение.

11. Пишете ни за брат Боев, за Паша, Савка, за Тодор Стоименов и други, каквото си спомняте.

12. За Гради и Атанас също.

Трябва да ви кажа, че не Ви писах досега, защото имах един гост около 20 дни, който си отиде преди няколко дена. Беше от Съюза, познат на брат Петър. Беше идвал 1982 г. – две години преди брат Петър да си замине. Много мил човек. Та бях заета около него. Изпратих го с много хубави спомени. Бих искала да се видим с Вас, да разговаряме, да стане една обмяна между нас. При Вас вероятно както преди ще спира рейс 313. А той спира при нас, близо при хотел Плиска, а аз живея на пет минути от там. По-лесно бихте дошли до дома, отколкото до Дина. Да, само че нямам телефон, за да ми позвъните. Но пак може нещо да се нареди или пък с Дина да дойдете. Тя идва вчера, например, у дома и идва доста често. Виждаме се.

Засега нека това бъде достатъчно. Пак ще ви пиша, ако имам други въпроси. И ще чакам отговор на писмото си. Поздрав от Дина и мен.

С обич:

Ваша Марийка (Подпис)

Благодаря за обяснението, за улицата при Вас.

М.

*
* *

Дванадесето писмо – 28.07.1989 г.

Мила Марийка,

Благодаря Ви за хубавото писмо. Получих го в много удобен момент, изглежда че току-що сте го пуснали.

Рисувалното училище следвах в София – в ония години едва ли е имало в други градове – то е създадено, построено трудно, с волни пожертвования, не само от българи, но даже и от призованите преподаватели от чужди страни. Повече подробности ще Ви напиша от книгата на Ирина Михалчева – изкуствоведка и художничка, издадена преди около 12 години, но в момента тази книга не ми е под ръка.

С най-сърдечни привети и добри чувства към Вас,

Цветка.

П.С.: И аз много бих желала да се видим. Предполагам, че това ще стане някога при Дина.

Тринадесето писмо – 29.08.1989 г.

Мила Марийка,

Писмото Ви получих. Извинявате се, че е писано с пишуща машина. А аз Ви моля, винаги ми пишете с пишуща машина! При все, че почеркът ви е ясен, най-ясно и хубаво е на машина.

По средата на писмото липсват няколко точки (от 9 до 12 приблизително). Писмото Ви прибрах веднага, но сега не мога да го намеря! Тъй че по моя вина, ще трябва пак да ми го напишете! На пишуща машина. Много съм виновна, простете ми! Този път внимавайте да няма пропуснати точки. Намерих някои бележки, завещанието на сестра ми за мен, стихотворение, писано за мама в Париж – много скъп спомен – ще Ви го предам лично.

Надявам се през есента да се видим при Дина. Моля Ви, писмото пуснете, както миналия път – без да звъните!

И аз много желая да се видим – с Дина ще се разберам по телефона.

На Вас и Дина най-сърдечни привети,

Цветка.

Забележка: 14-то писмо е писано в т. 8. „Изповед на една душа“, Д – „Белязаното име на вълчицата“. 15-то, 16- и 17-то писма са поместени в Е – „Двамата братя Юрдан и Симеон Симеонови“.

*
* *

Писмо на Марийка Марашлиева до Цветка Щилянова

София, 05.09.1989 г.

Мила с. Цветка,

1. Получих писмото Ви от 29.08. т.г. Случват се такива работи. Писахте ми, че ще ми пишете някои подробности във връзка с ученето ви от книгата на Ирина Михалчева – изкуствоведка и художничка.

2. Стихове и други писма, които сте писали, дайте да ги прибавим към Вашето творчество.

3. Майка Ви е учителствувала. Кога и къде?

4. За баща Ви нямате ли някакви спомени? Какво е работил? Споделял ли е убежденията на майка Ви?

5. Кога се е омъжила Роза?

1925 г. си заминава Коста.

1929 г. Вие заминавате със сестра си и съпруга ѝ в Париж. Преди това не споменавате нищо за брака на Роза. Нали тя беше болна и след това предаваше уроци на Мара и други деца. Тя отново ли се разболя? Казвате, че е починала на 22.12.1951 г.

6. Намерихте ли рисунки с обхват на Салона?

7. Молим Ви, потърсете Ваши тетрадки и записки от онова време. Ние искаме да ги запазим и съхраним!

8. Интересуват ни лични снимки, в които са включени образите на рода Ви, баща ви, майка Ви, Ваши. От Вас имаме само една снимка и то като деца (Роза, Вас и Асенчо). Сигурно имате снимки като ученичка, студентка, в Париж, от изложбите Ви, от времето на Школата, в Русе – на стопанството.

9. Сигурно си спомняте нещо от Русе – комуната. Моля разкажете!

10. А рецензии от изложбите? Молим, дайте ги за съхранение.

11. Пишете ни за брат Боев, за Паша, Савка, за Тодор Стоименов, Епитропов, Димитър Добрев от Сливен, Мара Белчева и други каквото си спомняте, за брат Ватев, бр. Маркови.

12. За Гради и Атанас какви впечатления имате?

Всичко около Вас ни интересува. Особено спомените с Учителя във връзка с Вашето поколение. Молим в случай, че нещо изплува в съзнанието Ви, вземете тетрадка или лист и го отбележете с няколко думи, колкото да се подсетите, когато сте по-свободна и да го запишете, и ми го изпратете.

Пожелавам Ви всичко най-добро, да бъдете жива и здрава и успешно да разрешите задачите, които стоят пред вашата душа.

Засега нека това бъде достатъчно. Пак ще ви пиша, ако имам други въпроси. И ще чакам отговор на писмото си. Поздрав от Дина и мен.

С обич:

Марийка Марашлиева. (Подпис)

П.С.: Каква фабрика е имал брат Ви и какво е произвеждал?

Съща.

* * *

Писмо на Марийка Марашлиева до Цветка Щилянова

София, 29.11.1989 г.

Обична с. Цветка,

Извинявайте, аз забавих отговора си, но бях възпрепятсвана. Сега ще Ви напиша въпросите, на които не сте отговорили. Иначе въпросника трябва да Ви го препиша – първия и втория, защото съм сложила някои бележки върху тях.

От първия:

15. Дали има още скици у нея от Учителя? Ако има, молим да ни ги предаде.

20. Има ли тетрадки и записки?

21. Нейни бележки от Школата?

От втория:

2. Дали е казвал нещо за родителите й?

3. Дали имат родителите й опитности с Учителя и да се опишат. Вие разказахте за опитностите със сестра Ви, когато е била болна, както и за Коста.

4. Как е позирал Учителят? Седнал ли е бил или си е вършил някаква работа и тя е рисувала?

7. Подготвяше ли се специално за позирането?

8. Обличаше ли се специално за позирането?

17. Интересуват ни лични снимки, Ваши и снимки, в които са включени образите на рода Ви, баща Ви, майка Ви, Ваши като дете, ученичка, снимки от Париж, от изложбите, от времето на Школата, заедно с майка Ви и други братя и сестри или Учителят.

18. Интересуват ни рецензии от изложбите Ви. Молим да ни ги предадете!

20. Бихте ли ни дали дневника си за съхранение? Както и поезия и проза, които имате?

24. Ще може ли да опишете случки и събития от времето на Школата, на които сте била свидетел?

25. Ще може ли да обрисувате образите на някои възрастни приятели, които сте познавали и които отдавна са заминали? Образите включват лични наблюдения, опитности, които са имали с Учителя. Например Боян Боев (за него казахте съвсем малко), Тодор Стоименов, Паша, Савка, Епитропов, Димитър Добрев от Сливен, Мара Белчева, Иларионов, М. Казакова?

26. Имате ли кореспонденция, писма, картички от възрастни приятели?

27. Съгласна ли сте да ни предадете цялата си лична кореспонденция, снимки, картички, бележници – за съхранение?

28. Знаете ли кой е тоя художник – учител по рисуване, който при заминаването на Учителя е рисувал ръцете му? Име, адрес? Познавате ли други художници, които са рисували Учителя?

29. Какво знаете за Борис Георгиев, който също е рисувал Учителя? Имате ли кореспонденция с него?

30. Ако можете да напише Вашите впечатления от комуната в Русе, съборите в Търново и София.

31. Какви са впечатленията Ви за Петър Филипов и някои спомени във връзка с него?

32. Докога сте рисували? Коя година?

Моля Ви, за днес нека това бъде достатъчно. Всички въпроси които съм Ви задала досега ще Ви препиша, но сега се готвя за пътуване, а искам да Ви изпратя писмото или по-добре да го отнеса. Считайте, че след 10.12. т.г. ще съм у дома си.

Желая Ви здраве и сили, да приключите работата си и задачите си възложени на душата Ви. С обич,

Ваша Марийка

Осемнадесето писмо – 18-20.01.1990 г.

Мила Марийка,

Отдавна трябваше да Ви пиша, докато днес получих тревожното Ви писмо. Здрава съм. Еми най-предано се грижи за мен, набавя всичко необходимо, но отдавна се случи с мен нещо твърде неприятно.

Доколкото си спомням, беше сряда, 6 декември. С трамвая отидох до ЦУМ – налагаше се да купя главно електрически крушки, защото магазинът до нас се закри. Носех още една мрежа, също с нещо много необходимо. Дойде трамвай, но стъпалото тъй високо, че не мога да се кача, трима яки мъже ме теглеха, ватманката дава сингала, най-после ме издърпаха, но лявата ми ръка се остърга върху горното стъпало, кожата от китката до лакътя се обели и рукна обилна кръв. Веднага с трогателна доброта всички наоколо скочиха, настаниха ме да седна, искат да ми помогнат, но как? Едва можах да измъкна от чантата си една носна кърпичка, късах от амбалажа на крушките, прикрепях към раната парчета хартия, която непознати завързаха. При паметника „Левски“ слязох и пеша пристигнах у дома. Еми се много разтревожи. Цялата рана беше кална, измих я. натрупах я с памук, облякох нощница и лежах, а като станах, той ми направи с кърпи през рамото да стои ръката неподвижна. Едва тогава ме пита какво ми се е случило. Много грижи му създадох. Не можех да се къпя цял месец. И до днес се споменава това мое „приключение“.

Благодаря Ви най-сърдечно за „анонимния“ подарък. По почерка познах, че тези 10 лева бяха от Вас. Сега имаме и нови затруднения – тока го спират всеки ден, добре е да знаете, за да не попаднете в асансьора в такъв опасен час: сутрин от 6-7 ч. и от 10-11 ч., на обед от 2-3 ч., вечер от 10-11 ч.

Мила Марийка,

Сега трябва да спра, дано успее да завърша писмото, да го пусна и Вие скоро да го получите.

Събота, 20 януари 1990 г.

Писмото остана непуснато, тук ще отговоря на някои Ваши въпроси от 29 ноември 1989 г. от 2-ри списък, направо за номер 4:

Той гледаше много сериозно на този портрет. Позираше сутрин в стаята, в която приемаше посетители. Когато отивах (към 10 часа сутрин), печката вече гореше, известяваха му, идваше от стаята си горе, с бързи стъпки. След поздравя отиваше зад малка завеса, чувах шумолене от дреха, звук от вода. Яви се наметнат с бял копринен шал, с добре сресана коса. Каза, че държи на този шал, защото е изтъкан за него специално и му е подарен с вложени в него най-чисти мисли и чувства. Пита дали го одобрявам. За мен беше изненада, но не можех да си представя по-подходящо облекло за този портрет. Избрахме как ще седне, осветлението, дистанцията, помолих погледа да бъде обърнат към мене – т.е. към зрителя. Той одобри. Помолих да разговаряме по малко, за повече жизненост, а не скованост на лицето. Тогава той ми препоръча някои неща за изкуството, записала съм всичко в отделна тетрадка – ще Ви го препиша. Изненадана бях от голямата му компетентност. Като слушах, пред мен се откриваха все по-дълбоки възможности за творческа работа.

За Вас съм отделила бележници, ще Ви ги предам чрез Дина. Моля, поздравете я от мен – още не съм отговорила на новогодишния ѝ поздрав и вестта за помена на милата ѝ майка. Нощ е. Наближава часа да изгасят лампите, затова спирам дотук. Сърдечни приветии.

Цветка.

Деветнадесето писмо – 2.02.1990 г.

Тази сутрин съвсем неочаквано трябва да изляза рано. Писмото ми до Вас не е готово. Изпращам Ви тук бележки, които междувременно бях писала. И те не са окончателни. Прилагам две писма от брат Петър Тевекелев. Доколкото си спомням, Вие пожелахте такива писма от силно верующи приятели. Той е брат на

Йорданка д-р Жекова. Завърши инженерство в Париж, когато бяхме там, в празник излизаме на разходка с още някои български семейства. Всяко лято идваше да види сестра си и Учителя, отиваше и на Рила. С Учителя се е фотографирал в надувна лодка върху Рилско езеро, с лице сияещо от щастие. Останал да живее във Франция, получил е поданство, купил си е малък апартамент в Кот д'Анзур, пенсиониран се е, но вече съвсем е забравил български, още повече, че очите му са отслабнали. В последното си писмо пише, че заминава на операция на перде и едва пише – надява се, че всичко ще мине благополучно. Сега е на 90 години. Целувам Ви сърдечно,

Цветка.

Моля, по никой начин не ми връщайте писмата му!

*
* *

Писмо на Петър Тевекелев до Цветана Щилянова

3.02.1988 г.

Сестра Щилянова и вашият съпруг, на когото изпращам братски поздрави.

Навлязъл съм в бавността, моите движения се ограничават, движа се бавно. Все съм при красотата, слънцето е животворно и синьото небе „Cot d'Dycur“. Благодаря ви за положителните благопожелания.

В живота на земята случайност не съществува, всичко е строго ограничено и се отнася от нашите отношения към нещата.

Колко е проникателен Духът на Учителя, щастие е да влезем в контакт с Него и се съзря Истината на живота.

Желая ви най-красивото и благословието да ви закриля.

Ваш Петър Тевекелев.

*
* *

УЧИТЕЛЯТ ПО ИЗКУСТВОТО ТРЯБВА ДА БЪДЕ ЕДИН ВЕЛИК УЧИТЕЛ РАЗГОВОРИ С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Понеделник, 6 февруари 1928 г.

„Изучавай живота на художниците, на великите художници, великите музиканти.“

„Търси ония нежни линии на човешкото лице, които изразяват вътрешния живот.“

„Изобразявай човека не като позира – тогава лицето му добива нещо изкуствено, а когато той преживява нещо, замислен, нейде сам върху някоя пейка или в очакване, отчаяние, надежда и пр. Изражението на лицето – то е важното.“

„Когато човек излезе пред необятното, у него се явява страх, смущение, но после идва разширение на душата.“

„Работи! С труд и постоянство всичко се постига!“

„Ти по този път ще успееш!“

Неделя, 12 февруари 1928 г.

„Най-необходимо ти е едно ателие. Пожелай го, мисли за него – ще го получиш. Нашите постоянни мисли, молитви – те са както упражнения – един цигулар повтаря, повтаря едно упражнение, докато го научи. Така и ние – което повтаряме, то става!“

„Никога не прави поправки върху своите картини! Като я нарисуваш, остави я – после нова рисувай! Но преди да започнеш един портрет, например, направи десет скици в разни пози, докато най-после намериш оная поза, която най-много ти допада, да бъдеш доволна от позата напълно.“

„Ти по този път ще успееш!“

„Добре е, че ти харесва цигуларя от Цорн, на твоя позата е хубава, но грешка е, дето грифа е отсечен. Никога не отрязвай така, нека лицето бъде анфас или три-четвърти, но да се виждат две очи, уши, и пр. Също двете ръце.“

„Винаги да се чувствава отде иде светлината върху лицето.“

„Човек се радва на онова, което е придобил, на една разрешена задача, колкото и да е малка, не са големите неща, които ни носят радост.“

„Един художник трябва да има въображение, ако липсват известни условия, например добро осветление, той да си го представи и да го нарисува, както трябва.“

„Най-хубав портрет е онзи, в който има най-малко сянка.“

За пейзажа: „Има хубави места из Витоша, Мусала, Олтаря, Сините камъни... Полянки с цветя, някое зайче изправено, спокойно загледамо в хубавата природа...“

„Приликата на едно лице е в ония непроменни черти, които винаги при всички други изменения остават едни и същи.“

„Най-важното, това са очите.“

Съвети от Учителя след завръщането ми от Париж, 1933 – 1934 г.:

„Кое е най-важното в един портрет? Най-важното е да се предаде онова същественото, което при всички промени на настроението, изрази, остава винаги същото.“

То са трите основни черти, които показват:

- 1) посоката на ума,
- 2) посоката на сърцето,
- 3) посоката на волята.

Изкуството не е нещо статическо и не може да представи така човека (т.е. статически), то предава само разни моменти от човешкото лице. Не важи в кой негов момент ще го представиш, в момент на какво изражение, важното е да предадеш тия три основни черти.“

„Изражението на лицето се влияе от външната страна и условията, които въздействуват на настроението ни.“

Петък, 29 септември 1933 г.

„Изкуството действа възпитателно.“

„Красотата поражда благородни чувства.“

6. ОПИТ ЗА БИОГРАФИЧЕН ОЧЕРК НА ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

За да се направи един биографичен очерк, е необходимо биографичните данни да бъдат предадени от лицето, за което се отнасят или пък да разполагаме с точни исторически данни, които да бъдат документирани съответно на лист и хартия. Ние не разполагаме нито с едното, нито с другото. Предложихме на Щилянова да ни разкаже някои биографични данни, отнасящи се за нейния житейски път, като смятахме тук да бъдат включени всички опитности, които тя е имала през времето на Школата с Учителя. Смятахме, че тук ще бъдат включени Неговите разговори с нея, както и да бъдат приложени всички написани сведения

и документиран от нея. Но какво се оказа? Тя не прие един такъв метод на работа, понеже тя не беше свободна, а беше вързана с едно голямо, дебело въже както отвътре, така и вън от нея. Онзи, който я беше вързал, беше нейният съпруг. А защо беше я вързал? Ние не знаем причината, но видяхме последствията. А те говореха за това, че тя беше един жив затворник и нямаше свободна воля. Само благодарение на това, че в нейното съзнание беше останал образът на Учителя в светлина и виделина в нейната душа, можахме да се доберем до нея в името на тази едва блещукаща в нейното съзнание светлинка, но тя бе достатъчна, за да я накара да се хване здраво за нея, да я освети и да ѝ покаже, че има задължение към делото на Учителя и към Школата. Затова тя прие да предава някои оскъдни данни след зададените от нас въпроси. Всичко се извършваше чрез кореспонденция по пощата, като трябва да признаем, че не бе загубено нито едно писмо. За това има обяснение и това обяснение се намира в нейния житейски път и в нейната астрологическа карта, и в нейните астрологически аспекти, които показват, че връзките, които тя създава, ги поддържа с голямо постоянство и упоритост. Именно благодарение на това нейно изработено качество тя доказва, че може да се разчита на нея в онзи етап, когато всички смятаха, че е невъзможно да се съберат сведения и данни за едно лице и една епоха, която беше отминала.

От писмата извадихме всичко онова, което се отнася за нейния житейски път и за нейното семейство и родители. Цитирахме дословно всичко без никаква промяна. Нашата цел бе да предадем всичко дословно, а не да преразказваме и да обясняваме събития и лица, и времена. Времето, в което писахме, беше друго, а времето, което ще дойде, ще бъде време за проучаване на тези събития и лица от други поколения. Нашата работа бе строго определена и ние се движихме от строго определена програма. А следващите поколения ще могат да проучават и изучават тези събития и тези действащи лица през време на Школата. Ние бяхте онези, които трябваше да довършат и приключат. А онези, за които ние работехме, ще дойдат след десетилетия и векове.

Марийка Марашлиева
Д-р Вергилий Кръстев

ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

1. Цветана Щилянова е родена на 18 април 1903 г. в град Казанлък. Баща ѝ, Михаил, родом от град Сливен, още отрано останал сирак, понеже баща му бил убит от турците. Михаил е завършил във френски пансион в Пловдив с награда. Михаил Щилянов (1867 – 1955 г.) никога не е употребявал алкохол и цигари.

2. Майката на Цветана, на име Анастасия Петрова Джамджиева, родена през май, 1873 г. в Търново, починала 1935 г., е внучка на Велчо Атанасов Джамджиев, един от основателите на Велчовата завера в Търново през 1834 г. Велчо е имал единствен син – Петър, който е завършил с пълно отличие, станал съдия. Оженва се, имал 5 деца, едно от които е Анастасия. Тя се оженва за Михаил Щилянов от Сливен и имат три деца: Цветка (родена 1903 г.), Роза (1896-1951 г.) и Асен (1901-1944 г.)

3. Била е на 4 години, когато Учителят Дънов е посещавал различни семейства, провел френологични измервания на главите на познати семейства в Сливен с металически кръгове и ги вписвал в френологически карти. Родителите запитали Учителя за децата си. За нея казал, че ще стане художничка, за сестра ѝ – музикант, а за Асен – инженер.

4. Още като малка започнала да рисува и понеже майка ѝ имала художествени дарби, я насочвала към рисуването. Завършила е прогимназия в

Сливен и показала на чеха художник професор Мърквичка своите рисунки и той я насочил да кандидатства в рисувателното училище в София. Учи 5 години при професор Цено Тодоров и завършва 1922 г. А Художествената академия завършва 1928 г.

5. През 1929 г. сестра й Роза се омъжва за Йордан Симеонов – музикант. Заминават с неговия оркестър във Франция. Тя тръгва с тях, за да специализира. Прекарала е 4 години, като през цялото време е правила копия на творби на големите майстори в Лувъра. Учила се неуморно и посещавала галерии, изложби.

В Париж представила през 1933 г. в пролетния салон в Гранд Пале картината „Майка ми“. Посрещната и оценена по достойнство от критиците. Но след като се завръща от Франция, никой не я търсел, понеже била непозната.

6. Завърнала се е от Париж в 1933 г., където е била на специализация четири години. Въпреки сериозната й подготовка, нямала работа и не печелела нищо. Тогава майка й я посъветвала да нарисува Учителя, което може да й донесе благословение. Учителят се съгласил и й позирал най-внимателно. Казал й някои думи за изкуството, от които тя била изненадана – от познанието му. Когато портретът бил готов, той казал, че желае да си го купи и попитал колко й дължи. Тя му го подарила. Той я посъветвал да даде изложба и казал: „Рекох, ти по този път ще успееш!“ Наистина този портрет й донесъл благословение. Още първата й изложба през 1934 г. имала голям успех и оттогава заваляли толкова много поръчки, че рисувала от сутрин до вечер.

Правила е много скици.

За портрета на Учителя: Оригиналът е един. Рисуван е с пастелни бои върху френска хартия „Canson“ с приблизителни размери 50/65, сиво-бежова с дата около 20 февруари. Скиците никога не била прерисувала. Направила е много копия за салоните на разните братства в провинцията, както и за частни лица, но доста от тях били унищожени.

Имала едно единствено писмо, изпратено от Учителя в Париж. Писмото било написано на пишуща машина и било подписано с характерния подпис на Учителя. Съдържанието на писмото било напълно отговор на нейното, в което била писала, че пред голямото изкуство, което срещнала в Париж, в музеите, се чувствала обезкуражена, почти отчаяна. Полученото от Учителя писмо й вдъхнало вяра и импулс за работа. То е за нея скъп спомен.

7. След портрета рисувала много скици с молив по време на беседа. Често под рисунката записвала по няколко думи, отговарящи на изражението на лицето (думи, които е произнасял в момента). Стоящи наблизо сестри започнали да искат рисунки. Учителят й отправил няколко пъти недоволен поглед – сред абсолютната тишина, която царяла, докато Той говори, понеже се внасял смут. Седнала на друго място. Повтаряло се същото – разчуло се, че подарява и ги ангажирали още щом започне. Не след дълго Учителят я повикал, попитал и казал: „Скиците, които сте правили, те са части от един образ, не може да бъдат разпръснати. Ще ги съберете всичките и ще ми ги донесете!“ Той бил много строг, категоричен. „Но аз съм ги подарила“, казала тя. „Казах вече, щом сте готова, донесете ми ги!“ Било много трудно, но след няколко дена успяла – някои й се поразсърдили, отбелязали имената си с надежда, че ще им ги върне. Занесла ги. Учителят ги разгледал внимателно и й казал благо: „Сега си ги пазете и никому няма да ги давате!“ Рисувани отдалече, не всички имали прилика, но имало и много сполучливи. Били доста на брой, около 15-20, а може би и повече. Нямала скичник. Скиците е правила на бяла хартия с размери около 9 см. на 12-14 см. Имала 1-2 рисунки, по-големи, които обхващали почти целия Салон, с нахвърляни леко седналите в полукръг слушатели, а Учителят с лупа в едната

ръка другата издигната с изправени пръсти – характерен жест, който може да се види на много снимки. Пред него е разтворена Библията.

8. Учителят бил казал на брат й, че го очаква светло бъдеще, че е много надарен – наистина още от малък джобът на престилката му е тежал от чукченца и пирони, които забивал навсякъде, където намери място. Още от 18-годишен започнал да произвежда различни неща, поради липса на средства за семейството им, а по-късно създал фабрика за разни изделия, която фабрика прехранвала 80-120 души, хора за друго некадърни, прости селянки и селяни. Всички много го уважавали и обичали.

9. За сестра й: „Че има много дарби, но да пази дробовете си!“ Тя силно желала да стане певица, с много хубав глас, играла била в детски пиеси и оперети главна роля, но баща им не позволил, едва се съгласил да учи пиано. Зимата била студена, стаята с пианото – неотоплена и тя получила воден плеврит, и тъй много отслабнала, че не можела да се движи и говори. Косата й порастнала 20 см. съвсем бяла. Майка й я моела да дойде Учителят да я види, а тя казвала: „Лозата не ще молитва, а иска мотика!“ По-късно казвала: „Нали аз си исках мотиката.“

Млад, опитен лекар се грижел ден и нощ за нея, изваждал със сонда водата от левия дроб, защото той притиска сърцето и то спира да бие. Медицинска сестра постоянно прави инжекции за сърцето да не спре. Лекарят казвал на майка й, че всичко е направил, останало само едно промиване на кръвта чрез двете главни артерии – но не се знаело дали тя ще издържи. Тя отказала. Тогавя майка й помолила Учителя. Той дошъл веднага. Заварил лекаря и сестрата. Учителят погледнал с малка лупа ръката й и казал: „Тебе не те викат още, ти имаш работа тук!“ А тя си мислела: „Не виждам ли аз, че умирам, но той свята личност, няма да ме изглаши!“

Учителят казал: „Сега сестрата да спре инжекциите и всички лекарства.“ А лекарят: „Но, господине, сърцето й ще спре!“ – „Не, няма да спре“, казва Учителят. „Позволете ми да идвам, да видя какво ще стане“, казва лекарят.“ – „Разбира се, идвайте“, казва Учителят. Не я насилвайте с храна, сега да си почива, тя сама ще огладнее“

Майка й, изнемошяла, едва стои на краката си, ангажирали една яка вакарелка, Йона, която вдигала на ръце сестра й всяка сутрин в определени от Учителя часове, сваляла я на двора на слънце, после я връщала горе в леглото й. Роза тежала 32 килограма.

10. По това време баща им е уволнен, отива в провинцията да търси работа. Оставил на майка й колкото пари имал и казал: „Децата растат и те ще печелят.“ Сестра й била цял живот тънка, висока, с благороден облик, нещо царствено имало в нея, излъчвала една особена красота, хранела се съвсем малко, много чувствителна, с красиви ръце, с дълги пръсти.

Сестра й вече се свързела, макар и слабичка, желала да работи. Помолила Учителя за съвет и Той казал: „Ще даваш уроци по пиано, но не да се затвориш у дома си, а ти ще отиваш.“ – „Но как ще стане това?“ – „Не се тревожи, всичко ще се уреди“, казал той. Само след два дена идва нейна съученичка от гимназията, момиче от бедно семейство, но красавица и казва: „Розке, само ти ще ми помогнеш! Ела да ми преподаваш уроци, че моят Гошо ми е подарил пиано, искам да му свиря, а е и ревнив, не иска да излизам за уроци. Той ме доведе дотука с колата ни и чака вънка да ме отведе.“ Гошо, богат търговец, преценявал, че Мара ще научи още много неща от такава интелигентна учителка, той бил във възторг. Уроците започнали веднага. Мара я обичала. Казвала: „Розке, много си слабича!“ Мара приготвяла какви ли не лакомства да я гощава, туря я да си

полегне да почива, уроците плащат скъпо. Майка ѝ ушила няколко хубави рокли. Познати на Мара поискали уроци и за техните деца.

Следващото лято завели сестра ѝ Роза във Вършец – всичко на техни разноски. Гошо изпратил за зимата товари готово нарязани дърва, адресирани за майка ѝ.

Минали години, Роза искала да заплати дължимото. „Не, казал Гошо, нищо не ще приема, направил съм го от уважение към вашата майка.“

Родителите ѝ наели самостоятелна къща на бул. „Евлоги Георгиев“ 51. Тя и досега стои, макар и доста преобразена. В тази къща Цветка влязла на 12 години и излязла на 22 – мома.

Тук започва нейната изповед, която ще бъде изповед на една душа, слезнала на земята.

СРЕЩА С ЦВЕТКА ЩИЛЯНОВА

Мариика Марашлиева
24.09.1990 г., 10 ч.с.

След като получих писмото на Цветка от 18.09, в което пише, че излиза на разходка всеки ден от 10-11 часа и чака в пощенския клон на ул. „Оборище“, аз излязох и отидох в пощенския клон. Погледнах навсякъде, където имаше посетители, но Цветка я нямаше. Реших да я посрещна евентуално на път до пощата. Като минах първата улица, на ъгъла на втората я видях. Слабичка, несигурно стъпваща, подпряна с бастунче, тя идваше бавно от към тях. Загледана в пътя, тя не ме забеляза и когато я поздравих, тя се изненада и се усмихна.

Казах ѝ, че съм получила писмото ѝ и че ѝ нося снимките, но че аз не притежавам никакви снимки от съпруга ѝ. Тия, които имам, са от родителите ѝ, брат ѝ и сестра ѝ. Тя каза: „Трябва някъде да съм ги бутнала, че не мога да ги намеря.“ Казах ѝ, че снимки със съпруга ѝ не ме интересуват и ѝ предадох семейните снимки. Хванах я под ръка, за да стъпва по-сигурно. На нея ѝ хареса това, защото така върви по-сигурно. Тя ми каза, че съпругът ѝ настоявал тя да излиза да се разхожда и раздвижва. Ръката ѝ едната беше с ръкавица, а другата без такава, защото с нея държи бастунчето, а когато има ръкавица на нея, бастунчето се изплъзва. Направи ми впечатление, че ръката ѝ беше слаба, бледа и студена. Така под ръка хванати аз я заведох до техния блок, понеже тя пожела да си отиде. Като вървахме, срещнахме една позната на нея, както и на мен, която я поздрави и спря за малко (Ани), при което разменихме няколко думи.

По-нататък по пътя тя ми разказа това, което е научила по-късно от майка си, че родителите ѝ като имали две деца, Роза и Асенчо, си говорили, че повече не трябва да имат деца, тъй като с една заплата е трудно да имат повече. Децата ще имат нужда от образование и т.н., което не ще може да им бъде осигурено и ще ги затрудни много. Добре, но майка ѝ забременяла с нея. Тогава баща ѝ написал писмо на нейния вуйчо, който бил лекар в Пловдив, да изпрати някакво лекарство, за да може майка ѝ да се освободи от бременността. Вуйчо ѝ Георги изпратил нещо (а абортите по това време са забранени). Обаче лекарството не дало никакъв резултат. Баща ѝ на Цветка – Михаил, писал на Георги, че полза от лекарството няма и да се готви да става кръстник. Детето се родило, а това била Цветка. Вуйчо Георги казал на баща ѝ следното: „Михаиле, ти как мислиш тая работа, аз клетва съм давал да не правя никакви аборти, а ти какво искаше от мене!“ Цветка била любимо дете на баща си. Той бил много привързан към нея.

Между другото каза и това, че разходите им за храна на децата станали големи и тя като чувала това, като малка още казала, че тогава ще се храни с картофи и искала да ѝ дават повече картофи, от което се получило някакво заболяване, и тогава тя казала, че тогава ще яде само коренчетата на спанака, за да могат да я изхранят. А понеже била много подвижна, веднъж вместо в устата, яденето отишло на страната ѝ. Баща ѝ нежно я облизал. Спомени на залеза на човешката душа.

7. ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА – ХОРОСКОП

Родена на 1 май 1903 г., 6 ч. 20 минути вечер, Лонг. (Източна дължина) 24 градуса 56 минути.

Слънце в Телец, 7-ми дом. Квадрат и половина с Марс, секстил с Луна, секстил с Юпитер, квадрат със Сатурн, квадрат и половина с Уран.

Луна в Рак, 9-ти дом, съвпад с Нептун, квадрат с Марс, секстил със Слънце, опозиция с Уран.

Меркурий в Телеца, 8-ми дом. Тригон с Марс, 72 градуса (квинтил) с Юпитер.

Венера в Близнаци, 8-ми дом. Квадрат с Юпитер, тригон със Сатурн, (съвпад с Плутон).

Марс в Дева, 11-ти дом, (ретрограден). Квадрат и половина със Слънце, тригон с Меркурий, квадрат с Нептун, квадрат с Уран, квадрат с Луна.

Юпитер в Риби, 5-ти дом. Секстил със Слънце, 72 градуса с Меркурий, квадрат с Венера.

Сатурн във Водолей, 4-ти дом. Квадрат със Слънце, полуквадрат с Уран, тригон с Венера.

Уран в Стрелеца, 2-ри дом. Квадрат и половина със Слънце, квадрат с Марс, полуквадрат със Сатурн.

Нептун в Рак, 9-ти дом. Квадрат с Марс, съвпад с Луна.

Огнени – Уран.

Въздушни – Сатурн, Венера.

Земни – Слънце, Меркурий, Марс.

Водни – Луна, Нептун, Юпитер.

Владетели: Рак – Луна;

Водолей – Сатурн;

Риби – Юпитер.

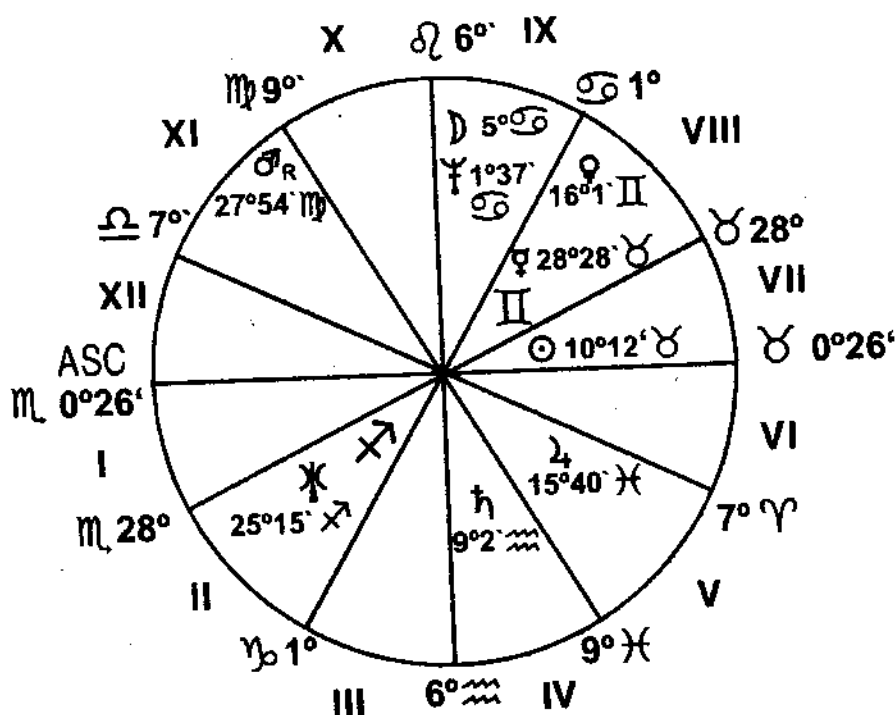
В знака, над който е владетел планетата, може да развие най-силното си и най-чисто действие.

Слънце при лошо положение и аспектиране означава обикновено неморалност, високомерие, егоизъм и суровост спрямо подчинените. (Но Слънцето на Цветана Щилянова е добре аспектирано от Юпитер и Луна – секстили.)

Задачата на човека е да подчини лунната или формената страна под повисшата или слънчевата на своето съществуване и доколкото успее в това, до такава степен ще бъде господар на съдбата си. Аполон е Бог на истината и чистотата.

Добър е аспект на Меркурий и Марс – дава смелост, самоувереност, предприемчивост, готовност, любов към аргументиране и сила за преодоляване на препятствията.

Хороскоп на Цветана Щилянова,
родена на 01.05.1903 г., 6 ч. 20 м. вечер

☉♏ VII * ♄♋♌ 135° ♃♌ 135°♄
 ♄♏ IX ♄ ♃♌♌ * ☉♌♌
 ♄♏ VIII Δ♄ 72° ♄
 ♄♌ VIII □♄ Δ♌
 ♂♌ XI 135° ☉Δ♄♌ ♃♌♌

♄♌ V * ☉72° ♄♌♌
 ♌♌ IV □☉♌♌ Δ♄
 ♃♌♌ II 135° ☉□♌♌♌
 ♃♌♌ IX □♌♌♌

Венера – любов към всичко хубаво и хармонично, но същевременно и задоволяване на всичко чувствено. Последното качество остава преобладаващо, додето влиянието на Венера не се пречисти чрез Юпитер и Сатурн. Марс – другият полюс на Венера, трябва да бъде победен.

Сатурн е особено зле поставен в М.С. и в 4-ти дом, когато е зле аспектиран.

Когато низшето влияние на Сатурн е победено, той дава голяма сила чрез благоприятното въздействие върху мисленето и чрез изключването на всяка бързина и импулсивност. Така човек свиква да мълчи и се отказва от безполезно аргументиране, и критикуване.

Сатурн подчинява духа на материята и с това ограничава мисленето.

Сатурн – низшето аз.

Сатурн е особено благоприятен във въздушен знак и действа благотворно на мисълта.

Забележка на редактора: Поместваме астрологическа карта на Цветана Щилянова, но тълкуванията са дадени от неизвестен астролог, намерени в нейния архив. Всеки астролог може да направи собствено тълкувание по астрологическата карта и да сравни с житейските ѝ неждоги.

8. ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА – ИЗПОВЕД НА ЕДНА ДУША

А. Увод

Онези, които изучавайки живописиста на художника Цветана Щилянова през следващите векове и особено проучавайки изваяния от нейните ръце образ на Мировия Учител, ще търсят съответствие между нейния житейски път и нейното творчество. Ще търсят и ще искат да съпоставят личности, събития и времена, които да пасват и да се покриват едно върху друго. Но те няма да открият такова търсено съответствие. И ще изпаднат в противоречие. Обяснението за това ще намерите в изваденото Слово от нейните бележници, които ние предоставихме и в чиито извадки ще намерите изказвания на Учителя за съдбата на великите художници и за техния житейски път. Там ще намерите, а и в Словото на Учителя, в Неговите беседи, ще намерите отговора за онези сътресения, през които минават съдбите на великите живописци, портретиристи от времето на Историята на живописиста. Така че за нас нещата не са в противоречие, а в прекъсване връзката с космическото съзнание на онези художници, които търсеха общение с това космическо съзнание, за да могат да влезнат в онзи свят на хармония, който е свят на образи и музика. А за да се предадат чрез палитра и бяло платно, е необходимо да има една непреривна връзка между онова космическо съзнание, до което се добира художникът и между неговото съзнание, когато пресъздава въпросния лик и образ. А тук се отнася ликът на Мировия Учител и за онова свръхсъзнание, до което се докосва една човешка душа, а това е душата на Цветана Щилянова. И когато в житейския път на художника не се проектира тази невидима линия от светлина, дошла от свръхсъзнанието в нейния умствен, а след това чувствен свят и накрая не се проектира чрез волята ѝ на физическия свят, то се проектират противоречията в нейния живот. А тези противоречия се дължат на прекъсване на светлината, дошла от космическото съзнание в нейното човешко съзнание.

Тези противоречия и тези страдания и мъчения, които идват за нейната личност, са нещо закономерно и представляват част от нейната житейска карма.

Това ще бъде обект за поучване от други изследователи. За нас бе важно да отделим този раздел като „Изповед на една душа“. Само душата носи в себе си светлината от общението с Божественото съзнание, дошло в нея във вид на виделина и проектирайки се в човешкия ум като светлина. Изповедта е необходима, за да се прокара онзи път между прекъсване на светлината от космическото съзнание към човешкото съзнание и да се възстанови връзката между свърхсъзнанието и светлината, слизаща в човешкия ум като чисти мисли и слизаща надолу в чувствения свят като чисти чувства, и проектирайки се чрез волята у човека като добри постъпки. Това е целта на тази изповед.

Марийка Марашлиева

Д-р Вергилий Кръстев

5.03.1990 г.

Б. СЪПРУГЪТ ЕМАНУИЛ

Картичка до Марийка Марашлиева

22.03.1987 г.

Мила Марийка,

Благодаря Ви за хубавата картичка и благопожеланията!

Нека новата пролет донесе и на Вас своите щедри благословения – здраве и радостни слънчеви дни, изпълнени с поезия и красота!

Целувам Ви сърдечно,

Цв. Щилянова

*

*

*

Картичка до Марийка Марашлиева

14.01.1988 г.

Мила Марийка,

Честита Новата 1988 г.!

От все сърце Ви пожелавам тя да бъде за Вас изпълнена със здраве, вдъхновение, много радости и всяко щастие!

Вашата картичка получих отдавна, благодаря Ви много за вниманието! Тя много ме зарадва.

Простете, че едва сега Ви пиша, но излизам рядко, поради навехнатия крак. Еми пазарува и се грижи за всичко, но съм свикнала сама да си избирам картички и ги изпращам.

Завинаги с най-мили спомени, сърдечно Ваша

Цв. Щилянова

*

*

*

Първо писмо до Марийка Марашлиева

6.03.1988 г.

Мила Марийка,

Много ми е тежко, че огорчих Вас и милата Дина, Вие, които сте тъй мили и добри към мене, с които имам толкова хубави спомени! Моля Ви да ми простите! Но положението е много по-сложно, трудно е да се обясни в едно писмо.

Душата, която ми е поверена, към която имам свещен дълг, човекът, за когото съм единствен близък на света, който най-предано се грижи за мен – не ми допуска съвестта да го тревожа. Казва се Емануил. Отдавна някой беше ми казал, че той някога си е бил мой син, когото съм изоставила, отрекла съм се от него, че сега ми е изпратен, за да изкупя греха си.

Когато се запознах с тяхното семейство, веднага пожелах да го осиновя. (Бях богата, неомъжена, и току-що бях изгубила последната си близка, моята прекрасна сестра, починала след седем години мъчително боледуване.)

Проверих чрез адвокат – по възрастови причини осиновяването бе невъзможно. Той трябваше да бъде на 18 години, а беше на 22 години.

Единствено чрез брак той може да ме наследи. Бракът нарекохме „фиктивен“ поради нашата разлика и си обещахме че всеки, щом пожелае, ще получи своята свобода. Но ние станяхме големи приятели, както казваше майка му – той винаги е обичал да дружи с по-възрастни хора.

Изкуплението на моя грях вече ред години ми костваше много страдания, но ние страдаме заедно и това укрепи нашата привързаност един към друг. Освен това моята немощ и навехнатият ми крак увеличиха грижите и вниманието му към мене. Аз излизам сама само един път месечно, за да получа пенсията си. Той всяка сутрин пазарува, донася пощата и заедно разглеждаме писмата – нищо не може да остане тайно!

Още ще Ви кажа, че е привилегия за мене общуването с един толкова издигнат, умен, интелигентен, чист и благороден човек. А той се грижи за мен като истински роден син.

Нося отговорност и за това, че за неравния брак, който е причина за сегашното положение на нещата, почти цялата вина е моя – не е бивало да се реша. Но сега гледам на всичко като на определена съдба.

Моля Ви, разберете ме правилно и не ми се сърдете, а ако някога ми пишете, в писмото да няма никакви намеци или загадки.

Моля Ви също, не ми отказвайте една среща веднъж в годината, макар само на прага горе у нас (за домофона знаете, че не работи.)

За Новата пролет приемерте за Вас и Дина най-сърдечни благопожелания.
Целувам Ви,

Цв. Щилянова

В. ПЪРВАТА ЛЮБОВ

Второ писмо – 15.04.1988 г.

Част от второто и писмо без дата, с клеймо от 15.04.1988 г.

Мила Марийка,

Използвам свободното място тук, за да Ви разкажа първата част от моята изповед (простете, ако това е неуместно).

Бях на 17 години, когато обикнах мой далечен братовчед, Коста, 5 години по-възрастен от мене. Учителят го наричаше „Костадине“. Ние се обичахме, но никога не си казахме това, само понякога си отправяхме топъл поглед. Под влияние на познатото ни учение за абсолютна чистота, отношенията ни един към друг бяха необикновени, на завидна висота.

Роден под Козирога, също като моя Емануил, притежаващ същото благородство, висок морал, и духовна чистота, а аз – родена под Телец – най-

подходяща за приятелство, хармонична, а и в по-дълбока връзка с Козирога. Коста идваше всеки ден у дома, носеше ми хубави книги, четеше ми избрани за мене страници за размишление, импулсираше ме да уча и музика. Той също беше студент, но учеше и музика при професор Цибулка. Но заболя тежко, цели две години се бори с болестта, посещавахме го с мама у дома му. За последен път го видях няколко дена преди да угасне. Неговите близки ме обичаха, казваха: „Ако Коста беше жив, Цветка щеше да бъде наша.“ Той почина на 13 декември 1925 година.

Дълбоко потресена, аз все чувах гласа му, стараех се да изпълнявам всичко, което той ме поучаваше. Минаха години. През 1929 г. заминахме за Париж със сестра ми и съпруга ѝ. Всичките 4 години прекарани там чувствах, че Коста им помага, пази ме, ръководи ме, постоянно го сънувах, пишех стихове за него. Запознавах ме с някои млади хора, но никого не харесвах, сравнявах ги с Коста – моят идеал.

По това време, на 26 декември 1929 г. в София се родил Емануил. Родителите му били близки със сестрата на Коста – Пенка и съпруга ѝ. Пенка станала кръстница на Емануил.

Когато почина моята мила сестра, беше тъй остра жилищната криза, че ние не посмяхме да отпечатаме некролози, а живеехме в обширен четиристаен апартамент. Щом се яви някъде некролог, нуждаещи се нахълтват, внасят и багажа си... Тя почина на 22 декември 1961 г. Веднага телефонирах на Пенка, дали познава някои културни хора, които да ни изпрати. Тя каза: „Тъкмо мои близки продадоха къщата си и търсят квартира – майката е интелигентна жена, а синът е мой кръщелник.“ На другия ден тя ги доведе. Взаимното впечатление беше много добро, веднага направихме постъпки за настаняването им. Така се започна всичко, връзката ми с Емануил.

Потънала в мисли за поведението ми към хората и за грешките ми към тях, реших още веднъж да помоля и Вас и Дина за извинение. Виждам, че всичко в живота ми е било предопределено, колко много се нуждая от работа над себе си. Как да не греша, като съм толкова, толкова несъвършена! Простете, че Ви занимавах тъй дълго със себе си, но чувствах необходимост да се изкажа пред някого, избрах Вас, защото знаех, че ще запазите в пълна тайна моята изповед, нито ще намекнете дори за нея в писмо към мене.

Оставам завинаги с най-хубави чувства,

Цветка.

Г. ВТОРАТА СЪПРУГА

Шесто писмо – 18.09.1988 г.

Писмото е без дата, с клеймо от 18.09.1988 г.

Мила Марийка,

Благодаря най-сърдечно на Гради! Колко много ме зарадва неговия подарък!

А Вашето вдъхновено лице след хубаво прекараната ваканция ми подеиства тъй благотворно, че се почувствах по-добре. То излъчваше особена, неизразима красота.

Простете ми, ако твърде много си позволявам, но имам да Ви помоля за една голяма услуга: като почина сестра ми, нейният съпруг Данко Симеонов се

ожени за Надка. Гради знае всичко. Тя – много по-млада от него, с много красиви очи, свежа, много чиста, за първи път вижда братството, веднага става вегетарианка, с уважение към всички, и специално към мене и към паметта на сестра ми. Дребничка на ръст, но пълна, умее сама да си шие, обличаше се с голям вкус. Тя подари на Данко години на радост и успокоение, а също и за мен, защото той жестоко страдаше от самотата, в която бе останал.

Но като почина Данко, тя много изстрада. Към мене постъпи сестрински – подари ми скъпи мебели, килимчета, скъпи спомени от майка ми и сестра ми. Отчуждиха имота на Изгрева, представиха се наследници – тримата братя на Данко, взеха й всичко, каквото можаха, най-безпощадно. След време получи в квартал „Диана бад“ малък апартамент. Тя има по-възрастен брат, който се е погрижил за обзавеждането, а също и да получи телефон. Той най-предано се грижеше за нея, навестяваше я, а също и за общия гроб – Данко е погребан между сестра ми и мама. Най-редовно посаждаше цветя, разчистваше, поддържаше според сезона. Но преди около две години той получи инфаркт! Едва го спасиха. Сега е у дома си, жена му го гледа, но за Надка вече нищо не може.

Много Ви моля, спомнете си някоя наша сестра, която би могла да навестява Надка. Тя ми се обади снощи по телефона, много е отчаяна, защото в момента й се вие свят, не може да излиза, отслабнала е, просто гладува – няма кой да й помогне. Пенсията й е малка – не може да заплаща услуги. Но без тя да знае, аз ще заплащам – някак чрез Вас – аз съм й тъй много задължена, всичко ще направя. Важното е да се намери честен човек.

Придумват я да отиде в старчески дом. Моля Ви не й говорете за това! Тя ще преодолее сегашното неразположение и ще запази това чисто, тихо и спокойно кътче още дълги, дълги години. Техният род са здрави и дълголетни. (По образование – тя е завършила немска търговска гимназия. Работеше някъде като счетоводителка.)

Моята молба към Вас: Дано можете веднага да отделите време, да я посетите – така ще се ориентирате за всичко. Дано можете да й купите нещо малко да си хапне, щом отидете – но качествено, считайте, че го правите за мене – аз ще Ви се реванширам.

Моля Ви, не ми пишете, а само ми телефонирайте за резултата.

Между моят съпруг Емануил и Данко избухна страшна вражда поради неравния ми брак, затова пазя в пълна тайна от него, че Ви пиша. И до днес той не може да забрави тежките обиди, които Данко му е казал на времето.

Ето адресът на Надка:

Надежда Симеонова

Ж.к. „Червена звезда“ (Диана бад)

Бл. 22, вход А, етаж 6, ап. 16, тел. 62-65-35.

С дълбока благодарност, целувам Ви сърдечно,

Цветка

Добре е да я предупредите по телефона, ако Ви е възможно.

Д. БЕЛЯЗАНОТО ИМЕ НА ВЪЛЧИЦАТА

Четиринадесето писмо – 5.09.1989 г.

Мила Марийка,

Писмото Ви получих днес, сащо тъй удачно, както предишното. Благодаря Ви, но трябва да призная, че малко ме разочаровахте, отделяте повече думи за начина как да си припомним, а въпросите Ви са съвсем малко.

Междувременно намерих предишните Ви две писма, връщам Ви ги с молба да отбележите на кои въпроси вече имате отговор, на кои предстои да Ви отговоря. Моля подчертайте цифрата, на кой да отговоря и задраскайте цифрата на всеки въпрос, на който съм отговорил.

Жалко, че изгубихме време – от 11.09.1989 ще ни спрат топлата вода за цели три седмици, през което време не ще мога нито да пиша, нито да събера мислите си, време твърде мъчително за мен.

От сестра ми Роза имам едно завещание, затуй, че предано съм я гледала 7 години, докато е била болна. Тя се разболя пак, от скръб за брат ни, изчезнал безследно след 9.09.1944 г. За него и аз дълбоко скърбя – той правеше за мен всичко, повече от силите си, а аз нищо, нищо не можах да сторя за него!

Асен бе роден с един недъг – урината му постоянно тече, неговата участ е била постоянна мъка за мама. Живеехме в Дупница (сега Станке Димитров) у богата вдовица, хаджи Фота, хаджи Златка. Баща ми заведе Асенча във Виена да го оперират – 7-годишен. В университетската клиника е бил 4 часа под упойка, опитали да му присадят мускул, изваден от дясното му краче, отвесно, който да затяга урината. Сутрин се събуждал с ужасни болки, резултат никакъв, в съседно легло лежало момченце на име Йосиф, двамата плачели: „О, Йоси! О, Асенчо!“ На тръгване му дали скъп апарат, привързан за кръста, снабден с гумена торбичка и кранче, още помня как апаратът нараняваше крачетата му. Срокът изтекъл, тате се връща с Асенча, с незатворена рана! Помня болките, когато мама го превързваше, помня сълзите на двамата!

Тате ни изпращаше всяко лято във Варна. На главната улица живееше заможено, видно семейство Гюлмезови. Навремето те са кумували на мама, всички наричахме г-жа Гюлмезова „кръстница“. Тя не позволи да отидем в хотел – къща голяма, има много място. Дъщеря ѝ Роза, на чието име бе кръстена сестра ми, е омъжена и живее в София. Мама изплаква мъката си за Асенча. Тя я завежда при един старец, отшелник, далеч извън града. Турна Асенча на колене да се помоли, молил се и той, дал му да гледа в един съд с чиста вода, после казал: „Направих, каквото можах – не ми плащайте!“ Мама била щедра, но резултат – никакъв! Тогава кръстницата казала: „Сийка, ще те заведе при един лекар, който лекува чрез хипноза, руснак, емигрант, тукашните лекари му забранили да лекува, щото правел чудеса!“

Д-р Теодоров ни посрещна усмихнат, прегледа Асенча, пита го дали вярва, че ще му помогне. Очите му светло-сини, зеницата ясно се вижда, погледът твърд. Показа на Асенча едно синьо стъклено топче и му каза: „Гледай в него и мисли, че заспиваш.“ И той самият повтаря: „Заспиваш, заспиваш!“ Асенчо заспа. Внушава му, че е здрав, събужда го, той не помни нищо, но поглежда в апаратчето – няма нито капка урина. „Сега ще отидеш и ще хвърлиш апаратчето далече в морето! То не ти трябва вече!“ Сълзи на радост у всички, и Асенчо, и лекарят, и мама, и кръстница, а и аз, разбира се, а на тръгване лекарят тихо казва на мама: „Сега ще внимавате с какви хора го срещате, след като е бил хипнотизиран веднъж, той лесно ще се поддава на внушение!“ Друго важно нещо: с операцията във Виена д-р Теодоров казал, че са лишили завинаги Асенча от способността да бъде баща.

Често в Салона на Изгрева се даваха концерти, някои декламираха (Кольо Каишев), други пееха. Мама водеше и нас. Междувременно Асенчо порастна, баща ни, уволнен поради съкращение на армията, замина за провинцията по обява във вестник, че се дават трактори за обработване на земи, раздадени на семейства македонци, избягали от Турция. Но оказва се, че тракторите се нуждаят от ремонт, а за управляването се иска специална подготовка. Асенчо имаше голям технически талант. В същата къща на бул. „Евлоги Георгиев“ 51 той

сковава маса и с една малка преса започва да прави кабърчета за украса на хамутите на конете (преса за обличане на копчета). Измисля автомат, който да сплесква здрав тел и да го отрязва на определена дължина. Изпраща мостри, от провинцията започват да ваят поръчки, принуден е да ангажира една работничка, а после и повече. Имаше един клиент от Шумен, Сабри Солаков, който лично правеше поръчки, а после пращаше сина си Исмаил. Асенчо вече беше женен. Баща ми вижда пакети с кабърчета и отпечатано името на Асенча. Един ден пристига: „Защо ти са работнички, аз ще ти помагам.“ Асенчо веднага го настани в отделна стая, защото от радост започва да бърби с работничките, те се спират, порязват се, а след години баща ми забравил всичко, казваше, че фабриката двамата са я създали, а след изчезването на Асенча искаше 1/2 дял от наследството, не се сещаше, че подлата снаха си послужи с него като с марионетка. Детето, което тя роди, приличало на леля си Цветка, а то страшно дебело, с много дебели и големи крака, майка ѝ я тълче с много храна, за да бъде умна. То знаеше за своя произход, затова гледаше хората с присвити очи.

Майката, Евдокия Вълчанова, наричана Кичка, много висока на ръст, пееше в салона, виждаше ми се много красива, само врата ѝ дете е адамовата ябълка така грозно се издуваше, че разваляше впечатлението. Венчавката стана у дома, няколко черги, докарани с каручка – „вдовишко“, каза майка ѝ. Но преди това тя цял ден спи при брат ми в работилницата, а той ме пита: „Как намираш: „О Веине“ или „Х Веине“ е за предпочитане?“ Не знаех какво да му кажа, сетих се, че е за Кичка, краката ѝ бяха изкривени – тя се стараеше да ги покрива, но цяла се люшкеше като върви. Един ден отива у тях гостенка, заварва Асенча на обед у тях. Той се смутил, а Вълчанова: „Сготвих да нагостя Асенча, че майка му цял ден заета с молитви, не успява, а и не му дава да яде месо, а той е слабичък, трябва да напълнее.“ Гостенката много възмутена, извикала: „Сийка готви чудесно, ти лъжеш, а още и с вино го поиш, сещам се защо, засрами се!“ Пяола и затръшна вратата. Задържат Асенча да спи. Живеят в сутерен, прозорецът разкъртен, оттам са влизали разни заможни посетители при „любвеобилната“ Кичка. Понякога се е продавала за един чифт чорапи. В скромна барака на Изгрева живееше Игнат, тя нощем му чука на прозореца. Като отваря, я подгонил и извикал: „Да се махаш, кучко проклета!“ А тя се изисккала и казала: „Ще съжаляваш!“ А по-късно с ужас казал: „За нея ли се оженил синът на добрата сестра Щилянова, защо не питах мене!“

Учителят казал: „Асенчо, хората са белязани с името си, всеки си го е заслужил, но агънцата трябва да пасат далече, далече от вълците.“ Когато Асенчо поискал да се ожени за Кичка Вълчанова, мама му казала: „Не бързай, чедо, млад си, може да следваш в чужбина, ще вземеш диплома.“ А Вълчанова разпространила между свои познати, че мама иска да развали любовта на двама млади! Така се разделят на два лагера, едните са за мама, а другите против нея, а тя само мълчи и преглъща слъзите си. А тате най-лекомыслено: „Ожени се, сине, и баща ти млад се ожени.“ Моята стая добре ремонтирана наредихме за младото семейство, аз останах да спя в мамината стая, но през нея се минава за Кичка. Банята е горе. Вечер късно през нас минава някакъв гол мъж, мама скаче: „Кичке, човекът е гол!“ – „Не се безпокой, ние сме близки!“ В същото време Асенчо работи във фабриката на ул. „Граф Игнатиев“, имали са бърза поръчка, тя е знаела това. Тръгва да посещава Академията, всяка сутрин закусва рано, мама е приготвила всичко. След три месеца идва съобщение, че ако продължава да отсъства, ще бъде изключена! Мама ѝ го показва. „А, станала е грешка, не се отнася до мене!“ И го скъсва. Мама се скрива в зимника и горко ридае, никой да не я чува. Тогава на Кичка ѝ хрумва друго: щяла да получи наследство от чичо си в Горни Лозен, та Асенчо да си построи там фабрика.

Мястото се нарича „Куру-Баглар“, което значи сухи лозя и никак не е наследство, а решили да излъжат Асенча. Той го купува, щом Кичка иска. Няма никаква вода. „Асенчо, ще изкопаеш кладенец!“ А тя е абонирана за ложа в Операта, нали е толкова музикална! Долу, към входа на казармата живее нейна приятелка Фроска, тя има красив брат. Докато Асенчо копае кладенеца, през почивката тя му поръчва какво да пазарува, че Ваню такова обича, а те с Фроска ще сготвят и той ще дойде да обядва. Но става късно, Фроска тъжна, с наведени очи му донася обяда, а той казва, че тъй се увлякъл, че даже забравил за всичко, да извиняват! Един ден той се разболял от скарлатина. Тя отдавна не разговаря с мама, поръчва да й телефонират, тя не може да го гледа, ами ако се зарази? Мама бързе се приготвя, взима си най-необходимото и тича при Учителя. Той й казва: „Иди, сестра, даже твоето присъствие ще му действа лечебно. Не се ли страхуваш от зараза?“ – „Не, никак не се страхувам.“

Когато тихо се изкачва горе, той казва: „Мамо, какво значи това?“ Тя му обяснява всичко. Карантината е 40 дена, той се стопил, никой даже храна не му е давал. Посяга да запали печката, вътре хилядарки! Кичка ги е крила и не е успяла да си ги вземе. Асенчо трябва да се къпе всеки ден. Долу сгорещават вода, подават я на мама, подават и кофа със студена вода, тя го къпе всеки ден и благодари на Бога. На същата печка му сготвя и пита от вратата: „Кичке, искаш ли храна?“ А тя грубо: „Разбира се, няма да ям камъни!“ А сетне казвала, че мама нарочно искала да я зарази.

След като устройвали различни клопки, а брат ми още живее, идват немците, окупира България, падат бомби, брат ми идва тревожен: „Бърже намислете къде да ви заведе, няма време!“ Роза се сети за своя съученичка в Самоков. Дадоха ни две гостни стаи, висок партер. Асенчо ни посещаваше всяка неделя. Една неделя идва: „Познайте какво ви нося? Свирете си, живеете спокойно, като стане хубаво в София, ще ви прибера.“ Но беше тъжен, някой го наклеветил, че е агент на Гестапо. Нощем е спал в къщичката на свои работници Гошо и Анка, негови кумци. Той остави колата си, „Мерцедес“ в двора на хазайте и много тъжен си замина. Видяхме го за последен път! Със сестра ми като чуехме бомбите, ставахме на молитва, а сестрата на приятелката, майка на 5 деца, ни прегръщаше и плачеше с нас.

Сестра ми постоянно чакаше на спирката вест от София, сънува мама, че завряла глава зад пианото и горко ридае. Изведнъж идва писмо, че Асенчо е арестуван от някакви каскетлии посред нощ и откаран с камион. Тя тръгна веднага. „Ще го намеря!“ И със сълзи ми сочи два пръста – ще се върнем двама!

Ето защо, когато след години Кичка ме намери на Паневритмия и се хвърли на врата ми: „Прости ми“, аз грубо я блъснах и казах: „Махай се, престъпнице!“

Интересно е да ви кажа, че мама веднага спечелваше доверието и симпатиите на всички. Исмаил, настанен в скъп хотел, докато изчака готовата поръчка да я отнесе в Шумен, неочаквано се втурва при мама, пада на колене и с горещи сълзи й казва: „Много съм грешен, отивам направо в ада, молете се на Вашия Бог за мене!“ Мама пита: „Какво има, какво се е случило?“ И го погалила по главата. Той още повече се разридал и казал: „Срам ме е да ви кажа, извинявайте, но Вашата снаха нощес спа с мене, аз я блъсках, борих се с нея, но тя ме сграбчи с ръце като клещи и ме подчини.“ Какво е преживяла бедната мама! Затова в романа си, който пишеше като болна, „Един живот“, посветен на мама, изменила имената, уж да не личи кои са, нарича мъжа си Добрин, после имала идея да нарече Кичка „Капка“, но веднага се отказала. „Тя не е никаква Капка, а огромна, гадна, мръсна локва.“ В такива моменти тя от гняв се закашляше и поискваше да й дам да пийне водичка. През сълзи ми се усмихваше и казваше: „Хайде, не се плаши, ще мине!“

Връщам се пак по времето, когато Асенчо боледува. От стълбите се чува сладък глас: „Аско, хайде оздравявай по-скоро, че ми се стегна сърцето без опера, че там стои празна нашата ложка.“ И той грабва нож и започва да стръже дланите си, така че почва лимфа да тече. „Чедо, какво правиш? Ще се осакатиш, моля ти се!“ И заплаква. Това донякъде го успокоява. Нали при скарлатина признак на оздравяване е изibelването на цялата кожа. Още нещо: Престъпната жилка се проявява у нейния брат. Той разигравал „Пианку“, което значи, върти се една кръгла маса, на нея наредени предмети с различна стойност, а той тайно с крак побутвал да печели все най-скъпи неща. А можело е нищо да не се спечели. Но един ден го открили, сбили се, той имал тежка ръка, преобърнали маси, столове, изпочупили бутилки, хората се разпищяли, кръв се ляло. Идва полиция, хващат го няколко души и право в затвора. Окован го разпитват, той казал, че съпругът на сестра му е богат фабрикант и той ще плати всичко. Кой е той? – Асен Шиянов. Писали в някои вестници, негови приятели узнали. „Как бе, Асене, не си казал, че за нея ще се жениш? Кой не е чувал за Васил Вълчанката!“

Една нощ звъни у нас, плаче: „Мамо, Кичка избяга! Помогнете ми! Ще се самоубия, не мога без нея!“ Тогава аз реших да отида при него да спя. Дълго пътувахме, по пътя все ридаше и казваше: „Да не съжаляваш?“ Леглото беше разгъваемо, денем да прилича на гостна. Настани ме на него, тури дюшек, а той на пода върху надуваем дюшек, през нощта пак ме хваща за ръка: „Щека, тука ли си?“ – „Да, тука съм!“ – „Остани още няколко дена, моля те!“ Тогава отива у дома, взима боите ми, триножник, донася всичко. Помолих го да ми позира. Скиците, които направих за подготовка на портрета, бяха толкова интересни, че една от тях ми послужи за портрета на д-р Стоян Джуждев, музиколог, завършил в Париж, също от нашите среди. Неотдавна го честваха, по телевизията, показаха него и портрета (той си го откупи), по-късно му направих още един портрет, с пастелни бои, той вече възрастен, облечен в бял костюм, като го честваха стоеше седнал, недочуваше, а като става да се поклони, държаша го двама здрави негови студенти. И за този портрет идеята беше от Асенча.

За Гради и Атанас не остана място, ще Ви пиша само, че те са от едно Айтоско село, пак от нашите среди, характерна за тях беше голямата привързаност към майка им и един към друг. Баща им загива на фронта като прост войник, от сътресението тя оглушава, Атанас се научава да шие, беше много сръчен, а Гради започва да работи като комисионер. Печели, носи им подаръци. Тя се радва, целува ги. Дошли са в София, за да са близо до Учителя, за утеха.

Повече в последното писмо. Целувам Ви сърдечно,

Цветка

Е. ДВАМАТА БРАТЯ – ЮРДАН И СИМЕОН СИМЕОНОВИ

Петнадесето писмо – 19.09.1989 г.

Писмото е без дата - клеймо от 19.09.1989 г.

Мила Мариика,

Написах Ви вчера едно писмо, разпределено в два плика. Пиша ви пак, за да Ви помоля да занесете на Дина четиво за цяла година да имам какво да си чета, подобно на това, което получих подарък от Гради.

Питате ме кой е съпругът на Роза и кога се е омъжила. Той е Йордан Симеонов. Произходът на семейството е от град Велико Търново. Бащата е от богато семейство, майката от бедно, но била хубава. Влюбил се той, тя отказвала, казала му, че ще избяга от града, а той: „Само да посмееш да преминеш Дервенито, ще те убия!“ (Дервенито е местност, оттам път извежда извън града.) Тя, майката, завършила търновската гимназия, но за учителка по ръкоделие. Цял живот е шила и бродирала. Когато се запознахме със семейството, очите ѝ бяха толкова отслабнали, че често молеше някой да ѝ преброи бримките. Тя му ражда 4 момчета, всички с доста хубави черти. Но бащата охлаждава постепенно, влюбва се в младо момиче, развеждат се, при развода момчетата държат страната на майка си. А къде ще живее тя? Казали, където си иска – понякога дена при всекиго, четирима мъже, ще изхраним една майка. Но всички се оженили, раждат им се деца, само сестра ми няма деца! И така тя идва да живее у нас, на бул. „Евлоги Георгиев“ 51, остаряла, напълняла, почти не вижда, за нея има отделна стая, през нея се минава в спалнята на сестра ми. Сега вече новото семейство плаща част от наема, а също и част от продуктите за готвене. Тате сутрин пазарува, бакалинът пише в тефтерче и веднъж в месеца се плаща. Юрдан – Данко, започва да работи повече. В академията като преподавател по кларинет, а вечер – в джазов оркестър – саксофон. Понеже баща им не давал пари за инструменти, те си избират такива, които са собственост на оркестъра. Така той започва да закъснява, а зиме оставят му ключ от входната врата под една керемидка, и когато мама види, че керемидката е покрита със сняг, заплаква. Свири в „Юнион палас“ – недалеч от Народната банка. Саксофонът си е вече негов, купил го е на изплащане. А майка му, когато се събуди някога нощем, почва да пее. И така той като се върне няма покой, става, моли я – напразно! Щом времето се стопли – тя отива в градината. Но там няма канализация, изкопават трап, временно ограден и с покрив. Понеже не вижда, изпотъпква цветята, които сестра ми е посадила, намери си ягоди, други плодове – всичко изяжда, а Данко всеки ден ѝ носи храна, топъл хляб. Първият син, Симеон, се оженва за бедно момиче, Цветана – видял я на гарата да пренасят с майка си въглища най-долно качество, за по-евтини. Оженил се за нея и за по-красиво я нарекъл „Фльорет“. Оказало се, че тя има талант – рисува. Той купува къща на Изгрева, прави подходящ прозорец и Фльорет рисува.

Неделен ден е, Данко облечен официално, отвън тича брат му Симеон: „Бачка, бързай да изчистиш комина, че пуши!“ Данко се смутил: „Росче, ти какво ще кажеш?“ – „Веднага да се махаш и да си повикаш коминджия!“ А Симеон: „Я виж ти, голяма работа, щяхме да му дадем вехтата престилка на Фльорет, а той глупак. Нали Роза много знай, то се видя, че ще живееш под чехъл.“

Когато сестра ми Роза вече много болна, трябваше да бъде на Изгрева, отстъпи на свекървата ѝ по-слънчевата стая, но и там пее по всяко време. Данко тича от града да донесе прясна храна и топъл хляб, и една сутрин я намира издъхнала в леглото. Сестра ми, много зле, бяхме вече се прибрали в града. Никой от синовете, двамата живеещи съвсем наблизо, не е отишъл поне да я навести. Той горко зариде. За Изгрева било отредено гробищата да бъдат далече в Малашевци. Сестра ми каза: „Иди ти, Цветке, аз не мога. Тури си черна шапка и черно палто.“ Имах всичко от траура на мама. Такъв вятър духаше, че премръзнах.

От този Юнион Клуб бяха харесани от френски импресарио и заминаха за Париж, взеха и мене, ето какво им дължа. А Симеон Симеонов казал: „Каква художничка е Цветка? Трябваше да вземат Фльорет!“ А в това време жена му

Цветана Гатева също бе художник. А Данко се запозна с нас чрез Коста. „Все казваш, че ходиш при братовчедките си, заведи ме и мен, да ме запознаеш.“ Така той се влюбва в сестра ми, Роза и се ожениха по-късно.

Но вече е 4 часа през нощта, трябва да поспя. Останаха още много въпроси. Засега толкова. Целувам Ви сърдечно,

Цветка

Шестнадесето писмо – 28.09.1989 г.

Мила Мариика

Вече 10 дена откакто Ви писах, но отговор нямам! Изглежда някому е направила впечатление тази оживена кореспонденция и писмата ми са задържани. Те бяха 3. Първото, изпълнено с много подробности относно лекуването на вродения недъг на братчето ми и излекуването му във Варна чрез хипноза от д-р Иван Теодоров, руски емигрант, останал да живее в България, до женитбата му за непочтената жена и трагичния му край – това писмо стана тъй дебело, че го разпределих в 2 плика, а и те бяха дебели, даже помолих в пощенския клон да ги премерят, ако трябва да доплатя нещо. На другия ден Ви писах главно, за да ви помоля да оставите при Дина за мен нещо, да мога да си чета през цялата година, подобно на подареното за мен от Гради.

Много съжалявам за изгубените ми писма! Дано не са Ви създали някакви неприятности. Сега пък и телефонът е повреден, тъй че изгубих връзка с всички.

Това писмо ще пусна утре, петък, 29.09. Ще чакам Вашия отговор. Сега всичко ще трябва да започнем отначало. Ако обичате пишете ми само: „Писмата са изгубени!“ И да не Ви пиша повече.

Моля Ви, простете ми за всичко!

Целувам Ви сърдечно,

Цветка

9. БЕЛЕЖКИ ЗА ТВОРЧЕСТВОТО НА ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

За българската художничка Цветана Щилянова чух още в първите си години, когато се запознах със Словото на Учителя Беинса Дуно и имах възможността да се запозная с голяма част от Неговите последователи, които бяха през 1969 г. в една възрастова граница от порядъка на 60-75 годишни. Във второто издание на книгата „Наука и възпитание“ от 1947 г. беше поставена в репродукция цветното копие на картината на художничката Цветана Щилянова, която лично и собственоръчно беше нанесла портрета на Учителя на белия лист през 1934 г. – четири години преди да съм се родил на земята. Тези съпоставки са важни, защото на пръв поглед има едно разминаване в поколенията – едни слизат, обличат се в плът, а други си заминават. Но приемствеността, която е закон в духовния свят, приемствеността на онези души от невидимата верига, които осъществяват целокупността на живота в неговото измерение в невидимия и видимия свят. Този на физическото поле. Едни са горе в невидимия свят. Те са духовният гръбнак на онези, които са долу на земята. Едните долу работят и другите онези горе също работят. Едните създават горе духовната матрица на онези идеи, които трябва да се облекат в светлината на един висок идеал, а онези отдолу реализират този идеал на земята. В случая един от тези, който беше

долу, бе художничката Цветана Цилянова, която успя да ни предаде изваяния портрет на Учителя в бои, краски и живи линии. Онези, които слезнаха в плът по-късно, трябваше да довършат нейната работа. А нейната работа беше работа на една цяла верига души, които бяха посветили живота си за Словото на Учителя. Към този увод остава да ви покажем част от невидимата и видимата верига на онези души, които работиха за Словото на Учителя и бяха в тази Школа – невидимата Школа, където ученици могат да бъдат единствено душите, познали Бога чрез Учителя. А Учителят е един. Всемировият Учител е един. Това е изявление на Божествения Дух, проявление на Христовия Дух и реализация на Святия Дух, т.е. на Божественото Слово. Ето, това е Учителят. Учителят ще се намери в Словото. Образът на Учителя също ще се намери в Словото. Но Учителят слезна в плът между българите и имаше свое физическо тяло и свой образ. Този образ беше въплъщение на живия Бог, пребиваващ в човешко тяло. През времето на Школата образът на Учителя бе хващан многократно чрез фотокамера и заснет на фотоснимки като всяка една фотоснимка представлява един миг от пребиваването на Божествения Дух в тялото на Учителя, т.е. тялото на Петър Дънов. За нас Петър Дънов е онзи Дух, завършил своята еволюция на земята, завършил своята еволюция в Битието и онзи Дух, слезнал от слънцето Сириус, Духът Бейнса Дуно, който се въплъти в плът, роди се като българин, израстна като българин, възмъжа и когато беше на тридесет и три години Божественият Дух слезна върху него на 7.08.1897 г. стар стил.

Изявеният Бог, това е проявеният Божествен Дух. А Божественият Дух бе вече в тялото на Петър Дънов. Оставаше този Божествен Дух да се изяви. И той се изяви. Започна отварянето на духовните събори, които бяха част от веригата, чрез която се изявяваше Божественият Дух и чрез която верига трябваше да слезнат всички онези души на земята, да се облекат в плът и да бъдат членове на тази верига, на духовната верига. Дейността на това изявление на Божествения Дух чрез Петър Дънов в първите години е известно. На него няма да се спирам. През 1912 г. през м. август в Търново, работейки върху „Завета на цветните лъчи на светлината“ и след като привършва, върху Петър Дънов слеза и Христовият Дух. По този начин се приключва един цикъл, а този цикъл е следният: **Изявеният Бог, това е проявеният Божествен Дух. Изявеният Божествен Дух, това е проявеният Господен Дух, а Изявеният Господен Дух, това е проявеният Христов Дух. Изявеният Христов Дух, това е проявеният Свят Дух, т.е. Проявеното Божествено Слово.** Това е цялата Космогония на Битието и Небитието според Словото на Учителя. Затова Петър Дънов е Всемировият Учител, който въплъщава в себе си цялата тази Космогония. А Неговият живот беше изявление на Божественото Слово и проявление на това Слово чрез дела.

Когато говорим за образа на Учителя, ние ще Го намерим в Неговото Слово, защото това Слово е Божествено Слово и проявено в думи и дела чрез живота Му, и чрез този на Неговите последователи. И когато се спрем върху един лик, запечатан в портрет – портрета на Учителя, това е една проекция на един миг от живота на това Божествено Слово в Него. А живота на този портрет ще го намерите в Неговото Слово. По този начин за нас образът на Учителя не е идол, не е форма, а образът на Учителя е въплотен в Неговото Слово. Чрез Словото на Учителя ще се доберете до Неговия образ и до живота на това Слово. Само човешката душа има отношение към образа на Всемировия Учител, който е образ от Светлина на физическото поле, а тази светлина ще я намерите в Словото Му. Образът на Учителя е Виделина в духовното поле и вие ще го срещнете като виделина в Неговото Слово, което е виделина и живот на

човешката душа. Образът на Учителя е Слава – Божествена Светлина, която ще намерите в Словото Му и тази Божествена Светлина е храна за човешката душа. Това е живият хляб, слязъл от небето за човешките души. По този начин, когато говорим за образа на Учителя, имаме предвид Неговото Слово. А Неговото Слово е проявеният Христов Дух чрез Святия дух.

Изминаха много години, но нямах възможността да се добера до оригинала на направения портрет на Учителя от Цветана Щилянова. Бях слушал много неща, но смятах, че времето не беше дошло и не беше определено, за да се оформят условия за изясняване на тази история, която ще ви разкажа, а тя е следната: от 1983 г. до 1986 г. бях на работа в чужбина като лекар в Либия. След завръщането си в България, първото нещо, което направих, бе да се срещна с Марийка Марашлиева. Това беше един човек, когото познавах още от 1971/1972 г., която беше в групата на Петър Филипов и с която съм се срещал нееднократно при нашето лагеруване на 7-те Рилски езера. Още оттогава аз знаех, че има да свърша с нея един строго определен обем от работа, която друг не би могъл да свърши. След първата си среща разбрах, че тя беше прибрала и откупила лично оригиналния портрет на художничката Цветана Щилянова от племенника на Петър Филипов. Тя ми предложи да го поема и да го съхраня, но аз в първия момент отказах да го приема, защото знаех, че този въпрос трябва да се изясни подробно и точно така, че впоследствие да няма коментари, подмятания и обвинения. Първото нещо, което направих, е: направих справка в онези документация, която притежавах от периода на 1957 г., когато се започна ликвидирането на физическата проекция на Салона на Изгрева, включително и целия наличен инвентар. Тогава открих, че портрета на Учителя от художничката Цветана Щилянова е закупен лично от стенографката Елена Андреева и е нейно притежание. По-нататък заплатих сумата на Марийка Марашлиева, която беше откупила портрета от племенника на Петър Филипов и заедно с нея отидохме при живата още Елена Андреева, обяснихме целия случай и разказахме, че портретът е при мен, откупен и прибран на сигурно място. Беше направен протокол, чрез който Елена Андреева прехвърли портрета върху мен, като всички подробности и условия са описани в протокола, на който седят подписите на Елена Андреева, на Марийка Марашлиева и на д-р Вергилий Кръстев. Този протокол ще бъде прикачен след тези бележки и всеки може да се запознае подробно с него.

Следващият етап бе, да се направят постъпки пред живата художничка Цветана Щилянова, за да ни разкаже някои подробности и всичко онова, което е съпътствувало като случки и факти епохата, през която е рисуван портрета на Учителя. Бяхме решили да отидем с Марийка Марашлиева лично при Щилянова, за да споделим с нея нашия план за работа. Но какво беше моето учудване, когато тя не пожела да разговаря с мен, а единствения човек, който можеше да приеме, бе Марийка Марашлиева. Причината беше в нейното психическо състояние, понеже тя имаше една кармична развръзка със своя съпруг, оженила се за него, който бе 26-27 години по-млад от нея и който в този период я беше направил жива пленница и затворничка в един апартамент на бул. „Владимир Заимов“ 68, 7-ми етаж. По този начин аз бях извън играта, а онзи, който трябваше да свърши цялата работа, бе Марийка Марашлиева. Обикновено с нея определяхме какви въпроси трябваше да бъдат задавани, след което тя лично отиваше и пушаше писмото в пощенската й кутия, като трябваше да чака някой да отвори входната врата от живущите в кооперацията, защото същата се заключаваше със секрет. Това беше жив затвор, в буквален смисъл на думата и с една затворничка, под чийто ръце и палитра беше изваян образът и лика на

Учителя. Това беше невероятна съдба на един съвременник на Учителя и живо разпъване на Христа в нея. Онзи, който се бе докоснал до вътрешната Светлина на Учителя, излизаща чрез Неговия образ, онзи, който се бе докоснал до Виделината на Учителя, идваща от неговите очи, онзи, който бе като душа усетил Славата на Учителя, трябваше да премине през Голгота на Христа на физическото поле. За мен това бе един затвор, в който я бяха поставили сили, онези сили, които се явяват като противовес на творческите сили на природата. Тя бе видяла величието на образа на Всемировия Учител в светлина, виделина и слава. А пътят на земята се минава през първата врата, която е заключена, това е вратата на страданията. Това е Мировата скръб, за която се говори, мирова скръб, която е вопъл на човешката душа, облечена в плът.

Постепенно започнаха да прииждат едно след друго писма в отговор на зададените въпроси. По-късно, когато се запознахме изцяло с нейната кореспонденция, решихме тя да бъде представена в два раздела: единият раздел се отнася за нейните лични опитности с Учителя и Школата, свързани с нейния път, така също и всичко онова, свързано с времето и условията, когато тя е рисувала лика на Учителя. Втората част ще бъде озаглавена: Изповед на една душа, това е онова, което е свързано с нейния житейски път през време на Школата и след това.

Мога определено и категорично да кажа, че без Марийка Марашлиева тази публикация не можеше да се осъществи. Тя е автор на този труд. Смятам, че тя има задължението да опише подробно всички етапи на странствването на портрета от Елена Андреева през различните етапи, докато дойде в мое притежание. Смятам, че е необходимо да се напише подробно за всеки отделен етап. И накрая ще се върна отново върху онази верига, която осъществи запазването на портрета и осигури написването на тази публикация. Тази верига има много отделни етапи. Първият етап – Елена Андреева откупува и спасява портрета. Втори етап – Елена Андреева предава на съхранение портрета на Борис Шаров, където стои ред години. Трети етап – Петър Филипов прибира в дома си портрета и го съхранява. Четвърти етап – Петър Филипов си заминава 1984 г. и портретът остава у неговия законен наследник и племенник Филип Николов. Пети етап – Марийка Марашлиева откупува портрета от племенника и го съхранява и предлага на д-р Вергилий Кръстев да го пази. Шести етап – д-р Вергилий Кръстев откупува портрета от Марийка Марашлиева и заедно с нея и с Елена Андреева правят протокол за прехвърлянето на портрета. Седми етап – д-р Вергилий Кръстев прави постъпки пред племенника на Петър Филипов да откупи скиците, които е правила Цветана Щилянова като подготвителен период до момента на създаването на портрета. Тези скици бяха съхранявани от Петър Филипов и същият беше правил опит да се заснемат и прехвърлят на фото-копие. След като племенникът узна от мен, че този портрет не е притежание на неговия чичо и че сумата, която му е дадена чрез мен не е сума за откупуване на портрета, тогава същият възприе моето становище за верно и ме попита какво да прави и как да постъпи в момента. Аз му казах, че тази сума може да я приеме като подарък от мен, но за сметка на това искам да получа скиците като ги заплащат или му направя съответен подарък. Той не очакваше такава развързка и накрая се съгласи и ми предаде лично безвъзмездно всички скици, както и репродукциите на фото-хартия. Ние се разделихме като приятели. Спомням си, когато ги предаваше се обърна и с треперящи ръце ми ги връчи и каза: „Слушай добре, тези неща са много важни, пази ги! Чуваш ли какво ти казах?“ Аз се втрених в него и познах, че това беше гласът на Петър Филипов, това беше неговият тембър, това беше неговият език и неговият глас. Така Петър Филипов се намеси

и разреши този въпрос, беше влезнал в племенника си. Онези, които бяха част от веригата и бяха заминали, и се намираха горе, помогнаха да се приклучи и завърти целия цикъл. Когато човек работи за една възвишена идея, всички души, които живеят в този свят на идеите, слизат чрез самата идея и помагат. Идеята е мостът между онези, които са горе и които са долу. Тя е живият мост на душите. Осми етап – това бе етапът, когато се започна работа и оживената кореспонденция между Марийка Марашлиева и Цветана Щилянова. Този етап ще бъде описан от нея. Девети етап – беше етапът на приключване, в който ще бъде предоставен увода на Марийка Марашлиева, след това историята на създаване портрета, изповедта на една душа, ще бъде прикачен протокола, чрез който са обозначени условията за съхранение на портрета и накрая ще бъдат прибавени тези бележки. По този начин смятаме, че онези души, които бяха заангажирани да свършат тази работа, е приключен. Това е колективен труд на цялата верига. На онези, които са горе и на онези, които са долу. Без помощта от невидимия свят не бихме могли да се справим. Но основната и най-главна тежест понесе и изнесе на гърба си Марийка Марашлиева. Моята работа се заключаваше в направление и даване съвети по различните етапи на работа. Без такова нещо не може да се осъществи такава една публикация. Мога да изявя своето приятно удовлетворение, че можахме да свършим една малка работа, която за нас бе непосилна без помощта на невидимия свят. Благодаря на онзи жив затворник, който успя да намери сили и да открадне някоя и друга минута от своя надзирател и последователно в няколко писма да предаде доколкото можеше онова, което съхраняваше в своята памет.

7 ноември 1989 г.

Написал: д-р Вергилий Кръстев

10. ИСТОРИЯТА НА ДВА ПОРТРЕТА И НА ОЩЕ ДРУГО

Елена Андреева

Бележка на редактора Вергилий Кръстев: Тук ви предоставяме магнетофонен запис, направен от Вергилий Кръстев в присъствието на Марийка Марашлиева и на Елена Андреева във връзка с историята на портретите на Учителя Дънов, рисувани от художниците Борис Георгиев и Цветана Щилянова. Този материал не бе включен към спомените на Елена Андреева в „Изгревът“, том IX, понеже приех, че трябва да се включи към спомените на Цветана Щилянова и към очерка на художниците.

Поместваме и протокол за двата портрета на горните двама художници, за да бъде ясно на следващите поколения тяхната история и още много други неща.

Вергилий Кръстев (В.Кр.): Причината и поводът в момента, за който ние сме дошли при теб със сестрата Марийка Марашлиева е този, за един много интересен въпрос, за който искаме и твой съвет, твоето мнение. И разрешение за един много важен въпрос. Въпросът е следният: След като си замина Петър Филипов, мир и светлина на душата му, законен наследник остана неговият племенник Филип Николов. В Петър останаха много неща, които неща... **Елена Андреева (Елена):** Не са предадени още. В.Кр.: И някои неща са ценни с ценности и той в този етап ги осребрява с пари. Елена: А, продава ги. В.Кр.: Той ги продава. Например там има един портрет „Христос в Гетсиманската градина“, който портрет го има тука в списъка, който ти лично си го правила. Елена: Да, аз съм го правила. В.Кр.: Той го е продал на Дина Станчева за 300 лева. Елена: Сега

той го продава, жалко. В.Кр.: Жалко. Това е фактът. Няма да коментираме защо го продава. Елена: Не, жалко казвам само. В.Кр.: Друго, което беше интересно, Марийка провери с мене, че там има един портрет на Щилянова, оригиналния портрет на Учителя. Елена: Той е правен по поръчка на Петър Филипов. Петър Филипов си го прави този цветен Пентаграм. **Марийка Марашлиева (М.М.):** Не, оригиналният портрет на Учителя беше у Цветка Щилянова, а Цветка Щилянова го даде на съхранение у Петър Филипов. В.Кр.: Сега аз имам един документ тука, според който ти, който си го писала. Елена: Да. В.Кр.: Преснет, Елена Андреева Щерева закупува. Елена: Да, имам го. В.Кр.: Ти купуваш, нали живееш на ул. „Незабравка“ 7, купуваш разни други, пишеш „Портрет на Учителя от Цветана Щилянова за 100 лева.“ Елена: Да. В.Кр.: Това е оригиналният портрет. Елена: Оригиналният. В.Кр.: Ти го купуваш. Елена: Аз го купувам. В.Кр.: Това ти е официален документ. Къде е тоя оригинален портрет? Елена: Дала съм го у Шарови. В.Кр.: Това е сигурно? Елена: Казвам ви. Дадох го у Шарови, защото се страхувах от обиските, като идвах при мене, като го видят, пък у Шарови, художник е, няма да го вземат. М.М.: Ние ходихме с Петър Филипов у Шарови и той значи след това го е... Елена: Какво е направил, не зная. Но ви казвам това. Аз съм го дала на Шарови. М.М.: Ние с Петър ходихме у Шарови. Те казаха, че е у тях оригиналният портрет, но трябва да го издирят между картините им. В.Кр.: И значи той е оригиналният с рамката, с всичко. Със специална опаковка. Елена: Не, опаковката не я знам аз, защото ние когато ги прехвърляхме, беше друга. В.Кр.: Сега друго, което е там, портрет на Учителя от Борис Георгиев, той е у теб. Елена: У мене е. В.Кр.: Сега според този официален документ, както го има, ти си фактически притежател на тия два портрета. Елена: Ама виж какво, аз съм ги купила. В.Кр.: Ти си купила и по документ ги притежаваш. Елена: По документ, да. В.Кр.: И понеже аз това случайно го намерих, понеже е проблем и аз казвам единствен притежател, законен, е Елена Андреева. Елена: Съм аз. В.Кр.: Тя понеже е жива, може да мисли и затова дойдохме при тебе за съвет, и да разрешим един много важен въпрос. Въпросът е следният, че този портрет, който ти си го дала на Шарови, той е отишъл при Петър Филипов на съхранение. Елена: Ако той го е взел, ако са го прехвърлили, може, аз не съм това направила. В.Кр.: По-нататък този портрет се продава. Елена: Е да, но той няма право. В.Кр.: Той няма право, но той го е продал вече. Елена: Е, ще го върне. В.Кр.: Как ще го върне, когато той го е продал и парите са дадени, и е получена разписка? Елена: Е да, но той е продал чужд портрет. В.Кр.: Е, чужд портрет, обаче в него е бил. Елена: Виж сега, това е много труден въпрос, защото ние не искаме да се съдиме, нали и процеси да водиме. Ние искаме да се разбереме по братски. Защото ще трябва някак да го вразумим тоя брат, да върне портрета. В.Кр.: Той е взел парите! Елена: Абе мани ги парите! В.Кр.: Ама знаеш ли колко струва? 300 лева е платено. Елена: Абе триста лева струва, ама Учителев портрет! В.Кр.: Съгласен съм. Сега искаш ли да ти кажа лицето, което е купило портрета? Лицето, което е купило портрета, преди два седмици говорихме с него и се уточнихме, че трябва да се купи този портрет, за да се съхрани. И понеже това лице, което го е купило, то го купува не за себе си, а да го съхрани, извика мене да пита дали можем да го съхраниме някъде. Елена: Да. В.Кр.: Защото той е голям портрет. Лицето, което го е купило, се намира пред тебе и се казва Марийка Марашлиева. Елена: Чудесно. В.Кр.: Да, ама това са триста лева. Елена: Моля ти се. Аз ще намеря 300 лева, ще ги върнем. В.Кр.: Въпросът е следният, че тя също не знаеше до преди два часа, че този портрет по законен път е твой. Аз й го показах това нещо. Елена: Да, по законен път е мой, но формално, формален. В.Кр.: Законен е твой, няма да си играем и казвам на

Марийка: Ти фактически си купила чужд портрет. Елена: Е, портрета, всичките тия неща са на мое име, да, и аз ги съхранявам. Те и при мене са вещите. Тези тука. В.Кр.: Ама ето виж портрета не е при тебе. Елена: Ами и на Борис Георгиев е тука. В.Кр.: Аз знам, че е тука. Сега този портрет, „Христос в Гетсиманската градина“, спомняш ли си на кого е даден? Елена: В Гетсиманската градина. В.Кр.: „Христос в Гетсиманската градина“. Елена: Е, това не мога да кажа, ама не, то е някъде писано. В.Кр.: Сега аз ще ти покажа тука. Елена: Някъде е писано. В.Кр.: Аз искам да разрешиме този проблем. Фактически този портрет е вече иззет от племенника на Петър Филипов, защото той го е продал. М.М.: Той е у дома. В.Кр.: Той е в нейния дом. Елена: Отишъл на място. В.Кр.: Той е на място, но сега ще отиде още на друго място. Елена: Ха-ха. В.Кр.: Той ще отиде на друго място, затова ние идваме при теб. Елена: Добре. В.Кр.: Понеже тя сподели с мене, че няма къде да го сложи и да го държи, аз ще го поема. Елена: Да. В.Кр.: Понеже аз не мога да остава така, тя да бъде изнудвана за други работи, защото това си е изнудване. Елена: Да. В.Кр.: Те достатъчно са я изнудили там от роднините на Петър Филипов. Между нас казано, за да продължават да я изнудват, защото това е изнудване на пари. Аз съм приел да го платя този портрет, да им дам 300 лева и този портрет да дойде при мене. Елена: Е, добре. В.Кр.: Ти съгласна ли си на това? Елена: Е, дали е при мене или е при тебе, или при нея, няма значение. Ние сме идейни хора и няма да се лъжеме. В.Кр.: Няма да се лъжеме, обаче аз искам след това нали, като го платя на нея, аз фактически му правя подарък на Филип от 300 лева. Елена: Не на Филип. В.Кр.: Така излиза. Елена: А-ха. В.Кр.: Аз фактически му правя подарък. Елена: Да. Нищо не е... В.Кр.: Ти казваш нищо, но това е нещо. Елена: Кое? В.Кр.: Кой ти дава 300 лева? Елена: Кой ти дава 300 лева, ама това е портрет на Учителя. В.Кр.: Ние говорим за практични неща. Елена: Да, да. В.Кр.: Понеже фактически на тоя приятел му правя подарък, за нищо. Сега, аз искам и затова сме дошли. Сега аз ще ѝ дам 300 лева и тя ще ми даде портрета, обаче аз искам от тебе разрешение, предлагам така, нали, ти да ми подариш тия два портрета. Този портрет да ми го подариш с това. Ето, аз го откупувам, портрета. Елена: Ами може, аз нямам нищо против, защото сега ти щом си дошъл до това решение, да го купиш, и да пожертваш тия 300 лева, аз нямам нищо против. В.Кр.: Защото фактически ти си засегната. Елена: Е, то е формално. В.Кр.: Формално, обаче след 10, 15, 20 години ще дойдат и ще ми кажат: Този портрет е на Елена Андреева. Аз ще кажа: Този портрет ми е предаден от Елена Андреева. М.М.: Той иска всичко да бъде вързано. Елена: Да, да, да, разбирам, аз знам, че той много връзва. В.Кр.: Ха. Сега, това е моето желание, нали. И понеже един вол не оре, сам вол не оре, има една такава приказка, когато реши някой човек да оре, сам вол не оре. Трябват два вола. Елена: А два вола, един вол не оре, да. В.Кр.: И понеже и другият вол е тука... Елена: Искаш и другият портрет да го вземеш? В.Кр.: Искам да ми предадеш и другия портрет, да ги прибереме отново. Сега аз не те изнасилвам, говориме за съхранение. Елена: Виж какво, аз дали стои при мене в тоя долап или в твоя долап, не правя такива сметки. В.Кр.: Да не би да те упрекне някой друг. Елена: А, няма да го дам на никого. Не съм го обещавала. В.Кр.: Да не те упрекне някой друг се страхуваш или не? Елена: А, ако има такива неща, да го продават, разбира се. Аз затуй го държа у мене, за да не го продават. В.Кр.: Аз предлагам следното: Аз го купувам единия портрет, отиват на вятъра 300 лева. Аз съм ги дал вече. И ще го прибера и ще направим протокол как тя, Марийка Марашлиева го е купила за 300 лева от онзи приятел, защото утре тия неща трябва да се кажат. Аз съм върнал на нея парите. М.М.: Защото един ден може да ровят, да сме на чисто. Елена: Ще ровят, мен ми е ясно, мен ми са ясни тия работи. В.Кр.: Ти

фактически нищо не губиш. Елена: Ама нищо не губя, бе. В.Кр.: Ти печелиш, защото се разрешава един важен въпрос. Елена: Ама не, защото се осигурява портрета. В.Кр.: Ние идваме при тебе, ти да го решиш. Аз предлагам, но ти решаваш и изчаквам. Аз давам възможната комбинация. Сега аз портрета на Щилянова ще го платя 300 лева и ще го взема. Тя, ако може да вземе разписка от туй, че е купила портрета, ако не може, може, ако не, ще направим протокол, в който тя ще пише, че го е купила за 300 лева. Ти ще подпишеш, аз съм й върнал парите, а ти ми подаряваш тоя портрет, на мене за съхранение. За съхранение, нали? Елена: Да, за съхранение. В.Кр.: Защото фактически аз го откупувам. Сега по-нататък, понеже един вол не оре, нали сам. Елена: То затуй, това е вторият вол. М.М.: Единият вол от Щилянова, другият вол от Борис Георгиев. В.Кр.: Аз предлагам да ми предадеш и другия пак с протокол, тя ще бъде свидетел за съхранение и запазване. Елена: Добре. В.Кр.: Като аз поемам задължението, че тия два портрета не са моя лична собственост, макар че съм заплатил нали всичко в самия протокол, в който и ти ще бъдеш свидетел, и тя, Марийка Марашлиева, и ще се подпишете и ще го прочетете, и ще го запишем на една касетка, да бъде документирано. Пазя ги, но не е моя лична собственост, макар че съм платил. Елена: Да. В.Кр.: По тоз начин и Вие сте спокойни, и аз съм спокоен, да не би моите наследници утре да кажат: Това е наследството на баща ми. Елена: Да, утре. М.М.: Да не се получи същата работа. В.Кр.: Същата работа, нали? Елена: Ами аз затуй купих портретите, само за това, защото казвам за портретите ще има война. Щото ще струват пари. В.Кр.: Тя разреши един много важен проблем, като го откупи и той иска триста лева. А той има и репродукция. Елена: Репродукция, да. М.М.: За нея 450 лева иска. Елена: Искаше. М.М.: Искат той. Елена: Защо? М.М.: За репродукцията пак на портрета на Учителя. Елена: А, за репродукцията, ами той не е оригиналният портрет. М.М.: Не е оригиналният. В.Кр.: Той иска повече. М.М.: Е да, но оня е пастел, где да знам пък оня какъв е. Дина казва, че и другият бил пастел. А пък пастела трябвало да се внимава да не се разбута, защото бил така направен, че е важно да не се чукне. Ти видя как Петър го е завил нали, трябва много да се пази оригинала. Елена: Ами естествено, че трябва да се пази. М.М.: Направена е специална кутия, с рамка, със стъкло, с всичко. Елена: Ами разбира се, така беше. М.М.: Завит. Елена: Ами така беше, бе! М.М.: Така беше. Елена: Така беше, в рамка. В рамка беше. След като си отиде Учителят. Той стоеше в стаята на Учителя дотогава. Когато трябваше вече да изнесем вещите и когато ги купихме, аз го взех при мене, те бяха при мене в началото, но аз нямам обстановка за портрети. Аз готвя и т.н. Една стая имам и се смущавах да не се увреди някак и затова го дадох у Шарови. А Шаров мисля че копира ли? Те имат и друго копие там. В.Кр.: Значи си съгласна. Елена: Ама разбира се, това е братска работа. В.Кр.: Сега повтаряме, теглим черта, защото искаме и друго да те питаме.

1. Аз глещам портрета.

2. Правим протокол и тримата се подписваме, като се описва как аз го връщам, как аз давам пари, за да дойде при мене, как ти ми подаряваш двата портрета и как аз се подписвам, че тези портрети не са моя лична собственост, а принадлежат на българския народ, на Славянството, на Русия и не на Братството. Щото утре ще се съберат десет човека и ще кажат: „Ние сме Братски съвет, дай портретите.“ Разбираш ли? Елена: И това го има. В.Кр.: Защото утре ще се съберат дваисет души и ще кажат: „Ние сме Братски съвет, дай портретите.“ Елена: Драга може да дойде и да каже: „Аз съм ръководител, дайте портрета!“ В.Кр.: Аз ще кажа: Тия портрети принадлежат на българския народ,

Славянството и на Русия. Не принадлежат на Братството. Елена: Добре. В.Кр.: На българския народ, да, може в Националната галерия, обаче не на Драга и на този или онзи. Така се уточняваме. Елена: Да, уточняваме се. В.Кр.: За да бъде върнат. Елена: Да. В.Кр.: И след като дойдем с този протокол като си оправим сметките, ние ще го налишем на пишуща машина, ти ще го одобриш нали и ще го подпишеш. Елена: Разбира се. В.Кр.: И тогава ми се дава другия вол. Елена: Аз мислех да го давам на друго място, но... В.Кр.: Два вола теглят. Така връзваме и ти си спокойна, че въпросът е разрешен. Елена: Аз съм спокойна, защото знам, че е на сигурно място. В.Кр.: Ти си спокойна, че е предадено както трябва с протокол и свидетел. Елена: Да. В.Кр.: Аз съм потърпевшият, че съм дал парите. 300 лева. Елена: Е-е, за тебе какво са 300 лева. В.Кр.: Това е много нещо! Елена: Какво е, бе? В.Кр.: Колко е твоята пенсия? Елена: Моята пенсия е 63 лева. В.Кр.: Значи пет твои пенсии. Твоята колко е? М.М.: Моята е 129 лева. В.Кр.: Значи три пенсии на Марийка или пет пенсии на Елена Андреева. Сега има един друг въпрос, пак от същата категория. Елена: Добре.

В.Кр.: Искам да те питам, значи този въпрос го разрешихме. Сега както искам да питам за Аня Теодорова, туй на Паша. Елена: Сестрата. В.Кр.: Сега тука пише, че тя е закупила маслена Пентаграма 138/178 см. за 50 лева. Тази цветната Пентаграма ли е? Елена: Чакай, маслената Пентаграма. В.Кр.: Да не би тая Пентаграма голямата, маслената, рисуваната? Елена: Може да е тя. Чакай, колко е? В.Кр.: 50 лева, голяма, 1 м. и 38 см. на 1 м. и 78 см. Тя е почти колкото долапа. Висока е като долапа тази Пентаграма. В.Кр.: Е, толкова, на 1 м. и 78 см. Елена: Значи толкоз. Е, тя е същата. Ама тя къде е сега? В.Кр.: Е, не знам. Аз искам да те питам тази ли е Пентаграма? Това е вероятно тази Пентаграма. Елена: Вижте, тази Пентаграма е доста пострадала, защото те я взеха в полицията, държаха я дълго време. М.М.: После върнаха ли я? Елена: После я върнаха. И като я върнаха, тя е така начупена. Тъй че тя трябва сега от художник да не се съвсем развали, да се даде да се реставрира. В.Кр.: Тоя въпрос така. Следващият въпрос. Тука при Райна Райкова Найденова, ул. 5, цигулка „Гварнелиус“. Елена: Е, тя е у тях. В.Кр.: Тя е у тях. Ето сега например Буча Самуил Бехар, тя има в нея има картина „Христос в Гетсиманската градина“ и аз се съмнявам да не би понеже нещата на Буча Бехар бяха при Боянчо, който си замина, мир и светлина на душата му, и той вероятно Боянчо го е занесъл у Петър на съхранение, щото Боянчо няма къде да го държи. Елена: Да. В.Кр.: И сега онзи приятел, племенникът му го продаде. М.М.: Но тези портрети са там още преди Буча да почине. Те много отдавна са там. В.Кр.: Те може отдавна да са, но това е купено от заложената къща, аз така смятам. Елена: Ние давахме пари, бе! Пари давахме, не ние, разбира се, братски. В.Кр.: Сега тая картина „Христос“ кой я е рисувал? Щилянова ли? Елена: Щилянова не. В.Кр.: Кой я е рисувал? Елена: Щилянова не е рисувала „Гетсиманската градина“. Не мога да ти кажа кой я е рисувал. Не мога, не помня. М.М.: У Петър портрета на Христос, Щилянова го е рисувала. И копията, които има и в Русе, и те са рисувани от нея. Елена: Всички Щилянова ги е рисувала. Портретите на Учителя от Щилянова са. В.Кр.: Въпросът е, тя трябва да провери лично този портрет на „Христос в Гетсиманската градина“ от кого е рисуван, от Щилянова или не. М.М.: От Щилянова е, бе. В.Кр.: От Щилянова е. Значи този портрет е този именно от това време. Сега при Буча Бехар има този малък театрален бинокъл, за който аз те питах. Ти каза, че е от времето на Учителя. Елена: Да. Значи един голям бинокъл. Това е значи за Буча Бехар.

В.Кр.: Сега Цветана Ганева, ул. „Елемаг“. Хармониум с калъф, 3000 лева. Този ли е хармониума, гдето сега отиде при Ина? Елена: Да, този. В.Кр.: И кой ги

плати тия 3000 лева? 3000 лева е много. Елена: Братството ги плати, как кой ги плати. М.М.: Те са събирани от много хора. Елена: Виж какво, ние най-напред събрахме, чакай, колко хиляди бяха, 30,000 лева събрахме първия път. После като видяха те, че събрахме толкова бързо, бързо парите, за една седмица, задължиха ни да дадем пари и всички имот друг, т.е. всички други вещи и предмети. И тогава събрахме 90,000 лева от хората. В.Кр.: За колко хиляди откупихте всички? Елена: Е, не знам. Някъде имаме документ, имаме нали. В.Кр.: Сега този хармониум беше в Петър Филипов на съхранение, отиде в Савата и сега в Ина. Какво казва Драга? Елена: Драга ме обвинява защо съм го дала на Ина. Аз съм го дала. Пък аз не знаех. В.Кр.: Аз взех разрешение и бележка от Борис Николов, отидохме с Ина у Савата, показахме я и той предаде хармониума на Ина Дойнова. Освен това аз използвам един окултен закон, разбираш ли? Защото Елена е движила тия неща, горе на Небето е записано, че тя е движила и тя трябва да се подпише. Елена: Е, аз ги движех. Аз раздавах, всичките вещи на Учителя съм ги раздала. В.Кр.: Тя понеже го е движила въпроса, тя трябва да се подпише. Нали тука да подпише словесно и устно, и от Невидимия свят виждат как са нещата и се разрешават, и се отварят заключените врати от преди 30 години. Елена: А, да ми се отварят. В.Кр.: И те се чудят защо хармониумът отиде там. М.М.: Ние в Русе имаме един костюм на Учителя, летен, от соа-екрю. Елена: У тебе? М.М.: Да, в Русе, аз ще го донеса, защото няма защо, държим го така. Магда ми го даде навремето, защото и ние дадохме пари и тя ми го донесе. Елена: Да. Вижте сега, дрехите на Учителя много лошо са съхранени. В.Кр.: Е, не може да се съхраняват.

В.Кр.: Сега друг портрет при Мария Райкова Сотирова, ул 5. „Портрет на Учителя“, „В нивата“ от Влаевски, картина „На творчески сили в природата“. Тук пише, че първият е от Влаевски и че вторият е от Цветана Симеонова. Това е твоя почерк. Елена: Не е моя. М.М.: Аз мисля, че го видях у Влаевски тоз портрет. Елена: Влаевски, да. В.Кр.: Да, у Влаевски. Елена: И тука пише, че е у Влаевски. Ама виж сега трябва да говорим с Влаевски да даде портретите, които са наши. В.Кр.: Следващият. М.М.: Няма защо да стоят там, защо да стоят. Елена: Поне личните портрети. В.Кр.: Цветана Добрева Джерасиева има портрет на Учителя от Влаевски, картина „На петото езеро“ от Симеонова. Елена: Да. Ама всички имат, бе. В.Кр.: Всеки има по нещо. Елена: Както виждаш, аз съм ги писала. В.Кр.: А тая, при Димитър Костов има цветна фотография. Елена: Нищо. Димитър Костов замина за Америка и нищо не остави. В.Кр.: И какво представляваше тая цветна фотография? От Изгрева? Елена: Ами цветна фотография. Добре е да ти кажа, че нищо не съм му дала ценно. Само стъклариите. Добре, ама отиде в Америка и не се обади, магарето. М.М.: Но той взема ли ги там тези работи? Елена: А, взел ги, къде ще ги носи? Стъклариите. В.Кр.: Сега тука при Невена Неделчева има портрет на Учителя със слънце и кокиче. Спомняш ли си тази? Елена: При Невена Неделчева са под ръка, можем да ги вземем при всеки случай. В.Кр.: Тя има доста много такива. Елена: Дреболии. В.Кр.: Портрети. Елена: Портрети има, да. Ама виж, така дошло бе, брате, да не мислиш, че съм го измислила. В.Кр.: Тогава трябваше да спасяват нещата. Ами това е 1957 г., а сега сме 1987 г. – 30 години, не преди 3 години, а преди 30 години. Виж какво значи 3x10 години=30 години. И сега ние сме дошли. Вие сте спасили нещата. Елена: Е да, да. В.Кр.: Ние сме дошли сега тука. Елена: Да ги оформим. В.Кр.: Да ги оформим и да ги запазим. Елена: Да ги запазим. В.Кр.: Да ги запазим и Вие да сте спокойни, защото това всичко е минало през теб. Ти си отговорна и ето сега идваме при теб да те питаме, и ти да подпишеш. Елена: Е, ще подпиша, каквото

трябва. В.Кр.: Ние искаме, ти трябва да подпишеш. Елена: Аз и на това съм подписала, че са у мене.

В.Кр.: Сега тука гледам на Галилей както си дала, цигулка с подбрадник и т.н. Елена: Нищо, какво. Ама не, цигулката на Учителя, ценната, не е у него. В.Кр.: Не се знае къде е. Елена: Знае се. В.Кр.: Е, къде е? Елена: Не знам. В.Кр.: Хе-хе. Знае се, пък не знам. М.М.: Историята мълчи. В.Кр.: Историята мълчи. Елена: Да. Не, добре, че е така. В.Кр.: Прибра се тя, добре.

В.Кр.: Сега Мария Райкова Сотирова от ул. 5, пише портрет на Учителя, „В нивата“ – Влаевски, картина „Творческите сили в природата“ – от Цветана Симеонова. Сега къде ли са тези портрети, не се знае. Коя е тая Мария Райкова Сотирова, ул. 5? Елена: Мария Райкова? М.М.: Да не би да е на Жечо Панайотов, на жена му сестра? Елена: Не, на Мария не сме давали. М.М.: Щото тя е Мария. Елена: Мария, не знам. В.Кр.: Ето, тука имаме опис на снимките на Учителя, увеличени от Искренов и в кои са. У Невена Неделчева има 30, в Катя Грива 10, в Милка Периклиева – 4-5. Елена: Да. В.Кр.: Те не толкова голям проблем. Сега друго да питам: Ето сега тука портрета на Влаевски. Елена: Той си е автор. Те са си негови, но ако аз мога да отида при Влаевски, ако трябва, без мене ако може да свършите работа. В.Кр.: Не може, ние не го познаваме, ти си на линия. Трябва да ги вземем, да ги приберем и това е. Елена: Да. В.Кр.: Дали няма да иска пари за тях? Елена: Не. В.Кр.: Да вземем да ги приберем. Елена: С две ръце подписвам, че няма да иска пари. М.М.: Да отиде някой, който е близък с него и на когото може да има доверие. Елена: Аз мисля, че мога да бъда близка с него. В.Кр.: Ти трябва лично да отидеш. Елена: Само трябва да ми платите колата. В.Кр.: Ние ще ти платим колата. Елена: Толкоз, нищо друго. В.Кр.: Той не може ли да дойде тук? Елена: Сляп е. В.Кр.: Едно такси ще вземеш, да не бъде от наши хора, да не знаят, плащаш таксито, нали и на връщане пак вземаш такси. Елена: Не, най-напред ще се разбере с него. После с Влаевски съм близка от 20 години. В.Кр.: Коя е тази Мариола? Елена: Сестрата на Райна Калпакчиева. В.Кр.: Тука на всички портрети на Влаевски пише Мариола, Мариола, Мариола. Елена: Ами така де, ами името ѝ, така ѝ викат.

В.Кр.: Ето тука отбелязала си на Буча Бехар кое е – „Христос в Гетсиманската градина“ в рамка със стъкло 77/60 см. Елена: Колко? В.Кр.: 77/60. Елена: Той е по-малък. В.Кр.: Ами не е много. То е 77 см. Елена: Не е както този на Пентаграма. В.Кр.: Пентаграмата е голяма. Елена: Пентаграма е голям. В.Кр.: Ето сега, една цветна маслена Пентаграма без рамка 178/138 см., рисувана от Шламбура. Елена: Е, да. В.Кр.: В 1922 г. Тук е упоменато кой е рисувал. Елена: Кой е рисувал? Той е художникът. Писала съм го, но останало в писаното. В.Кр.: Сега за тези две картини се разбрахме.

В.Кр.: Друг един въпрос. В Катя Грива има, това е твой почерк, в Катя Грива има тенекия – кутия. В нея има, ето, съдържа знамето на Братството. Какво представляваше това знаме? Елена: Картина. Не картина. Е да, картина. Тя е при Митко Грива. В.Кр.: При Митко Грива. Елена: Да. Митко Грива, вижте сега, все пак трябва да се приберат тези неща. Ама Митко е разбран човек. В.Кр.: Аз се познавам с Митко добре. Значи на Катя Грива е предадено знамето на Братството, Пентаграми на копирен плат, бяла, жълта, синя, розова, бежова. Елена: Да. В.Кр.: Какво представляваха тези Пентаграми? Елена: Е, пак Пентаграми такива, рисувани. В.Кр.: Обаче не си спомняте какви са? Не можеш да си спомниш. Аз мислех, че знаеш. Елена: Минаха много години.

В.Кр.: Сега номер 30 е репродукция от портрета на Учителя от Борис Георгиев. Елена: Тя е тука, при мене. Една е тука, оригиналът е тука при мене, а другите имат пак други. В.Кр.: После ето две картини от последния ден на

Учителя от Георги Герасимов. Елена: Само ръцете. В.Кр.: А-а-а, това е учителя по рисуване, който последния ден е рисувал ръцете на Учителя. Елена: Той каза, че не е виждал по-красива ръка и ги нарисова. Аз прашах брат Шаров, докато беше жив, да ги иска, да ги откупиме, но той не иска да ги откупи, да от художника Герасимов. Той се помина сега и има наследници. В.Кр.: Тука пише у Шарови. Елена: Е, там беше, у Шарови беше. В.Кр.: Той живееше там? Елена: Не, не, у Шарови е това, едната картина, а ръцете картината не, не беше, те си я държах. В.Кр.: А у Шарови какво е? Елена: Е, картината беше у Шарови. В.Кр.: Сега две картини от последния ден на Учителя от Георги Герасимов. У Шарови. Какво представлява тая картина? Елена: Ръцете бе, само ръцете. Ръцете, нищо друго. В.Кр.: Защо казваш, че са при наследниците? Елена: Ами не са у Шарови. Той не ни ги продаде. Той си ги запази за себе си. В.Кр.: Сега аз пак ще искам да те питам. Две картини от последния ден на Учителя от Георги Герасимов у Шарови. Това сега какво означава? Че у Шарови ли са? Елена: Не са у Шарови. В.Кр.: Защо пише у Шарови? Елена: Ами за сведения. Да се знае къде са. В.Кр.: А-а, и сега той, Герасимов има наследници. Как може да се доберем до тези наследници? Елена: Вижте, има син и ако той има нужда от пари, може да ги продаде. В.Кр.: Хе-хе, стигнахме до пари отново.

Елена: Картините трябва да се съберат, като ги откупиме. В.Кр.: Няма събиране. Орташка кобила и вълци не я ядат. Плаща един, лично. М.М.: Да се знае. В.Кр.: Картината е негова, купил си я, нали? Елена: Добре. В.Кр.: Защото утре ще кажат, аз съм дал пари, дай картината. Ще се съберат пет човека, аз съм дал пари, дай картината. Елена: Добре, и това е право. В.Кр.: Лично се отговаря, лична отговорност, няма колективна отговорност. Колективната отговорност се проваля, нали виждаш как е. Елена: Да. В.Кр.: Нали се провали? Елена: А-а, жестоко. В.Кр.: Ти си свидетел. Елена: Жестоко, жестоко! В.Кр.: И няма смисъл да се заблуждаваме с тези неща, значи това е положението. Сега по-нататък искам да те питам нещо друго. Елена: Питайте ме, такива работи ме питайте. Които знам, ще казвам. В.Кр.: Сега тука е отбелязано. Елена: За Герасимов, аз помолих брат Шаров. Той отиде, ама не го даде. Не го даде. Помолих брат Шаров да отиде и да предложи да го купиме, но не го даде братът. Той каза: „А-а, не, аз не мога да го продам.“ Значи като ценност го взима. И то е ценност. В.Кр.: Ето сега тука какво пише. Тука пише: „Днес, 20 ноември, 1957 година, град София, инвентаризационната комисия в състав: Никола Антов, Коста Стефанов, Жечо Панайотов, Влад Пашов и отговорник Мария Тодорова прегледахме стаята на Учителя и т.н., цигулка еди-коя си, втора цигулка, трета цигулка, четвърта, пета, шеста“ и т.н. Какво стана с тия цигулки накрая? Елена: Където са дадени. В.Кр.: Където са дадени, са останали. Елена: Там са. В.Кр.: Така. По-нататък. Елена: Ако не са злоупотребени. В.Кр.: Ако не са злоупотребени с тях. Аз искам да те питам, тука вътре има една кутия, в която кутия има събрани някои неща от Учителя. Елена: Тази кутия чакай да ви кажа, добре стана въпрос за нея. Тази кутия... В.Кр.: Цилиндрична, тенекиена кутия, тенекиена кутия, облицована с кадифе – дим. Елена: Да. В.Кр.: Вземи тука и чети. Цилиндрична тенекиена кутия. Елена: Да, да, да, знам я, знам я. В.Кр.: Какво представляваше тази кутия? Елена: Тази кутия представлява всички съдове, които Учителят слагаше на масата, когато правехме съборите в Търново и ги нареждаше там. Едната част е у Мариола, у Райна Калпакчиева, а другата част беше у Буча. Много държа двете кутии да се съберат. В.Кр.: Сега у Буча бяха, при нашия приятел Боянчо. Елена: Да. В.Кр.: И мисля, че Боянчо ги е предал. М.М.: И Боянчо, защото няма къде да ги сложи, той ги е сложил у Петър. И аз му казах на Филип даже за чашите. Аз за чашите знам. Елена: За чаши, да.

М.М.: Викам: „Чашите трябва да ги дадеш на Рачито Найденова, защото...“ Елена: Те са у Райна. Едната част е у Райна. В.Кр.: Да се съберат на едно място. Елена: На едно място, да. Това казвам. В.Кр.: Ето, тази кутия съдържа: на бял копринен плат с жълта подплата избродирано знамето на Бялото братство с подписа на Духа. На бяла, кремовева светлосиня, жълта и розов цвят отпечатани пентаграми 57/53, жезъла с по две колена 59 и 36 см. Елена: Всичко е писано. В.Кр.: 25 м. панделки широки еди-колко си, небесносиня, светлосиня и т.н, това са всички неща, а репродукция от портрета на Учителя и пр. и пр. Това са всички неща, които Учителят ги е наслагал през време на съборите. Елена: По време на съборите уреждаше като павилионче такова. Присъствала ли си? М.М.: Не. Елена: Аз съм присъствала. М.М.: Аз съм присъствала, но съм била на три години. Елена: Е не, не, аз съм била малко по-голяма. В.Кр.: Това едната цилиндрична тенекия, другата кутия 69/59 облицована с кожа, а отвътре подплатена с червен атлас, с гнезда за сребърни чаши и един потир леко позлатен, чашите са гравирани с пентаграми, а потира с образа на Христа и пр. и пр. И там гравирани и пр. Тук е отбелязано всичко какво е. Елена: Всичко, да. В.Кр.: Значи това е втората кутия. Елена: Втората кутия, за която много държа. В.Кр.: Тя беше в Буча Бехар, така ли? Елена: Тя беше в Буча Бехар. В.Кр.: Да, но в Буча Бехар няма го това нещо. М.М.: Трябва да отидем у Райнини, да питаме дали Филип ги е дал тези работи там – чашите. Елена: Ама не са у Филип, бе? М.М.: Ама как да не бяха у Филип? Елена: О-о, ако ги е продал чашите, страшно! М.М.: Не, не ги продал, не ги е продал, ама се чудеше май какво да ги прави, не знам, нещо ставаше дума и аз му казах, че трябва да ги даде там. Елена: Ама трябва да ги даде, те са Учителюви работи. Как така? В.Кр.: Ами така, обаче ги взел и ги продал, и ние сега му правиме подаръци. Подаръци му правим. 300 лева подаръци. Елена: Слушай, ще ти ги платят прескъпо, хич не се бой за това. В.Кр.: Не бе, мен не ми е жал за парите, ха. М.М.: Ние не приказваме за пари. В.Кр.: Абе мен ми е жал, че изнудват. Аз сега имам пари, ами я представи си, че нямам пари? Елена: Имаш пари, Бог ти е дал. В.Кр.: Дал ми е, обаче за тая работа ми е дал. Елена: Да, за тая работа. В.Кр.: Ха-ха. М.М.: Той друг щеше да го продаде на друг оригинала на Учителя. В.Кр.: Добре, че ние избързахме. М.М.: Добре, че нямам пари другият. Аз изтеглих пари от банката и платих.

В.Кр.: Сега друг един въпрос, нали. Там има в дома на Петър Филипов и репродукция. Репродукцията е при нея. Елена: Ами за нея е, да я запази. В.Кр.: Ами какво ще правим сега с тази репродукция? Елена: А? В.Кр.: С репродукцията какво ще правим? Елена: Колко? В.Кр.: Той иска 400 лева за тая репродукция. М.М.: 450 лева. В.Кр.: А тя, репродукцията е в нея. М.М.: И то случайно сега е у мене. Елена: Няма да я даваш! В.Кр.: Как няма да я дава? Той ще хване да я бие. Елена: Как? В.Кр.: Как ще докажеш, че не е негова? М.М.: Той 350 лева ги взе от мене. Исква сега още 100 лева. В.Кр.: За какво иска? М.М.: 350 лева му ги дадох. В.Кр.: За кое? М.М.: За портрета там на Учителя. В.Кр.: За оригинала? М.М.: Не, оригиналния аз платих, 300 лева, нали. В.Кр.: Ама ти си платила и другия ли? М.М.: Ами другия, репродукцията други хора го вземат. В.Кр.: Кой го взема? М.М.: Ами тя още не го е взела, у дома е още. Той иска още. Донесе го портрета, взе 350 лева. „Дайте още 100 лева.“ Иначе да не съм го давала портрета. И тъй стои сега портретът. И аз ще оставя те да се разправят с него. Аз стоя настрана. Какво ще ходя сега там? В.Кр.: Ще стоиш настрана, нека се разправя. М.М.: Да се разправят, да. В.Кр.: Ние фактически взимаме оригинала, взимаме каймака. Елена: Ще взимаме, ще взимаме, защото с чиста съвест искаме да го съхраним. В.Кр.: Пък репродукцията да им я дадем, там нека да я вземат те. М.М.: Те са пак наши хора. Елена: Е, щом са наши хора, нека да го купуват, който иска. Не вижте, то е само, да. В.Кр.: То е, нека да му

подпомогнеме, „братски“. Елена: Е сега, какво да правим? В.Кр.: Братски да му подпомогнеме! Ха-ха-ха. Елена: Какво да правим сега? М.М.: Той казва 450 лева. „Ако не ги дадете, имам други хора.“ В.Кр.: Ще има други, които ще дават. Елена: Е, как смее да продава чужди вещи? Как смее да продава чуждо? Туй момче не знае какво си прави! В.Кр.: Сега, ако ние сме при едни нормални условия нали, ако ти както си собственик, ще кажем моля, милицията, на съд. Ето документът, аз съм тоя собственик. М.М.: Завеждаш дело. В.Кр.: При нормални условия. Елена: При нормални условия, да. Аз ще го съдя. М.М.: Виж какво, той казва за портрета на Учителя, за репродукцията и за портрета на Христа, който вече го е продал на Дина, той казва: „Ами той чичо ми е дал пари за тях и аз сега продавам. Аз съм наследник.“ В.Кр.: Той смята, че Петър Филипов. Елена: Ама как е наследник, бе? Как ще наследява Учителя той? М.М.: Петър е направил портрет на Учителя и на Христа, аз знам от Петър. Елена: Да, той има. Репродукции, да. М.М.: За тях става въпроса, а пък е взел вече оригинала. В.Кр.: Сега ония неща, които Петър е платил и направил репродукции, нека да си ги продава. Елена: Да си ги продава ако ще, да. М.М.: Правилно, той си взема парите. В.Кр.: Аз това нещо не го знаех. Аз не знаех преди два часа, че Петър Филипов е правил репродукции. Елена: Аз свидетел съм. В.Кр.: Защото аз гледах това нещо, по този списък и по този списък. М.М.: Да, и той, Вергилий, настояваше, че те са портрети от тука. Елена: Не, не, не, свидетел съм, не искам да лъжа. В.Кр.: Аз не зная, защото аз чета това нещо, списъка. Елена: Е да, списъка. В.Кр.: И в този списък пише: „Христос в Гетсиманската градина“, заплатени от Буча Бехар, а другите два портрета закупени от Елена Андреева. И аз друго нищо не знаех, че Петър е правил репродукции и ясно, че той е продал. При положение, че Петър е платил за тия репродукции, нека Филип, племенникът продава и препродава. Елена: Нека си взима парите. В.Кр.: Става въпрос, че на Щилянова също е продадена репродукцията. Елена: Въпреки че това не е право. В.Кр.: Пак не е право, но нека си продава, той си поема отговорността. Въпросът е, че той иска пари за репродукцията на Щилянова. Елена: За репродукцията на Щилянова няма да му дадем пукната пара. М.М.: Ама той, Петър, си ги е купил, бе, тях. В.Кр.: Ама тая репродукция купена ли е? М.М.: Да бе, репродукцията и на Христа, и на Учителя. Оригинален е вече съвсем друго. В.Кр.: А тая репродукция тука в списъка къде е? М.М.: Не знам. Елена: Коя? В.Кр.: Тук в списъка има една репродукция, която е репродукция на Учителя. На кого е предадена? Елена: Вижте, аз знам в същата на Учителя имаше на Кършовски репродукция, портрета на Учителя, която е тази де, оригинала и на Борис Георгиев. В.Кр.: Въпросът: Ето тук пише портрет на Учителя, репродукция от портрета на Щилянова в дървена бронзова рамка, 37х28 см., 100 лева. Елена: Е, не знам това, аз това не знам. В.Кр.: Колко на колко е голяма тази? Елена: Е, толкоз е сигурно. В.Кр.: Пък може и да не е тази, може и да не е тази. Сега тука пише репродукция, 100 лева. М.М.: Аз знам, че Петър си ги купил тогава. В.Кр.: При положение, че Петър допълнително е дал поръчка на Щилянова да извади репродукция, то е вече друга работа. М.М.: Това Щилянова ще каже. Елена: Е, Цвета ще каже, да. Тя е жива, слава богу! В.Кр.: Става въпрос, че тя да уясни. Елена: Само вижте какво, все пак нека Цвета да уточни кой портрет е оригиналът от Учителя. Вижте, това искам. М.М. Оригинален е сложен в специална кутия. В.Кр.: Да не би да са подменили? Елена: Вижте сега, моля ви се, проверете това. В.Кр.: Да не би да ни пробутат репродукция вместо оригинала. Елена: Вижте какво, всичко става. Какво? В.Кр.: Пише на портрета 1934 г. Елена: Толкоз. В.Кр.: Може да не е оригинала, може да е репродукция. Елена: Не, 34. В.Кр.: То може да пише. Елена: Виж какво, 1934 г., само Цветана прави репродукция. В.Кр.: Да не би някой друг да е направил репродукция? Тя ли е направила

репродукция и да пише 1934 г. пак. Елена: Е, лъжа ако има, може. М.М.: Освен да я поканим у дома да види. В.Кр.: Само така, трябва да се покани. Елена: Вижте какво, нека тя да си види картината. Тя сигурно ще познае по нещо. В.Кр.: Ти, Марийке, трябва да покажеш и репродукцията, и да покажеш картината – оригинала. Елена: Докато е у тебе. В.Кр.: Да. Ще я покажеш на гости утре, в друг ден, за да свършиме тая работа. Да бъдем наясно, да не бъдем излъгани. Елена: Да, да, да, вижте, щом сме тръгнали по тоя път да уточняваме, трябва да го уточним ясно. В.Кр.: Защото може да ни пробутат някоя друга картина за оригинал. Елена: Не, да се проверят картините. В.Кр.: Аз не съм художник. Само тя може да каже. Елена: Само тя може да каже. М.М.: Но оригиналът е в квадратна форма, а пък репродукцията е в елипсовидна форма. Елена: Е, не знам, аз не съм виждала репродукцията. В.Кр.: Ние сега трябва да видиме тука оригинала. Ще видиме оригинала колко на колко е сантиметра. Елена: Е добре, но то още нищо не значи. В.Кр.: Ние сме невежи като художници, нали, не можем да кажем нищо. Елена: Е не, специалност е това. Докато е жива Цвета, нека да проверите. Ти виждаш ли се с нея? М.М.: Ти имаш ли да ми дадеш мислите, тя иска един екземпляр. Елена: Кой? М.М.: Цвета Щилиянова. Ходих при нея, да ѝ кажа, че той продава портрета и тя каза: „Аз какво мога да направя?“ И между другото тя ми каза, ако може с мислите да ме снабдите. Елена: Е, ще ѝ дам. М.М.: Аз ще ти ги платя. Елена: Но не е за плащане въпросът, но че няма много екземпляри „Мисли“. Вместо 15 както беше, дадоха ми 7. В.Кр.: Трябва да намериме „Мислите“ и да ѝ занесем, за да се предразположи. М.М.: Аз искам, понеже ми е поръчала и ето вече е септември, тя заслужава в края на краищата. Елена: Заслужава, разбира се. В.Кр.: А тя като вижда, може да разкаже още много неща, как е рисувала Учителя. М.М.: О-о, тя Цветка Щилиянова може да разкаже много работи. Елена: Може, може. М.М.: Обаче тя е семейна. Обаче нейният съпруг може да попречи. Елена: Не е в ред. М.М.: Освен че не е в ред, но той ревнува. Ти нямаш представа, Петър праща козунак, тя се чуди какво да прави и как да приказва, и после ми беше казала: „Моля ви се, не ми носете повече нищо.“ Че аз даже за Петър за душата, гдето се казва, занесох. В.Кр.: Сега портрета на Учителя с блажни бои с ширина 73x60 см. Елена: Колко? В.Кр.: 73x60 см. Елена: А той колко е? В.Кр.: Е толкова. М.М.: Репродукцията ли? В.Кр.: Не, оригиналът. Елена: Е да, толкова е. Да, да, така е. М.М.: Ти нали ги вида? Ние го гледахме с него. В.Кр.: Добре. Елена: Той беше, в началото го свалихме в долната стая на Учителя, когато още го притежавахме и после вече веднага го качихме, защото се страхувахме да не изчезне. В салона да оставиш портрета на Учителя, ама още никому не беше дошло на ум. А сега виждаш ли какво нещо правят? В.Кр.: Те още не им е дошло на ум, те не са се усетили, защото те този списък за вещите го нямат. Елена: Нямат го. В.Кр.: Нямат нищо, не знаят, това е преди 30 години. Елена: Да. В.Кр.: Единствено аз го имам и ти го знаеш, и сега тримата знаем. Елена: Да. В.Кр.: И взимаме решение и те не могат да се усетят. Елена: Ама трябва да се направи така, да не се усетят. В.Кр.: Точно така го правиме, за да... Елена: Да не се усетят. В.Кр.: И след това ще се мълчи и т.н. Елена: Да. В.Кр.: Утре, ако дойдат и питат къде е портрета? Елена: А? В.Кр.: Ако те питат някои твои близки къде е портрета? Елена: Че кои близки? На кого ще отговарям аз? В.Кр.: Не знам. Елена: Никому няма да отговарям. Ще кажа, дала съм го на съхранение и толкова. Подробности няма да давам. В.Кр.: Сега един друг въпрос. Как стана навремето тази работа? Елена: Това? В.Кр.: Да. Този списък и протокол, как се извърши цялата тази работа? Елена: Когато си замина Учителят, чакай. В.Кр.: Това е 1958 година, когато започва делото нали и инвентаризация на Изгрева. Елена: Да, делото когато почна. В.Кр.: Сега, когато си замина Учителят кой се грижеше горе за стаята? Елена: Иванова, Мика

Тодорова, Антов. В.Кр.: Шото Мария Тодорова казваше, аз отначало се грижих, обаче, казва, един поднос от сладкиши направи Иванова, подари на Тодор Стоименов един поднос от сладкиш. И Тодор Стоименов разреши, даде ключа на Иванова тя да се грижи. Елена: И Иванова. В.Кр.: Иванова, мен ме измествиха и Иванова остана горе. По-нататък какво стана? Елена: Е, шото Антов се е наложил. В.Кр.: Може да се е наложил и Антов. Елена: След това. В.Кр.: По едно време ти си се грижила там след заминаването на Учителя. Елена: Никак. След заминаването на Учителя не ми дадоха нито един път да се кача горе сама, разбираш ли? Бяха забравили шапката на Учителя да сложат до тялото, както беше при поклонението когато си замина и не ме пуснаха сама с ключа, защото вече крадец съм. Знаеш ли колко ми беше грозно? Само че аз се радвах, качвах се като не ми дадоха ключа, а дадоха сестра с мене да има, аз качвам се по стълбите и викам: „Господи, Учителю, благодаря ти, че имаше доверие в мене, Учителю, благодаря Ти, че имаше доверие в мене.“ Защото, абе единият ден съм била в стаята на Учителя и съм я чистила, на другия ден не ми дават ключ. В.Кр.: Ха. Елена: Ха. Разбираш ли? И аз сама се радвах. В.Кр.: И после дойде делото и 1958 г. Елена: И делото, аз не се занимавах с... В.Кр.: Ние по делото не говорим, а за тази работа, за този инвентаризационен опис. Елена: Виж сега, финансовата ревизия мина. Като мина финансовата ревизия, направиха абсолютен опис на всичко Учителово. В.Кр.: Има го този опис. Елена: И по него ние откупихме вещите, по този опис. В.Кр.: Те искат сега да ги дадат на зложна къща, така ли? Елена: Те ги дадоха, не ги дадоха, но формално само. Искане да ги дадат в зложна къща да се продават, за да вземат парите. Ние не искахме вещите на Учителя да се продават в града и коджа Братство, може ли да се продаде на Учителя вещь? Искахме само Учителовите вещи. Всичко друго братско давахме. Ама като видяха, че много пари ще вземат, властта искаше да използва и това. А пък те взеха това, защото намислиха някакви едни 500,000 лева. На Братството дълг от... Ами излизаха, ами... В.Кр.: Неплатени данъци. Елена: Не, всички данъци бяха платени. Учителят предварително ги плащаше. Не е верно това. Ей така беше. В.Кр.: След това вече вие определяхте кой да бъде и как да бъде. Елена: Нищо не определяхме ние. М.М.: Кой определи цените? Елена: Ами те цените ги определяха, аз не съм ги определяла цените. В.Кр.: Добре. Вие събрахте всички пари или всеки даваше пари? Елена: Всички пари ги събрахме нацяло и нацяло ги дадохме на тях. В.Кр.: И после? Елена: И всички вещи запазихме за нас. В.Кр.: Как ги разпределяхте после? Елена: А, разпределението ние го правехме. В.Кр.: Кой колкото пари е дал или? Елена: Не. Братството съобразявахме кому какво да дадеме. В.Кр.: Например, тя, Марийка Марашлиева казва, че е дала 2000 лева навремето. Елена: Е, дала е. В.Кр.: А нейното име тука го няма. Елена: Ама няма, на всички няма името, защото много хора дадоха, бяха от цяла България. Ами ние сме взели пари, нали ти казах, веднъж 30,000, веднъж 60,000 лева. Това пари бяха. Много пари бяха, как така! Близо сто хиляди лева сме дали за тия вещи. В.Кр.: И после вещите вече ги прибраха. Елена: Голяма част от вещите те самите взеха, но че сме ги откупили не ни зачитаха за пукната пара. В.Кр.: Че сте ги откупили. Елена: А вещите пак останаха у тях, във властта и милицията. Елена: Ами взеха ги. М.М.: Кой ги взе? Елена: Ами за стола, за тяхни работи. Те вече не бяха наши. В.Кр.: Значи не бяха вече ваши. Ами сега тука виждам, че имало някакви си такива кристали. Елена: А, те са, не знам, събирани кристали по Рида. М.М.: Е, те оценени ли са? В.Кр.: И те са оценени, не може да не са оценени. Елена: Имаше ли? Оценени ли бяха. В.Кр.: Има тука кристали. Елена: Списък може да има, но какво ще ги ценим, те са камъни. Цанка ги събираше. В.Кр.: Гледам тука, библиотеката на Учителя какви ли не работи, много неща събрани. Елена: От библиотеката си стоят пак

нещата. Едната библиотека е у... М.М.: Книгите. Елена: Книгите на Учителя ги взеха най-напред, после върнаха само тези, които... В.Кр.: Не окултни. Елена: Не са окултни, да. В.Кр.: И те отидоха при различни хора, то минаха вече 30 години. Елена. Ама не, виж, пазят ги хората. Едните са у Шарови, другите са у тази... В.Кр.: Фактически ти трябва да отидеш у Влаевски, с Марийка ще отидете, за да видите какво е положението с тия портрети и какво има още там при него от Учителя. Дава ли ги или не ги дава. Елена: Да. В.Кр.: Ако ги дава, дава ги. Ако иска да се плати нещо. Елена: Не, виж какво, докато той е жив, сега те там се събират при него. М.М.: Аз разбрах, че тая година нямало да се събират и не знам. Елена: Не, вижте, аз с удоволствие ще отида при брат Шаров, защото... М.М.: Не, у Влаевски. Елена: У Влаевски, да. М.М.: В Шаров, вече го няма. Елена: Е, не, Шаров го няма, ама библиотеката стои там. В.Кр.: Ето сега например кой е този художник? Пише картина от художника Иван Тричков, маслени бои в рамки без стъкло, пейзаж от Изгрева, 2 пъти, пейзаж от Рила, 2 пъти и т.н. Пейзаж от Мърчаево. Елена: Един брат. В.Кр.: Пейзаж от бивака, пейзаж от стъпалата на Рила с Учителя. Пейзаж... М.М.: У Гради има един портрет. Елена: Те са някъде записани. Не знам къде са. При Невена Неделчева да не са? В.Кр.: Не знам. Елена: Трябва да я питаме. Неделчева ще ги пази всичките работи. В.Кр.: Ще ги пази. Ти виждала ли си я скоро, идвала ли е? Не е идвала. Елена: Абе да ти кажа... В.Кр.: Не иска да идва или? Елена: За изненада, преди една седмица ме заведоха на местото на Учителя. Аз съм съвсем сама, ама сутринта след изгрев отидох, толкова рано и знаеш ли, че никой не дойде други, само Невена Неделчева дойде. В.Кр.: Познахте ли се? Ха, ха... Елена: Аз й казах, най-малко мен очакваше нали да ме видиш тука, ха, ха... Тя се засмя. Е, имаме нещо, едно недоразумение и по него приказвахме. Ами какво да правиш? В.Кр.: Трябва да се уеднаквяват нещата. Тя държи ли се още? Не съм я виждал отдавна. Държи ли се? Елена: Държи се, държи се. В.Кр.: Държи ли се? Елена: Ама тя е по-млада от мене близо, чакай колко години? Тя беше на 20, когато дойде, а пък аз бях на, не знам на колко бях това. В.Кр.: Сега тука виждам пише, френологическа глава. Елена: Да, има я. Някъде, не знам къде, у Шарови ли? Има, френологическа, има я някъде. В.Кр.: Там има, пише френологически карти. Тези карти кой ги издаде, по идея на Учителя ли са? Елена: Кой? В.Кр.: Френологическите карти. Елена: По желанието на Учителя. В.Кр.: По желание... Защото там нали графически са обозначени центровете на черепа, по Негово указание ли? По негова идея ли са? Елена: По Негова идея, така го знам, че е по Негова. М.М.: Каишев, Каишев го издаде. Елена: Е, Каишев ги е правил, ама по указание на Учителя. В.Кр.: Защото сега, ако е по указание на Учителя, това е знание. Елена: Е, знание. В.Кр.: Защото там са определени всички центрове. Ако тази картина той е взел от друго място, от друг автор, нещата са по друг начин. Елена: Е, разбира се, не. В.Кр.: Затова питам, нали. Елена: Не, не, не. М.М.: Надка Куртева казва, че може за Каишев да разправи. Елена: Кой? М.М.: Надка Куртева. В.Кр.: Каишев. Елена: Какво има да разправи? М.М.: За него можела да каже нещо. В.Кр.: Тя за баща си не може да разкаже. М.М.: Тя за баща си не каза. В.Кр.: Значи хармониума го прибрахме. Хе-хе... Елена: Узаконихме го. В.Кр.: Узаконихме го. Значи какво казваш? Идват, пък друго лице ли ти казва, че те обвиняват, че си дала хармониума? Елена: Мене обвинява, защо си дала, казва, хармониума на Ина? В.Кр.: Това е много интересно, защото никой не знае, че съм идвал при теб. Защото ние взехме писмо от Борис и отидохме при Савата. Елена: Ама кой е казал, не знам. Ама тя не знае, че аз нямам нищо общо. Но понеже знае, че аз се бъркам в тия работи, затуй мене ме обвинява. В.Кр.: Ти да не би да си говорила някому? Елена: Не, не, не, не, това е. Тя допуска, че нещо аз имам работа там, че съм бутнала, затуй. М.М.: Че си подарила хармониума. Елена:

Ами как ще подаря хармониума, бе? Аз даже не знам дали съм го видяла още. В.Кр.: Вижте, като стане, като го подготви, ще ни даде концерт на него Ина Дойнова. Елена: А, който беше в салона, да. В.Кр.: Аз съм този, който прехвърлих хармониума у нея, за да работи с него. Този хармониум дължи на чичо си Борис, защото нейната леля Цанка ѝ подари пианото. Елена: Да. В.Кр.: Този хармониум навремето Борис го е купил. Елена: Да. В.Кр.: Само че не знам кой там беше фабрикант и Савата знае, Борис го подарява на Братството, нали. Още от веднъж го откупуват за три хиляди лева, нали, втори път го откупуват през 1958 г. и след това Петър Филипов го пази 30 години. Елена: Е, да. В.Кр.: И добре, че Филип не го продал. Той сега съжالياва. М.М.: Той съжالياвал, че не е искал да го продаде, защото Ина искала да го купи. Елена: Аха. В.Кр.: С пари. М.М.: Съжالياвал. В.Кр.: Тя Ина най-малко щеше да му даде 5-10 хиляди лева. Елена: Сигурно щеше да иска много пари. В.Кр.: И му се разваля там нещо в къщи и не може да го поправи и вика Савата. Савата нали е майстор. Савата го оправя и поднася няколко писма от Борис. Елена: Да. В.Кр.: Да се предаде, Савата да вземе хармониума, накрая той, Филип, се съгласява и го дава. Елена: А-ха. В.Кр.: И накрая ние отидохме с писмо от Борис и казваме: „Абе дай го при Ина, тя е музикант, нека да отиде там.“ Той стои при Савата, но на него не му трябва. Елена: Не му трябва. В.Кр.: На музикант го дава. Да отиде там. Та сега чакаме когато стане, ще има концерт, авторски концерт, ще те викнем специално. Казвам Борис ще го заведем и понеже, викам, понеже Елена се занимаваше, тя движеше тия неща, ще я вземем с колата и ще се върнем така тука. Елена: Да, да, да. В.Кр.: С неговата мадона от тука, ей от тая страна, ха, ха, и на концерт. А ние ще стоим така до вратата стоешком и ще пазиме вратата. Елена: Ха, ха... В.Кр.: Така съм го запланувал. Елена: Добре, добре, добре. Нека, шегувайте се. В.Кр.: Не, не, съвсем сериозно, нали? Аз съм го запланувал това нещо. И Ина знае. М.М.: Ина трябва да се подготви. В.Кр.: Ина сега в момента се подготвя върху хармониума. М.М.: Аз във Варна я чух като свири там на хармониума. В.Кр.: Тя хармонизира песните на Учителя. Елена: Да. В.Кр.: Прави опити. Елена: Да, нека прави. Тя е музикант. М.М.: Той и Стоян хармонизира, но той така по-тихо, а тя много бурно така. Елена: Кой тихо? М.М.: Този, Стоян и Магда и той ги свири във Варна. Елена: А, Стоянчо, Стоянчо, хъм, хъм. М.М.: Той. Елена: Ех, темперамент.

В.Кр.: Е, понеже е малко развален меха, сега тя ще намери човек, който да го поправи. Елена: Да го поправи, да трябва да се поправи. В.Кр.: Аз също не го бях виждал и когато отидох, и ми го показаха, аз направо ахнах. Тя като почна да ми показва еди-какво си, еди какво си, почна да свири, обаче трябва да се натиска много, меха е, нещо изпуска меха. Сега ще го поправят. Елена: Ще го поправят, разбира се. В.Кр.: И ще му намерят мех. В.Кр.: После той е много хубав хармониумът. Елена: Много е хубав. В.Кр.: За една цигулка и за две цигулки. Помниш когато тук идва, когато дойде Петър Ганев. Елена: А, кой? В.Кр.: Петър, Петърчо Ганев с Божанка и когато аз бях тука, и когато ни свириха концерт. Аз същия ден прехвърлих хармониума от Савата в дома на Ина. Елена: А-а ха-ха. В.Кр.: Същият ден го прехвърлих, взех писмото и се уточнихме, и те тук при тях музикантите дойдоха съвсем случайно и да ни свирят. И което е най-важното, тогава Петър каза: „Абе този хармониум не трябва да седи там, у Савата, трябва да отиде у музиканти.“ Елена: А, той тогава това каза. В.Кр.: Той тогава каза, аз само си мълча. Същият ден дойдоха да ни свирят музикантите. И този хармониум е много хубав. Елена: Да, да, да. В.Кр.: Ще се поправи. Запис с цигулки, с една цигулка, с две цигулки. Елена: Да, много е хубаво. В.Кр.: Имаме не един цигулар. Имаме цигулари прекрасни. Дано дойде това време. Елена: Дано го дочакате.

Забележка на редактора: Това време дойде. Аз купих един електронен огран за 10 лекарски заплати, дадох го на музикантката Ина Дойнова. Заедно с Йоанна Стратева - цигуларка, започнаха концерти, които аз организирах и финансирах. От 1990 г. до 1998 г. включително бяха организирани от мен около 20 концерта в музикалните зали в София, в които участваха десетки музиканти.

Дойде и онова определено време да поместим разказите за Школата на Елена Андреева в „Изгревът“ том I и том IX. Ето защо поместваме и тази история, както и следващия протокол. Защо? Защото няма време. Трябва да се знае истината.

Днес двата оригинални портрета на Учителя Дънов, направени от Борис Георгиев и Цветана Щилянова, се съхраняват в един от сейфове на Българска Народна Банка за следващите поколения.

За Цветана Щилянова виж „Изгревът“, том II, стр. 195, номер 78; том IX, стр. 338, стр. 516.

11. ПРОТОКОЛ

Днес, 7 септември 1987 г. три страни се събраха и съставиха настоящия протокол, както следва, от три лица:

1. Елена Щерева Андреева, род. на 21.08.1899 г. в с. Свиница, Югославия, живуща на ул. „452“ номер 30, кв. „Витоша“, София, личен паспорт серия В, N 0976128, издаден на 1.11.1985 г. от МВР – София.

2. Марийка Великова Иванова, по баща Марашлиева, родена на 14.02.1922 г. в гр. Русе, жив. на ул. „Люлякова градина“ N 6, вх. Б, ап. 34, л.п. серия Л, N 2174461, изд. на 5.04.1984 г. от МВР – Русе.

3. Д-р Вергилий Николов Кръстев, род. на 23.03.1938 г. в гр. София, живущ на ул. „Васил Друмев“ N 1, л.п. серия В, N 0409822, издаден на 3.06.1983 г. от 5-то районно у-е гр. София.

Горните лица се запознаха лично с инвентаризационния опис от 20 ноември 1957 г. в гр. София, от инвентаризационната комисия в състав: Никола Антов, Коста Стефанов, Жечо Панайотов, Влад Пашов и отговорник Мария Тодорова, в момента всички покойници, извършили пълна инвентаризация на намиращия се инвентар в двете стаи на Учителя при верска общност „Бяло Братство“, гр. София, - „Изгрева“, и направили съответния опис, като под номер 49 от описа бе написано следното:

А) Портрет на Учителя от блажни бои на художничката Цветана Щилянова – оригинал от 14 февруари 1934 г., 73x60 см. в рамка и стъкло, сребърен бронз, намираща се в горната стая.

Б) Портрет на Учителя от художника Борис Георгиев – оригинал в стъкло 57x44 см., намерен в предверието на горницата.

Горните три лица се запознаха със заключението на вещото лице Христо Петров Черногооров, ул. „Средна гора“ 70, началник отдел при СП „Всестранни услуги“ град София, който като представител на заложната къща, дава следната оценка на вещите, намерени на Изгрева съгласно инвентаризационния опис.

По горното дело N 8222/58 год. от 1-ви район – 4 участък, вещото лице дава следните оценки на долуизброените вещи, както следва:

Под N 19 – Портрет на Учителя, блажни бои от художничката Цветана Щилянова, оригинал в рамка и стъкло, сребърен бронз, цена 100 (сто) лева към паричен курс от 1958 г.

Под N 113 – Портрет на Учителя от художника Борис Георгиев, оригинал в стъкло 57x44 см. за цена 30 лева (тридесет) курс към 1958 г.

Горните три лица се запознаха и с описа на вещите, откупени от заложената къща при отдел СП „Всестранни услуги“ град София, където са отбелязани лицата, които откупват вещите, съответно цитирани и номерата на съответните фактури, като закупените вещи стават ЛИЧНА собственост на онези лица, които са вложили пари и откупили вещите по законен път.

Така на името на Елена Щерева Андреева, живуща на ул. „Незабравка“ N 7 на Изгрев, в опис N 5 (пет) фигурират следните закупени вещи от нея лично:

1. От N 19 на инвентаризационния опис – Портрет на Учителя от художничката Цветана Щилянова, оригинал, за 100 (сто) лева паричен курс към 1958 г.

2. От N 113 на инвентаризационния опис – Портрет на Учителя от художника Борис Георгиев, оригинал за 30 (тридесет) лева, паричен курс към 1958 г.

Забележка на редактора: На фактура N 01372 от 2.12.1958 г. на СП „Всестранни услуги“ град София е отбелязано името на Елена Щерева Андреева по опис N 5, живуща на ул. „Незабравка“ N 7, София. Под пореден N 19 е записано: „Портрет на Учителя от Борис Георгиев - 30 лева.“

Горните три лица се запознаха с инвентаризационния опис на Изгрев, където в комисията са влизали лицата: Никола Антов, Коста Стефанов, Жечо Панайотов, Влад Пашов с участието на Елена Андреева, като отговорник на изкупуването на вещите, като с изключение на последната, всички са покойници.

Елена Андреева като стенографка на Учителя и запозната с бита на Учителя на Изгрев, и благодарение на нейните лични качества е избрана за отговорник от страна на Братството, а от друга страна е посочена в комисията като отговорник за разпределението и откупуването на вещите.

Елена Андреева лично следи правилното откупуване и разпределение на вещите от Изгрев и от стаите на Учителя, като се явява единственият човек, който е движил целия този процес, както и единствения жив човек и свидетел от преди 30 години.

След откупуването на портретите, Елена Андреева ги съхранява лично у дома си, като след 10 години предава портрета на Учителя от Цветана Щилянова да го съхранява Борис Шаров (поради преместването си от Изгрев в малка жилищна стая), като другият портрет на Борис Георгиев съхранява непрекъснато до себе си до съставянето на този протокол, т.е. 07.09.1987 г.

По-късно, както лично удостоверява Марийка Великова, портрета на Учителя от Цветана Щилянова е взет лично от Петър Филипов Николов, живущ на ул. „Българо-съветска дружба“ N 8, за съхранение, като Марийка Великова е запозната лично и е присъствувала при уговарянето между художника Борис Шаров и Петър Филипов, както и при прехвърлянето и съхранението на портрета в дома на последния. След заминаването на Петър Филипов – 20.04.1984 г. като законен наследник остава осиновеният му племенник, син на рождения му брат – Нойко Филипов Николов, назоваем се Филип Нойков Николов, живущ в дома на П. Филипов, който решава да се освободи от някои вещи на своя чичо, като ги осребрява, считайки, че са лична собственост на чичо му. Така той продава на Марийка Великова портрета на Учителя от Цветана Щилянова за 300 (триста) лева, паричен курс към 1987 г., която го прибира у дома си. Междувременно тя действа така с единствената цел да се изझे портрета, да се запази от чуждо посегателство и да не стане обект за спекулативна търговия на племенника на Петър Филипов или от други лица. Познавайки лично Петър Филипов и

контактувала с него близо 20 години, както и с племенника му, който е отраснал, възмъжал пред нейните очи, тя познава добре създащото се положение и желанието на племенника да се освободи от вещите на чичо си чрез осребряване, независимо дали са лични негови или братски, оставени на съхранение у него от вече заминали братя и сестри. Освен това Марийка Великова предварително е споделила проблема с д-р Вергилий Кръстев, който е настоял за изкупуването на портрета на Учителя на всяка цена. Същата закупува и прибира портрета, и предлага да се съхранява у д-р Вергилий Кръстев, като последният настоява да ѝ даде разписка срещу подпис за получаването му. Д-р Вергилий Кръстев се е запознал лично с проблема на откупените вещи през 1958 г. чрез описа на инвентаризационната комисия и удостоверява, че единственият законен наследник на този портрет е Елена Андреева, а другите лица, като Борис Шаров и Петър Филипов, са временно съхраняващи портрета, а Филип Нойков го е присвоил неправилно и продал незаконно.

Д-р Вергилий Кръстев решава и предлага да откупи портрета от Марийка Великова, т.е. по този начин да възстанови сумата от 300 лева, която тя е заплатила на племенника, за да не бъде потърпевша от онези лица, за които тя е жертвувала време, сили, средства, така че потърпевш да остане д-р Вергилий Кръстев, който ще съхранява портрета.

За решаване на проблема за портрета Марийка Великова и д-р Вергилий Кръстев лично посетиха на 07.09.1987 г. дома на Елена Андреева, поставиха ѝ целия проблем и се взе следното решение, след подробно разискване по всички точки:

1. Елена Андреева лично предава принадлежащия ѝ по законен път портрет на Учителя от художничката Цветана Щилянова, откупен своевременно от д-р Вергилий Кръстев за съхранение.

2. Елена Андреева лично предава съхраняващия се у нея портрет на Учителя от Борис Георгиев на д-р Вергилий Кръстев за по-нататъшно съхранение.

3. Двата портрета на Учителя в т. 1 и т. 2 остават на съхранение в едно лице, а това е д-р Вергилий Кръстев, който лично отговаря за запазването им, като има правото да вземе всички мерки, които сам намери и прецени, без чужда намеса от отделни лица, група лица или от държавни органи, независимо от какви мотиви и цели се движат.

4. Елена Андреева не желае да продава портретите на Учителя на д-р Вергилий Кръстев, понеже те са свързани с идеите на Учителя, а се предават лично нему за съхранение, като същият отговаря лично пред себе си, пред съвестта си, пред Учителя, пред Словото Му и пред Бога.

5. Независимо от това, че д-р Вергилий Кръстев откупува портрета на Марийка Великова, която е заплатила на племенника Филип Нойков, той смята, че портретът не е негова лична собственост, а е собственост на Елена Андреева, така че се запазва целостта на двата портрета и се възстановява сумата на Марийка Великова, стойност на изкупуването му. Сумата от 300 (триста) лева курс 1987 г. се равнява на brutната лекарска заплата на специалист с над 20 години трудов стаж на д-р Вергилий Кръстев или на три месечни пенсии на Марийка Великова, или на пет месечни пенсии на Елена Андреева.

6. След подробно, продължително обсъждане, двата портрета на Учителя са предадени на д-р Вергилий Кръстев, като той ще ги съхранява, пази, лично отговаря за тях и впоследствие да ги предаде на свой приемник, като сам той лично ще реши кому да ги предаде и как да стане това. Единственото решение върху съдбата на портретите ще се вземе лично от него, както и по-нататъшната им приемственост се решават от него.

7. Ако отделно лице или група лица, излизащи от свое име или от името на някого, на някакво общество, на някаква група, партия, организация, институция, независимо под какво наименование, название или фирма да излизат, независимо под какви подбуди, мотиви и цели да се движат, като например общество, грижещо се за съхранение на идеите на Учителя, то д-р Вергилий Кръстев не предава портретите, като продължава да ги съхранява лично, като по този начин се изключва посегателството срещу тях. Тук се ръководим от многото опитности, които имаме от 1945 г. до 1987 г. за унищожение Словото на Учителя.

8. Ако отделни лица, група лица, общество, организация, институция, която под някаква форма е узаконена юридически пред държавните органи и изисква предаването на портретите, независимо под какви подбуди, мотиви, и съображения и цели се движат, то д-р Вергилий Кръстев отказва категорично предаването им, като остават на съхранение у него, като се изключва посегателството им от държавата във време, когато същата е съставена от общество, органи и лица, които имат отрицателно становище и поведение към делото на Учителя, Словото Му и Учението Му.

9. Ако портретите след време останат в законните юридически наследници на д-р Вергилий Кръстев, то те също съхраняват тези портрети, като ги предават на следващите поколения за лично съхранение, като се спазват задължително упоменатите изисквания в т. 7 и в т. 8 по настоящия протокол, като портретите не са лична собственост и не принадлежат на рода.

10. Портретите на Учителя принадлежат първо на българския народ, в чието тяло се облича Учителят, дойде, живя, твори и се изявяваше Божественият Дух чрез Учителя.

Портретите на Учителя принадлежат на второ място на Русия, която в следващите столетия ще стане люлка, ще приеме и ще даде физическо тяло на всички преродени души на Бялото Братство, което присъствуваше в България по времето на Учителя и където Бялото Братство ще продължи своята работа в следващите столетия и през времето на идното човечество.

Портретите на Учителя принадлежат на трето място на целокупното Славянство, като един от удове на целокупното Славянство бе и България, където се роди Петър Дънов, където дойде в него Божественият Дух и този Дух се прояви като Учител на днешното и идното човечество и Всемиров Учител във Вселената.

11. Портретите на Учителя могат да се предадат от д-р Вергилий Кръстев, както от неговия приемник, който той лично ще определи или в краен случай от неговите наследници на Българската държава само тогава, когато тя започне да печата Словото на Учителя и напечата цялото му Слово от времето на Неговата дейност до приключване на Школата. След като се напечата цялото Му Слово, може да се приеме, че Българският народ и Българската държава се е коригирала и чак тогава може да се предадат от д-р Вергилий Кръстев или приемника му, или наследниците му двата портрета за съхранение в Държавен архив.

12. Единственият критерий за времето на предаването на портретите на Учителя на Българската държава за съхранение е времето, когато бъдат напечатани всички лекции и беседи на Учителя. Дали това ще бъде до 2000 година, дали след 200, 300 години – това време е без значение. Защото времето е подозначно на Божието дело.

13. При възникнали опасности от посегателство или унищожение на портретите, като от природни бедствия, вътрешни и външни неприятели на

българския народ и държава – то д-р Вергилий Кръстев има право да решава лично сам начина как да бъдат съхранени и предадени за идните поколения.

14. За приемника, който той лично ще определи или за наследниците на д-р Вергилий Кръстев важат всички написани изисквания в точките 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, т.е. от 6 до 13 включително.

15. Д-р Вергилий Кръстев има право да предаде портретите на свой приемник извън родовите наследници, на свой приемник по идеи, като лично сам ще определи кому да ги предаде и кога да стане това, като по този начин има правото да пресече посегателството на рода си върху портретите на Учителя.

16. Д-р Вергилий Кръстев остава напълно свободен в определянето на начините, способите, методите, които има да избере, за да съхрани портретите за идните поколения, като единственото решение за тяхната съдба идва лично от него, без да позволява чуждо мнение и чуждо решение за съхранение и приемственост за идните поколения.

17. След като портретите бяха предадени на д-р Вергилий Кръстев, бе написан настоящия протокол от него, като всички точки от протокола, както и самия текст бе обсъден с Елена Андреева, която се съгласи с написания текст, като същия се преписа от оригинала на пишуща машина от Марийка Великова в четири екземпляра, като единият остава у нея, вторият екземпляр е предназначен за наследниците на д-р Вергилий Кръстев, а трети и четвърти екземпляр остават лично у него.

18. При съставянето на протокола бе работено при пълно единодушие и съзнавайки голямата отговорност за по-нататъшната съдба на портретите.

Елена Андреева видя и съзря, че отговорността за запазването на портретите трябва да се вземе от друго, по-младо поколение и тя лично се спря на д-р Вергилий Кръстев и му ги предаде.

Марийка Великова своевременно бързо и точно успя да се ориентира, лично изкупувайки по своя инициатива портрета на Учителя от художничката Цветана Шилянкова и след като го предаде за съхранение на д-р Вергилий Кръстев с предварително уточнение с Елена Андреева в присъствието на последния.

Д-р Вергилий Кръстев ясно съзнава, че в условията, в които сегашното поколение живее, най-важното е личната отговорност за съхранение на Словото на Учителя и Неговото творчество. Старото правило, което се заключава в една фраза, че „братската работа е обща“, трябва да се видоизмени така: „Братската работа е обща, но отговорността е лична.“ Друг критерий не съществува в анализите на Бялото Братство.

19. Съставянето на този протокол от трите горни лица, начинът на разрешаването на проблема показва и доказва, че всяка една страна поема част от своето бреме за разрешаването на този проблем, като всяка поема своята отговорност за разрешаването му и накрая общата работа бе свършена със строга лична отговорност.

Ние смятаме, че единствен бъдещ критерий за работата на Бялото Братство ще бъде този: „Братската работа е обща, но отговорността е лична.“

Участници в протокола:

1. Елена Щерева Андреева (Подпис)
2. Марийка Великова Иванова (Подпис)
3. д-р Вергилий Кръстев (Подпис)

София, 07.09.1987 г.

12. ИЗ СЛОВОТО НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Предоставеното ви Слово е извадено от предадените ни тефтерчета и тетрадки, принадлежащи на Цветана Щилянова, които тя е водила през онези години на Школата, които са отбелязани по дати в текста, който е цитиран. Това са малки бележници, 8x14 см., спадащи към джобните бележници, които тя е носила със себе си. И при нейното отиване на провежданите събрания в Школата, където Учителят е държал своето Слово, тя е изваждала бележника и е записала онези мисли, кратко и точно, които е смятала, че са най-важни за нея в онзи миг и момент, при което нейното съзнание може да схване за важно. Това е точно, оригинално записано Слово на Учителя, понеже изреченията са кратки, точни и строго определени. Така, както е говорил Учителят, служейки си със символика и точно определени изречения. Ако сравните тези изречения с издаденото Слово на Учителя по дати и години, може да ви направи впечатление, че не ще намерите същите изречения, така определени и обособени. Това се дължи на факта, че Щилянова е взимала само онези изречения, които са били необходими и важни за нейното съзнание и тя ги е написала точно и без изменение. Защото това Слово е оригинално. Ако сравните нейния текст с текста на издадените беседи, може да не намерите сходство, това се дължи на редакторската работа на стенографите при издаването на Словото на Учителя под формата на беседи. Това е един много сложен въпрос, който ще бъде разгледан на друго подходящо място. Поставя се въпросът дали това Слово от бележниците на Щилянова е оригинално Слово. Отговор – то е оригинално. Дали е оригинално Словото на Учителя в редактираните от стенографите беседи на Учителя? И то е оригинално донякъде. Тогава къде е противоречието? Противоречие няма, защото тук, в тези бележници, е Слово, записано от Щилянова за нейна собствена употреба дотолкова, доколкото е стремежът на нейната душа и дух, а работата на стенографите е работа по Словото на Учителя, където трябва да се напечати на български език Словото на Всемировия Учител. А за редактирането на Словото на Учителя Дънов ще говорим на друго място.

Възможно е да се появят и да ни се предадат и други нейни тефтерчета, както и нейната тетрадка, в която е водила свой дневник и бележки, тогава ние или следващите поколения ще прибавят останалия текст към настоящите страници и ще се завърши този отдел, обозначен като Слово на Учителя от бележниците на Щилянова. Към него могат да се прибавят и други ръкописи, които биха ми се предали или които впоследствие, следващите поколения биха се добрали до тях. Те ще бъдат прикачени към този раздел. Изучаването и проучаването на тези текстове са обект на следващите поколения и за следващата епоха. Нашата работа е друга и тя се състои да приемем, да приберем и да обработим всичко онова, което е съхранила в съзнанието си или е написано от нейната ръка, на Цветана Щилянова.

М. Марашлиева
Д-р Вергилий Кръстев
05.03.1990 г.
София

А. ОТ ТЕФТЕРЧЕТАТА НА ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

1) Първо тефтерче

Скъпи спомени от мама.

Разговор с Учителя. Ето думите Му:

Аз искам да гледам на нещата, както Бог гледа.

Ще стане нещо от тебе.

Моят мисъл не е насърчител, но аз ти казвам Божията мисъл.

Спрямо всички ви аз имам най-добро разположение. То е за да изпълня

Божия закон.

Ще ги търпиш в грешките им. Ще гледаш напред. С търпение и благосклонност, защото сте царски синове. Без крути мерки. Бог ми е дал наставление, ще бъде мека. Мекота няма, когато наместваме изкълченото.

Ще говорите, за да можете да употребите мисълта си като един остър меч.

В светлината на Божията Любов всичко се постига.

*

*

*

По-нататък продължава Цветка от лекциите на Учителя:

Сряда, 26.VII.1933 г.

Най-първо, за да се възпита човек, той трябва да подбира храната си.

За да любиш, не внасяй противоречия.

Неправилен нос показва, че хиляди поколения не са вървяли правилно, не са мислили правилно.

Ти нивга не можеш да видиш една същина, за която твоето Битие не е готово.

Когато обичаш някого, трябва веднъж да става неговата воля, веднъж своята – по равно.

Доброто в света – това е един резултат от Божествения свят.

Произходът на доброто е Любовта.

Подбuditелната причина за доброто е справедливостта.

Няма да намаляваш, нито ще преувеличаваш своите добродетели. Няма да роптаеш за нищо.

Ако очите са близо в основата на своята интелигентност, ще виждаш нещата отблизо. Ако очите ти са далече, между тебе и Бога ще има много неща.

Да кажеш на човека Истината не значи да му кажеш, че е добър или че е лош, а да постъпваш с него, както със себе си.

Вашият ум, вашето сърце и вашата воля – те са силите, които ви препоръчват.

Основната мисъл, която е потребна за сегашния живот: Най-важното в този момент е да се извади тръна, който имаш в крака си.

На всинца ви трябва изкуство и знание.

Всеки един от вас трябва да има едно изкуство.

Ако взема правилно един тон, непременно състоянието ми ще се измени, подобри.

На мъжете бих препоръчал резбарско изкуство. А на сестрите – дрехи да шият.

Ако при най-големите противоречия в живота ти не се измениш...

А щом се съблазняваш, завиждаш, мразиш – ти си от една низша култура.

Животът ви може да бъде щастлив, само ако Бог, ангелите – вниманието им е обърнато към вас.

Заслуга (по заслуга) е закон на кармата.

Дали ще пееш, свириш, говориш, рисуваш – ти трябва да видиш нещата.

След като си слушал – да можеш да го възпроизведеш.

Страданието е път, по който слизате в низшите светове, за да оставите там вашите нечистотии.

Не бързайте да се проявите, а гледайте да бъдете готови, преди да излезете в света, готови да дадете нещо.

Каквото и да правиш, в ума ти да седи, че го правиш само заради Господа.

Божията воля трябва да се изпълни без никакви противоречия, съобразно със закона на Неговата Любов, Мъдрост и Истина.

*

*

*

Петък, 28.VII.1933 г. (6 ч. с.)

„Каква е разликата между една обикновена и една необикновена мисъл? Обикновена – ядане и необикновена. По какво се различава?

Мярка – то е туй постоянното у човека, което не се мени. Екваторът е зона, гдето се уравновесяват енергиите.

Що е Истината? Не знаем. Но знаем, че тя освобождава.

Какво нещо е Любовта? Не знаем. Дето има Любов, се явява животът.

Когато човек не знае, трябва да пее. Човек като свири, без да знае, той дава насока на някакви течения в природата.

Не стойте дълго върху едно ваше състояние. Ако кажеш: „Тази работа няма да я бъде“, кажи го най-много три пъти, и там спри. Никога не туряйте в ума си „Няма да го направя!“ Мисълта ще я възприемеш, обработиш и изхвърлиш, тъй както въздуха при дишането. Тази мисъл, която в даден момент разрешава даден въпрос в тебе, тя е твоята мисъл.

Защо трябва да пееш? – За да не умреш, за да не осиромашееш. Пей си: „Ще бъде, ще бъде!“ Но, казваш – как? Ще го бъде, тъй, както аз не зная. Ако отлагаш – ти не мислиш правилно. Ще го бъде, днес ще го бъде. Трябва да се научите да сменятے вашите състояния. От това зависи успеха ви на земята.

Живот без любов е живот на велики несрети.

Живот без знание е живот на велики несрети.

Живот без Истината е живот на велики ограничения.

*

*

*

Неделя, 30.VII.1933 г.

Утринно Слово.

Има едно правило, което гласи, че не можеш да говориш за това, което не знаеш; не можеш да мислиш за това, което не съществува.

Когато човек е буден – то е будно състояние. За да може човек да разбере Истината, той трябва да бъде чист. Чистотата е нещо вътрешно, но си има и външно изражение.

Настроените струни не вибрират еднакво – и малките, и големите неща имат стойност.

Пазете се от калта, която унищожава всичко.

Човек може всичко да има и пак душата му да е пуста.

Човек може нищо да няма и пак да има вътрешна светлина.

Сега всинца гледайте да придобиете или да възстановите истинското послушание.

ТЕКСТ ЗА ПЕСЕН

1. Ний сме работници на новия ден
Чисти и крепки са нашите ръце.
Ний ще работим безспир с чистота и Любов
Помощ, утеха ще носим в човешки сърца.
Ние вървим в пътя избраний Христов,
С песни и радост ще сеем небесни зрънца.

2. Ний се стремиме към Еверест
Дивни Мусала ни прави чест.
При седмострунната арфа на Рила седим
Слънцето мощно посрещаме на ранина.
Чудни звезди и съзвездия безбройни следим
Златна, красива в небето се вози луна.

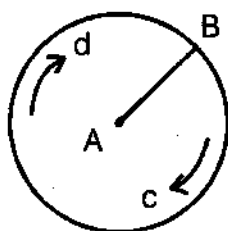
3. Ето го ражда се красивия ден
Ето го слънцето към наши грей.
Химни в гората ни весело птиченце пей.
Бодро играем по росни треви и цветя.
Светлата радост обилно в живота ни грей
Сила в душата безспирно излива ни тя.

2) Второ тефтерче

Сряда, вечер, 7.III.1928 г.

Първите философи се различават със своите схващания за вселената.

Всички данни, условия, които са необходими за един разумен живот, трябва да се взимат предвид.

Фиг. 1

Първата линия (Фиг. 1) – това е първата основна идея у човека. Човек с характер е този, който винаги запазва своята първична идея.

Вселената е съградена върху мисълта на две разумни същества.

Свободен е човек само когато се движи между две точки – той е свободен. Движи ли се между три – той не е свободен (Фиг. 2). Ако имаш един приятел, една

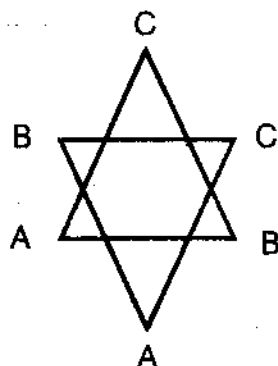
жена – свободен си – но имаш ли повече, не си свободен.

Нашите страдания се дължат на най-дребнава причина. Кажете например някоя дума...

В нищото се създават условия за творчество.

Като се изпразни човек от всички суеверия и пр., всички човешки недостатъци, ще остане само Божественото.

Музиката – това е една разумна връзка в Духа.

Соломонов печат

Фиг. 2

„Каквото в живота ми се случи, то е за добро“ – това е музика, една хармонична мисъл. Всеки човек, който е музикален, у него има стремеж към добро.

Човек трябва да бъде музикален, за да се поддържа в душата му оня свещен огън – стремежа към Бога.

Ще имаш само един приятел!

Смисълът на скръб и радост е добиване на опитност. Това са две математически числа, с които ти работиш, а резултатът е опитността.

Любовта не може да се прояви без скръб и радост.

Човек при сегашните условия непременно трябва да има Мир в душата си – то е да има едно убеждение, което да се не поклати при никакви условия в живота.

Разумно е човек всякога да мисли, че другите хора са толкова честни, колкото и той самия.

Бог всякога внася по нещо в тебе, всякой ден ти изпраща по едно благословение, но ти чакай, докато мине цялата вечност, за да узнаеш Неговия план.

„Гневете се, но не съгрешавайте!“ Гневът дава ширина на главата. Който не се гневи, не е човек. Тази енергия, като я впрегнеш, ще даде широчина на вашия ум.

Всякога след радост, вторият момент, ако ти не вървиш по Божествения закон, ти ще дойдеш в едно почиващо положение.

Докато обичаш някого намиращ, че говори разумно. Докато някой те обича, той внася нещо Божествено чрез своя говор в тебе.

Който те мрази, ще ти предаде един волев акт, усилява вашата воля. Който те обича, ще те направи мек, а който мисли за тебе, ще те направи разумен.

Човек трябва да страда и като страда – да се радва; и като се радва – да мисли.

Ще бъдете доволни от живота си, тъй, както сега сте създадени!

Всичко, което можем да направим!

★

★

★

Неделя, 11 март 1928 г., 10 ч. с.

19 глава от Евангелие от Марка.

„Почитай баща си и майка си и люби ближния си, както себе си...“

Математиката е един духовен закон между разумните маси.

При почитанието – духът на човека се проявява навън, а когато любим – това е движение навътре – ние искаме нашият близък да го приемем вътре в себе си.

Човек, за да стане човек, трябва да знае всички занятия – еднообразието убива човека.

Когато човек не може да постигне една своя идея, той се смалява.

Ако вярваш – вяра в Бога – можеш да живееш един разумен живот.

Целта на природата е свободата на човешката душа.

На Любовта отговарям с Любов, на доброто – с добро. На злото не отговарям със зло, на омразата не отговарям с омраза.

Достойнството на човека трябва да бъде вътре в неговата душа, в неговия ум. А дрехите ще бъдат само израз.

Почитай в себе си онази свещена идея, която ти е дала подтик да се проявиш в този свят.

Ако не любиш ближния си, ти не можеш да се развиваш. Човек, който люби, не остарява. Това е закон за храненето. А почитта към майка си и баща си – това е закон на дишането.

Трябва да любиш ближния си, за да можеш да се повдигнеш.

Злото може да се победи само чрез доброто. Злото съществува, за да се прояви доброто.

Почитай баща си и майка си като разумен човек. Люби ближния си като разумен човек. Така ще дойде върху вас Божието благословение. Човек в света живее за някого!

*
* *

Неделя, 18 март 1928 г.

13 глава I-во посл. Коринтяном, 1 глава Исаяя.

Животът седи по-високо от самата цел на човека в живота. Човек постоянно трябва да коригира, да разширява своите възгледи.

За постигане на известни стремежи в живота...

Само красотата може да даде един подтик на човешкия живот.

Искате ли да бъдете щастлив, красив, радостен – занимавайте се с изкуство, музика и поезия.

Няма по-красиво състояние от присъствието на Божествения Дух.

Туй Великото, което може да осмисли вътрешния живот, да ви свърже с всички велики същества, туй, което ни прави безсмъртни, е Божественият Дух, който носи живот.

Разумният човек се отличава с любов, който през каквито условия и да премине, неговата любов остава неизменна.

Да любиш някого, значи да му помогнеш да развие своите дарби, всичко благородно в себе си.

Онова вдъхновение, онова състояние, което във всички моменти на твоя живот остава неизменно – то е Божественото в тебе, върху него ти трябва да градиш своя живот и след всеки грях, който извършваш, ако то пак се явява, това значи борба със злото.

Човек трябва да има благороден характер, широка душа, ...да прощава винаги!

Във всинца ви трябва да се зароди желанието да работите и в най-малките си работи да бъдете възвишени и благородни!

Слугувайте на човечеството, на себе си, на Божественото в себе си! Всякой един човек, в каквото и направление да върви, насърдчи го – нека вредом да има радост и доволство!

*
* *

Сряда вечер, 11.IV.1928 г.

С кой процес започва животът? Животът всякога започва с едно велико противоречие. За да можеш да примириш противоречията...

Човек, когато започне със своето самовъзпитание, трябва да започне с една своя дарба само, а не с всичките изведнъж.

Когато в нас се наплодят много желания, те искат храна, причиняват икономическа загуба.

Всеки един трябва да има едно основно желание, върху което трябва да работите, което да ви дава импулс.

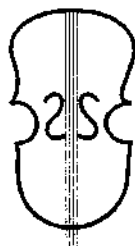
Най-добрият метод за самовъзпитание

Никога не си парете ръцете. Никога не се допирайте до много горещи или много студени тела. Всякога докосвайте неща, които да ви произвеждат едно приятно впечатление. Предметите, които обичаш, никога не ги дръж много близо до себе си, нито много далеч от себе си. Пръстите ви трябва да бъдат чрезмерно чувствителни.

Никога не спирайте погледа си върху отвратителни форми; нито сърцето си – върху престъпни чувства; нито ума си – върху престъпни мисли!

Формата привлича съответни сили – т.е. създава нещастието. Каквито форми имаш в ума си – това и става.

Като си вдигнеш ръцете, трябва да знаеш имаш ли връзка с Първопричината. Щом имаш тази връзка – ти имаш всичко необходимо в живота, за да развиеш своите дарби и способности.

Фиг. 3

Разумният човек трябва да има храна за ума си. Да нахрани всичките свои чувства и способности.

Ако ние страдаме и не можем да използваме страданията – животът ни е безсмислен.

Упражнение: за осезанието и зрението. 21 ден – три пъти на ден.

Цигуларят чрез своята аура може да улеснява вибрациите на тоновете (Фиг. 3).

Слабият като се упражнява, силен става, даровит става, добър става.

Животът на великите хора – това са все методи, през които трябва да минете.

ВСИЧКО Е ВЪЗМОЖНО!

Всичко онова, което разумният човек желае, може да се реализира, стига да намерим разумните методи.

Най-първо ти трябва да любиш Бога, та след туй идва вярата.

Любовта не трябва да става натрапчива.

Направиш ли погрешка – използвайте я, поправете я.

Не богатство, ум и сърце правят човека щастлив. Употребението на ума, сърцето и богатството правят човека щастлив.

*
* *

15 април 1928 г., Великден.

Ние живеем дотогава, докато съществуват всички условия за развитие на живота.

Трябва да вярвате едно: че в живота съществуват всички условия!

Един велик идеал освежава човешката душа.

Честността – това е първото качество на човека. А като душа той трябва да бъде благороден. Всякога да остава да заминее от него.

Всякога, когато човек реши да служи на онова Великото, в него се заражда един талант. Факторът е Любовта.

Трябва да имаме винаги една непреривна връзка на съзнанието ни с Бога.

Животът е по-драгоценен от храната!

Изкуството трябва да влезе в своята роля – да възпитава хората.

Хора честни, благородни, всеотдайни, това са хората на науката.

Абсолютна честност, благородство и милосърдие.

Живот, Мъдрост, Истина, Правда, Милосърдие – изключват насилието.

* * *

Сряда вечер, 18.IV.1928 г.

Степента на човешкия ум се определя от бързината на неговите трептения. Интелигентността е израз на доброта.

Да разбере човек себе си понякога е много трудно.

Сиромашията трябва да се превърне в добродетел, да стане добър.

Богатият пък да придобие разумност!

Добрият човек всякога може да бъде богат.

Щастието обича само едно нещо в света – Любовта. Любовта е майка на щастието.

Задачата на човешкото сърце е да придобие Любовта. А на ума – разумността. Само при тия две условия може да бъдете здрави и щастливи.

На първо място ще имате идеал в себе си – да бъдете разумни, да бъдете добри!

Хармонията има отношение към ума; мелодията – към сърцето.

Онзи, който може да направи най-малкото добро в света, той е велик човек, и онзи, който прави най-малкото зло. Тия две неща са, на които Бог сега обръща внимание.

Вие сте дошли до едно място, дето трябва да дадете Фиг. 4
стабилност на вашия ум.

Заболяванията всякога се дължат на чрезмерна чувствителност. От мислене никога не може да се заболяе.

Всяка една погрешка – това е възможност за познаване на Бога.

Силният човек се отличава по две неща – той трябва да бъде добър и разумен! Всичко останало е празно!

Вдъхновението, разкриването е едно моментално проблесване в ума. То е момент...

Фиг. 5

Ако човек завладя своя нос – то е една голяма придобивка. Не може да мислите правилно, ако не завладате своя нос. Тая форма на носа, водещ до Любопитство (Фиг. 4), другия до енергия и смелост (Фиг. 5).

Разумният човек трябва да знае как да изразходва своята енергия.

* * *

Сряда вечер, 25 април 1928 г.

Щом се измени твоето състояние, ти трябва да знаеш причините.

От що зависи човешката памет? (Чувствителност, интелигентност и воля).

Когато човек влезе в една окултна школа, неговата мисъл трябва да бъде съсредоточена.

Начало е живота, а не край! Първото нещо, на което обръщам внимание е: Да развивате свои добродетели.

Какво нещо е духовната Любов? Тя няма никакво отношение към земята. Тя не е отношение на човек.

Ученикът трябва да бъде концентриран в духовните неща.

Ще бъдете разумни, ще бъдете пълни с Любов...

* * *

Разумният живот има свой вътрешен смисъл.

В целия целокупен живот прониква една нишка – съзнанието.

Единствената задача на човешкия ум е да пази тази нишка.

Ние се кланяме само на онази Разумна сила, която направлява.

Един човек, който иска да разбере тази първична причина, неговото съзнание трябва да бъде чисто. Ако не можете да направите връзка между нещата, как ще ги разберете?

Икономия подразбира никога да не се прарасват човешките сили напразно. Хигиена – да няма у човека никакви чужди вещества.

Туй, което дава смисъл на живота – това е Истината.

„Приятел, жена, мъж, дете – всичко това го имам в себе си – защо да го търся отвън?“

Човек, който е свързан с първичната причина, дето и да отиде, той носи добро.

Изгуби ли човек любовта си – той става материалист.

Българите трябва да станат добродетелни, та да могат да използват тази грамадна космическа енергия, която се отделя от земята към слънцето.

* *

Сряда, вечер, 2 май 1928 г.

Отношение между доброто и злото

Било е време, когато злото не е било зло – то сега е станало зло.

Докато не разбирате строежа на вашия мозък, ще бъдете зависими от външните условия.

В света лошите условия увеличават дейността на човека.

Центровете на речта съграждат...

Новият живот изключва бездарност.

При сегашните условия ние се стремим да...

Еднакви чувства всякога се отблъскват. Всякога, когато личните чувства са чрезмерно развити, всякога има антагонизъм.

Честност притежава всеки, у когото личните чувства са силни.

За всяко нещо си има време.

Когато окултният ученик люби някого, той трябва да допусне, че другият може да залюби още десет души.

Туй, което чувства, мисли човек, то е реалното в момента.

При правене опити не се пресилвайте.

Не се свързвай с желания, които ще те спънат.

Ще се стараете да си не противодействувате.

* *

Неделя, сутрин 6.V.1928 г.

„Глас от храма – това е гласът на човешкото сърце“. Като те обичат хората, създават ти условия, при които можеш нещо да създадеш. Онзи, който не обича, той нищо не може да ти създаде. Има хора родени богати, те считат целия космос като условия за тяхното развитие.

Строг само към себе си бъди!

Когато дойде някой, когото ти обичаш, ще се отнасяш с него тъй, както към себе си. Да можем да обичаме и да можем да бъдем обичани...!

Когато луната е в пълнолуние, тя е положителна, тогава всякога тя разделя облаците на две – първо на север и второ – на юг, и дъждът закъснява с 24 часа.

Онези хора, които постоянно страдат, са винаги по-благородни от другите!

Богатството на човека зависи от любовта, която той проявява в даден случай. Нещата в света зависят от любовта, която ние проявяваме. Любов, която съгражда къщата, съгражда нашето тяло, съгражда нашия живот.

Онзи, който иска да възстанови своето духовно радио, трябва най-първо да извади съмнението из душата си.

Землетресението е един закон на природата, да уравни противодружещите сили – закон на хармония.

Няма по-страшно от това да знаеш, че Божественото, красивото, което е вложено в тебе – ти си го затрупа. Няма по-добро от туй, да знаеш, че си изпълнил всичко, за което си изпратен.

* * *

Сряда вечер, 6.VI.1928 г.

Разбирам живота в усилието да се създадат органи, чрез които да функционирате с вашето съзнание.

Любовта към Бога е един творчески акт. Когато обичаш някого, желаеш да бъде той красив.

Очите показват състоянието на човешкото развитие.

Когато обичам – това са моите отношения.

Ако външните условия изменят нашата любов, значи ние сме слаби.

Ще се пазите от гримасите.

Бог изисква да бъдем красиви.

Бъди благороден, не бъди натрапчив!

Работи върху себе си!

Туй, което не можеш – моли се – молитвата що е? Идат разумни същества, гении, ръководящ ангел – който ще те води и повдига. Хубаво е човек да има един гений...

Когато човек обича и го обичат, той се разширява.

Божественото съзнание никога не критикува, нито следи.

Трябва да създадем своите органи или да облагородим сърцето.

Ние създаваме своето нещастие, като нарушаваме Божествения ред на нещата.

* * *

Петък, сутрин, 11.V.1928 г.

Предназначението и задачата на храносмилателната система

(При какви условия се е появила)

1) Стомашна; 2) Дихателна; 3) Мозъчна (нервна) системи.

Симпатическа е повече на магнетизма.

Мозъчната – електричество.

Реалност по форма – Вдъхновението – това е физическият човек, тялото.

1/3 от енергията от храносмилателната система – целокупният живот на човека, как ще се развие и прояви, напълно зависи от неговата храносмилателна система.

Във всяка една форма е скрита специфична задача.

2) Специфичното дъвкане на професора.

Всеки от вас да се стреми да държи храносмилателната си система в изправност – това да ви бъде като задача.

Яденето – това е трансформиране на известна енергия, която се е набрала. Човек опитва вътрешната и външната страна на живота – яденето показва: за да имаме известно благо, трябва да научим закона на жертвата. Ти трябва да обикнеш онзи, който се жертвува за тебе.

Най-низшите същества се хранят несъзнателно, механически. У по-висшите – придружено с чувство, а у човека се явява и мисъл.

Много болезнени състояния в нас се дължат на това, че вършим нещата механически.

3) Психологическото въздействие на глада.

Първият приятел, с който трябва да се запознаете – то е гладът.

Трябва да знаете всеки от вас, коя е неговата специфична храна.

Природата започва първо с водата.

Яденето има за цел да се трансформира набраната у човека енергия.

У месоядните главата при ушите е по-широка, отколкото у родените вегетарианци, у които главите са по-тесни, дължината на мозъка е по-голяма; у месоядните пък мозъкът е по-широк. У които мозъкът е широк, много мисли, преди да постъпи. А у дългоглавите решението идва бързо. Те имат вдъхновение.

Всеки, който иска да бъде здрав, непременно при яденето не бива да бърза. Като седнете, 5 минути ще се успокоите, ще забравите всички дразни, които имате в света и ще благодарите за дадените блага. Така ще се свържете с природата. Този начин ще ви бъде за задача, за 10 дена. Ще имате само едно меню. Повече от 20 хапки няма да изядате. (И не по-малко от 5 хапки).

Ако не разбираме състоянията на тялото си, няма да разбираме и състоянията на сърцето, ако не разбираме сърцето си, няма да можем да разберем и състоянието на ума си.

При храносмилането се образува повече топлина и малко светлина.

Красотата на очите, на устните, на ръцете, неговата (на човека) деликатност – всичко зависи от храната.

Правилно разпределение на Божествените енергии в човешкия организъм – това е задачата на самовъзпитанието. Всичките нещастия на хората произтичат от това, че неправилно се хранят. Аз ви го давам като една задача, за да улесните живота си.

Всички мъчнотии, които срещате сега в живота си – това са неразрешени задачи от миналото. И ако сега ги разрешите правилно, ще дойде във вас разрешението!

Разумните хора – те са ръководящи центрове.

Всяка година вашето дружество прави отчет и решава – да продължава или не.

*

*

*

Сряда, вечер, 16.V.1928 г.

Коя е най-важната задача за съвременното човечество?

Когато се молим, най-добре е да стоим на дъски (борови дъски).

Тревата дава настроение повече поетическо, а камъните настройват човека по-мистично. Колкото повече човек издържа на страдания, толкова той е по-силен. Душата на човека трябва да расте и се развива.

Растенето – то е физическо.

Развитието е духовен процес, а облагородяването – то е от Божествения свят.

Ние, човеците, приготвяваме материал за един по-висш свят. И ония, които най-много са работили върху себе си, те ще преминат в един по-висш

живот. Ако живееш за Бога, ти никога няма да се занимаваш с недъзите на хората.

Под думата „Откровение“ се разбира пряко общение с Бога. Но човешкият организъм не може да поддържа на този огън.

Пророкът е човек, който е завършил своето развитие на земята.

Ако обичаш Бога, Той ще ти открие всичко. Любовта вие трябва да турите като един ключ... Само съвършеният човек може да приложи закона на Любовта. Бъдете искрени, говорете Истината!

Нещата са мъчни, когато не знаеш, а лесни, когато знаеш.

Човек винаги започва добре, а свършва зле. А духовете на светлината винаги започват с големи страдания, но свършват добре.

*

*

*

Сряда вечер, 23.V.1928 г.

Подобриенето на живота не иде отвън, а отвътре.

В човечеството има два процеса: 1) Когато отивате към новото, трябва да използвате Божествените енергии. 2) Връщане към вашите стари схващания и привички. Тия два пътя се преплитат.

В Любовта има големи придобивки – ти придобиваш души! Онова, което си сторил за другите, то се връща към тебе.

Развиете ли закона на любовта в себе си, всички врати в света ще се отворят пред вас.

За да запази ученикът силата си, знанието си, той непременно трябва да придобие любовта. А за да стане това, в него трябва да се влее живата вода.

Когато един човек покаже обич към тебе или ти направи услуга, също трябва да му се отблагодариш.

В новата култура абсолютно няма да правиш бележка, да казваш на хората за техните погрешки!

В света има един морал, който е еднакво задължителен към всички същества. Всяка основна мисъл има Божествен произход, сама по себе си е сила.

„Бог е Любов“ – Любовта е един резултат на Бога. С Любовта, за да имаш резултати, ще започнеш или в най-лошото време (среднощ) или в най-хубавото време – обед. В Любовта има една мъчнотия, която я придружава – страхът. Страхът сам по себе си е една вътрешна сила – да не би да престъпиш Божиите закони.

За 10 дни – на обед по 10 пъти думата „Любов“.

Нещастията в живота не са нищо друго, а методи, чрез които ние ще се повдигнем.

Любовта трябва да бъде достояние на всички. Първо вие трябва да правите опити да обичате... Животът, ако не се закваси с тази любов, той се обезсмисля.

Ако някой иска да стане художник, музикант или учен и пр., той непременно трябва да обича, да има за идеал някого – някой велик художник... Да направиш туй, което не е по твоята воля...

*

*

*

Сряда, вечер, 30 май 1928 г.

Материализмът е само едно явление на обективния ум.

Няма нито едно същество в света, което да вижда нещата както са си. Само Бог вижда нещата такива, каквито са.

За да не дойде състоянието на нощ в съзнанието, човек трябва да знае вътрешната връзка на нещата, за да отстрани тъмнината.

Сътресенията в живата материя произтичат от увеличение или смаляване на пространството между молекулите.

Когато в теб се появи едно желание във възходяща степен и ако ти го пренебрегнеш, след определен срок ще се яви у тебе землетресение. Никога не възпирай едно твое благородно желание, една твоя благородна мисъл, понеже тия сили, които ги образуват, ще те разрушат!

Трябва да бъдем идейни (както едно буре, напълнено догоре). Добрият човек е напълнен с добро съдържание. В природата съдържанието никога не се изгубва, понеже тя има своя специален обем и специална форма.

Ако човек изгуби своята личност, той трябва да възприеме Божията личност.

Щастието се постига по известен закон. То се обуславя от един вътрешен закон. Когато човек е щастлив, той вижда в нещата красота, той е учен, аритст, музикант... Щастието е вече един резултат на две души, които се сливат. Щастието никога не изчезва!

Не може да има обич между хората, ако няма смирение. Щастието иде само от Бога, от Духа, от Всемирния Дух.

Ако човек се плаши от злото, а се радва на доброто – той не е щастлив.

Щастието – това е една нова епоха, освобождение! Ликвидирана карма... Тогава започва една нова фаза...

Всички минали опитности, всички изпитания, които сте преживели, те са създали условията на вашия сегашен живот.

Как ще дойде щастието в света? – Ако всички хора се слейт с (Първичния), Великия Дух. Ще ви кажа една истина: Няма по-хубаво нещо от щастието и няма по-хубаво нещо от сливането на две души!

Зад всички явления седи Бог. И зад всичко, което хората казват, седи Божественото Слово.

*

*

*

„Изгрева“, април 1928 г.

Всичко се постига чрез постоянно упражнение. Ако се упражняваш в:

Понеделник – развива се въображението.

Вторник – сила, издръжливост.

Сряда – развиване ума.

Четвъртък – благородство, мощ.

Петък – облагородяване сърцето.

*

*

*

Сряда, 16 май 1928 г.

Гоя – изучавал, проповядвал на много художници, като проучавал какво те мислят върху човека и живота, така се е избавил от чужди влияния. В неговите работи личи хумор и тънка наблюдателност, особена близост към народния бит.

Сребристи и златисти багри, напластени нежно червеникави, сивкави и синкави бои в потрета на един военен.

Дамски портрети – особен майстор бил на тях. Той дири живописното и характерното, независимо от предписанията на църквата. Няколко картини на тореадори и пикадори.

Гоя е и майстор на цялата природа – одушевена и неодушевена. Картини, с които бичува обществени недъзи, а особено управлението, поради което бил

принуден да напусне Мадрид и Испания, и да се посели в Бордо, гдето изработил нова сюита картини от този род.

*

*

*

Французко изкуство

Миниатюристи...

16-то столетие.

Архитектура – градеж на замъци – национални особености.

Амбоас, Шотодро...

Скулптура – франко-фламандска...

Жан Бужн – Декор на Лувър, Диана със сърна.

Жермен Пилон – Гробница на Хенрих II

Живопис – Жан Кузен (преди Ренесанса), Семейство Ку – известно в историята на живописата – портретисти и миниатюристи – Жан Клуе и внукът му Франсоа Клуе: Екатерина Медичи, Хенрих II французки, конен портрет на Франсоа I.

По-живи и по-хубави са рисунките му – Маргарита Валоа, Анжуйски херцог, Елисавета Австрийска (с багри), конен портрет на Хенрих II, Карл IX (Лувър), Елисавета Австрийска (най-хубавият му портрет, подробностите са изписани по-модерно, свободно), Мария Стюарт (един от най-мрачните му портрети).

17-то столетие...

3) Трето тефтерче

Сряда сутрин, 10.X.1928 г.

Коя е прицелната точка на вашия живот? (Фиг. 1) Каква е вашата идея в живота? Един човек, който не му се напуска земния живот, какво е разбрал от живота? Както облаците закриват слънцето (Фиг. 2), така много пъти облаци затуляят нашето съзнание. В психичния живот облаци затуляят нашето слънце само когато се обезверим. Както облакът се превръща във водни капки, така вашите мъчнотии трябва да се стопят.

Духовно изпотпяване. Човек трябва да има

един уреден живот.

Всички хора в морално отношение трябва да бъдат гениални музиканти.

Морален човек – той е предвидил всички неща, които има да срещне в живота.

Мимосердието е една вяра.

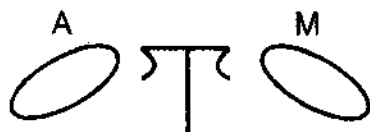
Има възможност да постигнеш това, което желаеш!

Когато майката е минала вече в 3-та степен, тя е станала майка.

123, 456 – това е число на егоизма.

123, 456, 789 – това число е по Божествен начин

– това показва, че този човек без скокове е минал по Божествен път. То означава човек, у когото има всички възможности. Той е бил, когато се е създавал светът, слънчевата система. Това е един диплом за пътя, по който е минал.

Фиг. 1

Фиг. 2

Всеки един от вас може да си отбележи красивите спомени кога, на кои числа са се случвали.

1.2.3.4.5.6.7.8.9.

12.13.14.15.16.17.18.19.

14 е число на жертвата.

15, 16 са опасни за лошия човек.

17, 18 и 19 са също фатални числа.

Всеки човек трябва да се стреми да разбира законите, които оперират, какви са Божиите пътища.

Вие имате една радост. Може да направите на тази радост един хороскоп и да знаете колко ще трае тя и кога ще свърши.

Умният човек трябва да прави избор на своите идеи, на своите желания. Някои идеи, като се родят у вас, може да ви донесат нещастие, а други – щастие.

У всинца ви трябва да се зароди едно желание да бъдете здрави хора. **Всеки от вас трябва да се интересува като е дошъл на земята, какво му е възложено, коя е неговата основна идея!**

Ти ще дойдеш до едно положение, дето всички твои идеи ще се концентрират... **Силен човек е онзи, който има една основна идея в живота.**

Човек трябва да има един идеал в себе си. **Човек трябва да има един идеал, който да съдържа всички качества!** Човек трябва да обича. Трябва да учи. И да бъдете толкова силни, щото външният свят да не ви оказва никакво влияние.

Онзи, който работи и се възнаграждава труда му, радвайте му се. Онзи, който успява в живота си – радвайте се – той ви дава един път. Ние трябва да бъдем полезни и на себе си, и на другите...

* * *

Сряда, 17 X.1928 г.

Човек трябва да устои в сред простите процеси на природата.

1,2; 1+2=3; 1-2=1

Когато се прибавя, човек се радва обикновено. Но понякога прибавката носи страдания.

Има един закон: от разнородното на невидимия свят се образува еднородното на физическото поле.

$100-50=50$; $50+50=100$;

В един и същи момент човек не може да има две жени, двама приятели, две удоволствия.

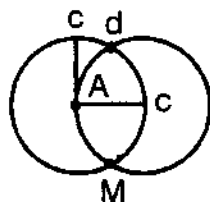
За да поправите известно свое състояние трябва да разбирате един основен закон (Фиг. 3). Реалността на живота се намира всякога в центъра на вашето съзнание. Когато човек живее в своя център, това е Божествен живот, няма нужда от развитие. Но ако излезе от своя център и се обърне към материалния свят...

Всякога едно отрицателно чувство си има едно положително, което му съответствува. Защото всички

неща в света са създадени в равновесие.

Всяка теория е дотолкова верна, доколкото с нея може да се направи известен опит.

Когато един човек не може да се справи с едно свое чувство, със своя живот – той е един простак, липсва му философия, дребнав човек е.

Фиг. 3

Изучете законите на правилното събиране и правилното изваждане!
Онзи, който знае Истината, е Учител; онзи, който възприема Истината, е ученик.

А В С D (Фиг. 4) – това е глупак в квадрат.

Разнородните идеи в живота се пресичат вътре в човека и...

Умът трябва да знае да предаде истината на живота си! Той трябва да нагласи своя живот според Истината.

Човек има право да яде само веднъж на ден.

Да предадеш ти Истината и да я възприемеш в своя живот – това значи да ядеш.

В хармония ли сте вие с Бога, със своите ближни и със себе си?

Ще се стремите, щото всичките ви сметки да бъдат уредени всяка вечер.

Окултен ученик не трябва никога нито да проси, нито да се задоволява с малко! Ако иска човек да се облагороди – той трябва да иска! Можем да искаме само от Бога!

Ако ти си недоволен от всички дарби, способности, от всички блага, които Бог ти е дал, ти си един негодяй!

Не влизайте в отрицателните мисли в света! Излишните страдания са престъпление! Малките усилия в живота, подкрепени с разумността, увеличават своята дейтелност.

Условията, които Бог ми е дал – ще ги използвам, макар през най-големите трудности!

Не се хвалете със себе си!

Вие идеално разсъждавате, но не прилагате този идеал. Приложете поне най-малкото! Нека у вас се зароди желанието да работите! Вечер като се върнете, да сте доволни от себе си и вашите близки да са доволни от вас!

У вас трябва винаги да има една готовност да дадете един благороден пример там, където трябва.

„Аз не съм дошъл да ми служат, но да служа!“

У всинца ви трябва да има достойнство!

Ако ние не можем да внесем Любовта и Мъдростта – никаква светлина не може да има в света. Също Истината, Доброто.

„Любов, Живот, Доброта, Мъдрост, Знание, Сила“. (Това трябва да го имате като скрижали.)

Майка, която има силна воля, детето ѝ не може да умре!

Свят ще бъдеш, добър, благороден, чист!

Ще вложим положителното в живота си, ще работим върху себе си!

Изгубени неща в света са само ония – когато си пропуснал да направиш едно добро.

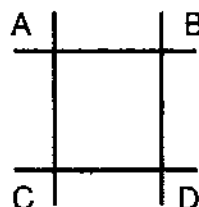
Трябва да разбирате простите неща в живота си и да ги осмисляте!

Днес ти си по-добър, но мислиш се лош, защото имаш повече светлина.

Не съжалявайте за миналото, а използвайте сегашното!

Станете и започнете новата работа! Мора!

* *

Фиг. 4

Сряда сутрин, 24.X.1928 г.

Искам всички да бъдете свободни! Свободен човек е онзи, който в даден момент може да възприеме една истина. Егоизъм – значи Божественото е изчезнало, останало е само човешкото. Всички наши

погрешки не са нищо друго, освен прекъсване връзката с космичното съзнание, връзката с Първопричината.

Ако вие имате възможността на един ангел да владате своите мисли, своето сърце,..., всеки ден небето щеше да бъде отворено за вас.

Има един Божествен капитал, който е вложен във вас – то е вашата глава. Лицето на човека е капиталът в обръщение. А ръцете, това е печалбата – какво сме изработили за Бога.

Добрите, красивите мисли са, които правя лицето красиво.

Докато човек не се отрече от себе си, да възлюби в душата си всички хора, той не може да разреши своите противоречия.

В човека има всичката възможност да бъде добър.

Когато твоят вътрешен Учител ти предава Истината – ти си на небето.

Ако спрем да работим, где е еволюцията?

Онзи, който те обича и те счита разумен, той ще бъде готов да ти даде всичко. В разумния живот всичко е възможно. Той не е механически живот.

Не търсете материални блага! Те сами ще дойдат. Имайте добри приятели. Светиите, ангелите, Бог да бъде вашия тил – всичко друго ще се уреди така естествено, както никога не сте се надявали.

Човешкият ум не може да бие Божественото сърце! (Фиг. 5)

Любовта всичко дава и всичко взема. И когато всичко даде и всичко вземе – вие сте едно с Бога.

Един ден в нас ще остане само доброто!

Това е великият идеал, към който трябва да се стремите и да преодолеете себе си.

Всички работи имат смисъл само при любовта. Бог, който живее навсякъде, обличай се заради Него!

Бог търпи всички наши недъзи и ги поправя всеки ден.

Според вътрешните промени стават и външните промени, и обратно.

Да изправим живота си, да турим в себе си всичката доброта, всичката Истина.

*

*

*

(Сряда) 31 октомври 1928 г.

Когато някоя канара се търкала, слиза – има ли избор в своя път?

Човек е много повърхностен – той никога не се спира да се замисли (защо става всичко) какво става.

У човека има постоянно едно вътрешно забравяне, той се стреми постоянно към външни впечатления.

Онзи, който иска да се развива правилно, непременно трябва да има правилни мисли. Задача на IV-та раса е да изправи мислите и желанията.

Както в природата бурените заглушават хубавите цветя, така неканените мисли и чувства заглушават благородното в човека.

Страданието – то е старият език на човечеството, класически език.

Човек след като страда дълго време, той поумнява.

Всеки един човек трябва да внесе известно самовъзпитание, за да даде възможност на своите способности, благородни чувства да се проявят, развият

правилно. За самовъзпитание, ако искаш да бъдеш умен човек, седни и пиши внимателно и красиво.

Навикът не е един закон. Той е едно улеснение. Навикът човек го създава. Душа, която е родена при по-благоприятни условия, е по-благородна душа.

Страданието идва, природата иска да ви застави да мислите.

Който се защитава, е на правата страна. Който напада, е на кривата страна. Тъмните духове, хищниците те нападат, а ангелите се защитават. Вие как ядете – с нападение, нали? Трябва да бъдеш тих и спокоен, да не нападаш.

Колкото повече чувства, способности има пробудени в човека, толкова по-високо стои на лестницата на своето развитие.

Паметта се погубва поради слаба светлина в човека. Онзи човек, който е паметлив, изживява повече енергия. Колкото повече светлина има в съзнанието, толкова по-паметлив бива човек.

Природата на първо място обича чистотата, реда. Това, което кажеш, на място да бъде.

Може да се обичат не временните неща, но вечните неща, които могат да се вливат, да се сливат.

Чрез обикновеното, светско изучаване наука, изкуство, развиват се в нас разни способности, а като дойдем до Божествената наука, науката на живота – тя пробужда цялото наше естество.

Който веднъж е видял Бога, в него наставя коренна промяна, той никога няма да забрави това.

Чети полека, мисли бърже! Във физическото поле бъди муден, мудро чети, а пък бърз ще бъдеш в своята мисъл. В Божествената наука всички трябва да станат вещи.

Каквото е в сърцето, е хубаво, но не всичко трябва да се показва, не всичко може да се изкаже.

Всеки образ трябва да бъде верен (за рисуването).

Този триъгълник (образуван от корена на носа и външния ъгъл на орбитата, както и хоризонтала през устните на човека) определя силата на човешкия характер. (Фиг. 6) По-голям триъгълник – морално устойчиви, творчески хора. Широка брада – застъпен е физическият свят. Заострена брада – застъпен е умът. Като се свържем с първичната причина, тя ще ни даде най-добрия начин да изменим своя живот, да разрешим своите мъчнотии.

Фиг. 6

* *

Сряда, сутрин, 7.XI.1928 г.

Колкото един инструмент е по-чувствителен, по-деликатен, толкова той е по-ценен; той долавя най-тънките, най-нежните вибрации в природата.

Достоинството на човека стои в красивата му мисъл.

Колкото човек е по-добър, толкова неговата мисъл е по-правилна, по-голяма светлина има.

Между неразумните хора добре не може да се живее. Между разумни хора добре може да се живее, но без хора не може да се живее. Ако ние искаме да реализираме една своя идея без Бога – вършим престъпление.

У всинца ви трябва да се зароди един вътрешен процес – на всяко нещо да знаете времето, да знаете кога трябва да го направите. Трябва една вътрешна дисциплина, едно вътрешно самовъзпитание.

Гълъбът е емблема: няма лоши условия за разумния човек.

Да говорим добро на хората – това е плодоядство; да говорим лошо за хората – това е месоядство.

Щом срещнем препятствия в известно нещо – ти си неразумен – не разбираш условията, при които ти се намираш. Силен човек, умен, богат, любящ, това са все възходящи качества.

Водата е един елемент, проводник на жизнена енергия.

Сухота има у него. Той употребява много сол, за да предизвика реакция отвътре, но този метод е погрешен. Солта не е носител на живота.

Трябва всеки един от вас да си изработите един вътрешен метод: да вървите винаги напред. Грешка ли сте направили, добро ли сте направили, не се спирайте върху него, но търсете винаги нови мисли, нови начини за мислене – вървете напред!

В съвременната наука харесвам това качество – тя е прогресивна.

Ако обичаш един човек и да спре пулса му съвсем, ако застанеш и се помолиш, той няма да замине, ще оживее.

* *

Сряда, 14 ноември 1928 г.

Човек трябва да мисли! По това се отличава човека. Вие трябва да мислите, да се стремите към мисълта. Животът се състои от три фактори: нашата мисъл...

Мисълта у животните отвън – тя е случайност, а у човека – тя е постоянна.

Страданието – то е една неоформена материя, една неорганизирана сила, която ти трябва (чрез своето знание) да използваш за твоего повдигане. Краят на всичкия смисъл на живота – това е Вечността! В нея се съдържа всичко!

В какво ще вярваме? Че има един Бог. Че този Бог е Любов. Че този Бог е Мъдрост – значи от него е произлязла разумността. А човекът трябва да възприеме в себе си тази разумност, да се научи да мисли. Ако ти не можеш да мислиш, ще загубиш доверие в себе си.

Радостта на един ученик е в неговото постоянно растене.

(Наука, живот – вървят напред – затова и вие трябва постоянно да се развивате.) Вие не трябва да остарявате.

Ако ти си изгубил красивите си мисли – не си разумен.

Глупав човек е, който не знае да мисли или мисли само за себе си.

От правилното мислене ще зависи вашия живот, днешният ден как ще се оформи, а днешният ден ще бъде основа на много бъдещи дни.

Ако дойде един силен разрыв между ума и сърцето, идва разстройство в организма, едно болезнено състояние. От 1-7 години детето е растение (р), 7-14 години – животно (ж), а от 14-21 години то почва да мисли (м), вече то е човек.

1 - 7	- р;	42 - 49	- р;	84 - 91	- р;
7 - 14	- ж;	49 - 56	- ж;	91 - 98	- ж;
14 - 21	- м;	56 - 63	- м;	98 - 105	- м.
21 - 28	- р;	63 - 70	- р;		
28 - 35	- ж;	70 - 77	- ж;		
35 - 42	- м;	77 - 84	- м;		

Няма в света почивка – почивка има само за добрите и разумните. Желанието на Бога всякога е – да бъдем добри.

Постоянно дръж мисълта си пълна, че Бог е богат, винаги разположен; той се радва като чуе за някого, че е глупав. Той казва: „Аз ще го направя умен.“

Вашето щастие, вашето добро е във вашите ръце, то зависи от вашето послушание. Целта на Бога е да дойдат всички до онова познание... Изкуство, музика – всичко може да се постигне чрез работа.

Пътят на спасението е там: да мислиш, че всички хора са добри и Бог е благ, а докато вие мислите, че всички хора са лоши и целият свят ви е крив, вие не ще можете да възстановите нито своето здраве, нито своите способности, нито спокойствието си. Да любиш, значи да дадеш от благо, което имаш.

Живот без движение не може. Целият наш живот е едно движение, едно изражение. Лицето ви да бъде красиво, изразително. Прави добро, мисли добре – да станеш красив!

Да имаш една свещена идея: едно същество, в което ще вярваш и няма да се съмняваш. В Бога няма да се съмняваш! Аз искам да ви дам подтик да учите! Всяка сутрин ще ходите при Бога!

Послушанието е качество на човека – животното се бои, а човек слуша. Сутрин благославяй Бога и след това вземи книжката си и учи – така ще станеш любим на всички и даровит.

Любовта ви е според степента на вашето развитие.

Сега аз ви пожелавам да бъдете даровити!

Когато се освободим от гъстата материя, ще станете животни, а когато целият свят се освободи – ще станете хора.

1. **Ще имате една свещена идея за Бога.** Каквото и да ви даде, с благодарност ще го приемате, никакво кисело чувство.

103 псалом.

2. **В Неговия Дух няма да се съмнявате!**

3. **В себе си няма да се съмнявате!**

Всичко имам! Всичко е вложил Бог в мене! Смел ще бъдеш! Поправянето на грешките е една необходимост! Онзи, който е правил погрешки и ги е поправил, е по-велик, отколкото онзи, който никога не е грешил.

*

*

*

Сряда, 21 ноември 1928 г. (м.)

По какво се отличава силният човек от слабия? Ученият от неучения?

Всякой, който осъжда другите – той не е човек.

Личното (личните чувства) у човека като изпъкне, спира се всеки прогрес.

Бог е една величина постоянна и неизменна. (А непостоянните величини ту се увеличават, ту се намаляват.)

Материалният свят е променлив.

Студът е един прогрес, чрез който материята се съгъства; студът свива телата.

Всякога между две противоположни състояния на човешката душа трябва да съществува една област на равновесие.

Скръбта съдейства за умствената деятелност.

Радостта съдейства за ученето, за светлите мисли.

Едновременно човек трябва да желае да се интересува за някого, но и някой да се интересува за него. Каквито са вашите желания, такива са и вашите мисли.

Когато имате едно правилно разбиране за процесите на сърцето, за процесите на мисълта – вашето развитие ще бъде правилно.

В какво седи достойнството на човека? – Да има едно добро сърце, което счита всички хора за добри, един благороден ум, който схваща правилно отношението на нещата.

Законите на цялото са закони на частите, но законите на частите не са закони на цялото.

Добър човек е онзи, който има правилни отношения в цялото.

Дотогава, докогато човек функционира правилно в Божествения организъм, изпълнява Волята Божия – но отдели ли се, идва грехопадането. Всякой ден вие трябва да бдите върху себе си...

Ако човек се отказва от своите желания – той е свободен. Ако имаш желание да ядеш и не ядеш – свободен си. Ако си жаден и не пиеш – свободен си. Всякога желанията ограничават човека. Ще ядеш умерено, няма да си туряш големи букаи. Ще ядеш малко, щото храната ти лесно да се смели. Стремехът към богатство не е лош.

Син, който харчи чрезмерно много, той нито обича баща си, нито го уважава.

На земята човек трябва да се самовъзпитава, тук той е поставен при условия, щото да стане добър. В духовния свят красотата е вътрешна. Не са хората отвънка, които ни спъват. Това са нашите мисли.

Всички хора, например, които се съмняват, съставляват едно общество; и ти, щом се усъмниш, не си сам, с теб са умовете на тия хиляди.

Ако говорим за хората, можем да кажем какви добродетели им липсват, а не какви пороци притежават. Същото е и за тебе: няма да кажеш, че си голям грешник, но ще кажеш какво ти липсва, така ще се самовъзпитавате.

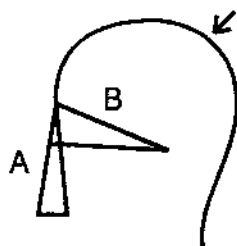
Вие още не знаете крайните цели на мирозданието, не знаете още кой човек е добър и кой – лош. Най-първо човек трябва да има едно добро сърце, един светъл ум. Силният всякога може да вземе един товар и да го премести от едно място на друго. Дете, което плаче и иска от майка си храна, то няма да стане велик човек. Като ученици всеки от вас да намери първичния план на вашия живот и да го реализира – тогава ще настане във вас едно вътрешно спокойствие.

Както се дава на вас светлина, и вие трябва да дадете.

Всеки човек е предназначен за известна служба в света и щом вие намерите своето място – идва процъфтяване, пробуждане на твоето съзнание и виждаш, че никой не е виновен, твоето недоволство към хората ще престане. Постоянните величини – Любовта е постоянна величина. Ти трябва постоянно да любиш. Прекъснеш ли любовта, в тебе се заражда един процес на страдание. (Фиг. 7). Това е един човек, който никога няма да ви излъже.

Дълго човек ще страда, докато известна част от вашето лице се продължи. Ако например на дължината на носа ви не достига $1/100$ от мм. Ако носът ви се удължи с толкова – умът ви ще почне да работи хармонично. Гениалните хора не се смущават от нищо – те са вгълбени в своите велики идеи..., нищо не виждат около си. Гениалните хора идват в света, за да дадат един подтик за цялото човечество.

Господ – това е едно колективно същество. Това са хиляди същества, събрани в този Божествен организъм. Гениалността не е продукт на вашата душа – то е продукт на всички същества гениални... Ако у вас проникне една велика мисъл... Ако ти си свързан с тези същества – всичко можеш да направиш. Вие сте

Фиг. 7

в една школа, дето трябва да дадете един подтик. Ако вие сте верни на Бога, и Той ще бъде верен към вас. Всички дарби идват от свише – от Горе идват и музика, и поезия, и художество...

Ти не си даровит, защото нямаш връзка с Бога.

Гениален е този музикан, поет,..., който дава подтик на човечеството към добро. Ще мислите върху постоянните величини, постоянните добродетели и не само ще мислите, но и ще прилагате. Ще имате тази вътрешна връзка.

Гениалността и умственото, и сърдечно развитие на човека е в зависимост от тази връзка с това общество – ние го наричаме Всемирно Бяло Братство. Започнете, като че от днес сте се родил. Възкресението не е нищо друго, освен една връзка. И ако всички ние придобием тази връзка, ще станем една велика сила, която ще внесе радост и веселие.

Сега ще се стремите към тази връзка, годината, която иде, 1929, е много благоприятна за тази епоха.

*
* *

Сряда, 28 ноември (1928 г.)

Насока на живота

Новите схващания – това е великото, Божественото, което иде сега в света. Те дават насока на живота.

Всяко движение – това е служене – насока на живота.

Недоволство, завист, недоверие – това са спънки в живота. Това са признаци на малко извървян път. Лъчите на слънцето са признак на дългия път, който животът е извървял. Пътят, в който вървим, е един от най-хубавите пътища за нас. Той води към съвършенството, но не пътя на съвършените.

Човек в сегашното си развитие е дошъл до състоянието да определи своята посока. Онзи, който има насока на живота – не остарява. Старостта показва загубване насоката на живота.

В изобилието спор не може да има.

Всякога в природата има противоположности и всяка противоположност се лекува с друга противоположност.

Когато човек влиза под Божествения промисъл – той е намерил насоката на живота.

Всичките форми от природата съществуват и вътре у човека. В умствения свят вече няма никакви животни.

Гълъбът има прави и установени възгледи за живота. Той при някои условия не променя храната си. Той е незлобив, не е користолюбив.

Всеки човек, който е под законите на провидението – той вече е ликвидирал с кармата.

Благодат – това е Божието провидение – ти успяваш и в наука, и в изкуство, във всичко...

Карма – каквото построиш, разрушава се.

Раждането е процес на развитие. Сменяне на външната форма.

Във вас трябва да дойде едно желание: да влезете в закона на Божиата промисъл! Всичко се разрешава, оправя, в закона на Божиата промисъл!

Лошите условия ние ги създаваме!

Не допускайте тази мисъл, че вашият ум не работи! Нито че сте стар! Нито че сте беден и пр. Това са лъжливи философии.

За всички неща в живота има по една магическа дума.

Никога досега не сте вървяли по такъв хубав път, както сега.

На каквито влияния човек се поставя – такъв и става. Когато човек насочи своя ум, своето сърце в този път, всеки ден трябва да има по една вътрешна придобивка. Всеки ден да ви остава по един спомен.

Съзвизите са признак, че ти си готов за един нов живот.

Няма по-красиво състояние от да изпълниш Волята Божия. А това изпълняване Волята Божия става по закона на Любовта. Своята магическа тояжка, своята вяра в Бога ти няма да казваш никому. Земя, вода, въздух и светлина – това са потребните елементи за живота ни, които всеки има. Да пиеш вода – то значи да имаш стремеж да живееш. Да дишаш – това е да мислиш. В живота една дума може да спаси човека.

Опитайте: като турите една дума в ума си – всичко може да се оправи. Идеалът – това е нова форма, в която ще вложите вашите нови вярвания.

Всеки ден вие трябва да имате по един идеал! Всеки ден по един нов идеал!

Днешното верую – то не важи за утре – то ще стане само основа за утрешното, вече по-разширено верую.

Всякой ден вие имате известни благословения, известни постижения, които вие трябва да достигнете!

Онзи, който не може да работи по закона на Любовта...

Всякой един ден си има своите нови форми.

Много хора погубват своята Любов, знание, сила, защото не ги увеличават, не прибавят към тях.

Светът трябва да се завлада със сила.

Отиваш при един болен на умиране, опитай своята сила, кажи му: „След три дена ти ще бъдеш здрав и ще ми дойдеш на гости!“

Как бихте внесли хубавото, красивото в живота?

* * *

5 декември (1928), сряда, сутрин

Размишление за Радостта.

140 псалом (за една седмица размишление върху него).

Какво нещо е Истината? Човешкият ум трябва дълго време да укрепва, за да може да разбира Истината.

Не се стремете всички неща изведнъж да ви станат ясни.

(Кога се радва човек? – Когато му дават. Направете човек да постигне своето желание.) Ако скърби, че няма да свърши училището, кажи му: „Ще свършиш, ще свършиш, след три години ти ще свършиш училището.“

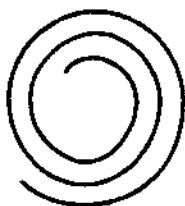
Туй, което е близо до нас, всякога ни се вижда по-голямо, но всъщност туй, което е далеко, е винаги по-голямо. Когато водата престане да бъде условие за него и да бъде вътре в него една реалност (извор), тогава човекът ще придобие Вечния живот (Фиг. 8).

В I-во отделение ще бъдете на земята, във II-ро – на небето, в III-то на земята, в IV-то на небето и пр. Ще бъдеш ту мъж, ту жена, за да развиеш съответните качества.

Доволен – мъж, мисли, разбира нещата.

Недоволният – жена, липсва му нещо, иска да се жени.

Всяка идея, която те отдалечава от Бога, всяко чувство, действие, което те спъва да бъдеш човек – разведи се с нея.

Фиг. 8

Туй, което повдига, всяка идея, която те повдига, която ще те извади от калта – тя е велика.

Трябва да има едно малко недоволство у човека.

Смелият човек е, който мисли правилно.

За да разбирате своите състояния, трябва да разбирате състоянията на една бременна жена, състоянията на един баща, който прехранва своето семейство и състоянието на едно дете.

Човек като изгуби всички условия на живота, той е една суха чешма, в него няма прогрес.

Отношенията между две души какви трябва да бъдат? Ако вземете една чаша вода, като носител на прана – всички неприятни ваши състояния, всички болести, влезли в организма ви ще изчезнат. Човек, който се бори със себе си, всякога е побеждаван. **Щом престанеш да се бориш със себе си – ще победиш! Не се бори със себе си!** Защото у всеки човек има едно Божествено начало. Когато най-голямото страдание го приемеш и се примириш, вътре в тебе ще настане мир, спокойствие. Има страдания, които са необходими за вас. Ако спазваме Божиите закони, всяко страдание след време ще се върне при нас като една велика радост. Тази е велика истина, и всички трябва да мислите така! Духовният човек, който люби Бога, трябва да се радва, че е носител на Божествената идея.

Всичко, което човек мисли, става, а всичко, което не мисли, не става.

Философията на живота – това е да мислим за всичко онова, което е положително!

Мисли за красотата – тя ще дойде! Мисли за Любовта и тя ще дойде!

Трябва в нас да има велика, хубава мисъл – тогава Бог е готов да дава, да ни покаже своето изкуство – да ни даде всичко. Бъдете доволни, без да преставате да прогресирате! **Желанието ви да учите никога да не престане!** Желанието ви да обичате никога да не престане!

Когато говоря за страданието, аз разбирам великия закон на доброто, Любовта, Мъдростта в света!

*
* *

Сряда, сутрин 12.XII.1928 г.

Разбиране на живота

Животът – това е метод за разбиране Любовта. При отслабването на живота, явяват се болести. При усиляването на живота – здраве. Животът функционира едновременно в три свята: физическия, духовния и Божествения. Човек, който е във физическия свят, съзнанието е вън, т.е. той е в несъзнание, не съзнава, че живее. В духовния свят – съзнанието е отвътре. В Божествения – и отвън, и отвътре.

Всякой боледува, за да поправи някоя погрешка, да научи нещо.

Стани силен, богат и учен, за да те обичат и уважават хората.;

Божественият свят обхваща и физическия, и духовния.

Закон е: Като срещнеш Любовта, ще се спреш, докато тя отmine. Не се ли спреш, ти си изгубил едно велико условие. Един малък блясък на Любовта струва колкото цял един живот! То е Божественото, живо нещо в душата!

Красотата не е от този свят – тя е нещо чисто, Божествено!

Туй, което в даден момент ви радва, не го считайте празно! „Туй празно, онуй празно“ – вие сами разрушавате живота си.

Има известни неща, които са съществени, належащи и ти трябва да ги извършиш.

Вие трябва да бъдете умни и да знаете какво трябва да работите.

Окултен ученик е онзи, който първо има ясна представа за себе си, познава себе си.

Трябва всички да работите за оформяване на вашите възгледи! Трябва да бъдете умни, за да поправите погрешките си в живота. Всичко в природата се балансира. Най-лошите условия, при които се намирате, ще се обърнат за ваше добро, ако приемете Любовта.

Каквото искате може да станете, стига да желаете, но туй желание да бъде непреривно и НИКОМУ да не говорите за това.

Непременно от вас може да стане нещо.

Млад човек е онзи, който няма противоречия в душата си, и всичко да върваш.

Религията е наука за миналото, а една окултна Школа е наука за сегашното – в една окултна Школа няма значение дали хората са зли или добри.

Изобилието на живота значи да се разлива равномерно, а не като порой и да пои всичко, да създава всекиму условия за живот.

Чистота и разбиране в живота. Всеки от вас трябва да бъде чист в живота си.

*
* *

14.XII. (1928) петък, сутрин

1. Противоречие и съгласие.

2. Произход на противоречието и съгласието.

Кое дава повод да се появи противоречието и съгласието?

(Хигиена на живота: Всяка мисъл е хигиенична, когато формата ѝ не се намалява.)

Ученият човек – у него познанията за външния свят са систематизирани. Интелигентният е организиран вътрешния си свят.

У учения познанията идват отвън.

Известни качества могат да се предават на поколението само, ако те са станали една съзнателна наука.

Когато човек по душа желае да оздравее – ще оздравее! Но не пожелаеш ли така, ти няма да оздравееш.

Всяка неща, което умът не може да го разбере, той подозира.

Опит: Имате известен навик, например да пушите. Важното е доколко във вас се е събудила душата. Предназначението на науката е да тури човека в правия път. Истински учен човек е онзи, който постоянно се учи.

Във времето и пространството влизат всички...

Не туряйте много работи в ума си. Турете в ума си само една основна идея! Човек може да направи само туй, което мисли!

Човек, който иска да изучава окултна наука, той трябва да изучава себе си.

Спомагателните науки на окултната наука.

Те се занимават със силите, които действуват в живия организъм.

Трябва да се ползвате от сегашната наука – тя е съкратена процедура.

Всички идеи, които принадлежат към Меркурий, са заострени. Заострена брада показва, че умът работи (Фиг. 9). I-ви тип – на ума, II-ри – на сърцето, III-ти – Марсов, волев.

Един човек, който е повече физически силен, трябва дълги усилия, за да се впрегне да работи.

За да се справите с една мъчнотия на физическото поле, трябва да турите в противовес съответните сили в духовния свят (Фиг. 10).

Щом живееш разумно, ще прекараш добре.

Всичко добро, което човек е направил в миналото – всичко се връща върху него; също и погрешките се

връщат върху него. Законът за причините и последствията е неумолим!

Онова, което мислиш, онова, което учиш, онова, което вършиш – всичко туй ще бъде основа на вашия бъдещ живот.

Господар е човек само когато жъне добрите последствия на своя минал живот. А слуга си винаги,

когато дойде лошата карма.

Ще се стремите към разумното живеене.

Какво ще преживеете за в бъдеще, ще зависи от вашия сегашен живот.

Всякога онова, което имаш да платиш – плати го. А какво ще стане след това? – Ще станеш господар.

Фиг. 10

Фиг. 9

Сряда, сутрин, 19.XII.1928 г.

Изразът на живота

Живота си има своя израз – то е едно съзнателно състояние. За да дадеш израз на живота си, ти не трябва да очакваш от окръжаващата среда да ти предаде нещо. Ако искаш да те обичат, ти не можеш да дадеш израз на живота си, трябва ти да обичаш. Всеки от вас трябва да се стреми да узнае притоците на своя живот. Ако възвишим своя живот, ние можем да станем море за ангелите и те ще се вливат в нас, както реки. Грехът е кал в живота, но благодарение, че тя не достига до нашата душа, до дълбините на живота.

Всеки човек, който може да ви похвали, освен доброто ще внесе във вас и своето зло. За да бъде някой добър, трябва да има известно равновесие в неговия ум. Трябва да разбира основните закони, които действуват в неговия живот.

Трябва да преодолеете условията! Да знаете как да обръщате платното на вашата лодка срещу вятъра, който духа.

Димът произлиза от непълно горение.

Добрият може да се справи с всички условия в живота, той е доволен от всичко. Щом един човек има добро сърце и добър ум...

Петък сутрин, 21.XII.1928 г.

По какво се отличава господарят от слугата?

(Същественото.) По какво се отличава: научен метод от един обикновен?

Туй което в даден случай може да ни ползва, ние го наричаме добро.

За да се самовъзпитава човек, трябва да търси причините като се самонаблюдава.

Първият пръст се е появил в момента, когато той се е почувствувал човек – пробуждане на съзнанието, че той е отделно същество и съзнание за отговорността (Юпитеровия пръст).

Кога се е появил палецът – заедно с първия стремеж за свобода. От формата на палеца зависи свободата, която търсиш.

Късият палец означава престъпност (Фиг. 11). Колкото палецът е по-добре оформен, вашите стремежи, вашите схващания за свобода ще бъдат по-правилни.

Във всички други пръсти има само мисъл и чувство, а у палеца три: мисъл, чувство и приложение.

Обикновеният живот е бил приложение, а духовният живот има прилежание.

Наука е това, което ни показва отношенията на Първата причина към нас.

Всички окултни науки имат за цел да направят нашите отношения правилни.

Който иска да бъде жизнерадостен, да има нещо младенческо в себе си – да яде череши, плодове, което зреят рано. А който иска да мисли философски, да яде грозде, късни плодове.

Ряпата разрешава всички физически мъчнотии. Имаш някоя материална спънка, яж ряпа, тури я при себе си.

От 0 до 360 градуса показва, че у човека има 360 условия – ти трябва да ги използваш.

Когато човек е дошъл до последно даване във физическия свят, той почва да действа с ума си. Голямата ръка – физическа сила. А малка, добре оформена ръка показва будност на съзнанието.

Човекът на ума се задоволява с малко хляб – умът работи с малко материя.

При близостта между хората се развиват едни качества, а когато хората са отдалече – други. Също разстоянието на слънцето от земята означава развитието на точно определени качества.

Едно правило: Всяка наука си има едно правило. В живота си турете първото правило, то е следущето: Ако си се обезсърдил, ще кажеш: „Аз съм клон от дървото на живота.“ (Фиг. 12). Нашият живот е частица от общия живот. Животът на цялото се изразява в живота на частите и животът на частите се влива в живота на цялото.

4) Четвърто тефтерче

Сряда, 19 май 1943 г., (5 ч. с.)

Кое е най-важно в живота? Защо сте дошли на земята? Коя е целта на живота?

Най-първо човек трябва да знае какви възможности има, на каква основа е построен: сопранова, алтова, тенорова или басова.

У всички хора липсва им туй сестринското чувство.

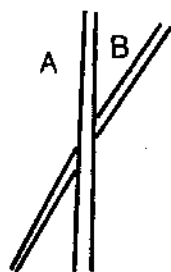
Скърбта – това е сопран – когато скърбиш, ти си близо до Бога.

Скърбта носи материали неорганизирани.

Страхът – това е едно животинско състояние, материали неорганизирани, от които се изработва съзнателния живот.

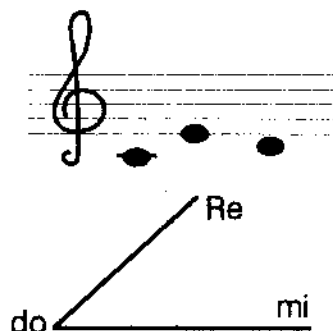

Фиг. 11

Фиг. 12

Червеният цвят носи тая материя, която строи цялото. Портокаленият вече гради. Зеленият (фа)... (Фиг. 13).

Фиг. 13

Възпитание се разбира...

Хубаво пеење е само онова, което засяга ума, сърцето, душата и духът, и работи за тях.

Когато музиката е засегнала човешкото сърце – краката са здрави. Когато е засегнала ума – ръцете са здрави. Когато е засегнала човешката душа – сърцето е здраво. Когато е засегнала духа – волята е здрава.

Правото за силните хора, а безпавието – за слабите.

Покаянието е да слушаш Любовта.

Който се чувства ограничен, нему му трябва свобода.

Който се колебае в знанието, нему трябва светлина...

*
* *

Сряда, 30 юний, 1943 г.

Божественият живот, в него няма противоречия.

Движение, учение и работа.

Ако Божествената Мъдрост не може да живее в твоето чело, ако Божествената Любов не може да живее в твоите очи и ако Божествената Истина не може да живее в твоите уста... Ти не можеш да се подмладиш, докато не разбереш закона на Любовта, Мъдростта и Истината. Трябва да разбереш, че в Божествения свят Бог ви обича и ви люби. Колкото повече проявяваш любовта, толкова повече и Бог те обича. Главното е да бъдеш полезен за другите.

Всяка лъжа носи след себе си страдание.

Ако не разбирате музиката на ума си, сърцето си и душата си...

Само човек, който е музикален, той работи. С музика животът е работа. Музиката на ума възприема светлината. Музиката на сърцето – топлината.

В Божествения живот ти при най-малкия опит да прикриеш нещо един ден ще си понесеш последствията. Любовта е слизание, обичта е възкачване.

Do – мъжки принцип, Re – също, Mi – майката, Sol – бащата, Fa – детето, момиче.

*
* *

Неделя, 4 юлий 1943 г.

Остави всеки човек да върви из пътя си свободен. Как ще възпитате един човек, когото не сте създали? Глухавият иска всички хора да се приспособят към него, а умният – той се приспособява. Ако не е Божествената Любов в света, ние бихме измрели всички от скръб. Ако ние, съвременните хора не можем да споделим участта на нашите близки, които са около нас...

Умират онези, които си отиват без Любов, а с любов които отиват, те отиват на работа, ангелите ги посрещат с голяма радост. Според мен вие трябва да си намерите съдбата.

Не можем да повлияем на един човек, когото не любим. Не можеш да помогнеш на един човек, когато не любиш. За да смениш живота си, трябва да внесеш в него надежда, вяра, любов и обич.

Възлюбете с Любовта на Духа, душата, ума, сърцето, луната, звездите, въздуха...

* * *

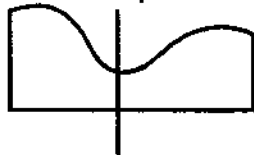
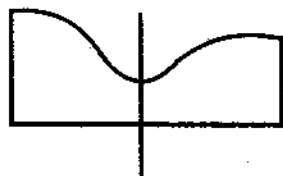
Сряда, сутрин, 7 юлий 1943 г.

Какво нещо е любовта? Човек на земята има две очи: едно за ума и едно за сърцето, едно за духа, едно за душата. (Фиг. 14) Човекът, когото обичаш, той има повече захар в кръвта си, повече злато, повече скъпоценни камъни, повече светлина. И ти като обичаш, имаш повече захар, злато, скъпоценни камъни и повече светлина в кръвта си. Всяка работа, която свършиш с любов, тя има Божественото Благословение.

102

Всеки човек в света, който служи без любов...

Фиг. 14

Фиг. 15

Що е Любов? Светлината която излиза от тебе...

Бол – на турски означава изобилие, а на български боли.

Няма по-страшно нещо на света от това да влезеш в общение с човек, когото не обичаш и който не те обича. Човек не може да живее на земята, ако няма едно слънце. Туй, което Бог е направил заради нас и ние ще направим заради Него. Щом видя Господа в извора, покланям се и пия вода. Навсякъде, където виждаме Господа, Той носи своето благословение. Любовта е най-свободния живот в света, който Бог дава. Онзи, който не разбира законите на света, той се обижда. Първото нещо, за да бъдем свободни в живота, ние ще пожелаем свободата чрез Любовта. Що е умирање?

Да скъсаш с всичките връзки на безлюбие. Искам като се намерите в труден момент...

Там, гдето Господ е стъпил, туй място е свято. (Фиг. 15).

* * *

Сряда, 14 юлий 1943 г.

Ситият човек на гости не трябва да ходи. И болният на училище да не ходи. Глупавият човек е, който не си знае пътя.

(Фиг. 16). Човек трябва да бъде господар на състоянията на своя ум. Да живееш, значи всякой ден да придобиваш по малко светлина, по малко топлина и по малко сила.

Какво е лицето на този, когото обичате? Онзи, който те обича, като влезне в стаята ви ще запали поне една кибритена клечка. Той ще ви раздвижи поне малко, ще се разтупа сърцето ви.

К учи
учи

Създайте в себе си едно младенческо състояние... Защо остарява човек? Защото много неща престават да го интересуват. Трябва да дойдеш до истинската вяра в света. Вярата е винаги един подтик.

Фиг. 16

Вярата трябва да направи лицето ви повдигнато. Чрез колебанието човек си противодействува. Който греша, той може да стане добър. Който не греша, добър не може да стане. Когато станете сутрин, намерете човек, у когото вярата

е силна. У когото умът е буден – вярата е силна. Когато сърцето е будно – надеждата е силна. Когато душата е будна – любовта е силна. Когато духът е буден – мъдростта е силна.

Един овчар, когато живее един чист живот, вълк не може да влезе при стадото му.

Като отидеш при Бога с най-малката любов, ще те приеме. Вратата на Бога за хората на безлюбието е затворена. Занимавай се с добродетелите на хората, с гениалните хора, със светиите. Забравете всички неприятности, които баща ви ви е направил! Вие все за тях мислите.

Подбудителната причина – то е Божественото. В нас трябва да бъде тя.

Първи опит: Сутрин като станете, кажете си три думи, които да носят светлина на ума ви. Три – топлина за сърцето ви и три – сила за душата. Напишете тия девет думи, ще си ги повторите на обед и на вечеря. Онова, което е благоприятно на Бога, то е желанието да учим. В ума трябва да има един приток на светлина.

Упражнение:

Юпитер, 15.VII.1943 г.

1. небе	1. брат	1. работа
2. простор	2. сестра	2. раста
3. чист въздух	3. любя	3. вдъхновение

Венера, 16.VII.1943 г.

1. яснота	1. добро	1. дълбина
2. виждане	2. милосердие	2. богатство
3. мисли	3. стопляя	3. щедрост

Сатурн, 17.VII.1943 г.

1. знание	1. давам	1. нов живот
2. уча	2. прегръщам	2. красота
3. разбирам	3. миея	3. музика

Слънце, 18.VII.1943 г.

1. висок връх	1. разцвет	1. устрем
2. полет	2. аромат	2. творчество
3. необятност	3. сладост	3. възторг

Луна, 19.VII.1943 г.

1. наука	1. любов	1. покой
2. внимание	2. жертва	2. въображение
3. памет	3. музика	3. мистика

Марс, 20.VII.1943 г.

1. светлина	1. топлина	1. простор
2. човекът	2. здраве	2. небе
3. Бог	3. слънце	3. Вселена

1. небе, яснота, знание, висок връх, наука, светлина;
2. простор, виждане, уча, полет, внимаване, човекът;
3. чист въздух, мисли, разбирай, необятност, памет, Бог;

1. брат, добро, давам, разцвет, любов, топлина;
2. сестра, милосердие, прегръщам, аромат, жертва, здраве;
3. любя, стопляя, миея, сладост, музика, слънце;

1. работа, дълбина, нов живот, устрем, покой, простор;
2. работа, богатство, красота, творчество, въображение, небе;
3. вдъхновение, щедрост, музика, възторг, мистика, вселена.

**Астрологически бележки
за Цветана Щилянова от неизвестен астролог,
дадени на 16.05.1946 г. Венера**

Скорпион – каквото ти попадне под ръка, можеш да изкараш нещо. Повече нашироко, отколкото надълбоко. Животът преминаваш при твърде широка амплитуда. Променичивост в настроението – желанията.

Връзките с близки. Връзките, които създаваш поддържаеш с голямо постоянство, даже упоритост.

За изкуството много голямо благоволение имаш от Юпитер. Това изкуство се дължи най-много на Слънцето и Юпитер по пътя на интуицията, едно вътрешно духовно прозрение. За това ти е необходима атмосфера, при която да можеш да твориш. Необходимо ти е едно голямо спокойствие, среда ти трябва. Пътят ти не е гладък, минава се през много стръмни неща.

В дома на женитбата, там е слънце. То ти помага. То има едно отношение към Луната. Мекота и деликатност към хората. Слънце квадратура със Сатурн, противоречията от страна на братя.

Забележка: Доколкото познаваме Цветана Щилянова и нейния житейски път, можем да твърдим, че настоящите астрологически бележки са точни и верни. Ако попаднем на нейната астрологична карта, бихме могли да потвърдим нашето виждане, което е и вярно предсказано от астролога. (От Марияка Марашлиева).

Б. ОТ ТЕТРАДКИТЕ НА ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

1) ПРЕВРЪЩАНЕ НА ЦВЕТОВЕТЕ

V-та лекция, III-та година
11.XI.1923 г.

При всяко вдишване и издишване ще мислите за белия цвят и за чистотата. (При стъпване напред се вдишва, а при свиването на крака и отдръпването му назад се издишва.)

Червеният цвят е свързан с чувствата или с любовта. Той всякога носи живот. Неговата интензивност зависи от това в каква гама е. Цветовете могат да се превръщат от едно по-нисше в по-висше състояние, като се произнася известна дума; например червеният цвят чрез думата „Благост“ (при едно раздразнено състояние.)

„Любов и Благост са две сили“.

Като произнесеш това изречение правилно няколко пъти, веднага развиваш своето сърце и своя ум, които действуват хармонично в тебе; ти имаш вече сила. Тия две думи служат на човека да събудят силите му. Онзи, който иска да се домогне до любовта, той трябва преди всичко да бъде силен!

Правете и други опити с цветовете: изговаряйте някои думи и следете на кой цвят съответствува всяка от тях. Зад всеки цвят седи една разумна сила във вселената.

Колкото са по-висши вибрациите на даден цвят, толкова и резултатът е по-добър. Има неща, които се придобиват чрез постоянни опити и упражнения. Така се добива и музиката. (За упражняването – да се намират цветовете на думи.)

„Любов и Благост са две велики добродетели за повдигане на човешката душа“.

В разбирането и прилагането на тия велики добродетели е силата на вашата душа.

Всяка сила има свой специален огън, своя специална запалка, която може да я докара в действие. Единствената запалка за разумната човешка душа е да помислиш, че Бог е Любов! Ще схващате Бога като Любов.

Първата запалка, най-силната, най-мощната в съзнателния, самосъзнателния и свръхсъзнателния живот – това е да се свържеш с Бога. Като отидеш при Бога, трябва да станеш сериозен. Всички противоречия трябва да изчезнат от душата ти. Душата ти трябва да бъде така отворена, че да приемеш всичко, което е необходимо за тебе. Само така ще можеш да почувствуваш Бога!

2) МОРАЛНИЯТ ТИП

III-та година, XIX-та лекция

24.II.1924 г.

Във всеки даден момент вие трябва да разбирате каква е посоката на вашия ум и вашето сърце. Силата и посоката на вашия ум ще се определи от степента на вашите чувства. Ако в чувствата си сте развълнувани, вашият ум не може да мисли спокойно. Непременно чувствата ви трябва да бъдат интензивни, но спокойни.

Лъчите на светлината имат различно влияние. Те се различават по това отде идват, дали от юг, от север, от изток или от запад. Още и по теченията в тях: има едно електрическо течение и едно магнетическо, което върви от изток към запад; също друго такова, което иде от север към юг; на което има и обратно течение. Течението от изток към запад придава сухота – влияние на Сатурна. Такъв човек обича светлината, но става възискателен, гледа да намери погрешка в този, в онзи. Ако пък приемете светлината от север, ще обичате Истината, но ще станете чрезмерно студени и хладнокръвни, тъй че няма да се интересувате от страданията на хората. Светлината от юг пък придава топлина и разширение, но има опасност човек да стане мекушав и гъвкав.

Човек, който с всички се съгласява, към всичко се приспособява – такъв човек се демагнетизира, колкото и да е силен.

Не изследвай, не човъркай злото!

Човек трябва да стане морално силен, духовно силен. Любовта трябва да бъде един от главните елементи в неговата душа. Любовта трябва да бъде силна, за да могат всички други елементи да се хармонизират с нея. При едно недоволство от живота, вие трябва да имате светлина. Вие трябва да имате едно упътване, да знаете как да използвате тия отрицателни сили. Защото отрицателните сили в природата могат да бъдат и за ваше добро.

На брадата всякога трябва да има една малка вдлъбнатина, която показва устойчивост на чувствата, издържане в живота. Тази вдлъбнатина представлява долина, дето има растителност. Тя е място на извори. У хора с търки устни изворите пресъхват лятно време. Такива хора и да искат много нещо да сторят, не могат. Хора пък с дебели устни, те са афектирани – не може да ги спрем от Любов. Любовта е нещо разумно, тя е една много фина сила, тя е благородство, а това, което вие наричате любов, то е хала – всичко отнася, тя гори и разрушава.

У един морален тип лъчът, който излиза от окото, трябва да образува един малък наклон нагоре, да има възходяща посока. Моралният тип е същевременно

и интелектуален тип, има отличен ум. Човек, който няма отличен ум, не може да бъде морален. Всякога моралният или духовният човек има отличен ум, който ум се различава от ума на другите хора. Колкото височината на ухото до края на главата е по-голяма, толкова повече е в полза на моралния тип. Тази височина показва интензивността на моралните чувства. Челюстите на моралния тип не трябва да бъдат много подадени навън, че да образуват една крива линия.

Важни са дължините на двете линии: от око до ухото и от темето до ухото. Първата линия определя силата на ума, а втората – интензивността на моралните чувства.

Лицето трябва да е много сплескано – пасивните типове, а моралният човек е умствено и духовно чрезмерно активен, той е готов на всяка услуга, той не е индиферентен, той е умен, знае да направи всяко нещо точно на времето си. Широчината на скулите и лицето изобщо не трябва да е много малка. Тя дава устойчивост на характера. Но пък много широките лица са много консервативни.

Скулите представят чувствата на човека, с които той разполага, от носа надолу – волевият човек. От челото на човека пък съдим за неговия умствен калибър, как е развит той умствено, брадата показва как е развита волята у човека.

В един морален тип, като се раздели лицето на три части – чело, нос и брада, те трябва да имат еднакви размери.

Ще работите върху себе си! Някои от вас ще работят върху челото си, някои върху носа си, а други върху брадата, върху волята. За да възпиташ волята, трябва да работиш над долната част на лицето си.

Ще промените мислите си. Не се обезсърчавайте! Добие ли едно мрачно настроение, изхвърлете тези мрачни мисли! Никой не е роден песимист. На песимиста липсва надежда. Разработете вашето зрение и приятните състояния веднага ще дойдат.

Природата не обича хора, които се тревожат само. Ако ти се спреш в една мъчнотия, тя ще ти покаже начин как да се справиш, но няма тя да разреши задачата ти.

Необходимо е да спите 7-8 часа, за да може тялото да си набави енергия. Чувствата също се нуждаят от почивка.

Двойникът не трябва да излиза повече от един см., даже 1/2 см. навън от тялото, защото средата, в която живеете, е груба.

Всеки човек, който дойде до вас, има нужда от нещо. За него вие сте един извор. Задоволете неговата нужда, дайте му да си напълни своето шише. С това искам да кажа: дайте на всеки едного по една успокоителна мисъл! Спрете се в себе си и кажете комуто и да е по една интензивна (успокоителна) мисъл, пожелайте доброто всекиму! Щом се концентрираш и изпратиш мисълта си, повече не се безпокой – тя ще отиде на мястото си.

В лицето на моралния тип има нещо устойчиво, около което всичко се групира. За да бъде една черта вярна, тя трябва да присъства едновременно на три места: на черепа, на лицето и на ръката.

Всеки от вас може да извая от себе си такъв човек, какъвто иска, но затова се изисква светъл ум, благородно сърце и силна воля. Онзи човек, който има мъчнотии, спрямо него природата е по-благосклонна, отколкото спрямо човек, който няма мъчнотии.

Трябва да работите!

3) СЛОЖНИ ДВИЖЕНИЯ В СЪЗНАНИЕТО. СВЕТАТА ТОЧКА

III-та година, XVIII-та лекция

10.II.1924 г.

Когато се казва в окултната наука да събудим Божественото в себе си, подразбира се именно това движение на съзнанието към духовното. Всички неща могат да се разглеждат по отношение на една централна идея, дали са вляво, вдясно, нагоре или надолу от нея.

В човека има две съзнания: низше и висше. Божественото е висшето съзнание и като дойде то, ще ти обясни нещата, защото то черпи знанията си от един по-висш източник. Истинската красота в живота, в науката е в знанието на доброто.

Божественото от човешкото съзнание бихме могли да различим, като погледнем в себе си – в човешкото съзнание има едно малко колебание (затова именно човек е постоянно недоволен от себе си); но човек усеща и другото, висшето съзнание в себе си, което всякога е тихо и спокойно. И когато човек е развълнуван, обезсърчен, тази малка светлинка – Божественото съзнание, казва на човешкото съзнание: Не бой се, всичко ще свърши добре! И ти чувствуваш дълбоко в себе си едно спокойствие... „Ти ще станеш човек!“

Истинският Учител ще ви покаже малката светлинка. И ако вие сте доблестен, ако имате характер, ако имате воля да се движите, ще вървите по линията на тази малка светлинка във вашето съзнание. Като се движите по тази линия, ще се намерите във възможностите на друг един свят. В тази светлинка вие имате вече нещо реално. Към нея ще погледнете в най-големите бури на живота си. Тя ще ви допринесе нещо повече, отколкото всичките други блага, които сте имали. Свети ли тази малка светлинка във вашето съзнание... вие бъдете уверени, че нищо не е в състояние да ви извади от този път.

При движението на вашето съзнание към Божественото се намират всички благоприятни условия за вас. Туи движение приготвява правия път на вашето съзнание, което може да излезе от тази гъста материя. То е, което ще ви подигне.

Ще се поставите в едно състояние на вътрешно затишие и вътрешен мир, като считате, че всичко наоколо ви е в пълен ред и порядък. Само по този начин ще може да забележите тази малка точица, тази малка светлинка в себе си. Вие ще намерите тази точица само в най-големите бури на вашия живот, когато всичко наоколо ви е в пълен мрак и считате, че сте свършено сам, изоставен на произвола на съдбата – към тази светла точица ще се стремите. Тя ще бъде вашият фар. И при всички вътрешни страдания и несгоди в живота си, намерите ли тази малка светлинка, тя ще бъде една радост за вас. И ако сте верни на този Божествен принцип, непременно движението нагоре ще ви извади от всички вътрешни противоречия, в които може да се намерите. Най-важното за вас е тази светла точица на съзнанието. Тя е най-важното нещо в живота ви. Тя е една постоянна светлина, която мъждеее слабо, но всякога свети.

4) ЕЗИКЪТ НА ПРИРОДАТА

III-та година, IX-та лекция

16.XII.1923 г.

Какви пътища изобщо обича сърцето? – Гладките пътища. От посоката на лъча, излизащ от човешкото око, дали е нагоре или надолу и от ъгъла, който той образува, зависи моралната сила на човека. Светлината е един от великите фактори не само за умственото развитие на човека, но и за характера и дългия

му живот. Червеният цвят се образува от излишък, той е резултат на неизползвана енергия.

Ще се стремите да дадете на лицето си правилен, естествен израз... Ще се пазите от всички неестествени гримаси. От очите ви трябва да излизат дълги, непрекъснати лъчи от светлина, които да отиват до обекта или до вашия приятел.

Зеленият цвят предразполага човека към фантазиране, а с това той става мързелив. Ето защо на окултните ученици се препоръчват зимните екскурзии, за да трансформирате състоянията си.

Вие трябва да развивате интуицията в себе си! Тя не се проявява като мисъл в мозъка, но като дълбоко вътрешно чувство, като едно вътрешно пришепване.

За нищо на света не късайте връзката, с която сте слезли на земята и с която ще се качите горе! (Връзката е източникът на вашия живот.)

Да си починеш всред природата, значи да усетиш в себе си едно вътрешно облекчение, а в ума ти да проблесне една велика мисъл.

Най-първо ще се заемете да коригирате очите си. Това ще ви бъде една задача. Накъдето и да гледате, съзнанието ви трябва да бъде будно. Всяко ваше движение трябва да бъде под контрол на волята ви.

И тъй, ще държите връзката с Бога! Ще внимавате очите ви да имат нормално състояние – да не правите несъзнателни движения, които да ви са приятни, сами да сте доволни от тях. В погледа на очите си и в обръщенията си към хората трябва да бъдете много внимателни. То не е за другите, то е необходимо за вашето вътрешно развитие.

Когато вървиш, движенията ти всякога трябва да бъдат в хармония с твоята обща мисъл, с твоето общо чувство. Под „общо“ аз подразбирам човешкото в тебе. И волята ти трябва да бъде в хармония с движенията ти. Туй е езикът на природата.

Сега, ще държите будно съзнанието си и ще пазите връзката си с Бога!
Будно съзнание и правилни движения на очите!

* * *

Една задача

Учителят Дънов дава една задача за размишление върху Пентаграмата и всеки да даде образ на петте страни, които съдържат 5-те свята като Добродетел, Мъдрост, Любов, Правда и Истина.

Цветана Щиянова изпълнява задачата и ги рисува така:

ДОБРОДЕТЕЛ

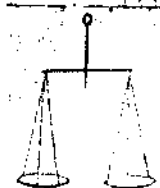
МЪДРОСТ

ЛЮБОВ

ПРАВДА

ИСТИНА

13. ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

Биографични щрихи

Цветана Щилянкова е родена в Казанлък на 18.04.1903 г. Баща ѝ е родом от Сливен, останал сирак още от малък поради това, че баща му бил убит от турците. Баща ѝ на име Михаил е завършил гимназия във френски пансион в Пловдив с награда. Алкохол и цигари никкога не е употребявал.

Майка ѝ, Анастасия Джамджиева, е родом от Велико Търново, внучка на Велчо-джамджията, самоотвержен патриот от Велчовата завера, бил обесен от турците. Майка ѝ е завършила с отличие гимназията във Велико Търново. Била е неизразимо предана майка, на която Цветка дължи всичко. Тя е имала дарбата на художник, но „в този живот е била изпратена с други задачи“ според Учителя.

На 14 години Цветана Щилянкова е постъпила в рисуналното училище, което след пет години било превърнато в Академия. Затова е трябвало да учи още три години, за да бъде признато за висше образование. Значи е следвала общо осем години. По-късно е отишла в Париж на специализация за четири години. На 9 юли 1931 г. в Париж големият художник Ласло я приема, след като е чакала години за тази среща. Съветът е бил: „Работите ви са много добри. Имате рисунък. Търсете сега движение и грация. Сега за вас това е най-важното. И работете често малки работи, например пейзаж, направени бързо, за веднъж, за 1-2 часа.“

Въпреки сериозната ѝ подготовка, тя нямала работа и не печелела нищо. Тогава майка ѝ я посъветвала да нарисува Учителя, което може да ѝ донесе благословение. Учителят се съгласил и ѝ позирал най-внимателно. Казал ѝ някои думи за изкуството, от които тя била изненадана – от познанията Му. Той я посъветвал да даде изложба и казал: „Рекох, ти по този път ще успееш!“ Още първата ѝ изложба през 1934 г. имала голям успех и от тогава заваляли толкова много поръчки, че трябвало да рисува от сутрин до вечер.

Цветка е била около четири годишна, когато Учителят посещавал различни семейства и измервал главите с металически кръгове, като записвал и правил свои изчисления. Родителите ѝ попитали Учителя за децата си. Тогава Той казал за нея, че ще стане художничка. Също тъй се е сбъднало и това, което бил казал за брат ѝ и сестра ѝ.

През 1950 г. в град Милано в първия брой на списанието „Quaderni del 2000“ на стр. 25-26 бе отпечатана статия извадка от „Учителят говори“ – „Le Maître parle“, като бе включена скица на Цветана Щилянкова на образа на Учителя от ноември 1933 г.

Едно малко признание на един опит на приятели да се публикува нещо за Учителя Дънов в онези времена.

Тя е рисувала до 1967/1968 г.

Заминала си е на 26.01.1994 г.

В настоящия раздел предлагаме съветите на Учителя в частни разговори или на беседи за изкуството, за творчеството, за художниците, за светлините и за цветовете в природата и в живота на художника.

14. КАКВИ СЪВЕТИ СЪМ ПОЛУЧИЛА ОТ УЧИТЕЛЯ

Цветана Щилянова

„Учителят по изкуството трябва да бъде един Велик Учител.“

Понеделник, 6 февруари 1928 г.

„Изучавай живота на художниците, на великите художници, великите музиканти.“

„Търси ония нежни линии на човешкото лице, които изразяват вътрешния живот.“

„Изобразявай човека не като позира – тогава лицето му добива нещо изкуствено – а когато той преживява нещо, замислен нейде сам, върху някоя пейзаж; или в очакване, отчаяние, надежда и пр. Изражението на лицето – то е важното.“

„Когато човек излезе пред необятното, у него се явява страх, смущение, но после идва разширение на душата.“

„Работи! С труд и постоянство всичко се постига!“

* *

Неделя, 12 февруари 1928 г.

„Най-необходимо ти е едно ателие. Пожелай го, мисли за него – ще го получиш. Нашите постоянни мисли, молитви – те са както упражнения – един цигулар повтаря, повтаря едно упражнение, докато го научи. Така и ние – което повтаряме, то става!“

„Никога не прави поправки върху своите картини! Като нарисуваш – остави я, после нова рисувай! Но преди да започнеш един портрет например, направи десет скици в разни пози, докато най-после намериш оная поза, която най-много ти допада, да бъдеш доволна от позата напълно. Ти по този път ще успееш!“

„Добре е, че ти харесва цигуларя от Zorn; на твоя портрет позата е хубава, на грешка е дето грифа е отсечен. Никога не отрязвай така, нека лицето бъде en face или три четвърти, но да се виждат две очи, уши и пр., също – двете ръце.“

* *

Тази сутрин Учителят ми говори пак много интересни неща върху изкуството:

„Има много видове състояния у човека, но те биха могли да се подведат под три главни категории: може да се нарисуват три типа като мярка, три статически състояния, и според тях да се прави преценка за всяко лице.“

Тия три категории са:

1) Изражението на човек, който е натоварен с толкова, колкото може да носи.

2) На човек, натоварен повече от силите му и

3) На човек, натоварен по-малко, отколкото трябва. Той си мисли: „Няма смисъл...“

Тънките вежди показват, че тоя човек има силна интуиция.

В един портрет има три важни неща, които непременно трябва той да съдържа. Има три свята, представени у човешкото лице: Умствен, чувствен и физически. Трябва челото с очите, носът и устата с брадата да се виждат и да бъдат верно предадени. Те са проекции на тези три свята.“

* *

4 септември 1928 г.

„В една композиция много важно е всяко тъмно петно да граничи със светло и обратното. Така се отделят фигурите. В композицията да се избягват успоредните и симетричните положения. В портрета същите правила са от голямо значение. В задния план боите са по-мъгляви – ударенията са в първия план. В композицията врата, да завие. Долната ръка да се моделира. Роклята в по-топло – виолет да бъде. Фона да не свети. Златна рамка сепла. Сянката до лицето още по-тъмна (отляво).

Търсете, търсете, не се спирайте!

Търсете нови начини, винаги се стремете към по-големи постижения!“

„Целият човешки живот се свежда към връзката между причина и следствие. В него няма случайности, както няма случайности и в цялата широка вселена.

Всеки живот е устремен към нещо. Някаква незнайна сила привлича към себе си и човешката душа. Нещо те кара да работиш, да желаеш развитие, красота, то те кара да живееш. Ако аз бях сам в целия свят и никой друг не бе освен „аз“, какъв смисъл има живота? Нещо незнайно стои зад всяко живо същество, зад цялата вселена и вътре в нея скрито. То е най-висшето в живота ни и пътя към него е свършената красота. Красотата е извор на най-възвишените побуждения в душата ни, тя прави живота на скръбта по-смекчен, поносим. Вечен факел пред безкрайния нанасянен път е тя, свършената красота, що ни води към Бога.“

* *

„Има лица, у които изразът – най-неуловимото, се съдържа от тъй тънки трептения, щото трудно художникът може да ги нарисува. Нито фотография може да предаде лицето им верно. А може само онзи художник, който е развил тънък усет, най-тънка чувствителност. Тая чувствителност може да се придобие, тя може да се развие.

В хубавите картини боите не изглеждат като нещо статическо, а сякаш са живи – те трепят.“

29 септември 1933 г.
(След завръщането ни от Париж)

Забележка: Цветка е била в Париж със сестра си Роза и Данко Симеонов, съпруг на последната. Затова вероятно е писала „ние“.

„Изкуството действа възпитателно.

Красотата поражда благородни чувства.“

Изгрева, 5 февруари 1934 г.

„Важното в един портрет е да се предаде външната прилика и вътрешната прилика.

Започни от най-малкото!

Нарисувай например следните контрасти:

- 1) Красотата, добродетелта – и грозотата, порока;
- 2) Смелост – и страхливост (или смелия и страхливия човек).

В една хубава картина трябва да има въздух, дълбочина, атмосфера.

В изкуството не слушай никого! Слушай само себе си!

Човек за да успее в нещо, трябва да има голямо постоянство. Успехът ще дойде. Мъчното е докато водата си проправи път. Веднъж протече ли – тя вече постоянно си тече.

*
* *

1933-1934 г.

Съвети от Учителя след завръщането ми от Париж

„Кое е най-важното в един портрет? Най-важното е да се предаде онова същественото, което при всички промени на настроението, израза, остава винаги същото.

То са три основни черти, които показват:

- 1) посоката на ума
- 2) посоката на сърцето
- 3) посоката на волята

Изкуството не е нещо статическо и то не може да представи така човека (т.е. статически) – то предава само разни моменти от човешкото лице. Не важи в кой негов момент ще го представиш, в момент на какво изражение – важното е да предадеш тия три основни черти.

Изражението на лицето се влияе от външната страна и условия, които въздействуват на настроението ни.“

*
* *

Изгревът, 9 октомври 1933 г.

„В една хубава картина трябва да има въздух, дълбочина, атмосфера.

Неправилно е да се работи на четки, така рисунката става твърда. Правилното е: всяко поставено петно може да има един остър контур, но от другата страна пък е замъглено. Ибоцто боите в натурата се преливат, не са като мозайка. Там, дето между две части има въздух, по-предната трябва да се направи с остри контури, за да излезе напред.

За портретите: „По-светли бои, главата да излиза от фона.

Винаги да се чувствава отде иде светлината върху лицето.

Човек се радва на онова, което е придобил, на една разрешена задача, колкото и да е малка; не са големите неща, които ни носят радост.“

Един художник трябва да има въображение – ако липсват известни условия, например добро осветление, той да си го представи и да рисува както трябва.

Най-хубавия портрет е онзи, в който има най-малко сянка.“

За пейзажа: „Има хубави места из Витоша, Мусала, Олтаря, Сините камъни. Полянки с цветя, някое зайче изправено, спокойно загледано в хубавата природа

Приликата на едно лице е в ония непроменни черти, които винаги при всички други изменения остават едни и същи.

Най-важното – това са очите.

Когато един художник рисува един портрет, трябва да търси посоката на ума, сърцето и волята. Това се изразява чрез погледа му, който излиза от очите му.

15. ОБРАЗЪТ НА ХРИСТА

Изгревът, 15 септември 1948

Образът на Христа е бил издълбан от императора Тиберий върху смарагд; той е съставлял част от имперското съкровище в Цариград, паднало в ръцете на турците през 1453 г. и станало собственост на султан Баязид II. Султанът го подарил на папата Инокентий VIII, както и светото копие, което е ранило в ребрата Божия син, в замяна на освобождението на собствения му брат, пленен от християнските войски в Родос.

В едно писмо на Лентуло, проконсул в Юдея до Цезаря Тиберий, образът на Спасителя е обрисуван с необикновено проникновение:

„В тази област се появи един човек, даруван с една изключителна сила; наричат го Великия Пророк, а учениците Му казват Божий Син. Името Му е Исус. И наистина не минава нито ден без да се чуе за някакво чудо, извършено от този Христос, който възкръсва мъртви, лекува всякакви видове недъзи и учудва целия Йерусалим със своята чудна доктрина.

Той има прекрасен образ, излъчващ благост и един величествен изглед, по начин, че всички, които го виждат, се боят и го обичат едновременно. Казват, че розовото му лице с брада, разделена по средата, е несравнимо красиво и че никой не може да се загледа в него дълго поради греещото изящество на неговите черти. Със своите сини очи и светло руси коси той прилича на своята майка, която е най-красивата и най-меланхолична фигура в тоя край. Неговите сбити, тежки, неоспорими слова са израз на най-чистата добродетел и на една наука, която далеч надминава знанията на най-големите учени. Когато той осъжда, когато поправя, той е страшен, но когато подканва и поучава, той е нежен, убедителен, завладяващ. Той върви бос и е гологлав, и когато го гледат отдалече мнозина му се смеят, но когато го приближат, те треперят и се удивляват. Никой не го е видял да се смее, но мнозина са го виждали да плаче. Всички, които са се обръщали към него, казват, че са получили добродетели и здраве.“

Забележка от редактора: Този образ е прехвърлен от художник и след това заснет на снимка, която е била много популярна на Изгрева. Ликът на Исуса е обрнат надясно в профил с открито голямо чело, спусната дълга коса до раменете, с мустаци и къса брада. Лявото око е на централна позиция с леко включване крайчеца на дясното око. Този портрет е бил сложен на заглавната страница на списание „Всемирна летопис“. По-късно Учителят поръчва на Цветана Щилянова да направи репродукция и да повдигне косата на образа на Христа вляво на челото му малко по-нагоре. Това го прави, този портрет е нарисуван, после е преснет на картички и се разпространява. Сега вече има два образа - единият, както е по пръстена на император Тиберий и другият, с коригираната повдигната коса отляво на челото му от Цветана Щилянова по препоръка на Учителя Дънов. Виж „Изгревът“, том XI, стр. 155, N 33, а двата портрета виж при стр. 97.

ОБРАЗЪТ НА ИСУСА ХРИСТА
(Препис от пергамента – писмото на Юдейския управител
Черноморецът Пупли Лентул Пилат)

До Негово Императорско Величество Тиберий Кесар.

Ваше Императорско Величество,

Разбрах доколко желаете да се извести и ето според изследванията си първи разказвам подробно: помежду нас се яви един добър човек на име Исус Христос, за Когото народът говори, че е истински пророк и създател на всички твари, които се намират на небето и земята.

Наистина, о царю, за Неговите чудеса слушам всеки ден. Този човек, наричан Исус Христос, само с едно продумване мъртвите възкресява, болните оздравява. Той е със среден ръст и до такава степен приятен, щото които Го видят, принуждават се или да го обичат, или да Му се боят. Косата до ушите Му е като орехов цвят жълта, а от ушите до раменете като цвета на земята, но е още по-хубава. Като назарянин Той е с коса, която пада от двете страни; лицето Му е весело и хубаво. Носът и устата Му са такива, че не могат да се опишат; брадата Му е рядка, погледът Му е много приятен, очите Му са хубави и синкави. И това е за чудене, че светлината, която изтича от очите Му и лицето Му, начинът на бляскавостта, правят невъзможно човек да Го не гледа.

Изобличенията му докарват страх, а наставленията Му – плач.

Никой не Го е видял да се смее, а да плаче много пъти са Го видяли. Ръцете и ушите Му са много нежни. Повечето от хората са благодарни от отговорите Му, но често не се явява пред тях. И когато се явява, явява се с нравствено предназначение.

Както и майка Му по тия страни е безпримерно хубава, тъй и Той е до неимоверност хубав.

Ако Ваше Величество желае да видите тоя човек, да ви го изпратя по-скоро. Ако питате за науката Му, без да е учил от някого, всичките науки и изкуства знае добре и всеки Йерусалимлянин се бои от Него. Той много пъти ходи гологлав и бос. Като Го видят тъй, броят го за луд, но като говори, всички се боят и треперят.

Според както разказват, не са виждали такъв учен човек, дори мнозина казват и вярват, че Той е Бог. Някои Го укоряват, защото показвал незаконността на царските закони, затова се обезпокоявам от четата на тия злодейци.

Изповядвам, че никого не е докачил, а мнозина са се сподобили с добрината Му.

Писах настоящето си, за да се съобрази със заповедите на Ваше Императорско Величество.

Ваш раб – Юдейски управител Пупли Лентул Пилат.

(Превод от арабски – оригиналът се пази в библиотеката на кесарите в Рим.)

16. ИЗЛОЖБА НА ЦВЕТАНА ЩИЛЯНОВА

сп. „Завети“, г. III (1936), кн. 8 и 9 – стр. 191

Цветана Щилянова, позната вече като портретистка от общите и дружествени изложби, предложи на столицата – от 8 ноември до 30 с.м. – своята първа самостоятелна изложба. Съдържанието на тази изложба се запълва предимно от портрети, писани с маслени бои или с пастел. Остатъкът от съдържанието запълват натюрморти, няколко скици и миниатюрни композиции и пейзажи и десетина копия от картини на Рембранд, Рубенс, Ван Дайк и др. Ако натюрмортът, скиците и миниатюрите могат да свидетелствуват за интересите и настроенията на художницата, ако копията от големите майстори на Европа могат да свидетелствуват за школовката на художницата в чужбина, както и за склонността ѝ към сюжети и изразни живописни средства, същността и стихията на Щилянова са безспорно заложили в портрета. Реалистична натура, възприемаща света такъв, какъвто се чертае пред очите ѝ, със свой дух, Цветана Щилянова е поклоница на академичното и в рисунъка, и в постройка и в съотношение на елементите на картината. Все тази академичност е, която се хвърля на очи и в техниката, и в баграта, и която характеризира всяка нейна работа като завършено цяло, като единно художествено произведение. Но светът на художницата, който е светът на човека във всички негови възрасти, не е само багрово и рисунъчно съществуване, ценно само като красота или само като декоративна същност, а преди всичко един дух, един мир идеен и емоционален. И тъкмо този мир, съчетан с веществеността му израз – живият човек, е свежата струя в портретната живопис на Цветана Щилянова. Разбира се, като всички творци и тя е задължена да плаща понякога данък на професионалното в изкуството. А този данък е особено тежък и неизбежен най-много за портретистите, които в бедни страни главно трябва да изхождат и от вкуса на моделите.

НИКОЛИНА ШАРОВА

БОРИС ПЕТРОВ ШАРОВ

(1894 – 1985 г.)

- I. Художникът Борис Шаров.
- II. Биографична бележка.
- III. Юбилейната изложба 1980 г.
- IV. Благодарността.
- V. Димитрина Антонова.
- VI. Стихове на Димитрина Антонова.
- VII. Скиците на художника Борис Шаров.

(Магнетофонен запис от Марийка Марашлиева)

1. ХУДОЖНИКЪТ БОРИС ШАРОВ

Николина Шарова (Н.Ш.): Моят баща Борис Петров Шаров е последното дете в семейството и на една година остава без майка. Баща му е бил много интересен човек. Човек, който сам си е правил проекта за къщата, но е бил много затворен, поне така го е запомнил баща ми, може би причината е, че... **Въпрос:** Той архитект ли е бил? Н.Ш.: Не е бил архитект. Той е роден в Батак. В село Батак тогава, беше село Батак, и всъщност къщата на дядо сега е пак един такъв ценен паметник, архитектурен, да. Там е нещо като музей. Той се е занимавал с търговия и много интересна съдба има, защото по време на клането в Батак 1876 г. по една случайност дядо не е бил в селото и остава жив. Какво да ти кажа, той имаше, освен най-голямата му сестра Мария, но и още четири сестри. Те са се грижили за него като майка просто. И знам още от тях, че от детинство още той е бил много деликатен и не е обичал никак месо. И понякога като не се хранел, дядо само го е поглеждал и той ставал от масата, нали? Щом не искаш да ядеш, хайде, ставай. Леля през нощта ставала и казвала: „Борисе, ела, кака аз ти запазих мъничко хлебец.“ Баща ми бил с невероятно въображение и още от малък така имал един странни преживявания. В Батак беше много особено. Като че ли се чувствуваше атмосферата на туй клане, аз съм била известно време в детинство и знам, като минех край старата черква, просто настръхвах. Нещо беше останало много тежко. Но полето беше интересно. Баташкото поле. Сега язовир направиха там. То беше едно безкрайно поле, в което особено през есента тези лилавите минзухари. Цялото лилавееше от цвят. **Въпрос:** А братя нямаше ли той? Н.Ш.: Няма. Той е единствено момче и сега това, което много ми е интересно. **Въпрос:** А три сестри? Н.Ш.: Не, пет сестри. Това, което винаги ме е учудвало, то е... Дядо го праща в Пловдив да учи. Той завършва там гимназия и всъщност там учителят му по рисуване обърнал внимание, че той рисува невероятно хубаво и му казал: „Борисе, ти трябва да отидеш да учиш в академията!“ И като знам баща ми колко много изпитваше едно страхопочитание към дядо, той никога не е смеея да се изправи и да му каже искам това и това, как се е осмелил да му пише едно писмо, че учителят му така и така, и че желае да следва в академията. Интересен е бил дядо ми всеки случай. Малко мога да знам за него, защото той е бил много затворен човек. Дядо му писал: „Е, прави каквото искаш, но ще бъде 5 за 4.“ Значи с други думи няма да печелиш, ами ще губиш от това. Така и дядо починал междувременно. Баща ми идва в София, явява се на конкурс. Той един скромен, нали, идва от Батак със скромните шаечни дрешки и казва, че като видях едни тука хора с широкополите шапки, с пелерините, нали тогава тези по-артистичните хора така са се носели. Рекъл си, какво ли търся аз тука. Обаче е класиран, класиран на едни от първите места. И излезе един разсилен и каза: „Обявена е Балканската война, отивайте си и след войната елате.“ И така баща ми отива на война и понеже все пак той е човек с образование, завършил гимназия, не е пипнал пушка. Там го слагат в щаба, не знам точно в каква канцелария, да пише нещо. Има един интересен сън, когато вече се връщат войските. Ама връщат се нали пеш, с денонощия вървят, и била таква умора страшна и в един миг заспал прав, както вървял задрямал за минутки и сънувал три жени в траур минават, и след това една светла жена. И казва, че след три дни се обяви примирието. Идва в София след това, започва да работи и да учи. Тогава не е било още в Академията, а е било някакво училище, рисувално, но и освен рисувално имало и нещо по-друго. Завършва го и започва

да учителствува. Баща ми учителствува дълго време. В Горна Оряховица, в Севлиево. Бил е учител по рисуване и трябвало да ти кажа, че е бил изключителен учител, защото дълги години след като напусна учителствуването получаваше писма от свои ученици, защото той не само се занимаваше с рисуване, но и с история на изкуството. Говорил им е много и много от неговите ученици станали художници.

А той се е запознал още тука в София, тогава по това време толстоизмът вече започва, среща се с вегетарианството. Това му допаднало страшно много. И чува и за Учителя и на ул. „Оборище“ е посещавал, аз току-що съм била родена, 1923 г. Даже с мене са ходили така в салона и това да ти кажа, че той беше човек, който от първия миг е разбрал какво е намерил в живота си, наистина. Спомням си брат Боев, някъде там към 1934-1935 година или може би малко по-късно, брат Боев и брат Звездински идваха у дома, в месеца по веднъж или два пъти, защото имаше млади хора, които се интересуваха от въпроси и мама ги поканваше. Майка ми ги поканваше в къщи. Идваха двамата и така се нареждахме в една стая в кръг. Хора от света, нали, обаче които се интересуват от духовни въпроси и брат Боев ще каже: „Николина, вземи сега една шапка, всеки, който има въпроси да си запише.“ И в шапката се поставят тези въпроси и отговаряше на тези въпроси. Та много от тези хора после дойдоха на Изгрева. Имаше един брат Борис... Брат Боев взима, отваря билетчето и казва еди-какво си. Замисли се за миг и почва точно и ясно формулирано, и с ясна мисъл отговаряше. Та тогава брат Боев веднъж идвайки у дома гледа картините на баща ми, те бяха така в стаята нали, ние в неговата стая се събирахме и каза: „Борис този живот имал друга задача, но той е бил голям художник в миналото.“ И действително баща ми носеше един много голям талант. После той беше в гимназията, в мъжката гимназия тука в София и след това отиде в Етнографския институт. Там стана сътрудник. Обикаляха старините, например в Рилския манастир ходеха. Там има от ковано желязо разни дръжки интересни. Етнографски ценности и тези работи, всички се рисуваха, после излизаха в албуми, та там събра доста така ценни неща. Даже имат издание на една книга с един свой колега за орнаментите, които там са рисувани. Орнаментите, специално орнаментите, не иконите, самите орнаменти такива. Те са от цветя, животни, най-различни, геометрични, имаше интересни работи. Резбите също. В по-старинни градове ходеха също така. Това беше за картотека, изучаваха какви елементи има в българското творчество.

Баща ми беше един човек за мене изключителен, защото толкова организиран човек рядко съм срещала. Както го помня, до заболяването му през 1981 г. Въпрос: Той тогава ли почина? Н.Ш.: Не, той почина 5-6 години след това. Той почина на 92 години. Въпрос: Ама коя година почина? Н.Ш.: Ох, не ме питайте за година, засега не мога да ви кажа, но искам да кажа, че той ставаше сутрин преди изгрев слънце. Докато имаше Паневритмия, нали, отиваше на Паневритмия. След това, след 9 часа той се разхождаше, правеше си първите упражнения, даже Паневритмия така си играеше някъде си там в градината, връщаше се, приготвяше закуската и след това се затваряше и има много ценни извадки, имаше седем тетрадки с много ценни извадки от беседите. И то ще вземе например една беседа от първата до последната. Ще извади тематично, за Бога, за Истината, за Любовта. Нали така много ценни работи. Какво да кажа, беше един човек, който спазваше много хубав режим и много работеше върху себе си. Въпрос: С майка ви бяха една хубава двойка, нали? Н.Ш1.: Изключителна двойка, изключителна двойка. Много е интересно така тяхното запознаване. Той е живял у тях като идва тук да учи и е бил на квартира у тях.

Мама е била много красив човек и много чист човек. Тя започва да учителствува като завършва гимназия в Конево, там Ямболско някъде. Конезавод е имало там. Там е била и учителка и кмет, не кмет, но разпределяла храните по време на войните. Разпределяла храните, дажбите по време на войните и така са си кореспондирали с баща ми и просто решават да се оженят. Тя беше действително, мама беше изключително чист човек. Един Водолей, който наистина беше в най-съвършена форма. Физически много изискана и чиста, и душата ѝ беше много светла душа. Така те много интересно се оженват. Казва: „Ние сме женени на 8 август.“ И тя после като слуша Учителя да говори за туй число 8 – Сатурново, казва: „Ах, как сме били невежи, ах, колко сме били невежи.“ Обаче среща на едно място, гдето се казва за Водолея, че осмото число е много благоприятно. И тя си казала: „Добре.“ Те имаха изключително семейство, много хармонично семейство.

Ами какво друго да разкажа за моя баща? Той беше човек, който имаше известни сънища и опитности, които не обичаше да споделя. Той беше от хората, които не говореше, но действуваше. При него се виждаше резултата от нещата. Разбираш ли, което беше най-хубавото. Ние бяхме много свързани двамата с баща си, много. И той винаги ми казваше: „Ти си моята майка.“ Аз нося името на неговата майка. „Ти си моята майка.“ Аз наистина към моите родители съм имала едно такова особено отношение съм имала. Особено 1930 г., когато си замина моят брат, когато много тежко беше това нещо, тогава разбрах. Аз бях само на 12 години, на 13 години. Разбрах, заедно с моя брат си замина нещо у мама. Разбираш ли, тя се преобрази. Разбрах, че никога с нищо да не я занимавам, тежко ѝ беше. Но това са работи, които няма да се повторят. Той, баща ми, беше човек толкова дисциплиниран, толкова изпълнителен и толкова много уважаван, че всичките му колеги знаеха, че той е с тези убеждения, обаче никога никой с нищо така не го е малтретирал, изобличавал. Това е много интересно нещо. И той знаеш ли, самият Светлин Русев, който също има една много голяма духовност, той го предложи и баща ми стана „Заслужил артист“. Нали стана „Заслужил художник“, без да го иска. Той беше вече болен, но получи и това звание. Искам да кажа, че не е пречило на него, не му е пречило разбираанията му. Просто са ценели другото нещо, което той имаше. Той беше с извънредно голяма етичност към своите колеги, с много голямо уважение се отнасяше към всички. Може би това са ценели те. Вътрешната духовност по особен начин се възприема от хората и те я оценяват много добре.

София, 14.11.1995 г.

2. БИОГРАФИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Баща ми, Борис Петров Шаров, е роден на 1.09.1894 г. в историческия Батак. Той е петото, последно дете в семейството и единствен син. Няколко месеца след раждането му майка им умира и той е отгледан от двете си по-големи сестри. Дядо ми, Петър Шаров, е бил много интересен човек, с голям авторитет пред хората, но много сериозен и затворен. По време на Баташкото клане по една щастлива случайност той е отсъствал от селото и когато се връща, заварва голямата трагедия и едва 14-15 годишен започва да устройва живота си сам. Замогва се и си построява къща, чийто план е направил сам. Той имаше кафене в приземния етаж и се е занимавал, и с търговия. Баща ми завършва прогимназия в Батак и отива в Пловдив да учи в гимназията. Там направил силно впечатление на учителя си по рисуване, който му казал: „Трябва непременно да

отидеш и да учиш в Художествена академия." И действително от това време има един портрет на Ангел Станков, народен представител, направен от баща ми и изключителен талант, и замах. Завършвайки гимназия, баща ми действително изявил желание да кандидатства в Художествена академия и дядо ми се съгласил. Явил се на изпит и се класирал на едно от първите места. Обаче точно по това време се обявява Балканската война и всички са мобилизирани и трябва да заминат на фронта. През цялото време на войната той трябвало да води кореспонденцията на ротата и въобще не е вземал пушка в ръка.

Още като ученик в Пловдив той се запознава с толстоизма и става вегетарианец. Като студент в София чува за Учителя и започва да посещава беседите на улица „Оборище“ 14. Още от самото начало той разбира, че това е пътят в живота му.

Баща ми беше човек с много ценни качества. Четиридесет и две години той работи като учител в Севлиево, Горна Оряховица и в Мъжката гимназия в София, а последните 15 години беше сътрудник в Етнографския институт. Всички колеги знаеха за неговите разбирания и го уважаваха много, защото беше човек, на когото можеше да се разчита и много изпълнителен, когато му възлагаха задачи. След пенсионирането си той започва да работи много задълбочено върху беседите и изготвяше годишните наряди „Мисли за всеки ден“. До 1981 г., когато заболя тежко, той ставаше сутрин преди изгрев, правеше разходка и шестте упражнения в градината, връщаше се в къщи, затваряше се в стаята си, рисуаше и работеше над беседите. Беше запознат с цялата западноевропейска и руска литература, цитираше в оригинал Пушкин и Лермонтов, в превод западноевропейските символисти, изобщо беше човек с всестранны интереси и ерудиран по много въпроси.

Баща ми контактуваше с много хора на Изгрева. Беше близък с Георги Радев, Борис Николов, Георги Томалевски, Рогев, брат Боев, брат Звездински, със сестрите Паша, Аня, Елена и с много други. Спомням си около 1937 г. брат Боев и брат Звездински идваха по два пъти в месеца у дома, където родителите ми канеха хора, които проявяваха интерес към духовното и всички оставаха възхитени от брат Боев, който кратко, ясно и задълбочено даваше отговор на всички зададени въпроси. Мнозина от тях после дойдоха на Изгрева.

Баща ми беше голям художник – предимно портретист. Той умееше невероятно бързо да вникне в психиката на човека и да направи един изключително ценен портрет. Негови творби се намират в почти всички галерии в България и в много частни лица, и в чужбина. Направил е един портрет с маслени бои на Учителя и 15 моливни скици. Обичаше природата и по време на летуването на Витоша и Рила рисуваха великолепни акварелни пейзажи. Нарисувал е с акварел и Рилската чешмица. В музея в Батак има нарисувани портрети на атаците на отряда „Антон Иванов“. И в графиката той се проявява като необикновен майстор.

Баща ми си замина през януари 1985 г. Всички, които го познават, се спомнят за него с обич като за една светла личност.

3. ЮБИЛЕЙНАТА ИЗЛОЖБА 1980 г.

Юбилейната изложба на Борис Шаров ни открива отново сериозното творчество на този задълбочен и скромен художник. Показаните живописни платна разкриват големите му възможности предимно в областта на интимния психологически портрет. Несъмнено една ретроспективна изложба ни задължава

да хвърлим поглед назад в годините; и когато днес оценяваме тези творби, не може да не ги отнесем към времето, в което са създадени; само така можем да почувствуваме тяхното въздействие, да открием истинската им стойност.

Роден на 19 август 1894 г. в Батак, Борис Шаров завършва живопис в Софийската художествена академия при професор Стефан Иванов. Това е времето, когато вече са преодолены етнографските увлечения, характерни за ранния период на съвременната българска живопис; когато наеите на сецесиона и символизма вече са заглъхнали; време, в което се разгръща едно ново, демократично отношение към портрета – противопоставяне на външно репрезентативния официален, салонен портрет и изтъкване на преден план психологическата характеристика на образа. Време, в което се формират различни идейно-естетически явления и нови пластически концепции. Верен на натюрмела си, Борис Шаров възприема от своя професор предпочитанието към ония образи, които излъчват спокойствие и чистота, духовно равновесие; затова неговите творби понякога ни отвеждат към нашия възрожденски портрет, но винаги наситени с ново емоционално съдържание. Така в продължение на години художникът създава поредица от портрети не само на свои близки, но и на редица културни и обществени дейци. Някои от тях той излага както на времето в изложбите на дружество „Съвременно изкуство“, така и в Общите художествени изложби от последните години. Син на селото, Борис Шаров често се връща към теми и образи от народния бит. Това са сериозни творби, в които възпява труда на селянина – уравновесени композиции, вещо изградени с дълбоко лирично чувство. В изложбата платното „Жътва“ убедително представя тази поредица. Любовта към родния край, съдбата на неговите хора често го връщат там, защото именно от него изкуството му черпи живителни сокове. Така през 1950-1951 г. се ражда голямата графична портретна серия – образи на много ятаци от Батак на отряда „Антон Иванов“, доживели народната победа.

Вещ рисуващ, Борис Шаров благоговее пред природата. Той рисува изключително по натура. Неговото остро око винаги успява да открие характерното, неповторимото, често с непогрешима обективистичност. И ако сега трябва да направим оценка на онези идейно естетически моменти, които най-точно характеризират изкуството му, отново ще наблегнем на онзи подчертано дълбок хуманизъм, на онзи стремеж към вътрешна красота и духовна извисеност, от които е проникнато цялото творчество на художника.

И на още един момент. Както при всеки сериозен творец, изкуството на Борис Шаров претърпява развитие. Творбите от последните години съвсем ясно показват тази еволюция във възгледа на художника както по отношение на психологическото тъкуване на образа, така и при пластическото осъществяване. Той разкрива верните и трайни състояния с още по-дълбоко проникновение, с едно избистряне на тона, все по-точно степенуване и пластически диференциран в цялостния живописен градеж.

Не можем да не споменем тук и за голямата серия от автопортрети, която в продължение на години художникът постоянно обогатява. В много от тях различното интерпретиране всеки път ни разкрива сякаш нов образ – състояния на вглъбеност и размисъл, на енергична напрегнатост или лека ирония, постигнати винаги с лекота, с ясна и категорична форма. Немалко от своите творчески сили Борис Шаров отдаде на педагогическа дейност и на работата си като художник в Етнографския институт. И въпреки това, в малкото свободно време, което имаше, той създаде едно значително творчество, което тепърва трябва да намери заслужена оценка, защото е здраво свързано с

демократичните традиции на нашето изкуство; неговите задълбочени портрети му отреждат място между майсторите на този жанр у нас.

Евгени Клинчаров

*Източник: Борис Шаров: Юбилейна изложба.
(София: Съюз на бълг. художници, 1980 г.)*

4. БЛАГОДАРНОСТТА

Николина Шарова (Н.Ш.): Когато се връща от Америка, Учителят се хранел в една малка гостилничка и обикновено отивал там, когато имало вече по-малко хора. Забелязал, че има едно малко 9-годишно момченце, което шета, събира чинии, помага в кухнята и един ден го поканил на масата си. Поръчал му обед и започнал разговор с него. Момченцето се казвало Панайот. И Учителят го попитал: „Е, Панайотчо, ти не учиш ли, имаш ли желание да учиш?“ – „Да, имам много силно желание да уча, но не мога, защото съм сирак и трябва да работя, за да се храня.“ – „Ами би ли желал да учиш? Аз бих могъл да ти помогна да заминеш в Америка. Имам там близки хора, които ще ти помогнат.“ – „О, разбира се.“ Той даже и не можел да мечтае за такова нещо. И действително след известно време Учителят влязъл в кореспонденция със своите близки и изпратил момченцето. То там завършило гимназия, много добре се развивало, завършило и университет. **Въпрос:** И гимназия ли е учило там? Н.Ш.: Гимназия или колеж, не мога да знам точно къде, но е завършило, завършва и университет, точно обаче каква специалност не знам. И вече завършвайки университета, момче нали на 24-25 години, той осъзнава какво нещо е направил Учителят за него. Че просто цялата му съдба е била променена с намесата на Учителя и пише едно писмо на Учителя и казва: „Толкова съм Ви благодарен за всичко, което направихте, просто не знам как да Ви се отплатя.“ Споделил между другото, че желае да остане и да се устрои в Америка. Получава писмо от Учителя, в което Учителят му пише следното: „На мене няма какво да благодариш, обаче ако желаеш, ще ти дам три съвета: Първо, добре е да се върнеш в България. Вторият съвет е, ако можеш да не се жениш. И третия, да посветиш живота си на Бога.“

Първият съвет той послушал. Върнал се в България, настанил се в Ямбол, устроил се добре, започнал да работи, вече с тази квалификация и образование, но вече второто не могъл да изпълни. Той се оженил за една жена, която била учителка и била колежка на сестра Буча Бехар. Животът му тръгнал вече по съвсем друга линия, човек се ограничава вече в едно семейство, почват грижите, деца, две деца, две момичета му се раждат и той продължавал да кореспондира с Учителя, продължавал да чете Неговите лекции, но живеел един много затворен живот. Жена му не споделяла идеите на Учителя Дънов. Минава време и децата вече произрастнали, но той заболява много тежко и идват лекари, консулти, не могли да му помогнат и той казва на жена си: „Иди при Учителя и Му кажи какво е състоянието ми.“ Тя заминава за София, неделен ден след беседата, изкаква Учителя на стълбата и Му разказва. Учителят помълчал известно време и казал: „Рекох, върнете се в Ямбол веднага!“ Тя толкова се изплашила, помислила си, че нещо лошо се е случило, обаче не. Връща се и намира мъжа си жив, здрав, абсолютно здрав. Минало още известно време, вече момичетата завършват гимназия и те започнали да мислят за едно преместване в София, където да продължат образованието си. Но той наново заболява и жена му пак идва и му казала: „Желаеш ли пак да отида при Учителя, може би Той ще ти помогне.“ А той отговорил: „Не, този път каквото Бог каже. Той толкова ценни съвети ми даде,

аз толкова малко Го послушах. Сега каквото Бог рече.“ Обаче поръчал на жена си, уредил си всичките там земни неща, завещания и т.н., поръчал едно място, много хубаво, което имал там в Ямбол да го продаде и от парите да занесе на Изгрева, да ги предаде на Учителя и да Му каже, че това е една скромна благодарност, негова за всичко, което Учителят е направил за него. Той си заминава наистина, това място междувременно го отчуждават за някакво летище и тя загрижена около това преместване. Ти знаеш държавата малко трудно изплаща, нали? Както и да е, идват в София и среща един приятел на мъжа си, адвокат и той я пита: „Какво стана с онова място, което щяхте да го продавате?“ И тя му казва: „Отчуждиха го и ето още нищо не се е уредило още.“ – „Я ми дай данните (документите)“. И той за няколко дена уредил въпроса, парите се изплатили и тя отива, дава на Учителя тази сума, казала какво той е поръчал и с тези пари било взето мястото пред салона до бр. Симеонов, имаше едно голямо такова пространство. Това място се е купило с тези пари.

Сега какво става по-нататък. Тя се настанява тука в София, започват да учат нейните дъщери, но заболява момченцето на сестра й, психически заболява. И това е много трудно за лекуване състояние, водят го тук, водят го там, водят го при професори, не могат да му помогнат. И тя се сеща за Учителя и казва един ден на сестра си: „Аз ще го заведа на едно място, може би ще му помогнат.“ И го завежда на Изгрева. Денят бил делничен, не неделен. Качва се по стълбите тя и похлопва на вратата. Учителят открехва и казва: „Извинете, зает съм, не мога да Ви приема.“ А тя си казала: „Ех, нали не сме Негови последователи.“ И така с голямо огорчение слязла с племенника си по стълбите. Вървят по пътеката и стигат до чешмицката. И изведнъж това момченце се спира и казва: „Ах, лельо, какво става с мене? Нещо става.“ И когато се обърнала, видяла Учителя горе на прозореца с вдигната ръка да стои. Значи Той доловил нейната мисъл и Учителят, Който винаги помага, нали, помогнал. Тя си отива в къщи и после споделила със сестра Буча: „Вашият Учител беше невероятен човек. Той притежаваше големи дарби, обаче аз не можех да Го разбирам и не можех да чета беседите Му.“ Но детето оздравяло. Човек когато може да оценява доброто, то той научава как се изразява благодарността.

5. ДИМИТРИНКА АНТОНОВА

Николина Шарова

При нейното раждане майка й имала много страшни проблеми. Почти е била на смърт. Когато детето се ражда задушено, лекарят помислил, че е мъртво и просто го отхвърлят настрана и се занимават с майката, да я върнат към живот. Когато свършили това нещо, те видели, че детето дава признаци за живот и се заемат с него. Сега при това хвърляне настрана се прекъсва нерва на ръката горе – централния нерв и дясната ръка остава неразвита цял живот. Сестра Димитринка, какво да кажем за нея, тя беше наистина един истински поет. Цялата й душа беше включена в две много красиви очи, сини, които излъчваха една много голяма чистота. Обаче външно тя беше много неугледна, даже така тя имаше известни дефекти в лицето и понякога хората я огорчаваха нали за тази й външност. Грубо се държеха към нея и един ден така много, много огорчена тя отива към Изгрева и вижда Учителя седнал при лещниците. И се приближава и казва: „Ех, Учителю, защо съм толкова грозна?“ А Учителят се усмихнал и казал: „Сестра, благодарете на Небето, че Ви е дал тази скромна дрешка, за да скрие красивата Ви душа, защото светът щеше да Ви разкъса.“

Учителят поставя задача – да се напише текст за Паневритмията и сестра Олга Славчева написва текста, който ни е известен. Обаче години след това може би двайсетина и повече години Асен Арnaudов не беше съгласен с някои наивни моменти в текстовете и пожела да се напишат нови стихове за Паневритмията и възложи тази задача на сестра Димитринка Антонова. Аз с нея така поработих, за да може да се съчетаят акцентите в думите с акцентите, нали, в музиката и станаха много хубави неща. Имаше великолепни текстове, много поетични. Обаче, когато разбра за това нещо, сестра Паша много строго и категорично каза своето мнение: „Това беше една задача, поставена от Учителя, Олга я изпълни първа и сега никой няма право да коригира нещо, което Учителят е приел.“ Точка. Не се прие. Ние спряхме.

Ние се познаваме с Димитринка, още аз бях в прогимназията и още оттогава я наричахме „поете“. Това беше нашето обръщение към нея. „Поете“, да. Тя обожаваше Андерсен. Аз също. Един ден отива на театър. Дават „Идиот“ от Достоевски, обичаше много руската литература, северните писатели. Тя наистина носеше нещо северно, така тези старинните саги, старинните техни, ех... Понякога я наричах: „Ти приличаш на някакво гномче“. Много беше интересен човек. Много поетичен човек.

6. СТИХОВЕ НА ДИМИТРИНА АНТОНОВА

Предлагаме ви няколко стихотворения на Димитрина Антонова:

КОЛЕЛОТО НА ЖИВОТА

Колелото на живота
постоянно се върти,
като келево в градина,
сятото кога цъфти,

колелото се върти!
А по него наредени
малки кофички сме ний.
Слизаме, наливаме се
с хубави и благи дни;
Колелото се върти!

След туй пълни нанакоре
весели вървим, вървим...
Земно благо се пилее,
ний се грижим и мълвим:
Колелото се върти!

Стигнем горе – в миг изпуснем
благост, радост, грижи, скръб,
и нападне ни унинье,
ала як е наши стълб –
Колелото се върти!

★

★

★

СЪЛЗИ

Чашката си скъпоценна
ти от днеска приготи
и ги чакай тез свещени
и в тишина родени
чисти хубави сълзи

Събери ги, запази ги,
докогато с топлина
със любов и светлина
пролетното слънце златно
се завърне благодатно
да събуди семена.

И тогава тази чашка
скъпоценна отвори,
и полей ги с тез свещени,
и във тишина родени,
чисти, хубави сълзи.

*
* *

ЖИВИЯТ

Живият жив е, живее,
Време, пространство не знай.
В ада и рая един е,
слънчеви пътища знай.

Слиза, възлиза и свети
блясък и слънце в нощта,
огън запален сред зима,
радост неземна в скръбта.

Живият жив е, живее
и възкресява безспир.
Там, дето буря и смърт е,
носи Той обич и мир.

Ей го, Той слиза и идва,
кротко подава ръка:
„Ставай! – в небето възлезе
твоята светла звезда.“

Живият жив е, живее,
златните струни трептят –
живите, живи чрез Него,
в звездни пространства летят.

7. СКИЦИТЕ НА ХУДОЖНИКА БОРИС ШАРОВ

Вергилий Кръстев

Художникът Борис Шаров е правил скици върху образа на Учителя Дънов. През 1986 г. аз ги видях при фотографа Данаил Жеков, син на Иван Жеков, с когото по това време работех. Давах му снимки, той ги преснимаше, даваше ми преснетите снимки и ми връщаше направените негативи. Поисках ги от Ина Дойнова, дъщеря на Николай Дойнов, където се пазеха. Дадоха ми ги, аз ги преснех на негатив и ги върнах обратно. Не ги задържах.

След години, когато бе задвижен „Изгревът“, направихме постъпки при дъщерята на Борис Шаров на име Николина. Отначало обеща да съдейства. Марийка Марашлиева направи един малък запис върху спомените за баща ѝ. Прехвърли ги на машинописен текст и тя ги изпрати да ги провери и да ми ги върне. Получи ги, но не ги върна. Задържа ги. А защо? Не си хареса това, което бе казала. А причината бе друга. Тя беше една от онези, които искаха да коригират Словото на Всемировия Учител Беинса Дуно. Там е причината!

Николина Щерева изпрати чрез нас писмо до Данаил Жеков да ни предаде скиците на баща ѝ. Но той отказа. Задържа ги, като смяташе, че ще може да спечели нещо от тях при някои репродукции. Търговски сметки.

Когато през 1999 г. подготвях материала за художниците, събрах каквото можах и то бе включено в раздела на Борис Шаров. Ако дъщеря му бе продължила да ни съдейства, щеше да бъде по-пълно изложението ни. Но отказа и замълча. А защо? А тя е заснета на фотографиите като девойка и то хубава, прелестна девойка, и то усмихната до Учителя Дънов. Била е там, целувала е десницата му, а после иска да му променя Словото. Стигна се до там, че да не съдейства за баща си. Но това, което получихме отначало от нея засега е достатъчно.

В бъдеще аз смятам, че трябва да се издадат в отделна хубава книжка скиците на художника Шаров върху лика на Учителя Дънов. Ще бъде уместно, ако се включат някои подходящи репродукции от неговото творчество. Това е според мен. А как ли е според дъщерята Николина Шарова? Ще видим.

Публикуваме нейното писмо до Данаил Жеков от 14.11.1995 г. да ни върчи скиците, което не стори, както писмо на Николина от 11.12.1995 г. до Марийка Марашлиева и нейният отговор от 19.12.1995 г.

Радвай се, Борис Шаров, че има хора, които те оценяват и не са те забравили.

*
* *

Брат Данаил,

Много време мина, откакто ти дадох скиците на Учителя, рисувани от баща ми. Няколко пъти се обаждах на Ина, но и досега не съм ги получила.

Моля те, предай всичките скици на с. Марийка Марашлиева и на бр. Вергилий Кръстев.

Николина Шарова

София

14.11.1995 г.

11.12.1995 г.

Мила сестра Марийка,

Моля те да ме извиниш, че забавих толкова тези неща, но през това време имах да върша други неотложни неща. А и това, които ти ми изпрати, никак не ми хареса. Ето че пак имам едно потвърждение на схващането ми, че никога говоримата реч не бива да бъде фиксирана писмено без обработване и изглаждане на мисълта. И нещо повече ще ти кажа. Сестра Елена искаше много да прегледам дешифрираните беседи и да ги стилизирам. Това не се осъществи, но пак идвам до това, че хората, които бяха най-близо до Словото, имаха същото като моето схващане. Аз съм работила 18 години като коректор и съм работила върху ръкописи, знам колко важен е този процес. По този въпрос искам да говоря и с Вергилий, който е на противоположно мнение. Дано при идването ми в София можем да си поговорим по тези въпроси.

Сърдечно те поздравявам.

Николинка

* * *

София

19.12.1995 г.

Мила сестра Николинке,

Получих писмото ти с приложението. Много благодаря, че си изпълни обещанието. Но има нещо, което сте пропуснали - да се подпишете, да се знае, че Николинка Шарова е написала всичко това, а не някой друг. Има мнозина, които хвърлят обвинение върху редактора, че си измисля нещата, което не е така. Има и друго нещо. Това, което дешифрирах от касетката, представлява архивен материал и следваше да ми го върнеш. Този материал не е редно да отиде в други ръце. Това е суров материал и той ще се преработи, ако трябва да бъде публикуван. Сега вече, като имаме твоя материал, редакторът може да не го използва, но моля да ни го върнеш.

Колкото се отнася до това, че Елена Андреева искала да стилизира беседите, може да е по-добре, че не е станало, защото беседите са Слово Божие и така, както са написани, те се възприемат най-добре. Нали подготвиха за печат някои беседи, много добре си звучат и всеки си ги схваща по своему. Библията от много преработване и осъвременяване се е променила значително, да не казвам, че дори някъде е изопачена.

Скиците, дадени на Данаил, се намирали у някой си художник Максимов и Данаил обеща да ги потърси. Той бил правил изложба и защо ги е носил там, не знам. Втори път пак се срещнах с него и пак му напомних и няма да забравя отново да му напомня за това. Колко безотговорни са някои!

Сега, когато дойдеш следващия път в София, моля да ми се обадиш и да дойдеш при мен и подпишеш тоя материал. Да се завърши тая работа. Вярвам, че ще можеш да се видиш и говориш и с Вергилий.

А сега приеми моите, както и на Вергилий поздрав и пожелания за всичко най-добро за Рождество Христово и Новата 1996 година. За много години!

Марийка

ЦВЕТАНА ГАТЕВА СИМЕОНОВА

(12.VII.1894 – 2.V.1980 г.)

- I. Цветана Гатева Симеонова – спомен от дъщеря й Елисавета.
- II. Писмо на Учителя до Цветана Симеонова – 25.05.1930 г.
- III. Писмо на Цветана Симеонова до Учителя – 18.11.1929 г.
- IV. Цветана Гатева Симеонова – живописец.
- V. Отзиви и впечатления – Н. Т. Балабанов
- VI. Към слънцето – Сава Калименов.
- VII. Портрет на Учителя – Тодор Ковачев.
- VIII. Картина „Салона на Изгрева“ – Тодор Ковачев.
- IX. Изложбата на Цветана Гатева Симеонова.
- X. Мисли по повод художествените изложби на Цветана Симеонова, Иван Тричков и Преслав Кършовски.
- XI. Красотата на човешкото лице:
Стихотворение – Цветана Г. Симеонова.

1. ЦВЕТАНА ГАТЕВА СИМЕОНОВА

Спомен от дъщеря ѝ Елисавета

Цветана Гатева Симеонова (по паспорт Цветана Николова Симеонова, а като художничка е известна като Цветана Гатева).

Тя заедно със Симеон са влезли в Бялото Братство. Родена на 12 юли, Петровден, 1894 г. в гр. Пловдив. Юношеските си години прекарва в град Велико Търново. От 1922 г. (вече завършила така нареченото рисуwalно училище в Пловдив и София) взема участие в Общи художествени изложби в София. През 1932 г. заминава за Париж и Италия. След завръщането си устройва първата си самостоятелна изложба в София. Освен в София устройва самостоятелни изложби в Пловдив, Стара Загора, Габрово, Видин, Лом. Излага свои картини в общи художествени изложби в София и в устроена от жените художнички изложба в Белград. Има девет самостоятелни изложби. Член е на Съюза на българските художници и е отличавана с ордени за гражданска заслуга, орден „Кирил и Методий“ втора степен и други отличия.

Добра портретистка, рисува още цветя, пейзажи, натюрморти и др. Някои нейни картини носят мотиви от живота на братството, както и някои интересни нейни духовни виждания.

Тя е безпределно предана на учението на Учителя и безгранично честен и добър човек. Починала е на 2.05.1980 г. на 86 години. Погребана е в Малашевските гробища.

София, 14.10.1990 г.

Прилагам нейни репродукции от картините ѝ, някои скици, както следва: нейна снимка, част от самостоятелна изложба, репродукции от картините ѝ на езерата (7-те рилски езера), скици на Учителя по време на беседа, репродукция от портрет на Учителя, изглед от Салона, чешмичката на Рила с надписа на скалата над нея, чешмичката на Бивака на Витоша, Учителят на смъртния одър (пастелна скица), четири репродукции на нейни идейни картини.

2. ПИСМО НА УЧИТЕЛЯ ДО ЦВЕТАНА СИМЕОНОВА

Любезна Цветана Симеонова,

Възвишената мисъл, възвишеният стремеж на човешката душа отличава човека.

Само Божествената Истина дава вътрешния смисъл на живота.

На земята човек трябва да постигне единство в Доброто и Истината.

Стремете се в постижението на този идеал. Той е вечен и постоянен. Да пребъде светлината с твоята душа.

Само Вечната Божия Любов.

Свещеният подпис на Духа

Бейнса Дуно

25.05.1930 г.

3. ПИСМО НА ЦВЕТАНА СИМЕОНОВА ДО УЧИТЕЛЯ

Лом,
18.11.1929 г.

Привет от Лом! Тук най-красивата гледка е пристанището. Дунава е тих и бял, както го описва и поета. Повърхността му отразява леко небето. Бих казала с право, че тя е от чист седеф.

Трептят отраженията на разноцветните шлепове, спряли на пристанището. Слънчевите лъчи по своя блясък и топлина не отстъпват на тия от лятото. Само пожълтелите върби, надвесени над Румънския бряг, напомнят късната есен. На левия хоризонт се очертава голям параход, комините на който са изпъстрени с бели пояси; след себе си той тегли 5-6 шлепа, червени, сини, бели. Интересен е кръга, който прави, за да остави натоварените шлепове, а след това бързо и свободно се плъзна към пристанището. Образа на обикновения ежедневен живот се среща във всички същества, които сноват из улицата и пристанището. Сега добре разбирам защо този образ не ми е прави впечатление, тъй като той и мен е погълщал в себе си. Може да се видят нещата правилно, само когато сме вън от тях или когато сме далеч от тях.

Тук открих 2-та си художествена изложба в салона на читалището, наречено „Постоянство“. Имам 19 нови работи, рисувани от Рила, Витоша и от цветистите поляни край изворчето.

Главните ми табла са: Вярата, надеждата и любовта. Творческите сили на природата и Зовът към пробудените души. Всичко 36.

Правя опит да заинтересувам тукашната публика и учащата младеж с по-добре подготвената си изложба от по-напред.

Смея да се надявам на успех.

Целувам ви ръката:

Цветана Симеонова

4. ЦВЕТАНКА СИМЕОНОВА ГАТЕВА – ЖИВОПИСЕЦ

Родена на 29.06.1894 г., Пловдив.

Завършва (1920) Художественото индустриално училище, София, при професор Иван Мъркавичка и професор Цено Тодоров.

Работи в областта на пейзажа, портрета и натюрморта.

Урежда самостоятелни изложби в София и провинцията, участва в Общи художествени изложби.

Твори:

„Ружи“ (1927), „Пробуждане“ (1927), „Портрет“ (пастел 1933), „Жътварка“ (1933), „Автопортрет“ (1935), „Плетачка от с. Горица“ (1935), „Портрет“ (1940), „Грозде“ (1940), „Народната певица Атанаска Тодорова“ (1952) и др.

Източник: Енциклопедия на изобразителното изкуство в България: Т. 1. А-Л. - 1980. - с. 172

5. ОТЗИВИ И ВПЕЧАТЛЕНИЯ

Независимо от дружеството на жените художнички, една негова членка, Цветана Гатева Симеонова в салона Ars излага свои картини самостоятелно. Завършва нашата академия, ученичка на професор Иван Мърквичка и на Цено Тодоров, Симеонова излага за втори път в София самостоятелно. Излагала е често обаче в провинцията. Даровита художница, изложителката Цветана Гатева Симеонова е представителка на реалистичната живопис с подсилена изразност на багрите. Работите ѝ излъчват весело настроение, съгласувано с леката светла багра. Разнообразна със сюжетите, тя е разнообразна и в материалите; работи с акварел, маслени бои, пастел и молив. Разнообразна е и по художнически интереси. У нея се срещат религиозни сюжети с неизяснени идеи; най-много обработва обаче пейзажа – предимно планински пейзаж – пожънат от Рила и Витоша. Пейзажът ѝ обикновено е откъс с вода, чиито светлини отрази твърде много допадат на багровата песен, която трепти в пейзажите на Симеонова. Изложителката разработва с любов и портрети: фигура и композиция. Нейните портрети не са разрешение на психологически задачи, но светлите ярки тонове на пейзажа и заложеното в тях весело настроение са присъщи и на портрета. Все тая особеност носи и натюрморта – цвета и глодове. И натюрмортът у Симеонова е повече багрова песен, отколкото реалистични фигури. Нейните картини имат свой облик, зад който стои установена художница със свое определено място в съвременната живопис.

Н. Т. Балабанов

Сп. „Завети“, г. 3 (1936), с. 104.

6. КЪМ СЛЪНЦЕТО

По едноименната картина на Цветана Гатева Симеонова

Сава Калименов

Към Слънцето!
Към Светлината!
Към Истината!
Към Любовта!
Към Бога!

Отърси, изчисти праха, земния прах, от нозете си!
Отхвърли, забрави всичко, което може да те свързва с низшето,
с ограниченото, с грубо материалното.
Освободи съзнанието си от всяка мисъл за земното, за ограничено
човешкото.
Очисти сърцето си от всяко чувство, от всяко желание,
което те приковава към земята...
Пожелай с цялото си същество, с всичката сила на Духа си
Чистото, свящото, върховното, неземното, Божественото!

И ще олекнеш „като перо“ – ще почувствуващ, че ти израстват крила.
Ще се осъзнаеш като дете на Бога – син на Бога – син на Бога,
дъщеря на Бога.
Ще се разтворят пред тебе златните врати на Неговото Царство.

Ще се озовеш в твоята истинска, небесна Родина
– в твоя истински Бащин Дом, откъдето си дошел,
и където някога, завинаги ще се завърнеш.

Днес ти си още малко, слабо, невръстно, несръчно дете.
В духовно отношение пред светлите Същества, които обитават
света на Бога ти едва-едва прохождаш!
Затуй довери се, облегни се на крепката ръка на Тези,
за които време и пространство не съществуват.
Довери се на Тези, които те обичат въпреки твоето несъвършенство,
както майката обича своето безпомощно още дете.
Довери се на Тези, които единствени могат да те преведат
през безграничните междузвездни пространства,
за да ти покажат – за момент, за няколко кратки мига
– светлината, красотата, величието и съвършенството,
любовта и мъдростта, които те очакват в бъдеще;
който Бог, твоят любящ те Баща, е приготвил отвеки за тебе,
за твоята душа, за твоя Дух – когато укрепнеш, когато израстнеш,
когато се утвърдиш в пътя на Доброто,
в стремежа, вярата и любовта към Него
– великата Мъдрост, великата Любов, великият Живот,
великата Истина,
който обгръща всичко, изпълнява всичко, дава живот на всичко.

Искай и ще ти се даде!

Пожелай – и ще получиш!

Стреми се Нагоре, към Висините, и ще се научиш да летиш!

Така, както рибите се превърнаха някога в птици!...

Така, както бубата се превръща в пеперуда!

Така, както мъртвата, заледена през зимата земя ражда напролет
безброй цветя!

Така, както Слънцето изгрява след тъмната нощ!

Нима ти – като душа, като Дух – стоиш по-ниско и не би могъл
да направиш това, което направиха някога обитателите на водите?
Това, което днес прави малката, лакома гъсеница,
когато тя се откаже от сочните зелени листа?

Това, което си бил някога и което ще бъдеш завинаги, в бъдеще,
в Царството на Отца си!...

Пожелай с цялата си душа – и ще получиш!

Не са глухи Небесата!

Отговор на твоя зов ще последва.

Будно е съзнанието на небесните Обитатели.

Толкова по-будно, и толкова по-всеобгръщащо от твоето,
колкото е твоето в сравнение с това на пълзящите по земята
животинки.

Нашите по-големи братя се грижат за нас като за малки деца.

Те никогат не ни изпускат из погледа, из съзнанието си.

Те чуват и виждат, и знаят, и разбират, и помагат.

Те се отзовават!

Те искат от нас само добро желание и добра воля!

Защото са Служители на Бога.

Защото са Служители на Любовта, на Мъдростта и на Истината!

Ти си душа!

Ти си Дух крилат – Божествен, силен, мощен, крепък.

Там, на земята, в леглото лежи твоето тяло,
твоята физическа земна обвивка, към която си оставил
и всички свои недостатъци, ограничения, несъвършенство...

Твоето съзнание е чисто от всичко това.

Нека то бъде далеч от тебе в кратките мигове
на твоето духовно пиршество!

Ето: озарява те безкрайната, непоносима за физическото око
светлина!

В незнайното, неизразимо с човешки думи, на човешки език сияние,
ти като че ли цял се стопяваш, смаляваш, изчезваш...

Всичко земно изчезва от тебе!

Ти не си ти – не си това, което бе досега – не си земно същество!

Земята не притежава вече никаква притегателна сила за теб.

Ето: ти се чувствуваш в прегръдките на това Свръхсъщество,
което е именно източника на неземната светлина, която те обгръща.

Ти – душата, ти – Духът, синът Божи, дъщерята на Бога,
летиш в Безкрайността, чрез силата и на крилата на небесния Ангел,
крепко държейки ръката си в неговата мощна ръка...

Летиш към Слънцето!

Летиш към Светлината!

Летиш към Истината!

Към Любовта!

Към Бога!

Към нашето спасение, към нашето избавление,

към нашето освобождение

от силата, от властта на тъмнината, на злото.

Към нашето спасение от коварния демон, който е оплел земята
с невидимите, но мощни мрежи на злото,

който разпалва в душите на хората омразата един към друг,
който е потопил земята в кръв,

и който подготвя сега най-голямото нечувано и невиджано,
невъобразимо кръвопролитие и разрушение.

О! Да видиш, да се почувствуваш обгърнат
в безграничната светлина!

Да почувствуваш трепета на безграничната Любов!

Да видиш великата Красота, великата Мъдрост,
великото съвършенство на живота.

Да видиш истинския живот – живота в Бога,
живота на небесните, на слънчевите Обитатели.

Да възприемеш за миг това, от което ние тук, на земята
сме толкова далеч, но към което трябва да се стремим,
което ни очаква, което е нашето бъдеще

– туй, което Бог е приготвил за нас, за своите деца.

Да отидеш на Слънцето!

Да се издигнеш в Небесата, с крилата на Духа,
под зоркото око, обгърнат от Любовта на Божия Пратеник,
за да видиш великата красота, великата истина,
великия смисъл на живота.

Да видиш истинския живот – да видиш, да заживееш в Любовта!
За да се върнеш отново, тук на земята,
изпълнен със светлина, с непоколебима вяра, с твърдо убеждение
– че Красотата съществува,
че Любовта съществува,
че Доброто съществува,
че Бог съществува!

Че безкрайно велик е смисълът на живота.

Че безкрайно велико и светло е нашето бъдеще.

Че няма думи на нашия земен език, чрез които да изразим
величието и красотата на това, което „око не е видяло
и ухо не е чуло“,
на туй, което е приготвил за нас нашият небесен Баща!...

Иди на Слънцето!

Иди при Звездите!

Иди в Царството на Бога!

Иди там, где то е отишел героят на Достоевски в неговия „Сън“...

За да прозреш истината! За да се отворят очите ти!

За да се върнеш истински човек, истинско дете на Бога.

За да видиш своята собствена вина, своя собствен грях,
своята собствена отговорност за ужасното състояние,
в което се намира засега земното човечество...

7. ПОРТРЕТ НА УЧИТЕЛЯ

Художник – Цветана Гатева Симеонова

Който е прочел от поредицата „Изгревът“ – том IX сигурно е обърнал внимание на това, че Елена Андреева обяснява следното: Когато българската социалистическа власт в България ограби вещите на братството, после ни накара да ги откупим. Така и стана. На нейно име бяха откупени портретите на Учителя, рисувани от художниците измежду учениците на школата. После тя ги е раздала на авторите да ги съхраняват. Мотивите за това са описани подробно от нея.

Цветана Гатева Симеонова е една от художничките на Изгрева. От нея има много картини, нарисувани най-вече с мотиви от натюрморта. Картина с мотив свързана с Изгрева, е един портрет на Учителя. Този портрет е при мен.

Някъде по времето от около 1980 г., при разговор с Елена Андреева стана дума за портрета на Учителя, рисуван от Цветка Симеонова. Тя каза, че го е дала на авторката за съхранение. Авторката обаче се беше преселила вече в другия свят. Но тя си има наследник – дъщеря. Елена беше решила да го вземе от нея и да го даде на мен за съхранение. По тая причина уговорихме ден, в който да отидем у дъщерята на Цветка. Когато я посетихме, тя ни показа много картини, добре запазени, рисувани от майка ѝ, но за портрета на Учителя каза, че не го знае къде е. Така целта на посещението ни при нея не успя. След известно време

при мен беше дошъл на гости Гради Минчев. Стана дума при разговора ни и за неуспешния опит да вземем портрета на Учителя от дъщерята на Цветана Симеонова. След десетина дена от този разговор, ето го Гранчето пак идва, усмихнат и носи портрета, който ние с Елена не получихме. Отишъл е при дъщерята на Симеонова и е успял да я убеди да го даде. Как? Това си е тяхна тайна. Така от тоя момент портрета е при мен.

Размерите на портрета са 56 см. широчина и 72 см. височина, заедно с рамката. Историята на тоя портрет е описана подробно от Мария Тодорова в том V от сборника „Изгревът“, на стр. 480 със заглавие „Бои за художничката Цветана Симеонова“, където тя, Мария, е действащо лице. Така че аз не е необходимо и не трябва да добавям нищо повече към това описание. Лицата, участници в събитието, са си свършили работата. А времето, когато е станало това, е 12 август 1932 г. Това е датата, написана от авторката в десния долен ъгъл на портрета. Под датата, малко по-трудно се разчита следното: ЕЛ. БУР. РИЛА! Следва подписът на художничката.

Какво е означила авторката с тоя текст ние не знаем. Може само да гадаем. Възможно е да означава, че портрета е бил окончателно завършен на означената дата при второто езеро на Рила. Възможно е. Логично е.

Друг вариант на тълкуване, може да приемем, че нарисувания образ на Учителя се идентифицира от авторката с БОГ Е СИЛНИЯТ, какъвто е преводът на думите Ел. Бур., с които е наречено второто езеро от Учителя. Това са само мои размисли. Не ги налагам на никого. Всеки може да ги отхвърли и да си направи свои умозакljučения. Важното е, че ние имаме нарисуван един образ на Бога в лицето на Учителя и то с най-хубавите бои, както ни уверява сестра Мария Тодорова.

Тодор Ковачев

8. КАРТИНА „САЛОНЪТ НА ИЗГРЕВА“

Художник – Цветана Гатева Симеонова

Друга картина, нарисувана от художничката Цветана Симеонова и свързана с живота на Изгрева от онова време, е с мотив Салона на Изгрева. Това е последният Салон на школата. Картината е с размери 102 см. широчина и 92 см. височина заедно с рамката, но без стъкло. Картината е цветна. Боите – вероятно маслени. На нея се вижда: Салона, приемната на Учителя, малкия салон – трапезария и цветните градинки около Салона. И още пред приемната се вижда Учителят с Библия в ръка, разговарящ с ученици от школата. Образите им трудно могат да се разпознаят кои са. В левия долен ъгъл е изписано от авторката името ѝ: Цветана Гатева Симеонова. Дата на завършване на картината няма. Няма я и художничката да ни каже нещо повече за нея. Каква е съдбата на картината след събитията през 1957 г.? Тя попада (как, не е ясно) у Ганчо Генчев. Колко е стояла при него, не знаем. По някакви причини той я изпраща по пощата в град Димитровград за съхранение на следния адрес: Динко П. Славов, кавартал „Раковски“, ул. 10, номер 2. Този Динко Славов я е приел. Колко е стояла при него, не знаем. Вероятно е нямал възможност да я съхранява добре и е извикал Ганчо Генчев да си я прибере. Ганчо отива в Димитровград и освобождава Динко Славов от задължението да пази картината, като си я взима. Занася я за съхранение в дома на Господинка и Тенчо Папазови от с. Крепост, което се намира на 4-5 километра от град Димитровград по пътя за град Хасково. Кога е станало това, отново не може да се каже. Господинка и Тенчо Папазови не могат

да си спомнят това. Но те са родителите на моята съпруга – Жечка. Нейният дядо, Запрян Папазов, е възприел идеите на това учение на Учителя Петър Дънов. Оттогава цялото му семейство се стреми да живее по методите на тая наука. Така, когато аз се ожених за внучката на дядо Паню през 1968 г. картината на Цветана Симеонова беше вече там. В техния двор бяха направили едно салонче, където да се събират някои от жителите на селото, имащи мерак да чуят нещо по-различно от другаде. Там, в това салонче, беше поставена и тази картина.

С Вергилий Кръстев се бяхме уговорили, когато в поредицата „Изгревът“ дойде ред за представяне на художниците, пребивавали на Изгрева, да поместим и фоторепродукция и на тая картина. И понеже това време приближава, според съставителя на сборника, аз сломенах на баба Господинка, че ще взема картината през есента в София, за да направим необходимото фотокопие. Тя се съгласи охотно на това. И при всяко отиване на село оттогава, бабата и дядото все ме питат кога ще взема картината. Те бързаха да видят осъществено това начинание.

Ето, на 1 ноември 1999 г. отидохме на село при дядото и бабата със съпругата ми Жечка. Между другото щяхме да вземем и въпросната картина на Цветана Симеонова. Когато жена ми каза на майка си, че ще вземем картината, за да осъществим уговорката, тя се сепнала. Обосновката за това била, че се установило какво – картината има лечебни свойства! Как са разбрали това? – Преди около две години дошъл един човек от селото у тях по работа. Докато бил там, нещо му прилошало. И понеже били до салончето, влезли вътре да постои човека на сянка, докато му размине лошото състояние. Случило се, че стола, на който седял, бил до картината на Симеонова. Там той почивал може би около час. След това си отишъл.

Няколко дена преди да отидем ние на село, този същият човек посетил отново след две години от горния случай бабата и дядото. Дошъл човекът пак по работа. Между другото им казал за своето умозаключение, че тази картина е лековита, защото откакто бил в тяхната „черквичка“, в съседство с картината, вече две години не се е разболявал. Картината го излекувала.

Да, добре сте прочели, не се съмнявайте в това, не бъркам. Точно тая дума „църквичка“ е била употребена. И то на място. Защото това салонче не се различава от другите, които функционираха или още функционират. А те всички заедно не се различават от православните или други църкви. Такава е и черквата – салон, помещаваща се от няколко години в един от трафопостовите на Електроснабдяване на Изгрева. Чух, че там постройката се повредила и станала опасна за обитаване, паради което властите я затворили. Аз не съм ходил там и няма да отида в подобни помещения, имащи функцията на черква. Галито Величков е дал становище по тоя въпрос в предходните томовете на сборника „Изгревът“. Прочетете ги! За какво служат тия салончета – черкви? – Служат на мързеливите религиозни догматици, за да си направят поредното развлечение. Вместо да си напрегнат мозъка да четат и да изучават Словото, те чакат някой да им каканиже (както казва хумористът Чудомир), а те да дремят през това време, неудобно седнали на столовете. Наскоро научих и това, че председателят на посетителите на тия църкви – салони – Благовест Жеков заставал там на председателския амвон и им обяснявал с думи прости или с научни фрази, не знам, колко велик бил светилото на Франция, господин Михаил Иванов. Е, колко велик може да бъде един изключен ученик от школата и то за 25 хиляди години. Съдете сами. И още, продължава обясненията председател Жеков, колко щедри са последователите на Михаил французки. Благе, моля те, огомни се! Просто не мога да повярвам това ти ли си, който мислеше както трябва преди много години?

Или тогава си ни заблуждавал? – Ти си знаеш. Твоята Добринка ми каза наскоро, че си се накичил с подарени от михайловистите френски костюми втора употреба. Вярно ли е, ти си знаеш. Но ако е вярно, знаеш ли, че Учителят не е пожелал даже да влезе в съвсем новата палатка, подарена му от французите, дошли на Рила през лятото на 1939 г.? А наш Благослав се вмъкнал в костюмите им. Ами те са го купили, и то евтино са го купили. Цял председател за някой и друг костюм! А те, „благородните“ французи, изпращали и пари. Това със сигурност знам, защото те (парите) са причина и за скървания, кой да се ползва от тях. А какво е становището на Учителя по въпроса за чуждите пари? – Това всеки може да научи като прочете в том V от сборника „Изгревът“ на стр. 345 цитат от Учителя, направен от Мария Тодорова. Благослав, приятелю, според мен си загази! Оплакал си се от мен на баба Господинка, че не ти помагам. Това няма да ти помогне, ако и да си ми кум, както си й казал. А аз искам да ти помогна. Даже, ако си спомняш, правих такива опити, но неуспешни. Ако ти искаш наистина това, то спри движението си по пътя, по който си тръгнал. Откажи се от всякакви председателски постове! Те не са за ученици от школата на Учителя. Те са постове за други школи. В тая школа на Учителя Петър Дънов има само постове за ученици. Вземи да четеш и изучаваш Словото, което ни донесе Учителят. Тогава ще ти помагам.

Тук искам да предложа следните разсъждения: Учителят е казал, че всички ученици ще бъдат поставени да минат през изпити по подходящ за тях начин, разбира се. Както разсъждава Достоевски в произведението си „Братя Карамазови“, така наречената от нас черна ложа залага на трите съблазни, заблуждаващи индивида в желанието му да стане известен, да ръководи, да зависят от него другите, да го смятат за Божество. Това са: чудото, тайната, авторитета. Първите две съблазни, кандидатите за председатели не могат да изпълнят. Не могат да направят чудото – от камъните хляб. Не знаят и тайната, че като скочат от покрива на храма, да не се повредят. Затова и не скачат. Виж да се поклонят на Луцифера, на великия инквизитор, това го могат. И не е кой знае какво. Лесно става. Не са необходими знания. Няма нужда от усилия. Даваш си само съгласието. Покланяш се и това е всичко. Затова пък получавах костюми, пари, разходки до Франция и Швейцария. Така последователите на църквите – салони и техните председатели, секретари и тем подобни не издържаха тоя изпит. Те се поклониха на Михаила и на слугите му, ходиха там като на Божия гроб, и продължават да ходят да се покланят, за да получават подхвърлени трохи, срещу което се задължават да вършат волята им. Следователно те също са изключени от школата, както гартора им Михаил.

Учителят предвиждаше, че някои ще превърнат Учението в религия, салоните – в църква. И за съжаление, както казва Вергилий Кръстев, духът на заблудението води една част от желаещите да изучават тази наука в посоката на религията, в посоката към църквите. И сега баба Господинка е убедена, че картината на Цветана Симеонова е с лековити, чудодейни качества. А тя самата си е болна и картината за повече от 30 години не я излекува! А я лекуваме с лекарства от аптеката.

Драги приятели, желаещи да бъдете ученици на школата, четете лекциите и беседите от Учителя с разум и ще установите, че там Той по много и различни начини, и за учени, и за неучени показва и изяснява, че няма чудодейни неща за просветения. Ето един пример от Учителя, който той разказва на учениците: събитието се развива в мохамеданския свят. Имало един дервиш, който се движел от село на село с магарето си. Понеже магарето било вече остаряло, както вървели по пътя между две села, магарето умряло. Натъжил се

дервишът, но погребал магарето там на пътя, пък си и поплакал за сполетялата го загуба. В това време минали пътници. Попитали го защо плаче. Той не посмял да им каже истината и затова отговорил, че тук е умрял един светия и това е гробът му, над който той плаче. Така това място станало прочуто, а дервишът натрупал богатства от даренията на невежите посетители. Разумният читател ще се усмихне, разбирайки какво иска да ни каже Учителят. Неразумният – ще приеме измислицата за истина и ще търси някое аязмо, за да се лекува, защото чудодейните прояви ги има само в непросветения ум на невежия.

Било е по времето, когато приятелите са прекарвали месеците юли и август на Рила заедно с Учителя. В една от тия години дядо Благо и Иван Антонов били заедно там на второто езеро. Един ден голяма група от братя и сестри направили екскурзия до връх Мальовица. В групата участвали и дядо Благо и Иван Антонов. На другия ден след екскурзията дядо Благо бил много изморен, затова останал в палатката да почива. Когато го търсели, бай Иван казал: Той отиде на екскурзия до Урдините езера. Това той правел да не безпокоят дядо Благо, докато той си почива в палатката. След обед, дядо Благо вече си починал добре и излязъл вън от палатката. Ето идва Тодор Стоименов и му казва: „Бива ли така, дядо Благо да ни заблуждаваш, че си на екскурзия, а ти си бил тук.“ Отвърща му дядо Благо: „Тодоре, не бъркай магарето ми с мен. Аз бях на екскурзия из Урдините езера, а магарето ми беше тук.“ Защо го разказвам това? Ами защото Учителят каза да не му се правят паметници. А учениците му направили и паметници, и църкви, и от учението – религия. Е, Той обеща, че ще ги разруши. И Той го прави и ще го прави, докато има такива, дето нарушават законите в Природата.

Винаги съм се учудвал, когато съм минавал покрай мястото, където е положено тялото на Учителя да виждам хора, изправили се там, за да се молят. Вероятно искат помощ от Учителя, да си решат трудните за тях проблеми. От тая им проява заключавам, че те са много далеч от науката, която ни предаде Учителят. Факт е, те търсят Учителя там, в гроба. Най-мекото казано, това са невежи. Преди 2000 години близките на Христос отидоха да го търсят след кончината му на третия ден в гроба. Ангелът, който беше там им се изяви, като им каза, че го няма там! Две са възможностите: или си просветен, или си невежа. На стр. 352 от томчето „Запалената свещ“ четем: „Ще кажете сага, че някой Учител се родил в България. **В България никой Учител не се е родил. Учителите не се раждат. Къщите им се правят тук, но Той не се ражда в България.**“ – край на цитата. И тия, дето се изправят, та да се молят, те се молят на заровената къща, ползвана от Учителя, докато е бил в България. Но Него Го няма там! Търсете го другаде. Къде? Ще ви издам тайната: четете Словото Му и ще откриете!

А мързеливите ще чакат някоя чудотворна картина, аязмо, гроб или паметник да ги излекува, да ги обогати, да ги просвети, да им реши проблемите. На тях казвам: няма такива реликви. И Савка се подготвяше за изпита си по немски език в стаята на Учителя, но не го издържа. Поучете се!

Що се отнася до картината на Цветана Симеонова, тя си има своята историческа стойност, естетически качества, събужда емоции у наблюдателя, ценна е с художествената си стойност, говори ни за рисувателните умения на авторката, всеки може да се поучи на нещо от нея, други може да се вдъхновят, гледайки я, ще има и такива, които ще са безразлични, а други ще я критикуват. Но за лекуване не става! За лечение си има друга наука.

Българи, вий, които искате да бъдете ученици в тая школа: търсете, четете и изучавайте автентичното Слово на Учителя Беинса Дуно!

Тодор Ковачев

9. ИЗЛОЖБАТА НА ЦВЕТАНА ГАТЕВА СИМЕОНОВА

Духовните движения не са нещо случайно. Те са израз на дадена степен в развитието на човешкото съзнание. Днешните духовни движения са израз на новото, което се ражда в човешкото съзнание. Днес присъствуваме на едно разширение на човешкото съзнание. Защото това, което днес човек проявява, не е целият човек, а една малка част от силите, заложили в човешката душа.

Душата се пробужда! Това е, което можем да кажем за днешната епоха с най-малко думи. Това значи, че единственото, което образува истинската човешка природа, ще се види сега в по-голяма степен. Това показва освобождение на човешкото съзнание от известни препятствия, от известни ограничения, за да се прояви в по-голяма пълнота. Това показва идването на култура на хармонията, на красотата, на любовта. Душата носи в себе си всички дарби, всички сили. Ето защо това ще бъде време на разцъфтяване във всички области на живота: в наука, философия, музика, живопис, поезия, в социалния живот и пр.

Душата се пробужда! Това можем да доловим по много признаци. Хубаво е човек да умее да чете симптомите на това, което днес става дълбоко в съзнанието! Винаги то се вижда във външни симптоми.

И наистина, ако погледнем науката, не виждаме ли, че в нея навлизат постепенно нови струи? Тя се намира на завоя, постепенно завива към духовното разбиране на живота. Ако погледнем астрономията, физиката, химията, биологията и пр. ще видим, че те все по-близо дохождат до границата с невидимия свят. Физиката и химията влизат постепенно по-реално в контакт с невидимия свят. Същото е и с биологията. Трупат се много факти в биологията, които показват, че трябва да се приеме при биологичните процеси един организатор, който организира формите. Това е загатване за етерното тяло. Същевременно целесъобразността на прякото приспособление показва, че зад силите, които организират, стоят разумни сили. Така постепенно се идва до приемане на скритото зад природните процеси.

Но и астрономията навлиза в една нова област. Постепенно започва да се хвърля мост между нея от една страна и химия, физика, ботаника, зоология, антропология и пр. – от друга. По този начин възкръсва в модерна научна форма астробиологията. С опити се констатира звездното влияние върху металите; после трудно се намира връзка между планетите и известни растения и едва тогава вече ботаниката, медицината ще се изучават във връзка с живота на целия космос. Например процесите в целия космос да се видят отразени в растенията.

Но същият този духовен подем не виждаме ли и в изкуството? Виждаме, че в литературата се явяват писатели, които творят по нов начин. Идва Метерлинк, който говори за тона на душата, за мистичния ѝ живот, за силите, скрити в нея, за красотата, която царува в дълбините на всяка душа. Ако четем „Синята птица“, „Слебите“, „Вътре“, „Ариана и Синята брада“, „Съкровището на смирените“, „Мъдрост и съдба“, „Погребаният“ и др., ще видим как той ни говори за дълбокия живот на духа. После, ако чете и мистичните драми на Едуард Шюре „Елевскините мистерии“, „Децата на Луцифер“ и пр., ще видим, как от тях ни облъхва едно съвсем ново изкуство, изкуството на бъдещето.

Не виждаме ли новия елемент в музиката и живописа? Това потвърждават картините на Цветана Симеонова.

Истинският художник е пророк. Той долавя пророчески новото, което иде и го възвестява на своите околни. С това подготвя почва за новото в душите и живота. Новите идеи днес се носят във въздуха. Никакво препятствие не може да ги спре, понеже те едновременно проникват навсякъде – в много умове, на много места, наглед независими едно от друго.

Във физиката, химията, биологията, възпитанието, медицината, изкуствата – навсякъде едни и същи нови идеи, само че в различна форма, според областта, в която се проявяват.

Истинският художник е в контакт с един висш свят. И кога ще може да долавя това, което му се шепне от този висш свят? – Само когато е чист, когато е човек на Любовта! Днес мнозина мислят, че стига художникът да е даровит, може да живее какъв да е живот, може да има какви да е мисли, какви да е чувства. И тогава той пак може да твори, но неща посредствени; това, което ще твори, няма да събужда у нас копнеж към един красив свят, в който художникът живее, няма да събуди у нас желание да реализираме този красив свят в нас и във външния живот.

За художника споменът за този свят и общението с него е по-жив. Само чистият, идейният, само човекът на всеобемлящата любов представлява този чувствителен инструмент, тая чувствителна арфа, чиито струни са отзивчиви към всички онези неуловими вибрации, които ни идат от Божествения свят! Само той може да долови идеите, които ни носи слънчевият лъч. Само той може да разбира какво ни говорят слънчевите лъчи, изворът, синият цвят на небето, краските на цветята, планините.

Нека след тези думи разгледаме картините на Цветана Симеонова. Новото, което иде в живота, ясно се изразява в тези картини. Тя е изложила 43 картини. Нека разгледаме само някои от тях, понеже мястото не ни позволява разглеждане на всичките.

„Светилото на човека“. Представлява конник, държащ високо над главата си светящ факел.

„Съкровище на смирените“. Една жена държи светилник близо до сърцето си. Този светилник е онзи огън, който гори с неугасим пламък във всяка човешка душа. При най-големите кризи, сътресения на душата, при най-голямото униние, при най-силните вихрушки, този пламък гори тихо. Това е Божественото в човека, свещеният олтар, синята птица на Метерлинк, синьото цвете на Новалис; това е лебедът на Лоенгрин, златното руно на Язон, трите златни ябълки в градината на Хесперидите, това е Ариадна, която ръководи Тезей.

„Любовта“. Представлява жена, която пие от един извор. Край извора има цветя и плодове. Тук любовта сполучливо е представена като извор. Изобщо в символизма няма нищо произволно. И в цялото изкуство няма произвол. Символизмът трябва да отговаря на известни съотношения вътре в природата. Само тогаз символите са проникнати от красота и действуват дълбоко на душата.

„Вяра“. Представлява жена, облегната на рамото на друга жена, чийто поглед като че ли прониква в друг един свят! Не чувствуваме ли вътре в нас нежния глас, който постоянно ни насърчава, подтиква, ръководи и учи!

„Надежда“. Жена държи в ръцете си къбo, чийто конец отвива с дясната си ръка. Къбoто е времето. То носи със себе си всички възможности. То ще донесе реализирането на всички наши най-възвишени, най-свещени копнежи; ще разреши всички противоречия, ще докара хармонията на мястото на

дисхармонията, любовта на мястото на насието, мъдростта на мястото на невежеството. Цветен ореол заобикаля жената; всичко наоколо се къпе в бял нежен поток от светлина. Тая светлина е жива. Тя живее в душата на онзи, който се надява!

„В който град влезете“. Христос говори на учениците си. Далеч се вижда силуета на големия град. Той ги праща да работят в света, да посадят Божествените семена в душите. Това е „работа“. От всички дейности на човека най-висш израз на работата е посадване на новото, на тези Божествени семена в душите. Учениците се готвят да отидат в света, за да направят на хората там достойние тая радост, този мир, тази светлина, в която те постоянно живеят. Те искат и другите да вкусят от изобилния живот на разширеното съзнание, в което те живеят!

Множество картини са посветени на планините, главно на Рила; само няколко картини са посветени на Витоша. Любим предмет на Цветана Симеонова са Рилските езера. Нарисувани са: „Окото на Мусала“ (най-горното от Мусаленските езера), Маришките езера и други мусаленски езера; после много от езерата на „Един-гьол“, „Близнаците“, „Бъбрекът“, „Урдини езера“, „Първото и второто езеро на Един-гьол“, „Третото езеро с Харамия“ и пр.

Какво говорят на душата тези езера? Какво се чувства при съзерцанието им? Чувствуващ, че тези места са чисти, свещени, мистични. Съзерцанието им те свързва с един мир на чистота. В картините е изразен онзи мистичен елемент, който прониква самите места. Ти чувствуващ при съзерцание на картините, че влизаш в контакт с това, което е извън времето и пространството.

Снежнобялата покривка на Мусала и другите височини, чиито върхове се губят във висините, говорят на душата, че светът на чистотата не е илюзия, но че е един реален свят, от който иде душата и който съставлява родината ѝ. Споменът за него дълбоко седи в душата и затова тя копнее за него.

Тук, както и при другите нейни картини, материалите, формите от физическия свят са използвани като средство за представяне на мистичното, дълбокото, което живее в душата и в цялата природа.

Изложени са и други картини, предимно портрети.

Новото, което иде, отваря нови перспективи на изкуството.

Източник: „Житно зърно“, г. V, кн. 3 (май, 1929 г.), с. 124-127.

★

★

★

Първата самостоятелна изложба на Цветана Симеонова е от 42 картини в салона „Кремона“ – портрети, пейзажи, символични композиции, скици, (масло, акварел, пастел, темпер, молив) – 1929 г.

10. МИСЛИ

ПО ПОВОД ХУДОЖЕСТВЕНИТЕ ИЗЛОЖБИ НА ЦВЕТАНА ГАТЕВА СИМЕОНОВА, ИВАН ТРИЧКОВ И ПРЕСЛАВ КЪРШОВСКИ

С радост трябва да констатираме подема на изобразителните изкуства в България. Това показва, че в народната душа се крият мощни творчески сили, което още в миналото доказаха Дебърската школа, Самоковската школа и пр.

Що е изкуство? – Формите, които са около нас, са израз на една висша Реалност. Има един висш живот, който протича през всички форми. Тази висша Реалност е Красота, Истина, Любов, Хармония, Музика, Идея. В света на висшата Реалност Красотата, Истината и Любовта са едно и също нещо. Художникът представя външните форми около нас, за да ни издигне до онази възвишена реалност на Духа, до онази Вечна Красота и Висша Истина, която стои зад всички форми. Тогава за него ритъмът, краските, формите, линиите, тоновете са само език, за да се изрази тази вечна страна на Битието.

У човека на изкуството споменът за възвишения живот, който е живяла душата в своята родина преди идването си на земята е по-жив, отколкото у другите хора.

Кой е художник? – Художникът е онзи, който има усет за онази възвишена реалност на Духа, която стои зад външните форми и намира начин, за да я представи чрез изразните средства на разните изкуства: тон, краска, форма, ритъм и пр.

Чрез краските художникът ни говори за психичния свят, за състоянието на една душа. Дървото, поставено на една полянка, чрез формата на своите клони ни говори за вътрешния свят на една човешка душа.

Човешкото лице има две състояния: когато човек живее своя обикновен делничен живот с дребни грижи и тревоги, чертите на лицето му са обикновени, а когато Божествената висша душа, която работи в дълбините на човешката природа се изрази на лицето, когато тя хвърли един светъл лъч върху човешкото лице, последното се преобразява и добива една красота, добива едни черти, които може би траят само няколко мига. Художникът долавя именно тези наглед неуловими черти на човешкото лице, защото чрез тях се изразява вътрешната същина на човека, основната идея, която работи в неговата душа. В този миг лицето на човека става ангелско и неземно, и после пак слиза на земята. Портретистът има за задача да намери във всеки човек този вътрешен свят, вътрешния храм, този мистичен живот на душата и да го представи чрез своите изразни средства.

Чрез това той намира истинския човек, за разлика от обикновените му прояви, дето последният е един вид затулен, скрит.

Това са вършили великите майстори в изкуството: Рафаел, Микеланджело, Леонардо да Винчи, Албрехт Дюрер, Рембранд и пр.

Изкуството, схващано по този начин, вече се приближава до нещо духовно, религиозно. Ето защо, в древността е имало синтеза, връзка на религия, наука, философия и изкуство.

Можем да кажем, че изкуството, както науката и философията, ни представя истината, само че с други средства – науката и философията чрез факти, закони, принципи, логически построения, а изкуството – чрез образите на красотата.

Източникът на всяка красота е Божественото. И художникът се стреми чрез своите изразни средства да ни представи Божеството, да ни постави в досег с Него и по този начин да събуди възвишената природа в нас. Оттук виждаме и целта на истинското изкуство: да говори на възвишеното в човека, да го подтикне и пробуди. Ето защо, при съзерцанието на едно истинско художествено произведение човек се преобразява, у него се заражда подтик да живее за висок идеал, за свята цел, готов е да обича, да прощава, да се жертва.

Оттук е ясно колко е велика ролята на изкуството за културното повдигане на човечеството. Изкуството организира висшата човешка природа.

Ето защо можем да кажем, че изкуството освобождава, понеже всичко висше в човека замлъква и се преобразява при съзерцанието на красотата. Висшата душа в човека се освобождава от всички окови.

Истинското изкуство води към любовта, към жертвата, към истината, към чистотата, към свободата.

Природата е велик художник. Тя вечно твори нови линии, форми и съчетания. Художникът върви по нейните стъпки. Той продължава творчеството на природата. Можем да кажем, че самата разумна природа чрез художника продължава своята творческа работа.

Художникът пречупва външната действителност през своята душа, през своя светоглед. Ето защо в картината той представя частица от своята душа, от вътрешния си живот. За да изпълни своята един вид религиозна мисия, той трябва да живее богат вътрешен живот, трябва да има мистично прозрение за присъствието на Великото, Вечното, във външните форми. Същевременно той трябва да живее в Любовта, защото тя ще му даде усет за красотата на човешката душа, ще го научи, че красотата е отблясък на Божественото!

*

*

*

Тези мисли събудиха в нас трите художествени изложби: на Цветана Гатева Симеонова, Иван Тричков и Преслав Кършовски.

Цветана Симеонова изложи в зала „България“ 52 картини. Нейните картини могат да се отличат между хиляди други. Тя има особен начин за рисуване: рисува със светли, нежни, ефирни краски. Нейните форми като че ли са полуматериални. В картините ѝ изобщо липсват тъмните, гъсти, материални краски. Изложи както портрети, тъй и пейзажи, и натюрморти.

В своите портрети тя с вещина се е старала да долови съкровения живот на душата. В този дух е нарисувана картината „Момиче, което съзерцава“. Цялото лице е неземно и одухотворено. Изразът на очите, гледащи нагоре, дават представа за един висш свят, в който душата живее. Изразен е нейният стремеж към него.

Дрехите са в хармония с основната идея: тъмносиня рокля, обшита горе с небесносини звезди и с наметнат бял шарф, бродиран с рози. Всичко това символизира вътрешния душевен свят. Синият цвят в случая изразява стремежа на човешката душа към вечното, непреходното, абсолютното. И в другите си портрети тя е работила в този дух.

Представила е три картини жетва, които са от различен характер. Едната от тях представя един вид молитвено, благоговейното настроение на човека в ранен утринен час пред великите творчески сили на природата. Едната жетварка

държи сърп, а зад нея стар мъж и стара жена, но всички в молитвено състояние. Зад тях се очертават виолетово-сини планини. Тук виждаме как художничката чрез краските на фона допълва и усилюва основната идея на картината, понеже виолетовата и синя краски говорят за мистично, религиозно състояние.

Другата картина „Жетва“ представя съвсем друга идея. Тук пак са представени трима души. Цялата картина е огрята изобилно от слънчеви лъчи, цялата пропита от слънце. Тази картина, чрез своите краски, изразява радостта на земята, че е дала плод, радостта и на човека, който го събира.

Тя излага в 10 картини Охрид и доста картини с цветя. Всичките са в горния стил.

★

★

★

Иван Тричков е майстор на светлината, въздуха и простора. Този път той излага 57 картини от Белоградчик, Врачанския Балкан и Рила. Онзи, който съзерцава картините му, се изпълва с жизнерадост, с надежда, с вяра в това, което животът носи. Ако скръбният посети изложбата му, ще се обнадее. При съзерцание на картините му, като че ли човек влиза в друг един свят. Природата в картините на Тричков става храм, в който човек чувства присъствието на Бога, на Великото и Неизразимото. При съзерцанието на неговите картини човек чувства, че зад материалните форми в природата стои Разумното, Духовното начало, което твори и гради. При картините на Тричков природата става за нас олтар, гдето трябва да се свещенодейства, гдето трябва да се мълчи, гдето човек може да говори само шепнешком и гдето човек трябва да се моли!

Формите, представени в картините на Тричков, като че ли са души, които излагат пред нас своя вътрешен свят.

Например, картината „Белоградчишки скали“, позлатени от слънчевите лъчи, изразява слънчевото състояние на душата, когато тя на всичко гледа с усмивка, радост, и вяра. Картината „Вечер край Белоградчишките скали“ представя планини в по-тъмни краски. Тук, като че ли душата се отдръпва от външното и прекарва самовдълбочаване в себе си.

Картината „Врачански Балкан“ представя град Враца и над него мощен планински масив. Като че ли тази картина ни говори следното: Над обикновеното и делничното в живота се намира една вечна, висша Същина на всемира.

Картината „Долината Тулюка“ представя радостна, засмяна, пъстра долина с цветя, а над нея високи планински върхове, позлатени от изгряващото слънце. Тая картина, като че ли ни говори на свой език: Много човешки души живеят в долината, а във висините живеят пробудените, просветлените, съвършените.

Картината „Простори“ представя двата живота, които живее човек: един обикновен и друг необикновен. Зелената полянка долу представя обикновения живот на човека, а непристъпните върхове представят необикновения живот на човешкия дух – в чистота, светост и радост.

★

★

★

В двата си големи портрета **Преслав Кършовски** е вложил в погледа, в очите ония вътрешни богатства на душата, онзи вътрешен интензивен живот, онова изключително, необикновено и възвишено, което живее в дълбините на човешката душа – нейния стремеж към върховете, към любовта, към Вечното.

В дамския портрет „Резигнация“ е изразен молитвения, религиозен копнеж на човешката душа.

Картината „Историческата църква св. Димитър в Сер“ представя църква, около която са нарисувани тополи. Последните като че ли представят молитвения стремеж на човешката душа към Бога.

В картината „Подуене“ художникът искал да изрази едно състояние на човешката душа. Картината представя ранна пролет. Дърветата са още голи, сухи. Голите клони са проточени през цялата картина, но вече са се явили първите зелени листенца. Тая картина, като че ли представя живота на човешката душа, която след дълбоко преживяна скръб, след дълго ходене в тунели, е озарена от първия лъч на радостта.

При пейзажите на Кършовски изобщо господствува една основна краска, на която той сполучливо дава множество отенъци. Краските за него са живи, одухотворени, те ни говорят и разкриват вътрешен, психичен живот. Чрез езика на краските у него всичко става живо, духовно, психично: една рекичка, един мост, една полянка и пр.

Кършовски успешно работи и в графиката, което се вижда от няколко негови произведения, които са много оригинални, даже ненадминати, особено автопортретът му.

И тримата художници със своето творчество вливат свежи струи в днешния живот, съдействуват за идването на една нова, по-светла култура на земята.

Б. Боев

Източник: Отзиви, вести и книгопис, „Житно зърно“, г. XVII (1943), бр. 9, с. 284-

287.

10. КРАСОТАТА НА ЧОВЕШКОТО ЛИЦЕ

Стихотворение

Необятното небе, слънцето и безбройните
звезди, чудните планети с тайнственост
светят
през израза на твоето лице.

Далечни планини с бели върхове,
извори и сини езера,
трептят
с могъщество и сила
през израза на твоето лице.

Обширните долини с пъстри цветя,
безбройните градини със зрели плодове,
цъфтят,
ухаят, хранят
през израза на твоето лице.

Багрите на слънчево утро,
звучите и песните на славея,
чистите води на извора планински,
миловат и лекуват
през израза на твоето лице.

В лазурни колесници с крила от
багри и лъчи, самите ангели и Бог
твори,
поглежда
през израза на твоето лице.

Цв. Г. Симеонова

Източник: „Житно зърно“, г. IX (1935), кн. 4-5, с. 117.

Забележка на редактора Вергилия Кръстев: За Цветана Гатева Симеонова
виж в „Изгревът“ : том II, стр. 194; том V, стр. 480-481; том IX, стр. 338-339, стр. 518-519.

ДРУГИ ХУДОЖНИЦИ

- I. Георги Герасимов
- II. Преслав Кършовски
- III. Михаил Влаевски
- IV. Иван Тричков
- V. Константин Трингов
- VI. Сотир Костов
- VII. Картини на художници
на Изгрева

I. ГЕОРГИ ГЕРАСИМОВ

(5.02.1905 – 15.04.1977 г.)

Георги Герасимов е бил художник и преподавател по рисуване. След като е било положено тялото на Петър Дънов в Салона на Изгрева за поклонение той идва, сяда и рисува ръцете на Учителя Дънов.

Виж „Изгревът“, том II, стр. 195-196 под номер 79, том III, стр. 76 под номер 65, том IX - стр. 339, стр. 517.

Художник – график

Герасимов, Георги (Г. Г. Петков) – график. Роден на 5.02.1905 г., Пазарджик – починал на 15.04.1977 г., Пазарджик. Завършва (1930) живопис в Художествената академия, София, при професор Н. Маринов и графика (1938) в Академията за приложно изкуство в Прага при професор Франтишек Шимон. Художник-график в Държавната печатница и дългогодишен преподавател в Техническото училище и техникума по графика в София. В областта на живописа твори малко, успехи постига в някои акварели: „Свиленградчанинът“ (1943), „Овчарче от Странджа“ (1943) и др. Изявява се главно в графиката, където твори в различни техники. В центъра на творчеството му е човекът с неговия вътрешен мир, който Герасимов търси да разкрие в различни образи, фигури и композиции: „Пиета“ (1936, дърворезба), „Словенка“ (1938, офорт), „Майка ми“ (1941, рисунка), „Пладне“ (1944, дърворезба), „Водопой“ (1944, дърворезба), „Миньор с кирка“ (1944, рисунка), „Циганче от Варна“ (1945, рисунка), „Автопортрет с шалка“ (1949, офорт), „Портрет на Христо Ботев“ (1949, суха игла), „Жажда“ (1949, монотипия), „Портрет на Пенчо Славейков“ (1950, суха игла), „Портрет на Георги Димитров“ (1950, литография), „Леярна“ (1952, суха игла), „Батачанка“ (1957 линорезба), „Юноша“ (1959 офорт), „Домакия“ (1959, суха игла), „След буря“ (1966 монотипия), „Курсистка“ (1969 суха игла), „Портрет на Н. Хрелков“ (1971, суха игла), и др. От 1930 г. участва в ОХИ, колективни и изложби в чужбина – Прага, Будапеща, Москва, Берлин, Варшава. Негови творби притежава НХГ, СГХГ, ХГ в Пазарджик, Бургас и др. обществени и частни сбирки в България и чужбина.

Награден с орден „Кирил и Методий“ – 1-ва степен (1966), почетен гражданин на Пазарджик.

Източник: Енциклопедия на изобразителните изкуства в България, т. 1, А-Л – София, БАН, 1980 – с. 179-180.

II. ПРЕСЛАВ БОРИСОВ КЪРШОВСКИ (7.04.1905 –)

Преслав Кършовски е рисувал портрет на Учителя. Посещавал е често Изгрева. Имал е добри приятелства с изгревяни.

Виж „Изгревът“, том IX, стр. 338, стр. 516.

1. ПЪТ В ЖИВОТА

Художникът Преслав Кършовски произхожда от стар революционен род от Елена – градът, който дава на българската култура писатели и дейци на Възраждането. В летописа на града с най-дълбок родословен корен е родът на Кършовци. Още при падането на Велико Търново в 1393 г. под османско иго, имало е българи, които не са се предали. Един от тях е и еленчанинът Кършо войвода. Непреклонната му борба датира от 1400 година и продължава до 1420 г. Водил е дружина и е отбранявал селищата от Радовския проход до Железните врата над Сливен. Загинал е в лют неравен бой край село Стара река. Оставил е син Стойно, от когото се е продължил родът.

Преслав Кършовски – внук на Иван поп Христо Кършовски е син на Борис Иванов Кършовски. Известно е, че дядо му е бил секретар на БРЦК с председател Любен Каравелов, въстаник в четата на Панайот Хитов и другар на знаменосеца Й Левски. Участник в легията на Раковски в Белград и дългогодишен емигрант в Румъния в средата на хъшовете.

Преслав Кършовски е роден в София на 7 април 1905 г. Склонност към рисуване е проявил още през детските си години. Баща му, Борис Иванов Кършовски – банков чиновник, е основател и секретар на Работническата партия в Своге. Преслав Кършовски остава верен на политическото наследство на революционния си род.

Детските му години преминали в тежките условия на пролетаризираното семейство. За онова време художникът си спомня с чувство на преживяван трагизъм.

Като юноша той бивал вестникопродавач, чиракувал в бояджийска работилница, а после – в обушарница. Като прогресивен младеж много пъти е арестуван и задържан, а през 1924 г. – заедно с баща си и брат си. При такива битови условия с конкурсен изпит е приет за редовен студент по живопис в Художествената академия при професор Цено Тодоров. Завършва следването си през 1927 г., отбива стажуването си, но, обвинен в комунистическа дейност, фашистката власт спира назначаването му за гимназиален учител. Дипломираният художник замисля да емигрира в Съветския съюз. Решението му не се осъществява. Ето защо със скромните си средства заминава за Виена. През краткия си престой той се запознава с художествените богатства на музеите и галериите. Оттук предприема друг риск: ще замине за Полша, а оттам ще се опита нелегално да стъпи на Съветска земя. И ето, той е вече в Познан. Тук

заварва национална ретроспективна изложба на полското изкуство. Запознал се с творчеството на Артур Гротгер, Ян Хелмонски, Пьотр Михаловски, Станислав Виспянски, на братята Геримски, Ян Матейко, Тадеуш Прушковски, Владислав Скоричас и други бележити художници в родината на Шопен и Мицкевич, българският ентузиаст и романтично настроен младеж остава в Полша, явява се на конкурс и се записва редовен студент във Варшавската художествена академия. В началото се самоиздържа като рисува портрети на свои колеги и познати. За проявени успехи академичният съвет още първата година му отпуска стипендия, която Преслав Кършовски получава в продължение на две години. Във Варшава той не е равнодушен нито към типичната национална полска култура, нито към славянската гостоприемност. Атмосферата в академията, изкуството на славянската столица с историческата река Висла, която се носи през полските поля и лесове от далечния юг – на север до неспокойния Балтик; онова дълбоко полско небе, което особено през трите топли сезона привлича с лазурните си изгледи. Изгревите и залезите в Мазовецката равнина – всичко това не е отминала чувствителността на отзивчивия българин. Признателният Преслав Кършовски с време ще преживее дълбоко тази духовна атмосфера, за да се върне в родината си след повече от шест години непрекъснато следване там, проникнат от духа на полския народ и неговия творчески гений в изкуството.

Във Варшава цели шест години той специализира живопис при професор Тадеуш Прушковски, изящна графика при професор Владислав Скоричас, а приложна – при професор Едмунт Бартоломейчик, театрална декорация при професорите Винценти Драбик и Владислав Дашевски, и излиза дипломиран художник на тамошната академия. Като участник в нейните конкурси Преслав Кършовски е получавал награди и поощрения. В дружбата си с полски студенти, принадлежи към комунистическата партия, във Варшава той е изпълнявал възлаганата му отговорна конспиративна работа.

През ваканцията на 1931 г. Преслав Кършовски се завръща за кратко време в София. Като член на новооснованото Дружество на новите художници, участва в първата му изложба с две творби – „Автопортрет“ и „Момиче“. На това дружество той е един от първите секретари. През същото ваканционно време Александър Жендов и група прогресивни художници, между които и Преслав Кършовски, основават Съюза на дружествата на художниците. Преслав Кършовски е дългогодишен секретар на този Съюз.

След изтичане на учебната му ваканция, той отново се връща във Варшава, за да продължи по-нататък следването си. В България Преслав Кършовски се завръща в 1934 г. Към характерно българската му чувствителност и култура в идейно-творческите му отношения към демократични и революционни традиции в изкуството, в живота и борбите на народа против капиталистическия и фашистки гнет, преминава и преживяното от него, и придобитото от духовното богатство на братската страна.

Вичо Иванов

Източник: Иванов, Вичо. Преслав Кършовски - София: Бъл. художник, 1971 г. - с. 5-6.

2. БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Роден 7 април 1905 г. – София.

Завършил Художествената академия в София – 1927 г.

Следвал и специализирал във Варшава – Полша в Академия на изкуствата през 1928 до 1934 г. включително.

Живопис при професор Тадеуш Прушковски,
Артистична графика при професор Владислав Скочилас,
Приложна графика – при професор Едмунт Бартоломейчик,
Сценография – театрална живопис при професор Винценти Драбик и
професор Владислав Дашевски.

Един от основателите на Съюза на дружествата на българските художници от 1931 и непрекъснато до 1956 г. в ръководството като секретар, касиер, подпредседател, председател на стопанския съвет, председател на секциите: живопис, графика, приложно изкуство и критика.

Един от основателите на дружеството на новите художници – негов секретар.

Председател на Секцията на българските художници при Българо-съветското дружество след 9.09.1944 г.

Председател на Клуба на българите, завършили висши учебни заведения в Полша пред 9.09.1944 г.

Секретар и подпредседател на Българо-полския комитет след 9.09.1944 г.

Театрален художник (с конкурс) в театъра на град Пловдив през 1934 - 1935 г.

Театрален художник в театъра на град Варна през 1936-1937 г.

Театрален художник-проектант и ръководител на художествените ателиета в Народния театър и опера от 1938 до 1948 г. в София.

Организатор и директор на Националната художествена галерия от 1950 г. до 1957 г.

Преподавател по плакат във Висшия институт по изобразителни изкуства „Николай Павлович“ от 1951 до 1954 г.

3. ЖИВОПИСЕЦ, ГРАФИК, СЦЕНОГРАФ

Кършовски, Преслав Борисов – живописец, график, сценограф, заслужил художник (1971). Роден на 7.04.1905 г, София. Завършва (1927) живопис в Художествената академия, София при проф. Ц. Тодоров и графика при проф. В. Захариев. Специализира във Варшава (1928-1934) живопис при професор Тадеуш Прушковски, графика при професор Владислав Скочилас и професор Едмунт Бартоломейчик и сценография при проф. Винценти Драбик и проф. Владислав Вашевски. Член на Дружеството на новите художници и Дружеството на независимите художници. От 1950 до 1957 г. е директор на НХГ. Преподава плакат във ВИИИ „Н. Павлович“ (1951-1954). Организира самостоятелни изложби в София, Краков, Варшава, Будапеща, Прага и др., юбилейна изложба в София (1975). Кършовски започва творческия си път като сценограф в Пловдивския театър (1934-1935), където оформя пиесите „Ромео и Жулиета“, „Албена“, „Майстори“, „Червената Мелница“, „Престъпление и наказание“ и др., а в периода 1936-1937 г. във Варненския театър – „Кин“, „Ана Каренина“, „Бащи и синове“. От 1938 до 1948 г. Кършовски е художник-проектант, изпълнител и ръководител на художественото ателие на драмата и операта в Народния театър, София. Тук създава декорите и костюмите за оперите „Марта“ (1941-1942), „Евгений Онегин“ (1946), „Лучия ди Ламермур“ (1947), „Саламбо“ (след смъртта на Пенчо Георгиев, 1940); балетите „Поетът-принц“ (1940-1941), „Прометей“ (1944-1945), „Копелия“ (1944-1945); драмите „Сид“ (1940-1941), „Когато вятърът си играе“ (1941-1942), „Луди млади“ (1946), „Блатото“ (1947), „Инспекторът дошъл“ (1947), „Немци“ (1950-1951) и др.

Преслав Кършовски създава редица живописни и графически творби, плакати, рисунки и илюстрации в почти всички жанрове и техники. Негови по-значителни творби са „Меценати“ (1930, гравюра на дърво), „Автопортрет“ (1931, м.б., НХГ), „Портрет на госпожа Кършовска“ (1939, пастел), „Соледад“ 1939, м.б.), „Автопортрет“ (1940), „При гора Бойчиновци“ (1948), „Зеноводката Павлина от ТКЗС – с. Мирково“ (1952, м.б.), „Маруся“ (1961), „Дете“ (1962), „Дъждовен ден в Земен“ (1962) и др. В своите творби Преслав Кършовски влага социална тенденция, особено през 30-те години – „Погребение“ (1936), и след 1944 г. – „Арестувани“ (1948). Публикува критични и популярни статии върху българското изкуство и периодичния печат. Участва с илюстрации в „Жупел“, „Щит“ „Звънар“ с псевдонима Серпвал. Работи екслибрис. Награден с II-ра награда за живопис и сценография, Варшава (1934), I-ва награда за сценография, Варшава (1934), „Народен орден на труда“ – златен (1971), орден „Кирил и Методий“ – I степен (1965), медал по случай 1000 години от основаването на Полската държава (1966), Златен медал от министъра на народната отбрана за културна дейност сред войската.

Източник.: Енциклопедия на изобразителните изкуства в България, т. 1. София: БАН, 1980. - с. 504.

4. ИЗЛОЖБАТА НА ПРЕСЛАВ КЪРШОВСКИ

Радостно е, когато човек вижда появата на един нов талант, особено в областта на изкуството.

Изложбата на младия художник Преслав Кършовски ни вдъхва надежди. Един нов художник като Борис Георгиев с големи възможности. Във всеки случай ние сме свидетели на един идеен кипнеж, на един духовен подем в България.

Преслав Кършовски заедно с музиканта композитор Станчо Киселков и писателя Ник. Пашев са имали щастливата и оригинална идея да предприемат околосветско пътуване с цел да запознаят другите народи с българското изкуство, българската музика и българската култура изобщо, а същевременно и да почерпят всичко хубаво и добро от другите. В лицето на д-р Ник. Радев те са намерили щедър покровител, и министерства и консулства са им оказали съдействие, подписвайки се в техния художествен албум.

Те искат да увенчаят своето пътешествие с посещение на Индия и изкачване на Хималаите. Наистина красива перспектива.

Изложбата е по случай тяхното заминаване. Вече зарад туй тя е интересна. Изложени са портрети – големи и малки, между които особено изпъкват портретите на д-р Н. Радев, на композитора Киселков, на писателя П. Михайлов, на г-ца Тодорова, на Кръстьо Христов и други. Има портрети с моливи, с бои и с въглен. Във всички обаче личи големия талант на младия художник – с най-прости средства да предаде своята идея. Особено впечатление прави портрета на Учителя на Бялото Братство. Лицето, челото, очите – тия дълбоки, благи, спокойни очи, които като че проникват със своите лъчи цялата вселена, изобщо цялата глава показва, че художникът е смогнал да надникне в оня светъл мир на вечните идеи, които вдъхновяват Учителя. Ние вярваме, че всеки художник, музикант и поет, който иска да представи и да изрази най-ценното, най-дълбокото и най-доброто на българската душа, трябва да бъде във връзка с онези духовни движения, които в миналото (богомилство) и сега (Бялото Братство) не са пренесени отвън, а са рожба на творческия гений и изпълнение историческата мисия на България и Славянството. Пожелаваме успех на младия художник с неговите спътници.

Източник: Сп. „Житно зърно“, г. IV, кн. 8-9 (XI-XII; 1928), с. 286

III. МИХАИЛ КРЪСТЕВ ВЛАЕВСКИ (1894 – 1988 г.)

Михаил Кръстев Влаевски е роден в гр. Тетевен на 11 юни 1894 г. и почива на 29.04.1988 г. в град София.

Дядото на Михаил Влаевски е Лалю Пеев, който е бил заточен в Диар-Бекир, осъден във връзка с обира при Арабаконак, заедно с Димитър Общи, като последният е обесен от турците. Лалю Пеев е бил заточен за 5 години в Диар-Бекир. Не можал да дочака Освобождението и там починал. (Виж „Видрица“, стр. 522 и стр. 679).

Михаил Влаевски се запознава с Учителя Дънов и приема Учението. Той е художник и обикновено работи по направени снимки от фотографите и рисува с штрих или с бои. Има много пейзажи от братския живот на Рила.

Той веднъж присъствува на един случай, когато един самозванец спорил нещо с Учителя. Накрая Учителят му казал: „Можете ли да ми кажете тази дяля колко тежи?“ Празнодумецът казал, че не знае. Учителят назовал колко грама тежи дялята. Приятелите донесли кантар, сложили дялята, премерили я и тя тежала толкова грама, колкото бил казал Учителят. „Ето това е знание. Виждаш, претегляш, преценяваш.“ Приятелите се вече усмихвали доволни, а празнодумецът мълкнал и не говорил повече.

Тогавя Учителят се обърнал към Михаил Влаевски и му казал: „Ти трябва да увековечиш тази дяля.“ И художникът Михаил Влаевски увековечава тази дяля в един прекрасен, нарисуван от него портрет.

Той рисува „Учителят сред житата“ и още много други негови картини.

Виж „Изгревът“, том IX, стр. 517.

IV. ИВАН ТРИЧКОВ

(1892 – 1954 г.)

Иван Тричков не е завършил Художествената академия. Самоук, но талантив, той става член на Дружеството на независимите художници (основано 1920 г.) Предимно пейзажист, той организира самостоятелни изложби или участва в Общите художествени изложби, организирани от Държавната художествена галерия.

Участва в:

1-та Обща изложба на българските художници (септември 1930 г.) в салоните на Държавната художествена галерия с няколко акварела, в които най-силно привлича вниманието „Рилско езеро“.

5-та Обща художествена изложба (1932 г.)

11-та Обща художествена изложба, където участва с картината „Циркуса на Еди-гьол, Рила“ в салона на Дружеството на независимите художници.

12-та Обща художествена изложба (1939 г.)

Участва в изложба (1943 г.), за която кратък преглед на картините и художника прави Боян Боев в сп. „Житно зърно“, год. XVII (1943), бр. 9, с. 286-287:

„Иван Тричков е майстор на светлината, въздуха и простора. Този път той излага 57 картини от Белоградчик, Врачанския Балкан и Рила. Онзи, който съзерцава картините му, се изпълва с жизнерадост, с надежда, с вяра в това, което животът носи. Ако скръбният посети изложбата му, ще се обнадее. При съзерцание на картините му, като че ли човек влиза в друг един свят. Природата в картините на Тричков става храм, в който човек чувства присъствието на Бога, на Великото и Неизразимото. При съзерцанието на неговите картини човек чувства, че зад материалните форми в природата стои Разумното, Духовното начало, което твори и гради. При картините на Тричков природата става за нас олтар, гдето трябва да се свещенодейства, гдето трябва да се млъчи, гдето човек може да говори само шепнешком и гдето човек трябва да се моли!“

Формите, представени в картините на Тричков, като че ли са души, които излагат пред нас своя вътрешен свят.

Например, картината „Белоградчишки скали“, позлатени от слънчевите лъчи, изразява слънчевото състояние на душата, когато тя на всичко гледа с усмивка, радост, и вяра. Картината „Вечер край Белоградчишките скали“ представя планини в по-тъмни краски. Тук като че ли душата се отдръпва от външното и прекарва самовдълбочаване в себе си.

Картината „Врачански Балкан“ представя град Враца и над него мощен планински масив. Като че ли тази картина ни говори следното: Над обикновеното и делничното в живота се намира една вечна, висша Същина на всемира.

Картината „Долината Туковка“ представя радостна, засмяна, пъстра долина с цветя, а над нея високи планински върхове, позлатени от изгряващото слънце. Тая картина като че ли ни говори на свой език: Много човешки души живеят в долината, а във висините живеят пробудените, просветлените, свършените.

Картината „Простори“ представя двата живота, които живее човек: един обикновен и друг необикновен. Зелената полянка долу представя обикновения живот на човека, а непристъпните върхове представят необикновения живот на човешкия дух – в чистота, светост и радост.“

Ефросина А. Ангелова-Пенкова

V. КОНСТАНТИН ТРИНГОВ

(1907-1981 г.)

Роден на 7.05.1907 г. в Казанлък, Константин Трингов израства в еснафско семейство. Още в ранните си детски години той се увлича от рисуването и шари с молив по читанките и учебниците. Пръв забелязва неговите дарби учителят по рисуване Станю Стаматов. По-късно, като ученик в прогимназията, Трингов започва да работи с акварел и маслени бои по непосредствено наблюдение на натурата. Момчето по цял ден скита из тесните улички на града и околностите. Търси сюжети край старата река и циганската махала. Населеният пейзаж, който става основна тема за бъдещите му картини, го привлича още тогава.

Съществена роля за формирането на Трингов като художник играе самият Казанлък, наследил стари културни традиции, дал не един творец за българското изкуство. В читалище „Искра“ будният младеж има възможност да види картини от български художници и да ползува богатата библиотека. Но един от най-важните фактори за мирогледното израстване на Трингов е контактът му с Димитър Чорбаджийски – Чудомир, новият учител по рисуване, изтъкнатият вече художник и писател. Той насърчава младия творец и подкрепя идеята му да учи живопис в Художествената академия в София. Бащата, Мирчо Трингов обаче не е съгласен с тези намерения. Той счита изкуството за несигурна професия и желае да направи сина си търговец. За тази цел през 1929 г. го изпраща в София да следва Свободния университет. Коста обаче се записва студент едновременно и в Художествената академия. Болестта на бащата през 1929 г. принуждава младия човек да прекъсне временно образованието си. След това сам поема издръжката си и в 1937 г. завършва. Решителната стъпка е направена – той никога вече няма да се отклони от избрания път.

В Академията негови професори по живопис са Цено Тодоров и Никола Ганушев. Те високо ценят своя даровит ученик. Още като студент Трингов устройва две самостоятелни изложби в Казанлък – през 1934 и 1936 г. – в които преобладават пейзажи от родния край. В тях е изявена трескавата жажда на твореца да се потопи в атмосферата на родното и близкото, до което по-късно Трингов се докосва с чувството за неговата трайна и истинска красота.

Първият контакт с произведенията на световното класическо и модерно изкуство се осъществява през време на едномесечната екскурзия до Италия в 1939 г. Тази страна със своята природна красота и културни съкровища оставя незаличими впечатления у художника. Тя открива за него нови светове, събужда поетични възприятия и дава тласък за развитие на таланта му.

Макар да е известен предимно като пейзажист, Константин Трингов има прояви и в други жанрове. Той създава богата поредица от цветя, обикновено полски букети, които разполага на тъмни контрастни фонове. В последно време, за да внуши художествената си идея, творецът търси убедителна въздушна обемна среда, в която цветята да заживеят своя поетичен живот.

БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

1907 – роден на 7 май в Казанлък.

1927 – студент по живопис в Художествената академия в София.

1937 – завършва Художествената академия в София

1941 – първа самостоятелна изложба в София.

1943, 1947, 1956, 1959, 1966, 1969 – самостоятелни изложби в София.

1968 – награден с орден „Кирил и Методий“ I степен.

1971 – самостоятелна изложба в Рим.

От 1938 година до днес работи като художник на свободна практика. Устройва 11 самостоятелни изложби в провинцията. Участвува в Общите изложби в СБХ и в някои изложби в чужбина. Негови творби се намират в НХГ, галериите в страната, а освен това в сбирки в Полша, Италия, Индонезия, Колумбия, Канада, Германия и други.

Ирина Михалчева

Източник: Михалчева, Ирина. Константин Трингов. - София: Бълг. художник, 1974.

*

*

*

Забележки на съставителя:

1. Константин Трингов рисува Салона на Изгрева. На една от своите изложби излага тази картина и си казва: „Дано ми донесе успех.“ И наистина успехът бил изненадващ - блестящи рецензии и болшинството от портретите били откупени. Но тази картина не я продал. Предава я на Методи Константинов да я пази. Последният я предава за съхранение на Борис Николов, а той я предава на своя приемник.

2. Библиографската справка и изваждането на материала на художниците по публикации в списания и справочници направи Ефросина Ангелова - Пенкова.

✱

VI. СОТИР КОСТОВ

(1914 – 1992 г.)

Бай Сотир се беше отдал всецяло – 100% на Учението, изказано от Учителя. Беше прочел всички беседи 21 пъти. Запитахме го: „Защо си ги чел толкова пъти?“ – „Още в началото на Школата се събират 12 самозванци, обявяват се за апостоли и се обръщат към Учителя: „Хайде, давай Учението, без заобикалки!“ Тогава Учителят обявява, че закрива Школата. Под закриване на Школата се разбира, че Учителят няма да говори академично, последователно, а всяка тема ще бъде пръсната във всички беседи. За да извадя всичко, което ме интересуваше: медицина, музика, хиромантия, математика, астрология и т.н. трябваше да чета Учението толкова пъти. Тогава живеех в барака два на два метра. Нямах ток. Четях само нощно време, защото комунистите изпращаха в лагери за притежаване и четене на беседи. Горях вестници и така четях и пишех. Сутрин бях като коминочистач в лицето. Но си свърших работата, която бях запланувал.“

Бай Сотир беше извадил над 40 теми. Каквото и да го попитаме, той изваждаше тетрадките и ни говореше с часове, какво е казал Учителят по този въпрос. Имаше над десет чувала с такива тетрадки. Самият бай Сотир прочита мисъл, изказана от Учителят и започваше с часове да мисли върху нея, вършейки си работата. След това прочиташе друга мисъл от Учителя и пак така, и пак така – цял живот. Нямахме област от живота, за която да го питаме и да не ни даде практичен, полезен съвет. Никога не го чухме да изказва лично мнение. Знаеше, че да мислиш право, означава да вникваш в смисъла на думи, изречения, факти, проблеми без всякакви лични идеи, мисли, чувства, желания, разбирания. Всяка лична мисъл, чувство, действие, е отклонение от Божията воля. Само прави мисли, чувства и действия! Бай Сотир беше пример за това. Личното отсъствуваше. Беше се идентифицирал 100 % със Словото на Учителя. Това беше единственият начин да ни повлияе, чрез личния си пример, защото около него се бяхме събрали все многократни шампиони и призьори от вътрешни и международни състезания по гребане в Панчарево, където бе гребната база. Единственото, което ни интересуваше, беше всичко, което ни помагаше да повишим енергията си и да печелим състезанията си. Всеки от нас бе преминал през различни философски учения, религии и какво ли не още, но без всякаква практическа полза. За първи път бай Сотир ни цитира какво е казал Учителят по въпроса за енергиите. Моментално го приложихме и ефектът беше феноменален. В този момент ние осъзнахме: Учението, с което ни запозна бай Сотир, е за супершампиони и води до фантастични резултати при най-малки приложения. Тогава той ни обясни: „Физическото, умственото и духовното развитие трябва да вървят ръка за ръка. Умственото и духовно развитие не могат да изпреварят физическото, защото това ще доведе съответно до инсулт или инфаркт. Аз ходех пеша от тук (София – Изгрев) до Мелник през планините. Всеки трябва да се упражнява най-малко половин-един час на всяко поле всеки ден.“

Бай Сотир беше пример за това. Всеки ден правеше разходки нагоре по баира. На емоционалното поле работеше, като се занимаваше с някакво

изкуство. На умственото поле се занимаваше, като проникваше в смисъла на всяко изречение от беседите на Учителя. На духовно поле той беше в непрекъсната молитва. От този пример ние много скоро осъзнахме, че това е най-същественото в живота. В това се заключава изпълнението на Божията воля. Не напразно бай Сотир все повтаряше: „Работа, работа и работа.“ Под „работа“ той разбираше единствено работа за Бога. „Енергията ви на всички нива трябва да расте непрекъснато, защото това означава приближаване към Бога и вечно подмладяване. Затова Учителят казва: „Аз не правя разлика между Любов и работа.“ Всичко, което ви намалява енергията, е срещу Божията воля и ви състарява.“

Бай Сотир още като малък вижда астралните тела на хората. Вървейки след погребална кола, той виждал „мъртвия“ седнал в ковчега и се чудел защо погребват жив човек. Тогава не е имало кой да му обясни тези неща. Като по-голям, с един свой приятел правят изчисления и установяват, че в момента Христос е на земята. Започва търсене, като се вглежда във всички известни личности в света. Накрая намира възможност и посещава беседа на Учителя на Изгрева. Той разказва: „Очаквах да намеря красиви и духовни хора, но бях потресен от това, което видях. Всякакви изкривени физиономии, точно противоположно на очакванията ми, срещнах там. Учителят седеше най-смирено долу на подиума с Библия в ръка. Погледна ме, леко се усмихна и после имах чувството, че цялата беседа е за мен. Накрая Учителят стана и преди да излезе, мина покрай мене и ме погледна в очите. След това бях шест месеца ясновидец.“

– Как изглеждаха очите на Учителя отблизо?

– Направо детински очи – радостни, весели, чисти. После един приятел ми каза: „Та ти си видял Бога в очите.“

Годината е 1944. Скоро след това Учителят си заминава. Бай Сотир разбира защо не попада по-рано на Изгрева. Той проявява пълна непримиримост към безобразията на „братята“, което по-късно му навлича и омразата им.

– Бай Сотире, какво значи да си в Бялото Братство?

– Първо трябва да бъдеш ученик, и после брат. А за да си ученик, трябва да си в Учението. А Учителят казва, че който е в Учението, той не остарява. Ние трябва да сме доволни, ако сме оглашени.

– Бай Сотире, а какво значи да си ясновидец?

– Все едно ти се отваря една кутия на главата и започваш да виждаш напред, назад, навсякъде, където помислиш. Помислиш за някой приятел и веднага го виждаш какво прави в този момент. Но е много страшно и трудно да бъдеш ясновидец. Ние нямаме още сила да сме такива. Затова сам се отказах. Виждаш много страшни неща наред с хубавите. Например, винаги когато двама души се карат, между тях има лемурийски духове, които ги скарват. Те са с грозни продълговати муцуни. Друг път виждам рибари, които се крият от бомбардировките в една пещера край Ламанша. Виждам, че скоро върху тях ще падне бомба, но не мога да им помогна.

– Бай Сотире, разкажи ни нещо за следването си в Художествената академия.

– Рисувах най-добре от всички и ме оставиха като асистент след следването ми. Много бързо усвоявах всички техники, които ме учеха професорите ми. От една страна това ги радваше, но от друга – ставаха по-предпазливи към мен. Естествено, всеки си пазеше секретите. Въпреки всичко, след 9.09.1944 г. се опитаха да ме привлекат на тяхна страна. Заявиха ми, че ако не се присъединя към тях, ще ме смачкат. Рисувах най-добре и смятах, че няма да успеят, но сметките ми се оказаха грешни и наистина ме смачкаха. Не можех

да си намеря работа и живея в крайна беднотия. Едва двадесет години по-късно намерих работа като пазач на ведомствена вила тук, над Панчарево. За да ходя по планините си бях направил цървули от автомобилни гуми. Взимах си раницата и рисувах по планините. Нямаше къде да пазя картините си и ги съхранявах под леглото в бараката си. Веднъж, когато съм отсъствал, някой ги беше откраднал. Останаха само някои, които бях скрил другаде. Едва не получих удар.

– Бай Сотире, разкажи ни нещо за Изгрева и хората там.

– Там с тези хора работа нямате! – Отсичаше бай Сотир. – Хармонията на Изгрева продължи шест месеца след заминаването на Учителя. Скараха се за една ябълка и всичко тръгна с главата надолу. Искях да знам всичко, което бяха научили от Учителя на Изгрева. Разпитвах ги непрекъснато. За всичките години, през които бях там, ме научиха на две неща: Как да закопчавам дюкяна на панталона си след малка нужда и да нося лопатка в планината за след голяма нужда. Веднага след като Учителят си замина, жените превзеха Братството и изпожениха всички мъже. Като видяха, че с мен няма да успеят, започнаха всевъзможни атаки. Правеха молитви да бъде изпратен в лагер, но вместо мен взеха един, който спеше в съседната барака. По едно време не можех да дишам, едвам си поемах въздух. Силите ме напуснаха, придвижвах се заедно със столчето под мене. Случайно видях две „сестри“ да притичват пред бараката ми. Тогава разбрах, че от известно време са изсипвали пред вратата ми водата, с която мият умрелите. Едвам оживях.

Сутрин ходех да бера гъби където е днешната аерогара. Едрите продавах, а с дребните се хранех. Веднъж на връщане от Черни връх с двама „братя“ видях пред себе си Учителя. Беше в ръст и половина и целият сияеше в сребристо. Беше вдигнал дясната си ръка с дланта към мен. Извън себе си от радост, попитах „братята“ дали са Го видели. Оказа се, че не са. Но вместо да се зарадват, ме намразиха още повече в Изгрева. Бях докаран до крайна мизерия. Знаех, че Борис Николов разполага с много пари и реших да му поискам. Той категорично ми отказа. Даже веднъж край Изгрева се срещнахме и той ме погледна с такова презрение, че от притеснение паднах в канавката край пътя. Години по-късно, когато той излезе от затвора, се срещнахме на същото място. Погледнахме се и сега той падна в канавката по същия начин.

Веднъж отидох да питам Боян Боев за нещо. Когато влязох в стаята, където беше той, го заварих с шапката на Учителя на глава, седящ пред куп с пари. Като ме видя, се стресна, легна върху парите и ме запита какво искам.

Преследванията срещу мен от страна на „Братството“ продължиха и тук, където работя сега като пазач. Редовно ми носят различни храни, които обезателно изхвърлям. Веднъж ми бяха оставили пакет с бисквити. Посети ме приятел, който беше много изгладнял. Предложих му бисквитите, защото бяха запечатани. След няколко дни се появи на вратата, блед като смъртник. Попита ме: „Сотире, ти ли беше?“ Отговорих му, че не разбирам за какво ми говори. „Ядох на няколко места и не разбрах къде ми направиха магия. Добре, че знаех антисредства, иначе си бях заминал.“

– Бай Сотире, какво значи да се оправи света?

– Да започне низшето да служи на висшето.

Бай Сотир познаваше кога беседа от Учителя е редактирана и ни забраняваше да я четем. За него това беше кощунство, грях срещу Светия Дух, който не се прощава. Съветваше ни да не четем беседи, издадени след 1944 г.

Иван Манев

Медалист от олимпиадата в Москва 1986 г.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Сотир Иванов Костов е роден на 21.11.1914 г. в гр. Лерин, Егейска Македония. Бежанци след войните 1914 – 1918 г., семейството се заселва в гр. Варна. Детството му е трудно, сирак е и е бил често бит от жестоката си майка с камшик. Като юноша се сближава с комунистите, но после се отдалечава от тях. По-късно, чрез попаднала му книжка на Учителя Дънов, той се приближава към него чрез Словото му.

През 1945 г. постъпва като студент в Художествената академия в София и следва живопис. Завършва с отличие. Предлагат му да остане като асистент, но отказва, понеже не може да се подчини други да го ръководят. Така остава без работа и препитание. Работи като реставратор на стари архитектурни сгради в Бачковския манастир и стария Пловдив до 1959 г. По-късно се завръща в София и живее в една барака на Изгрева, но след като я отчуждават, той става пазач на вилите край езерото Панчарево от 1973 до 1992 г., където почива.

На младини е контактувал само с възрастни приятели, а на старини приема само младите спортисти по гребане в гребната база Панчарево край София. Разказва им за Учителя и за Словото му.

През 1999 г. помолихме десетина младежи, посещаващи бай Сотир в Панчарево, да напишат очерк за него. Обещаха, но не изпълниха. Накрая Иван Манов пристигна на Рила и написа нещо за него. Другите отказаха. Дори собственият му племенник обеща да напише нещо като биографични бележки, но също ни излъга. Не даде да публикуваме някои от неговите картини. Обеща, но се изметна. А защо? Помислете.

На 12 май 1999 г. Жана Иванова сама финансира една художествена изложба в салона на „Славянска беседа“ на около 50 картини на Сотир Костов. И така дойдоха чуждите хора да зачетат художника и човека Сотир Костов.

Сотир Костов се занимава и с астрология. Мнозина от младите го посещаваха и той нелегално им правеше астрологични карти, след което ги коментираше и разглеждаше в светлината на Словото на Учителя, и им съдействуваше колкото можеше. По онова време тази наука беше забранена от властите. Всичко което се правеше беше нелегално. Всички астрологии бяха публикувани да 1950 г. и те липсваха като помагала за нуждаещите се. Мнозина от моите сътрудници си спомняха за бай Сотир-астролога и с признателност и усмивка разказваха за него.

Това поколение си замина и това време никога не може да се повтори. Останаха спомените, които публикуваме.

Вергилий Кръстев

1. Стефан Лазаров Тошев

2. Д-р Иустина Халачева и
д-р Димитър Халачев

3. Семейството на
д-р Димитър Халачеви

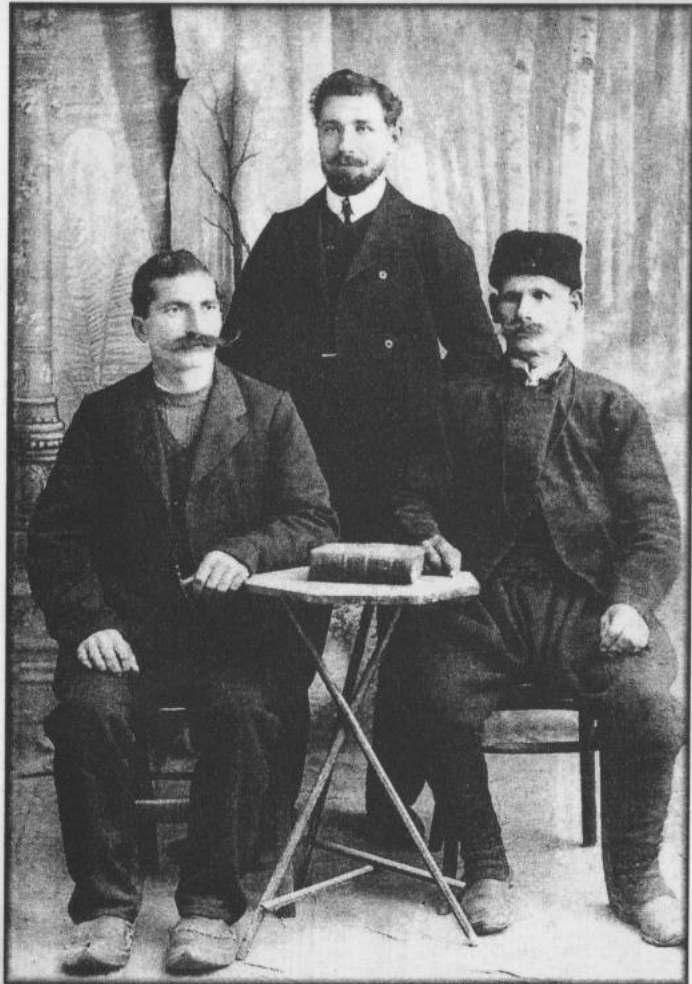
4. Надежда Конова и
д-р Иустина Халачева

5. Надежда Конова и Иустина Халачева на Паневритмия

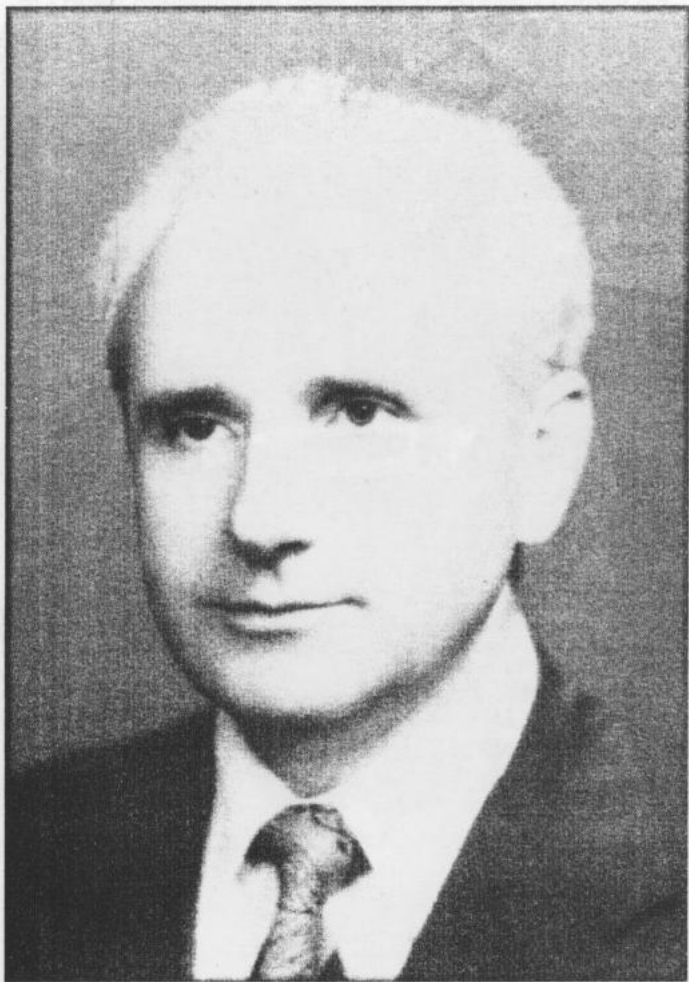
7. Среца на братските семейства в Търново

9. Трима съидейници през 1909 г., Стефан Тошев е в средата

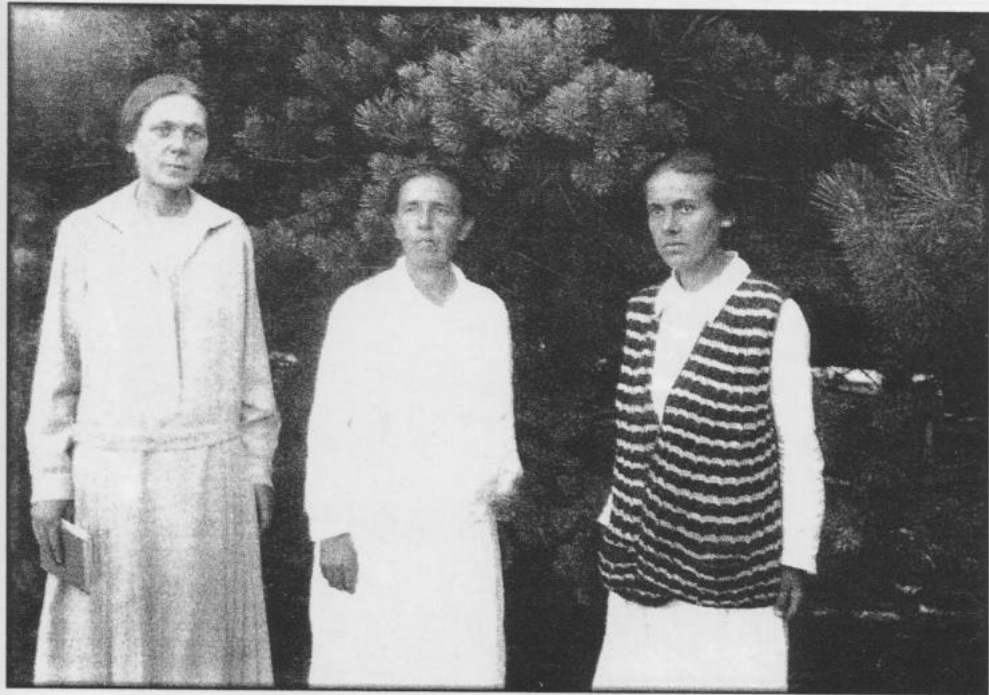
8. Стефан Тошев с ордена "За граждански заслуги" всред колеги

10. Д-р Благовест Тошев - сина на Стефан Тошев

6. Саша Халачева и Иустина Халачева

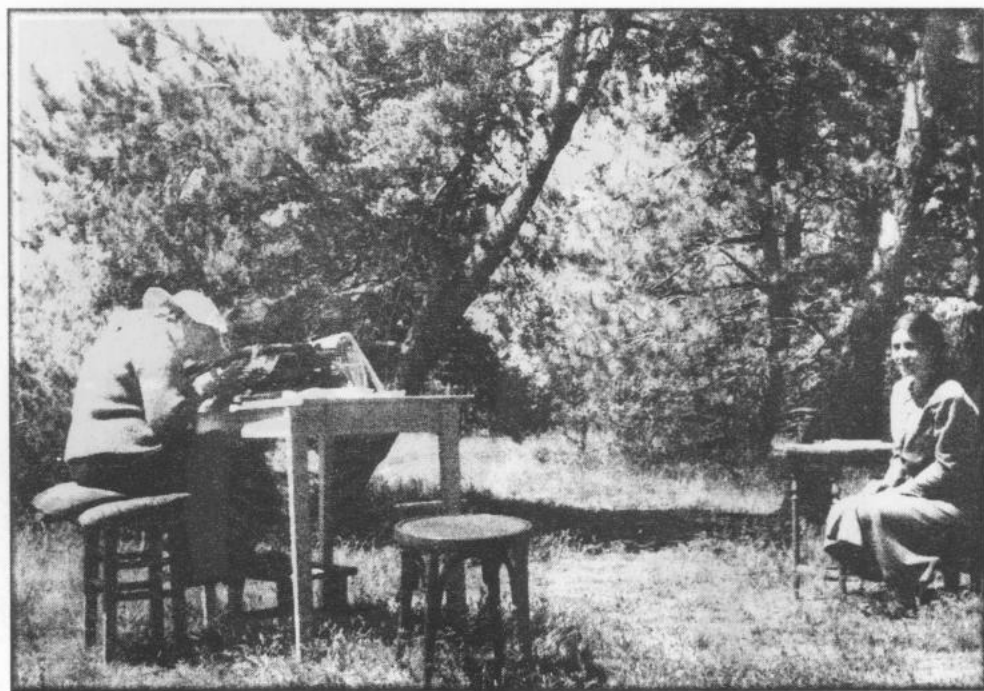
12. Савка Керемидчиева, Паша Теодорова и Елена Андреева

11. Паша Теодорова

13. Трите стенографки – Паша, Елена и Савка (седнала)

14. Паша – на масата и Елена Андреева

15. Паша, с бялата блуза, играе Паневритмия на Изгрева

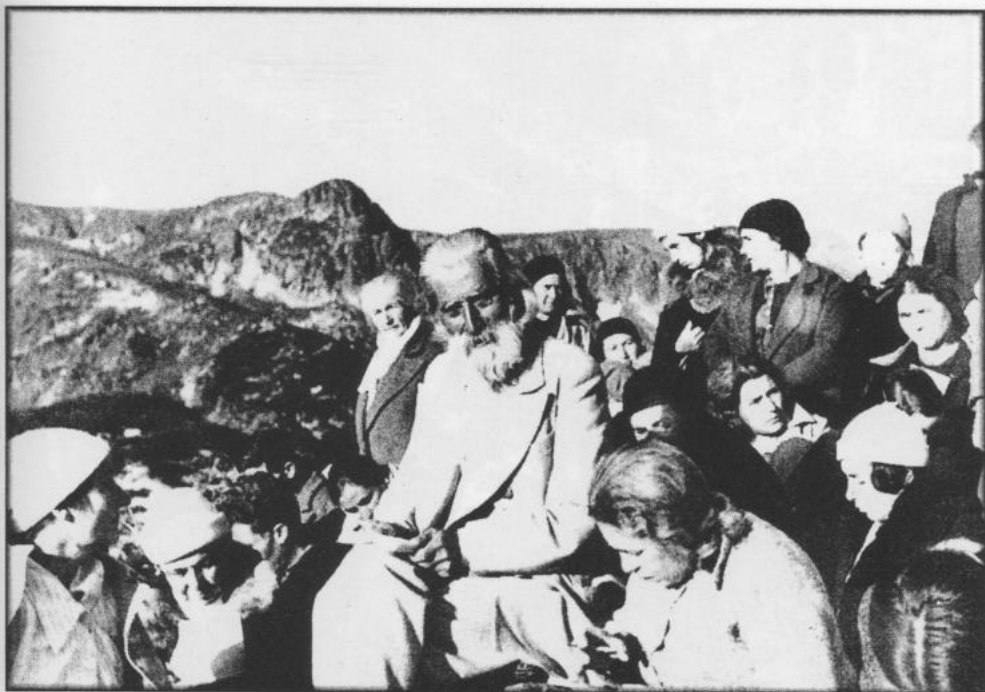
16. Паша Теодорова с братството в Русе и с Учителя

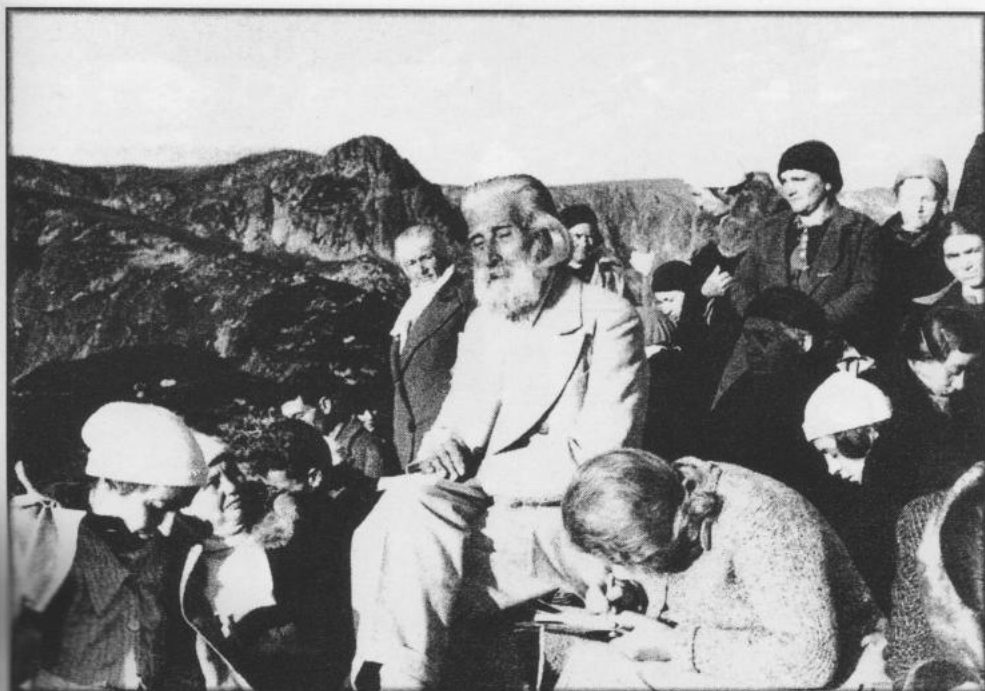
17. На Рила – Белева, Учителят и Паша вдясно

18. Учителят на Молитвения връх, Рила, до него Паша Теодорова стенографира

19. Учителят на Молитвения връх, Рила, до него Паша, която стенографира

20. Учителят, наведена Паша стенографира

21. Учителят на Молитвения връх, Рила, до него Паша стенографира

22. Паша пред второто езеро на Рила (крайната, изправена вдясно)

23. С Учителят на лагера при второто езеро, Паша е втората отляво

24. Хилда, Димитрина Атанасова, Паша Теодорова, Елена Андреева

25. Гена Папазова разказва

26. Гена Папазова

27. Гена Папазова

28. Гена Папазова

29. Петър Говедев – бащата на Милка Говедева

30. Милка Говедова в Букурещ

31. Милка Говедова в Букурещ

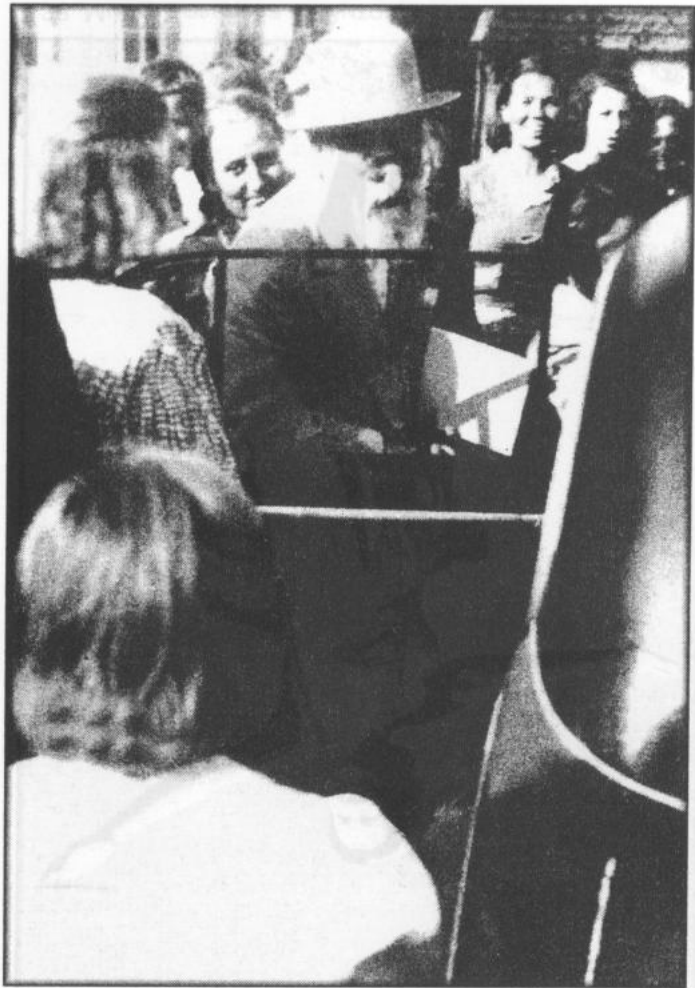
32. Милка Говедова в София

34. Милка Говедева, първата вляво с политзатворнички в владеевото въланМ.тс

33. Милка Говедова на 4 години с майка си и сестра ѝ Вяра

36. Милка Говедова изпраща Учителят за Мърчаево

35. Милка Говедева на Изгрева до Учителят

37. Милка Говедева с братството на бивака – Витоша

38. Милка Говедева на Витоша – готова за полет

39. Учителят, Теофана Савова (част от главата ѝ), Мария Гръблашева и Анриета Маркова на поляната на Изгрева

40. Учителят и Анриета Маркова на Изгрева

41. Магдалина, Учителят, Генка Парлапанова и Катя Грива на Изгрева

42. Лидия Аладжем

43. Лидия Аладжем

44. Магдалина Григорова

45. Русин Сираков

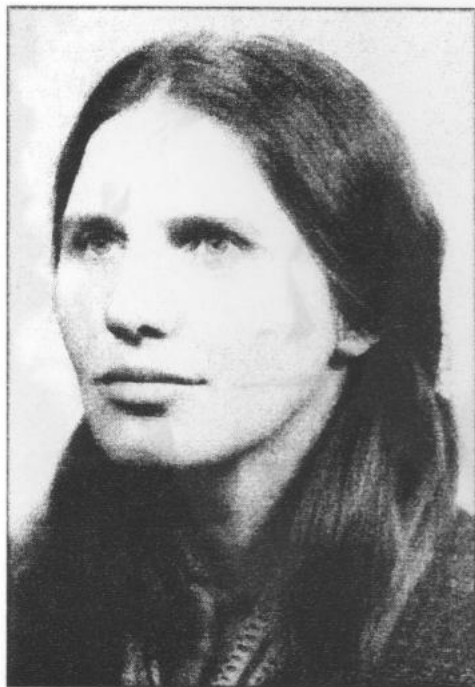
46. Художникът Генчо Алексиев (вторият) с братя и сестри, с Учителят на Изгрева

47. Художникът Генчо Алексиев (първият) с братята на Изгрева

52. На Паневритмия: 1. Борис Шаров. 2. Лазар Олев. 3. Панталей Карапетров

48. Вяра Христова

49. Дилка Куманова

50. Панталей Карапетров

51. Божислава Панталеева
Карапетрова

53. Кирил Николов Мишков

54. Стоянка Мишкова

55. Тройка Мишкова

56. Никола Гръблев

57. Златка Константинова

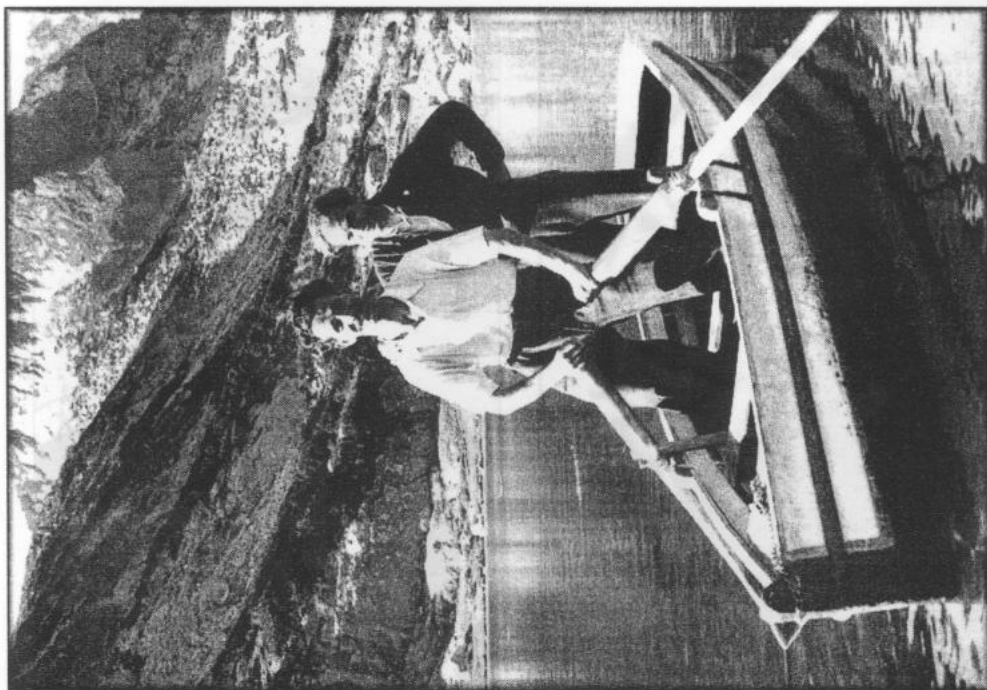
58. полк. д-р Стефан Щерев

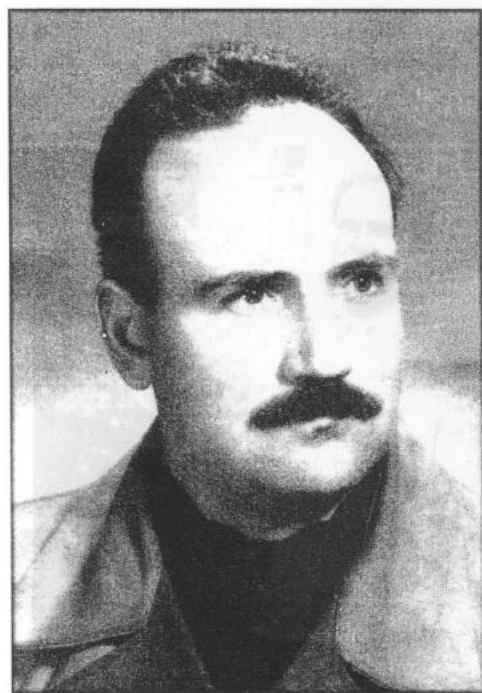
59. Йорданка Жекова

60. Георги Илиев

61. Тодор Маринчевски и Димитър Костов (отзад)

62. Димитър Кочев

63. Роза, Цветка и Асенчо Щилянови

64. Цветана Щилянова – 1920 г.

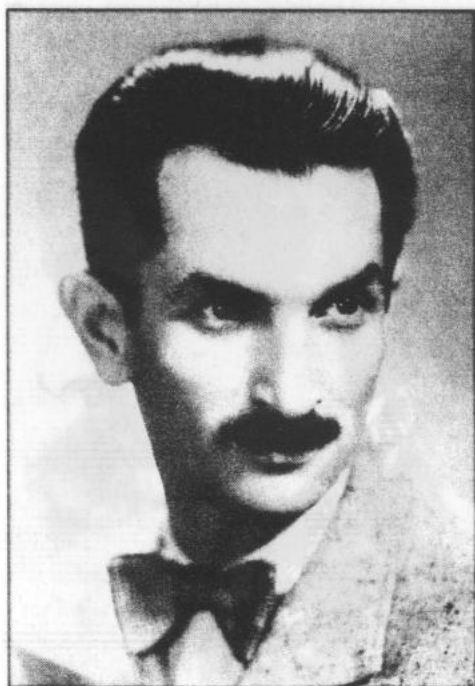
65. Цветана Щилянова – 1933 г.

66. Цветана Щилянова – 1961 г.

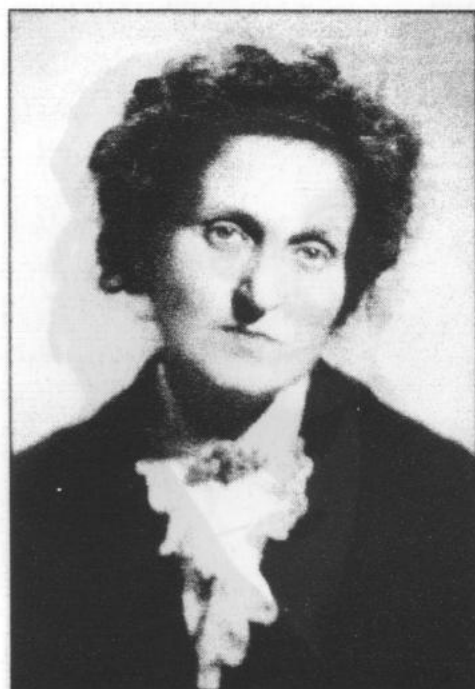
67. Цветана Щилянова – 1965 г.

68. Асен Щилянoв

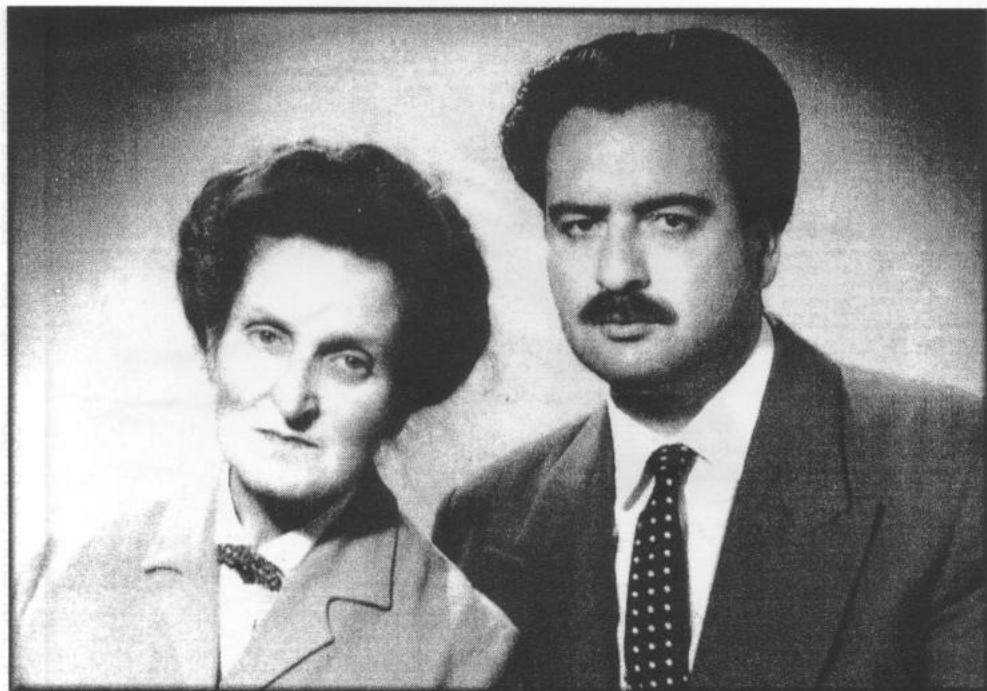
69. Роза Щилянoвa

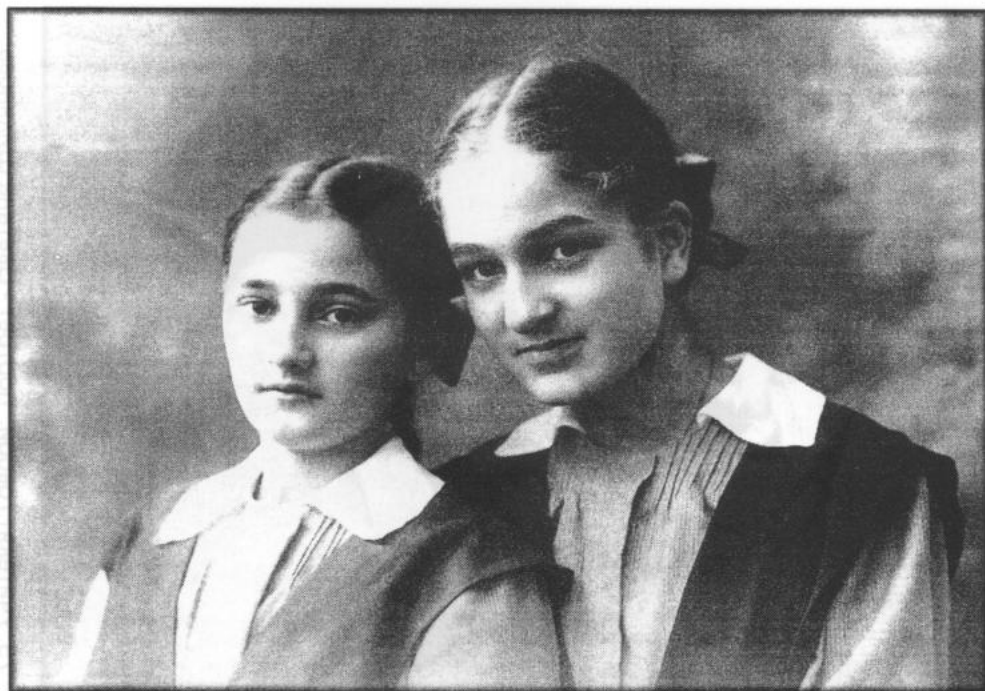
70. Цветана Щилянoвa

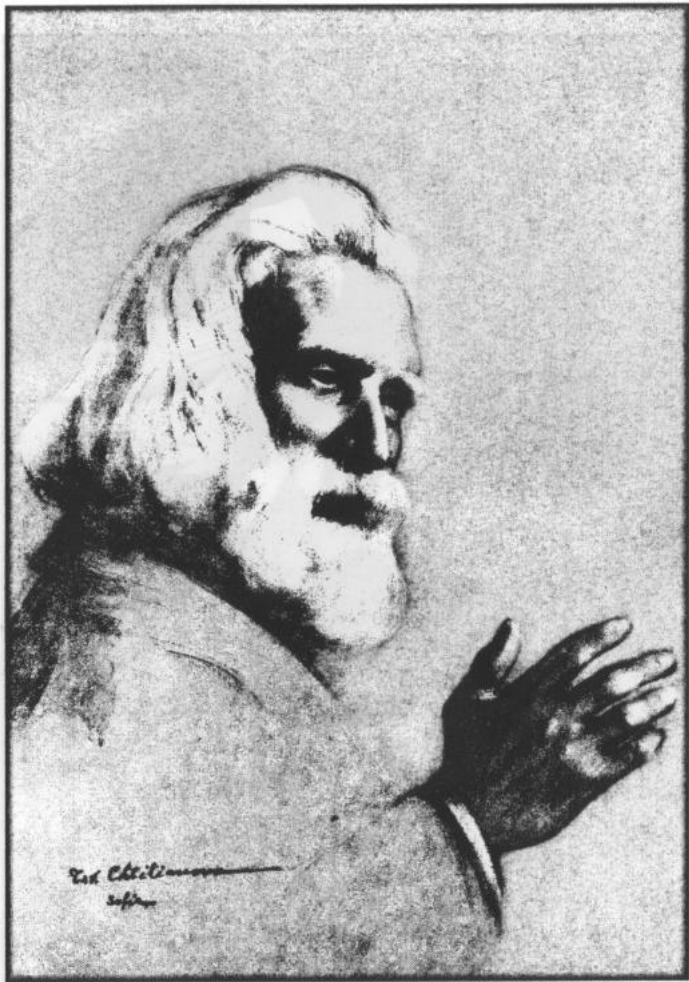
71. Цветана Щилянoвa

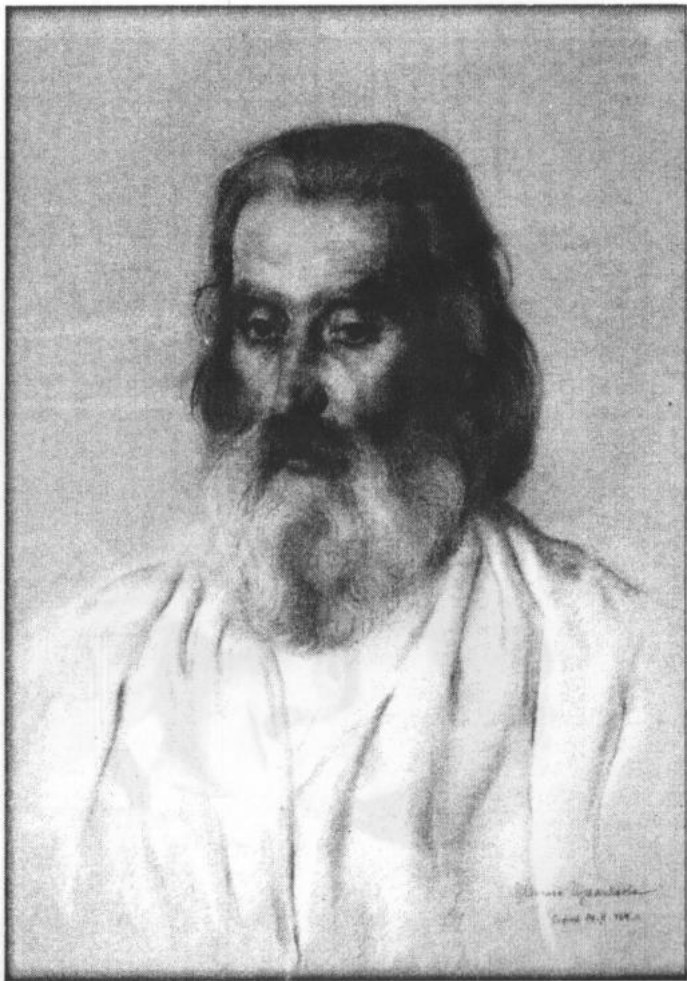
72. Цветана Щилянова и съпругът Емануил

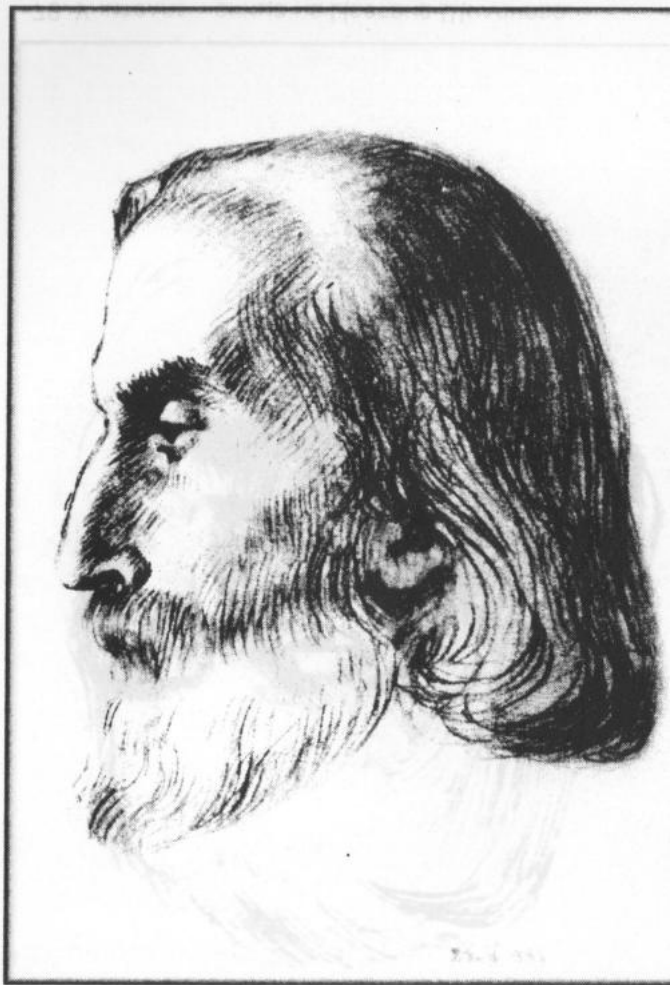
73. Братовчедката Любка и Цветана Щилянова

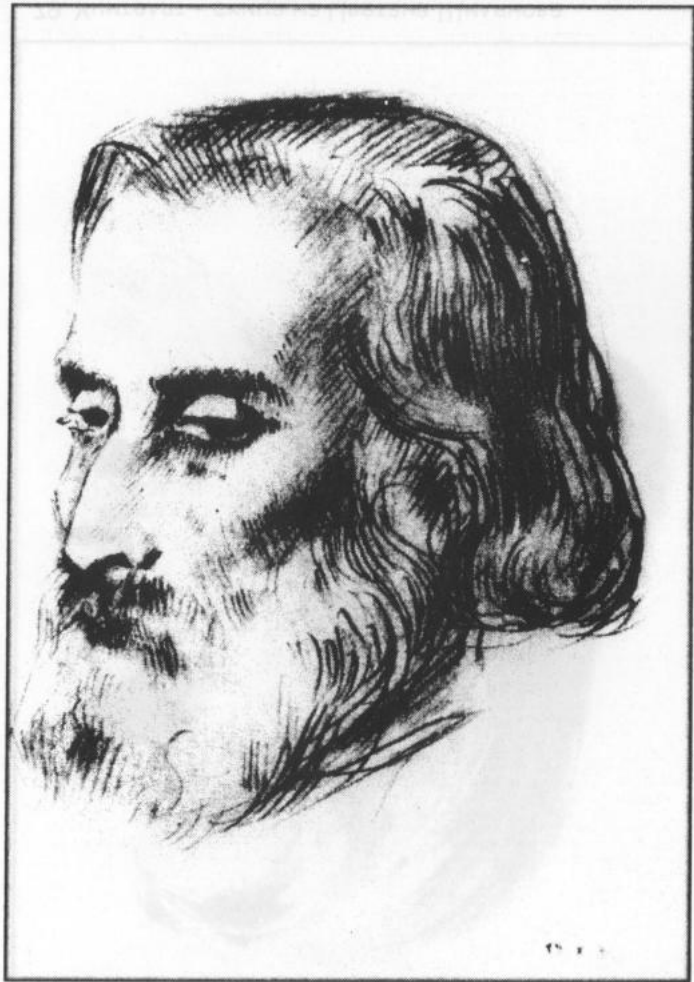
75. Учителят говори, портрет - Цветана Щилянова

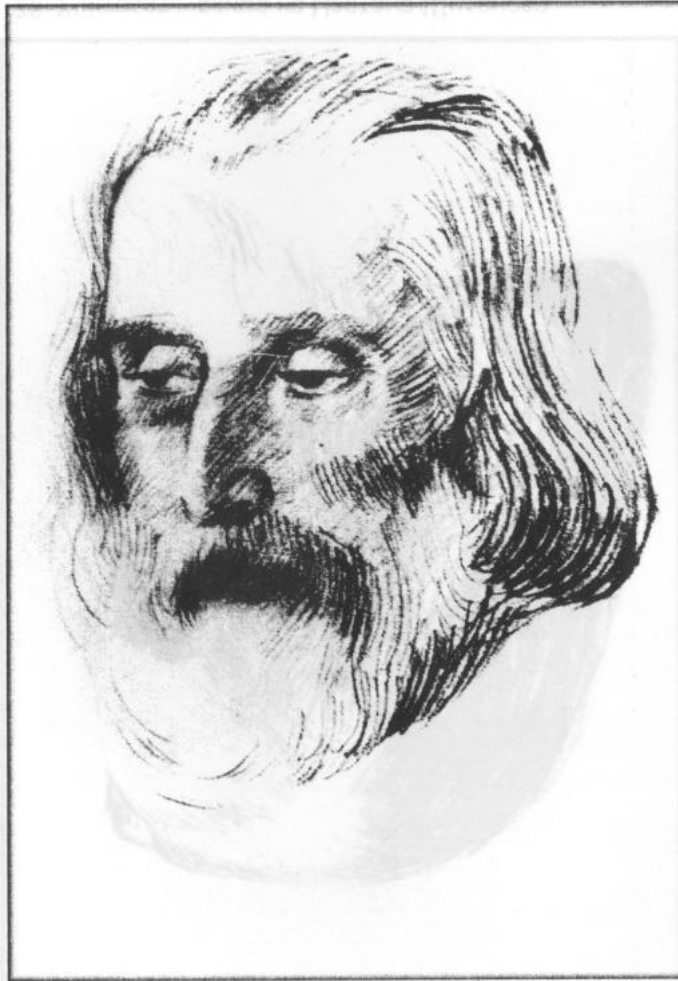
74. Учителят, 14.ІІ.1934 г., портрет - Цветана Щилянова

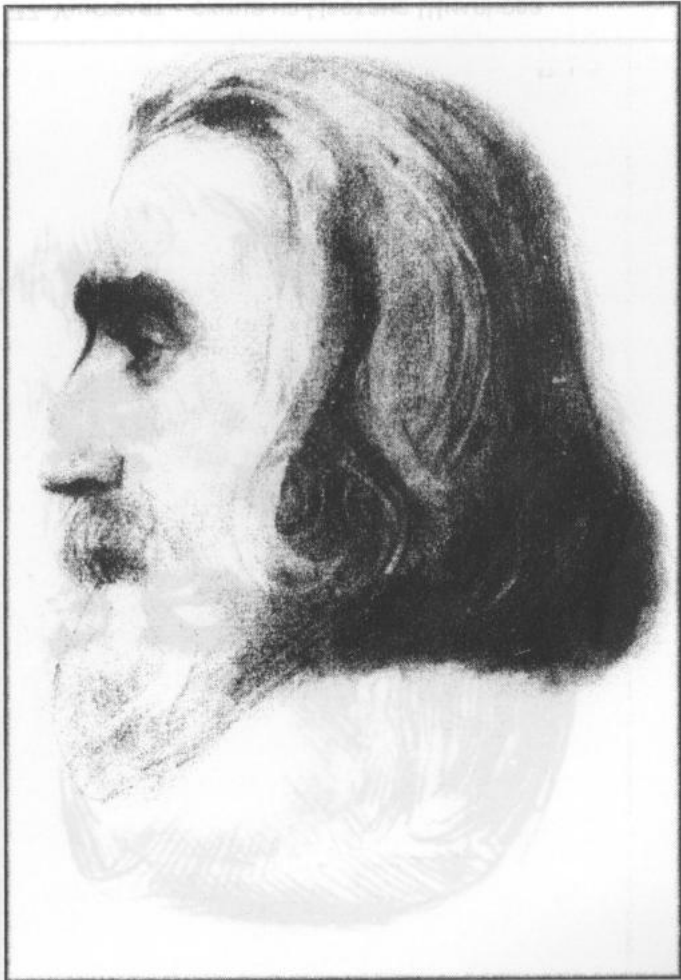
76. Учителят – скица на Цветана Щилянова

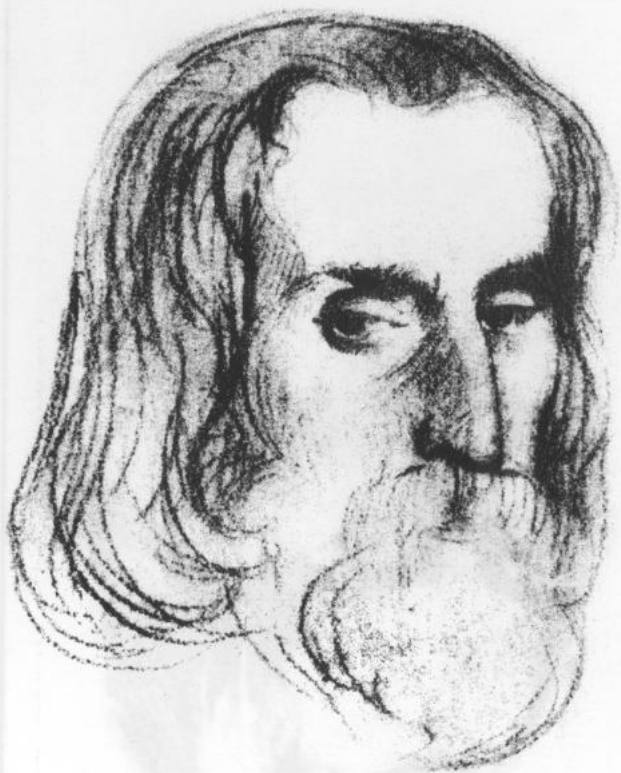
77. Учителят – скица на Цветана Щилянова

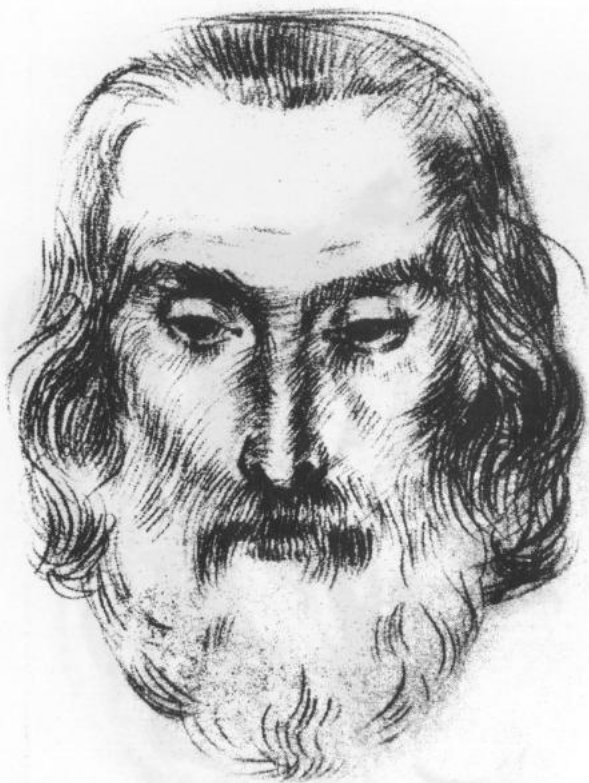
78. Учителят – скица на Цветана Щилянова

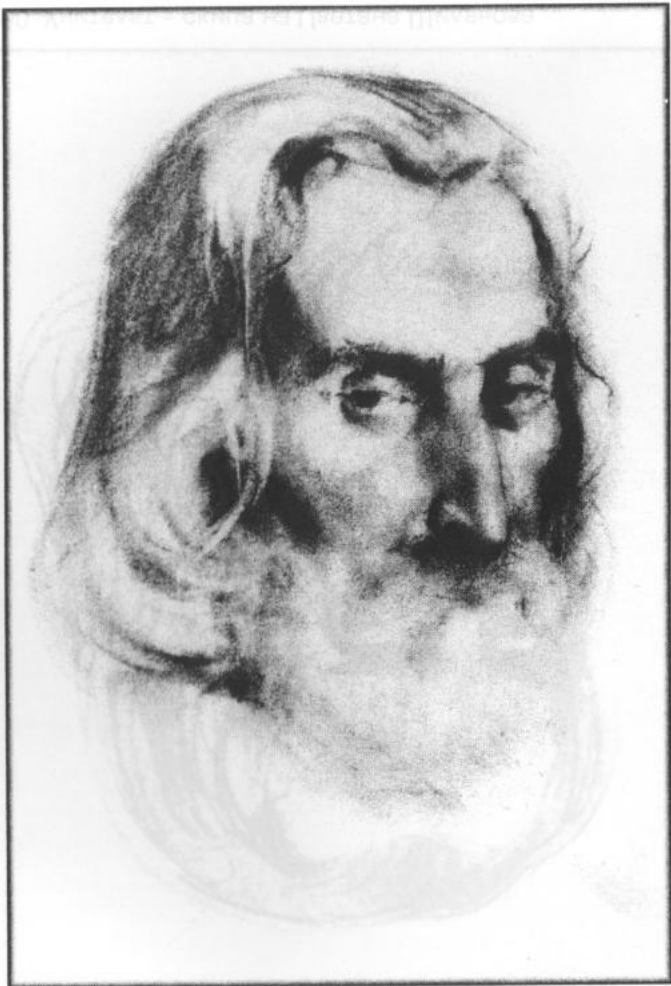
79. Учителят – скица на Цветана Щилянова

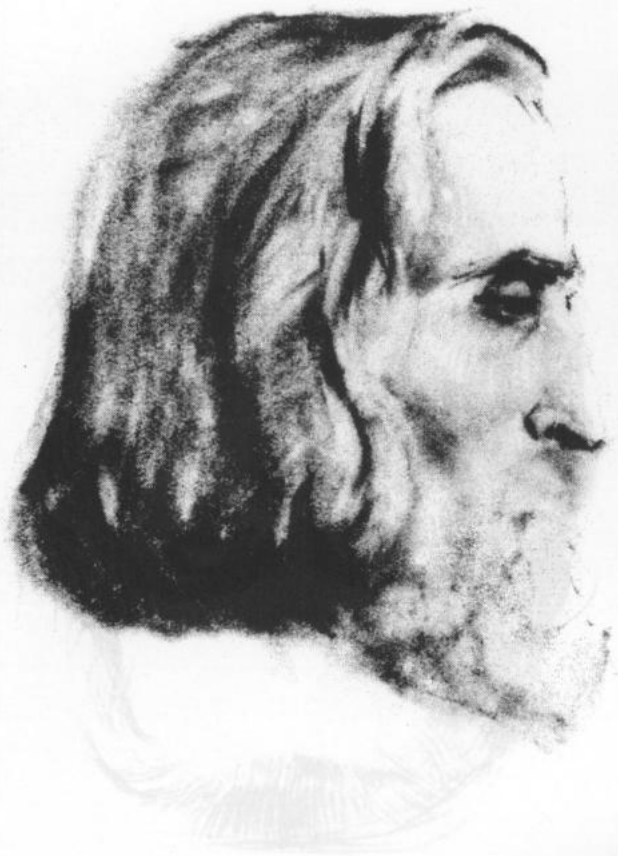
80. Учителят – скица на Цветана Щилянова

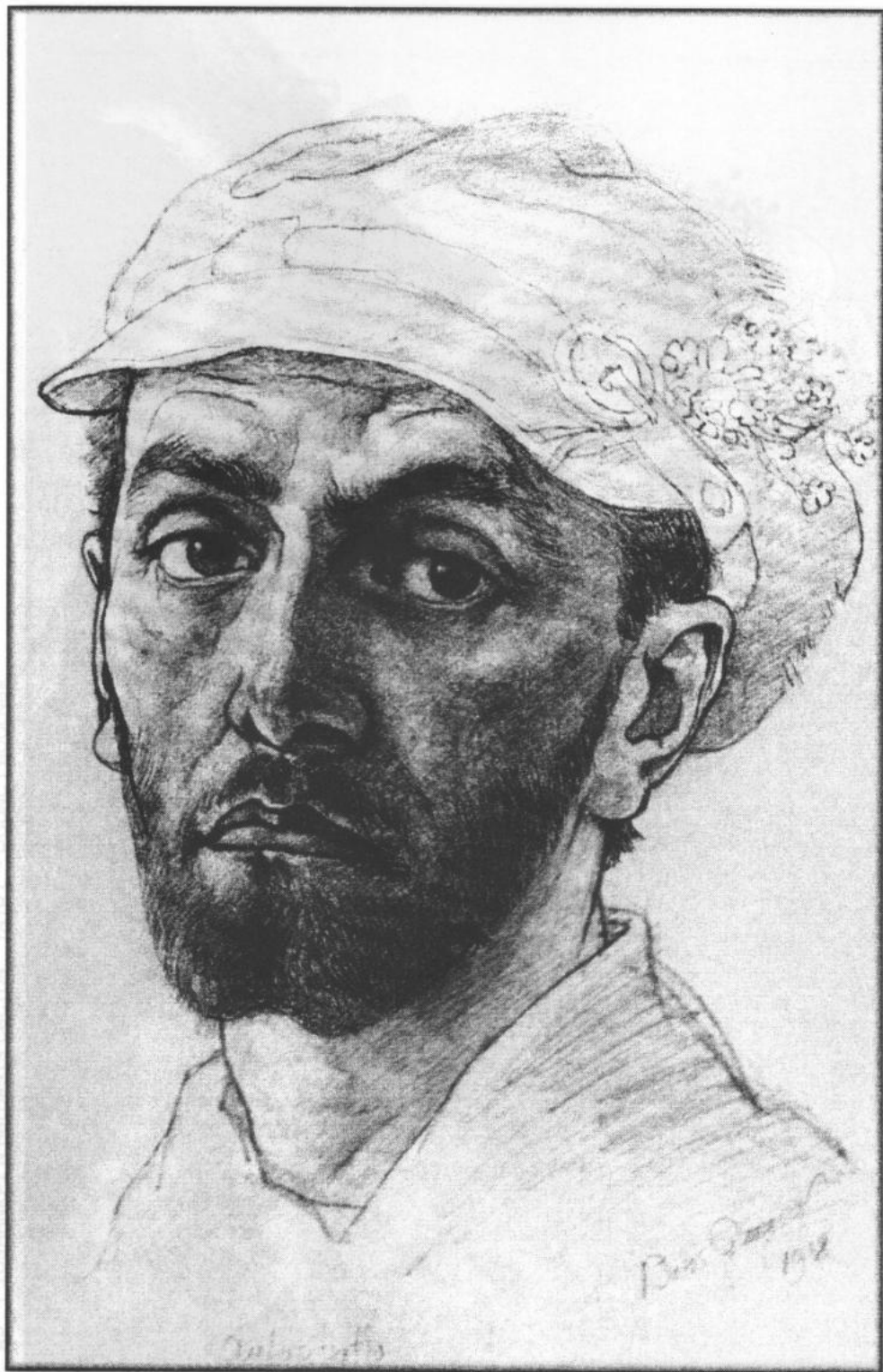
81. Учителят – скица на Цветана Щилянова

82. Учителят – скица на Цветана Щилянова

83. Учителят – скица на Цветана Щилянова

84. „Автопортрет“, 1918 г. - Борис Георгиев

85. „Странникът и неговата сестра“, 1918 г. - Борис Георгиев

86. „Странникът и неговата сестра“ с посвещение на Димитрина Антонова - Борис Георгиев

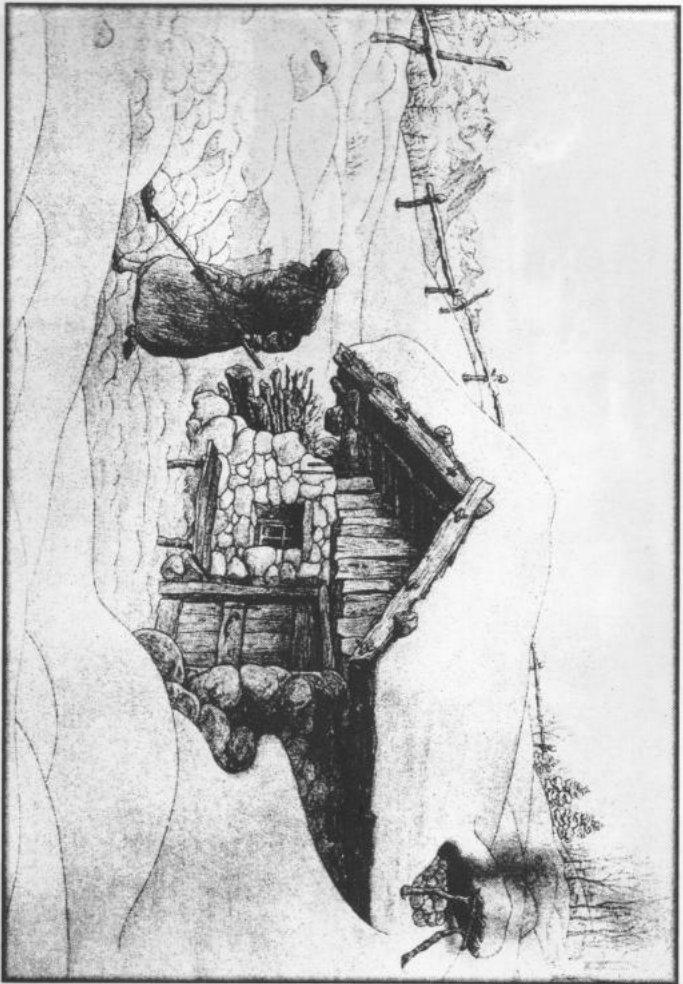
87. „Сестра ми Катя“, 1913 г., с посвещение на Димитрина Антонова -
Борис Георгиев

88. „Сестра ми Катя“, 1934 г. - Борис Георгиев

„Странствуващият пастир“, 1924-1925 г. - Борис Георгиев

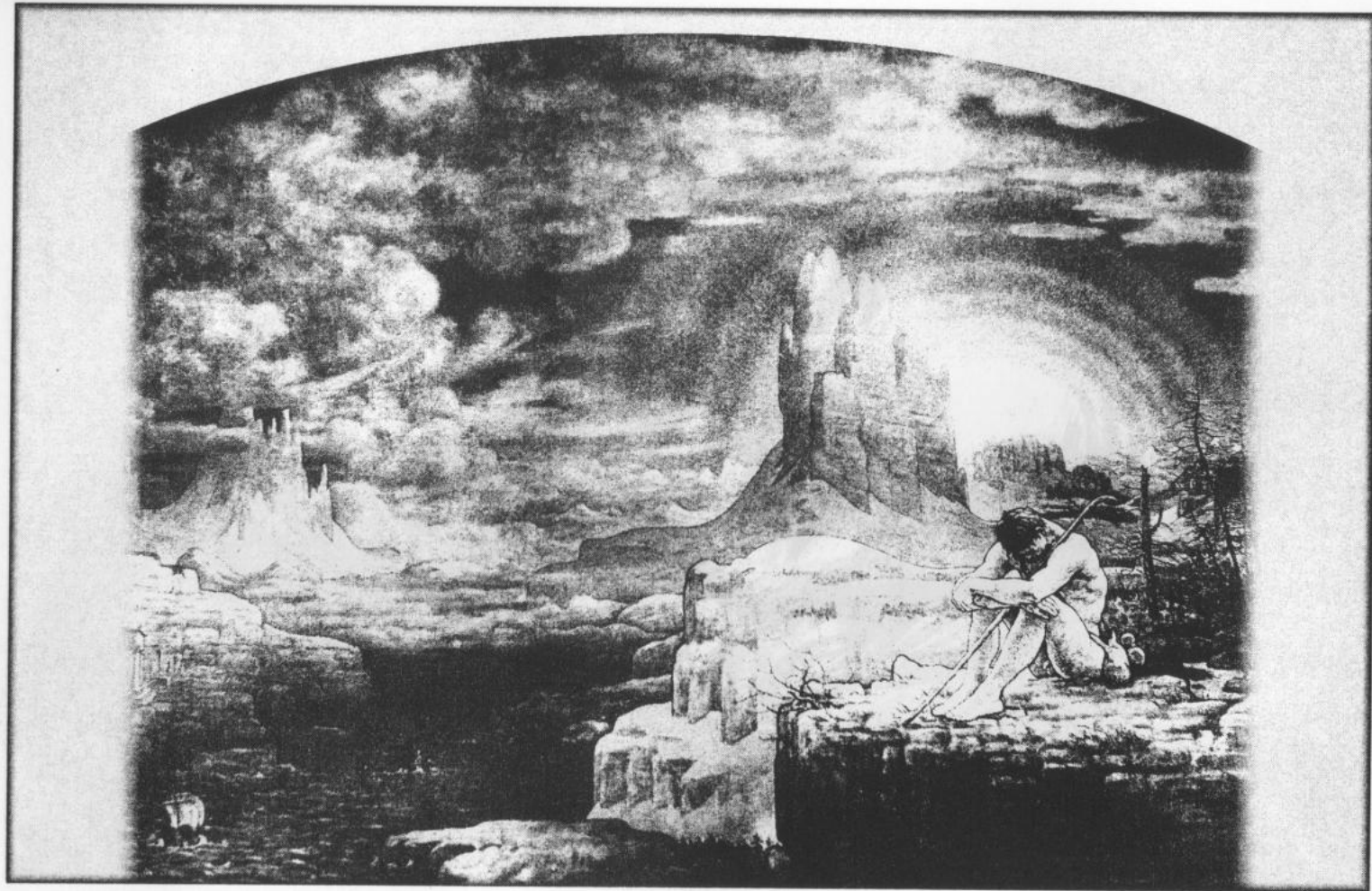
91. „Майчинството“, 1922 г. - Борис Георгиев

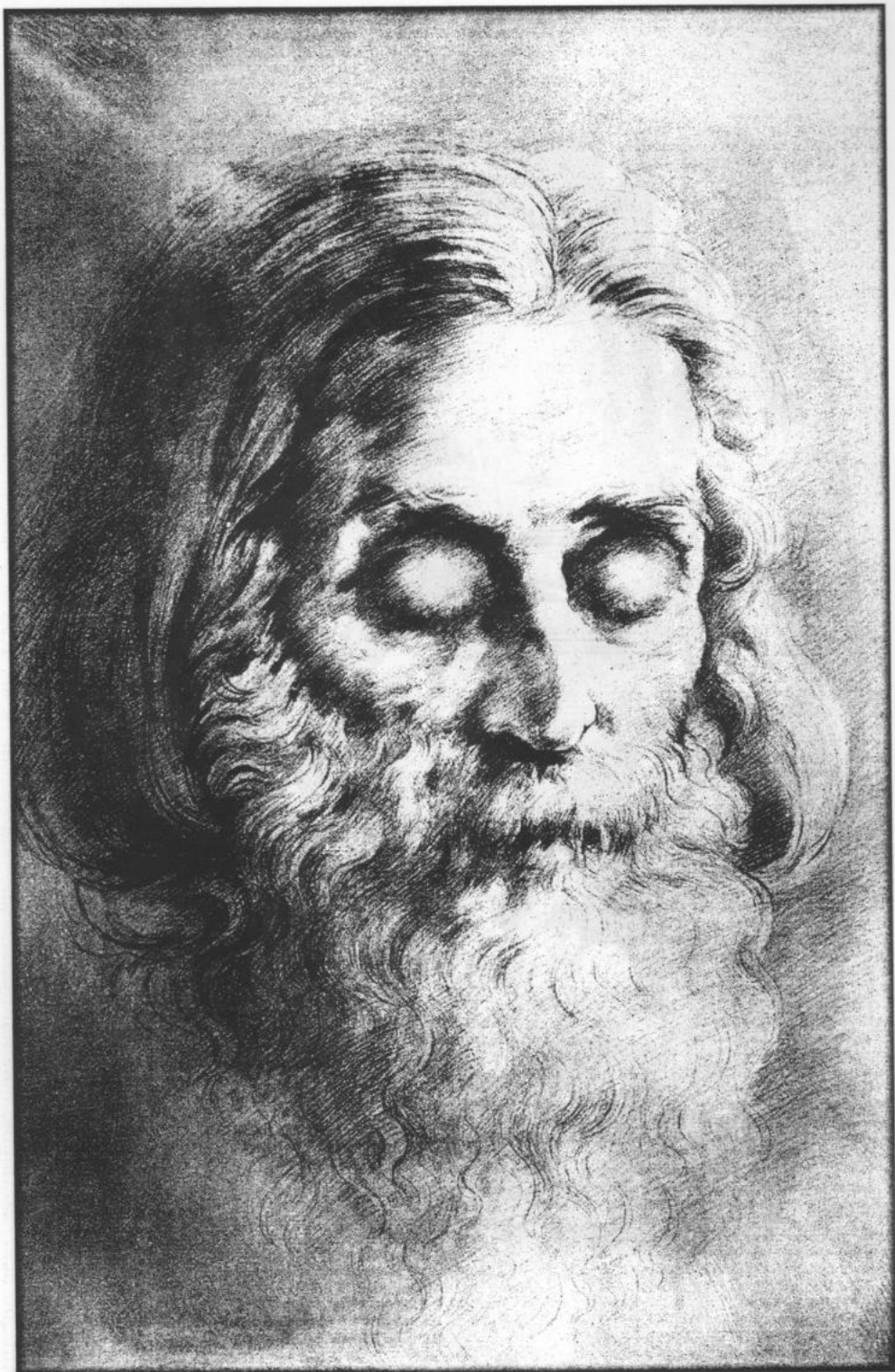
92. „Мировата скръб“, 1914 г. - Борис Георгиев

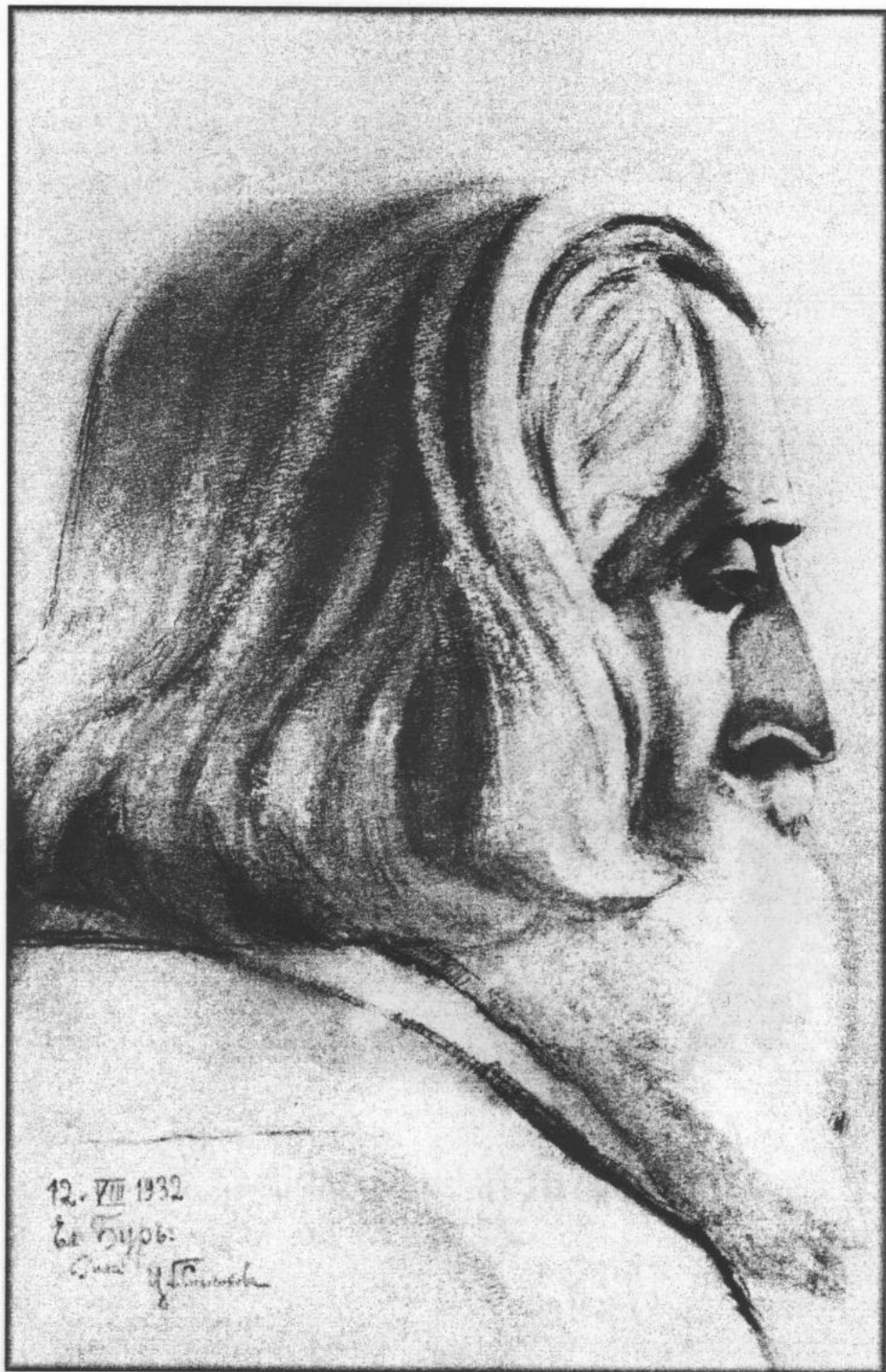
93. „Земетръсьт – портрет на Владимир Димитров - Майстора“, 1928 г. - Борис Георгиев

94. „Вечният път“, 1919 г. - Борис Георгиев

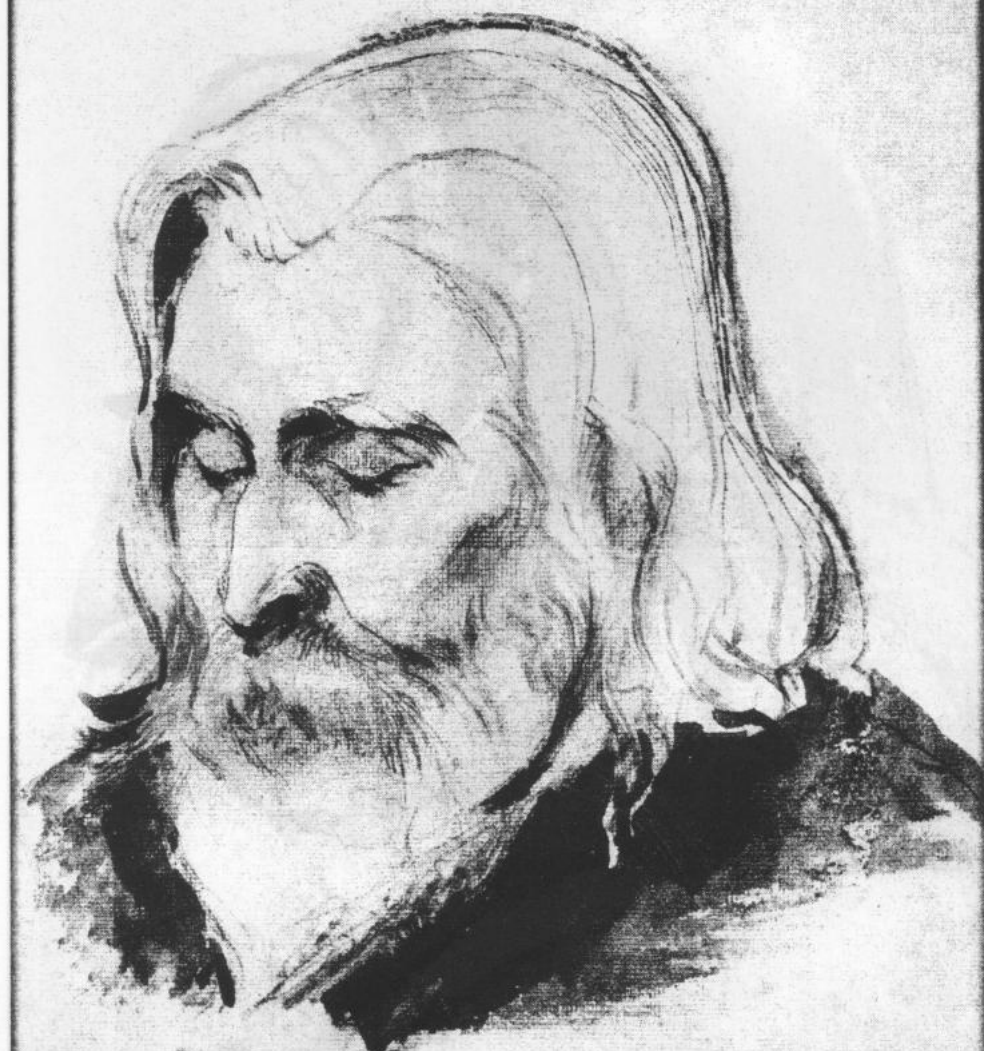
95. Учителят Дънов, 1923 г. - Борис Георгиев

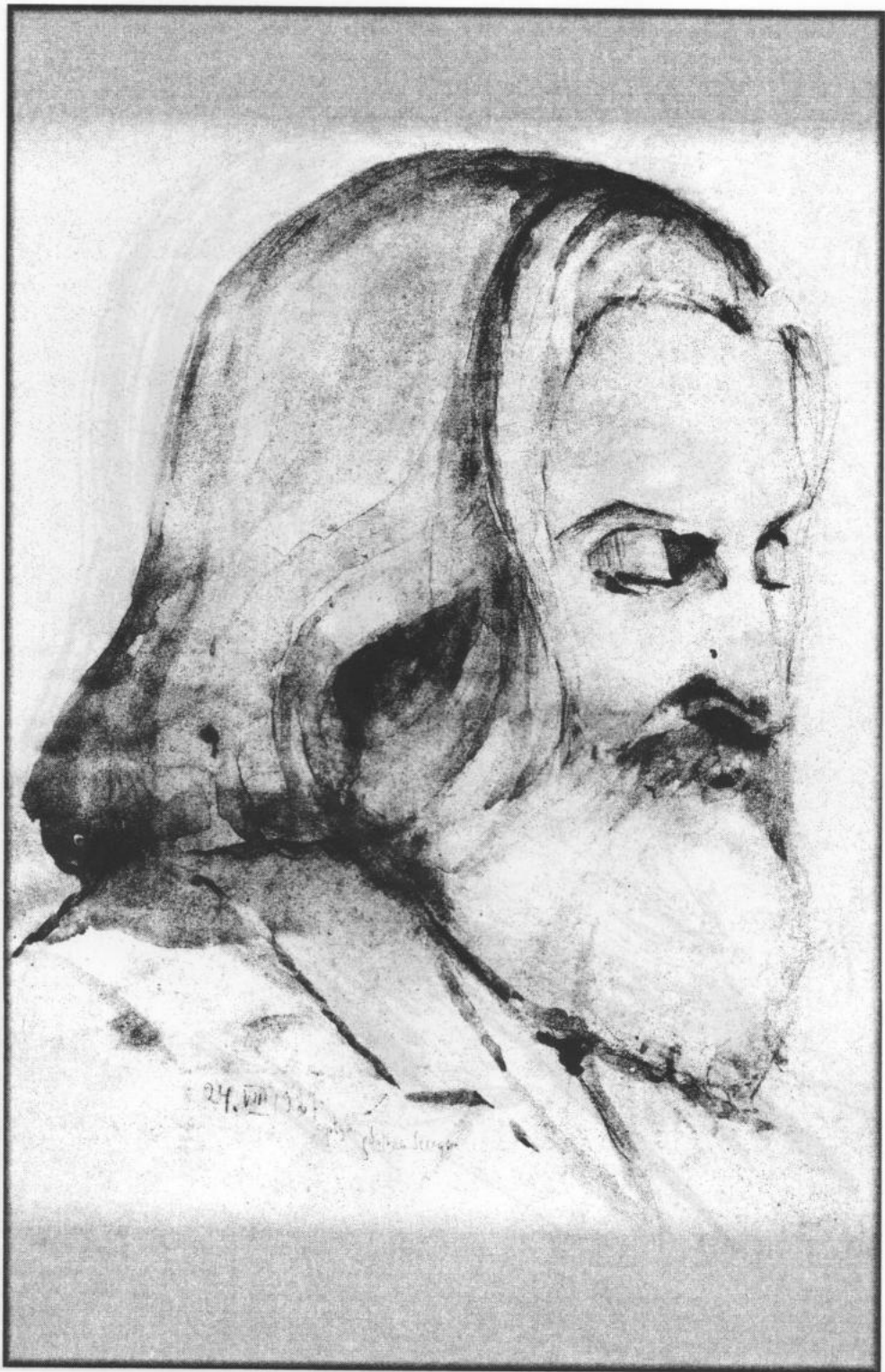
12. VIII 1932

В. Бурь:

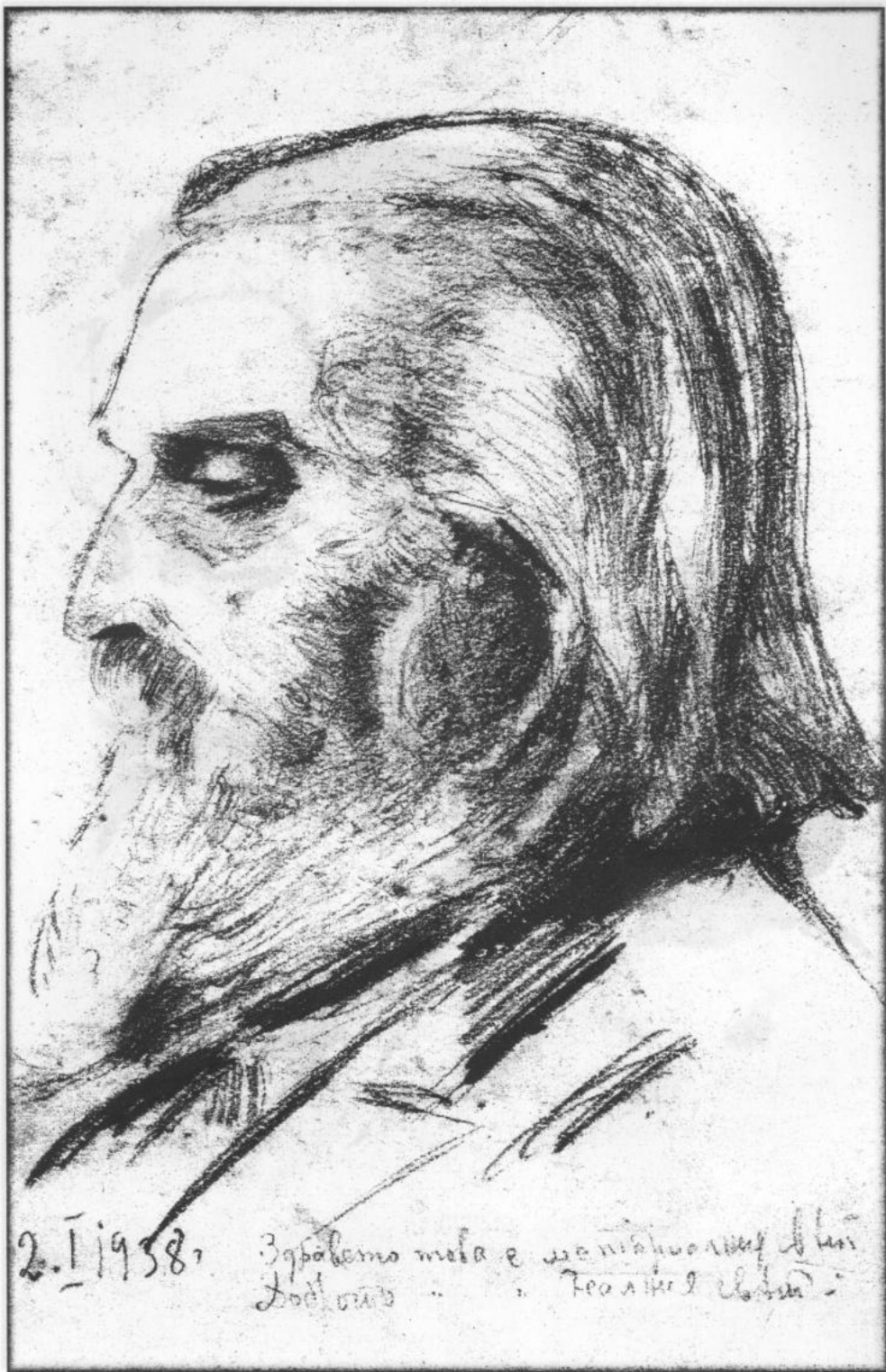
С. Г. Симеонова

"Любовь без утраза."
18 XI 1925.

98. Учителят, 24. VIII. 1927 г., портрет - Цветана Гатева Симеонова

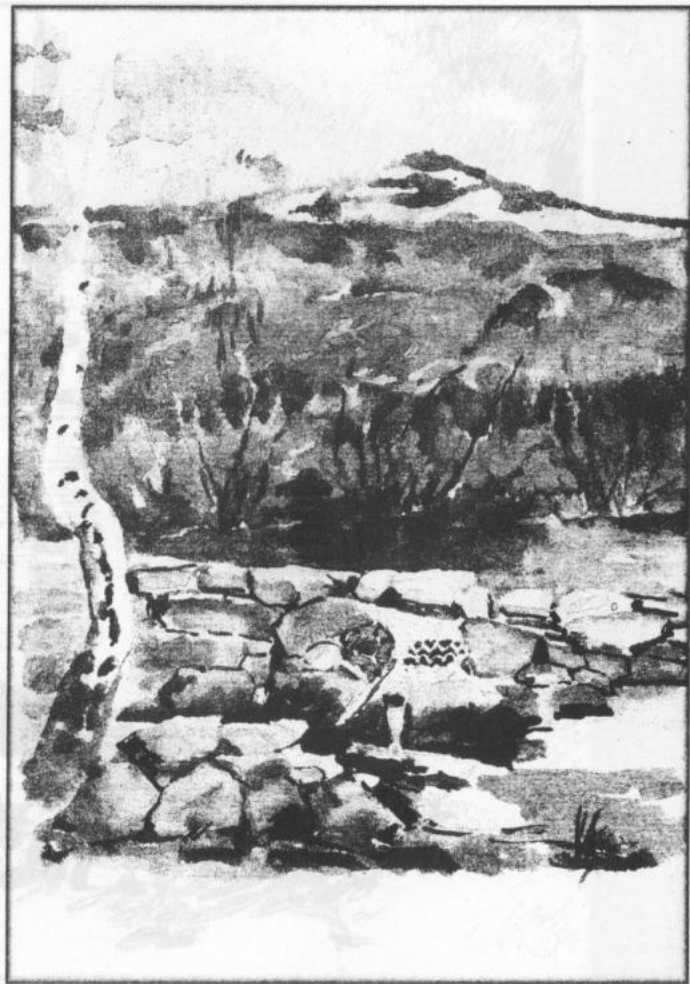
99. Учителят, 2. I. 1938 г., скица - Цветана Гатева Симеонова

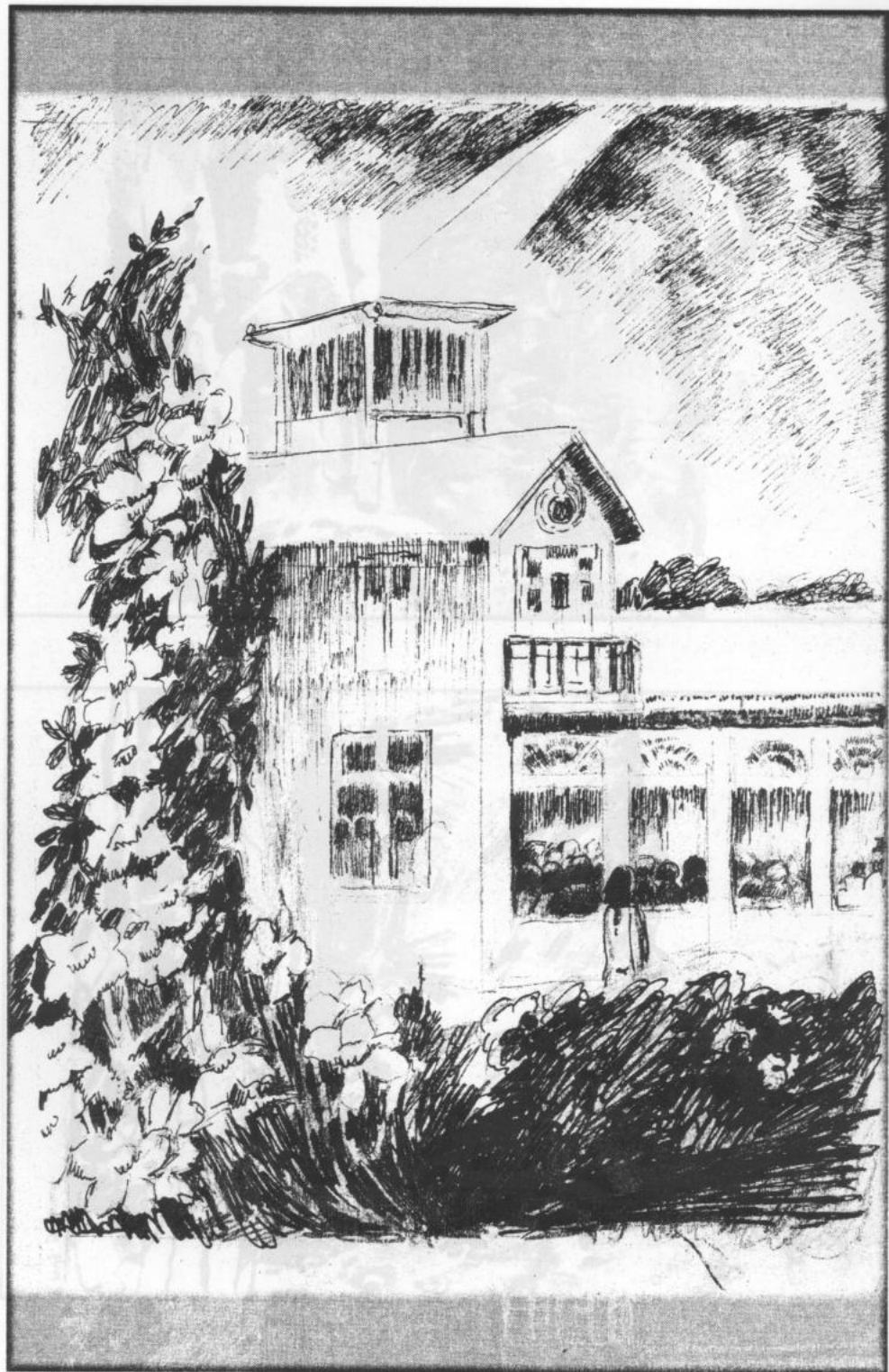
1948. Витоша.

Г. Гатев

101. Брезичките и извора при Бивака, Витоша, скица -
Цветана Гатева Симеонова

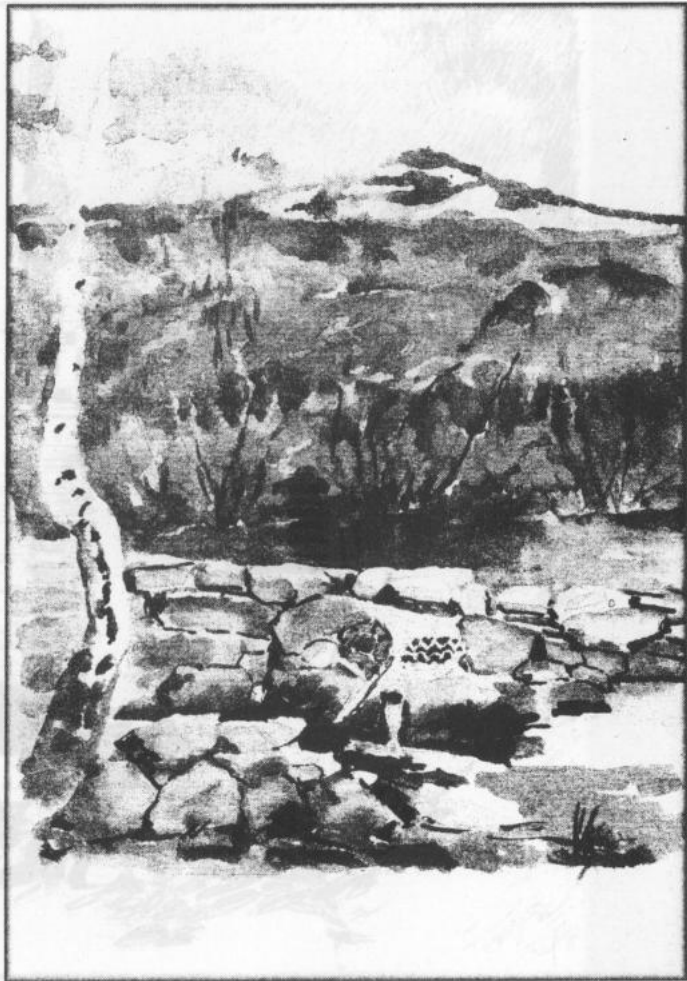
100. Брезичките и извора при Бивака, Витоша (цветна)
- Цветана Гатева Симеонова

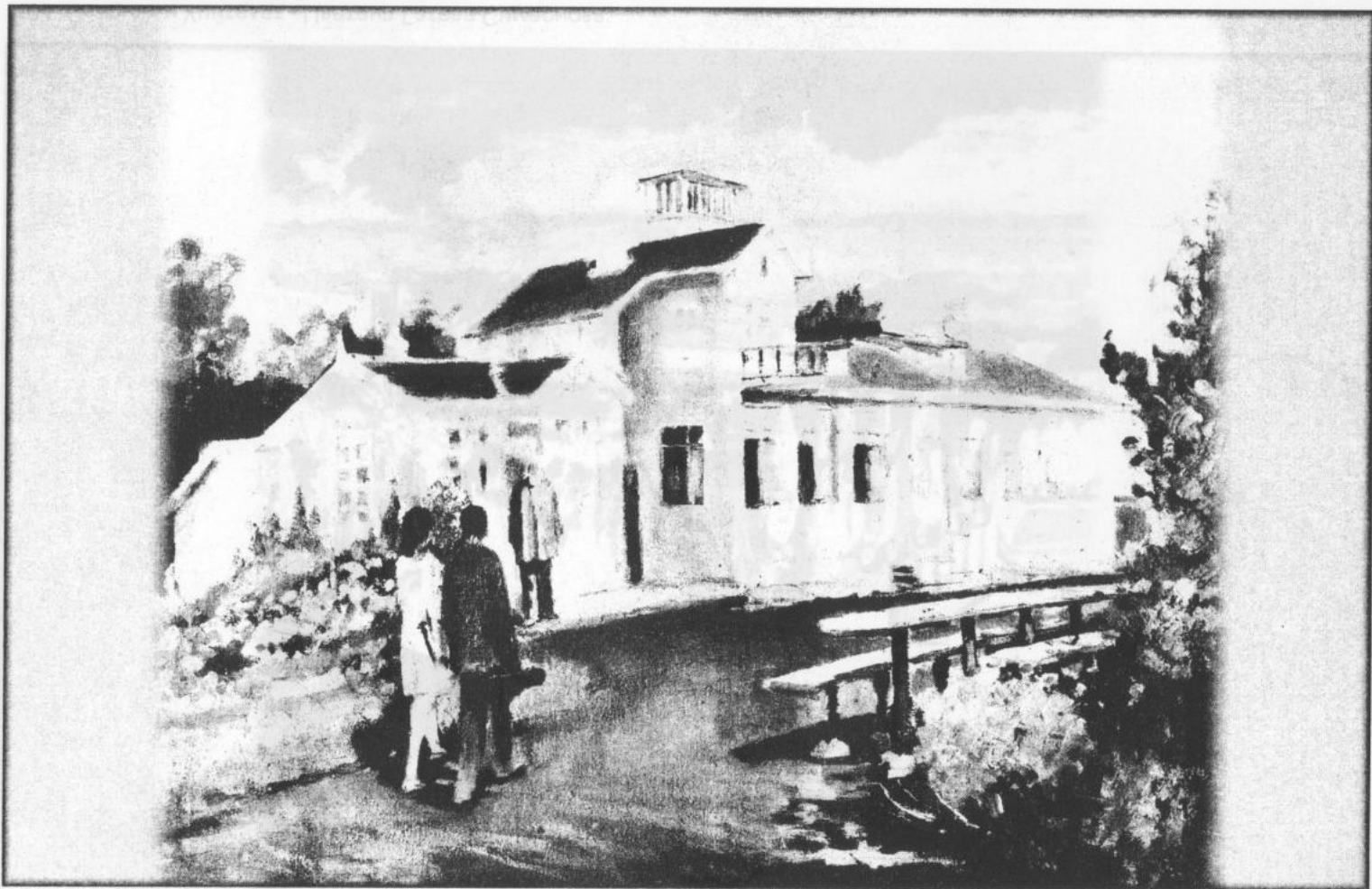
102. Салонът на Изгрева, скица - Цветана Гатева Симеонова

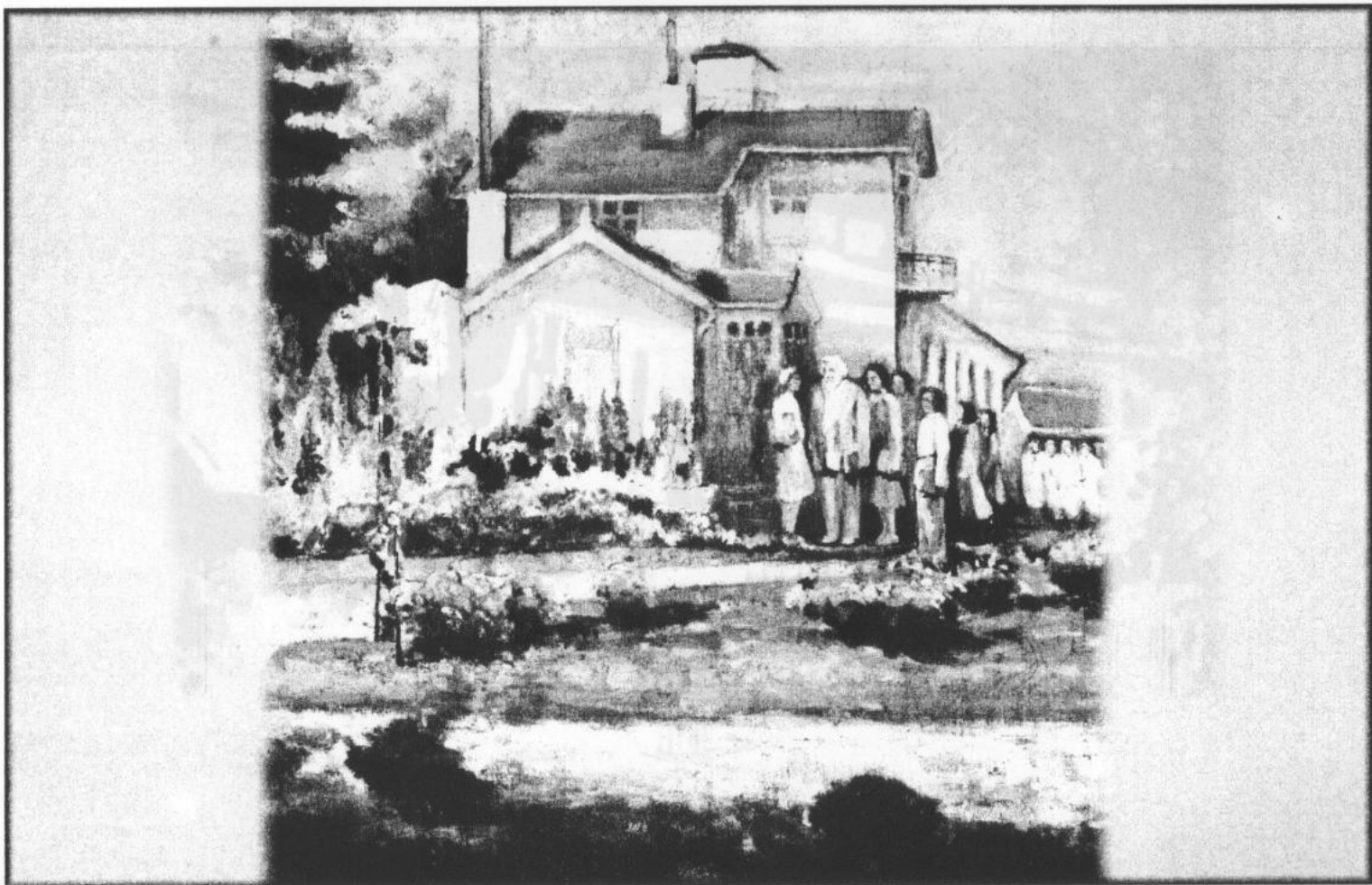
101. Брезичките и извора при Бивака, Витоша , скица -
Цветана Гатева Симеонова

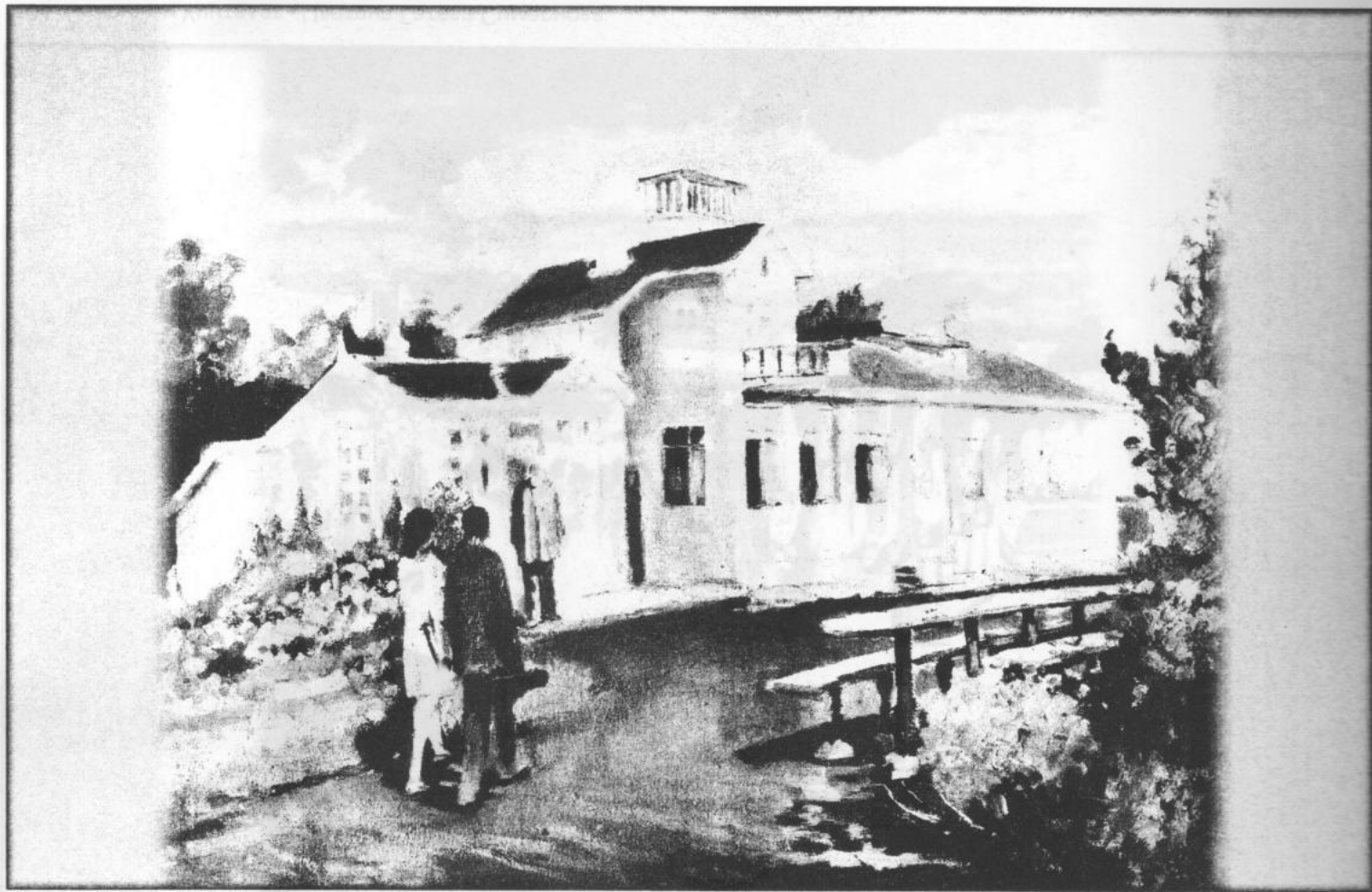
100. Брезичките и извора при Бивака, Витоша (цветна)
- Цветана Гатева Симеонова

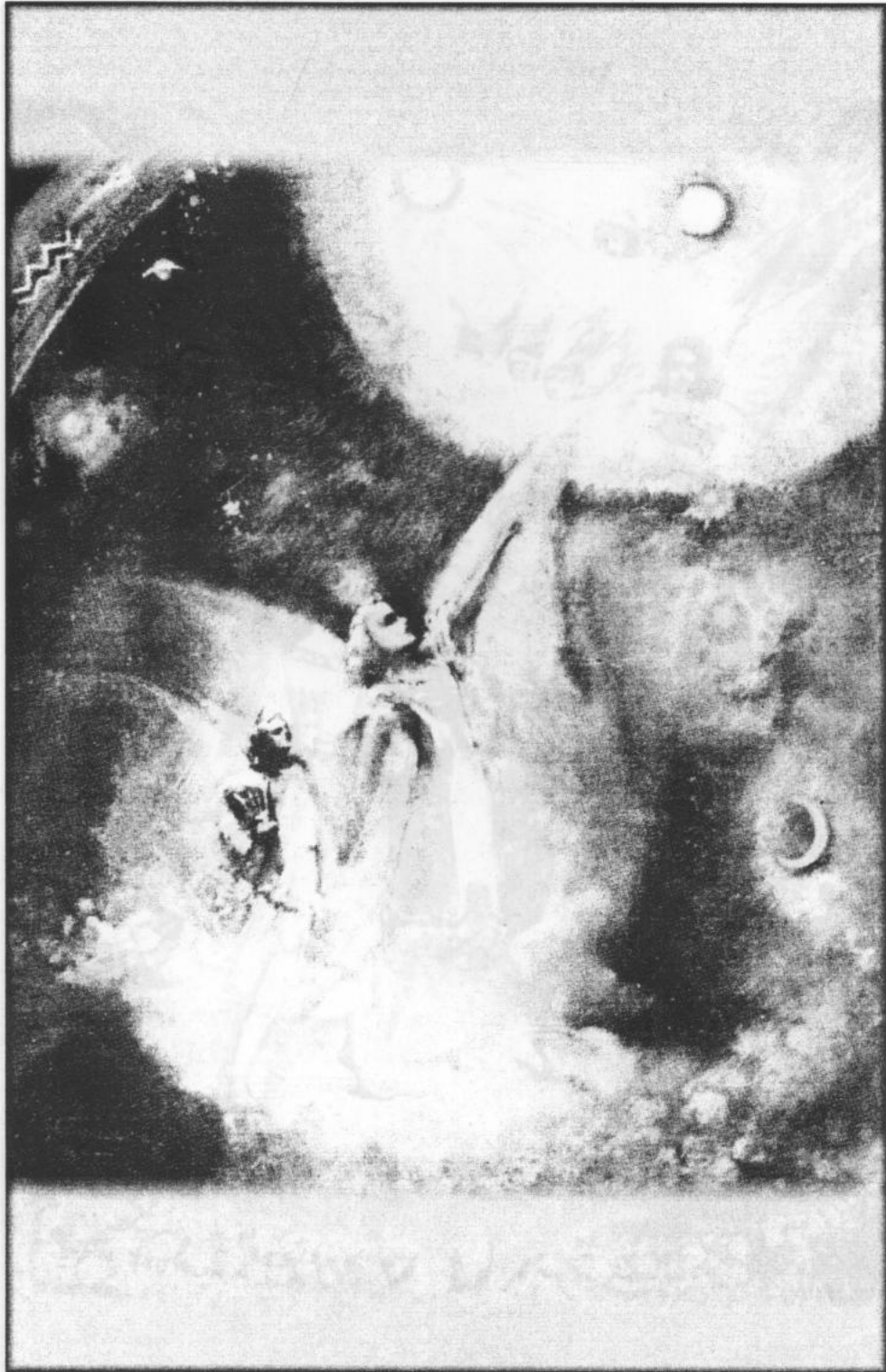
103. Салонът и Учителят, картина - Цветана Гатева Симеонова

104. Салонът и Учителят - Цветана Гатева Симеонова

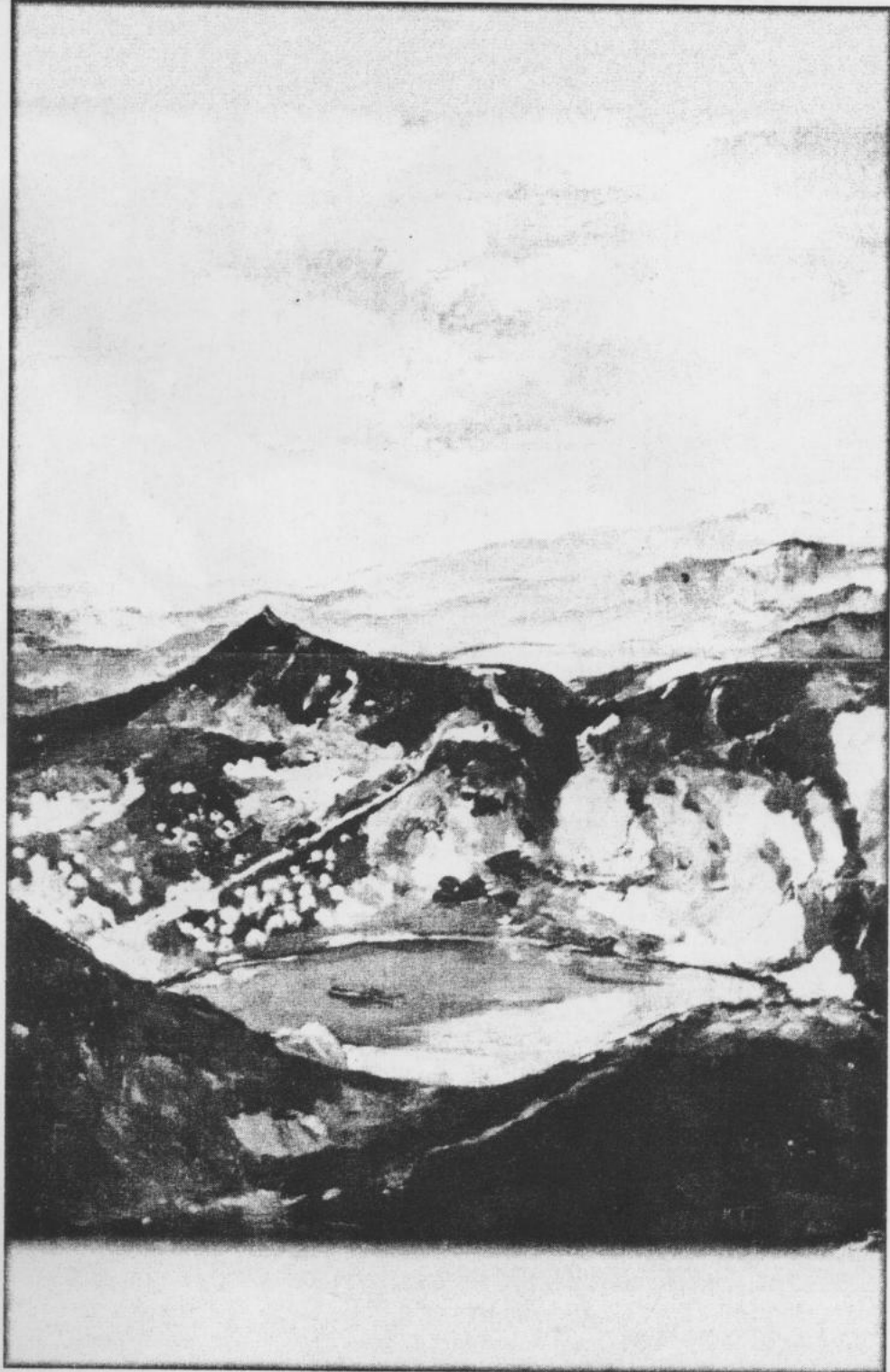
103. Салонът и Учителят, картина - Цветана Гатева Симеонова

105. „От земята към Слънцето“ - Цветана Гатева Симеонова

106. Паневритмия „Аум“ - Цветана Гатева Симеонова

107. Второто езеро , с лагера на Рила - Цветана Гатева Симеонова

108. „Щедрост“ - Цветана Гатева Симеонова

109. Цветана Гатева Симеонова на собствената си изложба

110. Симеон Симеонов свири в Салона на Изгрева пред окачени картини на Цветана Гатева

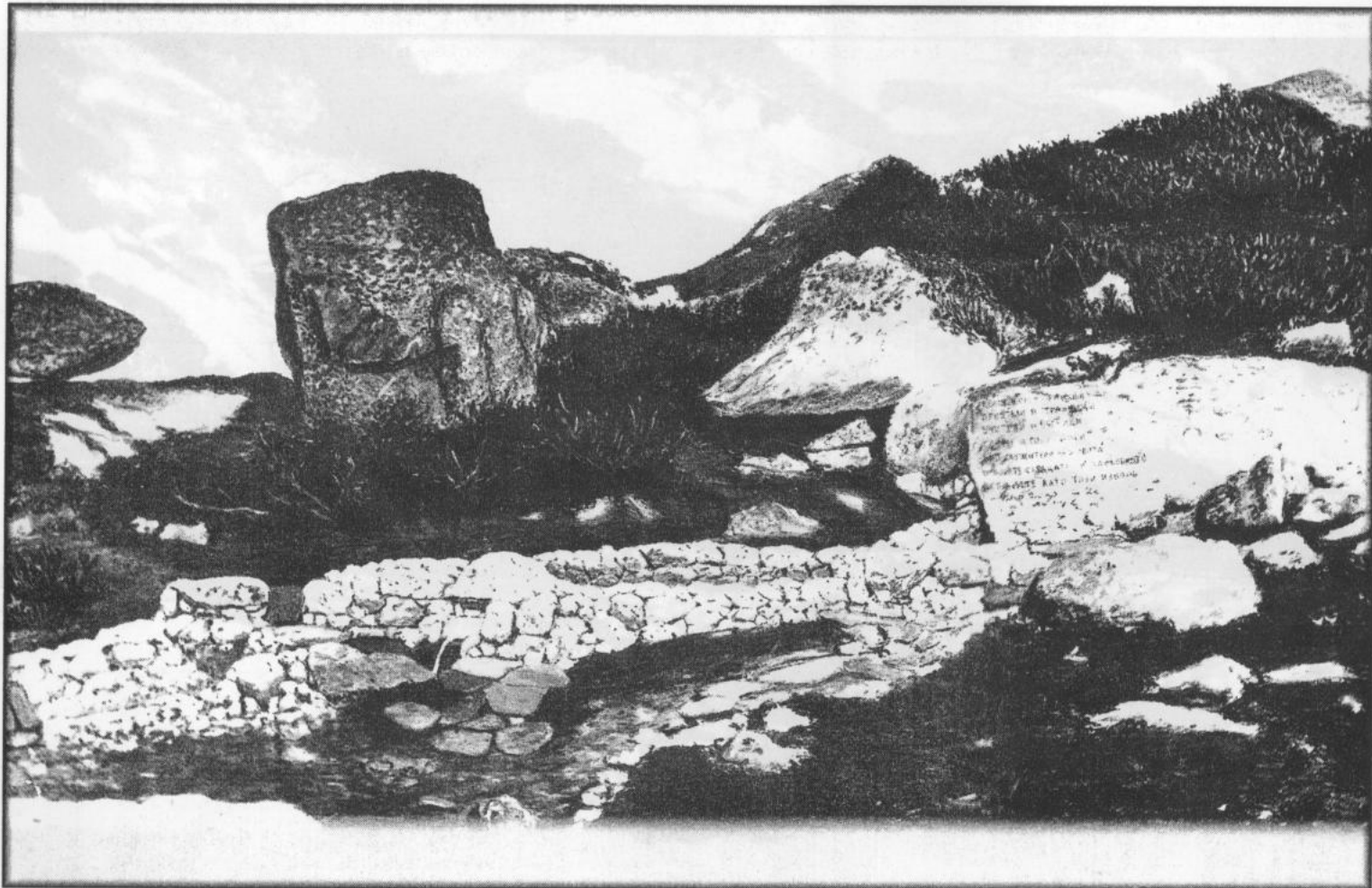
111. Михаил Кръстев Влаевски

112. Михаил Влаевски със съпругата си Пенка на Рила

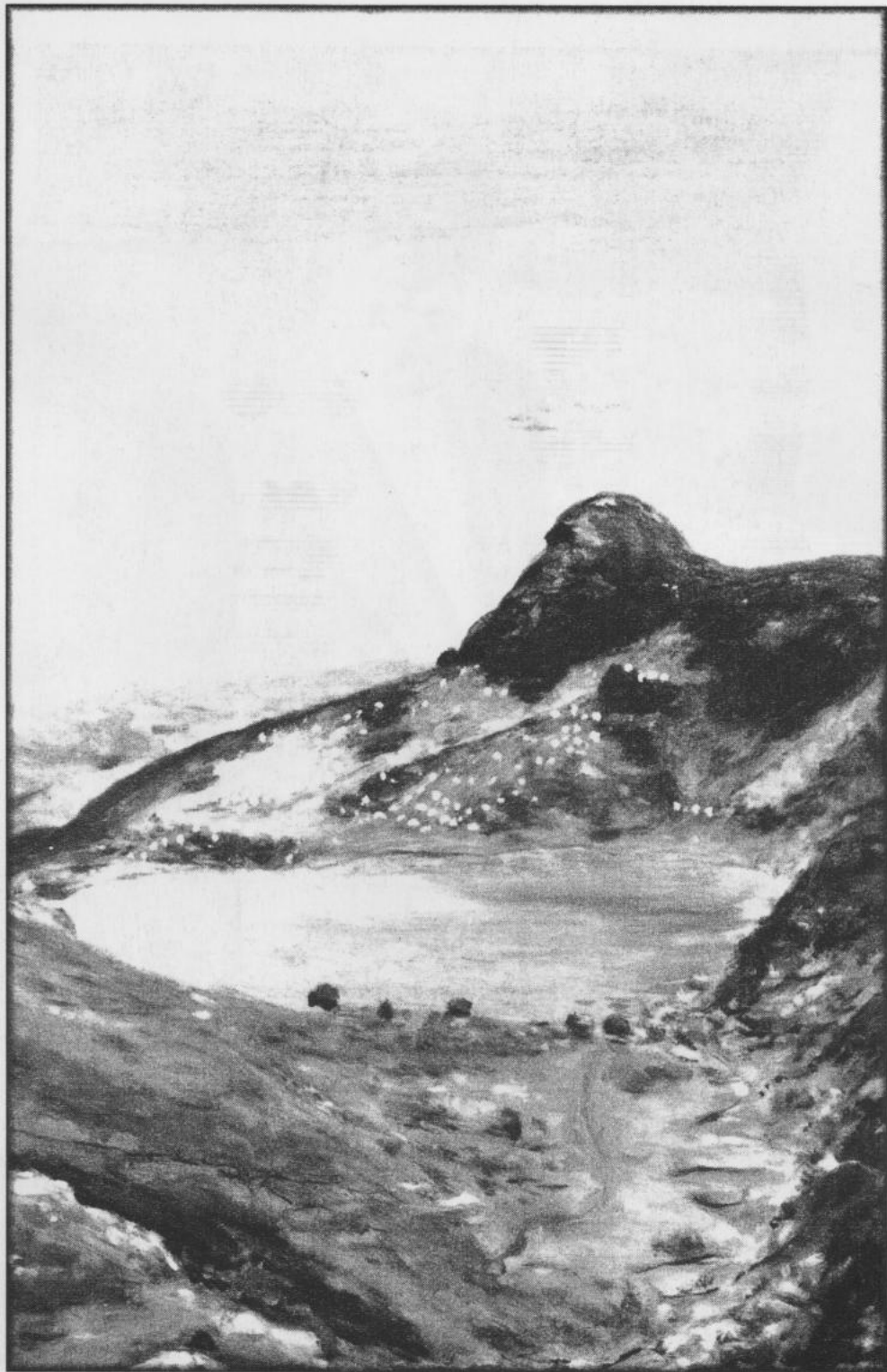
113. Рила, на Паневритмия: 1. Георги Куртев - част от лицето. 2. Лемоние от Франция, с очилата. 3. Михаил Влаевски зад Лемоние

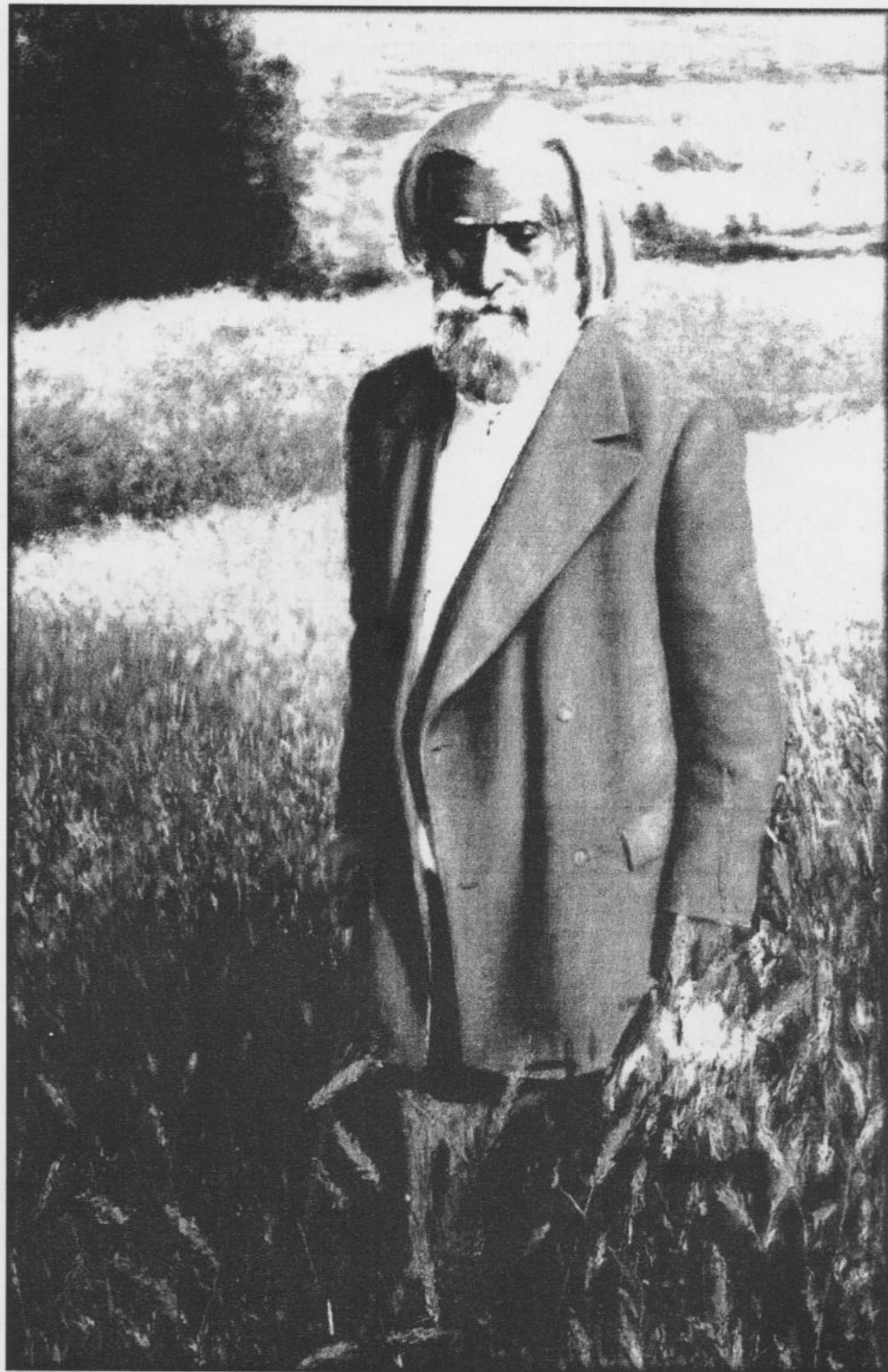
114. Рила, чешмичката с надписът

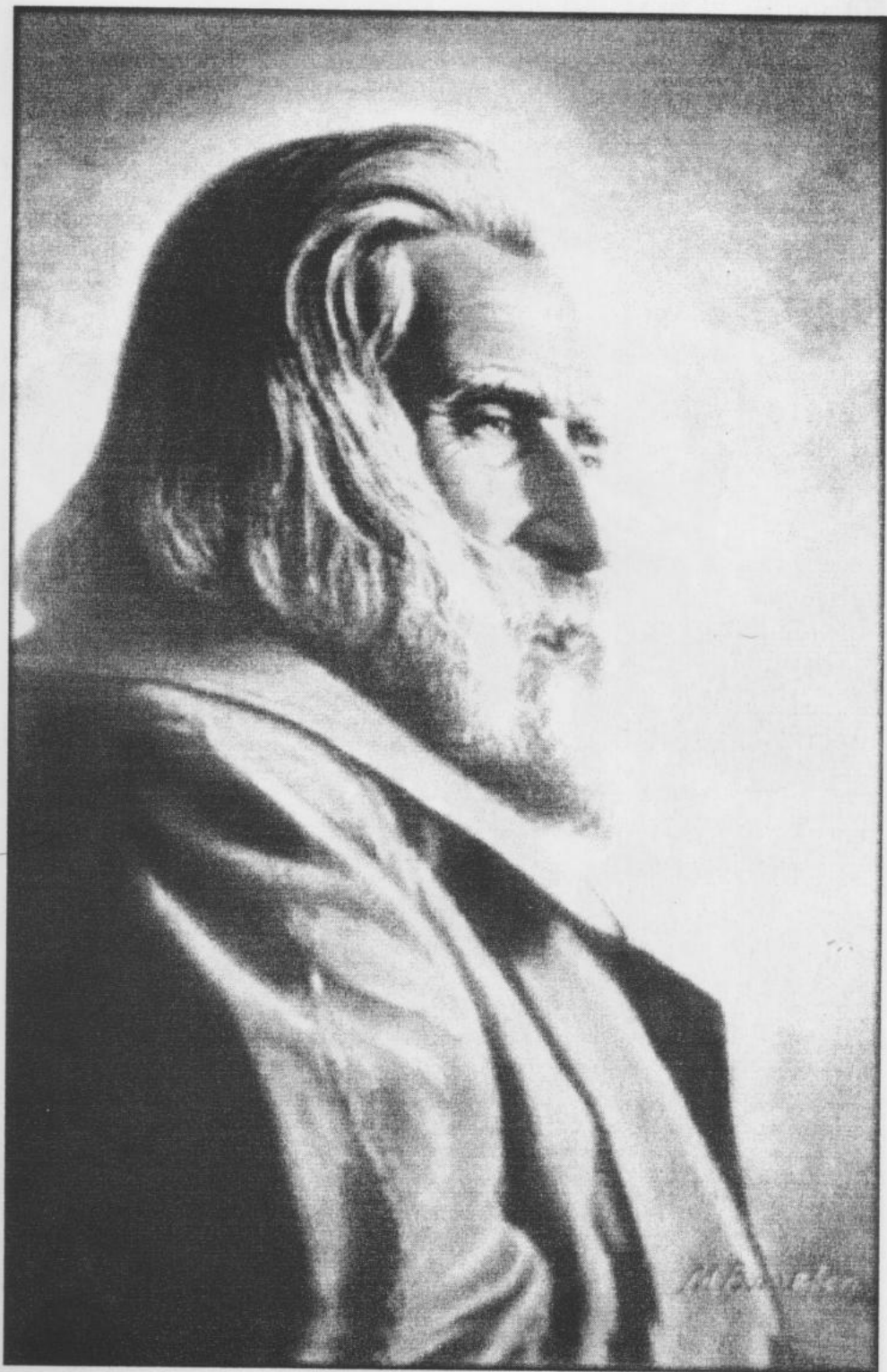
115. Първото и второто езеро с лагера - Михаил Влаевски

116. Второто езеро с лагера и Молитвения връх - Михаил Влаевски

117. Учителят всред нивата „Жътвата е готова, жетварите ги няма“ -
Михаил Влаевски

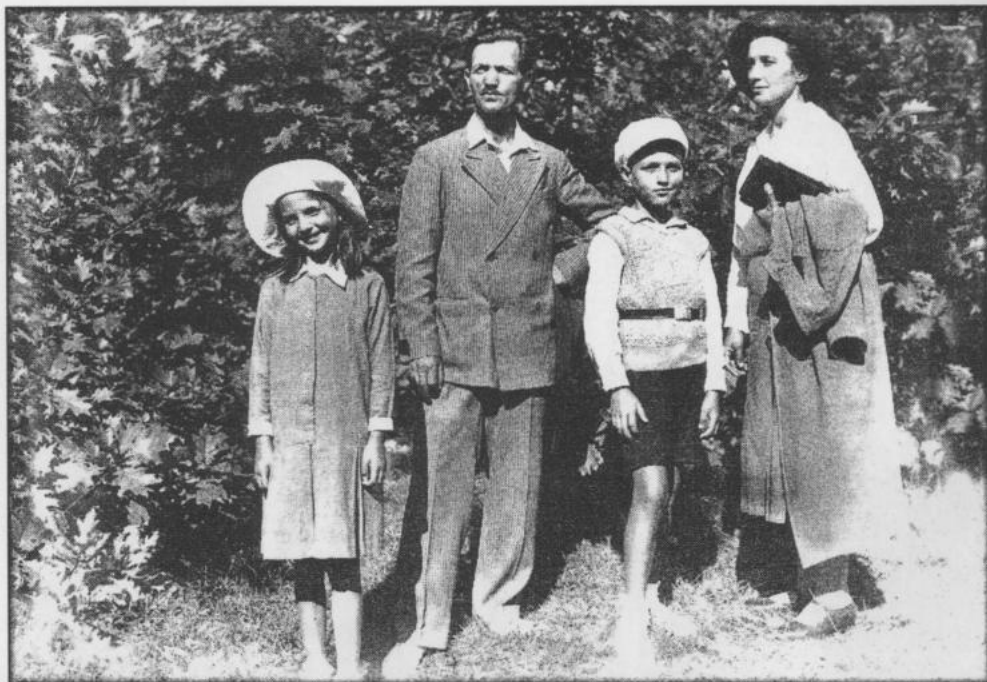
118. Учителят, портрет - Михаил Влаевски

119. „Автопортрет“ - Борис Шаров

120. Борис Шаров рисува

121. Борис Шаров и семейството му, 1932 г. : 1. Николина Шарова.
2. Борис Шаров, 3. ... 4. Цветана Шарова

122. Една среща: Прави – 1. Борис Шаров. 2. Николина Шарова.
3. Катя Зяпкова. 4. Цветана Шарова. Клекнали – 1. Димитрина Антонова. 2. ...

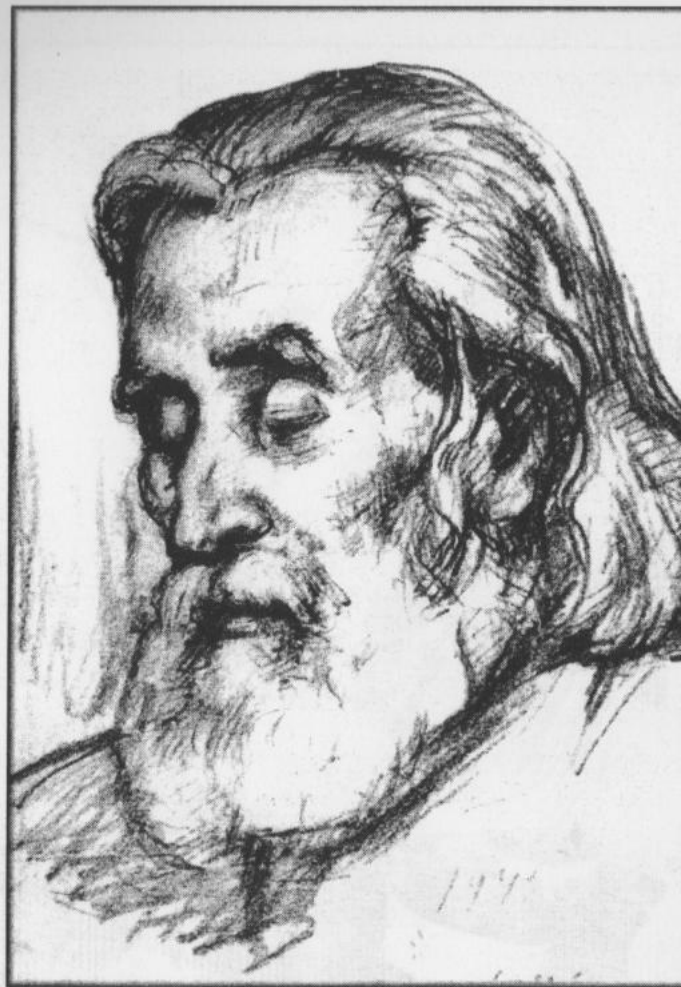
123. Димитрина Антонова и Николина Шарова

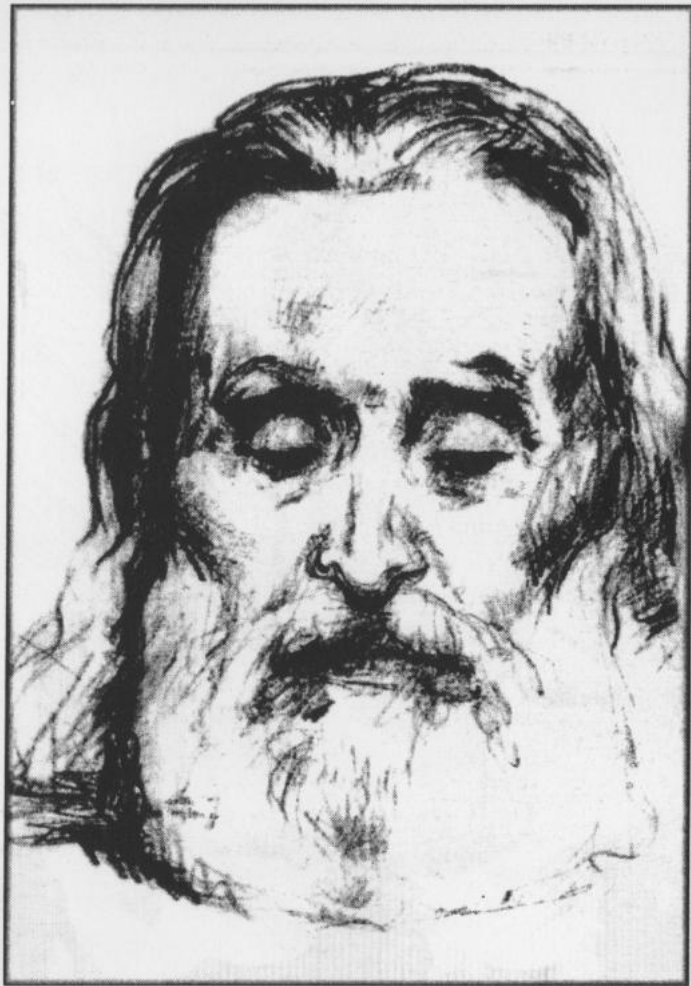
124. Заедно с Учителят: 1. Николина Шарова (усмихната). 2. Елена Каназирева (със сламената шапка). 3. Станка Тотева.
4. Учителят. 5. Стоянка Илиева. 6. Катя Зяпкова

125. С Учителят: 1. Николина Шарова(слуша съсредоточено). 2. Елена Каназирева. 3. Учителят. 4. ... 5. Стоянка Илиева.
6. Профил на Катя Зяпкова

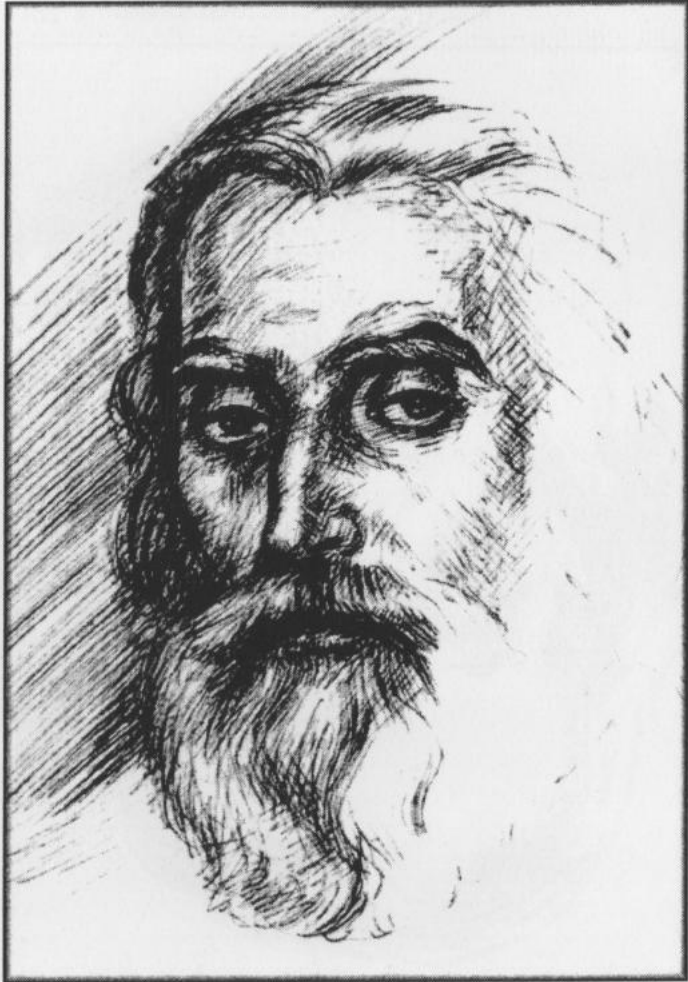
126. Учителят, портрет - Борис Шаров

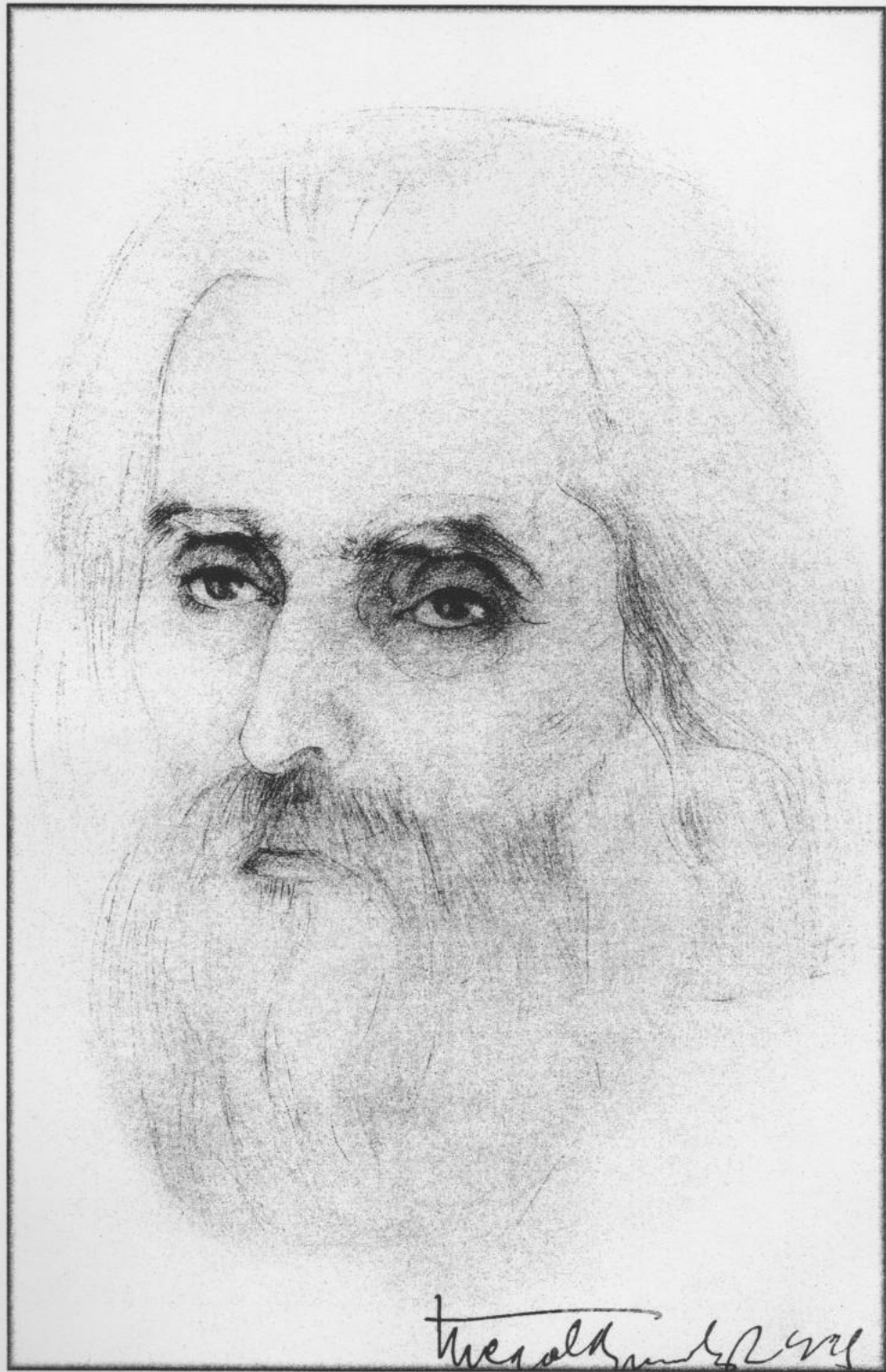
127. Учителят, портрет - Борис Шаров

128. Учителят, портрет - Борис Шаров

129. Учителят, портрет - Борис Шаров

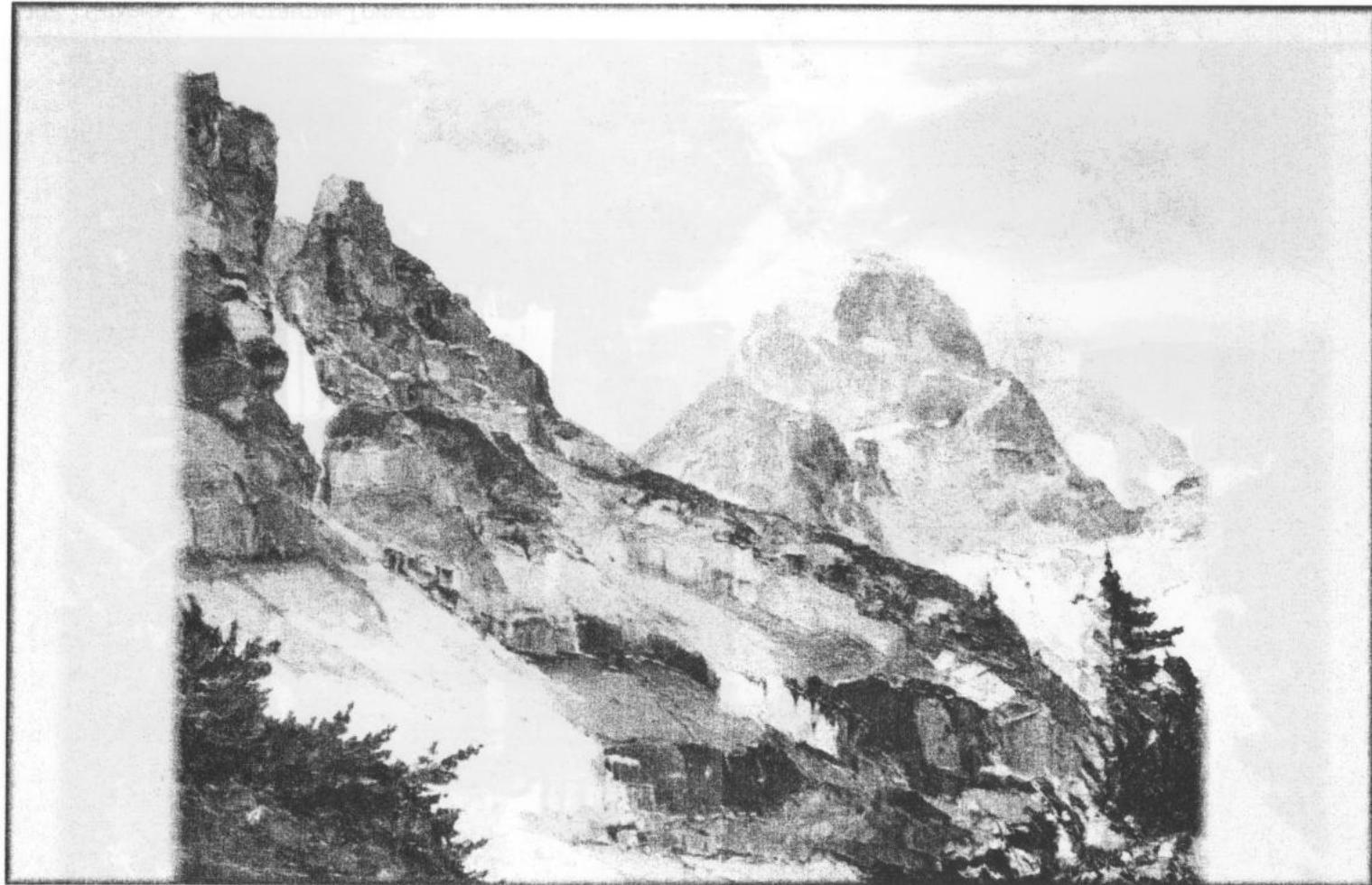
130. Учителят Дънов, 1929 г. - Преслав Кършовски

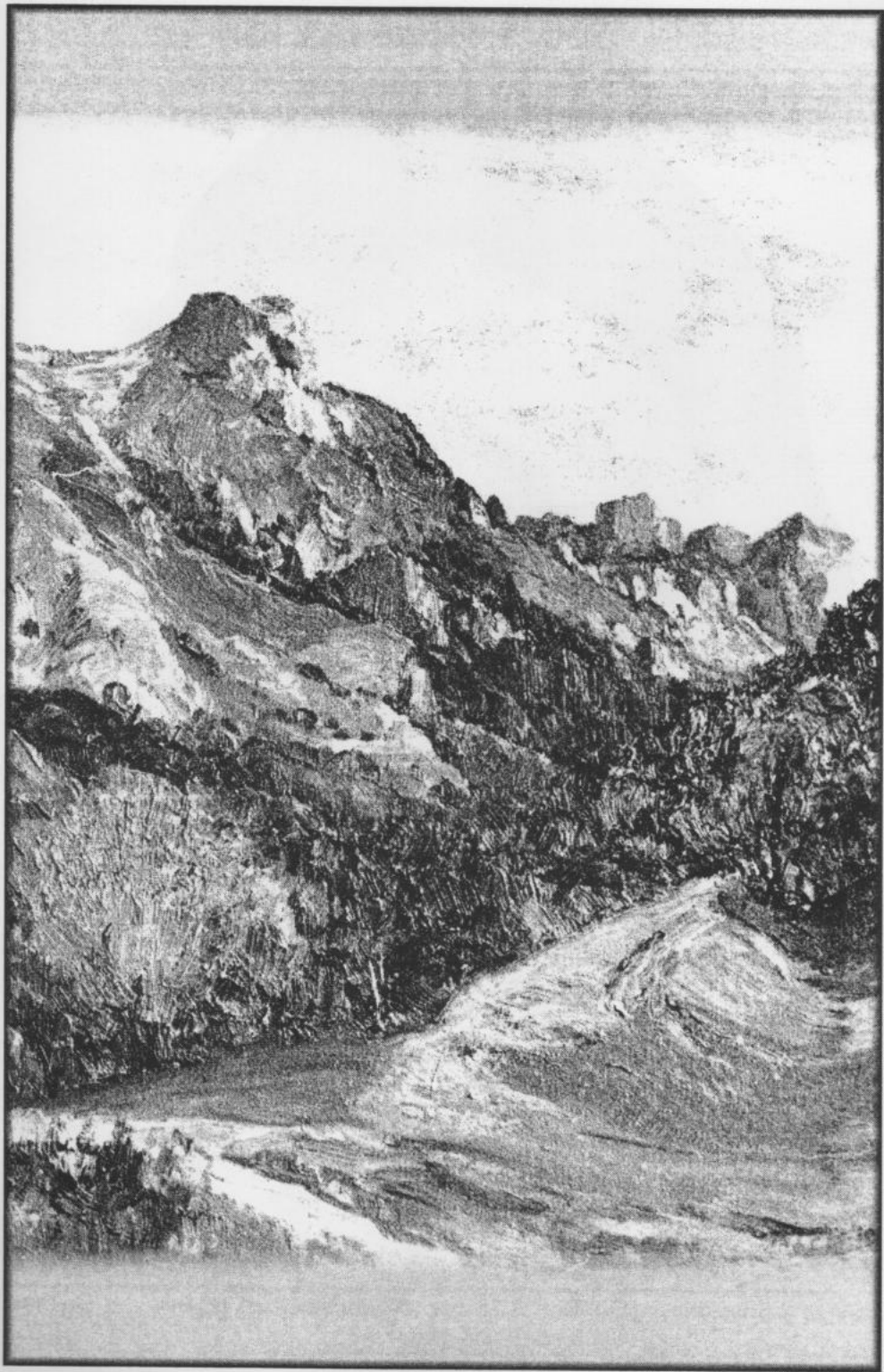
131. Преслав Кършовски, 1942 г.

132. „Салонът“ – Константин Трингов

133. „Из Рупиите“ - Иван Тричков

134. „Мальовица“ - Иван Тричков

135. „Автопортрет“ – Сотир Костов

136. Учителят говори - вдясно картината „Щедрост“ на Цветана Гатева Симеонова

137. Учителят пред масата – на стените окачени картини на художници

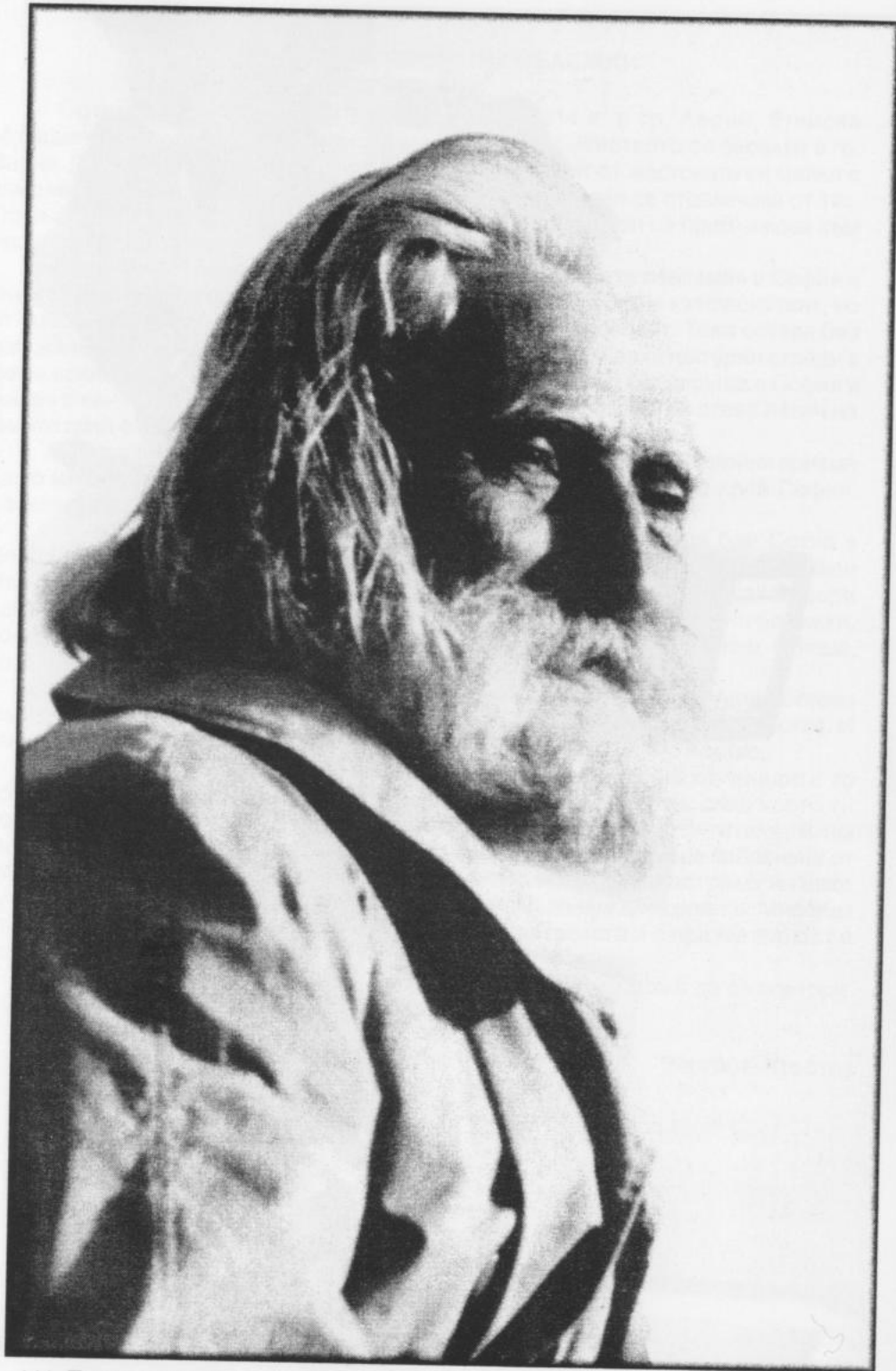
138. На обяд в трапезарията – на стените картини на художници

139. Учителят на масата говори – в салона на Изгрева. По стените окачени катини на художници

140. Учителят на масата говори – до него учебната чертожна дъска, а по стените - картини

141. Поздрав от Учителят Дънов

VII. КАРТИНИ НА ХУДОЖНИЦИ

НА ИЗГРЕВА

От инвентаризационния опис на имуществото на Верска Общност „Бяло братство“, намерено при инвентаризацията на 1 декември 1957 г., комисия в състав: Никола Антов, Коста Стефанов, Жечо Панайотов и Влад Пашов намерили следните данни за картини на художници:

1. Вещи в Салона – Молитвения дом.

- Под N 34 – Портрет на Учителя, 85/65 см., от Цветана Щилянова.
- Под N 35 – Портрет на Учителя на нивата, 70/53 см., от Михаил Влаевски.
- Под N 36 – Образ на Христа, 70/60 см., от Ст. Иванов.
- Под N 37 – Портрет на Учителя – профил, 67/57 см., от Михаил Влаевски
- Под N 38 – Портрет на Учителя – анфас, 85/65 см., от Михаил Влаевски
- Под N 39 – Картина от 5-тото езеро 110/84 см., от Цветана Симеонова.
- Под N 40 – Картина „Творческите сили на природата“, 90/80 см., от Цветана Симеонова.
- Под N 41 – Картина „Паневритмия“, 115/88 см., от Цветана Симеонова.
- Под N 42 – Картина „Вярата“, 100/70 см., от Цветана Симеонова.
- Под N 43 – Картина, 85/75 см., от Цветана Симеонова.
- Под N 44 – Картина „Паневритмия“, 65/75 см., от Генчо Алексиев.
- Под N 45 – Картини две, „Арахангел Михаил“, 45/65 см., от Михаил Влаевски.

Горните картини са имали оценка от заложната къща и са продадени на изгревяни. Цената се е движила между 500-1600 лева тогавашни пари.

2. Вещи в стола, Изгрев, отговорнички Елена Андреева и същата комисия:

Под N 15:

А) Картина – Барелеф „Тайната вечеря“.

Б) Акварел – Пейзаж със стъкло и рамка 66/68 см., от Генчо Алексиев.

В) Плодородие – зеленчуци, креда, 66/64 см, рамка и стъкло, от Цветана Симеонова

Г) Плодородие – плодове, 78/62 см. без стъкло и рамка, блажни бои от Цветана Симеонова.

Д) Циклами – 48/40 см. с рамка и стъкло, с креда, от Цветана Симеонова

Е) Пейзаж – акварел, 68/57 см. с рамка и стъкло, от Генчо Алексиев.

Ж) Портрет на Учителя – репродукция на Цветана Щилянова, с рамка и стъкло 28/28 см.

Горните картини са имали оценка и са продадени също от заложната къща на изгревяни.

Под двата описва следват подписите на цитираните в началото лица.

Днес тези картини са разпръснати, никой не знае за техните автори и че са били окачени в Салона на Изгрева с разрешението на Учителя Дънов.

Справката направил: Вергилий Кръстев.

ХУДОЖНИЦИ НА ИЗГРЕВА

1. Виж „Изгревът“ том II, стр. 194, 195, 196.
2. Виж „Изгревът“ том IX, стр. 338-339;
том IX, стр. 516-519;
3. Какви картини имаше по стените в Салона на Изгрева - виж „Изгревът“ том II, стр. 196.

**ДУХЪТ НА ИСТИНАТА
В
СЛОВОТО
НА ВСЕМИРОВИЯТ УЧИТЕЛ
БЕИНСА ДУНО
И
ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО
В
ДЕЯНИЯТА
НА ЧЕЛОВЕЦИТЕ ЗЕМНИ**

Летопис: Вергилий Кръстев

Духът на Заблуждението и деянията на човеците земни и подземни

- I. Числото 13.**
- II. Железните и медните врати.**
- III. Доказателство за „Изгревът“.**
- IV. По следите на архива на Анина Бертоли.**
- V. Принципите на Паневритмията и Силите на Разрушението чрез Духа на Заблуждението.**
- VI. Какво направи Духът на Заблуждението чрез Силите на Разрушението с филма за Паневритмията.**
- VII. Защо руснаците не купуват оригиналното Слово на Учителя Дънов?**
- VIII. Как работи Духът на Истината и как действа Духът на Заблуждението.**
- IX. За Ангелите небесни, за сестрите духовни, за демоните подземни.**
- X. Защо се оспорват спомените на Мария Златева в „Изгревът“?**
- XI. Как и защо се издават „Мисли за всеки ден“?**
- XII. Бомбардировките на англо-американските самолети над София и над страната 1942–1944 г.**

I. ЧИСЛОТО 13

1. Настоящият том на „Изгревът“ носи числото 13. Това число не можеше да се прескочи. Учителят Дънов е говорил много за него. То съдържа много голяма разрушителна енергия и може да разруши всеки, който се докосне до него. А защо? Частите, които се съдържат в числото 13, не са обединени, а действуват самостоятелно и действуват в различни посоки и всяка една част може да влезне във всеки човек и да го разруши. Единствено **законът на Цялото обединява частите на числата.**

2. Как да се разреши този въпрос с числото 13? Като се съберат числата $1 + 3 = 4$. А това е квадрат с четири стени. А квадратът според Учителя е геометрична фигура с най-големи противодействия и сили на противопоставяния. Как се примиряват силите в квадрата? Разрешението е чрез диагоналите на квадрата, когато силите могат да разчупят квадрата. И двата диагонала да се направят на две успоредни сили; едната успоредна линия е човешкият живот, а другата е Невидимият свят и връзката му с него.

3. Учителят Дънов дава един метод за разрешение на числото 13 от Бялото Братство, дадено от древността, той се съдържа в псалом 133. Този псалом има две части.

Първата е изказана с много ясни думи и толкова ясни, че остават и досега неразбрани, а те са:

„Ето колко е добро и колко угодно

Да живеят братя в единомислие.“

Но какво означава „единомислие“ – ще се спрем по-късно и по-подробно. (Виж в „Изгревът“, том XII, стр. 152, „Наставление“, точка IV.)

Втората част е символична. И тя е неразбрана за онези, които не знаят, че в древността, когато е трябвало да се получи посвещение, са ги помазвали със свещено миро. То се е изсипвало върху косата на главата и то се е стичало по брадата. Онзи, който е помазвал, е първосвещеникът. А първосвещеник е онзи, в който е Святият Дух. Той помазвал с миро и освещавал чрез Духът Святий, който е в него и преминава чрез мирото върху главата на посвещеният. Това означава общение с благодатта на Святия Дух, който съединява душата на людетe с лицето на Бога.

„Духът на Господа Иесова е върх мене,

Защото Господ ме помаза,

За да благовестувам на смирените.

Проводи ме да изцеля съкрушението в сърце,

Да проповядвам освобождение на пленниците

И на затворниците отваряне на тъмница.“

(Исайя, гл. 61, ст. 1)

Само онзи е помазан, върху когото е Духът Господен Иеова. Само помазаникът Божий може да освобождава пленниците на греха и да пусне затворените от княза на този свят на свобода. А свободата се отнася за човешката душа, която прави и има връзка с Бога. Само за нея. И за никой друг!

Помазанието е от Святият Дух, той се излива свише, както скъпоценното миро по косата и главата Ааронова. Той, Аарон, бе рожденият брат на Моисей, и той бе посветен за пръв велик свещеник по Божие повеление. И то когато с брат си Моисей възлезе на Синайската гора, за да види Славата Божия, като огън пояждащ. И той там бе посветен чрез Славата Господня, която излизаше от Бог

Иеова чрез Духът Господен и той стана първосвещеникът на Израиля. **Първосвещеникът** е онзи, който **сваля Святия Дух** върху главите на людете. А Израел е **духовният Израил**, воден от Духът на Иеова.

4. Кой може да чете, да произнася псалом 133? И да се възползва от него? Само онзи, който е помазаник, онзи, който е **помазан от Святия Дух** и който има връзка с Духа.

5. Учителят Дънов дава разрешение на стиха „Ето, колко е добро и колко угодно да живеят братя в Единомислие“. Къде и как могат да живеят в Единомислие?

Само пред лицето на Бога! Защо? Защото интересите на частите и на личността не могат да се примирят един с други. Те могат да се примирят само в Цялото, пред закона на Цялото.

6. Всяка част има определено място в Цялото и всеки човек има своето място, т.е. в Бога той живее. Този закон се отнася не само за личността, но и за духовния живот и за физическия живот на човека, както и за самото човешко общество.

7. Само със **съзнателна молитва**, с непреривен стремеж на душата си, човек може да се **свърже с Бога**, да работи заедно с Бога **чрез неръкотворната връзка на Духът Божий**. И тогава ние ще живеем за Бога, а Бог ще живее за нас. Така се изразява целокупният живот на всички хора и същества – небесни, земни и подземни.

8. **Братя в Единомислие може да има само в Един и Същия Дух.** Духът на Истината иде от Словото на Всемировият Учител на Вселената **Беинса Дуно**. Духът е Истия, който беше в Моисея, като **Слава Господня**, Духът е Истия, който беше в Христа, като **Христовата Слава**. Духът е Истия, който беше в Учителя Дънов и чрез Святия Дух бе дадено Словото Му за идното човечество от шестата раса.

9. **Братя в Единомислие може да има само когато имат Един и Същия Учител.** Това е Всемировият Учител на Вселената – **Беинса Дуно**. **Амин.**

10. **Братя в Единомислие** стават чрез вътрешното Единение между людете само чрез **Христовия Дух**. А Той се носи от Словото на Учителя Дънов.

11. Само ученикът има връзка със Словото на Учителя **Беинса Дуно**. Пряка – чрез Слово и чрез Дух.

Само ученикът има връзка с Бога чрез Словото на Учителя **Беинса Дуно**.

Само ученикът може да живее с другите ученици, управлявани от Духа на Словото на Учителя **Беинса Дуно**, в общност на братя в Единомислие. **Единомислие чрез Духът на Словото. Амин!**

Духът на Единението, който обединява земята и Небето, съединява човека земен с Небето и го сътворява на **човек небесен**. Само Духът на Единението и на Обединението съединява човеците небесни в Духа Христов. И чрез него с Бога.

12. Само **човекът небесен** изяви, че има **Един Бог, Един Учител, Едно Слово и Една Школа**. Само човекът небесен може да живее с другите подобни нему, като братя в Единомислие. **Единението се извършва само в Духът Христов.**

II. ЖЕЛЕЗНИТЕ ВРАТИ И МЕДНИТЕ ВРАТИ

1. Братя в Единомислие може да има само в човека, който е направил връзка с Духа на Словото на Учителя Дънов и от земен човек се е превърнал в небесен човек. Това е посвещението на Духът Святий, който носи Словото на Учителя **Беинса Дуно**. **Посвещение чрез Дух и Слово!**

2. Днес т.н. последователи на Учителя Дънов не могат да живеят като братя в Единомислие. А защо ли?

Те имат различни учители и не признават, че Учителят Дънов е Всемировият Учител на Вселената. Те се кланят на източни и западни самозванци и лъжеучители, и разпространяват техните учения. Заразяват себе си, но и околните.

3. Днес т.н. последователи на Учителят Дънов не зачитат и не признават, че Неговото Слово е Слово на Бога. Ето защо, както по негово време, така и сега, те промениха Словото му, като го изменяха, редактираха го по съдържание и смисъл. Онзи, който ги ръководеше, бе Духът на Заблудението и Духът на Антихриста.

4. Днес т.н. последователи на Учителя Дънов не признават, че Школата, която той отвори през 1922 г. до 1944 г., бе единствена по рода си Школа на земята и във Вселената и то в България, и Учител на тази Школа е Всемировият Учител на Вселената Бениса Дуно, който е Учител на Всемирното Велико Бяло Братство.

Тази Школа е открита, за да се даде Словото на Бога за идното човечество. Тя е единствена, неповторима. И тя не може да се възпроизвежда от обикновени човечески съзнания.

5. Тази Школа **не може да се възпроизведе** и от ученика, т.е. от човека небесен, защото Учителят е само Един, т.е. Святият Дух, който носеше Словото и което Слово бе свалено в българска реч и писмо от Великият Учител.

Само **Великият Учител отваря, ръководи и затваря Школата. И никой друг.**

6. Ето защо напразни са усилията на човечите земни да пресъздадат Школата му чрез устави, организации, чрез институции, чрез фондации и тем подобни човешки измислици. Те са напразни пред погледа на Вечността и на Христовия Дух, който управлява времето от вчера, днес и утре. Но в този отрязък от време от 1945 – 1990 г. бяха правени опити и чрез тях се отклонила мнозина и те заплатиха, че тръгнаха в погрешен път, и чрез него си загубиха благоприятните условия за вътрешна работа и времето им изтече. Изтече времето и те се провалиха. Свидетелят бях аз. И затова трябваше да се опише всичко в „Изгревът“.

7. В „Изгревът“, том XII, стр. 902 се споменава за „железните врати“, които ще се затворят за вътрешните и външните условия за онези, които са ръководени от Духът на Заблудението.

И само за онези, в които Духът на Словото на Учителя Дънов работи в тях, ще могат да им се отворят „медните врати“, като ще работят при най-неблагоприятните външни условия. Но ще бъдат отворени у тях вътрешните условия и те ще работят с оригиналното Слово и ще пресъздават в себе си чистия образ на небесния човек.

8. А защо ще се затварят железните врати? Защото днес те хулят, че се издава оригиналното Слово на Учителя чрез моята програма. Те днес отхвърлят „Изгревът“, създаден от стотиците съвременници на Учителя Дънов. Те днес работят срещу музиката на Учителя, като я променят, срещу Паневритмията, като я променят, движени от един и същ дух – Духът на Заблудението.

9. Днес ще се повторят времената от времето на Моисей. А защо? Духът Христов е **Един и Истин**, от вчера, днес и утре. И завинаги.

По времето на Моисей, когато огненият стълб на Господ Йеова ги води нощем в пустинята и когато облакът със своите крила ги покрива през деня и ги пази от горещото слънце, а те пладнуват заедно със стадата си на сянка и хладнина. През нощта пътуват, водени от огнения стълб на Йеова, а сутринта събират „хлябът Господен“ – манната Господня и се хранят.

И тогава, ръководени от Духът на Заблуждението, започват да говорят срещу Моисея и против Бога.

„И проводи Господ върху людето горителни змии, които хапеха людето, и измряха много люде от Израила. И дойдоха людето при Моисея и рекоха: Съгрешихме, защото говорихме против Господа и против тебе, помоли ся Господу да махне змиите от нас.“

(Числа гл. 21, ст. 6-7)

И помолва се Моисей на Господа Иеова и рече му Господ да направи от мед една подобна на горителна змия, медна змия, и да я тури на хоругвена върлина и онзи, когото ухапе змия, то той като погледне на медната змия, да се свърже с Господ Иеова, за да остане жив. Господ не премахва змиите, защото те са проводени срещу хулителите на името Божие. Но Моисей издига медната змия на хоругвена върлина, за да не погине онзи, който признава **Господа Иеова за свой Бог и Избавител!**

10. По времето на Исуса условията са вече други, но законът е Един и Същия. В Словото си Исус прави връзката на закона, проявил се по времето на Моисея и закона, проявяващ се по неговото време.

„...И както Моисей издигна змията в пустинята, така трябва да бъде издигнат Син Человечески, за да не погине всеки, който вярва в него, но да има живот вечен. Защото Бог толкоз възлюби света, щото даде Сина Своего Единородного, за да не погине всеки, който вярва в него, но да има живот вечен.“

(Ев. Йоанна, гл. 3, ст. 14-15)

И който вярва в **Словото** на Исуса Христа, че то е **Слово на Отца, Слово на Бога**, ще бъде спасен от отровата на греха и ще спаси душата си, а не само тялото си, както това е било по времето на Моисея. Отровата на змиите по времето на Моисея и отровата на греха човеческа от деянията и помислите ни срещу Бога, е една и съща отрова. И ще бъде спасен онзи, който вярва в Словото му, защото чрез него идва **Виделина** в душата и прави делата му угодни Богу.

11. По времето на Учителя Дънов, когато **Божественият Дух** слезе в него, когато **Христовият Дух** влезе в него и когато **Господният Дух** дойде в него, то Всемировият Учител се изяви, прояви и действуваше чрез Словото си в Дух, Истина и Сила на Светата Троица. И стана все и вся.

И тогава Учителят Дънов даде притчата за железните и медните врати. Железните врати се затварят чрез повелята на Бога, заради съгрешенията на човеците земни и подземни. Те се отнасят за всички човеци – земни, подземни и небесни. Законът по времето на Моисея е даден чрез господ Иеова, че за всяко сторено престъпление се изплаща от човеците до четвърто поколение. А благословението върви по хиляди родове, че да е безконечно.

Този закон е важен и по времето на Исуса Христа, та чак до днешни дни. Но Учителят Дънов го променя така. Светата Троица, която бе в него заради злодеянията на човеците земни и подземни, с цел да му попречат на неговата Мисия, променя закона.

Учителят Дънов казва, че ако за всяко престъпление по-рано се изплащало до четвърто поколение, то сега, в тази епоха, за всяко престъпление пред Словото на Бога ще се заплаща до хиляди родове и до веки веков.

А благословието ще си върви до хиляди родове.

За закононарушителите пред Словото и закона Божий ще се затворят железните врати на Закона и на кесаря. И те ще останат в тъмницата денем и нощем.

12. Но за онези, които вярват в Словото му, четат го и го прилагат, ще се отворят медните врати и той ще излиза навън, душата му ще се съприкоснява чрез Духът на Словото. Ще живее също при най-ограничителните външни условия, както всички люде земни и подземни, но ще има в себе си отворените медните врати, които ще се отварят само тогава, когато душата му се устреми към Словото на Всемировия Учител Беинса Дуно. Ще има вътрешни условия за работа.

На времето Моисей издигна в пустинята медната змия, за да не погине никой, който вярва в Господ Йеова.

На времето Исус се издигна **человеческият син** на небето, за да не погине никой, който вярва в **Сина**, в **Словото Му** и в **Отца** – Бога Небесен и Всемогъщия.

Днес Учителят Дънов издигна **Словото си** пред **человеците** небесни, за да го пренасят за идните поколения, за да не погине никой, който **вярва в него** и го **прилага**. А за останалите **человеци** земни и подземни Господ Бог нареди да се затворят железните врати. А за **человеците небесни** нареди да се **изковат** за тях **медните врати**, които ще се отварят само за онези, които ще ги отворят чрез Словото на Всемировия Учител Беинса Дуно. Ключът за медните врати са в Словото му. Амин.

Днес сме 2000 г. На 28 май 2000 година бе съвпад на планетите Юпитер и Сатурн в знака Телец. Този съвпад ще трае 20 години. Този съвпад ще затвори железните врати и ще остави медните врати да се отварят само от ключа на Словото на Учителя Дънов. И то само за небесните **человеци**!

А за тези, които говореха и се бореха срещу Словото на Учителя, онези, които рушаха Школата му, онези, които отклониха последователите му по други пътища на явилите се самозванци и учители, изпратени от Духът на Заблуджението, то за тези ще се затворят железните врати. Защото онзи, който управлява, е най-големият Светия на Небето и името му е Беинса Дуно. А как управлява вижте в „Изгревът“, том I, стр. 487-491: „Кой е ръководителят на Братството в България“.

А Учителят винаги остава по един човек да бъде свидетел на думите му и на Божията Правда. За „Железните и медните врати“ – това бе Владо Симеонов. (Виж „Изгревът“, том VII, стр. 674-675.)

А всички онези съвременници на Учителя, които влязоха в „Изгревът“, том I до том XII, провериха на гърба си притчата за железните и медните врати и заплатиха чрез живота си.

А небето оставя един, който да свидетелства чрез „Изгревът“. А „Изгревът“ го създадоха онези, где то бяха зад железните и медни врати и не бяха подвластни на двата закона, защото бяха в Школата на Учителя Дънов по негово време.

III. ДОКАЗАТЕЛСТВО ЗА „ИЗГРЕВЪТ“ Кой създаде „Изгревът“. И кой го ръководи?

1. Болшинството от днешните т.н. „последователи“ на Учителя Дънов са против „Изгревът“, защото се движат от Духът на Заблуджението. Не само са срещу „Изгревът“, но върват и изпращат емисари, за да разгласяват, че това е моя измислица. Това нещо е описано. Дори преди една седмица върви една духовна сестра от къща на къща и говори: „Който се докосне до „Изгревът“, ще

му изсърхне ръката.“ Така и било съобщено от нейния учител, който я ръководел. И вярват на нея и на такива самозванци, но не и на „Изгревът“. Сега в „Изгревът“, том XIII ще се разчисти тази злостна клевета.

2. Кой създаде „Изгревът“? Още на събора на Синархическата верига през 1912 г. на ден 12 август, неделя, когато Христовият Дух е вече влязъл в Учителя Дънов, то той ги изпраща в Горницата, където е запален Вечният огън и гори в неземна светлина в трите светилника. В „Изгревът“, том XI, стр. 533 на 18 ред отдолу са отпечатани думите на Учителя Дънов: „Ние трябва да изпълним своята длъжност към Бога в тоя век, и да пренесем малкото, което имаме у нас, за да отворим път на другите наши братя към Христа. Сега тия наши братя като се срещнете, ще има да им разправяте много опитности и те ще ви разправят своите опитности, та като се събере цялото Братство, ще имате целокупната опитност в пътя Господен.“

Ето кой създава „Изгревът“ на 19 август 1912 г. Това е Христовият Дух чрез Учителя Дънов. Събраните опитности на цялото братство ще даде целокупната опитност в пътя Господен.

Ето кой влиза в „Изгревът“. Онези, които са в пътя Господен. Само те! За другите не се отнася!

А онези, които го хулят и отхвърлят, са водени от Духът на Антихриста и те си имат друг път, това е пътят на Заблуджението. И такъв път има. Влезнеш ли в него, излизане оттам няма. Там ще си стоиш! И ще вървиш по него векове!

3. В Школата на Учителя Дънов всеки един присъствува в строго определено време и има своето строго определено място. Той не може да се изхвърли, защото не може да се склочи кръга, който обединява Школата. (Виж „Изгревът“, том VIII, стр. 728-729, под точка 7.)

4. В Школата на Учителя Дънов опитностите на учениците съграждат пътя им и представляват предметно обучение. (Виж „Изгревът“, том VIII, стр. 729, под точка 8.)

Във II година, на 1 октомври 1922, на Общия окултен клас под заглавие „Правила за Окултната Школа“ на стр. 4 четем второто правило:

„При това трябва да **използвате опитностите на онези**, които са минали преди вас, а после да изучавате природата, защото всички неща в природата представят едно **предметно обучение!**“

А това е 1922 г. и Учителят Дънов ги съветва да изучават опитностите на поколенията от 1900 до 1922 г., цели 22 години, което е подготвителен период за откриване на Школата.

А от 1922 г. до 1944 г. са годините на Школата. И отново 22 години, на 22 поколения. И опитностите на тези 22 поколения съграждат „Изгревът“.

Те го съграждат. И затова трябва да **го има „Изгревът“.** И трябва да **го бъде.** И **ще го бъде!**

5. Кой бе този, който създаде програмата за „Изгревът“? Отговорът е публикуван в „Изгревът“, том XIII, стр. 94-96 в един апел, озаглавен: „До учениците на Всемирното Бяло Братство в България“ с дата София, май 1934 г.

С публикуването на този апел се вижда, че идеята за „Изгревът“ е възникнала още през 1934 г. от последователите на Учителя. С неговото съгласие е изпратено това съобщение до всички братски кръжоци в цялата страна. Надолу, върху оригиналния текст с мастило е написано с почерка на Георги Радев следното изречение: „Това става в пълно съгласие с Учителя.“

Планът, който е написан от група ученици, е много подробен и отговаря на всички критики от зложелателите на „Изгревът“, защо трябва да го има и защо се описва всичко това. Тук е даден отговорът. Прочетете го. Хайде, подчинете му

се! И да искате, няма да можете. Защото времето е изтекло за вас, за да реализирате нещо от този апел. Той не се отнася за вас, не важи за вас!

6. Но тази идея не можа да бъде реализирана от поколението на Школата. На мен не ми беше представен нито един готов материал от онзи, който да го е написал. Нямаше такива. Онова, което се помества в „Изгревът“, е в резултат на моето издирване в разстояние на 30 години. И на моят кошмарен труд в недоимък и лишения, и невероятни външни ограничения.

Когато ми попадна това съобщение с предоставените материали за Стефан Тошев, публикуван в самото начало на „Изгревът“, том XIII, аз се смутих отначало, защото знаех, че тази идея за „Изгревът“ работи в мен от преди 30 години, и тя се бе зародила у мен без всякакво външно вмешателство. Без всякакво външно влияние. Сама си дойде тази идея в мен, сама се зароди, сама се оформи в съзнанието ми и аз започнах да работя за тази идея. Дължи се на моя ръководител, който ме ръководи и на моя Велик Учител. Може би ще дойде време, когато ще разкажа някои велики неща и събития около „Изгревът“. Но сега не му е дошло времето. Ще го направя в последния том на „Изгревът“.

7. И така, ние публикувахме 13 тома от „Изгревът“. Но това не се дължи на предишното поколение преди мене, което нищо не направи и нищо не ми остави. Те тогава ме отхвърлиха, така както днес отхвърлят „Изгревът“. Различни поколения, а отхвърлят по един и същи начин. А защо? Защото ги владее един и същ господар – Духът на Заблудението.

Така че аз съм отхвърленият от тях.

Така че аз съм приет от Онзи, който създаде „Изгревът“, за да се документира Школата на Учителя. Така че аз съм приетият от създателя на „Изгревът“, на Школата и на Словото, което се сваля чрез него. А това е Великият Учител Беинса Дуно.

Но окултният закон на Синархическата верига на Всемирното Велико Бяло Братство гласи: „Ако единият не реализира една Божествена идея, тогава се изпраща втория, третия последователно, но накрая десетият подред ще я реализира. Той е длъжен да реализира, защото Бог това съизволява.“

И така, аз съм десетият подред от веригата на Синархическата верига. Аз бях десетият и последният. И я реализирах. Но аз, но не и те! Но не и онези, които ме отхвърлят! И които хулят и ругаят „Изгревът“!

Реализирах я аз, а не онези, които отхвърлят „Изгревът“ и Школата. Благодаря на Учителя за това, че можах да я реализирам. Благодаря на Бога!

IV. ПО СЛЕДИТЕ НА АРХИВА НА АНИНА БЕРТОЛИ

1. В „Изгревът“, том XII, стр. 873-874, бе отбелязано какво се намираше в компакт-диска, изпратен на семейство Гобо чрез сина им и връчен на техните съмишленици тук в България. Но не и на мен. Всичко, което трябваше да се напише по този повод, е отбелязано и отпечатано там.

2. Бе отбелязано, че сценарият, написан от Духът на Разрушението, ще изпрати нови хора с нови методи и че играта на разиграване ще продължи. Така и стана.

3. Към 26 април 2000 г. получих писмо от Йоанна Стратева, която работи като музикант в кралската консерватория в Рабат – Мароко. Ето защо го цитирам дословно:

Привет, Вергилий,

Благодаря ти за писмата и „Изгревът“ - чета го с голям интерес и плача на някои места. Отдавна мечтаех да прочета първите статии на Учителя. Сега ти пиша от Франция, където моят директор ме изпрати на семинар, та по този случай взех и Божидар, защото имаше известни професори по китара. Много се разбирам с директора си, но за съжаление той ще се пенсионира това лято и след това не се знае дали ще ми подновят договора, който е до 1.10. Ще трябва май да си търся нова работа, но каквото нареди Господ. Тук се видях със сем. Гобо и много говорих с тях, по нашите въпроси. Те не бяха наясно какво представлява „Изгревът“ - че е само спомени и опитности с Учителя - учудиха се, като им обясних. Казаха, че не са те познавали. Посвирихме с Бужи за някои приятели - само последователи на Учителя. Ще ти пиша по-подробно от Мароко.

Йоанна

P.S. Прибавям няколко думи от Лион преди самолета. Семейство Gobeau ти изпраща 1 компакт диск с половината от лекциите, които имат. Искаха да ти изпратят всички, но не успяха, аз ги видях за малко, в началото на семинара и накрая. Свързах се с тях, защото един от техните синове живее в Лион и той посрещна Божидар на идване и го изпрати на отиване - самолетите ни не бяха в един и същи ден и трябваше някой да се погрижи за него. Другият им син - Пиер, който беше на Рила се разболя тежко през това време, а самите те заминаха нанякъде по важна работа. Не успя бащата да направи всичко, върна се в последния момент. Опита се да направи видеокопии на филма с Паневритмията, но не стана сполучливо. Искан много да ти даде копия от всичко, каквото има и ще го направи в най-скоро време. Той е дал такава видеокасета на един руснак от Братството. В България не я е давал още на никого, но може би тя е пристигнала от Русия. На Рила само е донесъл същия компакт диск с копия от беседите, които имат.

Ще ти пиша пак от Мароко.

Сем. Гобо те поздравява специално и много искат да хармонизират отношенията си. Те нищо не са знаели за тебе преди и не са могли да се решат да дадат всичко на един непознат човек за тях. Надпис: „За Virgili“ е имало само на една книга на френски, специално приготвена за брата на Ана. Други наставления не са имали дадени, освен да пазят старателно всичко.

Поздрави на всички около теб.

Йоанна

4. Онова, което са обяснявали семейство Гобо на Йоанна, не е верно, защото това са лъжи. Всичко е описано в „Изгревът“, а писмата са публикувани на френски, които както в томовете, така и отделно в писма текстовете им бяха изпратени препоръчано с въздушна поща. Всичко са получили, всичко трябва да са прочели, което е преведено на френски. А читателите на „Изгревът“ също могат да си го прочетат и проверят кой лъже и кой заблуждава заслепените българи.

5. Семейство Гобо чрез Йоанна Стратева изпраща два компакт-диска до моя милост. Единият компакт-диск е същият, който те връчиха на Рила на другите, но не и на мен. За него всичко бе отбелязано и говорено в „Изгревът“, том XII, стр. 873-874.

6. Вторият компакт-диск от семейство Гобо, изпратен чрез Йоанна на 27.04.2000 г., бе даден да се отвори от Вихър Пенков и Ефросина Ангелова. Направиха опис какво той съдържа. Ето какво те ми предоставиха за сведение:

I. Paquet 4.

Младежки окултен клас, година XVII (1937 – 1938).

а) Тази годишнина е издадена и отпечатана от нас под заглавие „Възможности в живота“ 1998 г., с ISBN 954-9589-22-6.

б) Дадени са в компакт-диска лекциите от 16 до 40.

в) Някои от тях са на тънка хартия със стар ръкопис – от лекция 16 до 23.

г) Някои от страниците са нечетливи.

д) Издателство „Алфа Дар“ под заглавие „Възможности на красотата“, издават от 1 до 15 лекция на същата годишнина с ISBN 954-8785-24-2. Това е сторил Павел Желязков, който ги е откраднал от архива на Анина Бертоли чрез семейство Гобо.

II. Paquet 15

Неделни беседи, 1933 – 1934 г.

а) Издадени от нас през 1999 г. и отпечатани в две томчета: „Постижимото“, том I – ISBN 954-9589-40-4, „Приготовление на сърцето“, том II – ISBN 954-9589-54-4.

б) Тук са дадени лекциите от 1-8, 10-33, 35-41, 43-45. Липсват лекциите: 9, 34, 42.

в) Липсват страници: Лекция 23 – липсват стр. 1-2, лекция 24 – липсва стр. 6, лекция 38 – липсва стр. 17.

г) Има разлика в текста на лекциите на диска и издаденото от нас.

д) В бъдеще това ще се проверява и уточнява.

7. Какво е общото впечатление от изпратения компакт-диск номер 2:

а) Сценарият е написан от Духът на Заблудението и се разиграва трагикомедия от михайловистите във Франция за заслепени от тях българи тук.

б) Онзи, който им подава кои пакети да преснемат, знае български и трябва да знае какво сме издали! А защо? Защото той не подава пакетите под номерата, обозначени по тях, а ги дават разбъркано. А защо? Защото знаят, че това сме вече издали и че вече не ще ни ползува. А това, което бихме ползували, те го предават разбито, като половин годишнини, както бе в компакт-диск N 1.

в) Целта е не да ни предадат архива на Анина Бертоли, защото колата беше натоварена с него, преспяха и сутринта свалиха целия архив. А защо? – За да го ограбят. Виж „Изгревът“, том VIII, стр. 572-596, изложението на Величка Няголова.

г) Архивът бе запленил и след това ограбен. По-късно бе разбит, като се предават материали на Павел Желязков, включително и два куфара със снимки и филма за Паневритмията, която той и досега не връща. Виж „Изгревът“, том XI, стр. 818-820, 820-825.

д) Тяхната цел е да заграбят и след това да унищожат всичко. А това трябва да стане със съвременните средства, но със старите йезуитски методи, прибавени с михайловистка гарнитура, та да бъде объркването пълно. И безвъзвратно забутано и потулено всичко. За сега сполучват. Браво на тях!

е) И понеже българите тук не искат да четат „Изгревът“ и цялата тази описана история – то биват след това умишлено подвеждани в погрешна посока от Силите на Разрушението. И досега този сценарий действа и успява.

8. Изпращането на два диска до моя милост чрез Йоанна Стратева от семейство Гобо има за цел да ме заблуди и да заблуди останалите българи. Но това не може да стане. **Аз си искам архива – цял, целеничък.** А сега той е разбит и ограбен. А михайловистите и йезуитите от Франция ни подхвърлят

разни компакт-дискове. А защо не си ги оставят за тях, а да ми предадат целия архив? Ето, това е въпросът. Но той е вече разбит и ограден. Умишлено!

9. Отговорът на този въпрос е в това, че те са врагове на Словото на Учителя, врагове на Школата му. Те умишлено разиграват със своите все нови сценарии наивните българи. Разиграват и ги заблуждават. И те им вярват още!

Господа михайловисти, съвременни йезуити! Всюе се морите. Вашите лъжи са безкрайни и подлостта ви е като бездънна пропаст. Те са предназначени за онези, които са закачени като вас в една верига от Духът на Заблуждението. И той вкупом завързани ще ви хвърли в бездната. И оттам излизане няма. Никога!

А Духът на Истината е в оригиналното Слово на Учителя Беинса Дуно. Там е Истината. И тя съществува. И тя ще царува. Защото Духът на Истината е глава на Божествения Дух. Амин.

V. ПРИНЦИПИТЕ НА ПАНЕВРИТМИЯТА И СИЛИТЕ НА РАЗРУШЕНИЕТО ЧРЕЗ ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО

1. Историята на Паневритмията е дадена в „Изгревът“, том I, като в следващите томове от различни автори се добавя това, което само авторът е знаел, понеже е присъствувал в даден момент, на дадено място в строго определено време. Небето винаги избира един да присъствува и да бъде свидетел. И да запомни. И да предаде на останалите. А това става чрез „Изгревът“. В следващите томове ще бъдат добавени още много неща от другите автори и съвременници на Учителя Дънов.

2. В „Изгревът“, том IX, стр. 781-783 се обяснява защо не се издава още истинската Паневритмия и кои са онези, които носят вина за това. Фактите са налице, документирано е извращението от слугите на Господаря им. А това е Духът на Заблуждението.

3. В голямата „Паневритмия“ с подпис Беинса Дуно, издание София, 1938 г., във втората част са дадени принципите на Паневритмията. Като мотото е дадено следното: „Паневритмията е хармонично творческо изявление на Божественото Начало на Вселената.“ И ето защо никой няма право да променя принципите, залегнали в Паневритмията и описани в книгата. Ама никой! Без изключение.

4. Първият основен принцип на Паневритмията е ритъмът в природата, в светлината, в слънчевите енергии, в сърдечния ритъм на човека.

Ето защо Паневритмията има свой ритъм. Обозначено е как да се играят. А в „Изгревът“, том IV, на стр. 231 е дадена таблицата на Галилей Величков, колко е времетраенето на всяко едно упражнение.

А какво виждаме вчера и днес? Михайловистите от Франция я играят в друг ритъм, много по-бърз и я правят на танцувално упражнение. А кой ги ръководи? Разбира се, Духът на Заблуждението. И тук у нас непрекъснато променят ритъма, вместо един да застане с хронометър в ръка и да покаже колко секунди трябва да се играе едно упражнение. А защо не се направи, както навремето лично Учителят Дънов го е правил.

5. Вторият основен принцип на Паневритмията е в това, че движенията в нея отговарят на строги космически закони. И космическите движения, и космическият ритъм навлизат чрез изиграните правилно движения от Паневритмията в играещия я човек. Само когато човек е в хармония чрез движенията, които играе с космическите движения, може да се свърже със

силите на живата природа и ги приема. Това е смисълът на заглавието на книгата: „Паневритмия – разумна обмяна със силите на живата природа.“

Движенията на Паневритмията не са произволни, но са взети от проекцията на космическия живот върху живата природа. И този, който ги е взел и свалил за Школата, е Учителят Дънов. И затова те трябва да се играят правилно.

Вчера и днес те се видоизмениха, поради много причини, но главното е че Духът на Заблудението чрез своите слуги ги подменя съзнателно и целенасочено.

А за опита на трите сестри – Ярмила Менцлова, Мария Тодорова и Елена Андреева да дадат правилните движения е вече говорено в „Изгревът“.

6. Третият основен закон на Паневритмията гласи, че има връзка, съответствие между тон, форма, движение, цвят, число и идея.

Ето защо Учителят Дънов даде специална музика. Тя бе свалена от Висшите селения на Духа. Музиката е материализирано движение на Духа. И благодарение на музиката в Паневритмията може да се вплотят у човека идеите на Словото на Учителя Дънов чрез движенията на Паневритмията.

Още в първите дни, когато Учителят започва да сваля Паневритмията от Небето, с движенията идва и музиката. И тогава се явяват онези, ръководени от Духът на Заблудението, да променят посоката на Паневритмията. Ангел Янушев започва да включва мелодии към упражненията от различни светски композитори. Учителят Дънов изпраща Мария Тодорова да го извика при него. И това, което Учителят е говорил пред Мария, то тя го казва на Янушев пред лицето на Учителя. Това е писано в „Изгревът“ в спомените на Мария Тодорова.

И дойде това време, когато се явиха онези, които изхвърлиха музиката на Учителя Дънов и сложиха към Паневритмичните упражнения музика от светски музиканти. Това случайно ли е? Няма такова нещо. Това е работа на съвременните иезуити и михайловисти от Франция, ръководени от Духът на Заблудението.

7. При самото създаване на Паневритмията от музика и движения се включва и текстът на думи и Слово, дадени чрез Олга Славчева. И когато играеха учениците от Школата на поляната на Изгрева, сестрите, облечени в бели дълги рокли с широки дълги ръкави, а братята с бели панталони и ризи бели с дълги ръкави, то в центъра свиреше оркестър от музиканти и всички играеха в едно, водени от музиката на Учителя. И най-важното бе, че всеки един от тях пееше текстовете на движението. Кръгът се въртеше, двойките се движеха, музикантите свиреха, а братята и сестрите се движеха и пееха. Така кръгът се преобразуваше и движеше от упражнение в упражнение. Всичко бе в едно – кръгът на Паневритмията, движещите се двойки под звуците на музиката и пеещите двойки. Всичко се стремеше да бъде в хармония на музика, движения и Слово. Ето това е Паневритмията.

Вчера и днес слугите на Господаря на Разрушението измисли, чрез своите слуги, нови текстове. И днес като играят, едните пеят старите текстове от времето на Школата, а други си пеят новия измислен текст на Гришата (Григор Кьосев) – виж „Изгревът“, том I, стр. 217-218, под номер 6. И се чудят после, че няма хармония в Братството. Ще се чудите още дълго време. И това е писано в „Изгревът“. А не искате да го четете. Тогава как проумееете всичко това?

8. Всички възможни закононарушения към Духът на Паневритмията са извършили. От начало до край. През 1941 г. в София се издава малката Паневритмия с подходящ увод и „Основа на Паневритмията на Учителя“. Дадени са 7-те принципа на Битието, които са залегнали в Паневритмията. Казано е точно, че движенията на Паневритмията са извлечени из самата природа и че

Паневритмията се основава на законите на съответствието между идея, дума, музика и движение. И че само когато между думи, движение и музика има съответствие, то хармонията и ритъмът на цялото Битие ще проникне у човека чрез разумното Слово. Защото целият Космос е проникнат от музика, движение и Слово, съчетани в едно. „В началото бе Словото...“

В малката Паневритмия от 1941 г. е даден музикалния нотен текст на отделните упражнения и под всяка нота е отбелязан текстът, даден чрез Олга Славчева от Духа, който движи Паневритмията в един космически кръг чрез Слово, музика и движения.

VI. КАКВО НАПРАВИ ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО ЧРЕЗ СИЛИТЕ НА РАЗРУШЕНИЕТО С ФИЛМА ЗА ПАНЕВРИТМИЯТА

1. За филма, направен тук, в София, по идея на Анина Бертоли, знаех само аз. Анина вижда, че онова, което е написано в голямата Паневритмия за упражненията, не е много ясно и не може по това описание да се изучава. Ето защо тя пише писмо до Паша Теодорова, после този въпрос се повдига нееднократно, докато се образува групата от трите сестри: Ярмила Менцлова, Мария Тодорова, Елена Андреева, които се събират и правят ново описание. За него е говорено в „Изгревът“. За онагледяване на отделните упражнения е извикан фотографа Васко Искренов, които заснема всички пози на филм и след това се изваждат на снимки. И това е описано в „Изгревът“, че днес те се укриват строго преднамерено, за да може да действуват Силите на Разрушението.

2. В следващия етап се задействува идеята на Анина Бертоли да се направи филм, учебен филм, в който да се показва как се играят правилно упражненията. Когато е за Паневритмията, то винаги се намират доброжелатели. Идеята се развива.

а) Намират кинооператор, и това е Георги Парлапанов, който за онова време е знаещ и можещ.

б) Филмът, на който са заснети, е закупен от братски пари, чрез тукашните възможности на киноцентъра. Годината е 1947.

в) Събира се група от братя и сестри на брой осем човека и започват да играят всеки ден Паневритмия, като предварително се уеднаквяват всички спорни въпроси. Винаги има състав от музиканти, които свирят.

г) Упражненията се играят на 4 двойки, съпровождани от музикантите. Музиката тогава не е заснемана, поради тогавашните възможности за заснемане. На кинолента са заснети само упражненията.

д) Всички 28 упражнения са записани от край до край. Всяко едно упражнение е изигравано също от край до край, съпровождано от съответното музикално изпълнение към Паневритмията.

е) Филмът е промиван тук, защото са се опасявали, че може да бъде отворен на границата и да бъде осветен. Анина го взима, пренася го във Франция и той трябва да показва как правилно трябва да се играе Паневритмия.

ж) Тук трябва да се спомене, че Анина Бертоли получава от Елена Андреева копие от текста на Паневритмията на 3-те сестри. Този текст тя го редактира, превежда на френски и отпечатва в ограничен тираж на циклостил.

з) По молба на Анина Бертоли, то Елена Андреева извиква един художник и му показва упражнение след упражнение. Художникът прави подходящи скици,

преснемат ги и ги изпращат на Анина. Тя ги отпечатва и те са вече приложени към Паневритмията, която е отпечатана на френски език. Тези издания съществуват и са запазени, но историята днес аз я разказвам. Винаги има един свидетел!

и) Когато записах опитностите на Анина Бертоли в София в присъствието на Марийка Марашлиева, тя ми разказа за този филм и обеща да ми го предаде. Той е бил затворен в кутия и тя не го е давала да се върти на проекционен апарат, да не се повреди. Обеща да ми го донесе и предаде лично. Аз бях обяснил каква беше моята програма за Паневритмията, която тя одобри лично.

4. Когато Величка Няголова е била при семейство Гобо, след като са натоварили целия архив на Анина на много пакети на леката кола, то Величка е настоявала вечерта за филма. Те не са знаели за него. Започнали да го търсят. И в една кутия го открили. Тогава Величка е посочила, че на кутията е написано „Vate a Vergili“. Това се отнася за мен. Тогава им хрумва на семейство Гобо да разменят този филм с филма на Никол, която е имала такъв за Учителя Дънов. А Никол е съпруга на Павел Желязков. На сутринта те сваляли целия архив от натоварената кола и се започва траги-комедията, която се разиграва до днес и ще продължи дълго време.

5. По-късно, 1999 г. на Рила, Величка разбира лично от сина на семейство Гобо, че филмът е бил предаден на Павел Желязков преди две години и заедно с 2 куфара снимки и още не им ги връща. След кражбата на архива на Анина от семейство Гобо следва друга кражба на филма от Павел Желязков. Това е описано подробно в „Изгревът“, том XII.

6. На 29.09.1999 г. получих писмо от Елена Фомичева от Москва и ме уведомява, че след като е научила за филма при Анина Бертоли за Паневритмията и за оригиналите, пазени при семейство Гобо чрез „Изгревът“, то тя им изпраща писмо да ми предадат оригиналите, включително и филма. Писмото е у мен. Но какъв е бил отговорът на семейство Гобо, се вижда от следващата постъпка на Елена Фомичева. Явно, че тя е била разколебана и Духът на Заблудението я е променил веднага. И става негов слуга!

7. Адресът на семейство Гобо е публикуван в „Изгревът“. Освен изпратено писмо до тях, отива и някакъв руснак, на който семейство Гобо предават едно копие от филма на видео-касета. Занесен в Москва, той е прехвърлен отново на копие и изпратен в България от Елена Фомичева.

8. Този видео-филм не се изпраща до моя милост. И то преднамерено, под въздействието на семейство Гобо. Изпраща се до Галина Стамболийска, една девойка, която често изпраща на Елена Фомичева от София новоизлезли по моята програма книги. Купува ги и ги изпраща чрез пощата. Така Галина получава този видео-филм и понеже изобщо не е запозната с този проблем, се чуди какво да го прави и го задържа известно време при себе си. Накрая го показват и разбират, че това е онзи филм, за който толкова се пише в „Изгревът“ и се говори от уста на уста. Събират се мнозина, гледат, умуват. Разпознават част от участниците, играещи във филма.

9. Режисьорката Мария Ташева ме уведоми за получаването на тази видео-касета с този филм в София. За нейно най-голямо учудване са дадени само части от всяко едно от 28-те упражнения. Нито едно упражнение не е било изцяло дадено. Във връзка с това искам да заявя, че тези, които са играели, в никакъв случай не биха прекъснали упражнение, защото знаят, че това са нарушения на окултни закони. И освен това ги съпровождат музикантите. Това осакатяване е станало след като е промит филма и може после да е монтиран и изрязан от зложелатели. Това може да се разбере, когато се види оригинала. А

може филмът да е с цялостните упражнения, но да е отрязан при видео-монтажа и прехвърлен на видео-касета.

10. Бях уведомен също, че филмът във видео-касета е озвучен и то не с музиката от Паневритмията на Учителя, а от класическа музика. Ето това е най-голямото престъпление, извършвано от михайловистите и от французите. **Паневритмията е хармония между музика, Слово и движение като творческа изява на Духът Божий!** А те сега разрушават чрез светска музика Паневритмията. Онова, което бе започнал да прави Ангел Янушев от самото начало, да влага чужда музика към упражненията, сега го довършиха слугите на Духът на Заблуддението. Изпълнителни и верни слуги!

11. Веднага се намериха умници, които тиражираха филма, размножиха го и го разпространяват със същата светска музика от класически автори. И това е нещо повече от престъпление. Сега са **развързали Силите на Разрушението** и те действуват навсякъде, където се види тази видео-касета на екран.

Събират се на групи и поединично, и гледат. И нито един не се намери да вдигне глас за закрила на оригинала и Паневритмията. Няма ги защитниците. А защо? Защото преди това Духът на Заблуддението ги е **разрушил** отвътре и ги е отклонил. Сега е времето на отклонението и на **разрухата**. Да живее тяхното време, защото те затова са изпратени. Да рушат отвътре и отвън!

А кой носи вина за това? Кой бе онзи, който сваля от натоварена вече кола натоварения архив на Анина Бертоли заедно с въпросния филм? Това е Духът на Заблуддението с неговите слуги във Франция и в България. Да живеят слугите и тяхното време! Да живее предателството вчера и днес!

Христовият Дух вчера, днес и утре е един и същ. И Той е онзи, който даде Паневритмията като Принцип на Единството между музика, движения и Слово чрез Битието в живота на човека небесен. Амин!

12. Прилагаме едно мнение на онези сестри, живи от времето на Школата, които са гледали видео-филма. Аз не съм гледал видео-филма. И няма да го гледам. Аз си искам оригинала, откраднат от изпечени крадци, лъжци и мошеници! Искам си го! Не отстъпвам! В никакъв случай!

За видеофилма, изпратен от Франция

Предадоха ми, че филмът е правен през 1940 г. Може би възможностите по това време да са били такива. Повечето снимки са неясни – силуети. От подобрите виждаме лицата на Учителя, на някои от приятелите по това време като Симеон Симеонов, Петко Елитропов, Боян Боев, д-р Иван Жеков и на други сестри и братя.

Движенията са от първата част на Паневритмията. Защо е озвучен филма с друга музика не е известно. Може да има причини за това.

От учебната част на филма разпознахме **от сестрите:**

1. Непозната
2. Вержа Куртева
3. Анина Бертоли
4. Йорданка Кисьова

От братята:

1. Непознат
2. Неделчо Попов
3. Непознат
4. Панталей Карапетров.

София, 22 май 2000 г.

VII. ЗАЩО РУСНАЦИТЕ НЕ КУПУВАТ ОРИГИНАЛНОТО СЛОВО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

1. За мисията на славянството, Русия и България е написано в „Космогонията“ в „Изгревът“, том I, както и в следващите томовете.

2. Описан е и онзи случай, когато Боян Боев изпраща в един пакет „Беседи на Учителя“ на български език до Рига, която е била вече окупирана от СССР. Той бил върнат с думите, че такава литература не се допуска в СССР. Когато Хитлер напада СССР и започва войната между Германия и СССР, то Учителят обръща внимание, че понеже били върнати книгите на Бялото Братство, то Хитлер като пристав на Бога отива да ги накаже. Хайде, обяснете си сега този факт! Разбрахте ли коя е причината за войната?

3. В „Изгревът“ е описано за най-голямата атака на Черната ложа срещу Русия чрез „Агни Йога“, чрез художника Рьорих и жена му. Тази литература днес залива Русия и всички злочестия на руския народ вчера и днес се дължат именно на това.

4. В СССР един евреин на име Леон често посещаваше България между 1970-1975 г. и твърдеше, че е създал тамошно Братство. Може ли евреин да стане християнин? Историята на всички евреи, присъстващи около Софийското братство, са ясни и са описани в „Изгревът“. Всички се провалиха.

5. По-късно Крум Въжаров беше ходил в СССР, но той като турист ги заведе да видят Кавказ. Какво има да видят в Кавказ? Там няма нищо. Словото е в България на Великият Учител. Тук е и Паневритмията. Истинската!

6. След 1990 г. михайловистите от Франция със своите пари и организации създадоха свои групи. Но те говорят за Михаил Иванов като за Учител. Петър Дънов не го признават като такъв.

7. В работата с „Изгревът“ и с набирането Словото на Учителя бях привлякъл Наталия Попова, която бе следвала архитектура в СССР и поддържаше свои връзки с познати. Започнаха да идват групи руснаци от Русия на Рила. Тогава реших да задвижа един архив от преводи, направени от Наталия Симеонова от Пловдив от български на руски. Изпратихме ги по същите групи, като бяха включени и снимки за техните бъдещи издания. Получих чрез писмо описа, какво са получили. Но накрая се разбра, че преводите не са сполучливи и целият труд на онази рускиня, омъжена за българин, живееща в град Пловдив, е бил напразен. Поне сама се е обогатила чрез преводите. А има още толкова много направени преводи.

8. Понеже моя милост бе онзи, който организира и финансира два концерта – рецитали за Мисията на Славянството и два концерта – рецитали за „Призванието“, където за пръв път се изнасяше Словото на Учителя за мисията на българите, на Славянството, включая и Русия, то смятах, че е направено нужното и написах писмо до Елена Фомичева на 23.03.1998 г., изпратено препоръчано. По този начин трябваше да завърши един етап. И той завърши. Прилагам писмото.

9. Идваха ежегодно групи от Русия, но онези, които контактуваха с тях, ги завличаха на Рила и нито един не пожела да се срещне с мене, понеже

българите ги отклоняваха. Ние бяхме към 1999 г. лятото издали към 50 заглавия оригинално Слово и то бе в книжарница „Изгрев“. Идваха, гледаха, но не купуваха. Не че нямаха пари. А бяха отклонени. Тотално в погрешна посока. А за „Изгревът“ да не говорим. Накрая една от групата идва на следващия ден, да си купи поредния том. Не е смеела да го купи пред тях. Представяте ли си! Няма нищо чудно в това, защото мнозина са михайловисти, чужденци за Словото на Учителя и мнозина от тях са евреи. Пълен провал на всички усилия, който бях положил. Но го направих и съм чист пред Руския народностен дух и пред Ангел Елохиа.

10. Писмо до Елена Фомичева.

23.03.1998 г.

София

Здравейте, Елена Фомичева,

Честита пролет и много поздрави от Вергилий Кръстев. Живот и здраве на всички ви.

Вашето писмо от 13.09.1997 г. получих на 26.09.1997 г. Наталия Попова извади от Вашето писмо Вашите бележки, написани за „Изгревът“. Сега ще отговоря на поставените от Вас въпроси:

1. Благодарим на Господу Твоему, че Ви е отворил съзнанието и ума, за да можете да четете Словото на Учителя. Това не на всеки се случва. Благодарим Ви също, че очите Ви са отворени и можете да четете „Изгревът“.

2. Чрез материалите, които съм Ви изпратил, преведени на руски език, можете сама да реализирате в името на Високия Идеал от Словото на Учителя Дънов. Преводачът от български на руски език е една рускиня, женена за българин и живяла в град Пловдив – казва се Наталия Симеонова, която отдавна е заминала за невидимия свят. Така че отбележете, че преводът е на Наталия. Моят помощник, Марийка Марашлиева, е кореспондирала с нея, познавала се е лично и дори е спала в нейния дом, когато е посещавала Пловдив.

3. В момента работим върху том VIII на „Изгревът“. Ще бъде поместена историята на Антиминса, защото той е свързан с обединението на руските земи под ръководството на Московското княжество в могъща Русия. Свързан е също с освобождаването на България от турско робство и на южните славяни, както и на Гърция през 1828 г. Дори сме го отпечатали отделно. Освен това ще бъде публикуван в отделен плакат и неръкотворният образ на Христа, дело на непознат за нас руски художник, икона, която е публикувана в Одеса през 1898 г. Според Учителя Дънов, в тази икона художникът се е доближил най-близко до истинския и физически образ на Исуса Христа преди 2000 години.

4. Всички истории за създаване на песните са описани в „Изгревът“. Понеже се укрива още оригиналният тефтер със записаните песни на Учителя, то аз още не мога да пристъпя към издаване на окончателното издание на песните на Учителя. Имаме много голямо противодействие от лъже-братя и лъже-сестри, които са по форма последователи на Учителя, а по дух са врагове на делото му.

5. За Паневритмията виж „Изгревът“, том I, стр. 628-631. Всички, които се подписаха под този протокол, измениха на протокола и се подиграха с подписите си. Мария Митовска издаде неверна Паневритмия. Аз бях предал оригиналите на Паневритмията от групата Мария Тодорова, Ярмила Менцлова и Елена Андреева, но накрая ме излъгаха и бе извършено предателство. Ина Дойнова ги предаде материалите на едно издателство и вътре включиха индийски чакри в материала и вкараха идеи и постановки на йогите в Паневритмията на Учителя. А йогите представляват учение от „Инволюцията“, което е до идването на Христа. От 2000

години е започнала Еволюцията. Учението на Учителя е за пробуденото човешко съзнание, което борави със свръхсъзнанието. Така че те извършиха предателство и отпечатаха една Паневритмия, която няма нищо общо с Паневритмията на Учителя. Виж „Изгревът“, том I, стр. 555-556 – така трябва да се разреши въпросът с Паневритмията.

6. Вие хвалите книгата на Весела Несторова. Аз я накарах да я напише. Аз съм заснел всичко на магнетофонна лента и на филми. Тя трябваше да влезне в „Изгревът“. Аз съм работил с нея много време. Но тя ме излъга, изигра ме и предаде материала на друг да го издаде. При мене е нейното второ преработено издание. Онова, което е написано в книгата е верно, но има още много неща, които не е описала, защото не смее да ги опише. Пример: Веднъж тя е на посещение при Учителя за разговор. Изведнъж Учителят я гледа строго, посочва я с пръст и извиква: „Вън от Изгрева! Рекох, напусни Изгрева!“ Весела е смутена и пита: „Учителю, защо ме гоните от Изгрева?“ Той отговаря: „Аз не гоня теб, но гоня оня черен дух, който е в тебе.“ Това лично ми го е разказвала Весела. А онова, което са ми разказвали нейните съвременници за нея, са такива, че може да се углащите. И затова аз се стремя в „Изгревът“ да ги давам събитията такива, каквито са. На някои не са приятни тези неща. Но това предпазва от заблуждение онези, които ще минат по същия път и ще имат същите задачи за разрешаване.

7. Аз съм този, който за пръв път публикува „Призванието на Учителя към българския народ и Славянството“, „Мисията на Славянството“ и отпечатах тези Скрижали в том I, II, III и IV. Те трябва да се проучават. Аз организирах и финансирах концерти-рецитали и бяха посетени от стотици хора. Аз дадох материалите на Евгения Шевалова да изнесе този концерт в Москва. Виж „Изгревът“, том IV, стр. 29. Изпращам Ви покана за рецитал-концерта от 9.03.1998 г., който също организирах и финансирах сам. Това го пиша не да се самоизтъквам, но да Ви покажа, че аз съм този, който движи нещата от самото начало. И аз съм този, който проби обсадата, за да се съедини България и Русия чрез Словото на Учителя Дънов. Другите са второстепенни лица. Пиша Ви това, за да не бъдете подвеждана при взимането на някое решение в погрешна посока.

Шест часа след концерта времето в София се промени. Валеше лек дъжд, а температурата на въздуха беше плюс 15 градуса. Изведнъж дойде буря, студ, мраз. Температурите от плюс 15 градуса спаднаха до минус 6 градуса. Следващите три дни валеше сняг и беше студено – минус 10 градуса. Тогава разбрах, че нашият концерт е успял, защото предизвика съответна реакция на противодействие на онези тъмни сили, които разединяват Славянството. Разбрах, че Славянството няма лесно да се обедини. А откъде разбрах? Ще Ви разкажа един случай, който ми е разказан преди 30 години от Весела Несторова.

През лятото на 1944 г. Съветската армия още воюва в границите на СССР срещу германците. Учителят е в село Мърчаево, където са и приятелите с Него. Там е и Весела. Един ден тя получава вдъхновение и написва химн на обединеното Славянство, който е в стихотворна форма. Тя отива при Учителя и го декламира. Той харесва нейната поезия и казва: „Напишете музика за този химн!“ На следващия ден времето е хубаво, небето ясно, няма нито едно облаче на него и е идеално време за музикално творчество. Весела получава музикално вдъхновение, чува мелодията горе във висините, сваля я долу и я написва с ноти към думите на нейното стихотворение. Освен поет, тя е и музикант и много добра певица. В момента, когато приключва с последния акорд, изведнъж се чува гръм от небето, след това светкавица и мълния. И започва буря с дъжд. Бурята продължава няколко часа, но Весела иска да покаже и да изпее какво е

написала. Тича боса към Учителя. Той я приема в стаята си, дава ѝ топъл чай да пие, тя се топли до печката и накрая Учителят я помолва да изпее песента. Весела я пее с вдъхновение и много тържествено. Когато стига до последния акорд, изведнъж се чува небесен гръм, светкавица и мълния проблясва през прозореца. Учителят поглежда навън бурята и казва: „Рекох, лесно няма да могат да се обединят Славяните.“ И показал с пръст светкавиците и гръмотевиците, които се чували и виждали през прозореца. Бурята траяла три дни. Ето, виждате, че е много трудно обединението и това може да стане само със Словото на Учителя.

И така, на 9 март 1998 г. направихме рецитал-концерт за Мисията на Славянството. След шест часа дойде бурята, снегът и студът. Прогнозите на метеоролозите бяха съвсем други. Те останаха изненадани. Студ скова Европа. А по телевизията видяхме как на 10, 11 и 12 март Москва бе затрупана със сняг и студ. Нещата се повтаряха от Мърчаево, от времето на Учителя. Аз бях много доволен, че концертът успя. Ние преварихме и го изнесохме. **Славянството ще бъде обединено. Но само чрез Словото на Учителя.**

8. Аз съм изнесъл в „Изгревът“ много материал за Мисията на Славянството и за Славяните от том I до том IV. Трябва да се проучава.

9. Разказват ми, че идват руски младежи в България, посещават този или онзи, ходят на Рила, на езерата и контактуват с лица, които нямат нищо общо с Мисията на Славянството и направо ги подвеждат в друга посока. Единствено Вие се обадохте, написяхте ми писмо и аз Ви дадох работа. Тази работа Вие ще я свършите сама, ще я реализирате в името на Учителя, в името на Бога.

И накрая много поздравя от

(Подпис)

Вергилий

VIII. КАК РАБОТИ ДУХЪТ НА ИСТИНАТА И КАК ДЕЙСТВУВА ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО

1. В моя архив имаше два кашона с преводи от български на руски език от Наталия Симеонова, която ги беше предала на Борис Николов. А Борис ги предаде на мен. Каза ми: „Ще има да издавате дълго време Словото на Учителя на руски език. Аз съм прероден руснак, който е бил убит при боевете на Шипка. Аз проговорих руски изведнъж, припомних си го от предишното си прераждане.“ Пазих ги 20 години. А това бе голям труд на преводача. Но сега се оказа, че трудът е бил напразен. Как така? Не може да бъде. Едно руско съзнание за пръв път от 150 милиона руснаци работи 20 години със Словото на Учителя и го превежда на руски. Това е подвиг!

2. Наталия Попова, с която работихме, а тя набираще оригиналното неиздавано Слово на Учителя Дънов, бе получила писмо от своята позната Елена Фомичева и венцехвалеше „Изгревът“. Дотук бе разбираемо. Публикуваме писмото ѝ от 29 юли 1997 г.

3. Получих писмо на 13.09.1997 г. от Елена Фомичева, която споделяше своите затруднения с Паневритмията. Публикуваме писмото ѝ от 13.09.1997 г.

4. На 29.09.1999 г. получих писмо от Елена Фомичева, в което ми съобщаваше, че с моето писмо изпраща писмо до семейство Гобо, с препоръка да ми върнат архива на Анина Бертоли, както и филма за Паневритмията. Дотук добре. Публикуваме писмото ѝ от 29.09.1999 г.

5. Към края на месец април 2000 г. Елена Фомичева изпраща по пощата до Галина Стамболийска видеокасета с прехвърления филм за Паневритмията,

загленен от семейство Гобо. За него вече говорихме. А самата Галина няма нищо общо с този въпрос. Той е непознат и досега, защото няма откъде да го научи. Може да го прочете в „Изгревът“, но онези, с които тя дружи, са срещу „Изгревът“. Но накрая тя предава видеокасетата, тя се разглежда и се разбира, че това е онзи филм, за който се пише в „Изгревът“.

6. Филмът е тиражиран в десетки броеве и се продава. Но както казахме, той е озвучен с класическа музика. А това е срещу един от принципите на Паневритмията, за които говорихме и които всеки може да си ги прочете в тези две издания на Паневритмията от 1938 и 1941 г.

7. Днес Духът на Заблуддението задвижи своя план за Разрушителните сили. Днес тази видеокасета се върти и показва по телевизорите и се слуша класическа музика. Днес тя служи като атомна бомба и разрушава всичко. Случайно ли е това? Това е предварителен подготвен сценарий.

8. Онези, които озвучиха този филм със светска музика, са слуги на Духа на Заблуддението. Онези, които го изпратиха тук и го разпространиха, са също слуги на Духа на Заблуддението. Тази разрушителна сила ще се върне и в Русия и тогава ще видят как ще се изпълнят думите на Учителя Дънов, че Русия я очаква още по-голяма и разрушителна революция, отколкото онази през 1917 г., наречена Октомврийска. Ще я дочакаме. Трябва да има свидетели.

Ако беше изпратен филма на мен, аз щях да го спра. Аз щях да искам сверка с оригинала, дали там е озвучен филма и от кого. Аз знаех какво означават силите на Разрушението. Зная ги. Видял съм ги. Опитал съм ги!

9. А онези, които не ги знаят, не ги познават, ще си ги научат от опит. Ще си ги проверят. Но ненаучени няма да минат по-нататък, в следващата епоха. В никакъв случай.

А полученият видео-филм чрез онзи руснак от семейство Гобо, преминал през Елена Фомичева и нейните познати, трябваше да изпълняват волята на Духът на Заблуддението. И го изпълниха. И сега е наред Разрушението в България. Но утре то ще се върне в Русия в стократен размер, да си проверят как действуват окултните закони на Бялото Братство. Ще се провери! И ще се заплати!

Ръководителят на българския народ, на Славянството и на Русия, е Един и Същият! Това е Ангел Елохил. Един е Неговият Завет. А това е Словото на Всемирния Учител Беинса Дуно.

Амин.

Забележка на редактора:

1. За по-добро онагледяване прилагаме лично направена извадка от Наталия Попова на писмото на Елена Фомичева от 29 юли 1997 г., преведено на български език (прил. 1).

2. Потвърждение от Елена Фомичева какви материали е получила от Вергилий Кръстев чрез Наталия Попова - 27.08.1997 г. (прил. 2).

3. Писмо от 13.09.1997 г. на Елена Фомичева на руски език до Вергилий Кръстев (прил. 3).

4. Писмо от 24.09.1999 г. от Елена Фомичева до Вергилий Кръстев на руски език, в което уведомява, че изпраща писмо до семейство Гобо, да ми предадат архива плюс филма (прил. 4).

Приложенията се публикуват, като оригиналите са копирани чрез скенер.

...Наташа, моля те, ако имаш възможност, предай на доктор Кръстев голяма благодарност за издаването на книгата „Изгревът пее...“ За нас това е огромен фактически материал – всичко, което се отнася до живота и съветите на Учителя – много поучителен и важен. Разбира се, понякога се налага да се филтрират някои личностни оценки на авторите на спомените по отношение на другите братя и сестри (от негативен характер, най-често личен, субективен); какво да се прави, ако човекът не може да се съдържи. Но напът редом е безценната памет за Учителя, Неговите съвети, оценки, а за нас това е Живият Хляб. Несъмнено без целеустремеността и самоотвержеността на доктор Кръстев, който е съумял да зарази с тази своя убежденост и своите помощници, тези спомени нямаше да съществуват.

Благодарим му.

Събран в огромен фактологичен материал от живота на Братството, неговата история на прилагане на Учението. Това, че авторите на спомените са много, е добре, защото едно събитие, описано от няколко души, става по-ярко, придобивайки различни оттенъци, а личностните негативни оценки може да се филтрират.

Разбира се в това отношение ненадмината е книгата на Весела Несторова – нито една отрицателна оценка. Тези, за които не е могла да пише с радост, просто не са споменати – това е прекрасен изход. Такава коректност съответства на нейната висока душа. Може би ако другите братя и сестри бяха работили над своите записи на масата, а не ги бяха разказвали пред магнетофона, те биха могли също да отхвърлят нещо след размисъл върху текста.

Но аз разбирам доктор Кръстев – той не се е нагърбял с ролята на редактор (освен материалите на Борис Николов, едва-едва) и нищо не е съкратил – това е невъзможно, в противен случай ще има обвинения от обратен характер („Кой ви е дал право да съкращавате? Не е съкратено това, което трябва!“ и т.н.)

И така, ако не беше неговата укоритост и обещанието му всичко да се предаде точно, тези спомени нямаше да ги има. Книгата на Весела Несторова обхваща периода с Учителя от 1837 година насам, а тук е представен материал от 15-20 години по-рано.

Тези томове са важни и нужни и читателят също трябва да избърши определена работа със своята душа, за да получи полза за себе си, а не само щедра формация...

Елена Фомичюва

Москва, 29 юли 1997 год.

1. Една папка от 83 страници машинописен текст, съдържаща:
 Сила и живот, IV серия Воскресных бесед, 1921-1922.
 „Братя и сестры Христа“ 2
 „Плещ“ 14
 „Тогда они просят“ 26
 „Сын Божий“ 38
 Панорамия, музика и движения от Учителя. Составил Боян Боев.
2. Една тетрадка малък формат ръкопис, съдържаща:
 Общение с Божом
 Добра молитва
 Причини мирового кризиса
 Правильный рост ученика
 Эфирное тело
 Ангельские иерархии
 Божественные иерархии
 Музыка - путь постижения
 Мысли из неизданной беседы Учителя
 Молитва Учителя
 Молитва ученика
 Молитва Братства
3. Една папка машинописен текст от 46 стр. с книгата на Боян Боев
 „Учитель о дыхании“.
4. Една папка, съдържаща машинописен текст от 267 стр. на
 „Источник добра“, съставил Борис Николов, стенографирал Боян Боев.
5. Четири тетрадки голям формат ръкопис, съдържащи:
 - 5.1. Мисли от Словото на Учителя
 - 5.2. Една беседа за мъжете
 - 5.3. Неделни беседи, произнесени през 1937-38 година, както следва:
 I тетрадка - 1-9 беседа;
 II тетрадка - 9 - 18 беседа;
 III тетрадка - 18 - 26 беседа;
 IV тетрадка - 27 - 39 беседа.
6. Поезия от неизвестен автор
 Россия ищет Бога;
 Как хорошо;
 Небесные грезы;
 Не говори.
7. „Будущее принадлежит славянам“ - из Слово, сдѣланномъ в 1919 году.

*Получила все указанные выше материалы в
 личном деле.*

*27.08.97 Яковлев
 / Яковлева Елена /*

Здравствуйте, уважаемый доктор Вергилий Крыстев!

Я благодарю Вас за щедрый дар - переводы на русский язык Слова Учителя братом из Болгарии. Этот неведомый нам брат был исполнен любви к России и своей ответственности за передачу ей Слова Учителя. Выполнена огромная работа, и, Бог даст, появятся условия для её издания. Сейчас я не могу сказать ничего определённого о сроках, но обещаю использовать все возможности, которые могут возникнуть.

Благодарю Вас также за седьмой том "Изгрева" и фотографии Учителя, которые Вы мне дарите, большое спасибо! Я высоко ценю Вашу деятельность по изданию книг воспоминаний братьев и сестёр, живших при Учителе. Эти материалы нам очень помогают в принятии решений в различных ситуациях: иногда они подтверждают наши интуитивные решения, а иногда подсказывают правильное решение. Кроме этого, ведь у нас в России нет устного предания о Братстве времён Учителя, поэтому для нас бесценна вся эта информация. Очень важно было прочесть об Антимине в томах 2 и 5.

Эти книги помогают нам и в работе над песнями Учителя и Паневритмией. Стало ясно, какому описанию Паневритмии можно доверять, ведь оно было выполнено по непосредственному поручению Учителя Яримиде Ментиловой, данному к тому же за несколько дней до ухода Учителя / по воспоминанию Марии Златевой /. Насколько Учитель был обеспокоен состоянием Паневритмии, которая оставалась в Болгарии после Его ухода и должна была быть передана другим народам! И Он же сказал, что ей помогут сёстры.

Нас очень смущал темп упражнений Паневритмии, приведённый в издании 1992 - сияла небольшого формата книга, переиздание со-роковых годов. Оказывается, Вы привели хронометраж, выполненный при Учителе, в четвёртом томе "Изгрева" / с. 231 / У нас не было этого тома, но в этом году удалось купить, и теперь у нас есть все тома. Недоумение по поводу темпов разъяснилось.

С Вашего разрешения, как мне передали, я могу оставить у себя конверт с фотографиями, предназначенными для издания переводов, до того времени, как их удастся издать. Прилагаю расписку в получении от Вас всех материалов.

Ещё раз благодарю Вас за Вашу работу для дела Учителя и за щедрые дары и от всей души желаю дальнейших успехов!

С искренним уважением Е. Сташев.
13.09.97. Москва.

Уважаемый д-р Вергилий Крыстев!

По возвращении из Софии мне передали о Вашем недовольстве тем, что направленные Вами в августе 1997 года материалы Наталии Семеоновой лежат у нас без движения. Это так по двум причинам. Во-первых, несмотря на то, что переводы выполнены хорошим литературным языком, в них, к сожалению, есть грамматические ошибки, которые необходимо исправить. Однако наша маленькая группа практически вся была занята переводом книги «Учитель», издания 1947 года, и только этой осенью мы закончим. Бог даст, эту очень большую для нас работу. Ведь для того, чтобы переводить Слово Учителя, нужно погрузиться в Учение, а для этого необходимо время, много знаний и много работы. Мы же познакомились с Учением сравнительно недавно, а переводить начали ещё позже. Во-вторых, издать переводы Наталии Семеоновой, как и наши, можно только в том случае, если появятся спонсоры, и я об этом (об отсутствии возможности издавать) писала вам в 1997 году. В данное время даже тот издатель, который хотел издавать книгу «Учитель», отказался от этого намерения из-за отсутствия средств, так как у нас в стране в 1998 году резко ухудшилось финансовое положение. Потому мы подготовим книгу «Учитель», но каким образом она будет издана, в данный момент абсолютно неизвестно.

Мы начали работать над уточнением перевода «Изворът на Добро», но срок окончания этой работы я сейчас назвать не могу. Могу только сказать, что в том виде, какой этот перевод имеет сейчас, его издавать нельзя. Я передавала через Наташу Попову несколько страниц этой работы с правками, чтобы Вы убедились, что их немало и пренебречь этим невозможно. Кроме того я передала ксерокс одной брошюры об Учении, изданной в Болгарии на русском языке. Она хорошо издана, текст её очень хорош, но грамматических ошибок очень много. По-видимому, чет смысла в такой работе, так как результат не соответствует содержанию. Впрочем, воля Ваша, если Вы настаиваете, чтобы я вернула Вам весь материал, полученный от Вас в

1997 году, я это сделаю, но мне необходимо Ваше письменное распоряжение. Выполнить это я смогу не раньше, чем когда кто-нибудь от нас поедет в Софию или кто-то приедет из Братства в Москву с полномочиями от Вас получить этот материал.

Часть материалов Наталии Семёоновой уже переведены на русский язык в России, но не изданы по той же финансовой причине. («Учитель о дыхании», «Паневритмия» 1938 года). Что касается «Паневритмии», то это описание издавать не стоит, так как в нём много разночтений с другими источниками по Паневритмии. Кстати, тот материал, который нам передали в Софии в 1998 году как «Паневритмию трёх сестёр», не содержит подписи Елены Андреевой, и я не уверена, что при перепечатке не допущены искажения, он вообще никем не подписан.

В 8, 9, 10 томах Вашего «Изгрева» я прочла о фильме с «Паневритмией», существующем во Франции. Сегодня отправила письмо туда, прося передать все материалы Вам, чтобы можно было полностью издать Слово Учителя без коррекции и чтобы мы (Россия) могли получить и Слово, и Паневритмию Учителя. Очень надеюсь на помощь Учителя в решении этого вопроса.

Для меня серьезнейшей и принципиальной проблемой является разночтение в исполнении Солнечных лучей в движении № 6. В описании Инны Дойновой (книга с «чакрами») и Святозара Няголова (1999 года) в этом упражнении делается шаг вперёд, а в описании Солнечных лучей 1942 года и в том описании, которое ^{подготовлено} в 1999 году для передачи в Министерство образования, шага вперёд нет – исполнители повторяют 6 раз вращение на одном и том же месте (одиночные и совместные – всего 6 раз). По-моему, шаг должен делаться вперёд обоими партнерами одновременно после окончания вращения по кругу, об этом говорят и слова этого упражнения «от крыга тесен излезни».

Я не знаю, занимались ли Вы этой темой – Паневритмией, – но мы исполняем её ежедневно с 22 марта по 22 сентября, а насколько серьезно обстоит дело с

ответственностью за точность её выполнения, Вам известно. («Изгревьт», т.4, стр. 232).

Теперь единственная надежда на фильм, иначе невозможно подготовить описание на русском языке. Нам предложено несколько противоречивых описаний, особенно в Солнечных лучах! А описания «Паневаритмии» у нас здесь очень ждут, спрашивают люди из разных городов.

Я очень сожалею, что не состоялась встреча Анны Драгавцевой с Вами, но она сказала, что они практически всё время провели на Риле, а назначение встречи на день их отъезда было нереально, и она передала «сероко» указанных выше материалов Наталии Поповой. Я не могла настаивать на том, чтобы она обещала мне встретиться с Вами, так как уезжая из Москвы, они не знают всех обстоятельств своей поездки и не берут на себя твёрдых обязательств. Но и при встрече она могла Вам сказать только то, что я сейчас пишу. Мне кажется, доктор Вергилий Крыстев, у Вас нет оснований сердиться на нас (или на меня), так как, на мой взгляд, мы достаточно добросовестно сами загружаем себя, осознавая свою ответственность перед Учителем. Впрочем, решайте сами, и я жду Вашего ответа.

Желаю Вам успехов в Вашей благородной работе и молю Бога, чтобы Вам были переданы материалы, находящиеся во Франции, и было до конца издано Слово Учителя по оригиналам.

Будьте здоровы, храни Вас Бог!

Москва. 29 сентября 1999 год.

Г. Крыстев

IX. ЗА АНГЕЛИТЕ НЕБЕСНИ, ЗА СЕСТРИТЕ ДУХОВНИ, ЗА ДЕМОНИТЕ ПОДЗЕМНИ

А. Подвизаване на човека земен в пътищата Господни.

Б. Приложения: От Първо приложение до Десето приложение.

А. Подвизаване на човека земен в пътищата Господни

1. С **Павлина Даскалова** се познавам от 1970 г., когато последователно сам летирах на 7-те Рилски езера, и когато тя бе дошла с Весела Несторова за десет дни. Ежедневно се разхождахме по езерата тримата и имахме възможността да слушаме безкрайните разкази на Весела Несторова за Школата, за Учителя и за всички събития по онова време. И досега всичко съм запомнил. По-късно накарах лично Весела Несторова да си напише спомените и което направи. Но се явиха след това други, които я излъгаха и ограбиха.

2. По-късно се виждах с нея на планината през следващите години. Вече бяхме познати. По това време аз работех усилено с възрастните приятели за историята на Школата и вече знаех много неща. И сравнявах с чутото и с видяното. Имаше грамадна разлика. Разказвах ми едно, а виждах друго.

3. След събитията от 1990 г. ограниченията отпаднаха и всички вкупом се спуснаха да направят нещо. Но какво да направят, когато не знаеха нищо? Опитвах се да повторят пътя на предишното поколение след 1945 г., което се отклони от Школата на Учителя и то бе спряно от властите. Учителят натисна своя невидим бутон и слугите на кесаря ограничиха и спряха отклонението. Забрашиха всичко – забраниха печата и всякаква дейност. И добре че го направиха, защото щеше да се дойде до още по-големи поражения. И така Павлина Даскалова като ръководител на Търновското братство се включи активно в образуването на братски съвети. Това бе естествено за нея, защото бе свързана с тях.

4. Ръководството в София бе превзето от представители на Черната Ложа, която веднага опорочи и отклони последователите на Учителя, желаещи искрено съживяването на Братството. Явиха се проблеми, които поради незнание не можеха да се разрешат. Веднъж Павлина Даскалова ме завари при Марийка Марашлиева, дошла в София за поредното събиране на ръководителите от страната. Помоли ме да изложа моето становище. В нейно присъствие аз диктувах на Марийка Марашлиева, която пишеше на пишуща машина. Това изложение трябваше да го прочете пред ръководителите. Но не го прочете. Някой отвътре я спря. Аз се изненадах. Аз изнесох проблемите и начина за разрешението им. Но ги отхвърлиха. И после се отклониха всички тотално и тръгнаха по друг път. Ето прилагам изложението от 19.12.1993 г. като **Приложение Първо**.

5. В следващия етап Павлина Даскалова бе привлечена от мен да се съберат материалите за Търновското Братство и да се издадат в „Изгревът“. Тя се съгласи, аз й изпратих преписите и писмата от Марийка Марашлиева на Учителя до Елена и Константин Иларионов. Но се намесиха сили, дошли от хората, за които бе закачена и провалиха всичко. Започна с писма да ме обвинява за разни неща. А тя не знаеше, че аз бях обучен и знаех почти всичко. Това ме накара да й напиша едно дълго писмо на 11 март 1994 г. от 14 машинописни страници, които диктувах на Марийка Марашлиева. Целта бе да я

въведа в проблемите. Изпратих го препоръчано. Смятах, че ще се коригира. Но опитите ми бяха напразни.

Прилагам писмото от 11 март 1994 г. като **Приложение Второ**.

6. Независимо от затрудненията, които имах с Павлина Даскалова, а това се дължаха на онези сили, които влизаха в нея, надуваха и платната, вятърът я отвяваше в друга посока, то аз все пак съдействувах да се свърши някаква работа. Дори и дадох заглавната страница на нейния том, който тя подготви, отпечата и който аз си го закупих от София. Правеше впечатление, че когато ме виждаше в София, се уточнявахме по един начин, а след това се изметваше и постъпваше по съвсем различен начин. Аз вече знаех каква е причината, но търпях, за да се свърши поне някаква работа. Ето защо и изпратих писмо от 23 август 1995 г. това е **Приложение Трето**. Тук са поместени всички актуални проблеми до този момент.

7. В следващия етап тя биваше разпъвана на кръст отвътре и отвън. Трябваше да избира дали да работи с мен или срещу мен. Като финал се яви летуването на Рила 1995 г., където председателят на Братския съвет Благовест Жеков бе забранил да се продава нейната книга за Търновското Братство, както и „Изгревът“, II и III том. Независимо от всичко тя бе вече завързана отвън от онези сили, които бяха дошли да разрушат, отклонят и променят всичко. Ето защо и написах писмо на 10.11.1995 г. Това ще бъде **Приложение Четвърто**.

8. Бях вече задвижил програмата за издаване неиздаваното Слово на Учителя Дънов, което съхранявах 30 години и което бях запазил от непрекъснатите обиски на комунистическата власт. Реших да направя опит с Павлина Даскалова да подготви една годишнина. Тя дойде в София, направихме протокол с условията, подписа се, а аз ѝ връчих материали „Утринни слова“ - 1939-1940 г. Протоколът от 3.09.1996 г. го прилагам като **Приложение Пето**.

9. Годишнината от Утринни Слова 1939/1940 година бяха предадени и Павлина Даскалова трябваше да намери екип, да предаде да се набират, а проверката на текстовете щеше да се извърши от нейни сътрудници. Каква бе изненадата ми, когато бях уведомен, че тя е предала да се набира на фирмата на Стефан Калайджиев. А той беше станал издател и отпечатваше първо промененото издадено Слово на Учителя Дънов до 1950 г., като от своя страна го редактираше и заменяше някои остарели думи и изрази със съвременен говор. За мен този, който променя Словото на Учителя, е враг на Словото му и враг на Школата му, и враг на Учението. Това е според мен, но не и според Павлина Даскалова. Срещнах се с Теодора и Мелена Шкодревци от Габрово в София и те трябваше да направят опит да си приберат дискетите, защото знаех, че Калайджиев ще ги издаде сам и то променени. А защо Павлина му ги бе дала да ги набират? Обясни ми, че той ѝ дължал някаква сума, която не могъл да върне и затова негова служителка заради тази сума ще набере „Утринни слова“. Но благодарение намесата на Небето, то успяха сестри Шкодревци да приберат материала и да го спасят от променяне. Така бе спасена и издадена чрез средства на Търновското Братство и се продава досега от тях, и парите им се възвръщат. През мен не е минал нито един лев.

Павлина Даскалова буквално вече се раздвояваше. Искаше да работи за Словото, но онези Сили, които бяха навлезнали в нея, я завличаха в съвсем друга посока. Ето защо прилагам като **Приложение Шесто** разказа на Теодора Шкодрева за онези дни, когато се борехме за чистота на Словото.

10. След като Теодора и Мелена Шкодревци - близначките от Габрово, бяха прибрали „Утринни Слова 1939/1940 г.“, работеха няколко месеца, съпътствувани с много неприятности и затруднения. Някой се беше опитал да

коригира и редактира оригинала. Съобщиха ми по телефона и аз наредих да се работи по оригинала. Така отбихме и този удар, насочен срещу оригиналното Слово на Учителя.

За „Утринните Слова“ Павлина Даскалова дойде в София при Елена Николова и Стефан Кирлашев, за да вземе от тях негативите за корицата. Бяхме се уточнили да бъде една и съща корица за цялата поредица. Представляваше оранжево слънце, излизащо зад върховете на Планината, цялата във виолетов цвят. Надписът със заглавието трябваше да бъде с оранжев цвят. Имаше причини за това. Корицата трябваше да символизира съвпад Слънце със Сатурн. Утринните Слова са давани в 5 часа сутринта в неделя. А неделя е под знака на Слънцето и Духът на Обещанието, което е портокален, оранжев цвят. И понеже има връзка със съботата, която е под знака на Сатурн, и се носи от виолетовия цвят и Духът на Силата, то аз реших в корицата да бъде заложен съпада Слънце със Сатурн, оранжев цвят върху виолетовия цвят на корицата. Така бе издадена първата годишнина на „Утринни Слова“. Но този съвпад ги разруши отвътре. Павлина Даскалова отива при Елена и Стефан, и те я изгонват със скандали. Тя излиза и плаче. Обаждат ми се по телефона. Разреших и да си намери сама художник и да спази горните условия, и да си направи сама цветната корица. Намери и го направи, и издаде. Най-големите неприятности не дойдоха от мен, а от онези, с които беше се завързала и които бяха представители на черната ложа. Аз смятах, че ще проумее накрая. Така смятах, но се излъгах. Човек не се променя, когато е вързан от някого. Първо той трябва да се отвърже.

Но въпреки всичко и написах писмо, с което я поздравявах, че въпреки всичко е свършила някаква работа за Бога. Всички я завидяха. А тя бе горда и с радост показваше, че само с нейната група е издала оригинално Слово на Учителя. Да, но Небето се намеси и спаси нея от провал, както и Словото на Учителя от посегателство. Изпратих ѝ писмо на 16.04.1997 г., което ще бъде като **Приложение Седмо**.

11. Програмата, която ръководих, включваше вече десетки екипи, които набираха на компютри оригиналите, които пазех и съхранявах. Павлина Даскалова се опита отново да се включи в програмата. Аз се съгласих, защото трябваше до края на 1999 г. да издадем всичко, което бе при мен. Яви се, предадох ѝ оригиналите на Неделни беседи 1942/1943 г.

След известно време тя предаде оригиналите да се набират. Прилагам като **Приложение Осмо** протокола от 17.11.1997 г.

12. За мое най-голямо учудване тя предаде да се набира тази годишнина на Марина Иванова. А те заедно с мъжа си две години преди това искаха да се включат като екип за съответен набор. Но понеже бяха студенти, аз ги отклоних, че те трябва да завършат и след като си намерят работа – тогава да се появят при мен.

Марина Иванова бе извикана от мен у дома и се уточнихме да набира по оригинал. Павлина Даскалова е поискала от нея дискетите с набрания материал да го предаде на Димитър Калев от Варна да го редактира, т.е. да го осъвремени така, както бе направено с друг материал, излязал като „Истинната лоза“. Но Марина Иванова отказала категорично. Аз бях уведомен за това и знаех, че това е вече последната работа, която се върши с нея. Рано или късно материалите ги предаваше на представителите на Духът на Заблудението, който променяше, изменяше и скалпваше свои нови изразни средства.

Накрая разпечатания материал заедно с оригинала беше изпратен и нейната група направи т.н. проверка. Но не пожелаха да си кажат имената.

Накрая Марина Иванова провери всичко и тогава бе пуснат за печат. Павлина Даскалова беше обещала да осигури финансирането на тази годишнина, но после се отметна, защото разбра, че не може да променя оригинала. Отказа я онзи вътре у нея, който я вече отдавна ръководеше по съвсем други пътища.

Прилагам като **Приложение Девето** изложението на Марина Иванова за тези събития.

13. Още от самото начало в мое присъствие бе любезна, усмихната като слезнал ангел небесен. И това бе вярно. Ангелът небесен слизаше, когато бе при мен усмихната. Но само тогава. После отлиташе на небето.

Имаше и други случаи, когато тя крещеше срещу мен озлобена и бълваше змии и гущери срещу мен пред всички в това клубче на Изгрева, където се събираха последователите на Учителя. И след като изхвърляше през себе си всичко, което се беше събрало във въздуха срещу мен, то тръгваше от дом на дом и говореше срещу мен. Идваха и ми съобщаваха всичко. Аз знаех, че трябваше да се защитавам. Помолих Вихър Пенков да опише всичко, за онези моменти, когато крещя и бълва хули срещу мен, а на следващия ден я вижда седнала, усмихнала се в дома на Марийка Марашлиева и разговаря с мен. Предният ден е била хвъркат триглав змей и с триустови уста и глави е бълвала огън срещу мен, а на следващия ден е седнала срещу мен усмихната, весела като ангел небесен. Е, това как си го обяснявате? И като си го обясните, може ли да го изтърпите? Няма да можете. И аз не го изтърпях! Ето защо като **Приложение Десето** тук прилагаме изложението на Вихър Пенков за триглавия змея, хвърчат над Айтос, над Рила и над София. Приказките съществуват като реалност днес, защото има и ангели небесни и демони подземни. А Учителят дойде да подготви, и даде на света изработената вече, духовната сестра. Но това може да стане само чрез Словото на Учителя Дънов. Досега аз не срещнах духовната сестра чрез Словото на Учителя.

14. Сега е 2000 година. Беше излязъл „Изгревът“, том XI и XII. Идва Павлина Даскалова и носи първия том на „Велико Търново и Всемировият Учител Беинса Дуно“ в книжарница „Изгрев“ и показва и доказва на Жана Иванова, че това, което пиша, е лъжа. Посочва, че моето име е изписано цяло и че не било вярно както съм писал, че е било съкратено нарочно. Жана Иванова гледа и повярва на Павлина Даскалова и ми съобщава по телефона. Аз не само съм ядосан, но бесен, защото това е атака не срещу мен, но срещу Жана, да я откачат от мен. Казаха й: „Да знаеш, че ще дойде време и Вергилий ще пише срещу теб. Той пише срещу всички.“ Това ми казва Жана Иванова и по гласа познавам, че тя вече вярва на нея, но не и на мен. Отивам, отварям книгата и посочвам точно на кой ред е отбелязано само В. Кръстев. „Да, ама отначало е изписано цялото ти име.“ – „Да, това е така, но тук е вече отрязано името ми, за да ме няма вече.“ Това е акт и метод на Черната Ложа. И започвам да говоря и обяснявам по телефона цялата тази измислена и скроена магия от Черната ложа. А тя е следната. Слушайте, ама добре! Тя е вече за вас, а не за мен.

Навремето стопанинът на къщата или стопанката отива в двора и хваща една кокошка за краката. Кокошката кряка, но той я занася на дръвника и със секирата ѝ отрязва главата и я захвърля на земята. Кокошката вече не кряка, защото ѝ е отрязана главата и само подскача известно време и спира. Отначало е имала глава, а сега няма глава. Така и Черната ложа, когато иска да отреже главата на някой, първо му изписва цялото му име и непосредствено след това му отсича с брадва името, та да не съществува повече. Ето защо, така го отпечатват съкратено. Та да му се съкратят дните и действията му. И тук това е приложено умишлено от познавачите на тази черна магия.

А за доказателство проверете, че името на онзи богослов, който провали изданието със своя увод, му е изписано цялото име. А на редактора на книгата – същото е сторено. А тези двамата отклониха Павлина Даскалова от мен в друга посока. Не само я отклониха, но я направиха враг на Програмата!

И сега в Павлина вече го няма небесният ангел. Той е отлетял и вече не ще идва, повече никога. Никога!

И сега вече я няма духовната сестра, защото такава не може да се създаде чрез Словото на Учителя. Не можа!

И сега останаха демоните подземни да излизат и да вървят от човек на човек и да го превземат отвътре и да създават роби. Роби на разрушението.

А Павлина Даскалова през 2000 година три пъти идва в София и на три пъти обиколи всички да говори срещу мен, срещу програмата, която издаде неиздаденото оригинално Слово на Учителя Дънов. И срещу „Изгревът“. Свърши работа на своя Господар! И то отлично!

Но за всичко си има Видов ден: И той ще дойде за мнозина. Ето заради тях се включва този материал, да не бъдат отклонени от Духът на Заблудението.

Б. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение Първо

19.12.1993 г.

ИЗЛОЖЕНИЕ

във връзка с някои проблеми при духовно общество „Бяло Братство“

1. Проблем: Днес, 19.12.1993 г. сме се събрали ръководителите в това помещение. В Предверието се продава алкохол, пушат се цигари, превърнало се е на бакалница, а по стените са окачени плакати на една партия. В салончето навремето имаше портрети на партийни водачи. Молитвите на Учителя и Словото на Учителя се четеше пред лицето на тези партийни водачи. Трябваше да дойде човек – германец, от хиляди километри за да купи едно платно, с което да се закриват партийните водачи, пред лицето на които се молахме и четяхме Словото на Учителя. Постановката на Учителя по този въпрос я има в Словото Му и то е напечатано. Аз питам, кой беше този, първият, който ни натика в този клуб? Чия воля и чие поръчение той изпълняваше? Защото в онези години ако не бяхме влезнали в този клуб, то властите щяха да разрешат въпроса по друг начин, защото желаеха този въпрос да се разреши по един легален начин. С влизането в този клуб си отрязахме пътя за всякакви постъпки пред властите. Този ход на онези сили, които ни вкараха в това помещение, бе напълно успешен и трябва да им се отдаде заслуженото. Въпросът е кой ни вкара тук и не можеше ли онези, които ни събраха тук, да ни съберат на друго място, където дори може да се заплати? Можехме да влезнем в един салон, където ще бъде много по-чисто, отколкото тук. Това са същите сили, които навремето действаха за разрушаване на Салона и сега намериха проводници, проведоха своето решение и ни вкараха тук.

2. Проблем: Проблемът с ръководството. Учителят в Словото е разгледал този проблем. Ученикът изпълнява Словото на Учителя. Този опит е направен още през 1921 г. в град Русе. Русенското Братство се регистрира официално като юридическа личност. Регистрират устав, издават си членски карти с портрети,

създават си ръководство, създават си стопанство и общ братски имот. Във връзка с този опит на русенци Учителят още през 1923 г. в 27 лекция на Общия Окултен клас, на стр. 10 казва: „Като имат другите общества устави, защо не стоите при тях? Всичката ви грешка седи в това, че вие като дойдете тук, искате да се проявите като в света. Не, тук ще се проявите по Божествено.“ Във връзка с ръководството на Бялото Братство Учителя е казал, че най-идеалното ръководство е за един ден. Сега да проверим какво стана с русенското Братство, които имаха устав, членски карти и стопанство. Още преживе на Учителя те сами се отказаха от юридическата регистрация, развалиха стопанството с цел да си поделят Братския имот. Продаде се и Братският салон. Накрая имота го дадоха на Ловно-рибарското дружество. Учителят бе заявил за братя Маркови, че ще излязат като просешка тояга оттам. Това се сбъдна и е урок за онези, които не изпълняват Волята на Учителя, която е дадена в Неговото Слово.

3. Проблем: Проблем за братските средства, които се набират от десятъка. Ние имаме опит какво стана с десятъка на Учителя след Неговото заминаване. Ето Братството от Търново внесе една сума от 5,000 лева за песнарки. Досега нямаме никакъв отговор, нито документ. А ние можехме да си извадим песнарката на ксерокс за тези пари и да я предадем на онези, които дадоха вноски. Въпросът за отпечатването на песнарката може да се разреши само тогава, когато се отпечати по оригинала на Учителя от така наречения „Черен тефтер“. Защо се изискват пари за песнарка, когато онези, които са запознати с този проблем, не го движат?

Ние внесохме 7,000 лева за филм за Паневритмията на Кирил Кирилов, който е кинооператор и вече изминаха три години и досега нищо не е направено. Освен това пращаме редовно десятък и не знаем къде този десятък отива. Затова смятаме, че този принцип не е правилен, защото дава възможност за пълна безотговорност на лица, които поемат обещания, без да ги изпълняват. Затова смятаме за уместно да се приложи друг принцип. Ръководствата по места да събират по места своя десятък и да го влагат от тяхно местно решение в онези инициативи, които лично ще могат да контролират. Освен това всеки, който е вложил пари, ще види, че нещо е направено с неговия десятък. По този начин ще се отсеке и отреже възможността за неправилно насочване на тези средства. По този начин всяко едно Братство с повече членове като в Търново, Шумен, Габрово и др. могат спокойно да финансират по едно томче от беседите на Учителя и само да ги разпространява.

4. Проблем: Проблем за създаване на Дружество за печатане на беседите. Прави впечатление в раздел II, като цел на това дружество се учредява, за да сложи под свой контрол цялото наследство на Общество Бяло Братство. През тези 45 години комунистическа власт унищожаваше чрез обиски беседите на Учителя. Неколцина предани братя успяха да съхранят непечатаното Слово на Учителя. Те имат отговорност пред онези, които им са го дали за съхранение. А сега с учредяването и юридически узаконено това дружество ще може по законен начин и чрез съда да търси от онези, които съхраняват Словото, за да им го предадат. Целта на това дружество не е да издава Словото на Учителя, а да вземе в свои ръце юридическа власт, с която да се разпорежда със Словото на Учителя. Словото на Учителя трябва да се напечата в своя оригинал. Онези, които създават дружество, желаят да редактират Словото на Учителя, като по този начин искат да задоволят своите лични амбиции, че са компетентни да редактират. Мнението на Учителя по този въпрос е категоричен и го има напечатано. А това е, че Божественото не се коригира. Целта е силите, които воюваха срещу Словото на Учителя, да намерят своя проекция, да изземат

непечатаните беседи от тези, които ги съхраняват, за да могат да ги коригират и изменят. А за властите е много лесно да поставят ръка и да унищожат непечатаните беседи.

Ако е въпрос за печатане, ние смятаме, че всяко едно Братство в провинцията може да финансира в разстояние на няколко години едно томче от беседите на Учителя. А там, гдето са по-малки Братства, ще се обединят и ще издадат едно томче. По този начин сами ще финансират, сами ще контролират средствата и сами ще продават беседите. Ако в страната по този принцип се задвижат 4-5 компютъра да набират беседи, това означава, че всяко едно Братство за няколко години ще даде своя дял в отпечатването на Словото на Учителя. Всяко едно Братско ръководство по места само ще движи и контролира средствата. Единственото условие е да се набира оригиналният текст, такъв, какъвто е подготвен от стенографката Елена Андреева. И никакви други редакции, преразказване на Словото, изхвърляне и подменяне на думи и изречения. Този опит е опит от времето на Михаил Иванов, според който французите не могат да разберат Словото на Учителя и той трябвало да го преразказва. Отидете на площад „Славейков“ и ще видите неговите брошури под различни номера, като една от брошурите носи названието „Високият идеал“. Това е опит да се подменят оригиналните заглавия на Учителя и да се заблудят целенасочено онези, които търсят Словото на Учителя. Брошурите са написани с името му Омраам Михаел Аиванхов. След заминаването на Учителя и други правят опити на Изгрева да преразказват Словото на Учителя със своя интелект, за да бъде достъпно за българите. Това са едни и същи сили, които работят срещу Словото на Учителя.

Затова е необходимо да не се влиза в тази клопка на едно такова издателство, където ще има управител, който ще има право на месечно възнаграждение и на заплата. Освен това ще се създаде администрация, която ще получава заплати и по такъв начин всички доброволни вноски ще бъдат изияждани за заплащане на заплати, ще се посегне върху Словото на Учителя и ще се даде възможност да се ликвидира чрез някой правителствен акт Словото на Учителя, онова, което е съхранено досега. Тези сили съществуват и сега и търсят проводници да се изявят. Чрез това издателство се дава такава възможност.

5. Проблем: Проблеми с духовните опитности и спомени на учениците. Онези, които са писали тези спомени, имат своя постановка и са изпълнощили онези лица, които ще ги издават. А онези, които са събирали опитности на учениците, също имат да изпълняват желанията на онези, които са ги диктували. Създава се възможност юридически чрез това издателство да се посяга върху тези материали. Като пример можем да посочим, че в последния брой на „Житно зърно“ са поместени спомени на Елена Андреева. Редакторът на това списание нарочно не е написал името си в този брой. А това е Елена Николова. Тя лично, в присъствието на трето лице, е чела на глас завещанието на Елена Андреева, чрез което се дава право на печат на едно определено лице. След това Елена Николова нарочно помества в това списание тези спомени, за да попречи на онзи, който е свършил работата на Елена Андреева. Освен това пише и писмо на въпросното лице и го уведомява, че това е направено нарочно. Ето, това са методи, които нямат нищо общо с Учението на Учителя.

София, 11 март 1994 г.

Здравей, Павлина,

Получих и двете ти писма чрез Марийка. Получил съм и последната вноска от 620 лева, с което сметката е приключена. Благодарим ти много, ти беше човекът, който ми съдействува и аз тези неща не ги забравям. Изобщо аз не забравям нищо. Смятам, че книгата на някого е помогнала да му се отворят очите. Няколко пророчества от нея се вече сбъднаха. Онези сили, които навремето наложиха онази табела „Жертва на Дънов“ на една нещастница, също миналата година надянаха тази табела на така нареченото Украинско Бяло Братство, с цел да компрометират и да атакуват идеята на Бялото Братство в България. Друго, което се изпълни, че в онова клубче вече се превърна на кръчма, там се събират пияници, пушат, пият, говорят на висок глас, а по стените са окачени фотоси и материали на демократическата партия. А пък в салончето художници излагат всевъзможни картини, а отпред стои една завеса, за да прикрива съвестта на онзи, който ги вкара в този салон. Трето – на площад „Славейков“ се продават вече брошури на Михаил Иванов под различни номера и там ще намериш заглавия като „Високият Идеал“, „Общение с Бога“, а това са заглавия на Учителя от Негови беседи, а нарочно се прави това, за да се подмени Словото на Учителя и да се заблудят онези, които не познават нещата. А преди това ръководството с Илиян Стратев откриха изложба на Михаил Иванов в Народната библиотека заедно с беседите на Учителя. А сега очакват да им дойде една група михайловици и да им пеят песните на Учителя от чужбина. Ето защо беше необходимо да се издаде тази книга. Всички забележки към книгата са основателни и аз ги приемам и ги проверявам. Прави впечатление, че съвети дават хора, които нямат никаква представа от нещата.

А сега ще ти изложа нещата по точки, за да ти припомня някои неща и събития, и ти да си прецениш нещата. Освен това държа много да прочетеш това писмо на всички онези, които са около тебе и ти дават съвети, които според мен имат една единствена цел – да те отклонят и да те провалят.

1. През 1986 г. в Габрово в дома на Жоро аз те извиках в хола и ти съобщих моя план. Ти се съгласи. Открих ти неща, които никой не знаеше. Аз ти гласувах доверие. Обясних ти моя план и ти го прие.

2. Аз накарах Марийка Марашлиева и тя три месеца преписваше писмата на Учителя до Иларионов и те ти бяха връчени през 1987 г. Понеже те бяха първата стъпка в нашата обща работа.

3. Аз работих два месеца върху писмата и ти направих въпросник към тях, за да може, отговаряйки на въпросите, да се разработи целия материал. Аз знаех, че единствено ти можеш да свършиш тази работа. Ако се пропусне момента, всичко се изгубва. После ти сподели, че на въпросите не можело да се отговори, поради давност на лица и събития. Сега ми пишеш, че този въпрос е без значение. Това не е верно. Разгърни на една произволна страница и прочети един въпросник към дадено писмо и се опитай дали ще можеш да отговориш. Ако не можеш да отговориш, ако си в някоя научна група, веднага ще бъдеш отстранена поради непригодност. Аз разбирам защо не можете да отговорите на въпросите. Вие психически не може да се подчините на една програма за работа, а аз тая работа я движа от тридесет години.

4. Беше ти съобщено, че като първа глава ще бъде даден материалът на Мария Казакова. Ти трябваше да направиш справка в Библиотеката, защото аз знам, че Никола Нанков ми е показвал от два метра разстояние публикуван материал за Мария Казакова. Ти трябваше да подготвиш биографични данни за нея. Освен това аз ти препоръках да отидеш при Милка Кралева и да поискаш да ти предостави да препишеш писмата на Учителя до Мария Казакова, които аз бях връчил да ги пази като моя съпруга и които тя не върна досега. А тя беше законна съпруга от 1980 до 1989 г. – цели девет години, но не ми върна писмата, нито е довела досега детето, за да го видя. Ти преписа писмата и видя с какви хора имаш работа. По-късно Жоро ти подхвърли някакви пликчета до Мария Казакова от Учителя. А това са писма от колекцията на Никола Нанков, които той държи. С тези писма аз съм спокоен, понеже имам фотокопие. И с онези, които ти бе преписала, щяхме да оформим отдела „Казакова“.

5. Вторият отдел е „Елена Иларионова“. В нея трябваше да бъдат включени нейните спомени, които тя е написала и които ти имаш. Трябваше да бъдат включени и някои биографични бележки, които ти трябваше да вземеш от нейната осиновена дъщеря. След това щяха да се прибавят към този отдел писмата на Учителя до Елена, като се прибавят и някои други материали от нейните тефтерчета.

6. Следващият отдел е за Константин Иларионов. Ти също трябваше да подготвиш някои биографични данни за него, доколкото имаш и можеш. Към тях щяха да се прибавят писмата на Учителя до Иларионов, както и някои неща от неговите тефтерчета.

7. Следващият отдел е „История на Търновското Братство“, подготвено от Павлина Даскалова. В този материал трябваше да влезнат образи на ученици, на случки, събития, които ти трябваше да получиш, след като отговориш на всички въпроси, които ги имаше във въпросника, който ти разработих и ти го дадох. Ти трябваше да бъдеш автор на този отдел.

8. След като раздвижих този мой план в действие, аз започнах да диктувам и да разчитам тефтерчетата на Иларионов. Марияка Марашлиева ги записваше на пишуща машина. И точно тогава, през 1987 г., ти изведнъж събщи, че ще издаваш сама тази книга. Аз спрях веднага всичко. Разбрах, че са се задвижили сили, които ти противодействуват и те отклоняват. Целта им бе да се спре моя план. И те сполучиха. Лично на мен ми е крещял и викал Драган Петков, защо съм ти дал материали. Той викаше от ревност и злоба. Когато му казах, че освен теб няма друг, който да реализира този план, той ми заяви: „Помни, какво ти казва Драган. Павлина ще се изметне и ще те изиграе.“ Аз замълчах и изчаках как ще се сбъдне пророчеството на Драган. Само след два месеца ти се изметна, а сега си на път под въздействие на други да ме изиграеш. Така стоят нещата.

9. През цялото това време ти непрекъснато тръбеше насам и натам, че ще издаваш сама тази книга, а аз само стоях и те изчаках, като в нашите срещи непрекъснато ти обяснявах моя план и какви отдели трябва да има в него. Но ти изобщо не ме слушаше. Слушаше други, а не този, който ти даде идеята, който те задвижи и който те закачи на тази вълна. Ако не бях те закачил, досега щеше да си проспич времето. А сега си свършила нещо. И това нещо не е малко, а е много голямо. И си на път да провалиш всичко.

10. Аз съм съгласен ти да издадеш тази книга, но като премахнеш всичко онова, което си ползвала от онези писма, които ти дадох. Тези писма не са за Търновското Братство. Още 1925 г. Търновското гражданство подписва подписа срещу съборите на Бялото Братство в Търново и с това нещата са

предопределени. Лично Учителят е оставил над 200 френологически карти, които по-късно, поради уплаха, осиновената дъщеря и Елена изгарят от уплаха. Това принуждава Борис Николов, като председател на Братския Съвет, най-строго да изиска писмата и ги прибира. Така че тези писма не са на Търновското братство. Борис ми ги предаде, понеже знаеше моя план, който аз движа, според който план трябва да се напишат историите на всички Братства в България, като по този начин се съберат и издадат материалите на възрастните приятели, които са имали спомени, снимки, писма от Учителя. Аз за всеки град знам какво трябва да се направи. Реших да тръгна от Търново, но планът засече и ти знаеш по чия вина. Това са онези лица, които ти внушават разни неща. А къде бяха те преди 30 години? Аз знам за Търновското Братство такива неща, които вие изобщо не знаете, защото аз съм работил с онези, които целуваха ръка на Учителя. Ако бяха останали писмата при теб, досега щяха да те излъжат, измамат, като те подведат, че им трябва за братска работа. Затова се примири и благодари, че са при мен. Аз не съм крадец, лъжец и мошеник. Аз не работя за себе си, аз работя за другите. Ако работех за себе си, аз изобщо нямаше да споделям с теб нищо, а материалите щях да ги издам съобразно моя план. А ти щеше да останеш изолирана, отхвърлена и унижена. А сега, в този момент, ти се опитваш да ми поставяш условия, да ми даваш съвети от хора, които нямат никаква представа, но явно умеещи как да те заблудят. Ти си жестоко заблудена по отношение на мен. За да разбереш, че това е така, аз ще ти приведа някои примери. Ти можеш да си ги провериш. Изводите са твои и тогава ще разбереш как са нещата.

11. Ти имаш едно хубаво качество, че в името на идеята жертвуваш всичко. И това го използват мнозина. Така ти 10 години хранути и издържаше групата на Крум Въжаров, за да посрещат и изпращат чужденци. Ти знаеш как завършиха нещата. Как ти се отвориха очите, когато им поиска един дребен подарък, а те ти го отказаха. А за себе си прибираха лъвския пай. А ти работеше в онзи турски край и взимаше по 800 лев. заплата, за да ги хранутиш. А моята лекарска заплата тогава беше 130 лева.

Така Борис Николов те подведе и ти даде 2000 лева, та да запишат на Митко Грива разработката на Паневритмията. Това бяха четиридесет мои лекарски заплати. Записаха я, дадох ти една ролка и какво направиха с нея? Дори аз исках да използвам този запис, за да може към него да се направи един филм за история на Паневритмията, като се приложат снимки от времето на Учителя за Паневритмията. Предадох тези снимки на Митко Грива, държа ги една година и нищо не направи и аз си ги взех обратно. Само се хвалеше с разни режисьори. Някой да слуша сега този запис и да му трябва за нещо?

По-късно Борис задвижи преписване на оригиналните беседи. Аз бях против това. Но това бе идея на майстор Борис, който провали всичко. За мен Борис Николов е нещо друго и на него аз съм му свършил работата. Лалка започна да преписва ужким беседите, но свободно започна да ги редактира. Аз се противопоставих на Борис, но нищо не можеше да се направи. Тръгнаха да търсят пари. В името на една идея ти събра пари, предаде ги на Жоро от Габрово и той си ги записа на свое име. Така получи с чужди пари доверието на Лалка и тя му предаде редактирани беседи, които той сега спокойно може да раздава за печат и по този начин да се подменя Словото на Учителя. И този път те изиграха. А кой е виновен за това? Ето с такива редактирани беседи от Лалка, предадени от Жоро на Мария Кисова бе издадено едно томче „Изново“. И понеже Мария не знае, че Лалка веднъж е редактирала свободно текста, прави втора редакция. Накрая Лалка си познава редакцията, но нейното име не е вписано, а е вписано името на Мария Кисова. По-нататък Милка също издава едно томче, но те също

правят редакция. Не искат да се придържат към оригинала на Елена Андреева. А кой е виновен за това? Отговори си сама.

Борис по-късно купи една френска Библия за 4,500 лева от братски събрани пари, като и ти си давала своя десятък от Търновското Братство. Накрая Цанка Екимова прогледна, отвориха ѝ се очите и тя заедно с брат си Николай събра възрастните приятели и съобщи на Борис да не се дават пари. Е, кой е виновен за това? Виновен е този, който провали цяло Братство. А силите са едни и същи и те търсят сега чрез кого да се проявят.

12. Ти имаше една идея, която според мен бе Божествена идея, да се разучи Паневритмия от следващите поколения. Аз реших да те подкрепя, но ти поставих условия аз да движа всички неща. Ти се съгласи и се проведе онази среща при Ина Дойнова, направи се протокол и план за работа. Ти знаеш каква борба аз водих с Крум Въжаров. Накрая той се съгласи и подписа протокола. Какво представлява тази програма, ти я имаш и това е един план за работа, който е даден чрез мен. А не чрез онези, които са подписали протокола. След това Мария Митовска се изметна и си издаде своя Паневритмия. В книгата, която издадох, аз поместих протокола и има коментар към него.

Аз предадох оригиналния текст и се прехвърли на ксерокс от групата на Елена Андреева, Ярмила Менцлова и Мария Тодорова. Макар че някои да притежаваха в ръкопис този текст, но никой не знаеше от кого е и каква е историята. Тази история е поместена в книгата „Изгревът“. Мария Арсова имаше забележки към Ина Дойнова по начина, по който тя предава Паневритмията. Аз с Мария отидохме при Ина за уточняване. Преди да влезнем, един камион изпръска цялото палто на Мария. След пет минути разговор, Ина не можа да издържи на забележките и ни изгони. И аз оттогава реших да не се занимавам повече с такива хора. Ина нас изгони, а след две седмици други я изгониха от бащиния дом. Е, има ли закони, които да действуват?

Вие започнахте да организирате Паневритмия – курсове в Аитос. Това е хубаво. Но нито един от вас не се обади с писмо, не сподели изобщо с мен нищо. Споделяхте, разговаряхте с хора, които нямаха никакво отношение към тази работа. Но онзи, който ви даде плана и създаде групата, вие го отхвърлихте. Спомни си с колко хора си споделяла и колко пъти с мен. Спомням си когато решихте да изиграете Паневритмията в Баня, аз предупредих, че не трябва да вземате участие с разни други окултни течения. Дойде време и го показах по телевизията и ви се подиграха по най-брутален начин, като вие им служихте за някакъв далечен фон. Я си припомни колко пари и средства, колко твои сили отидоха за събиране на пари? За купуване на платове, за ушиване на роклите? Колко възторг на цялата тази група, която работеше всеотдайно на една идея. И накрая ви се подиграха. А защо стана това? Защото има един окултен закон, който е много точен: Който създава плана, той трябва да ръководи. А вие ме отхвърлихте. Дойдоха други и вас отхвърлиха.

Ето, ти събра и предаде 7,000 лева за филм – видеофилм. Даде ги в името на една идея. Само аз знам как се събират тези неща и колко труд си положила, и колко си жертвувала. Е, направиха ли нещо? Прочети в плана, който е публикуван в моята книга и ще видиш какъв е пътят. Аз не мога да се примиря с това, че ти жертвуваш и накрая всички те изиграват. Аз се прекланям пред твоята жертва, но съм непримирим към онези, които те изиграват. Накрая така е, щом няма резултат, това е живо изиграване по всички правила на онези сили, които противодействуват. Аз не зная дали ти разбираш, че теб умишлено те подвеждат в името на една идеална цел. Провери с какви хора работиш и какво си реализирала с тях.

13. Ето, в няколко писма ти ми поставяш условия и изисквания и искаш да ми нареждаш какво трябва да правя. Да се разберем. Аз нареждам, защото това е мой план и аз го движа от 30 години. Онези, които са ми предали материали, са ми ги предали в името на този план. А сега ти ще ми разказваш разни неща, които са смешни. Ти не се ли усещаш, че нарочно те подвеждат и те противопоставят на мен? Ти нямаше изобщо представа какъв е моят план за Велико Търново. Аз съм ти изнесъл семо четири отдела. А има още осем отдела. Но вече не казвам нищо, а вие може да си работите и да си издавате каквото искате. Аз материалите ще си ги издам, които притежавам и които съм работил и събирал тридесет години, така, както аз искам и според моя план. Аз също не съм свободен, но се подчинявам на моя план. Още преди години ти казах, за да работиш с мен трябва да се подчиниш на моя план. Ти се смееше и казваше, че си търновска царица и не се подчиняваш на когото и да е. Ако ти си търновска царица, аз съм повече от Император. И аз си командвам моята империя. Аз съм Императорът и единствен поданик на тази империя е Вергилий Кръстев. Сега разбра ли как са нещата? Така че вие може да си публикувате както искате и каквото искате. И ще се провалиш отново. Освен това ще видиш как ще злорадствуват мнозина. И тогава ще разбереш, че аз съм прав. Но тогава аз повече няма да работя с вас. И жестоко ще съжаляваш за това. В това съм убеден.

14. А за да добиеш по-добре представа, ще ти изнеса някои примери, за да видиш какви сили действуват, какви са техните методи и срещу кого са насочени, а след това ти сама ще си прецениш и ще си направиш извода.

А) Според моя план, който аз имам от 30 години, трябваше да се напише История на Айтоското Братство. Преди мен беше работил Георги Събев. По случай 120-годишнината от рождението на Георги Куртев аз реших да издам тази история. Георги Събев се съгласи да ми съдействува и ми предаде някои материали, на които той е авторът. Други материали аз бях събирал и бяхме записали спомените на Надка Куртева и Верка Куртева. Трябваше да се прибавят писмата на Учителя до Георги Куртев, които се пазеха в Надка Куртева в Айтос. За тези писма само аз знаех, но като съпруг бях споделил с Милка Кралева, която беше моя съпруга от 1980 г. и която живя само три месеца при мене, колкото да зачене и след това избяга. Като разбраха, че аз ще съставя сборник за Айтоското Братство, тогава Кралеви извикват в Айтос Борис, а след това извикват Надка Куртева от Айтос. В присъствие на Койна, той започва да тропа по масата и да крещи срещу мен, да не ми се дават никакви писма. Заплашва Надка Куртева, че с неговия юмрук троши черепи и кости. Надка едва не получава удар и се прибира уплашено. След това споделя със свои близки. Всички са недоволни от поведението на Борис, но му се подчиняват. А това не беше Борис Николов, а онзи мозайкаджия Борис, който провали цяло Братство. Ти знаеш много добре как Кралю искаше да разтури един събор в Айтос. И ти единствена му се противопостави. Така че майстор Борис и Кралеви се опитаха да ми попречат. И те попречиха. Заради тази случка аз реших да се разведа с Милка. И това става 1989 г. Надка Куртева лично пред мене и пред Марийка Марашлиева най-подробно разказа този ужас при Кралеви. След това ме упрекна, защо съм казал на Милка за писмата. Аз отговорих, че нали ми е съпруга? Ето, така завърши моят брак. С големи противодействия аз издадох тази малка книжка, като ме излъгаха всички подред. И тя не излезна така, както бе замислена. Тези, които ме излъгаха и изиграха, си платиха по окултните закони. Така се реализира плана на този, който разруши цялото Братство и част от моя план за Айтос. Вложих пари, които бяха около 8000 лева, когато моята

заплата беше 350 лева. После дойде инфлацията и аз не можах да покрия нищо. И сега Кралюви, които провалиха Надка Куртева, защото като не ми предаде писмата, аз не включих нарочно нищо от нейните спомени, спокойно ходят в Айтос, играят Паневритмия за Слава Божия. Е, какво ще кажеш на това?

Б) Веднъж работя при Марийка и изведнъж нахълтва Илия Узунов и с висок глас нарежда: „Борис каза на Вергилий нищо да не му се дава!“ Тогава го попитах дали е свършил някаква работа с Борис в разстояние на 40 години. Оказа се, че нищо не е свършил. През 1972 г. аз дадох три мои заплати и му заснех всички упражнения от Паневритмията. Дадох му материал за работа. Дори 50 оригинални снимки на Васко Искренов, които той не върна досега. Аз съм му свършил работата и съм му записал всички спомени за Школата, а той се подчини на майстор Борис и тръгна по приятелите да говори какво е говорил Борис. Само че това не е Борис Николов, а майстор Борис, който провали всички и всичко.

А преди това, преди години, когато си замина Стоянка Илиева, Илия Узунов трябваше да ми предаде нейния архив. Аз я накарах да си напише спомените, аз съм ги записал на магнетофон, заснел съм цялата къщичка, направил съм им филми за нея и това бе работено в пълна нелегалност. И вместо веднага да ми предаде архива, казва ми да дойда след шест месеца. Отивам тогава, а той го предал на Петко Кралев. Понеже бил истински брат. Този, който им свърши работата, не е истински брат, а истински братя са другите. Написах писмо на Петко и исках тетрадка на Стоянка, като му описах цялата история. А той я извади на ксерокс и я пусна на десет места. Нарочно, за да ми провали работата. Забележи сега, че по този начин действуват всички след това.

Драган Петков също тръгна да тръби какво е казал Борис. Марийка е свидетел. А спомените на Драган за Школата аз ги записах на касетки.

Георги Йорданов направи същото. И неговата работа аз я свърших. Настроиха по този начин възрастните приятели. Беше много трагично, когато аз ги запитвах: Вие кому се подчинявате? На Борис или на този, който ви свърши работата? Интересно е, че през онези години никой не ме предаде, пазеха ме, защото ако ме предадат, ще изчезнат техните материали и няма да има за тях историческа следа. Мога да цитирам още десетина човека.

В) В следващия етап силите се развихриха по същия сценарий:

Аз работих по книгата „Изгревът“. Наталия, която набираше материала за Елена Андреева, без да ме пита го предаде на Елена Николова, уж да прави корекции, за да помогне. Като се запознава с материала, остро се противопоставя. Наталия го прибира и ние продължаваме да работим. След два месеца Елена Николова ми пуска в пощенската кутия новият брой на „Житно зърно“ и в него е поместила един материал на Елена Андреева. Написала ми писмо, че това нарочно е направила, за да ми попречи на книгата. А два месеца преди това у дома в присъствие на Наталия аз й дадох да прочете на глас завещанието на Елена Андреева. Така че когато дойдеш в София, аз ще ти дам да прочетеш това завещание и ще ти покажа нейното писмо. А трябва да се има предвид, че аз бях този, който свърши работата на Сава Калименов, когато Елена и майка й се противопоставяха и ми пречеха. Савата послуша мен и аз му свърших работата. Но това е работа по мой план. Според този план той трябваше да довърши един друг материал в Севлиево. Но Елена със своите неразумни действия и с онези, с които бе свързана, предизвика обиск в Севлиево и му прибраха всичко. Провалиха му работата. Ето как действуват тези сили срещу мен.

В същия брой има от Божанка Ганева една статия за Пеню Ганев. Отдолу е написано, че тя е взета от лично написана тетрадка на Пеню Ганев и Божанка се подписва. През 1972 г. аз накарах Пеню Ганев да си напише опитностите, макар че всички, начело с Петър Ганев, бяха против, понеже се страхуваха да не попадне тази тетрадка в милицията и да изключат Петърчо от Консерваторията. Майка му плака пред мен и ме молеше да оставя тетрадката у тях и те щели да я пазят. И когато трябва, ще ми я предадат. Цялата тетрадка е записана на магнетофон. Направил съм няколко филми на Пеню. Дадох 6 мои лекарски заплати и с тях Петърчо сам изкара на фотохартия всички негативи на баща си. С парите си купи костюм, ризи, обувки и се облече. Купи си и цигулка, която аз му намерих, вече можеше да прилича на студент. А през тези шест месеца мен ме хранеха санитарките и сестрите в болницата. Като ми оставяха кисело мляко, зелен фасул и грах от вечерята на болните, която беше обикновено постна. Снимките бяха номерирани и по тях Пеню ми разказваше историята на всяка една снимка и за лицата, които са там. А това бяха 500 снимки и това бе мой план. А сега трябва да го реализирам до край. Въпросната тетрадка я нямаше дълго време и ме лъжеха, че не се знае къде е. Накрая изскочи и Божанка заявява, че тази тетрадка е за нея, понеже е снаха на Пеню Ганев. Е, сега нещо да кажеш? Не ти ли прави впечатление, че се работи по един и същ начин? Аз върша работата по моя план от преди 30 години, а след това ме крадат.

Сега идва ред за нещо още по-интересно. Ти познаваш Веса Несторова. Още през 1972 г. при пътна нелегалност аз работих с нея, ходихме по Мърчаево и съм заснел всеки камък от Темелковия дом. Направено е коментар на всяка една стъпка на Учителя, като Весела ми показваше къде и какво да снимам. След това се заснеха нейните спомени на касетки, всички нейни снимки бяха преснети и целият този материал бе подготвен за печат. Имах пълномощно от нея лично аз да го печатам. Положих много труд, вложих много средства и много страх съм брал по онези години. Преди три години, след като излезе книгата за Георги Куртев, отидоха хора при Весела и я настроиха срещу мен. Тя си поиска обратно нейните печатни страници, които тя бе напечатала през 1972 г. по мое указание и молба. Аз ги върнах. След три дена аз ги виждам дадени при Никола Нанков - младши да ги прехвърля на ксерокс за някого си. Бях потресен. И накрая друг представител на Кралевия род, моята бивша съпруга Милка, понеже знаеше, че аз съм работил с Весела, отива при нея, преговаря с нея, взе материалите и сега ги отпечати в книга. Направи същото, както нейната братовчедка Божанка. Да се разберем: Весела Несторова има право да си предаде материалите на когото си иска да ги отпечата. Но ти не можеш да отхвърляш един човек, който ти е свършил работата. А Милка ги издаде нарочно, защото се подчинява на онзи майстор Борис, който провали всичко. Ето, така завърши и тази атака срещу мен. Има ли случайни неща тук? Няма.

И което е най-интересното, в момента председател на просветния съвет е Петър Ганев, когато се помести материалът на Елена Андреева в „Житно зърно“. А той също бе запознат със завещанието. Отгоре на това председател на Братския съвет е Благин. А спомените и работата на неговия баща Жечо Панайотов аз съм свършил. Има ли случайни работи в поредицата от тези факти? Само едно и също върви през цялото това време от няколко години. Кражба на чужд труд и провал на онова, което аз съм работил 20-30 години.

15. При последната ни среща ти пожела да напиша накратко някои актуални проблеми. Аз ги написах, а ти след това се изметна и не пожела да ги четеш. И какво стана накрая? Използваха братски пари, за да платят билетите на ръководителите от провинцията, за да ги съберат на едно място и да им

гласуват онова, което са намислили. Гласувахте заплата по 4,500 лева на месец на едного. Направи сега сметка 12 месеца по 4,500 лева, че това струват 54,000 лева. Отиди в печатницата в Търново и провери колко ще ти струва за печатане на едно томче от беседите на Учителя? Тогава ще се убедиш колко съм прав. А може да не съм, защото към тези пари трябва да се прибави Социално осигуряване, годишна отпускат и още друг такси. След като се завърнахте от съвещанието, ти ме попита дали аз ще ти предам една годишнина непечатани беседи да издадеш в Търново. Предният ден аз ти бях обещал. Макар че ти се отменна да четеш онова, което сама пожела да се напише, аз на следващия ден отново потвърдих, че аз не се измятам. Написах писмо на Георги Кръстев от Варна, ако желае да печати да се свърже с теб и ти да поемеш цялата организация. Моето условие бе да се печата по оригинал. А отзад да бъде написано следното: „Стенографирали: Паша Теодорова, Савка Керемидчиева и Елена Андреева, разчала стенограмите Елена Андреева. Редактор: Елена Андреева.“ Но по този въпрос ти мълчиш и Георги Кръстев мълчи. Аз също. Да се видите какво представлявате. Вместо да издадете едно томче с пари, събрани от няколко Братства, то вие си прашате парите в обща каса и с нея разполагат хора, които не работят. Аз ви давам възможност да реализирате нещо, което сами ще контролирате, сами ще движите и накрая ще знаете, че нещо сте направили. Вместо това да направиш, ти сега си тръгнала да издаваш книга за Търново. Сега не разбираш ли къде те подвеждат и в каква насока те подвеждат? Ако ме послушаш, ще спечелите. Ако не ме послушате, ще загубите. Какво ще загубите: времето си, условията и ще загубите мен. И да искате, след това няма да можете да работите с мен. И аз да искам, пак няма да мога. Аз имам план, на който се подчинявам стриктно.

След вашето съвещание аз викнах в дома на Марийка Мария Арсова, Весела Маркова и Благовест Жеков и им показах оригинални беседи и онова, което е редактирала Лалка. Те сами сравниха и видяха целия провал на майстор Борис и на Лалка. Всички единодушно се убедиха, че трябва да се печата оригинала. Една година преди това аз на Весела Маркова предадох една годишнина непечатани беседи да ги набира на компютър. Върху тази оригинална беседа Лалка с химикал беше задраскувала думи и цели изречения и добавила отгоре свой текст. Това беше едно нагледно доказателство за редакцията на Лалка. Весела се убеди, че трябва да се печата оригинал и започна да възстановява оригинала на тази беседа. Значи по моя план и този, който ме ръководи аз преди една година съм предал да се набира оригинален текст. През това време излезнаха две томчета беседи на Учителя, редактирани от самозвани редактори. Така че този въпрос аз съм го задвижил пред всички. А защо съм го задвижил? Да се противопоставя на онези, които искат да променят Словото на Учителя. В моята книга има една статия за „Незнайният воин“ и след като я прочетеш, целият този материал на тези, които са около теб, тогава ще прочетете на глас „Незнайният воин“ на Бялото Братство.

След това бе уточнено да се направи едно общо събиране в дома на Йотка, понеже аз не желаех да отивам в онзи партиен клуб. Всички се съгласиха и имаше едно дълго уточняване по телефони как да стане това. Аз исках само 15 минути, през което време да им покажа оригинали и редактирани беседи. Така щяха да се убедят нагледно как стоят нещата. Ние бяхме се събрали при Йотка и чакахме. Там бях аз, Марийка Марашлиева, Мария Арсова, Нестор Илиев и Петър Ганев. Всичко беше спокойно и изведнъж идва един, който носи вест от клубчето, в което се бяха събрали на съвещание ръководството на издателство „Братство“. Идват и ни нареждат да слезем долу, понеже някои не желаели да

се качат горе. А защо не желаят? Защото разбраха, че аз нося материали, за да им покажа как са нещата и всички имаха очи, щяха да видят. А тези, които са редактирали беседите и които са променяли Словото, щяха да бъдат изобличени. Затова не пожелаха да се качат. Аз си прибрах нещата и си тръгнах, като казах на Петър Ганев, че за това всичко е виновна Елена Николова и Димитър Калев от Варна, които искат да променят Словото. Какво е станало по-нататък, ще питаш другите, които са били там. След няколко дни Елена Николова пред Марийка разказва, че щяла да ми напише писмо, за да се извини. Такова писмо досега не е написала и няма да напише, защото тя се подчинява на ония сили, които я накараха да помести в „Житно зърно“ онзи материал на Елена Андреева, за да ми попречи на книгата. Ето, така седят нещата. На следващия ден Весела Маркова ме пита какво ще се прави по-нататък. Аз ѝ казах, че аз не се измятам като другите и материала, който подготви с два томчета беседи, да го предаде да се отпечати в издателство „Братство“, но я предупредих да следи целия цикъл, да не би на финала да я изиграят, както изиграха мен. Ето един пример за хармония и за дисхармония и то когато управляват жени. Цялата беда е там, че жени движат нещата. Досега нищо не е успявало в Братството, когато движат жени нещата. Получава се пълен провал.

16. Понеже съм работил и съм свършил работата на всички музиканти по времето на Учителя, аз реших да съдействам на това поколение музиканти. Аз се движа по моя глан от преди 30 години, който не е остарял, както ти мислиш и твоите приятели в Търново.

А) Аз бях този, който се намеси и се организира първия концерт през 1991 г. в Дома на юристите и го направихме в името на д-р Георги Миркович. Тогава им бяха обещали салона за благотворителна цел. Понеже аз съм работил за биографията на д-р Миркович, аз знаех, че той е основал Българския Червен Кръст в България и е основател на Благотворителните дружества в България. Направих кратка историческа справка, прочете се едно слово за пет минути и бе направен първият концерт. Ина за пръв път се яви да свири с йониката. Концертът бе сполучлив, участвува състав на чичо Филип, Йоанна с цигулката и няколко певци.

Б) Аз изведох музикантите Йоанна и Ина за пръв път след заминаването на Учителя в камерна зала „България“ по случай 120 години от рождението на Георги Куртев. Тогава Братският съвет се противопостави защо аз организирам концерт. Ами защо не организират те? След това го организирах в Айтос, в Градския салон. И аз платих салона и пътните билети на музикантите.

В) След като излезна книгата „Изгревът“, аз бях сложил 700 броя от книгите в онази стая, където Йоанна ми посочи. Като научава това, д-р Илиян Стратев идва с няколко човека и изхвърля книгата от стаята, която е закупила Астрид Молер. Леля Кина се вижда в чудо. Стратев крещи и вика, че аз не съм от Братството и че тази книга трябва да се изхвърли на боклука. Леля Кина намира хора и пренасят 700 броя в нейната стая. Стратев влиза в стаята и вижда как цялата стая е затрупана с книги и продължава да крещи на леля Кина, че тази книга има да чете да второто пришествие. След това аз организирах официален концерт в Камерна зала „България“ през ноември 1993 г. по случай излизането на книгата. Първата част бе представена от Ина и тя свиреше на йоника, която аз съм купил преди четири години с 10 мои лекарски заплати, съобразно моя план от 50 години и който ти смяташ, че е остарял. А майка ми ме хранеше с нейната пенсия. Сега разбираш ли какво значи жертва в името на една идея? А преди това се опитаха да настроят Ина срещу мен и аз бях прибрал йониката. Ти лично ме съветваше да я върна, защото с нея изнасят концерти. Аз я върнах по

настояване на Йоанна, защото ме убеди, че Ина си е научила урока. Аз върнах йониката. На този концерт присъствуваха над 300 човека. Тогава леля Кина плака и ме прегръщаше и целуваше и казваше, че е много доволна от себе си, че е прибрала книгата, защото се убедила, че аз съм от нейното Братство. Да, аз съм от Братството на леля Кина и на възрастните приятели. Аз не съм от Братството на д-р Илиан Стратев и нито съм от Братството на онези хора в Търново, които те подвеждат и ти дават съвети срещу мене и моя план. А дали ще бъдем с теб от едно Братство зависи от теб. Аз зная на кое Братство служа. Аз съм от онова Братство, което върши работата на другите и реализира нещата. Този концерт ми излезна 2500 лева, това са мои пари, спечелени от моята лекарска заплата.

Г) Аз дадох пръв идеята и Марийка Марашлиева записа часа и датата за чествуването на годишнините за Учителя. След това споделих с Йоанна и с Ина. След това писах на Жана от Пловдив по този случай. Аз започнах организация на концерт и го реализирах. Струва ми 4,500 лева, това са пари от моята заплата. След това изкараха разни програми, дълги, широки и всеки си вписва името, че и той е дал идеята. Така не се работи. Според Учителя един сваля идеята и пълното реализиране се осъществява от десетият член от веригата. Аз пръв я реализирах, сега следват и други да я реализират. Сега в момента Марийка вече няколко пъти ми прави забележка, понеже тя пише на пишуща машина този материал, който диктувам, че много пъти употребявам думата „аз“. Ами употребявам я. Ами как няма да я употребявам, когато аз си движа нещата по моя план. Аз съм за това, за обща работа. Обща работа, но не кражба.

Д) Това дълго изложение бе направено, за да ти изложя нещата, както са в момента. А дали са така, ти можеш да ги провериш. Аз съм за това, да се знаят как са нещата и всеки сам да се определя. Това е най-важното. Аз работя с хора, които се съобразяват с моя план. Никому не съм се наложил. Никого не съм ограничил. Никого не съм излъгал, обрал и измамил.

Теб да съм ограничавал в твоята работа? Не съм.

Не си съгласна с мен, не си съгласна с моя план – добре. Не се сърдя. Правете, каквото си искате. Но вие не можете да ми налагате съвети и мнения от Търново. А защо ли? Защото моето изложение дотук доказва защо.

17. През 1972 г. с много мъки и усилия успях да измъкна Николай Дойнов от едно трудово подделение, където работеше като майстор с трудоваци. През зимата си взе годишен отпуск, който не бе ползвал 2-3 години и започна да си пише спомените. Много труд и усилие употребих да го накарам да седне и да ги напише. Написа ги и ми ги предаде с пълномощно за издаване. Обаче Цанка ги пусна да ги четат по Братството и се надигна вой срещу него. Не атакуваха спомените, а атакуваха него, че бил такъв или онакъв. Какви ли не истории научих. След няколко години работихме подробно и от моите записки, които имах с него, се направи ново издание, подробно подкрепено с документи. И това трябваше всичко аз да го издам. Аз го накарах да напише материал за астрология. През ноември 1993 г., когато организирах концерт в Камерна зала „България“, отивам на вилата в Симеоново и му закачам на вратата афиша за концерта, където на първо място е написано, че дъщеря му Ина Дойнова ще свири на електрически орган. Подарих му една книга от „Изгревът“ и му казах, че неговият материал ще излезне като тази книга в един от следващите томове, а той ми заяви, че е дал материала на една журналистка да го печата в някакъв вестник. Това беше бомба за мен. Питам го нали имаме споразумение, че аз ще издавам този материал, защото аз съм го накарал да го пише, аз съм работил с него и всичко е документирано. Отговори ми, че не си спомня нищо и че е дал на

журналистката да печата. А това нещо го знаеше Ина и беше предупредена от една година да внимава да не стане някой гаф с материалите. И тя е забравила. А на следващия ден аз организирам концерт, на който се явява Ина Дойнова. Какъв ад съм преживял, само аз си знам. Ако това бях го научил 10 дни преди това, нямаше да организирам никакъв концерт. Е, как ти се струва това?

18. Преди години работих с Лиляна Табакова и записвахме нейните спомени. Като научиха, някои започнаха веднага да пречат. От групата на Крум и от Кралеви веднага изпратиха Любомир Стефов да говори срещу мен пред Лиляна. След всяка среща Лиляна ми разказваше какво е говорил срещу мен и аз го имам записано на магнетофон. Първо, нито аз познавам този човек, нито съм го виждал, нито той ме е виждал. А това, което говореше, не бяха верни неща. Тогава Лиляна разбра, че е изпратен нарочно, за да се попречи на нейната работа. Работих шест месеца с нея по 6 часа на ден. Приключихме работата и тя ми предаде едно копие от разговорите, които имаше с Учителя. Даде ми пълномощно за издаване. Като разбраха това, някои веднага я настроиха отново срещу мен и тя си поиска да ѝ върна разговорите. Върнах ги и тя ми се подписа, че съм ѝ ги върнал. Но онова, което съм работил с нея аз, аз го прибрах. След известно време тя разбра, че е подведена, но нищо не можеше вече да се направи. Аз не желяех повече да се хващам на нейното добро, защото други свирят свирнята и спират, когато си щат. После Благги ме запозна с Георги Кръстев и той ми каза, че има желание да печата нещата на Лиляна. Аз му казах, че съм работил с нея. Той разбра и след това ме попита дали аз разрешавам той да публикува нейните неща. Аз му разреших и той публикува и аз нямам никакви забележки към него. Той постъпи често и почтено, и с такива хора може да се работи. Лиляна смяташе, че след като излезе книгата, целият свят ще дойде и ще ѝ се поклони и ще падне пред краката ѝ. Но това не стана. Нейният материал е ценен и аз с нея работихме за дояснение и подробно тя разказваше всичко. Дори за мен е трудно да разгадай нейния материал, който съм в течение на много неща.

19. През 1971 г. записвах опитностите на Митко Грива. Документирах всичко. Един голям, обемист и ценен материал. След като излезна книгата „Изгревът“, понеже не му изнасяха някои неща, започна да звъни по разни телефони и искаше да събира Братския Съвет и официално да опровергават моята книга. Тогава аз предупредих, че ще извикам Павлина от Търново да каже, че е дала 2000 лева, които се равняваха навремето на 15 мои лекарски заплати, за да се изсвири на прима виста и запише Паневритмията. Казах им, че ще викна д-р Янка Попова да каже колко пари и колко франкове се похарчиха от него във Франция, за да запише в Монте Карло Паневритмията, която се е оказала несполучлива и която досега никой не я е чул. Казах им, че ще извадя касетата на Методий Константинов, за да чуят неговата изповед за похарчените пари от Грива. Преди две седмици му прехвърлям записите на касетки и ги занесох на Марийка да ги прехвърля на пишуща машина. Научих, че предният ден си е заминал. Решили да го кремират. Не искам погребение. Та сега Марийка му прехвърля спомените на пишуща машина. Нещо да си чела от него? И накрая синовете му отидоха и запечатаха стаята му, та да не влезне някой и да го окраде. Толкова години Ангелчо го гледаше и никой от синовете му не дойде да го види, а сега му запечатаха стаята. Та като чел „Изгревът“, Митко Грива реши да пише нещо за Братството. Извикал Мария Майсторова и написали нещо и сега щяло да излезе на книга. А аз имам неговите спомени от 1971 г. Ето как се работи по „братски“.

20. Преди 30 години Влад Пашов тръгна да събира опитности на приятелите за Учителя. Отива във Велико Търново и иска от ръководителя на Братството брат Стамат да му разкаже някои опитности с Учителя. Ама брат Стамат няма такива и го е срам, че няма. А иначе е ръководител и половина. Тогава се сеща, че някакъв си адвокат има опитности с Учителя и той ги разказва на Влад Пашов от свое име. И така са записани. Но тогава в Търново имаше една млада сестра, която се наричаше Павлина Даскалова. Тя се научи за тази работа и бе възмутена. И ми разказа тази история, като пример за непочтена постъпка.

Та този дух, който накара брат Стамат да представи други опитности на други хора за негови лични, сега отново е застанал над Търново и подккоросва по същия начин да се постъпи. И затова е тази аларма на разни историци и разни съветници към днешния ръководител на Братството в Търново. Затова аз търся днес онази Павлина преди 30 години, да прочете този материал, който съм написал, после да си го провери дали е верен и ако е такъв, тогава да се определи кому ще служи. Къде си ти, Павлино, от преди 30 години? Къде си?

Аз имам за задача да събереме всички опитности по времето на Школата. Следващата задача е да се издадат историите на всяко едно Братство. И чак тогава едно следващо поколение ще може да пише история на Бялото Братство в България. Тогава историците имат думата да обобщат материала.

21. Що се отнася за книгата „Изгревът“, мога да кажа следното: Много хора не искат да я купят и не искат да я четат, защото не могат да се примирят, че аз, който уж не съм от тяхното Братство, съм свършил тази работа. Други не могат да се примирят, че авторите на тази книга вече имат историческа проекция за следващите поколения. Трети казват, че се повтарят много неща и казват още, че книгата трябвало да се намали с 80 %. Следващите разказват, че изобщо не е трябвало да я има. Още по-следващи разказват, че няма стил, че няма еднотонно си и еди-що си. Но никой не е седнал да свърши тази работа досега.

Един исторически факт в Школата се регистрира обикновено от 5-6 човека, като всеки човек е присъствувал на определен етап и определен отрязък от време. И всеки това го разказва. Като се съберат тези отрязъци от време и събития, се получава цялостната картина. Затова всеки разказва нещата, както ги е видял и те трябва да се опишат. Затова на пръв прочит изглежда, че има повторение на едно и също събитие от различни лица. Аз не мога да изхвърля материала на тези личности, защото аз съм го записал и аз отговарям за него. А те са вече отдавна в невидимия свят.

Понякога един и същ автор започва от едно събитие и разглежда събитието от друг аспект и от друг ъгъл и казва съвсем нови неща. Това се отнася за материала на Мария Тодорова. И понеже, когато го четат, те се въбесяват не за това, че се повтаря, а затова, че не могат психически да издържат на онова, през което трябва да минат и преминат чрез нейния разказ. На други не им изнася. Разказват ми, че една се е разтреперила от материала на Мария и не спала цяла нощ. Друга сестра ме поздрави и ми каза, че трябва да се знае как е било. Има и такива, които желаят да не се знае какво е било. Да, но сегашното поколение преминава през същите етапи и ако има опита на предишното поколение, ще да знае как да постъпи. А сега се прави точно обратното.

Спазил съм авторството на всеки един автор. От това се явяват някои повторения. Аз не мога да изхвърля разказите на отделните автори, когато описват едно и също събитие така, както всеки го е видял и с това се прибавя нещо ново към общото. Е, аз съм съставител на този сборник. Ами аз съм, не е друг. А Марията Марашлиева бе главният ми сътрудник. Когато давах материала да мине през коректорите, за да оправят някоя печатна или граматическа

грешка, те давах мнение и за някои несъгласия с изразните средства. Това го приемах. Но те започнаха да ми пишат писма и да атакуват материала ми като истински врагове. А те са по на 25 години. Какво могат да знаят за тази епоха? Но ме атакуваха по най-безпощаден начин и аз им пазя писмата. След това отказаха да им впиша имената в книгата, че са коректори.

В твоята работа в Търново, според мен, във всеки раздел, при който са ти сътрудничали, трябва да бъдат вписани имената на сътрудниците. Така е редно. От една страна им се зачита труда, а от друга – те отговарят за верността на материала и техните имена остават като документ, че това не е измислица. А другото, което ти сега правиш, е тактиката на мозайкаджийската бригада, която провали всичко. Мога да ти дам десетки примери. Всеки труд, на всеки човек да се зачете. Така личността работи за Цялото. Това е Христов закон.

Всичко хубаво, светло и радостно от

Вергилий

Приложение Трето

София, 23 август 1995 г.

Уважаема Павлина Даскалова,

1. Получих писмото ти от 14.06.1995 г. и днес отговарям. Когато получавах книгата „Изгревът“, том II и III, дадох възможност на Иван да откупи 23 комплекта от II и III том на фабрична цена, т.е. да заплати само печата на книгите, някъде към 78 лева на книга. Другото остава за вас при продажба на книгите. Той пожелал да оставим 80 + 80 броя и се уточнихме, че ще получи 25% отстъпка, т.е. 35 лева за една книга, или 70 лева за един комплект при положение, че той или ти се регистрирате като отделна фирма. Осемдесет комплекта по 70 лева търговска отстъпка, това прави 5,600 лева, което не е малка сума за онзи, който продава книгите. Данъчните власти ще ми признаят тази сума само, ако съм издал фактура на лице с паспортни данни и номер на фирмата, което аз лично трябва да видя. Разбрахме се, че ако не се регистрирате като фирма или ако не намерите някой, който има фирма, за да ви обслужи с регистрационен номер, то ще ми платите книгите по цената, с която са обозначени, т.е. по 140 лева на книга. В такъв случай, като компенсация остават онези 23 комплекта, които купихте по фабрична цена и от които ще вземете около 2,800 лева възнаграждение. А това не е малко. Но ако ми представите документ за фирмата, ще получите 8,400 лева (2,800 + 5,600) от мен, което е много добро възнаграждение. Хубаво е, че тези книги са в твой дом. Аз не знаех за сериозното състояние на здравето на Иван. Аз бях тогава при много голямо напрежение и едвам се справих.

2. Възможно е да има някои грешки при описание на колибата и в Арбанаси. Аз не съм ходил там. Тези грешки ще ги коригираме в следващия том. Причината е, че материалът е огромен, аз работя сам и срещам голямо противодействие от всички страни. Вместо да имам десет души сътрудници, се явяват 20 души, които да пречат. Още не мога да повярвам, че съм издал три тома. И то благодарение на Марийка Марашлиева. Ако не беше тя, нямаше да издам нищо, защото нямам с кого да работя. Враговете изкачат един след друг.

3. Рождената дата на Учителя е 29 юни 1864 година по Юлианския календар. А по Григорианския календар е 12 юли. Датата 11 юли е грешка. Аз съм написал специална статия за рождената дата на Учителя и след време ти ще я

прочетеш и ще заплачеш от умиление, че предишното поколение никаква работа не е свършило. Благодарение на няколко човека се публикуваха беседите на Учителя.

4. В двата тома има допуснати правописни грешки, защото ние си правихме сами корекцията. А човек, който познава материала, не чете цялата дума, а погледът му се плъзга по редовете. Нямаме коректор, онези, които се явяват, се опитват да задраскват изрази и изречения. Има няколко грешки на исторически дати, погрешно въведени в компютъра. Грешката не е моя, макар че съм направил корекция, но все пак не се въведоха. Да заплачеш от жалост. И да пощурееш от противодействие. Иначе материалът е верен.

5. Що се отнася до Веса Несторова, тя може да си разправя каквото иска. Материалът за Мърчаево е верен и точен. Аз съм го проверявал от няколко страни. Аз на Весела Несторова свърших една голяма работа, но тя ме излъга, изигра и измами и накрая се провали. Да прави каквото иска. Но аз онова, което съм направил за нея, ще го публикувам. Това е историческа ценност. Ако не го публикувам аз, моят приемник ще го публикува. Така, както аз публикувам материалите на онези, които са си заминали.

6. На Борис Николов аз съм му свършил работата. Това ми струва десет години работа с него. Аз успях да издържа, а ти знаеш много добре какви му бяха номерата. Двата тома ми струват 9,000 долара и това се равнява на две години работа в пустинята на Африка. Има и друга цена. Той ми открадна жената и детето, а пък аз му свърших работата за благодарност. Защото Милка избяга заради него в присъствието на баща си. Пиша това, да знаеш, че съм платил голяма цена за тия два тома.

7. А сега за твоята книга. Корицата и илюстрацията е много хубава. Е, от мене все пак има нещо на корицата, защото това заглавие е мое, т.е. дадено чрез мене. Хартията е хубава, шрифтът е сполучлив и печатът е на висота. Допуснала си една груба грешка, че си поставила предговор от православен богослов, който е закачен за църквата, която воюва срещу Учителя и няма нищо общо с Бялото Братство. И това ти проваля книгата, защото онези от църквата и от Черната ложа излезнаха на първа страница. А това се случи, защото вие ме отхвърлихте и нарушихте моя план. Какво дири името на Димитър Калев като редактор? Та този материал аз съм го задвижил и този план аз съм го задвижил чрез теб. Марийка Марашлиева е свидетел. Та този Калев е онзи, който редактира Словото на Учителя и публикуваха две книжки с променено Слово. Всички, които променят Словото на Учителя, са врагове. Ти се свърза с враговете и резултатът е налице.

8. Разгледах конструкцията на книгата. Единият начин е да се даде историята на Велико Търново по години, както си направила, и както вероятно е конструкцията и на втория том. Така, както е дадена книгата, е сполучлива според мене и има своята стойност.

9. Този материал според моя план трябваше да излезе в Поредицата на „Изгревът“ и тогава щеше да има друга конструкция, като щеше да влезне онзи материал, който ти си събрала за биографията на членовете на Търновската група, както и техните опитности. Ти беше обещала да ми предадеш едно копие от твоята работа. И това го направи и го изпрати да го сложи към материала, който аз съм събрал, за да не ти се провали труда. Аз не се отказвам от моя план за Велико Търново и ще го реализирам. Ако искаш да бъдеш един от авторите на един от томове на „Изгревът“, където ще бъдат обозначени горе на корицата четиримата автори: Мария Казакова, Елена Иларионова, Костадин Иларионов и Павлина Даскалова. А съставителят е моя милост. Ако искаш, изпрати, ако не искаш – здраве.

10. Ти споменавах, че искаш да отпечаташ страници от 111-114 и 166 от втори том. Аз не съм съгласен. И това е написано на първа страница. Защо? Доколкото си спомням, ти можеш да се обърнеш към онзи, който е написал предговора на книгата и към редактора на книгата и те могат да те снабдят с материали. Така е справедливо. Щом те участвуват в твоята книга, да участвуват докрай. Ти отхвърли моя план и сега реализирай твоя план. Свободна си.

11. За Велико Търново има още много, много материали. Те ще бъдат издадени по онзи начин, по който аз смятам, че е най-правилно. Това ти го съобщавам, за да знаеш, че онзи, който е задвижил този план за Велико Търново, не го е задвижил случайно. А голяма част от материалите аз съм ги събрал с мой труд и с мои пари.

12. Последният брой на „Братски живот“ има апел, подписан от много лица срещу мен. Мога да заявя, че това са лъжи, а причината е, че аз се обях срещу михайловистите най-официално и категорично, а те от своя страна наकरаха онези, които бяха подкупени от тях, да се подпишат под този апел. Първо михайловистите ги извикаха в чужбина, платиха им пътните, направиха им подаръци, платиха им хонорари за музиката, която им свириха и така се продадоха за паница леща. Накрая извикаха французите да им изнесат концерт в зала „България“. Вместо те първо да се качат в зала „България“ и да изнесат концерт и да изпълнят „Завета на Учителя“, описан на стр. 382 от трети том на „Изгрева“, то те си продадоха първородството. Французите им изпяха песни на български, но това не бяха песни на Учителя, а бяха „чужди по дух хармонизации на песните на Учителя“. И сега тези дисхармонични и чужди по дух хармонизации се пръснаха по цяла България. Ще има и последици. А някои и ще отговарят според окултните закони от Словото на Учителя. Накрая музикантите влезнаха във френската палатка, в която Учителят не пожела да влезне, на Рила. Отидоха, та им изнесоха концерт в хотела, в който бяха настанени. Вместо да изнесат концерт в зала „България“, те влезнаха във френската палатка и се продадоха за „панница леща“. Ето, това е причината да се напише този апел срещу мене. Искат да отхвърлят книгите ми. Аз съм финансира и организира десет концерта на тези музиканти, а те се опъчиха срещу мене, като предварително знаеха, че това не е вярно, но се подчиниха на онези, които ги бяха вече подкупили. А освен това на Жечо Панайотов, Пеню Ганев, Сава Калименов, Гита Стратева, аз съм свършил тяхната работа за Школата на Учителя и без мен те няма да имат историческа проекция. Аз свърших работата на бащите им, а синовете воюват срещу мен. И защо? Защото се продадоха на михайловистите. Но аз имам отговор за тях и той ще бъде публикуван поединично за всеки и всички ще ги видят какво представляват.

13. Докарването на французите не е случайно. От 1980 г. те подкупиха много младежи с магнетофони и други подаръци. След 1990 г. по щандовете в София има беседи на Михаил, който краде заглавията на Учителя, като например „Високият идеал“. След това примамиха музиканти в чужбина и им платиха. Следващият етап бе концертът на французите, които ще има погубни последствия. Това поколение проигра времето си и не може да работи вече за Учителя. Сега ще бъдат извикани във Франция да им свирят, а след като се върнат, ще започнат да продават книгите на Михаил, че дори и да ги издават. Това е планът на михайловистите. Освен това те бяха инструктирани от българи, че като идваха тука, говореха, че там, във Франция четели беседи на Учителя, което изобщо не е вярно. Ако е вярно, да ги дадат тези беседи, ще ги дадем да се преведат и да видим дали са точни и верни и дали са на Учителя. Това ти пиша, за да знаеш каква бе целта на този апел, за да атакуват книгите „Изгревът“, да

ме отстранят и да не се продават книгите. Отначало са искали да я забранят да се продава, но нямат такава власт. Но са искали. При първия том Илиан Стратев като председател изхвърля книгата на улицата от дома на Йоанна. А сега новият председател, синът на Жечо Панайотов, също отхвърля книгите, защото той с жена си ходиха във Франция и се продадоха за подаръци. Така са нещата.

14. Вече две години аз съм предал две годишнини, оригинали на Елена Николова да се отпечатат по оригинал. Такова е условието. Това прави четири томчета. Досега не са издали нищо, освен две малки жълти книжки с по 2-3 беседи. А защо? Защото са подчинени на онези, които променят Словото. А тези, които изменят словото на Учителя, издадоха 6-7 книги с променено Слово на Учителя. Ето, това е равностметката.

15. Преди една година аз ти изпратих едно много дълго писмо. И ако сега го прочетеш отново, ще видиш как всичко, което бе писано в него, се реализира тази година. А защо? Защото „Духът на Заблудението“ сега ръководи много хора. Последиците са налице.

16. Надявам се, че съм бил точен и изчерпателен. Имам молба към края на месец септември да ми се предаде една сума от книгите, които са продадени.

Ако не ги искаш, ще си ги прибера при мен.

С уважение,

Вергилий

Приложение Четвърто

10.11.1995 г.

Здравей, Павлина Даскалова,

1. Писмото ти от 29 септември 1995 г. бе получено от мен, както получих и сумата 3,150 лева по пощата за 30 книги по 105 лева.

2. Аз говорих по телефона с Иван Танчев и го питах ще превежда ли още пари и какво става с въпроса за фирмата. Както на него, така и на теб съм обяснил, че аз мога да дам търговска отстъпка 25% от стойността на книгата, т.е. 35 лева на книга при положение, че някой е еднолична фирма и че има данъчен номер. Само онези, които са еднолични фирми, могат да продават и се зачита търговската отстъпка за продажба от данъчните власти. Ако вие не сте еднолична фирма, аз не мога да ви направя 25% отстъпка, защото данъчните власти няма да ми признаят тези пари. А това прави голяма сума. 80 комплекта по 70 лева търговска отстъпка е равна на 5,600 лева. Ако намерите някой, който да има такава фирма и е съгласен да си даде неговото име и данъчния номер, аз нямам нищо против. Това зависи от вас. Аз съм се уточнил с вас още през месец май и такава ни беше уговорката.

3. Ако не можете да осигурите такава фирма, то ще ми заплатите сумата по цената на книгата. А за ваша компенсация ще остане сумата от онези 23 комплекта, които Иван купи по фабрична цена, а това прави 2,900 лева, което не е малко възнаграждение.

4. На всички, които продават тази книга, аз им давам 25% отстъпка, но те са еднолични фирми без изключение. Ако не сте съгласни, то аз ще си прибера останалите книги в София. Това може да стане като идвам в Търново и ги прибера с камион или пък да ми ги изпратите по железниците за моя сметка. И този начин ще приключиме сметките си.

5. За да се издаде и отпечата една книга в печатницата, трябва да си еднолична фирма. И само тази фирма има право да продава книгата и да се отчита пред финансовите органи. Всички останали, които продават книгата, я взимат с фактура и след това се отчитат пред данъчните власти. Твоята книга, която се продава, ще се отчете по същия начин. Затова беше разумно да си направите фирма. Това го пиша, за да знаеш как са нещата и аз държа да е по закон.

6. Затова се уточнете с Иван как ще се отчитате пред мен, дали с 25% отстъпка и с представяне данъчен номер и фактура, която ще ви издам, когато дойда в Търново през месец декември, или ще ми заплатите цялата сума и ще си приключиме сметките, като аз прибера останалите книги, които никой не иска да купува. Между другото тези книги отварят път да се продава и твоята книга, защото това е една и съща програма, която е моя, дошла чрез мен.

7. Още през 1972 г. аз имам списък от Борис Николов, според който при тебе има два куфара. Още през 1977 г. Борис ти изпрати няколко писма, с които те подканваше да върнеш куфарите. Ти не пожела да ги върнеш, както и Драган не пожела да ги върне и заедно бяхте решили да не ги връщате. Аз лично от теб съм чувал три пъти как ти беше заявила, че не искаш да ги връщаш. Това забрави ли? Това бе решение на мозайкаджийската бригада с Драган, с Боянчо, Георги Йорданов, които не пожелаха да върнат куфарите. Къде отидоха тези куфари, никой не знае. Лалка ги взе и промени Словото на Учителя. Онези два куфара, които са у теб – то беседите ти си ги подвързала и са при теб. Така че всичко, което е написано в книгата, е точно и верно. Аз имах възможност да се запозная в твоя дом с тези беседи. И само аз знам дали те са оригинални или са коригирани от Лалка, защото аз познавам пишущата машина на Елена Андреева и хартията. Затова ги пази и внимавай да не те излъже някой, за да ги дадеш и той да ги напечати. Т.е. да отпечати променено Слово. Мисля, че имаш една-две годишнини, които са оригинал. Но само аз знам кои са. Аз имам план за тях. Какъв е той? – Аз ще ви кажа кои са оригиналите, а ти ще организираш отпечатването им заедно с Търновското Братство. Така ще знаеш, че нещо си реализирала, а не вашите пари да ги харчат други за щяло и нещяло и с тях да плащаш командировки, наем за помещения и заплати. И накрая печатат променено Слово на Учителя. Това е моето решение за твоите два куфара. Казвам мое, а не твое и не е на така наречения Братски съвет. А ти сама ще го реализираш. Аз ще ти дам само някои съвети и уточнения, ако искаш. Ти решавай!

8. Пишеш, че на Рила много хора са се оплакали от мен. Възможно е, ако са онези десет човека от „отвореното писмо“, които нямат нищо с Бялото Братство и със Словото на Учителя, защото те променят Словото на Учителя и си направиха устав и се регистрираха при църквите. А това не е по Учителя, а срещу Него. Бялото Братство и Учението на Учителя не е църква и не е религия.

9. Казваш, че не могат да четат книгата. Ами няма да могат да я четат. Тя е написана за учениците, които са по Дух и Дело верни на Словото на Учителя. Другите и да искат да я четат, не могат, а аз съм описал деянията на едната и на другата ложа, които са присъствували в Школата, на Бялата и Черната.

10. Аз на твоята книга не мога да бъда редактор. Ти си избрала такъв и с него си издай и втория том. Аз имах друг план, който ти наруши и се изметна. Ти направо ме излъга. Свидетел е Марийка Марашлиева. Тя шест месеца преписва писмата на Учителя и ти ги предадохме да работиш с тях и да свършиш оная работа, за която се бяхме уточнили. Уговорката беше такава, че целият материал трябваше да дойде при мен и аз щях да го издам в един от томове на

„Изгревът“. Твоето име щеше да седи редом като автор с това на Казакова, Елена и Константин Иларионов. Аз щях да бъда съставителя, защото това е моя идея и мой план. А ти по чуждо внушение ме излъга и ме изигра. Не забравяй, че Марийка Марашлиева бе свидетел и тя е, която пише това писмо, което аз диктувам. Ти непрекъснато идваше тогава при нея да спиш, докато ни залъгваше, а като се отметна, изчезна от хоризонта. Всеки има право на избор. Ти направи своя. Аз смятах да не ти давам да продаваш книгата „Изгревът“, том II и III, за да не те затруднявам повече, но така се случиха нещата, че ти дойде в печатницата засмяна и аз смятах, че ти си се коригирала. А сега виждам от твоето писмо, че си останала същата. В такъв случай по-хубаво ще бъде да си приключим сметките и всеки да си върви по своя път. Ти ще си решиш.

11. През 1971 г. аз си бях сложил палатката и я оградих с камъни не че ще ме окраде някой, а защото там духа вятър. На този склон застани и ще те издуха вятърът. И понеже знаех, че на Витоша по времето на Учителя бяха направили един зид срещу вятъра, затова направих и аз 30-40 см. ограда. Но след това дойде Драган и ме изгони от лагера, от името на Ръководството и аз се заклек повече да не стъпвам на техния лагер. И го изпълних досега. Но за сметка на това аз им публикувах историята на рилския живот по времето на Учителя. Но това не го направиха Драган и мозайкаджите, а го направих аз, човекът, когото изгониха. Сега виждаш ли къде е разликата? И кои са верни по Слово и Дух на Учителя? Така се изпитват хората, чрез делата им!

12. Ти тогава беше млада, хубава и яка за трима мъже. На теб не ти представляваше никаква трудност да занесеш една кирка и лопата до Салоните. Но ти не пожела, макар че ако трябваше мъж на гръб да занесеш горе, щеше да го занесеш. С тези инструменти аз си направих лагера горе. Там работихме с Борис и устроихме извор и площадка за лагериране. Ако ти беше донесла тези инструменти, твоят живот щеше по друг начин да протече. Защото аз имах планове за теб. А ти ме отхвърли и тръгна с мозайкаджите. Нещо да си направила с тях?

13. Аз не съм от твоето Братство и не съм от онези, с които ти си свързана. Аз съм от онова Братство, което е свършило работата на всички, и който задвижва нещата. Радвай се, че те задвижих и теб, че успя нещо да реализираш. Затова си издай и втория том със същата корица и заглавие. Това е моят съвет.

14. Упрекваш ме, че съм се опитвал да дирижирам нещата. Павлина, това не е верно. Духовната Школа на Учителя се управлява от Словото Му. А аз съм човекът, който дава някои идеи и то от 1970 г., но Борис си ги приписваше на себе си, така, както сега си ги приписват други. Пример: ти с Ина Дойнова направихте курс по Паневритмия в Русе. Но това бе моя идея. Знаеш ли колко разговори по телефона и колко писма бяха писани до Росица? За да се уточнят много неща. Живо участие взимаше Марийка Марашлиева. Чак в следващия етап, когато всичко бе готово, се явихте вие с Ина, за да проведете курса, с всички проблеми, които вие двете трябваше да разрешавате. И като свърши този курс, нито Ина по телефона, нито ти с писмо се обадохте да ми кажете как е преминал курсът. А това какво означава? Отговори си сама. Аз задвижвам, а вие ме отхвърляте.

Друг пример: Преди един месец на Йоанна диктувам по точки цяла програма за работа. Същата тази програма тя я предлага от нейно име и така наречения Братски Съвет я приема и всички се учудили как на Йоанна са й хрумнали тези неща. Но Йоанна не е смеела да каже, че това са мои идеи, защото всички те бяха подписали срещу мене. Това е положението. И сега смятат, че те са техни.

15. След подписването на „Отвореното писмо“ според мен те се провалиха. Единствено може да се изкубне и спаси от провала Йоанна, понеже въпреки че и

тя се подписа, продължава да продава книгата „Изгревът“. Ето, на последния концерт на 21.10.1995 г. се яви Ина на хармониум и Йоанна на цигулка. Аз също им съдействах, защото това беше една моя идея преди пет години, която сега се реализира. Концертът бе сполучлив, но вече се изпокараха и се разделиха.

16. А сега ще ти припомня някои неща:

А) Ти навремето беше в групата на Крум Въжаров, ти работеше в онзи турски край и вземаше 800 лева заплата, а моята заплата тогава бе 100 лева. Тогава ти жертвуваше, а онези те лъжеха и ти ги хранеше с тези пари. Да си свършила някаква работа с тях? Не. Опиши подробно това и ми го изпрати.

Б) Ти даде навремето 2,000 лева за Паневритмия на Митко Грива, та да я изпълнят на прима виста. И какво изкараха – нищо! Някой да ти е благодарил, а това беше половината вноски. Опиши и това! Трябва да се знае и помни.

В) Ти си предаваше своя десятък на майстор Борис и той с тези пари от 2,500 лева купи една илюстрована френска Библия. А това се равняваше на 20 мои заплати. Опиши и това и ми го изпрати! Не трябва да се забрави.

Г) Нали ти видя Борис как седеше в трамвая, а Марийка Кисьова е седяла в скута му и се целували и прегръщали пред всички. А той е на 75 години, а тя на 25 години. И когато ти ги предупреди това да правят в къщи, то Борис те изгони. Опиши и това и ми го изпрати! Аз ще ги публикувам тези неща, за да се види къде е опорочението на Школата, защото Учителят и Учението е нещо едно, а опорочението е друго. А сега е времето на опорочението!

Д) Ти навремето беше предала на Жиката от Габрово към 2,500 лева, които той занесе на Лалка и си ги вписа на свое име, заради което получи от Лалка преписи, които бяха променено Слово на Учителя. Теб те излъгаха. А една такава годишнина Жиката предаде на малката Мария Кисьова, същата, която се целуваше в трамвая с Борис, та тя втори път след Лалка я редактира и издадоха двойно променено Слово. Опиши и това и ми го изпрати! Трябва да се знае.

Е) Преди една година ти изпрати 7,000 лева, за да направят учебен филм за Паневритмията. Направиха ли такъв филм? Ами какво стана с онези рокли, които бяха ушити за Паневритмията, свършиха ли те някаква работа? Реализира ли се оная идея, за която ти се бореше и която другите я опорочиха?

17. Това дълго писмо го пиша само заради това, понеже ти жертвуваш, а другите те използват. Жертвуваш време, сили и пари. А другите ги крадат и ги използват за своите планове. Затова ти написах това дълго писмо.

Аз зная много добре, че теб те настройват срещу мен и знам поради какви причини. Искам да ти заявя, че аз никого не съм излъгал, не съм обрал и не съм окрал. Такъв човек няма. Дори и услугата, която ти правиш с продажба на книгата „Изгревът“, аз също си заплащам. Знам много добре, че това ти струва много нерви и сили. Но трябва да знаеш също, че като продаваш тази моя книга, ти проправяш път и за своята книга. Тези книги са свързани!

Много хора ме питат какво е моето мнение за твоята книга. Аз им казвам, че това е една и съща програма, а изпълнителите са различни, което е вярно. Казвам също, че всяко едно Братство трябва да опише историята си и че сега сме започнали от Търново, защото съборите на Бялото Братство започват от Търново. Така че противоречие между това, което аз съм написал и издал и твоята книга няма. Това е една програма, която е дадена чрез мен и трябва да се реализира чрез мнозина. И то само от тези, които се подчинят на тази програма така, както и аз се подчинявам. Не се ли подчинят – няма да стане нищо.

18. Разбрах, че на Рила са ти забранили да си продаваш книгата, както и моята книга. Йоанна е носела книги, но не е смеела да продава. Е, какво ще кажеш на това? Аз им давам историята на Рилския живот по времето на Учителя,

а те забраняват да се продава. Чух, че и ти си се оплакала срещу тази възбрана. Забраняват да се продава твоята книга, където са поместени писмата на Учителя. А това е оригиналното Му Слово. Значи забраняват Словото на Учителя, а разрешават да се продава промененото и коригирано Слово на Учителя. Дори и два пъти коригирано. Павлина, намери си отговор за всичко това.

19. Ето защо аз не съм от такова Братство. Аз съм от онова Братство, в което има един Учител, а това е Всемировият Учител Беинса Дуно. Има едно Слово, което е на Всемировия Учител Беинса Дуно, което е Слово на Бога и то е свещено и неприкосновено. И всички, които изповядват и живеят по това Слово, съставляват Духовно Общество Бяло Братство. Аз съм от това Братство. И аз съм този, който ви показва и ви каза кой е Всемировият Учител и давам историята на Бялото Братство.

С уважение,

Вергилий Кръстев

Приложение Пето

ПРОТОКОЛ

Днес, 3.09.1996 г. в дома на Марийка Марашлиева, ул. „Люлякова градина“ N 61 Б, ет. 6, ап. 34, София 1113, явяващ се като свидетел и едновременно записващ на машинописен текст настоящия протокол, се събраха Вергилий Николов Кръстев и Павлина Николова Даскалова от град Търново, ул. „Сергей Румянцев“ N 43 във връзка със следното:

1. Във връзка с предложението за отпечатване на непечатаните беседи на Учителя Дънов, направено от Вергилий Кръстев в том IV на „Изгревът“, стр. 644-645, се яви Павлина Даскалова и пожела да отпечати една годишнина от Утринни Слова.

2. Предават се оригинални непечатани беседи от „Утринни слова“, 1939-1940 г., започващи от 24.09.1939 г. до 21.07.1940 г., включващи 36 беседи.

3. Тази годишнина, която ѝ се предоставя, има направени коректури – поправки, задрасквания, включвания на други думи от Лалка Кръстева, която е смятала, че така трябва да се редактира Словото на Учителя. Този въпрос е разгледан в том III на „Изгревът“, стр. 199, 202-203.

4. Годишнината ѝ се предава с едно единствено условие, да бъде набран текста по оригинала. Там, където при някои изречения не е ясно, може да се включи някоя дума, като се загради в скоба и по този начин ще се види, че това е допълнение за улеснение на читателя, но не е и промяна Словото на Учителя.

5. На втора страница да бъде отбелязано имената на трите стенографки и че стенограмите са дешифрирани от Елена Андреева. Ще бъдат включени и имената на онези, които са направили компютърния набор, името на коректорите, на онзи, който осъществява странирането и оформянето на предпечатната подготовка, както и името на художника на корицата.

6. Корицата на Утринни Слова е определена съгласно окултните закони, дадени в „Завета на цветните лъчи на светлината“. Корицата трябва да бъде взета от художника.

7. Павлина Даскалова ще организира и сама ще си подбере онези лица, с които ще работи и ще осъществи издаването на печат. Тя не отговаря пред никакви лица и пред никакви Братски съвети, а се подчинява единствено на

условията в този протокол. По този начин тя ще бъде свободна и независима и ще бъдат отрязани домогванията на отделни лица за вмешателство.

8. Формата на книгата, както и хартията се избира от Павлина Даскалова, както и да избира лично лицето, което ще издаде годишнината. Уместно е формата да бъде както издадената книга „Ново разбиране за времето“ – 16/60x84.

9. Заглавието на всяка една годишнина се определя по следните правила:

а) Обикновено се слага заглавието на първата беседа.

б) При положение, че същото заглавие го има вече в някои издадени томчета, тогава се слага заглавието на втората беседа. При положение, че и тя се повтаря, може по избор на онези, които осъществяват набора и им е направила особено впечатление някоя от беседите, които набират, могат да предложат заглавието на същата беседа като заглавие на томчето.

10. При издаването на томчето не се поставят никакви уводи и заключения от други автори. На последната страница ще бъдат поместени поредиците от излезналите книги, като годишнината, която излиза в момента, ще бъде поставена с бولد, а това нещо ще бъде поставено на бял лист.

11. Финансирането за издаването на книгата се осъществява от Павлина Даскалова, а издаването на книгата – от еднолична фирма и лицето, което тя си избере. Ценообразуването на книгата се осъществява от парите, вложени за предпочатна подготовка и книгопечат. Поради инфлацията, цената няма да бъде отбелязана в изданията. Каква цена ще бъде определена, зависи от екипа, който ръководи Павлина Даскалова. Книгоразпространението и продажбата на книгата и плащането на съответни данъци се осъществява от едноличната фирма.

12. Тиражът на изданието трябва да бъде от 1000 до 2000, като окончателният брой се определя от Павлина Даскалова и нейният екип.

13. При положение, че се явят няколко спонсора, може накрая да бъде написано „инициативен комитет по издаването“ и могат да се цитират имената. Или пък, ако не желаят, ще бъдат отбелязани отделните братства, които финансират това издание. По този начин ще се зачете труда на всички.

14. По избор на Павлина Даскалова материалът от една годишнина може да се отпечати в две или едно томче, зависи от обема.

15. Върху предоставения материал не се драска, не се правят забележки, а се работи най-внимателно, след което се връща обратно, като се прехвърли на една дискета и се предаде на Вергилий Кръстев за архив. Също Павлина Даскалова ще изиска от издателя да ѝ се предаде една дискета на записания материал.

16. Емблемата с котвата, която е поместена досега, не е оригиналната, а е целенасочено изменена и понеже се използва от Издателство „Бяло Братство“, същата може да не се включва, което не е загуба, понеже тяхната е променена.

17. Настоящият протокол бе направен със съгласието на трите страни. Бе отпечатан на три страници, заверен с подписите на тримата.

Подписали протокола:

Вергилий Кръстев

(Подпис)

Павлина Даскалова

(Подпис)

Марийка Марашлиева

(Подпис)

София, 3 август 1996 г.

КАК ЗАПОЧНА НАШАТА РАБОТА СЪС СЛОВТО

Теодора Шкодрева

Беше лятото на 1996 г., сънувах странен сън: Пътувахме из планината и стигнахме до място, където езеро беше пресъхнало и само калта беше останала. Заехме се да прекараме една система от маркучи и започнахме да преливаме вода. След малко аз гребях и пиех от водата, радвайки се на нейната бистрота и свежест. После си взехме багажа и когато си тръгнахме, забелязах, че на близкия хълм е седнал Учителят и ни гледа. Не разбрах тоя сън. Когато се върнах от Рила, някъде в края на август, сънувах, че разказвам на някого съня с пълни подробности и завършвам с думите: „Не разбирам какво значи този сън.“ Долових отговор: „Това означава, че трябва да издавате беседите на Учителя така, както са ги издавали в началото. Много висши йерархии са заети да ви помагат в това.“

Събудих се с ясен спомен за думите, които чух. Нямах представа какво общо мога да имам с издателската работа по беседите. По образование ние със сестра ми Меглена сме исторички и работата ни беше свързана с разчитане и публикация на оригинални документи и научни разработки въз основа на тях, но пряко с издателска работа не бяхме се занимавали.

За редакциите, които са нанасяни по Словото на Учителя, разбрахме за пръв път от първия том на „Изгревът“. Тогава много се развълнувахме. Никога не сме се колебали по този въпрос, за нас Словото на Учителя е свещено и никаква намеса не е оправдана.

Бяхме говорили с Павлина Даскалова на Рила, че има неиздавани беседи. През октомври 1996 г. най-неочаквано получихме от Търново разпечатка на втория том на „Утринни слова“ 1939-1940 г. – „Обичайте и радвайте се“. Павлина ни пишеше: „Нали искахте да работите, ето ви работа.“ Тя беше предложила на габровската група да финансира един от томове на тази годишнина. Текстът беше набран от машинописка на издателство „Хелиопол“ и сега предстоеше сверяване и корекция с оригиналите, за да се пристъпи към страниране. За пръв път видяхме оригинали на беседи на Учителя. Езикът на Учителя беше съвсем различен. Даже машинописката, която ги беше набирала, споделила с Павлина, че в този текст има музика. Сега, след толкова страници зад гърба ни, ние безпогрешно различаваме некоригираните Учителеви Слова. Те са като жива вода.

Срокът за сверка с оригиналите беше един месец. В хода на проверката открихме доста замествания на думи и други поправки на оригинала, които бяха много съществени. Бяхме затруднени и от множеството груби задрасквания и редакции, които Лалка Кръстева беше нанасяла по оригинала. Павлина също беше възмутена от нейната „работа“ и сподели, че сега за пръв път се среща с автентичното Слово на Учителя. Колко различно е то от това, което досега сме чели.

Откритите от нас грешки изискваха прецизна и ревностна работа за нанасянето им по текста в компютъра. Много се притеснихме, когато разбрахме, че нанасянето на грешките ще се извършва от работник на „Хелиопол“, защото Павлина беше се споразумяла за предпечатна подготовка от тяхна страна в замяна на техен дълг към нея. Имаше сериозна опасност човекът, който нанася грешките, да не разбере или да подцени автентичността на Словото. Тъй като

Търновското братство беше работило по изчитането на първата част на годишнината, разпечатките от двата тома, заедно с оригиналите трябваше да бъдат върнати в София и представени на „Хелиопол“ за завършващата фаза на издаването. При тази вероятност ние бяхме много разтревожени, възможността годишнината да излезе в оригинал при работа на сътрудници на „Хелиопол“ беше нищожна. Затова съдехме по многобройната, съвсем умишлена подмяна на думи и изрази в текста, набран от тяхната машинописка, който ни беше даден за изчитане.

Знаехме, че оригиналите са дадени на Павлина от д-р Вергилий Кръстев. Нямахме никаква връзка с него, но стигнахме до заключение, че трябва да отнесем въпроса до него, за да прецени той дали тази опасност е реална и какво може да се направи. Свързах се с Александър Станчин, който по това време работеше с Жана Иванова и Любомир Гълъбов по организирането на Просветен център „Изгрев“ и имаше непосредствена връзка с Вергилий.

При тези обстоятелства се срещнах за пръв път с Вергилий Кръстев, който организира и ръководи издаването на оригиналното Слово на Учителя в България. Той ми показва договора, който Павлина е подписала при получаването на оригиналите. Според този договор, тя се задължава да ги издаде в пълна автентичност, като подбере екип за работа и издаване. За него това да се издаде годишнината от „Хелиопол“ беше явен провал, защото това издателство няма никакво отношение към съхраняването на оригиналното Слово. Спазвайки закона на свободата, той каза, че предоставяйки работата на Павлина, той ѝ е дал свобода на действие и пълната отговорност за резултатите ще бъде нейна. Аз споделих с него, че мога да отида в издателство „Хелиопол“ и да им предложа ние да нанесем грешките върху набрания текст вместо тях, само да не се допуснат разлики с оригинала. „Върви, но знай, че отиваш на среща с дявола“, беше отговорът на Вергилий.

Когато пристигнах в офиса на издателство „Хелиопол“, неговият собственик и ръководител – Стефан Калайджиев, отсъстваше. Реших да запозная с проблема секретарката му, която ме прие. От нея разбрах, че те възнамеряват да издадат тази годишнина, въпреки че парите за двата тома се осигуряваха от десетъка на Габровското и Търновското братство, а Павлина беше оставила в нас впечатление, че още не е решила от името на кое издателство ще излязат книгите.

Секретарката прие предложението ми да предостави дискета с набрания текст, за да нанесем намерените грешки. Разбрах, че тази корекция според плановете на Калайджиев нямаше да се извършва от машинописката, която беше набирала, а от самата секретарка. В същото време тя движеше и всичко, свързано с работата в издателството. Продължих да чакам Стефан Калайджиев, който трябваше да пристигне всеки момент. Аз не очаквах конфликт с него, но докато стоях в офиса осъзнах, че закъснението му не е случайно. И понеже то продължи твърде дълго, взех дискетата, която секретарката ми приготви и тръгнах. Разминала съм се с Калайджиев за минути.

Вечерта Павлина ме намери в Габрово. Беше в паника. Калайджиев ѝ беше вдигнал скандал по телефона със заплахи затова, че нейна сътрудничка „криминално“ е изнесла дискета с текста. Тогава разбрахме, че той в никакъв случай не би ни оставил да довършим книгата, което предопределяше издаването ѝ с нарушена автентичност, а с претенции за оригинал. Затова за спасяване на тази годишнина се намеси Небето.

Обещахме на Павлина ние да довършим цялата работа. Това за известно време я успокои. При бегъл преглед на корекциите по първата част на

годишнината, извършена от няколко търновски екипа, открихме разлика в критерия за автентичност. Наложих се да изчетем наново и техния том, при което се откриха доста разлики от оригиналите.

Довършихме работата по двата тома с най-голяма скорост. Те бяха издадени от издателство „Бяло братство“, което по това време се ръководеше от Жана Иванова и отпечатани в Търновската печатница.

След приключването, Вергилий Кръстев ни възложи да помогнем за довършване на годишнина от Общия Окултен клас 1938-1939 г., която беше предадена на Ясен Даскалов от Разград. Обстоятелствата около нея бяха описани в том IX на „Изгревът“.

След като завършихме тази годишнина, получихме от Вергилий Кръстев оригиналите на „Вечният порядък“ – Общ окултен клас 1934-1935 г., които бяха издадени през лятото на 1999 г. Същата година, през месец септември, предадохме за печат и том втори на Младежкия окултен клас „Основният тон“, 1935-1936 г., първата част от която беше подготвена от Шуменското братство.

Духовната 1999 г. приключихме на 22 март 2000 г., предавайки последната част от работата ни по XII том на „Изгревът“. В този том работихме по: Четвъртъчните беседи при жените; Класът на добродетелите по материали на Мария Тодорова и други ученички от класа и частта за Пентограма.

Работата по издаването на оригиналното Слово на Учителя и всички документи, свързани с Школата, продължава.

(Подпис)
23.05.2000 г.

Приложение Седмо

София, 16.06.1997 г.

Здравей, Павлина Даскалова,

Получих писмото ти от 20.03. и 25.03.1997 г. Отговарям на повдигнатите въпроси:

1. Мога да те поздравя, че издаде една годишнина Утринни слова с твоите сътрудници. Това е цяло геройство, като се знае през какви етапи мина, колко хули понесе и накрая вместо да благодарят, че някой е издал оригинално Слово на Учителя, те те хулят. Това беше моята цел, да ти покажа с какви хора си работила досега. За тези хора аз съм ти написал подробно в едно голямо писмо от 10-15 страници преди време. И като го прочетеш, ще видиш, че всички пророчества се сбъднаха досега. Затова си ги препрочитай.

2. От габровките получих оригинала, но не и дискетите, обещаха допълнително да го сторят. Те също много добре си свършиха работата, за което имат моите поздравления.

3. Чух, че са те обвинявали, че си издала книга със селския говор на Учителя. Ти нямаш никаква вина, защото изпълняваше условията на протокола. А това е оригинал и Учителят така е говорил. Аз съм описал целия процес на работа по стенограмите и дешифрирането, и редактирането от трите стенографки в „Изгревът“, само че няма кой да го чете. А като не го четат, не знаят как са нещата и духовете ги разиграват. Нека да ги разиграват и затова нищо не могат да издадат.

Аз бях предал на Елена Николова на 1.06.1994 г. две годишнини на Общ Окултен клас и след като се навършиха три години и те не издадоха нищо, аз

отидох и си прибрах материалите с протокол и им доказах, че без мене нищо не могат да направят. Аз ще задвижа впоследствие този въпрос, но сега тече процесът на разцепление. Жана им предава всички неща и се отказва от Издателството, а аз ще продължа да работя с Жана и Любомир, като Словото ще бъде издавано от еднолични фирми. Най-много да довърша започнатата работа с двете годишнини, които ги прибрах, защото не искам да спирам работата на Учителя. Според мен предстоящо е разцепление не само в Издателството, но и на Ръководството и на Рила ще имате възможност да се определите кой накъде ще върви. Със Словото на Учителя или срещу него.

4. Аз лично снощи прочетох първата беседа на твоето първо томче и не виждам никакви нарушения от твоя страна спрямо оригинала. Въпросът е друг, че те не могат да се примирят, че ти издаде една годишнина. Теб те изгониха като мръсно коте, но Вергилий не е вчерашен и ти даде идеята да си направиш сама корицата и да си я издадеш. Те не могат да се примирят, че ти си издаде това томче. Нещата не се движат от тях, а от моя милост. Те това не могат да го разберат и не могат да се примирят, и затова нищо не върви. Аз от 20 години движа нещата. Всички идеи, които съм дал, са били реализирани от старите приятели, които си заминаха или от онези, които ме слушат. Ти ме послуша и реализира нещо. Беше ли свободна и независима? Ето така аз работя, но с протокол, за да се знаят точно правата и задълженията на всеки.

5. Атаката срещу Словото на Учителя е работа на Черната Ложа. Те търсят най-малки поводи и грешки неволни, за да атакуват оригинала. И което е най-важното, през 1976 г. всички събираха пари от цяла България и лично Нестор Илиев занесе на Лалка Кръстева 19,000 лева, които трябваше да отидат за дословен препис на Словото на Учителя. А с тези пари тя промени Словото на Учителя. А с тези пари навремето се купуваха два тристайни апартамента. Значи събраха пари в името на Учителя, за да ги дадат на други с тях да се плати, за да Му се промени Словото. Това са врагове направо.

6. И което е най-важното, комунистите и тяхната милиция през 1957 г., след направения обиск, с 19 камиона прибра беседите от Изгрева и те отидоха на претопяване, понеже никой не ги купува и то от онези, които са последователи на Учителя. А всички непечатани беседи, както и машинописните ръкописи от издадените беседи, отиват в Народната библиотека, държат се 30 години и сега са в Държавните архиви. Аз имам човек, който е професионалист и той прави опис на всички оригинали. От време на време аз отивам и давам своите съвети, защото познавам почерците на Паша, Ана, сестрата на Паша и Савка. Понататък сравняваме оригиналите от отпечатаните беседи до 1951 г. и се оказа, че Паша Теодорова от оригиналите на беседите на Учителя си е правила литературни разработки и свободно съчинение по картинка, така, както се прави в училище. Всички гледат и не могат да повярват на очите си. Оригинальт го има, а напечатано съвсем друго. Та онези, които целуваха ръка на Учителя, се оказаха най-големите врагове на Словото Му, защото го промениха. А комунистите и тяхната власт, която я смятаха досега за враг на Учителя, се оказа, че е съхранила оригинала на Учителя. Доказателство за това е, че в нейните архиви се пазят оригиналите. Аз сега ги проверявам.

7. Написах ти това, за да знаеш, че не си направила никаква грешка с твоите две томчета, а си извършила цял подвиг с твоя екип.

8. Получих писмо от Ясен. И той съобщава, че работи съгласно протокола. Като видиш двете близначки, дай им да прочетат това писмо и да продължат да работят по същия начин. Като свършат работата с Ясен и подготвят всичко, да донесат материалите тук при мен и аз ще ги предам да се издадат от Жана и Любомир. Ще се издават от еднолични фирми и аз работя с тях.

Пожелавам ти успех. Сега се води борба за съхранение Словото на Учителя и чистотата на Неговата Школа. Има един Учител, едно Слово, един Бог.
Много поздрави от

Вергилий

Приложение Осмо

ПРОТОКОЛ

Днес, 17.11.1997 г. получих от Вергилий Кръстев Неделни беседи 1942–1943 г., 41 беседи от 27.09.1942 г. до 8.08.1943 г.

1. Предпечатна подготовка се ръководи от Павлина Даскалова.
2. ISBN ще бъде на фирмата на Жана Иванова.
3. Корицата: портокал – оранж. с бели букви.
4. Печатът ще се осъществи от Павлина Даскалова, както и ще се финансира от нея.
5. Мястото на печата ще се осъществи от по-изгодната оферта.

Подпис: Даскалова

17.11.1997 г.

гр. София

Приложение Девето

КАК СЕ ЗАЩИТАВАШЕ И ИЗДАВАШЕ ОРИГИНАЛНОТО СЛОВО НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Марина Иванова

През 1993 година прочетох том I на „Изгрева“. Бях силно впечатлена. Дотогава не бях чела нищо подобно. Знаех съвсем малко за Учителя и за Школата. През 1990 година прочетох една малка книжка, озаглавена „Новото човечество“, в която бяха отпечатани „Наука и възпитание“ и няколко беседи. Тази книжка беше подарена на мой приятел, но той не я прочете и не ѝ обърна никакво внимание, а я прочетох аз и оттогава започнах да си купувам и да чета всички книги с беседи, които можех да намеря. Словото и музиката на Учителя бяха единствените неща, които в моменти на най-голяма мъка и отчаяние успяваха да ме утешат и да повдигнат духа ми.

Един ден, когато четях спомените в том I на „Изгревът“, в един миг почувствах с цялата си душа, че най-сетне намерих своя Учител. Това преживяване не може да се предаде с думи. Силно впечатление ми направи и студията на д-р Вергилий Кръстев накрая на тома, озаглавена „Космогония и Слово на Всемирния Учител“.

Тогава си помислих колко хубаво би било, ако можех да помогна по някакъв начин на съставителя д-р Вергилий Кръстев за издаването на този сборник. Спомням си, че го пожелах вътрешно, но беше като мечта, защото изобщо не знаех как може да стане. Мечта беше също и да помагам за издаването на Словото. Според мен то трябва да се издава по разчетените стенограми и бях много доволна, когато прочетох в „Изгревът“, че и други хора мислят така.

От началото на 1993 година работя в Българската Телеграфна Агенция, в редакция „Международна информация“. Работата ми там се състои в

обработване и представяне на български език на политическите новини от чужбина, които идват по световните агенции Ройтерс, Асошиейтед прес, Франс прес и ИТАР-ТАСС. Работа с френски, английски и руски език. За работата ми се изисква също отлично владение на български език. Завършила съм висше образование в Софийския университет „Климент Охридски“, първа специалност френска филология, втора специалност българска филология и втори западен език испански. В момента уча в същия университет психология като второ висше образование.

През август 1997 година купих компютър и със съпруга ми Димитър Баждаров няколко пъти търсихме по телефона д-р Вергилий Кръстев с молба и ние да помагаме за издаването на Словото. Архитект Наталия Ангелова ни беше казвала, че работи с д-р Кръстев за издаването на Словото и че според нея и аз би трябвало да се включа, защото съм професионалист в тази област. Това, както и фактът, че се справях с трудната работа в БТА, ми даде смелост и аз помолих д-р Кръстев да включи и мен и съпруга ми. Тогава той отказа, защото, както ми обясни по-късно, аз и съпругът ми бяхме студенти (съпругът ми следва архитектура, а аз уча психология като второ висше образование) и според него трудно сме щели да съчетаваме следването и работата по издаването на Словото.

През есента на 1997 година ни се обади Павлина Даскалова от Велико Търново и ни даде за набор една годишнина Неделни беседи от 1943-1944 година. Оригиналите на разчетените стенограми ѝ бяха дадени от д-р Вергилий Кръстев. Уговорката беше ние да направим набора, в Търново да се прави коригирането, тоест сравняването с оригинала. обстоятелствата се стекоха така, че аз продължих да работя сама, без мъжа ми. След първата корекция Павлина Даскалова ми каза, че са доволни от работата ми и че може да направя и останалата част от подготовката за печат – странирането на книгата.

След като в Търново направиха втората корекция, при една от срещите ни Павлина Даскалова ми каза, че ще бъде добре да дадем текста да бъде дообработен от Димитър Калев от Варна, който според нея бил най-начетен човек в Братството. Тя каза, че той само щял да го „пишне“ на местата, които не звучат добре и че не трябвало да казваме за това на д-р Вергилий Кръстев. Павлина Даскалова ми обясни, че след като съдействала за отпечатването на Утринните слова от 1939-1940 година (томчето „Първият момент на Любовта“, Утринни слова 1939-1940 год., том I, изд. 1997 година), хора от Братството я обвинявали, че беседите не звучат добре така, необработени, и тя била много притеснена от тези обвинения. Според мен нямаше нужда да се променят беседите, първо, защото по принцип така мисля, че е правилно, и второ, когато получихме материала, уговорката беше да се набира по разчетената стенограма, без да се променя и редактира.

След като не ѝ дадох на дискета набраните от мен беседи, при следващата ни среща Павлина Даскалова ми каза, че един приятел от провинцията искал да ги прочете, затова ме моли да ѝ ги дам на дискета. Аз пак не ѝ ги дадох, помислих си, че ако някой иска да ги чете, ще има тази възможност, след като излязат. Освен това, по принцип, когато независимо каква книга се подготвя за печат от дадено издателство, не е позволено оригиналът да се дава на хора извън екипа, който подготвя изданието.

При следващата среща Павлина Даскалова пак ме помоли да ѝ дам набраните беседи на дискета, защото този приятел искал да ги прочете. Тогава аз попитах: „Кой е този човек, който иска да ги чете? Калев ли?“ Тя ми каза:

„Да.“ Казах и направо и категорично, че няма да ги дам, защото не съм съгласна да се редактират. Тя каза: „Добре тогава“ и повече не повдигна този въпрос.

След като бях нанесла корекциите, се обадих на д-р Вергилий Кръстев и поисках да се срещна с него, защото имах проблем при разчитането на текста. По екземпляра от разчетените стенограми, който ми беше даден, беше работила Лалка Кръстева. Тя беше редактирала беседите и беше писала с химикал върху машинописния текст, така че на няколко места изобщо не бях успяла да разчета, дори и с лупа, думите отдолу. По-късно д-р Кръстев ми даде други, чисти екземпляри от беседите и проблемът се реши.

Когато вече бях странирала книгата, Павлина Даскалова ми каза, че трябвало да направя по-малки белите полета. Според нея вече всички печатници практикували така, за да пестят хартия и за да излизят по-евтини книгите. Аз не исках да го направя, защото за големината на печатното поле и на белите полета около него има определени правила, които ако се нарушат, се затруднява четенето и възприемането на текста. Тогава пак поисках да говоря с д-р Вергилий Кръстев. Срегнахме се у Жана Иванова. Казах им за този разговор с Павлина Даскалова и те се съгласиха с мен да не променям оформлението на книгата.

Павлина Даскалова отказа да даде имената на хората, които бяха сравнявали разчетените стенограми с набрания от мен текст. Д-р Вергилий Кръстев ме посъветва да пиша в карето на последната страница, че корекцията е направена от работна група от духовно общество „Бяло братство“ – Велико Търново. Направих сама трета корекция на книгата, като отново сравних подготовения за печат такст с разчетените стенограми. Беседите от тази годишнина излязоха в два тома, със заглавия „Проявление“ (том I) и „Оживяване“ (том II). Името на д-р Вергилий Кръстев като координатор по отпечатването на неиздаваното Слово на Учителя е на карето на последната страница, а не както в другите издания, на стр. 4. Това бе направено по негово предложение, за да не дразни Павлина Даскалова.

Досега съм работила върху подготовката за печат на осем годишнини с беседи и лекции от Учителя. Те се подготвят по предоставени от д-р Вергилий Кръстев оригинали на разчетени стенограми и се публикуват от издателската къща на Жана Иванова. Това са следните годишнини:

1. Неделни беседи 1942-1943 година: том I „Проявление“, том II „Оживяване“, издателство „АСК'93“, София, 1998 год. – набор, последна корекция и предпечатна подготовка.

2. Общ окултен клас 1941-1942 година: том I „Буден ум и будно сърце“, том II „Великата възможност“, издателска къща „Жануа-98“, София 1999 год. – набор и предпечатна подготовка.

3. Неделни беседи 1936-1937 година: „Най-голям в Царството Небесно“, издателска къща „Жануа-98“, София 1999 год. – последна корекция и предпечатна подготовка.

4. Неделни беседи 1939-1940 година: „Път на зазоряване“, издателска къща „Жануа-98“, София 1999 год. – последна корекция и предпечатна подготовка.

5. Общ окултен клас 1939-1940 година: том I: „Единственото богатство“, том II: „Наука за живота“, издателска къща „Жануа-98“, София 1999 год. – последна корекция и предпечатна подготовка.

6. Неделни беседи 1933-1934 година: том I „Постижимото“, том II: „Приготвленията на сърцето“, издателска къща „Жануа-98“, София 1999 год. – последна корекция и предпечатна подготовка.

7. Утринни слова 1933-1934 година: „Новото разбиране на връзката в живота“, издателска къща „Жануа-98“, София 2000 год. – последна корекция и предпечатна подготовка.

8. Утринни слова 1935-1936 година: „Трите родословия“, издателска къща „Жануа-98“, София, 2000 год. – част от набора, корекция и предпечатна подготовка.

Участвах и в подготовката за печат на части от том XI и XII на сборника „Изгревът“, съставен от д-р Вергилий Кръстев. Това са:

В том XI на „Изгревът“:

1. Раздел II: „Константин Дъновски – Свещеник на всевишного Бога и Възраждането на българския народ“ – корекция и предпечатна подготовка.

2. Раздел III: „Из съвременната българска духовност – статии на П. К. Дънов“ – корекция и предпечатна подготовка.

3. Раздел IV: Протоколи от годишните срещи на Синархическата Верига на Учителя Петър Дънов (1906-1915 година) – корекция и предпечатна подготовка.

4. Раздел VII: Духът на Истината и Духът на Заблуджението: набор и предпечатна подготовка.

В том XII на „Изгревът“:

1. Раздел II: Учителят Петър Дънов. Беседи, държани пред сестрите от духовната група за молитви, песнопения, размишления в ден четвъртък след обяд – втора корекция и предпечатна подготовка.

2. Раздел III: Окултният клас на „Класът на Добродетелите“ – протоколи и беседи на Учителя Дънов от 8.IX.1924 година до 27.XII.1924 година – втора корекция, част от предпечатната подготовка.

3. Раздел VII: „Антиминсът и Бялото Братство“ – набор и предпечатна подготовка.

4. Раздел VIII: „Духът на Истината и Духът на Заблуджението“ – набор и предпечатна подготовка.

12 юни 2000 год.

София

Приложение Десето

СРЕЩИ И ОПИТНОСТИ ОТ РАБОТАТА МИ С ВЕРГИЛИЙ

Вихър Пенков

Пиша настоящето по молба на Вергилий Кръстев, на когото сътруднича и помагам след излизането на том 1 на „Изгревът“.

Категорично нямам желание за лична изява или да засегна и оскъря някого с настоящите редове. Изложените факти съм споделял с Вергилий в хода на нашата съвместна работа и за които той прецени, поради стеклите се обстоятелства, че трябва да станат всеобщо достояние. Ако не беше неговата настоячива молба, не бих ги написал сега.

По професия съм инженер по радиоелектроника, специалност Автоматизирани системи за управление. Занимавал съм се с проблемите на Изкуствения интелект и постепенно достигнах до извода, че много малко се знае за естествения, природния интелект. Изчетох доста литература по въпроса и най-накрая, след много лутане достигнах до първоизточника – то бе Словото на Учителя Дънов.

Какво е Словото за мен? – Проекция на Бога на земята.

След като излезе първият том на „Изгрева“ (беше цяла едномесечна епопея да си го купя – накрая ми го извадиха из-под рафта, скришом в една книжарница) започнах да го чета и предложих помощта си на Вергилий, който я прие.

Какво е „Изгревът“ за мен? – Проекция на Великия Учител Беинса Дуно на земята.

Помагах с каквото мога. Едно от нещата беше продажбата на томове. Продавах книгите, за което получавах 20 % от продажната цена. Със съпругата ми решихме тези пари да даваме за закупуване на томове на „Изгрева“, като по този начин помогнем за издаване на следващите томове.

По природа не съм търговец. Мога да продавам и предлагам само това, което съм преценил, че си заслужава. Процесът на продажбата е свързан с много контакти – хората, които искат да купят книгата, задават въпроси, изказват различни мнения и становища. Както споменах книгите, които продавах, означаваха много за мен и на положителните отзиви се радвах, а отрицателните ме огорчаваха, но както едните, така и другите имат право на живот. Разбрах едно – с излизането на „Изгревът“ беше дошло времето за окончателното определяне кой е „за“ и кой е „против“. Това е последният завършителен етап на един цикъл, който предопределя еволюцията за хиляди години напред.

Впечатленията си споделях с Вергилий, който се радваше и огорчаваше заедно с мен.

През месец март 2000 год. той ме помоли да напиша някои от тях. Аз му казах, че имам намерение да напиша спомените си от работата ми с него, след като излязат всичките томове, но той настоя. И така, ето няколко фрагмента, няколко шриха, които ги очертават.

Вергилий ми дава книги, аз ги нарамвам (в съвсем буквален смисъл – нося ги в раница) и отнасям в клуба на СДС в район „Изгрев“, който представлява един трафопост, разделен на две – едното помещение е за събрания на братството, а другото – аперитив. В едното помещение се чете Словото и се пееят песни, дадени от Учителя, а в другото – хората се черпят. Аз продавам „Изгревът“ там, където се черпят, защото недвусмислено ми е показано от тези, които пееят и четат беседите, къде ми е мястото. Аз безропотно го приемам, защото и всред тях има хора, които четат „Изгревът“ и помагат. Те са доброжелателно настроени, разговарят с мен, интересуват се за съдбата на следващите томове, предлагат съдействие. Тези хора са единици, броят се на пръсти. Други четат „Изгревът“ скришом. Те са резервирани, не приказват нито лошо, нито добро, купуват и скришом го четат. И най-накрая идват тези, които са открито против. Те злословят, хулят, плюят и клеветят. Те настройват всички против „Изгревът“, които се поддават, естествено. Аз съм за принципа – Истината сама се защитава – затова няма да защитавам „Изгревът“ или да му правя реклама. Всичко трябва да бъде по свобода – който иска, да чете, който не иска, да не чете.

Та продавам си аз мирно и тихо „Изгревът“ в аперитива. В съседното помещение се пееят песни, свири Йоанна на цигулка, чете се беседа. След около час и половина хората започват да се разотиват. На влизане и излизане в помещението за събрания се минава през аперитива. Там има маси и столове. Предлагат за консумация алкохол, безалкохолни напитки, сандвичи и сладкарски изделия. Когато ходя там, Вергилий ми казва: „На, вземи тези пари, купи си тулумбичка и кола, да не седиш без консумация, за да не те изгонят“. Та аз, освен всичко, въпреки че не съм много по яденето, ям тулумбичка и пия чай

или кола. За две години много неща се случиха, но ще се спра само на два епизода.

Един петъчен ден, продавам „Изгревът“ в аперитива. Трябва да уточня, че продавам само томове на „Изгревът“, други книги не продавам, така че отношението на хората към книгата рефлектира директно върху мен, както положително, така и отрицателно. Мероприятието в салона приключва и хората се разотиват. Някои се спират на разговори в аперитива, купуват си по нещо, говорят си. По едно време от към тезгяха чувам силна разправия, караница (обикновено си запълвам времето с четене). Поглеждам натам и виждам трима души, които не познавам, изправили се и хулят „Изгревът“. Както се бях унесъл в четенето, а чета „Изгревът“, изведнъж все едно, че ме заляха с вряла помия. Заприличаха ми на три демона. Понеже почти крещяха, всички, които бяха в салона, включително и собственикът на заведението, и продавачите, и външни хора се заслушаха в тях, замълчаха и всички погледи се насочиха към масата, на която аз седях, а пред мен бяха наредени томове на „Изгревът“. Сочеха ме с пръст и хулеха. Това продължи няколко минути, но за мен, все едно че беше вечност. Изкараха ме престъпник за това, че продавам това „долно и лъжовно четиво“ – „Изгревът“.

Прибрах книгите и си тръгнах. Попитах една позната, кои бяха тези хора, бях ги виждал, но не ги познавах и имената им не знаех. Най-активната се казваше Павлина Даскалова, а другите двама бяха д-р Стратев и Благовест Жеков. Обикновено споделям с Вергилий и при поредната ни среща му разказах за случката. Казах му и че след този инцидент няма да ме пуснат да продавам и в аперитива (имам предвид собственика и продавачите), след такова злобно заклеимяване. Вергилий ми каза да си преценя и аз реших да отида да опитам, пък ако ме изгонят, няма да ми е за първи път. Отивам следващия път, слагам раницата, без да вадя книги, на един стол. Отлеждам се. Собственикът и продавачките ме гледат из под вежди. Не бързам да извадя „Изгревът“ на масата. Междувременно пристига един камион с безалкохолни напитки. Собственикът е мъж, а двамата продавачи – жени. Започва разтоварване и носене. Оставям затворената раница и около час пренасям каси. В погледите им чета недоумение: „Това ли е престъпника, когото „братята“ и „сестрите“ заклеимиха“. Като награда получавам благодарност и една отрупана чиния с пасти. От пастите се отказвам, а искам разрешение да продавам книгата. Получавам разрешението и изваждам книгите от раницата.

След десетина дена имам работна среща с Вергилий при Марийка Марашлиева. Отивам в нарочения час. В хола на масата седят Вергилий, Марийка и вече познатата ми Павлина Даскалова. Разговорът е дружелюбен, конструктивен. Павлина иска да участва в програмата на Вергилий по издаване на неотпечатаното оригинално Слово, а той споделя с нея своите изисквания. Тя се съгласява и т.н. В първия момент, когато я видях при Марийка на разговор с Вергилий, аз пожелах да си отида или да изчакам в кухнята, но Вергилий ми посочи стола до Павлина и ми каза да остана, и да присъствувам на разговора. Останах и присъствувах като паметник, само че одухотворен - виждаш, чуваш и чудеш се. Само преди няколко дена, бях свидетел на постъпките на едно лице, сега пак съм свидетел на постъпките на същото лице. Преди то беше враг, а сега приятел. Споделих с Вергилий и той ми каза, че тя е медиумична.

Ето още един интересен случай, който наблюдавах в аперитива. Преди или след събранието, хората минаваха през помещението, в което седях, общуваха, консумираха и т.н. На една съседна маса, до тази, на която седях, аз двама души си говореха. В чужди разговори не се заслушвам, просто не ме

интересуват. Покрай мен минава, пристъпвайки плахо, младо момиче и спира до съседната маса. Изчаква търпеливо и на висок глас, а аз съм до нея, запитва: „Бихте ли могли, ако ви е възможно, да ми разкажете нещо от живота на Учителя, някоя случка?“ Те я изгледаха отвисоко и единият отговори: „Сега сме заети, нямаме работа“. А на съседната маса, на която седя, ярко синят томове на „Изгревът“, изпълнени със спомени, опитности и случки, от които се интересува младото момиче. Аз мълча и наблюдавам. Виждам как „една ръка разстояние“ може да бъде отдалечена на „хиляди години“ и то от така наречените последователи на Учителя Дънов.

„Изгревът“ излизаше в началото в тираж 3000 бр., но по редица съображения бе редуциран на 2000 бр. От тях средно се продават от 400-600 бр., останалите остават на склад. Продават се на смешно ниски цени, защото е изключен елемента „печалба“. При калкулацията на книгата, която е средно 50 коли текстове и снимков материал, се предвижда 20-25% отстъпка за продавача, останалото е цената за предпечат, печат и материали. Това е направено така, за да могат и социално най-слабите, отделяйки по малко в течение на 12 месеца да си купят книгата. Споделям този факт, защото много често се спекулира и говори, че „Изгревът“ се издава с печалбарска цел, че Вергилий трупал състояние, печелейки от бедните хорица и какво ли още не.

Направени са няколко опита, книгите да достигнат до максимален брой хора, да няма ошетени. Всеки, който пожелае, да може да си купи от тях. Знам, че са правени опити и преди, и след мен (имах предвид периода, когато се занимавах с разпространението на книгите), но ще се спра само на няколко момента, в които съм бил действащо лице. Беше по времето, когато излезе от печат том V. Това са два епизода, за които Вергилий ме помоли да спомена – за събора на Петровден в гр. Айтос и събора на Седемте Римски езера през месец август 1996 г.

За Петровден се организира събор в гр. Айтос, в градината на Айтоското братство. Натоварвам колата с книги. Вергилий ми дава пари за бензин, една палатка и двамата с Мариика Марашлиева заминаваме за Айтос, понесени от верния „Москвич“. Опънах палатката в долния край на градината, извадих едно одеало и на него подредих книгите – томове на „Изгревът“. Пристигнахме първи, отидохме си последни. За това време продаждох 55 книги. От предишната година имаше няколко чувала с непродадени книги, оставени за продажба, аз оставих още няколко чувала с книги от новите томове (които впоследствие Вергилий прибра, защото не се купуваха, а и нямаше кой да ги продава, описано е в „Изгревът“). Всички в лагера знаеха, че се продават томове. Надойдоха хора от цялата страна. Където са томове на „Изгревът“ винаги има разгорещени разговори, има радост и сълзи, има и кръсъци, и злостни обвинения. И в случая нямаше изключение. В един от дните разговарях с няколко млади хора от Бургас, които се интересуваха от книгите и от този, който ги издава. В хода на разговора, като мухи на мед, набързо се образува една агитка, настроена отрицателно към книгите и издателя. Неин инициатор беше кумът на Вергилий, Веселин Кирилов, който популярно обясни, че аз нямало как да не говоря хубави неща, нали я продавам книгата и печеля, а той знае как са нещата – за личните отношения на Вергилий и Борис Николов, и за неговата бивша съпруга на единия и приятелка на другия, и за това, че в „Изгревът“ има много личен елемент и нещата не се отразяват обективно.

Забелязъл съм, че винаги, когато е много добро, е и много лошо. Това е закон. Затова приемам като критерий лошото, за да оценя доброто.

При другия случай сме на Рила. Този път сме трима – аз, Мариика Марашлиева и Ефросина Ангелова-Пенкова, моята съпруга. Отидохме с

Москвича, пълен с книги, до х. Вада. Марийка отседна в хижата, а ние с жена ми сме на палатка. Предлагаме „Изгревът“. Всеки ден през х. Вада минават хора, които товарят багажа си на коне и отиват на езерата. Тук Марийка продаде няколко книги, предлагани и показвани на малко столче пред палатката, на пътя, в непосредствена близост до хижата. Срещам познати, провеждат се разговори. Някои звучат така: „Ще качите ли книгата горе, ние отгоре ще си купим“.

План нямаме, а действуваме според обстоятелствата. Решаваме Марийка да остане долу и да продава книги, а ние с Роси да се изкачим до езерата, и ако книгата се продава, ще наемем коне и ще качим това, което носим. Речено сторено. Пълня една раница с книги, която качвам на гръб, около 20 кг., вземаме малко храна и тръгваме. На едно място пътят се разделя в ляво и дясно. Аз решавам да хвана по левия път, в резултат на което след няколко часово ходене влязохме в едни високи хвойни и се заблудихме. И така до вечерта. Успяхме да се измъкнем и по тъмно се прибрахме на Вада. Първият ден не се качихме на езерата, а цял ден ходим из планината, аз натоварен като кон с тежката раница с книги.

На следващия ден пак потегляме. Този път с нас е и Тони, който изпраща жена си и се качва отново на езерата. Вървим тримата. Той не е натоварен и ни предлага помощ. Отказвам с думите: „Всеки сам да си носи раницата, всеки сам да си носи кръста“. Аз тази раница я нося втори ден, трябва сам да я кача. Пристигнахме на езерата в лагера. Шумно е като в кошер. Хора много, настроение чудесно, времето слънчево, а вчера, споделиха, валило, имало град по същото време, когато долу в клека се бяхме заблудили, (там само леко росна). Седяхме цял ден. Много хора ни поздравиха, разговаряхме, имаше от всичко. Минават, гледат, но не купуват. Споделих с Роси, че не можем да си тръгнем, без да сме продали поне една книга. Ще бъде лоша поличба. Идва Тошко от Наречен, пием кафе от термоса, той кашля лошо, давам му аспирин и си говорим за билки и за „Изгревът“. Той е във възторг. Споделям с него, че един от неговата група пожела да си купи книга, като я кача горе. Ето, аз я качих и понеже никой не пожела да си купи книга, го помолих поне това момче, което каза, че ще вземе книгата на езерата („Изгревът“, том V) да я вземе. Бях готов да му я подаря и да платя цената, само да продам една книга горе на езерата. С малко пазарлък и пари на заем въпросът беше уреден и един том от поредицата „Изгревът“ беше продаден на езерата. Това все пак беше вече нещо. Бяха около 400 човека, а купиха един том!

Започна да се смрачава, една особена розова тъмнина. Пренощувахме на тавана на новата хижа и на сутринта решихме да допродадем останалите книги. Излизаме от хижата и попадаме в почти непрогледна мъгла. Какъв контраст с вчерашния слънчев безоблачен ден. Пристигаме в лагера, а там се готвят за снимки. Дошъл е телевизионен екип и ще снима живота в лагера. Апаратурата беше поставена пред кухнята, камери и др. Оживени реплики се разменяха между дошлия снимачен екип и Стефан Калайджиев, един от инициаторите за отразяване в медиите на събора на Бялото братство тази година. Но времето, мъглата си казаха думата. Никаква Паневритмия, никаква музика, а за снимки не можеше да става и дума при видимост от около два метра. Дъжд и мъгла до края на месец август. Небето затвори планината!

Повече работа горе нямахме, поехме пътя надолу, където ни чакаше Марийка и приветлива, слънчева хижа Вада.

Ще изложа и фактите, отнасящи се до по-нататъшното ми участие в програмата на Вергилий, участие, споделено от съпругата ми Ефросина Антонова Ангелова-Пенкова (висше образование-специалност „Българска филология“; втора специалност „Философия“, второ висше образование-специализация

„Библиотекознание“) и сестра ми, Буряна Ангелова Пенкова (висше образование-инженер по електроника).

I. По отпечатване на неиздаваното или издаване на оригиналното Слово на Учителя.

Участието ни в отпечатването на неиздаваното оригинално Слово се свежда до набор, компютърна графика, коректура, страниране и отпечатване на паус в следните томовете:

- Запалена свещ: Общ окултен клас, год. XV (1936-1937) - компютърна графика, последна коректура, страниране, паус.
- Възможности в живота: Младежки окултен клас, год. XV (1937-1938) - набор, компютърна графика, коректура, страниране, паус.
- Божествен импулс: Общ окултен клас, год. XV (1937-1938) - компютърна графика, последна коректура, страниране, паус.
- По образ и подобие: Неделни беседи (1937-1938) - набор, коректура, страниране, паус.
- Скръб и радост: Младежки окултен клас, год. XV (1938-1939) - набор, компютърна графика, коректура, страниране, паус.
- Двете божествени посещения: Младежки окултен клас, год. XX (1941-1942) - набор, компютърна графика, коректура, страниране, паус.

II. По програмата за издаване на Оригинаалното Слово на Учителя, съпругата ми работи в продължение на три години в Държавния исторически архив. Преглеждането на архива с оригиналните беседи (над 700 архивни единици), с постоянните напътствия и обяснения от страна на Вергилий приключи с отпечатването на 5 томчета-годишници оригинални лекции (набор, коректура, страниране, паус - екип от Кърджали). И те са:

- Двата пътя: Младежки окултен клас, год. I (1922)
- Трите живота: Общ окултен клас, год. I (1922)
- Пътят на доброто: Младежки окултен клас, год. X (1930-1931)
- Съществуване, живот и отношение: Младежки окултен клас, год. X (1931-1932)

- Заветът на Любовта: Последно Слово.

Едновременно с това бяха издадени от архива и включени допълнително в издаденото оригинално Слово и отделни лекции, както следва:

- За томчето „Запалена свещ“ - лекциите 33 (21.V.1937), 34 (28.V.1937), 35 (4.V.1937), 36 (11.V.1937), съответно архивни единици 661, 665, 667, 671.
- За томчето „Божествен импулс“ - лекция 1 (22.X.1937), архивна единица 677.

- За томчето „Скръб и радост“ - лекция 35 (21.V.1939), 36 (4.V.1939), 37 (11.V.1939) - архивни единици 681, 688, 691.

- За томчето „Възпитанието“: Неделни беседи, т. 2 (1940-1941), лекции 40 (31.V.1941), 41 (7.X.1941), 42 (14.X.1941), 43 (21.X.1941) - архивни единици 709, 712, 717, 720.

III. Съдействието ни при подготовката (предпечатна и друга) на томове „Изгревът“ е отбелязана в том IX, X, XI, XII, XIII.

1. За том IX - коректура, страниране, отпечатване на паус.

2. За том X - набор, коректура (стр. 561-784), страниране, отпечатване на паус.

3. За том XI - набор (стр. 620-709), коректура, страниране и отпечатване на паус (стр. 1-159, 620-790).

4. За том XII - коректура, страниране, отпечатване на паус (стр. 1-240).

5. За том XIII - набор, коректура, страниране и отпечатване на паус.

Х. ЗАЩО СЕ ОСПОРВАТ СПОМЕНИТЕ НА МАРИЯ ЗЛАТЕВА В „ИЗГРЕВЪТ“

1. По този въпрос е публикувано в „Изгревът“, том XII накрая в „Разменната монета“.

2. Години наред Весела Маркова по мъж Руменин върви нашир и надлъж в София и говори, че лично Мария Златева ѝ е разказвала, че аз съм ѝ променил спомените. Заключение е, че всичко, което е публикувано в „Изгревът“, е моя измислица, и е променено от мен. Разнася се този слух. И досега!

3. В „Изгревът“ том I на стр. 381 е публикуван текст, който удостоверява автентичността на спомените на Мария Златева. Но понеже дойде времето за развързка, то сега публикуваме копиран на скенер оригиналния текст и подписа на Мария Златева. Ясно и точно. И тогава ще се види кой разнася лъжи наляво и надясно. Разнася ги Весела Маркова и сега продължават да подвеждат неосведомените. Но сега ще замлъкнат, защото и пред фактите се мълчи.

4. С Мария Златева работих дълги години. И това, което е публикувано, е малка част и ще бъде публикувано останалото, когато му дойде времето. А това време наближава. Тя имаше няколко преписа на пишуща машина спомени. Марийка Марашлиева работи с нея и ги преписваше на пишущата си машина. Всичко е документирано.

5. С Мария Златева имах много добри отношения и разговори. Тя всичко ми разказваше с всички подробности за живота на Изгревяни. Ако започнем да ги описваме, ще прореват мнозина. А защо ли ги разказваме? За да ги знаят и да не бъдат подведени и измамени от хора, надянали маски „на братя и сестри“. Човек се изпитва в работата и във времето.

6. Започнаха да се разправят слухове, че песента „Писмото“, публикувано в „Изгревът“, том I, не е вярно и че не е имало такава песен. Целта бе да се отхвърли въпроса защо е създал Учителя Дънов песента „Писмото“. А той бе я създал срещу организацията и уставите. Тогава ѝ написах писмо и изпратих Марийка Марашлиева при нея на 10.11.1995 г. и бе направена Декларация, която предаваме в оригинал дословно.

7. Следващият ход бе да поискам от нея да ми предаде нейния архив. Тя беше преписала големия си апартамент на Лили Граматикова. Отново бе изпратена Марийка Марашлиева да се занесе моето писмо на 26.12.1995 г. Тя го прочете и се съгласи да ми предаде нещата от архива ѝ.

8. Беше написано писмо от нея до Лили Граматикова да ми се предадат нещата по нейния архив след нейното заминаване. Дойде време и тя си замина. Наследницата на апартамента беше честна жена и след като ѝ показавме писмото с подписа на Мария Златева, тутакси се съгласи да ни предаде нейния архив. И това бе сторено. Публикуваме нейното писмо копирано на скенер за документация.

9. А кой и защо върви и говори срещу „Изгревът“ е въпрос, който всеки трябва да си го зададе. А отговорът е в документите, които тук предоставихме. Ще дойде време и подред да публикуваме това, което сме работили години наред с нея, т.е. с Мария Златева, и всички ще се убедят, че Силите на Разрушението, които сега са се развихрили, се управляват от Духа на Заблуждението чрез своите слуги.

А Духът на Истината е в Словото на Учителя Дънов. Амин.

26.12.1999 г.
София.

Уважаема сестра Мария Златева,

След пощенската ни среда аз продължавам да унувам и смятам, че военният материал е от изключително историческо значение за Иколата. Огласил се за музикалния живот на Иггрева. В това съм убеден. Освен това съм убеден, че освен нас няма друг, който да го занесе сега, така и след време. Ако не се занесе този материал сега, ще трябва да се чака още най-малко десет години, като не се знае тогава дали ще има условия за печат. Затова аз смятам, че военният материал може да се помести със всички бележки, които ми дадохте и допълнения, но с моят редакция, като отдоху накрая на материала, ще има забележка, която ще бъде предадена дословно така, както я отбелязвам тук пред нас, без да се промени нито една дума от нея. А тя е следната:

Забележка: Този материал бе занесен и след дълго унуване бе препоръчан от д-р Вергиний Кръстев. Всички ^{тази бележка} ~~историческо~~ от редакторската намеса остават за сметка на редактора, а всички похвали отиват и се занесват на името на Мария Златева, която тя безспорно и изключително заслужава. Изнесенният материал е автентичен и достоверен както и исторически ценен за следващите поколения. Той е изваден от направени магнитофонни записи на Мария Златева както и от оригиналния ѝ ръкопис като са излъчени всички нейни забележки, които тя направя при прегледа на предоставения материал за печат от редактора. Нейното възражение се състои в това, че редакторската намеса да поеме че друг е обработвал материала. Нейното възражение не се отнася за това, че изнесените факти, събития и лица са променени от редактора и същите са останали достоверни и правдоподобни. Редакторът смята, че именно така трябва да се предостави този материал, поради което той поема цялата отговорност върху себе си.

Редактор:

д-р Вергиний Кръстев

София, 10. март 1992 год.

Съгласна съм
с горната забележка

М. Златева
свидетел: М. Мариничева

Д Е К Л А Р А Ц И Я

Долуподписаната Мария ^{Самангива} Златева, живяла на ул. Еленин, бр. 304,
от гр. София 1113, л.п.сер. В. № 052 5547, изд. на 25.10.1985 г. от В.д.р.с.с.с.

удостоверява следното:

1. През 1993 год. предадох на Вергилей Кръстов нотния запис на песента "Писмото", който съхраних и той го публикува достоверно в книгата "Изгревът" том I. Публикацията е същата както в моя оригинал.
2. Песента "Писмото" е песен от Учителя, о Негов нотен и литературен текст който е даден в първите години от Школата. Историята на песента е публикувана и разказана от Елена Андреева бна стр. 541 и от Евстои Илиев на стр. 513. на том I.
3. Песента "Писмото" е записана лично от музиканта Иван Кавалджиев, когато Учителят я е изпълнявал. Същата песен бе изпълнявана по време на Школата на Учителя и лично Учителят я е пел заедно с останалите братя и сестри. Всички знаехме че това е песен от Учителя която има своя история и се пее при особени случаи, за да се запази единството на Школата която се управлява от Словото на Учителя Божия Духо.
4. Песента "Писмото" не бе публикувана от Кирил Икономов и от Мария Тодорова в техните издания поради съвсем други съображения. Това не беше позволен пропуск от тяхна страна, а може би да граничи с една обикновена заблуда.
5. Песента "Писмото" от Учителя е песен в която се намират три окръжности на Учителя от овета на Любовта, Мъдростта и Истината.
6. Настоящите сведения ги предавам на следващите поколения от последователите на Учителя в уверение на това, че тази песен е от Учителя и че аз съм предава на Вергилей Кръстов да я публикува в "Изгревът" том I.

София, 10. XI. 1995 год.

Декларатор:

Самангива:

М. Самангива
/М. Самангива/

М. Златева/

1. Изпращаме ти една книга „Изгревът“, том IV. Там е поместена една твоя снимка от езерата. Такива са възможностите за печат. След време ще публикуваме другата твоя снимка, където си със същата носия и калфа в ръка, и си на по-едър план на снимката. Сега предпочетох да публикуваме тази.

2. Ти имаш и други снимки, които на този етап на никого не трябва и не го интересуват освен мен, за да може да се документира твоето присъствие в Школата на Учителя. Затова предай ги на Марийка, за да ги получи от нея. Ако не ги предадеш, ще се разбият и разпият.

3. Искам да ми предадеш своята песнопойка, на която ти си правила различни допълнения с нотен текст. Защо ми е необходимо това?

През 1975 г. аз работих с теб и записах на магнетофонна лента целия твой разбор за отпечатаните песни на Учителя. Тогава ти всяка песен ми свиреше на цигулка, аз я записвах на магнетофона и освен това ти правеше коментар на всяка песен, като посочваше къде Мария Тодорова е сбъркала и къде Кирил Икономов е направил грешка. Показваше как трябва да бъде. През това време ти гледаше своята песнопойка и свиреше. Това е един много голям и ценен материал, който аз имам при мен. Затова аз искам да ми предадеш своята песнопойка, за да се окомплектова целия твой труд. Ще има твоя запис, който е в мене, и ще имам своята песнопойка, за песните на Учителя. Това е исторически документ за Школата на Учителя.

Това никой не го е направил от музикантите на Изгрева, нито от техните деца – музиканти. Но това го направи Вергилий. И Вергилий е този, който ти отпечата спомените и Вергилий е този, който ти отпечата снимката в IV том.

4. Затова аз съм твой приемник в Дух и в дело. Имам доказателство. А Марийка Марашлиева е свидетел, защото тя бе, която прехвърляше на пишуща машина твоите опитности. Затова предай веднага твоите неща, да не се загубят и да не ги разпият враговете на Братството. Аз съм този, който ги събира и ги отпечата. Благодарение на мен ти вече имаш историческа проекция и следа в историята за Школата на Учителя. Вече никой не може да те забрави. Но това го дължиш на мене и на никой друг. Затова предай ми нещата, които са останали, за да довърша своята работа. Освен мене никой не знае какъв ценен труд ти си сътворила за песните на Учителя. Това ще се публикува по-късно от мен.

Чакам твоя отговор чрез Марийка и предаването на горните неща в точка 2. и 3. Предай и твоите направени записи от теб с твоето вокално изпълнение.

С уважение: Вергилий

До

ЛИЛИ ГРАМАТИКОВА

С о ф и я
ул. Латинска

Моля след което заминаване да се предадат песнаричката ми, нотите, касетите с моите записи, моите снимки, както и други неща които му трябват на д-р Вержилий Кръстев. Аз съм работила с него и това е моето последно желание.

Подпис: *М. Златева*
/Мария Златева/

Свидетел: *Марийка Марандиева*
/Марийка Марандиева/

София, 27.XII.1995 год.

XI. КОЙ И ЗАЩО И КАК СЕ ИЗДАВАТ

„МИСЛИ ЗА ВСЕКИ ДЕН“

1. По времето на възбраната на Братството от комунистическата власт и особено след процеса срещу Братството 1957-1958 г., всичко бе преустановено. Властта правеше обиски ежесечно и изземваше литературата на Учителя Дънов.

2. За да докаже, че съществуват, започнаха да издават „Мисли за всеки ден“, извадки на определени мисли от Словото на Учителя и ги прикачват към датите на целогодишния календар. Особено по това време бе активна Цанка Екимова и Елена Андреева, а по-късно Лалка Кръстева.

3. Някои възрастни приятели не бяха съгласни да се разбива Словото на Учителя Дънов, но си мълчаха, защото при онази диктатура да се пишат мисли от Словото на Учителя беше цял подвиг. Хванат ли те, правят обиски и те изселват в провинцията.

4. След 1990 г. продължиха да издават тези „Мисли за всеки ден“. Най-дейна бе Весела Маркова. Аз й написах писмо на 8.07.1992 г. и обясних проблема и моето мнение. Тя продължи години след това да ги набира на компютър. Онова, което казвах аз, не беше вярно. Вярното бе онова, което казваха другите. А те искаха да унищожат Словото на Учителя. И да отклонят искрените му последователи.

5. До днес са издадени два работни тома на „Изгревът“, том XI и XII. Така този проблем е изнесен и описан. А за доказателство публикуваме писмото ми до Весела Маркова от 8.07.1992 г.

★

★

★

8.07.1992 г.

Уважаема Весела Маркова,

Имах възможността да се запозная с „Мислите за всеки ден“, които сега се предоставят на нашето внимание. Искам да споделя едно мое мнение, което ако се съобразите с него, ще бъде за Ваше улеснение. Ако не се съобразите, то сте свободни да се движите по начина, по който се движите и сега.

1. Изданието, което е направено от вас, за мен е много добро като техническо изпълнение. Хартия, печат и подвързия.

2. Много добре съм запознат с всички проблеми и противодействия, които се явяват при една такава работа и познавам много добре цената на едно такова начинание и труд. Аз знам, че Вие можете да работите и в това съм убеден, защото аз не се лъжа в това кой може да работи и кой не.

3. Поставя се въпросът дали е уместно да се правят тези „Мисли за всеки ден“ всяка година и да се хвърлят толкова много пари и труд. Освен това, което е най-важното според мен, това е една уловка и капан, поставен още навремето от мозайкаджийската бригада. И този капан лови онези, които могат да работят и ги отклонява от онази работа, която трябва да свършат фактически.

4. С паричните средства, които са вложени в това издание, с труда, силите и енергията, изразходвани с това издание, може спокойно да се издаде някое томче от непечатаните беседи на Учителя. Ето, това е проблемът и това е

капанът, който е заложила навремето мозайкаджийската бригада, за да отстранява и отклонява онези, които могат да вършат някаква работа за делото на Учителя.

5. Въпросът за нарядите, които Учителят е давал в началото на Школата, имат своя история, която не се познава от това поколение. Ако Вие я познавахте, не бихте се съгласили на този етап да правите това, което не е необходимо. Нарядите се отнасят за Синархическата верига, когато тя съществува, работи ежедневно, ежеседмично и ежемесечно, така, както е работила по времето на Учителя, в първите години на Школата. Сега тя не работи, защото не съществува. Тя има свои правила, закони и принципи, които не се познават от сегашното поколение. Така че този огромен Ваш труд не е наряд, а са мисли и това е един опит, който датира от времето, когато бе направен процеса през 1957/58 година. Когато започнаха да излизат, аз отидох при Жечо Панайотов, който ги пишеше, и му казах и му доказах, че това не е по Учителя. Тогава той ми каза така: „Това го знам, но ние трябва да докажем, че съществуваме.“ Отидох при Борис и се разправях с него, а той ми заяви, че понеже няма начин за издаване, то те трябва да покажат на света, че не са умрели, а че са живи. Това беше тяхната постановка. За тази постановка се изразходва много време, сили и средства. А това време и сили на много хора можеха да се използват за онова, което друго поколение не можеше да свърши. Това поколение си отиде и не си свърши работата. И аз имам сега събрани мисли от двадесет години. А този труд и сили можеше да се вложи за други по-належащи неща.

6. По времето на Учителя Той е задавал задача всеки да изважда по-важни мисли от предната беседа, която Той е произнасял и да се правят резюмета, които са се четяли в клас. Това е един метод на Учителя за ученика. Учителят препоръчва на всеки един да изважда мисли, които да ги препрочита и да си ги окачва над леглото. Това е строго индивидуална работа. Учителят препоръчва на приятелите да си изваждат в отделни тетрадки мисли от Словото на Учителя по различни теми за работа на ученика. По този начин работеше дълги години Цанка Екимова. Но Учителят е бил против това да се публикуват тези извадки по различни теми. Защото по този начин се разбива и се опощава и опорочава Словото на Учителя. Учителят им е възбранил да правят това. И когато аз ги заварих, те това го знаеха много добре. Но Цанка ги печаташе на пишуща машина и ги пускаше за младото поколение, за да могат да се ориентират. И тук се започна една порочна тактика. Да не се проучава Словото по години, а да се четат различни извадки. И накрая се дойде до там, че онова поколение си замина, а сегашното поколение не знае какво да прави. А то не знае това, защото не се осъществи приемственост между поколенията. А причината според мен бе в тактиката на мозайкаджийската бригада, която е напълно порочна и погрешна и не отговаря на Словото на Учителя.

7. Словото на Учителя, което е Слово на Бога, се излива чрез Всемировия Учител в строго определено време, съгласно изискванията и потребностите на Божествения Дух в даден момент. Затова то е ненакърнимо, не може да се променя, изменя, коригира. Аз заварих как някои възрастни приятели бяха започнали да правят резюмета, лични свои резюмета от Словото на Учителя и да ги публикуват. Вместо да публикуват непечатани беседи, те публикуваха своите резюмета. Аз се противопоставих тогава и ходих лично да се разправам с всеки един поотделно. Аз имам доказателство за това. Други започнаха да преразказват Словото на Учителя на пишуща машина, за да може интелигентният българин да разбере по-добре какво говори и какво е искал да

каже Учителят. Тези лица изобщо не знаеха кой е Учителят, макар че са Му целували ръката години наред.

8. Мога да заявя, че сега е същото това време, когато всеки прави каквото си иска и когато си иска. Но това води до нарушение на окултни закони и непременно до последствия. Има примери за това. Учителят още в самото начало казва, че за ученика е необходим ценз в три посоки. Ценз за висше образование, ценз в обществото, в което работи и духовен ценз, който се изработва единствено върху проучаване Словото на Учителя. На този етап това нещо го няма. Взимат решение лица, които нямат тези три ценза. Освен това с тези решения те отклоняват онези, които могат да работят на този етап. Една от тези, които може да работи, това е Весела Маркова.

9. Тези пояснения бяха написани, за да се запознаете с тях, защото непременно ще се сблъскате с всичко онова, което бе написано по-горе.

С уважение: Вергилий

XII. БОМБАРДИРОВКИТЕ ОТ АНГЛО-АМЕРИКАНСКИТЕ САМОЛЕТИ НАД СОФИЯ И НАД СТРАНАТА 1942–1944 г.

1. В своите спомени Галилей Величков в Изгревът том I, стр. 48-57, говори за тях и опитностите, които са имали в Школата с Учителя Дънов.

2. Аз бях дете на 6 години, когато бягахме посред нощ от самолетите и се криехме в мазетата на строго определени къщи, определени като скривалища. Беше голям страх. Аз имах усещането, че те искат да ме оцелят и унищожат. Плачех непрекъснато. Накрая моите родители, както и мнозина, се евакуираха от София. Няколко дни след това беше паднала бомба върху къщата, където живеехме и беше отнесла целия етаж. Ако бяхме останали в София, бомбата щеше да ни убие на място. Дълги години майка ми оплакваше, че беше унищожен чеиза ѝ, тъкани черги, одеала и цялата покъщина. Останахме в провинцията на село дълги години, защото къщата беше унищожена. Цяла София беше разрушена. Днес сегашното поколение, което живее в апартаменти, не може и да си представи разрушена София. А и комунистическата власт не публикува поне снимки от това време, защото СССР, Англия и САЩ бяха съюзници във войната срещу Германия. А България бе съюзник на Германия и беше обявила символична война на Англия и САЩ, без да имаме фронт с тях. За възмездие дойдоха бомбардировките над София и страната.

3. Така че аз имах непосредствена опитност с англо-американските бомбардировки. Когато Галилей Величков бе накаран от мен да си опише опитностите, се разбрахме с него да даде хронологически по дати, месеци и години всички бомбардировки. Трябваше да се документира в „Изгревът“ ужаса и поведението на Учителя Дънов и на Братството му по тези години. Галилей имаше на няколко листчета написани последователно някои от бомбардировките. Уточнихме се, че трябва да се допълнят и добавят датите, които той трябваше да извади от направените публикации от противовъздушната отбрана над София и страната. И това беше направено от него. А от мен се добави подреждането хронологически на „бомбардировките“.

4. След като излезна „Изгревът“, том I, то Весела Маркова започна да върви и говори, че всичко съм преписал от монографията на мъжа и, който е бил историк. И че като извод на всичко това е, че Галилей не ги е писал тези неща, а че аз съм ги съчинявал. Това вървя дълго време като слух. Но ето, дойде време да се публикуват материалите, описващи бомбардировките, копирани на скенер от мен, за да се види, че това е писано преди да се роди мъжа и и самата Весела Маркова. И че го има публикувано преди тях.

5. Днес всеки българин може да отиде в Народната библиотека "Кирил и Методий", както и Военно-историческия музей и да провери онези публикации за бомбардировките над София от самолетите на Англия и САЩ от периода 1942 до 1944 г. А за улеснение и да отговорим на упреците на Весела Маркова, публикуваме копирани на скенер следващите текстове.

6. В „Исторически преглед“, год. XXIX (1973), кн. 5, стр. 3-33 авторът Иван Т. Иванов под заглавие „Символичната война – последната война на българската буржоазия“ подробно е описал всички бомбардировки, съпровождащи историческите събития по това време. Ето защо ние прилагаме копирани на скенер 5 страници: 27, 28, 29, 30 и 31, за да се види откъде са вземани тези данни от Галилей Величков и как бомбардираха България.

7. В статията „Противовъздушната артилерия от състава на Военно-въздушната отбрана на град София – поуки и препоръки“ авторът Н. Сладкаров във „Въздушен преглед“, Г. VIII, бр. 7-8 (IX, X, 1943 г.), стр. 11-36, на стр. 34 дава таблица за въздушните бомбардировки над град София за годините 1941 до 1945, която копирана на скенер публикуваме дословно.

8. Така че за да документира разказите си Галилей Величков за събитията по време на бомбардировките бяха включени всички дати, съответно и разрушенията, защото сегашното поколение нищо не знае за тях.

9. Символичната война бе обявена от българското правителство на цар Борис III срещу Англия и САЩ, които бяха съюзници със СССР и водеха война срещу Германия. А защо? За да може да се затрудни работата на Великия Учител и Школата му, защото онези Сили, които ги предизвикаха, знаеха, че ще има ответен удар, който щеше да унищожи България и Учителя.

Но Бог поругаем не бива.

Амин.

А сега следват извадените страници на скенер от "Символичната война" стр. 27, 28, 29, 30, 31, както и стр. 34 от „Противовъздушната артилерия от състава на Военно-въздушната отбрана на град София – поуки и препоръки“.

на българското правителство да защити въздушното пространство на страната беше очевидна. Това обстоятелство не можеше да не се съзнава, когато се вземаше решение за война.

Уязвимостта на България от въздуха беше станала ясна за всички осем месеца преди обявяването на „Символичната война“, когато германските войски нахлуха в Югославия. Югославските военновъздушни сили извършиха редица нападения над страната, и то при положение, че България не беше скъсала дипломатическите си отношения с Югославия и български войник не беше прекратил старата западна граница. Още на 6 април 1941 г. 7—8 югославянски самолета бомбардираха София и Кюстендил. В София беше нападнат кварталът около Централната гара. Нанесените щети не бяха малки и направиха силно впечатление на населението. Бяха убити 14 души и ранени 22; 44 сгради бяха разрушени, а 16 — опожарени. След това първо нападение югославянските самолети в периода от 6 до 15 април 1941 г. бомбардираха около 20 пъти различни обекти в България. Само София беше нападната четири пъти. Над нея бяха хвърлени около 250 бомби, в резултат на което бяха убити 48 души и ранени 60. Същевременно бяха нанесени големи материални щети на населението.¹⁰⁶

Трябва да се отбележи, че югославянските военновъздушни сили извършиха нападенията си над страната почти безнаказано. Това беше твърде показателно за състоянието на българската противовъздушна отбрана и за съдбата на българското население при евентуални бъдещи бомбардировки.

Въздушните бомбардировки не започнаха веднага след обявяването на „Символичната война“. Обстановката по фронтите не позволяваше това. Но, както вече бе изтъкнато, в края на 1941 г. в района на Източно Средиземно море и в Северна Африка военните неуспехи бяха станали постоянни спътници на фашистките войски. Фронтите бавно, но неотвратимо се приближаваха към Балканите. Въздушните фронтове се движеха стотици километри пред сухопътните. България скоро попадна в обсега на англоамериканските военновъздушни сили. „Символичната война“ скоро щеше да престане да бъде „символична“.

През първата половина на 1942 г. противниковите военновъздушни сили не развиха почти никаква дейност над страната. От 13 септември 1942 до началото на 1943 г. неговите военновъздушни сили извършваха само разузнавателни полети с единични самолети и рядко с групи от няколко самолета. При тези полети нападения не бяха извършвани. Само на 13 септември 1942 г. противниковите самолети, като бяха дошли на групи от 3 до 4, нападнаха Русе с 4 бомби, с Червена вода с 9 бомби, гара Горна Оряховица с 1 бомба, Стара Загора с 3 бомби и Казанлък с 8 бомби. Бяха причинени следните щети: по един пожар в Русе, Горна Оряховица, а в Стара Загора — 20 пожара, 1 убит и 17 ранени.¹⁰⁷

Такъв характер имаха действията на военновъздушните сили на англоамериканците и през 1943 г. до месец октомври. През този период бяха извършени нападения само през нощта на 20 срещу 21 август, когато над цялата страна летяха общо 11 самолета, бомбардирайки невоенни обекти в много населени места. Бяха засегнати жилищни сгради и няколко лица в Стара Загора.¹⁰⁸

¹⁰⁶ К. Скутунов, България във война с Англия и САЩ през 1941—1944 г., ВИБ, №1222, с. 82—83.

¹⁰⁷ Пак там, с. 84.

¹⁰⁸ Пак там.

Противникът смени характера на действията на своята авиация от октомври 1943 г. Беше очевидно, че той пресмива към масирани терористически бомбардировки над населени места. Първото нападение от този вид беше извършено над Скопие на 18 октомври 1943 г. Около 50 противникови самолета бомбардираха гарата на града и кварталите край нея. Беше нападната и гара Генерал Жостов, където бяха разрушени германските складове. На двете места бяха извадени от строя много гарови съоръжения и унищожени значителен брой вагони и локомотиви. В Скопие бяха разрушени казарми и жилищни постройките. Населението даде много жертви. Само от военните чиновници имаше 18 убити и 42 ранени. По същото време бе нападната и Велес. Детейки ниско над града, противниковите летци стреляха с бордовите си оръжия по хората из улиците, от които паднаха много убити и ранени.¹⁰⁹

На 20 октомври 1943 г. противникът отново бомбардира гара Скопие и гара Генерал Жостов. Пострадаха също така казарми и жилищни постройките. Бяха унищожени или повредени гарови постройките, съоръжения, вагони и локомотиви. Имаше жертви от населението и войниците. Нападението беше извършено от 48 самолета. На същата дата беше бомбардиран Ниш — гарата, летището и казармите. Паднаха убити и ранени от населението. От войсковите подразделения имаше 14 убити и 32 ранени. Два български самолета бяха свалени. На следващия ден 44 противникови самолета бомбардираха гарите на Скопие и Генерал Жостов. Жертви нямаше. Един противников самолет беше свален.¹¹⁰

През ноември противниковите бомбардировки продължиха. Пловдив беше нападнат на 6 ноември. Самолетите пуснаха бомбите си от голяма височина. Жертви и разрушения нямаше. Този месец беше извършена и първата голяма бомбардировка на столицата. Нападението започна на 14 ноември в 12,50 часа. Над града изсипаха своя смъртоносен товар около 90 противникови бомбардировача, охранявани от 60 изстребителя. Бяха пуснати около 190 бомби. Ударите бяха насочени срещу сточната гара и железопътните съоръжения на Централната гара. Пострадаха и много жилищни постройките около тези обекти и някои индустриални сгради. Имаше 31 убити и 104 ранени граждани. Разрушените сгради бяха 132. Повредените железопътни съоръжения бяха малко и тяхното възстановяване се извърши бързо. Същите обекти бяха обстрелвани при въздушното нападение над София на 24 ноември. То беше извършено от около 100 бомбардировача и изстребителя. От гражданското население паднаха 9 убити и 17 ранени. Бяха разрушени около 87 сгради.¹¹¹

При първото нападение над София противовъздушната отбрана влезе в действие своевременно, но резултати нямаше. Противникът сваля два наши изстребителя. При второто нападение противодействието беше по-ефективно. Бяха свалени два противникови бомбардировача с 19 души екипаж. От наша страна бе загубен един изстребител.¹¹²

През декември противниковите военновъздушни сили насочиха своите удари пак върху София. На 10 декември около 120 бомбардировача и изстребителя хвърлиха над нея 65 бомби. Главната цел беше гарата. Пострадаха и околните квартали. Населението даде 10 убити и 19 ранени. Бяха разрушени напълно или отчасти около 150 сгради. Един наш изстребител беше свален.¹¹³

¹⁰⁹ К. Скутулов, пос. ръкопис, с. 85; Ив. Попов пос. ръкопис, с. 152.

¹¹⁰ Пак там, с. 85 и 152.

¹¹¹ Пак там, с. 86.

¹¹² Ив. Попов, пос. ръкопис, с. 152.

¹¹³ Пак там, с. 153; К. Скутулов, пос. ръкопис, с. 86—87.

Най-голямото нападение през 1943 г. за София и страната бе извършено на 30 декември през деня. Около 100 противникови бомбардировача я изстребителя хвърлиха над 254 бомби. Обекти на техните удари бяха погребите, околновръстната железопътна линия край квартал „Ив. Вазов“, казармите на свързочния полк, гарата и някои други квартали на града. Този път противовъздушната отбрана действуваше добре. Българските летци-изстребители показаха умение и проявиха голяма храброст. Особено се отличи летецът-изстребител Списаревски, който ранен връхлетя със самолета си върху четиримоторен противников бомбардировач и заедно с него падна на земята. Капитан Списаревски загина, като отбелязва първия случай на такова саможертва в бойната история на българската авиация. При това нападение имаше 66 убити, 93 ранени и 430 засегнати сгради, от които 100 напълно разрушени. Два наши изстребителя бяха свалени, а противникът загуби шест бомбардировача.¹¹⁴

През деня на 30 декември София бе нападната от около 100 бомбардировача и изстребителя. Бяха хвърлени над 63 бомби. Най-много пострадаха гарата и близките до нея квартали. Имаше много разрушени сгради. От населението имаше около 70 убити и 95 ранени.¹¹⁵

Въздушните бомбардировки се засилиха още повече през 1944 г. Противниковата авиация подлагаше на масирани удари не само София, но и други български градове. По обед на 3 януари шест противникови самолета бомбардираха центъра на Дупница (Станке Димитров), като пуснаха над 20 бомби. Бяха разрушени частни и обществени сгради. Имаше убити и ранени.¹¹⁶ На другия ден около 200 противникови самолета нападнаха различни населени места в България. Между тях бяха Дупница (Станке Димитров) и няколко села в Панагюрско и Белослатинско. В Дупница имаха 54 убити, 43 ранени и 141 разрушени и полуразрушени сгради.¹¹⁷

Твърде тежък ден за София беше 10 януари. На тази дата тя беше подложена на жестоки бомбардировки през деня и нощта. Около 150 бомбардировача, придружени от изстребители, я нападнаха по обед. Към полунощ 70—80 бомбардировача, съпровождани пак от изстребители, отново я бомбардираха. При тези две нападения бяха хвърлени над 960 бомби. Пострадаха около 992 сгради, главните тръбопроводи на града и електрическата мрежа. София остана без вода и осветление. Бе прекъснато и трамвайното движение. От населението имаше около 490 души убити и 757 ранени. Същия ден беше нападат и Скопие. Тук бяха убити 101 човека, а 103 бяха ранени. Имаше разрушени или полуразрушени около 270 сгради.¹¹⁸

На 24 януари Скопие беше бомбардиран отново. Същия ден около 84 бомбардировача, охранявани от много изстребители, нападнаха Враца и селата Чомаковиц, Кунино, Беглеж и Драгачевиц. Бяха хвърлени общо около 380 бомби от по 250 кг. Имаше 124 души убити и 50 ранени. Пострадаха над 415 сгради — разрушени или полуразрушени. Беше прекъсната телефонната и водопроводната мрежа на града.¹¹⁹

Февруари беше неблагоприятен за действие на военновъздушните сили на противника. През този месец беше извършено само едно нападение. На 4 февруари

¹¹⁴ Ив. Попов, пос. ръкопис, с. 153; К. Скутунов, пос. ръкопис, с. 87.

¹¹⁵ К. Скутунов, пос. ръкопис, с. 87.

¹¹⁶ Пак там, с. 88.

¹¹⁷ Ив. Попов, пос. ръкопис, с. 211.

¹¹⁸ К. Скутунов, пос. ръкопис, с. 88; Ив. Попов, пос. ръкопис, с. 211.

¹¹⁹ К. Скутунов, пос. ръкопис, с. 89.

около 200 противников самолета нападнаха. Дупница и селата Сакуларе, Повяни и Царевци. Бяха пуснати над 38 бомби. От населението бяха убити 59 и ранени 33 души. Пострадаха около 62 сгради.¹²⁰

Страната преживя най-тежкия въздушен нападения през март. Главен обект за противниковата авиация беше София. За първи път през този месец тя беше бомбардирана на 16 срещу 17 март от около 70 самолета. Бяха хвърлени над 307 разрушителни и около 5000 запалителни бомби. В резултат на това бяха убити 33 и ранени 76 граждани. Имаше 112 разрушени и повредени сгради.¹²¹

През нощта на 18 срещу 19 март противникови самолети на брой от 100 до 150 летяха над Южна България, като имаха за обекти следните населени места: Първомай, с. Любеново, гара Раковски, Девин, Карлово и Самоков. Те пуснаха общо около 50 взривни бомби и много запалителни. На 24 срещу 25 март от 30 до 40 противникови самолета летяха на малки групи над много селища на страната, но хвърлиха над 400 запалителни бомби само над явореца Врана, където избухна пожар.¹²²

С едно нощно нападение на 29 срещу 30 март противникът бомбардира София, в резултат на което бяха убити 11 души. На легище Враждебна бяха повредени четири български изстребители Me-109.¹²³

На 30 март през деня София преживя най-голямото въздушно нападение. То беше и най-голямо за страната през време на нейното участие във Втората световна война. Около 450 бомбардировача, охранявани от изстребители, чийто брой беше не по-малко от 150, изсипаха своя бомбен товар над столицата. Центърът на София беше разрушен и опожарен. Във въздушен бой бяха свадени 11 противникови самолета — 8 бомбардировача и 3 изстребителя. От наша страна бяха загубени 8 изстребителя. Населението даде над 1000 души убити и ранени.¹²⁴

След това нападение противниковите военновоздушни сили насочиха главните си удари срещу Румъния, без да бъде забравена напълно и нашата страна. По обед на 17 април София бе нападната от 350 бомбардировача, охранявани от 100 изстребителя. При това нападение бяха пуснати около 2500 разрушителни и много запалителни бомби. Бяха убити 120 и ранени 76 граждани. През нощта на 17 срещу 18 април беше нападнат Пловдив от 30 до 40 самолета, които хвърлиха около 150 бомби. Имаше 44 души убити и 32 ранени. Бяха разрушени 19 къщи. На 19 срещу 20 април Пловдив беше нападнат отново от около 15 бомбардировача, които пуснаха над 25 бомби. В резултат на това бяха убити 7 и ранени 29 граждани.

През май София беше нападната само веднъж от 50 самолета. От хвърлените бомби бяха убити 5 души. Това беше на 18 май до обед. Същия ден една група от около 200 самолета, преминавайки на широк фронт страната, прелетя над Русе, Пловдив, Неврокоп (д-р Г. Делчев) и Серес, като хвърли около 15 бомби. На 11 юни една част от самолетите, които се връщаха от Румъния, бомбардираха Русе. Бяха пуснати около 100 бомби. Те целеха германските противовоздушни батарси, които прикриваха моста и бензиновите складове на пристанището. Имаше 5 убити и 4 ранени граждани. През нощта на 11 срещу 12 юни 50 противникови самолета атакуваха летището при Карлово. Бяха

¹²⁰ К. Скутков, пос. ръкопис, с. 89.

¹²¹ Пак там, с. 90.

¹²² Пак там.

¹²³ Пак там.

¹²⁴ Пак там, с. 91—92; Ив. Попов, исс. ръкопис, с. 91—92.

убити 30 човека и ранени 72. Разрушени или повредени се оказаха почти всички постройките на летището, в това число и ремонтната фабрика. Телефонната, електрическата и водопроводната мрежа бяха прекъснати. Напълно бяха разрушени 8 самолета, а тежко повредени — 5. Русе беше нападат и на 23 юни. Бяха пуснати около 30 запалителни бомби над Захарната фабрика. Летищата Карлово, Игнатиево и Ботево бяха нападнати от около 150 самолета на 28 юни през деня. Един офицер и 6 техници бяха убити, а други 6 техници — ранени. Освен това бяха разрушени 3 и леко повредени 5 изстребителя. През нощта на 28 срещу 29 юни заедно с Гюргево беше бомбардиран и Русе. От хвърлените над 100 бомби бяха убити 2 и ранени 3 души. Същевременно бяха разрушени 7 сгради.¹²⁵

Освен посочените дотук въздушни нападения имаше и други по-малки. Те бяха извършвани обикновено от отделни самолети на военновъздушните съединения, които се връщаха от нападения по обекти в Румъния. Заедно с това през този период бяха извършени няколко значителни бомбардировки над Ниш и по незначителни над населени пунктове и други обекти в Моравско, Македония и Беломорието. Почти не минаваше денонощие противникови самолети да не летят над различни райони на страната за изпълнение на разузнавателни задачи, за поддръжане на връзки с партизаните и др.¹²⁶ По този начин през втората половина на 1943 и първата половина на 1944 г. въздушното пространство над страната беше един динамичен фронт, където противникът имаше съкрушително превъзходство над нашата противовъздушна отбрана и нанасяше тежки загуби на населението в жива сила и материални ценности.

През всичкото време над страната бяха хвърлени общо около 435 т разнокалибрени бомби (от 50 до 2000 кг). Количеството на пуснатите бомби беше около 7137 броя. От въздушните нападения бяха убити около 1720 души, 2071 ранени и напълно разрушени 3797 сгради. Само в София имаше около 1347 убити, 1743 ранени и 2670 напълно разрушени сгради.¹²⁷

Известна представа за нанесените материални щети на страната от въздушните нападения се добива и от следната таблица:¹²⁸

Пострадали обекти — цяло или отчасти разрушени	Градове			
	София	Дупница	Скопие	Враца
Необитаеми жилища	10002	52	221	415
Магазини и складове	1684	10	91	22
Работилници	369	1	—	2
Индустриални предприятия	117	14	2	1
Фурни	42	1	5	4
Болинци	24	1	—	—
Църкви	14	—	—	—
Обществени учреждения	288	4	—	—
Училища	19	—	—	2
Хотели и театри	10	—	—	—
Всичко	12369	83	319	446

¹²⁵ К. Скутунов, пос. ръкопис, с. 93—97.

¹²⁶ Там там, с. 93—103.

¹²⁷ Там там, с. 83.

¹²⁸ Там там, с. 98.

2. Разположението на същите — според разполагаемото число п.в. батареи е било правилно извършено; близо до външната граница на обекта, разположени в една линия и отчасти шахматно. В началото на 1944 година се започна групирането на п.в. батареи на групи от по 2-3 п.в. батареи, което по технически причини бе преустановено.

3. В п.в. отбрана на гр. София бяха назначени и значително число леки п.в. взводове. След първите въздушни нападения над гр. София се потвърди мисълта, че тяхното стоене на позиции при обект, отбраняван от тежка п.в. артилерия, е безполезно.

4. Тежките п.в. батареи, влизащи в п.в. отбрана на гр. София, са влезли в действие на:

1941 година	1942 година	1943 година	1945 година
6.IV. нощта	—	1. VIII. деня	4. I. деня
15. IV. „	—	14. XI. „	10. I. деня и нощта
		24. XI. „	11. I. деня
		10. XII. „	24. I. „
		20. XII. „	16. III. нощта
			24. III. деня
			29. III. нощта
			30. III. деня
			17. IV. „
			18. V. „
			11. VI. „
			23. VI. „
			24. VI. „
			22. VII. „
			17. VIII. „

За всеки сваден самолет п.в. артилерия на гр. София е изстрелвала средно по 400 тежки п.в. снаряди.

Условията, при които е била поставена да действа п.в. артилерия, са били крайно неблагоприятни:

1. Поддържането на материалната част (оръдия, командни уреди и др.) се е извършвало при много лоши условия: липса на достатъчно технически подготвен персонал, липса на запасни части, липса на достатъчно моторни коли за превозване на техниките и инструментите им до мястото на повреда и пр.

2. Подготовката на приклучата и особено на далекомеристите е срещнала непреодолими трудности. Подготовката на хората може да се извършва правилно само ако те редовно и системно се упражняват да се мерят и действуват при условия абсолютно сходни с бойните т. е. ако те се мерят по са-

ПОСЛЕСЛОВ

Ето така приключваме с XII глави рубриката "Духът на Заблуджението и деянията на човеците земни и подземни".

И така се случи, че трябваше да се публикува в "Изгревът" том XIII. И случайно ли беше това?

**Братя в Единомислие могат да живеят само в Духът на Истината .
В един и същ Дух, в едно и също Слово
и в Един и Същ Учитель - Бейнса Дуно.**

А Духът на Заблуджението сътвори тази рубрика, която също има право да види бял свят.

Този последен огромен отдел от случки, събития и факти беше изчакал достатъчно дълго време, за да се включи в „Изгревът“ и да види бял свят. А защо?

Това са едни и същи етапи, през които е минало ранното християнство и което е описано от апостол Павел в неговите послания.

Всички тези етапи ги имаше след заминаването на Великия Учитель. И те се явиха с онези преставители на Черната ложа, които бяха изпратени да изпълнят нарежданията на своя Господар – Духът на Заблуджението. Изпълниха всичко и не оставиха нищо неизпълнено. Духът на Заблуджението от времето на апостолите и от сега бе един и същ!

Кому е необходима тази рубрика? Тя е необходима, за да преминат през нея всичките деяния на човеците земни и подземни. Трябва да изтече мътната вода и тинята след нея.

А за човеците небесни оставяме оригиналното Слово на Великия Учитель.

А за човеците небесни оставяме „Изгревът“, историята на човека земен и неговото подвизаване в земята Българска.

Амин!

11 юни 2000 г., неделя

Вергилий Кръстев

БЕЛЕЖКИ

КЪМ СНИМКИТЕ

„ИЗГРЕВЪТ“, ТОМ XIII

„Ето колко е добро и колко е угодно
Да живеят братя в единомислие“

Псалом 133

Но в Един и Същия Дух!
Пред лицето на Бога!
И в името на Бога!

1. Стефан Лазаров Тошев от град Севлиево, роден 1886 г., починал 1978 г.

2. Д-р Иустина Разворович Халачева и д-р Димитър Гр. Халачев – зъболекари в град Свищов.

3. Семейството на д-р Димитър Халачев и съпругата му Иустина с дъщерите им Саша (правата) и Надка (седналата) в град Свищов.

4. Надежда Димитър Катранова – Конова и д-р Иустина Димитър Халачева от град Свищов – в годините 1909–1910 г.

5. София, Изгревът, на Паневритмия на поляната. На преден план са Надежда Конова и Иустина Халачева.

6. София, Изгревът, на чешмата, Иустина Халачева с дъщеря си Саша Халачева.

7. Търново. Среща на братски семейства около 1918–1920 г.

Прави на последния ред: 1. Анчо Анев. 2. Нешка Анева. 3. ... 4. ...

5. Никола Ватев. 6. Стефан Тошев, сложил дясната си ръка върху лявото рамо на Петко Елитропов.

Втори ред, седнали на столовете: 7. ... 8. Ватева. 9. Елена Иларионова.

10. Константин Иларионов. 11. Петко Елитропов.

По-напред пред Ватева е Явашева, а пред Петко Елитропов е Марийка Тошева. Детето с букет маргаритки най-ляво е Любчо Тошев, а мъжът с братата, легнал сред децата най-отпред, е Явашев от град Русе. Снимката е правена в периода 1918–1920 г.

8. Стефан Тошев – седналият в средата с ордена „За граждански заслуги“ всред служителите на Гражданския съд, направена на 29.12.1932 г. послучай заминаването му за прокурор при Кърджалийския окръжен съд.

9. Трима съидейници през 1909 г. в село Кръвник, Севлиево. Вляво седнал е Тодор Илиев – секретар бирник в село Кръвник, живял в къщата на поп Иван, оцелял от Априлското въстание, сега превърната в музей. В средата прав е Стефан Тошев – учител в местното училище от 1907–1911 г. Вдясно е Събчо Мичев Дряновски с калпака, с потурите и антерията. На масата е положена Библия.

10. Д-р Благовест Тошев, син на Стефан Тошев, подготвил отпечатания материал за баща си.

11. Паша Теодорова в ранните си години.

12. На Изгрева всред младите борчета, трите стенографки: Савка Керемидчиева, Паша Теодорова и Елена Андреева с жилетката.

13. Пред вратата на бараката „Парахода“ на Изгрева – Паша Теодорова, Елена Андреева и Савка Керемидчиева, седнали с беседи в ръце.

14. На Изгрева, на поляната Паша приведена пише на пишущата машина, а встрани Елена Андреева на малка масичка дешифрира беседи.

15. На Изгрева, Паша Теодорова играе Паневритмия, с бялата блуза.

16. Учителят с Братството в град Русе:

Изправени най-отзад: 1. Кунка Ковачева. 2. Петранка Чернева. 3. Стою Марков. 4. Георги Димитров. 5. Стефка Новакова. 6. Васил Константинов.

7. Тодор Ковачев. 8. Йордан Новаков. 9. Георги Константинов. 10. Анастасия Ковачева. 11. Лина Димитрова. 12. Анастас Рогов.

Кунка (1) е жена на Димитър Ковачев. Стефка (5) е жена на Йордан Новаков. Васил Константинов (6) и Георги Костантинов (9) са братя. Лина (11) е жена на Георги Димитров. Софка (4) е жена на Иван Явашев.

Втори ред отзад напред: 1. Паша Теодорова, изправена. 2. Никола Ватев, седнал. 3. Учителят Дънов. 4. Петко Епитропов.

Трети ред отпред седнали: 1. Блага. 2. София Попова. 3. Николина Балтова. 4. Софка Явашева.

17. На Рила. Учителя на гости при сестра Белева.

Отляво: 1. Мирчо, ръководител на Братството в гр. Петрич. 2. ... 3. Белева с бяла рокля, наметнала се с вълнена жилетка. 4. Таня Икономова, съпруга на Кирил Икономов – музикант. 5. Учителят. 6. Детето е Цветан Капитанов, син на Невена Капитанова. 7. Паша Теодорова с молива в ръка.

18. На Рила. На Молитвения връх. Учителят на утринна беседа. До него Паша Теодорова със сивата жилетка.

19. Рила. Молитвеният връх. Учителят, а до него Паша Теодорова стенографира, облечена със сива вълнена жилетка.

20. Рила. Молитвеният връх. Учителят, а до него Паша Теодорова стенографира с наведена глава.

21. Рила. На Молитвения връх. Учителят, а до него Паша Теодорова стенографира.

22. На Рила при второто езеро.

Прави: 1. Катя Грива. 2. Буча Бехар. 3. Петра Марангьозова. 4. Олга Славчева. 5. Боян Боев. 6. 7. Стоянка Илиева (права). 8. ... 9. Димитрина Антонова. 10. Савка Керемидчиева. 11. Паша Теодорова.

Седнали: 1. ... 2. Елена Андреева. 3. ...

23. На Рила: 1. Атанас Николов. 2. Паша Теодорова. 3. Елена Андреева. 4. Учителят Дънов. 5. Савка Керемидчиева (права). 6. Катя Зяпкова (права). 7. Цанка Екимова (седнала). 8. Дора Карастоянова (седнала).

24. На Изгрева пред „Парахода“: 1. Хилда – в шлифера, съпруга на Васко Искренов. 2. Димитрина Атанасова. 3. Паша Теодорова. 4. Елена Андреева.

25, 26, 27, 28. Гена Палазова разказва спомените си.

29. Петър Говедев – убитият баща на Милка Говедева през 1923 г.

30, 31. Милка Говедева в Букурещ.

32. Милка Говедева като абитуриентка.

33. Милка Говедева на 4 години с майка си Ана Каролева и баба си Елиница, която държи сестра й Вяра.

34. Милка Говедева е първата вляво с политзатворнички в Централния затвор – София.

35. На Изгрева, на поляната. От дясната страна на Учителя Дънов е Катя Грива, между двамата е Милка Говедева усмихната, отляво на Учителя е Николина Балтова, която пее с останалите.

36. На Изгрева. Изпращане на Учителя за Мърчаево 1944 г., влизащ в леката кола. Зад Учителя, от дясната му страна, е Николина Балтова, а от лявата му страна усмихната е Милка Говедева.

37. Милка Говедева на преден план в средата, полегнала на дясната си страна заедно с Братството на Бивака на Витоша. До нея е Тодор Маринчевски.

38. Милка Говедева на Витоша с разперени ръце за полет във висините.

39. Учителят, Теофана Савова, част от главата ѝ, Мария Граблашева и Анриета Маркова вдясно.

40. Учителят и Анриета Маркова на Изгрева.

41. Магдалина Попова, Учителят, Ганка Парлапанова и Катя Грива на Изгрева.

42. Лидия Соломонова Аладжем, род. 9.03.1911 г.
43. Лидия Соломонова Аладжем.
44. Магдалина Григорова.
45. Русин Сираков.
46. На Изгрева пред приемната на Учителя: 1. Райна Калпакчиева.
2. Генчо Алексиев – художник. 3. Стоянка Илиева. 4. Катя Грива. 5. Асен Арнаудов. 6. Учителят. 7. Ирина Кисьова. 8. Мария Граблашева. 9. Севда Николова. 10. Дора Савова. 11. Кольо Йорданов.
47. На Изгрева пред бараката на Борис Николов: 1. Генчо Алексиев.
2. Георги Радев. 3. Елиезер Коен. 4. Никола Нанков. 5. Стефан Дойнов. 6. Христо Цонзоров – с шлифера. 7. Цанка Екимова. 8. Борис Николов. 9. Юрдан Екимов.
48. Вяра Христова.
49. Дилка Куманова.
50. Панталей Карапетров.
51. Божислава Пантелеева Карапетрова.
52. На Паневритмия: 1. Борис Шаров. 2. Лазар Опев. 3. Панталей Крайчев
- Карапетров – третият и най-високият с бялата риза.
53. Кирил Николов Мишков, род. 1887–1959 г.
54. Стоянка Петкова Мишкова, род. 1880–1970 г.
55. Тройка Кирилова Мишкова – дъщеря на Кирил и Стоянка Мишкови.
- Виж „Изгревът“, том X, стр. 741-742. Николина Кирова Попова е също дъщеря на Кирил и Стоянка Мишкови.
56. Никола Гръблев.
57. Златка Константинова – дъщеря на Георги Константинов – виж „Изгревът“, том VI, стр. 386, N 4.
58. Полк. д-р Стефан Щерев.
59. Йорданка Жекова – виж „Изгревът“, том VII, от стр. 584-627.
60. Георги Илиев – съпруг на Донка Илиева. За него виж „Изгревът“, том VI, от стр. 516, N 2.
61. Тодор Маринчевски и д-р Димитър Костов – зъболекар, на второто езеро на Рила 1939 г.
62. Димитър Кочев.
63. Роза, Цветка и Асенчо, деца на Анастасия Джамджиева.
64. Цветана Щилянова 1920 г., на 17 години.
65. Цветана Щилянова 1933–1934 г. след завръщането ѝ от Париж.
66. Цветана Щилянова през 1961 г.
67. Цветана Щилянова през 1965 г.
68. Асен Щилянов – братът на Цветка.
69. Роза – сестрата на Цветана и съпруга на Юрдан Симеонов (Данко).
- Виж „Изгревът“, том VIII, стр. 597.
70. Цветана Щилянова през 1950 г.
71. Цветана Щилянова през 1975 г.
72. Цветана Щилянова и съпругът Емануил.
73. Братовчедките Любка Харалампиева Джамджиева и Цветка Михайлова Щилянова.
74. Учителят, 14.02.1934 г. - портрет
75. Учителят говори – портрет от Цветана Щилянова.
- 76–83. Учителят: Скици от Цветана Щилянова.
137. Учителят пред масата - на стените окачени картини на художници. От Учителя след 4 картини, до ръба на стената, долу седнал се вижда главата на Демитър Кочев - с мустациите.

„Изгревът“ том XIII

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Стефан Тошев.....	3 - 158
II.	Паша Теодорова.....	59 - 334
III.	Гена Палазова.....	335 - 392
IV.	Милка Говедева.....	393 - 509
V.	Анриета Маркова Жерберт.....	510 - 513
VI.	Лидия Соломонова Аладжем.....	514 - 548
VII.	Магдалина Стефанова Григорова.....	549 - 565
VIII.	Вяра Христова	566 - 574
IX.	Тройка Кирилова Мишкова.....	575 - 578
X.	Панталей Крайчев Карапетров.....	579 - 584
XI.	Русин Киров Сираков.....	585 - 590
XII.	Димитър Кочев.....	591 - 602
XIV.	Борис Георгиев.....	621 - 640
XV.	Цветана Щилянова.....	641 - 752
XVI.	Борис Петров Шаров.....	753 - 764
XVII.	Цветана Гатева Симеонова.....	765 - 782
XVIII.	Други художници.....	783 - 798
XIX.	Духът на Истината и Духът на Заблудението.....	799 - 882
XX.	Бележки към снимките - "Изгревът" - том 13.....	883 - 885

„Изгревът“ том XIII

И

числото 13

**„Ето колко е добро и колко угодно
Да живеят братя в Единомислие“**

Псалом 133

1. Да живеят братя в Единомислие могат само пред лицето на Бога!
2. Да живеят братя в Единомислие могат само, ако са в Един и Същия Дух!
3. Да живеят братя в Единомислие могат само, ако имат Един и Същия Учител!
4. Да живеят братя в Единомислие могат само онези, които са помазани от Святия Дух и имат връзка с Духът Божий!
5. Да живеят братя в Единомислие могат само онези, които приемат и признават Словото на Учителя Дънов – Беинса Дуно, че е Слово на Бога!
6. Да живеят братя в Единомислие могат само онези, които чрез Неръкотворната връзка на Духът Божий са свързани със Словото на Бога на Учителя Беинса Дуно!
7. Да живеят братя в Единомислие могат само онези, които чрез Словото на Учителя Беинса Дуно се добият с вътрешно Единение с Духът Христов, който е Духът на Обединението на човека земен с Небето и го сътворява в човек Небесен!
8. Да живеят братя в Единомислие могат само хората Небесни, защото са свързани с Духът Христов! И чрез Него с Бога!
9. Да живеят братя в Единомислие могат само хората Небесни, които имат Един Бог, Един Учител, Едно Слово и Една Школа!
А Единният Учител е Всемировият Учител на Вселената – Беинса Дуно!

Амин!

18-18,15 часа на 26 юни 2000 г., София

Вергилий Кръстев

**Съставител и редактор:
Д-р Вергилий Кръстев**

Предварителен машинопис: Марийка Марашлиева

Компютърен набор: Буряна Пенкова

Коректори:

Благовест Тошев (стр. 3-158)

Ефросина Ангелова – Пенкова (стр. 159-887)

Компютърна обработка: Буряна Пенкова и Вихър Пенков

Печат: СД"Симолини 94" - София

Тираж "Изгревът" том XIII - 2000 броя

Прилагат се два плаката:

Портрет на Учителят Дънов от Борис Георгиев

Портрет на Учителят Дънов от Цветана Щилянова